BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
42
1 I
13
FONDO ... EBORENSE

6

QVINQVE
NOVI INDICES
GENERALES DIV
MVLTVMQVE HACTENVS
A STVDIOSIS DESIDERATI:

Et nunc magna acceſſione in ſingulis ſuis partibus locupletati.

INDEX PRIMVS,

QVI SACRÆ SCRIPTVRÆ LOCA OMNIA in tribus Summæ partibus explicata, ſecundum eum librorum & capitum ordinem, qui in Bibliis cernitur, ob oculos ponit: nunc recens acceſſione eorum ſacræ Scripturæ locorum, quæ in Supplemento à B. Thoma declarantur, locupletatus.

LVGDVNI,

Sumpt. ANTONII PILLEHOTTE, ſub ſigno Sanctiſſ. Trinitatis.

M. DC. XXIII.

PERMISSV SVPERIORVM.

Huius indicis, & ſequentium omnium notas, (quibus breuitatis gratia vſi ſumus) ita intellige, ſtudioſe Lector. Primus numerus denotat partem Summæ: Secundus numerus, Quæſtionem, ſeu Quæſtiunculam: Quarta denique nota, Articuli partem, hoc modo.

1 } id eſt, in { parte prima.
12 } id eſt, in { prima ſecundæ, hoc eſt, in prima parte ſecundæ partis. nam ſecunda pars Summæ in duas partes ab Auctore diuiditur.
22 } id eſt, in { ſecunda ſecundæ.
3 } id eſt, in { tertia parte.
ſuppl. } id eſt, in { ſupplemento tertiæ partis.

q } id eſt, in { quæſtione.
a } id eſt, in { articulo: frequentius tamen, a, omittitur: ſolo numero articulum deſignante.
o } id eſt, in { toto articulo.
c } id eſt, in { corpore articuli, hoc eſt, in reſponſione ad quæſtionem.
1 } id eſt, in { reſponſione ad { primum argumentum.
2 } id eſt, in { reſponſione ad { ſecundum argumentum.
3 } id eſt, in { reſponſione ad { tertium argumentum.

q. cum vnico tantum numero ſequenti denotat (ſupra.) Cum verò poſt adduntur q. & plures numeri (Supplementum) ſignificat.

Exempli gratia ſtatim in hoc Indice occurrit.

In principio creauit Deus cœlum & terram, 1.q.46.2.c. item 3.o. item q. 61.3.ad 3.&c. hoc eſt, Explicatur hæc ſcriptura in prima parte Summæ, quæſtione quadrageſima ſexta, articulo ſecundo, in corpore. Item articulo tertio eiuſdem quæſtionis, per totum. Item in eadem parte, quæſtione ſexageſima prima, articulo tertio, in reſponſione ad tertium argumentum, &c.

AVCTO

AVCTORITATES EX LIBRO GENESEOS.

Caput 1.

IN principio creauit Deus cælum & terrã.1.q.46.2. c.item 3.o. item q.61.3. ad 3.item q. 65. 1. 3. o. item q.66.1.ad 5. item q.68.1. ad 1.item q.69.1.c.ad 5.item q.74.1. ad 1.item 2.c.item 3.ad 1.item ad 2.item ad 3.12.q.100.7.ad 2. item 22.q.1.1.ad 1.item q.171.3.c.

Terra autem erat inanis & vacua. 1. q.66.1.c.ad 1.item q.67.4.c. item q.69.1.2.c.

Et tenebrę erant ſuper faciem abyſſi. 1.q.66. 1. c. ad 5.item q. 68. 3. c. item q.69,1.c.item q.74.3.ad 4.

Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas.1.q.64.3.ad 3. item 4.item q.66.1.ad 5.

Dixitque Deus.1.q.32. 1. ad 3. item q.47.1.c.fi.item q.67.4.c.ad 2.itẽ q.65.4.c.fi. item 74.3. ad 1. item ad 3.item ad 5.

Fiat lux,& facta eſt lux. 1. q 67.4.o. item q.70.1. ad 2.item q. 74.1.c. item 3.ad 5.

Et vidit Deus. 1.q. 74. 3. ad 3. item q.73.3.ad 3.item q.32.1.ad 3.

Et diuiſit lucem à tenebris. 1.q. 63. 5. ad 2.item q.67. 4. c.ad 2. item ad 4.

Appellauítque lucem diem, & tenebras noctem. 1.q.64.1. ad 3. item q. 67. 4. ad 2.item q.68. 1.ad 1. item q.69.1.ad 5.

Factum eſt veſpere & mane dies vnus.1.q.58.6.7.o. item q.74.2.c. item 3.ad 6.item ad 7.

Fiat firmamentum. 1. q.68. 1.2.3.o. item q.71.ad 3.

Diuiſítque aquas quæ erant ſuper firmamentum.1.q.68.2.3.o.

Congregentur aquæ in vnum locum. 1.q.69.1.o.

Appareat arida.1.q.69.1.c.ad 1.

Vocauítque Deus firmamentum cælum 1.q.68.1.o. item q.69.1. ad 5. item q.74.3.ad 3.

Vocauítque Deus aridam terram, congregationeſque aquarum, appellauit maria.1.q.69.1.ad 5.

Germinet terra herbam virentem, &c.1.q.69.2.o.item q.72.ad 1.

Fiant luminaria, &c. vſque ad noctem. 1.q.70.1.o.

Et ſint in ſigna,&c.vſque terram.1.q. 70.2.o.

FecítqueDeus duo magna luminaria, &c.vſque nocti.1.q.70.1.ad 5.item q.68.1.c.fi.

Producant aquæ reptile, &c. vſque cæli.1.q.71.o.item q.72.ad 1.

Creauítque Deus cete grandia, &c. vſque genus ſuum.1.q.71.ad 4.

Producat terra animam viuentem, &c. vſque ſpecies ſuas. 1, q. 72.o.

Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram.1.q.3.1.ad 2.item q.4.3.o.item q.91.4. ad 1. item ad 2.item q.93.o.

Et præſit piſcibus maris, &c. vſque terræ.1.q.96.o.

Et vniuerſæ terræ.1.q.96.2.o.

Maſculum & fœminam creauit eos. 1.q.93.4.ad 1.item 6.ad 2.

Benedixítque illis Deus.1.q.72.ad 4. item q.73.3.o.

Creſcite & multiplicamini,& replete terram. 1.q.72.4. item q.98.1. o.item 22.q.152.2.ad 1.

Ecce dedi vobis omnem herbam,&c. vſque ad veſcendum. 1.q.92. 1. ad 2.

Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona.1.q.23.4.c.item q.2.5.6. ad 3. item q.47.2.c.ad 1. item q.49.2.c.

Cap. 2.

Igitur perfecti ſunt cæli & terra, & omnis ornatus eorum. 1.q.70.1.c.

Compleuitque Deus die ſeptimo opus ſuum quod fecerat. 1.q.73.1.o.2.d.15.q.3.1.o.

Et requieuit die ſeptimo ab omni opere quod patrarat. 1.q.73.2.o. item 1.ad 3. item 3.c. item q.74.1.ad 6. item 2.ad 3. item q.118.1.ad 1.

Et benedixit diei ſeptimo, & ſanctificauit eum. 1.q.73.3.o.

Iſtæ ſunt generationes cæli & terræ, &c. vſque in terram. 1.q.69.2.c. item q.74.2.ad 1.

Non enim pluerat Dominus Deus ſuper terram. 1.q.33.3.c. item 3.q.23.3.ad 1.

Sed fons aſcendebat è terra, irrigans vniuerſam ſuperficiem terræ. 1.q.102.1.ad 2.

Nomen vni Phiſon. 1.q.102.1.ad 2.

Formauit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ. 1.q.91.1.o.

Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ. 1.q.90.1.ad 1. item q.91.4.ad 3. item ad 4.

Et factus eſt homo in animam viuentem. 1.q.91.4.ad 3. item q.94.2.c. item q.95.1.ad 1. item q.97.3.c.

Plantauerat autem Dominus Deus paradiſum voluptatis à principio. 1.q.102.o.

In quo poſuit hominem quem formauerat. 1.q.102.4.o.

Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum viſu, & ad veſcendum ſuaue. 1.q.2.ad 5.

Lignum etiam vitæ in medio paradiſi. 1.q.102.1.ad 4.

Lignumque ſcientiæ boni & mali. 1.q.102.1.ad 4.

Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. 1.q.102.1.ad 2.

Tulit ergo Dominus Deus hominem, & poſuit eum in paradiſo voluptatis. 1.q.102.4.o.

Vt operaretur & cuſtodiret illum. 1.q.102.3.o.

De ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas. 1.q.102.1.ad 2.

In quacunque enim die comederis ex eo, morte morieris. 22.q.164.1.o.

Non eſt bonũ eſſe hominem ſolum. 22.q.188.8.o. item 3.q.41.2.ad 3.

Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. 1.q.92.1.o. item q.98.2.b.2.5.q.64.3.3.

Adduxit ea ad Adam, vt videret quid vocaret ea. 1.q.96.1.ad 3.

Immiſit ergo Dominus Deus ſoporem in Adam. 22.q.175.3.ad 1.

Cumque obdormiſſet, tulit vnam de coſtis eius, & repleuit carnem pro ea. 1.q.92.3.ad 2. item q.97.2.ad 3. item 3.q.31.5.ad 2.

Et ædificauit Dominus Deus coſtam, quam tulerat de Adam, in mulierem. 1.q.2.2.3.o.

Quoniam de viro ſumpta eſt. 1.q.92.2.o.

Quamobrem relinquet homo patrem ſuum & matrem, & adhærebit vxori ſuæ. 22.q.2.7.c. item q.26.11.ad 1.5.q.54.3.c.

Et erunt duo in carne vna. 1.q.92.1.c.5.q.44.1.c.

Erat autem vterque nudus, Adam ſc. & vxor eius, & non erubeſcebant. 1.q.96.1.ad 3.

Hoc nunc os ex oſſibus meis. 5.q.54.3.1.

Cap. 3.

Serpens erat calidior cunctis animantibus terræ. 22.q.165.2.ad 3. item 4.

Qui dixit ad mulierem. 22.q.165.2.o.

Cur præcepit vobis Deus, vt non comederetis de omni ligno paradiſi? 3.q.41.4.c.

Aperientur oculi veſtri. 3.q.41.4.c.

Eritis ſicut dij, ſcientes bonũ & malum. 1.q.61.4.ad 3. item q.63.3.o. item 22.q.163.2.o. item 3.q.41.4.c.

Deditque viro ſuo. 22.q.165.2.o.

Et aperti ſunt oculi amborum. 22.q.164.2.c. & ſi. item ad 9.

Cum

Cumque cognouiſſent ſe eſſe nudos. 1. q. 95. 1.c.fi. item 12.q.41.4.c. item 22.q.75.1. ad 1.item q.167. 2.c.

Et fecerunt ſibi perizomata. 22.q. 164.2.c.fi.ad 8.item q.187.6.o.

Abſcondit ſe Adam. 1.q.84.6.ad 1.

Cum audiſſent vocem Dei deambulantis.1.q.9.1.2.o.item q. 10.1.2. c.item q.14.14.o. item q.19.7.8. o.item q.30.1. ad 3. item q.63.6. ad 1.item q.65.1.ad 1.item 3.q.2. 1.c.item q.57.1.ad 1.item ad 2.

A facie Domini Dei.1.q.1. 10. ad 3. item q.3.1.ad 3.

Serpens decepit me,& comedi. 1. q. 94. 4. ad 1.item ad 2. item 12. q. 89.3.ad 1.item 22. q.163.1. ad 4. item 4.ad 1.

Et ait Dominus Deus ad ſerpentem: Quia feciſti hoc,maledictus eris, &c.vſque calcaneo eius.22.q.165. 2.ad 4.

* Super pectus tuum gradieris. 1.q. 63.6.ad 2.item q.165.2.ad 4.

Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos. In dolore paries.22.q.164.2.o.

Eris ſub viri poteſtate, & ipſe dominabitur tui. 1. q. 92.1. ad 2.item 22.q.164.2.c.ad 1.

Maledicta terra in opere tuo. 22. q. 25.6.ad 1.item ad 3.item q.76. 1. 2.o.item 4.ad 1.item q.83.8.ad 1. item ad 2. item q.164. 1.2.o.item q.89.1.ad 4.item 6.ad 2.

In laboribus comedes ex ea,cunctis diebus vitæ tuæ.22.q.164.2.c.fi.

Spinas & tribulos germinabit tibi.1. q.69.2.ad 2.itē 22.q.164.2.c.ad 1.

In ſudore vultus tui veſceris pane tuo.22.q.164.2.c.ad 3.

Donec reuertaris in terram, de qua ſumptus es.22.q.164.2.o.

Puluis es, & in puluerem reuerteris. 22.q.164.2.c.

Fecitque Deus Adæ & vxori eius tunicas pelliceas,& induit eos.22.q. 164.2.c.fi.item ad 8.

Ecce Adam factus eſt quaſi vnus ex nobis. 22.q.164.2.c.fi. item ad 6.

Ne forte mittat manum ſuam, & ſumat de ligno vitæ, & viuat in æternum. 1. q. 97. 4. o. item 22.q. 164.2.c.fi.item ad 6.

Et emiſit eum Dominus Deus de paradiſo voluptatis. 22. q.164. 2.c. & collocauit ante paradiſum voluptatis cherubin, & flammeum gladium,atque verſatilem, ad cuſtodiendam viam ligni vitæ.22.q. 164.2.c.ad 3.

Cap. 4.

Adam cognouit Euam vxorem ſuam. 1.q.51.3.ad 6.item q.98.2.ad 2.

Reſpexit Dominus ad Abel, & ad munera eius.12.q.103.1.ad 1.

Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius. 12. q.10.3. o.1. item q.77.7.8.c.item q. 80.3.3.o. item 22.q.155.3.ad 3.item q.156. 1.c.item q.175.2.ad 2.

Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. 22.q.83.1.ad 2. item 8.ad 2.

Occidi virum in vulnus meum, & adoleſcentulum in liuorem meum. 22.q.64.8.c.ad 1.

Maior eſt iniquitas mea, quàm vt veniam merear.3.q.84.10.c.

Omnis, qui occiderit Cain, ſeptuplum punietur.12.q.105.2.ad 9.

Cap. 6.

Videntes filij Dei filias hominum.1. q.51.3.ad 6.

Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis.1.q.51.3.ad 6.

Pœnituit eum, quòd hominem feciſſet in terra.1.q.19.7.ad 1. item q. 102.2.ad 3.item 3.q.49.5.ad 2.

Delebo ab homine, &c. 12.q.105.2. ad 11.item 22.q.108.4.ad 3.

Omnis quippe caro corruperat viam ſuam. 12.q.71.2. ad 3 item q.72. 2.o.

Cap. 8.

Noë dimiſit coruum, qui egrediebatur & non reuertebatur. 12. q.

102.6.ad 1.cor.2.fi.
Donec ſiccarentur aquæ ſuper terram.3.q.18.3.ad 3.
Odoratus eſt Dominus odorem ſuauitatis.12.q.103.1. ad 1.item 22.q.186.3.ad 6.item 5. ad 1.item 6.c.ad 3.item 7.8.c.
Senſus enim & cogitatio humani cordis in malũ prona ſunt ab adoleſcentia ſua. 12.q.71.2.ad 3.

Cap. 9.

Terror veſter ac tremor ſit ſuper cuncta animalia terræ. 1.q.96.1. 2. cor.
Omne quod mouetur & viuit, erit vobis in cibum,&c. vſque omnia. 12.q.102.6.ad 2.
Apparebit arcus meus in nubibus. 22.q.95.5.c.
Noë bibens vinum, inebriatus eſt. & nudatus in tabernaculo ſuo. 22.q.150.1.4.c.
Sit Chanaan ſeruus eius.22.q.57.3.ad 2.item q.104.5. c. ad 2.item 6.ad 1.item q.122.4.ad 3.

Cap. 10.

Ab iis diuiſæ ſunt gentes in terra poſt diluuium. 22. quæſt. 176. 1.c.

Cap. 12.

Dixit Abraham vxori ſuæ: dic obſecro, quòd ſoror mea ſis. 22. q.110.3.ad 3.item q.111.1.ad 1.

Cap. 13.

Facta eſt rixa inter paſtores. 22.q.37.2.ad 5 item q. 41. 1. 2. c. item q. 42.1.c.
Ne quæſo ſit iurgium inter me & te. 22.q.41.2.ad 2.
Fratres enim ſumus. 3. q. 28. 3. ad 5.
* Aedificauitque ibi altare Domino 12.q.103.1.ad 2.

Cap. 14.

At vero Melchiſedech rex Salem offerens panem & vinum. 12.q.103.1.ad 3.item 3.q.22.6.ad 2.
Et dedit ei decimas ex omnibus. 22.q.87.1.ad 3.

Cap. 15.

Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt ei ad iuſtitiam.22.q.60.6.ad 2.
Dixit Abraham Deo, Domine Deus vnde ſcire poſſum quod poſſeſſurus ſim eam. 12.q.97.2.ad 3.
Necdum enim completæ ſunt iniquitates Amorrhæorum.12. q. 87.8. ad 1.

Cap. 16.

Ingredere ad ancillam meam, &c. vſque ad eam.22.q.154.2.ad 3.
Profecto hic vidi poſteriora videntis me.1.q.12.2.c.ad 1.item 5.0.

Cap. 17.

Ego Dominus Deus omnipotens. 1.q.25.3.0.item 3.q.13.1.c.
Ambula coram me.12. quæſt. 91. 5.c.item q.99.6.0.item q.110.3.c.
Et eſto perfectus.22.q.186.2.ad 3.
Circuncidetur in vobis omne maſculinum.3.q.70.2.ad 4.
Et circuncidetis carnem præputij veſtri.12.q.102. 5. ad 1.item 3. q. 66.7.ad 3.item q.70.3.ad 1.
Vt ſit ſignum fœderis inter me & vos. 12. q.102. 5. ad 1.item 3.q.70.1.c.
Infans octo dierum circuncidetur. 12.q.102.5.ad 1.item 3. q. 70. 3. ad 3.
Eritque pactum meum in carne veſtra, in fœdus æternum. 12.q.102.5.ad 1.item q.103.3.ad 1.

Cap. 18.

Apparuerunt ei tres viri.22. q.84.1.

ad

ad 1.item ad 3.
Quos adorauit in terra. 1.q.51.3. ad 5.item 22.q.84.1.ad 1.item q.94. 1.2.item 3.q.25.6.0.
Domine ſi inueni gratiam in oculis tuis,&c. vſque tranſibitis. 1.q.51. 3.ad 5.
Cumque comediſſent.1.q.51.3.ad 5. item 3.q.55.6.ad 1.
Num celare potero Abraham, quæ geſturus ſum.3.q.43.2.ad 1.
Deſcendam, & videbo vtrum clamorem opere compleuerint. 3. q. 46.7.ad 3.

Cap. 19.

Compulit illos oppidò, vt diuerterent ad eum.1.q.21.4.c. item 22. q.30.1.c.
Vt perdamus illos.12.q.87.2.0.
Nec ſtes in omni circa regione. 3.q. 41.2.4.ad 2.

Cap. 20.

Venit autem Deus ad Abimelech per ſomnium noctæ.22.q.80.1.c. item q.95.6.0. item q.154.3.c. item q. 172.1.ad 2.
Abraham propheta eſt, & orabit pro te.22.q.174.6.c. item 3.q.31.1.c. item 8.ad 3.

Cap. 22.

Tentauit Deus Abraham.1.q.114.2. o.item 22.q.97.2.c.
Tolle filium tuum, &c. vſque monſtrauero tibi.12.q.94.5. ad 2.item q.100.8.ad 3. item 22.q.104.4.ad 2.item q.154.2.ad 2.
Poſtquam adorauerimus reuertemur ad vos.22.q.111.1.ad 1.
Extendítque manum, vt immolaret filium ſuũ.12.q.94.5.ad 2.item q. 100.8.ad 3.item 22.q.64.6.0.item q.104.4.ad 2. item q.154. 2.ad 2. item q.171.5.c.itẽ 3.q.47.6.ad 3.
Nunc cognoui quòd timeas Deum. 12.q.112.5.ad 5.itẽ 3.q.10.2.ad 1.
Appellauítque nomẽ loci illius, Dominus videt.12.q.102.4.ad 2.
Per memetipſum iuraui.22.q.80.11. ad 4.

Cap. 23.

Dabo pecuniam pro agro,& ſic ſepeliam mortuum meum. 22. q. 100. 4.ad 3.

Cap. 24.

Vt adiurem te.22.q.83.17.ad 1.item q.90.0.
Filium meum ne reducas illuc. 22. q.104.5.c.
Poſuit ergo ſeruus manum ſub femore Abraham Domini ſui, & iurauit illi.22.q.89.7.c.
Puella cui dixero, inclina hydriam, vſque cum Domino meo.22.q.95. 7.ad 3.
Et dixit mihi.22.q.95.7.ad 3.
Vocemus puellam,& quæramus eius voluntatem.22.q.104.5.c.

Cap. 25.

Deprecatus eſt Iſaac Dominum pro vxore ſua, &c. vſque conceptum Rebeccæ.1.q.23.8.0.
Dixit Iacob fratri: Vende mihi primogenita tua.22.q.108.4.ad 3.

Cap. 27.

Dixit Iacob: Ego ſum primogenitus tuus Eſau.22.q.110.3.ad 3.

Cap. 28.

Iſaac præcepit filio ſuo Iacob, noli accipere coniugem, &c. vſque auunculi tui.22.q.104.5.c.
Deus autem omnipotens.s.17.
Benedicat tibi.s.1.
Iacob vidit in ſomnis ſcalam,&c. vſque per eam.22.q.181.4.ad 7.
Et ero cuſtos tuus.1.q.113.2.1.ad 2.
Verè Dominus eſt in loco iſto. 1. q. 8.2.c.item q.52.2. c. & 3.q.52.3. ad 3.

Votum vouit Deo dicens: ſi Deus fuerit mecum, &c. vſque domus Dei. 22. q. 88. 2. ad 1.
Cunctorumque quæ dederis mihi decimas offeram tibi. 22. quæſt. 87. 1. ad 3.

Cap. 29.

Indicauit ei, quòd frater patris ſui eſſet. s. 13.
Sed Lia lippis erat oculis; Rachel decora facie & venuſto aſpectu. 22. q. 179. 2. b. prin.
Os meum & caro mea es. s. q. 54. 1. 4.

Cap. 31.

Timenſque Iacob. 22. q. 158. art. 7. c. ad 3.
Fecit iurgium. s. 13.
Pone hic coram fratribus meis, & fratribus tuis. s. 13.

Cap. 32.

Vidi Deum facie ad faciem. 1. q. 12. 11. ad 1. item 22. quæſt. 180. 5. ad 1.
Ipſe verò claudicabat pede. 22. q. 108. 7. ad 4.

Cap. 33.

Iacob adorauit pronus in terram, ſimiliter ancillæ, & vxores & filij eius. s. 18.
Quaſi viderem vultum Dei. s. 3. item 32.
Ob ſtuprum ſororis. 22. q. 154. 1. c. item 6. o.

Cap. 35.

Apparuit Deus Iacob. s. 32.
Benedixitque ei. s. 1.
Ego ſum Deus omnipotens. s. 17.
Creſcite, & multiplicate. s. 1.

Cap. 37.

Accuſauitque Ioſeph fratres ſuos crimine peſſimo. 22. q. 33. 7. ad 2. item q. 154. 12. ad 4.
Non interficiamus animam eius. infr. 46.

Cap. 38.

Nunciatum eſt Thamar, quòd Iudas ſocer eius, &c. vſque fi. 22. q. 153. 2. ad 3.

Cap. 39.

Benedixitque Dominus domui Ægypti propter Ioſeph. s. 1.
Et ille, ſcilicet Ioſeph, recuſabat ſtuprum. 22. q. 154. 6. ad 2.
Poſt duos annos vidit Pharao ſomnium. 22. q. 173. 2. c.
Vterque vidimus ſomnium præſagium futurorum. 22. q. 95. 6. c.
Erat ibi puer Hebræus, vſque euentus. 22. q. 173. 7. c.

Cap. 42.

Cumque adoraſſent eum, ſcilicet Ioſeph, fratres ſui. s. 18.
Per ſalutem Pharaonis. 22. q. 89. 6. b.
Deducetis canos meos cum dolore ad inferos. s. q. 69. 4. c.

Cap. 43.

Deus autem meus omnipotens. s. 17.
Et adorauerunt proni in terrā. s. 18.

Cap. 44.

Scyphus quem furati eſtis, &c. vſque in quo augurari ſolet. 22. q. 94. 7. ad 1.
An ignoratis quod non ſit ſimilis mei in augurandi ſcientia? ibid.

Cap. 45.

Nec poterant reſpondere fratres, nimio timore perterriti. 12. q. 44. 1. ad 2.

Cap. 46.

Cap. 46.

Ego deſcendam tecum. s.3.
Cunctæ animæ quæ egreſſæ ſunt de femore Iacob.1. q.3. 2. ad 1.item q.118.2.ad 1.
Deteſtantur Ægyptij omnes paſtores ouium.12. q.102.3. ad 2.

Cap. 47.

Adorauit veſtigium virgæ eius. s.18.
Pone manũ ſub femore meo. s.24.

Cap. 48.

Deus omnipotens. s. 17.
Apparuit mihi. s.32.
Adorauit pronus in terram. s.18.

Cap. 49.

Benedicet tibi. s.1.
Quam, ſcilicet ſpelũcam, emit Abraham,&c.vſque ſepulchri. s. 23.
Finitiſque mandatis, quibus filios inſtruebat.12. q.100.5. ad 4. item 22.q.101.1. c. item q. 102.c.item q.106.1. c.item 6. ad 1.

Cap. 50.

Præcepitque ſeruis ſuis medicis, vt aromatibus condirent patrem. 3. q.51.2.ad 2.
Pater meus adiurauerit me.s.24.
Sepelierunt eum in ſpelunca duplici, quam emerat Abraham,&c. vſque Mambre. s.23.
Venerũtque ad eum, ſcilicet Ioſeph, fratres ſui,& proni in terram adorauerunt. s. 18.
Num Dei poſſumus reſiſtere voluntati? 1. q.19.6.0. item q.22. 2.ad 1.item q. 103. 7.8.
Quam iurauit Deus Abraham.s.22.

AVCTORITATES ex libro Exodi.

Cap. 1.

Et quia timuerunt obſtetrices Deũ, ædificauit illis domos. 12. q.114. 10.ad 2.item.22. q.110.3.ad 2.itẽ 4. ad 4.

Cap 2.

Moyſes percuſſum Ægyptium abſcondit ſabulo. 22. q. 60.6. ad 2.
Accepitque Sephoram filiam eius, quæ peperit ei filium. infr. 34.

Cap. 3.

Terram quæ fluit lacte & melle. 12. q.102. 3. ad 2. item 3. q.73. 6.0. item q. 74.6. ad 1.
Quis ego ſum, vt vadam ad Pharaonem,&c.22. q.185. 2.0.
Ego ſum qui ſum,& qui eſt.1.q.2.3. o.item q.13. 11.0.
Dominus Deus vocauit nos. 12. q. 113.1. ad 1.
Ibimus viam trium dierum in ſolitudine. 22. q.88. 8.0.
Poſtulabit mulier à vicina,&c. vſque fin.12. q.94. 5. ad 2. item q. 100. 8.ad 3.item 22.q.65.5. ad 1. item q.104. 4. ad 2.

Cap. 4.

Iratus eſt Dominus in Moyſen. 1.q. 3.2.ad 2. item q.19. 11.c. item q. 20.1.ad 2.item q.59.4.ad 1.itẽ 12. q. 4. 71. ad 1. item 22. qõ. 163. 3.cor.
Et indurabo cor eius.1.q.23.3. ad 2. item q.48.6.c.item q.49. 2.0. itẽ q.63.5.c. fi.item 12.q.79.1. ad 1. item 3.0.item q.87. 1. ad 2. item 22. q. 15. 1.0. item q.19. 1.ad 3. item q.24. 10. c.
Tulit illico Sephora acutiſſimam petram, & circuncidit præputium filij ſui.3. q.70. 3.ad 2.

Cap. 5.

Vocauit nos. s.3. Eamus viam trium dierum.s.3.

Cap. 6.

Dixit Dominus ad Moyſen. 1.q. 43. 7.ad 5.item 12.q.98.3.ad 1.
Et nomen meum Adonai non indicaui eis:22.q.17.4:6:b:
Cum incircunciſus ſim labiis. 3: qõ. 70.4.ad 3.

Cap. 7.

Ecce conſtitui te Deum Pharaonis. 1.q.13.9.10.0.
Sed ego indurabo eum.s.4.
Feceruntque ſimiliter malefici per incantationes. 1.qõ. 100. 4. ad 2: item q.114.4.0. item 22.q.178.2: c.ad 3.

Cap. 8.

Dixitque Dominus ad Moyſen.s.6:
Fecerunt autem & malefici per incantationes ſuas ſimiliter.s.7.
Malefici non potuerunt educere ſciniphes:ideo dixerunt:Digitus Dei eſt hic.1.q.32.1.ad 1. item q. 36. 1.art.1.
Viam trium dierum ibimus in ſolitudine.s.3.

Cap. 9.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Indurauitque Dominus cor Pharaonis.s.4.

Cap. 10.

Ego enim indurauí cor Pharaonis,& ſeruorum eius.s.4.
Dixit Dominus ad Moyſen. s.6.
Et dixit Dominus ad Moyſen. s.6.

Cap. 11.

Dices ergo omni plebi vt poſtulet, &c. vſque Aegyptiis. s.3.Et indurauit Dominus cor Pharaonis. ſupr.4.

Cap. 12.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Decima die mẽſis huius tollat vnuſquiſque agnum ; vſque fin.12.qõ. 102.5.ad 2.
In cunctis diis Aegypti.s.7.
Habebitis hanc diem in monumentum,& celebrabitis eam ſolennem Domino. 12:qõ. 100.5.ad 2. item q.102.4.ad 10.5.ad 2.
Azyma comedetis ſeptem diebus. 3: q.74.c.ad 3.
Septem diebus fermentatum non inuenietur in domibus veſtris.12.q. 102.3.ad 14:item 3. q.74.4.c.fin. item ad 3.
Et petierũt ab Aegyptiis vaſa,vſque profecti.s.3.
Omnis alienigena non comedet ex eo ; ſcilicet Phaſe. 12. q. 102.5.c. item 3.q.37. princ.item q.40.4.c. item q.70.4.fi.
Si quis circunciſus non fuerit, non veſcetur ex eo;ſcilicet Phaſe.s.10.
Eadem lex erit indigenæ & colono qui peregrinantur apud vos. 12: q.105.3:0.

Cap. 13.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen dicens.s.6.
Sanctifica mihi omne primogenitum.3. qõ. 28.2.2. ad 1: item qõ. 37.3. ad 1.
Vt non comedatis fermentatum. s.12.
Terram fluentem lacte & melle. ſupr.3.
Septem diebus veſceris azymis. s.12.

Cap. 14.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen dicens.s.6.
Indurabo cor Pharaonis,&c.s.4.

Cap. 15.

Miſiſti iram tuam.s.4.
In ſpiritu furoris tui. ibid.
Dominus regnabit in æternum,& vltra.1.q.10.2.2.ad 2.
Magnificus in ſanctitate. 22. q.134. 2.ad 3.

Cap. 16.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Requies ſabbathi ſanctificata eſt Domino,infr.20.
Filij autem veſtri comederunt manna quadraginta annis,donec,vſque Chanaan. 12.q.102. 3. ad 2.item 3.q.73.6.o.item q.74.6.ad 1.

Cap. 17.

Et bellum Dei erit contra Amalech, à generatione in generationem. 12.q.105.3.c.ad 1.

Cap. 18.

Super omnes Deos.s.7.

*Cap.*19.

Vocauitque Moyſen Dominus.s.3.
Portauerim vos ſuper alias aquilarum.22.q.123.6.ad 1.item ad 2.
Eritis mihi in peculium, de cunctis populis.12.q.105.1.ad 1.
Veniam ad te. 1.q. 3.1. ad 5.qō.9.1. ad 3.
Audiat me populus loquentem ad te.s.6.
Omnis qui tetigerit montem,&c. vſque non viuet. 22.q.33.4.c.ad 1.

Cap. 20.

Locutus eſt Dominus cunctos ſermones hos.s.6.
Non habebis Deos alienos. s.7.item 122.q.2.ad 2.
Non facies tibi ſculptile,neque omnem ſimilitudinem. 12. q. 100. 7. ad 1.item ad 4.item 22.q. 122.2. ad 2.item 3.q.25. 3. ad 1.item ad 2.item ad 3.
Non adorabis ea,neque coles. 22.q. 84.1.ad 1. item q.94. 2.3.o. item q.122.2.o.item q.161.3.ad 1.item 3.q.25.5.6.7.o.
Deus zelotes.12.q.28.4.o.
Viſitans iniquitates patrum in filiis. 12.q.81.1.ad 1.item 2.ad 1. item q.87.7. 8.o. item 22.qō.108.4.o. item q.164.1.ad 4.item 3.q.14.1. ad 1.
In tertiam & quartā generationem. 12.q.87.8.ad 1.itē 22.q.108.4.ad 1.
Qui oderunt me.1.q.60.5.ad 5.item 22.q.13.4.o. item 6.ad 2. item q. 34.1.o.
Et faciens miſericordias in millia, &c. vſque præcepta mea. 12. qō. 100.7.ad 2. item ad 3. item ad 4. item 3.q.84.10.c.fi.
Non aſſumes nomen Domini Dei tui in vanum.12.q.100.7.ad 4.item 5. c.item 11.c.ad 3.itē 22.q.122.3.o.
Qui aſſumpſerit nomen Dei ſui. 12. q.100.7.ad 2.item 22.q.79.1.4.o. item q.98.2.c.
Neque enim habebit inſontem Dominus eum, &c.vſque fruſtra.12. q.100.7.ad 2.
Memento vt diem ſabbati ſanctifices.12.q.100.5. ad 2.item 7.ad 2. item ad 5.11.c.item q.102.3.ad 4. item 4.ad 10.item 105. c. fi. item 22.q.35.3.ad 1.item q.122.4.o.
Sex diebus operaberis & facies omnia opera tua, &c. vſque portas tuas.12.q.100.8.ad 4.itē qō. 107. 2.ad 4.item 22.q. 40.4.o. item q. 122. 4. ad 3. item 3.q.40.4. ad 1. item ad 3.
Sex enim diebus fecit Deus cœlum & terram,&c. vſque in eis ſunt.12.q. 100.7.ad 2.
Honora patrem tuū,& matrem tuā. 12.q.100.5.c.ad 4.itē 11.c.itē 22. q 33.2.ad 2.item q.101.2.o.itē q. 104.5.ad 1.itē q.106.3.c.ad 3.itē q.122.5.o.item q.189.6.c.ad 1.
Vt ſis longæuus ſuper terram. 12.q. 100.7.ad 3.item ad 4. item 22.q. 122.5.ad 4.

Non

Non occides.12.qõ.100.4. c.item 8. ad 3. item 11.c.item 22. q.64. 3. o.item 5. ad 2. item ad 3. item 7. c.item 8.o. item qõ.65.1. c. ad 4. item q.122.6.ad 2.

Non mœchaberis 12. q. 100. 11. c. item 22.q.170.110. 1.o.

Non furtum facies. 12. q.100. 11.c. item 22.q.122. 6.ad 2.

Non falſum teſtimonium dices. 12. q.11.e.item 22. q.70. 40. item q. 110.4.ad 2.item q.122.6. ad 2.

Non concupiſces.12. q.100. 5. c. ad 5.item ad 6.item 4.ad 3. item 11. c.item 22. q.122.6. ad 3. item ad 4.item q.170.1. c.fi.

Venit Deus.s.19.

Non facietis deos argenteos, & deos aureos non facietis vobis. s. 7. item 20.

Altare de terra facietis mihi,&c. vſque polluetur.12. q. 102. 4. ad 7. item 3.q.83.3. ad 5.

Non aſcendes per gradus ad altare meum,ne reueletur turpitudo tua. 12.q.102.4.ad 7.3.q.83.4.ad 9.

Cap. 21.

Si emeris ſeruum Hebræum, ſex annis ſeruiet tibi,in ſeptimo egredietur liber gratis.12.q.105.4. ad 1.

Offerat eum Dominus diis. s. 7.

Si dixerit ſeruus, diligo, &c. erit ei ſeruus in ſæculum.12. quæſt.105. 2, ad 10.

Si quis vendiderit filiam ſuam in famulam, non egredietur ſicut ancillæ,&c. 12.q.105.4.ad 4.

Qui percuſſerit hominem volens occidere eum, morte moriatur. s.10.

Qui furatus fuerit hominem & vendiderit, &c. moriatur. 12. q. 105. 2. ad 10.

Et percuſſerit alter proximum, &c. vſque reſtituat.12. quæſt. 105. 4. ad 3.

Qui percuſſerit ſeruum ſuum, &c. vſque illius eſt. 12. quæſt.105. 4. ad 3.

Si percuſſerit quis mulierẽ prægnantem, &c. vſque liuore. 22. q. 64. 8. ad 2.

Si bos cornu petierit,&c. vſque opprimetur.12.q.105.2. ad 11.

Si quis aperuit ciſternam,&c. vſque erit.22.q.189.1. ad 3.

Cap. 22.

Si quis furatus fuerit ouem aut bouem, &c. vſque pro vna oue. 12. q.105.2. ad 9.item 22.q.62.3. ad 1.item q.66.6. ad 2.item 3. q.96. 6.cor.

Applicabitur ad deos.s.7.

Si quis amico commendauerit pecuniam, &c. vſque non reſtituet.12. q.105.2.ad 4. item ad 3. item 22. q.62. 6. c.

Qui à proximo ſuo quicquam horum mutuo poſtulauerit, &c. vſque operis ſui,ibid.

Qui coierit cum iumento,morte moriatur.12. q.105.2.ad 11. item 22. q.154.12.ad 4.

Qui immolat diis occidetur, præter quàm Domino ſoli.12. qõ.102.3. c.itẽ 22.q.84.1.ad 1.itẽ q.85.2.o. item q.94.2.c.item 3. q.84.3.c.

Indignabitur furor meus. s. 4.

Si pignus à proximo tuo acceperis veſtimentum, &c. vſque dormiat. 12.q.99. 5.fin. itẽ q. 105. 2.ad 4.

Quia miſericors ſum. 1. qõ.21. 3.o. item 22. q.30.2. ad 1. item q. 84. 10. c.

Decimas tuas non tardabis offerre. 22. q.87.1.o.item 3. q.31. 8.c.

Et primitias. 22. q.85. 3. ad 3.q.86. 4.o.

Primogenita filiorum tuorum dabis mihi, de bobus quoque & ouibus ſimiliter facies. s. 13.

Septem diebus ſit cum matre ſua, die octaua reddes illum mihi. 12. q.102.3.ad 7.item 5.ad 1. item 3. q.70. 3. ad 3.

Pupillo & viduæ non nocebitis. 22. q.65. 4. ad 2.

Cap. 23.

Non ſuſcipies vocem mendacij. 22. q.110.3.4.o. item q.111.1. c.item q.69.

q.69.1.2.0.item q.70.4.c. item q. 124.5.ad 2.
Nec iungas manum tuam, vt pro impio falſum dicas teſtimonium. s.20.
Pauperis quoque non miſereberis in iudicio.22.q.63.4.ad 3.
Et inſontem & iuſtum non occides: s.20.
Sex diebus operaberis, ſeptima die ceſſabis.s.20.
Per nomen externorum deorum non iurabis.s.7.22.q. 89.6.0.
Solennitatem azymorum cuſtodies. s.12.
Azyma comedetis ſeptem diebus, ibid.
Non immolabis ſuper fermentum, ibid.
Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum domini Dei tui. s.22.
Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.12.q. 102.6. ad 4. item ad 8.
Et eſt nomen meum in illo, ſcilicet angelo. s. 6.
Non adorabis deos eorum, neque coles.s.20.item 7.

Cap. 24.

Moyſi quoque dixit Deus.s.6.
Et vocauit eum, ſcilicet Moyſen.Dominus.s. 3.
Daboque tibi duas tabulas lapideas. inf.31.
Moyſes fuit ibi, ſcilicet in mõte, quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. 22.q.147.5.c.item 3.q. 40.2.ad 3.
Si quid natum fuerit quæſtionis inter vos.s.q. 20.2. 3.

Cap. 25.

Locutus eſt Dominus ad Moyſẽ. s. 6.
Tollant mihi primitias ab omni homine.s.22.
Arcam de lignis Sethim compingite, cuius longitudo, &c. vſque fin. 12.q.102.4.ad 6.
Qui, ſcilicet vectes, ſemper erunt in circulis, 12.qõ. 65.2.3. 5.0.item 22.q.23.7.0. item q. 108. 2. ad 2.
Duos quoque cherubim aureos & productibiles facies. &c.vſque inde.12.q.102.4. ad 6.
Facies alteram coronam aureolam. q.90.1.c.

Cap. 26.

Tabernaculum ita fiet, &c. vſque fi. 12.q.102.4.0.
Facies & velum de hyacintho, vſque fi.12.q.102.4.ad 4.

Cap. 27.

Facies & altare de lignis Sethim,&c. vſque fi.s.20.
Facies & atrium tabernaculi,&c. vſque fi.12.q.10.2.4.c.
Cuncta vaſa tabernaculi in omnes vſus,&c.ex ære facies.22.q. 100.1. ad 6.4.0.

Cap. 28.

Loqueris cunctis ſapientibus corde, quos repleui ſpiritu prudentiæ,&c. inf. 31.
Hæc autem erunt veſtimenta, quæ facies, &c. vſque fin.12.q.102.5. ad 9.
Sacrificium eſt Domino. 22.q.81.4. ad 1. item 3.q.22.2.c. item q.48. 3. cor.

Cap. 29.

Sed & hoc facies, vt mihi in ſacerdotio conſecrentur, &c. vſque fi.12. q.102.5. ad 8. item q.103.2.ad 1.
Agnos anniculos duos per ſingulos dies iugiter, &c. 12.qõ.102.4. ad 10. item 3.q.22.3. ad 3.
Vt ſacerdotio fungantur mihi. 3. q. 22,6.ad 2.

Cap. 30.

Facieſque altare ad adolendum thymiama,&c.vſque tegitur.s.20.
Locutus eſt Dominus ad Moyſen.s.6.

Sanctificabiſque omnia 22.q.81.8.c. item 3.q.62.6.ad 2. item q.63. 6. ad 2.

Cap. 31.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen. ſup.6.
Ecce vocaui ex nomine. s. 3.
Valete vt ſabatum meum cuſtodiatis.s.20.
Qui fecerit opus in eo, ibid.
Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram. s.20.
Dedit Dominus Moyſi duas tabulas lapideas. 12.q.98.2.3.o,itē q.106. 2.ad 3.item 4.ad 3.item q.107.1. c.ſi.item 3.q.42.4.2.

Cap. 32.

Fac nobis deos.s.7.
Sedit populus manducare & bibere, & ſurrexerunt ludere. 22. q. 168, 2.ad 2.item 3.ad 2.
Vt iraſcatur furor meus. s. 4.
Portans duas tabulas.s. 31.
Induxens ſuper eum peccatum maximum.12.q.102.3.ad 11.22.q.10. 3.o.item qō.13.3.c. item q. 39.1. o.item 94.3.o.item 3. q. 80. 5.c.
Conſecraſtis manus veſtras hodie Domino,&c.vſque benedictio. 12. q.102.5.ad 8.
De libro tuo quem ſcripſiſti. 1.q.24. o.item q.39.8.ſi.
Qui peccauerit mihi, delebo eum de libro meo.1.q. 14.3.o.
Angelus meus præcedet te, 12. qō. 113.1.c.

Cap. 33.

Terram fluentem lacte & melle. s.3.
Et mittam præcurſorem tui angelum. 1.q.112.0.
Loquebatur autem Dominus ad Moyſen facie ad faciem,&c. 12.q. 98.3.ad 2.
Noui te ex nomine. 12.q. 112.5. ad 5. item 22.q.172.4.b.
Præcipis vt educam populum iſtum. 12. q. 90. 2. ad 1.
Oſtende mihi viam tuam, & gloriam tuam. 1. q.12 11. ad 2. item 22.q. 174.4.c.item 5. ad 1. item q.175. 3.o, item q.180.5.c.
Et requiem meam dabo tibi.1,q.73. 2.3.c. item 12.q.3.4 ad 1. item 8. c.item 22.q.18.3.c.
Non videbit me homo, & viuet.1.q. 12.11.o.item q.13.c.1.item 2.ad 3. item 12. q. 5.c. item 3.c.item qō. 93.2.o.item 22.q.q.180.5.o. item q.175.4.o. item 5.c.
Non poteris videre faciem meam.1. q.12.4.o. item q.23. 1. c. item q. 56.3.c.ad 2. item q.62.1.2.4.9.c. item q. 64.1. ad 2. item q.94.2.c. ſi. item q.108.4. c. item 12.q.5.5. 7.c. item 3.q.10.4. ad 2.
Stabis ſupra petram. 1. quæſt. 102. 1. ad 4.
Cúmque tranſibit gloria mea. 12. q. 171.2.c.
Et videbis poſteriora mea. 1.q.12.2. c. ad 1. item 50.

Cap. 34.

Præcide tibi duas tabulas lapideas. s. 31.
Deus miſericors, & multæ miſerationis.s.22.
Et clemens. 22.q.157.1.2.o. item 3. c.item 4.ad 3.item q.169.1.c.item 4.c.ad 3.
Patiens.22.q.123.3. ad 1.ad 2.
Et verax. 1.q.16.5.o. item 12.q.3.7. c. item q.93.1. ad 3.22. q.27.4.o.
Qui cuſtodis miſericordiam in millia.s.20.
Qui reddis iniquitates patrum in filiis ac nepotibus, in tertiam & quartam progeniem. s. 20.
Noli adorare Deum alienum. s. 20.
Dominus zelotes, ibid.
Deus æmulator, ibid.
Cum fornicati fuerint cum diis ſuis. 22.q.151.2.c.ad 3.
Nec vxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis. 12. q.105. 4. ad 6.
Deos conflatiles non facies tibi.s.20.
Solemnitatem azymorum cuſtodies, ſup.

ſupr.12.
Septem diebus veſceris azymis,ibid.
Ne ineas pactum cum hominibus,illarum regionum. 22.q.10.9. 0.q, 46.2.ad 3.item fi.
Sex diebus operaberis,in die ſeptimo ceſſabis arare & metere.s.20.
Non immolabis ſuper fermẽto.s.13.
Primitias frugum terræ tuæ offeres. ſupr.22.
Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.s.23.
Fuit ergo ibi cum Deo quadraginta dies & quadraginta noctes, &c, s.24.

Cap. 35.

Sex diebus facietis opus; ſeptimus dies erit vobis ſanctus.s.20.
Separate apud vos primitias Domino.s.22.
Faciat tabernaculum ſuum,&c.s. 26.
Ecce vocauit Dominus ex nomine, &c.s.3.
Omnes viri ac mulieres mente promptiſſima atque deuota obtulere donaria.22.q.85.3. ad 3.item q.88.4.c.
Ecce vocauit Dominus ex nomine Beſeleel.s.33.
Et impleuit eum ſpiritu Dei,ſapientia,intelligentia, ſcientia & omni doctrina, ad excogitandum & faciendum opus,&c.s.31.

Cap. 36.

Omnis ſapiens,quibus Dominus dedit ſapientiam & intellectum, &c, ibid.

*Cap.*37.

Fecit autem Beſeleel & arcam, &c, s. 25.
Fecit & propitiatorium,&c.ibid,
Duos etiam cherubin,&c.ibid.
Fecit & menſam de lignis Sethim,&c. s. 6.
Fecit & altare thymiamatis de lignis,&c.s.20.

Cap. 38.

Fecit & altare holocauſti,&c.ibid,

Cap. 39.

De hyacintho & purpura,vermiculo ac byſſo fecit vectes,&c. vſque fi. s. 28.
Altare aureũ,& altare æneum.s.20,

Cap. 40.

Locutus eſt ad Moyſen.s.6.
Menſe primo,prima die mẽſis eriges tabernaculum,&c. vſque fi.s.26.
Et aſſumpto vnctionis oleo, vnges tabernaculum cum vaſis ſuis. 12. q.102.4.ad 9.
Vt ſanctificentur,&c.s.30.
Applicabiſque Aaron, & filios eius, &c.vſque fi.& fecit.s.29.
Altare aureum, & altare holocauſti. s.20.

AVCTORITATES ex libro Leuitici.

Cap. 1.

Si holocauſtum fuerit eius oblatio ac de armento, maſculum immaculatum offeret. 12.q.102.3.ad 8. item ad 9.
Sanguinem eius fundentes per altaris circuitum.12.q.102.3.ad 8.
De turturibus & pullis columbæ offeret.12.q.102.3.ad 2. item ad 4. item ad 6. item ad 9.item 3.q.37. 3.ad 4.
Retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco.12.q.102. 3.ad 6.

Cap. 2.

Simila erit eius oblatio, fundetque ſuper eam oleũ,& thus. &c. vſque fi.12.q.102.3.ad 12.item ad 14.
Ne quicquam mellis adolebitur in ſacrificio Domini. 12.q. 102. 3. ad 13.
In omni oblatione offeres ſal. 12.q. 102.3.ad 13.item ad 14.

Cap.

Cap. 3.

Si hoſtia pacificorum fuerit eius oblatio, &c. vſque fi. 12.q.102.3. ad 8. item ad 9.

Siue marem, ſiue feminam. 12.q.102. 3. ad 9.

Immaculata offeret. 12. q. 103.3. ad 7. item 22.q.86.3. ad 3.

Fundent ſanguinem per circuitum altaris. s.1.3.

Omnis adeps erit Domini. 12.q.102. 3. ad 8. item 6. ad 1.

Nec adipem, nec ſanguinem omnino comedetis, ibid.

Offerent Domino caudam totam. 22.q. 138. 7. ad 13. item q.138. 1. ad 3.

Cap. 4.

Qui peccauerit per ignorantiam, & de vniuerſis mandatis Domini, &c. vſque fin. 12.q.102.3. ad 8. item q.105,2. ad 9.

Immaculatum offeret Domino. s. 3.

Sanguinem fundet. s. 3.

Omnem adipem offeret domino. s.3.

Rogabitque pro eo ſacerdos, & pro peccato eius, & dimittetur ei. 12. q.103.2.c.fi.

Hauriet quoque de ſanguine vituli inferens illum in tabernaculum teſtimonij. 12.q.102.5. ad 6.

Cumque intinxerit digitum in ſanguine, aſperget eum ſepties coram Domino contra velum ſanctuarij. 12.q.102.5. ad 5.

Ponetq; de ſanguine eius ſuper cornua altaris thymiamatis. ſup. 1. item 4.

Ponetque manum ſuper caput hoſtiæ pro peccato ſuo. 12.q.102.5. ad 1.

Cap. 5.

Qui audierit vocem iurantis. & cæt. vſque anima. 22. quæſtio. 98. 4. ad 3.

Anima quæ tetigerit aliquid immundum, &c. vſque deliquit, 12. quõ. 102.5. ad 4. item 3. q.40.4. ad 2.

Offerat agnam de gregibus, ſiue capram. s.3.

Orabit pro eo ſacerdos, & pro peccato eius. s.4.

Offerat duos turtures, aut duos pullos columbarum. s.1.

Retorquebit caput eius ad pennulas, &c. ibid.

Quicquid autem reliquũ fuerit eius, faciet diſtillare ad fundamentum eius. s.1.

Non mittet in eam oleum, nec thuris aliquid imponet, quia pro peccato eſt. 12.q.102.3.c.

Cap. 6.

Offeret arietem immaculatum. ſup. 3.

Reddet omnia quæ per fraudem voluit obtinere integra. 22. q.62.2. o. item q.79. 2. ad 2.

Et quintam inſuper partem domino, cui damnum intulit. 12.q.105. 2. ad 9. item 22.q.62.3.o. item 4.c.

Si rem perditam inuenerit. 22.q.66. 5. ad 2.

Qui rogabit pro eo, & dimittetur ei. s.4.

Omne ſacrificium ſacerdotum igne cremabitur, nec quiſquam comedet ex eo. 12.q.102.3. ad 8.

Cap. 7.

Sanguis eius per gyrum fundetur altaris. s.1.

Sicut pro peccato offertur hoſtia, ita & pro delicto. 12.q.79.5. ad 1.

Offerent ex ea caudam. s.3.

Cuius carnes eadem comedẽtur die, &c. vſque, rea erit. 12. q. 102. 3. ad 10.

Adipem non comedetis, nec ſanguinem. s.3.

Pectuſculum & armus dexter erit ſacerdotis offerentis hoſtiam pacificorum. 12.q.102.3. ad 8.

Quæ tetigerit immundum, &c. s. 5.

Fundet reliquum ſanguinem ad fundamenta eius. s.1.

Poſue

Poſuerunt ſuper caput hoſtiæ Aaron & filij eius.s.4.
Et caudam.s.3.

Cap. 9.

Vtrumque immaculatum.s.3.
Reliquum fudit ad baſim eius.s.1.
Et caudam. s.3.
Pectora & armos dextros ſeparauit Aaron.s.7.
Laudauerunt Dominum ruentes in facies ſuas. 22.qõ.81.5. ad 1.item q.82.2. ad 1.q.85.3.o.item q.88.5.ad 1.

Cap. 10.

Pectuſculum quod oblatum eſt & armum,&c.s.7.

Cap. 11.

Hæc ſunt animalia quæ comedere debetis, &c. vſque fi.12.q.102.6. ad 1.item ad 2.
Qui tetigerit morticina eorum, immundus erit.s.5.
Vſque ad veſperã.12.q.102.5.ad 5.
Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum.12.q.98.4.5.c.item q.99.2.c.

Cap. 12.

Mulier ſi ſuſcepto ſemine pepererit maſculum, immunda erit ſeptem diebus,&c.vſque fi.12.q.102.5.ad 4.item 3.qõ.37.3. c. ad 1.item 4. ad 2.
Pullum columbæ ſiue turturẽ. ſup.1.
Orabitque pro ea ſacerdos, & ſic mundabitur.s.4.

Cap. 13.

Homo in cuius carne & cute ortus fuerit diuerſus color, &c. vſque fin.12.q. 102.5.ad 4.item q. 107. 2.ad 4.
Veſtis lanea ſiue linea quæ lepram habuerit, &c.vſque fin.12.q. 102. 5.ad 4.

Cap. 14.

Hic eſt ritus leproſi, quando mundandus eſt, &c. vſque fin. 12. q. 102.5.ad 7.item q.103.2.ad 3.
Et duos pullos columbæ.s.1.
Rogabit pro eo coram Domino. ſup.4.
Offeret agnum immaculatum.s.3.
Sicut enim pro peccato, ita & pro delicto ad ſacerdotem pertinet hoſtia.s.7.
Si fuerit plaga lepræ in ædibus, &c. vſque fi.12.q.102.5.ad 4.

Cap. 15.

Vir qui patitur fluxum ſeminis, immundus erit, &c. vſque fi.12. q. 102.5.ad 4.
Qui tetigerit,&c.immundus erit.s.5.
Vſque ad veſperam.s.11.
Sumet duos turtures, aut duos pullos columbarum.s.1.
Mulier quæ redeunte menſe patitur fluxum ſanguinis,&c. vſque fi.12. q.102.5.ad 4.
Rogabitque pro eo coram Domino. s.4.

Cap. 16.

Duos hircos ſtare faciet coram Domino in oſtio tabernaculi teſtimonij,&c. vſque fin. 12. quæſt. 102, ad 6.
Orabit pro ſe, & pro domo ſua. ſup. 4.
Menſe ſeptimo, decima menſis, &c. erit expiatio veſtri, atque mundatio ab omnibus peccatis veſtris, 12.q.102.4. ad 10. item 5. ad 6.q. 103.2.ad 1.item 3.ad 4. item 3.q. 73.6.c.

Cap. 17.

Fundetque ſacerdos ſanguinem ſuper altare Domini.s.1.
Si comederit ſanguinem.s.3.
Anima omnis carnis in ſanguine eſt.12.q.102.3.ad 8.

Contaminatus erit vſque ad veſperum.s.5.

Cap. 18.

Facietis præcepta mea, atque iudicia mea ſeruabitis, & ambulabitis in eis.12.q.99.4.ad 2.

Quæ faciens homo, viuet in eis. 12.q.100.12.ad 2.

Talis coitus inceſtus eſt. 22.q.154.1.c.item 9.o.

Sororem vxoris tuæ in pellicatum non accipies.12.q.101.3.ad 2.

Ad mulierem quæ patitur menſtruũ, non accedes.12.q.102.5.ad 4.

De ſemine tuo nòn dabis, vt conſecretur idolo Moloch.22.qõ.81.5.ad 1.

Cum maſculo non commiſceberis, &c.22.q.142.4. ad 3.item q. 154.11.12.o.item 3.q.70.2.ad 4.

Cum omni pecore non coibis, &c. vſque ſcelus eſt. 22.q.154. 11.ad 2.item 12.ad 4.

Cap. 19.

Turpitudinem vxoris patris tui non reuelabis.s.q.55.6.c.

Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum. s.11.

Si immolaueritis hoſtiam pacificorum Domino, vt ſit placabilis. ſup.2.

Eo die quo fuerit immolata, comedetis eam, & die altero, &c. vſque polluit.s.7.

Cum meſſueris ſegetes terræ tuæ, non tondebis vſque ad ſolum, &c. vſque dimittes.22.qõ.101.1.ad 2.

Nec decipiet vnuſquiſque proximum ſuum, 22.q.85.8.o.item qõ.56.2.o.item q.118.8.o.

Non facies calumniam.22.q.68.3.c.ad 1.item q.69.2.3.c.

Nec vi opprimes eum.22.qõ.68.8.c.item q.118.8.o.

Non morabitur merces mercenarij tui apud te vſque mane. 12.qõ.105.2.ad 6.

Non maledices ſurdo.22.q.76.3.o.

Timebis Dominum Deum tuum. 12.q.67.4.ad 2.item 22.q.7.1.c.item q.19.2.o.item 22.2.o.

Non iniuſtè iudicabis. 22.q.60. 2.3.6.o.item q.67.1.o. item 3. q. 59.1.c.

Non eris criminator. 22.q.62. 2. ad 2.item q.73.1. ad 2. item q.74.1. ad 3.item 2.o.

Nec ſuſurro in populis. 22.qõ.74.o.item q.75.1.c.

Non oderis fratrem tuum. 22. q.25.6.o.item q.34.3.4.o.

Sed publicè argue eum.22.q.33.7.o.item 3.q.55.1.ad 1.

Iumenta tua non facies coire cum alterius generis animantibus. 12.q.102.6.ad 8.

Agrum tuum non ſeres diuerſo ſemine.12.q.102.6.ad 3.

Veſte quæ ex duobus texta eſt, non indueris.12.q.102.6.ad 6.

Orabitque pro eo Sacerdos, &c. vſque & dimittetur peccatum.s.4.

Cum ingreſſi fueritis terram, & plantaueritis ligna pomifera, auferetis præputia eorum, &c. vſque proferunt.12.q.102.6.ad 5.

Non comedetis carnem cum ſanguine.s.3.

Non augurabimini. 12.q.100.11.c.item 22.q.95.3.c.item 7.o.

Non obſeruabitis ſomnia. 12.q.100.11.c.item 22.b.95.6.o.

Super mortuo non incidetis carnes veſtras.22.q.92.1.2.o.

Neque figuras aliquas, aut ſtigmata facietis vobis.22.q.94.2.ad 1.

Non declinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid ſciſcitemini.12.qõ.100.11.c.22.q.95.2.

Coram cano capite conſurge, & honora perſonam ſenis.12.q.100.11.c.fi.item 22.q.63.3.b.item c.

Si habitauerit aduena in terra veſtra, &c. vſque Aegyptij.12.q.104.4.o.item q.105.3.o.

Cuſtodite omnia præcepta mea, & vniuerſa iudicia, & facite ea. ſup.18.

Cap.

Cap. 20.

Anima quæ declinauerit ad magos & arioloſ,&c.s.19.
Sanctificamini,& eſtote ſancti, quia & ego ſanctus ſum.s.11.
Cuſtodite præcepta mea,&c. s.28.
Qui coierit cum muliere in fluxu menſtruo,&c. s.15.
Qui ſeparaui vos à cæteris populis. 12.q.36.3.ad 2.item ad 3.

Cap. 21.

Ne contaminetur Sacerdos in mortibus,&c.vſque fin.12. qõ. 102.6. ad 11.
Sancti erunt Deo ſuo.s.11.
Filia Sacerdotis, ſi deprehenſa fuerit in ſtupro, &c. 3. quæſt.29.1. ad 4.
Pontifex, id eſt, Sacerdos maximus, &c. vſque qui ſanctifico eum.12. q.102.6.ad 11.
Homo de ſemine tuo per familias, qui habuerit maculam, &c.vſque fin. 12. quæſt. 102. 5. ad 9. s. q. 36.1.c.

Cap. 22.

Homo de ſemine Aaron, qui fuerit leproſus, aut patiens fluxum ſeminis, &c. vſque cibus illius eſt. ibid.
Qui tetigerit immundum, &c. s. 5. vſque ad veſperam,ſup.11.
Morticinum & captum à beſtia non comedent. 12.q.102.6.ad 1. item ad 2.
Addet quintam partem cum eo quod comedit,& dabit Sacerdoti. s. 6.
Quicunque obtulerit in holocauſtum,illud erit maſculum.s.1.
Sine macula cuncta offerent.s.3.
Non immolabuntur vna die mater cum fœtibus ſuis. 12.q.102.6. ad 1.item ad 2.
Si immolaueritis hoſtiam pro gratiarum actione,&c. vſque alterius diei.s.7.
Cuſtodite mandata,&c.s.18.

Cap. 23.

Hæ ſunt feriæ Domini, quas vocabitis ſanctas, &c. vſque finem. 12.quæſt. 102. 4. ad 10.item qõ. 103.3.ad 4.
Cædetur agnus immaculatus.s.3.
Non ſecabitis eam vſque ad ſolum, &c.ſup.19.
Die decimo menſis ſeptimi dies expiationum erit celeberrimus, &c. s.16.
A quintodecimo die menſis huius ſeptimi feriæ tabernaculorum ſeptem diebus Domino, &c. 12.q.102.4. ad 10.item q. 103.3. ad 4.
Dies primus vocabitur celeberrimus, atque ſanctiſſimus.s.1.
Dies octauus erit celeberrimus, atque ſanctiſſimus.12.q.102.5.ad 1. item 3.q.70.3.ad.3.
Sumetis die primo fructus arboris pulcherrimæ ſpatuláſque palmarum, & ramos ligni denſarum frondium, &c. 12.q.102. 4. ad 10.fi.

Cap. 24.

Qui blaſphemauerit nomen Domini morte morietur.12.qõ. 110.11. c.item 22. q. 13. o. item 3.quæſt. 80.3.c.
Qui irrogauerit maculam, ſicut fecit, fiet ei,fracturam pro fractura, &c.vſque cogetur. 12, qõ. 105. 2. ad 10.
Aequum iudicium ſit inter vos, &c. s. 19.

Cap. 25.

Anno iubilei redient omnes ad poſſeſſiones ſuas,&c. vſque fin. 12.q. 105.1.ad 3.
Facite præcepta mea, & iudicia cuſtodite.s.18.

Terra non vendetur in perpetuum, &c.vſque vendetur. 12.q.105.2.c. ad 3.item 22.q.66.2.c.

Pecuniam tuam non dabis ei ad vſuram.12.q.105.3. ad 3. item 22.q. 78.1.0.

Computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit, & quod reliquum eſt reddet emptori, ſicque recipiet poſſeſſionem ſuam. 22. q. 78.2.ad 6.

Si paupertate compulſus vendiderit ſe tibi frater tuus,non eum opprimes ſeruitute famulorum, &c.12. q.105.4.ad 1.ad 4.5.q.14.3.1.

Cap. 26.

Si in præceptis meis ambulaueritis, &c.vſque fi.12.q.91.5.c.itẽ q.99. 6.0.item qõ. 104.1. ad 1.item qõ. 107.1.ad 2.

Non abiiciet vos anima mea.1.q.3. 2.ad 1.item q.19.11.c.

Cap. 27.

Animal quod immolari poteſt Domino,ſi quis vouerit, mutari non poteſt.22.q.88.10.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Numeri.

Cap. 1.

Tollite ſummam vniuerſæ congregationis filiorum Iſraël, &c. vſque fin.22.q.108.4.ad 1.

Cap. 2.

Ad orientem.22.q.84.3.ad 3.

Cap. 5.

Sin autem non fuerit qui recipiat, dabunt Domino,& erit ſacerdotis, 22.q.62.5.ad 3.

Vir cuius vxor errauerit, maritúmque contemnens, dormierit cum altero viro,&c.vſque fi.12.q.105. 4.ad 9.item 22.q.154.6.ad 2.

Non fundet ſuper eam oleum, nec imponet thus, quia ſacrificium zelotypiæ eſt, & oblatio inueſtigans adulterium.12.q.105.4.ad 9.item q.102.3.ad 14.

Putreſcat femur tuum, & tumens vterus tuus diſrumpatur. 12. qõ. 103.2.3.

Vir, ſiue mulier cum fecerit votum vt ſanctificetur,& voluerit ſe Domino conſecrare, &c.vſque fi. 22. q.180.6.

Cap. 7.

Capita familiarum. 12.q. 84.3.4.0. item 3.q.8.1.8.c.

Cap. 10.

Capita multitudinis.8.7.

Cap. 11.

Auferam de ſpiritu tuo, & tradam eis.1.q.36.1.ad 3.5.q.37.1.2.

Qui in medio veſtri eſt. 22. q. 188. 8.ad 2.

Cap. 12.

Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in viſione apparebo ei, vel per ſomnium loquar ad eum. 1. q. 12.11.ad 1.22.q.173.3.ad 1.item q.174.1.ad 3.item 3.0.

At non talis ſeruus meus Moyſes.22. q.174.4.0.item 3.q.7.8.ad 1.

Erat enim Moyſes vir mitiſſimus ſuper omnes homines,qui morabantur in terra.22.q.157.4.2.1.

Cap. 15.

Colligentem ligna ſabbato obruerunt lapidibus, ex præcepto Dei. 12.q.105.2.ad 9.

Faciant ſibi fimbrias per angulos quatuor palliorum,&c. fin.12.qõ. 102.6.ad 7.

Cap. 16.

Dirupta eſt terra ſub pedib. eorum, &c.22.q.39.2.0.

Cap. 17.

Cumque oriretur ſeditio.22.q.42.0.
Inuenit germinaſſe virgam Aaron. 1.q.69. 2. o.

Cap. 18.

Tu & filij tui,& domus patris tui tecum, portabitis iniquitatem ſanctuarij,&c.12.quæſt.81.1. ad 1.
Cum acceperitis à filiis Iſraël decimas, quas dedi vobis, primitias earum offerte Domino, id eſt, decimam partem decimæ. 22. q. 87. 1. ad 4.

Cap. 19.

Præcipe filiis Iſraël vt adducant ad te vaccam rufam,&c.vſque fin.12. q.102.5.ad 5.
Vas quod non habuerit operculum, nec ligaturam deſuper,immundum erit.12.q.102.5. ad 4.

Cap. 20.

Si in ſeditionem.s. 16.
Loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas. 1. quæſt. 102. 1. ad 4.
Egreſſus eſt obuius cum infinita multitudine. s. 7.

Cap. 22.

Dixit Deus ad Balaam. 22. q. 172. 6. b. ad 1.
Aperuitque Dominus os aſinæ, & locuta eſt,&c. 22.quæſtione 165. 2. ad 4.

Cap. 23.

Nec vt filius hominis, vt mutetur. 1. q.19.7. ad 2.

Cap. 24.

Quàm pulchra tabernacula tua Iacob, & tentoria tua Iſraël. 12. q.105. 1. b.

Cap. 25.

Phinees perfodit ambos, ſcilicet virum & mulierem, in locis genitalibus.22.q.60.6. ad 2.

Cap. 26.

Numerate omnem ſummam filiorum Iſraël, &c. vſque fi. s.1.
In ſeditione Core. s.16.

Cap. 27.

Homo cum mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas,&c. vſque ſicut.12. q.105. 2.ad 2.

Cap. 28.

Agnos duos quotidie in holocauſtũ ſempiternum, vnum offeretis mane, & alterum ad veſperam, &c. vſque die.12.q.102.4.ad 10. item 3.q.23.3. ad 3.

Cap. 30.

Si quis virorum votum Domino vouerit,&c.vſque implebit.22.q.88. 3.o.item q.189.3.c.
Mulier ſi quippiam vouerit, &c. vſq; fi.22.q.88.8.o.item 9.c.ad 2.item q.89.9. ad 3.item q.189. 5.o.

Cap. 31.

Vlciſcere priùs filios Iſraël de Madianitis.22. qõ.108.1.o. item 3.c. item q.158.1.c.ad 3.item 2.c.item 3.b.item 3. q.15.9. c.

Cap 32.

Erat illis in iumentis infinita ſubſtantia. s.20.
Ipſi impleuerunt voluntatem meam. 3.q.18.5. 6.ad 2.

Cognatus occiſi ſtatim vt inuenerit homicidam interficiet.s.31.

Homicida à caſu maneat in ciuitate confugij, vſquequo ſacerdos magnus qui oleo ſancto vnctus eſt, moriatur. 3.q.49.5. c.ſi. item 12. q.105.2.ad 10.

Cap.36.

Vt filiabus Salphaat dares poſſeſſionem debitam patri. 1.qō. 21. 1. ad 3.

Omnes viri ducent vxores de tribu & cognatione ſua, & cunctæ fœminæ, &c. vſque ſeparatæ ſunt. 12.q.105.2.ad 2.item 4. c. 30. q. 2.a.1.qō.3.ad 4. item 3.qō.31.2. ad 2.

AVCTORITATES ex lib. Deuteronomij.

Cap. 1.

Deus addat ad hunc numerum multa millia.1.q.23.7.ad 1.

Nec accipietis cuiuſquam perſonam. 1.q.23.5.ad 3.item 12.q.97. 4. ad 2.item q. 98. 4. ad 2.item q. 106. 3.ad 1.item 22.q.63.0.

Cap. 3.

Neque eſt alius Deus in cœlo vel in terra.infr.6.

Cap. 4.

Non addetis ad verbum quod loquor vobis,nec auferetis ex eo. 3. q.60.8.ad 1.item 1.

Hæc eſt enim veſtra ſapientia & intellectus, &c. 1.q.16.0.item 12.q. 100.7.b.item c.

Quæ eſt alia gens ſic inclyta, quæ habeat cæremonias atque iudicia, & vniuerſam legem? 12.qō.98.4.0. item 5.c.

Deus in virtute ſua magna. 1. q. 21. 1.ad 1.item 12.q.61.5.0.

Cap. 5.

Audi Iſraël cæremonias atque iudicia.s.4.

Ego ſequeſter, & medius fui inter Deum & vos.3.q.22.1.c.ad 1.item 4.c. item qō. 2. 6. 0. item quæſt. 82.3.c.

Non declinabitis ad dexteram, neque ad ſiniſtram: ſed per viam quam præcepit Dominus.12. quæſt.102. 4.c.co.2.

Cap. 6.

Hæc ſunt præcepta & cæremoniæ, atque iudicia quæ mandauit Dominus.com.4.

Deus vnus eſt. 1.q.11.3.4.0. item q. 103.3.0.item q.28.3.c.item q.30. 1.ad 3.item q.39.3.c.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua,& ex tota fortitudine tua. 22. q.44.4.5.0.

Erunt verba hæc, &c. in corde tuo, &c.ſedens,&c.ambulans, &c. dormiens, atque conſurgens ligabis ea, &c.12.q.102.6.ad 7.item 22. c.16.2.c.ad 4.

Ac per nomen illius iurabis. 12.q. 107.2.c.ad 2. item quæſt. 108. 3. ad 1.itē 22.qō.89.5.6.0. item 3.c.

Non tentabis Dominum Deū tuum. 1. q. 112. 2.c. item 22.quæſt. 53. 4. ad 1. item 3. ad 3. item qō.97. 1. 2.0. item 3. qō. 41. 4. ad 1. item 2.

Te elegit Dominus Deus tuus. 3. q. 18.4.ad 1.item 2.

Dilexit vos Dominus.1. q. 23. 4.0. item q.24.1.c.

Cuſtodite ergo præcepta & cæremonias,atque iudicia,&c.s.4.

Non concupiſces argentū & aurum, de quibus facta ſunt, &c. vſque tuam.12.q.102.6.ad 10.

Cap. 8.

Ne negligas mandata eius,atque iudicia & cæremonias,&c.s.4.

Cap. 10.

Et diligas eum, &c. s. 6.
Cuſtodias mandata Domini,&c.s. 4.
Patribus tuis conglutinatus eſt Dominus.1. q.20.1. ad 3. item q. 60. 3.ad 2.item 12.q.25.2. ad 2. item q.27. 2. c. ad 2. item q.28.1.3.0. item q.66. 6.c.
Et amauit eos. s.7. Elegitque ſemen eorum,&c.s.7.
Et Dominus dominantium. 1. q. 13. 7.ad 5.item 3.q.35.5.0.
Qui perſonam non accipit. 1.q.23.5. ad 3.item q.65. 2. ad 3. item 12. q.98.4.ad 2.item q. 106. 3. ad 1. item 22.q.63.1. ad 3.
Ipſi adhærebis.12.q.98.5.ad 2.item 22. q.27.6. ad 3. item q.30. 4. 0. item q.186.1.c.
Iurabis in nomine ipſius. s.6.

Cap. 11.

Ama Dominum Deum tuum. ſup.6.
Et obſerua præcepta eius & cæremonias, iudicia atque mandata omni tempore. s. 4.
Adhærentes ei. s.10.

Cap. 12.

Vt eſſet nomen meum ibi.12. q.102. 4. ad 1.
Nõ poteris comedere in oppidis tuis decimas, &c. primogenita. &c. & omnia quæ voueris, & ſponte offerre volueris,& primitias,&c.22. q.87. 1. ad 4.
Caue ne derelinquas Leuitam in omni tempore. 22. q.31.3.ad 4.
Non facies ſimiliter Domino Deo tuo.22. q.84.3.0.
Nec addas quicquam, nec minuas. ſup.43.

Cap. 13.

Si ſurrexerit in medio tui Prophetes, &c. vſque fin. 22. qõ.100.5. ad 3. Item 11. c.

Diligatis eum in toto,&c. s.6.

Cap. 14.

Te elegit.s.7.
Et comedes eam in conſpectu Domini Dei tui,&c. s. 12. Vt in eo nomen Domini inuocetur. s. 12.
Ne derelinquas Leuitem.s.12.
Anno tertio ſeparabis aliam decimam, &c. vſque fin. 22. q. 87. 1. ad 4.

Cap. 15.

Septimo anno facies remiſſionem, &c.vſque poteſtatem.12. qõ.105. 2.ad 4.
Et omnino indigens & mendicus nõ erit inter vos.22. q.187.5. ad 2.
Fœnerabis gentibus multis. 22. qõ. 78.1. ad 2.
Si vnus de fratribus tuis,&c. ad paupertatem deuenit, &c. 12. quæſt. 105.2. ad 4.
Cum tibi venditus fuerit frater tuus, &c. ibidem.
In conſpectu Domini comedes ea, &c.s.12.

Cap. 16.

Vt inhabitet nomen eius ibi.s.12.
Non accipias perſonam, s.1. 10.
Iuſtè quod iuſtum eſt exequeris. 12. q. 100. 9. ad 1.
Non plantabis lucum & omnem arborẽ iuxta altare.12.q.102.4 ad 7.

Cap. 17.

Si difficile & ambiguum apud te iudiciũ eſſe perſpexeris,&c.veniẽſque ad ſacerdotes,&c. 12.qõ.105. 2.ad 7.item 22. q.67. 2. ad 1.
Non declinabis ad dexteram, neque ad ſiniſtram. s. 5.
Conſtitues regem quem Dominus elegerit de numero fratrum tuorum.12. q.105.1.0.
Rex non multiplicabit ſibi equos, &c.12.q.105.1.0.

Non habebit vxores plurimas, quæ alliciant animum eius. 12. q. 105. 1. ad 2.

Non argenti & auri immenſa põdera. 12. q. 105. 1. c. 2.

Cap. 18.

Non inueniatur in te qui luſtret filium ſuum, aut filiam ducens per ignem. 12, q. 100. 11. c.

Cap. 19.

Qui non eſt reus mortis. 22. q. 64. 8. o.

Diligas Dominum Deum tuum. *s.6.*

In ore duorum, vel trium teſtium ſtabit omne verbum. 12. q. 105. 2. ad 8. item 22. q. 70. 2. o.

Si ſteterit teſtis mendax contra hominem, &c. reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit, &c. vſque fi. 2. item 22. q. 64. 4. o.

Cap. 20.

Qui ædificat domum, vadat & reuertatur, &c. 12. qõ. 105. 3. ad 5. item ad *6.*

Si quando acceſſeris ad expugnandã ciuitatem, offeres ei primum pacem, &c. 12. q. 105. 3. ad 4.

Non ſuccides arbores, de quibus veſci poteſt, &c. vſque fi. 12. q. 105. 3. ad 4.

Inſtrue machinas. 22. quæſt. 40. 1. o. item q. 41. 1. ad 1. item q. 42. 2. ad 1. item q. *66.* 8. ad 1.

Cap. 21.

Quando inuentum fuerit cadauer occiſi, & ignorabitur cædis reus, egredientur maiores, &c. vſque Dominus. 12. quæſt. 105. 2. ad 12.

Si videris in medio captiuorum mulierem pulchram, &c. radet cæſariem, &c. vſque, humiliaſti eam. 12. q. 105. 4. ad *6.* item 1. q. 1. 12. ad 2. *s.* q. 59. 1. 2.

Dabit primogenito de his quæ habuerit cuncta duplicia. 12. q. 103. 1. ad 3. item 22. q. 87. 1. ad 3.

Si genuerit homo filiũ proteruum, contumacem, &c. vſque pertimeſcat. 12. q. 105. 2. ad 9. item 4. ad 5.

Maledictus à Deo eſt qui pendet in ligno. 3. q. 40. 4. ad 3.

Cap. 22.

Non induetur mulier veſte virili, nec econuerſo. 12. q. 102. 6. ad *6.* item 22. q. 1 *69.* 2. ad 3.

Si nidum auis inueneris, & matrem pullis vel ouis deſuper incubantem, &c. 12. q. 102. *6.* ad 8. item com. 3. co. 112. fi.

Non arabis in boue ſimul & aſino. 12. q. 102. *6. 9.* ad 9.

Si non eſt inuenta in puella virginitas, &c. lapidibus obruent, &c. 3. q. 29. 1. ad 4.

Diffamauit nomen peſſimum ſuper virginem. 22. q. 151. 4. ad 3.

Si in agro repererit vir puellam, &c. & nullus affuit qui liberaret eam. 12. q. 105. 2. ad 9.

Si inuenerit vir puellam virginem quæ non habet ſponſum, &c. dabit patri quinquaginta ſiclos, &c. 22. q. 154. *6.* ad 3.

Si dimiſerit vir vxorem ſuam, &c. *s.* q. *67. 6.* c.

Cap. 23.

Non intrabit eunuchus, attritis vel amputatis teſticulis, & abſciſſo veretro, Eccleſiã Domini. 12. q. 105. 3. ad 2.

Non ingredietur manzer, hoc eſt, de ſcorto natus, in Eccleſiam Domini, vſque ad decimam generationem, ibid. & *s.* q. *39.* 5. c.

Ammonites & Moabites etiam poſt decimam generationem non intrabunt Eccleſiam Domini in æternum. 12. q. 105. 3. ad 1. item c.

Eo quod diligeret te. *s.7.*

Nõ facies cũ eis pacẽ, nec quæras eis bona in ſempiternũ. 22. q. 40. 1. o.

Nõ abominaberis Idumæum, &c. neç Ægyptium, &c. qui nati fuerint ex eis. In tertia generatione intrabũt in

in Eccleſiam Domini.12.q.105.3. c. ad 1.

Non trades ſeruum domino ſuo, qui ad te confugerit.12.q.105.4.ad 2.

Non offeres mercedem proſtibuli. 12.q.102.3.ad 7. item 22.q.32.7. ad 2.item q.86.3. ad 1.

Nec pretium canis. 12. q. 102. 3.7. item 22. q.86.3. ad 2.

Ingreſſus in vineam proximi tui, comede vuas quantum tibi placuerit, foras autem ne efferas tecum. 12.q.105.2.c.ad 1.

Si intraueris ſegetem amici tui, franges ſpicas,& manu conteres, falce autem non metes.22.quæſt. 62.2. ad 4.item 4. 0.

Cap. 24.

Si acceperit homo vxorem,&c. ſcribet libellum repudij, &c. 12. q. 105.4.8.item 107.2.ad 2.

Non accipies loco pignoris inferiorẽ & ſuperiorem molam. 12. q. 105. 2.ad 4.

Cap. 25.

Non ligabis os bouis terentis in area fruges tuas.12.q.102.6.8.

Non habebis in ſacculo diuerſa põdera,maius & minus, &c. 12. q. 105.2.c.

Pro menſura delicti erit & plagarum modus.s.q.3.3.c.& q.25.1.1.

Cap. 26.

Infinitæ multitudinis.s.20.

Cum compleueris decimam cunctarum frugum tuarum,anno decimarum tertio.c.s.14.

Cuſtodias cæremonias illius,& mandata atque iudicia. s.4.

Te elegit Deus. s.7.

Cap. 28.

Fœnerabis cunctis gentibus. s.15.

Non declinaueris ab eis ad dexteram, nec ad ſiniſtram. s.5.

Facias omnia mandata eius & cæremonias. s. 4.

Cap. 31.

Cuſtodi præcepta & cæremonias. s.4.

Et illi adhæreas.s.10.

Ipſe enim eſt vita tua.12. q.110. 1. ad 2. item 22.q.22.2. ad 2.

Cap. 32.

Audite cæli quæ loquor.1. q.68.4.c. item q.94.1. c.fi.

Dei perfecta ſunt opera.12. q.98.2. ad 1.item 22.q.171.4.ad 2.

Et abſque vlla iniquitate. 1.q.25.3. ad 2.item q.63.1.c.item 22. q. 6. 2.c.ad 2.

Iuſtus. 1.q.21.1.0.

Nunquid non ipſe eſt pater tuus? 1. q.33.3.c.

Vt ſugeret mel de petra.1. q.102. 1. ad 4.

Dereliquit Deum.c.1.quæſtione 3.1. ad 5.

Videte quod ego ſim ſolus. 1.quæſt. 31.0.

Et non ſit alius Deus præter me.s.6.

Ego occidam.c.1.q.49.2.c.

Viuo ego in æternum.1.q.18.3.0.

Cap. 33.

In dextra eius ignea lex. 12. q. 102. 4. ad 6.

Dilexit populos.s.7.

Qui dixerit patri ſuo & matri ſuæ, neſcio vos. c.22. q.101.4. ad 1.

De pomis collium æternorum. 1. q. 10.3.c.

Non eſt alius vt Deus. c. s. 6.

Aſcenſor cæli auxiliator tuus. 3. q. 57.2.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ioſue.

Cap. 1.

Confortare & eſto robuſtus. 12. q. 100. 11. 3. item 22. q.140.1.0.

Non dimittam, nec derelinquam te. 1.q.9.1. ad 3. item q.113. 6. 9.

Non declines ab ea,&c. 12. qõ. 102. 4.ad 6.co. 2.

Cap. 2.

Innoxij erimus à iuramento hoc quo adiuraſti nos.22. q.40. 3. o. item q.71.3. ad 3.

Cap. 5.

Populus qui natus eſt in deſerto per 40. annos, &c. incircunciſus fuit, &c.3.q.70.4. ad 3.
Sum princeps exercitus Domini. 1.q.113.3.c.

Cap. 6.

Rahab verò meretricem, &c. 12. q.105.3. c. ad 1.

Cap. 8.

Pone inſidias vrbi.22.q.40.3.o.item q.71.3. ad 3.
Prædam verò & omnia animantia diripietis vobis. 22. q.66.8. ad 1.
Ioſue & omnis Iſraël ſimulantes metum & fugam. 22.q.111.1.o.

Cap. 10.

Dixítque Ioſue,&c.Sol cõtra Gabaon non mouearis,& luna. 22. q. 174. 4. ad 2.

Cap. 11.

Omnémque prædam, &c. s.8.

Cap. 18.

Coram Domino Deo veſtro mittam hic vobis ſortem. 22.q.95.3. 8.c.

Cap. 19.

Egreſſa eſt ſors ſecunda. s.18.

Cap. 21.

Egreſſa eſt ſors.s.18.

Cap. 22.

Diuidite prædam hoſtium cum fratribus veſtris.s 8.
Cur reliquiſtis Dominum? 1. q.3. 1. ad 5.
Extruamus nobis altare, &c. 12. q. 102.4.ad 7.item 3. q. 83.3. ad 5.

Cap. 24.

Abſit à nobis vt relinquamus Dominum.s. 22.
Cuſtodiuit nos Deus in omni via. 1.q.113.1.ad 2.

AVCTORITATES ex libro Iudicum.

Cap. 2.

Cúmque Dominus iudices ſuſcitaret.12.q.105.1. ad 1.
In diebus eorum flectebatur miſericordia.12.q.89.6.ad 3.

Cap. 3.

Hæ ſunt gentes,quas Dominus dereliquit, vt erudiret in eis Iſraëlem, &c.22.q.11.3.ad 2.itẽ 3.q.69.3.c.
Qui ſuſcitauit eis ſaluatorẽ,&c. s. 2.
Vtraque manu pro dextra vtebatur. 12.q.102.4.ad 6. co.2.

Cap. 6.

Venit Angelus Domini.1. qõ. 9.2.c. item q.10.5.c.item q.53.1.o.
Et ſedit ſub quercu. 1. q. 3. 1. ad 4. item 3.q.58.o.
Angelus autem Domini euanuit ex oculis eius 3.q.54.1. ad 2.

Cap. 7.

Cúmque audiſſet Gedeon ſomnium, & interpretationem eius, &c. 22. q.95.7. ad 3.

Cap. 8.

Et factum eſt Gedeoni, & omni domui eius in ruinam. 4. di.27.q.2. a.3.q.2. item ad 1.

Cap. 11.

Non ego pecco in te,&c.22.q.40.1.o item q.41.1.ad 3.itẽ q.42. 2.ad 1.item 66.8.ad 1. itẽ q.83.8.ad 3.
Iephte votum vouit Domino,&c. & fecit filiæ ſicut vouerat.22.q.88.1.ad 2.

Cap. 13.

Erit Nazaræus Dei ab infantia ſua, &c.vſque in fi.22.q.186.6.b.

Cap. 16.

Vidit ibi mulierem meretricem, &c. 12.q.103. 4.ad 3.
Nazaræus,id eſt,cõſecratus Domino ſum ex vtero matris meæ. s.13.
Moriatur anima mea cum Philiſtiim. 22.q.59.3.ad 2.item qõ. 64. 5. o. item q.124.1.ad 2.item 3. q.47.6. ad 3.
Multoque plures interfecit moriens, quàm ante viuus occiderat. 22.q. 25.6. ad 2.

Cap. 19.

Ceſſare ab hac ſtultitia.22.q.46.3.0.

Cap. 20.

Ita ſiniſtra vt dextera præliantes.s.4.

Cap. 21.

Grandi iuramento ſe cõſtrinxerunt. 22.q.88.1.ad 2.item 10.c.item 12. ad 2.item q. 89.7.0.

AVCTORITATES ex libro Ruth.

Cap. 3.

Scit omnis populus.&c. mulierem te eſſe virtutis.1.q.39.2.c.ad 4.

AVCTORITATES ex I. libro Regum.

Cap. 2.

Ipſi præparantur cogitationes. 1. q. 14. 13. o.item q.86. 3. 4. o.

Cap. 3.

Sermo Domini erat pretioſus. 22.q. 174.6.ad 2.

Cap. 4.

Domini ſedentis ſuper cherubin. 12. q.102.4.ad 6.

Cap. 7.

Præparate corda veſtra Domino.1.q. 62.2.ad 3.item 22.q. 109.6.0. itẽ q.112.2.o.item 3.c.ad 2.item 4.c. item q.113.3.7.c. item 22.q. 24. 10.ad 3.

Cap. 8.

Conteſtare eos , & dic eis ius regis. &c.vſque fi.12.q.105.1.ad 5.

Cap. 9.

Qui enim propheta dicitur hodie,vocabatur olim videns.22.q.171.1.c.

Cap. 10.

Et mutaberis in virum alium.1.q.79. 4.c.
Qui ſolus ſaluaui vos, &c. 3.q.37.2. ad 2.

Cap. 15.

Melior eſt obedientia,quàm victimæ, &c.22.quæſt.104.3. b. item ad 1.
Quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare , & quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere.22.q.105.2.ad 1.
Porrò triumphator nõ parcet, & pœnitudine non flectetur , neque eſt vt homo,vt agat pœnitentiam.1.q. 19.3.7.o.item q.23.8.

Cap. 16.

Homo videt ea quæ parent , Dominus autẽ intuetur cor.1.q.57. 4.o. item

item 81.4.9.c. prin.ſ.q.87.1.c.
Non elegit Dominus ex his. ibid. 3. q.1.1.ad 1.item ad 2.
Et exagitabat eum ſpiritus nequam à Domino.3.q.44.1.ad 4.

Cap. 17.

Eligite ex vobis virum, & deſcendat ad ſingulare certamen.22.q.95.8. ad 3.
Non poſſum ſic incedere: quia vſum non habeo.22.q.189.10. ad 3.

Cap. 20.

Kalendæ ſunt craſtino.12.quæſtione 102.4. ad 10.

Cap. 21.

Dedit ei ſacerdos ſanctificatos panes.3.q.40.4. ad 3.
David mutauit os ſuum coram Achis, & collabebatur inter manus, & impingebat in oſtia portæ.c.22. q.111.1.ad 2.

Cap. 26.

Qui eiecerunt me hodie, vt non habitem in hæreditate Domini, &c. 12.q.105.2.ad 10.

Cap. 28.

Saul conſuluit Dominum,& non reſpondit ei, neque per ſomnia, neque per ſacerdotes,neque per prophetas.22.q.174.1.ad 3. item 3.0.
Quærite mihi mulierem habentem pythonem.22.q.95.3.c.
Suſcita mihi Samuelem. 1. q. 89.8. ad 2. item 22. q. 95. 4. ad 2. item q.174.5. ad 4.

Cap. 29.

Rectus es.12.q.55.4.ad 4.
Et bonus.1.q.5.4.ad 3. item q.48.6. c.item 12. q.56.3.c. item q.66.3. ad 2.item q.92.1.ad 3.

Cap. 30.

Applica ad me Ephod.12. quæſtione 102.5.ad 2.

Cap. 31.

Euagina gladium tuum, & percute me.22.q.64.5.0.
Et noluit armiger eius. 3. q. 47. 6. ad 3.

AVCTORITATES ex 2. libro Regum.

Cap. 1.

Sta ſuper me,& interfice me. ſ. 31.
Stanſque ſuper eum, occidi eum. ibidem.
Vocans David vnum de pueris ſuis ait; Accedens irrue in eum. 22.q. 64.3.0.item 5.ad 2.item ad 3.item 7.c.item q.65.1.c.ad 2.
Montes Gelboë, nec ros, nec pluuia veniant ſuper vos. c.22.q.76.2.0. item 4.ad 1.

Cap. 2.

An ignoras, quòd periculoſa ſit deſperatio?12.q.40.

Cap. 5.

Cæcus & claudus non intrabunt in templum.12.q.102.5.9.ſ.

Cap. 6.

Extendit Oza manum ad arcam Dei. c. & mortuus eſt.22.q.33.4. ad 1.
Super temeritate.22.q.8.6.ad 1.item q.21.3.c. item q.53.3.ad 2.
Eroque humilis in oculis meis. 22. qō.160.2.c.item q.161.1.0.itē 2. c.ad 4.item 3.ad 3.item 4.c.item contra 4.co.55.ad 17. item ad 18.

Cap. 7.

Dixitq; Nathan propheta ad regem. Omne quod eſt in corde tuo,vade & fac,

& fac. c.22.q.171.2.4.5.o.
Nunquid tu ædificabis mihi domum ad habitandum?c.12.q.102.4.ad 1.
Stabiliam thronum regni eius vſque in ſempiternum.22.q.137.2.ad 2.

Cap. 8.

Humiliauit eos.22.q.161. 1. ad 1.

Cap. 10.

Dixit Dauid: Faciam miſericordiam, &c.conſolans eũ.&c.22.q. 32.2.c.

Cap. 12.

Eo quod deſpexeris me. 3.q.88.4.fi. item.
Peccaui Domino.12.q.87.6.b. item ad 3.
Blaſphemare feciſtis inimicos nomẽ Domini, propter verbum hoc. 12. q.87.6.b. item ad 3.

Cap. 23.

Spiritus Domini locutus eſt per me, & ſermo eius per linguam meam. 1.q.1.10.c.item 22.q.174. 2.c.
Sicut lux auroræ oriente ſole, mane abſque nubibus rutilat. 22. qõ. 174.2.c.

Cap. 24.

Et mortui ſunt ex populo ſeptingenta millia.22.q. 108. 4. ad 1.item.

AVCTORITATES ex 3. libro Regum.

Cap. 3.

Apparuit autem Dominus per ſomnium nocte.com.12.q.113.3.ad 2. item 22.q. 154. 5.ad 1.

Cap. 4.

Dedit Deus ſapientiam Salomoni & prudentiam multam nimis, vſque fi.22.q.173. o.item q. 174.3.c.

Cap. 5.

Dedit Deus ſapientiã Salomoni. 5.4.
Lapides grandes pretioſos in fundamentis templi dolauerunt cæmentarij Salomonis,& cæmentarij Hiram. 12.q. 102.4.ad 2.

Cap. 6.

Malleus & ſecuris,& omne ferramẽtum non ſunt audita in domo, cum ædificaretur.12.q.12.4. ad 2.

Cap. 7.

Hiram plenum ſapientia & intelligentia,& doctrina , ad faciendum omne opus ex ære.5.4.
Omnia vaſa erant aurea. 5.6.

Cap. 8.

In arca non erat aliud niſi duæ tabulæ lapideæ.12.q. 102.4.ad 6.
Si enim cælum & cæli cælorũ te capere non poſſunt.ibid.Quanto magis domus hæc quam ædificaui tibi,&c.12.q.102. 4.ad 1.
Vt exaudias deprecationẽ ſerui tui, & populi.c.12.q.102.4.ad 1. item 3.q.83. 3.o.
In loco habitaculi in cælo.12.q.4.7. ad 3.item 3.q.57.4.ad 1.
Tu ſolus noſti corda hominum. 1. q. 14.o.item q.57.4.o.item 5.c.item q.114.2.ad 2.item q.117.2.c.item 12.q.111.4.c. item 22.q. 106. 5. ad 3.
Non eſt homo qui non peccet. 1. q. 65.1.c. item.
Sed inclinet corda noſtra ad ſe. 1. q. 111.2.c.
Apparuit ei Dominus ſecundò, ſicut apparuerat ei in Gabaon.5.3.

Cap. 9.

Et æquitate.22.q.80.ad 3.

Cap.

Cap. 10.

Videns regina Saba omnem ſapientiam,&c. 22.q.183.2.c.
In ſempiternum.1.q.20. 2.ad 1.

Cap. 11.

Auerſa eſt mens eius à Domino. 12. q.75.5.c.item q.87. 4.0. item 22. q.20. 1.ad 1. item q.24. 12. ad 4. item q.162.6.c.item 3.q.86. 4. c. item q.88.1.c.
Qui apparuerat ei. 5. 3.
Dirumpens ſcindam regnum tuum. 12.q.105.1. ad 3.

Cap. 14.

Scidi regnum domus Dauid.5. 11. 4.

*Cap.*17.

Coruiſque præcepi,vt paſcant te.22. q.83.10.ad 3.

*Cap.*18.

Non eſt gens aut regnum, quò non miſerit Dominus meus te requirens.3.q. 44.22. ad 2.
Incidebant ſe iuxta ritum ſuum cultris & lanceolis, donec perfunderentur ſanguine.12.q.102.5. ad 1.

Cap. 19.

Angelus Domini tetigit eum.1.q.75. 1.ad 3.item q.105.2. ad 1.
Ambulauit in fortitudine illius cibi quadraginta diebus,& quadraginta noctibus.12.q.100.8. ad 4.item 22.q.40. 4.c.item q.122. 4. ad 3. item 3.q.40.4.ad 3.
Et ecce Dominus trãſit.22.q.171.2.c.

Cap. 22.

Et omnem exercitum cæli aſſiſtentem ei.1.q.113. 3.0.
Egrediar,& ero ſpiritus mẽdax in ore omnium prophetarum eius.1. qu. 114.1.ad 1.item22.q.172.6.ad 2.

AVCTORITATES ex 4. libro Regum.

Cap. 1.

Dixit Helias quinquagenario:Si homo Dei ſum,deſcẽdat ignis de cælo,& deuoret te, & quinquaginta tuos.22.q.108.1. ad 4.

Cap. 2.

Obſecro, vt fiat in me duplex ſpiritus tuus.1.q. 36.1. ad 1.
Aſcendit Helias per turbinem in cælum.1.q.102.2.ad 3.item 3.q. 49. 5.ad 2.
Requieuit ſpiritus Heliæ ſuper Heliſeum.1.q.36.1. ad 3.
Heliſeus maledixit pueris,& duo vrſi occiderunt quadraginta duos ex eis. 5. 1.

Cap. 3.

Dixit Heliſeus;Adducite mihi pſalten: Cumque canaret pſaltes. 22. q.171.2.b.
Rex Moab primogenitum ſuum obtulit holocauſtum ſuper murum, & facta eſt indignatio magna in Iſraël,ſtatimque receſſerunt ab eo. 12.q.94.5.ad 2.
Filij prophetarum habitabunt coram eo.22.q.174.4. c.fi.

Cap. 5.

Nónne cor meum in præſenti erat, &c.22.q.171. 3.c.

Cap. 6.

Plures ſunt nobiſcum quàm cum illis.1.q.63.9.0.

Cap. 7.

Ambulauit in viis regum Iſraël. 22. q.94.1.0.

Cap. 10.

Quia ſtudioſè egiſti quod rectũ eſt, &c.

&c. filij tui vſque ad quartam generationem,&c. 3.q.89. 6.ad 3.

Cap. 12.

Serui eius percuſſerunt eum. ſ. Ioas regẽ,& mortuus eſt.22.q 42.2.ad 3.

Cap. 15.

Veruntamen excelſa non eſt demolitus,nec abſtulit.22.q.94.1.o.
Qui peccare fecit Iſraël.22.q.94.1.o.

Cap. 16.

Filium conſecrauit, transferens per ignem.12.q.94.5.ad 1.

Cap. 18.

Sperauit in Domino Deo ſuo Iſraël. 22.q.17.4.o. item 5.c.item q. 25. 1.ad 2.item 3.q.7.4.c.
In Domino Deo noſtro habemus fiduciam.12.q.40.2. ad 2. item 22. q.128.ad 6.item q. 129.6. 7. o.

Cap. 19.

In quo habet fiduciam.s.18.
Mittet radicem deorſum, & faciet fructum ſurſum,3.q.42.1.c.fi.item q.46.2. ad 2.
Præcipe domui tuæ, morieris enim tu,& non viues.22.q. 171.6.ad 2.

Cap. 20.

In veritate.1.q.16.4. ad 3.item q.21. 2.ad 2.item 22. q. 109.0.

Cap,21.

Interfecerunt regem. s. 23.

Cap. 22.

Colligeris ad ſepulchrum tuum in pace, vt non videant oculi tui mala.1.q.89.8. o.item ad 8. item 22. q.83.4.ad 2.5,q.72.1.0.

AVCTORITATES ex primo libro Paralipomenon.

Cap. 11.

Proficiebátque Dauid vadens & creſcens.22.q. 186.2. ad 2. item qõ. 189.1.ad 4. item 3.

Cap. 12.

Te adiuuet Deus tuus.1.q.23.8.ad 2.

Cap. 15.

Pro octaua canebant.12.q.102.5. ad 6.itm 3.q.70.3. ad 3.
Audiuiſſet Dominus Leuitas. s. 12.

Cap. 16.

Nolite tangere Chriſtos meos. * 22. q.33.4.ad 1.
Confitemini Domino. 22. q. 3.1.o. item q.12.1.ad 2.
Quoniam bonus.1.q.6.1.o.

Cap. 18.

Adiuuit eum Deus.s.12.

AVCTORITATES ex ſecundo libro Paralipomenon.

Cap. 3.

Et cœpit Salomon ædificare domum Dei in Hieruſalem in monte Moria, qui demonſtratus fuerat Dauid,&c.in area Ornam Iebuſçi.12. q.102.4.ad 2.

Cap. 10.

Erat enim voluntatis Dei, vt compleretur ſermo eius, &c.1.qõ.19. 11.12.0.

Cap. 16.

Qui credũt in eũ.2.2.q.22.o.item 3.

Cap.

Cap. 17.

Conſecratus Domino. 12. q. 102. 5. ad 8.

Cap. 19.

Impio præbes auxilium, &c. Sed bona opera inuenta ſunt in te. 22. q. 186. 10. ad 2.
Amicitia iungeris malis. 22. q. 23. 1. ad 3.
Non hominis exercetis iudicium, ſed Domini. 22. q. 10. 11. c. item q. 108. 4. ad 2.
Cum diligentia cuncta facite. 22. q. 54. 1. ad 1.

Cap. 20.

Credite in Domino. s. 16.

Cap. 22.

Voluntatis Dei fuit aduerſus Ochoziam, vt veniret Ioram, &c. s. 10.

Cap. 29.

Incuruato genu, adorauerunt. 22. q. 84. 2. ad 2.
Leuitæ quippe faciliori ritu ſanctificantur, quàm ſacerdotes. 12. q. 102. 5. ad 8.

Cap. 30.

Illis irridentibus & ſubſannantibus eos. 22. q. 85. ad 1.
Propitiabitur cunctis qui in toto corde, &c. 12. q. 73. 10. ad 1. item 22. q. 186. 10. ad 1.

Cap. 33.

Magicis artibus inſeruiebat. 12. qō. 57. 3. ad 1. item 22. q. 95. 1. ad 2. item q. 169. 2. ad 4.

Cap. 34.

Cuſtodiens præcepta, &c. 12. qō. 99. 5. c.

AVCTORITATES ex oratione Manaſſe Regis Iuda.

Cap. 1.

Immenſa verò & inueſtigabilis miſericordia promiſſionis tuæ. 3. q. 84. 10. c.
Et tibi eſt gloria in ſæcula ſæculorum. 1. q. 31. 3. 2.

AVCTORITATES ex primo libro Eſdræ Prophetæ.

Cap. 1.

Suſcitauit Dominus ſpiritum Cyri. 1. q. 41. 3. ad 4.

AVCTORITATES ex libro Nehemiæ.

Cap. 9.

Indurauerunt ceruices ſuas. 12. q. 76. 3. 4. 0.
Longaminis. 12. q. 70. 3. c. item 22. q. 136. 5. o. item.

Cap. 12.

Omnis Iſraël ſanctificabat Leuitas, & Leuitæ ſanctificabant filios Aaron. 12. q. 102. 5. ad 8.

AVCTORITATES ex libro tertio Eſdræ Prophetæ.

Cap. 1.

Propter irreligioſitatem ſuam. 22. q. 92. item 97. 99. prin. item q. 122. 3. 4. c. item q. 154. 10. ad 1.

Cap.

Cap. 3.

Omnem mentem conuertis in ſecuritatem & iocunditatem. 22. qō. 147.8.ad 1.item 3.q.74.5.c.
Vinum omnia præcordia facit honeſta.22.q.145.4 ad 2.

Cap. 4.

Diligit homo vxorem ſuam magis, quàm patrem aut matrem. 22. q. 26.11.o.
Omnis terra veritatem inuocat. 22. q.34.1.2.item q. 83.10.ad 3.
Maieſtas omnium æuorum. 1. q. 10. 6.ad 1.
Omnes benignantur in operibus eius.22.q.34 1.ad 2.

AVCTORITATES ex quarto libro Eſdræ Prophetæ.

Cap. 8.

Tu ei imago nominatus es. 1.q.35. 1.ad 1.item q.93.5.ad 4.

Cap. 13.

Reuelabitur filius meus. 22.qō. 2.7. ad 3.

Cap. 14.

Iuſtorũ nomina patebunt, & impiorum facta oſtendentur.1.q.20.0.

AVCTORITATES ex libro Tobiæ.

Cap. 1.

Hic ſolus fugiebat conſortia omniũ. 1.q.51.1.c.item 22.q.188.8.o.
Miniſtraret omnem decimationem, 22.q.87.1.ad 4.
Monita ſalutis dabat eis. 22.q. 32. 2.c.
Ex his quibus honoratus fuerat à rege,habuiſſet decem talenta argenti. 22.q.103.2.ad 4.
Diuidebatque vnicuique prout poterat.22.q.32.6.10.o.item q.117. 1.ad 2.
De facultatibus ſuis.22.q.31. 3.ad 3. item q.32. 7.o. item 8.ad 2. item q.62.5.ad 2.item qō. 87. 2. ad 2. item q. 110.3. ad 4. item q.31.3. ad 3.
Eſurientes alebat, nudiſque veſtimẽta præbebat.22.q.32.2.o.
Mortuis atque occiſis ſepulturã ſolicitus exhibebat.22.q.32.2.c.ad 1.

Cap. 2.

Vade, & adduc aliquos de tribu noſtra timentes Deum, vt epulentur nobiſcum.22.q.32.3. ad 1.item 9. o.item q.71.1.c.
Sepeliunt eum.s.1.
Hanc autem tentationem ideo permiſit Dominus euenire illi,vt poſteris daretur exemplum patientiæ eius,ſicut & ſancti Iob, 22. q. 108.4.c.fi.
Sed immobilis in Dei timore permanſit. 12. q.100.9.c. item 22.q. 58.1.c.
Agens gratias Deo omnibus diebus vitæ ſuæ.12.q.60.3. c.item 22. q. 106.o.

Cap. 3.

Virum cum timore tuo, non cum libidine mea conſenſi ſuſcipere.1.6.
Omnes viæ tuæ miſericordia & veritas,& iudicium.1.q.21.4.o.
Expedit mihi mori magis, quàm viuere. 12.q.5.3.c.item 3.q.96.6.c. ad 4.
In tempore tribulationis peccata dimittis. 1.q.21.4. ad 3. item 12.q. 87.6.c.fi.
Nunquam cum ludentibus miſcui me.22.q.168.4.ad 4.
Hoc autem pro certo habet omnis, qui colit te.4.q.1.5.ad 1.item 22. q.4.8.o.

Cap. 4.

Sepeli corpus meum. s.1.
Ex ſubſtantia tua fac eleemoſynam. s.1.
Si multum tibi fuerit, abundanter tribue.22.q.32.1c.o.
Eleemoſyna ab omni peccatô liberat.22.q.154.1.ad 5.
Et non patietur animam ire in tenebras.22.q.154.2.ad 5.
Et præter vxorem tuam nunquã patiaris crimen ſcire.22.q.35.c.item q.36.3.c. item q.153.3.o.item q.154.2.o.
Attende tibi ab omni fornicatione. s.q.65.4.c.
Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas.22.q.162.1.o.
In ipſa enim ſumpſit initium omnis perditio.12.q.84.1.o.item 3.ad 3. item 4. ad 4. item 22.q.162.2.o. item 5.ad 1.item 7.ad 1.
Panem tuum cum eſurientibus & egentibus comede,& de veſtimentis tuis nudos tege.s.1.
Et noli ex eo comedere & bibere cũ peccatoribus. 22.q6.25.6.c.ad 5. item q.31.2.ad 2. item q.32.9.ad 1.item q.168.3.ad 3.

Cap. 5.

Omnia quæ præcepiſti mihi faciam. 22.q.104.5.ad 3.
Angelus Dei, bonus comitetur ei. 1.q.113.1.2.o.

Cap. 8.

Sed ſola poſteritatis dilectione, 22. q.154.2.5.item 3.q.29.2.c.

Cap. 9.

Fleuit Gabelus,22.q.82.4.ad 3.

Cap. 11.

Gratias agens Deo.s.2.
Et cœperunt flere præ gaudio.s.9.

Cap. 12.

Etenim ſacramentum regis abſcondere,bonum eſt.3.q.60.1.o.
Bona eſt oratio cum ieiunio & eleemoſyna.12.q.108.3. ad 4.itẽ 4.c.
Qui autem faciunt peccatum & iniquitatem. 22.q.33.1.ad 1.item q. 110.4.ad 4.
Et ſepeliebas mortuos.s.1.
Et quia acceptus eras Deo.12.q.102. 3.o.
Neceſſe fuit vt tentatio probaret te. 22.q.97.1.o.
Vnus ex ſeptem.12.q.102.5. ad 5.

AVCTORITATES ex libro Iudith.

Cap. 1.

Et gloriabatur quaſi potens in potentia exercitus ſui, & in gloria quadrigarum ſuarum. 22. quæſt. 133.o.
Tunc indignatus eſt.22.q.158.7.c.

Cap. 2.

Habuit cum eis myſterium conſilij ſui,12.q.14.o.

Cap. 3.

Deſinat indignatio tua contra nos. s.1.
Ferocitatem pectoris eius mitigare non potuerunt. 22.q. 157.1.ad 3. item q.159.o.

Cap. 5.

Vſque dum non peccarent in conſpectu Dei ſui, erant cum illis bona. 12.q.99.6.ad 3.

Cap. 6.

Præſumentes de te. 22.quæſt.21. 1. ad 1.
Præſumentes de ſe.22.quæſt.21.1.4. o.item

o.item q.130.2.o.item q.133.1.c.
Vt ſicut tibi placuit,ita cum tuis omnibus conuerſeris nobiſcum. 12. q.105.3.ad 1.

Cap. 7.

Conteſtamur hodie cælum & terram. 22.q.89.1.ad 3.

Cap. 8.

Iudith ieiunabat cunctis diebus vitæ ſuæ.22.q.147.5.ad 3.
Et per multas tribulationes probatus,amicus Dei effectus eſt. 12.q. 87.6.c.fi.item 22.q.108.4.c.fi.

Cap. 9.

Et in curribus ſuis, &c. gloriantur. s. 1.
De tuâ miſericordia præſumentem. s. 6.

Cap. 10.

Lauit corpus ſuum & vnxit,&c. omnibus ornamentis ornauit ſe. 22. q.169.2.o.item q.187.6.c.
Fugi à facie eorum, &c. vſque de exercitu eius. 12. quæſt. 110. 3. ad 3.

Cap. 12.

Baptizabat ſe.3.q.38.1.ad 3.

Cap. 13.

Sperauerunt eam iam non eſſe venturam.22.q.21.3.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Heſter.

Cap. 2.

Mardocheus adoptauit ſibi Heſter in filiam. 3.q.3.5.ad 2.item q. 23. 1.c.

Cap 6.

Sic honorabitur quemcũque voluerit rex honorari.22.q.103.2.ad 4.

Cap. 8.

Plures alterius gentis & ſectæ.22.q. 11.1.ad 3.
Eorum religioni iungerentur. 12.q. 60.3.c.item 22.q.80.c.item q.81. o.item q.82.2.c.item q.83.3.c.itẽ q. 94.1. ad 1.item q.97. 3.c. item q.186.1.c.

Cap. 9.

Qui religioni eorum voluerunt copulari.s.8.

Cap. 13.

Optata cũctis mortalibus pace fruerentur.22.q.29.2.o.
Cuncta noſti & ſcis. 1.q.14.5.o.item 7.11.12.c. item q.79.2.c. item q. 87.1.c.

Cap. 14.

Qui habes omnium ſcientiam.s.13.

Cap. 15.

In pallorem colore mutato. 12. qõ. 44.1.ad 3.

Cap. 16.

Dei cuncta cernentis.s.13.

AVCTORITATES ex lib. Iob Prophetæ.

Cap. 1.

Simplex. 22.qõ.109.2. ad 4.item q. 111.3.ad 2.
Et rectus. 12. q.55.4. ad 4.item 22. q.183.1.ad 1.
Affuit inter eos etiam Sathan. 1. q. 112.3.c.ad 3.

Circuiui terram.1.q.1.1.ad 2.
Nunquid conſideraſti ſeruum meum Iob? 22.q.53.4.c.
Cui reſpondens Sathan ait. 1.q.107.3.o.
Ecce vniuerſa quæ habet, in manu tua ſunt, tantum in eum ne extendas manum tuam. 1.q.29,1.ad 3.
Boues arabant & aſinæ paſcebantur iuxta eos. 2.q.2.6.a.4.

Cap. 2.

Et ſtaret in conſpectu eius.s.1.
Vt diceret Dominus ad Sathan, ibidem.
Circuiui terram.s. Cui reſpondens Sathan ait.s.
Nunquid conſideraſti ſeruum meum Iob? ibid.8.
Vir ſimplex.s.1.
Et rectus.ibid.
Et adhuc retinens innocentiam, 22. q.80.ad 2.
Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua? s.1.

Cap. 3.

Expectet lucem & nō videat, nec ortum ſurgentis auroræ.3.quæſt.27.2.ad 2.
Sicut abortiuum abſconditum non ſuſtinerem, vel qui concepti non viderunt lucem. 22.q.64.8.ad 1.

Cap. 4.

In angelis ſuis reperit prauitatem.1.q.63.o.item 12.q.89.4.o.

Cap. 5.

Virum ſtultum interficit iracundia. 22.q.158.3.ad 1.
Vota ſi eſt qui tibi reſpondeat, & ad aliquem ſanctorum conuertere. s. q.72.2.c.

Cap. 6.

Iram merui.3.q.49.6.c.

Cap. 7.

Qui deſcendet ad inferos, non aſcendet.s.q.69.3.2.

Cap. 8.

Si mundus & rectus inceſſeris.s.1.
Spes hypocritæ peribit. 22. q. 111. 4.o.
Deus non proiiciet ſimplicem.s.1.
Induetur confuſione.s.q.87.3.c.

Cap. 9.

Sapiens eſt corde.1.q.37.2.ad 1.item q.39.7.ad 2.
Non videbo eum.12.q.112.5.c.
Si abierit.12.q.112.5.c.

Cap. 10.

Nonne ſicut lac mulſiſti me? &c. vſque tribuiſti mihi. 1.q.105.5.c.ſi.
Pelle & carnibus veſtiſti me, oſſibus & neruis compegiſti me. 1.q.105.5.c.ſi.

Cap. 11.

Vt oſtēderet ſecreta ſapiētiæ ſuę.s 9.
Multiplex eſſet lex eius.12.q.91.o.
Multo minora exigaris ab eo, quàm meretur iniquitas tua. 1.q.21.4.ad 1.
Forſitan veſtigia Dei comprehendes. 1.q.5.5.o.item qō.45.7.o. item q.93.6.c.
Et vſque ad perfectum omnipotētem reperies. 1.q.17.1.ad 1.& 3. item 7.o.item 8.c.item q.56.3. ad 1.itē ad 2.item q.57.5.ad 2.item q.62.9.c.item q.86.2. ad 1.item q.107.3.c.item 12.q.43. ad 1.item q.93.2.ad 2.item 22.q.182.4.ad 6.item 3.q.10.1.o.item 3.ad 1.
Excelſior cælo eſt, &c. vſque mari.3.q.3.1.ad 1.item q.8.1.ad 1.

Cap. 12.

In antiquis eſt ſapientia. 22. quæſt. 47.

47.a.15.ad 2.
Et in multo tempore prudentia. 22. q.47.14.0.item q.49.3. c. item q. 51.1. ad 3.
Apud ipſum eſt ſapientia. s.9.
Ipſe habet conſilium. 1. q.22.1.ad 1. item 12. q.14.1. ad 2.item 22. q. 52.3.ad 3.item q.189. 10.ad 1.
Et intelligentiam. 1. q.14. 1.0. item q.26.1.c.
• Qui reuelat profunda de tenebris. 22.q.171.1. ad 4.

Cap. 13.

Diſputare cum Deo cupio. 22. 128. ad 4.
Nunquid Deus indiget mendacio noſtro? s. q.26.2.c.

Cap. 14.

Siue nobiles fuerint filij eius, ſiue ignobiles. s. q.72. 1.c.

Cap. 15.

Nunquid conſilium Dei audiſti? s.12.
Eius ſapientia. s. 9.
Quid eſt homo vt immaculatus ſit, & vt iuſtus appareat, natus de muliere? 3. q.31.4.ad 3.
Ecce, inter ſanctos eius nemo immutabilis. 1. q.9.2.0.item q. 10. 3. c. item q.16.8.0.item q. 65. 1. ad 1. item 12.q.109.2.ad 2.ad 3.item 3. q.10.4.c.item q.13.2.c.item q.57. 1. ad 1.
Et cæli non ſunt mundi in conſpectu eius. s. 4.
Congregatio hypocritæ ſterilis. s. 8.

Cap. 16.

Collegit furorẽ ſuum in me. 1.q.54. 5.ad 3. item q.58.5.ſi.item q. 59. 4.ad 1.

Cap. 17.

In profundiſſimum infernum deſcendent omnia mea. 3. q.52. 2. ad 5.

Cap. 19.

Scio enim, quod redemptor meus viuit. 3.q.53.1. c.s.q.75.1.c.
In carne mea videbo Deum. 1. q.12. 3.ad 1. s.q.79.1.c.
Et oculi mei conſpecturi ſunt. 1. q. 12. 3.0. item 4.ad 3. item 12. qõ. 175.4.c.
Verebar omnia opera mea. s.q.6.4.c.

Cap. 20.

Gaudium hypocritæ, ad inſtar puncti. s.8.
Omnes tenebræ abſconditæ ſunt in occultis eius. 3. q.84. 6.ad 1.

Cap. 21.

Qui dixerunt Deo, recede à nobis. 1.q.9.1.ad 3.

Cap. 22.

Quid prodeſt Deo, ſi iuſtus fueris, aut quid cõfers ei, ſi immaculata fuit vita tua? 22.q.81.6. ad 2.item 7.c.
Deus excelſior cælo. s. 11.
Qui dicebant Deo: recede à nobis. s. 21.
Saluabitur innocens. s.2.
Si reuerſus fueris ad omnipotentem, ædificaberis: & longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo. 12. q. 113.0.item 3.q.86.2.0.item 6. ad 1.item q.88. 2.c.

Cap. 23.

Proponat æquitatem contra me. 22. q.80.ad 3.item q.120. 1.c.
Ipſe verò ſcit vias meas. 1. qõ.14.6. 11.0.
Veſtigia eius ſecutus eſt pés meus. s.11.
Et nemo poteſt auertere cogitationem eius. 1.q.34.1. ad 2. item 22. q.2.1.c.item q.180.3. ad 1.
Timore ſolicitor. 12. q.44.2.4.0. itẽ 22.q.47.3.ad 3.item q.54.2.ad 4. item q.129.7.c.

Cap. 24.

Ad nimium calorem tranſiet ab aquis niuium. 1.q.10. 3. ad 2. item 12.q.67.4.ad 2.
Oculus adulteri obſeruat caliginem. s.q.92.3.2.

Cap. 25.

Qui facit concordiam in ſublimibus ſuis. 1.q.108.6.c.item q.113.8.o.
Nunquid eſt numerus militum eius? 1.qo.50.3.o.item q.112.4.ad 2.
Et ſuper quem non fulgeat lumen illius.1.q.107.1. c.item q.109.3.c.
Aut apparere mundus, natus de muliere.s.15.

Cap. 26.

Cuius adiutor es.1.q.23.8.ad 2.
Cui dediſti conſilium.s.12.
Forſitan illi qui non habet ſapientiam.s.19.
Et prudentia eius,ſc.Dei.1.q.22.1.c. ad 1.
Columnæ cæli contremiſcunt. s. q. 73.3.c.

Cap. 27.

Non recedam ab innocentia mea. s.2.
Quæ eſt ſpes hypocritæ. s.8.

Cap. 28.

Ecce timor Domini ipſa eſt ſapientia, & recedere à malo,intelligentia.22.q.19.7.ad 2.itē q.45.1.ad 3.

Cap. 30.

Vbi conſtituta eſt domus omni viuenti.s.q.69.4.c.

Cap. 31.

Pepigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. 22.q.167.2.c.ad 2.
Sciat Deus ſimplicitatem meam.s.
Nunquid non in vtero fecit me?s.10.
Ab infantia creuit mecum miſeratio,&c.12.q.51.1. o. item q.63.1. o.item 2. ad 3. item 3.c. item q.71.2.ad 1.item q. 85.1.c. item q. 95.1.c.item 22. q.47. 15. o. item q.108.2.c.item q.123.1. ad 2.item q.141.1.ad 3. item 3.q.27.6.ad 3.
Si abſcondi vt homo peccatum meum.s.q.6.2.3.

Cap. 33.

Semel loquitur Deus, & ſecundò idipſum non repetit. 1.q.27.5. ad 3.item q.43.5.ad 2.item 3. q. 45. 4.ad 1.
Si fuerit pro eo angelus loquens, vnus de millibus.s.25.
Vt annūciet hominis æquitatē. s.23.

Cap. 34.

Conteret multos & innumerabiles, & ſtare faciet alios pro eis. 1.q. 23.6.ad 1.

Cap. 35.

Si peccaueris quid ei nocebis,&c.12. q.21.4.ad 1.item q.47.1.ad 1. itē q.73.8.ad 2.item 22.q.88.2.c.
Si iuſtè egeris, quid donabis ei, &c. s.22.
Et filium hominis adiuuabit iuſtitia tua,22.q.57.1.c.
Nunc vlciſcitur ſcelus valde.1.q.21. 4.ad 1.

Cap. 36.

Cauſa tua quaſi impij iudicata eſt, cauſam iudiciumque recipies.3.q. 49.6.c.fi.
Ecce Deus excelſus.s.11.
Quis poterit ſerutari vias eius? s. 11.4.
Omnes homines vident eum, vnuſquiſque intuetur eum procul.1.q. 12.o.item 12.q.93.2.o.
Ecce Deus magnus. 12.q.112.5.c.

Vincens ſcientiam noſtram. s. 11. 4. 5. item 12. q. 112. 5. c.

Cap. 37.

Dignè eum inuenire non poſſumus. s. 11.

Cap. 38.

Quis concluſit oſtiis mare? 1. q. 69. 1. ad 2.
Quis eſt pluuiæ pater? 1. q. 33. 3. c. item 3. q. 23. 3. ad 1.

Cap. 39.

Penna ſtruthionis, ſimilis eſt pennæ herodij & accipitris. 12. q. 102. 6. ad 1. co. 2. 3.
Procul odoratur bellum, exhortationem ducum, vlulatum exercitus. 3. q. 41. 4. c.
Nunquid per ſapientiam tuam plumeſcit accipiter? 12. q. 102. 6. ad 1. co. 3.
Nunquid qui contendit cum Deo, tam facilè conquieſcit? 22. q. 38. 1. ad 4.
Qui leuiter locutus ſum, reſpondere quid poſſum? 22. quæſt. 2. 7. 8. 9. 10. o.

Cap. 40.

* Et condemnabis me, vt iuſtificeris. 22. q. 33. 5. c.
Ecce ſpes eius fruſtrabitur. 22. q. 18. 3. ad 1.
Cor eius indurabitur quaſi lapis. 1. q. 23. 3. ad 2. item 22. q. 79. 3. o. itē 22. q. 15. 2. o.

Cap. 41.

Factus eſt vt nullum timeret. 1 q. 64. 3. ad 2.
Ipſe eſt Rex ſuper vniuerſos filios ſuperbiæ. 3. q. 8. 7. 8. o.
Æſtimabit abyſſum tanquam ſeneſcentem. 3. q. 99. 1. c.

Cap. 42.

Auditu auris audiui te, nunc autem oculus meus videt te. s. 19. 7. 1. item q. 12. 3. ad 1.
Interrogabo te. s. 1.

AVCTORITATES ex libro Pſalmorum.

Pſal. 1.

Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorū. 1. q. 63. 1. c. item 12. q. 3. 2. ad 4. item 3. 5. 6. c. item q. 44. 5. 6. 7. 8. c. item q. 5. 3. o. item q. 5. c. item q. 62. 1. c. item q. 69. 3. 1. c. itē 2. o. item 22. q. 8. 7. o. item q. 186. 1. ad 4.
Et in via peccatorum non ſtetit. 22. q. 183. 1. o.
* In lege eius meditabitur die ac nocte. 22 q. 188. 5. o.

Pſal. 3.

Exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me. 3. q. 53. 4. o.
Domini eſt ſalus. 3. q. 37. 2. ad 2. item q. 61. 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 68. 1. o. item 2. c. item q. 73. 5. c. item q. 84. 5. c.

Pſal. 4.

Vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? 1. q. 17. 1. c.
Iraſcimini & nolite peccare. 22. qō. 158. 1. 2. o. item 3. q. 15. 9. c.
Sacrificate ſacrificium iuſtitiæ. 22. q. 81. 4. ad 1. item q. 85. 1. 2. 4. o. item 3. ad 2. item 3. q. 22. 2. c. item q. 48. 3. c. item q. 82. 4. c.
Et ſperate in Domino. 22. qō. 17. 1. ad 2.
Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine. 12. q. 19. 4. c. item q. 91. 2. ad 1.

Pſal. 5.

Quoniam non Deus volens iniquitatē tu es. 1. q. 19. 9. o. itē 10. ad 1.

item ad 2. item 22. 3. ad 3. item q.48. 6.0. item 12. q.39. 2. ad 3.
Odiſti omnes qui operantur iniquitatem. 1. q.20. 2. ad 4.item q.23. 3.ad 1.item 22.q.83.16.c.item 3. q. 49. 4. ad 1.
Perdes omnes qui loquuntur mendacium. 22. q. 69.1.2.0.item q.70. 4.c.item q.100.4. ad 1.

Pſal. 6.

Turbatus eſt à furore oculus meus. 22.q.108.4.ad 5.
Erubeſcant & cõturbentur vehementer omnes inimici mei,conuertantur & erubeſcant valde velociter. 12.q.41.4.c.item 22.q.75.1. ad 1. item q.144. 2. c.

Pſal. 7.

Domine ſi feci iſtud,&c. decidã merito, &c. in puluerem reducar.22. q.89.1.ad 3. item 6.c.

Pſal. 9.

Ipſe iudicabit orbem terræ. 3. q.58. c.item q.59. 2.0.
Conuertantur peccatores in infernum.22. q. 25. 6. ad 1. item ad 3. item q.83.8. ad 1.
Præparationem cordis eorum audiuit auris tua.22. q.83.1.ad 1.

Pſal. 10.

Dominus in templo.22.q.85.2. ad 3.
Qui autem diligit iniquitatem. 12. q.27.1.ad 1.
Odit animam ſuam. 12. qõ.29.4. 0. item 22. qõ.25.7. 0. item 4.ad 3. item q.117.1.ad 1.
Pluet ſuper peccatores laqueos ignis, ſulphur, & ſpiritus procellarum, pars calicis eorum.1.q.10.3.ad 2. item 12. q.67.4.ad 2.

Pſal. 11.

Nunc exurgam, dicit Dominus. 3. q. 57.2. ad 1.

In circuitu impij ambulant.22.q.35. 4.ad 3.

Pſal. 13.

Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.1. q.2. 0.
Dominus in generatione iuſta eſt. 1. q.8.3.ad 4. item q. 43. 3. 0. item q.112.1. c.item 3.q.2.10. ad 2.

Pſal. 15.

Bonorum meorum non eges. 1. q. 4. 2. c.item 3.0.
Nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem.3. q.50. 5. c.
Adimplebis me lætitia. 1.q.12. 8.ad 4.item 12. q.1. 5.c. item qõ.3. 4. ad 1.item 8.c.item q.4.5.ad 5.itẽ q. 5.3. 4.c.item 8.c. ad 3. item q. 67.4. ad 3. item 22. qõ.18.3.c.ad 2. item q.28.3.c. item q.118.7. c. item q.173. 1.c.
Delectationes in dextera tua vſque in finem 22.q.28.3.0.item 3.q.46. 6. ad 3.
Cum vultu tuo. 22.q.173. 1.c.

Pſal. 17.

* Quoniam tu populum humilem ſaluum facies, & oculos ſuperborum humiliabis.22.quæſtione 162. 1.0.
Cum peruerſo peruerteris. 5. qõ. 2. 5.17.

Pſal. 18.

Cæli enarrant gloriam Dei. 1.q. 68. 2.c.
Lex Domini immaculata conuertens animas.12.q.91.4.c.
Timor Domini ſanctus permanet in ſæculum ſæculi. 12.q.67.4. ad 2. item 22.q.19.11.0.
* Et dulciora ſuper mel & fauum. 22.q.188.6.c.
Delicta quis intelligit?ab oculis meis munda me.12.q.112.5.c.fi.
* Præceptum Domini lucidum. q. 12. 102. 1. 0.

Emun

Emundabor à delicto maximo. 22. q.33.7.ad 2.item q.154. 12. ad 4. item q.126.7. ad 4.

Ab alienis parce ſeruo tuo. 5. q. 2.5. ad 1.

Pſal. 20.

Quoniam præueniſti eum in benedictionibus dulcedinis. 12. q. 111. 3.0.item 22.q. 45. 3.c. item qō. 83.13.c.item q.154.5. c. item qō. 162.3.ad 1.

Cantabimus & pſallemus. 22. q. 13. 4.c.item q. 91.0.

Pſal. 21.

Quare me dereliquiſti? 1.q.113.6.0. item 3.q.47.3. c.fi. item q.50. 2. ad 1.

Verba delictorum meorum.3.qō.15. 1.ad 1.

Et non exaudies.3.q.21.4.ad 4.

Pſal. 22.

Calix meus inebrians quàm præclarus eſt. 22.q.149. 1.ad 1. item 3. q.78.3.ad 1.item.

Pſal. 23.

Et mundo corde.22. q.8.7.0.

Attollite portas principes veſtras, &c. Rex gloriæ. 3. q. 39. 5. ad 3. item q.52.1. c.fi.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? 1.q.57. 5.0. item q.106.4.2.

Pſal. 24.

Propter bonitatem tuam Domine. 1.q.44.4.c.ad 3.

Diriget manſuetos in iudicio, docebit mites vias.22.q.157.4. c.ad 1. item.

Pſal. 29.

Quæ vtilitas in ſanguine meo, dum deſcendo in corruptionem? 3. qō. 51.3. ad 1.item q.53.1.c.

Pſal. 30.

In te Domine ſperaui.12. q.65.5.ad 3.item 22.q. 18. 2. ad 1. item 3. q.7.4.0.item 6. ad 1.item 8. ad 2. item 9.ad 1.

Pſal. 31.

Quoniam tacui. 12. q.27.c. item.

Pſal. 32.

Cantate ei canticum nouum. 22. q. 91.0.

Qui intelligit omnia opera eorum. 1.q.22.2.3.0.itē q.103. 5.0.itē q. 113.2.6.c.item qō.116. 1. c.item 12.q.91. 2.c.item 22.q.93.2.c.

Qui finxit ſigillatim corda eorum. 1.q.14.5.6.11.12.0. item q.15. 3. ad 4.item q.22.2.3. 0. item q. 55. 1.ad 5.item q.57.2. c.fin. item q. 89.4.c.

Pſal. 33.

Semper laus eius in ore meo. 22. q. 91.1.0. item 2.0.

Accedite ad eum.1.q.3.1. ad 5.item 5.q.10.4.c.

Guſtate & videte, quoniam ſuauis eſt Dominus.22. q.97. 2. ad 2.

Oculi Domini ſuper iuſtos. 1. q.1.2. 9.item q.3.1.ad 3.item q.22.2.ad 4.item qō.23.7. c. item Veri. qō. 5.3.0.

Et aures eius in preces eorum. ibid. item 22.q.83.16.0.item 3. qō.43. 2. ad 1.item qō. 82. 6. c. item 7. ad 3.

Potentia.q.6.9.ad 5.

Pſal. 34.

Cogitantes mihi mala. 12.q.47.2. c. item 3.q.88. 2. 0.

Humiliabam in ieiunio animam meam. 22.q.147.1.3.5.7.c.

Pſal. 35.

Noluit intelligere, vt bene ageret. 12. qõ. 6.8.o. item qõ. 19. 6.c item q. 76.3.4. c. item 3. q. 47.5. ad 3.

Homines & iumenta ſaluabis Domine. 1. q. 64.2.c.

Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ. 1. qõ. 51.1. ad 3. item 12. qõ. 110.1 ad 2. item 22. qõ. 23.2. ad 2. item 3. q. 2.5: ad 3. item q. 5.3. ad 2. Item q. 50.2. ad 3.

Et in lumine tuo videbimus lumen. 1. q. 12.2.c. item 5.o. item 22. qõ. 171.2.c. item q. 174.5. ad 1. item q. 175. 3. ad 2. item 3. q. 10. 4.c. item q. 45. 2.c.

Pſal. 36.

Noli æmulari in malignantibus. 12. q. 28.4.o. item 22. q. 36.2.c. item q. 30. 3. ad 2: item 4.

Delectare in Domino. 12. q. 34.1.o.

Deſine ab ira. 12. q. 48.3.o. item 4.c. itẽ 22. q. 41.2. ad 3. itẽ q. 157. 4.c.

Pſal. 37.

* Et dolos tota die meditabantur. 22. q. 55.4. ad 2. item 5.o. item q. 63. 3. 2.c.

Pſal. 38.

In meditatione mea exardeſcet ignis. 1. q. 21.4. ad 1. fi. item q. 43. 5. item 22. q. 180.4. ad 4. item 4. ad 3.

Pſal. 39.

Expectans expectaui Dominum. 12. q. 40.2. ad 1.

Sacrificium & oblationem noluiſti, &c. vſque venio. 12. q. 102.3.o. itẽ 4. ad 3. item 5. ad 4. item prin.

* Cor meum dereliquit me. 22. qõ. 83.13.o. item 3. q. 64.8. ad 3.

Pſal. 40.

Etenim homo pacis meæ, in quõ ſperaui. 22. q. 17.4 o. item 5.c. item q. 25.1. ad 3.

Pſal. 43.

A voce exprobrantis & obloquentis. Pſal. 41.6.

Pſal. 44.

Vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ, præ conſortibus tuis. 12. qõ. 102.3.1. ad 3. item 3. q. 72.2.c.

Circundata varietate. 22. q. 103.2.o. item q. 189. 1.o.

* Omnis gloria eius filiæ Regis ab intus. 22. q. 168.1. ad 1.

Pſal. 45.

Terribilis. 12. q. 42.1.o. item qõ. 43. 1. ad 1. item 22. q. 19. 1.o. item 3. q. 7. 6.o.

Pſal. 47.

Magnus Dominus. 1. q. 28. 4.c. item q. 42.1. ad 1. item 4. ad 3. item 3. q. 58.3.o.

* Deus in domibus ejus cognoſcetur. 22. q. 183.3.c.

Pſal. 48.

* Qui confidunt in virtute ſua. 22. q. 188.7.c.

Simul inſipiens & ſtultus peribunt. 22. q. 46. 1. ad 1.

Homo cum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt iumentis, &c. 22. q. 64.2. ad 3.

Pſal. 49.

Deus manifeſtè veniet. 3. q. 36.1. ad 1. item 3.

Pſal. 50.

Tibi ſoli peccaui, &c. vſque iudicaris. 12. q. 96.5. ad 3. item 22. q. 67. 4.o. item 3. q. 46.2. ad 2.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum. 12. q. 81.1. ad 1. item 22. q. 103.o.

* Incerta & occulta ſapientiæ tuæ.

22. q.

22.q.17.1. ad 3.
Auditui meo.22. q. 2.81.0. item q. 35.2.2.c.
* Cor mundum crea in me Deus 1.q. 64.1,ad 2.item 12.q.109. 1.0.
Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus.s.q.5. r.c.

Pſal. 51.

Videbunt iuſti & timebunt, & ſuper eum ridebunt. 22.q.83.8. ad 2.

Pſal. 52.

Deus diſſipauit oſſa eorum, qui hominibus placent.22.q.115.1.ad 1.

Pſal. 56.

Exaltare ſuper cœlos Deus. 3. q.57. o. item q.58.3.c.
Exurgam diluculo.3.qō. 51. 4. ad 3. item q.53.2.ad 3.itē q.83. 2.ad 4.

Pſal. 57.

Supercecidit ignis, & non viderunt ſolem.22.q.15.1.c.

Pſal. 59.

Dediſti metuentibus te ſignificationem.12.q.87.3.ad 2.

Pſal. 61.

Semel locutus eſt Deus.1.q.27. 5.ad 3.item q.34.3.0. item q. 41. 6. o.
Reddes vnicuique iuxta opera. 3. q. 56.2.ad 3.
Sitiuit in te anima mea. 12.qō.67. 4. 3.
Labia mea laudabunt te.22.qu.91.0.
Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea.12.q.102.3. ad 1. item 6.ad 1.item 22.q.82,2.ad 2. item 3.c.

Pſal. 64.

Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti. 3. quæſt. 4. 3. ad 1.

Pſal. 67.

Qui aſcendit ſuper occaſum. 12. qō. 10 .4.ad 5.
Et iuſti epulentur.& exultent in conſpectu Dei.12.q.4.7.ad 1.

Pſal. 68.

Quæ non rapui,tunc exoluebam.3.q. 47.2.ad 1.
Qnoniam zelus domus tuæ comedit me.3.q.15.9.c.item 1.

Pſal. 70.

Quoniam non cognoui literaturam. introibo in potentias Domini. 22. q.188.5.ad 1.
Potentiam tuam. 1.q.25.1.0.item q. 41.4. ad 2.

Pſal. 71.

Et humiliauit calumniatorem.22. q. 68.3.c.item q.69.2.3.c.
Qui facit mirabilia ſolus. q.110.4.0. item q.114.4.c.itē 12.q.111. 4.c. item q.113.10.c.item 22.q.178.1. ad 1.item ad 2.item 4.0.item 3.q. 43.2.c.4.c.ad 3.item q.78.4.ad 2.

Pſal. 72.

* Mei autem penè moti ſunt pedes. 22.q.43.5. ad 2.
In labore hominum non ſunt, &c.vſque operti.12.q.78.7. ad 2.
Quid enim mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram?q.12.q.47. o.item 22.q.186.3.ad 4.
Operatus eſt ſalutem in medio terræ. 3.q.46.10.ad 1.
Superbia eorum qui te oderunt,aſcēdit ſemper.1.q.6.4.2.0.item 22.q. 34.1.0.

Pſal. 75.

Vouete & reddite.22.q.88.3.4. 6.0. itē q.189. 2.3.c.item 3.q. 28.4.c.
Domino Deo veſtro.item 22.q.88.5. ad 3.

Pſal. 76.

Et non ſum locutus. 12. q. 46. 8. ad 3. item 22. q. 158. 5. ad 3. item 7. c.
Et annos æternos in mente habui. 1. q. 10. 3. ad 2.
Hæc mutatio dexteræ excelſi. 1. qō. 57. 4. c. fi. item 12. q. 6. 4. ad 1.

Pſal. 77.

Imiſſiones per angelos malos. 1. q. 111. 2. ad 2. item 22. q. 154. 5. ad 3.
Non cuſtodierunt teſtamentũ Dei. 3. q. 78. 3. ad 3.

Pſal. 80.

Et dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum. 1. q. 22. 2. ad 4.
Erit tempus eorum in ſæcula. 1. qō. 10. 3. ad 2.

Pſal. 81.

Deus ſtetit. 1. q. 3. 1. ad 4. item 3. q. 58. o.

Pſal. 82.

Deus quis ſimilis erit tibi? 1. q. 4. 3. o. q. 44. 3. ad 1. item q. 93. 2. ad 4. item 22. q. 163. 2. o.

Pſal. 83.

Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum. 12. q. 24. 3. c. fi. item q. 30. 1. ad 2. itẽ 3. q. 21. 2. ad 1.
Et turtur nidum, &c. 22. q. 102. 3. ad 2. item 3. q. 37. 3. c. ad 4.
In ſæcula ſæculorum laudabunt te. 22. q. 91. 1. item 2. o.
Gratiam & gloriam dabit Dominus. 22. q. 112. 1. o.

Pſal. 84.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. 1. q. 94. 1. c.
* Et in eos qui conuertuntur ad cor. 22. q. 44. 1. c.
Miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi. 1. q. 21. 2. b.
Iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. 22. q. 29. 3. ad 3. item q. 180. 2. ad 2.
Veritas de terra orta eſt. 22. q. 109. 1. c. ad 3.
Et iuſtitia de cœlo proſpexit. 1. qō. 21. 1. c.

Pſal. 85.

Fac mecum ſignum in bonum. 22. q. 97. 2. ad 3.

Pſal. 86.

* Scientibus me. 1. q. 43. 5. ad 2. item 3. item 22. q. 45. 2. ad 2. item 4. ad 1. item q. 162. 3. ad 1. item q. 173. 2. o. item 3. q. 45. 4. ad 3.

Pſal 87.

Factus ſum ſicut homo ſine adiutorio. 3. q. 51. 1. ad 1.

Pſal. 88.

Et ego primogenitum ponam illum. 1. q. 33. 2. c. ad 2. item q. 41. 3. c.
Quis eſt homo qui viuet & non videbit mortem? 12. q. 81. 3. ad 1. item 3. q. 46. 11. ad 1.
Eruet animam ſuam de manu inferi. 3. q. 49. 2. ad 2. item q. 52. 5. ad 2. item 16. ad 2.

Pſal. 89.

Domine refugium factus es nobis. 1. q. 13. 7. ad 2. item.
Nos humiliaſti. 12. qō. 79. 4. c. item 22. q. 162. 6. ad 3.

Pſal. 90.

Angelis ſuis mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus viis tuis. 1. q. 113. o.

Pſal. 91.

Senectus mea in miſericordia vberi. 3. q. 1. 6. ad 1.

Pſal. 93.

Qui fingis laborem in præcepto. 12. q.107.4.0.

Pſal. 94.

Et altitudines montium ipſe conſpicit. 1.q. 61. 4.ad 3. item 22. qõ. 162.1.0.

Pſal. 100.

In matutino interficiebam omnes peccatores terræ.22. q.26.6.ad 2.

Pſal. 102.

Renouabitur vt aquilæ iuuentus tua. 3.q.46.9.ad 4.

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis,&c.1.q.21. 4. ad 1.

Pſal. 103.

* Draco iſte,quem formaſti,ad illudendum ei.1.q. 63. 8.ad 3.

Pſal. 104.

In Prophetis meis nolite malignari. 22.q.174.6.c.

Vt cuſtodiam iuſtificationes eius.12. q.99.5.c.

Pſal. 105.

Et reputatum eſt ei ad iuſtitiam, 22. q.60.6.ad 2.

Et iratus eſt furore Dominus, ibid. item 1.q. 3. 2.ad 2.

* Et immolauerunt filios ſuos, & filias ſuas dæmoniis.3.q. 74.1. c.

Pſal. 106

Contriuit portas æreas,& vectes ferreos confregit,3.q.52.4.ad 2.

* Omnis ſapientia eorum deuorata eſt. 22. q.150.4.ad 3. item qõ. 157.3.ad 3.

Pſal. 108.

Et diabolus ſtet à dextris eius, 1. q. 55.1.c.

Et oratio eius in peccatum fiat,vſque pro eo quòd.22.q. 83.16. 0. item q.178.2.ad 1.

Pſal. 109.

Tu es ſacerdos. 3.q.22.0.item q.50. 4.ad 3.item q.31. 2.c. item q. 59. 4.ad 1.item q.63.6.c.item q.84.7. ad 4.

In æternum. 3.q.22. 5. 0. item 6. c. item q. 63.5.c.

Secundum ordinem Melchiſedech.3. q.22.6.0.item q.61.3.ad 3.

Pſal. 110.

Exquiſita in omnes voluntates eius. 1.q.19.2.ad 4.item 5.c.item q.11. 12. 0. item q.23. 5. c. item q.27. 5.ad 3.item q. 41.6.c.

Initium ſapientiæ, timor Domini. 22.q.19.7.0. item qõ. 45.1. ad 3. item 6.ad 3.

Pſal. 112.

Et humilia reſpicit in cœlo & in terra.1.q.22.3.ad 3.

Pſal. 113.

Omnia quæcunque voluit fecit.1. q. 19.6.0.item q.104.3.c.

Pſal. 115.

Pretioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius. 22.q.25. 6. ad 2. item q.124. 2. ad 2. item qõ.164. 1.ad 6.

ALEPH. I.

Pſal. 118.

Qui ſcrutantur teſtimonia eius. 12. q.99.5.c.

Iuſtifi

iiij.

Iuſtificationes tuas.12.q.99.5.c.
Adhæſi teſtimoniis tuis Domine. s. 12.q.99.5.c.

vi.

Mandata tua.s. 2.
Ambulabam in latitudine.12.qō.107. 4.o.
Quia mandata tua exquiſiui. s.2.
Et meditabar, &c.22.q.168.5.o.
Exercebar in iuſtificationibus tuis. s.2.

vij.

Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuæ.ibid.1.
In loco peregrinationis meæ, Hebr. 11.lect.4.co.fi.
Memor fui nocte nominis tui Domine,Exod.4.1.3.item s.2.item Luc. 18.t.

viij.

Deprecatus ſum faciem tuam, Gen. 3.14.
In toto corde meo,Deut.6.4.Miſerere mei,Exod.22.11. In teſtimonia tua.s.1.
Vt cuſtodiam mandata tua. s. 2. Iuſtificationes tuas, ibid. Doce me, Matth.23.2.
Ad confitendum tibi. 1. Paralip. 16.
Particeps ego ſum omnium,&c. 4.d. 20.a 3.q.2.ad 5.item d.45.qō.2.a. 1.q.1.c.
Timentium te,Leu. 19.14.
Super iudicia iuſtificationis tuæ.s.5.

ix.

Bonus es tu,in bonitate tua.1. Paral. 16.7.
Doce me,Matth.23.2.Iuſtificationes tuas.s.2.
Mandatis tuis,ibidem.

In toto corde meo.Deut.6.4. Humiliaſti me. 2. Reg. 1. Lex oris tui, Gen.3.14.
Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum, Exod.4.9.

x.

Manus tuæ Domine,Geneſ.3.14.Fecerunt me, Geneſ.30.c. 2. 11. Et plaſmauerunt me, ibidem.9.10.
Da mihi intellectum,Matt. 23.2. Vt diſcam mandata tua.s.2.Qui timent te,Leuit.19. 14.
Aequitas iudicia tua. s. 5. item Iob. 23.4.In veritate tua,Exo.34.5.Humiliaſti me,2.Reg. 8.1.
Fiat miſericordia tua,Pſal.89.1.item Exod.22.11.
Veniant mihi miſerationes tuæ,ibid. Gen.3.13.
Exod.19.6.Confundantur.Pſal.30.2. Teſtimonia tua.s.1.In iuſtificationibus tuis,ibid.2.

xi.

Defecit in ſalutare tuum anima mea, Geneſ.46.2.item Io. 12.2. Iuſtificationes tuas.s.2.
Omnia mandata tua veritas, ibidem.
Adiuua me,1.Paral.12.5. Secundum miſericordiam tuam, Exod.22.11. Teſtimonia oris tui.s.1.item Gen. 3.14.
Factus ſum ſicut vter in pruina,Pſal. 32.co.8.

xij.

In æternum Domine, verbum tuum permanet in cœlo.3.Reg.8.10.Veritas tua,Exod.34.5.
In humilitate mea,2. Reg.8.1.
Iuſtificationes tuas. s.2. Teſtimonia tua, ibid. 1.
Latum mandatum tuum nimis, ibid. item 12. q. 107.4.o.item Pſal.93. 12.

xiij.

Super ſenes intellexi.1.q.57.5.ad3.fi. item 22.q.174.4.ad 1. item Verſ. q.12.14.ad 1.ad 1.item ad 2.
Mandata tua quæſiui.s. 2. Teſtimonia

nia tua, ibid. 1.

A iudicijs tuis non declinaui,ibid. 5.

xiiij.

Lucerna pedibus meis verbum tuum, &c.Pſal.17.co.24.Doce me,Matt. 23.2.

Iudicia iuſtitiæ tuæ.s.itẽ Deut.32.5.

Humiliatus ſum.2.Reg.8.1.De mandatis tuis.s.2.

Teſtimonia tua,ibid.1.

Anima mea in manibus meis ſemper, Prou.21.1.item j.45.item * 12.q. 80.3.ad 3.item 4.c.fin. itẽ Iudicũ 12.1.item Eccleſ.15.3.item Ioan. 15.5.item 1.Timot. 5.6.

Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas in æternum, propter retributionem. 5. 2. item 1.q.111.2.c.item 22.q.32.3.ad 2. item 3.di. 36.q.2.3. ad 5. item d. 29.4.c.item 4.diſt.15. q. 2.art. 3. q.3.ad 7.item Io.10.lect.3.co.2.itẽ 1.Cor.3.lect.2.princ. item Pſalm. 61.6.

xv.

Iniquos odio habui, Pſalm. 138. 12. Adiutor meus. 1. Paralip. 12. 5. Mandata Dei mei.s. 2. item Gen. 17.5.

* Suſcipe me ſecundum eloquium tuum,& viuam.22.q.188.12.ad 1. item q.189.1.c.ad 3.

Non confundas me,Pſal.30.2.

Meditabor in iuſtificationibus tuis ſemper,s.2.item Luc. 18. 1. A iuſtitiis tuis,Deut.32.6.6.item Pſal. 18.7.Teſtimonia tua.s.

Confige timore tuo carnes meas. 12. q.44.1.ad 3.item Pſal. 43.c.7. A iudiciis tuis timui. s.5

xvi.

Non tradas me calumniantibus me, Pſal.71.2.

Iuſtitiæ tuæ,Deut.32.6.

Secundum miſericordiam tuam, Exod.22.11.

Et iuſtificationes tuas. s.2. Et mandata tua,ibid.

Vt ſciam teſtimonia tua, ibid. 2.

Doce me,Matt.23.2. Da mihi intellectum, ibid.

xvij.

Mirabilia teſtimonia tua. s. 1. Ideo ſcrutata eſt ea anima mea, Geneſ. 46.2.Mandata tua.ibid.2.

Iuſtificationes tuas,ibid.

Aſpice in me,Exod. 2.6. Et miſerere mei,Exod.22.11.

* Greſſus meos,&c. Iſa. 10. 6. item Prou.16.6.

Faciem tuam illumina ſuper ſeruum tuum,Gen. 3.14.item Pſal.35. 10.

Et doce me,Matt.23. 2.

xviij.

Iuſtus es Domine,Deut.32. 6. Teſtimonia tua. s. 1.

Et veritatem tuam,Exo.34.5.Iuſtificationes tuas.s.2.Tabeſcere me fecit zelus meus, Exod. 20.6. item Pſal.38.co.10.

Ignitum eloquiũ tuum vehementer, Heb.lect.3.co.5.item Heb.4. 3.4.

Mãdata tua.s.2. Aequitas,Iob.23. 4.

Intellectum da mihi, Matt. 23. 2.

xix.

Clamaui, Geneſ.4.4. In toto corde, Deut.6.4.

Iuſtificationes tuas requiram. s.2.

Vt cuſtodiam mandata tua, ibid.

Secundum miſericordiam tuam, Exod.22.11.

Omnes viæ tuæ veritas,Iob. 23. 6. item Exod.34.5.

De teſtimoniis tuis. s.1.

Prope es tu Domine. 1. q.3. 1. ad 5. item q.9.1.ad 3.item 12.q. 22. 2. ad 1.item 2.d.3.q.1.3.c.item 4. d. 17.q.1.art.2.q.2.c.item Iob. 4.co. 5.princip.item Pſal.45.co.5.item Iſa.prolo.co.2. item co.7.fi. item co.12.item co.34.c.1.fi.item Phil. 4.co.3.Heb.2.lec.3.co.4.item c.3. co.8.item infra 72.

xx.

In æternum fundaſti ea,Gen.17. 11.

Vide

Vide humilitatem meam, Exod.3.6. item 2.Reg.8.1.
Longè à peccatoribus ſalus.12.q.98. 2.ad 4.item Pſal. 19.co. 4.
Quia iuſtificationes tuas non exquiſierunt.s.2.
Miſericordiæ tuæ multæ Domine, Exod.22. 11.
A teſtimoniis tuis non declinaui. ſup.1.
Vidi præuaricantes & tabeſcebam. s.56.item Pſal.36.1.item.
Mandata tua dilexi Domine. s. 2.
Principium verborum tuorum veritas,Exo.34.5.
In æternum omnia iudicia iuſtitiæ tuę,Gen.17.11.item s.5.item Deu. 32.6.

xxi.

Septies in die laudem dixi tibi, Pſal. 33.2.item 4.di.15. q.4.art.1. q.3. o.item di.18.q.2.art.1.q. 2.art.2. item quol.1.q.7.1.o. item quol.3. q.13.2.o.item quol.4.q. 12.1.c.fi. item quol. 6.q. 5. 2.o. item quol. 7.vel 8. qō.6.o. item Opuſc.3.co. 257.item Pſal.16.co.5.item Iſa.4. fi.item Ro.12.lect.2.co. 6.item 1. Cor.9.lect. 5.fi. Super iudicia iuſtitiæ tuæ.s.5.Deut.32.6.
Pax multa diligentibus legem tuam. 12.q.70.3.c. item 22.q.29.o.item 3.d.27.q.1.3.ad 5.item 4.di.49.q. 1.ar.2.q.4. o. item Dion.11.co. 2. item Iſa.26.co. 3. item co. 32. fi. Matt.5.co. 12.item Io. 14. lect.8. co. 1. Rom.10. lec.2.co.4.fi. item Phil.4.co.4. item 1. Theſſ. fi.
Et non eſt illis ſcandalum. 22.q. 43. o.item 4.di. 38.q. 2.o.quol. 4.23. ad 3.Matt.15. co.5. 6. item Ro.7. lect.2.co.3.item co.14.lec.2.prin. item co. 4.
Seruaui mandata tua. s. 2. Et teſtimonia tua,ibid.1. Omnes viæ meæ in conſpectu tuo.Pſalm.32.8.9.
Appropinquet deprecatio mea in conſpectu tuo Domine.22.qō.83. 1.ad 2.
Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo.22.q.83.1.o.item 9.c.ad 1.item 3.q.21.1.2.o.
Viuet anima mea. 12.q.110.1. ad 2. item 22.q.23.2.ad 2.
Quære ſeruum tuum Domine. 22.q. 186.4.7.c.

Pſal. 119.

A lingua doloſa.22.q.25.4.ad2.item 5.c.item q. 111.3. ad 2. item qō. 118.8.c.ad 2.
Cum his qui oderunt pacem. 22. q. 29.2.ad 2.

Pſal. 126.

Fruſtra vigilat.1.qō.25.2.ad 1. item q.88.1.ad 4.item 3.q.(2. 5.ad 1.

Pſal. 130.

Domine non eſt exaltatum cor meū, neque elati ſunt oculi mei. 22. q. 161.2.ad 1.item q.189. 1.ad 4.
* Si non humiliter ſentiebam, &c. 22.q.161.2.ad 1. item qō. 189. 1. ad 4.
* Sicut ablactatus eſt ſuper matre ſua.22.q.189.1.ad 4.

Pſal. 132.

Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in vnum. 22.q.37.1.c.

Pſal. 133.

Qui percuſſit, &c.22.q. 148. 3.ad 2.

Pſal. 136.

Super flumina Babylonis, &c. vſque in ſalicibus.12.q.89. 1.ad 2.
Exinanite, exinanite vſque ad fundamentū in ea.22.qō.162. 7.ad 3.

Pſal. 138.

Tu cognouiſti ſeſſionem meam, & reſurrectionem meam. 3.q. 49.6.

c.item q.53.1.c.

Si aſcendero in cœlum, tu illic es, &c.vſque, & dixi.1.q.8.2.4.o.item q.1.6.7.ad 2.item q.112.1.c.item q.52.2.c.

Perfecto odio oderam illos. 12.q.29.1.o.item 22.q.25.6.o. item q.26.2.c.item 7.ad 1. item q.34.3.ad 1. item q.101.4.ad 1.

Pſal. 139.

Cum vultu tuo. 22.q.173.1.c.

Pſal. 140.

Dirigatur oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo. 12.qõ. 102.3.ad 14.item 3.q.83.5.ad 2.

Ad excuſandas excuſationes in peccatis.12.q.13.3.ad 3.item 22. qõ. 162.4.ad 3.

Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. 22.q.115.o.

Pſal. 142.

* Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi.12.q.112.1.2.o.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.12.q.113.7.b.

Pſal. 143.

Beatum dixerunt populum, cui hæc ſunt.12.q.5.3.ad 3.

Memoriam abundantiæ ſuauitatis tuæ eructabunt.22.q.188.6.c.

Miſerationes eius ſuper omnia opera eius. 1. q.21.3. ad 2.item 4.c. item q.25.3.ad 3.

Et magnitudinis eius non eſt finis.1. q.7.1.o. item q.12.1.ad 2.item 7. c.ad 3. item q.25.2.o. item q. 52. 2.c. item q.54.2.c.item q.55.1.c. fin.item q.75.5.ad 4.item q.86.2. ad 1. item 3.qõ.10.3.ad 1.item 2.

Pſal. 146.

Pullis coruorum inuocantibus eum. 22.q.83.10.ad 3.

Pſal. 147.

Qui poſuit fines tuos pacem.12.q.3. 4.ad 1.item 22.q.183.2.ad 3.

Pſal. 148.

Præceptum poſuit, & non præteribit.12.q.93.5.c.

Laudate Dominũ de terra,&c. ignis, grando,&c. 1.q.68.2.c.item q.74. 3.ad 2.

Quæ faciunt verbum eius. 1. q. 34. 1.c.ad 4.

Pſal. 150.

In virtutibus eius.1.q.108.5.ad 1.

AVCTORITATES ex lib. Prouerbiorum Salomonis.

Cap. 1.

Vt detur paruulis aſtutia. 22. q. 55. 3.ad 1.item 4.ad 1.item q. 92. 1. ad 1.

Et moliuntur fraudes contra animas ſuas.22.q.15.5.ad 3.

Timore malorum ſublato. 22. q. 19. 11.ad 1.

Cap. 2.

Dominus dat ſapientiam. 1.q.1.6.ad 3.item 22.q.45. 1.o. item 4.ad 1. item 2.

Cap. 3.

Deſcribe ea in tabulis cordis tui. 1. q.24.1.c.

Ne innitaris prudentiæ tuæ, 22. q. 55.1.2.o.

Ne ſis ſapiens apud te. 22.q. 149.1. ad 1.

Cap. 4.

Et vnigenitus coram matre mea. 3. q.37.2.ad 1.

Cap. 5.

Bibe aquam de ciſterna tua,& fluenta putei tui.22.q.95.7.ad 3.

Cap. 6.

Homo apoſtata, vir inutilis, graditur ore peruerſo, &c. vſque, ſeminat. 22.q.12.1.ad 2.
Non grandis eſt culpa, cum quis furatus fuerit. 22.q.66.6.ad 1.

Cap. 7.

Ad decipiēdas animas. 22.q.169.2.c.

Cap. 8.

Audite, quoniam de rebus magnis locutura ſum. 22.q.168.2.ad 1.
Iuſti ſunt omnes ſermones mei, & non eſt in eis prauum quid, neque peruerſum. 22.q.34.3.a.1.ad 1.
Nondum erant abyſſi, & ego iam concepta eram. 1.q.27.2.ad 2.

Cap. 9.

Sapientia ædificauit ſibi domum. 3.q.32.1.ad 3.
Miſit ancillas ſuas, vt vocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis. 1.q.1.5.b.ad 2.item 8.ad 2.

Cap. 10.

Odiū ſuſcitat rixas. 22.qō.41.2.ad 4.
Qui profert contumeliam, inſipiens eſt. 22.q.72.4.c.item q.73.ad 3. item q.158.7.c.
In multiloquio non deerit peccatū. 22.q.72.1.ad 3.item q.89.2.c.fi. item q.148.6.c.
Sapientia eſt viro prudentia. 1.q.1.6.c.item 22.q.47.2.ad 1.
Spes impiorum peribit. 22.q.21.3. ad 1.
Vniuerſa delicta operit charitas. 3.q.14.2.c.
Deſiderium ſuum iuſtis dabitur. 3.q.92.3.7.

Cap. 11.

Vbi fuerit ſuperbia, ibi erit & contumelia. 6.10.
Qui crudelis eſt, propinquos abiicit. 22.q.159.1.ad 3.

Cap. 12.

Non contriſtabit iuſtum, quicquid ei acciderit. 3.q.15.6.ad 1.item ad 2.
Qui negligit damnum propter amicum, iuſtus eſt. 22.q.26.4.ad 2.

Cap. 13.

Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt. 12.q.27.3.ad 1.item 22.q.188.5.ad 2.
Spes quæ differtur, affligit animam. 12.q.32.3.ad 2.item q.40.8.ad 2.

Cap. 14.

Errant qui operantur malum. 1.q.63.1.4.item 12.q.6.8.c.item q.58.2.c.item q.77.2.c.item 22.q.20.2.c.item q.51.3.ad 2.item q.53.2.c.

Cap. 15.

In abundanti iuſtitia virtus eſt plurima. 12.q.66.1.c.item 4.c.item 68.7.6.
Per timorem Domini declinat omnis à malo. 22.q.54.2.ad 4.

Cap. 16.

Vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt Dominus. 1.q.44.4.c. item q.65.2.c.
Abominatio Domini eſt omnis arrogans. 22.q.112.1.ad 2.
Domini eſt dirigere greſſus eius, ſcilicet hominis. 1.q.23.2.ad 2.item 12.q.112.2.c.fi.
Melior eſt patiens viro forti, &c. 22.q.66.4.ad 2.item 22.q.136.2.d.

Cap. 17.

Qui meditatur diſcordias, diligit rixas. 22.q.41.2.ad 5.
Spiritus triſtis exſiccat oſſa. 12.qō.37.4.

37.4.0.itẽ q.41.1.c.&. q.5.2.ad 2.
Qui in ruina lætatur alterius, non erit impunitus. 22.q.36.2.0, item q.158.1.ad 3.

Cap. 18.

Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. 22. qõ. 186.9.3.
Labia ſtulti miſcent ſe rixis. 22. qõ. 41.2.ad 3.
Animæ effœminatorum eſurient. 22. q.154.11.ad 2.
Vir amicabilis ad ſocietatem, magis amicus erit quàm frater. 22.q.26. 8.ad 3.

Cap. 20.

Luxurioſa res vinum. 22.q.178.ad 1.
Fidelem quis inueniet? 1. q.22.1.c. item 12.q.97.4.c.

Cap. 21.

Quocumque voluerit vertet illud. 1. q.83.1.ad 3.item 12.q.6.1. ad 3 item q.9.4. ad 1. item 6.c.item q. 55.4. ad 6.item q.80.1 ad 3.item q.109.1.9.c.item 22. qõ.104.4.c. co.3. co.67. ad 4.
Anima impij deſiderat malum. 1. q.19.9. c. item q. 82.2.ad 1. item q.103.8.c.item 12.q.8.1.0.item q. 6.4.ad 3, item q.18. 4. ad 1. item q.19.1.ad 1.item 9.c.item q.23.2. c.item q. 27.1. ad 1.item q. 28. 4. c.item q.29.4. c. item q.74. 1. ad 1.item q.77.2.c. item q.80.1.c.

Cap. 23.

Prudentiæ tuæ pone modum. 22. q. 47.4.ad 3.

Cap. 24.

Erue eos qui ducuntur ad mortem, &c.22.q.10.12.ad 2. item qõ. 69. 4.ad 3.3.q.68.10.ad 1.
* Ne quæras impietatem in domo iuſti. 22. q.33. 2. ad 3.item ad 4. item q.40.3.c.

Non habent futurorum ſpem mali. 22.q.18.3.0.

Cap. 25.

* Cauſam tuam tracta cum amico tuo.22.q.189.10.ad 2.

Cap. 26.

Sicut qui mittit lapidem in aceruum mercurij, ita qui tribuit inſipienti honorem.22.q.63.3.c.
Ira non habet miſericordiam, nec erumpens furor.12.q.46.6.ad 1.

Cap. 27.

Non auferetur ab eo ſtultitia eius. 22.q.114.1.ad 3.

Cap. 28.

Iuſtus quaſi Leo confidens, abſque timore erit.3.q.15.7.ad 1.
Qui declinat aurem ſuam ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. 22.q.83.10. ad 1.itẽ q.178 2.ad 1.
Qui abſcondit ſcelera ſua, non dirigetur.3.q.84.6.ad 1.
Qui autem mentis eſt duræ, corruet in malum.12.q.101.3.c.
Qui dat pauperi, non indigebit, 22. q.117.4.ad 3.

Cap. 30.

Stultiſſimus ſum virorum, &c. vſque, quis.22.q.103.1.ad 3.
Quod nomẽ eſt eius, aut quod nomen filij eius, ſi noſti? 1.q.13.1.ad 1.
Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi. 22.q.187.5.0. item 3.q.40. 3.ad 1.
Egeſtate compulſus furer, & periurem, &c. 22.q.187.5.c.item 3. qõ. 40.3.ad 1.

Cap. 31.

Noli regibus dare vinum, &c. 22.q. 149.4.q.
Vir eius, & laudauit eam. 22.q. 115. 1.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Eccleſiaſtes Salomonis.

Cap. 1.

Vanitas vanitatum,& omnia vanitas. 22.q.5.1.ad 2.
Terra in æternum ſtat.1.q.10,3.c.
Quid habet amplius homo de vniuerſo labore,&c. 1.q.75.6.ad 1.
Omnia flumina intrant mare, &c. 1.q.10?.1.ad 2.
Nihil ſub ſole nouum.1.q.73.1.ad 3.
Peruerſi difficile corriguntur,22.qõ.186.10.ad 3.
Eo quod in multa ſapientia, multa ſit indignatio,12.q.47.2.c.
Et afflictio ſpiritus,12.q.38.ad 1.c.
Qui addit ſcientiam, addit & laborem vel dolorem.12.q.38,4.ad 1.
Quid eſt quod fuit? ipſum quod futurum eſt.5.q.91.1.c.

Cap. 2.

Cogitaui in corde meo, abſtrahere à vino carnem meam, vt animum meum transferrem ad ſapientiam. 22.q.149,4.0.item q.188.5.c.
Vnus vtriuſque, ſc.ſapientis & ſtulti, eſt interitus. 1.q.75.6. ad 1. item infra 3.

*Cap.*3.

Didici quòd omnia opera quæ fecit Deus, perſeuerent in æternum. 1.q.65.1. ad 1.item qõ.103.1.ad 2. item 104.4.0. item 12. qõ, 98.2. ad 2.
Vnus eſt interitus hominis,& iumentorum, & æqua vtriuſque conditio.1.q.75.6.ad 1,item 22.q.104.1.ad 1.

Cap. 4.

Melius eſt duos eſſe ſimul quàm vnum,&c. vſque funiculus.22.qõ.188.8.ad 1.

Cap. 5.

Diſplicet ei infidelis & ſtulta promiſſio.22.q.88.2.ad 3.

Ne dicas coram angelo:non eſt prouidentia.1.q.57.2.c.
Auarus non implebitur pecunia. 12.q.2,1.ad 3.

Cap. 7.

Quod nemo poſſit corrigere, quem ille deſpexerit.1.q.23.3.ad 3.
Noli eſſe iuſtus multum. 1.q.108.5.ad 2.
Qui Deum timet, nihil negligit. 22.q.54.2.ad 4.
Solummodo hoc reperi, quod fecerit Deus hominem rectum. 1. qõ.95.0.item 22.q.5.1.c.

Cap. 8.

Ego os regis obſeruo. 22.qõ.152.2.ad 1.
* Non eſt in hominis poteſtate,prohibere ſpiritum. 22.q.189.1.ad 4.

Cap. 9.

Neſcit homo vtrùm amore, an odio dignus ſit. 12.q. 112.5. 0. item 3.q.80.4.ad 5.5.q.14.2.2.
Vniuerſa æquè veniunt iuſto & impio,&c. vſque,vnde. 12.q.114.10.ad 4.
Mortui verò nihil nouerunt amplius, 1.q.75.6.ad 1.
Amor quoque, & odium,& inuidia, ſimul pereunt,1.q.103.5.ad 1.
Vidique ſub ſole, nec velocium eſſe curſum, nec fortium bellum, &c. 1.q.103.5.ad 1.
Sed tempus caſumque in omnibus, ibidem.
Et qui in vno peccauerit, multa bona perdet,12.q.63.2.ad 2.item q.65.3.c. item q.71. 4.0.item q.73.1.ad 2.item 22.q.132.3.ad 2.item 3.q.89.4.0.

Cap. 10.

Pecuniæ obediunt omnia. 12.q.2.1.ad 1.item 4.ad 1.itẽ 22.q.78.2.c.

Cap. 11.

Lignum in quocunque loco ceciderit,ibi erit.22.q.13.4.ad 3.

AVC

AVCTORITATES ex libro Canticorum.

Cap. 2.

Ordinauit in me charitatem. 22. q. 26.1.0. item q.44.8.0.

Amore langueo. 12. q. 28. 5. ad 1.

Læua eius ſub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. 3. qō. 58. 4. ad 2.

Cap. 4.

Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te. 3. q. 27. 4. o. item 6. ad 1.

Cap. 5.

Anima mea liquefacta eſt, vt dilectus locutus eſt mihi. 12. q. 26. ad 1.

Cap. 8.

Lampades eius, vt lāpades ignis atque flammarum. 12. q. 28. 5. c.

AVCTORITATES ex libro Sapientiæ.

Cap. 1.

Peruerſę cogitationes ſeparāt à Deo. 22. q. 154. 5. c. item q. 163. 3. ad 1.

In maleuolam animam non introibit ſapientia. 22. q. 45. 4. o.

Nec habitabit in corpore ſubdito peccatis, ibidem.

Deus mortem non fecit. 1. q. 49. 2. c. item 22. q. 19. 1. ad 3. item q. 164. 1. ad 5.

Nec delectatur in perditione impiorum. 1. q. 19. 9. o. item 10. ad 1. item 2. item q. 22. 3. ad 3. item q. 48. 6. c. item 12. q. 39. 2. ad 3. item q. 79. 4. ad 2.

Creauit, vt eſſent omnia, Prou. 16. 3. item 1. q. 65. 2. ad 1.

Iuſtitia perpetua eſt, & immortalis. 12. q. 67. 1. ad 3. item 22. q. 58. item 3. item ad 4.

Cap. 2.

Excæcauit illos malitia eorum. 12. q. 79. 3. o. item 22. q. 15. 1. c. ad 2.

Deus creauit hominem inexterminabilem. 1. q. 76 5. ad 1. item q. 97. 1. o. item 3. ad 1. item q. 102. 2. c.

Inuidia autem diaboli mors introiuit in orbem terrarum. 22. q. 36. 4. ad 2.

Bonorum laborum glorioſus eſt fructus. 5. q. 96. 3. ad 3.

Cap. 5.

Pœnitentiam agentes. 22. q. 13. 4. c. item 3. qō. 86. 1. c. s. qō. 16. 3. c. & 98. 2. c.

Et vir prudens quàm fortis. 12. q. 61. 2. ad 1. item q. 66. 1. c. item 2. o. itē 22. q. 23. 6. c. item q. 47. 6. ad 3. itē q. 56. 1. ad 1. item q. 123. 12. o. item q. 141. 8. o. item 3. q. 85. 3. ad 4.

Pugnabit orbis terræ contra inſenſatos. 5. q. 97. 5. c.

Cap. 6.

Æqualiter eſt illi cura de omnibus. 1. q. 20. 3. ad 1. item 12. q. 112. 4. ad 1.

Concupiſcentia ſapientiæ. 1. q. 20. 1. ad 1. item q. 59. 4. ad 2. item q. 64. 3. c. item q. 82. 5. ad 1. item 12. q. 22. 3. ad 3. item q. 30. 1. ad 1. item 22. q. 18. 1. c.

Non abſcondam à vobis ſacramenta Dei. 3. q. 60. 1. c.

Cap. 7.

Sum quidē & ego mortalis homo, ſimilis omnibus. 3. q. 29. 1. ad 3.

Ex genere terreno illius, qui prior factus eſt. 3. qō. 4. 6. o. item quæſt. 31. 1. o.

* Diuitias nihil eſſe duxi, in comparatione illius. 22. q 188. 5. c.

* Dominus dedit mihi horum quæ ſunt ſcientiam veram. 12. q. 112. 5. ad 1.

Omnibus mobilibus mobilior eſt ſapiētia. 1. q. 9. 1. ad 2. itē qō. 73 3. c.

Per nationes in animas ſanctas ſe transfert, amicos Dei & Prophetas cōſtituit. 22. q. 45. 6. ad 2. itē 112. 2. ad 1. item 4. ad 1.

Attingit à fine vſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuauiter. 12. q. 110. 2. c. item 22. q. 23. 2. c. item q. 165. 1. c.

Cap. 8.

Hanc amaui, & exquiſiui à iuuentute mea. 12. q. 26. 1. ad 1.

Sobrietatem docet, & ſapientiam, iuſtitiam, & virtutem. 12. q. 51. 4. o. item q. 65. 3. o. itē 22. q. 143. c.

Non habet amaritudinem conuerſatio illius, nec tædium, &c. 12. q. 31. 5. c. fi. item q. 32. 7. ad 2. item qō. 35. 5. o. item 22. q. 9. 4. ad 2. item q. 180. 8. c. item 3. q. 46. 7. ad 4.

Puer autem eram ingenioſus, vtpote qui ſortitus ſum animam bonam. 1. q. 85. 7. c. item 3. q. 55. 1. ad 3.

Et cum eſſem magis bonus, veni ad corpus in coinquinatum. 1. q. 90. 4. o. item q. 91. 4. ad 3. item qō. 118. 3. o. item 22. q. 164. 1. ad 4. item 3. q. 6. 3. 4. o. item 9. c. ad 2.

Non poſſem eſſe continens, niſi Deus det. 22. q. 156. 2. ad 1.

Cap. 9.

Mitte illam de cœlis. 1. q. 43. 5. o.

Corpus quod corrumpitur, aggrauat animam. 22. q. 180. 7. ad 2.

Cap. 10.

* Dedit illi ſcientiam ſanctorum. 1. q. 1. 3. o. item 12. q. 112. 5. ad 2. item 22. q. 9. 3. ad 3.

Cap. 11.

Omnia in menſura, & numero, & pondere diſpoſuiſti. 1. q. 5. 5. o. item q. 45. 7. o.

Diligis omnia quæ ſunt. 1. q. 20. 2. c. item q. 23. 3. ad 1. item 12. q. 110. 1. c.

Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur. 1. q. 97. 6. c.

Miſereris omnium Domine. 1. q. 99. 2. 1.

Cap. 12.

Et naturalis malitia eorum. 1. q. 63. 4. ad 2. item 3. q. 1. 12. c.

Cui cura eſt de omnibus. 1. q. 8. 3. c. item q. 22. 2. 3. o. item q. 23. 1. c. item q. 103. 5. o. item q. 113. 6. c. item 12. q. 91. 2. c. item q. 93. 1. c. item 4. 5. 6. o.

Virtutem enim oſtendis, qui non crederis in virtute eſſe conſummatus. 1. q. 25. 1. ad 1. item 12. q. 61. 5. c. ad 1.

Cap. 13.

A magnitudine enim ſpeciei & creaturæ cognoſcibiliter poterat creator horum videri. 1. q. 12. o. item 12. q. 93. 2. o.

Cap. 14.

Creaturæ factæ ſunt in odium, & in tentationem animæ hominum, & in muſcipulam pedibus inſipientium. 1. q. 65. 1. ad 3. item 12. q. 79. 1. ad 2.

Cap. 15.

Superuacuitas enim hominum hæc adinuenit, &c. vſque, impoſuerunt. 22. q. 94. 4. o.

Incommunicabile nomen lapidibus & lignis impoſuerunt. 1. q. 3. 4. ad 1. item q. 13. 9. o.

Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali cauſa eſt, initium & finis. 22. q. 94. 4. ad 1.

* Sed & affirmauerunt ludum eſſe vitam noſtram. 22. q. 168. 2. ad 2.

Cap. 16.

Ingrati enim ſpes tanquam hybernalis glacies tabeſcet. 22. qō. 107. 4. o. item q. 113. 5. ad 4.

Cap. 17.

Semper præſumit ſæua turbata conſcien-

ſcientia 22.q.21.3. ad 1.
Nihil enim eſt timor, niſi præſumptionis adiutorium, ibid.

Cap. 18.

In veſte enim poderis quam habebat, totus erat orbis terrarum, 12. q.102. 5. ad 9.

AVCTORITATES ex lib. Eccleſiaſtici.

Cap. 1.

Omnis ſapientia à Domino Deo eſt, & cum illo fuit ſemper, & eſt ante æuum.1.q.10.5.a.2.ad 2.
Prior omnium creata eſt ſapientia. 1.q.41.3 ad 4.
Effudit illam ſuper omnia opera ſua, &c. ibidem.

Cap. 2.

Qui timetis Deum, credite illi. 22. q.7.1.ad 1.
Quoniã piùs & miſericors eſt Deus. 1.q.21.3.o.item 22.q.3.2.ad 1.
Et remittit in die tribulationis peccata. 22. q.87.6.c.fin.
Væ duplici corde.22.q.109.2.q.111. 3. ad 2.

Cap. 3.

Altiora te ne quæſieris. 1. q. 1. 1.ad 1.item 22.q.161. 2.ad 2.
Triſtitiam longè expelle à te. 5. q. 4. 2.ad.2.
Eleemoſynã reſiſtit peccatis. 22. q. 154.2.ad 5.

Cap. 5.

De propitiato peccato noli eſſe ſine metu.5. q.4.1.c.

Cap. 6.

Sapientia doctrinæ ſecundùm nomen eius.3.q.1.6.o. item 22.q.45. 5.ad 3 fin.

Cap. 7.

Noli velle mentiri omne mendacium. 22. q.110. 3.o. item 4.c item q. 111.1.c.item q.69.1.2.o.item q. 70.4.c.item q.124.5. ad 2.
Vindicta carnis impij ignis & vermis.5.q.97.2.c.

Cap. 8.

* Cum audace ne eas in via, ne forte grauet ſua mala in te. 22. q. 170.1.ad 1. fin.

Cap. 10.

Odibilis coram Deo eſt & hominibus ſuperbia. 22. q.162. 2.o. item 5. o.
Auaro nihil eſt ſceleſtius. 22. q. 118. 5. o.
Nihil eſt iniquius, quàm amare pecuniam.22.q.118.5. ad 1.
Initium ſuperbiæ hominis, apoſtatare à Deo. 12. q.84. 2. ad 2. item 22. q.158.7. ad 1. item q.162.5.c. item 7. ad 2.
Initium omnis peccati ſuperbia. 12. q.84. 2.o, item 3. ad 1.item 4. ad 4.item 22. q.12.1. ad 4. item q. 162.2.o.item 5.ad 1.item 7. ad 1. item q.170.2. ad 1

Cap. 11.

* Non laudes virum in ſpecie ſua. 22.q.115.1. ad 1.
Bona & mala, vita & mors, paupertas & honeſtas, à Deo ſunt. 22.q. 145.3.2.2
Facile eſt in oculis Dei ſubitò honeſtare pauperem.12.q.112.2. ad 3.
Malitia horæ vnius, obliuionem facit luxuriæ magnæ.12.q.37.1.ad 1.

Cap. 12.

Da bono, & nõ receperis peccatorẽ. 22.q.31.2.ad 2.item q.32.9.ad 3.

Cap. 13.

Pondus ſuper ſe tollit, qui honeſtiori ſe

ſe communicat. 22. q.145. 3.2. 2.
Omne animal diligit ſimile ſibi. 12. q.27.3.0. item 22. q.193. 2. ad 3.

Cap. 14.

Beatus vir qui non eſt lapſus verbo ex ore ſuo, & non eſt ſtimulatus in triſtitia delicti.12.q.72. 1.ad 1. item q.89.2. c.fi.
Fœlix qui non habuit animi ſui triſtitiam, & non excidit à ſpe ſua. 22. q.20. 1.ad 2.item q.34.4.0.
Qui ſibi nequam eſt, cui alij bonus erit?12.q.33. 1.ad 1.

Cap. 15.

Deus ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui.1.q.22.2. ad 4.item q.83. 1.c. item 22.q.104.1.ad 1.
Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabo illi.12.q.109. 8.ad 3.

Cap. 17.

A mortuo quaſi nihil perit confeſſio.3.q.1.ad 1.

Cap. 18.

Qui viuit in æternum, creauit omnia ſimul. 1. q.10. 3.0. item q.74. 2. ad 2.
Non impediaris orare ſemper. 22. q.83.14.0.
Ante orationem præpara animam tuam.22.q.97. 3.ad 2.

Cap. 19.

Qui citò credit,leuis eſt corde. 22.q. 2.9.ad 3.
* Ex viſu cognoſcitur vir, & ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus. 22.q.168. 1. ad 3.
Amictus corporis, & riſus dentium, & ingreſſus hominis enunciant de illo.22.q.130.2. ad 3. item q.168. 1.ad 3.item ad 3.

Cap. 20.

Concupiſcentia ſpadonis deuirginauit iuuenculam.22.q. 154. 7.0.

Cap. 21.

Quaſi à facie colubri,fuge peccatum. 22.q.35.1.ad 4.
Dum maledicit Diabolum impius, maledicit ipſe animam ſuam. 22. q.76.1. ad 4.

Cap. 23.

Iurationi non aſſueſcat os tuũ, multi enim caſus in illa. 12. q.108. 3. ad 1. item q.107. 2.c. ad 2. item 22.q.89.2.0.item 3.c.item 5.0.
Et ſi fruſtrauerit fratrem, delictum illius ſupra ipſum erit. 22. q. 89. 5.ad 3.

Cap. 24.

Sapientia laudabit animam ſuam. 1. q.3. 2. ad 1.
Ego ex ore altiſſimi prodij,primogenita ante omnem creaturam. 1. q. 41. 3. ad 4.
Ab initio & ante ſæcula creata ſum. 1.q.41.3. ad 4.
Flores mei fructus honoris & honeſtatis.12. q.70.1.c.
Qui edunt me,adhuc eſurient, & qui bibunt me,adhuc ſitient.12.q.2.1. ad 3.itẽ q.33.2.0.itẽ q.67.4. ad 3.
Qui elucidant me, vitam æternã habebunt.1.q.1.9. art.2. ad 2.
Hæc omnia liber vitæ. 1. qõ. 2. 4. 1. ad 1.
Penetrabo omnes inferiores partes terræ.3.q.52.2.ad 1.

Cap. 25.

Timor Dei initium dilectionis eius. 22.q.19.8. ad 1.
Omnis plaga, triſtitia cordis eſt. 12. q.35.7. b. item c.fi.

Cap. 26.

Omnis autẽ ponderatio nõ eſt digna continentis animæ.22.q.88.11.ad 3. itẽ q.155.4.ad 1.itẽ q.186.8.ad 2.

Cap.

Cap. 27.

Si non in timore Domini tenueris te, citò ſubuertetur domus tua. 22. q.54.2.ad 4.
Vaſa figuli probat fornax, & homines iuſtos tentatio tribulationis. 22. q. 108.c.
* Ante ſermonem non laudes virum. 22. q.115. 1. ad 1.
In menſura contra menſuram, cum obiecta fuerit iudicabo eam. c. q. 8.7.c.

Cap. 28.

Suſurro & bilinguis maledictus, multos enim turbauit pacem habentes.22.q.74.1. ad 3.

Cap. 29.

Multi non cauſa nequitiæ fœnerati ſunt, ſed fraudari gratis timuerunt. 22.q.78.1. ad 2.

Cap. 30.

Non eſt cenſus ſuper cenſum ſalutis corporis.12. q.2.5. ad 1.
Miſerere animę tuæ, placens Deo.22. q.30.1. ad 3.item q.32.9.ad 3.itē q.106.3.ad 1.
Multos enim occidit triſtitia. 12. q. 39.3.ad 1.

Cap. 31.

Vigilia honeſtatis tabefaciet carnes. 22.q.188. 5.c.
Sanitas eſt animæ & corpori, ſobrius potus.22.q.149.4.0.

Cap. 33.

Quare dies diem ſuperat, & iterum lux lucem, & annus annum? 1. q. 47. 2.b.
Contra bonum malum, &c. & ſic intuere in omnia opera altiſſimi, duo, & vnum contra vnum. 1. q. 48.1.ad 3.item 2.ad 1.
Multam enim malitiā docuit otioſitas. 22. q.77.2. c.

Cap. 36.

In noua ſigna.1.q.73.1. ad 3.
* Cum viro irreligioſo tracta de ſanctitate.22.q.189.10.c.
Qui ſophiſticè loquitur, odibilis eſt. 22.q.55.4.ad 2.
* Propter crapulam multi obierunt. 22. q.648.3.ad 3.

Cap. 39.

* Sapientiam omnium antiquorum exquirit ſapiēs, & in prophetis vacabit.22.q.188.5.o.
Hæc omnia ſanctis in bona, ſic impiis & peccatoribus in mala conuertentur.12. q. 87. 7. ad 2. item q.114.10. c. ad 4. item 22. q.36. 2.c.

Cap. 41.

Curam habe de bono nomine, &c. 22.q.72. 2. 3.c.

Cap. 43.

Maior eſt omni laude. 22. quæſt.91. 1.ad 1.

Cap. 44.

Non eſt inuentus ſimilis illi in gloria.22.q.66.2. ad 2.

Cap. 48.

Et mortuum prophetauit corpus, ſcilicet, Heliſæi.22. q.171.1.ad 2.

AVCTORITATES ex libro Iſaiæ Prophetæ.

Cap. 1.

Odiuit anima mea.1. q.3. 2. ad 1.
Quieſcite agere peruersè, diſcite benefa

nefacere. 22. q. 79. 1. o.
Pupillo non iudicant, & cauſa viduæ non ingreditur ad eos.22.q. 65.4. ad 2.
Plaga tumens non eſt curata medicamine.3.q.29.4.c.

Cap. 3.

Peccatum ſuum quaſi Sodoma prædicauerunt.3. q.84. 6.ad 1.
Dominus ad iudicium veniet cum ſenioribus.3. q.89.1.c.

Cap. 4.

Omnis qui ſcriptus eſt in vita,in Hieruſalem.1. q.24.0. item q.39.8.ſi.

Cap. 5.

Auferam ſpem eius.1. q.113.6.c.
Propterea captiuus ductus eſt populus meus, quia non habuit ſcientiam.12.q.76.2.0. item 22. q.53. 2. ad 2.
Væ qui dicitis bonum malũ, & malum bonum.1.q.5.3. ad 2. item q. 48.3. ad 4.
Væ qui potentes eſtis ad bibendum vinum.12. q.55.3. ad 2.

Cap. 6.

Vidi Dominum.22.q.171.3.c.
Tota iſta viſio dupliciter exponitur. 1.q.3.1. ad 4. item 12. q. 102. 4. ad 6.
Et clamabat alter ad alterum, ſanctus,&c. 1. q.107.4. ad 1. item ad 2. item 22. q.178.32.
Et volauit ad me vnus de ſeraphin. 1.q.112.1. ad 2.
Et in manu eius calculus, quem forcipe tulerat de altari. 3. qõ. 79.1. ad 2.
Ecce ego,mitte me.22.q.133.1.ad 4.
Si non credideritis, non permanebitis.22. q.2.10.0.

Cap. 7.

Petc ſibi ſignum à Domino Deo tuo, &c. non petam.12.q.97.2.ad 3.
* Ecce virgo concipiet.12. q. 103.4. c.item 22. q.117.3.b.
Et vocabitur nomen eius Emmanuel. 3.q.37. 2.ad 1.

Cap. 8.

Voca nomen eius,accelera ſpolia detrahere, feſtina.3 q.37.2.ad 1.
Prædari. 3. q.37 2.ad 1.
Antequam ſciat puer vocare patrem. 3. q.15. 3.ad 3.
In lapidem autem offenſionis,& petram ſcandali, duabus domibus Iſrael.3. q.42. 2.0.

Cap. 9.

Et vocabitur nomen eius, admirabilis,conſiliarius,Deus, fortis, pater futuri ſæculi, princeps pacis. 3. q. 37. ad 1.

Cap. 11.

Et erit ſepulchrum eius glorioſum. 3.q.51.2.b.ad 1.
Et requieſcet ſuper eum ſpiritus Domini, ſpiritus ſapientiæ & intellectus,&c.1. q.1.6.ad 3.

Cap. 14.

* Quomodo cecidiſti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris? 1.quæſt. 53.5. c.
Aſcendam in cælum. 1. q.61. 4.ad 3. item q.68.4.c.ſi.
* Similis ero altiſſimo.1.q.61.4.ad 3. item q.93.3. 0. item q.68. 4. c.ſi. item 22.q.162.1.ad 2.
Infernus ſubtus conturbatus eſt. 5. q.97. 7. c.

Cap. 15.

Ligna Libani non ſufficient ad holocauſtum. 5.q.13.1,3.

Cap. 16.

Emitte agnum Domine, dominato-

rem terræ,&c.3.q.11.0.
Abſconde fugientes,& vagos ne prodas.3.q.84.6.ad 1.

Cap. 19.

Ecce Dominus aſcendet,&c. 3.q.57.1.6.0.

Cap. 22.

Et vocabit Dominus Deus exercituum in die illa ad fletum, & ad planctum.1.q.113.7.ad 1.

Cap. 23.

Negotiatio Sidonis. 22.q.40.2. c.itẽ q.77.4.ad 3.item q.187.2.0.

Cap. 24.

Viſitabit Dominus ſuper militiam cæli,&c. vſque viſitabuntur. 3.q.52.6.ad 1.
Congregabuntur cõgregatione vnius faſcis in lacum, & claudentur ibi in carcere.3.q.52.6.ad 1.

Cap. 25.

Ciuitatem ſublimem humiliabis, &c. & conculcabit eam pes pauperis,greſſus egenorum. 3.q.35.7. ad 3.

Cap. 26.

Cum feceris iudicia tua in terra, iuſtitiam diſcent omnes habitatores orbis.12.q.37.1.ad 1.
In tribulatione murmuris, doctrina tua eis.12.q.37.1.ad 1.
A facie tua Domine concepimus, & quaſi parturiuimus & peperimus ſpiritum.12.q.12.1.0.ad 3.

Cap. 27.

Et iſte omnis fructus, vt auferatur peccatum eius. 12.q.70.3.ad 1. 2. q.29.2.c.

Cap. 28.

Quem docebit ſcientiam, & quem intelligere faciet auditum?auulſos ab vberibus,ablactatos à lacte. 12. q.37.1.ad 2.
Coanguſtatum eſt ſtratum, ita vt alter decidat,& pallium breue vtrunque operire non poteſt. 22. quæſt. 122.3.c.

*Cap.*30.

Erit lux Lunæ,ſicut lux Solis.2.quæſt. 73.2.c.
Præparata eſt ab heri Tophet. 2. qõ. 79.9.3.

*Cap.*32.

Sedebit populus meus in pulchritudine pacis.1.q.113.7.ad 1.

*Cap.*33.

Angeli pacis amarè flebunt. 1.q.51. 3.0.item q.113.7.ad 1.

Cap. 35.

Fugiet dolor & gemitus. 12.qõ.59. 3.ad 1.

Cap. 38.

Diſpone domui tuæ, quia morieris tu, & non viues. 1.qõ.49.7.ad 2. item 22. q.172.6.ad 2. item qõ. 173.1.ad 1.

Cap. 39.

Lætatus eſt autem ſuper eis Ezechias. 22.q.132.1.3.

Cap. 40.

Quis eſt qui pugillo aquas, & cælos palmo põderabit? 22.qõ.171.3.c.
Cui ergo ſimilem feciſtis Deum, aut quam imaginem ponetis ei? 1. quæſt.4.3.ad 4.item q.42.1. ad 3. item

item q.57.2.ad 2.item q.93.1. ad 1.
Aſſument pennas, vt aquilæ, &c. de agilitate.22.q.189.10.c.
Current,& non laborabunt. s. quæſt. 84.2.c.

Cap. 41.

O mors quàm bonum eſt iudicium tuum,&c.s.q. 98. 3.c.

Cap. 42.

Dedi te in fœdus populi, in lucem gentium.3.q.42.1. ad 1.
Complacuit ſibi in illo anima mea. 1.q.3.2.ad 1.item q.19.11.c.
Non erit triſtis.3.q.1.56.ad 1.

Cap. 43.

Ego ſum qui deleo iniquitates tuas propter me. 3.q.84.3.ad 3.
Et contaminaui principes. 3.q. 105. 1.ad 3.
Narra ſi quid habes vt iuſtificeris. s. q.6.2.c.

Cap. 45.

Deus abſconditus,Deus Iſraël ſaluator.1.q.36.1.o.
Creans malum.1.q.49.2.ad 1.

Cap. 47.

Sapientia tua & ſcientia tua, hæc te decepit.22. q.46.1.ad 3.

*Cap.*48.

Non eſt pax impiis, dicit Dominus. 22.q.29.2. ad 3.item 3. ad 1.
Et nunc Dominus Deus miſit me, & ſpiritus eius.1.q.43.8.o.

Cap. 50.

Mane erigit mihi aurem, vt audiàm quaſi magiſtrum.1.q.105.3.o item q.117.1.o.

Cap. 51.

Gratiarum actio & vox laudis.22. q. q.13.4.c.
Conſurge,conſurge, induere fortitudinem.3.q.14.1.ad 4.

Cap. 52.

Recedite,recedite,exite inde,pollutũ nolite tangere.22.q. 25.6.ad 5.
Sicut obſtupuerunt ſuper te multi,ſic inglorius erit inter viros aſpectus eius,& forma eius inter filios hominum.3.q.46.5.ad 2.item q.49.6.c.

Cap. 53.

Quaſi abſconditus vultus eius, & deſpectus.3.q. 36.1.o.
Dominus poſuit in eo iniquitatem omnium noſtrûm. 3. q.2. 2. ad 1. item 6.ad 4.item q. 15. 1. ad 4.
Verè languores noſtros ipſe tulit. 3. q.12.4.ad 3. item q. 14. 4.o. item q.15.1.c.item q.46.4.ad 3.
Oblatus eſt,quia ipſe voluit.3.q.14. 2.ad 1.item q.15.6.ad 4.
Generationem eius qui enarrabit? 3.q.31.3.ad 1.
Et dabit impios pro ſepultura. 3. q. 51.1.ad 2.
Tradidit in mortem animam ſuam. 3.q.47.3.ad 2.
Pro eo quod iniquitatem non fecerit,& dolus nõ eſt inuentus in ore eius.3.q.14.3.o. item q. 15. 1.o. item 5.ad 1. item ad 2. item 22.4. ad 1. item q. 27.3.c.item q.28. 1. c.item q.31.7.o.item q.34.1.ad 2. item q.39. 1.c. item 2. ad 2. item q.40.3.ad 1.item q.50.2.c.
Et dolores noſtros ipſe portauit. 3. q.15.5.o.item q.46. 6.8.o.
Ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras,attritus eſt propter ſcelera noſtra. 3.q.59.o.item q.52.5.c.item q.56.2.4.ad 4. item q.62.5. o. item q. 69.1.ad 2. item q.79.2.c.
Et liuore eius ſanati ſumus.3. q. 46. 3.c.item q.48.1.o.item 6.ad 3.item q.49.

q.49.1.c.item q.50.6.c.item q.61.
1.ad 2.item q.62. 5.0.

Et cum ſceleratis reputatus eſt. 3. q. 46.11.0.

Et pro tranſgreſſoribus rogauit. 22. q.31.2.ad 1.item q.83. 7. ad 3.

Cap. 56.

Non dicat filius aduenæ,qui adhæret Domino,dicens;Separatione diuidet me Dominus à populo ſuo,&c. 12.q.105.3.c.ad 1.

Et non dicat eunuchus, ecce ego lignum aridum: quia hæc dicit Dominus eunuchis, &c.12.q. 105.3. ad 2.

Dabo eis nomen melius à filiis & filiabus.s.q.96.1.c.

Domus mea domus orationis vocabitur cunctis gentibus. 12.q.102. 4.ad 1.

Cap. 58.

Nónne hoc eſt magis ieiunium,quod elegi?diſſolue colligationes impietatis,&c.22.q.147.1. ad 1.item q. 171.3.c.item q.188.6.6.ad 3.

Cap. 59.

Iniquitates veſtræ diuiſerunt inter vos & Deũ veſtrum,& peccata veſtra abſcõderunt faciẽ eius à vobis. 1.q.48.c.fi.itẽ 12.q.79.3.o.itẽ 4.o.

Cap. 60.

Ponam te in ſuperbiam populorum. 22.q.162.1. ad 1.

Cap. 61.

Spiritus Domini ſuper me, eo quòd vnxerit me.1.q. 36.1.a.1.ad 1.

Induit me veſtimentis ſalutis.3.q.95. 1.c.

Cap. 62.

Et vocabitur tibi nomen nouum, 3. quæſt. 37. 2. ad 2.

Cap. 63.

Quis eſt iſte qui venit de Edõ,tinctis veſtibus de Boſra?1.q.57.5.b.item 22.q.2.7.ad 1.

Ego qui loquor Iuſtitiam.1.q.51.5.b.

* Spiritus Domini ductor eius fuit. 12.q.113.7.b.item 22. q.173.2.c. fi. item q.189.10.ad 1.

Abraham neſciuit nos,& Iſraël ignorauit nos q.89.8.c.

Cap. 64.

Oculus non vidit Deus abſque te, quæ præparaſti expectantibus te.1. q.1.1.c.item 22.q.17. 2.ad 1.item 3.q.57.2.ad 2.

Quaſi pannus menſtruatæ, vniuerſæ iuſtitiæ noſtræ.3 q.89. 6.c.

Cap. 65.

Et ſeruos ſuos vocabit nomine alio. 3.q.37.2.0.

Antequam clament, ego exaudiam, adhuc loquentibus illis, ego exaudiam.22.q.83. 1.ad 1.

Non nocebunt, neque occident, in monte ſancto meo. 22.q.64. 4.0.

Cap. 66.

Nunquid qui alios parere facio,ego non pariam? ſi ego qui aliis generationem tribuo, ſterilis ero?1. q. 27.0.item q.28.4.c.

Vermis eorum non morietur.1.q.64. 3.art.4.ad 4.

Et ignis eorum non extinguetur.1.q. 10.3.c.ad 2.

Egredietur & videbunt cadauera virorum.s.q.94.1.c.

AVCTORITATES ex libro Hieremiæ Prophetæ.

Cap. 1.

Priuſquam te formarem in vtero,noui te

ui te.3.27.2.ad 1.
* Et prophetam in gentibus dedi te. 22.q.171.2.ad 2.
Et miſit manum ſuam. 2. Para.6. fi.

Cap. 2.

Elongauerunt à me.1.q.3.1.ad 5.

Cap. 4.

Et iurabis, viuit Dominus in veritate & iudicio,& iuſtitia.22.q.89.3. o.item 7.c.item q.98.1.ad 1.
Circumcidimini Domino, & auferte præputia cordis veſtri.12.q. 102.5. ad 1.

Cap. 6.

A minore quippe vſque ad maiorem, omnes auaritiæ ſtudent.22.q.166. 1.ad 3.
Crudelis eſt,& non miſerebitur. 22. q.159.1.ad 2.

Cap. 7.

Et mulieres conſpergunt adipem, vt faciant placentas reginæ cæli.12.q. 102. 4. ad 6. 3.c.
Et miſi ad vos omnes ſeruos meos prophetas,per diē conſurgēs diluculo,& mittens.22.q.171.ad 3.itē 5.c.

Cap. 8.

Apprehenderunt mendacium. 1. qō. 17.4.ad 3.
Miluus in cælo cognouit tempus ſuū, turtur,& hirundo, & ciconia, &c. 22.q.95.7.ad 2.

Cap. 9.

Non glorietur ſapiēs in ſapiētia ſua, nec fortis in fortitudine ſua,&c.ſed ſcire & noſſe me.22. q.45. 4.ad 1.

Cap. 10.

A ſignis cæli nolite metuere,quæ gētes timent.1. q. 115. 4. ad 1.
Stultus factus eſt omnis homo à ſciētia.22.q.46.2.ad 3.
Non eſt hominis via eius,neque viri eſt, vt ambulet & dirigat greſſus ſuos.1.q.83.1. ad 4.
Ne forte ad nihilum redigas me.1.q. 104.3.o.item 12.q. 87. 4.ad 1.

Cap. 11.

Quid eſt quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa?22. q. 184.8.c,fi.item q.186. 10.o.
Nunquid carnes ſanctæ auferent à te malitias tuas? 3.q.79.2. ad 2.
Oliuam vberem,pulchram, fructiferam,ſpecioſam, vocauit Dominus nomeꝫ tuum. 3. q. 37.2.o.
Et ego quaſi agnus manſuetus, qui portatur ad victimam. 12.q.102.3. ad 2. item 3. q. 73. 5.c.

Cap. 13.

Confiſa es in mendacio. 22.q. 128. ad 2.
Quare quaſi colonus futurus es in terra,& quaſi viator declinans ad manendum.3.q.15.10.b.item c.

Cap. 15.

Si ſteterint Moyſes & Samuel coram me, nō eſt anima mea ad populum iſtum.1.q.3.2.ad 1.item 12.q.114. 6.c.3.q.71.3.2.
Non ſedi in concilio ludentium. 22. q.168.4.ad 2.
Si conuerteris,conuertam te.1.q.62. 2.ad 3.

Cap. 17.

Maledictus homo,qui confidit in homine.22.q.25. 1.ad 3.

Cap. 18.

* Sicut lutum in manu figuli, ſic & vos.12.q.112.3.b.
Repentè loquar aduerſus gentem, & aduerſum regnū, vt eradicem, &c. vſque

vſque nunc ergo.1.q.19.7.ad 2.itē 22.1. q.171.6.ad 2.itē q.174.1.c. item 2.0.

Cap. 20.

Seduxiſti me Domine, & ſeductus ſum.22.q.55. 4.ad 3.

Cap. 22.

Scribe virum iſtum ſterilem.3.q.31. 4.ad 3.

Cap. 23.

Et regnabit rex,& ſapiens erit.22.q. 50.1.ad 1.

Nunquid non cælum & terram ego impleo,dicit Dominus? 1.q.8.2.c.

Cap. 29.

Ego ſum iudex & teſtis, dicit Dominus.22.q.67.1.ad 1. item 3. ad 3. item q.89.1. ad 3.

Cap. 31.

Quieſcat vox tua à ploratu, & oculi tui à lacrymis, quia eſt merces operi tuo,ait Dominus.3.q. 84.9. ad 1.

Poſtquā conuertiſti me,egi pœnitentiam.3.q. 85. 5.0.

Non docebit vltra vir proximum ſuum,& vir fratrem ſuum,&c. vſque maximum.1.q.106.1. ad 1.

Cap. 32.

Et incomprehenſibilis.1.q.12.1.ad 1. item ad 3.item 3.0.item 8.0. item q.56.3. ad 1.item ad 2.item q.57. 5. ad 2.item q.62 9.c.item q. 86. 2.ad 1.item q.107.3.c. item 12.q. 93.2.ad 2.item 4.ad 6. item 3.q. 10.1.0.item 3.ad 1.

Cap. 39.

Ecce ego inducam ſermones meos ſuper ciuitatem hanc in malum, & non in bonum.1.q. 48.6.c.

Cap. 40.

Si placet tibi,vt venias mecū in Babylonem,veni, & ponam oculos meos ſuper te.22.q. 22.1.0.

Cap. 41.

Noli occidere nos, quia habemus theſaurū in agro. 22. q. 66. 5. ad 2.

Cap. 43.

Mendacium tu loqueris.22. qu. 110. 1.0.

Cap. 44.

Et non poterat vltra portare Dominus, propter malitiam ſtudiorum veſtrorum.22.q.137.ad 4.

Cap. 49.

Diſpergam in omnem ventum eos.3. q.40.1.ad 1.

Cap. 51.

Derelinquamus eam.1.q.113.6.c.

AVCTORITATES ex libro Threnorum.

Cap. 1.

O vos omnes,qui tranſitis per viam, attendite & videte,ſi dolor eſt, ſicut dolor meus.3.q.49.6.0.

AVCTORITATES ex libro Baruch Prophetæ.

Cap. 3.

Poſt hæc in terris viſus eſt, & cum homi

hominibus conuerſatus eſt. 3. q. 40. ad 1.

Cap. 4.

Hic liber mandatorum Dei, & lex quæ eſt in æternum. 12.q. 103. 3. ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ezechielis Prophetæ.

Cap. 1.

* Animalia ibant & reuertebantur. in ſimilitudinem fulguris coruſcantis.12.q.188.6.c.

Quaſi ſit rota in medio rotæ. 12. q. 107.3.c.

Cap. 2.

* Fili hominis, ſta ſuper pedes tuos. 22.q.171.1.ad 4.item q.183.1.ad 1.

Cap. 3.

* Si dicente me ad impium, morte morieris, non annunciaueris ei, neque locutus fueris, vt auertatur à via ſua impia, & viuat, ipſe impius in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram.22.q.10.12. ad 5.

Cap. 9.

Dereliquit Dominus terram, & Dominus non videt.1.q. 103. 5.c. fi. ad 2.

Cap. 13.

*Væ qui conſuunt puluillos ſub omni cubito manus.22.q.115. 1.b.

Cap. 14.

Ego Dominus decepi prophetam illum.22.q.55.4.ad 1.

Cap. 16.

In pulchritudine tua fornicata es, in nomine tuo.22.q.145.2.ad 3.

Cap. 18.

Omnes animæ meæ ſunt, vt anima patris, ita & anima filij mea eſt. 12.q.87.8.c.fi.

Filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filij.12.q.81.1.ad 1.item 2. ad 1.s.q.68.2. 1.

Omnes iuſtitiæ eius quas fecerat, non recordabuntur. 3.q.88.1.ad 3.

Cap. 20.

Dedi eis præcepta mea, & iudicia mea, quæ faciens homo, viuet in eis.q.98.1.ad 1.

Dedi eis præcepta non bona, & iudicia, in quibus non viuent. ibid.

Et pollui eos in muneribus ſuis, cum offerēt omne quod aperit vuluam, propter delicta ſua, ibid.

Cap. 21.

Stetit rex Babylonis in biuio, in capite duarum viarum, diuinationem quærens, commiſcens ſagittas, 22.q.95.1.0.

Cap. 25.

Tu ſignaculum ſimilitudinis.1.qō.93. 3.o.

Cap. 27.

Pupillum & viduam contriſtauerunt apud te.12.q.116.1.c.

Cap. 28.

Plenus ſapientia, perfectus decore.1. q.55.2.o.item qō.85. 5.c. item q. 91.1.c.item q.109. 3.ad 3.

In deliciis paradiſi fuiſti. 1. quæſt. 63.5.c.

Omnis lapis pretioſus operimentum tuum.

tuum. 1.q. 63.7. o. item 9. ad 3. item 22.q.183.1.a.2. item c.ad 2.

Tu cherubin extentus & protegens. 1.q.63.7.ad 1.

Ambulaſti perfectus in viis tuis à die cõditionis tuæ. 1.q.63.6.ad 1.

Et eleuatum eſt cor tuum in decore tuo;perdidiſti ſapientiam tuam in decore tuo. 1. q.63.2.3.o. item 7. c.fi.item 22.q.145.2.ad 3.

Cap. 29.

Nabuchodonoſor rex Babylonis ſeruire fecit exercitum ſuum ſeruitute magna aduerſus Tyrum, &c. vſque laborauerit mihi.22. q.114. 10.ad 2.

Cap. 33.

Sanguinem eius de manu ſpeculatoris requiram.22.q.10.12.ad 5.

Iuſtitia iuſti non liberabit eum, in quacunque die peccauerit.3.q.89. 4.5.6.o.

Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conuerſus fuerit ab impietate ſua. 3.q.89.2. ad 2. item 3.o.

Cap. 41.

Duas facies habebat cherubin. 1. q. 63.7.ad 1.item q.108.5.ad 3.

Cap. 43.

Ecce gloria Dei Iſraël ingrediebatur per viam orientalem, & terra ſplendebat à maieſtate eius. 3. q. 27.3.c.fi.

Cap. 44.

Porta hæc clauſa erit, & non aperietur, & vir non tranſiet per eam, quoniam Dominus Deus Iſraël ingreſſus eſt per eam.3.q.28.3.c.

Et vinum non bibet omnis ſacerdos, quando ingreſſurus eſt atrium interius.22.q.149.3.o.

Et ad mortuum hominem non ingredientur,ne polluantur, niſi ad patrem.12.q.103.4.ad 3.

AVCTORITATES ex libro Danielis Prophetæ.

Cap. 1.

Decorus forma.22.q.167.2.c.fi.

Si viderit vultus veſtros macilentiores præ cæteris adoleſcẽtibus coæuis veſtris, condemnabitis caput meum regi. 22.q. 88.2. ad 3.item q.147.1.ad 2.item q.188.6.ad 3.

Tenta nos obſecro ſeruos tuos diebus decem.3.q.41.2.ad 2.

* Pueris autem iis dedit Deus ſcientiam,& diſciplinam in omni libro & ſapientia. 22.q.15.3.c. fi. item q.96.1.ad 2.item q.189.1.ad 4.

Cap. 2.

Exceptis diis, quorum conuerſatio non eſt cum hominibus. 22. q.23. 1.ad 1.

Cap. 3.

Sumuſque humiles.22.q.161.1.ad 1.

Omnis populus,tribus,& lingua quæcunque locuta fuerit blaſphemiam contra Deum.22.q.13.2.o.

Cap. 4.

Conſilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemoſynis redime. 22.q.32.5. ad 1.Supp.q.14.2.1.

Cap. 7.

Millia millium miniſtrabant ei, & decies millies centena millia aſſiſtebant ei.1.q.112.4.ad 2.

Antiquus dierum ſedit. 3.q.59.1. ad 2.Suppl.q.90.1.4.

Fluuius igneus rapidúſque egrediebatur.Suppl.q.74.9.c.

Cap. 10.

Intelligentia enim opus eſt in viſione.22.q.8.5.ad 2.itē q.173.2.ad 2.
Princeps regni Perſarum reſtitit mihi viginti & vno diebus. 1.q. 108. 6.c.item q.113.8.o.
Michaël princeps veſter.1.q.113.3.c.

Cap. 12.

Qui docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti, & qui ad iuſtitiam erudiũt multos, quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates. 1.q. 10. 3. ad 1. item q. 117.1. 2,0, item 22.q.189.9.c,

Cap. 13.

Melius eſt mihi abſque opere incidere in manus hominum, quàm peccare in conſpectu Domini. 22. q.110.3.ad 4.
*Suſcitauit Deus ſpiritum pueri iunioris, cui nomen Daniel. 22. qō. 189.1.ad 4.
Conuicerat enim eos Daniel ex ore ſuo, falſum dixiſſe teſtimonium. 22.q.67.1.ad 1.item 3.ad 3.

AVCTORITATES ex lib. Oſeæ Prophetæ.

Cap. 1.

Vade & accipe vxorem fornicariam, & fac filios fornicationum. 12. q. 94.5.ad 2.item q.100.8.ad 3.item 22.q.104.4.ad 2.itē q.154.2.ad 2.

Cap. 2.

*Ducam eam in ſolitudinem, & loquar ad cor eius. 22. q. 51.1.c.fi. item 22.q.188.5.8.c.

Cap. 4.

Peccata populi mei comedent. 3. q. 15.1.ad 4.

Cap. 6.

In tribulatione ſua mane conſurgent ad me.1.q.21.4.ad 3.
Viuificabit nos poſt duos dies, in die tertia ſuſcitabit nos. 3. q.51.4. o. item q.53.2.o.
Miſericordiam volui, & non ſacrificium.22.q.30.4.ad 1.

Cap. 8.

Scribam eis multiplices leges meas. 12.q.91.5.ad 1.

Cap. 9.

Sciote Iſraël ſtultum prophetam, inſanum virum ſpiritalem. 22. q. 171.1.ad 3.
Facti ſunt abominabiles, ſicut ea quæ dilexerunt. 22.q.7.2.c. item q.81. 8.c.

Cap. 12.

Ego viſionem multiplicaui. 1.q.1.9. o.item q.3.1.o.itē q.111.1.o.item 22.q.172.1.2.o.item q.173.2.b.
Et in manu prophetarum aſſimilatus ſum.22.q.173.2.c.

Cap. 13.

Perditio tua Iſraël, tantum ex me auxilium tuum. 1.q.23.3. ad 2. item 12.q.112.3.ad 2.
Ero mors tua ô mors, morſus tuus ero inferne.3.q.52.6.c.

Cap. 14.

Ex me fructus tuus inuentus eſt. 1.q. 23.3. ad 2.item 12. q.76.2. ad 2. item q.109.7.c.

AVCTORITATES ex lib. Ioëlis Prophetæ.

Cap. 1.

Sanctificate ieiunium.22.q.147.1.3. 5.7.c.

Cap.

Cap. 2.

Sol & Luna obtenebrati ſunt.3.q.44.2.ad 2.
Congregate paruulos, & ſugentes vbera.22.q.147.4.ad 2.
Effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem.1.q.36.1.a.1.
Omnis qui inuocauerit nomen Domini,ſaluus erit.22.q.93.1.ad 3.
Magnus dies Domini, & terribilis valde,& horribilis. 3.q.36.1.ad 3.
Educam eas in valle Ioſaphat. 5.q.88.4.3.

AVCTORITATES ex libro Amos Prophetæ.

Cap. 1.

Dominus de Sion rugiet. 22.q.172.3.ad 1.item q.173.2.ad 1.

Cap. 3.

Si erit malum in ciuitate, quod Deus non fecerit.1.q.49.2.ad 1.
Non faciet Dominus Deus verbum, niſi reuelauerit ſecretum ad ſeruos ſuos prophetas.1.q.57.0.ad 3. item 22. q.171. 4.ad 1. item 172.4.ad 2.

Cap. 4.

Formans montes,& creans ſpiritum. 1.q.41.3.ad 4.

Cap. 7.

Non ſum propheta, & non ſum filius prophetæ.22.q.113.1.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ionæ Prophetæ.

Cap. 2.

Et erat Ionas in ventre piſcis tribus diebus, & tribus noctibus. 3.q.51.ad 4.

Cap. 3.

Homines,& iumenta, boues & pecora non guſtent quicquam, nec paſcantur.22.q.147.4.ad 2.

AVCTORITATES ex libro Micheæ Prophetæ.

Cap. 2.

Et mendacium potius loquerer. 22.q.110.3.ad 4.item q.113.1.ad 3.
Aſcendet enim, pandens iter ante eos.3.q.49.5.ad 4.

Cap. 3.

Qui odio habetis bonum, & diligitis malum. 1.q.12.9.c. item q.82. 2. ad 1.item 12.q.6.4.ad 3,item q.8. 1.0.item q.18.4.ad 1.item q.19.1. ad 1.item q.27.1. ad 1.item q.29. 4.c.item q.74.1.ad 1.item q.77.2. c.item q.80.1.c.

Cap. 5.

Egreſſus eius à principio. 1.q. 42.5. ad 2.
A diebus æternis.1.q.10.1.ad 4.

Cap. 6.

Indicabo tibi, ô homo, quid ſit bonum, & quid Dominus requirat à te.12.q.19.10.ad 1.
Vtique facere iudicium & diligere iuſtitiam.22.q.60.1.ad 2.
Et ſolicitum ambulare cum Deo ſuo. 22.q.47.9.ad 3.item q.55.6.c.

Cap. 7.

Inimici hominis domeſtici eius. 22. q.70.3.0.item q.189.10.ad 2.

AVCTORITATES ex libro Nahum Prophetæ.

Cap. 1.

Non conſurget duplex tribulatio, vel, Non iudicabit Deus bis in idipſum. 3. q. 59. 5. ad 2.

AVCTORITATES ex libro Zachariæ Prophetæ.

Cap. 1.

Conuertimini ad me, ait Dominus, & conuertar ad vos. 12. q. 6. 109. 6. ad 1.

Cap. 2.

Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo, 3. q. 57. 2. ad 1.

Cap. 6.

Ecce vir oriens nomen illi, 3, q. 36. 3. ad 3. item q. 37. 2. ad 1.

Cap. 7.

Verba quæ miſit Dominus exercituum in ſpiritu ſancto ſuo, per manum prophetarum priorum. 1. q. 1. 10. c.

Cap. 9.

Tu quoque in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu, in quo non erat aqua. 3. q. 52. 4. ad 1, item 5, 6. 7. 8. 0.

Cap. 13.

In die illa erit fons patens domui Dauid, & habitatoribus Hieruſalem, in ablutionem peccatoris, & menſtruatæ. 3. q. 68, 4, ad 1.

Adam exemplum meum ab adoleſcentia mea. 12. q. 82, 2. ad 1.

AVCTORITATES ex libro Malachiæ Prophetæ.

Cap. 1.

Dilexi vos. 1. q. 20. 1. 2. 0. item q. 33. 3. ad 1. item 12. q. 110. 1. 0.

Iacob dilexi: Eſau autem odio habui. 1. q. 23. 3. c.

Si ergo pater ego ſum, vbi eſt honor meus? 22. q. 6. 33. 0.

Si offeratis cæcum, claudum & languidum, nonne malum eſt? 22. q. 86. ad 3.

Et in omni loco ſacrificabitur, & offeretur nomini meo oblatio munda. 12. q. 102. 4. ad 5, item 22, q. 84. 3. 0.

Cap. 2.

Maledicam benedictionibus veſtris, 3. q. 82, 5. ad 3.

Angelus Domini exercituum eſt. 3. q. 22. 1. c. ad 1. item 4. c. item q. 26, 1. 0. item q. 82, 3. c.

Contaminauit Iudas ſanctificationem. 5. q. 59. 1. c.

Si odio habueris illam, dimitte eam. 5. q. 67. 6. 1.

Cap. 3.

Et præparabit viam. 3. q. 38. 1. 0. item 2. ad 2. item 3. 0. item q. 70. 1. ad 3.

Inferte omnem decimationẽ in horreum meum, & ſit cibus in domo mea: & probate me ſuper hoc, dicit Dominus. 22. q. 97. 2. ad 1.

* Dixiſtis, vanus eſt qui ſeruit Deo. 22. q. 83. 2. c.

Et ſcriptus eſt liber monimenti coram Deo, timentibus Deum. 1. q. 24. 0. item q. 39. 8. ſi.

Cap.

Cap. 4.

Ecce ego mittam vobis Heliam prophetam.22.q.174.4.ad 3.
Et conuertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres. 22. quæſt. 26.10.0.

AVCTORITATES ex primo libro Machabæorum.

Cap. 1.

Et deſtinauerunt aliqui de populo.1. q.23.1.e.item 2.ad 2.

Cap. 2.

Et cogitauerunt dicentes, omnis homo quicunque venerit ad nos in bello in die ſabbatorũ, pugnemus aduerſus eum, & non moriemur omnes. 12.q.100.8. ad 4.item 22. q.40.4.0.item q.122.4. ad 3; item 3.q.40.4.ad 3.

Cap.6.

Eleazarus filius Saura vnam de beſtiis loricatam loricis regis,&c. & mortuus eſt. 22.q.64.5.ad 5.

Cap. 8.

Et committunt vni magiſtratum, per ſingulos annos dominari vniuerſæ terræ ſuæ, & omnes obediunt vni. 1.q.103.3.c.item 12. q.95.4. c.item q.105.1.0.item 22.qõ.50. 1.ad 2.
Et non eſt inuidia, neque zelus inter eos.22.q.36.2.ad 1.

Cap. 12.

* Nos enim cum nullo horum indigeremus, habentes ſolatio ſanctos libros.22.q.188.5.c.

AVCTORITATES ex ſecundo libro Machabæorum.

Cap. 1.

Domine Deus omnium creator. 1.q. 44.0.item q. 45.2.0.item q 65.0. item 12.q.79.2.c.
Qui ſolus es bonus rex, ſolus præſtans.1.q.3.2.e.item q.6.0.item q. 20.1.ad 3.item q.49.3.c.ad 2.item q.62.8.c.ad 2. item q.100. 2.e.itẽ q.103.2.e.item 12.q.4. 4. c. item 22.q.19.1.c. item q.23.2.ad 1.itẽ q.24.11.c.fi.item q.27.3.4.c.item q.34.1.c.ad 1.item 3.q. 1.1.e.item qõ.20.1.c.
Et æternus. 1.q.10. 2.3. 0. item qõ. 16. 7. 0. item q.46.0. item quæſt. 61.2.0.

Cap. 3.

Inuocabant de cælo eum, qui de depoſitis legem poſuit. 12.q.105.2. ad 4. item ad 5. item 22. quæſt. 62.6.e.
Viſitator & auditor loci illius eſt. 1. q.23.8.ad 2.

Cap. 5.

Non propter locum gentem, ſed propter gentem locum Deus elegit.12.q.102.4.ad 1.

Cap. 6.

Reſpondit citò dicens, præmitti ſe velle in infernum. 3. quæſt. 52.2. ad 4.
Non enim ætati noſtræ dignum inquit eſt fingere.3.q.69.9.ad 3.
Et ipſi propter meam ſimulationem decipiantur, & per hæc maculam & execrationem meæ ſenectuti conquiram.22.q.111.1.0.
Fortiter vitam excedendo,&c. Adoleſcentibus fortè exemplum relinquam, ſi prompto animo, ac for-

titer,&c.honeſta morte perfungar. 22. q.123.5. ad 1.item q.124.2.c.

Cap. 7.

Parati ſumus mori, magis quàm patrias Dei leges præuaricari. 22. q. 100. 3. ad 4. item q. 119. 3. ad 3. item q.125. 4. c.

Neque ego ſpiritum & animã donaui vobis & vitam, &c. ſed mundi creator,&c.1.q.75.6.ad 1. item q. 90.2.0. item q.98. 2. c. fi. item q. 100.1,ad 2.item q.118.2.0.itẽ 12. q.3.7. ad 2. item q.9. 6.c. item q. 81.1.c. ad 2. item 22. q.85. 2. c. item 1. d.14. q.3.c.ad 2.

Cap. 9.

Orabat hic ſceleſtus Dominum,à quo non erat miſericordiam conſecuturus.3.q.83.1.ad 1.

Sancta ergo & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluãtur.3.q.82.6.c.5.q.71.2.c.

Cap. 15.

Oniam qui fuerat ſummus ſacerdos, virũ bonum & benignũ,&c.manus protendentem orare pro omni populo Iudæorum.22. q.83. 11.0.

Tu Domine qui miſiſti angelum tuũ ſub Ezechia Rege Iuda.1.q.11.2.0.

Iudas per omnia corde & animo mori pro ciuibus paratus erat. 1. q. 60.5.c. item 22.q.26.3.c. item q. 31. 3. ad 2.

Magnificè gloriatus eſt.22.q.132. 1. ad 1.item ad 3.

Hic eſt qui multum orat pro populo. 5.q.71.3.c.

AVCTORITATES ex Euangelio ſecundùm Matth.

Cap. 1.

Liber generationis Ieſu Chriſti. 3. q.31. 3.ad 1. item ad 3. 4. ad 5.

Filij Dauid,filij Abraham. 3. qõ. 31. 2.c.

Abraham genuit Iſaac, Iſaac autem genuit Iacob. 12. q.65. 4. ad 6.

Iacob autem genuit Iudam,& fratres eius.3. q.31.3.ad 5.

Iudas autem genuit Phares & Zarã, de Thamar.3. q.31. 3. ad 5.

Booz autem genuit Obed ex Ruth. 12. q.105. 3.ad 1.

Dauid autem Rex genuit Salomonẽ ex ea,quæ fuit Vriæ. 3. qõ.31. 3. ad 5.

Ioram autem genuit Oziam.3. q.31. 3. ad 4.

Ioſias autem genuit Ieconiam & fratres eius. 3. q.31.3. ad 5.

Et poſt tranſmigrationem Babylonis,Ieconias genuit Salathiel 3. q. 31. 3. ad 3.

Iacob autem genuit Ioſeph. 3. q.31. 3.ad 2. item 4.ad 5.

Virum Mariæ. 3. q.29. 2.0. item qõ. 28.3. ad 2.

De qua natus eſt Ieſus.3. q.35. 2.0. item 5. c.

Qui vocatur Chriſtus. 3. q. 16. 5. c. item q.17. 1. c. item q.37. 2.0.

Cum eſſet deſponſata. 3. q.29. 1. 0.

Mater Ieſu Maria.3. q.25. 5. c. item q.35.3. ad 4.

Antequam conuenirent.3. qõ.28. 3. ad 1.

Inuenta eſt in vtero habens de Spiritu ſancto.3.q.28.3.ad 1.item q.32. 1.2.0.item q.39.8.ad 2.item q.46. 6.c. item q.54. 1 ad 3.

Ioſeph autem vir eius. 3. q.29. 2.0. item q.28. 2.ad 2.

Cum eſſet iuſtus.3.q.28.3.ad 5.item 4.c. ad 5.

Et nollet eam traducere. 3. q.29. 2. ad 3.

Voluit occultè dimittere eam. 3. q. 28.3.ad 2. item q.29. 2.ad 3. 5.q. 62. 3. 2.

Ecce angelus Domini apparuit in sõnis Ioſeph.3. q.30.2.ad 2. item 3. ad 1. item q.36.2. ad 2.

Noli timere accipere Mariã coniug tuã.3.q.28.3.ad 2. item q.29.2.0.

Quod

Quod enim in ea natum eſt. 3. q.35. 2.0.item 5.c.
De Spiritu ſancto eſt.s.20.
Vocabis nomen eius Ieſum. 3. q.37. 2.0.
Hoc autem totum factũ eſt, vt adimpleretur quod dictum eſt per prophetam.12. q.98. 1.ad 2.
Et accepit coniugem ſuam, 3. q. 29. 2. ad 3.
Et non cognoſcebat eam. 3. q.28. 3. ad 3.item ad 4.
Donec peperit.3.q.28.3.ad 3.
Primogenitum.3 q.28. 3.ad 4.

Cap. 2.

In Bethleem Iuda. 3. q.35.7.0.item q.46. 10. ad 1.
Ecce magi.3.q.36.3.c.ad 2.item 5.c.
Ab oriente. 3. q.36. 3.ad 3. item 5. ad 4.6.c.ad 3.
Venerunt Hieroſolymam.3. q.36. 8. ad 3.
Vbi eſt qui natus eſt, Rex Iudæorum? 3.q.36.8. ad 3.
Vidimus enim ſtellam eius in oriente.3.q.36.5.o.item 6.ad 3.itẽ 7.0.
Et venimus adorare eũ. 3. q.36.8.0.
Audiens autem Herodes Rex turbatus eſt, & omnis Hieroſolyma cum illo.3.q.36.2.ad 3.
Et ecce ſtella quã viderant in oriente,antecedebat eos vſque dum veniens ſtaret ſupra , vbi erat puer. 3.q.36.6. ad 3.item 7. c.ad 3.
Obtulerunt ei munera,Aurum, Thus, & Mirrhã. 3.q.36.8.ad 4. itẽ ad 5.
Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem , & in omnibus finibus eius,à bimatu & infra, &c. 3. q.36.2.ad 3.item 6.ad 3.
Defuncti ſunt enim , qui quærebant animam pueri. 12. q.82. 2. ad 1. item 3. q.46.11. ad 3.
Et habitauit in ciuitate,quę vocatur Nazareth.3. q.35. 7. ad 2.

Cap. 3.

Et baptizabantur ab eo in Iordane. 3. q.38. 4.0. item q.39. 3. ad 1.
Confitentes peccata ſua. 3. q. 38. 3. ad 2.
Ego vos baptizo in aqua in pœnitentiam. 3. q.38. 3. ad 3.
Ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto,& igne. 3. q 66. 3.ad 1.
Venit Ieſus à Galilæa in Iordanem ad Ioannem , vt baptizaretur ab eo.3.q.38.1. c.item q.39. 1.2.4.0. item 5. c.item q.66. 5 . ad 4. item q.67.7.ad 1. item q. 81.1. c. item q.84.7.ad 4.
Ego à te debeo baptizari.3. q.38. 6. ad 3.
Sine modò : ſic enim decet nos implere omnẽ iuſtitiã.3.q.38.6.ad 3.
Et ecce aperti ſunt cæli.3. q.39. 5.0. item q. 49. 5. ad 3.
Et vidit ſpiritum Dei deſcendentem ſicut columbam. 3. q. 39. 6. 7. 0. item q.46.4.ad 2.
Et ecce vox de cælis dicens. 3. q.39. 8.0.item q.45.4.0. item quæſt.66. 6.c.

Cap. 4.

Tunc ductus eſt Ieſus in deſertum. 3. q. 41. 1. ad 2. item 2.0.
Vt tentaretur à diabolo.3.q.41.1.0.
Et cum ieiunaſſet quadraginta diebus & quadraginta noctibus. 3. q. 41. 3. 0.
Poſtea eſuriit. Et accedens tentator dixit.3.q.41.1. ad 3.item 3.0.
Si Filius Dei es.3.q6.41.4.c. item 3. ad 1.
Dic vt lapides iſti panes fiant. 3. q. 41.4.ad 1.
Qui reſpondens , dixit ei ; Scriptum eſt.3.q.41.4. c.
Nõ in ſolo pane viuit homo.Deut.8. 2.item 30.7.itẽ 22.q.188.8. ad 4.
Tũc aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem. 3. q. 41. 1. ad 2. item 2.ad 3.item 4.ad 7.
Mitte te deorſum.3. q.41. 4. ad 2.
Aſſumpſit eum diabolus in montem excelſum valde.3. q.41.1. ad 2.
Et oſtendit ei omnia regna mundi,& gloriam eorum.3. q.41. 4. ad 7.
Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris

raueris me. 3. q.41.4. ad 3.
Vade Sathana. 3.q.41.4. ad 6.
Tunc reliquit eum diabolus. 1.q.114. 5.0. item 3.q.41.3. ad 2. item ad 3.
Et ecce angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei. 3. q.41.3. ad 2.
Exinde cœpit Ieſus prædicare. 3. q. 42.0.
At illi ſtatim relictis retibus & patre, ſecuti ſunt eum. 22. qō.101. 2. ad 1. item 4. ad 1.
Et vocauit eos. 22. q.189.6.0. item 10.0.
Et obtulerunt omnes malè habentes, &c. & lunaticos & paralyticos, & curauit eos. 22.q.115.5. ad 1.

Cap. 5.

Beati pauperes ſpiritu, &c. vſque gaudete, &c. 12. q.69.0.
Beati mites. 12. q.69.3.4.0.
Beati qui lugent. 12. q. 35. 3. ad 1. item q.69. 3. 4. 0. item 22. q.28. 1. ad 2. 5.q.4.2.c.
Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiã, quoniam ipſi ſaturabuntur. 12. q. 69.3.4.0. item 22. q.139. 2. ad 1.
Beati mundo corde, quoniam ipſi Deum videbunt. 12. q.69. 3. 4.0. item 22. q.8.7.0. itẽ q.83.9. ad 3.
Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. 12.q.69.3.4.0. item 22. q.45.6.0. item q.83.9. ad 3.
Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. 12. q. 69.3. ad 5. item 4. ad 2.
Merces veſtra copioſa eſt in cælis. 1. q.68.4.c.ſi. item 12. q.4.7. ad 3.
Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum. 22. q.189.9. ad 2.
Nolite putare, quoniam veni ſoluere legem, aut prophetas. Non veni ſoluere. 12. q.107.2. ad 4. item 3. q.37. 0. item q.40.4.0. item q. 47.2. ad 1.
Sed adimplere. 12.q.107.2.9. item 4. ad 3. item 22.q.104.6. ad 2.
Dico autẽ vobis. 3. q.42. 1.2.c. ad 2.
Audiſtis, quia dictum eſt antiquis. 22.q.5.1. ad 3.
Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio. 22.q.158.3. ad 2. item 5. ad 3.
Qui autem dixerit Racha, reus erit concilio. 22. qō.158. 5. ad 3. item q.15.5.c.ſi.
Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis. 12. q. 46. 8. ad 3. itẽ 22.q.158.5. ad 3. itẽ q.72.2.0.
Omnis qui dimiſerit vxorem ſuam, excepta fornicationis cauſa, facit eam mœchari. 12. q.107.2. ad 3. 5. q.59.6.c.
Qui dimiſſam duxerit mœchatur. 5.q. 67. 4.c.
Reddes Domino iuramenta tua. 22. q.89.1. ad 2.
Non iurare omnino. 22.q.89.2. ad 1. item 6. ad 1.
Sit ſermo veſter, eſt eſt, non nõ; quod autem his abundantius eſt, à malo eſt. 22. q.89.1. ad 2. item 2. ad 1. item ad 2.
Non reſiſtere malo. 22.q.2.3.0. item q. 108. 1. ad 2. item ad 4. item q. 188.3. ad 1.
Si quis percuſſerit te in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram, &c. vſque ſi. 12. q.108. 3. ad 2. item 4. ad 4. item 22. q. 40. 1. ad 2. item q.43. 8. ad 4. item q. 72.3.c. item q.124.1. ad 3. item 5. ad 1. item q.128. 1. ad 4. item q. 140.2. ad 2. itẽ q.152.3. ad 2. item q.186.2.c.
Qui vult tecum in iudicio cõtendere, & tunicam tuã tollere, dimitte ei & pallium. 22.q.43.8. ad 4. item q.72.3.0. item q.108.1. ad 2. item ad 4. item q.188.3. ad 1.
Diligite inimicos veſtros. 22. q. 25. 8.9.0. item q.34. 3. ad 3. item q. 83.8.c. item q.108.1.c.
Benefacite iis qui oderunt vos. 22.q. 25.6.c. ad 2. item 9.0. itẽ q.31.2.0. itẽ q.32.9. ad 1. item q.168.3. ad 3.
Orate pro perſequentibus & calumniantibus vos. 22. q.83.8. 0.
Si enim diligitis eos qui vos diligũt, quam mercedem habebitis? 22. q. 27.7. ad 1.

Eſto

Eſtote ergo perfecti, ſicut & pater veſter cœleſtis perfectus eſt. 22. qō. 189. 2. ad 2.

Receperunt mercedem ſuam. 3. qō. 14.4.ad 2.

Cap. 6.

Alioquin mercedem non habebitis apud patrem veſtrum. 22. q. 132. 3.ad 1.

Cum ergo facis eleemoſynam, noli tuba canere ante te. 22. q.132. 5. ad 3.

Sicut hypocritæ faciunt.22.q.111.o.

Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio,&c. 22.q.83. 12. ad 3.

Orantes nolite multum loqui, ſicut Ethnici faciunt.22. q.83.14. ad 1.

Sic ergo vos orabitis. 22. qō. 83.14. ad 3.

Pater noſter,&c.vſq;fin.22.q.83.9.0.

Fiat voluntas tua.1. q.19.11.12.c.

Panem noſtrum ſuperſubſtantialem da nobis hodie.22.q.83.7.ad 1.

Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.22. q.83.16. ad 3.item 3.qō. 84.10.b.s.q.99.5.3.

Theſaurizate vobis theſauros in cœlo,vbi neque ærugo,&c. 12.q.4.0. ad 1.

Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit. 12. q. 12.1.ad 1.

Si ergo lumen quod in te eſt, tenebræ ſunt.12.q.12.r.ad 2.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire.12.q.1.5.c.

Ne ſoliciti ſitis animæ veſtræ,&c.12. q.108.5.ad 3. 22. q.47.9.c. ad 3. item q.49.4.c.item q.55.6.o.item q.83.6.ad 2. q.188. 7.c.

Quærite ergo primum regnum Dei & iuſtitiam eius,& hæc omnia adiicientur vobis.22.q.87.6. ad 1.

* Scit enim pater veſter,quia his omnibus indigetis.22.q.83.2.ad 1.

Nolite ergo ſoliciti eſſe in craſtinũ. 22.q.55.7.o. item q. 188.7. ad 2.

Cap. 7.

Nolite iudicare, & non iudicabimini. 12. q. 108.3. ad 6.item 22. qō. 60.2. 3.6.0. item q.67. 1.o. item q.80.2. ad 1. item 3. q.59. 1.c.

In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini, & in qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis. 22.q.61.4. ad 1.

Quomodo dicis fratri tuo, frater, ſine eiiciam feſtucam de oculo tuo; * trabem autem, quæ eſt in oculo tuo,non vides? 22.q.33.5.e.

Nolite ſanctum dare canibus, neque mittatis margaritas veſtras ante porcos,&c.1.q.1.9.ad 2.

Petite, & dabitur vobis. 22. q. 83. 3. ad 2.

Omnia ergo quæ vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis. 12. q. 99. 1.ad 3.

* Attendite à falſis prophetis, &c. 22.q.172.4. ad 3.

Non poteſt arbor bona fructus malos facere,neque econuerſo. 1. qō. 49.1.ad 1.item 12.q.20.2. ad 1.

Erat enim docens eos, ſicut poteſtatem habens, & non ſicut Scribæ eorum,& Phariſæi.3.q.42.1. ad 2.

Cap. 8.

Et extendens Ieſus manum, tetigit eum. 3. q.44. 3. ad 2.

Vide nemini dixeris.22. q.104.4. ad 1.itẽ 3. q.13.4.ad 2. item q.44.3. ad 4.

Vade, oſtende te ſacerdoti, & offer munus,&c.12.q.103.2.ad 2.

Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meũ.3.qō.80.10. ad 3.

Audiens autem Ieſus, miratus eſt. 3. q.15. 8.o.

Non inueni tantam fidem in Iſraël. 22. q.5.4.o.

Surrexit, & miniſtrabat eis.3. q.44. 3. ad 2.

Omnes malè habentes curauit. 3. q. 43.4.c.

Domine, permitte me primum ire, & ſepelire patrem meum. 22. qō. 101.4. ad 2. item q.189.6. c.ſi.

Dæmones rogabant eum, dicentes: Si eiicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. 3.q.44.1.ad 4.
Et ait illis: Ite. At illi exeuntes, abierunt in porcos, ibidem.
Et ecce magno impetu abiit totus grex per præceps in mare, & mortui ſunt in aquis, ibid.

Cap. 9.

Videns Ieſus fidem illorum, dixit paralytico: Confide fili. 12. q.114.6. ad 1.
Dixit Ieſus paralytico: Remittuntur tibi peccata tua. 3. qõ.44.3. ad 3.
Et cum vidiſſet Ieſus cogitationes eorum. 3.qõ.10.2.o. item q.59.2. ad 3.
Quid eſt facilius dicere, dimittuntur tibi peccata tua, an dicere, ſurge & ambula? 3. q.44. 3. ad 3.
Vt autem ſciatis, quia filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata. 3. q.16. 11.ad 2.
Et præteriens inde Ieſus, vidit hominem ſedentẽ in telonio Matthæum nomine, & ait illi: Sequere me. Et ſecutus eſt eum. 3. q.44.3. ad 1.
Multi publicani & peccatores diſcũbebant cum Ieſu, & diſcipulis eius. 22.q.25.6. ad 5. item 3. q.40.1.o. item 2.c.ad 3.
Non enim veni vocare iuſtos, ſed peccatores. 3.q.1.3.4.o. item 5. c. item q.40.1.c. item q.43. 3. ad 2. item q.44. 3. c.
Nunquid poſſunt filij ſponſi lugere, quandiu cum illis eſt ſponſus, &c. & tunc ieiunabunt. 22. qõ.147. 4. ad 5.
Nemo mittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum vetus. 22. q.147.4. ad 5.
Sed vinum nouum in vtres nouos mittunt, & ambo conſeruantur. 12. q.96. 2.c. ad 2.
Et tenuit manum eius, & dixit. 3. q. 44. 3. ad 2.
Tunc tetigit oculos eorum, dicens, ibidem.
Creditis, quia hoc poſſum facere vobis? &c. ſecundùm fidem veſtram fiat vobis. 22. qõ.178.1.o. itẽ ad 5.
Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in tota terra illa. 3. q.13.4. ad 2.
In principe dæmoniorum eiicit dæmones. 3.q.43.1. ad 3.
Et circuibat Ieſus omnes ciuitates, & caſtella, docens in ſynagogis. 3. q.7.3.ad 2.

Cap. 10.

Dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, vt eiicerent eos. 3. q. 43.2.ad 3.
In viam gentium ne abieritis, &c.
Non ſum miſſus niſi ad oues quæ perierunt domus Iſraël. 3. qõ. 42. 1. o.
Nolite poſſidere, &c. non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. 12. qõ. 108.2.ad 3. item 4.ad 2. item 4.
Nolite poſſidere aurum, neque argẽtum, neque pecuniam, &c. 12. qõ. 108.2.ad 3. item 4. ad 4. item 22. q.185.6. ad 2. item quæſt. 188.7. ad 5.
Eſtote ergo prudentes, ſicut ſerpentes. 22. q.55.3. ad 1. item 4.ad 1. item q.92. 1. ad 1.
Cum autem tradent vos, nolite cogitare, quomodo aut quid loquamini. 22.q.53.4. ad 1.
Nolite timere eos qui occidunt corpus. 5.q.71.11.c.
Et quod in aure auditis, prædicate ſuper tecta. 3.q.42.3 ad 1.
Non veni pacem mittere, ſed gladiũ. 22.q.37.1. ad 2.fi.
Inimici hominis, domeſtici eius. 22. q.70. 3.o.

Cap. 11.

Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 22.q.2.7.ad 2.
Etiam dico vobis pluſquàm prophetam. 22.q.174.4. ad 3.
Qui autem minor eſt in regno cœlorum, maior eſt illo. 1.q.108.1.ad 5.

3 item q.117.2.c.ad 3.s.qu.22.4. ad 1.

Omnes enim prophetæ & lex vſque ad Ioannem prophetauerunt. 22. q.174.6.ad 3.

Venit Ioannes, neque manducans, neque bibens. 3.qu.40.2.c.ad 1.

Venit filius hominis manducans & bibens.3.qu.40.2.o.item q. 41. 3. ad 1.

Et iuſtificata eſt ſapiētia à filiis ſuis. 3.q.40.2.ad 1.

Abſcondiſti hæc à ſapientibus & prudentibus, & reuelaſti ea paruulis. 22.q.162.3. ad 1.

Nemo nouit filium, niſi pater, neque patrem quis nouit, niſi filius, & cui voluerit filius reuelare. 1.qō. 31.4.ad 2.

Iugum enim meum ſuaue eſt,& onus meum leue.12.q. 107.4.0.

Cap. 12.

Diſcipuli autem eius eſurientes, cœperunt euellere ſpicas ſabbato & manducare.12.q.100.8.ad 4. item 22.q.40.4.0. item q.122.4. ad 3. item.3.q.40. 4.ad 3.

Sabbatis ſacerdotes in templo ſabbatum violant, & ſine crimine ſunt.22.q.122.4. ad 3.

Licet ſabbatis benefacere.12.q.100. 8.ad 4. item qō.107.2.ad 4. item 22.q. 40. 4.0. item q.122.4.ad 3. item 3.q.40.4.ad 1. item 3.

Omne regnum diuiſum contra ſe, deſolabitur, & omnis ciuitas vel domus diuiſa contra ſe, non ſtabit. 22.q.37.2.ad 3.

Si Sathanas Sathanam eiicit, aduerſus ſe diuiſus eſt. 1 q.109.2.ad 2. item 3.q.43.2.ad 3.

Filij veſtri in quo eiiciunt? 3.q. 43. 2.ad 3.

Si autem ego in ſpiritu Dei eiicio dæmonia. 1.q.36.1.1. item q. 32. 1.ad 1.

Quomodo poteſt quiſquam intrare in domum fortis,&c.diripiet.3. q. 3.q.2.ad 3.

Qui non eſt mecum, contra me eſt, & qui non congregat mecum, ſpargit, ibid.

Spiritus autem blaſphemiæ non remittetur.22.q.14.3.0.item qō. 34. 2.ad 1.item q.118.5.ad 3. item 3. q.86.1.ad 2. item 3.

Et quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum ſanctum, non remittetur ei, neque in hoc ſæculo, neque in futuro. 22. q. 14.1.0.

Et ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Ionæ prophetæ.3.q.43.1. ad 1.

Reuertar in domum meam, vnde exiui.3.q.88.1.ad 2.

Et ecce fratres tui. 3. quæſt. 28.3. ad 5.

Cap. 13.

* Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis. 22.q.188.7.c.

Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum: aliud centeſimum, aliud ſexageſimum, aliud trigeſimum.12.q.70.3.ad 2.item 22. qu. 125.5.ad 2.

Vis imus,& colligimus ea? 22. q.10. 8.ad 1.item q.11.13.ad 3.item qu. 94.2.ad 1.item q.108.1.ad 3.item 3.ad 3.

Sine parabolis non loquebatur eis.3. q.42.3.ad 3.

Meſſis eſt conſummatio ſeculi, 1. q. 73.1.ad 1.

Tunc fulgebunt iuſti ſicut Sol in regno patris eorum, 3. qō. 45. 2.c. item q.54.2.ad 1.item 2. Suppl.q. 85.1.c.

* Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro, &c. & emit agrum illum. 21. qu. 66.4. ad 2.

Cap. 14.

Propter iuſiurandum,&c. ſufficit dari.22.q.89.7.ad 2.

Miſitque & decollauit Ioannem in carcere.22.q. 124.5.c.

Acceptis quinque panibus & duobus piſcibus.

piſcibus.1. q.92.3.ad 1. item 3.q. 44.4.ad 4.

Aſpiciens in cœlum, benedixit. 22. q.83.10.ad 1.item 3.q.13.4. ad 3. item q.21.1.0. item 2. c. item q. 43.2.ad 2.item q.53. 4.ad 2.

Aſcendit in montem ſolus orare. Veſpere autem facto ſolus erat ibi.3. q.13.4.ad 3.item q.40.1.ad 3.

Cap. 15.

Non quod intrat in os, coinquinat hominem. 22. q.148.1.ad 1. item 3.q. 40.4.ad 2.item 12.qō. 103.4. ad 3.

Scis quia Phariſæi, audito hoc verbo, ſcandalizandi ſunt. 3. qō.42. 2.0.

Sinite illos: Cæci ſunt, & duces cæcorum.22.q.43.7.0.item 2.8.0. item 3.q.42.2.0.

Omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in ſeceſſum emittitur. 1. q.119..1.ad 1.

Non ſum miſſus, niſi ad oues, quæ perierunt, domus Iſraël. 3.q.42.1. 0.

Cap. 16.

Cauete à fermento Phariſæorum & Saducæorum. 3. qō. 74. 4. c. fin. ad 3.

Oportet eum ire Hieroſolymam, & multa pati, &c.3.q.46.0. item q. 56.1.ad 2.

Et occidi. 3.q.14.2.0.

Scandalum es mihi. 22.q.43. 2. ad 2. item 5.ad 2.

Tibi dabo claues regni cœlorum.s.q. 17.1.c.

Quodcúnque ligaueritis ſuper terrams,s.q.18.3.c.

Cap. 17.

Aſſumpſit Ieſus Petrum, & Iacobum, & Ioannem.3.q.45. 3.ad 4.

Et transfiguratus eſt ante eos. 3. q. 45.1.2.0.

Et reſplenduit facies eius ſicut Sol. 3.q.45.1.2.9.

Et veſtimenta eius facta ſunt alba ſicut nix. 3. q. 45.1. ad 1.item 2. ad 3.

Et ecce apparuerunt illis Moyſes & Helias, cum eo loquentes. 3. qō. 45.3.0.

Ecce nubes lucida obumbrauit eos. 3.q.45.4.ad 2.

Et ecce vox de nube dicens; Hic eſt filius meus, &c.3.q.39.8.ad 2.item q.45.4.0.

Ipſum audite.3.q.45. 4. ad 3.

Et audientes diſcipuli, ceciderunt in faciem ſuam; & timuerunt valde. 3.q.45.45.ad 4.

Et acceſſit Ieſus, & tetigit eos, dixitq; eis: Surgite, & nolite timere, ibid.

Et deſcendentibus illis de monte, præcepit Ieſus, dicens: Nemini dixeritis viſionem, donec filius hominis à mortuis reſurgat. 3. q.45.3. ad 4.

Domine, miſerere filio meo, quia lunaticus eſt.1.q.115.5.ad 1.

Filius hominis tradendus eſt in manus hominum.3.q. 47. 4.0.

Cap. 18.

Qui autem ſcandalizauerit vnum, &c. expedit ei, vt ſuſpendatur, &c. 22.q 43.8.0.

Væ mundo a ſcandalis.22.q. 43.1.0. item 4.c.

Neceſſe eſt enim vt veniant ſcandala.22.q.11.3.ad 2. item qō. 43.2. ad 1.

Væ autem homini illi, per quē ſcandalum venit.22.q.43. 4.0.

Semper vident faciem Patris mei. 1. q. 64. 4. ad 3.item q.112.1. ad 3. item 22.q.181.4.ad 2.s.q.72.1.4.

Si peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipſum ſolum. 22.q. 11.4.ad 2.item q.33. 0.item q.43.7.ad 3.

Si te non audierit, adhibe tecum vnum, vel duos.22.q.33.[illegible]. 0.

Si non audierit eos, dic Eccl[illegible]æ.22. q.33.7.0.

Sit tibi ſicut ethnicus & publ[illegible]nus, s.q.2[illegible].2.c.

* Vbi enim duo, v[illegible] ad

[illegible]ue

fuerint, &c. 22.q. 188. 8. ad 2.
Vſque ſeptuagies ſepties. 22.q.11. 4. ad 2.
Quoadusque redderet vniuerſum debitum. 22. qō. 183. 6. ad 3. item 3.q.88.1.ad 1. item 3. ad 3.

Cap. 19.

Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet. 12.q.102.5.ad 3, item 22.q.154.2.c.3.q.41.2.1.& q. 48. 2.2.& q.54. 3.c.
Non legiſtis quod ab initio qui fecit homines. 3.q.42.2.c.
Moyſes mandauit dari libellum repudij, & dimittere vxores. 12. qō. 107.2.ad 3.
Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere vxores veſtras. 12.q.107.2.ad 3.
Non expedit nubere. 12.qō. 108. 4. ad 1.
Oblati ſunt ei paruuli, vt manus imponeret. 3.q.72.1.ad 1.
Vnus eſt bonus, Deus. 1.q.6,2. ad 2.
Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata. 12.q.100.10. ad 1.
Diliges proximum tuum ſicut teipſum. 12.q.73.5.c. item 22.qō.1.1. ad 3. item q. 25. 12.o. item q. 26. 4.5.o. item q.44.3.ad 1. item 7. o. item 8.ad 2.
Hæc omnia cuſtodiui à iuuentute mea. 22.q.189. 1.ad 1.
Si vis perfectus eſſe, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, ſequere me. 22. q. 84. 3.ad 1. item qō.188.7. ad 1. item q.189.1.c.ad 1.
Facilius eſt camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum cœlorum. 22.q.186. 3.ad 4. item q. 188. 7.c. item co. 3.c.133.141.
Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te. 22.q.188.7.c.
Vos qui ſecuti eſtis me, &c. ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſraël. 3. q.56.4.ad 3.5.q. 89.1. c.
Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, &c. centuplum accipiet. 22.q.122.5.ad 4. item 182.2.ad 1.
Erunt nouiſſimi primi, & econuerſo. 1.q.65.2. 3.

Cap. 20.

Acceperunt ſingulos denarios. 12.q. 5.2.ad 1.
Portauimus pondus diei & æſtus. 1. q.65.2.ad 3.
Et tradent eum gentibus. 3.q.47.4.o.
Et tertia die reſurget. 3. q. 51. 4. o. item q.53.2.o.
Dic vt ſedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & vnus ad ſiniſtram in regno tuo. 3.q.58.4.ad 4.
Calicem quidem meum bibetis. 3.q. 76.2.ad 1.
Sedere autem ad dexteram meam, vel ad ſiniſtram, non eſt meum dare vobis, ſed quibus paratum eſt à patre meo. 3.q.58. 4. ad 5.

Cap. 21.

Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ ſequebantur, clamabant dicentes, Oſanna fili Dauid. 3. qō. 45.3.c.
Et eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo. 3.q.44.3.ad 1.
Et arefacta eſt continuò ficulnea. 3. q.44.4.ad 2.
* Publicani & meretrices præcedent vos in regno Dei. 22. qō. 189. 1. ad 1.

Cap. 22.

Acceſſerunt ad Ieſum Saducæi, qui negant reſurrectionem. 1.qō. 50. 1.c.
In reſurrectione non nubent, neque nubentur, ſed erunt ſicut Angeli Dei in cœlo. 3.q.97.3.c.5.q. 49.3. ad 3.& 81.4.c.
Hoc eſt maximum & primum mandatum. 22.q.44.1.o.
In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet, & prophetæ. 12.q.99. 1.ad 2. item q.105.2.ad 1.

Cap. 23.

Nolite vocari Rabbi, nec vocemini magiſtri.1.q.117.1.ad 1.
Vnus eſt enim magiſter veſter.1.qō.105.3.o.item q.117.1.o. item 22.q.173.2 c.item 3.q.1.1.c. item qu.69.5.ad 2.
Et patrem nolite vocare vobis ſuper terram. Vnus eſt enim pater veſter.1.q.33. 2. ad 4.
Væ vobis Scribæ& Phariſæi,hypocritæ, qui circuitis mare & aridam, vt faciatis vobis vnū proſelytum, 22.q.189. 9. ad 2.
Væ vobis,qui decimātis mentam, & anetum, & ciminum. 3.qō. 38.1. ad 3.
Et vos implete menſuram patrum veſtrorum.12.q.87.8.ad 1.
Vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iuſtus,qui effuſus eſt ſuper terram. 12.q.87.8.ad 1.item ad 3.
Et dabunt ſigna magna & prodigia, ita vt,&c.1. qō.114.4.ad 1.itē 22. q.178.1.ad 2.
Et multi pſeudoprophetæ ſurgent,& ſeducent multos.22.q.178.1. ad 2. item 22.189.9.c.fi.

Cap. 24.

Et prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerſo orbe.12.q. 106.4. ad 4.
Tunc refrigeſcet charitas multorum.Suppl q.74.2.ad 2.
Fidelis ſeruus & prudens.1.q.22.1.c. item 22.q.97.4.c.
Et congregabunt electos eius à quatuor ventis.1.q.91.2.ad 1.item q. 110.4.ad 1.
Stellæ de cœlo cadent.s.q. 73.3.c.
De die illa & hora nemo ſcit.q.67.s.c.

Cap. 25.

Vni dedit quinque talenta, alij duo, alij verò vnum.22.q.24.3.ad 1.
Vnicuique ſecundum propriam virtutem.22.qo.24.3.ad 1.s.q.93.3.1.
Intra in gaudium domini tui, 22. q. 28.3.c.fin.
Meto vbi non ſeminaui.22.q. 52. 4. ad 1.
Et veniens ego, vtique recepiſſem quod meum eſt, cum vſura. 22.q. 78.1.ad 1.
Venite benedicti patris mei,poſſidete regnum.12.q.4. 7.ad 1.
Ite maledicti in ignem æternum. s. q.74.9.3.& q.97. 1.1.
Eſuriui enim,&c.22.q. 32.2. o.
Et ibunt hi in ſupplicium æternum. 1.q.64.2.c.s.q.99.1.c.
Iuſti autem in vitam æternam. 1. q. 10.3.c.item q.18. 2. ad 1. item q. 64.2.c.item 12.q. 3. 2. ad 1. item 22.q.18. 2.ad 2.

Cap. 26.

Poſt biduum Paſcha fiet. 3.q.46.9.ad 1.item q.74.4. ad 1.
Me autem non ſemper habebitis. 3. q.75.1.ad 2.
Prima autem die azymorum acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes;Vbi vis paremus. 3.q.46. 9. c. ad 1.item q.74.4.c. ad 1.
Bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet homo ille.1.q.5.2.ad 3.item 12.q. 8.1.ad 3.item q.29.4.ad 2.item q. 73.8.ad 2.
Cœnantibus autem eis, accepit Ieſus panem.3.q.81. 1.ad 1.
Accipite & comedite. s. qō. 78. 1.c, ad 4.
Hoc eſt corpus meum. 3. q. 60.8.c. item q.78. 1.o.item 5.c. item qō. 83.4.ad 1.item q.84. 3.c.
Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti, qui pro multis effundetur, in remiſſionem peccatorum. 3. q. 78. 3.5.o.
Non bibam amodo de hoc genimine vitis,vſque in diem illum, cum illud bibam vobiſcum nouum in regno patris mei. 3.qō.81. 2.ad 1.
Poſtquam autem reſurrexero, præcedam vos in Galilæam. 3.q.55. 3.ad 4.
Iudas qui tradidit eum, 3. q. 47. 3. o. item

•.item 6.ad 2.
Cœpit contriſtari & mœſtus eſſe. 3. q.15.6.ad 1.
Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.3.q.15.6.0.
Et progreſſus puſillum, procidit in faciem ſuam, orans,& dicens : Pater mi.22.q.83.10.ad 1. item 3. q. 13.4.ad 3.item q.21.0.item q.43. 2.ad 2.item q.53. 4. ad 2.
Si poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte. 3. q.15.6.ad 4. item q. 18. 0. item qō.21.2.c.ad 2.item 3.c.item 4.ad 1.
Pater mi,ſi non poteſt hic calix tranſire,niſi bibam illum, fiat voluntas tua.3.q.46.2. ad 1.
Conuerte gladium tuum in locum ſuum.22.q.40.2.0.
Omnes enim qui acceperint gladiū, gladio peribunt.22.q.40.1.ad 1.
Et princeps ſacerdotum ait illi : Adiuro te per Deum viuum. 22. qō. 90.1.ad 1.
At ille. ſ. Petrus,negauit coram omnibus.22.q.24.12.ad 2.

Cap. 27.

Vt crucifigeretur.3.q.46. 4.0.
Et venerunt in locum, qui dicitur Golgota,quod eſt Caluariæ locus. 3.q.46.10.ad 3.
Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones,vnus à dextris, & vnus à ſiniſtris.3.q.46,11.0.
Id ipſum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei.3.q.46.11. ad 3.
Tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram,vſque ad horam nonam. 3. q.46.11.ad 3.
Clamans voce magna,emiſit ſpiritum.3.q.44.2.ad 2.
Emiſit ſpiritum. 3.q.50.4.c. ad 3.
Emiſit ſpiritum. 3.q. 50.4.5.c.ad 3.
Velum templi ſciſſum eſt in duas partes à ſummo vſque deorſum. 12.q.103. 3.ad 2.item 3. q. 44.4. ad 3.
Et terrā mota eſt,& petræ ſciſſæ ſunt. 3.44. 4.ad 3.

Monumenta aperta ſunt, ibid.
Multa corpora ſanctorum qui dormierāt,ſurrexerūt.3.qō.53.3.ad 2.
Inter quas erat Maria Madaglenæ,& Maria Iocobi,& Ioſeph mater, & mater filiorum Zebedæi.3.qō. 28. 3.ad 6.
Ioſeph inuoluit illud.ſ. corpus Ieſu, in ſindone munda. 3.q.51.2.ad 2. item ad 3. item ad 4.
Et poſuit illud in monumento ſuo nouo,quod exciderat in petra.3.q. 51.·.0.item 4.c.item q.52.5.c.item q.66.8.ad 1.
Aduoluit ſaxum magnum ad oſtium monumenti.3.q. 51.2. ad 4.

Cap. 28.

Angelus enim Domini deſcendit de cœlo, & reuoluit lapidem,& ſedebat ſuper eum.3.q.55.6.ad 5.
Reſpondens autem angelus,dixit mulieribus. 3.q.55. 1.ad 3.item 2.0.
Illæ autem acceſſerunt, & tenuerunt pedes eius.3.q.55.6.ad 3. item q. 8.4.ad 1.
Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra.3.q.13. 2. ad 1.
Baptizantes eos in nomine patris, & filij,& ſpiritus ſancti.3.q. 60.8. c.item q.66.5.0.item qō. 67. 6.c. item q.84.3.c.
Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit.s.q.99. 4.1.

AVCTORITATES ex Euang.ſecundum Marcum.

Cap. 1.

Fuit Ioannes in deſerto baptizans, & prædicans baptiſmum pœnitentiæ,in remiſſionem peccatorum.3. q.38.3.ad 1.
Et erat in deſerto quadraginta diebus,& quadraginta noctibus. 3. q. 41.2. ad 3.item 3.ad 2.
Eratque cum beſtiis.3.q. 41.3. ad 2.
Scio quòd ſis Sanctus Dei.1. qō. 12. 13.ad

13.ad 6. item q.32.1.ad 1.item q. 64.1.ad 4.item 2.ad 5. item 3. q. 29.1.ad 3.item q.44. 1.ad 1. item q.47.5.c.

Obmuteſce, & exi ab eo. 3.q.44. 1. ad 3.

Quoniam ſciebant eum.1.qõ. 64. 1. ad 4. item q.41.1.ad 1.item q.44. 1.ad 1.item q.47.5.c. item 5.1.

Cap. 2.

Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus? 3.q. 16. 11.ad 2. item q.84.3.ad 3.

Cap. 3.

Et circunſpiciens eos cum ira. 3. qõ. 15.9.0.

Dæmones clamabant, dicentes, Tu es filius Dei.s.1.

Cap. 5.

Vade in domum tuam ad tuos,& annuncia illis,quanta tibi Deus fecerit.3.q.44.3.ad 4.

Cap. 6.

Et non poterat ibi vllam virtutem facere 3.q.43.2. ad 1.

Cap. 7.

Tenetis traditiones hominum, baptiſmata vrceorum, & calicum. 3. q.38.1.ad 3.

Et ingreſſus domum neminem voluit ſcire. Et non potuit latere. 3. q.13.4.ad 1.item q. 44.3. ad 4.

Cap. 8.

Et interrogauit eum,ſi quid videret, & aſpiciens ait,Video homines velut arbores ambulantes,&c.3. qõ. 44.3.ad 2.

Cap. 9.

Et exclamans, & multum diſcerpens, exiit ab eo.s.1.

Cap. 10.

Et offerebant ei paruulos, vt tangeret eos,&c.3.q.72.1.ad 1.

Cap. 13.

Neque filius hominis,niſi pater.1.q. 31.4.ad 2.item 3.q. 10.2.ad 1.

Cap. 15.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum.3.q.46. 9. ad 2. item q. 82.2. ad 3.

Pilatus autem mirabatur, ſi iam obiiſſet.3.q.47.1. ad 2.

Cap. 16.

Oſtẽſus eſt in alia effigie,euntibus in villã.3.q.54.1.ad 3.item q.55.4.0.

Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ.1.q.91.1.c. item q. 96.2. c.item 12.q.17.8.ad 2.

Qui verò non crediderit,condemnabitur.22.q.1.6.ad 3. item q.2.3.0. item q.16.5.ad 1.

Signa autem eos qui crediderint,hæc ſequentur.22.q.178.1. ad 3.

Linguis loquentur nouis. 22.q. 176. 1.0.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt. 3.quæſtione 84.4. ad 1.

Aſſumptus eſt in cœlum, 3. q. 57.0, item q.58.1.3.c.

Et ſedet à dextris Dei.3.q.57.2.ad 3. item q.58.0.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Lucam.

Cap. 1.

Sacerdos quidam nomine Zacharias,

rias,de vice Abia , in ordine vicis ſuæ.22.q.97.2.ad 3.item 3.qō.37.2.c.

Sorte exiit,vt poneret incenſum. 22.q.95.8.o.

Apparuit autem illi angelus Domini. Et Zacharias turbatus eſt videns,& timor irruit ſuper eum. 3.q.30.3.ad 3.

Et Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſuæ. 3.q.27. 2.ad 1.item 6.ad 1.

Et dixit Zacharias ad angelum:Vnde hoc ſciam,&c.22.q.97.2.ad 3.

Eris tacens,& non poteris loqui,&c. pro eo quòd non credidiſti. 22.q.97.2.ad 3.

Miſſus eſt angelus Gabriel à Deo. 3.q.30.0.

Et ingreſſus angelus ad eam. 3. qō. 30.3.o.

Aue gratia plena , Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. 3.qō. 7.10.ad 1.item q.30.4.o.

Quæ cum audiſſet, turbata eſt,& cogitabat, qualis eſſet iſta ſalutatio. 3.q.30.3.ad 3.

Et ait angelus ei : Ne timeas Maria:. Inueniſti enim gratiā apud Deum, ibidem.

Ecce concipies in vtero , & paries filium.3.q.30.4.c.

Et vocabis nomen eius Ieſum. 3. q. 37.2.0.

Quomodo fiet iſtud?3.q.30.4.ad 2.

Virtus altiſſimi obumbrabit tibi. 3. q.32.1.ad 1.

Et ecce Eliſabeth cognata tua,& ipſa concepit filium in ſenectute ſua. 3.q.29.1.ad 4.item qō.30.4.ad 1.

Non erit impoſſibile apud Deum omne verbum.1.q.25.3.o.

Exultauit in gaudio infans in vtero meo. 22.q.124.1. ad 1. item 3.qō. 27.6.c.

Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. 22.q.161.1.ad 1.

Et vocabant eum nomine patris ſui. 3.q.37.2.ad 3.item q.70.3.ad 3.

Sicut locutus eſt per os Sanctorum, qui à ſæculo ſunt , prophetarum eius. 1. quæſt. 1. 10.c.item 22. q. 172.1.9.

Puer autem creſcebat,& confortabatur ſpiritu. 3.q.9.4.o.item qō.12. o.item q.15.8.o.

Cap. 2.

Exiit edictum à Cæſare Auguſto , vt deſcriberetur vniuerſus orbis. 3. q.35.8.ad 1.

Paſtores erant in regione eadem vigilantes, & cuſtodientes, &c. 3.q. 36. 3.o.

Et ecce Angelus Domini ſtetit iuxta illos.3.q.ō. 36.3.o. item 5.c. item ad.1.

Et claritas Dei circunfulſit illos.3.q. 36.5.ad 1.

Et timuerunt timore magno.Et dixit illis angelus:Nolite timere.ſup.1.

Et poſtquam conſummati ſunt dies octo,vt circunciderètur puer. 3.q. 57.1.o.item q.40.o.

Poſtquam impleti ſunt dies purgationis eius,ſecundum legem Moyſi.3.q.37.4.o.

Vt ſiſterent eum Domino. 3. qō.37. 3.o.

Et vt darent pro eo hoſtiam. 3. qō. 37.3.c.

Et homo iſte iuſtus , & timoratus. 3.q.36.6.ad 1.

Cum inducerent puerum Ieſum parentes eius.3.q.28.1.ad 1.

Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius.3.q.27.4.ad 2.

Et Anna propheteiſſa , filia Phanuel, &c.3. quæſt. 36.3.c. ad 5.item 6. c.ad 1.

Puer autem creſcebat , & confortabatur.ſ.1. Plenus ſapientia. 1.q.9. 10.11.12.o. item q.15.2.3.c.ad 1.

Et gratia Dei erat in illo.3.q.7.o.

Et ibant parentes eius.ſ.2.

Inuenerunt eum in templo ſedentem in medio doctorum , audientem illos, & interrogantem. 3. q. 12.3.ad 1.

Ecce pater tuus & ego.ſ.2.

Et Ieſus proficiebat ſapientia. 3. q. 7.12.ad 3. item q.12. 2.o. item 3. ad 3.item q.15.8.o.

Et gratia. 3.q.7.12.0.

Cap. 3.

Et videbit omnis caro ſalutare Dei. 1.q.12.2.0.

Facite fructus dignos pœnitentiæ. 3.q.13.

Cuius ventilabrum in manu eius. 3. q.74.9.c.

Cap. 4.

Et conſummata omni tentatione. 3. q.41.3.ad 3.item 4.ad 4.

Ipſe tranſiens, per medium illorum ibat. 3.q.44.3.ad 2.

Scio te, quia iis Sanctus Dei. 3.q.39. 2.ad 3.

Cap. 5.

Relictis omnibus, ſecuti ſunt eum. 22.q.189.1.b.

Cap. 6.

* Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. 22. qō. 168.2. ad 1.

Mutuum date, nihil inde ſperantes. 22.q.78.1.ad 3.

Et eritis filij altiſſimi. 1. qō. 33.3.c. item 12. quæſt. 114.3.c. fin. item 3.quæſt. 3.4.ad 3.item 5.ad 2.item q.2.3.0.

Eſtote ergo miſericordes. 22.quæſt. 30.4.9.

Cap. 7.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. 1. quæſt. 21. 4. ad 1. item 3. quæſt. 49. 1.c.

Cap. 8.

Quod tibi nomen eſt? At ille dixit; Legio. 22.q.95.4.ad 1.

Cap. 9.

Et dicebant exceſſum, quem completurus erat in Hieruſalem. 3.qō.45. 2.ad 3.

Nemo mittens manum ad aratrum, &c. 22.q.88.1.ad 3.

* Permitte mihi primum renunciare iis, qui domi ſunt. 22.q.189.6. c.fi.item 10.ad 2.

Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei. 22.q.189.10.ad 2.

Cap. 10.

Neminem per viam ſalutaueritis. 3. q.64.1.0.item 2.c.

Intrauit Ieſus in quoddam caſtellum, & mulier quædam Martha nomine, excepit illum in domum ſuam. Et huic erat ſoror nomine Maria, &c. 22.q.171.prin.

Maria optimam partem elegit. 12. q.57.1.c. item 22.q.182.2.0.

Cap. 11.

* Et fiunt nouiſſima hominis illius peiora prioribus. 22.q.189.9.c.fi. item 2.fi.

* Nemo accendit lucernam, & in abſcondito ponit. 22.qō.188.8.ad 4.

Quod ſupereſt, date eleemoſynam. 22.q. 31.5. ad 6.item q. 66.7.c. item q.71.1.c. item q.87.1. ad 4. item q. 118. 4.ad 2. item q. 185. 7.ad 1.

Cap. 12.

Et poſt hæc nō habent amplius quod faciant. 22.q.32.2.ad 1.

Quis me conſtituit iudicem, aut diuiſorem ſupra vos? 3. qō. 50. 4. ad 1.

Cauete ab omni auaritia. 1. quæſt. 63. 2. ad 2. item 12. quæſt. 77. 5.ad 1.item q.82. 4. ad 3. item q. 84.1.0.item 22. q.24.10.ad 2. itē q. 118. 2.0. item 5.ad 2. item qō. 119.2.ad 1.

Cap. 13.

Non capit prophetam perire extra Ieruſalem. 3.q.46.10.ad 1.

Cap. 14.

Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo. 22.q.161.5.ad 3.
Cum facis prandium, aut cœnam, noli vocare amicos, &c. ſed pauperes, &c. 22.31.3.ad 1.
Si quis venit ad me, & non odit patrem, &c. & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. 22.q. 25.6.c. item quæſt. 26. 2. c. item 7.ad 1.item q. 34. 3. ad 1.item q. 101.4.ad 1.
Quis enim ex vobis volẽs turrim ædificare, non prius ſedens cõputat ſumptus, &c. & nõ potuit conſummare. 22.q.189.10.item ad 3.
Qui non renunciat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. 22.q.184.7. ad 1.item q. 189.10.ad 3.

Cap. 15.

Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores. 22.q.25.6. ad 5.item 3.q.40.1.0.item ad 3.
Ita gaudium erit in cœlo ſuper vno peccatore, pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta iuſtis, qui non indigent pœnitentia. 1.q.20. 4.ad 4.s.q.71.8.3.

Cap. 16.

Filij huius ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt. 22. q.47.13.ad 1.
Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. 22.q.32,7, ad 1. item q.114.6.ad 3.
Recordare quia recepiſti bona in vita tua. s. quæſt. 70. 2.4. & 98. 7. c.
In ſinum Abrahæ. 3. q.52.2.ad 4.

Cap. 17.

Vbicunque fuerit corpus, ibi congregabũtur & aquilæ. 12.q.102.6.ad 1.

Cap. 18.

Oportet ſemper orare, & non deficere. 22.q.83.2.14.0.
Iudex quidam erat in quadam ciuitate, qui nec Deum timebat, & homines non reuerebatur. 22. q.19. 3.ad 1.
Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo. s.14.

Cap. 19.

Et ſi quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum. 22.qõ.62.3.ad 2.
Dimidium bonorum meorum de pauperibus. 3.q.2.ad 3.

Cap. 20.

Neque vltrà mori poterunt. 1. qõ. 97.3.c.
Aequales enim angelis ſunt. 1.q.63. 9.ad 3.item q.108.8.0. item 22.q. 4.5.ad 6.
Et filij ſunt Dei. s.6.
Omnia enim viuunt ei. 12.q. 110.1, ad 2.item 22.q.23.2.ad 2.
Erunt ſigna in ſole. s.q.73.1.c.
Capillus de capite veſtro nõ peribit. s.q.80.2.c.

Cap. 21.

Vidua hæc pauper plus quàm omnes miſit. 22.q.32.4.ad 3.
In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. 22.q.136.2.ad 2.

Cap. 22.

Deſiderio deſideraui hoc paſcha manducare vobiſcum, antequam patiar. 2.q.81.ad 3.
Similiter & calicem poſtquam cœnauit, dicens. 3.q.74.2.ad 3.
Facta eſt contẽtio inter eos, quis eo-

piſcibus.1. q.92.3.ad 1. item 3.q. 44.4.ad 4.

Aſpiciens in cœlum, benedixit. 22. q.83.10.ad 1.item 3.q.13.4. ad 3. item q.21.1.o. item 2. c. item q. 43.2.ad 2.item q.53. 4.ad 2.

Aſcendit in montem ſolus orare. Veſpere autem facto ſolus erat ibi. 3. q.13.4.ad 3.item q.40.1.ad 3.

Cap. 15.

Non quod intrat in os, coinquinat hominem. 22. q.148.1.ad 1. item 3.q. 40.4.ad 2.item 12.qõ. 103.4. ad 3.

Scis quia Phariſæi, audito hoc verbo, ſcandalizandi ſunt. 3. qõ.42. 2.o.

Sinite illos: Cæci ſunt, & duces cæcorum.22.q.43.7.o.item 2.8.o. item 3.q.42.2.o.

Omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in ſeceſſum emittitur. 1. q.119..1.ad 1.

Non ſum miſſus, niſi ad oues, quæ perierunt, domus Iſraël. 3.q.42.1. o.

Cap. 16.

Cauete à fermento Phariſæorum & Saducæorum. 3. qõ. 74. 4. c. fin. ad 3.

Oportet eum ire Hieroſolymam, & multa pati, &c.3.q.46.o. item q. 56.1.ad 2.

Et occidi. 3.q.14.2.o.

Scandalum es mihi. 22.q.43. 2. ad 2. item 5.ad 5.

Tibi dabo claues regni cœlorum.5.q. 17.1.c.

Quodcunque ligaueritis ſuper terram, s.q.18.3.c.

Cap. 17.

Aſſumpſit Ieſus Petrum, & Iacobum, & Ioannem.3.q.45. 3.ad 4.

Et transfiguratus eſt ante eos. 3. q. 45.1.2.o.

Et reſplenduit facies eius ſicut Sol. 3.q.45.1.2.9.

Et veſtimenta eius facta ſunt alba ſicut nix. 3. q. 45. 1. ad 1.item 2. ad 3.

Et ecce apparuerunt illis Moyſes & Helias, cum eo loquentes: 3. qõ. 45.3.o.

Ecce nubes lucida obumbrauit eos. 3.q.45.4.ad 2.

Et ecce vox de nube dicens; Hic eſt filius meus, &c.3.q.39.8.ad 2.item q.45.4.o.

Ipſum audite.3.q.45. 4. ad 3.

Et audientes diſcipuli, ceciderunt in faciem ſuam; & timuerunt valde. 3.q.45.45.ad 4.

Et acceſſit Ieſus, & tetigit eos, dixitq; eis: Surgite, & nolite timere, ibid.

Et deſcendentibus illis de monte, præcepit Ieſus, dicens: Nemini dixeritis viſionem, donec filius hominis à mortuis reſurgat. 3. q.45.3. ad 4.

Domine, miſerere filio meo, quia lunaticus eſt.1.q.115.5.ad 1.

Filius hominis tradendus eſt in manus hominum. 3.q. 47. 4.o.

Cap. 18.

Qui autem ſcandalizauerit vnum, &c.expedit ei, vt ſuſpendatur, &c. 22.q 43.8.o.

Væ mundo à ſcandalis.22.q. 43.1.o. item 4.c.

Neceſſe eſt enim vt veniant ſcandala.22.q.11.3.ad 2. item qõ. 43.2. ad 1.

Væ autem homini illi, per quē ſcandalum venit.22.q.43. 4.o.

Semper vident faciem Patris mei. 1. q. 64. 4. ad 3.item q.112.1. ad 3. item 22.q.181.4.ad 2.5.q.72.1.4.

Si peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipſum ſolum. 22.q. 11.4.ad 2.item q.33. o.item q.43.7.ad 3.

Si te non audierit, adhibe tecum vnum, vel duos. 22.q.33.[illegible]. o.

Si non audierit eos, dic Eccl[illegible]æ.22. q.33.7.o.

Sit tibi ſicut ethnicus & publ[illegible]us. s.q.2[illegible].2.c.

* Vbi enim duo, v[illegible] tre[illegible] [illegible]
[illegible]ſue

fuerint, &c.22.q. 188. 8. ad 2.

Vſque ſeptuagies ſepties.22.q.11. 4. ad 2.

Quoadusque redderet vniuerſum debitum. 22. qo. 183. 6. ad 3. item 3.q.88.1.ad 1.item 3. ad 3.

Cap. 19.

Quod ergo Deus coniunxit, homó non ſeparet. 12.q.102.5.ad 3,item 22.q.154.2.c.s.q.41.2.1.& q. 48. 2.2.& q.54. 3.c.

Non legiſtis quod ab initio qui fecit homines.s.q.42.2.c.

Moyſes mandauit dari libellum repudij,& dimittere vxores. 12. qō. 107.2.ad 3.

Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere vxores veſtras.12.q.107.2.ad 3.

Non expedit nubere. 12,qō. 108. 4. ad 1.

Oblati ſunt ei paruuli, vt manus imponeret,3.q.72.1.ad 1.

Vnus eſt bonus,Deus. 1.q.6,2. ad 2.

Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.12.q.100,10. ad 1.

Diliges proximum tuum ſicut teipſum. 12.q.73.5.c,item 22.qō.1.1. ad 3.item q. 25. 12.0. item q. 26. 4.5.0.item q.44.3.ad 1.item 7.0. item 8.ad 2.

Hæc omnia cuſtodiui à iuuentute mea.22,q.189. 1.ad 1.

Si vis perfectus eſſe, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus,& veni,ſequere me. 22. q. 84. 3.ad 1.item qō.188.7. ad 1. item q.189.1.c.ad 1.

Facilius eſt camelum per foramen acus tranſire,quàm diuitem intrare in regnum cœlorum. 22.q.186. 3.ad 4. item q. 188. 7.c. item eo, 3.c.133.141.

Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te.22,q.188.7.c.

Vos qui ſecuti eſtis me,&c. ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſraël. 3. q.56.4.ad 3.s.q.89.1. c.

Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, &c. centuplum accipiet. 22.q.122.5.ad 4.item 182.2.ad 1.

Erunt nouiſſimi primi,& econuerſo. 1.q.65.2, 3.

Cap.20.

Acceperunt ſingulos denarios. 12.q. 5.2,ad 1.

Portauimus pondus diei & æſtus. 1. q.65.2.ad 3.

Et tradent eum gentibus.3.q.47.4.0.

Et tertia die reſurget. 3. q. 51. 4. 0. item q.53.2.0.

Dic vt ſedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam,& vnus ad ſiniſtram in regno tuo.3.q.58.4.ad 4.

Calicem quidem meum bibetis. 3.q. 76.2.ad 1.

Sedere autem ad dexteram meam, vel ad ſiniſtram,non eſt meum dare vobis,ſed quibus paratum eſt à patre meo.3.q.58. 4. ad 5.

Cap. 21.

Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ ſequebantur, clamabant dicentes, Oſanna fili Dauid. 3. qō. 45.3.c.

Et eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo.3.q.44.3.ad 1.

Et areſacta eſt continuò ficulnea. 3. q.44.4.ad 2.

* Publicani & meretrices præcedent vos in regno Dei. 22. qō. 189. 1. ad 1.

Cap. 22.

Acceſſerunt ad Ieſum Saducæi, qui negant reſurrectionem. 1.qō. 50. 1.c.

In reſurrectione non nubent, neque nubentur, ſed erunt ſicut Angeli Dei in cœlo.1.q.97.3.c.s.q. 49.3. ad 3.& 81.4.c.

Hoc eſt maximum & primum mandatum.22.q.44.1.0.

In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet,& prophetæ.12.q.99. 1.ad 2.item q.105.2.ad 1.

Cap. 23.

Nolite vocari Rabbi, nec vocemini magiſtri.1.q.117.1.ad 1.
Vnus eſt enim magiſter veſter.1.qō.105.3.o.item q.117.1.o. item 22.q.173.2.c.item 3.q.1.1.c. item qu.69.5.ad 2.
Et patrem nolite vocare vobis ſuper terram. Vnus eſt enim pater veſter.1.q.33.2.ad 4.
Væ vobis Scribæ & Phariſæi, hypocritæ, qui circuitis mare & aridam, vt faciatis vobis vnū proſelytum. 22.q.189.9.ad 2.
Væ vobis, qui decimatis mentam, & anetum, & ciminum. 3.qō. 38.1. ad 3.
Et vos implete menſuram patrum veſtrorum.12.q.87.8.ad 1.
Vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iuſtus, qui effuſus eſt ſuper terram. 12.q.87.8.ad 1.item ad 3.
Et dabunt ſigna magna & prodigia, ita vt, &c.1.qō.114.4.ad 1.itē 22.q.178.1.ad 2.
Et multi pſeudoprophetæ ſurgent, & ſeducent multos.22.q.178.1. ad 2. item 22.189.9.c.fi.

Cap. 24.

Et prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerſo orbe.12.q.106.4. ad 4.
Tunc refrigeſcet charitas multorum.Suppl q.74.2.ad 2.
Fidelis ſeruus & prudens.1.q.22.1.c. item 22.q.97.4.c.
Et congregabunt electos eius à quatuor ventis.1.q.91.2.ad 1.item q. 110.4.ad 1.
Stellæ de cœlo cadent.s.q. 73.3.c.
De die illa & hora nemo ſcit.q.67.s.c.

Cap. 25.

Vni dedit quinque talenta, alij duo, alij verò vnum.22.q.24.3.ad 1.
Vnicuique ſecundum propriam virtutem.22.q0.24.3.ad 1.s.q.93.3.1.
Intra in gaudium domini tui, 22.q. 28.3.c.fin.
Meto vbi non ſeminaui.22.q. 52. 4. ad 1.
Et veniens ego, vtique recepiſſem quod meum eſt, cum vſura. 22.q. 78.1.ad 1.
Venite benedicti patris mei, poſſidete regnum.12.q.4. 7.ad 1.
Ite maledicti in ignem æternum. s. q.74.9.3.& q.97. 1.1.
Eſuriui enim, &c.22.q. 32.2. o.
Et ibunt hi in ſupplicium æternum. 1.q.64.2.c.s.q.99.1.c.
Iuſti autem in vitam æternam. 1. q. 10.3.c.item q.18. 2. ad 1. item q. 64.2.c.item 12.q. 3. 2. ad 1. item 22.q.18. 2.ad 2.

Cap. 26.

Poſt biduum Paſcha fiet. 3.q.46.9.ad 1.item q.74.4. ad 1.
Me autem non ſemper habebitis. 3. q.75.1.ad 2.
Prima autem die azymorum acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes; Vbi vis paremus. 3.q.46. 9. c. ad 1.item q.74.4.c. ad 1.
Bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet homo ille.1.q.5.2.ad 3.item 12.q. 8.1.ad 3.item q.29.4.ad 2.item q. 73.8.ad 2.
Cœnantibus autem eis, accepit Ieſus panem.3.q.81. 1.ad 1.
Accipite & comedite. s. qō. 78. 1.c. ad 4.
Hoc eſt corpus meum. 3. q. 60.8. c. item q.78. 1.o.item 5.c. item qō. 83.4.ad 1.item q.84. 3.c.
Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti, qui pro multis effundetur, in remiſſionem peccatorum.3. q. 78. 3.5.o.
Non bibam amodo de hoc genimine vitis, vſque in diem illum, cum illud bibam vobiſcum nouum in regno patris mei. 3.qō.81. 2.ad 1.
Poſtquam autem reſurrexero, præcedam vos in Galilæam. 3.q.55. 3.ad 4.
Iudas qui tradidit eum. 3. q. 47. 3. o. item

●.item 6.ad 2.
Cœpit contriſtari & mœſtus eſſe. 3. q.15.6.ad 1.
Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.3.q.15.6.o.
Et progreſſus puſillum, procidit in faciem ſuam, orans,& dicens: Pater mi.22.q.83.10.ad 1. item 3. q. 13.4.ad 3.item q.21.o.item q.43. 2.ad 2.item q.53. 4. ad 2.
Si poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte. 3. q.15.6.ad 4. item q. 18. o. item qõ.21.2.c.ad 2.item 3.c.item 4.ad 1.
Pater mi,ſi non poteſt hic calix tranſire,niſi bibam illum, fiat voluntas tua.3.q.46.2. ad 3.
Conuerte gladium tuum in locum ſuum.22.q.40.2.o.
Omnes enim qui acceperint gladiũ, gladio peribunt.22.q.40. 1. ad 1.
Et princeps ſacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum viuum. 22. qõ. 90.1.ad 1.
At ille. ſ. Petrus,negauit coram omnibus.22.q.24.12.ad 2.

Cap. 27.

Vt crucifigeretur.3.q.46.4.o.
Et venerunt in locum, qui dicitur Golgota,quod eſt Caluariæ locus. 3.q.46.10.ad 3.
Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones,vnus à dextris, & vnus à ſiniſtris.3.q.46,11.o.
Id ipſum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei.3.q.46.11. ad 3.
Tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram,vſque ad horam nonam. 3. q.46.11.ad 3.
Clamans voce magna,emiſit ſpiritum.3.q.44.2.ad 2.
Emiſit ſpiritum. 3.q.50.4.c. ad 3.
Emiſit ſpiritum. 3.q. 50.4.5.c.ad 3.
Velum templi ſciſſum eſt in duas partes à ſummo vſque deorſum. 12.q.103. 3.ad 2. item 3. q. 44.4. ad 3.
Et terra mota eſt,& petræ ſciſſæ ſunt. 3.44. 4.ad 3.
Monumenta aperta ſunt, ibid.
Multa corpora ſanctorum qui dormierãt,ſurrexerũt.3.qõ.53.3.ad 2.
Inter quas erat Maria Madaglenæ,& Maria Iacobi,& Ioſeph mater, & mater filiorum Zebedæi.3.qõ. 28. 3.ad 6.
Ioſeph inuoluit illud.ſ. corpus Ieſu, in ſindone munda. 3.q.51. 2.ad 2. item ad 3. item ad 4.
Et poſuit illud in monumento ſuo nouo,quod exciderat in petra.3.q. 51.·.o.item 4.c.item q.52.5.c.item q.66.8.ad 1.
Aduoluit ſaxum magnum ad oſtium monumenti.3.q. 51.2. ad 4.

Cap. 28.

Angelus enim Domini deſcendit de cœlo, & reuoluit lapidem,& ſedebat ſuper eum.3.q.55.6.ad 5.
Reſpondens autem angelus,dixit mulieribus. 3.q.55. 1.ad 3.item 2.o.
Illæ autem acceſſerunt, & tenuerunt pedes eius.3.q.55.6.ad 3. item q. 8.4.ad 1.
Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra.3.q.13. 2. ad 1.
Baptizantes eos in nomine patris, & filij,& ſpiritus ſancti.3.q. 60.8. c.item q.66.5.o.item qõ. 67. 6.c. item q.84.3.c.
Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit.s.q.99. 4.1.

AVCTORITATES ex Euang.ſecundum Marcum.

Cap. 1.

Fuit Ioannes in deſerto baptizans, & prædicans baptiſmum pœnitentiæ,in remiſſionem peccatorum.3. q.38.3.ad 1.
Et erat in deſerto quadraginta diebus,& quadraginta noctibus. 3. q. 41.2. ad 3.item 3.ad 2.
Eratque cum beſtiis.3.q. 41.3. ad 2.
Scio quòd ſis Sanctus Dei.1. qõ. 12. 13.ad

13.ad 6. item q.32.1.ad 1.item q. 64.1.ad 4.item 2.ad 5. item 3. q. 29.1.ad 3.item q.44. 1.ad 1. item q.47.5.c.

Obmuteſce, & exi ab eo. 3.q.44. 1. ad 3.

Quoniam ſciebant eum.1.qō. 64. 1. ad 4. item q.41.1.ad 1.item q.44. 1.ad 1.item q.47.5.c. item s.1.

Cap. 2.

Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus?3.q. 16. 11.ad 2. item q.84.3.ad 3.

Cap. 3.

Et circunſpiciens eos cum ira. 3. qō. 15.9.0.

Dæmones clamabant, dicentes, Tu es filius Dei.s.1.

Cap. 5.

Vade in domum tuam ad tuos,& annuncia illis,quanta tibi Deus fecerit.3.q.44.3.ad 4.

Cap. 6.

Et non poterat ibi vllam virtutem facere 3.q.43.2. ad 1.

Cap. 7.

Tenetis traditiones hominum, baptiſmata vrceorum, & calicum. 3. q.38.1.ad 3.

Et ingreſſus domum neminem voluit ſcire. Et non potuit latere. 3. q.13.4.ad 1.item q. 44.3. ad 4.

Cap. 8.

Et interrogauit eum,ſi quid videret, & aſpiciens ait,Video homines velut arbores ambulantes,&c.3. qō. 44.3.ad 2.

Cap. 9.

Et exclamans, & multum diſcerpens, exiit ab eo.s.1.

Cap. 10.

Et offerebant ei paruulos, vt tangeret eos,&c.3.q.72.1.ad 1.

Cap. 13.

Neque filius hominis,niſi pater.1.q. 31.4.ad 2.item 3.q. 10.2.ad 1.

Cap. 15.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum.3.q.46. 9. ad 2. item q. 81.2.ad 3.

Pilatus autem mirabatur, ſi iam obiiſſet.3.q.47.1. ad 2.

Cap. 16.

Oſtēſus eſt in alia effigie,euntibus in villā.3.q.54.1.ad 3.item q.55.4.0.

Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ.1.q.91.1.c. item q. 96.2. c.item 12.q.17.8.ad 2.

Qui verò non crediderit,condemnabitur.22.q.1.6.ad 3. item q.2.3.0. item q.16.1.ad 1.

Signa autem eos qui crediderint,hæc ſequentur.22.q.178.1. ad 3.

Linguis loquentur nouis. 22.q. 176. 1.0.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt. 3.quæſtione 84.4. ad 1.

Aſſumptus eſt in cœlum, 3. q. 57.0. item q.58.1.3.c.

Et ſedet à dextris Dei.3.q.57.2.ad 3. item q.58.0.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Lucam.

Cap. 1.

Sacerdos quidam nomine Zacharias,

rias,de vice Abia , in ordine vicis ſuæ.22.q.97.2.ad 3.item 3.qō.37.2.c.

Sorte exiit,vt poneret incenſum. 22.q.95.8.o.

Apparuit autem illi angelus Domini. Et Zacharias turbatus eſt videns,& timor irruit ſuper eum. 3.q.30.3.ad 3.

Et Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſuæ. 3.q.27. 2.ad 1.item 6.ad 1.

Et dixit Zacharias ad angelum:Vnde hoc ſciam,&c.22.q.97.2.ad 3.

Eris tacens,& non poteris loqui,&c. pro eo quòd non credidiſti. 22.q.97.2.ad 3.

Miſſus eſt angelus Gabriel à Deo. 3.q.30.o.

Et ingreſſus angelus ad eam. 3. qō.30.3.o.

Aue gratia plena , Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. 3.qō.7.10.ad 1.item q.30.4.o.

Quæ cum audiſſet, turbata eſt,& cogitabat, qualis eſſet iſta ſalutatio. 3.q.30.3.ad 3.

Et ait angelus ei : Ne timeas Maria: Inueniſti enim gratiã apud Deum, ibidem.

Ecce concipies in vtero, & paries filium.3.q.30.4.c.

Et vocabis nomen eius Ieſum. 3. q.37.2.o.

Quomodo fiet iſtud?3.q.30.4.ad 2.

Virtus altiſſimi obumbrabit tibi. 3.q.32.1.ad 1.

Et ecce Eliſabeth cognata tua,& ipſa concepit filium in ſenectute ſua. 3.q.29.1.ad 4.item qō.30.4.ad 1.

Non erit impoſſibile apud Deum omne verbum.1.q.25.3.o.

Exultauit in gaudio infans in vtero meo. 22.q.124.1.ad 1. item 3.qō.27.6.c.

Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. 22.q.161.1.ad 1.

Et vocabant eum nomine patris ſui. 3.q.37.2.ad 3.item q.70.3.ad 3.

Sicut locutus eſt per os Sanctorum, qui à ſæculo ſunt , prophetarum eius. 1. quæſt. 1. 10.c.item 22. q.172.1.9.

Puer autem creſcebat,& confortabatur ſpiritu. 3.q.9.4.o.item qō.12.o.item q.15.8.o.

Cap. 2.

Exiit edictum à Cæſare Auguſto , vt deſcriberetur vniuerſus orbis. 3.q.35.8.ad 1.

Paſtores erant in regione eadem vigilantes, & cuſtodientes, &c. 3.q.36. 3.o.

Et ecce Angelus Domini ſtetit iuxta illos.3.qō.36.3.o. item 5.c. item ad 1.

Et claritas Dei circunfulſit illos.3.q.36.5.ad 1.

Et timuerunt timore magno.Et dixit illis angelus:Nolite timere.ſup.1.

Et poſtquam conſummati ſunt dies octo,vt circuncideretur puer. 3.q.57.1.o.item q.40.o.

Poſtquam impleti ſunt dies purgationis eius,ſecundum legem Moyſi.3.q.37.4.o.

Vt ſiſterent eum Domino. 3. qō.37.3.o.

Et vt darent pro eo hoſtiam. 3. qō.37.3.c.

Et homo iſte iuſtus , & timoratus. 3.q.36.6.ad 1.

Cum inducerent puerum Ieſum parentes eius.3.q.28.1.ad 1.

Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius.3.q.27.4.ad 2.

Et Anna propheti ſſa , filia Phanuel, &c.3. quæſt. 36.3.c. ad 5.item 6.c.ad 1.

Puer autem creſcebat , & confortabatur.ſ.1. Plenus ſapientia. 1.q.9.10.11.12.o. item q.15.2.3.c.ad 1.

Et gratia Dei erat in illo.3.q.7.o.

Et ibant parentes eius.ſ.2.

Inuenerunt eum in templo ſedentem in medio doctorum , audientem illos, & interrogantem. 3. q.12.3.ad 1.

Ecce pater tuus & ego.ſ.2.

Et Ieſus proficiebat ſapientia. 3. q.7.12.ad 3. item q.12. 2.o. item 3. ad 3.item q.15.8.o.

Et gratia.3.q.7.12.o.

Cap. 3.

Et videbit omnis caro ſalutare Dei. 1.q.12.2.o.
Facite fructus dignos pœnitentiæ. 3.q.13.
Cuius ventilabrum in manu eius. 2. q.74.9.c.

Cap. 4.

Et conſummata omni tentatione. 3. q.41.3.ad 3.item 4.ad 4.
Ipſe tranſiens, per medium illorum ibat.3.q.44.3,ad 2.
Scio te,quia ſis Sanctus Dei. 3.q.39. 1.ad 3,

Cap. 5.

Relictis omnibus, ſecuti ſunt eum. 22,q.189.1.b.

Cap. 6.

* Væ vobis qui ridetis nunc,quia lugebitis & flebitis. 22. qō. 168.2. ad 1.
Mutuum date, nihil inde ſperantes. 22.q.78.1.ad 3.
Et eritis filij altiſſimi. 1. qō. 33.3,c. item 12. quæſt. 114.3.c. fin. item 3.quæſt.3.4.ad 3.item 5.ad 2.item q.2.3.o.
Eſtote ergo miſericordes, 22.quæſt. 30.4.q.

Cap. 7.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. 1. quæſt. 21. 4. ad 1. item 3. quæſt. 49. 1.c.

Cap. 8.

Quod tibi nomen eſt? At ille dixit; Legio.22.q.95.4.ad 1.

Cap. 9.

Et dicebant exceſſum,quem completurus erat in Hieruſalem.3.qō.45. 2.ad 3.
Nemo mittens manum ad aratrum, &c.22.q.88.1.ad 3.
* Permitte mihi primum renunciare iis,qui domi ſunt. 22.q.189.6. c.fi.item 10.ad 2.
Nemo mittens manum ſuam ad aratrum,& reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.22.q.189.10.ad 2.

Cap. 10.

Neminem per viam ſalutaueritis. 3. q.64.1.o.item 2.c.
Intrauit Ieſus in quoddam caſtellum, & mulier quædam Martha nomine, excepit illum in domum ſuam. Et huic erat ſoror nomine Maria, &c.22.q.171.prin.
Maria optimam partem elegit. 12. q.57.1.c.item 22.q.182.2.o.

Cap. 11.

* Et fiunt nouiſſima hominis illius peiora prioribus. 22.q.189.9.c.fi. item 2.fi.
* Nemo accendit lucernam,& in abſcondito ponit.22.qō.188.8.ad 4.
Quod ſupereſt, date eleemoſynam. 22.q. 31.5. ad 6.item q. 66. 7.c. item q.71.1.c. item q.87.1. ad 4. item q. 118. 4.ad 2. item q. 185. 7.ad 1.

Cap. 12.

Et poſt hæc nō habent amplius quod faciant.22.q.32.2.ad 1.
Quis me conſtituit iudicem, aut diuiſorem ſupra vos? 3. qō. 59. 4. ad 1.
Cauete ab omni auaritia. 1. quæſt. 63. 2. ad 2. item 12. quæſt. 77. 5.ad 1.item q.82. 4. ad 3. item q. 84.1.o.item 22. q.34.10.ad 2. itē q. 118. 2.o. item 5.ad 2. item qō. 119.2.ad 1,

Cap.13.

Non capit prophetam perire extra Ieruſalem.3.q.46.10.ad 1.

Cap.14.

Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo.22.q.161.5.ad 3.

Cum facis prandium,aut cœnam,noli vocare amicos, &c. ſed pauperes,&c.22.31.3.ad 1.

Si quis venit ad me, & non odit patrem, &c. & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. 22.q. 25.6.c. item quæſt. 26. 2. c. item 7.ad 1.item q. 34. 3. ad 1.item q. 101.4.ad 1.

Quis enim ex vobis volēs turrim ædificare, non prius ſedens cōputat ſumptus,&c.& nō potuit conſummare.22.q.189.10.item ad 3.

Qui non renunciat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.22.q.184.7. ad 1.item q. 189.10.ad 3.

Cap. 15.

Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores. 22.q.15.6. ad 5.item 3.q.40.1.o.item ad 3.

Ita gaudium erit in cœlo ſuper vno peccatore, pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta iuſtis, qui non indigent pœnitentia. 1.q.20. 4.ad 4.s.q.71.8.3.

Cap. 16.

Filij huius ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt. 22. q.47.13.ad 1.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. 22.q.32.7. ad 1. item q.114.6.ad 3.

Recordare quia recepiſti bona in vita tua. s. quæſt. 70. 2.4. & 98. 7. c.

In ſinum Abrahæ. 3. q.52.2.ad 4.

Cap. 17.

Vbicunque fuerit corpus,ibi congregabūtur & aquilæ.12.q.102.6.ad 1.

Cap. 18.

Oportet ſemper orare,& non deficere.22.q.83.2.14.o.

Iudex quidam erat in quadam ciuitate,qui nec Deum timebat,& homines non reuerebatur. 22. q.19. 3.ad 1.

Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo.s.14.

Cap. 19.

Et ſi quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum.22.qō.62.3.ad 2.

Dimidium bonorum meorum de pauperibus.3.q.2.ad 3.

Cap.20.

Neque vltrà mori poterunt. 1. qō. 97.3.c.

Aequales enim angelis ſunt. 1.q.63. 9.ad 3.item q.108.8.o. item 22.q. 4.5.ad 6.

Et filij ſunt Dei.s.6.

Omnia enim viuunt ei. 12.q. 110.1. ad 2.item 22.q.23.2.ad 2.

Erunt ſigna in ſole.s.q.73.1.c.

Capillus de capite veſtro nō peribit. s.q.80.2.c.

Cap.21.

Vidua hæc pauper plus quàm omnes miſit.22.q.32.4.ad 3.

In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras.22.q.136.2.ad 2.

Cap. 22.

Deſiderio deſideraui hoc paſcha manducare vobiſcum, antequam patiar.2.q.81.ad 3.

Similiter & calicem poſtquam cœnauit,dicens.3.q.74.2.ad 3.

Facta eſt contētio inter eos,quis eorum

rum videtetur eſſe maior. 22. qõ. 38.1.1.ad 1.

Ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnum. 12.q.4. 7.ad 1

Vt edatis & bibatis ſuper menſam meam in regno meo.ibid.

Apparuit autem illi angelus de cœlo,confortans eum.3.q.12.4.ad 1.

Et factus in agonia.3,q,18.6.ad 3,

Cap. 23.

Et facti ſunt amici Herodes & Pilatus in ipſa die: nam antea inimici erant adinuicem. 22.q.23.1.ad 2. item ad 3.item q.25.8.ad 3.

Ieſus autem dicebat: Pater dimitte illis: non enim ſciunt quid faciunt 3.qõ.21.4,ad 2. item q. 47. 3.0.item 6.c.

Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum. 3.q.46.11.ad 3.

Hódie mecum ens in paradiſo. 3. q. 52.4.ad 3.

In quo nondum quiſquam poſitus fuerat. 3.q.51.2.c.ad 4.

Cap. 24.

Non eſt hic,ſed ſurrexit. 3.q,53.1,0. item 2.c.item 3.ad 1.

Procumbens vidit linteamina poſita. 3.q.18, 4.ad 1.item ad 2.

Oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoſcerent. 3.q.55.4.ad 3.

Et ita intrare in gloriam ſuam. 3.q. 45.1.c.

Et ipſe ſe finxit longius ire. 22. q. 111.1.ad 1.

Et coëgerunt illum. 22. qõ.188.6.c. item 3.q.40.1.ad 2.

Et aperti ſunt oculi eorum. 3. q.55. 4.ad 3.

Et ipſe euanuit ex oculis eorum 3.q. 54.1.ad 2.

* Et aperiret nobis ſcripturas. 22.q. 173.3.c.

Palpate & videte, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet,&c. 3. qõ. 54.2.ad 2.5.q.83.6.c.

Et cum manducaſſet coram eis, 1.q. 51.3.ad 5.item 3.q.54.2.ad 3.item q.55.3.c.item 6.c.ad 1.

Hæc ſunt verba quæ locutus ſum vobis,cum adhuc eſſem vobiſcum. 3, q.55.3.c.

Vos autem ſedete in ciuitate, quoad vſque induamini virtute ex alto. 12.q.103.4.ad 1.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Ioannem.

Cap. 21.

Et verbum erat apud Deum. 1.qõ. 33.3.ad 3.item q.34.1.0.item 12. qõ.93.1.ad 2. item 22.qõ.189. 1. ad 4.

Et Deus erat verbum. 1. qõ. 27.1.c. item q.33.1.ad 2.item q. 41. 3.0. item 3.q.43.4.0.

Hoc erat in principio apud Deum. ſup.1.

Omnia per ipſum facta ſunt. 1.q.39. 8.c.

Et ſine ipſo factum eſt nihil. 12. q. 72.1.ad 2.

Quod factum eſt,in ipſo vita erat.1, q.18.4.0.

Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. 1.q.79. 4. ad 1.22. qõ. 171.2.c.

Et mundus per ipſum factus eſt. ſup. 1.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri.12.q.109.7.0.

Et verbum caro factum eſt. 22. qõ. 189.1.ad 4.item 3.q.5.3.ad 1.

Et vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti à patre. 1. q.33.3. c.ad 2.

Plenum gratiæ & veritatis.3.q.2.10. ad 2. item q. 7. 7. ad 1.item 9. 0. item 10.12.c. item q. 14. 4. ad 2. item q.15.2.3.c.item q.22,1. c.ad 1.ad 3.item q. 27. 5. ad 1.item q. 28.4.ad 2,item q.34.1.c.itẽ q.38. 2.ad 2.

Qui

Qui poſt me venturus eſt, ante me factus eſt.3.q.16.6.ad 2.

Et de plenitudine eius nos omnes accepimus.3.q.7.10.0.

Lex per Moyſen facta eſt, gratia autem & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt.12.q.112.1.ad 1.

Deum nemo vidit vnquam. 1. q. 12. 1.ad 1.item 12.q.112.5.ad 3.

Vnigenitus filius, qui eſt in ſinu patris, ipſe enarrauit. 1.q.33.3.ad 2.

Ecce agnus Dei. 12. q. 102.3. ad 2. item 3.q.73.5.c.

Ecce qui tollit peccatum mundi. 3.q, 22.2.ad 2.item 3.c.item q. 46. 5. ad 3.item 6. ad 6.item q.48.2. ad 2.item q.49.1.o.item 2. 3. 4. 5.c. item 5.ad 3.item 4. item q. 52.5. c.item q.56.2.ad 4.item q. 62. 5. o.item q.69.1.ad 2.item ad 3.item q.73.5.c.item q.79.3.c.

Vt manifeſtetur in Iſraël, propterea veni ego. 3.q.36.4. ad 3.item qō. 43.3.ad 1.

Deum nemo vidit vnquam. 5. quæſt. 92.1.1.

Cap. 2.

Nondum venit hora mea. 3.q.46. o. item 10.c.

Omnis homo primùm bonum vinum ponit.3.q.44.3.ad 2.

Hoc fecit initium ſignorum Ieſus.3. q.46.4.ad 3.item q.43.3.o.

Et crediderunt in eum diſcipuli eius. 3. q.43.3.ad 3.

Poſt hæc deſcendit Ieſus in Capharnaum, ipſe & mater eius, & fratres eius.3.q.28.3.ad 5.

Quadraginta & ſex annis ædificatum eſt templum hoc.3.q.33.1.ad 1.

Ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine.3.q.10.2.c.

Cap. 3.

Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. 12.q. 112.1. ad 2. item q.113.3. ad 1.item 3. q. 66. 2.o.item q.68. 1. 2. o. item q.70. 2.ad 3.item ad 4.item qō.72.6.ad 1.item q.84.5.c.

Nemo aſcendit in cœlum, niſi qui deſcendit de cœlo, filius hominis, qui eſt in cœlo.3.q.5.2. ad 1.item q.57.2.ad 2.

Ita exaltari oportet filium hominis. 3.q.46.4.c.

Sic Deus dilexit mundum.3.q.11.c.

Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum, vt iudicet mundum, ſed vt ſaluetur mundus per ipſum. 3. q.68.1.c.item 2.o.

Qui autem facit veritatem, venit ad lucem.1.q.17.1.c.

Qui habet ſponſam ſponſus eſt. 5.q. 95.3.c.

Non enim ad menſuram dat Deus ſpiritum.3.q.7.11.ad 1.

Pater diligit filium, & omnia dedit in manu eius.1.q.42.6.ad 2.

Qui credit in eum non iudicabitur. 5.q.85.6.1.

Cap. 4.

* Diſcipuli eius abierant in ciuitatem, vt cibos emerent. 22.q.188. 7.c.

Omnis qui biberit ex aqua hac, ſitiet iterum.12.q.2.1.c.ad 3.

Fons aquæ ſalientis. item q.114.3.c. ad 3.

Video, quia propheta es tu. infr.6.

Venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hieroſolymis adorabitis Patrem.22.q.84.3.ad 1.

* Spiritus eſt Deus. 1.q.1.3. o. item q.3.1.o.

In ſpiritu & veritate oportet adorare. 22.q.81.7.ad 1. quæſt.83.13. ad 1.

Iam non propter loquelam tuam credimus.22.q.2.10.c.fi.

Perfecta charitas foras mittit timorem.5.q.4.1.ad 2.

Cap. 5.

Pater meus vſque modo operatur, & ego operor.1.q.69.2.c.item q.73. 1. ad 1.item q.118.3.ad 1.

Aequalem ſe faciens Deo. 1.q.42.o. item 3.q.43.4.c.item q.58.3.o.
Non poteſt filius à ſe facere quicquam,niſi quod viderit patrem facientem.1.q.42.6.ad 1.
Quæcunque enim ille fecerit,hæc & filius ſimiliter facit.3.q.43.4.b.
Pater enim diligit filium, & demonſtrat ei omnia quæ ipſe facit. 1.q. 42.6.ad 2.
Sicut enim pater ſuſcitat mortuos,& viuificat, ſic & filius quos vult viuificat.3.q.43.4.c.ad 2.
Vt omnes honorificent filium, ſicut honorificant patrem. 22.q. 81.3. ad 1.item q. 84.1.ad 3.item 3. q. 25.1.ad 1.
Qui miſit illum. 1.q.43.o. item qō. 112.1.c.ad 3.item 3. q.28.1.ad 3. item q.9.8.ad 1.
Et in iudicium non venit, ſed tranſiet à morte in vitam.s.1.
Et poteſtatem dedit ei iudicium facere,quia filius hominis eſt. 3.qō. 59.2.c.s.89.3.c.
Et procedent qui bona fecerunt, in reſurrectionem vitæ, qui verò mala egerunt, in reſurrectionem iudicij.1.q.64.2.c.
Non poſſum ego à meipſo facere quicquam.s.5.
Sicut audio, iudico.1.q.42.6.ad 2.
Et iudicium meum verum eſt. 1. q. 16.5.o.item 12.q.3.7.c.
Opera quæ dedit mihi pater, vt perficiam ea, ipſa opera quæ ego facio,teſtimonium perhibent de me. 3.q.43.1.4.o.
Neque vocem eius vnquam audiſtis.3.q.39.8.ad 2.
Neque ſpeciem eius vidiſtis,ibid.
Eſt qui accuſat vos Moyſes. 1.q.89. 2.3.

Cap.6.

Hic eſt verè propheta, qui venturus eſt in mundum. 22.q.174.5.ad 3.item 3.qō.7.8.o.item quæſt.31. 2.c.
Ego ſum panis vitæ.3.q.79.1.b.
Quem miſit ille,s.5.
Qui venit ad me, non eſuriet, & qui credit in me, non ſitiet in æternum.12.q.2.1.ad 3.
Et ego reſuſcitabo eum. 3.q.54.2.c. item qō. 56.1.2.o.item q.59. 2.c. ſi.item q.62.5.ad 1.item ad 3.
Omne quod dedit mihi, non perdam ex eo,infr.10.
Omnis qui audiuit à patre,& didicit, venit ad me.s.1.q.43.5.ad 2.item 12.qō.122.2.ad 2.item 10.13.
Non quia patrem vidit quiſquam, niſi is qui eſt à Deo, hic vidit patrem.s.1.
Panis quem ego dabo, caro mea eſt, prò mundi vita. 3.q.79.1.o. item 8.c.item q.81.1.ad 3.
Niſi manducaueritis carnem filij hominis,& biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam in vobis.3.q. 65.4.ad 2. item q.73.3. ad 1.item q.87.4.ad 1.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem,habet vitam æternam.3.q 79.2.o. item q.80.2. ad 1.s.q.99.4.2.
Caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus. 3. qō. 76. 1. ad 2.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet,& ego in eo.infr.10.
Spiritus eſt qui viuificat, caro non prodeſt quicquam. 22. qō.183. 2. ad 3.item 3.q.74.1.ad 2.
Verba quæ ego locutus ſum vobis, ſpiritus & vita ſunt. 3. qō. 57. 1. ad 1.

Cap. 7.

Erat autem in proximo dies feſtus Iudæorum ſcenophegia.12.q.102. 4.ad 10.item q.103.3.ad 4.
Mea doctrina, non eſt mea. 3. qō. 9. 1. o.
Qui miſit me.s.5.
Non ex Moyſe eſt circuncіſio,ſed ex patribus.12.q.103.1.ad 3.
Circunciſionem accipit homo in ſabbato, vt non ſoluatur lex Moyſis. 22.q.122.4.ad 3.

Mihi

Mihi indignamini, quia totum hominem ſanum feci in ſabbato? 3.q.44.3. ad 3. item q.88. 5.ad 1.
Qui credit in me, ſicut dicit ſcriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. 1 a, q.2.1.ad 3.
Quia nondum venerat hora eius. s.2.
Nondum enim erat ſpiritus datus, quia Ieſus nondum fuerat glorificatus. 3. q.43. 6.ad 1.
Hic eſt verè propheta. s.6.

Cap. 8.

In lege autem Moyſes mandauit nobis huiuſmodi lapidare. 3. q.29.1. ad 4.
Ego ſum lux mundi. s. 1.
Ego non iudico quenquam. s.5.
Miſit me pater. s. 5.
Nec dum venerat hora eius. s.2.
Si me ſciretis, forſitan & patrē meū ſciretis. 22.q.2.8.ad 3.
Ego non ſum de hoc mundo. 22. q. 188. 2. ad 3.
Et ego quæ audiui à patre meo, hæc loquor in mundo. s.5.
Principium qui & loquor vobis. 1. q.1.3.ad 1.item 7.c.
Cum exaltaueritis filium hominis. s. 2.
Sicut docuit me pater, hæc loquor. s. 5.
Et à me ipſo facio nihil. s. 5.
Pater mecum eſt; & non reliquit me ſolum. 1. q.31. 0.
Si vos filius liberauit, verè liberi eritis. 3.q.27.3. c.fi. item q.49. 2. ad 2. item q.54.7. ad 2.
Ego quod audiui apud patrem, loquor. s. 5.
Veritatem loquor quam audiui à Deo. ibid.
* Si filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite. 22.q.89. 1.ad 1.
Ego enim ex Deo proceſſi & veni. 1. q.27. 0.
Vos ex patre diabolo eſtis. 1. q.114. 3. ad 2.
Ille homicida erat ab initio. 1. q6. 63.5.ad 1.
Et in veritate non ſtetit, quia nō eſt veritas in eo. 1. q.63. 6.0. item q. 64.2.ad 3. item 22. q.96.1.c.
Cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur: quia mendax eſt, & pater eius. 22. q. 172. 6. ad 3.
Abraham pater veſter exultauit, vt videret diem meum, & vidit & gauiſus eſt. 12. qō.98.4.c. item 3. q. 31.1.0.
Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit de templo. 3. q.44.3. ad 1.

Cap. 9.

Neque hic peccauit, neque parentes eius. 12.q.87. 7. ad 1.
Qui miſit me. s.5.
Lux ſum mundi. s. 5.
Lutum fecit ex ſputo, & liniuit ſputūm ſuper oculos eius, & dixit. 3. q.44. 3.ad 2. item ad 3.
Non eſt hic homo à Deo, qui ſabbatum non cuſtodit. 3. q.40.4.ad 1.
Propheta eſt. s.6.
Scimus quia Deus peccatores non exaudit. 22.q.83.16.0.item q.187. 2.ad 1.s.q.71.3. 1.
Si cæci eſſetis, non haberetis peccatum. 22. q.15.1.ad 1.

Cap. 10.

Ego ſum oſtium. 3.q.8.6.ad 3.
Nemo tollit eam à me: ſed ego pono eam à meipſo. 3. q.47. 1.ad 1. item q.50.3.ad 1.
Hoc mandatum accepi à patre meo. 3.q.47.2. ad 1.
Nunquid dæmonium poteſt cæcorum oculos aperire? 1. q.9. 2.ad 1. item ad 3, item q.114.4.c.ad 2.itē q.115.ad 1.item qō.117. 3. c.item 3.q.29.1.ad 3.
Ego & pater vnum ſumus. inf. 12.
Quem pater ſanctificauit. 3. q.34. 1. ad 2.
Et miſit in mundum. s.5.
Opera quæ ego facio in nomine patris mei, hæc teſtimonium perhibent de me. s.1.
Pater in me eſt, & ego in patre. 1. q. 42.5. 0. item 3. q.2. 9. item ad 4.

Ioannes quidem fecit ſignum nullũ. 3. q. 38. 2. ad 2. item q. 40. 2. ad 1.

Cap. 11.

In nouiſſimo die. s. 6.

Tu me miſiſti. s. 5.

Soluite eum, & ſinite abire. s. q. 8. 1. c.

Cap. 12.

* Loculos habens, ea quæ mittebantur, portabat. 22. q. 188. 7. c.

Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipſum ſolum manet. 3. q. 42. 1. c. fi. item q. 46. 2. ad 1.

Ego autem ſi exaltatus fuero à terra. s. 3. 1. 2. q. 26. a. 3. ad 4.

Qui miſit me. s. 5.

Ego lux in mundum veni. s. 1.

Ego non iudico eum. s. 3.

Non enim veni vt iudicem mundum. s. 3.

Cap. 13.

A Deo exiuit, & ad Deum vadit. 3. q. 42. 5. ad 1.

Quem diligebat Ieſus. 1. q. 20. 4. ad 3. item 3. q. 45. 3. ad 4.

Ille eſt, cui intinctũ panem porrexero: & cum intinxiſſet panem, dedit Iudæ. 3. q. 81. 2. ad 1. item q. 83. 5. ad 9.

Aut vt egenis aliquid daret. 22. qõ. 188. 7. c.

Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos. 12. q. 108. 3. o. item 22. q. 44. 7. o.

In hoc ergo cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis adinuicem. 22. q. 81. 1. ad 5. item q. 101. 1. ad 3.

Cap. 14.

Creditis in Deum, & in me credite. 22. q. 2. 7. c.

In domo patris mei manſiones multæ ſunt. 12. q. 3. 2. ad 4. item q. 5. 2. o. item q. 112. 4. c. ad 2.

Domine, neſcimus quo vadis: & quomodo poſſumus viam ſcire? 1. q. 1. 10. ad 2. item 12. q. 76. 2. c.

Ego ſum via, veritas & vita. 1. qõ. 2. 1. ad 1. itẽ q. 3. 3. o. item q. 4. 2. ad 2. itẽ ad 3. item 22. qõ. 34. 1. ad 2.

Si cognouiſſetis me, & patrem meum vtique cognouiſſetis. s. 8.

Qui videt me, videt & patrem meum. ibidem.

Ego in patre, & pater in me eſt. s. 10.

Alioquin propter ipſa opera credite. s. 5.

Amen amen dico vobis. s. 1.

Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet. 3. q. 43. 4. ad 2.

Quodcunque petieritis patrem in nomine meo, hoc faciam. 22. q. 83. 7. ad 2. item 15. ad 2. item 16. c.

Si diligitis me, mandata mea ſeruate. 22. q. 44. 1. o.

Rogabo patrem, & alium paracletum dabit vobis. 22. q. 83. 10. ad 1.

In illo die cognoſcetis, quia ego ſum in patre meo, & vos in me, & ego in vobis. 1. q. 31. 1. ad 4.

Et ſermonem quem audiſtis non eſt meus, ſed eius qui miſit me patris. s. 7.

Pater maior me eſt. 1. q. 33. 1. ad 2. item q. 42. 4. ad 1. item q. 43. 7. ad 1. item 3. q. 20. 1. o.

Sicut mandatum dedit mihi pater, ſic facio. 1. q. 42. 6. ad 2. item qõ. 47. 2. ad 1.

In domo patris mei manſiones multæ ſunt. s. q. 93. 2. c.

Cap. 15.

Sine me nihil poteſtis facere. 12. q. 6. 1. ad 1. item q. 114. 6. o.

Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint, quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis. s. 14.

Sicut dilexit me pater, & ego dilexi vos. 1. q. 37. 2. ad 3.

* Vos autem dixi amicos. 22. q. 172. 4. ad 2.

Omnia quæcunque audiui à patre meo. s. 5.

Vt quodcunque petieritis patrem in nomine meo, det vobis. s. 14.

Scitote quia me priorem vobis odio habuerunt. 22. q. 13. 4. o. item 6. ad 2. item q. 34. 1. 1. o.

Si non veniſſem, & locutus eis non fuiſſem, peccatum non haberent. 22. q. 10. 1. 3. c.

Si opera non feciſſem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent. 3. q. 43. 4. c. ad 1.

Nunc autem & viderunt, & oderunt & me & patrem meum. 22. q. 34. 1. b. item 3. q. 47. 5. c ad 2

Cũ autem venerit paracletus quem ego mittam vobis à patre ſpiritum veritatis, qui à patre procedit. 1. q. 36. 2. ad 1. item 4. ad 1. item 12. q. 106. 4. ad 2.

Cap. 16.

Omnis qui interficit vos, arbitretur obſequium ſe præſtare Deo. 12. q. 94. 5. ad 2. item q. 100. 8. ad 3. item 22. q. 64. 6. o.

Qui miſit me. s. 5.

Si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos. 3. q. 57. 6. o.

Si autem abiero mittam eum ad vos. 1. q. 43. 8. o.

Ille arguet mundum de peccato. 3. q. 59. 1. ad 3.

Cum autem venerit ſpiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. 12. q. 106. 4. ad 2. item 22. q. 176. 1. ad 1.

Sed quæcunque audiet loquetur. s. 5.

Si quid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. s. 4.

A Deo exiui: exiui à patre, & veni in mundum. s. 13.

Iterum relinquo mundum, & vado ad patrem. 3. q. 57. 1. 6. o.

Nunc ſcimus, quia ſcis omnia. 3. q. 10. 2. o. item q. 13. 1. ad 2. item ad 3. item q. 59. 2. ad 3.

Quia à Deo exiſti. s. 13.

Et non ſum ſolus, quia pater mecum eſt. s. 8.

Cap. 17.

Hæc eſt autem vita æterna, vt cognoſcant te ſolum verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. 1 q. 10. 3. c. ſi. item q. 31. 4. ad 1.

Manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi de mundo. 22. q. 2. 8. ad 2.

Tui erãt, & mihi eos dediſti, ibidem.

Et cognouerunt verè, quia à te exiui. s. 13.

Et crediderunt, quia tu me miſiſti. s. 5.

Et mundus eos odio habuit, quia non ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. s. 8. item 3. q. 31. 2. ad 3. ſi.

Vt omnes vnum ſint, ſicut tu pater in me, & ego in te, vt & ipſi in nobis vnum ſint. s. 10.

Vt ſint vnum, ſicut & nos vnum ſumus. s. 10. 22. q. 183. 2. ad 1.

Et dilexiſti eos, ſicut me dilexiſti. 1. q. 37. 2. o.

Cap. 18.

Vt ergo dixit, ego ſum, abierunt retrorſum, & ceciderunt in terram. 3. q. 43. 3. ad 1. item quæſt. 44. 3. ad 1.

Dicit ille, ſcilicet Petrus, non ſum. 22. q. 24. 12. ad 2.

Ego palàm locutus ſum mundo: Ego ſemper docui in ſynagoga, & in templo, quo omnes conueniunt. 3. q. 42. 3. ad 2.

Et in occulto locutus ſum nihil. 3. q. 42. 3. c.

Reſpondit ei Ieſus: Si malè locutus ſum, teſtimonium perhibe de malo; ſi autem bene, cur me cædis? 22 q. 65. 2. o. item 3. q. 46. 9. ad 2. item q. 83. 2. ad 3.

Iudæi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, ſed manducarent paſcha. 3. q. 46. 9. ad 1.

Nobis non licet interficere quemquam. 3. q. 47. 4. ad 3.

Regnum meum non eſt de hoc mundo. 3. q. 7. 2. ad 3. itẽ q. 59. 4. ad 1.

Omnis qui eſt ex veritate, audit vocem meam. 22.q.180. 3. ad 4.

Cap. 19.

Maius peccatum habet. 12. q.72. 3. o.item 3. q.47.6.o.item 4.ad 2.
Cum vidiſſet ergo Ieſus matrem. Matth.1.18.
Et diſcipulum ſtantem, quem diligebat.s.13.
Poſtea ſciens Ieſus,quia omnia conſummata ſunt. 12. q. 103. 3. ad 2. item 3.q.47.2.ad 1.
Iudæi ergo, quoniam paraſceue erat vt non remanerent in cruce corpora ſabbato. 3. q.46.4.ad 3. item q. 48. 4.c.
Erat enim magnus dies ille ſabbati. 3.q.46.9. ad 1.
Et continuo exiuit ſanguis & aqua. 3.q.66.4. ad 3.item q.74. 7. ad 3.
Venit Nicodemus, ferens miſturam myrrhæ,& aloës, quaſi libras centum.3. q.51.2. ad 2. item ad 3.
Cum aromatibus, ſicut mos eſt Iudæis ſepelire.3. q.51.2. ad 2. item ad 3.
Erat autem in loco,vbi crucifixus eſt, hortus, & in horto monumentum. 3.q.51. 2.ad 4.
Et aduoluit ſaxum magnum ad oſtium monumenti.3. q.51. 2.ad 3.

Cap. 20.

Maria Magdalenæ venit mane, cum adhuc tenebræ eſſent, ad monumentum.3. q.53.2.ad 3.
Et vidit linteamina poſita.3. q.51.2. ad 3.
Et ſudarium.3.q.51.2.ad 3.
Tunc ergo introiuit & ille diſcipulus, qui venerat primus. 3. q.8. 3. ad 3.
Noli me tangere.3.q.80.4.ad 1.
Nondum enim aſcendi ad patrem meum.3.q.55.6. ad 3. item q.80. 4. ad 1.
Cum ergo ſero eſſet die illo vna ſabbatorum,& fores eſſent clauſæ,&c. venit Ieſus.3.q.54. 1. ad 1.
Et ait: Pax vobis.3. q.35.8.ad 1.
Oſtendit eis manus & latus.3. q. 54. 4. o.
Hæc cum dixiſſet,inſufflauit.1.q.43. 7.ad 6.
Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.3. q.84.3. ad 3. s.q.18. 11.
Infer digitum tuum huc,& affer manum tuam, & mitte in loca clauorum.3.q.54.4. ad 2. item q.55. 6. ad 3.
Quia vidiſti me Thoma, credidiſti. 22.q.1.4.ad 1.item 3.q.55.5.ad 3.
Beati qui non viderunt, & crediderunt. ibid. item 3. q.55. 5.ad 3.
Multa quidem & alia ſigna fecit Ieſus in conſpectu diſcipulorum ſuorum,quæ non ſunt ſcripta in libro hoc.3.q.42.4.c. item quæſt.68. 1. ad 1.
*Hæc autem ſcripta ſunt,vt credatis. 1. q.8. ad 1.

Cap. 21.

Vado piſcari.1. q.96.1.c. item 22. q. 64. 1. o.
Dixit ergo diſcipulus ille, quem diligebat Ieſus. s. 13.
Dominus eſt.1.q.13.7. ad 1. itē ad 6.
Simon Ioannis, diligis me plus his? 22. q.185.3. ad 1.
Paſce oues meas, vel agnos meos, ibidem.
Domine tu ſcis quia amo te.1.q.20. 4.ad 3.
Domine tu omnia noſti.s.16.
Quem diligebat Ieſus.s.13.
Sunt autem & alia multa, quæ fecit Ieſus, quæ ſi ſcribantur per ſingula, nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos qui ſcribendi ſūt libros.3.q.6.3.ad 3.itē q.68.1.ad 1.

AVCTORITATES ex Epiſt. ad Romanos.

Cap. 1.

Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecun-

ſecundum carnem.3.q.16. 7.ad 1. item q. 31. 6. ad 2.
Qui prædeſtinatus eſt filius Dei, in virtute.3.q.24.0.
Ad obediendum fidei.12.q.47. ad 3. item qu.104.3.ad 2.item qō. 7.3. ad 2.
Græcis, ac barbaris, ſapientibus, & inſipientibus debitor ſum. 1.q.21. 1.ad 3.
Iudæo primùm,& Græco. 3. q. 31.2 ad 2.
Qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent.22.q.40.3.0. item q.59. 3.4. item q.71.3.ad 5.
Quod notum eſt Dei, manifeſtum eſt illis.1.q.1.6.c.fi.item q.12.12. b.item c.
Inuiſibilia enim ipſius à creatura mundi per ea quæ facta ſunt,intellecta conſpiciuntur.1.q.2.2.0.item 12.q.27.3.ad 2.item q.34.c. item q.171.2. ad 3.
Ita vt ſint inexcuſabiles.inf.2.
Cum cognouiſſent Deum,non vt Deũ glorificauerũt,aut gratias egerunt. 12..q.76.8.0.item q.1.9.6. c.item q.76.3.3.4.item 3.q.47.5. ad 3.
Dicentes enim ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.12.q. 46.1.ad 1. item 2.c.
Et mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei,in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis,& volucrum,& quadrupedum, & ſerpentum.22.qu.94.1.c. item q.122. 2. ad 2.
Propter quod tradidit illos Deus in deſideria cordis eorum in immunditiam.12.q.87.2.c.
Quia immutauerunt veritatem Dei in mendacium. s.1.
Tradidit illos Deus in reprobũ ſenſum,vt faciant ea quæ non conueniunt,repletos omni iniquitate. &c.12.q.79. 1. ad 1.
* Parentibus non obedientes.22. qu. 105.1.b.
Qui cum iuſtitiam Dei cognouiſſent, non intellexerunt.s.10.
Quoniam qui talia agunt, digni ſunt morte.12.q.85.5. 0.

Cap. 2.

Propter quod inexcuſabilis es ô homo omnis qui iudicas. 22.q.33.5. o.item q.60. 2.ad 2.
An diuitias bonitatis eius, patientiæ, & longanimitatis contemnis? 22. q.1.86.9.ad 3.
Quicunque enim ſine lege peccauerunt,ſine lege peribunt.12. q. 90. 3.ad 1.
Et qui in lege peccauerunt,per legem iudicabũtur.12.qō.103.12.4.0.itẽ q.102.3.c.item q.86.4.ad 1.
Non enim auditores legis iuſti ſunt apud Deum, ſed factores legis iuſtificabuntur.12.q. 100. 12. ad 1.
Cum enim gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis ſunt faciunt.12.q.109.4.ad 1.
Legem non habentes, ipſi ſibi ſunt lex.12.q.90.3.ad 1.
Qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis,ibid.
Teſtimonium reddente illis conſciẽtia ipſorum. 1.q.79.13.c.
Et inter ſe inuicem cogitationũ accuſantium,aut defendentium,ibid.
Circuncisio quidem prodeſt,ſi legem obſerues. 12.q.103. 3.4.0 item q. 104.3.c.item 22.q.86.4.ad 1.item 87.1.c.item q.91.1. 0. item q. 94. 3.ad 5.
Si autem præuaricator legis ſis, circuncisio tua præputium facta eſt s.1.

Cap. 3.

Ex operibus legis non iuſtificabitur omnis caro coram illo.12.q.98.1. o.item 4. c. fi. item ad 2. item qō. 100.12.0.item q.103.2.0.
Arbitramur iuſtificari hominem per fidem,ſine operibus legis. 12. qō. 100.12.0.
Faciamus mala,vt veniant bona. 12. q.79.4.ad 4.
Si Abraham ex operibus legis iuſtificatus eſt,habet gloriam, ſed non apud Deum.12.q. 100. 12.c

Dauid dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert iuſtitiam ſine operibus.12.q.5.7.ad 3.

Cap. 4.

Et ſignum accepit circunciſionis ſignaculum iuſtitiæ fidei, quæ eſt in præputio.12.q.102.5.ad 1.

Et vocat ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt. 12.q.91. 1.ad 1.

Qui contra ſpem in ſpe credidit. 12. q.41.3. a.3. item q.102. 5.ad 1.

* Ei autem qui operatur,merces non imputatur ſecundùm gratiam, ſed ſecundùm debitũ.12.q.112.2.ad 1.

Lex iam operatur. 12. q.47. 1.o.

Ieſus traditus eſt propter delicta noſtra.3. q.49. o.

Cap. 5.

Iuſtificati ergo ex fide. 12. q.112. 3. ad 1. item q. 113. 6. o. item 3. q. 86. 6.c.

Et gloriam in ſpe gloriæ filiorum Dei.1.q.33.3.c.

Spes autem non confundit. 22. q. 18. 4.o.

Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis.22. q.24. 2.o. item 3.10.c. item q.172 2. ad 1.

Cum inimici eſſemus, recõciliati ſumus per mortem filij eius.3. q.48. 4.c.item q.49.2.c.item 4.o.

Peccatum non imputabatur, cum lex non eſſet.12.q.98. 5 6 o. item 3. q.70.1. ad 2.

Nam iudicium quidem ex vno in cõdemnationem, gratia autem ex multis delictis in iuſtificationem. 12.q.113. 1. 6.o.

Si enim vnius delicto mors regnauit per vnum, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & iuſtitiæ accipientes, in vita regnabunt per vnum Ieſum Chriſtum. 3. q.52 7. ad 2.

Sicut enim per inobedientiam vnius hominis, peccatores cõſtituti ſunt multi, ita & per vnius obediẽtiam, iuſti cõſtituentur multi.22. q.105. 2. ad 3.

Lex autem ſubintrauit, vt abundaret delictum.12. q.98. 1. ad 2.

Vbi autem abundauit delictum, ſuperabundauit & gratia.3. q.89. 2. ad 3.

Vt ſicut regnauit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iuſtitiam in vitam æternam, per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. infra 6.

Tribulatio patientiam operatur. 3. q. 15. 2.c.

Reſurrexit propter iuſtificationem noſtram. 3. q.76. 1. c.

Cap. 6.

Quicũque baptizati ſumus in Chriſto Ieſu, in mortem eius baptizati ſumus.22. q.147.5.c.item 3. q. 49.3.ad 2.item q. 51. 1.c.item q. 61.1.ad 2.item q. 66. 3.9.c. ad 5. item q.68.5.7.c.item q.80. 10. ad 1.item q. 86.4.ad 3.

Vt quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate ambulemus. 12. q.112.2.ad 3.

Si enim complantati facti ſumus ſimilitudini mortis eius, ſimul & reſurrectionis erimus. 3. q. 54. 2. c. item q.56. 1.2.o.

Hoc ſcientes,quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, vt deſtruatur corpus peccati, vt vltra non ſeruiamus peccato.3. q.79.1.ad 3.

Qui enim mortuus eſt, iuſtificatus eſt à peccato. 12. q.113. 1.6.o.

Si enim mortui ſumus cum Chriſto, credimus quia etiam ſimul viuemus cum illo. 3. q.54. 2.c.

Ita & vos exiſtimate quidẽ vos mortuos eſſe peccato, viuentes autem Deo, in Chriſto Ieſu.3. q.54. 2.c.

Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore, vt obediatis concupiſcentiis eius.22. q.74.3. ad 1.

Sed neque exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato, ſed exhibete vos Deo, tanquã ex mortuis

tuis viuentes & membra veſtra, arma iuſtitiæ Deo. 3.q.79.1. ad 3.
Non enim ſub lege eſtis, ſed ſub gratia. 12.q.108.1.2.o.
Sicut enim exhibuiſtis membra veſtra ſeruire iniquitati. 3.q.48.4.ç. ad 3.
Cum enim ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ. 22.q.183.4. c.
Quem ergo fructum habuiſtis tunc in illis, in quibus nunc erubeſcitis? 12. q. 70.4.ad 1.item 22.q.8. 8.ſi.
Nam finis illorum mors eſt. 12.q.85. 5.o.item q.87.7.c. ad 1.
Nunc autem liberati à peccato, ſerui autem facti Deo, habetis fructũ veſtrum in ſanctificationem; finem verò vitam æternam. 1.q. 23. 1.c. item 12.q.3.1.ad 3.
Stipendia peccati mors. s.6.
Gratia autem Dei, vita æterna. 1.qu. 24.3.c. item 12.q.113.2.ad 2. 9.c. item q.114. 3. ad 2.

Cap. 7.

Lex in homine dominatur quanto tempore viuit. 3.q.15.4.ad 3.
Soluta eſt à lege viri. s.q. 55. 2.1.
Cum eſſemus in carne, paſſiones peccatorum quę per legem erant, operabantur in membris noſtris. 12. q.77.8.o.item 3.q.15.4.ad 3.
Seruiamus in nouitate ſpiritus, & non in vetuſtate litteræ. 12.q.98.1. ad 2, item q.99.2.ad 3. item q.106. 2.c.
Peccatum non cognoui niſi per legẽ. 12.q.90. 1.o. item q. 100.4.ad 3.
Nam concupiſcentiam neſciebam, niſi lex diceret, non concupiſces. 12. q.100.4.ad 3.
Sine lege enim peccatum mortuum erat: ego autem viuebam ſine lege aliquando. 12.q.98.1.ad 2.
Itaque lex quidem ſancta, & mandatum iuſtum & bonum. 12.q.98. 1.o.s.q.67.3.2.
Quod enim operor, non intelligo. 12. q.56.4.c.item q.74. 3.c.
Non enim quod volo bonum, hoc ago. 1.q.83.1.ad 1.item 12.q6.10. 3.ad 1.item q.17.7. ad 1.item qu. 74.3.c.item q.77.7.ad 1.
Sed quod odio malum, illud facio. 12.q.77.7. ad 1.
Conſentio legi, quoniam bona eſt. 12.q.98.1.c.
Condelector enim legi Dei ſecundũ interiorem hominem. 1.q.78.4.ad 1.item 12.q.98.1.c.item 22.q.25. 7.c.
Video autem alteram legem in mẽbris meis repugnantem legi mentis meæ. & captiuantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis. 12.q.83.1.ad 1.item q.90.1. ad 1.item q.91.6.0.
Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? 22.q.25.6 5.ad 1.

Cap. 8.

Nihil ergo nunc damnationis eſt iis qui ſunt in Chriſto Ieſu, qui non ſecundum carnem ambulant. 12. q.89.5.ad 1.
Lex enim ſpiritus vitæ in Chriſto Ieſu, liberauit me à lege peccati, & mortis. s.7.
Sapientia carnis inimica eſt Deo. 12. q.93.6.ad 2.item 22.q.55.2. ad 1. item ad 2.
Legi enim Dei ſubiecta non eſt, nec enim poteſt. 22. q.55.2.ad 1. item ad 2.
Sed in ſpiritu, ſi tamen ſpiritus Dei habitat in vobis. inf.8.
Habitat in vobis. 1.q.43.2.3.o. item 4.ad 2.item 5.c.item 12.q. 114.3. ad 3.
Propter inhabitantem ſpiritum eius in vobis. s.8.
Debitores ſumus non carni, vt ſecundum carnem viuamus. 12.q.111.1. ad 2.
Si enim ſecundum carnem vixeritis, moriemeni. 12.q.72.2. ad 1. item ad 2.
Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. 3.q.q.89.3.o.
Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur,

tur,hi ſunt filij Dei.12.q.114.3.c.fi.item 22.q.51.1.ad 3.item q.88.8.ad 2.

Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis iterum in timore.22.q.19.6.o.item 8.ad 2.item 10.c.

Si autem filij,& hæredes.1.q.95.1.ad 2.item 22.q.214.3.c.fi.

Si tamen compatimur,vt conglorificemur.12.q.85.5.ad 2. item 3. q. 49.1. ad 4. item 3.ad 2,item ad 3. item 5.c.item q.52.1.ad 2.itē 7.8.c.item q.79. 2. ad 1. item 7.ad 2.

Exiſtimo enim quod non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.12.q.114. 3. o. item 5.c. item 3.q.48. 1. c.

Expectatio creaturæ, reuelationem filiorum Dei expectat.1.quæſt.98.3.c.

Spe enim ſalui facti ſumus. 22. q. 17.6.o.

Spes autem quę videtur,non eſt ſpes. 12.q.40.1,o.item 2.5.7. 8.c. item q.41.2.c.item q.42.3.c.ad 3. item q.67.4.5.o.item 22.q.18.2.o.item 3.c.item q.19.11.ad 3.

Si autem quod non videmus, ſperamus, per patientiam expectamus. 12.q.40.2.ad 1.

Ipſe ſpiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.21.q. 83.10.ad 1.itém 3.q.26.1.ad 3.

Scit quid deſideret ſpiritus, quia ſecundum Deum pro peccatis poſtulat.3.q.21.4.c.

Scimus autem quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum. 3.q. 89.2. ad 1.5. qu. 4. 1. ad 1.

Nam quos præſciuit,& prædeſtinauit. 1.q.23.1.ad 2.

Conformes fieri imaginis filij ſui. 1. q.33.3.ad 1.fi.item q.93. 4. ad 2. item 22.q.45.6.c.ad 1. item 3.q.3. 5.ad 2.item 8.c.item q6.39. 8. ad 3.item q.45.4.c.

Vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus.1.q.33.3.c.ad 2.item q. 41.3.c.

Quos autē prædeſtinauit, hos & vocauit.1.q.23.2.c.item 5.ad 1.

Et quos vocauit, hos & iuſtificauit. 12.q.113.1.ad 3.

Qui etiam interpellat pro nobis. 3. q.21.3.o.item q.21.4..ad 1.

Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti?&c. 3.quæſt.62.6.ad 3. item q. 70.4.c.

Creatura liberabitur à ſeruitute corruptionis.5.q.74.7.c.

Cap. 9.

Optabam ego ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis,&c.22. q.27.8.ad 1.item quæſt.182.2.c.fi.

Quorum patres ex quibus eſt Chriſtus, ſecundum carnem. 12.q. 98. 4.c.ad 1.item 5. c.item 3. q. 4. 6. ad 3.

Non eſt volentis,neque currentis,ſed miſerentis eſt Dei.1.q.83.1.ad 2. item 12.q.98.1. ad 3.

Quia ſi Deus volens oſtendere iram, & notam, &c. quæ præparauit in gloriam.1.q.23.5.ad 3.

Cap. 10.

Corde enim creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem. 22.q.2.0.

Diues in omnes qui inuocant illum. 22.q.117.1.ad 1.

Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Chriſti.1.q.111. 1.ad 1.item 22. q.6.1. o.

Cap. 11.

Ex ipſo,& per ipſum, & in ipſo ſunt omnia.1.q.39.8.c.

Concluſit Deus omnia ſub peccato. 5.q.99.2.1.

Cap. 12.

Exhibeatis corpora veſtra Deo, hoſtiam viuentem,ſanctam,Deo placentem.22.q. 85.3.ad 2,

Rationabile obſequium veſtrum. 5. q.3.2.c.

Vt

Vt probetis quæ ſit voluntas Dei bona,beneplacens, & perfecta. 22. q. 97.2. ad 2.
Non plus ſapere, quàm oportet ſapere,ſed ſapere ad ſobrietatem. 22. q.149.1.ad 1.
Et vnicuique ſicut Deus diuiſit menſuram fidei.12.q.114.5.ad 1. item 22.q.6.1.c.
Sicut enim in vno corpore multa membra habemus.1.q. 76.5.ad 3. item 22.q. 183.2.c.
Habentes donationes. 1.qu.21. 3.c. item 12. q.112.5. ad 4.
Siue prophetiam, ſecũdum rationem fidei. 22.q.172.1.o.item 3. c.
Qui præeſt in ſolicitudine.22. q.47. 9.ad 3.item q.53. 6.c.
Dilectio ſine ſimulatione.22.q. 111. 1.o.
Honore inuicem præuenientes.22.q. 103.2. ad 3.
Nolite maledicere.22.q. 76.1. ad 2.
Spe gaudentes.22.q.28.1. ad 3.
Si fieri poteſt quod ex vobis eſt, eum omnibus hominibus pacem habentes.22.q.29.1.c. item 2. ad 3.
Non voſmetipſos defendentes chariſſimi .22.q.40. 1. ad 2. item qõ. 64.7.5.

Cap. 13.

Poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit.22.q.69.1.c.item q. 89. 10. ad 2,item q.104. 1.o.item 5.c. princ. item ad 1.item 6.o.
Quæ à Deo ſunt,ordinata ſunt. 12.q. 102. 1.c.item 22. q.102.2. princ. 1.q.34.1.c.
Qui poteſtati reſiſtit,Dei ordinationi reſiſtit.22.q.158.1.ad 3.
Cui tributum,tributum.22.q. 102.2. ad 3.
Qui diligit proximum, legem impleuit.12.q.99.1.ad 2.item q.105. 2. ad 1.item 22.q.44. 2.ad 4.
Et ſi quod eſt aliud mandatum , in hoc verbo inſtauratur.12.q.99. 1. ad 2.
Induimini Dominum Ieſum Chriſtum.3.q.69.9. ad 1.

Cap. 14.

Qui infirmus eſt, olus manducet.12. q.77.3.o.
Siue viuimus,ſiue morimur , Domini ſumus.1.q.1.8. ad 2.
Nihil commune per ipſum.12.q.102. 6.ad 1.item 22.q.149.3.o. item 3. o.item 3.q.40.4.ad 2.
Si propter verbum frater tuus cõtriſtatur,iam non ſecundum charitatem ambulas.22.q.43.ad 3.
Noli cibo tuo illum perdere,pro quo Chriſtus mortuus eſt.22.q. 45. 3. ad 2.
Non eſt enim regnum Dei eſca & potus.3.q.40.2.ad 1.
Bonum eſt non manducare carnem, & non bibere vinum.12.q. 102.4. ad 3.item fi.item 22.q.43.1. ad 5. item q.149.3.ad 2.
Omne quod non eſt ex fide,peccatum eſt.12.q.19.5.c.item q.103. 4. ad 3.item 22.q.10. 4. ad 1.

Cap. 1,.

Vnuſquiſque veſtrum proximo ſuo placeat in bonum,ad ædificationem.22.q.115. 1.ad 1.
Dico enim Chriſtum Ieſum miniſtrum fuiſſe circumciſionis propter veritatem Dei , ad confirmandas promiſſiones patrum.3.q. 42. 1.c.
Gentes autem ſuper miſericordia honorare Deum.1.q.21.4.ad 2.
Si ſpiritualium eorum participes facti ſunt gentiles,debẽt & in carnalibus miniſtrare eis.22. q. 187. 4. ad 2.

Cap. 16.

Si vobis primùm ex parte fruitus fuero.12.q.11. 3.ad 1.
Secundum reuelationem myſterij, temporibus æternis taciti.1. q. 10. 1.ad 4.
Vt adiuuetis me in orationibus veſtris.2.q.72.2.c.

AVCTO

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Corinthios.

Cap. 1.

In omnibus diuites facti eſtis in illo, ſcilicet Chriſto, in omni verbo, & in omni ſcientia. 22.q.50.3. ad 1. item q.188.5.ad 2.

Et nō ſint in vobis ſchiſmata. 22. q. 39.1.0.item 4.c.item q.188.5.ad 2.

Nunquid Paulus crucifixus eſt pro vobis? 3.q.48.5. ad 3.

Aut in nomine Pauli baptizati eſtis? 3.q.64. 3.c.

Non enim miſit me Deus baptizare, ſed euangelizare. 3.qu. 67.2.ad 1.

Nonne ſtultam fecit Deus ſapientiā huius mundi? 22. q.46. 3. ad 2.

Et Dei ſapientiam. 1.q.39.7.ad 2.

Quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus.s.6.

Et quod infirmum eſt Dei, fortius eſt hominibus. 1.q.48.6.ad 1.

Quæ ſtulta ſunt mundi, elegit Deus, vt confundat ſapientes.s.5.

Vt ea quæ ſunt deſtrueret.s.6.

Vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius. 22.q.45. 4.ad 1.

Chriſtus factus eſt nobis ſapientia, & iuſtitia, & ſanctificatio, & redemptio. 3.q.48.6.ad 3.

Qui gloriatur, in Domino glorietur. s. 12.

Cap. 2.

Sapientiam loquimur inter perfectos. 22.q.45.5.ad 1.

Sed loquimur Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt. 1.q.57. 5.ad 3.

Si enim cognouiſſent, nunquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. 3. q. 46.12. ad 1. item q.47.5.0. item 6.c.

Nos autem non ſpiritum huius mundi accepimus, ſed ſpiritum, qui ex Deo eſt. 12.q.112.5. ad 4.

Vt ſciamus, quæ à Deo donata ſunt nobis. 12.q.112.5.ad 4.

Spiritualis autem iudicat omnia, & ipſe a nemine iudicatur. 1.q. 1,6. ad 3. item 22.q.60.1.ad 2.

Cap. 3.

Tanquam paruulis in Chriſto, lac vobis potū dedi, non eſcam. 1.prolo.principio.itē 22.q.189.1. ad 4.

Cum enim ſit inter vos zelus & contentio, nonne carnales eſtis? 12.q. 28.4.ad 1.

* Cum enim quis dicat, Ego quidem ſum Pauli, alius autem Cephæ; ego autem Apollo, nonne homines eſtis? 22.q.188.5.ad 2.

Vt ſapiens architectus fundamentum poſui. 1.q.1.6. c.

Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Ieſus. 22.q. 4.7.0.item q. 161.5.ad 2.

Si quis ſuperædificat ſupra fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretioſos. 12.q. 89.2.0.

Ipſe enim ſaluus erit quaſi per ignē. q.99.4.3.

Si quis videtur inter vos ſapiens eſſe in hoc ſeculo, ſtultus fiat, vt ſit ſapiens. 21.q.46.1.ad 2.

Cap. 4.

Dominus illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium. 1.q.24. 1. ad 2.s. qō. 87.2.c.

Sed neque meipſum iudico. 12. qō. 112.5.c.

In Chriſto Ieſu per euangelium ego vos genui.s. s.56.1.c.

Non enim in ſermone eſt regnum Dei, ſed in virtute. 22. qō. 177.1. ad 1.

Nihil enim mihi cōſcius ſum, ſed non in hoc iuſtificatus ſū.s.q.10.4.ad 1.

Cap. 5.

Quid enim mihi de his, qui foris ſunt

ſunt iudicare?s.q.22.5.1.

Cum eiuſmodi nec cibum ſumere.s. q.23.1.c.

Cap. 6.

Iam quidem omnino delictum eſt in vobis, quod iudicia habetis inter vos.22.q.43.8.ad 1.

Quare non magis iniuriam accipitis?22.q.108.1.ad 2. item ad 4.

Quare non magis fraudem patimini? 22.q.55.5.ad 1.

Iniqui regnum Dei non poſſidebunt. 3.q.68.4.c.

Eſca ventri,& venter eſcis.1.q.65.1. c.item 12.q.1.5.b.

Corpus autem non fornicationi. 12. q.103.4.ad 3.item 22.q.35. 1. ad 4.item q.154.2.ad 2.

Neſcitis, quoniam corpora veſtra membra ſunt Chriſti?3.q.8.3.o.

Qui autem adhæret Domino, vnus ſpiritus eſt.22.q.45.2.c.

Qui adhæret meretrici,vnum corpus efficitur.s.q.55.3.c.

Fugite fornicationem. 22. qō. 35.1. ad 4.

Omne enim peccatum quodcunque fecerit homo,extra corpus eſt.12. q.74.4.o.

Neque fornicarij, neque adulteri. s. q.99.5.4.

Qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat.12.q.72.2.ad 4.

Melius eſt nubere,quàm vri. s. q.42. 4. 4.

Cap. 7.

Bonum eſt homini mulierem non tangere.12.q.14.1.ad 3.

Ne fraudetis vos inuicem, niſi ex communi conſenſu.s.q.64.4.c.

Præterit figura huius mundi. s.q.74. 1.c.

Similiter & vxor viro. 22. q. 32. 8. ad 2.

Vxori vir debitũ reddat.s. q.41.4.c.

Vnuſquiſque proprium donum habet ex Deo. 12.q.66.2.ad 1.

Virgo ſi nubat, non peccat. s.quæſt. 41. 3. c.

Dico autem non nuptis & viduis,bonum eſt illis, ſi ſic permanſerint. 12.q.140.1.ad 3.

Conſilium autem do. 12. q.14.1. ad 3.item 22.q.152.2.o.

Si quis frater vxorem habet infidelem.s.q.59.2.c.

Qui ſine vxore eſt, ſolicitus eſt quæ Domini ſunt. 22.q. 152.2.o. item 4.c.item 5.c.

Qui matrimonio iungit virginem ſuam bene facit; & qui non iungit,melius facit. 22.q.152.3.ad 5. item q.4.5.o.s.q.41.2.c.

Qui nubunt,tanquam non nubentes. 5.q.41.3.1.

Beatior autem erit, ſi ſic permanſerit.12.q.70.3.ad 2.

Cap. 8.

Scientia inflat. 22.q.167.1.c.item q. 188.6.ad 2.

Scimus quia nihil eſt idolum in mundo.22.q.94.1.ad 3.

Nam etſi ſint qui dicantur dij, ſiue in cælo,ſiue in terra,ſiquidem ſunt dij multi, & Domini multi. 1..qō. 11.3.ad 1.

Cap. 9.

Nonne Chriſtum Ieſum Dominum noſtrum vidi?3.q.57.6.ad 3.

Nunquid de bobus cura eſt Deo? 1. q.22.2.ad 5. item qō.103.5.ad 2. item 12.q.102.5.ad 8.

Omnia ſuſtinemus, ne quod offendiculum demus Euangelio.22.q.43. 8.ad 5.

Bonum eſt mihi magis mori, quàm vt gloriam meam quis euacuet. 12.q.2.3.c.item 22.q.132.1.ad 3.

Nam ſi euangelizauero,non eſt mihi gloria, neceſſitas enim mihi incumbit.22.q.81.6.ad 3.

Nam cum liber eſſem ex omnibus, omnium me ſeruum feci. 1.q. 83. 3.4.o.

Neſcitis quòd ij, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed

vnus accipit brauium? 12. q. 4.3. ad 1.
Sic currite, vt comprehendatis. 1.q. 12.7.ad 1.item 12.q.4.3.ad 1.

Cap. 10.

Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt,& omnes mare tranſierunt,& omnes in Moyſe baptizati ſunt, in nube,& in mari.3.q.70.ad 1.
Petra autem erat Chriſtus. 1.q. 102. 1.ad 4.
Hæc autem omnia in figuram contingebant illis.12.q.107.2.0.
Qui ſe exiſtimat ſtare,videat ne cadat.1,q.65.3.0.
Tentatio vos non apprehendat, niſi humana.3.q.41.2.ad 2.
Dico quòd immolatum eſt aliquid idolis, aut quòd idolum ſit aliquid?s.8.
Si quis vocat vos infidelium ad cœnam, & vultis ire.22.q.10.9.c,
Nemo quod ſuum eſt, quærat, ſed quod alterius.22.q.58.11.c.
Domini eſt terra & plenitudo eius.1. q.13.7.ad 1.item ad 6.
Omnia in gloriam Dei facite. 12.q. 88. 1. ad 2. item quæſt. 100. 10. ad 2.
Sine offenſa eſtote Iudæis & Gentibus,& Eccleſiæ Dei. 22. q.7. 2.3. item 3.q.42.2.ad 1.
Nos ſcimus in quos fines ſæculorum deuenerunt.s.q.88,3,3.

Cap. 11.

Omnis viri caput Chriſtus eſt.3.q.8. o. item quæſt. 48.1.c. item q.49. 1.c.
Caput autem mulieris vir. 1.q. 93. 4.ad 1,s.q 62.4.4.
Caput autem Chriſti Deus. 3.q. 8.1. ad 3.item 8.ad 1.
Vir imago & gloria Dei eſt, mulier autem gloria viri eſt. 1,q.35.2. ad 3.item q.93.4.ad 1.item 6.ad 2.
Nam oportet hæreſes eſſe, vt qui probati ſunt,manifeſti fiant in nobis.22.q.11.3.ad 2,
Ego enim accepi à Domino.3.q. 29. 7.ad 1.
Quotieſcunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat.3.q.80.4.ad 5.item q.73.4.5. o.item q.74.1.c.item q.76.2.ad 2. item q.79. 1. e item 7.ad 2. item q.80.10. ad 2.item q.83.1.c. item 2.c.ad 1. item ad 2.item 3.c.item q.84.7.ad 3.
Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat.3.q.80.4.ad 5.
Qui enim manducat & bibit indignè, iudicium ſibi manducat & bibit.3. q.80.6.2.
Non diiudicans corpus Domini.3.q. 80.5.ad 2.
Si quis eſurit, domi manducet. 3. q. 80,8,ad 2.
Cætera cum venero, diſponam. 3.q. 25.3.ad 4.item q.64.2. ad 1. item q. 72. 4. ad 1. item q. 78.3. ad 9. item q.83.4.ad 2.

Cap. 12.

Nemo in ſpiritu Dei loquens, dicit anathema Ieſu.12.q.109.1.b.item c.ad 1.item 22.q.171.1.ad 2.item q.176.2.ad 2.
Et nemo poteſt dicere, Dominus Ieſus,niſi in ſpiritu ſancto. 22.q.15. 3.c.ad 1.
Diuiſiones verò gratiarũ ſunt, idem autem ſpiritus. 22.q.175.princ.s. q.35.2.
Et diuiſiones miniſtrationum ſunt, ibid.
Et diuiſiones operationum ſunt,ibid.
Qui operatur omnia in omnibus. 1. q.105.5.0.
Vnicuique autem datur manifeſtatio ſpiritus,ad vtilitatem.1.q.104. 4.c.item 12.q.111.1.4.c. item 22. q.172.3.0.item q.176.1.ad 1.item q,177.1.c.ad 3.item ad 4. item 3, q.7.7.c.ad 1.
Aliis quidem per ſpiritum datur ſermo ſapiẽtiæ.12.q.66.2. ad 1.item q.68.5.ad 1.item q.111. 4.0. item

22.

32.q.176.177.178.o.
Alij autem ſermo ſcientiæ, ſecundum eundem ſpiritum. 1.q.105.7.ad 3. item 12.q.51.4.c. item q.68.5.ad 1.item q.111.4.c.ad 4. itē q.113. 10.ad 3.item 22.q.171.3.ad 2.
Alteri fides in eodem ſpiritu. 12.q. 111.4.c.ad 2.item 22.q.4.5. ad 4.
Alij gratia ſanitatum in vno ſpiritu. 12.q.111.4.c.ad 3.
Alij operatio virtutum. 12.q.111.4. c.ad 3.item 22.q.178.1.ad 1.
Alij prophetia.12.q.68.3.ad 3. item 22.q.171.2.o.item q.174. 3. ad 2. item q.176.2.ad 3.
Alij diſcretio ſpirituum. 12.q.111.4. c.item q.171.prin.
Alij genera linguarum.12.q.111.4.c. ad 3.item 22.q.176.1. o. item qō. 179.1.o.
Alij interpretatio ſermonum. 12.q. 111.4.c.ad 3.
Hæc autem omnia operatur,&c.1.q. 38.2.o.item q.43.5.ad 1.
Diuidens ſingulis prout vult. 1. qō. 19.10.c.item 12.q.66.2.ad 1.item q.68. 5. ad 1.item 12. q.112.4.o. item 22.q.172.3.o.
Sicut vnum corpus eſt, & membra habet multa,&c.ita & Chriſtus. 1. q.76.5.ad 3.item 22.q.183.2.3.o. item 3.q.8.1.3. c. item q. 48. 1.c. item q.49.1.c.
Et adhuc excellentiorem viam vobis demonſtro.22.q.24.4.c.

Cap. 13.

Et angelorum.1.q.107.1.ad 2.
Factus ſum velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens.22.q.111.2.o.
Charitatem autem non habuero. 1. q.43.5. ad 2.item 12.q.65.2.o.itē 22.q.23.7.o.item q.108.2.ad 2.
Nihil mihi prodeſt.3.qō.89.6.ad 3.
Si habuero prophetiam, &c. 1.q.43. 5.ad 2. item 22.q.6. 2.ad 3. item q.172.4.c.
Et ſi habuero omnem fidem. 22. q. 4.4.o. item 7.ad 4.item qō. 19.5. ad 1.
Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, &c. 22.q. 154.2.ad 6.3.q.14.2.c.
Et ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam,&c.22.q.124.2.ad 2.
Charitas patiens eſt, &c. 22.q.23.4. ad 2.
Non quærit quæ ſua ſunt.22.q.26.4. ad 3.
Siue prophetiæ euacuabuntur. 22.q. 171.4.ad 2.item q.173.1.c.item q. 174.5.o.item 3.q.7.8.c.
Tunc autem facie ad faciem. 1.q.92. 1.16.
Siue linguæ ceſſabunt. 22.qō. 176. 1. o.
Siue ſcientia deſtruetur. 1.q.89.5.ad 1.item 12.q.63.2.ad 1.
Cùm venerit quod perfectum eſt, euacuabitur quod ex parte eſt. 1. q.58.7. ad 3.item q.62.7. ad 1.itē 12.q.67.3.o. item 22.q. 44. ad 1. item q.171.5.ad 2.
Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate. 1.q.56.4.c. item 22.q.1.2. 23.item 4.ad 2.item q.184.2.ad 1.
Tunc autem facie ad faciem.1.q.12. 11.a.1.item 22.q.23.1.ad 1.
Nunc autem manent, fides, ſpes, charitas, tria hæc. 12.q.62.3.o. item 22.prin.item q.17.6.o.
Maior autem horum eſt charitas.12. q.66.o.item 22.q.23.6.o. item q. 30.4.o. item q.34.5.ad 1. item q. 117.6.ad 3.item q.157.4.c.ad 2.
Charitas nunquam excidit. 1.q.4.3. 1.& q.71.2.c.

Cap. 14.

Qui loquitur lingua, non hominibus loquitur, ſed Deo. 22. q. 166. 1. ad 2.
Qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem, & conſolationem. 22.q.171. 1.ad 2.item q.176.2.ad 1.
Qui loquitur lingua, ſeipſum ædificat.22.q.176.1.o.
Maior eſt.qui prophetat, quàm qui loquitur linguis.22.q.176.2.o.
Senſibus autem perfecti eſtote.22.q. 184.1.ad 1.

Apocalypſim habet.22.q.176.2.ad 1.
* Si autem omnes prophetant. 22.q.171.3.b.
* Occulta enim cordis eius, manifeſta fiunt.22.q.171.3.c.
Spiritus prophetarum prophetis ſubiectus eſt. 22, q.171.3, c, item q.173.3.ad 4.
Mulieres in Eccleſia taceant. 22, q, 177,2,0.
Turpe eſt enim mulieri in Eccleſia loqui.3,q,67,4,ad 1.
Si quis ignorat,ignorabitur. 12.q.6.8.e.ad 1.
Omnia autem honeſtè & ſecundum ordinem fiant in vobis.12.q.87.1, c.item 22.q.145.1. ad 2,item 2,0.
Si orem lingua, mens mea ſine fructu eſt.22.q.83.13.c.

Cap. 15.

Reſurrexit tertia die. 1.q.1.8.e,
Si autem reſurrectio mortuorum non eſt, neque Chriſtus reſurrexit. 3.q.53.1.0,item 3. c, item 3,0. item q.56.1.c.
Si omnino mortui non reſurgunt, vt quid etiam baptizantur?s,q.7.9.4,
Chriſtus reſurrexit a mortuis,primitiæ dormientium. 1.q. 95.1,ad 1. item 3. q. 27. 3. c. item q.53.3.0, item q,56.1.c,ad 3.
Si Chriſtus reſurrexit,& nos reſurgemus.s.q.75.2,3,
Inanis eſt prædicatio noſtra, s.q.25. 2.c,
Deinde finis,cum tradiderit regnum Deo & Patri,1.q.108,7.ad 1.
Cum euacuauerit omnem principatum,& poteſtatem & virtutem. 1. q.108.7.0.s.89.4.1,
Cum autem ſubiecta fuerint ei omnia,tunc & ipſe filius ſubiectus erit illi, qui ſubiecit ſibi omnia. 1.q. 42.4.ad 1,item 3.q.20.1,ad 3.
Vt ſit Deus omnia in omnibus.1.q.8.1.3.0,item q.112.1.c.
Quod ſeminas non viuificatur, niſi prius moriatur.3.q. 42.2.c.6.item q.46.2.c,
Seminatur in corruptione, ſurget in incorruptione. 3.q.81.1.b. item c.
Non corpus quod futurum eſt ſeminas.s.q.79.1.1.
Seminatur in infirmitate, ſurget in virtute. 3.q.82.b. item c.s. quæſt. 82.1.c.
Seminatur corpus animale, ſurget corpus ſpirituale.3.q.34.1.ad 1.
Mortui reſurgent incorrupti. s.q.86. 1.c.
Nouiſſimus Adam in ſpiritum viuificantem.1.q.95.1.ad 1.item 3.q.31.1.ad 1.item q.34.1.ad 1,
Sed non prius quod ſpirituale eſt,ſed quod animale, deinde quod ſpirituale.1.q.95.1. ad 1.item 3.q.34. 1.ad 1,
Primus homo de terra terrenus; ſecundus homo de cœlo cœleſtis. 3. q.5.2.ad 1,item q.31. 1, ad 1,item q.54.3,ad 1.
Qualis terrenus, tales & terreni; & qualis cœleſtis,tales & cœleſtes. 3. q.19.3.0.
Caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt. 3.q.5.2.ad 2. item q.54.3.ad 1.
Canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti,& nos immutabimur,3.q.82.1,0.
Omnes quidem reſurgemus. s. q.75. 2.c.
Reſurgemus in momento, in ictu oculi.s.q.77,4.c.
Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem, ibidem.
Virtus verò peccati,lex.12.qõ.55.3. ad 1,
* Itaque fratres mei dilecti, ſtabiles eſtote,& immobiles. 22, q.183.1. c,ad 2.item ad 3.

Cap. 16.

* Veniam autem ad vos,cum Macedoniam pertranſiero. 22.q.110. 3. ad 5.
Omnia veſtra in charitate fiant. 22. q.23.4.ad 2.

AVCTO

AVCTORITATES ex ſecunda epiſtola ad Corinthios.

Cap. 1.

Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis. 22. q. 83. 13. c.
•Sicut abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra, ibid.
Siue autem tribulamur. 12. q. 87. 6. c. fi.
Sicut ſocij paſſionum fuiſtis, ſic & conſolationis. 3. q. 49. 5. o.
Gloria noſtra hæc eſt teſtimonium conſcientiæ noſtræ. 22. quæſt. 45. 4. ad 1.
* Volui prius venire ad vos. 22. qõ. 110. 3. ad 5.
Sermo noſter qui fuit apud vos, non eſt in illo, eſt & non, ſed eſt in illo, eſt. 22. q. 109. 4. o. item q. 129. 3. ad 5. nihil eſt.
Qui vnxit nos Deus, & qui ſignauit nos, & dedit pignus ſpiritus in cordibus noſtris. 12. qõ. 114. 3. ad 3. item fi.

Cap. 2.

Ne fortè abundantiori triſtitia abſorbeatur, qui eiuſmodi eſt. 12. q. 37. 2. ad 3.
Si quis autem contriſtauit me. 22. q. 116. 1. c.
Chriſti bonus odor ſumus Deo, in iis qui ſalui fiunt, & in iis qui pereunt. 3. q. 71. 2. 3. c.
Aliis quidem odor mortis in mortẽ, aliis autem odor vitæ in vitam. 22. q. 78. 4. o. item q. 124. 1. ad 3.
Nam & ego quod donaui. 3. qõ. 25. 1. c.

Cap. 3.

Qui & idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamenti. 3. q. 27. 4. c.
Littera enim occidit, ſpiritus autem viuificat. 12. q. 98. 1. ad 2. item q. 99. 2. ad 3. item q. 106. 2. c. item 22. q. 188. 5. ad 1.
Quod ſi miniſtratio mortis, literis deformata in lapidibus, fuit in gloria, &c. quod manet, in gloria eſt. 12. q. 87. 1. c. fi. item q. 174. 4. ad 3.

Cap. 4.

Neque adulterantes verbum Dei. 3. 2.
Deus huius ſeculi. 1. q. 65. 1. c. item q. 114. 3. ad 2.
Charitas Chriſti vrget nos. 3. q. 79. 1. ad 2.
Habemus autem theſaurum iſtum in vaſis fictilibus. 22. quæſt. 28. 1. ad 1.
Quæ enim videntur, temporalia ſunt; quæ autem non videntur, æterna ſunt. 1. q. 65. 1. ad 1.

Cap. 5.

Dum ſumus in corpore, peregrinamur à Deo. 22. q. 18. 1. ad 1.
Siue enim mente excedimus Deo, ſiue ſobrij ſumus vobis. 22. q. 81. 6. ad 2. item 7. c.
Pro nobis fecit peccatum. 3. quæſt. 15. 1. ad 4. item 3. ad 2. item q. 46. 4. ad 3.
Si terrena noſtra habitatio diſſoluatur. 3. q. 69. 2. c.

Cap. 6.

* Quæ autem conuentio Chriſti ad Belial, &c. 1. q. 64. 1. ad 5. item 22. q. 172. 6. ad 1. item ad 3.
Quæ ſocietas luci ad tenebras. 3. q. 59. 1. c.
Exite de medio eorum, & ſeparamini ab eis. 22. q. 25. 6. ad 5.
Et immundum ne tetigeritis, ibid.
Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti. 3. q. 71. 2. 1.

Cap. 7.

Mũdemus nos ab omni inquinamen-

to carnis & ſpiritus. 12.q.72. 2.c.

Quæ eſt ſecundùm Deum triſtitia, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur.22.q.35.3.b.

Seculi autem triſtitia mortem operatur.12. q.37.4.o.item q.41.2.c.

Ecce enim hoc ipſum ſecundùm Deũ contriſtari vos, quantam in vobis operatur ſolicitudinem,&c. 12. q. 37.2. ad 1.

Cap. 8.

Si enim voluntas prompta eſt ſecundùm id quod habet, accepta eſt.12. q.20.4.c. item 3.q.68.2.ad 2.ſi.

Non autem aliis ſit remiſſio, vobis autẽ tribulatio.22. qõ.32.19.ad 3.

Qui multum, non abundauit, & qui modicum, non minorauit. 22. qõ. 32.5.6.o.item q.66.7.c.item q.71. 1.c.item q.87.1.ad 4.

Cap. 9.

Qui parcè ſeminat, parcè & metet. 22.q.63.1.ad 3.

Non ex triſtitia, aut neceſſitate.12.q. 39.2. ad 2.

Ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, * & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam Dei.1.q.1.6.ad 2.

Et in captiuitatem redigẽtes omnem intellectum, in obſequium Chriſti. * 1.q.1.8.ad 2. item q. 111. 1. ad 1. item 12. q.56. 3.c. item 22. q.1. 4.c. item q.4. 1.c.

Cap. 11.

Satanas transfigurat ſe in angelum lucis.22.q.10.2.ad 3. item q.174. 5. ad 4.

Non eſt ergo magnũ, ſi miniſtri eius transfigurentur, velut miniſtri iuſtitiæ.3.q.8.7.8.o.

Cap. 12.

Scio hominem in Chriſto ante annos quatuordecim, ſiue in corpore, ſiue extra corpus, neſcio, Deus ſcit. 22. q.175. 5.6.o.

Raptum huiuſmodi vſque ad tertium cælum.1. q.68.4.c.

Et audiuit arcana verba, quæ non licet homini loqui. 1. q.12.9. ad 2. item 22. q.75. 4.ad 3.

Et ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis.12.q.79. 4. c. item q.87. 2. ad 1.

* Sufficit tibi gratia mea. 12. q.112. 5.c.

Nam virtus in infirmitate perficitur. 12.q.55. 3.ad 3.

Nec enim debent filij parentibus theſaurizare, ſed parentes filiis. 22. q.101.2. ad 2.

Sed cum eſſem aſtutus, dolo vos cepi.22.q.55.4. ad 1. item 5.0. item q.69. 2.c.

Cap. 13.

An experimentum quæritis eius, qui in me loquitur Chriſtus? 22.q.172. 1.b.item ad 4.item 6.b.item ad 1.

Pacem habete.22. q.29. 1.c. item q. 183.2. ad 3.

Parentes debent filiis theſaurizare. Suppl.q.57.1.2.

AVCTORITATES ex epiſt. ad Galatas.

Cap. 1.

Paternarum mearum traditionum æmulator exiſtens. 12. quæſt. 87. 8. ad 1. item ad 3.

Cap. 2.

In faciem ei reſtiti, quia reprehenſibilis erat.12.q.103.4. ad 2.itẽ 22. q.33.4.ad 2. item q.43. 6.ad 2.

Ego enim per legem legi mortuus ſum.22. q.88. 11.ad 1.

Chriſto confixus ſum cruci. 3. q. 49. 1.ad 3.

Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.22. q.175. 2.ad 2.

Qui

Qui dilexit me, & tradidit ſeipſum pro me. 3. q. 1. 4. ad 3.
* Si enim per legem iuſtificatio, ergo gratis Chriſtus mortuus eſt. 12. q. 109. 7. b.

Cap. 3.

O inſenſati Galatæ. 22. q. 72. 2. o. item q. 158. 5. ad 3.
Quis vos faſcinauit? 1. q. 117. ad 3.
Chriſtus redemit nos de maledicto legis, factus pro nobis maledictum. 3. q. 46. 4. ad 3. item q. 48. 4. c.
Lex propter tranſgreſſionem poſita, &c. 12. q. 92. 4. ad 4. 5. q. 65. 2. c.
Ordinata per angelos. 12. q. 98. 3. o. item 6. b.
In manu mediatoris. 3. q. 26. o.
Lex pædagogus noſter fuit in Chriſto. 12. q. 98. 2. c.
In Chriſto Ieſu non eſt ſeruus, neque liber. Suppl. q. 52. 8. c.

Cap. 4.

Cum eſſemus paruuli, ſub elementis mundi eramus ſeruientes. 22. q. 88. 9. o.
At vbi venit plenitudo temporis. 1. q. 73. 1. ad 1.
Factum ex muliere. 3. q. 41. 4. c.
Quomodo conuertimini ad infirma & egena elementa? 12. q. 103. 2. c. item 3. q. 61. ad 4. item q. 62. 7. b.

Cap. 5.

Teſtificor enim circuncidenti ſe, quoniam debitor eſt vniuerſæ legis faciendæ. 3. q. 37. princip. item q. 40. 4. c.
Sed fides quæ per dilectionem operatur. 22. q. 4. 2. ad 3. item q. 23. 6. ad 2.
Quis vos faſcinauit? s. 3.
Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnem. 12. q. 80. 4. o. item q. 71. 2. ad 3. item 22. q. 189. 10. ad 2.
Hæc enim ſibiinuicem aduerſantur. 12. q. 70. 4. c.
Manifeſta sũt opera carnis, quæ ſunt, &c. 12. q. 70. 4. o.
Fructus autem ſpiritus eſt charitas, &c. 12. q. 11 3. ad 2. item q. 70. o. item 22. q. 4. 5. ad 4.
Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuã crucifixerunt cum vitiis & concupiſcentiis. 3. q. 84. 4. c. item 5. ad 3.

Cap. 6.

Non efficiamini inanis gloriæ cupidi. 22. q. 132. 1. c.
Conſiderans teipſum, ne & tu tenteris. 1. q. 95. 3. o.
Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti. 22. q. 108. 1. ad 2. item ad 4. item q. 188. 3. ad 1. 5. q. 13. 2. c.
Nam ſiquis exiſtimat ſe aliquid eſſe, cum nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. 1. q. 45. 1. o. item 2. ad 1.
Opus ſuum probet vnuſquiſque, & ſic in ſemetipſo tantum gloriam habebit, & non in altero. 3. q. 80. 4. ad 5.
Qui ſeminat in carne ſua, de carne ſua & metet corruptionem. 1. q̃o. 22. 2. ad 2. item 12. q. 42. 2. c. ad 3. item q. 85. 6. o. item 22. q̃o. 65. 1. ad 1.
Bonum autem facientes, non deficiamus. 22. q. 106. 3. o.
Quæ enim ſeminauerit homo, hæc & metet. 5. q. 71. 1. 1.
Tempore enim ſuo metemus, non deficientes. 22. q. 106. 3. o.
Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maximè autem ad domeſticos fidei. 22. q̃o. 31. 2. o.
Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti. 22. q. 132. 1. ad 1.
Ego enim ſtigmata Domini Ieſu in corpore meo porto. 22. q. 124. 1. ad 1. item 3. q. 49. 1. ad 3. item 2. c. item 4. o. item q. 66. 2. 3. 9. c. item q. 68. 2. ad 2. item q. 87. ad 2.

AVCTORITATES ex epiſt. ad Epheſios.

Cap. 1.

Qui prędeſtinauit nos in adoptionem filiorum.1.q.23.0.item 3. q.24.0.
Inſtaurare omnia in Chriſto, quæ in cælis, & quæ in terra ſunt in ipſo. 3.q.48.6. ad 3.
Operatur omnia ſecundùm conſilium voluntatis ſuæ. 1. q.22.1. ad 1.item 12. q.14.1. ad 2.
Illuminatos oculos cordis veſtri. 1. q.12. 3.ad 1.
Supra omnem principatum & poteſtatem,& virtutem & dominationem.1.q.108. 2.ad 2. item 6.0.
Et ipſum dedit caput ſupra omnem Eccleſiam. 3. q.8.1.0.
Vt ſciatis quæ ſit ſupereminens. 5. q.96. 6. c.

Cap. 2.

Facientes voluntatem carnis & cogitationum. 22. q.154. 5. c. item q. 162. 3. ad 1.
Eramus natura filij iræ.3.q.2.12. c.
Conuiuificauit nos, & conreſuſcitauit,& cõſedere fecit in cæleſtibus. 3.q.58.4. ad 1.
Vt oſtenderet in ſeculis ſuperuenientibus abundantes diuitias gloriæ ſuæ,in bonitate ſuper nos in Chriſto Ieſu.12.q.114.10. ad 1.
Legem mandatorum decretis euacuans.12.q.99.1.b.

Cap. 3.

Vt innoteſcat principatibus & poteſtatibus in cęleſtibus per eccleſiam multiformis gratia Dei. 1. q.117. 2.ad 1.
Ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur. 1.q.31.3.ad 3. item q.33.2.ad 4.itẽ q.45.5. ad 1.
In charitate radicati, & fundati. 22. q.23. 8. ad 2.
Vt impleamini in omnem plenitudinem Dei.3.q.7.10. ad 2.

Cap. 4.

Soliciti ſeruate vnitatem ſpiritus in vinculo pacis.22. q.29. 2.0. item 3.ad 1.item q.183. 2.ad 3.
Vnum corpus. 3. q.8. 3.ad 3.
Et vnus ſpiritus.1. q.30.2.0. item q. 31.1.0. item q.41. 6.0.
Vnus Deus.1. q.103. 1.3.0. item 12. q.91.
Vna fides.22. q.4. 6.0. item q.5.4.c. item q.10. 5. ad 1.item ad 3. item q.23.5.b. item 3. q.70.1.c.
Vnum baptiſma.3. q.49. 3.ad 2.item q.66. 9.0. item q.67. 3.ad 1. item 4.ad 3.5.6.0. item 5.6.c itẽ q.71. 2.ad 3.itẽ q.80.10.ad 1.item q.82. 8.c. item q.83. 3. ad 3. item q.84. 10.ad 1. item ad 5.
Qui ſuper omnes, & per omnia, & in omnibus vobis.1.q. 8.1.3.0.item q.43. 3.c.
Vnicuique noſtrum data eſt gratia ſecundùm menſuram donationis Chriſti.12. q.112. 4.0.
Quod autem aſcendit, quid eſt niſi quia & deſcendit primum in inferiores partes terræ? 3. qõ. 49.6.c. item q.57. 2.ad 2.
Qui deſcendit,ipſe eſt & qui aſcendit ſuper omnes cælos.3. q.57. 4.5.0. item q.58. 3.c.
Vt adimpleret omnia.3. q.7.10.0.
Et ipſe dedit quoſdam, &c. ad conſummationem corporis Chriſti.12. q.112,4.c.fi. item 22.q.171. prin.
Ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam, &c.22. q.183. 2.ad 1.
Deponite vos,ſcilicet priſtinam conuerſationem, veterem hominem. 22.q.19. 2.ad 2.
Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram.12. q.47. 4.0.
Vt det gratiam audientibus. 3. q. 8. 6. ad 2.
Et nolite contriſtare Spiritum ſanctum Dei.3. q.63. 3.ad 1.
Donec occurramus omnes in virum perfectum. 1.q.81.1.c.

Cap.

Eſtote imitatores Dei. 12. qõ. 19. 9. ad 1.
Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſeipſum pro nobis. 3. q. 47. 2. o. item q. 48. 2. c. item q. 49. 1. c. item qõ. 51. 4. c. item q. 53. 1. c. princ.
Fornicatio autem & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in vobis. 12. q. 72. 2. ad 4. item qõ. 73. 5. ad 1.
Aut turpitudo. 22. qõ. 144. 2. c. item q. 187. 5. ad 4.
Aut ſtultiloquium. 22. q. 148. 6. c. item q. 153. 5. ad 4.
Omnis autem fornicator, aut immundus, &c. non habet hæreditatem, &c. 12. q. 25. 5. ad 7. item qõ. 35. 3. c. item q. 36. 3. c. item q. 153. 3. o.
Aut auarus, quod eſt idolorum ſeruitus. 22. q. 118. 5. ad 4.
Omnia autem quæ arguuntur, à lumine manifeſtantur. 1. q. 117. 1. 2. o. item 22. q. 171. 2. c.
Omne quod manifeſtatur, lumen eſt. 1. q. 64. 1. ad 3. item ad 5. item 12. quæſt. 112. 5. ad 3. item 22. qõ. 171. 2. c.
Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chriſtus. 12. q. 109. 7. ad 1.
Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. 12. q. 76. 4. ad 2. item ad 4. item 22. q. 150. 4. o. item qõ. 147. 8. ad 1.
Subiecti inuicem, in timore Chriſti. 22. q. 19. 2. ad 3. item q. 104. 1. o. item 5. c. princ. item ad 1. item 6. ad 2. item 3. q. 20. 1. o.
Nemo carnem ſuam odio habuit. s. q. 71. 11. 3.
Viri diligite vxores veſtras. 22. q. 26. 11. ad 2. item ad 4.
Vt exhiberet ſibi glorioſã Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam. 3. q. 8. 3. ad 2.
Hoc ſacramentum magnum eſt, ego autem dico in Chriſto & Eccleſia. 3. q. 56. 3. ad 4. item q. 67. 2. ad 3. 8. q. 42. 1. c.

Et vos patres, nolite ad iracundiam prouocare filios veſtros, &c. 22. q. 65. 2. ad 1.
Fuiſtis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. p. 1. q. 58. ar. 6. ad 1.
Serui obedite dominis carnalibus cum timore & tremore, in ſimplicitate cordis veſtri, ſicut Chriſto, &c. 22. q. 104. 5. ad 1.
Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas. 22. q. 65. 2. ad 1.
Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem. 12. qõ. 55. 3. ad 3. item 22. qõ. 123. 1. ad 1.
In omnibus ſumentes ſcutum fidei. 22. q. 7. 1. ad 2.

AVCTORITATES ex epiſtola ad Philippenſes.

Cap. 1.

Charitas veſtra magis ac magis abũdet. 12. q. 52. o. item q. 66. 1. o. item 22. q. 24. o.
Quidam ex contentione annuntiant Chriſtum non ſyncerè, æſtimantes preſſurã excitare vinculis meis. 22. qõ. 38. 1. ad 2. item qõ. 88. 2. ad 1.
Coarctor autem à duobus, deſiderium habens diſſolui, & eſſe cũ Chriſto, multo magis melius eſt. 12. q. 5. 3. c. item 22. q. 123. 8. c. item 3. qõ. 46. 6. c. ad 4.

Cap. 2.

In humilitate, ſuperiores ſibi inuicem arbitrantes. 22. q. 161. 3. o. item 6. 6. ad 1. s. q. 34. 1. 2.
Qui cum in forma Dei eſſet. 1. q. 31. 2. ad 2.
Formam ſerui accipiens. 22. q. 161. 1. ad 4. item 3. q. 1. 1. c.
In ſimilitudine hominum factus. 3. q. 5. 1. ad 1.
Et habitu inuentus vt homo. 3. q. 2. 6. ad 1.

Humiliauit ſemetipſum.22.q.161.1. ad 4.item 3.q.49.6.c. item q.53. 1.c.item q.54.2.c.item q.59.3.0. item 6.c.
Factus obediens vſque ad mortem. 3.q.47.2.0. item q.48.2.3.c. item quæſt.49.1.e. item 4.ad 3. item q. 51.4.e. item q.53.1.e. prin.
Propter quod & Deus exaltauit illũ. 3.q.49.6.c. item qõ.53. 1.c. item q.54.2 e.item q.59. 3.0. item 6.e.
Deus eſt enim,qui operatur in vobis, & velle & perficere pro bona voluntate.1.q.83.1.ad 3.item q.105. 4.0.

Cap. 3.

Propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror vt ſtercora, vt Chriſtum lucrifaciam. 22. quæſt. 184.7. ad 4.
Non quod iam acceperim, aut perfectus ſim. 22. q.24. 8. ad 1.
Sequor autem ſi quo modo comprehendam.1.q.12.7.ad 1.
Quæ retro ſunt,obliuiſcens.12.q.13. 5. ad 2.
Quorum Deus venter eſt. 1.q.13 5. ad 2.
Noſtra autem conuerſatio in cœlis eſt.22.q.23.1.ad 17.
Qui reformabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ. 3.q. 45. ad 3. 5. q.85. 2. c.

Cap. 4.

Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus.22. q.160.2.ad 1.
Sed in omni oratione & obſecratione, cum gratiarum actione, petitiones veſtræ innoteſcant apud Deum.22. q.83. 17.0.
Pax Dei quæ exuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda veſtra & intelligentias veſtras.12. qõ.70. 3.c. item 22.q.29.0.
Vbique & in omnibus inſtitutus ſum & ſatiari, & eſurire, & abundare, & penuriam pati. 12. quæſt.24. 1. ad 3.
Omnia poſſum in eo qui me confortat.3.q.43.4.ad 3.
Gaudete in Domino ſemper. 5. q. 4. 2.1.

AVCTORITATES ex epiſtola ad Coloſſenſes.

Cap. 1.

Et tranſtulit in regnum filij dilectionis ſuæ.1. q.41. 2. ad 2.
Qui eſt imago Dei inuiſibilis.1.q.35. 2.0.item q.47. 1. ad 2. item q.88. 3 ad 3. item q.93. 1.ad 3.
Primogenitus omnis creaturæ. 1. q. 33.3. ad 2.
Quoniam in ipſo ſunt vniuerſa. 3. q. 7.10. 0.
Pacificans per ſanguinem crucis eius, ſiue quæ in terris. 3. quæſt. 35. 8. ad 1.

Cap. 2.

In ipſo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter.3.quæſt.2. 10.ad 2.
Qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis.1. q.8. 4.0.
In quo & reſurrexiſtis per fidem. 3. q.66.2.3.9.e.
Donans vobis omnia delicta.3.q.84. 3.ad 3.
Et ipſum tulit de medio affigens illud cruci.3. q.48. 6. ad 3. item q. 49. 3.0. item q. 52. 5. e.
Expolians principatus & poteſtates, traduxit confidenter,palàm triumphans illos in ſemetipſo. 3. q. 15. 2. ad 3.
Quæ ſunt vmbra futurorum, corpus autem Chriſti.12. quæſt.107. 2.c. item 3.q.2.10. ad 2. item q. 47. 1 ad 1.

Cap. 3.

Quod eſt vinculum perfectionis. 22. q.81.7.c. item q.184.1.0. item 2. 3.c item q.186.7.ad 1. itẽ q.189. 1.ad 1.

1.ad 1.item 3. q.46. 3. c.
Filij obedire parentibus per omnia. 22.q.104.5.ad 1.
Serui obedite per omnia, Dominis carnalibus, &c.22.q.104.5.ad 1.

Cap. 4.

Sermo veſter ſemper in gratia ſale ſit conditus.3.q.71.2.c.

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Theſſalonicenſes.

Cap. 4.

Et ne quis ſupergrediatur, neque circunueniat in negotio fratrem ſuum. 22.q.55.4.ad 2.item 5.c.
Operamini manibus veſtris, ſicut præcepimus vobis. 22.q.187.3.o.
Nos qui viuimus, qui relinquimur. 12.q.81.3.ad 1.
Et ſic ſemper cum Domino erimus. 12.q.98.5.ad 2.
Rapiemur obuiam Chriſto in aëra. 5.q.84.1.ad 1.
Nos qui viuimus, qui reſidui ſumus. 5.q.74.7.3.
Dominus in voce archangeli deſcendet.5.q.76.3.o.

Cap. 5.

Sine intermiſſione orate. 22. q. 83. 14.ad 4.
* Spiritum nolite extinguere.22.q.189.1.ad 4.
Omnia probate. 22.q.189.9.a.1. ad 1.item 10.ad 1.
Ab omni ſpecie mala abſtinete vos. 22.q.43.1.o.item 4.c.
Repentinus eis ſuperueniet interitus.5.q.73.1.1.
Dies Domini ſicut fur. 5. quæſt. 73. 1.2.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſtola ad Theſſalonicenſes.

Cap. 1.

Supercreſcit fides veſtra.22.q.5.4.o.
In omnibus perſecutionibus veſtris, & tribulationibus, quas ſuſtinetis in exemplum iuſti iudicij Dei. 22. q.108.4.c.fi.
Vt digni habeamini in regno Dei. 1. q.24.1.c.

Cap. 2.

Cuius aduentus eſt ſecundum operationem Satanæ. 3.q.8.8.c.ad 1.
In omni virtute, & ſignis, & prodigiis mendacibus, & in omni ſeductione iniquitatis.1.q.114.4.ad 1. item 22.q.178.1.ad 2.

Cap.3.

* Non enim omnium eſt fides.1.q.1. 2.ad 1.
Non inquieti fuimus inter vos. 22. q.45.4.ad 3.
Neque gratis panem manducauimus ab aliquo.22.q.187.3.c.

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Timotheum.

Cap. 1.

Finis præcepti eſt charitas.12.q.99. 1.ad 2.item 22. q.24.2.ad 3.item q.43.4. ad 3. item q.44.1.c. item q.170.1.c.
Lex iuſto non eſt poſita. 12.q.93.6. ad 1.item q.96.5.o.
Plagiariis. 12. q. 105.2. ad 10. item 22.q.66.6.ad 2.
Miſericordiam conſecutus ſum, quia ignorans feci in incredulitate. infr.

Sed

Sed ideo miſericordiam conſecutus ſum, vt in me primum oſtenderet Chriſtus Ieſus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri ſunt illi, in vitam æternam, 12.q.87.2.ad 1.item ad 2.

Regi ſeculorum immortali, inuiſibili, ſoli Deo.1.q.31. 3.ad 2.

Cap. 2.

Omnes homines vult ſaluos fieri. 1. q.19.6.ad 1.item q. 23. 4.ad 3.

Pro omnibus.3.q.46.1.ad 3.item 6. ad 4.item ad 6. q.48.2. o. item q. 49.1.3.c. item q.69.1. c.item qō. 69.2.e.item q. 79. 7.ad 2.

Volo viros orare in omni loco.12.q. 102.4.ad 5.item 22.q.84.3.o.

Similiter mulieres in habitu ornato, cum verecundia.1.qō.95. 3.c. fin. item 22.q. 144.4. o.

Cum ſobrietate.22.q. 143.c. princ. item q.1.490.

Ornantes ſe non tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veſte pretioſa. 22.q. 168.o. o.item q.187. 6.c.

Docere mulieri non permitto. 22.q. 177.2.o.item 3.q.75. 1.ad 3.item q.67.4.ad 2.s.q. 39.1.c.

Adam non eſt ſeductus.1.q.94. 4. o.

Mulier autem ſeducta in præuaricatione fuit.1. q.94.4. ad 1. item ad 2.item 12.q.89.3.ad 2.item 22.q. 163.1.ad 4.item 4.ad 1.

Saluabitur autem per filiorum generationem, ſi permanſerint in fide & dilectione. 3.q.68.1.o.

Cum ſobrietate.s. 2.

Cap. 3.

Si quis epiſcopatum deſiderat, bonū opus deſiderat.22.qō.185.1.o.

Vnius vxoris virum. 12.qō. 108. 4. ad 2

* Apperuit Angelis.1.q.57.5. ad 1.

Cap. 4.

Prohibentium nubere. 12. qō. 105. 4. ad 6.

Exerce teipſum ad pietatem. 22.qō. 80.c.item q.101.o. item q. 102.1. 3.e.item qō.121. 1. ad 2. item qō. 122.5.ad 1.

Corporalis exercitatio ad modicum vtilis eſt.12.q.68.7.ad 2. item 22. q.30.4.ad 2.item q. 32.5. ad 4.

Pietas ad omnia vtilis eſt. 12.q. 68. 7.ad 2.item 22.q.4.4.ad 2.item q. 32.5.ad 4.

Pietas ad omnia vtilis eſt.12.q.68.7. ad 2.item 22.q.4.ad 2.item qō.32. 5.ad 4.5.q.99.5.4.

Qui eſt ſaluator omnium hominum. s.2.4.

Promiſſionem habens vitæ quæ nunc eſt, & futuræ.22.q. 32.5.ad 4.

Cap. 5.

Seniorem ne increpaueris, ſed obſecra vt patrem. 3.q.42.2.ad 3.

Si quis ſuorum, & maximè domeſticorum curam non habet, fidem negauit, & eſt infideli deterior. 22.q.32.5.ad 1.item 9. o. item q. 189.6.ad 1.

Qui bene præſunt presbyteri duplici honore digni habeantur, maximè qui laborant in verbo & doctrina. 22.q.101.2.o.

Dignus eſt operarius mercede ſua.12. q.114.5.e.item 3.q. 49.6.e.

Peccantes coram omnibus argue. 3. q.55.1.ad 1.

Hæc cuſtodias ſine præiudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.22.q.89. 3.ad 3.

Quorundam hominum peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad iudicium, quorundam autem ſubſequuntur.22.q 67.2.ad 3.

Nemini cito manum impoſueris. s.q. 36.4.ad 3.

Volo iuuenculas nubere & procreare filios.Supp.q.42. 3.c.

Cap. 6.

Radix omnium malorum eſt cupiditas.12.q.77.5.ad 1.item q. 82. 4. ad 3.item q. 84. 1.o. item 2.e.fin. item

item 3.ad 1.item 4.ad 4. item 22. q.24.10. ad 2.item q.119.2. ad 1.
Vſque in aduentum Domini.3.q. 36. 1.ad 3.
Et lucem habitat inacceſſibilem, quē nullus hominum videt,nec videre poteſt,12.q.112.5. ad 3.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſtola ad Timotheum.

Cap. 2.

Nemo militans Deo,implicat ſe negotiis ſecularibus.22.q.188.3,ad 2. item qō. 182.2,0.item q.188. 2. ad 2.
Si negauerimus, & ipſe negabit nos. 1. q.32.4 c. item 22.qō. 1,6 ad 1. item 7.c.itē q.2.5.c.item qō. 8.2. o.item 3,6.c.item q.11.2.c.
Noli contendere verbis. 22, q.10.7. ad 1.
Firmum fundamentum Dei ſtat , habens ſignaculum hoc,nouit Dominus,qui ſunt eius.1.q. 24. 1.c. fin. item 22.q.172.4.b.
* In magna autem domo non ſolum ſunt vaſa aurea,&c. 22.qō.183.2. c.fin.
Seruum Domini non oportet litigare,ſed manſuetum eſſe ad omnes. 22.q.116.1.o.
Cum modeſtia corripientem eos, qui reſiſtunt veritati.22.q.160.1.ad 3.

Cap. 3.

Erunt homines ſeipſos amantes, 12, q.77.4.o.item 22.q,19.6, o. item q.25.4.ad 2.ad 3.item 7.o.item q. 117.1.ad 1.item q. 153,5. ad 3.
Omnis ſapientia diuinitus inſpirata, vtilis eſt ad docendum,ad arguendum,&c.1.q.1.1.b.

Cap. 4.

In reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ.12.q.114.3.b.item c.

AVCTORITATES ex epiſtola ad Titum.

Cap. 1.

* Secundum agnitionem veritatis, quæ ſecundum pietatem eſt. 22.q. 188.5.ad 3.
Qui non mentitur Deus,22.q.110.1. o.item 2.c.
* Et eos qui contradicunt, arguere. 1.q.1.1. b. item 8.o. 22.qō. 188. 5.c.
Sed inquinatæ ſunt eorum mens, & conſcientia.1.q.79.13.ad 2.
*Confitentur quidem ſe noſſe Deum, factis autem negant.22. q.2.9. o. item q.124.5.o. item 3. qō. 7. 3. ad 2.

Cap. 2.

Senes vt ſobrij ſint,pudici, prudētes, ſani in fide,in dilectione & patientia.22.q.60.3.c.

Cap. 3.

Dicto obedire.22.q.104. 6,o.
Cum apparuerit benignitas, & humanitas ſaluatoris noſtri Dei,non ex operibus iuſtitiæ, quæ fecimus nos.12.q.98.4.c,item 3.q.2.11. o. item q.24.3.c.fi.
Per lauacrum regenerationis.3. qō. 62.2.c.item q.65.1.2.c.item q.66. 1.ad 1.item 3.9.c.ad 5.item q. 67. 3.c.item q.84.10. ad 1.
Et renouationis ſpiritus ſancti. 3. q. 84.10.ad 1.
Quem effudit in nos abunde,1.q.36. 1.a.1.
Hæreticum hominem poſt vnam & ſecundam correctionem deuita. 22.q.11.3,4.c.ad 1.

AVCTO

AVCTORITATES ex epiſt. ad Hebræos.

Cap. 1.

Tanto melior angelis effectus, &c. 3.q.22.1.ad 1.
Qui cum ſit ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius.1.q.3.1.ad 2.
Portanſque omnia verbo virtutis ſuę. 1.q.34.2.ad 5.item q.114.1.b.item 4. ad 1.
Et omnes vt veſtimentum veteraſcent. Et velut amictum mutabis eos, & mutabuntur. 1.qu.9.1.2.0.
Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus in miniſterium noſtrum miſſi.1.q. 112.2.ad 1.

Cap. 2.

Nunc autem necdum videmus omnia ſubiecta ei.3.q.20.1.ad 3.item q.59.4.ad 2.
Decebat eum,&c per paſſionem conſummari. 3.q.50.1.0.item q. 52. 1.c.
Propter quod non confunditur, fratres eos vocare.1.q.33.3.0.item 3. q.28.3.ad 5.
Et ero fidens in eum. 22. qō. 129. 6.0.
Quia ergo pueri communicauerunt carni & ſanguini. 3. qō. 80. 1. 2. 3.0.
Et ipſe participauit eiſdem. 3. q.81. 1.0.item q. 84.7.ad 4.
Vt per mortem deſtrueret eum, qui mortis habebat imperium. 3. qō. 48.4.1 item 6.ad 3. item qō. 52. 1.c.
Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxij tenebantur ſeruituti.3.q.48. 4.c. item qō. 49.2.0.
Sed ſemen Abrahæ apprehendit.3.q. 31.2.0.
Vnde debuit per omnia fratribus aſſimilari.3.q.29.3 .ad 1.
Vt repropitiaret delicta populi. 3.q. 2.4.ad 2.

Cap. 3.

Conſiderate apoſtolum, & pontificem confeſſionis noſtræ Ieſum. 3. q.22.6.item q. 31.2. ad 2. item q. 59.4.ad 1.item q. 84.7.ad 4.

Cap. 4.

Non profuit illis ſermo auditus, non admiſtus fidei.22.q.5.2.ad 2.
Habentes ergo pontificem magnum. 3.q.22.1.c.

Cap. 5.

Omnis pontifex ex hominibus aſſũptus eſt.3.q.22.1. o. item 3.ad 1. item q.50.4.ad 3.
Pro hominibus conſtruitur in iis quæ ſunt ad Deũ.3. qō.22. 1.c.ad 1.itē 4.c.item q.36. o. item q.8. 2.3.c. Propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro ſemetipſo offerre pro peccatis.3. q. 22.4.ad 1.
Exauditus eſt pro ſua reuerentia. 3. q.21.3.4.0.
Vt offerat dona & ſacrificia pro peccatis.Suppl.q.19.3. c.

Cap. 6.

Non rurſum iacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis. 3.q.84. 6.ad 2.item.q.89.6.c.
Impoſſibile eſt eos qui ſemel illuminati ſunt,&c. & prolapſi ſunt,rurſum reuocari ad pœnitentiam.&c. 3.q.84.ad 1.
Rurſum crucifigentes ſibimetipſis filium Dei.3.q.84.10.c.ad 1.ſi.
Terra enim ſæpe venientem ſuper ſe bibens imbrem,& germinans herbam opportunam, &c.12.qō.70.1. ad 1.
Proferens autem ſpinas ac tribulos reproba eſt,& maledicto proxima. 1.q.23. 5.ad 3.
Homines per maiorem ſui iurant, 22. q.89.1.0.item 4.c.item q.98.2. c.

Omnis controuerſiæ finis eſt iuramentum.s.q.56.1.e.

Et incedentem vſque ad interiora velaminis.22.q.17.2.ad 4.item ad 5.

Cap. 7.

Hic enim Melchiſedech, &c. cui & decimas omnium diuiſit Abraham. 22.q.87.1.ad 3.

Sine patre, ſine matre, ſine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habens. 3.q.22. 6. ad 3.

Tranſlato enim ſacerdotio, neceſſe eſt, vt & legis tranſlatio fiat.12.q. 107.2.o.item 1.4. 1. 10. c.

Reprobatio quidem fit præcedentis mandati propter infirmitatem & inutilitatem.12.q.98.2.ad 2.

Nihil enim ad perfectum adduxit lex. 12. qõ.98.2.o. item 1. qõ. 1. 10.c.

Talis enim decebat vt nobis eſſet pontifex ſãctus,impollutus, ſegregatus à peccatoribus.3.q.4.6.ad 1.

Qui non habet neceſſitatem quotidie, quemadmodum ſacerdotes, prius pro ſuis delictis hoſtias offerre.1,q.22.6.ad 2.

Quod minus eſt à meliore benedicitur. s.q.19.4.2.

Cap. 8.

Talem habemus pontificem.s.3.

Sanctorum miniſter, & tabernaculi veri, quod fixit Deus, & non homo.12.q. 102.4.o.

Omnis pontifex ad offerendum munera & hoſtias conſtituitur. 3.qõ. 22.1.c.ad 1.

Cum eſſent qui offerrent ſecundum legem munera, quæ exemplari & vmbræ deſeruiunt cœleſtium,ibidem.

Nunc autem melius ſortitus eſt miniſterium, quanto & melioris teſtamenti mediator eſt.Gal.3. q.11. item 12.q.91.5.e.ad 1.item q.98. 1.o.item 2.ad 1.item q.99.6.e.itẽ q.106.3.c.item q.107.1.c.ad 2.itẽ 2.3.4.c.item 22.q.1.7.ad 2.

Quod in melioribus repromiſſionibus ſancitum eſt.12.q.81.5.o.item q.99.6.o. item q.107.1.ad 2.item q.108.1.o.item 22.q.95. 2. ad 3. item q.140.1. ad 1.

Quod autem antiquatur & veteraſcit,prope interitum eſt.1.q.10.4. ad 3.

Cap. 9.

In priori tabernaculo ſemper introibant ſacerdotes ſacrificiorum officia conſummãtes, in ſecundo autẽ ſemel in anno ſolus pontifex, non ſine ſanguine. 12.qõ.102.4. ad 4. item ad 5.item ad 6.

Hoſtiæ offeruntur, quæ non poſſunt iuxta conſcientiam perfectum facere ſeruientem. 12.q. 98.2.o.

Iuſtitiis carnis vſque ad tempus correctionis impoſitis.12.q. 56. 4. c.

Si enim ſanguis hircorum, & taurorum,& cinis vitulæ aſperſus,inquinatos ſanctificat ad emundationem carnis.12.q.102.5.ad 4.item 5.ad 6.item q.102.1.o.item q.37. 4.ad 3.item q.87. 4.ad 1.

Sanguis Chriſti emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis. 3.q.48.ad 3.item q.49.5.ad 1.item q.89.6.c.

Cap. 10.

Vmbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipſam imaginem rerum. 12. q. 101. 2.e.

Nunquam poteſt accedentes perfectos facere.1.q.1. 10.e.item 12.q. 98.2.o.

Initiauit nobis viam nouã & viuentem per velamen. i.carnem ſuam. 3.q.62.5.e.item q. 63. 3. c.

Et ſacerdotem magnum ſuper domum Dei.s. 3.

* Non deſerentes collectionem noſtram, ſicut eſt conſuetudinis quibuſdam.22.q.109.s.ad 1.

Voluntarie enim peccantibus nobis, poſt acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hoſtia.

hoſtia. s. 6.

Quanto magis putatis deteriora mereri ſupplicia qui filium Dei conculcauerit,&c.12. q. 106. 2. ad 2. item 22.q.103.ad 3. item q. 189. 4.ad 1.s.q.8.7.ad 2.

Quod ſi ſubtraxerit ſe, non placebit animæ meæ.1.q.3.1.ad 1.

Cap. 11.

Eſt autem fides ſperandarum ſubſtantia rerum, argumentum non apparentium. 1. q.2.2.ad 1. item 22.q.4.1.o.item q.171. 3. ad 2.

Sine fide autem impoſſibile eſt placere Deo.22.q.2. 3.o.

Credere oportet accedentem ad Deũ, quia eſt,& inquirentibus ſe remunerator ſit.22.q.2.8.ad 1.

A longè eas aſpicientes, & ſalutantes,&c. 1.q.10.1.ad 4.item q. 42. 5.ad 2.item 22.q.173.1.c.

Circuierunt in melotis, & in pellibus caprinis.22.q.169.1.ad 2.

Quibus dignus non erat mundus.22. q.188.2.ad 3.

Hi omnes teſtimonio fidei probati non acceperunt repromiſſionem. 12.q.98. 2.c.5.q.77.1.c.

Cap. 12.

Nondum enim vſque ad ſanguinem reſtitiſtis. 22. q. 188.6. ad 3,

Non multo magis obtemperabimus patri ſpirituum,& viuemus? 22. q. 189.6.c.ſi.

Et ſanctimoniam, ſine qua nemo videbit Deum.22.q.81.8.o.

Poſtea cupiens hæreditare benedictionem,reprobatus eſt.1.q.23.3.o.

Non inuenit pœnitentiæ locum,quãquam cum lacrymis inquiſiſſet eam.3.q.86. 1.ad 1.

Sed acceſſiſtis ad Sion montem, & ciuitatem Dei viuentis Hieruſalem cœleſtem. 1.q.3. 1.ad 5.

Et multorum millium Angelorum frequentiam.1.q.50,3.o. item qu. 112.4.ad 2.

Habemus altare, de quo edere non habent poteſtatem, qui tentant Deum. 1. q.112. 2.c.item 22. qõ. 97.2.o.

Propter hoc & Ieſus, vt ſanctificaret per ſuum ſanguinem populum,&c. 3.q.46.10.o.

Exeamus igitur ad eum extra caſtra improperium eius portantes. 3. q. 46.3.o.

Beneficentiæ autem & communionis nolite obliuiſci.22.q. 31. 1. o.

Talibus enim hoſtiis promeretur Deus.22.q.86.2.ad 1.

AVCTORITATES ex Actibus Apoſtol.

Cap. 1.

Quibus & præbuit ſeipſum viuum, poſt paſſionem ſuam, in multis. 3. q.55.5.6. o.

Per dies quadraginta apparens eis,& loquens de regno Dei.q.55.3.o.

Et nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.3.q.57. 4.ad 3.

Et hic poſſedit agrum de mercede iniquitatis.22.q.32.7.ad 4.

Et dederunt eis ſortes, & cecidit ſors ſuper Matthiam. 22. qõ.95. 8.o.

Cap. 2.

Et cum complerentur dies Pentecoſtes.12.q.102. 4. ad 1.item q. 103. 3.ad 4.

Apparuerunt illis diſpartitæ linguæ, tanquam ignis.1.q.43.7.ad 6.item 3.q.39.6.ad 4.item q.72. 2. ad 1.

Cœperunt loqui variis linguis.22.q. 176.1.o.

Quem Deus ſuſcitauit. 3. qõ. 53. 4. ad 1.

Solutis inferni doloribus. 3,q. 52.2. ad 2.

Iuxta quod impoſſibile erat, illum detineri ab eo.3.q. 52.2.ad 2.

Pœnitentiam igitur agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum. 3. q. 49.3.ad 2.item q. 68.5. 6.o. item 7.ad 2.

7.ad 2.item q. 86. 2. ad 1.item q. 8.6.ad 2.

Erant autem perſeuerantes in doctrina Apoſtolorum.22.q.176.1.ad 1.

Et in communicatione fractionis panis.3.q.80.10.ad 4.

Multa quoque prodigia & ſigna per Apoſtolos fiebāt.22.q.178.1.ad 3.

Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.22.q.66.2.o.

Poſſeſſiones & ſubſtantias vendebāt, & diuidebant illa omnibus, prout cuique opus erat.22.q.188.7.c.ſi.

Frangentes circa domos panem. s.2.

Cap.4.

Et non eſt in alio aliquo ſalus. 3.q. 61.3.c. ad 2.item 4.ad 3. item q. 68.1.o.item 2.c.item qō.73. 5. c. item q.84.5.c.

Si iuſtum eſt in conſpectu Dei vos potius audire, quàm Deum, iudicate. 22.q.69.3.ad 1.item q. 105. 2.c.item q.144.5.c.

Multitudinis autem credentium erat cor vnum,& anima vna. 1.q.76.5. ad 3.

Neque enim quiſquam eorum quæ poſſidebat,aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.s.2.

Neque quiſquam egens erat inter illos.s.2.

Quotquot poſſeſſores agrorum aut domorum erant,vendentes afferebant pretia eorum,&c.ſup.2.

Chriſtus iudex viuorum & mortuorum.s.q.89.5.c.

Cap. 5.

Dixit autem Petrus ad Ananiam, Anania, cur tentauit Satanas cor tuum, &c. 22. qō.33.7.ad 2. item q.64.4.ad 1.

Per manus autem Apoſtolorum fiebant ſigna & prodigia multa in plebe.s. 2.

Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus.s.4.

Si eſt ex hominibus conſilium hoc, aut opus,deſtruetur:ſi vero ex Deo eſt,non poteritis diſſoluere. 22.q. 189.10.ad 1.

Cap. 6.

Elegerunt Stephanum,virum plenum fide, & ſpiritu ſancto. 22.q.53.4. ad 1.item 3.q.7.10.o.

Faciebat prodigia & ſigna magna in populo.s.2.

Non poterant reſiſtere ſapientiæ & ſpiritui, qui loquebatur. 22.q.53. 4.ad 1.

Viderunt faciem eius, tanquam faciem angeli. 3.q.12.4.ad 1.

Et cum vidiſſet quendam iniuriam patientem, vindicauit illum, &c. 22.q.60.6.ad 2.

Faciens prodigia & ſigna,&c. s.2.

* Vos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſtis.22.q.189.1.ad 4.

Cum autem eſſet plenus ſpiritu ſancto.s.6.

Et Ieſum ſtantem à dextris Dei. 3.q. 58.1.1.ad 3.

Cap. 8.

In nomine Ieſu Chriſti baptizabantur viri ac mulieres.3.q.66.6.o.

Cum vidiſſetSimon,quia per impoſitionem manus Apoſtolorum daretur ſpiritus ſanctus,obtulit eis pecunia,&c.22.q.10.1.ad 1.itē ad 4.

Cap. 9.

Et ſubitò circumfulſit illum lux de cœlo.12.q.112.2.ad 2.

Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris.3.q.57.6.ad 3.

Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare.12. q.112.2. ad 2.item qō. 113.10.c.

Cap.10.

Cornelius Centurio vir religioſus & timens Deum cum omni domo ſua, faciens eleemoſynas multas 12.q.

22.q.10. 4.ad 3.item 3. qó. 69. 4. ad 2.

Cecidit ſuper Petrum mentis exceſſus,& vidit.22.q.175.3.ad 1.

Quod Deus purificauit, tu nec commune dixeris. 12.q.101.5.ad 4.itẽ ad 5. item ad 6.item 6. ad 1.item q.103.2.c.Suppl.q.74.1.1.

Et dedit eum manifeſtum fieri, non omni populo, ſed teſtibus præordinatis à Deo nobis,&c. 3.q.36.2. c.item q.55.1.0.

Et iuſſit illos baptizari in nomine Ieſu.s.8.

*Cap.*12.

Angelus eius eſt. 1.q.113.2. o. item 22.q.10.2.ad 3.

Cap. 13.

Videte contemptores,& admiramini. 22.q.186.9.ad 3.

Cap. 14.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.3.q.45.1.c.

Cap. 15.

Surrexerunt quidam de hæreſi Phariſæorum,qui crediderũt, dicentes, quia oportet circuncidi eos, præcipere quoque ſeruare legem Moyſi 3.q.44.4.c.fi.

Fide purificans corda eorum. 22. q. 7.2.0.

Imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum,quod neque nos,neque patres noſtri portare potuimus.12. q.98.1.ad 3.item 22.q.154.2.ad 1.

Sed per gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti credimus ſaluari. 12.q. 110.2,ad 1.

Viſum eſt Spiritui ſancto & nobis,nihil vltra imponere vobis oneris, quàm hæc neceſſaria. 22.qõ.174. 6.c.fi.item ad 3.12.q.103.4. ad 3.

Vt abſtineatis ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine,& ſuffocato, & fornicatione. 12.q.103.4.ad 3. item 22.q.154.2,ad 1.

Facta eſt diſſenſio, ita vt diſcederent ab inuicem, ſcilicet Barnabas, & Paulus.22.q.37.1.ad 3.

Cap. 16.

Hunc, ſcilicet Timotheum, voluit Paulus ſecum proficiſci, & aſſumens circuncidit eum,propter Iudæos.12.q.103.4.ad 1.

Cap. 17.

In ipſo enim viuimus, mouemur, & ſumus.1.q.18.4.ad 1.

Ipſius enim genus ſumus. Genus ergo cum ſimus Dei. 1. q. 8. ad 2. item 2.0.item 17.q.1.1.ad 2.

Cap. 19.

Baptizati ſunt in nomine Domini Ieſu.s.8.

Cap. 20.

Beatius eſt dare, quàm accipere. 22. q.117.4.ad 3.

*Cap.*21.

Tunc Paulus de conſilio Iacobi, aſſumptis viris poſtera die purificatus, cum illis intrauit in templum, &c.donec offerretur,&c.12.q.103, 4.ad 1.

Cap. 22.

Subitò de cœlo circumfulſit me lux copioſa.s.9.

Ego ſum Chriſtus Nazarenus, quem tu perſequeris.ibid.

*Cap.*23.

Principem populi tui non maledices.22.q.76.3.0.

Sciens autem Paulus, quia vna pars eſſet Sadducæorum, & altera Phariſæorum, exclamauit in concilio. 22.q.37.1.2.a.2.ad 2.

Et cùm hoc dixiſſet,facta eſt diſſenſio inter Phariſæos & Sadduceos,& diuiſa

uiſa eſt multitudo.22.q.37.1.ad 2.

Quidam ex Iudęis deuouerunt ſe non manducaturos, neque bibituros, donec occiderent Paulum. 22. q. 88.2.0.item 10.c.

Cap. 25.

Cæſarem appello.22.q.69.3.0.

Cap. 26.

Die media in via vidi,ô Rex,de cœlo ſupra ſplendorem ſolis lumen.s.9.

Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris,ibid.

Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare, ibid.

Ad hoc enim apparui tibi. 3.q.76. 6.ad 3.

Si paſſibilis Chriſtus. 3.q.46.5.12.0.

Coactus ſum appellare Cæſarẽ. s.25.

AVCTORITATES ex epiſtola Iacobi Apoſtoli.

Cap. 1.

Patientia autem opus perfectum habet. 12.q. 66.4. ad 2.item 22. qō. 126.2.ad 1.item q.184.1.ad 3.

Vir duplex animo, inconſtans eſt in omnibus viis ſuis.22.qō.53.6.ad 2.

Ira viri iuſtitiam Dei non operatur. 3.q.15.9.ad 1.

Eſtote factores verbi,& non auditores tantùm, fallentes voſmetipſos. 1.q.1.4.c.fi.

Religio munda & immaculata apud Deum & patrẽ, hæc eſt,viſitare pupillos & viduas,&c.22.q.81.1.ad 1.

Dæmones credunt & contremiſcunt. s.q.16.3.1.

Cap. 2.

Quicunque totam legem ſeruauerit, offendat autem in vno., factus eſt omnium reus. 12. q. 73. 1. ad 1. item 22.q.5.3.ad 3. item 3. q.88. 1.c.s.q.99.5.c.

Iudicium ſine miſericordia illi qui non fecerit miſericordiam.1.q.21. 4.ad 1. item 22.q.67.4.ad 1. s.q. 99.5.1.

Superexaltat autem miſericordia iudicium.1.q.21.3.ad 2.

* Ego oſtendam tibi ex operibus fidem meam. 22.q.124.5.0.

Dæmones credunt,& contremiſcunt. 1.q. 64. 2.ad 5.item 3.ad 2. item 22.q.5.2.0.item q.18.3.ad 2.item 3.q.76.7.c.

Fides ſine operibus mortua eſt, vel otioſa.22.q. 2.9. 0. item q.124.5. o.item 3.q.7.3.ad 2.

Cap. 3.

In multis enim offendimus omnes. 22.q.184.2.ad 2.

Si quis in verbo nõ offendit,hic perfectus eſt vir.22.q.72.1.ad 1.

Lingua ignis eſt, vniuerſitas iniquitatis,ibid.

Lingua cõſtituitur in mẽbris noſtris, quæ maculat totum corpus, & inflammat, ibid.22.qō.83.12.ad 2.

Linguam nullus hominum domare poteſt.22.q.73.1.b.c.

Non eſt iſta ſapientia de ſurſum deſcendens à patre luminum, ſed terrena,animalis, diabolica. 22.q. 45.1.ad 1.

Vbi zelus & contentio,ibi inconſtantia & omne opus prauum. 22.qō. 38.1.0.

Quæ autem deſurſum eſt, primum quidem publica eſt, deinde pacifica,modeſta,ſuadibilis, bonis conſentiens,&c.22.q.45.6.ad 3.

Fructus autem iuſtitiæ in pace ſeminatur facientibus pacem. 22. qō. 29.1.0.

Cap. 4.

Vnde bella & lites in vobis? nonne ex concupiſcentiis veſtris? 22. q. 41.2.ad 1.item q.116.1.ad 3.

Petitis,& nõ accipitis,eo quod malè petatis. 22.q.83.15.ad 2.itẽ 16.c.

22.q.10. 4.ad 3.item 3. qo. 69. 4. ad 2.

Cecidit ſuper Petrum mentis exceſſus,& vidit.22.q.175.3.ad 1.

Quod Deus purificauit, tu ne commune dixeris. 12.q.101.5.ad 4.itē ad 5. item ad 6.item 6. ad 1.item q.103.2.c.Suppl.q.74.1.1.

Et dedit eum manifeſtum fieri, non omni populo, ſed teſtibus præordinatis a Deo nobis,&c. 3.q.36.2.c.item q.55.1.o.

Et iuſſit illos baptizari in nomine Ieſu.s.8.

*Cap.*12.

Angelus eius eſt. 1.q.113.2. o. item 22.q.10.2.ad 3.

Cap. 13.

Videte contemptores,& admiramini. 22.q.186.9.ad 3.

Cap. 14.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.3.q.45.1.c.

Cap. 15.

Surrexerunt quidam de hæreſi Phariſæorum, qui crediderũt, dicentes, quia oportet circuncidi eos, præcipere quoque ſeruare legem Moyſi.3.q.44.4.c.fi.

Fide purificans corda eorum. 22. q. 7.2.0.

Imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum,quod neque nos,neque patres noſtri portare potuimus.12.q.98.1.ad 3.item 22.q.154.2.ad 1.

Sed per gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti credimus ſaluari. 12.q. 110.2.ad 1.

Viſum eſt Spiritui ſancto & nobis,nihil vltra imponere vobis oneris, quam hæc neceſſaria. 22.qõ.174. 6.c.fi.item ad 3.12.q.103.4. ad 3.

Vt abſtineatis ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine,& ſuffocato, & fornicatione. 12.q.103.4.ad 3. item 22.q.154.2.ad 1.

Facta eſt diſſenſio, ita vt diſcederent ab inuicem, ſcilicet Barnabas, & Paulus.22.q.37.1.ad 3.

Cap. 16.

Hunc, ſcilicet Timotheum, voluit Paulus ſecum proficiſci, & aſſumens circuncidit eum,propter Iudæos.12.q.103.4.ad 1.

Cap. 17.

In ipſo enim viuimus, mouemur, & ſumus.1.q.18.4.ad 1.

Ipſius enim genus ſumus. Genus ergo cum ſimus Dei. 1. q. 8. ad 2. item 2.0.item 17.q.1.1.ad 2.

Cap. 19.

Baptizati ſunt in nomine Domini Ieſu.s.8.

Cap. 20.

Beatius eſt dare, quàm accipere. 22. q.117.4.ad 3.

*Cap.*21.

Tunc Paulus de conſilio Iacobi, aſſumptis viris poſtera die purificatus, cum illis intrauit in templum, &c.donec offerretur,&c.12.q.103, 4.ad 1.

Cap. 22.

Subitò de cœlo circumfulſit me lux copioſa.s.9.

Ego ſum Chriſtus Nazarenus, quem tu perſequeris.ibid.

*Cap.*23.

Principem populi tui non maledices.22.q.76.3.0.

Sciens autem Paulus, quia vna pars eſſet Sadducæorum, & altera Phariſæorum, exclamauit in concilio. 22.q.37.1.2.2.2.ad 2.

Et cum hoc dixiſſet,facta eſt diſſenſio inter Phariſæos & Sadducæos,& diuiſa

uiſa eſt multitudo.22.q.37.1.ad 2.

Quidam ex Iudęis deuouerunt ſe non manducaturos, neque bibituros, donec occiderent Paulum. 22. q. 88.2.o.item 10.c.

Cap. 25.

Cæſarem appello.22.q.69.3.o.

Cap. 26.

Die media in via vidi, ô Rex, de cœlo ſupra ſplendorem ſolis lumen.s.9.

Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris, ibid.

Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare, ibid.

Ad hoc enim apparui tibi. 3.q.76. 6.ad 3.

Si paſſibilis Chriſtus. 3.q.46.5.12.o.

Coactus ſum appellare Cæſarē. s.25.

AVCTORITATES ex epiſtola Iacobi Apoſtoli.

Cap. 1.

Patientia autem opus perfectum habet. 12.q. 66.4. ad 2.item 22. qō. 126.2.ad 1.item q.184.1.ad 3.

Vir duplex animo, inconſtans eſt in omnibus viis ſuis.22.qō.53.6.ad 2.

Ira viri iuſtitiam Dei non operatur. 3.q.15.9.ad 1.

Eſtote factores verbi, & non auditores tantùm, fallentes voſmetipſos. 1.q.1.4.c.fi.

Religio munda & immaculata apud Deum & patrē, hæc eſt, viſitare pupillos & viduas, &c.22.q.81.1.ad 1.

Dæmones credunt & contremiſcunt. s.q.16.3.1.

Cap. 2.

Quicunque totam legem ſeruauerit, offendat autem in vno, factus eſt omnium reus. 12.q.73.1. ad 1. item 22.q.5.3.ad 3. item 3.q.88. 1.c.s.q.99.5.c.

Iudicium ſine miſericordia illi qui non fecerit miſericordiam.1.q.21. 4.ad 1. item 22.q.67.4.ad 1. s.q. 99.5.1.

Superexaltat autem miſericordia iudicium.1.q.21.3.ad 2.

* Ego oſtendam tibi ex operibus fidem meam.22.q.124.5.o.

Dæmones credunt, & contremiſcunt. 1.q. 64.2.ad 5.item 3.ad 2. item 22.q.5.2.o.item q.18.3.ad 2.item 3.q.76.7.c.

Fides ſine operibus mortua eſt, vel otioſa.22.q.2.9.o. item q.124.5. o.item 3.q.7.3.ad 2.

Cap. 3.

In multis enim offendimus omnes. 22.q.184.2.ad 2.

Si quis in verbo nō offendit, hic perfectus eſt vir.22.q.72.1.ad 1.

Lingua ignis eſt, vniuerſitas iniquitatis, ibid.

Lingua cōſtituitur in mēbris noſtris, quæ maculat totum corpus, & inflammat, ibid.22.qō.83.12.ad 2.

Linguam nullus hominum domare poteſt.22.q.73.1.b.c.

Non eſt iſta ſapientia de ſurſum deſcendens a patre luminum, ſed terrena, animalis, diabolica. 22.q. 45.1.ad 1.

Vbi zelus & contentio, ibi inconſtantia & omne opus prauum. 22.qō. 38.1.o.

Quæ autem deſurſum eſt, primum quidem publica eſt, deinde pacifica, modeſta, ſuadibilis, bonis conſentiens, &c.22.q.45.6.ad 3.

Fructus autem iuſtitiæ in pace ſeminatur facientibus pacem. 22. qō. 29.1.o.

Cap. 4.

Vnde bella & lites in vobis? nonne ex concupiſcentiis veſtris? 22. q. 41.2.ad 1.item q.116.1.ad 3.

Petitis, & nō accipitis, eo quod malè petatis. 22.q.83.15.ad 2.itē 16.c.

Amicitia huius ſeculi, inimica eſt Dei.22.q.114.1.0.

Quicunque voluerit amicus eſſe huius ſeculi, inimicus Dei conſtituitur, ibid.

Ad inuidiam concupiſcit ſpiritus. 22.q.34.6.ad 2.

Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam.22.q.162,0.

Subditi eſtote Deo. 22. q. 19. 11.c, item q.81.7.ç.item q.104.4. ad 2.

Nolite detrahere alterutrum. 22, q. 73.2,0.

Qui detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem ſuum, detrahit legi,& iudicat legem,22.q.74.2.ad 3,

Cap.5.

Scienti bonum facere,& non facienti,peccatum eſt illi. 12.q.71.7. ad 3.item 22.q.2.5.ad 3.

Patientes eſtote.12.q.66.4.ad 2.item 22.q.128.c. item q.136.1.0. item 5.c.

Oleo in nomine Domini.3.q.72.3.c.

Inducat presbyteros Eccleſiæ. s,qō. 31.2.c.

Et oratio fidei ſaluabit infirmum. 12.q.102.5. ad 3. item 3. q.65. 1. ad 4.item q.84.1.ad 1.

Et ſi in peccatis ſit,dimittentur ei.3. q.65.1.c.s.q.29.1.c.

Qui conuerti fecerit, &c.1. q. 117. 1.2.0.item 22.q.189.9.c.

Confitemini alterutrum peccata veſtra.s.q.8.1.1.

AVCTORITATES ex prima epiſtola Petri Apoſtoli.

Cap.1.

Prophetæ non ſibimetipſis,vobis autem miniſtrabant. 22.q.174. 2.c. ad 1.item 6.c.

In quem deſiderant angeli proſpicere.1.q.58.1.ad 2. item 12.q.67.4. ad 3.

Non corruptibilibus aurō & argento redempti eſtis, ſed pretioſo ſanguine,quaſi agni immaculati Chriſti. 3.qō.48.4.ad 3. item 5.c.item q.49.5.ad 1,

Cap. 2.

Omnes honorate. 22.q.103. ad 3.

Serui ſubditi eſtote in omni timore dominis, non tantum bonis & modeſtis,ſed etiam dyſcolis.22.q.69. 1.c.item q.88.10.ad 2.

Chriſtus paſſus eſt pro nobis. 1. qō. 48.6.0.

Vt peccatis mortui, iuſtitiæ viuamus.22,q.88,11.ad 1.

Cap.3.

Parati ſemper ad ſatisfaciendum omni poſcenti vos rationem de ea, quæ in vobis eſt fide & ſpe. 22. q. 2.10.0.s.q.36.2.ad 2.

Vt nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, viuificatos autem ſpiritu.22.q.88,11.ad 1.

In quo & iis qui in carcere erāt, ſpiritib. veniēs prædicauit,qui incređuli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientia in diebus Noë, cum facta eſſet arca. 3. q.52.2.ad 3.

Quod & vos nunc ſimilis formæ ſaluos facit baptiſma. 3. qō. 66. 11. ad 3.

Conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum.1,q.79.13.c.

Per reſurrectionem Ieſu Chriſti à mortuis. 3. q.56.1. ad 4. item qō. 62.5.ad 1.item ad 3.

Cap. 4.

Propter hoc enim euangelizatum eſt & mortuis.3.q.52.2.ad 3.

Si autem vt Chriſtianus, non erubeſcat. 22.q.124.5.ad 1.

Cap.5.

Cum apparuerit princeps paſtorum. 3.q.8.6.ad 3.

Dominus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem

autem dat gratiam.22.q.161.1.0.
Ipſi cura eſt de vobis. 1.qõ.22.2. ad 2.item q.103.5.c.
Salutat vos Eccleſia,quę eſt in Babylone.3.q.8.4.c.ad 2.

AVCTORITATES ex epiſtola ſecunda Petri Apoſtoli.

Cap. 1.

Per quem maxima & pretioſa nobis promiſſa donauit.1.q.13.9.ad 1.
Et per hoc efficiamini diuinæ conſortes naturæ. 1.q.13.9.ad 1.item 12.q.110.3.4.c.item q.112.1.c.itē q.113.9.c.item q. 114.3.c.fi. item 22.q.19.7.c. item 3.q.2.10. ad 1. item q.3.4.ad 3.item q.62.1.2. o.
In ſcientia autem abſtinentiam. 22. q.146.1.c.
Satagite, vt per bona opera veſtra certam veſtram vocationem & electionem faciatis. 1.q.23.8.c.fi.
Omnis ſcripturæ prophetia propria interpretatione non fit. 22.q.171. 3.item 6.b.

Cap. 2.

Deus angelis peccantibus non pepercit.1.q.64.2.o. item 12.q.80.4. ad 2.item 3.q.õ.4.1.c. ad 3. item q.6. 2. ad 2.item q.46.1. ad 4. item q. 86.1.c.
In iudicium reſeruari.s.q.89.8.3.
Angeli,cum ſint fortitudine & virtute maiores.1.q.93.3.o. item q.96. 1.ad 1.item q.108.2. ad 3.item q. 112.1. ad 4.item 12.q. 5. 1. ad 3. item 22.q.172.2.c.
Non portant aduerſum ſe execrabile iudicium.3.q.36.2.ad 3.
Oculos habentes plenos adulterij, & inceſſabilis delicti.22.q.154.1.ad 3.
A quo quis ſuperatus eſt, huius & ſeruus eſt.1.q. 63.8.c. ite 22.q. 64.2.ad 3.item 3.q.48.4.c.ad 3.
Canis reuerſus ad vomitum, &c. 22.q.189.9.ad 2.

Cap. 3.

Nouos verò cœlos,& nouam terram, & promiſſa eius expectamus. 22. q.17.5.ad 1.
Creſcite in gratia.12.q.66.2.ad 1.itē q.112.4.o.item 22.q.5.4.ad 3.
Cœli ardentes ſoluentur.s.74.2.c.

AVCTORITATES ex epiſt.prima S.Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Quod audiuimus,quod vidimus oculis noſtris,quod perſpeximus. 1.q. 12.12.o.

Cap. 2.

Qui dicit ſe noſſe Deum, & mandata eius non cuſtodit, mendax eſt. 22. q.111.1.c.ad 4.
Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare.3.q.14.1.o.
Si quis diligit mundum,nō eſt charitas patris in eo.22.q.188.2. ad 5.
Omne quod in mundo eſt, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum,& ſuperbia vitæ.12. q.77.5.o.item q.108.3.ad 4.
Qui negat filium, nec patrem habet: qui autem confitetur filium,& patrem habet. 22. q. 3. 1. ad 2. item ad 3.item 2.o.
Vnctio docebit vos de omnibus. 22. q.8.4.ad 1.

Cap. 3.

Scimus quoniam cum apparuerit, ſimiles ei erimus.1.q.4.3.o. item q. 12.1.o.item 2.ad 1. item 5. c.item 6.ad 1.item 22.q.1.2.ad 3.
Videbimus eum ſicuti eſt. 22.q.1.2. ad 3.Suppl.q.92.1.c.
Omne peccatum eſt iniquitas. 22.q. 110.4.ad 3.item q.159.1.ad 1.
In hoc apparuit filius Dei, vt diſſol-

uat opera diaboli. 3. q.15. 2.ad 3.

Omnis qui natus eſt ex Deo, peccatũ non facit, quia ſemen ipſius manet in eo: & non poteſt peccare, quia ex Deo natus eſt.1. q.62.3.c. item 22.q.24. 11. ad.1.

Omnis qui non eſt iuſtus, non eſt ex Deo; & qui non diligit fratrem ſuum. 22. q. 44. 7. c.

Nos ſcimus, quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres, ibidem.

Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt.22. q.34. 3.0.

Omnis homicida non habet vitam æternam in ſe manentem. 12. qõ. 88.6.ad 3.1. item qõ.100. 8.ad 3. item 22. q.13. 3.ad 1. item q.73. 3. item q.154. 3.0.

Et nos debemus pro fratribus animas ponere.22.q.26.5.ad 3.

Non diligamus verbo, neque lingua, ſed opere & veritate. 22. q. 7.c. 44.7.c.

Cap. 4.

Nolite credere omni ſpiritui, ſed probate ſpiritus, ſi ex Deo ſunt. 22.q. 189.9.a.1.item ad 1.item 10.ad 1.

Deus charitas eſt.22. q.23.20.

Ipſe prior dilexit nos.3. q.1.1.c.

Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.12. q.28. 2. o. item q.66. 6. c.

Timor non eſt in charitate, ſed perfecta charitas foras mittit timorẽ. 22.q.19.6.o.item 8.ad 2. item 10. c.item 3.q.7. 6.ad 3.

Timor pœnã habet.22.q.19.2.ad 4.

Qui timet, non eſt perfectus in charitate 22.q.19. 10.0.

Si quis dixerit, quoniam diligo Deũ, & fratrem ſuum odit, mendax eſt. 22. q.110. 1.ad 2.

Qui non diligit fratrem ſuum quem videt, Deum quem non videt, quomodo poteſt diligere? 22. qõ. 26.2.ad 1.

Et hoc mandatum habemus à Deo, vt qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum. 22. q. 25. 1.0. item q. 44. 2.0.

Cap. 5.

Et omnis qui diligit eum qui genuit, diligit & eum qui natus eſt ex eo. 22.q.2.8. ad 3.

In hoc cognoſcimus quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum diligamus, & mandata eius faciamus. 22. q.25.1.0. item q.44. 2. 0.

Hæc eſt charitas Dei, vt mandata eius cuſtodiamus. 22. q.25.1.0.

Et mandata eius grauia non ſunt. 12. q.107. 4.0.

Omne quod natum eſt ex Deo, vincit mundum. 3. q.15. 3.ad 2.

Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus.1. q.30.2.0.item qõ. 31.1. o. item q.41. 6. o.

Et hi tres vnum ſunt.1. q.31. 2.ad 4. item q.39. 2.3. 6.0.

Omnis qui natus eſt ex Deo, nõ peccat, ſed gratia Dei cõſeruat eũ.s.3.

Et malignus non tanget eum. 3. qõ. 29. 1.ad 3.

Et mundus totus in maligno poſitus eſt. s.2.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſt. Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Et hæc charitas, vt ambulemus ſecundùm mandata eius. 12. q. 99. 1.b. item c.

Qui non confitentur Ieſum Chriſtum veniſſe in carnem.3. q.16.3.4.7.c.

Videte voſmetipſos, ne perdatis quæ operati eſtis.3. q.89.4.5.6.0.

AVCTORITATES ex tertia epiſtola Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Qui bene facit, ex Deo eſt. 22. q.31. 2. ad 1.

AVCTO

AVCTORITATES ex epiſtola Iudæ.

Cap. 1.

Angelos qui non ſeruauerunt ſuum principatum, ſed dereliquerunt ſuum domicilium, in iudicium magni Dei, vinculis æternis ſub caligine reſeruauit.1. q.64. 4.o.

Cum Michaël archangelus cum diabolo diſputans, altercaretur de Moyſi corpore, non eſt auſus iudicium inferre blaſphemiæ,ſed dixit: imperet tibi Deus. 22. qō. 76. 4. ad 1.

AVCTORITATES ex Apocalypſi Ioannis.

Cap. 1.

Qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt.1.q.13.11.o.item q.39. 8.ſi.

Et princeps regum terræ.1. qō.13.7. ad 1. item ad 6.

Et qui eum pupugerunt.3. qō.46. 4. 6. c.

Ego ſum Alpha & Omega, principiū & finis.1.q.1.3.ad 1.item 7.c.

Cap. 2.

Quod charitatem tuam primam dereliquiſti. 12. qō. 71. 4. c. item 3. q.79.6.ad 2. item q.84. 10.c.

Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod eſt in paradiſo Dei mei. 1. q.102. 1.ad 4.

Vincenti dabo manna abſconditum. 12. q.112. 5.c.

Et dabo illi calculum candidum, & in calculo nomē nouum ſcriptum. 1.q 13.3.0.

Quod nemo ſcit,niſi qui accipit. 12. q. 112. 5. c.

Cap. 3.

Tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam.1. q.23.6.ad 1.

Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in throno meo. 3. q.58. 4.ad 3.

Hæc dicit qui habet clauem Dauid. 5.q.19. 2.c.

Cap. 4.

Qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt. 5. 1.

Et propter voluntatem tuam erant, & creata ſunt.1. q.19.4.0. item q. 20.5.c.item q.25. 5.c. item q.45. 6.c.item q.46.1.c.item 12. q.110. 1.c.item 3. q. 86. 2.c.

Vidi,& ecce in cœlo oſtium apertum. 5. q.17. 1. 1.

Cap. 6.

Vſquequò Domine, ſanctus, & verus non iudicas & vindicas ſanguinem noſtrum? 22.q.83.8.ad 2.

Et vidi ſubtus altare animas interfectorum.5.q.93.1.c.

Cap. 7.

Et abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.22. q.82. 4.ad 3.

Cap. 8.

Factum eſt ſilentium in cœlo, quaſi media hora.3. q.60. 8.o.

Et alius angelus venit, & ſtetit ante altare,habens thuribulum aureum, & data ſunt ei incenſa multa, &c. 3.q.37.3. ad 4.item q.83. 5.ad 2.

In diebus illis quærent homines mortem,& non inuenient.5. q.76.2.c.

Cap. 10.

Leuauit manum ſuam ad cœlum, & iurauit per viuentem in ſæcula ſæculorum.22. q.89.10. ad 4.

Cap. 11.

Qui es,& qui eras,& qui venturus es. 5. 1.

Cap. 12.

Et ſignū magnum apparuit in cœlo, mulier amicta ſole.12.q.103.3.ad 4.

Et cauda eius trahebat tertiam partem ſtellarum cæli, & miſit eas in terram.1. q.63.8.o.

Et proiectus eſt draco ille magnus, ſerpens antiquus. 22. q.165. 2. ad 3.item ad 4.

Cap. 13.

Agni qui occiſus eſt ab origine mundi. 3. q.83. 1.c.

Et faciet omnes,&c.habere characterem in dextera manu, aut in frontibus ſuis.3.q.63. 3.ad 3.

Cap. 14.

Et cantabant quaſi canticum nouum. 22.q.152. 5.ad 3.

Aut acceperit characterem in fronte ſua,aut in manu ſua. s.13.

Beati mortui qui in Domino moriuntur. 22. q.124. 5.o.

Cap. 15.

Quia ſolus pius es.22.q.101. 1.ad 2.

Cap. 16.

Qui habebant characterem beſtiæ. s. 13.

Qui es, & qui eras ſanctus. s. 1.

Cap. 18.

Quantum glorificauit ſe,& in delicijs fuit, tantum date illi tormentum. s.q.8.7.1. & 99.1.c.

Cap. 19.

Et cecidi ad pedes,vt adorarem eum, & dixit mihi: vide ne feceris. 22. q.94.2 ad 1.item q.103. 2.ad 1.

Qui acceperunt characterem beſtiæ. s. 13.

Cap. 20.

Nec acceperunt characterem eius in frontibus, aut in manibus ſuis. s. 13.

Et libri aperti ſunt.1. q.24. 1.ad 1.

Cap. 21.

Ecce tabernaculum Dei cum hominibus,12. q.101. 4.ad 2.

Et abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, &c. neque dolor erit vltrà.22.q.82.4.ad 3.

Ecce noua facio omnia. 1. qõ.73 1. ad 3.

Primum cœlum & prima terra. s. q.74. 5. 2.

Vidi cœlum nouum,& terram nouam. s. q.91.1.c.

Ego ſum Alpha & Omega, initium & finis. s. 1.

Et habebat murum magnum & altum, habentem duodecim portas, & in portis angelos duodecim, & nomina inſcripta duodecim tribuum.3.q.31. 2.ad 2.

Menſura hominis, quæ eſt Angeli. 12. q.90. 1.c.

Et ciuitas non eget Sole & Luna, vt luceant in ea. 22. q.47. 5.ad 2.

Nam claritas Dei illuminabit eam, & lucerna eius eſt agnus. 1. q. 12. 5.c.

Et portæ eius non claudentur per diem.1. q.73. 1.2.o.

Cap. 22.

Et oſtendit mihi fluuium aquæ viuæ, tanquam cryſtallum,procedentẽ de ſede Dei & agni. 12.qõ.2.1. ad 3.

In medio plateæ, & ex vtraque parte fluminis lignum vitæ afferẽs fructus duodecim.12.q.70.3.o.

Per ſingulos menſes reddens fructum ſuum.12. q.102. 2.o.item 4.c.

Et folia ligni ad ſanitatem gentium. 12.q.70. 3. o.

Et omne maledictum non erit amplius.12. q.59. 3.ad 1.

Et videbunt faciem eius.22. q.23. 1. ad 1.

Et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine Solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos. s. 21.

Ego ſum Alpha & Omega, primus & nouiſſimus,principium & finis.s.1.

Veni Domine Ieſu.3. q.44.3.ad 3.

Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti cum omnibus vobis.3. q.7.7.ad 2.

FINIS.

INDEX

SECVNDVS,

QVI VNIVERSAM SVMMÆ THEOLOGICÆ

S. Thomæ Aquinatis doctrinam ad locos communes, ſeu præcipua doctrinæ Chriſtianæ capita alphabeti ordine digeſta, reuocatam continet.

ABSTINENTIA.	22. q. 146
Acceptio perſonarum.	22. q. 63
Ad accuſationem iuſtam pertinentia.	22. q. 66
Acedia.	22. q. 35
Actio { angelorum in homines.	1. q. 111
Actio { corporalis creaturæ.	1. q. 115
Ad actionem hominis pertinentia.	1. q. 117
Actus { humani ſequentes rationem bonitatis.	12. q. 18
Actus { imperati à voluntate.	12. q. 17
Adiuratio.	22. q. 90
Adoptio Chriſti.	3. q. 23
Adoratio { Chriſti.	3. q. 25
Adoratio { Dei.	22. q. 84
Adulatio.	22. q. 115
Adulterium.	22. q. 154
Aequalitas diuinarum perſonarum adinuicem.	1. q. 42
Aeternitas Dei.	1. q. 10
Affabilitas.	22. q. 114
Ambitio.	22. q. 131
Amicitia.	22. q. 114
Amor { Dei.	1. q. 20
Amor { vt eſt nomen Spiritus ſancti.	1. q. 37
Amor { ſeu dilectio angeli.	1. q. 60
Amor.	12. q. 26
Amoris { cauſa.	12. q. 27
Amoris { effectus.	12. q. 28
Angelus.	1. à q. 50. vſque 64. & à 106. vſque 114
Anima in genere.	1. q. 87. vſque q. 70
Quomodo anima { coniuncta intelligat corporalia.	1. q. 84
Quomodo anima { intellectiua cognoſcat ſeipſam.	1. q. 87
Quomodo anima { humana cognoſcat quæ ſupra ſe ſunt.	1. q. 88
Annuntiatio B. Mariæ Virginis.	1. q. 30
Apoſtaſia.	22. q. 12

Aſcenſio Chriſti. 3. q.57
Aſtutia. 22. q.55
Auaritia. 22. q.118
Audacia. 12. q.45. item 22.q.127

EX SVPPLEMENTO.

Abſolutio. 24
Animæ exeuntis è corpore qualitas & pœna. 70
Annexa { matrimonij & redditio debiti. 64
Annexa { ſacramenti ordinis. 49
Aureolæ. 96
Baptiſmus Ioannis. 3.q.38
Baptiſmi { effectus. 3. q.66
Baptiſmi { miniſter. 3. q.67
Baptiſmi { ſacramentum. 3. q.66
Baptiſmum ſuſcipientes. 3. q.68
Ad baptiſmum concurrentia præparatoria. 3. q.71
Baptizatio Chriſti. 3. q.37
Beatitudo Dei. 1. q.26
Beatitudo { hominis in quo conſiſtat. 12. q.10
Beatitudo { quid ſit, & quid requirat. 12. q.3. & 4
Beatitudinis adeptio. 12. q.5
Beatitudines ipſæ. 12. q.69
Ad beatitudinem requiſita. 12. q.4
Bellum. 22. q.40
Beneficentia. 22. q.31
Blaſphemia { in generali. 22. q.13
Blaſphemia { in ſpeciali. 22. q.14
Bonitas { Dei. 1. q.6
Bonitas { humanorum actuum { in generali. 12. q.18
Bonitas { humanorum actuum { exteriorum. 12. q.20
Bonitas { humanorum actuum { interiorum voluntas. 12. q.19
Bonum { in communi. 1. q.5
Bonum { circa paſſiones animæ. 12. q.24
Bonum { facere & declinare à malo. 22. q.79

EX SVPPLEMENTO.

Beatitudo ſanctorum, & eorum manſiones 93
Beatorum dotes. 95
Beatorum reſurgentium conditiones. 82
Bigamia. 65
Irregularitas vnde contracta. 66
Cæcitas mentis. 22. q.15
Caſtitas. 22. q.115
Catechiſmus. 3. q.71
Cauſa mali. 1. q.49
Cauſa prima omnium entium. 1. q.44
Charitas { ſecundùm ſe. 22. q.23
Charitas { comparatione ſubiecti. 22. q.24
Charitas { quantum ad { obiectum. 22. q.25
Charitas { quantum ad { ordinem diligendorum. 22. q.26
Charitas { quantum ad { dilectionem. 22. q.27

Chari

Charitatis effectus exteriores.	22.q.31
Charitatis effectus interiores.	22.q.28
Charitatis effectus quantum ad miſericordiam.	22.q.30
Charitatis effectus quantum ad pacem.	22.q.29
Chriſto conuenientia, vt eſt ſubiectus Patri.	3.q.20
Circuncıſio.	3.q.70
Circunciſio Chriſti.	3.q.37
Circunſtantiæ humanorum actuum.	12.q.7.
Clementia.	22.q.157
Cognitio Angeli.	1.q.154
Cognitio Angelorum ex parte immaterialium.	1.q.56
Cognitio Angelorum quantum ad res materiales.	1.q.57
Cognitio animæ ſeparatæ.	1.q.89
Cognitio diuinarum perſonarum.	1.q.32
Comparatio Angelorum ad corpora.	1.q.51
Comparatio Angelorum ad locum.	1.q.52
Conceptio Chriſti ſecundum principium actiuum.	3.q.32
Conceptio ſaluatoris ſecundum materiam corporis.	3.q.31
Concupiſcentia.	12.q.30
Conditio corporis.	1.q.99
Conditio iuſtitiæ. prolis generandæ in ſtatu innocentiæ.	1.q.100
Conditio primi hominis ſecundum intellectum.	1.q.94
Conditio ſcientiæ prolis generandæ.	1.q.101
Confirmationis ſacramentum.	3.q.72
Conſenſus comparatione finis.	12.q.15
Conſilium quod præcedit electionem.	12.q.14
Ad conſeruationem ſpeciei per generationẽ pertinentia.	1.q.98
Conuerſatio Chriſti.	3.q.40
Conuerſio panis & vini in ſanguinem & corpus Chriſti.	3.q.75
Contentio.	22.q.38
Correctio fraterna.	22.q.33
Conſilij donum quod reſpondet prudentiæ.	22.q.52
Continentia.	22.q.155
Contumelia.	22.q.72
Creatio.	1.q.45
Creatura vna quomodo mouet aliam.	1.q.106
Crudelitas.	22.q.159
Curioſitas.	22.q.169
Cuſtodia bonorum Angelorum.	1.q.113

EX SVPPLEMENTO.

Clauium effectus.	18
Clauium miniſter.	19
Clauium poteſtas.	17
De his in quos clauium vſus exerceri poteſt.	20
Cognatio legalis.	57
Condıtio quam habent reſurgentes.	87
Confeſſio & eius neceſſitas.	6
Confeſſionis effectus.	10
Confeſſionis miniſter.	8
Confeſſionis qualitas.	9
Confeſſionis quidditas.	7
Confeſſionis ſigillum.	11

Conſen

Conſenſus coactus.	39
Conſenſus obiectum.	48
Contritio.	1
Contritionis effectus.	5
Contritionis quantitas.	3
Contritionis obiectum.	2
Contritionis tempus.	4
Corporum reſurgentium integritas.	80
Corporum beatorum agilitas.	84
Corporum beatorum claritas.	83
Corporum beatorum ſubtilitas.	86
Corporum damnatorum reſurgentium conditiones	86
Decalogus.	12.q.100
Decimæ.	22.q.87
Defectus à Chriſto aſſumpti.	3.q.14
Defectus animæ à Chriſto aſſumpti.	3.q. 15
Delectatio.	12.q.31.32.33. & 34
Deſcenſus Chriſti ad inferos.	3.q.52
Deſponſatio matris Dei.	3.q.29
Deriſio.	22.q.75
Deſperatio.	22.q.20
Detractio.	22.q.72
Deuotio.	22.q.82
Deus.	1.q.2.vſque 5
Dilectio.	22.q.27
Diſcordia.	22.q.37
Diſtinctio rerum in communi.	1.q.47
Diſtinctio rerum in ſpeciali.	1.q.28
Diuina beatitudo.	1.q.26
Diuina nomina.	1.q.13
Diuina potentia Dei.	1.q.25
Diuinæ relationes.	1.q.28
Diuinationes.	22.q.95
Doctrina Chriſti.	3.q.42
Doctrina ſacra.	1.q.1
Dolor ſecundum ſe.	12.q.35
Dominium hominis in ſtatu innocentiæ.	1.q.96
Dona.	22.q.68
Donum quod eſt nomen ſpiritus ſancti.	1.q.38
Donum reſpondens fortitudini.	22.q.139
Dulia.	22.q.103
Ebrietas.	22.q.150
Electio.	12.q.13
Eleemoſyna.	22.q.32
Επιείκεια, ſeu Epicia.	22. q. 120
Ad ſtatum epiſcoporum pertinentia.	22.q.185
Euchariſtiæ effectus.	3.q.79
Euchariſtiæ forma.	3.q.78
Euchariſtiæ materia.	3.q.74
Euchariſtiæ miniſter.	3.q.82
Euchariſtiæ ſacramentum	3.q.73
Euchariſtiæ ritus.	3.q.83
Euchariſtiæ vſus.	3.q.80

In euchariſtia remanentia accidentia. 3.q.77
Exiſtentiæ modus in hoc ſacramento. 3.q.67
Exiſtentia Dei in rebus. 1.q.8
Exorciſmus. 3.q.71

EX SVPPPLEMENTO.

Excommunicatio, 21
De his qui poſſunt excommunicare. 22
De participatione cum excommunicatis. 23
Extremæ vnctionis ſacramentum. 29
Effectus huius ſacramenti. 30
Miniſter huius ſacramenti. 31
Quibus hoc ſacramentum conferri debeat, & qua parte. 32
De iteratione huius ſacramenti. 33
Facere bonum,& declinare à malo. 22.q.79
Falſitas. 1.q.17
Fatum. 1.q.116
Fides quantum ad eius {
- actum {
  - interiorem,ſcilicet credere. 22.q.2
  - exteriorem,ſcilicet confiteri. 22.q.3
- habitum & ipſam fidem. 22.q.4
- obiectum. 22.q.1

Fidei {
- habitus quantum ad {
  - habentes ipſam. 22.q.5
  - eius cauſam. 22.q.6
- effectus. 22.q.7

Finis {
- vltimus in communi. 12.q.5
- productionis hominis. 1.q.93

Fortitudo. 22.q.123
Fortitudinis partes in communi. 22.q.128
Fraus quæ committitur in emptionibus & venditionibus. 22.q.77
Fructus. 12.q.70
Fruitio quæ eſt actus voluntatis. 12.q.11
Furtum & rapina. 22.q.66

EX SVPPLEMENTO.

Filij illegitimè nati. 68
GAVDIVM. 22.q.28
Gloria inanis. 22.q.132
Gratia Chriſti {
- in incarnatione aſſumpta. 3.q.7
- ſecundum quod eſt caput eccleſiæ. 3.q.8

Gratiæ {
- cauſa. 12.q.112
- Dei eſſentia. 12.q.110
- diuiſio. 12.q.111
- effectus. 12.q.113
- gratis datæ quantum ad genera linguarum. 22.q.176
- neceſſitas. 12.q.109

Gratia {
- miraculorum. 22.q.178
- primi hominis. 1.q.95
- quantum ad eius {
  - cauſam. 12.q.128
  - effectus. 12.q.113
- ſermonis ſapientiæ ſiue ſcientiæ. 22.q.177

Gratitudo. 22.q.116
Gubernationis diuinæ effectus in ſpeciali. 1.q.104
Gubernatio rerum in communi. 1.q.103

Gula.

Gula. 22.q.148
Habitus in generali quantum ad ſubſtantiam eorum. 12.q.49
Habitus ſubiectum. 12.q.50
Habituum { cauſa quantum ad { augmentum. 12.q.52
generationem. 12.q.51
corruptio & diminutio. 12.q.53
diſtinctio. } 12.q.54
Hæreſis. 22.q.11
Quomodo homo factus ſit ad imaginem & ſimilitudinem Dei. 1.q.93
Homo quantum ad eſſentiam. 1.q.75
Homicidium. 22.q.64
Honeſtas. 22.q.145
Humanorum actuum principium exterius. 12.q.109
Humilitas. 22.q.161
Hypocriſis. 22.q.111
Iactantia. 22.q.112
Ideæ. 1.q.15
Idololatria. 22.q.94
Ieiunium. 22.q.147
Ignorantia cauſa peccati ex parte rationis. 12.q.76
Imago. 12.q.35
Immutabilitas Dei. 1.q.9
Impoſitio nominis Ieſu. 3.q.37
Imprudentia. 22.q.53
Impugnatio malorum Angelorum. 1.q.113
Incontinentia. 22.q.156
Infidelitas. 22.q.10
Infinitas Dei. 1.q.7
Ingratitudo. 22.q.107
Ingreſſus religionis. 22.q.189
Iniuriæ in perſonam proximi commiſſæ. 22.q.65
Iniuſtitia. 22.q.59
Iniuſtitia { aduocatorum. 22.q.71
iudicis. 22.q.67
rei in ſua defenſione. 22.q.69
teſtis in teſtificando. } 22.q.79
Inobedientia. 22.q.105
Intellectus donum. 22.q.8
Intellectus noſter quid cognoſcat in corporalibus. 1.q.89
Intentio quæ eſt actus voluntatis. 12.q.12
Intimiditatis vitium. 22.q.126
Inuidia. 22.q.36
Inuoluntarium. 12.q.6
Ira ſecundum ſe. 12.q.46
Iracundia. 22.q.158
Iræ { cauſa effectiua & remedia. 12.q.47
effectus. } 12.q.48
Iraſcibilis paſſiones. 12.q.40
Ironia. 22.q.113
Irreuerentia { Dei. 22.q.99
rerum ſacrarum. } 22.q.97
Iudicium. 22.q.60

Iuramentum. 22.q.89
Ius. 22.q.57
Iuſtificatio. 12.q.113.& 114
Iuſtitia. 22.q.58
Iuſtitia commutatiua & diſtributiua. 22.q.61
Iuſtitia & gratia primi hominis. 1.q.95
Iuſtitia & miſericordia Dei. 1.q.21

EX SVPPLEMENTO.

Indulgentia. 25
De his qui poſſunt facere indulgentias. 26
Quibus valent indulgentiæ. 27
Ignis vltimæ conflagrationis. 74
Impedimenta matrimonij. 50
Impedimentum
- affinitatis. 55
- cognationis ſpiritualis. 56
- conditionis ſeruitutis. 52
- conſanguinitatis. 54
- diſparitatis cultus. 59
- frigiditatis, maleficij, furiæ & amentiæ. 58
- voti ſolemnis. 61
- voti & ordinis. 53
- ſuperueniens matrimonio conſummato, quod eſt fornicatio. 62

Iudicium generale quo tempore & loco fiet. 89
Forma iudicis venientis ad iudicium. 90
Laus Dei. 22.q.91
Legalia circa puerum Ieſum obſeruata. 3.q.37
In noua lege contenta. 12.q.108
Legis
- humanæ
  - mutatio. 12.q.97
  - poteſtas. 12.q.96
- nouæ ad veterem comparatio. 12.q.107

Legis
- veteris præcepta. 12.q.99
- differentia. 12.q.91
- effectus. 12.q.92

Lex in
- communi. 12.q.93
- ſpeciali. 12.q.95

Lex
- humana ſecundum ſe. 12.q.95
- naturalis. 12.q.94
- noua. 12.q.106
- vetus ſecundum ſe. 12.q.98

Liberalitas. 22.q.117
Liber vitæ. 1.q.24
Liberum arbitrium. 1.q.89
Litigium. 22.q.116
Locutiones Angelorum. 1.q.107
Luxuria. 22.q.153
Luxuriæ partes. 22.q.154

EX SVPPLEMENTO.

Libellus repudij. 67
Magnanimitas. 22.q.129
Magnificentia. 22.q.134
Maledictio. 22.q.76

Malitia actuum humanorum interioris voluntatis. 12.q.19
Malitia actuum humanorum in generali. 12.q.18
Malitia actuum humanorum exteriorum. 12. q. 20
Malitia culpæ angelorum. 1.q. 63
Malum. 1.q.48
Malum circa paſſiones animæ. 12.q.24
Manifeſtatio Chriſti nati. 3.q. 6
Manſuetudo. 22.q.157
Martyrium. 22.q.124
Mediator Dei & hominum Chriſtus. 3.q.26
Memoria. 22.q.49
Mendacium. 22.q.110
Meritum quod eſt effectus gratiæ cooperantis. 12.q.114
Miracula Chriſti in generali. 4.q.43
Miracula Chriſti in ſpeciali. 3.q.44
Miſericordia Dei. 1.q.21
Miſſio angelorum. 1.q.112
Miſſio diuinarum perſonarum. 1.q.43
Modeſtia in communi. 22.q.140
Modeſtia in exteriori apparatu. 22.q.169
Modeſtia in exterioribus motibus corporis. 22.q.128
Modus aſſumptionis humanæ quantum ad ordinem. 3. q.6
Modus cognitionis angelicæ. 1.q.58
Modus cognitionis propheticæ. 22.q.173
Modus conceptionis. 3.q.31
Modus emanationis rerum à principio. 1.q.45
Modus & ordo intelligendi. 1.q.85
Modus quo Chriſtus vſus eſt in ſacramento Euchariſtiæ. 3. q.81
Modus quo voluntas mouetur. 12.q.10
Modus vnionis verbi incarnati. 3.q.2
Modus vnionis perſonæ diuinæ. 3.q.3.
Modus vnionis ex parte humanitatis. 4.q.4
Modus vnionis ex parte partium humanæ naturæ. 3.q.5
Mors Chriſti. 3.q.50
Motiuum voluntatis. 12.q.9
Motus localis anglorum. 1.q.53
Mulierum ornatus. 22.q.169
Mutatio creaturarum à Deo. 1.q.105

EX SVPPLEMENTO.

Matrimonium. 41
Matrimonij error. 51
Matrimonium inquantum ſacramentum eſt. 42
Matrimonij definitio. 44
Miſericordia Dei reſpectu damnatorum. 99
Mundi qualitas reſurgentium poſt iudicium. 91
Natiuitas Saluatoris. 3.q.35
Natura prima omnium entium. 1.q.44
Negligentia. 22.q.54
Negotiatio. 22.q.77
Nomen Dei 1.q.38
Nomen Spirit. ſancti quod eſt amor. 1.q.37
Nomen Spirit. ſancti quod eſt donum. 1.q.38

EX SVPPLEMENTO.

Nuptiæ ſecundæ.	63
Obedientia.	22.q.104
Oblatio.	22.q.86
Oblatio Chriſti in templum.	3.q.37
Obſeruantia.	22.q.102
Odium.	12.q.37.item 22.q.34
Officia hominis in generali.	22.q.183
Opus — creationis creaturæ corporalis.	1.q.65
Opus — diſtinctionis ſecundum ſe, & primæ diei.	1.q.67
Opus — ſecundæ diei.	1.q.68
Opus — tertiæ diei.	1.q.69
Opus — ornatus quantum ad quartum diem.	1.q.70
Opus — quintæ diei.	1.q.71
Opus — ſextæ diei.	1.q.72
Omnes ſeptem dies in communi.	1.q.75
Oratio.	22.q.83
Ordinatio angelorum — ſecundum hierarchias.	1.q.108
Ordinatio angelorum — malorum.	1.q.109
Ordo — conceptionis.	3.q.33
Ordo — creationis ad diſtinctionem.	1.q.66
Origo diuinarum perſonarum.	1.q.27

EX SVPPLEMENTO.

Ordinis ſacramentum.	34
Effectus huius ſacramenti.	35
Qualitas ſuſcipientium hoc ſacramentum.	36
Ordinum diſtinctio.	37
Conferentes hoc ſacramentum.	38
Impedimentum huius ſacramenti.	39
Paradiſus.	1.q.102
Paruificentia.	22.q.135
Paſſiones animæ in — generali.	12.q.22
Paſſiones animæ in — ſpeciali.	12.q.26
Paſſionum — inter ſe differentia.	12.q.23
Paſſionum — ordo.	12.q.42
Paſſio Chriſti.	3.q.46
Paſſionis Chriſti cauſa efficiens.	3.q.47
Paſſio Chriſti quid effecerit.	3.q.48.& 49
Patientia.	22.q.136
Peccata quæ diſtinguuntur ſecundum reatum pœnæ.	12.q.88
Peccata ſecundum ſe.	12.q.71
Peccati — cauſæ ex parte — diaboli.	12.q.80
Peccati — cauſæ ex parte — hominis.	12.q.81
Peccati — cauſæ ex parte — voluntatis.	12.q.78
Peccati — cauſæ exteriores ex parte Dei.	12.q.79
Peccati — effectus in — corruptione naturæ.	12.q.85
Peccati — effectus in — macula animæ.	12.q.89
Peccati — effectus in — reatu pœnæ.	12.q.87
Peccati — originalis — eſſentia.	12.q.82
Peccati — originalis — ſubiectum.	12.q.83
Peccati — originalis — traductio.	12.q.81

- peccatorum
  - ad inuicem comparatio. 12.q.73
  - cauſæ
    - in generali. 12.q.75
    - ex parte appetitus ſenſitiui, 12.q.77
  - diſtinctio. 12.q.72
  - permiſſorum reditus. 3.q.88
  - ſubiectum. 12.q.74
- Peccatum
  - primi hominis, quod fuit ſuperbia. 22.q.103
  - ſecundum ſe, quod eſt cauſa alterius. 12.q.84
  - veniale ſecundum ſe. 12.q.89
- Perfectio
  - Chriſti concepti. 3.q.54
  - Dei. 1.q.4
  - in eſſe gratiæ & gloriæ. 1.q.62
- Perfectionis ſtatus in communi. 22.q.184
- Periurium. 22.q.98
- Perſeuerantia. 22.q.137
- Perſeuerantiæ vitia oppoſita. 22.q.138
- Perſonæ diuinæ in generali. 1.q.29
- Pertinentia ad perſonam
  - Patris. 1.q.33
  - Filij. 1.q.34.& 35
  - Spiritus ſancti. 1.q.36
- Perſonę in comparatione ad
  - eſſentiam. 1.q.39
  - proprietatem, 1.q.40
- Perſonarum actus notionales. 1.q.41
- Pietas. 22.q.101.& 121
- Pluralitas diuinarum perſonarum. 1.q.30
- Ad pluralitatem, vel vnitatem pertinentia in diuinis. 1.q.31
- Pœna dæmonum. 1.q.64
- Pœnitentiæ
  - effectus. 3.q.64
  - partes. 3.q.90
  - Sacramentum, 3.q.84
  - virtus. 3.q.85
- Potentia Dei. 1.q.25
- Potentiæ
  - animæ Chriſti. 3.q.13
  - animæ
    - in generali. 1.q.77
    - in ſpeciali. 1.q.78
  - appetitiuæ. 1.q.80
  - intellectiuæ. 1.q.79
- Præcepta
  - cæremonialia veteris legis
    - ſecundum ſe. 12.q.101
    - ſecundum ſuas cauſas. 12.q.102
  - iudicialia in communi. 12.q.104
  - moralia veteris legis, 12.q.100
  - charitatis. 22.q.24
  - fortitudinis. 22.q.140
  - iuſtitiæ. 22.q.122
  - prudentiæ. 22.q.56
  - pertinentia ad
    - fidem ſciendam. 22.q.16
    - intellectum, ſpem & donum timoris. 22.q.22
- Præceptorum
  - cæremonialium duratio. 12.q.103
  - iudicialium ratio. 12.q.16
- Prædeſtinatio. 1.q.23
- Præſidentia angelorum ſuper creaturam corporalem. 1.q.101

Præſum

Præſumptio. 22.q.130
Primatus Petri. 22.q.1.ar.10
Principium durationis rerum creatarum. 1.q.46
Proceſſio { diuinarum perſonarum. 1.q.27
creaturarum à Deo. 1.q.44 }
Prodigalitas. 22.q.119
Productio { angelorum in eſſe naturæ. 1.q.61
angelorum in eſſe gratiæ & gloriæ. 1.q.62
primi hominis quantum ad animam. 1.q.90
corporis primi hominis. 1.q.91
mulieris. 1.q.92 }
Propagatio hominis ſecundum corpus. 1.q.119
Prophetiæ { cauſa. 22.q.172
diuiſio. 22.q.174
eſſentia. 22.q.172 }
Prouidentia Dei. 1.q.22
Prudentia { ſecundum ſe. 22.q.47
quantum ad virtutes coniunctas. 22.q.51 }
Prudentiæ { partes in generali. 22.q.48
partes ſingulæ. 22.q.49
ſpecies. 22.q.50
vitia oppoſita, cum ea ſimilitudinem habentia. 22.q.55 }
Pugna dæmonum. 1.q.114
Purgatio Mariæ Virginis. 3.q.37
Puſillanimitas. 22.q.133

EX SVPPLEMENTO.

Pœna damnatorum. 97
Pœnitentiæ { ſacramentum ſuſcipientes. 16
ſolennis ritus. 28 }
Raptus. 22.q.175
Recuperatio virtutum per pœnitentiam. 3.q.89
Religio ſecundum ſe. 22.q.81
Religionis ingreſſus. 22.q.189
Religionis ſtatus in quo conſiſtat. 22.q.186
Religionum differentia. 22.q.188
De religioſis competentibus. 22.q.187
Remiſſio venialium peccatorum. 3.q.87
Reſtitutio. 22.q.62
Reſurrectio Chriſti. 3.q.53
Reſurgentis Chriſti qualitas. 3.q.54
Reſurrectionis Chriſti manifeſtatio. 3.q.55
Reſurrectionis cauſalitas. 3.q.56
Rixa. 22.q.4

EX SVPPPLEMENTO.

Receptacula animarum. 69
Reſurrectio. 75
Reſurrectionis { cauſa. 76
tempus & modus. 77
terminus. 78
conditio. 79 }
Reſurgentium qualitas. 81
Sacerdotium Chriſti. 3.q.22

Sacramenta. 3.q.60
Sacramentorum
- cauſa. 3.q.64
- character. 3.q.63
- effectus principalis. 3.q.62
- neceſſitas. 3.q.61
- numerus. 3.q.65

Sacrificia. 22.q.8
Sacrilegium. 22.q.99
Sanctificatio B. Virginis. 3.q.37
Sapientiæ donum. 22.q.45
Scandalum. 22.q.43
Scientia
- Dei. 1.q.14
- Dei
  - pertinens ad animam Chriſti. 3.q.10
  - infuſa, vel acquiſita. 3.q.11
- indita & experimentalis. 3.q.12

Scientiæ Domini. 22.q.9
Schiſma. 22.q.39
Seditio. 22.q.42
Senſualitas. 1.q.81
Senſus hebetudo. 22.q.15
Septimus dies, & ad illum pertinentia. 1.q.73
Sepultura Chriſti. 3.q.50
Seſſio Chriſti ad dexteram Patris. 3.q.58
Similitudo diuinarum perſonarum. 1.q.42
Simonia. 22.q.100
Simplicitas Dei. 1.q.3
Simulatio. 22.q.111
Sobrietas. 22.q.149
Spes & deſperatio. 12.q.40
Spes ſecundum ſe. 12.q.17
Spei ſubiectum. 22.q.18
Status
- primi hominis ſecundum intellectum. 1.q.49
- hominis in generali. 22.q.183

Ad ſtatum primi hominis ad conſeruationem indiuidui pertinentia. 1.q.97
Subſtantia angelorum abſoluta. 1.q.50
Studioſitas. 12.q.166
Stultitia. 22.q.46
Superbia in communi. 22.q.162
Superſtitio. 22.q.92
Superſtitionis ſpecies quantum ad cultum veri Dei. 22.q.63
Superſtitiones nonnullarum obſeruationum. 22.q.96
Suſurratio. 22.q.74

EX SVPPLEMENTO.

De modo quo ſancti ſe habent ad damnatos. 94
Satisfactio & eius quidditas. 12
Satisfactionis
- poſſibilitas. 13
- qualitas. 14

De his per quæ fit ſatisfactio. 15
Signa quæ iudicium præcedent. 73
Sponſalia. 43
Suffragia mortuorum. 71
Temperantia. 22.q.141

Temperantiæ	vitia oppoſita.	22.q.142
	partes in generali.	22.q.143
	partes ſingulæ in ſpeciali.	22.q.144
	præcepta.	22.q.70
Tentatio	Chriſti.	3.q.41
	primorum parentum.	22.q.165
	qua Deus tentatur.	22.q.97
Timor.		12.q.41. & 22.q.125
Timoris	obiectum.	12.q.42
	cauſa.	12.q.43
	effectus.	12.q.44
	donum ſpei reſpondens.	22.q.19
	vitium.	22.q.125
Traductio hominis ex homine ſecundum animam.		1.q.118
Transfiguratio Chriſti.		3.q.45
Triſtitia ſecundum ſe.		12.q.35
Triſtitiæ	bonitas vel malitia.	12.q.39
	cauſæ.	12.q.36
	effectus.	12.q.37
	remedia.	12.q.38
Venditio.		22.q.77
Verecundia.		22.q.134
Veritas.		1.q.16. & 22.q.109
Virtutis ſubiectum.		12.q.56
Virtutes	cardinales.	12.q.61
	theologicæ.	12.q.62
Virtutum	æqualitas.	12.q.66
	cauſa.	12.q.63
	connexio.	12.q.65
	duratio poſt hanc vitam.	12.q.67
	eſſentia.	12.q.55
	intellectualium diſtinctio.	12.q.57
	medium.	12.q.64
	moralium ab intellectualibus diſtinctio.	12.q.58
	moralium ſecundum comparationem ad paſſiones diſtinctio.	12.q.59
	moralium ab inuicem diſtinctio.	12.q.60
Vindicatio.		22.q.108
Virginitas.		22.q.152
Virginitas Mariæ Virginis.		3.q.28
Viſio Dei.		1.q.12
Vita Dei.		1.q.18
Vitæ diuiſio in actiuam & contemplatiuam.		22.q.179
Vita	contemplatiua.	22.q.180
	actiua.	22.q.182
Vitarum inter ſe comparatio.		22.q.132
Vitia ſecundum ſe.		12.q.71
Vltimus finis hominis.		12.q.1
Vnio animæ ad corpus.		1.q.76
Vnionem Chriſti conſequentia.		3.q.16
Vnitas Dei.		1.q.11

Vnitas { coniuncta quantum ad voluntatem. 3.q.18
Vnitas { Chriſti incipientis quantum ad eſſe. 3.q.17
Vnitas { coniuncta quantum ad operationem. 3.q.19
Voluntarium. 12.q.6
Voluntas. 1.q.82
Voluntas { Dei. 1.q.19
Voluntas { quorum ſit vt volitorum. 12.q.8
Pertinentia ad voluntatem primi hominis. 1.q.95
Votum. 22.q.88
Vſura. 22.q.78
Vſus qui eſt actus voluntatis. 12.q.16

EX SVPPLEMENTO.

Viſio diuinæ eſſentiæ per comparationem ad beatos. 92
Voluntas & intellectus damnatorum. 98
Vxoricidium. 60

FINIS.

INDEX TERTIVS

SECVNDVM ALPHABETI

quoque ordinem digeſtus, res omnes atque doctrinas memorabiles, quæ in tribus iſtius Summæ partibus tractatæ ſunt, ſummatim comprehendens, & locum vbi latiùs explicantur, demonſtrans: Nunc recèns acceſſione earum omnium memorabilium doctrinarum & rerum ſuis locis inſertarum, quæ in Supplemento continentur, locupletatus.

Animaduerte Lector, notas, quibus breuitatis gratia in hoc indice, & aliis vſi ſumus, ante primum indicem breuiter eſſe declaratas.

A

ABDICATIO rerum temporalium ſecundùm præparationem animi, vt ſcilicet homo ſit paratus, ſi opus fuerit, omnia dimittere, vel diſtribuere, pertinet directè ad perfectionem: non autem abdicatio rerum actualis: quia ſic in ea non conſiſtit eſſentialiter perfectio, ſed eſt quoddam perfectionis inſtrumentum. 12. q. 108. 4. ad 4. item 22. qõ. 184. 7. ad 1.

¶ Ablatiuus conſtruitur in vi cauſæ efficientis, vel finalis, vel formalis: vel in vi effectus formalis. 1. q. 37. 2. c.

¶ Ablutio manuum in miſſa fit ad decentiam: & ſignificat emundationem etiam à minimis peccatis. 3. q. 83. 5. ad 1.

1 Abraham fuit perfectus. 22. q. 186. 4. ad 2.

2 Abraham æqualiter meruit in matrimonio, ſicut Ioannes in virginitate. 22. q. 152. 4. ad 1. item q. 186. 4. ad 2.

3 Abraham eſt primum exemplum fidei tripliciter, ſcilicet primo recedendo ab infidelibus, primo credendo aliquid ſupra naturam: & primo accipiendo circuncilionem. 1. q. 1. 2. ad 2. item 7. ad 2. item 12. q. 102. 5. ad 1. item 3. q. 70. 2. c.

4 Peccatum idololatriæ incepit tempore Abrahæ. 22. q. 94. 4. ad 2. item q. 174. 6. c. item 3. q. 70. 2. ad 1.

5 Abraham petens ſignum promiſſæ poſſeſſionis, non tentauit Deum, nec peccauit.

peccauit.22. q.97.2.ad 3.
6 Abraham non fuit mendax, dicendo Saram ſororem ſuam. 22. q. 110. 3. ad 3. item 4. ad 5. item q.111. 1. ad 1.
7 Abraham accedens ad ancillam ſuam, non peccauit. 22. quæſt. 154. 2. ad 3.
8 Abraham volens occidere Iſaac, non peccauit: quia debuit obedire præcepto Dei. 12.q.94.5.ad 2.item 22.q.64.6.ad 1. item q.104. 4.ad 2. item q. 154. 2.ad 2.
9 Abraham emendo ſpeluncam in ſepulturam non peccauit. 22. q. 100. 4. ad 3.
10 Chriſtus ſpecialiter dicitur filius Abrahæ,& Dauid,triplici ratione,ſcilicet quia ad hos ſpecialiter de Chriſto repromiſſio facta eſt: & quia Chriſtus futurus erat Rex,Propheta,& Sacerdos: & quia in Abraham primò incepit circunciſio, & in Dauid electio.3. q.31. 2.0.
11 Abraham fuit primus inter antiquos patres,quia accepit promiſſionem de Chriſto naſcituro.3. q.70. 2. c.
12 Promiſſio de Chriſto facta fuit Abrahæ, non quidem propter meritum eius, ſed ex gratia Dei. 12. q.98. 4. c.
13 Omnes deſcendentes ab Abraham decimati ſunt in eo, præter Chriſtum.3. q.31. 8.0.
14 ¶ In communi. * Abraham dedit decimas Melchiſedech ſummo ſacerdoti. 22. q. 87. 1. ad 3.
15 Abraham adorauit Angelos,inquantum apparentes in corporibus,quaſi imaginibus repræſentabant Trinitatem. 1. q. 51. 3. ad 5.
16 Abraham iuſtè obtulit angelis cibos, quia credidit eos homines eſſe, in quibus tamen Deum venerabatur, ſicut ſolet Deus eſſe in prophetis: vt Auguſt. dicit. 1. q. 51. 3. ad 5.
¶ Abrenuntiatio diuitiarum comparatur eleemoſynis, ſicut vniuerſale particulari: & holocauſtum ſacrificio. 12. q.102. 3. ad 8.item 22. q. 186.3.ad 6.item 5.
¶ Abſcondere peccatum,contingit dupliciter, ſcilicet dum fit, & per negligentiam confeſſionis.Primum eſt remedium contra peccatum,quia peius eſt peccatum publicum, quàm occultum,propter maiorem contemptum, & propter ſcandalum. Sed ſecundum contrariatur pœnitentiæ. 3. q. 84. 6. ad 1.
1 ¶ Abſolutio facta à ſacerdote peccatore,valet,ſicut & à iuſto,niſi ſit hæreticus 22. q.39. 3. o.
2 Abſoluit Deus auctoritatiuè, homo verò vt miniſter & inſtrumentaliter. Et inter miniſtros Dei Papa dicitur abſoluere aliquem, etiam ſi per alium officium abſolutionis impendat.1. quæſt.112. 2. ad 2.fin.1.
3 Forma abſolutionis ſacramentalis eſt hæc: Ego te abſoluo: reliqua quæ adiunguntur,ſunt in arbitrio ſacerdotis.3.q.84.3.c.
4 Forma abſolutionis ſacramentalis differt à forma baptiſmi & confirmationis. 3. q.84. 3.c.
5 Forma abſolutionis ſacramentalis debet fieri per verbum indicatiuum. 3. q.84. 3.o.
6 Abſolutio in publico facta,vt in miſſa, & prima,& completorio,non eſt ſacramentalis.3. q.84. 3.ad 1.
7 Effectus, * Culpa remittitur per abſolutionem ſacerdotis. 3. quæſt. 84. 2. ad 3.
8 Quædam reliquiæ peccati remanent poſt abſolutionem, ſcilicet diſpoſitio ad peccatũ,& reatus, licet diminuta.3.q.86.5.o.item q.89.1.ad 3.
¶ Abſo

Abſolutum eſt prius relatiuo ſecundùm eſſe, & eſt poſterius relatiuo ſecundùm dici. 12. q. 16. 4. ad 2.

1 ¶ Abſtinentia importat ſubtractionem ciborum. Ideò eſt virtus, ſi ratione reguletur. 22. q. 143. c. item q. 146. 1. o.

2 Abſtinentia eſt ſpecialis virtus. 22. q. 146. 2. o.

3 Effectus, * Abſtinentia à cibo neceſſario ad valetudinem, quoad optimam diſpoſitionem corporis, laudatur, non autem quoad ea quæ incumbunt ex officio, vel ſocietate. 22. q. 141. 6. o. item q. 142. 1. c. item q. 147. 1. 2. o. item q. 150. 1. ad 1.

4 Abſtinentia conſiſtit in medio, licèt denominetur à defectu. 22. quæſt. 146. 1. ad 3.

5 Vſus ciborum & eorum abſtinentia non pertinent ad regnum Dei, niſi ſint cum ratione, fide & dilectione Dei. 22. q. 146. 1. ad 1.

6 In ſcientia abſtinentia eſt miniſtranda, vt ſcilicet homo à cibis abſtineat, prout oportet, pro congruentia hominum cum quibus viuit, & perſonæ ſuæ: & pro valetudinis ſuæ neceſſitate. 22. quæſt. 146. 1. c. fi.

1 ¶ Abſtractio triplex, ſcilicet à materia, & ab inferiori, & à ſenſu. 1. q. 40. 3. c.

2 Abſtractio duplex, ſcilicet ſecundùm duplicem operationem intellectus, id eſt, per modum compoſitionis & diuiſionis. Sicut cùm intelligimus aliquid non eſſe in alio, vel eſſe ſeparatum ab eo, vel per modum ſimplicis & abſolutæ conſiderationis: ſicut cum intelligimus vnum, nihil conſiderando de alio. 1. q. 85. 1. ad 2.

3 Abſtractio fit à materia quadruplici, ſcilicet ſenſibili, intelligibili, communi, & indiuiduali. 1. q. 85. 1. ad 2. item 3. q. 77. 2. ad 4.

4 Mathematica abſtrahunt à materia ſenſibili, non autem à materia intelligibili, ſed per eam demonſtrant. 1. q. 85. 1. ad 2. item 3. q. 77. 2. ad 4.

5 Intellectus agens abſtrahit ſpecies intelligibiles à phantaſmatibus, inquantum virtute eius poſſumus intelligere naturas ſpecierum, ſine conditionibus indiuidualibus. 1. q. 12. 13. c. item q. 85. 1. ad 1. item ad 3. item ad 4.

6 Neceſſe eſt quòd intellectus noſter abſtrahat à phantaſmatibus. 1. q. 85. 1. o. item q. 86. 2. ad 2. item q. 101. 1. o.

7 Immo in ſtatu innocentiæ homo non acquiſiuiſſet ſcientiam ex ſenſibus. 3. q. 61. 2. o.

8 Omnis intellectus abſtrahit ab hic & nunc: aliter tamen angelicus, quàm humanus. 1. q. 50. 2. c. item q. 107. 4. c.

9 Perfectio prudentiæ & cuiuſlibet intellectualis virtutis conſiſtit in abſtractione à ſenſibilibus. 22. q. 53. 6. c.

10 Quanto plus intellectus abſtrahit à ſenſibilibus, tanto melius intelligit. 22. q. 15. c. item q. 53. 6. c.

11 Abſtractio à ſenſibus dupliciter contingit, ſcilicet ex cauſa animali, id eſt, attentione ad intelligibilia vel imaginabilia, vel ex cauſa naturali, id eſt, ex infirmitate vel ſomno. 22. q. 173. 3. c.

12 Abſtractio à ſenſibus ex triplici cauſa contingit, ſcilicet corporali: vt infirmitate vel diabolica, vel diuina. 22. quæſt. 173. 3. c. item quæſt. 175. 1. c. fi.

13 In abſtractione ſpeciei intelligibilis eſt ordo: quia primo oportet, quòd ſpecies repræſentetur ſenſui; ſecundo imaginationi, & tertio intellectui poſſibili, qui immutatur ſpeciebus phantaſmatum, ſecundùm illuſtrationem intellectus agentis. 22. q. 173. 2. c.

14 Abſtractio à ſenſibus quandoque fit perfectè, ſcilicet vt nihil ſenſibus

percipiatur quandoque imperfectè, ſcilicet vt diſcernatur, ſed non plenè inter viſa imaginariè,& viſa per ſenſum.22.q.173. 3.c.
15 ¶ Viſio Dei.* Videns Deum per eſſentiam, non poteſt aliquid abſtrahere ab alio.3. q.3. 3.c.
16 Homo in hac vita non poteſt videre eſſentiam Dei, niſi abſtrahatur à ſenſibus.1.q.12.11.ad 2.item 12. q.98.2.ad 3.item 22.q6.175.4.o. item 5.c. item q.180.5.c.
17 Chriſtus mortalis videbat Dei eſſentiam, ſicut etiam beati ſine abſtractione à ſenſibus.22. q.175.4.ad 1.
18 Ad videndum eſſentiam Dei non oportet abſtrahi ab operibus vegetatiuis.22.q.175. 5.ad 3.
19 In viſione prophetica aliquando fit abſtractio à ſenſibus,aliquando verò non.22. q. 173. 3. o.
1 ¶ Abſtractum.*In Deo.* Abſtractum & concretum in diuinis ſunt idem realiter,& differunt ratione.1.q.1.2.3.c.item q.3.3.c.item ad 1.item q.40.1.ad 1. item 2.c. item 3. q.17. 1.c.
2 ¶ In creaturis.* In omni creatura differunt concretum & abſtractum.1. q.40.1. ad 1.
3 Omne abſtractum etiam non ſubſiſtens, eſt tantum vnum numero. 1. q.54. 1.c.
4 Abſtractum ſignificat incompletum non ſubſiſtens,cõcretum verò compoſitum.1.q.3.3.ad 1.item q.13.1.ad 2.item q.32. 2.c.
5 Nomina concreta ſignificant ens completum ſubſiſtens, ſed abſtracta quo aliquid eſt.1.q.3.3.ad 1.item q.13.1.ad 2. item q.32.2.c.
6 Nomina concreta & abſtracta poſſunt prædicari de Deo.1. q.3. 3.ad 1. item q.13.1.ad 2. item q.32. 2.c.
¶ Abuti poteſt aliquis prophetia vt obiecto, non autem vt principio. 22. q.55. 4. ad 1.
1 ¶ Accedere ad Deum, vel recedere, non eſt paſſibus corporis, ſed affectibus mentis. 1. q.3. 1.ad 5.
2 Deus dicitur accedere,ad nos,vel recedere,inquantum participamus influentiam bonitatis eius, vel deficimus ab ea.1. q.9. 1.ad 3.
1 ¶ Acceptio perſonarum eſt attendere ad conditionem perſonæ, nihil facientem ad illud negotium. 1. q.23. 5.ad 3. item 12. q.97. 4. ad 2. item q.98.4.ad 2.item q.106.3.ad 1.item 22.q.63.1.o. item 2.4.c.
2 Acceptio perſonarum eſt tantum de re debita. Ideò non conuenit Deo. 1.q.23.5.ad 3. item q.65.2.ad 3. item 12.q.8.4.ad 2. item q.106. 3. ad 1. item 22.q.63.1. ad 3.
3 In honorando contingit acceptio perſonarum. 22. q.63. 3. o.
4 In iudiciis contingit acceptio perſonarum. 22.q.63. 4.o.
5 Acceptio perſonarum eſt peccatum oppoſitum iuſtitiæ diſtributiuæ. 22. q. 63. prin. item 1.o. item 2. c.
6 Acceptio perſonarum eſt grauius peccatum in re ſpirituali, quàm temporali.22.q.63. 2.o.
1 ¶ Acceſſus eſt prior in intentione, & poſterior in executione quàm receſſus.12.q.29.2.ad 3.item q.36.1.c. item 3. q.85.6. ad 2.
2 Acceſſus eſt prior receſſu ex parte mouentis, ſed eſt poſterior ex parte mobilis.12. q.113.8. ad 1. item 3. q.85. 6. ad 2.
1 ACcidens non eſt ens,ſed entis.1.q.5.5.ad 2.itẽ q.90.2.c.item 12.q. 55.4.ad 1.item q.110.2.ad 3.item 3.q.11.5.ad 3.item q6.77.1.ad 4.
2 Propria diffinitio accidentis non eſt eſſe in ſubiecto,ſed eſt eſſe rem cui debetur eſſe in ſubiecto.3. q.77. 1. ad 2.

3 Accidens in concreto diffinitur per ſubiectum loco generis, ſed in abſtracto loco differentiæ.12.q.53.2.ad 3.

4 Non omne adueniens rei poſt eſſe completum,eſt accidens. 3.qu.2. 6. ad 2.

5 Omnis accidens & omnis forma non ſubſiſtens,eſt ens,verum,& bonum, vt quo,non autem vt quid.12.q.55.4.ad 1.

6 Omne accidens dependet à ſubiecto,& per illud diffinitur. 12.q.53.3. ad 3.

7 Imò menſura debet eſſe homogenea,i.eiuſdem generis cum menſurato. 1.q.3.5.ad 2. item 12. q.19.4.ad 2.

8 Omne accidens eſt per ſe reſpectu alicuius ſubiecti,eum omne per accidens reducatur ad per ſe.1.q.22.4.o.item q.103.7.c. item ad 3.

9 Omne accidens eſt nobilius ſuo ſubiecto ſecundum quid,ſed ſimpliciter eſt econuerſo. 1. q.16. 6. ad 1.item 12. q.64.4.c.item q.110.2.ad 2. item 22.q.23.3.ad 3.item 3.q. 11.5.ad 3.

10 Nullum accidens excedit ſuum ſubiectum ſecundum eſſe,ſed ſecundum operationem.1.q.115.1.ad 5.

11 Quod conuenit accidenti ex parte ſubiecti,& non ex ratione accidentis, non attribuitur accidenti in abſtracto, ſed in concreto.12. quæſt.53. 2.ad 3.

12 Accidens poteſt eſſe ſine ſubiecto,virtute Dei.3.q.77.1.o.

13 Accidens non poteſt tranſire de ſubiecto ad ſubiectum idem numero, ſed bene idem ſpecie.3.q.62.3.ad 3.item q.77.1.c.

14 Accidens indiuiduatur, numeratur,& diſtinguitur ſecundum ſuum ſubiectum.1.q.29.1.c.item q.39.3.c.

15 Accidentia numerantur ſecundum ſuppoſita.1.q.36.4. ad 9.item q.39. 3.c.

16 Duo accidentia numero eiuſdem rationis,non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto.1.q.94.3.ad 1,item 12.q.63. 4.ad 3.

17 Accidens poteſt eſſe ſubiectum accidentis, ſed per ſubſtantiam.1.q.77. 7.ad 2.item q.78.4.ad 3.item 12.q.7.o.ad 3.item q.50. 2.ad 2. item q.56.1.ad 3.item 3.q.77.2.ad 1.

18 Subiectum eſt cauſa proprij accidentis in triplici genere cauſæ.ſ.vt cauſa materialis,efficiens,& finalis. Aliorum autem accidentium eſt tantum cauſa materialis.1.q.77.6.o.

19 Subiectum eſt cauſa propria accidentis,non per tranſmutationem , ſed per quandam naturalem conſequentiam & reſultationem.1.q.77.6.ad 3.item 7.ad 1.

20 Accidentia non habent materiam ex qua, ſed in qua.ſ.ſubiectum,& circa quam.ſ.obiectum.12.q.55.4.c.

21 Accidens comparatur ad ſubiectum, vt actus ad potentiam. 1.q.3. 6.c. item q.54.3.ad 2.

22 Accidentium innaturalium ſubiectum eſt tantum cauſa materialis. 1. q.77.6.o.

23 Accidens in concreto habet genus in ſubiecto loco materiæ, ſed in abſtracto à modo eſſendi.12.q.35.4.ad 2.

24 Accidens poteſt agere in ſuum ſubiectum tantum formaliter,non autem effectiuè.12.q.85.1.ad 4.item q.110.2.ad 1.item q.111. 1.ad 1. item 2.ad 1.

25 Subſtantia ſpiritualis non eſt ſubiectum accidentis, niſi pertinentis ad intellectum vel voluntatem.12.q.56.5.o.

26 ¶ Sacramentum.*Deus inſtituit quod accidentia panis & vini ſint in ſacramento

cramento altaris, & ibi maneant ſine ſubiecto, quadruplici ratione, ſcilicet quantum ad vſum, quantum ad manducationem ſpiritualem, quæ eſt per fidem, quantum ad vitationem horroris, & irriſionis, & quantum ad ſpiritualia, quæ per corporalia conſueuerunt oſtendi. 3. q.75. 1.ad 3. item 5.o. item q.70. 1.ad 3.

27 Accidens eſt ibi ſine ſubiecto. 3. q.75. 5. o. item q.77. 2.o.

28 Quantitas eſt ibi ſubiectum aliorum accidentium. 3.q.77.1.o.

29 Accidentia hæc non ſunt ſubiectiuè in aëre. 3. q.77. 1. c.

30 Accidentia hæc habent modum eſſendi, agendi & patiendi ſubſtantiæ. Ideò poſſunt agere & pati, quicquid poterat ſubſtantia præexiſtens. 3. q. 77. 3. 4. 5. 6. 7. 8. o.

31 Accidentia hæc agunt virtute ſubſtantiæ. 3. q. 75. 6.ad 3. item quæſt. 77. 3. o.

32 Accidentia hæc poſſunt immutare ad formam ſubſtantialem. 3. q. 77. 3. ad 3.

33 Accidentia hæc immutant corpora vicina. 3. q.77.3.o.

34 Accidentia hæc nutriunt. 3. q. 77. 6. o.

35 Accidentium iſtorum operationes quædam ſunt naturales, & quædam miraculoſæ. 3. q.75. 6. ad 3.

36 Ex eis poteſt aliquid generari. 3.q.77.5.o. item 8.ad 3.

37 Hæc accidentia poſſunt miſceri cum aliis liquoribus. 3.q.77.8.o.

38 Accidentia hæc poſſunt frangi, nec tamen Chriſtus frangitur. 3. quæſt. 77. 7. o.

39 Hæc fractio tria ſignificat, ſcilicet diuiſionem corporis Chriſti in paſſione, diſtributionem virtutis eius & triplicem ſtatum animarum, ſcilicet quia quidam ſunt adhuc viui, quidam in plena participatione beatitudinis: & quidam in expectatione plenæ beatitudinis. 3. qõ.83. 5. ad 7. item ad 8.

40 Accidentia hæc corrumpi poſſunt, ſicut & ante conſecrationem dupliciter, ſcilicet per ſe, id eſt, per alterationem contrariarum qualitatum, per augmentum & diminutionem, id eſt, per additionem vel diuiſionem quantitatum: & per accidens, id eſt, per corruptionem ſubiecti. 3. q.77.4. o. item 5. c.

41 Iſta corruptio non eſt miraculoſa, ſed miraculum præſupponit. 3. q.77. 4. ad 3. item 5. c.fi.

42 Nulla immutatio horum accidentium facit ibi deſinere corpus Chriſti, niſi qua corrumperetur ſubſtantia panis & vini, ſi adeſſet. 3.qõ.76.6. o. item 8.c.fi. item q.77.4.o. item 5.8.c. item ad 3. item q.83. 6.ad 7.

43 Accidentia hæc ſunt compoſita ex quo eſt, & quid eſt. 3. quæſt. 77. 1. ad 3.

44 ¶ Medium. * Nihil poteſt eſſe medium inter ſubſtantiam & accidens. 1. q.77. 1. 5.

45 Accidens ſpeciei conſequitur formam, accidens autem indiuidui conſequitur materiam. 1. q.54. 3. ad 2.

46 Accidens dicitur dupliciter, ſcilicet natura accidentis condiuiſa ſubſtantiæ, & quod nominat aliquid per aliud. 1. qõ.77. 1.ad 5. item 12. q.7.1. ad 2. item 3.q.2. 6.ad 2.

47 Accidens per ſe conſideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens. 12.q.7.2.ad 2. item q.18. 3.ad 2.

48 Accidens aliquod miraculosè productum in aliquo ſubiecto, efficitur ei naturale, ſicut cæcus miraculoſe illuminatus, naturaliter videt. 1. q.77. 4. ad 3.

49 Accidens omne præter rationem rei eſt duplex, ſcilicet determinatiuũ alicuius eſſentialium principiorum, & non determinatiuum. Secũdum tantum eſt in angelis, ſed vtrunque eſt in compoſitis. 1. q. 54. 3. ad 2.

50 ¶ In Deo.* Nullum accidens eſt in Deo. 1. q. 3. 6. o. item q. 6. 3. c. item q. 28. 2. c. item quæſt. 29. 3. ad 3. item q. 40. 1. ad 1. item qu. 54. 3. ad 2.

51 Iſta eſt per ſe, & nullo modo per accidens: Pater eſt Deus, & econuerſo. 1. q. 39. 6. ad 2.

52 Accidens in abſtracto, non prædicatur ſecundum magis & minus. 12. q. 52. 1. 2. 3. o. item q. 53. 2. ad 3.

53 Accidens non generatur, nec corrumpitur, & quæ corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur, non quidem quia aliqua pars eorum remaneat, ſed quia remanent in potentia materiæ vel ſubiecti. 1. q. 104. 4. ad 3. item 12. q. 110. 2. ad 3.

54 Accidens non variatur ſubiectiuè, ſed ſubiectum ſecundum ipſum. 1. q. 9. 2. ad 3. item q. 16. 8. c. fi.

1 Quod autem accidit in hominibus, quod bonum ſit, vt in paucioribus, & malum, vt in pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deuiare à medio, quàm medium tenere: & etiam quia ſenſibilia ſunt magis nota apud multos, quàm bona rationis. 12. q. 71. 2. ad 3.

2 Omne quod aduenit alicui poſt eius eſſe completum, conuenit ei accidentaliter, niſi trahatur in communione illius eſſe completi. 3. q. 2. 6. ad 2.

3 Quod accidit alicui naturæ, non eſt vniuerſaliter in illa natura. 1. q6. 51. 1. c.

4 Nulla forma de genere ſubſtantiæ conuenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adueniens accidentaliter, eſt accidens. 1. q. 67. 3. c.

1 ¶ Accidia eſt tædium bene operandi; & triſtitia de re ſpirituali. 1. q. 63. 2. ad 2. item 22. q. 65. 1. 2. c. item 3. c. item ad 2. item 4. c. item ad 2. item q. 54. 2. ad 1.

2 Accidia non eſt receſſus mentis à quocunque bono ſpirituali, ſed à diuino, cui oportet mentem ex neceſſitate inhærere. 22. q. 35. 5. ad 2.

3 Accidia eſt peccatum. 22. q. 35. 1. o.

4 Accidia de ſe eſt peccatum mortale. 22. q. 35. 3. o.

5 Triſtitia de bono ſpirituali diuino, eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet accidia: ſed in communi conuenit omni vitio. Similiter gaudium de bono ſpirituali diuino, conuenit ſpeciali virtuti, ſcilicet charitati, ſed in communi conuenit omni virtuti. 22. q. 35. 2. o. item 3. ad 2. item 4. ad 3.

6 Accidia eſt ſpecies triſtitiæ. 12. q. 35. 8. o.

7 Accidia eſt vitium capitale. 22. q. 35. 4. item q. 36. 4. c.

8 ¶ Diuiſio.* Filiæ accidiæ ſunt ſex, ſcilicet malitia, rancor, puſillanimitas, deſperatio, torpor, & euagatio mentis. 22. q. 35. 4. o. item q. 36. 4. c.

9 Accidia eſt contraria charitati. 22. q. 35. 3. c. fi.

10 Accidia & inuidia opponitur gaudio charitatis, ſ. prima, vt eſt de bono diuino, ſecunda, vt eſt de bono proximi. 12. q. 34. prin. item q. 35. prin. item 3. c. item q. 36. c. item ad 3.

11 Accidia eſt contra tertium præceptum decalogi. 22. q. 35. 3. ad 1.

12 ¶ Effectus. * Ieiunantes maximè impugnantur circa horam ſextam, id eſt, in meridie ab accida, propter famẽ, & æſtus ſolis. 22. q. 35. 1. ad 2.

¶ Diuiſio

1 ¶ Diuiſio. *Accipere aliquid in bono vel malo, dicitur dupliciter. ſ. accipere proprie,& accipere abuſiue. 22.q.55.4.ad 1.
2 Non omne acceptum, eſt receptum in aliquo. 1. q. 17. 2. ad 3.
3 Accipere ab alio, eſt commune Chriſto & creaturæ analogicè, non autem vniuocè. 1.q.33.3.ad 2.
¶ Accipiter ſignificat miniſtros potentum ad prædam. 12.q.102.6.ad 1. col.3.
1 ACcuſatio debet fieri in ſcriptis. 22.q.68. 2.0.
2 Accuſatio eſt de præcepto valenti probare peccatum contra communitatem. 22.q.68.1.0.
3 Accuſatio eſt iniuſta per calumniam, præuaricationem, & tergiuerſationem. 22.q.68.3.0.
4 In denuntiatione enim attenditur emendatio fratris, ſed in accuſatione punitio criminis. 22.q.67.3.ad 2. item q.68. 1.c.
5 Accuſatus tenetur dicere veritatẽ iudici interroganti iuridicè. ſ. ſi præceſſit infamia, vel indicia expreſſa, vel probatio ſemiplena. 22.q.69.1. o.item 2.c.
6 Accuſatus poteſt defendere ſe per prudentiam, non autem per calumniam vel colluſionem. 22.q.69.2.o.item 3.c.
7 Et ei licet appellare. 22.q.69.2.3.c.
8 Accuſatus falſo ex leuitate & non ex malitia, poteſt remittere pœnam talionis, non autem ſi deſiſtat per colluſionem, ſed tantum princeps. 22.q.68.4. ad 2.
9 ¶ Accuſans in probatione deficiẽs meretur pœnã talionis. 22.q.64.4.o.
10 Accuſans falſo, meretur duplicem pœnam. ſ. talionis pro nocumẽto accuſati, & infamiæ pro calumnia. Sed quandoque princeps liberat ab vtraque, & quandoque tantum à prima. 22.q.68.4.ad 3.
11 Deſiſtere ab accuſatione ordinatè, & ſine vitio, contingit dupliciter. ſ. ſi in proceſſu perpendat ſe falſo accuſaſſe, vel ſi princeps eam aboleat. 22.q. 68.3.ad 3.
12 In notoriis non requiritur accuſator, quia infamia tenet locum accuſatoris. 22.q.67.2.ad 3.item 3, ad 2.
13 Subditi poſſunt ſuos ſuperiores accuſare. 22.q.68.1.ad 2.
14 Nullus debet accuſare religioſum in capitulo de crimine occulto. 22.q. 33.7.ad 4.
15 Excommunicati infames, & de maiori crimine accuſati, non poſſunt accuſare. 22.q.69.1.ad 1.
1 ¶ Acetum & vinum differunt ſpecie. 3.q.74.5. ad 2.
2 Acetum non poteſt naturaliter mutari in vinum, niſi reſoluatur in materiam primam. 3.q.7.5. ad 2.
3 Achaz rex non petens ſignum à Deo peccauit, & non peccaſſet ſi ſignum petiiſſet. 22.q.97.2.ad 3.
¶ Acquirere illicitè, contingit tripliciter, ſcilicet vel ratione cauſæ, vel acquirentis, vel eius à quo aufertur. 22.q.32.7.c.item qõ. 62.5.ad 1. item q.87.2.ad 2.
1 ACtio Dei eſt ſua eſſentia, & ſua potentia. 1.q. 14. 4.o. item q.19. 1. o.item 4 ad 2.item q.25.1.ad.2. Item q.30. 2. ad 3. item q. 41.4. ad 3.item q.45. 3.ad 1.item q.54.1.2.3.c.item q.77.1.c.item 2.c.item q.79.1.c.item q.87.3.c.item 12.q.40.4.c. item q.55.2.ad 3. item 3. q.9.1.ad 1.
2 Actio Dei eſt vna ſecundum rem, & multæ ſecundum rationem. 1.q.30. 2.ad 3.

3 Deus

3 Deus agit in omni operante.1.q.105.5.o. item 12.q.55. 4.ad 6.

4 Actio Dei quæ operatur in omni operatione creaturæ, non eſt creatio. 1.q.25.8.o.

5 Actio Dei non ſubtrahit actiones agentium inferiorum.1.q.105.5. o.

6 Omnis actio creaturæ eſt à Deo.1.q.105.5.e.item 12.q.6. 1.ad 3.item q.79.2.o.item q.109.5.c.

7 Omnis actio formæ ſubſtantialis vel accidentalis,dependet à Deo.3.q. 77.3.ad 2.

8 .Actio intellectus & cuiuſlibet creaturæ,dupliciter dependet à Deo,ſcilicet formaliter & effectiuè.1.quæſt.105. 5. e.item 12. quæſt. 109. 1.e.

9 Actio propriè eſt operatio voluntatis imperata, manens in operante. Sed facere eſt operatio tranſiens.12.q. 57. 4.e. item 5.ad 1.

10 Actio recta differt ab actione reflexa.1.quæſt. 28.4.ad 2.item q.87. 3. ad 2.

11 Duplex eſt actionis genus,vna,ſ.actio quæ tranſit in aliquid exterius,inferens ei paſſionem, ſicut vrere & ſecare. Alia verò quæ non tranſit in rem exteriorem, ſed magis manet in ipſo agente. Et hæc eſt duplex,ſcilicet quædam corporalis,ſicut ſentire:& alia ſpiritualis, ſicut intelligere,& velle.1.q.18.ad 3. 1.item q.41.1.c.

12 Actio duplex,ſcilicet immanens & tranſiens. 1.q. 14.2.c. item q.18.3. 1.item q.23. 2. 1. item q.27.1.3.5.c.item q.28.4.c.item q.41. 2.c. item.q.54.1.ad 3.item 2.e.item q.56.1.e.item q.85.2.c.item 12.q.3. 2.ad 3.item q.31.5.e.item q. 74.1. c.

13 Obiectum actionis tranſeuntis ſiue materia,eſt ſeparata ab agente:obiectum autem immanentis vnitur ei.1.q.56.1.c.

14 Actio tranſiens infert ex ſe paſſionem,non autem immanens.1.q.23.2. 1.item 22.q.59.3.ad 3.

15 Actio immanens eſt actus & perfectio agentis,non autem tranſiens,ſed tantum patientis.12.q.3.2.ad 3.item q.31.5.c.

16 Actio duplex. ſ. vna cum tranſmutatione materiæ, ſicut actio phyſica: alia ſine tranſmutatione materiæ,quæ,ſcilicet,materiam non præſupponit;ſicut patet in creatione. Sed actio corporis eſt,qua agit ſecundum quod eſt actu, in aliud corpus ſecundum quod eſt in potentia.1. q.91.2.e.item q.115.1.c.

17 Omnis actio creaturæ differt realiter ab ea.1.q.54.1.2.c.

18 Actio inſtrumenti duplex, ſcilicet ſecundum propriam formam, & vt mouetur à principali agente. Prima eſt alia ab actione principalis agentis:ſecunda verò eſt eadem.3.q.19.1.c.item 2.item 2.e.item qu. 62.1.ad 2.

19 Actio humana ſpeciem ſortitur à fine proximo:quia ad bonitatem,vel malitiam rei non ſolum exigitur bonitas,vel malitia finis vltimi,quē reſpicit voluntas intendens,ſed etiam bonitas,vel malitia finis proximi,quem reſpicit voluntas eligens.Et ideo non ſequitur, quod bonitas voluntatis intendentis ad bonitatem actus ſufficiat. 12. q. 1.3. e. item ad 3.item 22.q.11.1.2.

20 Actio dicitur voluntaria dupliciter,ſcilicet imperatiuè & elicitiuè. 12. q.1.1.ad 2.item q.6.princ.

21 Actio voluntaria fundatur ſuper actionem naturæ. 12.quæſtione 10. 1. ad 1.

22 Eadem actio ſecundum ſpeciem naturæ, poteſt differre ſecundum ſpeciem moris,& econuerſo.12.q.3.ad 3. item 3. q.47.2.ad 3.

23 Actio

23 Actionum,quæ ab homine aguntur,illæ ſolæ dicuntur humanæ propriè quæ ſunt a voluntate deliberata. Si quæ autem aliæ actiones homini conueniant , poſſent dici quidem hominis actiones , ſed non propriè humanæ,cum non ſint hominis, inquantum eſt homo : ſicut cum aliquis mouet pedem vel manum aliis intentus , vel fricat barbam. 12. q.1.1.ad 3.item e.item ad 3.

24 Actio naturæ terminatur ad vnum,non autem voluntaria. 1.q.41.2.c. item 12.q.10.1.ad 1.

25 Actio primi principij,propriè dicitur operatio,non autem actiones ſecundorum,ſed dicuntur operata.3.q.9.1.c.

26 Actio & paſſio conueniunt in vna ſubſtantia motus,& ſunt vnus motus numero , & differunt tantum ſecundum diuerſas habitudines. 1. qō, 28.3.ad 1.item q. 41.1.ad 2.item q. 45.2. ad 2.item 3.c.item.22.q. 90.3.c.

27 Actio ſpeciem habet à forma habentis.1.q.14.5.ad 3.item 12. qō.1.3. c. item 3. q. 19. 1. ad 3.

28 Principium actionis,primo eſt finis:ſecundo agens:tertio forma,non autem materia.1. q.106.5.c.

29 Actio quælibet commenſuratur virtuti agentis.Nec aliquod agens naturale nititur ad agendum id quod excedit ſuam facultatem. 22. qu. 130. 1. c.

30 Omnis forma dependens ab agante ſecundum fieri tantum , remanet ceſſante actione eius. 1.q.104. 1.c.

31 Impoſſibile eſt actionem vnius agentis terminari ad formam tantum, & alterius ad ſubiectum formæ, niſi in agentibus ſubordinatis. 1.qō. 118.2.ad 3.

32 Vna & eadem actio procedit à primo & ſecundo agente, non autem à duobus agentibus vnius ordinis.1.q. 105.5.ad 2.

33 Quanto agens eſt potentius,tanto magis poteſt actionem ſuam diffundere ad magis diſtans.1.q.118.1.c. item 22.q. 141. 7. ad 1.

34 Actionum,quarum vna eſt regula, & ratio alterius , vna non impedit, ſed iuuat aliam.1.q.112.1.ad 3.

35 Actio non attribuitur inſtrumento propriè,ſed principali agenti. 12.q. 16.1.c.fin.item 22.q.172.1.d 3.item 3.q.13.3.item q.15.9.ad 1.

36 Actio attribuitur inſtrumento ſicut immediatè agenti , ſed principali agenti,ſicut in cuius virtute agit inſtrumentum.3.q.66.5.ad 1.

37 Actio inſtrumenti duplex.ſ. ſecundum propriam formam , & vt mouetur à principali agente. Prima eſt alia ab actione principalis agentis : ſecunda verò eadem. 3. q.19.1. c.item ad 2.item 2.c. item q. 62. 1.ad 2.

38 Si ſit vnum agens principale & duo inſtrumenta , dicetur vnum agens ſimpliciter & duæ actiones:ſi autem econuerſo,dicetur econuerſo. 1. q.76.2.c.

39 Inſtrumentum duas habet actiones. ſ. vnam inſtrumentalem,ſecundum quam operatur:nō in virtute propria,ſed in virtute principalis agentis : aliam potentiam quæ competit ſibi ſecundum propriam formam: ſicut ſecuri competit ſcindere ratione ſuæ acuitatis:facere autem lectum inquantum eſt inſtrumentum artis : non autem perficit actionem inſtrumentalem, niſi exercendo actionem propriam , ſcindendo enim facit lectum.3.q.62.1.ad 2.

40 Impoſſibile eſt quod eadem numero eſſentialiter ſit actio principalis agentis & inſtrumenti.3.q.19.1.c.

41 Malum in actione ſemper cauſatur ex defectu agentis principalis, vel inſtrumentalis. Similiter in effectu proprio, vel in diſpoſitione materiæ. Sed in patiente ex imperfectione, vel defectu agentis, vel materiæ. 1.q.49.ad 1.item ad 3.item 12.q.18.2.c.

42 Omnis actio eſt per aliquam formam. 1.q.48.1.ad 4.item q.76.1.c.item 3.q.19.1.ad 3.

43 Forma eſt principium actionis. 22.q.179.1.ad 1.

44 Forma non nominat principium actionis: vt eſt in agente, ſed vt reſpicit effectum. 1.q.14.8.c.

45 Actiones ſunt ſuppoſitorum. 12.q.77.2.ad 1.

46 Forma ſubſtantialis non eſt principium actionis, niſi mediante qualitate. 1.q.77.1.o.item ad 4.item 3.q.77.3.ad 3.

47 Qualitatis actio non producit formam ſubſtantialem, niſi in virtute formæ ſubſtantialis. 1.q.45.8.ad 2.item q.67.3.ad 3.item q.115.1.ad 5. item 3.q.77.3.ad 3.

48 Forma perfecta ſecundum eſſe reale, poteſt eſſe principium actionis tranſeuntis, non autem imperfecta. 12.q.5.6.ad 2.

49 Forma determinata ad vnam operationem, non requirit diſpoſitionem. 12.q.19.1.c.item ad 1.

50 In eodem inſtanti acquiritur forma & incipit actio. 12.q.113.7.ad 4.

51 ¶ In communi actio ſecundum primam impoſitionem nominis, importat originem motus, quo remoto nihil aliud quàm ordinem originis importat. 1.q.41.1.ad 2.item q.45.3.c.

52 Actio propriè eſt actualis virtutis. 1.q.54.1.c.

53 Actio quædam eſt finis, non autem quælibet. 12.q.1.1. ad 2. item q.19. 1.ad 2.

54 Quælibet actio eo modo eſt bona, quo habet eſſe: ſed non eſt bona ſimpliciter, niſi habeat plenitudinem ſui eſſe. 12.q.18.1.o.

55 Actio humana eſt bona, vel mala quadrupliciter, ſc. ex genere, ex obiecto, fine, circunſtantiis, & huiuſmodi. 12.q.18.o. item q.20.1.2.c.item q.73.7.ad 1.

56 Eadem actio inquantum multa, poteſt eſſe bona & mala, non autem in quantum vna. 3.q.82.5.ad 3.

57 Omnis proceſſio eſt ſecundum aliquam actionem, & econuerſo. 1. q. 27.1.c.

58 Actio ſine motu non infert ex ſe paſſionem, niſi grammaticè: vt in diuinis. 1.q.41.1.ad 3.

59 Actio cum motu eſt ſemper cum innouatione, fieri, & corruptione: non autem actio ſiue motu. 1.q.41.1.ad 3.

1 ¶ Differentia.* Actus duplex, ſ. primus & ſecundus. 1.q.48.5.c.item 12. q.3.2.c.

2 Actus primus eſt eſſe; ſecundus autem operatio. 12.q.111.2.c.ſi.

3 Actus dupliciter eſt alicuius potentiæ, ſcilicet elicitiuè & imperatiuè. 12.quæſt.1.1.ad 2.item q. 6. princ.item 4.c.item q.8.prin. item 3.q. 85.2.ad 1.

4 Actus dupliciter dicitur eſſe moralis, ſcilicet eſſentialiter, id eſt, elicitus à voluntate, & quoad vſum, id eſt, imperatus. 12.q.1.1.c. item ad 2.

5 Aliquis actus eſt vnus numero ſecundum eſſe naturale, & duo in genere moris. 12.q.20.6.o.

6 Actus dupliciter non eſt ordinatus in Deum, ſ. ex parte actus non ordinabilis: vt omne peccatum; vel ex parte agentis. 12.q.21.4.c.

7 Potentia dupliciter eſt actus corporis, ſ. informando organum,& in eſſentia animæ.1.q.76.8.ad 4.
8 Actum oportet proportionari obiecto & agenti:ſed ab obiecto ſpeciem habet, à virtute verò vel à potentia agentis habet modum intenſionis.1.q.89.6.c.item 22.q.26.7.c.
9 Potentiæ diſtinguuntur per actus,& actus per obiecta. 1.q.77.3.o.
10 Actus cuiuſlibet potentiæ vel habitus, ſumitur ſecundum ordinem potentiæ vel habitus ad obiectum. 22.q.2.2.5.c.
11 Nihil ſubeſt potentiæ habitui vel actui ; niſi mediante ratione formali obiecti.12.q.1.1.c.item 22.q.1.3.c.
12 Sicut ſe habet actus ad actum,ſic & potentia ad potentiã reſpectu obiecti adæquati,non autem reſpectu obiecti particularis.22.q.2.2.5.c.
13 Obiectum comparatur ad actum potentiæ paſſiuæ, vt principium & cauſa mouens, ad actum verò potentiæ actiuæ, vt terminus & finis eius.1.q.77.3.c.item 12.q.1.3.c.
14 Actus in rationem obiecti,& actus in obiectum ſub tali ratione, ſunt eiuſdem ſpeciei,vt viſio luminis,&viſio coloris.22.q.25.1.c.
15 Omnis virtus & potentia eodem actu fertur in obiectum, & in rationem formalem obiecti.22.q.25.1.c.
16 Nihil poteſt eſſe obiectum habitus vel actus, niſi obiectum potentiæ ſubiectæ vtrique.22.q.162.3.c.
17 Prima bonitas vel malitia actus moralis eſt ex obiecto conuenienti, ſicut in naturalib. ex forma. Et dicitur bonum vel malum ex genere, id eſt,ſecundum ſpeciem.12.q.18.2.c.
18 Species bonitatis vel malitiæ actuum ex obiecto per ſe ordinato ad finem,continetur ſub ſpecie ex fine. Si autem per accidens ſunt ſpecies diſparatæ.12.q.18.7.o.item 22.q.11.1.ad 2.
19 Actus moralis habet ſpeciem ex obiecto,& fine.1.q.48.1.ad 2.item 12.q.1.3.o.item q.7.3.ad 3.item 4.o.item q.18.2. 3. o. item q.5.6. 8.c. item q.19.1.c.item q.58.1.c.item q.60.1. ad 3.item q.72.1.o.item 3.o.item 22.q.4.3.c.item q.19.3.4.c.item q.23.4.c. item q.25.1.c.item q.47.5.c.item q.64.7.c. item q.92.2.c,item q.110.1.c. item q.154.1.c.item q.181.2.c.
20 Actus moralis eſt bonus vel malus,principaliter ex obiecto & fine : ſecundario autem ex circunſtantiis.12.q.18.2.3.4.o.item q.21.1.o.item q.41.6.c.item q.72.1.ad 1.
21 Obiectum comparatur ad actum interiorem, vt finis, ad exteriorem verò,vt materia circa quam,12.q.18.6.c.item q.54.2. ad 3. item q. 72.3.ad 2.
22 Actus non denominatur à potẽtia, niſi ſit ab ea ſine reſpectu ad aliam, 12.q.8.2.c.
23 Non omnis diuerſitas actuum, ſed tantum formalis facit diuerſitatem potentiarum. 1.q.77.3. c. item q.79.7.9. c. item 10.ad 3.item 12.q.54.1.ad 1.
24 Actus diuerſarum potentiarum differunt genere, 12.q.23.1,c.item q.54.1.ad 1.
25 Idem actus poteſt pertinere ad diuerſas potentias.12.q.56.2.ad 1.
26 Idem actus poteſt pertinere ad diuerſas potentias ſecundum diuerſas rationes & diuerſo ordine, non autem æqualiter & eodem ordine. 12.q.56.2.ad 1,
27 Vnius potentiæ non poſſunt eſſe ſimul plures actus.1.q.58.7.ad 2.item q.62.7.ad 3. item 12.q.54.1.ad 3.item 22.q.18.1.ad 3.

28 Vnius

28 Vnius potentiæ nō poſſunt eſſe ſimul plures actus,niſi ſint ſubordinati. 1.q.58.7.ad 2.item q.62.7.ad 2.item 12.q.54.1.ad 3.22.q.18.1.ad 3.
29 Proximum principium actus eſt vis appetitiua.22.q.58.4.c.
30 Actus reſpectu vnius potentiæ differunt ſpecie, qui reſpectu alterius potentiæ ſunt eiuſdem ſpeciei.12.q.18.5.c.
31 Quælibet potentia immaterialis, & nulla materialis reflectitur ſuper actum ſuum.1.q.87.3.ad 3.item 22.q.25.2.c.
32 Actus eſt prior potentia.1.q.82.3.ad 2.
* Imo actus eſt poſterior potentia. 1.q.77.3.ad 1.
33 Actus in diuerſis eſt prior potentia, ſed in eodem eſt poſterior ſecundum tempus.1.q.31.c.item 8.c.fi. item q.77.3.ad 1.item q.82.3.ad 2. item q.85.3.ad 1.item q.94.3.c.item 12.q.50.2. ad 3.
34 Actus ſemper ſuperat potentiam in bono & malo.12.q.71.3.c.
35 In potentiis ordinatis actus potentiæ ſuperioris eſt, ſicut forma actus potentiæ inferioris.12.q.13.1.c.item q.17.4.c.fi.
36 Actus potētiæ inferioris ſe habet vt in materiale reſpectu actus potentiæ ſuperioris,& ille vt formale reſpectu eius.12.q.17.1.4.c.
37 Potentia actiua non diſtinguitur contra actum, ſed in eo fundatur. q. 25.1.ad 1.
38 Nullus actus producitur perfectè ab aliqua potētia actiua,niſi ſit ei conſimilis per aliquam formam, quæ ſit principium eius. 12.q.23.2.c.
39 Habitus eſt actus primus,non autem ſecundus.12.q.49.3.ad 1.
40 Habitus dupliciter poteſt habere ordinem ad actum, ſcilicet ſecundum rationem habitus,& ſecundum rationem ſubiecti,id eſt, potentiæ.12. q.49.3.o.
41 Species habitus diſtinguuntur ſecundum ſpecies actuum.3.q.83.2.c.
42 Idem actus poteſt à diuerſis habitibus informari:& ſic ad diuerſas ſpecies reduci.22.q.4.3.ad 1.
43 Idem habitus poteſt habere diuerſos actus eiuſdem rationis ordinatos: quorum vnus ſequitur ex alio,& fit mediante priori.Sed habitus non diffinitur,nec denominatur niſi à primo. 22.q.28.4. c.item q. 29.4.c. item q.51.3.c.item q.161.2.ad 3.
44 Actus vnius virtutis vel vitij ordinatus ad finem alterius,efficitur ſpecies eius.22.q.154.10.c.ad 1.item q.181.1.ad 3.item 2.c.
45 Quilibet actus proportionaliter habitui intenſus auget eum,vel ad hoc diſponit:non autem remiſſus.12.q.52.3.o.
46 Diuerſi actus quorum vnus eſt ratio alterius, non diuerſificant habitum.22.q.28.4.c.item 3.q.8.5.ad 2.
47 Habitus acquiſitus ſemper reddit actum ſimilem actui, à quo generatus eſt ſecundum ſpeciem:non autem ſecundum modum.1.q.89.6. ad 3.item 12.q.78.2.ad 2.
48 Idem actus ſpecie naturæ poteſt eſſe in diuerſis generibus moris,ſ.virtutis & vitij.12.q.1.3.ad 3.item q.18.5.c.item ad 3.item 6. ad 3.item 7.c.ad 1.item 10.ad 3.item q.20.6.o.item q.72.6. c. item 22.q.99.2. ad 2.item 3.ad 2.
49 Habitus reſpectu aliquorum actuum ſunt neceſſarij. 12.q.49.4.o.item q.50.o.
50 Actus eſt cauſa finalis habitus,qui eſt cauſa efficiens ſui actus. 12.q.51. 4.ad 3.item q.71.3.ad 3.
51 Habitus ex quibuſdam actibus generatur in agente habente in ſe etiam principium paſſiuum, non autem in aliis. 12. quæſt. 51.2.o. item q. 63.2.o.

52 Ex multis actibus rationis oportet cauſari habitum opinatiuum etiam ex parte intellectus poſſibilis.12.q.51.3.c.
53 Quantum ad inferiores vires apprehenſiuas, neceſſarium eſt eoſdem actus pluries recitari, vt aliquid firmiter memoriæ imprimatur. 12.q.51.3.c.
54 Habitus corporales quãdoque generantur ex vno actu forti. Et etiam in intellectu poſſibili ſcientia: non autem opinio, nec in intellectu paſſiuo, nec in appetitu, ſed tantum ex multis.12.q.51.3.o.item q.71.4.c.
55 Habitus vt habitus non poteſt corrumpi per vnum actum ſolum, niſi remouendo cauſam habitus.12.q.71.4.c.
56 Actus ſimpliciter excedit habitum in bono & malo.12.q.71.3.o.
57 Actus dicitur moralis & humanus à voluntate.1 q.48.1.ad 2.item 12.q.1.1.o. item 3.c. item q.6. prin.item q.7.4.c.item q.10.1.o.item 18.5.c.item q.71.6.c.item q.74.1.c.item 22.q.23.8.c.item q. 106. 5. ad 1.item q.110.1.c.item 3.q.19.2.o.
58 Actus dicuntur humani, vel morales, ſecundum quod ſunt à ratione deliberata, vel ſecundum quod obediunt rationi. 12.quæſt.1.1.c. item quæſt.18.5.9.c.item quæſt.19.1.ad 3.item quæſt. 58. 2. c. item q. 63. 2.c.item q.100.1.c.item q.104.1.c.ad 3.item 22.q. 152. 1. c. item 3. q.19.2.c.
59 Actus moralis non ſpecificatur ex fine vltimo, ſed ex fine proximo.12. q. 1. 3. ad 3.item q.60. 1. ad 3.item 22.q.11.1. ad 2. item q.19.3.c. item q.66.4.ad 2.
60 In actibus moralibus voluntas eſt primum mouens. 12. q. 1. 1. c. item 22.q.110.1.c.
61 Omnis actus moralis eſt immanens, & in voluntate ſubiectiuè & effectiuè. 12.q.74.1.o.
62 Corpus per accidens ſe habet ad actum moralem, qui non conſideratur per ſe, niſi ſecundum ea quæ ſunt animæ: ad quam paſſiones animæ ſe habent materialiter, ratio verò formaliter & completiuè.2.q.152.1.c.
63 Idem actus numero moralis, ſiue humanus eſt actio & paſſio.12. quæſt. 1. 3. c.
64 Actus moralis inquantum eſt bonus, vel malus, habet rationem rectitudinis vel peccati.12.q.21.1.o.
65 Aliqui actus ſunt indifferentes ſecundum ſpeciem, non autem omnes. 12.q.18.8.9.o.
66 Aliquis actus eſt ita ſecundum ſe malus, quod non poteſt bene fieri.22. q.110.3.c.
67 Actus moralis in quantum eſt bonus vel malus, habet rationem laudabilis vel vituperabilis.12.q.21.2.o.
68 Et rationem meriti vel demeriti.12.q.21.3.o.
69 Actus eſt bonus dupliciter, ſcilicet vel in genere moris, vel vt meritorius.12.q.109.2.c.item 5.o.
70 Bonitas actus duplex, ſcilicet ex obiecto, & ex fine. Prima eſt materialis reſpectu ſecundæ. Ideo ſecundam voluntas attendit, & penes eam meritum potius conſiſtit.12.q.18.6.c.
71 Bonitas actus humani quadruplex, ſcilicet ſecundum genus, ſpeciem, circunſtantias, & finem.12.q. 18.4.c.item q.73.7.ad 1.
72 Ad perfectionem actus cauſati ex duplici principio requiritur perfectio vtriuſque principij. 12.q.56.4.c.item q.58.3.ad 2. item 65. 3. ad 1. item.22.q.4.25.c.

Bonum

73 Bonum & malum ſunt differentiæ eſſentiales actuum humanorum. 1. q.48.1.ad 2.item 12.q.18.5.6.o. item q.54. 3.c.ad 2.

74 Bonum & malum ſunt differentiæ eſſentiales actuum elicitorum à voluntate, ſed per accidens actuum aliarum potentiarum, vt ſunt imperati à voluntate.12.q.18.6.o. item q.19.1.o.

75 Omnis actus deliberatus eſt bonus vel malus moraliter. 12.q.18. 9. o.

76 Bonum vel malum in actibus humanis dicitur per comparationem ad rationem.12. quæſt. 18. 5.c. ad 1. item 8. c. ad 2. item 10. c. item q.19.1.ad 3.item q.21. 1. c. item q.24.2.3.o. item q.34.1.c. item q. 66. 1. c.

77 Bonitas vel malitia moralis principaliter in voluntate conſiſtit. 12. q. 3. 4. o.

78 Idem numero actus in genere naturæ, poteſt eſſe bonus, & malus moraliter: non autem vnus numero in genere moris.12, q.20. 6.o. item q.83.4.c.item 22. q.55. 4.ad 1.

79 Actus & motus exteriores ſunt ſigna diſpoſitionis interioris.22.q.168, 1.ad 4. item ad 3.

80 Actus exteriores ſunt ad finem interiorum, qui ſe habent vt finis, ſcilicet credere, diligere, & ſpirare. Ideò ſecundi quæri debent in infinitum, primi autem cum menſura diſcretionis. 3.q.84. 8.o.

81 Actus exteriores diuerſimodè ad diuerſas virtutes pertinent. 22.q. 32. 1.c. item q.168.1.o.

82 Exteriores actus ad illam virtutem referuntur, ad quam pertinet illud quod eſt motiuum ad agendum.22. q.32. 1.c.

83 In actu exteriori inuenitur peccatum, ſicut in interiori.12. q.81. 1.3. 4. c.

84 Actus voluntatis eliciti per ſe ſunt in genere moris, non autem actus aliarum potentiarum, ſed tantum per accidens, vt imperati à voluntate. 12. q.18. 6.c.

85 In actibus exterioribus membrorum non eſt principaliter peccatum, ſed inſtrumentaliter tantum.12. q.74. 2.ad 3. item q.83. 1.c.

86 Actus ſunt ſuppoſitorum.1.q.22.3.ad 1.item 12.q.77. 2.ad 1.

87 Dei actus notionales ſunt qui deſignant proceſſum diuinæ perſonæ, eſſentiales verò proceſſum creaturarum à Deo. 1. quæſt.41. 1. ad 1. item 3. o.

88 Actus notionales attribuuntur diuinis perſonis ad ſignificandum in eis ordinem originis. 1. q.41. 1. o.

89 In diuinis eſt potentia reſpectu actuum notionalium.1. q.41. 4.o.

90 Actus notionales non ſunt de nihilo: ſed de ſubſtantia patris. 1. q. 41. 3. o.

91 Actus notionales & relationes perſonales ſunt idem re, ſed differunt ſecundum modum ſignificandi.1. q.40. 2.c. item q.41. 1.ad 2.

92 Actus notionales qui ſignificant comparationem generantis, vel geniti ad eſſentiam, poſſunt terminari ad eſſentiam, vt dare & accipere; non autem qui ſignificant comparationem geniti ad generantem, vel econuerſo, vt generari, generare, & naſci.1. q.39. 5. c.

93 Actus notionales terminantur tantum ad vnam perſonam. 1. quæſt. 41. 6.o.

94 Actus notionales præintelliguntur proprietatibus perſonarum: niſi ſumatur proprietas conſtitutiua perſonæ: & actus vt actio. 1. quæſt. 40. 3. o.

95 Actus notionales ſunt aliquo modo neceſſarij, voluntarij & natura-

leſ.1.q.41.2.o.item q. 42.2.c.

96 Ea quæ in diuinis habent ordinem ad actus perſonales vel eſſentiales, non prædicantur de notionibus, alia verò ſic. 1.q.32.2.ad 2. item q. 40.1.ad 3.

97 Omnis actus qui prædicatur de ſuppoſito non ſecundum modum quo differt ab eſſentia, prædicatur etiam de eſſentia in diuinis.1.q.39.5.c.

¶ Ad denotat acceſſum cum diſtantia.1.q.35.2.ad 3.item q.45.7.c.item q.93.1.c.ad 3.

1 ADam cognitio. * Adam non videbat Deum per eſſentiam ſecundum communem ſtatum,1.q.94.1.o.item q.95.3.c.item 22.q.5.1.2.c.

2 Non eſt inconueniens, Adam vidiſſe diuinam eſſentiam ſupernaturaliter.1.q.94.1. 2.c.

3 Adam videbat Deum per gratiam : ſicut angelus per naturã.1.q.94.1.c.

4 Adam habuit duplicem cognitionem de Deo, ſc. naturalem,& ſupernaturalem. 1.q.94.3.o.

5 Adam habuit omnem cognitionem poſſibilem naturaliter homini. 1.q. 94.3.c.item q.101.1.ad 1.

6 Adam præſciuit incarnationem Dei, non autem ſuum peccatum. 22. q. 2.7.c.item 3.q.1.3.ad 5.

7 Adam ante peccatum, & angeli ante confirmationem aliqua de myſteriis Dei cognouerunt manifeſtè, quæ nunc non poſſumus cognoſcere niſi credendo.22.q.5.1.c.fi.item ad 1.

8 Adam habebat excellentiorem cognitionem de angelis quàm nos, quia erat magis certa & fixa circa inferiora intelligibilia.1.q.94.2.c.

9 Adam non videbat eſſentiam angelorum.1.q.94.2.o.

10 Cognitio Adæ erat media inter cognitionem noſtram & beatorum. 1. q.94.1.c.

11 Scientia Adæ erat eiuſdem rationis cum ſcientia noſtra, licet eſſet per ſpecies infuſas.1.q.94.3.c.

12 Adam indigebat phantaſmate in conſiderando : non autem in acquirendo ſcientiam.1.q.94.2.c.

13 Adam in primo ſtatu non acquirebat cognitionem ex ſenſibilibus per medium argumentationis.1.q.94.1.ad 3.

14 Adam non poterat decipi.1.q.94.4.o.

15 Nihil poterat impedire contrariè cognitionem Adæ,ſed negatiuè tantum.1.q.94.1.2.o.

16 Adam proficiebat in ſcientia naturali quoad modum, ſ.per experientiam, non autem quoad numerum ſcitorum : ſed in ſupernaturali, vtroque modo.1.q.94.3.ad 3.

17 Adam non cognoſcebat naturaliter futura contingentia.1.q.94.3.c.

18 Adam non cognouit cogitationes cordium, nec quælibet ſingularia. 1. q.94.3.c.

19 Adam fuit creatus in gratia.1.q.95.1.o.itẽ q.100.1.ad 3.itẽ 12.q.5.1.c.

20 Adam habuit omnes virtutes.1.q.95.3.o.

21 Adam habuit fidem.1.q.95.3.c.item 22.q.5.1.c.

22 Adam in primo ſtatu poterat mereri,non tamen ſine gratia. 1. q.94.3. ad 3.item q.99.4.ad 1.item 22.q.109.2.5.o.item q.114.2.o.item 3.q. 61.2.ad 1.

23 Adam in primo ſtatu genuiſſet filios cum originali iuſtitia, & gratuita, & cum gratia.1.q.100.1.o.item 12.q.81.2.c.fi.

24 Adam non fuit perfectè beatus.1.q.94.1.c.ad 1.item q.65.3.c.

25 ¶ Paſſio. * Adam erat immortalis & impaſſibilis ſecundum corpus paſſione propriè dicta.1. q.76.5.ad 1.item q.97.1.0.

26 Differentia immortalitatis & impaſſibilitatis Adæ, & reſurgentium. 1. q.97.1.0. item 3.ad 1. item q.102. 2.c.

27 Corpus Adæ erat impaſſibile paſſione corruptiua; ſed paſſibile paſſione perfectiua.1.q.95. 2. ad 2.item q.97. 2.0.

28 Immortalitas & impaſſibilitas Adæ non erat ex principiis naturæ: ſed ex beneficio Dei.1. q.76.5.ad 1.item q.97.1.0. item 2.ad 3. item 3. ad 1. item q.102. 2. c. ad 2. item 4.c.

29 Si Adam comediſſet de ligno vitæ, non fuiſſet immortalitatem conſecutus, niſi frequenter ſumendo. 1. q.97. 4. c.fi.

30 Adam mortuus fuiſſet, ſi non comediſſet.1. q.97. 3.ad 3.

31 Adam indigebat cibo ad reſtaurationem deperditi. 1. q.93. 3. o.

32 Adam dormiſſet. 1. q.94. 4. ad 4. item q.97. 2. ad 2.

33 Adam ſomniaſſet, nec habuiſſet liberum vſum rationis in ſomno. 1. q. 2. o.94. 4.ad 4.

34 In anima Adæ fuiſſent paſſiones animales, ſed non afflictiuæ. 1. q.95. item 3.ad 2

35 Adam non potuit primò peccare venialiter. 12. q. 89. 3. ad 3.

36 Immo in hominibus contingit eſſe peccatum veniale ſine mortali. 12. q.72.5.c.

37 Adam per liberum arbitrium ſine gratia poterat vitare peccatum. 12. q. 109. 8.c.

38 Peccatum Adæ fuit ſuperbia.12.q.89. 3.ad 2. item 22. q.105. 2.ad 3. item q.163.1.o.item 3.4.c. item 3.q.1.5.c.

39 In peccato Adæ fuit multiplex deformitas, ſcilicet ſuperbiæ, inobedientiæ, gulæ:& alia huiuſmodi.12.q.82. 2.ad 1. item 22.q.63.1.c.

40 Adam peccauit principaliter, appetendo ſimilitudinem Dei, quantum ad ſcientiam boni & mali, ſicut ſerpens ei ſuggeſſit, ſed non ſoluit promiſſum, vt ſcilicet per virtutem propriæ naturæ determinaret ſibi quid eſſet bonum, & quid malum ad agendum, vel etiam vt per ſeipſum præcognoſceret quid ſibi boni vel mali eſſet futurum.Et ſecundario peccauit, appetendo ſimilitudinem Dei, quantum ad propriam poteſtatem operandi, vt ſcilicet virtute propriæ naturæ operaretur ad beatitudinem conſequendam. 22. q.163. 2.0.

41 Peccatum Adæ fuit grauius noſtris ſecundum circunſtantiam perſonæ: non autem ſecundum ſpeciem.12.q.89.3.c. princ.item 22. q.163.3.o.

42 Eua grauius peccauit quàm Adam. 22. q. 163. 4. o.

43 Si Adam non comediſſet, peccaſſet contra præceptum Dei,& legis naturalis. 1. q. 97. 3. ad 3.

44 Si Adam primò non peccaſſet, etiam non ſtatim confirmatus fuiſſet in gratia, ſiue in originali iuſtitia.1. q.100.2.0. q.5. 1.c.

45 Si Adam fuiſſet confirmatus, non tamen genuiſſet filios confirmatos, ſed potuiſſent peccare, & filij eorum habuiſſent peccatum originale. 1. q. 100. 2.0.

45 Si Eua peccaſſet & non Adam, filij eorum non habuiſſent peccatum originale.12. q.81. 5.0.

47 Si Eua peccaſſet & non Adam, filij eorum non habuiſſent defectus ſecutos peccatum, ſcilicet paſſibilitatem & mortalitatem. 1. q.99. 1.0. item 12. q. 85. 5.ad 2.

48 ¶ Infectio. * Tantum primum peccatum Adæ traducitur ad poſteros, 12.q.81.1.2.0.item 3.q.19.4.ad 1.

49 Peccatum originale in Adam, deriuatum eſt ad nos à peccato actuali eius. 3. q. 8. 5. ad 1.

50 Peccati originalis infectio fuit in Adam dupliciter, ſcilicet per modum actualis peccati, inquantum contraxit eſſe per propriam voluntatem eius, per modum peccati quaſi naturalis, inquantum tota natura in eo infecta eſt. In aliis autem tantum ſecundo modo. 3. quæſt. 8. 5. ad 1.

51 ¶ In communi.* Adam fuit principium naturæ humanæ, & principium peccati eius per traductionem. 1. q. 92. 2. c. item q. 94. 3. c. item q. 101. 5. ad 1. item 22. q. 104. 1. ad 3.

52 Adam efficacius meruiſſet quam nos modò. 1. q. 95. 4. o.

53 Adam obtulit ſacrificium Deo, ſicut alij iuſti. Sed non eſt ſcriptum, ne origo peccati videatur eſſe origo gratiæ. 22. q. 85. 1. ad 2.

54 Adam non poterat ſe transferre in aliam formam. 3. q. 13. 3. ad 2.

55 Adam habuit Angelum cuſtodem. 1. q. 113. 4. ad 2.

56 ¶ Productio. * Anima huius hominis non fuit in Adam ſicut in principio effectiuo, ſed ſicut in principio diſpoſitiuo ſecundum rationem ſeminalem. 12. q. 83. 1. ad 3.

57 Anima Adæ fuit producta in actu ſexta die ſimul cum angelis. Non autem corpus eius, ſed tantum ſecundùm cauſales rationes, ſecundùm Auguſtinum. Secundum alios autem vtraque ſimul in actu producta ſunt. 1. q. 90. 4. c. item q. 9. 4. ad 5.

58 Corpora Adæ & Euæ fuerunt immediatè producta à Deo. 1. q. 91. 2. o. item q. 92. 4. o.

59 Formatio corporis Adæ ex terra fuit ſupernaturalis & miraculoſa. 1. q. 91. 2. ad 1. item ad 3.

o Materia totius naturæ humanæ non potuit eſſe in Adam. 1. q. 139. 2. o.

6 ADdere aliquid ſuper alterum poteſt tripliciter, ſcilicet naturam extraneam, determinans reale, & aliquid rationis. 1. q. 5. 3. ad 1.

2 Non addere aliquid dupliciter dicitur, ſcilicet de ratione eius eſt: nihil ſibi poſſe addi, vt Deus, vel quia non eſt de ratione eius additio vt ens. 1. q. 3. 4. ad 1.

3 Quæ abſolutè dicuntur, quolibet addito remanent talia, non autem relatiua. 12. q. 66. ad 2.

4 ¶ Ens. * Aliqua addunt differenriam ſupra ens, & aliqua rationem, diuerſimodè. 1. q. 5. 3. ad 1. item q. 13. 1. 1. c.

5 Bonum addit ſupra ens, reſpectum rationis ad appetitum. 1. q. 5. 1. ad 1. item 3. ad 1. item q. 16. 3. c.

6 Verum addit ſupra ens, reſpectum rationis ad intellectum tantum. 1. q. 15. 3. c.

7 Vnum tranſcendens addit ſupra ens, indiuiſionem tantum. 1. q. 6. 3. ad 1. item q. 11. 1. o. item 2. c. item q. 30. 3. o.

8 Vnum quod eſt principium numeri, addit ſupra ens, & ſupra vnum tranſcendens, rationem menſuræ. 1. quæſt. 11. 1. o. item 2. c. item q. 3. 3. o.

9 Multitudo tranſcendens, ſupra ens addit tantum rationem diuiſionis. 1. q. 30. 3. o.

1 ¶ Adeps in veteri lege prohibetur comedi. Primo quia non generat bonum nutrimentum, ſicut nec ſanguis. Secundo propter idololatriam. Tertio quia erat pro ſacrificio. Quarto propter ſenſualitatem. 12. q. 103. 3. ad 8. item 6. ad 1.

2 Adeps comburebatur Deo, à quo eſt omnium bonorum ſufficientia & pro

pro charitate Chriſti in paſſione.2.q.102.3. ad 8.item 2.ad 1.

1 ¶ Adæquari & aſſimilari important motum ad æqualitatem & ſimilitudinem, non autem æquale, & ſimile. Ideò filius Dei eſt ſimilis & æqualis patri, & econuerſo, & adæquatur & aſſimilatur ei, ſed non econuerſo.1. q. 42. 1. ad 3.

1 ¶ Adiectiua ſignificant per modum accidentis, ſubſtantiua verò per modum ſubſtantiæ. 1. q.39. 3. c.

2 Nomina collectiua ſubſtantiua prædicantur de multis ſuppoſitis in ſingulari,non autem adiectiua, ſed tantum in plurali.1. q.39.3.c.

3 Adiectiua non ſecum ferunt ſuppoſitum ſicut ſubſtantiua, ſed ſignificatum ſuum ponunt circa ſubiectum. 1. q.39. 5. ad 5.

4 Adiectiua numerantur ſecundum ſuppoſita, ſubſtantiua verò ſecundum formam ſui ſignificati. 1. q.36. 4.ad 7. item q.39. 3. c.

5 Adiectiua non ſupponunt. 1. q. 39. 5. ad 5.

6 Adiectiua copulant. 1. q. 39. 5. ad 5.

7 Aiectiua eſſentialia prædicantur de perſonis diuinis pluraliter, ſubſtantiua verò tantum ſingulariter. 1. q. 39. 3. o.

8 Subſtantiua notionalia prædicantur de eſſentia,non autem adiectiua,niſi mediante ſubſtantiuo rationali. 1. q. 59.5. ad 5. item 6.c.

1 ¶ Dolor,triſtitia,& delectatio intenſè impediunt actum addiſcendi: ſed moderatè adiuuant. 12. q.37.1.o.

2 Apertio aditus regni cœlorum eſt remotio impedimenti gloriæ. 3. q.39. 5.o.item q.49. 5.o. item q.69. 7. o.

1 ¶ Adiurare eſt ordinare aliquid ad aliquid per diuina.22. quæſt.90.1.c.

2 Modus adiurationis duplex,ſcilicet coactiuus,& deprecatiuus.22. q.90. 1. 2. c.

3 Adiurare ſubditos licet vtroque modo, ſed pares vel ſuperiores tantum ſecundo modo.12.item q.83. 17.ad 1.item q.99. 1.o.

4 Non licet adiurare dæmones deprecando, ſed compellendo ne noceant, non vt proſint. 22. q.90. 2. o.

5 Adiurare licet creaturas irrationales, ne per eas nobis dæmon noceat. 22.q. 90. 3.o.

6 Summus pontifex Iudæorum adiurando Chriſtum coactiuè, peccauit. 22. q. 90. 1.ad 1.

7 Simon & Iudas leguntur adiuraſſe dracones,& eis præcepiſſe, vt in deſertum locum diſcederent.22.q.90.3.b.

¶ Adiuuari dicitur aliquis dupliciter, ſcilicet per miniſterium, & per virtutem. Primum conuenit Deo:non autem ſecundum. 1. q. 23. 8. ad 8.

1 Admiratio eſt ſpecies timoris, & principium philoſophiæ.12. q.41. 4.o. item 22. q. 18. 3. ad 3.

2 Admiratio eſt cauſa delectationis ratione ſpei, & actus connaturalis, ſcilicet collationis. 12. q.32. 8. o.

3 Admiratio conſequitur apprehenſionem alicuius excedentis noſtram facultatem.1. q.105. 7.c.item 12. q.41.4.c.item 22. q.180. 3. ad 3. item 3. q. 15. 8. c.

4 Admiratio fuit in Chriſto.3. q.15. 8.o.

1 ¶ Admonitio pertinet ad correctionem fraternam.22.q.33.7.o.

2 Admonitio præuia ſecreta eſt de præcepto ante publicam denunciationem in iudicio. 22. q.33.7.c.

3 Admonitio coram teſtibus debet præcedere accuſationem. 22. quæſt. 33. 8.o.

4 Admonitio præuia fratris de re quæ dicitur prælate, extra iudicium exiſtenti, tanquam perſonæ quæ poteſt prodeſſe & non obeſſe, non eſt de præcepto. 22. q. 33. 8. c. ad 4.

1 ¶ Adoptio in communi eſt extraneæ perſonæ in filium vel nepotem, & deinceps, legitima aſſumptio. 3. q. 3. 5. ad 2.

2 Adoptare eſt admittere ex gratia ad participandum hæreditatem. 3. q. 23. 1. c.

3 ¶ Deus.* Adoptare homines conuenit Deo. 3. q. 23. 1. o.

4 Adoptare conuenit toti trinitati, licet poſſit appropriari patri. 3. q. 3. 4. ad 3. item 5. ad 2. item q. 23. 2. o.

5 Adoptare appropriatur patri, vt auctori, filio vt exemplari, & ſpiritui ſancto, vt imprimenti. 3. q. 3. 5. ad 2. item q. 23. 2. ad 3.

6 Adoptatio Dei facit adoptatum eſſe idoneum, ſed adoptatio hominis præſupponit idoneum. 3. q. 23. 1. c.

7 Sola creatura rationalis adoptatur à Deo, non ex creatione, ſed ex dono Spiritus ſancti. 3. q. 23. 3. o.

8 Adoptari conuenit etiam angelis. 3. q. 23. 3. ad 2.

9 Adoptio filiorum Dei eſt per conformitatem imaginis ad filium naturalem, imperfectè quidem per gratiam viæ, ſed perfectè per gloriam. 1. q. 93. 4. ad 2. item 22. q. 45. 6. c. ad 1. item 3. q. 3. 5. ad 2. item 8. c. item q. 39. 8. ad 3. item q. 45. 4. c.

10 Chriſtus non eſt Filius Dei adoptiuus. 3. q. 23. 4. o. item q. 32. 3. c. item q. 43. 1. c.

11 Chriſtus fuit filius adoptiuus Ioſeph. 3. q. 28. 1. ad 1.

12 Adoptio eſt extraneæ perſonæ in filium ſeu filiam, vel neptem legitima aſſumptio. Suppl. q. 53. 1. c.

13 Humanis legibus iure decretum eſt, & ab eccleſia approbatum, vt legalis cognatio matrimonium impediat. Suppl. q. 57. 2. c.

14 Legalis cognatio omnium deſcendentium & per modum cuiuſdam affinitatis contracta, perpetuo matrimonium impedit, ea autem quæ eſt inter filium adoptiuum & naturalem filium, tamdiu impedit, quandiu manſerit in adoptantis poteſtate. Suppl. q. 57. 3. o.

1 ¶ Adoratio Dei eſt actus latriæ. 22. q. 84. 1. o.

2 Adoratio Dei duplex, ſcilicet interior deuotio mentis, & exterior humiliatio corporis. Prima eſt principalior, ad quam & propter quam ſecunda fit. 22. q. 84. 2. 3. o.

3 Adoratio exhibita Deo & creaturæ non dicitur vniuocè, ſed analogicè. 22. q. 84. 1. ad 1. item q. 94. 1. ad 2.

4 Adoratio requirit actum corporalem. 22. q. 81. 7. o. item q. 84. 2. o.

5 In adoratione genuflectimus noſtram infirmitatem deſignantes reſpectu Dei, ſed proſternimur quaſi profitentes nos nihil eſſe ex nobis. 22. q. 84. 2. ad 2.

6 Adoratio requirit locum determinatum, non de neceſſitate, ſed ad decentiam ex parte adorantium, triplici ratione, ſcilicet propter loci conſecrationem, propter ſacra myſteria, & alia ſanctitatis ſigna, quæ ibi cōtinentur, & propter concurſum multorū adorantiū. 22. q. 84. 3. o.

7 Iudæi adorant ad occidentem, vt vitent idolo latriam, & ſignificent mortem Chriſti. 12. q. 102. 4. ad 5.

8 Chriſtiani adorant ad orientem, propter lumen mentis, & quia ibi eſt nobilior pars, & nobiliora opera. 22. q. 84. 3. ad 3.

9 Adoratio latriæ fit ratione principij, creationis, & gubernationis. 22. q. 81. 1. ad 3. item 1. q. 25. 1. ad 1.

10 Deo debetur latria ꝑpter deitatē, & dulia propter dominiū. 3. q. 25. 2. c.

11 Tota trinitas eſt adoranda vna tantum latria. 22. q. 81. 3. ad 1. item q. 84. 1. ad 3. item 3. q. 25. 1. ad 1.

12 Relationes diuinæ debent adorari latria. 1. q. 28. 2. b.

13 CHRISTVS.* Deitas & humanitas Chriſti ſunt adorandæ vna adoratione latriæ. 3. q. 25. 1. o. item q. 58. 3. c. fi. item ad 1.

14 Perſona Chriſti adorari debet latria ratione deitatis: & dulia ratione humanitatis, perfectionum munere gratiarum. 3. q. 25. 2. c.

15 Humanitas Chriſti vt vnita verbo, debet adorari latria, non autem ſecundum ſe, ſed hyperdulia. 3. q. 25. 2. o.

16 Caro Chriſti adoranda eſt latria. 3. q. 25. 3. o. item q. 54. 3. ad 1.

17 Hoſtia debet adorari latria ſub conditione in habitu. 3. q. 80. o. ad 2.

18 Imago Chriſti adorari debet latria. 22. q. 81. 3. ad 3. item q. 94. 2. ad 1. item 3. q. 25. 3. o. item 4. c. item 5. ad 2.

19 Adoratio imaginis Chriſti tradita eſt ab Apoſtolis. Et Lucas depinxit imaginem Chriſti, quæ eſt Romæ. 3. q. 25. 3. ad 4.

20 Ponere imagines Chriſti, & ſanctorum, & adorare eas licet nunc. non autem in veteri Teſtamento. 3. q. 26. 3. ad 1.

21 Crux propria Chriſti vt repræſentans Chriſtum, & vt tetigit Chriſtum, & perfuſa Chriſti ſanguine, debet eadem adoratione latriæ cum Chriſto adorari. Sed imago crucis eius in alia materia debet adorari latria, vt imago Chriſti tantum. 22. q. 103. 4. ad 3. item 3. q. 25. 4. o.

22 Omnia alia Chriſti, vt claui, & lancea, corona, veſtes, & huiuſmodi, adorantur ratione contactus tantum. 3. q. 25. 4. ad 3.

23 Mater Chriſti adorari debet hyperdulia, non autem latria. 22. q. 103. 4. ad 2. item 3. q. 25. 5. o.

24 Viri ſancti debent adorari dulia tantum. 22. q. 84. 1. ad 1.

25 Reliquiæ ſanctorum ſunt adorandæ dulia tantum. 3. q. 25. 6. o.

26 Creatura non poteſt adorari latria ſine peccato. 22. q. 84. 1. ad 1. item q. 94. 2. 3. o. item q. 161. 3. ad 1. item 3. q. 25. 5. 6. 7. o.

1 ADuentus Chriſti duplex, ſcilicet in carne, & ad iudicium. 3. q. 1. 6. ad 3. item q. 3. 6. 1. ad 1. item ad 3.

2 Aduentus primus fuit ad manifeſtandam veritatem, ad liberandum à peccatis, & ad trahendum ad Deum. 3. q. 40. 1. c.

3 Aduentus ſecundus erit diſſimilis primo dupliciter, ſcilicet quia manifeſtus, & quia terribilis. 3. q. 36. 1. ad 3.

1 ¶ Adulatio.* Excedens in delectādo alios verbis & laudibus propter delectationem ſolam, vocatur placidus, ſi verò cauſa lucri, vocatur adulator, quod tamen communiter dicitur etiā primo modo. 22. q. 115. 1. c.

2 Adulatio eſt exceſſus delectandi alios verbis laudis cauſa lucri, ideò eſt peccatum. 22. q. 115. 1. o.

3 Adulatio eſt peccatum mortale tantum, quando eſt contra charitatem, ſcilicet de peccato, intentione nocendi, vel cū ſcandalo. 22. q. 115. 2. o.

4 Adulatio ſecundum ſe eſt turpius peccatum & verecundius litigio, quia quæ ex dolo fiunt, videntur eſſe ex infirmitate & falſitate rationis. Sed eſt leuius, quia minus contrariatur amicitiæ, id eſt, affabilitati occultè, ſine vi, & minus cum contemptu. 22. q. 116. 2. o.

5 Adulatio & litigium contrariantur amicitiæ, id eſt, affabilitati. Primum ſecundum exceſſum in delectando, ſed ſecundum, ſecundum defectum in contriſtando, ſecundum verò econuerſo. 22. q. 114. prin. item q. 115. prin. item 1. c. item q. 116. 1. o.

1 ¶ Adulterium eſt ſpecies determinata luxuriæ. 22. q. 151. 1. c. item 18. o.

2 Adulterium

2 Adulterium eſt grauius ſtupro.22.q.164.1.2.c.item q.170.1.ad 2.
3 Ardentior in propria coniuge eſt aliqualiter magis adulter, quàm cum alia.22.q.154.8.ad 2.
4 Nulla ſpecies luxuriæ, vel gulæ, vel vitiorum contra fortitudinem, ita directè contrariatur dilectioni proximi, ſicut adulterium.22.q.170.1. ad 1.item ad 2.
5 Deus in adulterio iuſtè infundit animam, quia cooperatur naturæ, cuius operatio eſt generatio, non autem peccato.1. q.118.2.ad 3.
6 * Concupiſcentiæ motus tendens in adulterium videtur aliqualiter nobis à natura ineſſe.12.q.108.3.ad 1.
1 ADuocatus*.peccatum. Aduocatus ſcienter defendẽs cauſam iniuſtam peccat, & tenetur ad reſtitutionem.22.q.71. 1. 0.
2 Aduocatus tenetur ſubuenire cauſæ pauperum in neceſſitate, ſi per alium, nec per ſe poſſit.21.q.7.1.1.0.*4.c. ad 1.
3 Aduocatus auxilium & conſilium præſtat ei cuius cauſæ patrocinatur.22. q.71.3.c.
4 Aduocatus ſuſcipiens ſcienter cauſam iniuſtam, iniuſtè lædit eum contra quem iniuſtè patrocinium præſtat.22. q.71.c.ad 1.
5 Aduocatus ſuſcipiens cauſam iniuſtam, quamuis laudabilis videatur quantum ad peritiam artis, tamen peccat quantum ad iniuſtitiam voluntatis, quia abutitur arte ad malum. 22.q.71.3.ad 1.
6 Si in proceſſu perpendit aduocatus cauſam eſſe iniuſtam, non prodat: ſed ceſſet inducens ad concordiã ſine damno alterius.22.q.71.3.ad 2.
7 ¶ Licita. * Aduocato defendenti cauſam iuſtam, licet prudenter occultare ea quibus impediri poſſit proceſſus eius, non autem aliqua falſitate vti.22.q.21.3.ad 2.
8 Aduocato licet accipere præmium moderatum ſecundum laborem, perſonas, negotia, & conſuetudines.22.q. 71.4.0.
9 ¶ Prohibitio.* Aduocare prohibiti, furioſi, amentes, impuberes, ſurdi, muti, in qualibet cauſa. Clerici in cauſa ſeculari. Sacerdos, monachus, cæcus, infamis, niſi in neceſſitate pro ſe, vel ſibi coniunctis. 22. q.71.2.0.item q.188.3.ad 2.
¶ Aër ſecundum inferiorem partem eſt locus auium.1.q.71.ad 3.
1 ¶ Aues ſunt productæ principaliter ex aëre inferiori, ſecundum conſiderationem motus.1.q.71.ad 3.
2 Aër denſatus poteſt figurari, & colorari.1.q.51. 2.ad 3.
3 Aër & ignis non deſcribuntur in principio Bibliæ, quia ſunt inſenſibiles.1.q.66.1.ad 5.item q.68.3.c. ad 4.item q.71. ad 3.item q. 74. 1. ad 2.item q.91.1.ad 4.
4 Affabilitas ſiue amicitia non eſt ſpecialis virtus diſtinctã ab aliis, ſed eſt aliqua conſequens omnes virtutes.22.q.21.3. ad 1.item q. 114.1, ad 1.
1 Affabilitas ſiue amicitia eſt pars annexa iuſtitiæ.22.q. 114. 2.0.
2 Affabilitati opponitur litigium.22.q.116. 2.0.
1 Delectatio magis afficit quàm triſtitia, ſed minus percipitur.12.qu.31. 6.0.
2 Affectus eſt virtus beneuolentiæ faciens placere ſuperioribus bona inferiorum.12.q.80.ad 2.
3 Affectum hominis per ſe quidem ſolus Deus videt, ſed ſecundum quod per aliqua ſigna manifeſtatur, poteſt etiam ipſum homo cognoſcere. 12.q.112.5.c.item 12.q.106.5.ad 3.
4 Paſſio diuinorum dicitur affectio ad diuina, & coniunctio ad ipſa per amorem

amoremDei,& per guſtum ſpiritualem diuinorum.12.q.111.5.c.item 22.q.10.12.5.c.item 22.q.45.2.c.ad 1.item q.97.ad 2.item q.154.2. 2.c.item q.162.3.ad 1.ſi.

1 Sicut ex naturali generatione efficitur conſanguinitas:ita ex matrimonio & carnali copula contrahetur affinitas inter viri & vxoris conſanguineos.Suppl.q.55.1.o.

2 Ex morte viri & vxoris non tollitur affinitas.Suppl. q.55.2.c.

3 Fornicarius concubitus in quantum aliquid de carnali coniunctione participat, affinitatem cauſat, ſicut licitus matrimonij concubitus. Sup.q.55.1.

4 Publicæ potius quædam honeſtatis iuſtitia ex ſponſalibus contrahitur, quam aliqua affinitas. Suppl.q.55.4.c.

5 Affinitas affinitatem non cauſat.Suppl.q.55.6.c.

6 Affinitas matrimonium præcedens non modo contrahendum, ſed contractum dirimit.Suppl.q.55.6.c.

7 Tot ſunt gradus affinitatis,quot ſunt conſanguinitatis.Suppl.q.55.8.o.

8 Coniugium inter conſanguineos & affines contractum ſemper dirimendum eſt.Suppl.q.55.9.c.

9 Graduum diſtinctio per ſe conſanguinitati conuenit, affinitati verò non niſi mediante conſanguinitate, vt quoto gradu conſanguinitatis attinet mihi vir, toto gradu affinitatis attineat mihi vxor. Suppl.q. 55.7.c.

10 Per viam accuſationis procedendum eſt ad ſeparationem matrimonij inter conſanguineos & affines contracti. Suppl.q.55.10.c.

11 Procedendum eſt per teſtes in matrimonij contracti ſeparatione inter conſanguineos & affines.Suppl.q.55.11.o.

1 ¶ In omni affirmatione ſubiectum & prædicatum ſunt idem re,& differunt ratione.1.q.13.12.c.item q.85.ad 3.

2 Affirmatio naturaliter prior eſt negatione,quia ſimplicior,& ſignificat compoſitionem priorem diuiſione: & ſignificat eſſe quod eſt prius quàm non eſſe.22.q.122.2.ad 1.

3 Ad affirmationem ſemper ſequitur negatio oppoſiti;non autem econuerſo,quia ad plura ſe extendit negatio quàm affirmatio.12.q.100.7. ad 1.

¶ Agatha non vtens medicinis,ſed expectans hoc à Deo, non tentauit Deum.22.q.97.1.ad 3.

1 AGens.* Diuiſio triplex,ſcilicet vniuocum, analogum,& æquiuocum. 1.q.13.5.o.item 12.q.60.1.c.

2 Agens quintuplex,ſcilicet adiuuans, conſulens, diſponens, perficiens principale,& perficiens inſtrumentale.12.q. 17.1.1.

3 Agens duplex,ſcilicet naturale & voluntarium.1.q.19.4.c.item q.41.2. c.item q.47.1.ad 1.item 12. q.10.1.ad 1.

4 Agens duplex,ſcilicet in eſſe, & in fieri.Primum conſeruat effectum in eſſe & fieri,ſecundum tantum in fieri.1.q.104.1.c.ad 2.item 22.q.52. 3.c.

5 Agens duplex,ſcilicet principale,& inſtrumentale. 3.q.48.6.c. item q. 62.1.c.

6 Agens analogum eſt cauſa vniuerſalis totius ſpeciei,non autem vniuocum,ſed tantum indiuidui.1.q.13.5.ad 1.item 104.1.c.

7 Agentia differunt dupliciter, ſcilicet ſecundum naturam, & ſecundum virtutem actiuam.12.q.23.4.c.

8 Agens vniuocum eſt proportionatum paſſo, ideo facit effectum eiuſdem ſpeciei

ſpeciei vel rationis,non autem æquiuocum.1.q.13.5.c.ad 1.item 12. q.60. 1.c.
9 Agens voluntarium determinat ſibi finem, non autem agens naturale. 1.q.19.4.c.
10 Agens naturale determinatur ad vnum effectum, non autem agens per intellectum.1.q.19.4.c.item q. 41.1.2.c. item q.47. 1,ad 1. item q. 116.1.c.item 12.q.10.1.ad 1.
11 Actio naturalis agentis proportionatur naturæ eius, non actio agentis per intellectum.1. q.41. 2.c.
12 Agens naturale eſt cauſa in fieri tantum,ſed agens diuinum eſt cauſa in eſſe & fieri.1. q.104.1.c.
13 Agens naturale agit per motum, ideo requirit materiam, non autem agens diuinum.1.q.90.3.c.item 22.q.173.3.c.
14 De ratione agentis inſtrumentalis eſt,eſſe mouẽs motum.3.q.19.1.ad 2.
15 Agens ſecundarium non agit ſine principali, ſed cooperatur principali agenti. 3. q.71. 4. c.
16 In omnibus agentibus ordinatis,ſecundum agit in virtute primi, quod mouet ſecundum ad agendum.1.q.105.5.c.fi.
17 Omne agens inſtrumentale exequitur actionem principalis agentis, per aliquam actionem propriam & connaturalem ſibi. 1. qu.45. 5.c. item 3.q.62.1.ad 2.
18 Agens inſtrumentale non agit per virtutem ſuæ formæ,ſicut agẽs principale,ſed ſolum per motum à principali agente. 1.q.18.3.c.item 12. q.12.1.ad 1.item 3.q.62. 1.2.c. item q.64.5.c.
19 Agens principale agit ſecundum exigentiã ſuæ formæ.Ideo virtus eius actiua habet eſſe completum, non autem inſtrumentale, quia agit vt motum ab alio.3.q.63.5.ad 2.
20 Omne agens inquantum agens eſt nobilius paſſo, non autem ſimpliciter.1.q.39.2.ad 3.item q. 79.2.ad 3.item 12.q.100.7.ad 1.
21 Idem ſecundum idem non poteſt eſſe agens & patiens. 22.q.59.3.c.
22 Agens naturale inducit in patiente duplicem effectum. ſ. formam & motum conſequentem formam.12. q.26.2.c.
23 Impreſſio agentis in paſſum eſt duplex. ſ. per modum qualitatis, & per modum paſſionis.22.q.171.2.c.item q.174.5.ad 1.item q.175.3.ad 2.
24 Cuiuſlibet agentis ſine medio nulla diſtantia eſt ad paſſum. 17.q.8. 1. c.item ad 3.
25 Materia corporalis reducitur ad actum imperfectum,ſola virtute agentis vniuerſalis,non autem ad perfectum ,niſi mediante agente particulari.1.q.79.4.c.item ad 1.
26 Materia non coincidit cum agente,cuius actio eſt tranſiens,nec mouet ſe.Sed contrarium eſt in voluntate.12.q.74.1.ad 3.
27 Nullum agens præter Deum attingit materiam primam,ſed præſupponit eam.3.q.75.4.c.
28 Agens infinitæ virtutis non requirit materiam,nec diſpoſitionem materiæ,niſi ratione effectus, nec hoc ab alio agente.12. q. 112. 2.ad 3. item q. 113.7.c.item 22.q.72.3.c.
29 Omne agens quanto perfectius habet formam qua agit, tanto maior eſt eius potentia in agendo.1.q.25.2.c.
30 Forma effectus eſt in agente naturali ſecundum ſimilitudinem naturæ, ſed in artificiali eſt ſecundum eandem rationem, non autem ſecundum eundem modum eſſendi.1.q.15.1.c.
31 Agens non ageret propter formam, niſi inquantum ſimilitudo formæ eſſet

eſſet in eo ſecundum eſſe naturale vel intelligibile.1.q.15.1.c.

31 Forma ſubſiſtens Platonica non poteſt eſſe agens.1. q.15.4.c. item ad 2.item q. 91.2.c.

33 Omne agens cum motu prius eſt duratione ſuo effectu, non autē agens quodlibet ſine motu.1. q.42. 2.c. item q.46. 2.ad 1.

34 Omne agens intendit facere aliquod finitum.1. q.74. c.item q.23.7.c. item q. 47.3.ad 2.item q. 62.9.c.

35 Omne agens agit ſibi ſimile.1.q. 115.1.c.

36 Effectus dupliciter aſſimilatur agenti.ſ.ſecundum ſpeciem,& ſecundum virtualem continentiam.1.q.13.5.c.item q.105.1.ad 1.item q.110.2. c.item q.115.3.ad 3.item q.117.3.c.

37 Tota potentia agentis vniuoci manifeſtatur in ſuo affectu, non autem potentia æquiuoci.1.q.25.2.ad 2.item ad 3.

38 Agens per eandem virtutem poteſt producere multos effectus ſe inuicem conſequentes.22.q.29.4.c.

39 Plura agentia ſubordinata poſſunt producere eundem effectum. 3.q.82. 2.c.item ad 2.

40 Omne agens ſecundum præſupponit aliquid à primo.1.q.90. 3.c.

41 Quanto virtus agētis ad plura & remotiora extenditur,tanto eſt potior in iis quæ propter ſe quæruntur , ſed in iis quæ quæruntur propter aliud eſt econuerſo.22.q.174.2.ad 2.

42 Agens vniuocum reducitur ad æquiuocum, non autem econuerſo. 1.q. 13.5.ad 1.

43 Nullum agens ex neceſſitate naturæ , poteſt eſſe primum agens,cum ei determinetur finis ab alio. 1.q.19.4.c.item 32.q. 113.ad 2.

44 Deus,natura,& omne agens,agit ſemper quod melius eſt toti,non autem parti.1.q.47.2.ad 1.item q.48.2.ad 3.item q.91.3.c.

45 ¶ In communi.* Omne agens inquantum huiuſmodi, eſt in actu.1. q. 2.3.c,item q.4,1.c.item q.25.1.c.ad 1. item q.76.1.c.item q.89. 1.c. item q.115.1.c.item 12.q.79.2.c.item 3.q.8.5.c.item q.75.4.c.item q.78.3.c,

46 Omne agens creatum agit potentia differenti ab eſſentia eius. 1.q.54. 1.2.3.0,

47 Nullum agens agit,niſi in virtute Dei.1.q.105.5.c.

48 Aliquid agit in virtute alterius dupliciter.ſ.vt motum à virtute eius,& vt vtens virtute eius.1.q.36.3.ad 4.

1 Omne agens agit propter finem.1.q.44 4.0.item 12.q.1.2.0. item q. 6.1.c.item q.9.1.c.item q.12. 1.c. item 5.0.item q.17. 8.c. q.28.6. c.item q.94.2.c.item q.109.6.item 22.q.45. 1.ad 1.

2 Agere propter finem dicitur dupliciter. ſ.a ſe,vel ab alio directum:primum cōuenit ſolis rationalibus,ſecundum verò carentibus ratione & brutis.1.q.2,3.c.fi.item ad 2,item q.44.4.ad 3.item q.59. 3.c.item q. 103.ad 1.item 12.q.1.2.0.item q.12.5.c.ad 3.item q.17.2.ad 3,item q.93.5.c.item q.114.1.c.fi.item 22.q.50.2.c.item q.64.1.ad 2.

3 Diuerſarum actionum ſunt diuerſi fines proximi , ſed eſt tantum vnus vltimus.12.q.1.3.ad 3.

4 Finis eſt cauſa tantum,vt eſt in voluntate agentis.12.q.1.1.ad 1.

5 Omne agens agit propter bonum.1.q.105. 5. c.

6 ¶ Deus. * Deus agit propter finem communicandum aliis.ſ.ſe,non autem propter finem ſibi acquirendum.1. q. 44. 0.

7 Omnia quæ ſunt in toto mundo aguntur, præter primum agens , quod nullo modo ab alio agitur.1.q.60.1.ad 2.

8 Omne

8 Omne agens aliud à Deo agit propter alium finem à ſe: ideo agit ex indigentia.1.q.44.4.c.ad 1.

9 Agere propter indigentiam eſt agentis imperfecti,quod natum eſt agere & pati,ideo non conuenit Deo.1.q.44.4.ad 1.

10 Vt Deus vel charitas ſit finis actionis,requiritur quod ratio prius cogitans de eis ordinauerit eam in Deum.12.q.1.6.ad 1.

11 Non oportet quòd agens ſemper cogitet de vltimo fine. 12.q.16.ad 3.

12 Quicquid homo faciat, verum eſt dicere quòd homo agat propter finem, etiam agendo actionem,quæ eſt vltimus finis. 12. qu. 1. 1. ad 2.fi.

13 Omnia quæ agit homo,agit propter vltimum finem.12.q.1.6.o.

14 ¶ Diuiſio.*In communi.* Agere tripliciter dicitur, ſcilicet affectiuè, formaliter,& finaliter.1.q.48.1.ad 4.

15 Agere tripliciter contigit,ſcilicet per ſe primo,per partem,& per accidens.1.q.78.1.c.

16 Agere mediante alio,tripliciter ſumitur,ſcilicet virtute eius,& ſuppoſito,vel inſtrumento,& principio formali.1.q.36.3.ad 4.

17 In agentibus ordinatis,ſecundum poteſt dupliciter agere vel moueri.ſ. ſecundum propriam naturam, vel ſecundum naturam ſuperioris. 22. q.2.3.c.

18 Aliquid agere poteſt vltra ſpeciem ſuam in virtute agentis ſuperioris, non autem in virtute propria.12.q.109.1.c. item 3.ad 2.item q.112. 1.c.item q.114.4.c.item 3.q. 77.3.ad 3.

1 Corpus glorioſum erit agile ſicut anima,vt ei ſit habile ad obediendum. Suppl.q.84.1.c.

2 Corpora glorioſa mouebuntur agilitate ſua,vt eis libitum fuerit. Sup. q.84.2.o.

3 Corpora glorioſa mouebuntur in tempore, ſed imperceptibili propter breuitatem.Suppl.q.84.3.c.

1 ¶ Aggrauatio animi eſt effectus doloris.12.q. 3.2.

1 ¶ Agiographæ dicuntur, qui ſupernaturaliter ſolum viſiones intellectuales habuerunt, quoad iudicium tantum, vel quoad acceptionem. 22.q.174.6.ad 3.

Plures agiographæ ſæpius loquebantur de cognoſcibilibus humana ratione,non quaſi ex perſona Dei,ſed propria,tamen cum adiutorio diuini luminis.22.q.174.2.ad 3.

1 AGnus iugiter oblatus mane & veſperi erat principale ſacrificium veteris legis,3.q.22.3.ad 3.

2 Agnus paſchalis erat præcipuum ſacramẽtum repræſentatiuum paſſionis Chriſti.1.q.73.3.c.

3 Chriſtus dicitur agnus tripliciter,ſcilicet propter vitæ puritatem,mortis manſuetudinem,& peccati expiationem. 12.q.102. 3.ad 2.

4 Eſus agni paſchalis præfigurabat eſum corporis Chriſti. Vnde ſignificabatur quòd oblatio agni veri, id eſt,Chriſti, eſſet ſacrificium conſumptiuum omnium aliorum. 1.q.22.3.ad.3.

1 ¶ Agonia eſt timor mali extrinſeci, cui reſiſti non poteſt,propter improuiſionem.12.q.41.4.c.

2 Agonia fuit in Chriſto,ſecundum partem ſenſitiuam,non autem ſecundum rationem.3.q.18.6.ad 3.

3 ¶ Agreſta eſt in via ad generationem vini,ideo non eſt vinum.3.q.74. 5.ad 3.

* Agreſtes & duri dicuntur, ſecundum philoſophiam, qui in ludo deficiunt,

ciunt, nec ipſi dicunt aliquid ridiculum, & dicentibus moleſti ſunt, quia ſcilicet moderatos aliorum ludos non recipiunt. Et ideo vitioſi ſunt. 22.q.168. 4.c.
1 ¶ Agricultura in ſtatu innocentiæ fuiſſet delectabilis, & non laborioſa. 1.q.102.3.c.
2 Agricultura habebatur inter res ſacras ab Aegyptiis, & Paganis. 12.q. 102.3.ad 2.
Licet vendere argentũ vel aurum alchimicũ, ſi ſit verum. 22.q.77.2.ad 1.
¶ Alea eſt ſpecies auaritiæ. 22.q.118.8.ad 4.
1 ¶ Aleator quadrupliciter tenetur ad reſtitutionem accepti per ludum, ſcilicet, ſi lucretur ab iis qui rem ſuam alienare non poſſunt, ſicut ſunt minores, & furioſi, & ſimiles; ſi alium trahat ad ludum ex cupiditate lucrandi; ſi alium trahat vt fraudulenter ab eo lucretur, & ſi luſit contra prohibitionem legis ciuilis. 22.q.32.7.ad 2.
2 Aleator ſi tractus luſit, & amiſit, poteſt repetere. 22.q.32.7.ad 2.
3 Aleator ſi tractus lucratus eſt, non tenetur reſtituere: quia ille qui amiſit non meretur recipere. 22.q.32.7.ad 2.
¶ Alexius omnibus ſuis propter Chriſtum dimiſſis, mendicus gaudebat eleemoſynam à ſeruis ſuis ſe accepiſſe. 22.q.187.5.c.
1 ¶ Alienum quod eſt extraneum, & diſſimile, ſed hoc non importatur, cum dicitur alius. 1.q.31.2.ad 3.
2 Ne tollatur æqualitas vel ſimilitudo in diuinis, vitandum eſt nomen alieni, & diſcrepantis. 1.q.31.2.c.
3 Dicimus filium Dei alium à patre, licet non dicamus alienum. 1.q.31. 2.ad 3.
Aliæetus paſcitur minutis auibus, & ſignificat moleſtos pauperibus. 12. q.102.6. ad 1.co.2.
1 ¶ Alimentum pertinet ad veritatem humanæ naturæ. 1.q.119.1.o.
2 Alimentum corporale conuertitur in ſubſtantiam aliti, ſed alimentum ſpirituale econuerſo. Ideo ſpirituale conſeruat, licet non ſumatur realiter, non autem corporale. 3.q.73.3.ad 2.
1 ¶ Alius ſignificat diuerſitatem perſonarum, ſed aliud diuerſitatem ſimpliciter, id eſt, eſſentiæ. 1.q.31.2.c.fi.1.ad 4.
2 Diuerſitas accidentis facit alterum ſimpliciter, ſed diuerſitas ſubſtantiæ facit aliud ſecundum quid, id eſt, ſecundum eſſentiam, niſi adſit diuerſitas ſuppoſitorum. 3.q.17.1.ad 7.
3 Filius Dei eſt alius à patre, non autem aliud. 1.q.31.2.o.item 4.c.
1 ¶ Altare debet eſſe lapideum multiplici ratione, ſ. quia altare lapideum ſignificat Chriſtum, & corpus Chriſti in ſepulchro lapideo fuit reconditum, & quoad vſum ſacramenti, lapis ſolidus eſt, & de facili poteſt inueniri vbique. 3.q.83.3.ad 5.
2 In veteri lege erat tantum vnum altare, ad vnum effectum deputatum, ideo erat aureum, vel terreum, vel ligneum. 12.q.102.4. ad 7.item 3. q.83.3.ad 5.
3 Ratio omnium pertinentium ad altare tabernaculi. 12. q. 102.4. ad 6. item ad 7.
4 Altare ſignificat Chriſtum. 12.q.102.4.ad 6.fi.item 2.b.73.3. ad 2.item ad 4.item ad 5.item 4.ad 9.item 5.ad 2.
5 Altare ſignificat crucem Chriſti. 3.q.83.1.ad 2.
6 Altare conſtituitur angelis & ſanctis. 22.q.85.2.ad 3.
1 ¶ Alteratio eſt in prima ſpecie qualitatis, conſequenter tantum. 12.q. 50.1.ad 3.item q.52.1.ad 3.

1 Alteratio propriè, fit tantum ſecundum qualitates ſenſibiles. 12. q. 50. 1.ad 3.item q.52.1.ad 3.

2 Alteratio requirit ſubiectum ſubſiſtens,corpus naturam ſubiectam contrarietati, expulſionem vnius qualitatis, & introductionem alterius. 1.2. q.22.1.ad 1.

¶ Amalechitæ, Ammonitæ,& Moabitæ,erant excluſi in æternũ à ciuitate Iudæorum, ſed Aegyptij & Idumæi per triennium tantum. 12. q. 105.3.c.ad 1.

1 ¶ Amaritudo eſt effectus rancoris,& filia accidiæ.22.q.35.4.ad 3.

2 ¶ Ambitio eſt peccatum oppóſitum magnanimitati ſecundum exceſſum,quia eſt inordinatus appetitus honoris.22.q.131.2.o.

3 Appetitus dignitatum inordinatus, ratione honoris pertinet ad ambitionem, ſed propter debitum dignitatis vſum vt excedentem facultatem appetentis,pertinet ad præſumptionem.22.q.131.2.c.ad 2.

4 Ambitio non eſt circa veſtes,& exteriorem cultum, niſi ſecundum quod ad honorem pertinent.22.q.131.2.ad 3.

¶ Ambroſius in Eccleſia Mediolanenſi cantum inſtituit,ſecundum Auguſtinum.22.q.91.2.b.

1 AMicitia quid. * Eſt amor mutuæ beneuolentiæ, fundatus ſuper aliquam communicationem.12.q.65.3.c.item 22.q.23.8.c.item 5.c.

2 Amicitia quæ eſt affabilitas, non habet perfectam rationem amicitiæ, ſed ſimilitudinem eius, ſ.ad decentem conuerſationem in dictis & factis delectabiliter ad omnes non æqualiter.22.q.144.0.

3 Amicitia vtilis,& delectabilis deficit à ratione veræ amicitiæ, inquantum trahitur ad amorem concupiſcentiæ. 12.q.26. 4. ad 3. item 22. q.189.10.ad 2.

4 Amicitia non eſt virtus ſpecialis diſtincta ab aliis, ſed eſt aliquid conſequens omnes virtutes.22.q.23.3.ad 1.item q.114.1.ad 1.

5 Species amicitiæ dupliciter diſtinguuntur. ſ. ſecundum fines,& ſic ſunt tres,ſ.amicitia honeſti,vtilis,& delectabilis.Et ſecundum communicationes.22.q.23.1.a.3.item 5.c.ad 3.

6 Amicitia duplex,ſc.in conuerſatione,& in affectu.22.q.114.ad 1.

7 Amicitia non eſt eiuſdem ad ſeipſum, quia eſt vnio, ideo eſt inter plures.22.q.25.4.o.

8 Amicitia eſt ad aliquos dupliciter,ſcil.per ſe, id eſt,ad amicos tantum, & propter aliud,& ſic eſt ad inimicos.22.q.23.1. ad 3.item ad 3.item 25. 8.c.

9 Amicitia non eſt ad irrationalia.1.q.20.2.ad 3.item 22.q.23. 1.c. item q.25.3.o.

10 Amicitia non poteſt eſſe ad virtutes, nec ad aliqua alia accidentia. 22. q.25.2.c.

11 Amicitia honeſti non eſt ad vitioſum per ſe, ſed propter aliud. 22.q. 23.1.ad 3.

12 Amicitia conſeruatur & augetur per exercitium operum amicabilium, & meditationem.22.q.82.2.ad 2.

13 Cum vera amicitia ſupra virtutem fundetur, quicquid in amico contrariatur virtuti, impeditiuum eſt amicitiæ, & quicquid eſt virtuoſum,eſt prouocatiuum amicitiæ.22.q.106.1.ad 3.

14 Per recompenſationem beneficiorum amicitia conſeruatur. 22.q.106. 1.ad 3.

15 Amicitia vera facit deſiderium videndi amicum, & mutuis colloquiis gaudere.12.q.28.1.ad 2.

16 Propria

16 Propria amicitiæ ſunt quinque,ſ. velle amicum eſſe,& viuere, velle ei bona,operari ei bona,conuerſari cum eo delectabiliter, & concordia. 22.q.25.7.item q.27.2.ad 3.item q.31.1.c.

17 Amicitia principaliter intendit conuiuentes delectare. Sed quando oportet, non veretur contriſtare eos propter bonum promouendum, vel propter malum vitandum. 22.q. 114.1. ad 3.item 2.ad 1.item q. 115.1.c.item q.116.2.c.item q.168.1.ad 3.

18 Delectationes & vtilitates,prouenientes ex amicitia, poſſunt dici merces, non autem amicus proprie:ſed cauſaliter.12.q.114.6.ad 3.

19 Homo debet pati detrimenta corporalia propter amicum, non autem ſpiritualia.22.q.26.4.ad 2.

20 Amicis peccātibus magis auxiliandum eſt ad recuperationem virtutis, quàm ad recuperationem temporalium, quæ diu eſt ſpes de ſalute eorum, nec tamen amplius eſt habenda familiaritas ſic ad eos. 22.q.25.6.ad 2.

21 ¶ In communi.* Amicus magis debet ſubuenire in damnis virtutum, quam rerum exteriorum.22.q.25.6.ad 2.item q.33.1.c.

22 Diſcordia opinionum poteſt eſſe inter aliquos, cum amicitia & pace. 22.q.29.3.ad 2.item q.37.1.c.

¶ Amidum fit de farina per attaminationem & exhalationem, & vaporis admiſtionem.3.q.74.3.ad 4.

1 AMor notionalis in diuinis,ſumitur tripliciter, ſ.eſſentialiter, notionaliter,& perſonaliter.1.q.37.0.

2 Amor in diuinis eſt ſubſiſtens.1.q.37.1.ad 2.

3 Amor vt Dei communicat naturam,non autem vt amor.1.q.27.4.ad 3.

4 In diuinis non eſt amor ex amore, quia ibi eſt vnus tantum āmor perfectus.1.q.27.5.ad 3.item q.37.1.ad 4.item q.41.6.0.

5 Amor eſt proprium nomen Spiritus ſancti.1.q.37.1.0.

6 Spiritus ſanctus vt amor,& vt nexus, eſt media perſona, ſed eſt tertia, ſecundum ordinem numeri & originis.1.q.37.1.ad 3.

7 Spiritus ſanctus procedit per modum amoris. 1. q.27. 3.4.5.0. item q. 37.1.0.item q.45.7.c.

8 Spiritus ſanctus ex ſuo modo procedendi eſt amor patris in filium, & econuerſo.1.q.37.1.ad 2,item 3.q.32.1.c.

9 Pater amat filium & econuerſo Spiritu ſancto, per modum effectus formalis.1.q.37.2.0.

10 Pater amat ſe Spiritu ſancto,non autem generat ſe filio, nec ſpirat ſe Spiritu ſancto.1.q.37.2.ad 2.item ad 3.

11 Pater & filius amant nos Spiritu ſancto.1.q.37.2.ad 3.

12 Eſſentialis.*Deus amat omnia,quæ ab eo ſunt. 1.q.20.2.0.item q. 23. 3.ad 1.item 12.q.110.1.c.

13 Amor transfert Deum & omne amans extra ſe.1.q.20.2.ad 1.

14 Dilectio Dei duplex,ſ. communis, qua diligit omnem creaturam: alia ſpecialis, qua trahit creaturam rationalem ſupra conditionem eiuſdem naturæ,ad participationem ſui.12.q.110.1.c.

15 Amor vt paſſio, ſecundum ſuum materiale,non eſt in Deo, ſed tantum ſecundum ſuum formale.1.q.20.1.0.item q. 82.5.ad 1.

16 Amor Dei cauſat bonitatem in rebus, ſed amor noſter cauſatur ab eo. 1.q.20.2.c.item q.23.4.c.item 12.q.110.1.c.ad 1. item 3.q.86.2.c.

17 Deus ab æterno dilexit creaturas in propriis naturis, & voluit eas eſſe, non autem tunc.1.q.20.2.ad 2.

19 Deus amat creaturas irrationales,non amore amicitiæ, ſed quaſi amore concupiſcentiæ.1.q.20.2.ad 3.item 22.q.25.3.c.ad 1.
20 Deus diligit peccatores & damnatos.1.q.20.2.ad 4.item q.23. 3. ad 1. item ad 2.
21 Deus diligit damnatos, quoad naturam, ſed odit eos inquantum ſunt mali,inquantum non vult eis bonum vitæ æternæ,niſi voluntate antecedente. 1.q.30.2.ad 4.item q.23.3.ad 1.item 22.q.83.16.c. item 3. q.49.4.ad 1.
22 Plus,* Deus plus amat aliqua quàm alia,ex parte boni voliti,ſed æqualiter ex parte actus.1.q.20.3.0.
23 Deus ſemper plus amat meliora.1.q.20.4.0.
24 Deus plus amat Chriſtum,quàm omnes creaturas.1.q.20.4.ad 1. item ad 2.
25 Deus plus amat angelos quàm homines quoad eſſe naturæ, ſed quoad eſſe gloriæ,aliquos plus,aliquos minus,vel æqualiter.1.q.20.4.ad 3.
26 Deus plus amat innocentem quam pœnitentem æqualis charitatis quoad præmium accidentale tantum.1.q.20.4.ad 4.
27 Deus plus ſimpliciter amat peccatorem prædeſtinatum, quàm iuſtum præſcitum,ſed vt nunc econuerſo.1.q.20.4.ad 5.
28 Deus poteſt immediatè amari à nobis in hac vita. 22.q.27.4.0.
29 Omnis creatura naturaliter plus diligit Deum quàm ſe.1.q.60.5.0.item 12.q.109.3.c.item 22.q.26.3.c.
30 Modus amandi Deum non poteſt determinari.22.q.27.6.0.
31 Deus poteſt à creatura diligi totaliter ex parte Dei, & parte ſui, non ex parte actus.22.q.27.5.0.
32 Amor quo diligimus Deum,non eſt infinitus.22.q.27.5.c.
33 Homo & Angelus in puris naturalibus,id eſt,ſine gratia, poteſt amare Deum ſuper omnia.1.q.60.5.0.2.q.109.3.0.
34 Dilectio Dei eſt finis omnis actionis hominis,& ſumma perfectionis eius. 22.q.17.6.c. ad 3.
35 Deus diligitur propter aliud non formaliter,nec effectiuè, nec vt finis, ſed diſpoſitiue,vel materialiter.22.q.27.3.0.
36 Antecedentia dilectionem Dei in via,ſunt tria,ſc.apprehenſio Dei per auditum, per viſum, & per guſtum. Primum eſt in incipientibus, ſecundum in proficientibus,& tertium in perfectis.22.q.24.9.0.
37 Amor Dei eſt congregatiuus,ſed amor ſui eſt diſgregatiuus. 12.q.73.1. ad 3.
38 Eſſe,viuere & intelligere,eſt appetibile,& amabile omnibus,ideo Deus inquantum eſt cauſa horum non poteſt ab aliquo haberi odio. 22. q. 34.1.0.
39 Dilectio Dei includitur in dilectione proximi virtute. ſicut cauſa in effectu,& econuerſo ſicut effectus in cauſa.12.q.99.1.ad 2.
40 Amare Deum eſt magis meritorium quàm amare proximum. 22.q.27. 8.0.item q.182.2.c.
41 Diuerſæ opiniones de Petro, & Ioanne Apoſtolo in dilectione Chriſti actiua & paſſiua.1.q.20.4. ad 3.
42 Angeli in ſtatu naturæ amabant Deum ſuper omnia. 1.q.60.5. 0. item q.62.2.ad 1.item q.63.1.ad 3.
43 Angeli naturaliter plus diligunt Deum, quàm ſe. 1.q.60.5.0. item 12. q.109.3.0.item 22.q.26.3.c.
44 In Angelis eſt dilectio naturalis,& electiua.1.q.60.1.2.3.0.
45 Angelus & homo diligũt ſe dilectione naturali, & electiua. 1.q.60.3.0.

46 Quilibet Angelus diligit alium ſicut ſeipſum dilectione naturali,etiam malus bonos.1.q.60.4.0.

47 In Angelis beatis perſeuerat dilectio naturalis.1.q.62.7.0.

48 ¶ Charitate.* Deus eſt ex charitate amandus ſuper omnia. 22.q.44.8. ad 2.

49 Quilibet debet ex charitate plus diligere Deum quàm ſe.22.q.26.3.0. item q.44.8.c.

50 Angeli ſunt à nobis ex charitate amandi.22.q.25.10.0.

51 Deus debet ex charitate magis amari quàm proximus.22.q.26.2.0.

52 Tantum quatuor debent ex charitate amari, ſc.Deus,proximus,anima, & corpus.22.q.25.12.0.item q.44.3.ad 1,item 8.ad 2.

53 Homo poteſt ex charitate ſe diligere.22.q.25.4.0.

54 Quilibet ex charitate debet magis ſe amare, quàm proximum. 22.q. 26.4.0.item q.44.8.ad 2.

55 Proximus debet amari ex charitate propter Deum, non autem principaliter. 22. q. 25.1.0.item 2.ad 1.item 8.c. item q.103.3.ad 2.item q.188.2.c.

56 Corpus debet ex charitate diligi.22.q.25.5.0.

57 Proximus debet ex charitate magis diligi quàm proprium corpus. 12. q.73.5.c.item 22.q.26.5.0.item q.44.8.ad 2.

58 Peccator debet diligi ex charitate quoad naturam, non autem quoad culpam.22.q.25.6.0.item 11.c.item q.64.6.c.

59 Amare inimicum vt ſic,eſt peruerſum, ſed quoad naturam in communi,eſt de præcepto cuilibet,non autem in particulari,niſi in præparatione animi,ſed eſt de perfectione.22.q.25.8.0.item 9.c.item q.34.3. ad 3.item q.83.8.c.item q.108.1.c.

60 Signa amoris oportet inimicis oſtendere in communi, non autem in ſpeciali,niſi in præparatione animi,ſed eſt de perfectione. 22. quæſt. 25. 9.0.

61 Virtutes debent amari ex charitate.22.q.25.2.c.

62 Charitas amari debet ex charitate.22.q.25.2.0.

63 Aliquid poteſt diligi ex charitate dupliciter,ſ. amore amicitiæ,& amore concupiſcentiæ,& ſic amari poteſt accidens,& res irrationales, non autem primo modo.22.q.25. 2.3.0.item 11.c.

64 Dæmones & cæteri damnati quoad naturam ſunt ex charitate amandi, non autem quoad gloriam, niſi voluntate antecedente. 22.q.25.11.0.

65 ¶ Ordo.* Omne ens naturaliter plus diligit ſe,quàm alterum. 1.q.60. 4.ad 2.item 5.ad 1.

66 Deus plus amat nos,quàm econuerſo.22.q.26.12.ad 3.

67 Quodlibet ſingulare plus naturaliter diligit bonum ſpeciei, quàm bonum proprium.1.q.60.5.0.item 12.q.109.3.c.

68 Omnis pars naturaliter plus diligit totum quàm ſe.1.q. 60. 5. 0. item 12.q.19.10.c.item q.109.3.c.item 22.q.26.3.c.item 4.ad 3.

69 In patria nullus eſt ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum.22.q.26.13.c.

70 In patria quilibet plus amat ſe poſt Deum,quàm alium. 22.q.29.13.0.

71 Beati voluntate conſequente volunt maius bonum alteri meliori quàm ſibi, ſed intenſius ſibi. Antecedente verò etiam maius bonum volunt ſibi.22.q.26.13.c.

72 In amore eſt duplex gradus,ſ.inter diligibilia,& diligentis ad dilectum. Primum attendit amans, non autem ſecundum, quoad affectum, ſed tantum quoad effectum. 22.q.9.10.11.12.13.0.

73 Omnes homines æqualiter ſunt amandi reſpectu obiecti, non autem reſpectu actus.22. q.26. 6.ad 1.
74 Vnus proximus eſt magis amandus quàm alius, ſecundum maiorem vnionem.22.q.26.6.o.item q.44. 8.ad 2.
75 Propinquiores debent plus amari quàm meliores, & firmius, & multiplicius.22.q.26.7.8.o.item q.32. 9.o. item q.44.8.ad 2.item ad 3.
76 Parentes debent plus filiis amari ratione obiecti, ſed econuerſo ratione amantis.1.q.96.3.ad 2.item 12.q.100.5.ad 4.item 22.q.26.9.o. item 12.ad 3.item q.31.3.ad 4.
77 Parentes debent vxore plus amari ratione obiecti, ſed econuerſo ratione diligentis.22. q.2. 26. o.
78 Conſanguinei debent plus aliis amari.22.q.26.8.o.
79 In naturalibus quilibet tenetur magis amare conſanguineos, & in ciuilibus conciues, & in militaribus commilitones.22. q.26.8.o. item q. 31.3. c. ad 2.
80 Filij debent plus amari quàm fratres.1.q.96.3.ad 2.
81 Mater plus amat quam pater, qui debet plus amari quàm mater. 22. q.26. 10.o.
82 Filij fontis debent plus amari in ſpiritualibus, quàm filij carnis, non autem in aliis.22. q.26. 8.ad 2.
83 Benefactor plus diligit quàm beneficiatus. 22. q.26. 12.o.
84 Dilectio inimicorum eſt perfectior & magis meritoria, quàm dilectio amicorum.22.q.27.7.o.item 8.ad 2.
85 Amor naturalis non eſt paſſio, ſed connaturalitas rei.12. q.26. 1.2.o.
86 Amor naturalis eſt inclinatio ad aliquid.1. q.60.1.o. itē 12.q.26.1.2.o.
87 Amor naturalis nihil aliud eſt, quàm inclinatio naturæ indita ab auctore naturæ.1. q.60. 1.ad 2.
88 Dilectio naturalis eſt reſpectu finis, ſed electiua eſt reſpectu eorum quæ ſunt ad finem.1. q.60. 2.c. item 4.ad 3.
89 Dilectio naturalis eſt principium electiuę. 1. q.60.2.c. item q.62. 2. c. item q.82,1.c.fi.item 12. q.10.1.c. item quæſt.17. 9.ad 2. item q.41. 3.c.item quæſt.91. 2.ad 2.item 22. quæſt.154. 12.c. item quæſt.155. 2. c.
90 Omnis dilectio naturalis eſt recta non rectitudine charitatis, licèt vna rectitudo perficiat aliam, ſed rectitudine naturali.1. q.60. 1. ad 3.
91 Amor naturalis eſt triplex, ſcilicet in appetitu naturali, ſenſitiuo, & intellectiuo.1. q.60. 1.c.
92 Amor naturalis eſt in omni re: in omni potentia, & membro. 1. q.60. 1.c.item 12.q.26. 1.ad 3.
93 Quælibet res naturali dilectione amat ſe: & quidquid eſt idem ei in natura.1.q.60.3.4.c.item 12.q.10.1.c. item q.77.4.ad 1.item 22. q.67. 7.ad 1.item q.126.1.c.
94 Amor ſui tripliciter ſe habet ad charitatem, ſcilicet contrariè, incluſiuè & concomitanter. 22. q.19. 6. o.
95 Amare ſe dicitur aliquis tripliciter, ſcilicet iuſtè, iniuſtè, & indifferenter. 22. q.25. 7.c.
96 Amor ſui eſt vituperabilis, quando eſt nimius reſpectu ſui vel exteriorum.12.q.29.4.ad 3. item q.77. 4.ad 1.
97 Amor ſui inordinatus eſt cauſa omnis peccati. 12. q.77. 4.o. item 5.c. item q.84.2.ad 3.item 22.q.25.7.ad 1. item q.153. 5.ad 3.
98 Amare ſe ſecundum ſubſtantiam conuenit omnibus, ſecundum carnem principaliter, vel ſecundum ſenſum peccatoribus tantū, ſed ſecundum ſpiritum

ſpiritum bonis tantum. 22. q. 25. 4. ad 3. item 7. o. item q. 117 1 ad 1.
99 Vnio quadruplex, ſ. realis, ſimilitudinis, affectus, & ſubſtantialis. Prima eſt effectus amoris. Secunda & quarta eſt cauſa eius: tertia eſt amor. 12. q. 28. 1. ad 2.
100 Vnio amantis ad amatum duplex, ſcilicet realis, & affectus. 12. q. 25. 2. ad 2. item q. 28. 1. c.
101 Amor triplex, ſcilicet naturalis, ſenſitiuus, & intellectiuus. 1. q. 60. 1. c. item 12. q. 26. 1. c. item q. 28. 6. ad 1. item q. 41. 3. c. item 22. q. 26. 3. c.
102 Amor duplex, ſcilicet amicitiæ, & concupiſcentiæ. 1. q. 60. 3. c. item 4. ad 3. item 12. q. 26. 4. o. item q. 28. 1. c. item 22. q. 17. 8. c. item q. 23. 1. c.
103 Amor eſt inæqualis dupliciter, ſ. ſecundum inæqnale bonum: & ſecundum magis & minus. 1. q. 20. 3. o. item 22. q. 26. 6. o.
104 Dilectio eſt tantum in voluntate, ſed amor proprie in ſenſitiuo, licèt transferatur etiam ad voluntatem. 12. q. 26. 3. o.
105 Dilectio addit ſupra amorem electionem, ſed charitas æſtimationem magni pretij. 12. q. 26. 3. o.
106 Amor intellectualis addit ſupra beneuolentiam vnionem effectus. 22. q. 27. 2. c. ad 2. item q. 31. 1. c.
107 Amor vt paſſio eſt ſemper cum impetu & conſuetudine, ſed beneuolentia quandoque ſubitò & ſine impetu. 22. q. 27. 2. c.
108 Amor eſt boni in communi, ſiue habiti, ſiue non, ſed gaudium & delectatio eſt de præſenti & habito, deſiderium verò & ſpes eſt de non habito. 1. q. 20. 1. c. item q. 34. 3. ad 1. item 12. q. 28. 1. ad 1. item 22. q. 4. 1. ad 3.
109 Actus amoris ſemper tendit in duo, ſcilicet in bonum volitum, & in eum cui vult bonum. 1. q. 20. 1. ad 3. item 12. q. 26. 4. c.
110 Amor eſt vnio amantis ad amatum. 1. q. 20. 2. c. ad 3. item 12. q. 25. 2. ad 2. item q. 28. 1. o.
111 Amor non eſt vnio ſecundum rem, ſed ſecundum affectum. 12. q. 25. 2. ad 2. item q. 28. 1. c. ad 2.
112 Amor eſt motus appetitus quo immutatur ab appetibili, vt ei complaceat, non autem vt tendens in appetibile, quia hoc eſt deſiderium. 12. q. 26. 2. c. ad 3.
113 Amor eſt complacentia amantis in amatum. 12. q. 25. 2. c. item q. 26. 1. 2. c. item q. 27. 1. c.
114 Amor importat conuenientiam & connaturalitatem ad amatum. 12. quæſt. 23. 4. c. item quæſt. 25. 2. c. item quæſt. 26. 1. c. item quæſt. 27. 1. c. item 4. c. item quæſt. 28. 5. c. item quæſt. 29. 1. 2. c. item quæſt. 32. 3. ad 3.
115 Amor eſt paſſio propriè ſecundum quod eſt in concupiſcibili, communiter autem vt eſt in voluntate. 12. q. 26. 2. o. item 3. ad 3. item ad 4. item q. 28. 6. ad 1.
116 Amor, gaudium, & delectatio vt ſunt in appetitu ſenſitiuo paſſiones ſunt, non autem vt ſunt in voluntate. 1. q. 20. 1. ad 1.
117 Amor ponitur pro omni paſſione. 22. q. 162. 3. ad 4.
118 Amor eſt prima omnium paſſionum. 1. q. 20. 2. c. item 12. q. 25. 2. o. item 2. c. fi. item q. 27. 4. c. item q. 56. 3. ad 1. item q. 70. 3. c. item 22. q. 28. 4. c. item q. 47. 1. ad 1. item q. 162. 3. ad 4.
119 Amor qui eſt in appetitu ſenſitiuo, eſt paſſio quædam. 22. q. 27. 2. c.
120 Amor non eſt paſſio læſiua, ſed perfectiua, niſi ratione tranſmutationis corporalis, vel obiecti inconuenientis, ſcilicet peccati. 12. q. 28. 5. o.
 121 Amor-

121 Amor non determinatur ad aliquod genus virtutis vel vitij, ſed ordinatus includitur in qualibet virtute, & inordinatus in quolibet peccato.22. q.125.2.o.

122 Amor eſt naturaliter prior odio, ſed ſunt ſimul ſecundum rationem. 12.q.29.2.o.

123 Amor eſt fortior odio,licet quãdoque videatur econuerſo,quia odium eſt ſenſibilius, & maius odium comparatur minori amori. 12. q. 29. 3. o.

124 Aliquid eſt cauſa amoris dupliciter,ſcilicet vt ratio,& vt via.22.q.26. 2. ad 1.

125 Nulla paſſio eſt cauſa omnis amoris, ſed aliqua eſt cauſa alicuius amoris.12. q.27. 4.o.

126 Bonum eſt cauſa amoris propria, vt proprium eius obiectum.12. q.27. 1.o.item 2.c.item q.29. 1. o.

127 Bonum vt conformat ſibi appetitum cauſat amorem, vt abſens concupiſcentiam,& vt præſens delectationem.1. q.20.1.c. item 12. q.23. 4.o.item q.26.2.c. item q.28. 1.ad 1. item q.36. 2.c.

128 Obiectum amoris eſt ſimpliciter bonum, ideò bonum augmentatum ſimpliciter auget amorem. Sed non eſt ſic in audacia, quia obiectum eius eſt compoſitum ex bono & malo, & motus eius in malo præſupponit motum ſpei in bonum. Ideò ſi addatur tantum de arduo quod excedat ſpem, non ſequitur motus audaciæ, ſed minuitur. 12. q.45.4.ad 2.

129 Nouitas & abſentia amati facit perceptionem amoris, licet non ſemper augeat ipſum.12.q.29.3.c. item q.35. 6.c. item q.48. 2.ad 1.

130 Sicut ex delectatione cauſatur amor, ſic ex triſtitia odium, quia ſicut mouemur in amorem delectantium, ſic in odium triſtantium. 22. q. 34.6.c.item q.36.4.ad 1.item q.158. 7.ad 2.

131 Odium poteſt eſſe per accidens cauſa amoris, inquantum aliqui conueniunt in odio alicuius.12. q.32. 4. 3.

132 Amor & odium circa idem ſunt contraria, non autem de contrariis, ſed ſe inuicem conſequentia.12.q.29.2.ad 2.

133 Apprehenſio vnitatis eſt cauſa amoris, quia ſi aliquid apprehenditur vt pertinens ad bene eſſe amantis, cauſat amorem concupiſcentiæ. Si verò vt alterum ſe,cauſat amorem amicitiæ.12.q.28.1.c.

134 Similitudo eſt per ſe cauſa amoris.Sed per accidens,ſcilicet vt impedit proprium bonum, eſt cauſa odij.12. q.27. 3.o. item q.99. 2.c.

135 Similitudo in a[illegible] eſt cauſa amoris amicitiæ, ſed ſimilitudo in potentia eſt cauſa am[illegible] concupiſcentiæ.22. q.27. 3.c.

136 Similitudo eſt cau[illegible] odij, & diſſimilitudo eſt cauſa amoris per accidens tripliciter, ſc[illegible]icet ratione diſplicentiæ propriæ conditionis, ratione impedimenti, vel ratione cognitionis amoris ſequentis. 12. q.99. 2. c.

137 Delectatio vt intenta, cauſat deſiderium & amorem, ſed in exequendo eſt econuerſo.12.q.25.2.c. ad 3. item q.27. 4.ad 1. item q.34. 1. c.ad 1.

138 Spes reſpectu eius per quem fit poſſibile, cauſat amorem. Sed reſpectu boni ſperati,eſt econuerſo.12. quæſt.27. 4.ad 3. item quæſt.40. 7. o.item quæſt.62. 4.ad 3. item 22. quæſt.17. 8.c. item q.66. 6. ad 2.

139 Spes cauſat amorem,vel auget ratione delectationis, quia delectationem cauſat, vel ratione deſiderij, quia ſpes deſiderium fortificat. 12.q.27.4.ad 3.

140 Amor carnalis cognoſcitur per frequentem familiaritatem, & per nimia colloquia cum mulieribus, & dum ab inuicem inuitæ & triſtes diſcedunt. 12. q 28.5. ad 1.

141 Si bonus cantor amet bonum ſcriptorem, attenditur ibi ſimilitudo proportionis ſecundum quod vterque habet quod conuenit ei ſecundum ſuam artem. 12. q 27.3. ad 2.

142 Licet non omnes homines habeant aliquas virtutes ſecundùm habitum completum, habent tamen eas ſecundum quædam ſeminalia rationis, ſecundum quæ qui non habet virtutem diligit virtuoſum tanquam ſuæ naturali rationi conformem. 12. q. 27. 3. ad 4. fi.

143 Amari propter aliud contingit ſecundum quatuor genera cauſarum, ſcilicet ſecundum cauſam finalem, formalem, efficientem & materialem. 22. q 27. 3. c.

144 Amor eſt cauſa omnium paſſionum & affectionum. 1. q. 20. 1. c. item q. 60 prin. item 12. q. 26. 1. ad 3. item 2. ad 1. item q. 27. 4. c. item q. 28. 6. ad 2. item q. 41. 2. ad 1. item q. 46. 1. c. item q. 62. 3. ad 3. itē q. 70. 3. c. item 22. q. 17. 8. c. ad 2. item quælt 19. 9. ad 3. item q. 62. 3. ad 4.

145 Vnio ſecundum rem amantis ad amatum, eſt effectus amoris 1. qō. 20. 1. ad 3. item q. 60. 3. ad 2. item 12. q. 28. 1. o.

146 Mutua inhæſio triplex, ſcilicet ſecundum vim apprehenſiuam, appetitiuam, & redamationem eſt effectus amoris. 12. qō. 28. 2. o. qō. 66. 6.

147 Ecſtaſis eſt effectus amoris. 1. q. 20. 2. ad 1. item 12. q. 28. 3. o. item 22. q. 175. 2. o.

148 Amor facit feruere, & ebullire, id eſt, ferri extra ſe in amatum. 12. q. 37. 2. c.

149 Amor liquefacit, id eſt, facit non continere amantem intra ſe. 12. qō. 28. 5. 5.

150 Proprij effectus amoris ſunt quatuor, ſcilicet liquefactio, id eſt, mollificatio affectus, vt faciliter penetretur ab amato, fruitio, id eſt, delectatio, languor, id eſt, triſtitia, & feruor, id eſt, intenſum deſiderium. 12. q. 28 5.

151 Amor languere facit, id eſt, triſtari de abſentia amati. 12. q. 28. 5. ad 1.

152 Amor mouet inferiora in ſuperiora, vt ab eis perficiantur, & ſuperiora in inferiorum prouiſionem. 22. q. 31. 1. ad 1.

153 Amans agit omnia quæ agit ex amore. 12. q. 28. 6. o.

154 Zelus eſt effectus amoris. 12. q. 28. 4. o.

155 Ex amore procedunt gaudium & triſtitia, contrario modo. 22. qō. 28. 1. c.

156 Ex amore inordinato procedit cupiditas inordinata. 22. q. 125. 2. c.

157 Odium eſt effectus amoris. 12. q 28. 6. ad 3 item q. 29. 2. o. item 3 c.

158 ¶ Cognitio.* Cognitio eſt cauſa amoris. 12. qō. 27. 2. o. item 22. q. 26. 2. ad 1.

159 In his quæ ſunt ſupra hominem, amor eſt nobilior cognitione, ſed in aliis eſt econuerſo. 1. q. 82. 3. c. ad 3. itē q. 108. 6. ad 3. item 12. q. 66. 6 ad 1. item 22. q. 23. 6. ad 1. item q. 27. 4 ad 2.

160 Amor eſt altior cognitione in mouendo, ſed in attingendo eſt econuerſo. 12. q. 3. 4. ad 4.

161 Cognitio perficitur per hoc quod cognitum eſt in cognoſcente, ſed amor, ſecundum quod amans trahitur ad amatum. 1. qō. 16. 1. c. item q. 19. 3. ad 6. q. 6. ad 2. item q. 59. 2. c. item 3. ad 2. item q. 60. 2. c. itē q. 78. 1. c. ad 3. q. 82. 1. c. item q. 82. 3. c. item qō. 108. 6. ad 3. item

 12. q 15.

12. q.15.1.ad 3. item q.22. 2.c. item q.40. 2.c. item quæſt.66. 6. ad 1.item q.80.1.ad 2.item 22. q.23. 6.ad 1.item q.26.1. ad 2. item q. 27.4.c.

162 Aliquid perfectè amatur, quod non perfectè cognoſcitur.12. q.27.2.ad 2.item 22.q.27.4.ad 1.

163 Nihil amatur niſi cognitum.12 qõ.3.4.ad 4.item qõ.27.2.c.itẽ 4.ad 1.

164 Deus per eſſentiam viſus neceſſario amatur, ſed per effectus cognitus poteſt odiri.1.q.60.5.ad 5.item 22.q.34.1.o.

165 Subiectum amoris ſenſibilis, eſt concupiſcibilis, intellectualis verò eſt voluntas.1.q.82.5.ad 1.item 12.q.23. 1.2.c. item q.26.1.o. item 2. ad 2.

166 Amor mundanus ſemper eſt malus. 22. q.19. 3.c.

167 Amor mercenarius eſt ſemper malus.22. q.19. 4.ad 3.

168 ¶ Amplexus, oſcula, tactus, & huiuſmodi ex libidine, ſunt peccata mortalia, non autem ſecundum ſe, ſcilicet vel propter conſuetudinem patriæ, vel propter aliquam neceſſitatem, aut rationabilem cauſam. 22. q.154. 4.o.

1 ANalogia duplex, ſcilicet ſecundum quod aliqua participant aliquid, ſecundum prius & poſterius, vel ſecundum quod vnum imitatur alterum. Secunda eſt in diuinis, non autem prima.1.q.13.5.c.

2 In analogis prius dicitur dupliciter, ſcilicet ſecundum rem, & ſecundum impoſitionem nominis.1.q.13.6.o. item q.33.2.ad 4.

3 Omnia dicta de Deo & creatura dicuntur analogicè, non autem vniuocè, nec purè æquiuocè.1. q.3. 6.ad 1. item q.13. 5.6.10.o. item q.25. 2.ad 2.item q.29.4.ad 4.item q.32. 1.ad 2. fi.

4 Analogum eſt medium inter vniuocum & æquiuocum.1. q.13.5.10.c.

5 Analogata dicuntur ad vnum numero, & non ſecundum rationem tantum, ſicut vniuocum. 12. q.20.3. ad 3.

6 Analogum eſt tantum in vno analogato ſecundum propriam rationem, vniuocum autem eſt in quolibet.1. q.16 6.c. item 12.q.20.3.c. ad 3.

7 Omnia analogata neceſſariò dicuntur per reſpectum ad vnum primum. 1.q.13.6.c. item 10.c.

8 Primum in analogis, oportet poni in diffinitione omnium aliorum. 1. q.13. 6.c. item 10.c.

¶ Andragathia, id eſt, ſtrenuitas, eſt virtus viri, communicabilium operum adinuentiua, & pars fortitudinis potentialis pertinens ad liberalitatem, vel potius ad magnificentiam, licet magis conueniat cum iuſtitia ratione materiæ.22. q.128. ad 6.fi.

1 ANgelus. * Neceſſe eſt angelos eſſe.1. q.50. 1. o.

2 Angeli non fuerunt ante mundum, id eſt, ante corpora.1. q.61. 2.3. o.item q.102. 2.ad 1. item 4.ad 1.

3 Angeli potuerunt eſſe ante mundum.1. q.61.3.o. item 4.ad 1.

4 Eſſe angeli eſt infinitum ſecundum quid, inquantum non eſt in materia, non autem ſimpliciter: quia finitur per eſſentiam à qua eſt.1.q.7. 2.c. item q.50.2.ad 4.item q.2. 2.c.

5 Eſſe angeli eſt accidens. 1. q.50. 2.ad 3. item q.61. 1.c.

6 Eſſe angeli non eſt eius eſſentia.1. q.12. 4.c. item q.47.1.c. item q.50. 2.ad 3.item q.61. 1.c.

7 Eſſe angeli non eſt ſuum intelligere.1.q.54.2.o.item 3.c.

8 Eſſe angeli non eſt eius operatio.1. q. 54. 2.o. item 3.c.

9 Angeli ſunt creati à Deo.1.q. 61.1.o.

10 Angeli ſunt creati immediatè à Deo.1.q. 45. 5.ad 1.

11 Angeli fuerunt creati in cœlo empyreo.1.q.61.4.o.item q.102. 2.ad 1. item 4.ad 1.

12 Angeli non ſunt facti propter hominem principaliter.1.qu.50.3.ad 2.

13 Angeli fuerunt creati in gratia.1.q.63. 3.o.item q. 62.5. ad 4. item 6. c.item q. 67.4.ad 4.item q.95.1.ad 3.item quæ.109.1.c. item 22. q.5. 1.c.

14 Angeli ſunt creati in beatitudine imperfecta. 1.q. 61.1.o.item quæ.67. 4.ad 4.

15 Angelus non eſt creatus malus.1.q.67.4.ad 4.

16 Angelus eſt forma ſubſiſtens.1.q.50.75.c. item q.56. 1.c.fi.item 2. ad 3.item q.75.3.c.

17 Angeli ſunt partes vniuerſi eiuſdẽ cum creatura corporali, non autem Deus,ſed eſt ſupra totum vniuerſum. 1. q.50.3. c. item quæſt. 61. 3. 4.o.

18 Quilibet angelus eſt in genere ſubſtantiæ.1.q.88.2.ad 4.

19 In angelis genus & differentia ſumuntur ab eodem, ſcilicet ab eſſentiam,ſed diuerſimodè.1.q.50.2.ad 1.

20 In angelis idem eſt eſſentia,& id quod eſt.1.q.3. 3.c.item q.39.1.c.

21 In ſubſtãtiis ſeparatis à materia,id eſt, in angelis idem eſt ſuppoſitum & natura ſecundum rem, licet differant ſecundum rationem. 1.q. 3. 3.c.

22 Angelus eſt totaliter intellectualis naturæ, ideo oportet quòd omnis eius actio ſit ſecundum intellectum. Quandoque tamen intellectuales creaturæ quæ ſunt angeli,diſtinguuntur à rationalibus,quandoque autem ſub rationalibus comprehenduntur. 1.q.62.8.ad 2.item 22.q. 83.10.ad 2.

23 Intellectus angeli non eſt eius eſſentia.1.q.54.3. o.item q.77.1.c.item q. 79.1.o.

24 Intelligere angeli,non eſt eius eſſentia. 1.q.64. 1.o.

25 Eſſentia angeli indiuiduatur ſe ipſa. 1.q.3.2.ad 3.item 3.c.item q.13. 9. c.item 3.q.77.2.c.

26 Angelus eſt indiuiſibiliſ in eſſentia,non autem ſecundum virtutem, id eſt,ſecundum obiecta,& ſecundum intentionem & remiſſionem actus. 1.q.53.1.ad 1.item 3.ad 3.

27 In angelis eſt compoſitio ex ſe & eſſentia.1.q.50.2.ad 3.item q.75.5. ad 4.item q.88.2.ad 4.

28 In angelis non ſunt partes eſſentiæ, ſed ſunt partes ſecundum potentiam,inquantum intellectus eorum per plures ſpecies perficitur, & eorum voluntas ſe habet ad plura, vt partialitas non referatur ad ſubſtantiam angeli,ſed ad virtutem eius,vel ad locum.1.q.53.1. ad 1. fi.item 12.q.50.6.ad 3.

29 In angelis eſt compoſitiò ex quo eſt,id eſt,ex eſſe,& quod eſt.1.q. 50.2. ad 3.item q.75.5.ad 4.

30 Angelus componitur ex actu & potentia.1.q.47.1 .c.item q.50.2.ad 3. item q.75.5.ad 4.item q.50.5.c.

31 Quanto angelus eſt ſuperior, tanto minus habet de potentialitate.1 2. q.50.5.c.

32 In angelis non eſt materia propriè.1.q.50.2.o.item q.61.3.ad 3. item q.85.1.c.

33 In angelis eſt compoſitio ſubiecti,& accidentis.1.q.50.6.50.

34 Qui

34 Quilibet angelus differt ſpecie ab alio angelo. 1.q. 10.6. c. fi. item q. 47.2.c.item q.50.4.o.item q.62.6.ad 3.item q. 75.7.c. item q.76.2. ad 1.item 3.q.69.8.ad 3.

35 Impoſſibile eſt eſſe duos angelos vnius ſpeciei, quia omnes angeli differunt ſpecie ſecundum diuerſos gradus naturæ intellectiuæ. 1. q. 50. 4.c.item ad 4.

36 Bonum ſpeciei præponderat bono indiuidui. Vnde multo melius eſt quòd multiplicentur ſpecies in angelis, quam quod multiplicentur indiuidua in vna ſpecie.1.q.50.4.ad 3.

37 Perfectio naturæ angelicæ requirit multiplicationem ſpecierum, non autem multiplicationem indiuiduorum in vna ſpecie.1.q.50.4.ad 4.

38 Differentiæ angelorum,vt multi tenent, ſumuntur ſecundum diuerſos gradus potentialitatis.1.q.50.2.ad 1.item 4.o.item q.56.2.ad 1.item 12.q.50.5.c.

39 Si tamen angelus haberet materiam, nec ſic poſſent eſſe plures angeli vnius ſpeciei.1.q.50.4.c.

40 Angelus & anima differunt ſpecie.1.q.75.7.o.

41 Angelus eſt ſimpliciter nobilior homine, ſed ſecundum quid eſt econuerſo.1.q.93.3.o.q.96.1.ad 1.item 2.c.item qō. 108.2.ad 3. item q. 112.1.ad 4.item 12.q.5.1.ad 3.item 22. q.172.2.c.

42 Angeli conueniunt cum ſubſtantiis materialibus in genere logico, non autem in genere phyſico.1.q.88.2.ad 4.

43 Angeli non habent corpora naturaliter ſibi vnita. 1.q.51.1.o. item q. 54.5.c.ad 1. item q.110.2. ad 1.item 3.ad 3.item q.115.5.c.item q. 117.4.ad 1.item q.118.3.c.

44 Angeli poſſunt aſſumere corpora.1.q.51.2.o.

45 Angelus non indiget corpore aſſumpto propter ſe, ſed propter nos. 1. q.51.2. 1.ad

46 Non omne corpus motum ab angelo, aſſumptum eſt ab eo,ſed tantum quod repræſentat eum.1.q.51.2.ad 2.

47 Corpus aſſumptum non vnitur angelo. vt formæ, ſed vt motori repræſentato.1.q.51. 2.ad 2.

48 Angelus mouetur per accidens in corpore aſſumpto,non autem in aliis. 1.q.51.3.ad 3.

49 Corpora aſſumpta ab angelis ſunt de aëre inſpiſſato. 1.q.51.2.ad 3.

50 Corpora aſſumpta ab angelis non habent virtutes naturales quas oſtēdunt,nec operationes vitæ, ſed communes etiam inanimatis.1.q. 51. 3.2.item 3.q.55.6.ad 1.

51 Angelus poteſt eſſe ſimul cum corpore. 1.q.52.3.ad 2.

52 In eodem corpore ſimul ſunt anima formaliter dans eſſe, & operans operationes naturales: & angelus operans operationes ſupernaturales.1.q.52.3.ad 3.

53 Angeli adminiſtrant & gubernant omnem creaturam corpoream. 1. q. 110.1.o.

54 Deus non produxit corpora mediantibus angelis.1.q.65.3.o.

55 Formæ corporum non creantur ab angelis. 1.qu.65.4.o.item q. 91.2.c. item q.110.2.o.

56 Nec anima creatur ab angelis.1.q.90.3.o.item 12.q.3.7.ad 2.item 22. q.85.2.c.

57 Eſſentia angeli non indiget loco.1.q.61.4.ad 1.item q.102.2.ad 2.item q.112.1.ad 2.

58 Eſſe in loco dicitur de angelis æquiuocè,reſpectu corporalium.1.q.52. 1.c.

1. c. item q. 63. 1.c.

59 Deus,angelus,& anima non continentur à loco,ſicut corpora,ſed continent eum,1.q.8.1.ad 2.item qõ.52.1.c.fin. item qõ.53.1.c. item 2. c.fin.

60 Angelus non eſt in loco, niſi ſecundum contactum virtutis.1.q.8.2.ad 1.item ad 2.item q. 52.0. item 53.0.

61 Angelus eſt in loco diffinitiuè,non autem circumſcriptiuè. 1.q.8.2.ad 1.item q.52.1.2.0.item q.53.1.c. item 12.q.94.2.c.

62 Locus angeli poteſt eſſe diuiſibilis,& indiuiſibilis. 2.q.32.2.c. item q. 53.1.0.item 2.ad 7.

63 Angelus non eſt ſimul in pluribus locis.1.q.52.2.0.item q.53.1.c.item q.112.1.c.

64 Plures angeli non poſſunt eſſe ſimul in eodem loco.1. q.52.3. o.

65 Non oportet quòd ſi aliquis angelus mouet cœlum , quod ſit vbique. 1.q.52.2.c.

66 Operatio angeli diffinita eſt ad vnum locum , reſpectu operati & operantis , non autem Deus , quia operatio eius eſt determinata tantum primo modo.1.q.52.2.c.

67 Angelus mouetur localiter,tamen æquiuocè aliis rebus. 1.q.53.1.0.

68 Motus angeli in loco nihil aliud eſt quàm diuerſi contactus diuerſorum locorum ſucceſſiuè.1.q.53.1.c.

69 Motus angeli eſt ſucceſſio diuerſarum operationum eius.1.q.52.10.ad 2.item q.63.6.ad 4.item q.53.0.item.q.73.2.c.

70 Motus angeli non eſt actus imperfecti,ſed exiſtentis in actu. 1.q. 53.1. ad 2.item ad 3.

71 Motus angeli non eſt propter indigentiam ſuam, ſed noſtram. 1.q.53. 1.ad 3.item q.55.2.ad 3.

72 Motus angeli poteſt eſſe continuus & diſcontinuus, ſicut vult. 1.q.53. 1.0.item 2.c.item 3.c.

73 Angelus dum mouetur partim eſt in vtroque termino.1.qu.53. 1.ad.1. item 3.ad 3.

74 Agelus dum mouetur motu continuo, in principio eſt in toto loco diuiſibili à quo incipit moueri , ſed dum eſt in ipſo moueri,eſt in parte loci quem deſerit,& in parte loci quem occupat.1.q.53. 1.ad 1.item 3.ad 3.

75 Motus continuus angeli neceſſariò eſt per omnia media,ſed diſcontinuus poteſt eſſe ſine medio.1.q.53.2.0.

76 Motus angeli non eſt in inſtanti,ſed in tempore. 1.q.53. 3.0.item 3.q. 57.3.ad 3.

77 Angelus mouetur ſecundum totam vim ſuam in id quod agit. 1.q. 62. 6. 0.item q. 63.8.ad 3.

78 Motus angeli non habet ordinem ad motum primi mobilis. 1. q. 53. 3.c.fi.item q.63.6.ad 4.item q.91.2.ad 3.

79 Velocitas motus angeli non eſt ſecundum quantitatem virtutis eius, ſed ſecundum voluntatem eius.1.q.53.3.ad 1.

80 Angeli ſunt immutabiles,& incorruptibiles.1.q.9.2.c.item q.10.5.c.fi. item q.50.5.0.item q.61.2.ad 3.item q.75.6.c.fin.item q.97.1.c.

81 Angeli ſunt mutabiles tripliciter , ſcilicet quoad electionem finis , applicationem virtutis ad diuerſa,& per annihilationem. 1. qu. 9. 2.c. item q.10.5.c,

82 Motus illuminationis angeli triplex , ſcilicet circularis,rectus, & obliquus.22.q. 180. 6.ad 2.

83 Vnus

83 Vnus angelus agens in virtute imperij Dei,eſt ſufficientis virtutis ad educendum in actum totum quod diuina virtute operandum eſt circa corpus aliquod ſupra actus naturales. 1.q.112.2.c.
84 Omnia corpora obediunt angelis ad nutum motu locali, non autem formali.1.q.65.4.c.fi.item q.91.2.c.item q.105. 1.ad 1.item q. 110. 2.3.o.item q.111.3.c.item q.114.4.ad 2.item q. 117. 3.c. ad 3.item 4.ad 1.item 12.q.80.2.c.
85 Angelus poteſt immutare omnes ſenſus hominis interiores & exteriores.1.q.111.3.4.o.item q.114.4.ad 2.
86 Angelus non poteſt aliquam formam imprimere in imaginatione, niſi mediante ſenſu extrinſeco.1.q.111.3.ad 2.
Angelos immutare voluntatem noſtram eſt omnino hæreticum. 1. qu. 106.2.c.item 12.q.80.3.ad 1.item 22.q.174. 5.ad 4.
87 Angelus poteſt immutare voluntatem hominis perſuadendo ſolum: vel concitando paſſiones. 1.qu.106.2.c.item q.111.2.o.item q.114. 2.ad 3.115. 4.ad 1. item 12.qu.9.6. ad 2. item q. 75.3.o.item q.80. 1.o.
88 Angelus ſuperior mouet voluntatem angeli inferioris aliqualiter vt obiectum,perſuadendo;non autem de neceſſitate,nec ex parte potententiæ.1.q.106.2.o.
89 Angeli dupliciter poſſunt agere in animas noſtras.ſ.confortando intellectum:& illuſtranda phantaſmata.1.q.111. 1.c.
90 Boni angeli poſſunt imprimere in intellectum noſtrum : non autem mali.12.q.80.2.c.item 22.q.96.1.c.item q.172.2.ad 1.
91 Boni angeli poſſunt imprimere in intellectum noſtrum confortando: non autem imprimendo lumen.1.q.111.1.o.
92 Angeli mali imprimunt in phantaſmata,applicando ad ea lumen ſuum. 12.q.80.2.
93 Subſtantiæ ſeparatæ,id eſt,angeli,non ſunt principia intellectus humani:cum creatio intellectus humani ſit immediatè à Deo.1.qō. 65. 3.c.
94 Bonæ cogitationes attribuuntur altiori principio. ſ.Deo, licèt angelorum miniſterio procurentur.1.q. 111.2.ad 2.fi.
95 Angeli ſunt ſupra tempus,& ſupra motum omnium corporalium : non autem ſupra tempus ſucceſſionum eſſe ipſorum, & operationum eorum.1.q.61.2.ad 2.item q.62.5.ad 2.item q.85.4.ad 1.
96 Intelligere angeli eſt ſupra tempus. 12. q.113. 7.ad 5.
97 Intelligere angeli eſt ſupra tempus corporalium:& eſt in tempore alio. 1.q.57.3.ad 2.
98 Tempus angeli eſt alterius rationis à tempore aliorum. 1. quæſt. 53. 3.c.
99 Tempus angeli poteſt eſſe continuum,& diſcretum:ſicut & motus eius. 1.q.53.3.o.
100 Tempus angeli diſcretum nullam proportionem habet ad tempus aliorum:ſed continuum ſic.1.q.53.3.ad 1.
101 Tempus angeli componitur ex inſtantibus:quia eſt diſcretum. 1. q.63. 6.ad 4.item 12.q.113.7.ad 4.
102 Operatio angeli ſucceſſiua,i.motus.ſ.intellectio & affectio,menſuratur tempore;non autem æuo.1.q.10.5.ad 1.item q. 12.10.ad 2.
103 * Eſſe angeli menſuratur ſeculo,cognitio naturalis tempore, ſed viſio beata,æternitate.1.q 10.5.ad 1.item ad 3.
104 Eſſe angeli,& ſubſtantia eius menſuratur æuo.1.q.10.5.ad 1.
105 Viſio beata angeli menſuratur æuo.1.q. 10.5.ad 1.

106 ¶ Nume

106 ¶ Numerus. * Numerus angelorum non eſt de genere quantitatis:ſed eſt multitudo tranſcendens & formalis.1.q.30.3.c.item q. 50.1.ad 2.
107 Numerus angelorum excedit omnem numerum corporalium. 1.q.50. 3.o.item q.112.4.ad 2.
108 Angeli boni ſunt in maiori numero quàm mali.1.q.63.9.o.
109 In angelis ſunt tres hierarchiæ ſecundum triplicem gradum cognitionis eorum.1.q.108.1.o.
110 In qualibet hierarchia ſunt tres ordines.1.q.108.2.o.
111 In quolibet ordine ſunt multi angeli. 1.q.108. 3.o.
112 Diſtinctio hierarchiarum & ordinum in angelis eſt a natura:ſed completur per dona gratiæ.1.q.108.4.o. item 8.c.item q.109.1.c.
113 Diſtinctio ordinum in angelis eſt ſecundum diſtinctionem actuum, & officiorum.1.q.108.2.o.item q.110.1.ad 3.fi.
114 Ordines angelorum ſunt tantum nouem.1.q.108. 2.c.
115 Gradus in ordinibus angelorum bene ordinantur. 1. qõ.108. 2.ad 2. item 6.o.
116 Tota ratio ordinis in angelis eſt ex propinquitate ad Deum. Ideo propinquiores Deo ſunt gradu ſublimiores:& ſcientia clariores, non autem in hominibus.1.q.106.3.ad 1.item q.107.2.c.
117 Angeli in confinibus ſuorum ordinum magis conueniunt, quàm cum extremis ſuorum ordinum.1.q.108.3.ad 3.
118 Angeli vnius ordinis non ſunt æquales.1.q.10.6.c.fi.itẽ q.47. 2.c.item q.50.4.c.item q.108.3.o.item q.113.1.ad 1.
119 Omnes ordines primæ hierarchiæ, aſſimilantur miniſtris regis circa perſonam eius, ſcilicet,cubiculariis,conſiliariis, & aſſeſſoribus. Secundæ autem officialibus regni in communi, ſcilicet,dominis curiæ, principibus militiæ,& iudicibus curiæ. Tertiæ verò deputatis ad certas partes regni, ſcilicet,præpoſitis,baliuis, & huiuſmodi. 1.qõ.106. 6.c.
120 Ad primam hierarchiam pertinet conſideratio finis. Ad ſecundam diſpoſitio vniuerſalis de agendis. Ad tertiam verò executio operis. 1.q. 108.6.c.
121 Ordines angelorum ſunt cõnexi adinuicem, & ad noſtram hierarchiam. 1.q.108.1.o.
122 Omnes homines, & omnes angelorum ordines ſunt vna hierarchia. 1. q.108.1.ad 1.c.item 3.q.8.4.c.
123 Homines aſſumentur ad omnes ordines angelorum.1.qõ.108.8.o.item q.63.9.ad 3.item 12.q.4.5.ad 6.
124 Angelus inferioris ordinis non aſſumetur ad ſuperiorem ordinem. 1. q.108.8.ad 1.
125 Quilibet angelus magis habet proprium ordinem & officium, quàm quæcunque ſtella.1.q.108.3.c.ad 2.
126 Minimus ordo angelorum eſt ſuperior ſupremo ordine noſtræ hierarchiæ.1.q.108.2.ad 3.item q.117.2.c.ad 3.
127 Proprietates & officia in ordinibus angelorum & eccleſiæ accipiuntur nominibus eorum.3.q.67.1.c.
128 Ordines angelorum ſemper durabunt.1.q. 108. 7.c.
129 Excellentia cuiuſlibet angeli inferioris continetur in excellentia cuiuſlibet ſuperioris,& non econuerſo.1.q.108.5.ad 6.
130 Omnes perfectiones ſunt communes omnibus angelis, ſed perfectius & abundantius ſunt in ſuperioribus quàm in inferioribus, 1.qõ. 106. 4.o,item q. 108.2.ad 2.5.c.item 22. q.24.3.ad 3.

131 Inferio

131 Inferiores angeli exercent officia ſuperiorum in virtute ſuperiorum. Ideo infimi poſſunt arcere dæmones,& facere miracula. 1.q. 112.2. ad 2.item q. 113.3.ad 3.
132 Eſſentia ſuperioris angeli eſt nobilior,& virtus efficacior ad intelligẽdum & ad agendum in res exteriores, quam eſſentia & virtus inferioris.1.q.89.1.c.fi.item q.106.1.3.4.c.
133 Nihil prohibet dicere inferiores angelos adminiſtrare inferiora corpora,& ſuperiores ſuperiora:& ſummos aſſiſtere Deo. 1. q. 63. 7. c.
134 Ordo in angelis nunquam à Deo prætermittitur,quin ſemper inferiora per ſuperiora moueantur:& non econuerſo.1. qu.106.3. c. item q. 111.2.2.c.
135 Quilibet angelus eſt ſimpliciter maior quolibet viatore ſecundum conditionem ſtatus:non autem ſecundum meritum. 1. qõ.108.2.ad 3.
136 Item formæ ſuperiorum angelorum ſunt vniuerſaliores formis inferiorum.1.q.55. 3.o. item quæſt.89.1.c.item q.110.1.c. item qõ. 116. 1.c.
137 Scientia ſuperiorum angelorum dicitur eſſe vniuerſalior quoad eminentiorem modum intelligendi.1.q.106.4.ad 1.
138 Cognitio ſuperiorum angelorum eſt perfectior quàm cognitio inferiorum.1.q.89.1.c.fi.item q.106.4.o.item 12. q.150.5. c.fi.
139 Superiores angeli idem cognitum perfectius & clarius cognoſcunt, quàm inferiores. 22.2.6.c.
140 Pauciores ſunt formæ intelligibiles in intellectibus ſuperiorum angelorum,quia lumen intellectuale in eis minus diuiditur. 1. q. 89. 1. c. co. 2.
141 Angelus ſuperior per vnam ſpeciem poteſt plura intelligere quàm inferior.1.q.55.1.o.item q. 89.1.c,co.2.
142 Superiores angeli perſpicaciùs diuinam ſapientiam contemplantes, plura & altiora myſteria gratiæ cognoſcunt in viſione Dei:quæ inferioribus eos illuminando manifeſtant.1.q.57.5.c.
143 Angelus ſuperior illuminat inferiorem.1.q.106.1.3.o.item q.107.2.c. item q.108.pr.item q.113.2.ad 2.item q.118.2.c.item 12.q.112.1.ad 3.item 22.q.2.6.c.
144 Angelus ſuperior inſtruit inferiorem de omnibus quæ ſcit.1.q.106.4. o.item 22.q.81.4.ad 2.
145 Vſque ad diem iudicij ſemper noua aliqua ſupremis angelis reuelantur diuinitus de iis quæ pertinent ad diſpoſitionẽ mundi, & præcipuè ad ſalutem electorum. Vnde ſemper remanet vnde ſuperiores angeli inferiores illuminent.1.q.106.4.ad 3.
146 Angelus inferior nunquam illuminat ſuperiorem,nec poteſt.1.q. 106. 3.o.item q.107.2.c.item q.108.pr.item q.117. 2.c.
147 ¶ Prælatio.Boni angeli habent prælationem ſuper angelos malos.1.q. 109.4.o.
148 Boni angeli inferiores ſecundum naturam , habent prælationem ſuper angelos malos ſuperiores ſecundum naturam. 1. qõ. 109. 4. ad 3.
149 Superiores angeli mali habent prælationem ſuper inferiores angelos malos.1.q.63.8.o.item q.109.2.o.
150 Angeli præſidentiam habent ſuper iſta inferiora immediatam.1.q.110. 1.ad 2.item ad 3.
151 Minimus angelus habet altiorem & vniuerſaliorem virtutem quàm aliquod genus corporalium , ſed Deus diuerſos angelos præpoſuit

cuilibet generi corporum.1.q.110.1.ad 3.

152 Anima ſecundum ordinem naturæ non præfertur alteri animæ · ſicut dæmones ordine naturæ præferuntur hominibus. 1.q.64.4.ad 2.

153 Prælatio malorum angelorum fundatur ſuper iuſtitiam Dei, non autem ſuper iuſtitiam eorum. 1.q.109.2.ad 1.

154 Prælatio angelorum poſt diem iudicij ceſſabit quoad miniſteria circa nos.1.q.64 4.c.

155 Intellectus Angeli eſt deiformis : quia non habet cognitionem à rebus,nec per ſenſum:nec cum diſcurſu, ſicut in nobis. 1.q.84.2.c.fi. item 22.q.180.6.ad 2.

156 Intellectus Angeli eſt ſemper in actu, & nunquam in potentia. 1.q. 50.1.ad 2.item q.54.4.c.

157 Intellectus Angeli eſt in potentia eſſentiali & accidentali reſpectu reuelandorum : ſed reſpectu naturaliter cognitorum eſt tantum in potentia accidentali. 1.q.58.1.o. item q. 62. 1. c. item 12. q. 50. 5. cor.

158 Intellectus Angeli ſemper eſt in actu ſecundo:& in nulla potentia reſpectu verbi Dei.1.q.58.1.c.item 22.q.180. 6.ad 2.

159 In intellectu Angeli beati non poteſt eſſe falſitas.1.q.58.5.o.

160 Intellectus & voluntas in Angelis differunt realiter. 1.q.59.2.o.

161 * In Angelis ſunt tantum duæ potentiæ,ſ.intellectus & voluntas.1.q. 54.5.c.item q.79.1.ad 3.

162 Intellectus Angeli eſt medius inter intellectum Dei & hominis virtute & modo cognoſcendi,quia ſimilitudo eius non eſt eſſentia eius ſicut in Deo, nec accepta à rebus ſicut in nobis, ſed per influxum à Deo.1.q.84.2.c.fi.

163 Intellectus Angeli non habet defectum ſui generis ſicut noſter, ſed tantum reſpectu intellectus Dei. 1.q.12.4.ad 2.

164 * In Angelis non eſt intellectus agens.& poſſibilis.1.q.54.4.o.

165 Intellectus poſſibilis Angeli eſt in potentia reſpectu luminis diuini, noſter autem etiam reſpectu ſpecierum à rebus acceptarum. 1. qõ. 54.4.o.

166 Intellectus Angeli eſt completus per ſpecies connaturales omnium quæ naturaliter cognoſcere poteſt:non autem intellectus noſter. 1. q.54.4.o.item q.55.2.o.item q.59.3.ad 2.item q.60.2.o. item q.76. 5.c.item q.84.3. ad 1. item q.91.1.c.item q.109.3.ad 3.

167 Intellectus Dei & Angeli ſtatim totam rei cognitionem habent, intellectus autem noſter paulatim.1.q.85.5.c.item 12.q.5.1.ad 1.item 22.q.180.3.c.

168 In Angelis eſt aliqua neſcientia. 1.quæſt.12.8.o.item q.58.5.o. item q.101.1.ad 2.item qõ. 106. 2. ad 1.item 12.q.76.2.c. item 12. qõ. 52. 3.c.

169 Angeli ignorant aliqua ſupernaturalia, non autem aliquid cognoſcibile ab eis naturaliter, ſed intellectus noſter ignorat vtroque modo.1.q.58.5.c.

170 Connaturale eſt intellectui noſtro cognoſcere naturas in materia,angelico autem ſine materia,ſed intellectui diuino eſſe ſubſiſtens.1.q. 12.4.c.tem q.85.1.c.

171 Intellectus Dei eſt ſicut actus totius entis, ideo ſolus eſt actus purus. Angelicus autem eſt ſemper in actu ſuorum intelligibilium, non autem intellectus noſter:ſed eſt in potentia.1.q.79.2.c. item qõ.87.1. c.item 12.q.49.4.c.item q.50.5.c.item q.51.1.ad 2.

172 Intellectus Dei eſt ſuum intelligere,non autem intellectus Angeli:nec intellectus hominis.1.q.54.1.c.item q.87.3.c.

173 Angelus dicitur mens & intellectus, quia ſolam cognitionem intellectiuam habet.1.q.54.3.ad 1.item 50.item qu.79.1.ad 3.

174 ¶ Obiectum.* Obiectum primum intellectus Angeli eſt eius eſſentia, intellectus verò noſtri coniuncti obiectum eſt quidditas rei materialis.1.q.12.4.c.item q.84.7.c.item q.85.1.c.item qõ.87.3.c.

175 * Angelus vno & eodem actu primò ſimul intelligit ſe intelligere:& eſſentiam ſuam,non autem homo.1.q.87.3.c.

176 Cognitio Angeli duplex,ſ.matutina & veſpertina.1.q.58.6.7.o.item q.64.1.ad 3.item 12.q.67.3.c.item 3.q.9.3.c.

177 Nulla cognitio præter matutinam & veſpertinam eſt in Angelis. 1. qõ.58.6.o.

178 Cognitio veſpertina,i.in propria natura reſpectu medij , ſcilicet per rationes rerum in verbo,eſt eadem cum matutina,differens tantum ſecundum cognita , non autem cognitio per ſpecies rerum innatas: ſed eſt diuerſa realiter.1.q.58.7.o.

179 Angelus dupliciter cognoſcit,ſcilicet per ſpecies,& per verbum.1.qõ. 57.5.c.item q.58.6.7.o.

180 In prima cognitione eſt viciſſitudo, & ſucceſſio , & renouatio operationum,non autem in ſecunda.1.q.57.3.ad 2.

181 Angelus dupliciter cognoſcit res in verbo, ſcilicet per ſimilitudinem verbi in ſua natura relucentem,& per eſſentiam verbi. Primam habuit in principio ſuæ creationis,non autem ſecundam : quæ propriè dicitur matutina.1.q.62.1.ad 3.

182 Angelus habet triplicem de rebus cognitionem, ſc. in verbo,in mente eius,& in propria natura. Secunda & tertia eſt veſpertina, prima verò matutina.1.q.12.10.ad 2.item q.58.6.o.item q.60.2.o.

183 Angelus nunquam cognoſcit res in propria natura , niſi per ſpecies earum.1.q.55.1.o.

184 Angelus cognoſcit per ſpecies innatas , non autem per acquiſitas à rebus,ſicut homo.1.quæſt.55.2.o.item q.57.1.ad 3.item q. 87. 1.c. item q.89.1.c.2.3.o.item 12.quæſt. 111.c.ad 2.item 12. qõ. 110.6. ad 2.

185 Quilibet Angelus beatus ſemper videt quemlibet alium Angelum in verbo,& quicquid eſt in eo ad ſe ordinatum.1.q.107.1.aỏ 3.

186 Intelligere Angeli & animæ differunt ſpecie.1.q.75.7.o.

187 Angeli non capiunt cognitionem ex ſenſibilibus.1.q.51.1.item q.55. 2.o.item 3.ad 1.item q.57.1.ad 3.item q.58.7.c.

188 Angelus non intelligit componendo & diuidendo , ſicut homo. 1.q. 58.4.o.item 5.c.item q.85.5.c.

189 * Cognitio Angeli non eſt diſcurſiua , ſed tantùm noſtra. Et tamen angeli ſyllogizare poſſunt. Et in ſubſtantiis ſeparatis à materia ſemper res cognoſcibilis poteſt cognoſci per certiſſimam demonſtrationem , cùm illa non ſint ſubiecta tranſmutationi. 1.q.58.3.o. item 4.c.item q.62.1.c.item 5.c.item q.63.5.c. item q.79.8.c. item q.85.5.c.item 12.q.89.4.c.item 22.q.49.5.ad 2.item q. 180. 6. ad 3.item 3.q.11.3.ad 3.

190 Cognitio Angeli non eſt cauſa rerum.1.q.55.2.ad 1.item 3.ad 1.

191 In Angelis perſeuerat cognitio naturalis.1.q.62.7.o.

192 Angeli boni & mali non poſſunt deponere exiſtimationem ſemel habitam.1.q.63.6.ad 3.item q.64.2.c.fi.

193 Diſtantia temporalis impedit cognitionem Angelorum. 1.q.57.3. ad 4.item q. 89.7.ad 3.

194 Diſtantia localis non impedit cognitionem Angelorum. 1.q.55.2. ad 3.item q.57.3.ad 4.item q.107.4.o.

195 Angeli in ſtatu naturæ non viderunt verbum Dei, niſi per ſimilitudinem.1.q.62.1.ad 3.item 22.q.5.1.c.

196 Angeli habuerunt in verbo cognitionem rerum fiendarum, quæ iam factæ erant. 1.q.55.2.c.ad 1.item q.56.2.c.item q.57.2.c.fi.

197 Angeli cognoſcunt in verbo myſteria gratiæ,nõ omnia,nec æqualiter omnes,ſed ſecundum quod Deus vult eis reuelare,non autem cognitione naturali.1.q.57.5.c.item q.64.1. ad 4.item q. 106.4.ad 2.

198 Angeli à principio ſuæ creationis cognouerunt aliqua myſteria, & aliqua poſt:ſecundum quod congruit eorum officiis.1.q.57.5.c.item q.64.1.ad 4.

199 Angeli omnes à principio ſuæ beatitudinis præſciuerunt myſterium incarnationis quoad ſubſtantiam, non autem quoad omnes circunſtantias.1.q.57.5.ad 1.item q. 64.1.ad 4. item q.106.4.ad 3. item q. 117.2.ad 1.item 22.q.2.7.ad 1.

200 Angeli in verbo ſimul contemplantur omnia ſua cognita, non autem in cognitione naturali,ſed tantum quæ per vnam ſpeciem repræſentantur. 1.q.58.1.c.

201 Angeli ſimul cognoſcunt res in verbo,& in propria natura.1.q.12. 9.c. item q.58.6.7.o.item q.62.7.ad 1.item ad 3.

202 Angelus cognoſcit res in propria natura dupliciter,id eſt, per duplex medium, ſcilicet per rationes rerum in verbo, & per ſpecies rerum innatas.1.q.58.7.c.

203 Angeli naturaliter cognoſcunt Deum, non per eſſentiam eius,ſed per naturalia eorum.1.q.56. 3.o.

204 Angeli non poſſunt per ſua naturalia videre eſſentiam Dei:nec aliqua alia creatura.1.q.12.4. o. item q.64.1.ad 2.

205 Res non cognoſcuntur perfectè in angelo,ſicut in Deo. 1. q.54.1.c.ad 3. item q.84.2.c.fi.item ad 3.

206 Omnes angeli primæ hierarchiæ accipiunt cognitionem diuinorum effectuum in prima cauſa: ſecundæ verò in vniuerſalibus rerum rationibus,id eſt,à prima hierarchia. Tertiæ autem in propriis rationibus.1.q.108.1.6.c.item q.112.3.c.ad 4.item q. 113. 2.ad 2.

207 Angelus non cognoſcit res per eſſentiam:ſed per ſpecies earum. 1. q. 55.1.o.item q.84.2.c.fi.item q.87.1.c.item q.89.3.o.item 12.q.50. 4.c.item 5.ad 1.item q.51.1.ad 2.

208 Angeli cognoſcunt ſe per eſſentiam ſuam,& non per ſpeciem ſuam.1. q.56.1.o.item 2.3.c.item q.87.1.o.

209 Nihil Deus produxit in rerum natura, quod non impreſſerit menti Angelicæ.1.q.74.2.c.item q.89.3.c.item q.91.1.c.

210 Angelus cognoſcit alium Angelum per ſpeciem tantum.1.q.56.2.o.

211 Quilibet Angelus bonus vel malus cognoſcit perfectè & naturaliter ſpecies, & quicquid eſt in intellectu noſtro, præter vſum ſpecierum qui eſt actualis cogitatio, dependens ex voluntate. 1. q.111.1. ad 2.

212 Angeli à principio cognouerunt naturaliter omnia naturalia,per ſpecies.1.q.57.1.o.item q.89.3.o.item q.109.3.ad 3.

213 Angeli cognoſcunt materialia.1.q.57.1.o.item q.85.1.c.

214 Angeli cognoſcunt materialia in immaterialibus,ſcil.in ſeipſis,vel in Deo.

Deo.1.q.85.1.c.

215 Angeli cognoſcūt ſingularia diſtinctè per ſimilitudines ſpecierum.1. q.54.5.ad 2.item q.57.2.o. item q.89.4.c.

216 Angelus quilibet per vnam ſpeciem omnia indiuidua vnius ſpeciei cognoſcit:quæ ſit propria ratio ſingulorum, ſecundum proprios reſpectus ad illa.1.q.58.2.c.

217 Angelus intelligendo quidditatem alicuius,ſimul cognoſcit quicquid ei attribui poteſt, vel remoueri,vel concludi. 1.q.58.3.4.5. c. item q.85.5.c.

218 Angeli poſſunt cognoſcere illud quod eſt in appetitu vel apprehenſione beatorum:nō autem motum appetitus ſenſitiui vel apprehenſionem phantaſticam hominis, vt mouentur à voluntate & a ratione,niſi procedant in actum exteriorem.1.q.57.4.ad 3.

219 Subſtantia immaterialis eſt proprium obiectum intellectus angeli. 1. q.12.4.c.item q.54.4.c.item q.84.7.c.item q.87.3.c.

220 In Angelis potuit eſſe error electionis,in particulari:non quidem ex ignorantia,ſed ex inconſideratione.1.q. 63.1.ad 4.

221 Angeli ignorauerunt virtutes ſuas, & ordinationes,ſecundum Dionyſium, ſc. non quidem ſecundum ſe:ſed quia non comprehendunt eas in Deo.1.q.56.1.ad 1.

222 Noſtra hierarchia perficitur diuino lumine, velato ſimilitudinibus ſenſibilium, in figuris & ſacramentis:angelica verò lumine ſimplici & abſoluto.1.q.108.1.c.

223 Angelus illuminat alium Angelum.1.q.106.1.o.

224 Angelus illuminat alium Angelum,id eſt,manifeſtat ei veritatē,quam illuminans cognoſcit, confortando virtutem intellectiuam eius per conuerſionem ad eum,& diſtinguendo vniuerſalem ſcientiam. 1. q. 106.1.o.item q.111.1.c.

225 Angelus illuminat angelum de pertinentibus ad præmium accidentale:non autem de pertinentibus ad præmium eſſentiale. 1. q. 106.1. ad 1.item 22.q.181.4.ad 2.

226 Illuminatio Angelorum non eſt de volito eorum, ſed de volito Dei,& de veritate vt eſt à Deo.1.quæſt.107. 2. c. item 5.ad 3. item q.109.3.c.

227 Angeli per illuminationem proficiunt in cognitionem :non quidem Dei,ſed effectuum eius.12. q.5. 6.ad 3.

228 Reuelationes factæ dæmonibus per ſanctos Angelos, ex parte dæmonum non ſunt illuminationes: quia non ordinant eas ad Deum. 1.q. 109.4.ad 1.

229 Illuminatio ſemper erit in Angelis vſque ad diem iudicij.1.q.106.4. ad 3.item 22. q.181.4.ad 2.

230 Actiones hierarchicæ ſemper erunt in Angelis, quia ſemper vnus alium illuminabit,purgabit & perficiet.1.q.108.7.ad 2.item ad 3.

231 Actiones hierarchicæ ſemper erunt in angelis, non quoad nouorum cognitionem per modum profectus & motus : ſed erit ſemper continuatio illuminationis, quia inferiores in lumine ſuperiorum rationes diuinorum ſecretorum cognoſcent.1.q.108.7.ad 2.

232 Homines illuminantur ab angelis.1.quæſt.111.1.o. item 12. q.111.1. ad 2.

233 Deus eſt primum principium creationis & illuminationis animæ:ſed Angelus illuminat eam tanquam miniſter. 12. q.1. 2.7. ad 2.

234 Homines illuminantur ab Angelis,non ſolum de credendis, ſed etiam de

de agendis.1.q.111.1.ad 1.

235 Non docentur Angeli ab hominibus. 1.q.117.2.o.

236 Purgatio, illuminatio, & perfectio in Angelis & hominibus differunt tantum ratione.1.q.106.2.ad 1.item 12.q.112.1.ad 3.

237 Angelus ſuperior purgat inferiorem,non autem econuerſo.12.q.111.1. ad 3.

238 Minimus ordo Angelorum poteſt perficere,illuminare,& purgare. 1. q.108.2.ad 3.

239 Purgatio in Angelis non eſt à culpa, nec ab immunditia:ſed à diſſimilitudinis confuſione,id eſt,à neſcientia. 1.q.106.2.ad 1.item 12. q. 112.1.ad 3.

240 Illuminatio propriè eſt de viſis in lumine diuinæ eſſentiæ ab Angelo ſuperiori,& non ab inferiori:ſed locutio eſt de motibus liberi arbitrij.1.q.107.2.o.

241 Omnis illuminatio eſt locutio in Angelis,& non econuerſo vniuerſaliter.1.q.107.2.o.

242 Angelus loquitur angelo ex hoc quod ordinat conceptum proprium ad manifeſtandum volitum ſuum ei.1.q.107.1.o.item 2.c.

243 Superiores Angeli poſſunt loqui inferioribus,& econuerſo. 1.q.107. 2.o.item q.117.2.c.

244 Non omnes Angeli percipiunt locutionem vnius Angeli cum alio.1. q.107.5.o.

245 Angelus propriè non loquitur per corpus aſſumptum.1.qō.51.3.ad 4.

246 Locutio Angeli eſt in ipſo loquente:& eſt ibi vbi ipſe eſt.1.q.107.4. ad 1.

247 Locutio Angelorum non impeditur diſtantia locali.1.q.107.4.o.

248 Clamor Angeli non eſt vox:ſed eſt manifeſtatio rei magnæ, vel magni affectus.1.q.107.4.ad 2.

249 Verbum cordis,loqui,ſigna nutus,& lingua, differunt in Angelis,ſicut in nobis.1.q.107.3.ad 2.

250 Angeli loquuntur Deo non ei aliquid communicando, ſed cum conſultando:vel excellentiam eius admirando.1.q.107.3.o.

251 Angeli ſemper loquuntur Deo laudando eum, non autem ſemper conſulendo eum de agendis.1.q.107.3.ad 2.

252 Omnis locutio Dei ad Angelos eſt illuminatio.1.q.107.2.ad 3.

253 ¶ Apparitio.* Omnis apparitio Angelorum in veteri teſtamento ordinabatur ad apparitionem filij Dei in carne.1.q.51.2.ad 1.item 3. q.30.3.c.

254 Angelus apparens Moyſi dicitur Deus vel Dominus, quia apparebat in perſona Dei.1. q.43. 7. ad 5.item 12.q.98.3.ad 1.

255 Omnis apparitio boni angeli fit ex ſpeciali diſpenſatione Dei. 1. q. 89.8.ad 2.item q.113.1.ad 3.

256 Omnis apparitio Angeli in principio eſt cum terrore: ſed bonus tandem conſolationem facit:non autem malus.3.q.30.3.ad 3.

257 Apparitiones mortuorum quandoque fiunt per operationes Angelorum vel dæmonum : & etiam ignorantibus mortuis. 1. qō. 89. 8. ad 2.

258 Ad ſepulchrum Chriſti apparuit primò vnus Angelus mulieribus; deinde duo.3.q.55.6.ad 5.

259 Voluntas eſt in Angelis.1.q.59.1.o.

260 In Angelis eſt liberum arbitrium.1.q.59.3.o.item q.64.2.c.ad 1.

261 Liberum arbitrium Angeli eſt medium inter diuinum & humanum:

 quia

quia eſt mobile ante electionem, & non poſt: humanum autem vtrobique, diuinum verò nullo modo. 1. q.63.6. ad 3. item q.64.2. c. fin. item q.100.2. ad 4.
262 In Angelis eſt electio. 1. q.59.3. ad 1.
263 Appetitus in Angelis non diuiditur in multas potentias, ideo totaliter inclinatur in id, in quod tendit: nec inclinatur in contrarium. 22. q. 24.3. ad 3.
264 Appetitus in Angelis non diuiditur per concupiſcibilem & iraſcibilem. 1. q.59.4.o.
265 Deſiderium in Angelis non ponit imperfectionem: quia eſt de re habita. 1. q.58.1. ad 2. item 12. q.67.4. ad 3.
266 * Angeli potuerunt peccare. 1. q.63.1.o. item 12. q.89.4.o.
267 Angelus non potuit peccare in primo inſtanti. 1. q. 63.5.o. item 3. quo. 34.3. ad 1.
268 De quolibet ordine quidam peccauerunt. 1. q.63.9. ad 3.
269 Supremus omniũ ordinum Angelorum peccauit. 1. q.63.7.o. itẽ 9. ad 3.
270 Primus angelus fuit aliis occaſio peccandi. 1. q.68.8.o.
271 Peccatum primi Angeli fuit ſuperbia. 1. q.63.2.3.o. item 7. c. fi.
272 Peccatum inferiorum Angelorum fuit ſuperbia. 1. q.63. 8. ad 2. item 22. q.162.3. c.
273 Angeli beati non poſſunt peccare. 1. q.62.8.o.
274 Nullus Angelus bonus, vel malus poteſt peccare venialiter. 12. quo. 89.4.o.
275 Angelus peccando non appetiit malum, ſed appetiit inordinatè bonum. 1. q.6.1. ad 4.
276 * Peccatum Angeli eſt irremediabile ſextuplici ratione, ſ. Primò quia angelus malo quod peccando appetiit, immobiliter adhæret. Secundò quia Angelorum natura non propagatur ex vno, ex quo vitium contrahat. Tertiò quia potentiam appetiit, nec de venia cogitauit, nec alio ſuggerente peccauit. Quartò quia proprio arbitrio peccauit. Quintò quia non in vno primo parente peccauit ſicut homo. Sextò quia peccauit in termino viæ: non autem homo. 1. q.64.2. o. item 12. q.80.4. ad 3. item 3. q.4.1. c. ad 3. item q.6.2. ad 2. item q. 46.1. ad 4. item q.86.1. c.
277 ¶ Sacramentum.* Angelus non eſt miniſter alicuius ſacramenti, nec alicuius rei ſacramentalis. 3. q.64.7.o.
278 Angelo miniſtranti ſacramenta credi debet, non autem dæmoni. 3. q. 64.7. c.
279 Angelus non poteſt manducare ſacramentaliter Euchariſtiam, nec ſpiritualiter, ſed Chriſtum. 3. q. 80.2.o.
280 Templa conſecrata ab Angelis non debent amplius conſecrari. 3. q.64. 7. cor.
281 Chriſtus ſecundum quod Deus & ſecundum quod homo, eſt caput Angelorum. 3. q.8.4.o.
282 Chriſtus ſecundum humanitatem illuminat Angelos. 3. q.8.4. c. ad 3. item q.59.6. c.
283 * Anima Chriſti poteſt per propriam virtutem & naturam illuminare omnem creaturam rationalem, & etiam ſummum Angelum, dando ei gratiam, & ſcientiam. 3. q.13.2.o.
284 Chriſtus perfectiùs videt eſſentiam Dei quàm omnes Angeli, & homines. 22. q.175.4. ad 2. item 3. q. 10.4.o. item q.11.4.o. item q.34.4. c. item q.59.6. c.

285 Chri

285 Chriſtus nullam ſcientiam didicit ab angelis.3. q.12. 4.0. item q. 30. 2. ad 1.

286 Scientia infuſa in anima Chriſti, fuit multo excellentior quàm in angelis, quoad multitudinem, cognitorum certitudinem, & lumen, ſed quoad modum fuit econuerſo. 3.q.11.4.0.item 6. ad 1.

287 Anima Chriſti eſt nobilior angelis, corpus Chriſti animabus noſtris: intellectus poſſibilis Chriſti intellectu noſtro agente: ſenſus eius intellectu noſtro poſſibili, non ex natura, ſed ex vnione verbi. 3. qõ.6. 3. ad 2.

288 Omnes angeli cooperabuntur Chriſto in reſurrectione, colligendo partes corporum: ſed ſpecialiter Michaël & cuſtodes ſingulorum.1.q.91. 2.ad 1. item q.110. 4.ad 1.

289 Angeli indigebant gratia ad hoc quod conuerterentur in Deum: prout eſt obiectum beatitudinis.1.q.62.2.0.item q.63.1.ad 3.

290 Angelus & homo poſſunt ſe præparare ad gratiam.1.q.62.0. item 12. q.109. 6.0.

291 Angelus citiùs confirmatus fuit in gratia quàm homo.1. q. 62.5.ad 1. item q.100. 2. 4.

292 Eſſe gratiæ, eſt ſupra eſſe naturæ angeli, & hominis.1. q.62. 2.ad 2.

293 Gratia & gloria data eſt angelis ſecundum quantitatem naturalium. 1.q.62.6.0.item q.108.4.c. item 8.ad 1. item 22.q.34. 3.ad 3. item 3. q.69. 8. ad 3.

294 Virtutes morales ſunt in Deo, & in angelis, exemplariter tantum. 12. q.57.1.ad 1.

295 Ea quæ ſunt fidei, ſunt ſupra cognitionem naturalem angelorum, & hominum.22.q.5.1.c.

296 Angeli habuerunt fidem, & ſpem, & charitatem ante confirmationem ſuam. 22. q. 5. 1. 0.

297 Fides non eſt in angelis bonis, nec malis.22. q.5.2.0.

298 * Angeli meruerunt in primo inſtanti ſuæ creationis. 1. q.63. 5. ad 3. item ad 4.item 6.c. item 3. q.34. 3. ad 1.

299 Omnes angeli in primo inſtanti, quo creati ſunt in gratia, meruerunt: ſed quidam eorum ſtatim impedimentum præſtiterunt ſuæ beatitudinis, mortificantes præcedens meritum, & tunc beatitudine quam meruerunt, priuati ſunt.1.q.63. 5.ad 4. item 6.c.ad 3. item ad 4.

300 Angeli meruerunt ſuam beatitudinem.1.q.62.4.0. item q.63. 5. ad 4.

301 Angeli beati non poſſunt proficere in beatitudine.1. q. 62.9.0.

302 Præmium accidentale angelorum, & aliorum beatorum, poteſt augeri vſque in diem iudicij. 1. q. 62. 9.ad 3.

303 Angeli boni ſtatim poſt primũ actũ meritorium fuerunt beati.1.q.62. 5.0.itẽ q.63.5.ad 4.itẽ 6.c.ad 3.item ad 4.itẽ 7.c. itẽ 12. q.5. 1.ad 1.

304 Deus eſt beatus naturaliter per eſſentiam, ſed angelus & homo per gratiam, & participatiuè.1.q.26.1.2.0.item 12.qõ.3.1.ad 1. item 2. ad 1. item ad 4.

305 Deus per eſſentiam eſt beatus: angelus autem per vnicã operationem, ſed homo per multas in via, & per vnam in patria. 12. q. 3. 2. ad 4. item q.5. 1.ad 1.item 7.c.

306 Omnes angeli primæ hierarchiæ aſſiſtunt Deo.1. q.112. 3.0. item 4.c. item ad 2.

307 Soli angeli primæ hierarchiæ aſſiſtunt Deo.1. q.112.3.0. item 4.ad 2.

308 Nullus angelus ſecũdæ hierarchiæ aſſiſtit Deo.1. qõ.112.3.c.itẽ 4.ad 2.

309 Omnes angeli beati aſſiſtunt ſemper Deo, inquantum immediatè vi-

dent Deum. 1. q. 112. 3. o.

310 Dominationes non mittuntur, nec aſſiſtunt Deo, tamen miniſtrant imperatiuè, nôn autem executiuè. 1. q. 112. 4. c. ad 1.

311 Numerus angelorum miniſtrantium, & aſſiſtentium Deo, exponitur. 1. q. 112. 4. ad 2.

312 Miſſio angelorum, ſicut & diuinarum perſonarum, ſcilicet inuiſibilis & viſibilis eſt duplex, ſcilicet interior, id eſt, ad effectum intellectualem, ſcilicet ad illuminationem, & exterior, id eſt, ad effectum corporalem. Primo modo conuenit omnibus angelis, non autem ſecundo modo. 1. q. 112. 2. ad 1.

313 Mitti conuenit angelis, inquantum de nouo applicantur ad aliquod miniſterium. 1. q. 112. 1. o.

314 * Angeli non mittuntur ad aliquod miniſterium, niſi inferiores, ſecundum Dionyſium: non autem ſuperiores. 1. q. 112. 2. o.

315 Sed Dionyſius c. 13. cœl. hierarch. dicit expreſsè & vult quòd tantum inferiores angeli mittantur ad nos. Et hoc dicit eſſe propter ordinem diuinæ legis, vt inferiora reducantur in Deum per media. Quod autem dicitur de ſeraphim miſſo, dupliciter ſoluit, ſcilicet vno modo quòd iſte angelus purgans, dicatur ſeraphim æquiuocè, ſcilicet non ordine, ſed ab actu quem tunc exercuit, quia igne purgauit, & ſeraphim dicitur incendium. Alio modo ſoluit, quòd dicatur propriè ſeraphim ille qui eſt de ordine illo. Et dicitur purgare, nôn quia ipſe immediatè purget, ſed quia eius auctoritate, vel quia præcepta ab ipſo illuminatione, inferior angelus purgauit. Et ponit exemplum. Sicut dicitur Papa vel Epiſcopus abſoluere, quando auctoritate ipſius aliquis abſoluit. Et ideo propter reuerentiam angelus inferior qui viſionem formauit, reducit in Deum primò, & in ſeraphim ſecundò. Ac ſi diceret: Ego purgo te, per lumen receptum à Deo, mediante ſeraphim. 1. q. 112. 2. ad 2.

316 Solis quinque ordinibus inferioribus conuenit mitti in miniſterium. 1. q. 11. 4. o.

317 Angeli miſſi non retardantur à contemplatione Dei propter executionem miniſterij. 1. q. 64. 4. ad 3. itē q. 112. 1. ad 3. item 22. q. 181. 4. ad 2.

318 Actiones angelorum miniſteria vocantur, & propter hoc dicuntur in miniſterium mitti. 1. q. 112. 2. c. ſi.

319 Mitti conuenit æquiuocè angelis & perſonis diuinis. 1. q. 112. 1. ad 3.

320 Diuinæ perſonæ mittuntur ad angelos, & ad alios beatos, per nouas reuelationes tantum. 1. q. 43. 6. ad 3.

321 Angeli formauerunt ſpecies viſas in miſſione viſibili Spiritus ſancti. 1. q. 43. 8. ad 5.

322 ¶ Cuſtos. * Cuſtodia angelorum, eſt quædam executio diuinæ prouidentiæ circa homines. 1. q. 113. 2. 6. c.

323 Angeli deputantur ad cuſtodiam hominum. 1. q. 113. 1. o.

324 Deus immediatè cuſtodit hominem, quoad effectum inclinandum ad bonum, ſed mediantibus angelis, quoad intellectum illuminandum. 1. q. 113. 1. ad 2.

325 Superiores angeli cuſtodiunt electos, ad maiorem gradum gloriæ. 1. q. 113. 2. ad 3. item 3. ad 1.

326 Soli angeli infimi ordinis ſunt cuſtodes particularium hominum. 1. q. 113. 3. o.

327 * Angeli cuſtodiunt particulares homines: archangeli prouincias: principatus totam naturam humanam: virtutes corpora, poteſtates

ſupra dæmones : ſed dominationes ſupra bonos ſpiritus habent cuſtodiam.1. q.113.3.c.
328 Singulis ſpeciebus rerum corruptibilem deputantur ſinguli angeli: ſicut ſingulis indiuiduis incorruptibilium, ſcilicet hominibus.1.q.110.1.ad 3. item q.113.2.c.
329 * Quilibet homo habet tantùm vnum angelum cuſtodem.1.q. 113.2.o.
330 Singulis hominibus, vt ſunt ſingulares perſonæ, dantur ſinguli angeli, ſed vt partes collegij, habent vnum in communi. 1. q.113. 2. ad 1. item 3.c.
331 Prælatus cuſtoditur vt perſona particularis ab angelo, ſed vt prælatus, illuminatur ab archangelo, vel à principe. 1. q.113. 2.ad 1.
332 Cuſtodia angelorum principaliter ordinatur ad illuminationem, ſecundariò verò ad arcendum dæmones & alia huiuſmodi. 1. q. 113. 5. ad 2.
333 Idem angelus cuſtodit matrẽ & infantem, quamdiu eſt in vtero eius. 1. q.113. 5.ad 3.
334 Angelus non deſerit hominem quem cuſtodit, vſque ad mortem. 1. q. 113.4. c. item 6.o.
335 Angeli pugnant ad inuicem pro cuſtodiis, non quidem per contrarietatem voluntatum, ſed quia contraria ſunt merita, de quibus conſulunt voluntatem Dei. q.108. 6.c. item q.113. o.
336 Angeli non dolent de damnatione cuſtoditorum, ſed gaudent de iuſtitia diuina. 1. q. 113. 7. o.
337 Homo in ſtatu innocentiæ, indigebat angelo cuſtode, propter pericula ab extrinſeco tantum.1.q.113.4.ad 2.
338 * Chriſtus non habuit angelum cuſtodem, ſed miniſtrum: & hoc quoad paſſibilitatem corporis tantùm.1.q.113.4.ad 1.
339 Damnandis deputantur angeli cuſtodes, qui retrahunt eos à multis. 1. q.113.4.ad 3.item 5.ad 1.
340 Antichriſtus habebit angelum cuſtodem, quia hoc auxilium eſt conceſſum toti naturæ humanæ.1.q.113. 4.ad 3.
341 Homines vel animæ non deputantur ad cuſtodiam hominum: quia non habent gradus in natura ſicut angeli. 1. q.64. 4.ad 2.
342 NOMEN. * Hoc nomen Angelus, eſt commune omni ordini angelorum, & omni ſpiritui cœleſti.1.q.108.5.c.
343 Nomina ordinum angelorum aſſignantur, & exponuntur. 1. quæſt. 108.5.o.
344 Vltimus ordo ſpecialiter nominatur angelus. 1. q. 108. 5. ad 1. item 22. q.160. 1. ad 1.
345 Nomen cuiuſlibet ordinis ſignificat participationẽ alicuius perfectionis quæ eſt in Deo: ſicut nomen virtutis ſignificat participationem diuinæ virtutis.1. q.108. 5. ad 2.
346 Proprietates, & officia in ordinibus angelorum & eccleſiæ, accipiuntur ex nominibus eorum.3. q.67. 1. c.
347 Omnes ordines primæ hierarchiæ nominantur ab operationibus circa Deum: ſecundæ verò à poteſtate non limitata: tertiæ autem ab actibus limitatis ad vnum hominem, vel ad vnam prouinciam. 1. q.108.6.c.
348 Dominatio participatiuè eſt proprium nomen vnius ordinis angelorum: ſed per exceſſum conuenit ſoli Deo.1. q.108.5.ad 2.
349 Virtus eſt nomen proprium vnius ordinis angelorum: & eſt commune omnibus angelis.1.q.108.5.1.

350 Moyſes nominauit angelos nomine lucis, vel cæli, non autem propriè: quia loquebatur populo rudi .ſ. Iudæorum. 1.q.61. 1.ad 1.item q.67. 4.c.item q.68.2.c. item 3.c.

351 LEX vetus data fuit a Deo per angelos.12. q.98.3.o, item 6.b.

352 * In angelis ſunt hebitus.12. q.50.6.o.item q.51.1.c.

353 In angelis ſunt habitus alterius rationis, quàm in hominibus.12. q.50. 6.o. item q.51. 1.c.

354 In angelis eſt aliquid de vita actiua, ſed non diſtinctum à contemplatiua.22. q.181. 4.ad 2.

355 Angelis conuenit orare. 22. q.83. 10. ad 2.

356 Angeli Deo comparati, ſunt materiales & corporei, non quòd in eis ſit aliquid de natura corporea. 1. q. 50. 1.ad 1.

1 * ANIMA non eſt ſuum eſſe. 1. q.77. 1. o.

2 In homine non poteſt eſſe alia anima, præter rationalem.1. q.76. 3. o. item 6.ad 1.item q.118.2.ad 2.

3 In homine non poteſt eſſe alia forma ſubſtantialis, præter animam rationalem.1.q.76.3.o. item 3. q.75.6.ad 2.

4 Impoſſibile eſt eſſe ſimul plures animas in eodem corpore.1. q.76. 3.c.

5 Anima rationalis non recipit eſſe à Deo, niſi in corpore. 1. q. 90. 4.o. item q.118.3.o.item 3.q.6.3. 4.o.

6 Anima rationalis non fuit producta in eſſe ante corpus. 1. quæſt.90. 4. o.item q.91.4.ad 3.item 22. q.164.1. ad 4. item 3.q.6.3.o. item 4.c. ad 2.

7 Corpus adueniens animæ rationali, trahitur ad illud eſſe, in quo anima ſubſiſtit.1.q.75.2.3.o.item q.76. 1.ad 5. item 3. q.15. 4. c.

8 Anima dependet à corpore in eſſe, quoad principium: non quoad finem. Ideo manet deſtructo corpore.1. qō.76. 1.ad 5. item ad 6. item 2.ad 2.item q.90.4.ad 3.item 12.q.2.5.c.item q.4. 5. ad 2.

9 * Anima rationalis eſt tota in toto, & tota in qualibet parte corporis ſui.1.q.8.2.ad 3. item q.76. 8.o. item q.93.3.c. item 3. q.46.7. c.

10 Ridiculum eſt dicere, quod animæ rationali, vel alicui ſpirituali ſubſtantiæ, ſit locus aliquis naturalis. 1. q. 102. 2. ad 3.

11 Anima ſecundum ſe, eſt ſupra tempus: ſed actus eius per accidens menſuratur tempore primi motus, ratione corporis.1. q.118. 3.c.item 12. q.53. 3.ad 3. item q.113. 7.ad 5.

12 Anima triplex.ſ.vegetatiua, ſenſitiua, & intellectiua.1.q.78. 1.a.

13 Anima non impeditur à ſuo corpore, vt eſt perfectibile ab ea, ſed vt habet aliquid repugnans animæ.1. q.75. 3.ad 3.

14 Anima rationalis dupliciter indiget corpore, ſ. vt obiecto, & vt ſubiecto vel organo.1.q.75. 3.ad 3.

15 Anima rationalis habet aliquas virtutes, in quibus non communicat corpus.1.q.70.3.c.item q.76.1.ad 4.item q.77.5.o.item q.118. 2.c.

16 Anima rationalis habet aliquas operationes, in quibus non communicat corpus.1.q.75.2.o. item q.76.1.c.ad 1. item q.77. 5.o.

17 Vna pars corporis dicitur principalior alia, quia eſt organum principalioris potentiæ animæ, vel quia eidem potentiæ principaliùs deſeruit.1.q. 76.8.ad 5.

18 Anima eſt cauſa efficiens finis, & formalis ſui corporis.1. quæſt.92. 2. ad 1.

19 * Anima rationalis eſt forma ſui corporis.1.q.76.1.7.8.o. item q.90.4. c. item q.91.4. ad 3.

20 Anima non eſt de eſſentia Dei.1. q.90. 1. o.

21 Anima rationalis eſt forma immaterialis quoad operationem : ſed materialis quoad eſſe.1.q.76.1.ad 1.

22 Anima magis proprie dicitur rationalis quàm intellectualis. 22. q.83. 10.ad 2.

23 Intellectiuum principium,id eſt,anima,eſt propria hominis forma.1.q. 76.1.c.

24 Anima eſt quodammodo omnia,quia per ſenſum eſt omnia ſenſibilia: & per intellectũ eſt omnia intelligibilia.1.q.80.1.c.item q.84.2.ad 2.

25 Anima per eſſentiam ſuam eſt ſpiritus,& forma corporis:quia in ea nõ ſunt duæ formæ, ſicut nec in corpore eius ſunt duæ formæ:ſed anima eſt forma corporis , dans ei totum ordinem eſſe perfecti. ſ. eſſe corporeũ,& eſſe animatũ,& ſic de aliis.1.q.76. 3.c.item 3.q.75. 6.ad 2.

26 Anima eſt infima in genere intellectualium.1.q.51.1.c.item q.75.7.ad 3.item q.76.5.c.item q.77.2.c.item q.79.2.c.ſi.item q.89.1.c.ſi.item 12.q.50.5.c.

27 Anima humana eſt vltima in nobilitate formarum. 1.q.76.1.c.ſi. item ad 1.

28 Anima rationalis eſt quaſi orizon,& confinium corporeorum & incorporeorum.1.q.77.2.c.

29 Anima rationalis eſt incorporea,& ſubſiſtens. 1.qu.75. 2.0. item 6.c. item q.90.2.c.ad 2.item q.118.2.c.

30 Anima rationalis eſt immortalis.22.q.164.1.ad 2.item 3.q.2.8.c.ad 4.

31 Anima rationalis eſt incorruptibilis.1.q.61.2.3.item q.75.6.0.item q. 76.3.ad 1.item q.96.2.ad 1. item q.98. 1.c. item q.113.2.c. item q. 118.2.ad 2.item 12.q.85.6.0.

32 Anima eſt actus corporis organici. 1.q.76. 4.ad 1.item 8.ad 2.

33 Anima eſt primò actus totius corporis,ſecundariò autem partium eius. 1.q.76.8.c.ad 2.item ad 3.

34 Anima rationalis per ſe non habet ſpeciem completam,ſed eſt pars ſpeciei humanæ.1.q.75.2.ad 1.item q. 4.0.item 7. ad 3.item q. 90. 4.0. item 12.q.4.5.ad 2.

35 Anima non eſt compoſita ex omnibus,vt cognoſcat omnia. 1.q.84.2.c.

36 Anima rationalis componitur ex quo eſt,id eſt, ex eſſe:& quod eſt.1.q. 75.5.ad 4.item q.90.1.ad 2. item 2.ad 1.

37 Anima non eſt compoſita ex materia & forma. 1.q.75. 4.0.item q.76. 1.c.ſi.item q.90.1.ad 2.item 2.ad 1.

38 Anima eſt compoſita ex materia & forma impropriè,id eſt, ex actu & potentia.1.q.90.2.ad 1.

39 Anima rationalis habet materiam in qua : non autem materiam ex qua.1.q.76.2.ad 1.

40 Anima non habet totalitatem quantitatiuam per ſe , nec per accidens, in animalibus perfectis.Ideo eſt indiuiſibilis per ſe,& per accidens.1. q.76.8.c.

41 Anima eſt primum principium viuendi in iſtis inferioribus. 1.qu.75. 1.c.

42 Anima rationalis non eſt homo,contra Hugonem de ſancto Victore.1. q.75.4.0.item q.76.1.c.co.1.item q.118.3.c.item 3. q.50.4.c.

43 Anima non eſt corpus. 1.q.75.1.0.

44 INDIVIDVATIO. * Indiuiduatio animæ rationalis dependet à corpore in fieri:non autem in eſſe. 1.q.76.2.ad 2.

45 Animarum diuerſitas & multitudo cauſatur ex multitudine corporum. 1.q.70.2.0.

46 Diuerſi

46 Diuerſitas in nobilitate animarum ſequitur nobilitatem corporum in ſtatu innocentiæ & peccati : non autem in ſtatu gloriæ. 1. q. 85. 7. c. item 3. q. 55. 1. ad 3.

47 Anima rationalis eſt hoc aliquid, vt ſubſiſtens: non autem vt completum in ſpecie. 1. q. 75. 2. ad 1.

48 Anima non eſt perſona, contra Hugonem de ſancto Victore, & contra Magiſtrum ſententiarum. 1. q. 29. 1. ad 5. item q. 75. 4. ad 2.

49 Animæ rationales multiplicantur ſecundum numerum in eadem ſpecie. 1. q. 76. 2. c. item q. 79 5. c.

50 Anima rationalis non traducitur à parentibus. 1. q. 90. 2. o. item q. 100. 1. ad 2. item q. 118. 2. o. item 12. q. 81. 1. c. ad 2.

51 Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed creatur à ſolo Deo. 1. q. 75. 6. ad 1. item q. 79. 4. c. fin. ad 5. item q. 90. 2. o. item 3. c. item q. 98. 1. c. fi. item q. 118. 2. o. item 12. q. 3. 7. ad 2. item q. 9. 6. c. item 22. q. 85. 2. c.

52 Hæreticum eſt dicere animam intellectiuam traduci cum ſemine. 1. q. 118. 2. c. fi.

53 Creatio & infuſio ſunt ſimul reſpectu animæ, ſed differunt 1 quia creatio reſpicit tantum principium: ſed infuſio principium & naturā quam perficit, ſcilicet carnem, in qua infunditur. 12. quæſt. 83. 1. ad 4.

54 Anima rationalis maculatur in ſua infuſione cauſaliter, ratione termini, & concomitanter ratione principij: in creatione vero, tantum ſecundo modo. 12. q. 83. 1. ad 4.

55 Deus infundit animam conceptis in peccato originali : quia melius eſt ſic eſſe, quàm ſimpliciter non eſſe. 12. q. 83. 1. ad 5.

56 Non omnes animæ creatæ ſunt ſimul, contra Origenem. 1. quæſt. 118. 3. o.

57 Naturale eſt animæ corpori vniri. 12. q. 4. 6. c.

58 Si anima non eſſet vnibilis corpori, eſſet alterius naturæ. 1. quæſt. 75. 7. ad 3.

59 Oportet animam rationalem vniri tali corpori. 1. q. 76. 5. o.

60 Anima immediatè vnitur corpori, & non mediantibus quibuſdam diſpoſitionibus. 1. q. 76. 6. 7. o.

61 Anima immediatè vnitur materiæ primæ vt forma. 1. q. 76. 4. ad 3. item 6. 7. o.

62 Anima vnitur corpori vt forma, & vt motor. 1. q. 76. 1. o. item 4. ad 2. item 6. ad 3. item 7. o. item 8. c. item q. 90. 4. c. item quæſt. 110. 2. ad 1. item quæſt. 117. 3. ad 3. item 12. quæſt. 83. 2. ad 3. item 3. quæſt. 8. 2. c.

63 Anima rationalis ~~vt~~ motor vnitur corpori mediantibus viribus ſenſitiuis: ſed immediatè vt forma. 1. q. 76. 6. c. ad 3.

64 Anima vnitur corpori, vt ipſa perficiatur. 1. q. 51. 1. c. item q. 55. 2. c. item q. 89. 1. o. itèm q. 118. 3. c.

65 Anima vnita corpori perfectior eſt quàm ſeparata. 1. q. 89. 1. o. item 2. ad 1. quæſt. 90. 4. c. fi. item q. 118. 4. c. item 12. q. 4. 5. c. fi.

66 Anima vnitur naturaliter ſuo corpori & ſecundum rationem ſuæ naturæ. Sed eſſe ſeparatam, vel ſeparari ab eo, eſt ei præter naturam. 1. q. 89. 1. c. item q. 118. 3. c. item 12. q. 4. 6. c.

67 Omnis anima ſeparata habet voluntatem immobilem reſpectu finis. 3. q. 52. 6. ad 3. item 7. q. 59. 5. ad 1. item ad 3.

68 Anima ſeparata ſtatim habet ſtatum immobilem. 3. q. 59. 5. ad 1. item ad 3.

69 Anima ſtatim poſt mortem vadit ad paradiſum, vel purgatorium, vel infernum.12.q.4.5.c.item 3.q. 59.5.ad 1.

70 Oppoſitum huius eſt hæreticum.1.q.64.4.ad 3.

71 Anima ſeparata habet aptitudinem & inclinationem naturalem ad ſui corporis vnionem.1.q.76.1.ad 6.item 12.q.4.5.6.o.

72 Quamdiu anima fruitur Deo ſine corpore, appetitus eius ſic quieſcit in eo: quod tamen adhuc ad participationem eius vellet ſuum corpus pertingere 12.q.4.5.ad 4.

73 Appetit anima ſic frui Deo, quod etiam ipſa fruitio deriuetur ad corpus per redundantiam, ſicuti eſt poſſibile.12.q.4.5.ad 4.

Separatio animæ à corpore,dicitur animam retardare,ne tota intentione tendat in viſionem diuinæ eſſentiæ.12.q.4.5.ad 4.

74 Anima ſeparata nullum corpus poteſt mouere.1.q.117.4.o.

75 Animæ ſeparatæ poſſunt exire de locis ſuis,& apparere viuis.1.q.89.8. ad 2.

76 Apparitio animæ ſeparatæ eſt miraculoſa.1.q.89.8.ad 2.

77 Anima ſeparata cruciatur igne inferni per triſtitiam, non autem per alterationem.1.q.64.4.ad 1.

78 Operationes ſenſitiuæ non manent in anima ſeparata.1.q.77.8.o.

79 Potentiæ immateriales manent actu in anima ſeparata: non autem organicæ:ſed vt in radice.1.q.77.8.o.item q.89.7.c.item 12.q.67.1.ad 3.

80 Habitus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata. 1.q.89. 1.ad. 3.item 3.ad 4.item 5.o.item 6.c.item 12.q.67.2.o.

81 Actus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata. 1. q.88. 1.ad 3. item 6.o.item 12.q.67.2.o.

82 Anima ſeparata intelligit per ſpecies tunc infuſas, & per acquiſitas hic: non autem per ſpecies innatas, nec tunc abſtractas: nec conuertendo ſe ad phantaſmata:ſed ad ſuperiora. 1.q.75.6.ad 3.item q.89.1.o. item 2.3.6.7.c.item 12.q.5. 1. ad 2.item q.67.1.c.ad 1.item 3.qu. 11. 2.o.

83 Animæ beatorum ante reſurrectionem,& poſt, intelligere poſſunt, non conuertendo ſe ad phantaſmata.1.q.54.4.c.item 3.q. 11.2.c.

84 Anima ſeparata cognoſcit ſe per ſeipſam. 1.q.89.2.c.

85 Animæ ſeparatæ cognoſcunt ſe mutuò & angelos.1.q.89.2.o.item 3.q. 11.1.ad 2.

86 Anima ſeparata intelligit angelos per ſimilitudines diuinitus ei impreſſas.1.q.89.2.ad 2.

87 Anima ſeparata habet cognitionem perfectam de aliis animabus ſeparatis:non autem de angelis,ſed imperfectam naturaliter. 1.q. 89.2.o. item 3.ad 1.item ad 2.item 3.q.11.1. ad 2.

88 Animæ ſeparatæ non ſemper cognoſcunt ea quæ hic fiunt. 1.q. 89.8.o. item 22.q.83.4.ad 2.

89 Anima ſeparata non cognoſcit omnia ſingularia ſibi præſentia:ſed tantum ea ad quæ determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine,vel ordinatione diuina.1.q.89.4.o.item 7.8.c.

90 Animæ ſeparatæ poſſunt cognoſcere facta viuentium,per animas nouiter decendentium:vel per angelos:vel per dæmones:vel Deo reuelante.1.q.89.8.ad 1.

91 Anima ſeparata naturaliter cognoſcit omnia naturalia, ſed confuſè.1. q.89.3.o.

92 Diſtantia temporalis impedit cognitionem animæ ſeparatæ:non autem diſtantia localis.1.q.79.7.o.

93 Vti collatione & diſcurſu eſt connaturale animabus beatorum. 3.q.11. 3.ad 3.
94 Anima rationalis ſemper intelligit ſe & Deum, inquantum ipſa eſt ſemper ſibi præſens & Deus.1.q.93.7.ad 4.
95 Motus cognitionis animæ rationalis triplex.ſ.circularis, rectus & obliquus à 2.q.179.1.ad 3.item q.180.6.o.
96 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuæ obiectum, eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideo eſt cognoſcitiua particularium tantum. 1. quæſt.85. 1.c.
97 Gradus cognitionis animæ coniunctæ triplex. ſ.reſpectu corporalium, immaterialium, & Dei.1.q.94.2.o.
98 Anima intelligit corpora, & alias res per ſpecies: non autem per eſſentiam.1.q.84.1.2.o.
99 Anima hic nihil cognoſcit per ſpecies infuſas, ſed per abſtractas à rebus ſenſibilibus.1.q.84.3.4.o.
100 Anima hic nihil intelligit ſine phantaſmate.1.q.84.7.o. item q.85.1. ad 4.item 5.ad 2.item q.86.1.c. item q.88.1.c.item q.89.1.2.o. item q.111.2.ad 3.item q.118.3.c.item 12.q.5.1.ad 2.item 22.q.174.2.ad 4.item q.175.4.c.item q.180.5.ad 2.item 3.q. 11.1. ad 2. item 2.o.
101 Propria operatio animæ coniunctæ eſt intelligere eum phantaſmate. 1.q.75.6.ad 3.
102 Anima indiget phantaſmate ad duo.ſ.ad acquirendum ſcientiam, & ad conſiderandum.2.q84.7.c.item 12.q.4.5.c.
103 Anima non habuit à principio omnes ſcientias, contra Platonem.1.q. 84.1.2.3.c.item 12.q.172.1.c.
104 Anima hic nō cognoſcit ſubſtantias ſeparatas quid ſunt ſecundum ſpeciem: ſed quia ſunt.1.q.12.4.c.item 11.c.item q.50.2.c.ſi.item q. 84. 7.ad 3.item q.88.o.item 12.q.3.6.c.ſi.item 3.q.11.1.ad 2.item q. 30. 3.ad 1.
105 * Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in prima veritate. 1.q.16.6.ad 1.
106 Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in primà veritate, non ſecundum eſſentiam: ſed in veritate exemplata à prima veritate: 1.q.12.11.ad 3.item q.16.6.ad 1.item ad 2.
107 Deus eſt primum obiectum intellectus animæ rationalis, quia ratio & cauſa veritatis alicuius obiecti primò apprehenditur à potentia. 22.q.1.1.c.
108 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis.1.q.12.11.ad 3.item q. 84.5.o.
109 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis: vt in principio cognitionis: non autem vt in obiecto: vel in ſpeculo.1.q. 12.11.ad 3. item q. 84.5.o.item q.88.3.ad 1.
110 Nulla operatio animæ dicitur propriè motus, niſi operatio appetitus ſenſitiui.1.q.81.1.c.
111 Ab eſſentia animæ non procedit operatio, niſi mediante virtute eius vel potentia. q.77.1.o.
112 Neceſſe eſt dicere, id quod eſt principium intellectualis operationis, quod dicimus hominis animam, eſſe quoddam principium incorporeum & ſubſiſtens.1.q.75.2.c.principio.
113 Si ipſa eſſentia animæ, eſſet immediatum operationis principium, ſemper habens animam actu haberet opera vitæ. 1.q.77.1.c.
114 * Anima tripliciter patitur. ſ.à Deo: & à læſionis corporis: & à propria

pria operatione. 3. quæſt. 15. 4. c.

115 Illud quo anima operatur,differt realiter ab ea.1.q. 77.1.o.

116 Anima rationalis non habet vim tranſmutandi materiam corporalem.1.q.117.3.o.

117 In actibus & relationibus animæ intellectis, itur in infinitum. 1.q. 28.4.ad 2.item q.32.2.c.fi.item q.87.3.ad 2.item 12.q.1.4.ad 3. item 3.q.87.3.ad 2.

118 Anima eſt mouens mota per accidens.1.q.75. 1.ad 1.

119 Anima de ſe nata eſt mouere ad quamlibet partem : ſed per corporis grauitatē impeditur:ideo difficile eſt homini aſcendere.1.q.62.2.ad 2.

120 Cum ſuperior pars animæ intenſe mouetur in aliquid, ſequitur motum eius pars inferior per redundantiam.12.q.24.3.ad 1.item q. 30.1. ad 1.item q.31.5.6.fi.item q.58.4.ad 3.item q.59.5.c. item q.77.6.c.

121 Potentiæ animæ dupliciter poſſunt moueri.ſ. quoad exercitium actus, & quoad determinationem eius.12.q.9.1.c.

122 Anima non mouetur,niſi per accidens.1.q.75.1.ad 1.item 12.q. 22.1. ad 2.item 3.q.59. 5.ad 3.

123 Motus magis eſt in potentiis animæ appetitiuis, quàm apprehenſiuis. 1.q.82.1.c.

124 * Omnis motus cognitiuæ & appetitiuæ virtutis,reducitur in naturam, ſicut in primum principium.12.q.10.1.c.item qu.17.9.ad 2.item q.41. 3.c.

125 Omnis motus appetitiuæ potentiæ reducitur ad proſecutionem boni per ſe,vel mali per accidens : vel ad fugam mali per ſe : vel boni per accidens.12.q.45.2.c.

126 *Anima differt realiter à ſuis potentiis.1 q.77.1 o.item 12.qu. 110.4.c.

127 Quandoque dicitur quod anima eſt ſuæ potentiæ,& econuerſo:ſed non propriè,ſed denominatiuè:quaſi a principaliori ſua virtute. 1.q.79.1. ad 1.

128 * In potentiis vnius animæ non poteſt eſſe niſi vna intentio. 12.q.37. 1.o.item q.77.1.c.

129 * Omnes potentiæ animæ radicantur in vna eſſentia animæ:ideo oportet quod quando intentio animæ vehementer trahitur ad vnam operationem vnius potentiæ , retrahatur ab operatione alterius : quia vnius animæ non poteſt eſſe niſi vna intentio. 12.qu.37.1. o. item q. 77.1 c.item 3.q.46.7.c.

130 Omnes potentiæ in eadem eſſentia animæ radicantur & fundantur:vel vt in principio tantum : vt organicæ.i.vegetatiuæ & ſenſitiuæ : vel in eſſentia etiam vt in ſubiecto:vt intellectiuæ.1.q.77.8.o.

131 * Omnis proprietas naturaliter conſequens animam , dicitur potentia eius.1.q.77.8.ad 2.

132 Natura quandoque diuiditur contra rationem & voluntatem:cum tamen ipſa ratio & voluntas ad naturam hominis pertineant.Et cum potentiæ animæ ſint naturales proprietates, ſpeciem conſequentes:anima non poteſt ſine iis eſſe. Dato tamen quòd ſine iis eſſet ; adhuc tamen anima diceretur ſecundum ſpeciem ſuam intellectualis,vel rationalis:non quia actu haberet has potentias : ſed propter ſpeciem talis eſſentiæ , ex qua natæ ſunt huiuſmodi potentiæ effluere.1.q.77. 8. ad 2.item 12.q.51.1.ad 1.item q. 110.4.ad 4.

133 * Potentiæ animæ ſunt accidentia eius per ſe:& ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis.1.q.77.1.ad 5.item 12. qu.83. 2.ad 3.item q. 110.4.ad 3. item ad 4.

134 * Capa

134 * Capacitas animæ non eſt,nec poteſt eſſe infinita in actu, ſed poteſt ampliari in infinitum.22.q.24.7.c.ad 2.
135 Potentiæ animæ fiunt ab eius eſſentia.1.q.77.1.ad 5.item 6.o.12.qu. 100.4.ad 1.item 3.q.7.2.c.item q.62.2.c item q.89.1.c.
136 Vna potentia fluit ab anima mediante alia. 1.q.77.7. o.item q.78.4. ad 3.
137 Potentiæ organicæ fluũt ab anima, inquantum eſt actus corporis:aliæ vero vt prædominatur corpori.1.q.76.8.ad 4.
138 Anima eſt cauſa ſuarum potentiarum tripliciter,ſcilicet efficiens,finalis,& materialis,id eſt,ſubiectiua.1.q.77. 6.o. item 7.c.
139 Potentiæ animæ perfectiores, ſunt principia imperfectiorum actiua & finalia,& etiam priora:ſed econuerſo via generationis, & cauſæ materialis.1.q.77.1.c.
140 Potentiæ non organicæ ſunt ſubiectiuæ in anima : organicæ verò in compoſito.1.q.77.5.8.item 6.8.c.
141 Vna potentia animæ eſt ſubiectum alterius potentiæ, in virtute animæ.1.q.77. 7.2.item q.78.4.ad 3.
142 Ordo potentiarum animæ triplex.ſ. perfectionis,generationis,& obiectorum.1.q.77.4.o.item 7.c.
143 Omnes potentiæ animæ neceſſariam habent habitudinem ad ſuum proprium & principale obiectum.1.q.19. 3.c.
144 Potentiæ animæ mutuò ſe impediunt circa diuerſa obiecta, non autem circa idem. 12. quæſt. 33. 3. ad 3. item q. 37. 1.o. item q. 77. 1.c. item 22. q. 123. 8. ad 1. item q. 153. 5.c. item 3. quæſt. 15. 9. ad 3.
145 Omnis potentia animæ eſt quædam forma,ſeu natura.1. quæſt. 80. 1. ad 3.
146 In omni potentia animæ commune eſt ferè, vt eodem nomine actus & potentia nominetur. 1.q.83. 2. ad 1.
147 Appetitus naturalis eſt in qualibet potentia animæ,& in voluntate: & in omni parte & membro corporis:& in omni re. 1. qu.78.1.ad 3. item q.80.1.ad 3.
148 Anima rationalis habet plures potentias,quàm aliqua alia res.1.q.77. 2.o.
149 Anima quanto nobilior eſt,tanto plures potentias, operationes,& organa habet.1.q.30.2.ad 3.item q.76.5.ad 3.item q.77. 2.c.
150 Anima comparatur ad corpus, ſicut forma ad materiam : ad potentias verò vt ſubſtantiua ad propria accidentia : ideo prior eſt eis generatione & perfectione:ſed corpore prior eſt ſecundo modo:& poſterior primo modo.12.q.83.2.ad 3.
151 Potentia motiua animæ duplex. ſ.imperans motum, & exequens motum.1.q.75.3.ad 3.item q. 78. 1.ad 4.
152 Potẽtia, cuius obiectum eſt patiens ab ea,eſt actiua,ſicut omnes vegetatiuæ:ſi autem vt agens,eſt paſſiua, ſicut omnes ſenſitiuæ. 1.q. 79.3. ad 1.
153 * Omnes potentiæ animæ ſunt paſſiuæ,præter intellectum agentem,& vegetatiuas:quæ ſolæ ſunt actiuæ.1.q.79.3.ad 1.
154 Modi viuendi animæ ſunt tres, gradus verò quatuor,& quinque genera potentiarum, ſcilicet vegetatiuum, ſenſitiuum, motiuum ſecundum locum, appetitiuum & intellectiuum. 1. q.18. 2. ad 1. item 3.c. item q.78. 1.o.
155 Omnes potentiæ animæ intellectiuæ & ſenſitiuæ,appetitiuæ,& apprehenſi

henſiuæ interiores:vt operantur ex ratione,indigent habitu:non autem vt ex inſtinctu naturæ.12.q.49.4.c.item q.50.3.4.5.0.
156 Omnis habitus operatiuus & culpa, prius ſunt in potentiis animæ quàm in eſſentia.12.q.50.2.0.
157 Gratia eſt immediatè in eſſentia animæ, non autem in potentiis eius. 12.q.50.2.c.item q.110.4.0.item q.112.5.ad 1.item 3.q.2.10.ad 2. item q.7.2.c.item q.62.2.c.ad 1.
158 Gratia ponit àliquid creatum in anima.12.q.110.1.0.
159 Gratia agit in anima formaliter:non autem effectiuè.12.q.110.2.ad 1.item q.111.1.ad 1.item 2.ad 1.
160 Anima eſt ſimpliciter nobilior gratia:ſed ſecundum quid eſt econuerſo.12.q.110.2.ad 2.
161 * Multi habitus poſſunt ſimul eſſe in eadem potentia. 12.q.54.1.0. item 22.q.57.5.c.
162 Omne diuerſificans potentiam,diuerſificat habitum:non autem econuerſo.12.q.8.2.ad 3.item q.54.2.c. itē q.56.2.c item 22.q.47.5.c.
163 In potentiis ſenſitiuis apprehenſiuis interioribus ſunt aliqui habitus: vt in memoria.12.q.50.3.ad 3.item q.56.5.c.
164 In potentiis ſenſitiuis exterioribus non eſt habitus.12.q.50.3.ad 3.
165 In potentiis vegetatiuis non eſt habitus.12.q.53.ad 1.item q.54.1.c. item 22.q.158.1.ad 3.
166 Omnis perfectio potētiæ animæ,habet rationē virtutis. 12.q.110.4.c.
167 Virtutes ſunt ſubiectiuæ in potentiis animæ.12.q.50.1. 0.item q.56. 1.0.item 3.q.7.2.c.
168 Virtutes ſunt ſubiectiuæ tantum in potentia rationali eſſentialiter,vel participatiuè.12.q.55.2.item 4.ad 3.item q.61.2.c.fi.
169 Vna virtus poteſt eſſe in pluribus potentiis non æqualiter, ſed ordine quodam,ſc.in vna principaliter:in alia verò per modum diffuſionis, vel diſpoſitionis:vel directionis:vel motiui. 12.q.56. 2. 0. item q. 60.5.c.
170 In nulla potentia ſenſitiua eſt virtus niſi in appetitiua.12.q.56.5.0.
171 * Virtus eſt neceſſaria potentiæ ſenſitiuæ appetitiuæ, ſ. concupiſcibili & iraſcibili,in quibus eſt ſubiectiuè,non quidem ſecundum ſe, ſed vt ſunt rationales participatiuè. 12.q.56.4.0.item 5.ad 1.
172 *Anima & Angelus non cōueniunt in vltima differētia.1.q.75.7.ad 2.
173 Anima & Angelus conueniunt in vltimo fine:non autem in fine proximo.1.q.75.7.ad 1.
174 Anima ſenſitiua in homine eſt incorruptibilis.1.q.76.3.ad 1.
175 Anima ſenſitiua in homine eſt nobilior,quàm in brutis. 1. q.76.5.c. item q.91.3.ad 1.item 12.q.74.3.ad 1.item 3.q.2. ad 2.itē 5.ad 1.
176 Anima ſenſitiua non eſt ſubſiſtēs. 1.q.75.3.0.item 6.c.item q.118.1. c.ad 1.
177 Anima ſenſitiua nullo modo eſt hoc aliquid.1.q.75.3.0.
178 Anima ſenſitiua non eſt viuens,ſed principium viuendi.1.q.118.1.c.
179 Anima ſenſitiua non eſt per creationem.1.q. 118.1.0.
180 Anima ſenſitiua non præexiſtit actu in ſemine,nec etiam vegetatiua. 1.q.118.1.0.
181 Anima ſenſitiua & vegetatiua traducitur cum ſemine.1.q.118.1.0.item 2.ad 2.
182 Anima ſenſitiua prolis producta in partem principalem, incipit operari ad complementum proprij corporis,per modum nutritionis & augmenti.1.q.118.1.ad 4.

350 Moyſes nominauit angelos nomine lucis, vel cæli, non autem propriè: quia loquebatur populo rudi .ſ. Iudæorum. 1.q.61. 1.ad 1.item q.67. 4.c.item q.68.2.c. item 3.c.

351 LEX vetus data fuit à Deo per angelos.12. q.98.3.o, item 6.b.

352 * In angelis ſunt hebitus.12. q.50.6.o.item q.51.1.c.

353 In angelis ſunt habitus alterius rationis, quàm in hominibus.12. q.50. 6.o. item q.51. 1.c.

354 In angelis eſt aliquid de vita actiua, ſed non diſtinctum à contemplatiua.22. q.181. 4.ad 2.

355 Angelis conuenit orare. 22. q.83. 10. ad 2.

356 Angeli Deo comparati, ſunt materiales & corporei, non quòd in eis ſit aliquid de natura corporea. 1. q. 50. 1.ad 1.

1 * ANIMA non eſt ſuum eſſe. 1. q.77. 1. o.

2 In homine non poteſt eſſe alia anima, præter rationalem.1. q.76. 3. o. item 6.ad 1.item q.118.2.ad 2.

3 In homine non poteſt eſſe alia forma ſubſtantialis, præter animam rationalem.1.q.76.3.o. item 3. q.75. 6.ad 2.

4 Impoſſibile eſt eſſe ſimul plures animas in eodem corpore.1. q.76. 3.c.

5 Anima rationalis non recipit eſſe à Deo, niſi in corpore. 1. q. 90. 4.o. item q.118.3.o.item 3.q.6.3. 4.o.

6 Anima rationalis non fuit producta in eſſe ante corpus. 1. quæſt.90. 4. o.item q.91.4.ad 3.item 22. q.164.1. ad 4. item 3.q.6.3.o. item 4.c. ad 2.

7 Corpus adueniens animæ rationali, trahitur ad illud eſſe, in quo anima ſubſiſtit.1.q.75.2.3.o.item q.76. 1.ad 5. item 3. q.15. 4. c.

8 Anima dependet à corpore in eſſe, quoad principium: non quoad finem. Ideo manet deſtructo corpore.1. qō.76. 1.ad 5. item ad 6. item 2.ad 2.item q.90.4.ad 3.item 12.q.1.5.c.item q.4. 5. ad 2.

9 * Anima rationalis eſt tota in toto, & tota in qualibet parte corporis ſui.1.q.8.2.ad 3. item q.76. 8.o. item q.93.3.c. item 3. q.46.7. c.

10 Ridiculum eſt dicere, quod animæ rationali, vel alicui ſpirituali ſubſtantiæ, ſit locus aliquis naturalis. 1. q. 102. 2. ad 3.

11 Anima ſecundum ſe, eſt ſupra tempus: ſed actus eius per accidens menſuratur tempore primi motus, ratione corporis.1. q.118. 3.c.item 12. q.53. 3.ad 2. item q.113. 7.ad 5.

12 Anima triplex.ſ.vegetatiua, ſenſitiua, & intellectiua.1.q.78. 1.a.

13 Anima non impeditur à ſuo corpore, vt eſt perfectibile ab ea, ſed vt habet aliquid repugnans animæ.1. q.75. 3.ad 3.

14 Anima rationalis dupliciter indiget corpore, ſ. vt obiecto, & vt ſubiecto vel organo.1.q.75. 3.ad 3.

15 Anima rationalis habet aliquas virtutes, in quibus non communicat corpus.1.q.70.3.c.item q.76.1. ad 4.item q.77.5.o.item q.118. 2.c.

16 Anima rationalis habet aliquas operationes, in quibus non communicat corpus.1.q.75.2.o. item q.76.1.c.ad 1. item q.77. 5.o.

17 Vna pars corporis dicitur principalior alia, quia eſt organum principalioris potentiæ animæ, vel quia eidem potentiæ principaliùs deſeruit.1.q.76.8.ad 5.

18 Anima eſt cauſa efficiens finis, & formalis ſui corporis.1. quæſt.93. 2. ad 1.

19 * Anima rationalis eſt forma ſui corporis.1.q.76.1.7.8.o. item q.90.4. c. item q.91.4. ad 3.

20 Anima non eſt de eſſentia Dei.1. q.90. 1. o.

21 Anima

21 Anima rationalis eſt forma immaterialis quoad operationem: ſed materialis quoad eſſe. 1.q.76.1.ad 1.

22 Anima magis proprie dicitur rationalis quàm intellectualis. 22. q.83. 10.ad 2.

23 Intellectiuum principium, id eſt, anima, eſt propria hominis forma. 1.q. 76.1.c.

24 Anima eſt quodammodo omnia, quia per ſenſum eſt omnia ſenſibilia: & per intellectũ eſt omnia intelligibilia. 1.q.80.1.c. item q.84.2.ad 2.

25 Anima per eſſentiam ſuam eſt ſpiritus, & forma corporis: quia in ea nõ ſunt duæ formæ, ſicut nec in corpore eius ſunt duæ formæ: ſed anima eſt forma corporis, dans ei totum ordinem eſſe perfecti. ſ. eſſe corporeũ, & eſſe animatũ, & ſic de aliis. 1.q.76. 3.c. item 3.q.75. 6.ad 2.

26 Anima eſt infima in genere intellectualium. 1.q.51.1.c. item q.75.7.ad 3. item q.76.5.c. item q.77.2.c. item q.79.2.c.fi. item q.89.1.c.fi. item 12.q.50.5.c.

27 Anima humana eſt vltima in nobilitate formarum. 1.q.76.1.c.fi. item ad 1.

28 Anima rationalis eſt quaſi orizon, & confinium corporeorum & incorporeorum. 1.q.77.2.c.

29 Anima rationalis eſt incorporea, & ſubſiſtens. 1.qu.75. 2.o. item 6.c. item q.90.2.c.ad 2. item q.118.2.c.

30 Anima rationalis eſt immortalis. 22.q.164.1.ad 2. item 3.q.2.8.c.ad 4.

31 Anima rationalis eſt incorruptibilis. 1.q.61.2.3. item q.75.6.o. item q. 76.3.ad 1. item q.96.2.ad 1. item q.98.1.c. item q.113.2.c. item q. 118.2.ad 2. item 12.q.85.6.o.

32 Anima eſt actus corporis organici. 1.q.76. 4.ad 1. item 8.ad 2.

33 Anima eſt primò actus totius corporis, ſecundariò autem partium eius. 1.q.76.8.c.ad 2. item ad 3.

34 Anima rationalis per ſe non habet ſpeciem completam, ſed eſt pars ſpeciei humanæ. 1.q.75.2.ad 1. item q. 4.o. item 7. ad 3. item q. 90. 4.o. item 12.q.4.5.ad 2.

35 Anima non eſt compoſita ex omnibus, vt cognoſcat omnia. 1.q.84.2.c.

36 Anima rationalis componitur ex quo eſt, id eſt, ex eſſe: & quod eſt. 1.q. 75.5.ad 4. item q.90.1.ad 2. item 2.ad 1.

37 Anima non eſt compoſita ex materia & forma. 1.q.75. 4.o. item q.76. 1.c.fi. item q.90.1.ad 2. item 2.ad 1.

38 Anima eſt compoſita ex materia & forma impropriè, id eſt, ex actu & potentia. 1.q.90.2.ad 1.

39 Anima rationalis habet materiam in qua: non autem materiam ex qua. 1.q.76.2.ad 1.

40 Anima non habet totalitatem quantitatiuam per ſe, nec per accidens, in animalibus perfectis. Ideo eſt indiuiſibilis per ſe, & per accidens. 1. q.76.8.c.

41 Anima eſt primum principium viuendi in iſtis inferioribus. 1.qu.75. 1.c.

42 Anima rationalis non eſt homo, contra Hugonem de ſancto Victore. 1. q.75.4.o. item q.76.1.c.co.1. item q.118.3.c. item 3. q.50.4.c.

43 Anima non eſt corpus. 1.q.75.1.o.

44 INDIVIDVATIO. * Indiuiduatio animæ rationalis dependet à corpore in fieri: non autem in eſſe. 1.q.76.2.ad 2.

45 Animarum diuerſitas & multitudo cauſatur ex multitudine corporum. 1.q.70.2.o.

46 Diuerſitas in nobilitate animarum ſequitur nobilitatem corporum in ſtatu innocentiæ & peccati : non autem in ſtatu gloriæ. 1. q. 85. 7. c. item 3. q. 55. 1. ad 3.

47 Anima rationalis eſt hoc aliquid, vt ſubſiſtens: non autem vt completum in ſpecie. 1. q. 75. 2. ad 1.

48 Anima non eſt perſona, contra Hugonem de ſancto Victore, & contra Magiſtrum ſententiarum. 1. q. 29. 1. ad 5. item q. 75. 4. ad 2.

49 Animæ rationales multiplicantur ſecundum numerum in eadem ſpecie. 1. q. 76. 2. c. item q. 79 5. c.

50 Anima rationalis non traducitur à parentibus. 1. q. 90. 2. o. item q. 100. 1. ad 2. item q. 118. 2. o. item 12. q. 81. 1. c. ad 2.

51 Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed creatur à ſolo Deo. 1. q. 75. 6. ad 1. item q. 79. 4. c. fin. ad 5. item q. 90. 2. o. item 3. c. item q. 98. 1. c. fi. item q. 118. 2. o. item 12. q. 3. 7. ad 2. item q. 9. 6. c. item 22. q. 85. 2. c.

52 Hæreticum eſt dicere animam intellectiuam traduci cum ſemine. 1. q. 118. 2. c. fi.

53 Creatio & infuſio ſunt ſimul reſpectu animæ, ſed differunt: quia creatio reſpicit tantum principium: ſed infuſio principium & naturã quam perficit, ſcilicet carnem, in qua infunditur. 12. quæſt. 83. 1. ad 4.

54 Anima rationalis maculatur in ſua infuſione cauſaliter, ratione termini, & concomitanter ratione principij: in creatione verò, tantum ſecundo modo. 12. q. 83. 1. ad 4.

55 Deus infundit animam conceptis in peccato originali: quia melius eſt ſic eſſe, quàm ſimpliciter non eſſe. 12. q. 83. 1. ad 5.

56 Non omnes animæ creatæ ſunt ſimul, contra Origenem. 1. quæſt. 118. 3. o.

57 Naturale eſt animæ corpori vniri. 12. q. 4. 6. c.

58 Si anima non eſſet vnibilis corpori, eſſet alterius naturæ. 1. quæſt. 75. 7. ad 3.

59 Oportet animam rationalem vniri tali corpori. 1. q. 76. 5. o.

60 Anima immediatè vnitur corpori, & non mediantibus quibuſdam diſpoſitionibus. 1. q. 76. 6. 7. o.

61 Anima immediatè vnitur materiæ primæ vt forma. 1. q. 76. 4. ad 3. item 6. 7. o.

62 Anima vnitur corpori vt forma, & vt motor. 1. q. 76. 1. o. item 4. ad 2. item 6. ad 3. item 7. o. item 8. c. item q. 90. 4. c. item quæſt. 110. 2. ad 1. item quæſt. 117. 3. ad 3. item 12. quæſt. 83. 2. ad 3. item 3. quæſt. 8. 2. c.

63 Anima rationalis vt motor vnitur corpori mediantibus viribus ſenſitiuis: ſed immediatè vt forma. 1. q. 76. 6. c. ad 3.

64 Anima vnitur corpori, vt ipſa perficiatur. 1. q. 51. 1. c. item q. 55. 2. c. item q. 89. 1. o. item q. 118. 3. c.

65 Anima vnita corpori perfectior eſt quàm ſeparata. 1. q. 89. 1. o. item 2. ad 1. quæſt. 90. 4. c. fi. item q. 118. 4. c. item 12. q. 4. 5. c. fi.

66 Anima vnitur naturaliter ſuo corpori & ſecundum rationem ſuæ naturæ. Sed eſſe ſeparatam, vel ſeparari ab eo, eſt ei præter naturam. 1. q. 89. 1. c. item q. 118. 3. c. item 12. q. 4. 6. c.

67 Omnis anima ſeparata habet voluntatem immobilem reſpectu finis. 3. q. 52. 6. ad 3. item 7. q. 59. 5. ad 1. item ad 3.

68 Anima ſeparata ſtatim habet ſtatum immobilem. 3. q. 59. 5. ad 1. item ad 3.

69 Anima ſtatim poſt mortem vadit ad paradiſum, vel purgatorium, vel infernum.12.q.4.5.c.item 3.q. 59.5.ad 1.

70 Oppoſitum huius eſt hæreticum.1.q.64.4.ad 3.

71 Anima ſeparata habet aptitudinem & inclinationem naturalem ad ſui corporis vnionem.1.q.76.1.ad 6.item 12.q.4.5.6.0.

72 Quamdiu anima fruitur Deo ſine corpore, appetitus eius ſic quieſcit in eo: quod tamen adhuc ad participationem eius vellet ſuum corpus pertingere 12.q.4.5.ad 4.

73 Appetit anima ſic frui Deo, quod etiam ipſa fruitio deriuetur ad corpus per redundantiam, ſicuti eſt poſſibile.12. q.4.5. ad 4.

Separatio animæ à corpore, dicitur animam retardare, ne tota intentione tendat in viſionem diuinæ eſſentiæ. 12.q.4.5.ad 4.

74 Anima ſeparata nullum corpus poteſt mouere.1.q.117.4.0.

75 Animæ ſeparatæ poſſunt exire de locis ſuis, & apparere viuis.1.q.89.8. ad 2.

76 Apparitio animæ ſeparatæ eſt miraculoſa.1.q.89.8.ad 2.

77 Anima ſeparata cruciatur igne inferni per triſtitiam, non autem per alterationem.1.q.64.4.ad 1.

78 Operationes ſenſitiuæ non manent in anima ſeparata.1.q.77.8.0.

79 Potentiæ immateriales manent actu in anima ſeparata: non autem organicæ: ſed vt in radice.1.q.77.8.0.item q.89.7.c.item 12.q.67.1.ad 3.

80 Habitus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata. 1.q.89. 1.ad. 3.item 3.ad 4.item 5.0.item 6.c.item 12.q.67.2.0.

81 Actus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata. 1. q.88. 1.ad 3. item 6.0.item 12.q.67.2.0.

82 Anima ſeparata intelligit per ſpecies tunc infuſas, & per acquiſitas hic: non autem per ſpecies innatas, nec tunc abſtractas: nec conuertendo ſe ad phantaſmata: ſed ad ſuperiora. 1.q.75.6.ad 3.item q.89.1. o. item 2.3.6.7.c.item 12.q.5. 1. ad 2.item q.67.1.c.ad 1.item 3.qu. 11. 2.0.

83 Animæ beatorum ante reſurrectionem, & poſt, intelligere poſſunt, non conuertendo ſe ad phantaſmata.1.q.54.4.c.item 3.q. 11.2.c.

84 Anima ſeparata cognoſcit ſe per ſeipſam. 1.q.89.2.c.

85 Animæ ſeparatæ cognoſcunt ſe mutuò & angelos.1.q.89.2.0.item 3.q. 11.1.ad 2.

86 Anima ſeparata intelligit angelos per ſimilitudines diuinitus ei impreſſas.1.q.89.2.ad 2.

87 Anima ſeparata habet cognitionem perfectam de aliis animabus ſeparatis: non autem de angelis, ſed imperfectam naturaliter. 1.q. 89.2.0. item 3.ad 1.item ad 2.item 3.q.11.1. ad 2.

88 Animæ ſeparatæ non ſemper cognoſcunt ea quæ hic fiunt. 1.q. 89.8.0. item 22.q.83.4.ad 2.

89 Anima ſeparata non cognoſcit omnia ſingularia ſibi præſentia: ſed tantum ea ad quæ determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine, vel ordinatione diuina.1.q.89.4.0.item 7.8.c.

90 Animæ ſeparatæ poſſunt cognoſcere facta viuentium, per animas nouiter decendentium: vel per angelos: vel per dæmones: vel Deo reuelante.1.q.89.8.ad 1.

91 Anima ſeparata naturaliter cognoſcit omnia naturalia, ſed confuſè.1. q.89.3.0.

92 Diſtantia temporalis impedit cognitionem animæ ſeparatæ: non autem diſtantia localis.1.q.79.7.0.

93 Vti

93 Vti collatione & diſcurſu eſt connaturale animabus beatorum. 3.q.11.3.ad 3.

94 Anima rationalis ſemper intelligit ſe & Deum,inquantum ipſa eſt ſemper ſibi præſens & Deus.1.q.93.7.ad 4.

95 Motus cognitionis animæ rationalis triplex.ſ.circularis,rectus & obliquus.22.q.179.1.ad 3.item q.180.6.o.

96 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuæ obiectum, eſt forma,prout eſt in materia corporali, ideo eſt cognoſcitiua particularium tantum. 1. quæſt.85.1.c.

97 Gradus cognitionis animæ coniunctæ triplex. ſ.reſpectu corporalium, immaterialium,& Dei.1.q.94.2.o.

98 Anima intelligit corpora,& alias res per ſpecies: non autem per eſſentiam.1.q.84.1.2.o.

99 Anima hic nihil cognoſcit per ſpecies infuſas,ſed per abſtractas à rebus ſenſibilibus.1.q.84.3.4.o.

100 Anima hic nihil intelligit ſine phantaſmate.1.q.84.7.o. item q.85.1.ad 4.item 5.ad 2.item q.86.1.c. item q.88.1.c.item q.89.1.2.o. item q.111.2.ad 3.item q.118.3.c.item 12.q.5.1.ad 2.item 22.q.174.2.ad 4.item q.175.4.c.item q.180.5.ad 2.item 3.q. 11.1. ad 2. item 2. o.

101 Propria operatio animæ coniunctæ eſt intelligere cum phantaſmate. 1.q.75.6.ad 3.

102 Anima indiget phantaſmate ad duo.ſ.ad acquirendum ſcientiam,& ad conſiderandum.2.q84.7.c.item 12.q.4.5.c.

103 Anima non habuit a principio omnes ſcientias, contra Platonem.1.q.84.1.2.3.c.item 12.q.172.1.c.

104 Anima hic nō cognoſcit ſubſtantias ſeparatas quid ſunt ſecundum ſpeciem:ſed quia ſunt.1.q.12.4.c.item 11.c.item q.50.2.c.fi.item q. 84.7.ad 3.item q.88.o.item 12.q.3.6.c.fi.item 3.q.11.1.ad 2.item q. 30.3.ad 1.

105 * Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in prima veritate. 1.q.16.6.ad 1.

106 Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in prima veritate, non ſecundum eſſentiam: ſed in veritate exemplata à prima veritate: 1.q.12.11.ad 3.item q.16.6.ad 1.item ad 2.

107 Deus eſt primum obiectum intellectus animæ rationalis, quia ratio & cauſa veritatis alicuius obiecti primò apprehenditur à potentia. 22.q.1.1.c.

108 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis.1.q.12.11.ad 3.item q. 84.5.o.

109 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis:vt in principio cognitionis:non autem vt in obiecto: vel in ſpeculo.1.q. 12.11.ad 3. item q. 84.5.o.item q.88.3.ad 1.

110 Nulla operatio animæ dicitur propriè motus, niſi operatio appetitus ſenſitiui.1.q.81.1.c.

111 Ab eſſentia animæ non procedit operatio,niſi mediante virtute eius vel potentia. q.77.1.o.

112 Neceſſe eſt dicere, id quod eſt principium intellectualis operationis, quod dicimus hominis animam, eſſe quoddam principium incorporeum & ſubſiſtens.1.q.75.2.c.principio.

113 Si ipſa eſſentia animæ,eſſet immediatum operationis principium,ſemper habens animam actu haberet opera vitæ. 1.q.77.1.c.

114 * Anima tripliciter patitur. ſ.à Deo: & à læſionis corporis: & à propria

pria operatione. 3. quæſt. 15. 4. c.

115 Illud quo anima operatur, differt realiter ab ea.1.q. 77.1.o.

116 Anima rationalis non habet vim tranſmutandi materiam corporalem.1.q.117.3.o.

117 In actibus & relationibus animæ intellectis, itur in infinitum. 1.q. 28. 4.ad 2.item q.32.2.c.fi.item q.87.3.ad 2.item 12.q.1.4.ad 3. item 3. q.87.3.ad 2.

118 Anima eſt mouens mota per accidens.1.q.75. 1.ad 1.

119 Anima de ſe nata eſt mouere ad quamlibet partem : ſed per corporis grauitaté impeditur: ideo difficile eſt homini aſcendere.1.q.62.2.ad 2.

120 Cum ſuperior pars animæ intenſe mouetur in aliquid, ſequitur motum eius pars inferior per redundantiam.12.q.24.3.ad 1.item q. 30.1. ad 1.item q.31.5.6.fi.item q.38.4.ad 3.item q.59.5.c. item q.77.6.c.

121 Potentiæ animæ dupliciter poſſunt moueri.ſ. quoad exercitium actus, & quoad determinationem eius.12.q.9.1.c.

122 Anima non mouetur, niſi per accidens.1.q.75.1.ad 1.item 12.q. 22.1. ad 2.item 3.q.59. 5.ad 3.

123 Motus magis eſt in potentiis animæ appetitiuis, quàm apprehenſiuis. 1.q.82.1.c.

124 * Omnis motus cognitiuæ & appetitiuæ virtutis, reducitur in naturam, ſicut in primum principium.12.q.10.1.c.item qu.17.9.ad 2.item q.41. 3.c.

125 Omnis motus appetitiuæ potentiæ reducitur ad proſecutionem boni per ſe, vel mali per accidens : vel ad fugam mali per ſe : vel boni per accidens.12.q.45.2.c.

126 *Anima differt realiter à ſuis potentiis.1 q.77.1.o.item 12.qu. 110.4.c.

127 Quandoque dicitur quod anima eſt ſuæ potentiæ, & econuerſo: ſed non proprié, ſed denominatiue: quaſi a principaliori ſua virtute. 1.q.79.1. ad 1.

128 * In potentiis vnius animæ non poteſt eſſe niſi vna intentio. 12.q.37. 1.o.item q.77.1.c.

129 * Omnes potentiæ animæ radicantur in vna eſſentia animæ: ideo oportet quod quando intentio animæ vehementer trahitur ad vnam operationem vnius potentiæ , retrahatur ab operatione alterius : quia vnius animæ non poteſt eſſe niſi vna intentio. 12.qu.37.1. o. item q. 77.1.c.item 3.q.46.7.c.

130 Omnes potentiæ in eadem eſſentia animæ radicantur & fundantur: vel vt in principio tantum : vt organicæ.i.vegetatiuæ & ſenſitiuæ : vel in eſſentia etiam vt in ſubiecto: vt intellectiuæ.1.q.77.8.o.

131 * Omnis proprietas naturaliter conſequens animam , dicitur potentia eius.1.q.77.8.ad 2.

132 Natura quandoque diuiditur contra rationem & voluntatem: cum tamen ipſa ratio & voluntas ad naturam hominis pertineant. Et cum potentiæ animæ ſint naturales proprietates, ſpeciem conſequentes: anima non poteſt ſine iis eſſe. Dato tamen quòd ſine iis eſſet ; adhuc tamen anima diceretur ſecundum ſpeciem ſuam intellectualis, vel rationalis: non quia actu haberet has potentias : ſed propter ſpeciem talis eſſentiæ , ex qua natæ ſunt huiuſmodi potentiæ effluere.1.q.77. 8. ad 2.item 12.q.51.1.ad 1.item q. 110.4.ad 4.

133 * Potentiæ animæ ſunt accidentia eius per ſe: & ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis.1.q.77.1.ad 5.item 12. qu.83. 2.ad 3.item q. 110.4.ad 3. item ad 4.

134 * Capa

134 * Capacitas animæ non eſt, nec poteſt eſſe infinita in actu, ſed poteſt ampliari in infinitum. 22.q.24.7.c.ad 2.

135 Potentiæ animæ fiunt ab eius eſſentia. 1.q.77.1.ad 5.item 6.o.12.qu. 100.4.ad 1.item 3.q.7.2.c.item q.62.2.c.item q.89.1.c.

136 Vna potentia fluit ab anima mediante alia. 1.q.77.7.o.item q.78.4. ad 3.

137 Potentiæ organicæ fluũt ab anima, inquantum eſt actus corporis: aliæ verò vt prædominatur corpori. 1.q.76.8.ad 4.

138 Anima eſt cauſa ſuarum potentiarum tripliciter, ſcilicet efficiens, finalis, & materialis, id eſt, ſubiectiua. 1.q.77. 6.o. item 7.c.

139 Potentiæ animæ perfectiores, ſunt principia imperfectiorum actiua & finalia, & etiam priora: ſed econuerſo via generationis, & cauſæ materialis. 1.q.77.1.c.

140 Potentiæ non organicæ ſunt ſubiectiuæ in anima: organicæ verò in compoſito. 1.q.77.5.8.item 6.8.c.

141 Vna potentia animæ eſt ſubiectum alterius potentiæ, in virtute animæ. 1.q.77. 7.2.item q.78.4.ad 3.

142 Ordo potentiarum animæ triplex. ſ. perfectionis, generationis, & obiectorum. 1.q.77.4.o.item 7.c.

143 Omnes potentiæ animæ neceſſariam habent habitudinem ad ſuum proprium & principale obiectum. 1.q.19. 3.c.

144 Potentiæ animæ mutuò ſe impediunt circa diuerſa obiecta, non autem circa idem. 12. quæſt. 33. 3. ad 3. item q. 37. 1.o. item q. 77. 1.c. item 22. q. 123. 8. ad 1. item q. 153. 5. c. item 3. quæſt. 15. 9. ad 3.

145 Omnis potentia animæ eſt quædam forma, ſeu natura. 1. quæſt. 80. 1. ad 3.

146 In omni potentia animæ commune eſt ferè, vt eodem nomine actus & potentia nominetur. 1.q.83. 2. ad 1.

147 Appetitus naturalis eſt in qualibet potentia animæ, & in voluntate: & in omni parte & membro corporis: & in omni re. 1. qu.78.1.ad 3. item q.80.1.ad 3.

148 Anima rationalis habet plures potentias, quàm aliqua alia res. 1.q.77. 2.o.

149 Anima quanto nobilior eſt, tanto plures potentias, operationes, & organa habet. 1.q.30.2.ad 3.item q.76.5.ad 3.item q.77. 2.c.

150 Anima comparatur ad corpus, ſicut forma ad materiam: ad potentias verò vt ſubſtantiua ad propria accidentia: ideo prior eſt eis generatione & perfectione: ſed corpore prior eſt ſecundo modo: & poſterior primo modo. 12.q.83.2.ad 3.

151 Potentia motiua animæ duplex. ſ. imperans motum, & exequens motum. 1.q.75.3.ad 3.item q. 78. 1.ad 4.

152 Potẽtia, cuius obiectum eſt patiens ab ea, eſt actiua, ſicut omnes vegetatiuæ: ſi autem vt agens, eſt paſſiua, ſicut omnes ſenſitiuæ. 1.q. 79.3. ad 1.

153 * Omnes potentiæ animæ ſunt paſſiuæ, præter intellectum agentem, & vegetatiuas: quæ ſolæ ſunt actiuæ. 1.q.79.3.ad 1.

154 Modi viuendi animæ ſunt tres, gradus verò quatuor, & quinque genera potentiarum, ſcilicet vegetatiuum, ſenſitiuum, motiuum ſecundum locum, appetitiuum & intellectiuum. 1. q.18. 2. ad 1. item 3.c. item q.78. 1.o.

155 Omnes potentiæ animæ intellectiuæ & ſenſitiuæ, appetitiuæ, & apprehenſi

henſiuæ interiores:vt operantur ex ratione,indigent habitu:non autem vt ex inſtinctu naturæ.12.q.49.4.c.item q.50.3.4.5.o.

156 Omnis habitus operatiuus & culpa, prius ſunt in potentiis animæ quàm in eſſentia.12.q.50.2.o.

157 Gratia eſt immediatè in eſſentia animæ, non autem in potentiis eius. 12.q.50.2.c.item q.110.4.o.item q.112.5.ad 1.item 3.q.2.10.ad 2. item q.7.2.c.item q.62.2.c.ad 1.

158 Gratia ponit aliquid creatum in anima.12.q.110.1.o.

159 Gratia agit in anima formaliter:non autem effectiuè.12.q.110.2.ad 1.item q.111.1.ad 1.item 2.ad 1.

160 Anima eſt ſimpliciter nobilior gratia:ſed ſecundum quid eſt econuerſo.12.q.110.2.ad 2.

161 * Multi habitus poſſunt ſimul eſſe in eadem potentia. 12.q.54.1.o. item 22.q.57.5.c.

162 Omne diuerſificans potentiam,diuerſificat habitum:non autem econuerſo.12.q.8.2.ad 3.item q.54.2.c. itē q.56.2.c item 22.q.47.5.c.

163 In potentiis ſenſitiuis apprehenſiuis interioribus ſunt aliqui habitus: vt in memoria.12.q.50.3.ad 3.item q.56.5.c.

164 In potentiis ſenſitiuis exterioribus non eſt habitus.12.q.50.3.ad 3.

165 In potentiis vegetatiuis non eſt habitus.12.q.53.ad 1.item q.54.1.c. item 22.q.158.1.ad 3.

166 Omnis perfectio potētiæ animæ,habet rationē virtutis. 12.q.110.4.c.

167 Virtutes ſunt ſubiectiuæ in potentiis animæ.12.q.50.1. o.item q.56. 1.o.item 3.q.7.2.c.

168 Virtutes ſunt ſubiectiuæ tantum in potentia rationali eſſentialiter,vel participatiuè.12.q.55.2.item 4.ad 3.item q.61.2.c.ſi.

169 Vna virtus poteſt eſſe in pluribus potentiis non æqualiter, ſed ordine quodam,ſc.in vna principaliter:in alia verò per modum diffuſionis, vel diſpoſitionis:vel directionis:vel motiui. 12.q.56. 2. o. item q. 60.5.c.

170 In nulla potentia ſenſitiua eſt virtus niſi in appetitiua.12.q.56.5.o.

171 * Virtus eſt neceſſaria potentiæ ſenſitiuæ appetitiuæ, ſ. concupiſcibili & iraſcibili,in quibus eſt ſubiectiuè,non quidem ſecundum ſe, ſed vt ſunt rationales participatiuè. 12.q.56.4.o.item 5.ad 1.

172 *Anima & Angelus non cōueniunt in vltima differētia.1.q.75.7.ad 2.

173 Anima & Angelus conueniunt in vltimo fine:non autem in fine proximo.1.q.75.7.ad 1.

174 Anima ſenſitiua in homine eſt incorruptibilis.1.q.76.3.ad 1.

175 Anima ſenſitiua in homine eſt nobilior,quàm in brutis. 1. q.76.5.c. item q.91.3.ad 1.item 12.q.74.3.ad 1.item 3.q.2. ad 2.itē 5.ad 1.

176 Anima ſenſitiua non eſt ſubſiſtēs. 1.q.75.3.o.item 6.c.item q.118.1. c.ad 1.

177 Anima ſenſitiua nullo modo eſt hoc aliquid.1.q.75.3.o.

178 Anima ſenſitiua non eſt viuens,ſed principium viuendi.1.q.118.1.c.

179 Anima ſenſitiua non eſt per creationem.1.q.118.1.o.

180 Anima ſenſitiua non præexiſtit actu in ſemine,nec etiam vegetatiua. 1.q.118.1.o.

181 Anima ſenſitiua & vegetatiua traducitur cum ſemine.1.q.118.1.o.item 2.ad 2.

182 Anima ſenſitiua prolis producta in partem principalem, incipit operari ad complementum proprij corporis,per modum nutritionis & augmenti.1.q.118.1.ad 4.

183 Anima ſenſitiua nullam habet operationem per ſe. 1.q.75. 3. o. item q.118.1.c.

184 Animæ brutorum deſinunt eſſe,corpore corrupto. 22.q.164.1.ad 2.

185 Anima vegetatiua non creatur.1.q.118.1.o.

186 Anima vegetatiua non præexiſtit in ſemine.1.q.118.1.o.

187 Anima vegetatiua eſt in menſtruo ſecundum actum primum:non autem ſecundum actum ſecundum, qui eſt operari.1. q.118. 1. ad 4. item 2.ad 2.

188 Ex anima vegetatiua generantis deriuatur quædam virtus actiua ad ipſum ſemen animalis vel plantæ, ſicut a principali agente deriuatur vis motiua ad inſtrumentum. 1.q.118.1.c.ad 3.item q.119.1.c. fi.item 2.c.ad 1.

189 *,Anima vegetatiua non agit niſi in corpus ſibi vnitum. 1.q.78.1.c. item q.79.2.ad 3.

190 Obiectum potentiæ vegetatiuæ eſt corpus viuens per eam. 1.q.78.1.2.

191 Potentia vegetatiua eſt triplex,ſ.generatiua,augmentatiua, & nutritiua.1 q.78.2.o.

192 Omnium partium animæ vegetatiuæ, generatiua eſt finalior,dignior, & perfectior.1.q.72.ad 1.item q.78.2.c.

193 Vires vegetatiuæ dicuntur naturales dupliciter, ſ.quia habent effectus ſimiles naturæ,ſ.eſſe,quantitatem, & conſeruationem : & quia per ſimilia inſtrumenta agunt, i. per qualitates actiuas & paſſiuas : ſed altiori modo.1.q.78. 2.ad 1.

194 Vegetatiuæ agunt per calorem,& per alias qualitates naturales. 1.q. 78.1.c.item 2.o.

195 Potentiæ vegetatiuæ non obediunt imperio rationis. 12.q. 17.8.9.o. item q.5n.3.ad 1.item 22.q.148.1. ad 3.item 3.q.15. 2.ad 1. item q.19.2.c.

196 Sicut Deum in cælo eſſe dicimus, ita animabus beatis, quæ deitatis perfectè participes ſunt,aſſignari:Animabus verò quæ huius deitatis ſunt expertes,contraria loca deputari aſſerimus.Suppl.q.69.1.c.

197 Animæ è carcere corporis liberatæ præmio conſecuto in cælum, aut pœna debita inflicta in infernum feruntur. Suppl. q.69.2.o.

198 Fieri non poteſt vt animæ vel de paradiſo,vel de inferno ſimpliciter exeant. Suppl.q.69.3.c.

199 In annima ſeparata potentiæ ſenſitiuæ, & aliæ ſimiles non remanent ſimpliciter, ſed ſecundum quid, hoc eſt, eo modo quo principiata ſunt in ſuis principiis. Suppl.q.70.1.c.

200 Actus ſenſitiuarum potentiarum nullo modo remanent in anima ſoluta à corpore,niſi fortaſſis tãquã in radice remota.Suppl.q.70.2.c.

1 ANIMAL. * Eſſentia. Animal eſt, quod habet naturam ſenſitiuam, rationale verò,quod habet naturam intellectiuam.1.q.3.5.c.item q.85.3.ad 4.item 5.ad 3.item 12.q.67.5.c.

2 Quædã animalia dicuntur eſſe ex aqua, quia plus habent de aqua quàm alia animalia,licèt in omnibus prædominetur terra. 1.q.71.ad 2.

3 Quædam animalia ſunt media inter aquatica & terreſtria, licèt magis conueniant cum altero.cum quo magis computantur. 1.q.71.ad 4.

4 Animalia terreſtria ſunt perfectiora auibus & piſcibus.1.q.72.ad 1.

5 Non quælibet pars animalis eſt animal,quia non habet animam primò, ſed in ordine ad totum.1.q.76.8.c.fi.ad 2.item ad 3.

6 Pars animalis perfecti non eſt animal, quia non habet diſtinctionem organorum & operationum quæ requiruntur.1.q.5.3.ad 2.

7 Partes animalis non ſunt in ſpecie: nec differunt ſpecie:ſed ſunt diuerſarum diſpoſitionum.1.q.76.5.ad 3.

8 Dextera eſt nobilior pars corporis animalis. Ideo qui ad dexteram alicuius ſedet,nobiliſſimo modo ei coniungitur.1.q.102.1.c.fi.

9 Diuerſa animalia ad ornatum diuerſorum elementorum pertinent, ſc. aues aëris,& piſces aquæ,cætera autem terræ.1.q.71.72.0.

10 *Generatio. *Animalia quælibet præter perfecta, poſſunt generari ex ſemine,& ſine ſemine per putrefactionem.1.q.91.2.ad 2.

11 Virtus cæli loco ſpermatis cum elementis, ſufficit ad generationem animalium imperfectorum,non autem perfectorum. 1. q.45.8. ad 3. item q.70.3.c.item q.71.ad 1.item q.91.2.ad 2.

12 Species animalium de nouo generatæ per putrefactionem, fuerunt productæ in primis ſex diebus in ſuis principiis.1.q.74.1.ad 3.

13 Generatio hominis & multiplicatio,etiã quoad indiuidua,eſt de principali intentione naturæ,non autem aliorum animalium, niſi ſecundum ſpeciem.1.q.50.4.ad 4.item q.98.1.0.

14 *In generatione animalis,præcipuè hominis,ſunt neceſſariæ multæ generationes non cõtinuæ,ſicut etiam multæ formæ. 1.q.118.2.ad 2.

15 Motus ſurſum eſt naturalis animali ſecundum animam, non autem ſecundum corpus.12.q.6.5.ad 3.

16 Motus appetitus animalis præuenitur ab exteriori motu dupliciter, ſc. ſecundum ſenſus,& ſecundum corpus.12.q.6.1.ad 2.

17 Quædam animalia mox nata habent mouere ſe, & vſum membrorum, non propter nobilitatem,ſed propter ſiccitatem cerebri.1. q. 99. 1. ad 2.

18 Animalia pugnant propter cibum & coitum.1.q.81.2.c.fi.

19 Quædam animalia abhorrent coire cum matre, vt equus & camelus. 22.q.154.9.ad 2.

20 Animalia bruta non proſequuntur conueniens, nec fugiunt nociua per rationis deliberationem, ſed per naturalem inſtinctum æſtimatiuæ, ſimiliter & pueri.1.q.83.1.c.item 12.q.11.2.c. item q.15.2.c. item q.16.2.ad 3.item q.17.2.ad 3.item q.46.4.ad 2.item 7.ad 2.

21 Animalia bruta non intendunt aliquid manifeſtare, vel repræſentare, quia hoc eſt proprium rationis conferentis ſignum ad ſignatum: ſed agunt ex inſtinctu naturali aliquid ad quod ſequitur hoc. 22.q.110. 1. c.

22 Aues docent pullos ſuos volare, & ſimilia: quia mox nata bruta non habent ita perfectum vſum induſtriæ naturalis, ſicut poſtea. 1.q.101. 2.ad 3.

23 Animalia bruta ſunt ſagacia, quia diriguntur à Deo: ſicut horologia. 12.q.13.2.ad 3.

24 Cognitio eſt in animalibus brutis propter neceſſitatem actionis tantum.1.q.91.3.ad 3.item 12.q.31.6.c.

25 Homines in ſtatu innocentiæ non indigebant aliis animalibus, niſi ad experimentalem cognitionem eorum.1.q.96.1.ad 3.

26 Appetitus animalis brutis non eſt liber.1.q.59.3.c.item q.83.1.c.item 12.q.11.2.c.item q.13.2.ad 2.item ad 3.item q.26.1.c.

27 Electio non conuenit animalibus brutis.12.q.13.2.0.

28 Intentio propriè non conuenit animalibus brutis.12.q.12.5.0.

29 Delectatio propriè conuenit animalibus brutis: non autem gaudium. 12.q.31.3.c.

30 Animalia bruta nõ delectantur viſibilibus, odoribus,& ſonis,niſi in or-

dine ad ſuſtentationem naturæ. 1.q.91.3.ad 3.item 12.q.31.6.c.item q.35.2.ad 3.item 22.q.141.4.ad 3.item q.167.2.c.

31 Omne animal naturaliter abſtrahitur à delectationibus venereis,& guſtus,per dolores corporis.12.q.29.3.ad 1.item q.35.6.c.fi.ad 1.

32 Animalia ferociora non erant manſueta ante peccatum Adæ,nec comedebant herbas:ſed carnes,ſicut nunc.1.q.96.1.ad 2.

33 Animalia bruta appetunt excellentiam, & iraſcuntur contra derogantia ei,non autem honorem.12.q.47.2.ad 2.

34 IN COMMVNI.* Homo ex parte ſuæ temperatiſſimæ complexionis, non habet ſuperexcellentiam alicuius paſſionis animæ,quam habent cætera animalia, ſecundum quod deuiant ab hac æqualitate, vt leo in audacia,canis in ira,lepus in timore: & ſic de aliis. 12.q.46.5. ad 1.

35 Quæ tantum viuunt,i.plantæ,ſunt propter omnia animalia,& hæc propter hominem,& omne imperfectius, propter perfectius. 1. q.65.2.c. item 22.q.64.1.2.c.item q.66.1.c.

36 Omnia animalia ſunt ſubiecta homini,vel totaliter,vt manſueta,vel in parte,vt alia,ſed non omnia obediunt ei propter peccatũ.1.q.96.1.c.

37 Bruta quandoque puniuntur in pœnam dominorum ſuorum. 22.q.108. 4.ad 3.

38 In brutis eſt ſimilitudo boni moralis, ſc. virtutum, ſecundum paſſiones tantum.12.q.24.4.ad 3.

39 Bruta inuocant Deum, inquantum naturaliter deſiderant bonitatem eius.Sed obediunt ei, inquantum naturalis inſtinctus eorum mouetur à Deo.22.q.83.10.ad 3.

40 LEX.* Diſtinctio animalium immundorum à mundis, non erat ante legem Moyſi, quoad eſum, niſi propter abominationem vel conſuetudinem,ſed bene quoad ſacrificia.12.q.103.1.ad 4.

41 Expoſitio animalium mundorum ſecundum legem.12.q.102.3.ad 2.

42 Expoſitio animalium immundorum ſecundum legem. 12. q. 102.6. ad 1,item ad 2.

43 Animal ſacrificandum debebat habere quatuor,ſ. integritatem, ſanitatem,ſuauitatem,& ſal.12.q.102.3.c.ad 2.item ad 7.

44 Animalia ante octo dies non offerebantur, propter ſuam teneritudinem.12.q.102.3.ad 7.item 5.ad 3,item q.70.3.ad 3.

45 In lege veteri offerri ſolebant quinque animalia figurantia eorum ſacrificium,i. Chriſtum,ſ.vitulus,capra,ouis, turtur, & columba. 12.q. 112.3.ad 2.

46 Deus prouidit quod in ſacrificiis propter paupertatem non valens offerre animal quadrupes,offerret aues.Si non panes, vel farinam, vel ſpicas.12.q.102.3.ad 12.

47 Quanto grauius eſt peccatum, tanto vilior ſpecies animalis offerebatur in ſacrificiis,ſ.capra pro idololatria,vitulus pro ignorantia ſacerdotis,& hircus pro negligentia principis.12.q.102.3.ad 11.

48 Animata generant & conſeruantur à principio motiuo intrinſeco: ſed inanimata tantum ab extrinſeco.1.q.78.1.2.c.

1 ANIMVS pro vi iraſcibili ponitur,vt patet per Philoſophum, vbi dicit,quod in ſenſitiuo appetitu eſt deſiderium & animus, i. concupiſcibilis,& iraſcibilis. 22.q.129.1.a.1.ad 1.

2 Moderatio animi quandoque prouenit ex quadam dulcedine affectus, qua quis abhorret omne illud quod poteſt alium contriſtare.Et ideo dicit Seneca,quod temperantia eſt quædam lenitas animi. Nam auſteritas econtra

econtrario animi videtur eſſe in eo, qui non veretur alios contriſtare.
* Niſi propter aliquam cauſam neceſſe ſit aliquando alios vtiliter contriſtare.12.q.114. 2.ad 1.ſi. item q.157. 3. ad 1. ſi.
1 ANNEXVM ſpiritualibus poteſt eſſe aliquid dupliciter .ſ. vel ſicut ex ſpiritualibus dependens,ſicut habere beneficia eccleſiaſtica dicitur ſpiritualibus eſſe annexum,quia non competit, niſi habenti officium clericale. Vnde huiuſmodi nullo modo poſſunt eſſe ſine ſpiritualibus. Et propter hoc ea nullo modo vendere licet, quia eis venditis, intelliguntur etiam ſpiritualia venditioni ſubiici. Quædam autem ſunt annexa ſpiritualibus inquantum ad ſpiritualia ordinantur, ſicut iuſpatronatus,quod ordinatur ad præſentandum clericos ad eccleſiaſtica beneficia: & ſicut vaſa ſacra, quæ ordinantur ad ſacramentorum vſum. Vnde huiuſmodi non præſupponunt ſpiritualia, ſed magis ea ordine temporis præcedunt, & ideò aliquo modo vendi poſſunt, non autem inquantum ſunt ſpiritualibus annexa.22.q.100. 4.c.
1 IN mutationibus naturalibus terminus à quo, ſ. forma annihilatur, niſi inquantum manet in potentia in ſuo ſubiecto. 1. q.104. 4. ad 3.
2 Nulla creatura annihilatur, ſed quælibet ſecundum aliquid perſeuerabit in æternum.1. q.65.1.ad 1. item q.103.1. ad 2. item q.104. 4. c.
3 AGENS.* Si Deus ſubtraheret actionem ſuam, omnia ſubitò annihilarentur.1.q.8.1.c. item q.9.2.c. item q.50. 5.ad 3. item q.104. 1.c. item 12.q.109.2.ad 2.item 8.c.
4 Solus Deus poteſt aliquid annihilare.1.q.9. 2.c. item 3. q.13.2.c.
5 Deus de potentia abſoluta poteſt annihilare omnem creaturam, non autem de potentia ordinata.1. q.9.2.c. item q.104. 3. 4. c.
6 Deus non annihilat peccatores, ne iuſtitia ſit ſine miſericordia, & vt pœna reſpondeat culpæ.12.q.87.4.ad 1.
1 ANNVNCIATIO Chriſti conuenienter facta fuit Beatæ Virgini. 3. q.30. 1. c.
2 Annunciatio Chriſti conuenienter facta fuit per angelum. 3. q.30. 2.c.
3 Annunciatio Chriſti conuenienter facta fuit per ſupremum archangelum 3. q.30. 3. ad 3.
4 Annunciatio Chriſti cõuenienter facta fuit in ſpecie corporali:& viſione corporali.3.q.30.3.c.
5 Annunciatio Chriſti conuenienti modo & ordine facta fuit. 3.quæſt. 30. 4.c.
6 Expoſitio Euangelii de annunciatione Dominica. 3.q.30. 4.c.
Quando in antecedente eſt aliquid pertinens ad actum animæ: conſequens debet ſumi vt eſt in anima.1. q.14.13. ad 2.
1 ANTEQVAM importat ordinem ad futurum verè:vel imaginariè. 3. q. 28. 3. ad 1.
ANTIOCHVS non verè pœnituit.1.q.86.1.ad 1.
1 ANTICHRISTVS non erit vnitus diabolo in perſona. 3. q. 8. 8.c. ad 1.
2 Antichriſtus erit caput malorum omnium perfectione malitiæ: non autem ordine vel influxu.3.q.8.8.c.
* In collationibus patrum introducitur ſententia beati Antonii,qui prætulit diſcretionem per quam aliquis omnia moderatur, & ieiuniis, & vigiliis,& omnibus huiuſmodi obſeruantiis.22.q.188.6. c. ad 3.
ANTONOMASIA eſt figura, qua nomina generalia reſtringuntur ad aliquid per excellentiam:vt Vrbs pro Roma.22.q.141.2.c.item q.186. 1.c.

ANTHROPOMORPHITAE fuerunt heretici fingentes Deũ eſſe figuratũm lineamentis corporis humani.12.q.118.5.c.

APIROCALIA eſt exceſſus expenſarum contra rationem:& opponitur parnificentiæ.22.q.135.2.o.

APOCRYPHA Eſdræ. 1.q.10.6.a.1.item 22.q.34.1.a.2.

1 APOSTASIA. * DIVISIO. * Duplex, ſ.auerſio à Deo:& nolle ſubdi Deo: & ſic eſt ſpeciale peccatum,ſ.prima ſpecies ſuperbiæ:non autem primo modo:ſed eſt generalis cõditio omnis peccati.12.q.84.2.ad 2.

2 Apoſtaſia,id eſt, receſſus à Deo,eſt triplex,ſ.à religione vel ordine:à bona vita:& à fide.22.q.12.1.o.

3 Apoſtaſia à fide non eſt ſpecies infidelitatis : ſed eſt circunſtantia eius aggrauans eam.22.q.12.1.ad 3.

4 Apoſtaſia à fide eſt peſſima,& includit alias.22.q.12.1.c.

5 POENA. * Apoſtata condemnatus ab Eccleſia, perdit ius dominij ſuper ſubditos.22.q.12.2.o.

1 APOSTOLI fuerunt perfectiores cæteris ſanctis.12.q.106.4.c.

2 Apoſtoli habuerunt omnem ſcientiam quantum expediebat ad conuerſionem mundi.22.q.176.1.ad 1.

3 Spiritus ſanctus docuit Apoſtolos omnem veritatem neceſſariam ad ſalutem:non autem omnes futuros euentus.12.q.106.4.2.

4 Verba Apoſtolorum ſunt ex familiari reuelatione Spiritus ſancti & Chriſti:ideo ſeruanda ſunt:* quia ſunt in canonica ſcriptura : in qua nefas eſt credere aliquid falſum eſſe.1.q.57.5.ad 3.item 12.q. 100. 8.5. ad 3.ſi.item q.103.4.ad 2.

5 Miſſio viſibilis ſpiritus ſancti facta eſt ad Apoſtolos in ſpecie flatus, & linguæ igneæ : ad ſignificandum quod gratiam & auctoritatem haberent à capite,i.Chriſto,& abundarent verbis & feruore. 1.q. 43.7. ad 6.item 3.q.39.6.ad 4.item q.72.2.ad 1.

6 Deus dedit Apoſtolis ſcientiam ſcripturarum, & omnium linguarum: quam homines per ſtudium vel conſuetudinem acquirere poſſunt : licet non ita perfectè.12.q.51.4.c.

7 Apoſtoli loquebantur omnibus linguis : non autem Chriſtus,nec Chriſtiani modo.22.q.176.1.o.

8 Apoſtoli relinquentes omnia propter Chriſtum vouerunt pertinentia ad perfectionis ſtatum.22.q.88.4.ad 3.

9 Apoſtoli omnes in nauicula turbabantur propter peccatum Iudæ : ad commendationem vnitatis.22.q.108.4.ad 5.

10 SACRAMENTUM.* Apoſtoli nullum ſacramentum inſtituerunt. 3.q.64.2.o.item q.72.1.ad 1.

11 Apoſtoli miniſtrantes ſacramenta , vtebantur aliqua forma verborum tradita à Chriſto.3.q.72.4.ad 1.

12 Apoſtoli multa tradiderūt occultè:non in ſcriptis:vt formas ſacramentorum:ne irriderentur ab infidelibus. 3.q.25.3.ad 4.item q. 64. 2. ad 1.item q.72.4.ad 1.item q.78.3.ad 9.item q.83.4.ad 2.

13 Omnes Apoſtoli ſunt baptizati baptiſmo Chriſti à Chriſto. 3.q.38.6. ad 2.item q.72.6.ad 2.item q.84.7.4.

14 Apoſtoli baptizabant per alios , & ſecundum Dionyſium diuini noſtri duces,id eſt. Apoſtoli probauerunt infantes recipi ad baptiſmum : ſed prædicabant per ſe,ſicut etiam Chriſtus : quia induſtria miniſtri multum facit in vltimo:& nihil facit in primo. 3.q.67.2. ad 1.item q.68. 9. b.

15 Apoſtoli confirmati ſunt à Chriſto ſine materia , ſed non confirmabant

alios

alios communiter ſine materia.3. q.72. 2.ad 1.item.4.ad 1.

1 DEI apparitio differt à miſſione viſibili: quia non importat ordinem diuinarum perſonarum: nec inhabitationem, ſicut miſſio.1.q.43. 7. 6.item 3.q.39.8. ad 1.

2 Apparitio conuenit patri,non autem mitti.1.q.43.7.ad 6. item 3.q.39. 8. ad 1.

3 Apparitio Chriſti poſtquam reſurrexit, legitur facta duodecies.3. q.55. 3. ad 3.item ad 4.item q.83.5.ad 6.

4 Chriſtus apparuit in alia effigie,propter gloriam eius,& incredulitatem videntium.3. q.54. 1.ad 3. item q.55. 4.0.

5 Chriſtus per apparitiones probare voluit identitatem reſurgentis: quo ad naturam,comedendo:perſonam eadem effigie: vel accidentia: per cicatrices:veritatem vitæ loquendo:& veritatem corporis,per palpationem:& eius gloriam intrando ianuis clauſis.3. q.55. 6.c.

6 Chriſtus poſt aſcenſionem apparuit quibuſdam in ſpecie propria corporali,ſicut Paulo.3. q.57 6.ad 3.

1 APPELLARE ex confidentia iuſtæ cauſæ licet cuilibet;non autem vt per moram iuſtitiam impediat. 22. q.69. 3. ad 1.

2 Ante ſententiam,& poſt eam, licet appellare.22. q.69. 3.ad 1.

3 Appellare licet à iudice ordinario tantum: & ab ordinario & arbitrario ſimul: non autem ab arbitrario tantum. 22. q. 69. 3. ad 2.

4 Nullus poteſt appellare poſt decem dies: nec pluſquam ter.22. q.69. 3. ad 3.

5 Nulli fideli licet ad iudicem infidelem appellare. 22. q.69. 3.ad 1.

1 APPETITVS quid.* Appetitus eſt potentia paſſiua.1. q.80. 2.c. item 12. q.8.2.ad 3.item q.27. 1.c.item q.50.5.ad 2.

2 Appetitus eſt inclinatio appetentis in aliquid ſibi ſimile & conueniens. 1.q.80.1.c.item 12.q.8.1.c.item q.29.1.c. item q.50.5.ad 1.

3 Appetitus omnis eſt inclinatio conſequens formam:ſed naturalis naturalem: ſenſitiuus apprehenſam à ſenſu: intellectiuus,id eſt,voluntas apprehenſam ab intellectu.1.q.78.1.ad 3. item q.80. 1.0.item q.81. 1.c.item q.87.4.c.item 12.q.8.1.c.item q.17.8.c. item q.26.1.c.item q.35.1.c.item q.40.3.c.

4 Appetitus quilibet ſequitur cognitionem.12. q.40.3.c.

5 Appetitus eſt ad res,ſed cognitio eſt à rebus.1. q.16. 1.c. item q.19. 3. ad 6.item 6.ad 2.item q.80.2. a.2. item q.82. 3.c. item 12. q.22. 2.c. item q.40.2.c.item q.66.6.ad 1.item 22.q.26.1.ad 2.item q.27. 4.c.

6 DIVISIO.* Appetitus duplex.ſ.naturalis, & ſenſitiuus.1. q.78. 1.ad 3. item q.80.1.0.item 22.q.148. 1.ad 3.

7 Appetitus duplex. ſ. ſenſitiuus,& intellectiuus.1. q.80. 2.0. item 22.q. 18.1.c.item q.24.1.c. item q.58. 4.c. item q.175. 2.ad 2.

8 Appetitus triplex,ſcilicet naturalis, ſenſitiuus, & intellectiuus.1.q.6.1. ad 1.item q.19. 1.9.c.item q.59.1.c. item q.60. 1.c. item q.87. 4.c. item 12. q.1.2.c.ad 3.item q.26.1.2.c. item q.35.1.c. item q.40.3.c. item 22. q.29. 2.ad 1.

9 Appetitus naturalis qui ſequitur naturæ indigentiam.ſ. vis appetitiua, vel attractiua.diuiditur contra retentiuam, digeſtiuam,& expulſiuam. Et omnes ſubſeruiunt nutritiuæ, & ſunt vires animæ vegetatiuæ proprie,ſed in paſſionibus animæ,ſecundum ſimilitudinem agentium naturalium.12. q.23.4.c. item q.40.4.c.item 1. q.117. 1.c. item q.119. 2.c.item 22. q.148. 1.ad 3.

10 Appetitus cibi duplex.ſ.naturalis, id eſt,fames & ſitis:& animalis in quo

eſt vitium gulæ:non autem in primo.22. q.148. 1.ad 3.
11 Actus appetitus eſt appetere non habita : amare habita:& delectari in eis.1. q.19.1.c.ad 2. item q.59. 1.ad 2.
12 Motus appetitus duplex,ſcilicet proſecutio,& fuga.22.q.141.3.c. item q.161. 1.c.
13 Ordo motus appetitus proportionatur ordini motuum naturalium. 12. q.23.2.c.
14 Omnis appetitus ſecundum quod tendit in bonum , tendit in aſſimilationem diuinæ bonitatis.1.q.6.1.c.ad 2.item q.44.4.c.ad 3.item 22. q.34.1.ad 3.
15 Creatura irrationalis appetit Deum implicitè tantum ; ſed rationalis implicitè & explicitè.1.q.6. 1.ad 3.
16 In omni bono appetitur ſummum bonum, id eſt, Deus.1. q.6. 1.ad 2.
17 Appeti propter ſe dicitur dupliciter .ſ. ſolum propter ſe : & nunquam propter aliud : & aliquando etiam propter aliud. Primum conuenit ſoli beatitudini:ſecundum virtutibus.22. q.145.1.ad 1.
18 Omnia appetunt bonum,eſſe,perfectionem : & coniungi ſuo principio. 1.q.5.1.c.Item q.61.o.item 2.ad 2. item q.63.3.c.item 22. q.64.5.c.
19 Nullus appetitus eſt ad malum. q.19.9.c. item q.103. 8.c. item 12. q. 8.1.c.item q.23.2.c.item q.27. 1. ad 1. item q.28. 4.c.
20 Non eſſe eſt appetibile damnatis , & deſperatis per accidens tantum.ſ. ratione pœnæ.1.qō.5.2.ad 3. item 12. qō.8. 1.3. item q.29. 4. ad 2. item q.73.8.ad 2.
21 Bonum arduum ratione boni attrahit appetitum cauſando ſpem : ſed ratione difficultatis retrahit cauſando deſperationem.22. q.161. 1. c.
22 Poſſibile conuenit obiecto appetitus: non omnino per accidens.12. q. 40. 1.ad 3.
23 Appetibile non mouet appetitum ſenſitiuum:nec rationalem , niſi apprehendatur.1.q.80.2.ad 1.item 22. q.34.1.c. princ.
24 SVBIECTVM. * Quælibet res habet aliquem appetitum. 1. q.59. 1.c. item q.80. 1.c.
25 NATVRALIS.* Appetitus naturalis nihil aliud eſt , niſi inclinatio & ordo rei ad rem ſibi conuenientem.1.q.78.1.1. ad 3. item q.80.1. o.item q.81. 1.c. item q.87. 4.c.
26 Appetitus naturalis eſt habitudo ad bonum naturale , ad quod tendit quando non habet : & in quo habito,quieſcit.1. q.19.1.2.c.
27 Appetitus naturalis ſemper tendit in bonum exiſtens in re.12. q.8.1.c.
28 * Appetitus naturalis ſemper ſequitur formam in re exiſtentem:alij autem apprehenſam.1.q.59.1.c. item q.60.1.c. item q.80.1.c. item 12. q.8.1.o.item q.17.8.c.item q.26. 1.c.
29 Illud quod appetitur appetitu naturali , poteſt etiam appeti appetitu animali, cum fuerit apprehenſum. 12. q. 30. 3. ad 1.
30 Quælibet potentia animæ appetitu naturali concupiſcit, amat,delectatur, & huiuſmodi : ſed appetitu animali ſola concupiſcibilis.1. q.78. 1.ad 3.item q.80. 1.ad 3. item 12. q.30. 1.ad 3.
31 Appetitus poteſt dici naturalis tripliciter.ſ. vel quia ineſt rei à natura: & ſic eſt in qualibet potentia animæ:& etiam in voluntate:& in omni parte & membro corporis:& in omni re. Vel quia conſequitur formam merè naturalem & ſimpliciter immerſam materiæ. Vel quia conſequitur formam rationalem : quæ ineſt homini à natura, non tamen vt ſequens formam actu apprehenſam ab intellectu. 1. q.76. 1. c.co.2.item q.78.1.ad 3.item q.80. 1. ad 3.

32 Appetitus

32 Appetitus naturalis animæ, non eſt potentia animæ diſtincta à cæteris eius potentiis. 1. q. 80. 1. o. item 12. q. 30. 1. ad 3.

33 Appetitus inferior naturaliter ſequitur motum appetitus ſuperioris, niſi aliquid repugnet. 22. q. 158. 8. c.

34 Appetitus naturalis non obedit rationis imperio. 1. q. 83. 1. ad 5. item 12. q. 17. 8. 9. o. item 22. q. 148. 1. ad 3.

35 Omnis potentia animæ, naturali appetitu appetit obiectum ſibi conueniens. 1. qõ. 78. 1. ad 3. item q. 80. 1. ad 1. item 12. qõ. 30. 1. ad 3.

36 Appetitus conſequens apprehenſionem animalis, eſt potentia animæ diſtincta à cæteris eius potentiis: non autem appetitus naturalis. 1. q. 80. 1. o. item 12. q. 30. 1. ad 1.

37 Appetitus ſenſitiuus mouetur à cogitatiua ſeu æſtimatiua, imaginatiua, & ſenſu. 1. q. 81. 3. ad 2. item 12. q. 75. 2. c.

38 Appetitus ſenſitiuus mouetur immediatè ab imaginatione, vel æſtimatiua: ſed mediatè à ratione. 1. quæſt. 81. 3. c. item 12. qõ. 30. 3. ad 3.

39 Vis cognitiua non mouet niſi mediante appetitiua: nec ratio vniuerſalis, niſi mediante ratione particulari: nec voluntas, niſi mediante appetitu ſenſitiuo. 1. q. 20. 1. ad 1. item q. 80. 2. ad 3. item q. 86. 1. ad 2.

40 Appetitus ſenſitiuus diuiditur per concupiſcibilem, & iraſcibilem. 1. q. 59. 4. c. item q. 78. 1. ad 3. item q. 81. 2. o. item 3. c. item 22. q. 18. 1. c. item q. 58. 4. c. item q. 168. 2. c.

41 Et vterque appetitus obedit imperio rationis. 1. q. 74. 3. c. item q. 81. 3. o. item q. 83. 1. ad 1. item ad 5. item q. 96. 2. c. item q. 110. 2. ad 3. item q. 119. 3. ad 3. item 12. q. 17. 7. o. item q. 26. 1. c. item q. 42. 4. c. item q. 50. 3. o. item 52. 3. o. item q. 58. 2. c. item 22. q. 58. 2. c. item 4. ad 3. item q. 158. 2. ad 4. item 3. q. 15. 2. ad 1. item q. 18. 2. c. ad 1. item q. 19. 2. c. item q. 20. 2. ad 3.

42 Appetitus ſenſitiuus non obedit imperio rationis, niſi mediante voluntate. 12. q. 46. 4. ad 1.

43 Actus appetitus ſenſitiui, vt eſt à potentia animæ, ſubiacet imperio rationis, non autem vt eſt ex diſpoſitione organi corporalis. 12. qõ. 17. 7. o.

44 Proprium hominis eſt, quod appetitus inferior ſubdatur appetitui ſuperiori & moueatur ab eo. 12. q. 74. 3. ad 1. item 22. quæſt. 175. 2. ad 2.

45 Appetitus ſenſitiuus eſt proximus motui corporis noſtri. 1. qõ. 20. 1. ad 2.

46 In paſſionibus appetitus ſenſitiui eſt conſiderare aliquid quaſi materiale: ſcilicet corporalem tranſmutationem: & aliquid quaſi formale, quod eſt ex parte appetitus. 1. q. 20. 1. ad 2.

47 Bonum ſenſibile eſt obiectum appetitus ſenſitiui: ſed bonum ſimpliciter eſt obiectum voluntatis. 1. q. 59. 4. c. item 12. q. 1. 2. ad 3. item q. 19. 3. c. item 22. q. 24. 1. c.

48 * Nullus appetitus mouetur ad ſuum obiectum, niſi apprehendatur ſub ratione boni vel mali, conuenientis vel nociui. 12. quæſt. 9. ad 2.

49 Appetitus ſenſitiuus vt rectus à ratione, poteſt eſſe ſubiectum virtutis & vitij. 12. q. 50. 3. ad 3. item q. 56. 3. c. item 4. o. item 5. ad 1. item q. 57. 1. 1. c. item q. 74. 2. c. ad 2. item 3. o.

50 Actus appetitus ſenſitiui ſemper eſt cum tranſmutatione corporis:

& maximè circa cor.1.q.20.1.ad 1.item 12.q.10.3.c.itē q.22.2.ad 3.

51 *Differentia. Item. Appetitus ſenſitiuus & rationalis, id eſt, voluntas, ſunt duæ potentiæ.1. q.80. 2.0.

52 Actus appetitus ſenſitiui ratione mutationis corporalis annexæ, dicuntur paſſiones, non autem actus voluntatis.1. q.20. 1.ad 1.

53 *Intellectivus. Item. Appetitus ſenſitiuus & voluntas, ſunt rationales participatiuè. 12.q.14. 1.ad 2. item q. 56.6. ad 2. item q.59.4.ad 2. item q.61.2.c.fi. ad 2. item 22. q.58. 4.ad 3. item 3.q.18. 2.ad 4.

54 Appetitus rationalis non diuiditur per concupiſcibilem & iraſcibilem. 1.q.59.4.0. item q.82.5.0.

55 Appetitus rationalis non fertur in particulare, niſi ſub ratione vniuerſalis. 1. q.30. 2. ad 2.

1 Apprehensio aliqua eſt cauſa timoris, & omnium operationum appetitus.22.q.7.1.c.

2 Reſpectus qui eſt tantum in apprehenſione rationis conferentis vnum alteri, eſt relatio rationis tantum. 1. q.28. 1.c.

1 Appropinquatio. Quanto aliquid habet minus de potentialitate, tanto magis appropinquat Deo. 12. q.22. 2. ad 1.

2 Quanto aliqua ſunt fini bono propinquiora, tanto ſunt meliora. 22. q 81.6. c. princ.

1 Appropriatio in communi eſt manifeſtatio diuinarum perſonarum per attributa eſſentialia.1.q.39.7.c.

2 Appropriatio in diuinis poteſt fieri dupliciter, ſcilicet ex parte creaturarum, & ex parte Dei. Prima debet ſemper fieri per contrarium : ſecunda verò per ſimilitudinem ad proprium. 1. q.39. 7. c. ad 1. item 8. c. 2.

3 Appropriatum vt ſic eſt poſterius proprio ſecundum modum intelligendi, ſed vt eſſentiale, eſt econuerſo.1.q.39. 7.ad 3.

4 Attributa conuenienter appropriantur diuinis perſonis. 1. qō. 39. 7.8.c.

5 Eſſentia nulli perſonæ appropriatur: nec operatio.1. q.39.8.c.

6 In speciali. Item. Potentia appropriatur patri; ſapientia filio: bonitas verò Spiritui ſancto.1.q.39.7.8.c. item q.45. 6.ad 2.item q.46.2.c.item 22. q.14. 1.c. item 1.c.

7 Veritas in diuinis appropriatur filio.1. q.39. 8. c.

8 Principium effectiuum appropriatur patri, exemplare autem filio.1. q. 46. 3.c.

9 Æternitas appropriatur patri; pulchritudo filio: vſus verò Spiritui ſancto ſecundum Hilarium.1.q.39.8.c.item 3.q.59.1. ad 2.

10 Vnitas appropriatur patri: imago, æqualitas, & verbum filio : nexus verò Spiritui ſancto, ſecundum Auguſtinum.1.q.37.1.ad 3.item q.39.8. c item q.47.2.ad 2.item 3.q.58. 2.ad 3.

11 Ex ipſo, appropriatur patri: per quem filio: in quo, Spiritui ſancto. 1.q. 93. 8.c.

12 Creatorem eſſe, appropriatur patri : per quem filio , dominium verò, & viuificatio, Spiritui ſancto.1. q.45. 6.ad 2.

Aqua. Item. In communi habet ſex proprietates : quia eſt diaphana, humida , frigida , generatiua, abundans vbique, & ſine pretio. 3.q 66.3.c. item q.69. 2.ad 2. item 4.ad 1.c.

2 Aqua eſt duplex, ſcilicet viua, id eſt, continuata ſuo principio ꝑ fluxum & mortua, id eſt, ſtans. 1. q. 18. 1. ad 3.

3 Aqua non cooperit totam terram contra naturam, propter viuentia ſuper eam. 1. q. 69. 1. ad 2. item ad 4.

4 Congregatio aquarum conuenienter deſcribitur tertia die. 1. q. 69. 1. c.

5 Aquæ dicuntur potius congregati & diuiſæ quam creati, quia labiliter fluxæ ſunt. Sed aquæ quæ ſupra cœlos ſunt, non ſunt fluidæ, ſecundum Baſilium. 1. quæſt. 68. 2. b. item ad 2. fin. item q. 69. 1. ad 1.

6 Aqua calida citiùs & fortiùs congelatur. 12. q. 35. 6. a. 2. item q. 37. 1. ad 2. item q. 48. 2. c. item q. 87. 2. c.

7 De latere Christi. Item. Vera aqua exiuit de latere Chriſti, in cruce. 3. q. 66. 4. ad 3. item q. 74. 7. ad 3.

8 Benedicta. Item. Aqua benedicta non eſt ſacramentum: ſed eſt quid ſacramentale. 3. q. 65. 1. ad 6.

9 Aqua benedicta non ordinatur directè ad remedium præſtandum: ſed contra dæmones, & contra omne impedimentum ſacramentorum. 3. q. 65. 1. ad 6.

10 Aqua benedicta datur contra impugnationem exteriorem dæmonum: exorciſmus autem contra interiorem. 3. q. 71. 2. ad 3.

11 Aqua benedicta delet peccata venialia. 3. q. 65. 1. ad 6. item ad 8. item q. 83. 3. ad 3. item q. 87. 3. c.

12 Aqua benedicta poteſt iterari, non autem exorciſmus, pro quo ſumitur contra dæmones. 3. q. 71. 2. ad 3.

13 Aquæ benedictæ poteſt fieri additio aquæ non benedictæ, & tota erit benedicta. 3. q. 77. 8. ad 3. item q. 83. 3. ad 3. item q. 87. 3. c.

Aquila ſignificat ſuperbiam. 12. q. 102. 6. ad 1, co. 2. ſi.

1 Aquilo flans facit generare mares: auſter verò fœminas. 1. q. 92. 1. ad 1. item q. 99. 2. ad 2.

1 Aliter habetur ſpes fructificationis arboris cum vireſcit frondibus, & aliter cum iam primordia fructuum incipiunt apparere. 12. qō. 69. 3. c.

2 In arboribus & in herbis nihil erat immundum ſecundum legem; ſicut in omni genere animalium. 12. q. 102. 6. ad 2.

1 Arca teſtamenti ſignificat ſecreta fidei, quæ permittuntur videri à maioribus tantum. 12. q. 102. 4. ad 6.

2 Diſpoſitio arcæ teſtamenti interius & exterius, & expoſitio literalis & figuralis omnium pertinentium ad eam. 12. q. 102. 4. ad 6.

Archangeli ſunt medius ordo inter angelos & principatus. 1. q. 108. 5. ad 4.

Architector eſt principalis artifex præcipiens induci formam, & præparari materiam. 1. q. 18. 3. c.

1 Argumentum dicitur dupliciter, ſcilicet ratio rei dubiæ, & ſignum euidens ſenſibile. 1. q. 55. 5. c.

2 Oratio firmat argumentum, primò à ſubſtantia actus, ſecundò à circunſtantiis. 12. q. 7. 1. ad 1.

3 Argumentum ex ſolo literali ſenſu ſumitur ſacræ Scripturæ. 12. q. 1. 10. ad 1.

4 Argumentum ab auctoritate Dei eſt firmiſſimum, ſed ab auctoritate humana eſt debiliſſimum. 1. q. 1. 8. ad 2.

Arismetria, & Geometria procedunt ex principiis notis lumine naturali intellectus. 1. q. 1. 2. c.

2 ARISTOTELES inſtituit ſectam Peripateticorum: quorum princeps ipſe fuit. 12.q.59.2.c. item 22.q.123.10.c.

ARMVS dexter, & pectuſeulum hoſtiæ in lege veteri erant ſacerdotis contra diuinationem: & quia ſapientia cordis & fortitudo ſunt ei neceſſaria. 12.q.102.3.ad 8.fi.

SPIRITVS ſanctus dicitur pignus, ſed magis propriè arrha: quia ſpiritus ſanctus dicitur arrha, per reſpectum ad ea dona, quæ manent in patria: pignus vero per reſpectum ad ea quæ euacuabuntur. 12. q.114.3. ad 3.fi.

1 ARROGANTIA. Item. Arrogans eſt, qui ſibi tribuit quod non habet 22.q.112.1.ad 3.fi.

2 Arrogantia qua aliquis ſupra ſe extollitur, eſt ſpecies ſuperbiæ. Nec eſt iactantia: ſed ſæpe eſt cauſa eius. 22.q.112.1.ad 2.

1 ARs quid. Item. Ars eſt virtus intellectualis, inquantum facit facultatem boni operis. Non autem ſimpliciter eſt virtus: quia non perficit vſum, nec appetitum. 12.q.57.3.4.0.

2 * Ars eſt recta ratio factibilium. & habitus operatiuus. 1.q.22.2.c. item 12.q.57.3.4.0. item q.93.1.c. item 22.q.47.5.c.*

3 Forma artis eſt ſimilitudo vltimi effectus intenti ab artifice. 3.qō.78.2.cor.

4 Ars ſemper eſt ad bonum: ſicut & ſcientia. 12.q. 57.3.ad 1.

5 Artis eſt aliqua virtus: quia ad bonum eius vſum requiritur aliqua virtus moralis. 12.q.57.3.ad 2. item 22. q.47. 4.ad 2.

6 Scientiæ ad nullum opus ordinatæ dicuntur ſimpliciter ſcientiæ: non autem artes. 12.q.57.3.ad 3.

7 Artes quæ ordinantur ad opus rationis, dicuntur liberales. Quæ verò ordinantur ad opus corporis, dicuntur ſeruiles. 12. qō. 57.3. ad 3.

8 Artes liberales ſunt ſpeculatiuæ. Sed dicuntur artes: quia habent aliquid per modum operis. 12.q.57.3.ad 3. item 22. q.47. 2.ad 3.

9 Omnis applicatio rationis rectæ ad aliquid factibile, pertinet ad artem. Ideo eſt aliqua ars ſpeculatiua. Non autem prudentia: quia eſt tantum de conſiliabilibus, in quibus non ſunt viæ determinatæ ad finem. 22.q.47.2.ad 3.

10 ¶ Comparatio. Item. Ars magis conuenit cum prudentia quàm habitus ſpeculatiui ratione obiecti, & ſubiecti. Sed econuerſo, ratione virtutis. 12.q.57.4.ad 2.

11 Ars differt realiter à prudentia. 12.q.57.4.0.5.ad 1. item 22.qō.47.4. ad 2.

12 Ars non requirit aliquos habitus morales in appetitu, ſicut requirit prudentia. 12.q. 57.4.c. item q.58. 5.ad 2.

13 Ars habet determinata media ad finem. Sed in quibuſdam non habet, in quibus per ſimilitudinem dicitur aliquis prudenter agere, vt in medicina: & nauali, in quibus eſt neceſſarium conſilium. 22. q. 47. 4.ad 2. item q.49.5.ad 2.

14 Bonum artis eſt extra hominem. ſ. in artificialibus: ſed bonum prudentiæ eſt intra hominem. 12.q.57.4.c. item 5.ad 1.

15 Operatio artis fundatur ſuper operationem naturæ: & hæc ſuper creationem. 1.q.45.8.c.ad 4.

16 Initium artis ſecundum eius eſſentiam ſunt principia ex quibus procedit ars. Sed ſecundum eius effectum eſt vnde incipit ars operari, ſicut principium artis ædificatiuæ eſt fundamentum. 22.qu.19. 7.c.

17 Quicquid eſt contra naturam artificiati,eſt contra naturam artis. 12.q. 71.2.ad 4.

18 Ars non poteſt inducere formam ſuſtantialem,niſi virtute naturæ. 22. q.77.2.ad 1.item 3.q.66.4.c.item q.75.6.ad 1.

19 * In aliqua materia eſt virtus agens ad productionem formæ artis, in aliqua verò non 1.q.177.1.c.

20 Vendere artes liberales quoad veritatem earum, peccatum eſt ſimoniæ, non autem locare operas ſuas. ſ. docendo eas, quia hoc licitum eſt.22.q.100.3.e.ad 3.

21 Id quod de ſe ordinatur ad malum, non eſt ars. 12. q.57. 3.ad 1. item 22.q.95.1.ad 2.item q.169.2.ad 4.

22 In actu artis dupliciter contingit eſſe peccatum.ſ.deuiando à fine particulari artis & a fine communi.Primum eſt proprium, ſecundum vero eſt artificis:inquantum eſt homo.12.q.21.2.ad 2. item q.57.3.ad 1.

23 In arte peccans volens,eſt eligibilior quàm peccans nolens, ſed in virtutibus moralibus eſt econuerſo.12. q.21.2. ad 2. item q. 57.4.c. item 22.q.47.1.ad 3.item 8.c.

24 Artes quibus vt pluries aliqui malè vtuntur,licet de ſe ſint licitæ:debent tamen extirpari de ciuitate per Principes, ſecundum Platonem. 22. q.169.2.ad 4.

25 Artifex ex ſuo opere eſt laudabilis vel culpabilis,per bonitatem vel malitiam ſui actus.12.q.21.2.c.ad 2.

26 FORMAE artificialium ſunt accidentia.3.q.66.4.c.

27 Formæ artificialium nihil aliud ſunt quàm compoſitio. ordo,& figura. 22.q.96.2.ad 2.

28 In artificialibus ratio ordinatur ad finem particularem,in morabilibus autem ad finem communem totius humanæ vitæ.12.q.21.2.ad 2.item q.57.4.ad 3.item 22.q.47.4.ad 2.

29 Nullum artificiale,vt imagines,& verba,habet aliquam vim à conſtellationibus,ſed à dæmonibus.22.q.96.2.ad 2.

1 ARTICVLVS fidei eſt indiuiſibilis veritas de Deo,arctans nos ad credendum,ſecundum Ricardum de ſancto Victore.22.q.1.6.o.

2 Articulus dicitur quadrupliciter,ſcilicet membrum,concluſio particula in iudicio, & ſpiritualis difficultas ſuppoſita in fide,non dependens ex alia.22.q.1.6.c.

1 ASCENDERE in cœlum, fuit conueniens Chriſto. 3.q6. 57. 1. 6. o.

2 Chriſtus aſcendit ſecundum vtramque naturam. 3.q.57. 2.o.

3 Chriſtus aſcendit propria virtute vtriuſque naturæ,3.q.57.3.o.

4 * Chriſtus aſcendit ſuper omnes cœlos, & ſuper omnem creaturam. 3. q.57.4.5.o.item q.58.3.c.

5 Aſcenſio Chriſti,& quies ſurſum,vel cuiuſcunque corporis glorioſi,non eſt violenta,ſed naturalis.1.q.57.3.ad 2.item 4.ad 4.

6 Crebra fuit Chriſti conuerſatio cum diſcipulis, ad eorum conſolationem,ante eius aſcenſionem.3.q.55.3.ad 3.

7 Neſcitur vbi Chriſtus corporaliter ante aſcenſionem manſerit: cum hoc ſcriptura non tradat.3.q.55.3.ad 2.

8 Chriſtus non ſtatim poſt reſurrectionem aſcendit,propter fidem confirmandam.3.q.57.1.ad 4.

9 Aſcenſio Chriſti non fuit in inſtanti.3.q.57.3.ad 3.

10 Aſcenſio Chriſti,fuit cauſa noſtræ ſalutis. 3.q.57.6.c.

11 Aſcenſio Chriſti aperuit nobis paradiſum , quoad locum , non autem quoad viſionem.3.q.49.4.ad 4.

12 Animæ ſanctorum poſt reſurrectionem & ante aſcenſionem Chriſti, etiam in limbo,viderunt Deum per eſſentiam.3.q.52.4.ad 3.

13 Ante aſcenſionem Chriſti,nullus intrauit paradiſum cœleſtem,ſed latro ſtatim moriens , intrauit in viſionem Dei:non autem in paradiſum terreſtrem.3.q.52.4.ad 3.

14 Aſcendenti Chriſto accreuit gaudium, quoad modum : non autem intenſiuè,nec extenſiuè , quia de omnibus perfectum gaudium habuit ab inſtanti ſuæ conceptionis.3.q.57.1.ad 2.

1 Assentire eſt actus intellectus,ſed conſentire eſt actus voluntatis. 12.q.15.1.ad 3.item 12.q.2.1.ad 3.

2 Aſſenſus contingit tripliciter.ſ.propter euidentiam rei,ſicut principiorum habitu,vel propter aliud,vt in ſcientia,vel per imperium voluntatis,vt credere.22. q.1. 4.c. item q.2.2.c.

3 Voluntas dupliciter mouet intellectum ad aſſentiendum.ſ.ex ordine ad bonum:vel coactione veri non viſi.22.q. 5. 2.c.

4 Intellectus dupliciter perficitur ad aſſentiendum veritati. Primò capiendo eam,ſecundo habendo certum iudicium de ea. 22.q.9. 1.c.

5 Intellectus neceſſario aſſentit principiis per ſe notis , & aliis cognitis ſequi neceſſario ex iis,non autem aliis veris. Quædam enim ex neceſſitate conſequuntur ex principiis,ita ſcilicet quod non poſſunt eſſe falſa, principiis exiſtentibus veris,ſicut ſunt omnes concluſiones demonſtrationum,& huiuſmodi veris, intellectus de neceſſitate aſſentit poſtquam percepit ordinem eorum,non autem prius.1.q.62. 8.ad 2.item q.82.1.2.c. item 12. q.17.6.c.

6 Intellectus non poteſt aſſentire oppoſitis dignitatum. 1.q.10.q.

7 Assiduitas vnius rei faſtidium parit.22.q.83.11.ad 4.

1 Assimilatio in communi. Item eſt duplex, ſcilicet in natura, & in ſpecie intelligibili.Secunda requiritur in cognitione,non autem prima.1.q.57.2.ad 2.item q.85. 8.ad 3.item q.88.1.ad 2.

2 Intelligere per aſſimilationem conuenit ſoli intellectui recipienti ſpeciem à rebus.1.q.14.2.ad 2.

3 Aſſimilari poſſumus tripliciter verbo Dei , ſiue filio Dei. ſ. ſecundum rationem formæ,& non ſecundum intellectualitatem ipſius,non ſolum ſecundum rationem formæ , ſed etiam ſecundum intellectualitatem ipſius,& ſecundum vnitatem quam habet ad patrem, per gratiam & charitatem.3.q.23.3.c.

4 Talis aſſimilatio per gratiam & charitatem,perficitur ratione adoptionis,quia ſic aſſimilatis debetur hæreditas æterna. 3.q.23.3.c.

5 Aſſimilatio intellectus practici ad Deum eſt ſecundum proportionalitatem,ſpeculatiui autem ſecundum vnionem & informationem,quæ eſt multo maior.12.q.3.5.ad 1.

6 Summa aſſimilatio hominis ad Deum , eſt per operationem. Ideò per beatitudinem homo Deo maximè conformatur.1.q.63.3.c.item 12. q.55.2.ad 3.

7 Generans non aſſimilat ſibi genitum in perfectionibus acquiſitis per actus , niſi in aptitudine.12. q.82. 1.c.

8 Filii. Item. Cauſa aſſimilationis filij ad patrem non eſt materia,ſed formatiua virtus in ſemine , cauſata ex operatione virtutis formatiuæ pa

ux pa

uæ patris in ſemen.1.q.119. 2.ad 2.

9 Filij quandoque aſſimilantur auis & proauis, quia in ſemine eſt virtus eorum.1.q.119.2.c.ad 2.

10 Filij magis aſſimilantur parentibus ſecundum iraſcibilem, quam ſecundum concupiſcibilem.12.q.6.5. c.item 22.q.156.4.c.

1 ASSISTERE ſumitur dupliciter. ſ. ſimpliciter, & ſecundum quid. 1. q.112.3.c.

2 DEO. Item. Aſſiſtere Deo, eſt eſſe circa Deum, id eſt, immediatè recipere illuminationes in ſimplicitate diuini luminis.1.q.112.3.c.

3 Satan dicitur aſtitiſſe, non autem aſtitiſſe Deo.1. q.112. 3.ad 3.

1 ASSVMERE dicit actum aſſumentis, & terminum.3.q.2.8.c.item q. 3.1.2.4.c.

2 Aſſumere propriè conuenit perſonæ, non autem naturæ. 3. qō. 3. 1. 2. 3. o.

3 Aſſumi conuenit naturæ, non autem perſonæ. 3.qō.4.o. item qō.16. 4. ad 3.

4 Aſſumptio ſignificat actionem in fieri, & reſpicit diuerſimodè agens, patiens, terminum à quo, & terminum ad quem, vnio autem ſignificat relationem in facto eſſe, & eodem modo reſpiciens omnia. 3. q. 2.8.o.

5 Aſſumptio differt ratione, ab vnione, & incarnatione, ſeu humanatione. 3.q.2. 8.ad 3.

6 Natura diuina eſt vnita, non autem aſſumpta. Sed natura humana eſt vnita, & aſſumpta.3.q.2.8. c.ad 2.

7 Vniens eſt vnitum, non autem aſſumens eſt aſſumptum. 3.q.2.8.c.

8 Omnis perſona aſſumens, eſt vniens: non autem econuerſo, quia pater eſt vniens, non autem aſſumens.3.q.2.8. ad 2.item q. 3.1.ad 1.

9 Aſſumere naturæ conuenit, ratione principij tantum, ſed perſonæ ratione principij, & termini.3.q.3.1.2.o.item 4.ad 2.

10 Abſtracta perſonalitate, natura poſſet aſſumere.3.q.3.3.o.

11 * Deus poſſet aſſumere naturam angelicam ſine corruptione perſonalitatis angelicæ. 3.q.4.1.o.

12 Quælibet natura poſſet de potentia Dei abſoluta aſſumi, ſed tantum natura humana, ſecundum congruentiam. 3.q. 4.1.o.

13 Quælibet perſona poteſt ſine alia incarnari, & aſſumere.3. qu. 3. 5.o.

14 Tres perſonæ poſſunt vnam numero naturam aſſumere. 3.q. 3.6.o.

15 Et tunc tres perſonæ eſſent vnus homo, vnitate naturæ, non autem vnitate perſonæ.3.q.3.6.ad 1.item 7. ad 2.

16 Vna perſona poteſt plures naturas humanas aſſumere. 3.q.3.7.o.

17 * Si vna perſona diuina aſſumeret duas naturas humanas, tunc illa perſona eſſet tantum vnus homo, & non plures.3.q.3.7.ad 2.

18 Aſſumptio naturæ humanæ conuenientius facta eſt ad filium quàm ad patrem, vel ad Spiritum ſanctum.3.q.3.8.o. item q.39.8.ad 2.

19 Filius Dei aſſumpſit naturam humanam cum omnibus perfectionibus ſuis.3.q.9.1.c.item q.58.1.2.o.

20 Columba non fuit aſſumpta in vnitate perſonæ ſpiritus ſancti, quia non apparuit vt ſaluaret, ſed vt ſignificaret.1.qō.43.7.ad 1. item 3. q.39.6.ad 2.item 7.c.

21 Natura humana aſſumpta eſt in indiuiduo. 3.q. 2.2.ad 3.item 5.ad 2. item q.4.2.ad 1.item 3.c.item 4.o.

22 Non decuit, vt natura humana in quolibet ſuo ſuppoſito aſſumeretur.3. q.2.5.ad 2.item q. 4.5.o.

23 Natura

23 Natura humana conuenienter aſſumpta eſt de ſtirpe Adæ. 3. q. 4.6. o. item q. 31.1.o.
24 Natura humana non debuit immediatè aſſumi in Adam. 3. quæſt.4.6. ad 2.
25 Aſſumi conuenit naturæ humanæ ratione ſui, & non ratione ſuppoſiti, ideo non conuenit Deo.3.q.16.4.ad 3.
26 Deus conuenienter carnem aſſumpſit de muliere.3.q.31.4.o.
27 Deus non aſſumpſit hominem.3.q.4.3.o.
28 CONTRA errores.Item. Chriſtus aſſumpſit animam, contra Arium, Eunomium,& Apollinarem.3.qō.5.3.o.item qō.10.2.ad 1.
29 Chriſtus aſſumpſit animam rationalem, contra Eunomium & Apollinarem.3.q.5.4.o.item q.16.3.ad 2.item q.18.1.c.
30 Aſſumptio Chriſti non fuit tantum per inhabitationem gratiæ,contra Neſtorium,& Theodorum.3.q.2.6.c.item q.16.1.3.4. 7.c.item q. 18. 1.cor.
31 Chriſtus non attulit corpus de cœlo, ſed aſſumpſit ipſum de muliere, contra Valentinum,& Martianum. 3.q.5. 2.o. item q.35.3.c. item q. 37.1.c.item q.5.4.3.c.
32 Chriſtus aſſumpſit verum corpus, & non phantaſticum,contra Manichæum,& Valentinum.3.q.5.1.o.item 2.c.item q.14.1.c.item q.16.1. c.item q.37.1.c.item q.39.7.c.
33 Chriſtus aſſumpſit naturam humanam integram & perfectam.3.q. 9. 1.c.item q.18.1.c.item 2.c.
34 Hæreticum eſt,dicere Chriſtum non aſſumpſiſſe partes vnitas.3.qō.2.5. cor.
35 * Hæreticum eſt,dicere Deum eſſe vnitum homini accidentaliter.3.q. 2.6.c.
36 PARTES.Item. Caro aſſumpta eſt mediante anima,& anima mediãte ſpiritu.3.q.6.1.2.o.item 3.ad 1.item 4. ad 3.itẽ q.33. 2.c.item q.49. 6.ad 3.item q.50.2.ad 2.item 3.c.
37 Caro Chriſti aſſumpta eſt de Adam, de Dauid,& de Abraham.3.qō.31. 1.2.o.
38 Anima Chriſti non fuit prius creata quàm aſſumpta. 3.q.6.3.o.
39 Partes aſſumptæ ſunt mediante toto ordine intentionis:ſed econuerſo ordine executionis.3.q.6.5. o.
40 Natura humana aſſumpta eſt mediante gratia habituali, ſicut medio congruitatis, & ſpiritu ſancto,ſicut cauſante, & vnione,ſicut effectu conſequente.3. q.6.o.
41 In eodem inſtanti anima & caro ſunt aſſumptæ & vnitæ. 3. qō. 6.1.c. item 3.4.o.item 5.c.item q. 33.2.o. item q.34.1.c. item q.35.4.c.
42 In eodem inſtanti anima creata eſt,caro concepta & animata, & vtraque aſſumpta eſt à verbo.ſ.in primo inſtanti.3.q.6.3.4.o. item q.33.1. 2.3.o.item q.35.4.o.
43 DEFECTVS. Item.Chriſtus aſſumpſit omnes defectus naturales corporis,communes toti naturæ humanæ.3.q.14.4.ad 3. item qu.14.4.o. item q.15.1.c.item q.46.4.ad 3.
44 Chriſtus nullum morbum aſſumpſit, nec aliquem defectum non communem omni homini.3.q.14.4.o.item q.46.3.ad 2.item 5.c.item 9.ad 4.item q.51.3.c.
45 Chriſtus nullum defectum contraxit,ſed voluntariè aſſumpſit. 3.q. 14. 3.o.
46 Chriſtus aſſumpſit defectus corporis neceſſitate naturæ corporis, non autem

autem coactè, nec contra voluntatem diuinam, nec humanam. 3.q.14. 2.o.item q.15.5.ad 1.item ad 2.

47 Chriſtus nullum defectum animæ aſſumpſit, nec contraxit, ſcilicet ignorantiam, culpam, vel defectum gratiæ. 3.q.1.1.ad 3.item q.12.4.ad 3. item q.14.3.ad 3.item 4.c.item q.15.0.item q. 31.7.0. item q.46.4. ad 2.

1 ASTROLOGIA, & perſpectiua non ſunt propriè ſpecies Mathematicæ, ſed ſecundum quid. 12.q. 35.8.c.

2 * Aſtrologia & perſpectiua ſunt magis naturales quàm mathematicæ materialiter, ſed formaliter & principaliter ſunt econuerſo. 22.q.9. 2.ad 3.

3 Aſtrologus poteſt prædicere futura determinata vt ſemper, vel vt frequenter in ſuis cauſis, non autem contingentia ad vtrumlibet. 1. qõ. 115.4.ad 3.item 12.q.9.5.ad 3.item 22.q.95.1.c.item 5.0.

1 ASTVTIA. Item eſt vitium ſpeciale, differens à prudentia carnis, vtens non veris viis vel mediis, ſed ſimulatis. Ideo opponitur prudentiæ. 22. q.55.3.0.item 4.c.item q.69.2.c.item q.97.1.3.ad 3.itẽ q.111.3.ad 2.

2 Aſtutia quandoque dicitur prudentia, & econuerſo. 22.q.55.3.ad 1.item 4.ad 1.item q.92.1.ad 1.

3 Aſtutia conſiſtit in excogitatione ſimulatæ viæ, ſed dolus & fraus in executione eius. 22.q.55.4.0.item q.69.2.c.item q.111.3.ad 2.

1 ¶ Athanaſius & Gregorius Nazianzenus tantæ auctoritatis fuerunt, vt nemo contrarietur eis. 1.q.61.3.c.

1 ATTENTIO triplex in oratione, ſ. ad verba, ad petitionem, & ad Deum, vel ad aliam circunſtantiam. 22.q.83.13.c.

2 Attentio actualis eſt neceſſaria in oratione, ſaltem in principio. 22.qõ. 83.13.0.

1 * ATTINGERE naturam ſuperiorem, contingit dupliciter, ſ. obiectiuè, & ſecundum virtutem. 12.q.3.7.ad 3.

2 Attingere Deum tripliciter cõtingit, ſ. ſimilitudine, operatione, & vnione perſonali. Primum conuenit omni creaturæ, ſecundum tantum rationali, tertium verò ſoli Chriſto. 22.q.2.3.c.

1 ATTRIBVI. Item. Ex eo quòd aliquid attribuitur alicui, oportet ei attribui omnia quæ ſunt de ratione eius. 1.q. 28.3.c.

1 ATTRIBVTA Dei differunt tantum ratione, ſed fundamentum habent ex natura rei. 1.q.13.4.0.item 12.c.

2 Plura attributa ſunt in Deo, ſed vnitè. 1.q.13.4.0.item 12.c.

3 Attributa eſſentialia poſſunt à nobis naturaliter cognoſci, non autem perſonalia. 1.q.32.1.0.item q.39.7.c.

4 Ratio attributorum eſt conceptio intellectus, quam ſignificat nomen. 1. q.13.1.c.item 4.0.

5 Attributa diuina prædicantur de ſe inuicem nominibus primæ intentionis, non autem ſecundæ. 1.q.32.3.ad 3.

6 Quilibet effectus Dei, eſt à quolibet attributo eius, tamen reducitur ad illud, cum cuius ratione magis conuenit. 1.q.45.6.ad 3.

1 AVARITIA QVID. Item. Eſt immoderatus amor habendi. 22.q. 118.1.8.c.

2 Auaritia propriè ſemper eſt peccatum. 22.q.118.1.0.item q.119.1.0.

3 Auaritia eſt peccatum ſpirituale. 22.q.118.6.0.

4 Auaritia ſecundum quod opponitur iuſtitiæ, hoc modo ex genere ſuo eſt peccatum mortale. Contingit tamen in hoc genere auaritiæ

eſſe peccatum veniale, propter imperfectionem actus. 22.q.118.4.o.

5 Auaritia eſt medium inter peccata purè ſpiritualia, & peccata purè carnalia. 12.q.72.2.ad 4.item 22.q.118.6.ad 1.

6 Auaritia eſt contra Deum, contra ſe, & contra proximum. 22.q.18.1.ad 2.item 3.ad 1.

7 ¶ Subiectum. Item. Auaritia largè, eſt in dæmonibus, ſc. immoderata cupiditas habendi quodcunque bonum creatum, non autem propriè. 1.q.63.2.ad 2.

8 Senes ſunt naturaliter auari, propter defectum naturæ eorum. 22.q. 118.1.ad 3.item 5.ad 3.item q.119.3.o.

9 ¶ Diuiſio. Item. Auaritia dupliciter importat immoderantiam exteriorum, ſcilicet in affectu, & in re. 22.q.55.8.c. item q.118.1.ad 2. item 3.c.

10 Auaritia ſumitur dupliciter, ſcilicet largè pro omni cupiditate inordinata habendi quodcunque bonum creatum, & propriè vt eſt ſpeciale peccatum circa poſſeſſiones exteriores. 1.q.63.2.ad 2. item 22.q. 118.2.o.item 5.ad 2.

11 SPECIES. Item. Species auaritiæ ſunt ſeptem, ſcilicet parcitas, tenacitas, eymilitas, turpe lucrum, vſura, latrocinium, & alea. 22.q.118. 8.ad 4.

12 Auaritia eſt vitium capitale, cuius filiæ ſunt ſeptem, ſ. proditio, fraus, fallacia, periurium, inquietudo, violentia, & obduratio. 22.qō.55.8.o, item q.118.7.8.o.

13 Auaritia, Libido, & Cupiditas dicuntur tripliciter, ſcilicet paſſio habitualis conſequens peccatum originale, id eſt, fomes: inordinatus appetitus cuiuſcunque rei, vel tantum diuitiarum. Prima eſt radix omnis peccati. Secunda eſt genus omnis peccati. Tertia eſt vitium capitale. 12.q.77.5.ad 1.item q.82.4. ad 3.item q. 84. 1. o. item 22. qō. 24.10.ad 2.item q.119.2.ad 1.

14 Auaritia etiam tertio modo, ſc. vt eſt tantum inordinatus appetitus diuitiarum, radix eſt omnium peccatorum. 12. q.84.1. o. item 2.c. fin. item 3.ad 1.item 4.ad 4.item 22.q.119.2.ad 1.

15 Auaritia facit homines odioſos: & cauſatur ex nimio amore ſui. 12. q.29.4.ad 3.

16 GRAVITAS. Item. Auaritia eſt maximum peccatorum ſecundum quid, i. ex parte conuerſionis, & minimum ſimpliciter, i. ex parte auerſionis. 22.q.118.5.o.

17 Auaritia eſt grauius peccatum prodigalitate: quia magis repugnat liberalitati: ſed inutilior eſt & inſanabilior triplici ratione, ſ. quia prodigus facilè eſt ſanabilis per hoc quòd declinat ad ætatem ſenectutis, quæ eſt contraria prodigalitati: & per hoc quod peruenit ad egeſtatem de facili, dum multa inutiliter conſumit, & ſic pauper factus, non poteſt in dando ſuperabundare: & etiam quia de facili perducitur ad virtutem propter ſimilitudinem, quam ad ipſam virtutem habet. Sed auarus non de facili ſanatur, quia habet iis contraria. 22.q. 118.5.3.c.item q.119.3.o.

18 Auaritia ſuperabundat in amando, acquirendo, & retinendo: ſed deficit in dando: prodigalitas autem econuerſo. 22.q.119.3.c.

19 Ex auaritia quandoque naſcitur prodigalitas, dum aliquis multa conſumit, ad captandum fauorem aliorum, à quibus capiat. 22. q.119.2. ad 1.

20 Prodigalitas opponitur auaritiæ, licet quandoque ſecundum diuerſa

ſint

ſint in eodem,qui denominatur à principali,ſc.à datione. 12. q.72.8. ad 3.item 22.q.119.1.ad 4.

21 COMPARATIO.Item.Auaritia vt eſt inordinatio affectus,opponitur liberalitati,ſed vt eſt extra in re opponitur iuſtitiæ. 22.qõ. 117. principio.item q.118.prin. item 3.o.

22 Auaritia vt opponitur liberalitati, habet vitium oppoſitum, ſcilicet prodigalitatem,non autem vt opponitur iuſtitiæ. 22. qõ.118.3.ad 3. item q.119.1.o.

23 Actus perfectus auaritiæ oppoſitæ iuſtitiæ,eſt peccatũ mortale, non autem oppoſitæ liberalitati,niſi ſit contra charitatem.12.qõ.118.4.o.

1 AVDACIA includit in ſe ſecuritatem, ſicut contrarium priuationem.12.q.45.1.ad 3.

2 Audacia propriè reſpicit malum, ſed bonum ei coniunctum reſpicit ſpes.Et ſimiliter deſperatio reſpicit directè bonum,ſed malum ei coniunctum reſpicit timor.12.q.45.2.ad 3.item 4.ad 2.

3 Audacia eſt peccatum contrarium fortitudini.22.q.126.2.ad 3. item q. 127.2.o.

4 Audacia contrariatur timori, ſecundum acceſſum & receſſum circa idem obiectum, ſpes autem ſecundum contrarietatem obiectorum. 12.q.23.2.c.fin.item q.45.1.o.item 3.c.item 22.4.123.3. ad 3.item q.129.6. ad 2.

5 * Sicut ſpes eſt prior quàm audacia, ita timor eſt prior quàm deſperatio.12.q.45.2.ad 2.

6 Sicut ex timore non ſemper ſequitur deſperatio, niſi ſit intenſus, ſic nec ex ſpe audacia,niſi ſit vehemens.12.q.45.2.ad 2.

7 Nullus defectus eſt per ſe cauſa audaciæ, ſed omnia quæ faciunt ſpem victoriæ,vel calefaciunt cor.12.q.25.3.c.item q.45.3.o.

8 Omnia quæ ſunt nata cauſare ſpem, vel excludere timorem, ex parte animæ vel corporis,ſunt cauſa audaciæ.12.q.45.3.c.

9 Audacia ſequitur ſpem,nec eſt pars eius, ſed effectus, ſicut deſperatio reſpectu timoris.12.q.25.3.c.fi. item q.45.2.o. item 3.c. item 22.q. 125.2.ad 3.item q.120.7.c.

10 Audacia non poteſt eſſe paſſio principalis. 12.q.25.4. ad 2.item ad 3. item q.45.2.ad 3.

11 Audacia cauſat tremorem, reuocando calorem ab exterioribus ad interiora,ſ.ad cor,timor autem ad inferiora.12.q.45.4.ad 1.

12 * Audacia non cauſatur ex ira niſi mediante ſpe.12.q.45.4.ad 3.

13 Audacia eſt ſubiectiuè in iraſcibili. 1.quæſt.59.1.ad 2.item 12.qõ.23. 1.2.c.

14 Habentes ſe bene ad diuina, & paſſi iniuſta, habentes cor paruum, & experti ſunt audaciores oppoſitis.12.q.45.3.o.

15 Habentes pulmonem ſanguineum, & amatores vini ſunt audaciores aliis,propter caliditatem ampliantem & extendentem cor. 12. q.45. 3.c.ad 1.

16 Audaces ſunt promptiores in principio,quàm in ipſis periculis,ſed fortes econuerſo.12.q.45.4.o.

1 AVDIENS detractiones peccat, minus tamen quàm detrahens: niſi audiat ex odio.22.q.73.4.o.

2 Auditus duplex,ſ.interior & exterior.22.q.5.1.ad 3.

3 Auditus deſeruit diſciplinæ,& viſus deſeruit intentioni. 1.q.117.1.o.

AVE MARIA exponitur.3.q.30.4.o.

1 * Conuerſio poteſt eſſe ſine auerſione,vt in peccato veniali, 12. q. 72. 5.c.

5.c.item 3.q.86.4.5.c.

2 Si poſſet eſſe conuerſio ſine auerſione:non eſſet peccatum mortale.22.q.20.3.c.

3 In omni peccato mortali eſt auerſio & conuerſio.12.q.72.5. c. item q.87.4.0.22.q.20.1.ad 1.item q.24.12.ad 4.item qō. 162. 6. c. item 3.q.86.4.c.item q.88.1.c.

4 Ratio materialis peccati mortalis eſt in conuerſione : formalis autem in auerſione.22.q.10.3. c. item q.110.4. c. item q.118.5. c.fi.item q.162.6.c.item 3.q.86.4.ad 1.

5 In peccato eſt duplex auerſio,ſ.à regula rationis,quoad circunſtantias: quam ſequitur alia,ſ.auerſio à Deo.12.q.73.7.ad 3.

6 Ratio inferior poteſt auerti à rationibus æternis quibus intendit, vt regulata : non autem vt regulans ſecundum eas,quia hoc eſt proprium rationis ſuperioris.12.q.74.8.ad 1.

7 Peccatum caret ordine ex parte auerſionis : non autem ex parte conuerſionis.12.q.84.3.ad 2.

8 In quolibet peccatore auerſio à Deo eſt præter intentionem eius. 12.q.77.6.ad 1.item 8.ad 2.item 22.q.39.1.ad 1.item q.46.2.ad 2.

9 Peccata carnalia plus habent de conuerſione , quàm de auerſione : ſed ſpiritualia econuerſo. 12.q.73.5.c.

10 Peccatorum contrarietas eſt ratione conuerſionis : ſed eorum conuenientia & reatus,ratione auerſionis.12.q.73.1.0.item q.113.2. ad 3. item 3.q.8.7.ad 3.item q.86.3.ad 3.item q.88.1.c.

11 Peccato mortali debetur pœna damni infinita, ratione auerſionis : ſed pœna ſenſus finita ratione conuerſionis. 12.q.87.4. o. item 22. qō. 79.4.ad 4.item 3.q.86.4.c.

12 In peccatis contra virtutes theologicas , prius eſt auerſio , quàm conuerſio,in aliis autem econuerſo.22.q.2.1.ad 1.item 3.c.

13 In odio Dei prius eſt auerſio,quàm conuerſio,in aliis autem econuerſo. 22.q.34.2.c.

14 In ſuperbia prius eſt auerſio,quàm conuerſio,in aliis autem econuerſo. 22.q.162.6.c.ad 2.item 7.c.

1 AVGMENTVM eſt motus non continuus.12.q.52.3.c. item 22.q.24.6.c.

2 Augmentum formarum tripliciter terminatur, ſ.ratione formæ , agentis,& ſubiecti.22.q.24.7.c.item 3.q.7.12.c.

3 Formæ ſpecificæ reſpectu alterius quædam augentur ratione ſui & ſubiecti:vt motus,ſanitas,& quilibet habitus : ſed abſolutè ratione ſubiecti tantum,vt qualitates ſenſibiles. Primarum aliquæ,non omnes , augentur per additionem,non autem ſecundæ , ſed per hoc quod ſubiectum magis participat eandem formam.12.qō.52.1.2.0.item q.53.2.ad 3.item q.66.1.2.0.item 22.q.24.5.ad 1.

4 Scientia augetur ſecundum intenſionem actus dupliciter, ſcilicet ex parte ſubiecti , & ſecundum numerum obiectorum , ſed virtus tantum primo modo.12.q.52.2.c.item q.66.1.0. item 22.q.24. 4. ad 1. item 5.c.ad 1.

5 Opinio quadruplex de augmento formarum.12.q.52.1.c.

6 In magnitudine corporali augmentum eſt duplex,ſ. per additionem , vt in viuentibus:vel per intenſionem:ſicut in rarefactione. 12.q.52.2. ad 1.item 22.q.24.5.ad 1.

7 Motus manente eadem ſpecie,augetur tripliciter,ſ.per additionem temporis,

poris, vel viæ, vel participatione ſubiecti. 12.q.52.c.

8 Augens habitum, ſemper facit aliquid in ſubiecto, non quidem formam nouam, ſed quod ſubiectum perfectius participet formam præexiſtentem, vel quod amplius ſe extendat. 12. q. 52. 2. ad 2. item ad 3. item 22.q.24.5.ad 3.

9 Habitus corporales non multum videntur augeri per additionem, ſed per tranſmutationem primarum qualitatum, quæ non augentur, niſi per intenſionem ex parte ſubiecti participantis. 12.q.52.c.fi.

10 Omnis forma augetur, i. ſuſcipit magis & minus, niſi conſiſtat in indiuiſibili, vt ſpecies numeri, vel ſecundum numeros, vt quantitates continuæ, figuræ, & relationes, vel det eſſe ſubſtantiale. 12.q.52.1.2.0. item 3.q.7.12.c.

11 Augmentum formarum, nominatur ad ſimilitudinem augmenti corporum. 12.q.52.1.c.

12 * Corpus hominis augetur per additionem materiæ. 1.q.119.1.c.

1 AVGVRIVM eſt diuinatio, à garritu auium ſumpta, ſed auſpicium, à motu auium. 22.q.95.3.c.

2 Augurium eſt illicitum in iis quæ non cauſantur à cœlis, vel quæ non pertinent ad aues. 22.q.95.7.0.

1 AVGVSTINVS ſequitur Platonem, quantum poteſt, ſalua fide. 1.qõ. 66.2.ad 1. item q.77.5.ad 3. item q.84.5.c. item 22.q.23.2.ad 1.

PER auium garritus, & motus, & alias diſpoſitiones, poſſunt futura præcognoſci, non ſicut per cauſas futurorum euentuum, ſed ſicut per ſigna. 22.q.75.7.c.

1 MARTYRVM. Item. Aureola martyrum eſt ſimpliciter potior cæteris, virginum diuturnior, confeſſorum verò periculoſior. 22.q.152.5. b.1.c.

2 Ex ratione operis meritorij, quoddam accidentale præmium debetur eſſentiali præmio, quod aureola appellatur. Suppl.q.96.1.0.

3 Cum fructus hoc loco conſiſtat in gaudio diſpoſitionis operum, & aureola in gaudio perfectionis operum, non eſt idem fructus quod aureola. Suppl.q.96.2.0.

4 Continentiæ magis debetur fructus, quàm alij virtuti, cum ea virtus præcipuè hominem liberet à ſubiectione carnis, ratione cuius fructus ei reſpondet. Suppl.q.96.3.c.

5 Conuenienter aſſignantur tres fructus tribus continentiæ partibus, coniugali enim continentiæ triceſimus, viduali ſexageſimus, virginali centeſimus fructus debetur. Suppl.q.96.4.c.

6 Cum per virginitatem ſingularis quædam victoria contra carnem obtineatur, virginibus quibus propoſitum fuit virginitatis perpetuo ſeruandæ, aureola ex merito debetur. Suppl.q.96.5.0.

7 Quemadmodum virginibus, ſic & martyribus aureola debetur, tum propter victoriam paſſionum martyrij, tum propter cauſam pugnæ. Suppl.q.96.6.c.

8 Sicut virgines & martyres, ita doctores aureolam conſequuntur, propter victoriam quam obtinent aduerſus diabolum, per prædicationem & doctrinam. Suppl.q.96.7.0.

9 Quamquam competat Chriſto aurea, cum ſtrenuè pugnauerit & vicerit, non tamen aureola ei debetur. Suppl.q.96.8.c.

10 Angelis non competit habere aureolam. Suppl.q.96.9.0.

11 Cum aureola ſit gaudium de his operibus, quorum gratia ea debetur, propriè in mente eſſe dicitur, quamuis etiam aliquis decor ex gau-

dio aureolæ in corpore reſultet. Suppl. q.96.10.c.

11 Cum virgines, martyres & doctores in perpetua pugna ſint, & victoriã ex ea conſequantur, meritò eis aſſignatæ ſunt tres aureolæ. Supp. qõ. 96.11.c.

13 Simpliciter loquendo aureola martyrum eſt omnium potiſſima. Suppl. q.96.12.c.

14 Cum meritum ſit cauſa præmij, conſequens eſt vt ſicut præmio præmium eſt maius, ſic aureola vna maior altera eſſe dicatur. Suppl. q. 96.13.c.

1 AVRVM habet vim lætificandi. 22. q. 37. 2. ad 1.

1 AVSTERITAS eſt pars potentialis temperantiæ .ſ. virtus refrenans loquacitatem. 22. q.143.c.

2 Auſteritas vt virtus, non excludit omnes delectationes, ſed tantum ſuperfluas, & inordinatas. Ideo videtur pertinere ad amicitiam. i. ad affabilitatẽ, vel ad eutrapeliam, id eſt, ad iocunditatẽ. 22. q.168. 4. ad 3.

3 * Auſtera ſeueritate peccata proximi diiudicans ac ſi ipſe eſſet iuſtus, eſt ſuperbus, inquantum .ſ. aliquis propria peccata paruipendens, ſeipſum proximo præfert in corde ſuo. 22. q.33. 5.c.

4 Auctoritas Dei præualet rationi humanæ, multo magis quàm auctoritas philoſophi, rationi debili alicuius pueri. 1.q.1.8. ad 2.

1 AVXILIVM maximum ad omnia calor & ſpiritus ſunt animali. 12. q.44. 1. ad 2.

2 Homo non poteſt habere auxilia & inſtrumenta determinata à natura, ſicut alia animalia, quia eſſet contra complexionem eius, & etiam infinitis indiget. 1.q.76.5. ad 4. item q.91.3. ad 2. item 12.q.5.5. ad 1.

3 Naturale eſt cuilibet dolenti, vti quocunque auxilio, ad repellendum nociuum præſens, quod infert dolorem. 12.q.44.1. ad 2.

4 DEI. Quilibet homo indiget auxilio diuino, & humano. 22. qõ. 129. 6. ad 1.

B

BALAAM verè prophetauit ex inſpiratione Dei, licèt eſſe propheta dæmonis. 22. q.172. 6.b. ad 1.

BALIVVS operatur per regem, & econuerſo, quia eſt domini ſui actus. Non autem martellus operatur per fabrum. 1. q.36. 3. ad 4. item 22. q.90. 1. c.

BALNEVM intrare non licebat antiquitus filio cum patre, ne ſe inuicem viderent nudos. 22. q.154. 9. c.

BANAVSIA eſt vitium contrarium paruificentiæ. Et dicitur à furno, quia quaſi ignis conſumit omnia. 22. q.135. 2.c.

1 BAPTISMVS Ioannis fuit conuenienter inſtitutus, quadruplici ratione, ſcilicet primo, quia oportebat Chriſtum à Ioanne baptizari, vt conſecraret baptiſmum. Secundò vt Chriſtus per baptiſmum Ioannis manifeſtaretur. Tertiò vt ſuo baptiſmo aſſuefaceret homines ad baptiſmum Chriſti. Quartò vt ad pœnitentiam homines inducens, præpararet ad dignè ſuſcipiendum baptiſmum Chriſti. 3. q. 38.1.c.

2 Baptiſmus Ioannis nominatur ab ipſo triplici ratione, ſ. primò quia ipſe fuit ſui baptiſmi inſtitutor aliquo modo. Secundò quia nihil in illo baptiſmo efficiebatur, quod Ioannes non faceret. Tertiò quia ſibi ſoli erat datum illius baptiſmi miniſterium. 3. q.38. 2. ad 1.

3 Baptiſmus Ioannis fuit à Deo per auctoritatem, & à Ioanne per miniſterium. 3. q. 38. 2. o.

4 Baptiſmus Ioannis non fuit commendatus aliquo præcepto Dei in ſacra Scriptura, quia parum erat duraturus. 3. q. 38. 2. ad 3.

5 Baptiſmus Ioannis erat præparatorius ad baptiſmum Chriſti. 3. q. 38. 1. 3. o. item q. 70. 1. ad 3.

6 Baptiſmus Ioannis erat quaſi proteſtatio & profeſſio pœnitentiæ, quam imponebat baptizatis. 3. q. 38. 3. ad 1.

7 Baptiſmus Ioannis non imprimebat characterem. 3. q. 38. 6. c.

8 Nec in eo peccata remittebantur. 3. q. 68. 6. ad 1.

9 Baptiſmus Ioannis non conferebat gratiam, ſed tantum effectum hominis. 3. q. 38. 2. c. item 3. o. item 6. c.

10 Circuncíſio quoad neceſſitatem, inſtituta erat vt remedium contra peccatum originale, ſed baptiſmus Ioannis vt aſſuefaceret ad baptiſmum Chriſti. 3. q. 70. 1. ad 3.

11 Chriſtus inhibuit Apoſtolis, gentibus Euangelium prædicare ante paſſionem & reſurrectionem ſuam. Vnde multo minus conueniebat, per Ioannem gentiles ad baptiſmum admitti. 3. q. 38. 4. ad 3.

12 Chriſtus voluit baptizari baptiſmo Ioannis, à Ioanne, ſextuplici ratione, ſ. propter humilitatem implendam, vt baptiſmum Ioannis approbaret, vt aquas conſecraret ſuæ carnis tactu, & ſic baptiſmum ſuum inſtitueret, vt oſtenderet non intereſſe quis à quo baptizaretur, ad exemplum baptiſmi proponēdum illis qui erant futuri filij Dei per fidem, & vt in baptiſmo miracula oſtendens euacuaret illorum errorem, qui Ioannem Chriſto maiorē credebant. 3. q. 38. 1. c. item q. 39. 1. 2. o. item 5. c. itē q. 66. 5. ad 4. item q. 67. 7. ad 1. item q. 81. 1. c. itē q. 84. 7. ad 4.

13 Ioannes baptizatus fuit à Chriſto. 3. q. 38. 6. ad 3.

14 Multi baptizati ſunt à Ioanne, præter Chriſtum, non autem omnes. 3. q. 38. 4. o.

15 Chriſtus non fuit primus, nec vltimus baptizatus à Ioanne. 3. q. 39. 3. ad 4.

16 Chriſtus baptizatus fuit in Iordane, quia per ipſum fuit introitus in terram promiſſionis, & etiam ipſum diuiſit Helias. 3. q. 39. 4. o.

17 Chriſtus baptizatus fuit tempore conuenienti. 3. q. 39. 3. o.

18 Nullus leuauit Chriſtum de baptiſmo, quia non propter ſe, ſed propter alios baptizatus eſt. 3. q. 57. 7. ad 1.

19 Chriſto baptizato, aperti ſunt cœli quadruplici myſterio, ſ. vt oſtenderetur quòd de cætero virtus cœleſtis baptiſmum conſecraret, & quòd per fidem baptiſmi inſpicimus cœleſtia, quæ ſenſum & rationem humanam excedunt, & vt oſtenderetur, quòd baptizatis patet via ad cœlum, & vt detur intelligi, quòd hoc ipſum quòd poſt baptiſmum cœlum aperitur credentibus, eſt ex virtute orationis. 3. q. 39. 5. o. item q. 49. 5. ad 3.

20 Chriſto baptizato, audita eſt vox patris, propter myſterium Trinitatis. 3. q. 39. 8. 8. item q. 45. 4. o. item q. 66. 6. c.

21 Spiritus ſanctus apparuit, Chriſto baptizato, in ſpecie columbæ, quia datur omni baptizato ſine fictione. 3. q. 39. 6. o. item q. 46. 4. ad 2.

22 Baptizati baptiſmo Ioannis, baptizari tenebantur baptiſmo Chriſti. 3. q. 38. 6. o. item q. 66. 9. ad 2.

23 Ioannes non baptizauit pueros, nec gentiles. 3. q. 38. 4. ad 3.

24 Baptiſmus Ioannis ceſſauit quoad ſuum maximum poſſe, Chriſto baptizato. Sed totaliter ceſſauit Ioanne incarcerato, quia miniſterium

ſterium eius ſoli Ioanni erat commiſſum. 3. q. 38. 5. o.

25 Baptizato Chriſto non ceſſauit baptiſmus Ioannis, ſed tantum eo decollato. 3. q. 38. 5. o. item q. 39. 3. ad 4.

26 DIFFINITIO. Diuerſæ diffinitiones Baptiſmi. 3. q. 66. 1. o.

27 FORMA Baptiſmi eſt iſta. ſ. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. 3. q. 60. 8. b. item q. 66. 5. o. item q. 84. 3. c.

28 Forma baptiſmi ſecundum Græcos eſt iſta. ſ. Baptizetur ſeruus Chriſti N. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. 3. q. 60. 8. b. item q. 66. 5. ad 1. item q. 67. 6. c.

29 Per formam Græcorum perficitur verum ſacramentum Baptiſmi. Et fit ad vitandum antiquorum errorem, qui virtutem attribuebant baptiſtis. 3. q. 66. 5. ad 1.

30 In forma baptiſmi, dimittens verbũ, baptizo, nihil agit. 3. q. 66. 5. ad 2.

31 Dicens, nos baptizamus, nihil agit. 3. q. 66. 5. ad 4. item q. 67. 6. c. ad 2.

32 Ego non eſt de neceſſitate formæ baptiſmi, ſed ponitur ad maiorem expreſſionem intentionis. 3. q. 66. 5. ad 1. item q. 72. 4. ad 3.

33 Si dicatur, Ego baptizo vos, eſt baptiſmus, ſed peccatum eſt, niſi neceſſitas cogat. 3. q. 66. 5. ad 4. item q. 67. 6. ad 2.

34 Si dicatur, In nomine Trinitatis, nihil agitur. 3. q. 66. 7. ad 3.

35 Si dicatur, In nomine genitoris, vel proferantur alia nomina perſonarum non propria, nihil agitur. 3. q. 60. 7. ad 2. item q. 66. 5. ad 7.

36 Si dicatur, In nomine Chriſti, non eſt baptiſmus, niſi reueletur, ſicut Apoſtolis, ad amorem Chriſti. 3. q. 56. 6. o.

37 Si in forma baptiſmi addatur, & beatæ Mariæ, quaſi ibi aliquid operetur nomen eius, nihil agitur. Si autem intendatur tantum, quòd oratio eius profit baptizato, valet. 3. q. 60. 8. c. ſi.

38 Si nominata tantum vna perſona Trinitatis, baptizandus moriatur, creditur ſuppleri inuiſibiliter. 3. q. 68. 2. 7. 9. o. item q. 82. 4. ad 2.

39 Non dicitur ibi, in nominibus, ſed in nomine, id eſt, in inuocatione, per confeſſionem exteriorem. 3. q. 66. 5. ad 6.

40 Si fiat tanta interruptio verborum, vel interpoſito, quòd intercipiat intentionem baptizantis, tunc non erit vna forma, & vtraque per ſe erit imperfecta, nec ſufficiet ab baptiſmum, ſicut ſi dicatur, In nomine patris, & interponat baptizans longam fabulam, & poſtea dicat, & filij, non erit baptiſmus. 3. q. 60. 8. o.

41 Si autem fiat ita parua interruptio, vel interpoſitio verbi non corrumpentis formam, nec principalem ſententiam mutantis: vt ſi dicat baptizans, In nomine Patris omnipotentis, aut interpoſitio ſilentij, aut interruptio tuſſis, vel alicuius huiuſmodi, quod intentionem baptizantis non diſcontinuet, erit cum vnitate intentionis vnitas formæ. Conſtat enim, quòd continuatio formæ ex vocibus vnitatem habere non poteſt, cum oratio ſit quantitas diſcreta. 3. q. 60. 8. o.

42 Si dubitatur de aliquo, an ſit baptizatus, debet baptizari ſub hac forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo. 3. q. 66. 9. ad 4. item q. 68. 7. ad 3. item 11, ad 4.

43 Aqua eſt materia baptiſmi, non autem oleum, ſanguis, vinum, nec aliquod elementum. 3. q. 60. 7. ad 2. item q. 66. 3. o. item 5. ad 4. item q. 67. 3. c. item q. 74. 1. c. item 6. ad 2. item q. 84. 1. ad 1. item q. 86. 4. ad 3. item 6. c.

44 Aqua eſt materia baptiſmi remota. Sed ablutio eſt materia proxima, ideò propriè prædicatur de eo. Non autem aqua, niſi per cauſam. 3. q. 66. 1. o.

45 Aqua quantumcunque alterata, vel miſta per naturam, vel artem, poteſt eſſe materia baptiſmi, niſi ſoluatur ſpecies.3.q.66. 4.o.

46 In aqua miſta cum chriſmate, poteſt fieri baptiſmus, quia non ſoluitur ſpecies aquæ.3.q.66.4.ad 2.

47 Baptiſmus poteſt fieri in lixiuio,& brodio, & in aquis ſulfureis.3.q.66. 4.ad 2. item 4.

48 Baptiſmus poteſt fieri in qualibet aqua maris, fluminis, vel paludis. 3. q.66,3.ad 4. item 4.ad 1.

49 Baptiſmo facto in mari, illa tantum aqua conſecratur, quæ venit ibi in vſum.3. q.74.2.ad 2.

50 Baptiſmus poteſt fieri ex aqua luti, non autem ex luto.3. quæſt.66. 4. ad 2.

51 Baptiſmus non poteſt fieri in aquis artificialibus, vel alchimiæ, vel roſarum.3.q.66.4. ad 5.

52 Chriſma non eſt de neceſſitate baptiſmi, ſed quodam modo perficit baptiſmum.3. q.64.4.c.

53 In baptiſmo non aqua, ſed lotio, eſt ſacramentum tantum, iuſtificatio eſt res tantum, ſed character vtrunque.3. q.66.1.o.

54 Si ſacerdos ſit in tali loco, quòd non poſſit habere aquam de fonte, vel riuo, vel aliunde, fodiat terram, ſi poſſit inuenire. Et ſi non poterit habere, imploranda eſt bonorum omnium largitoris gratia. Si enim ſacerdos facit quod poteſt, & quod non poteſt committit Deo, tunc ipſe Deus inuiſibiliter ſupplet defectum. Et ſic poteſt ſacramentum baptiſmi alicui deeſſe re, ſed non voto, ſicut cum aliquis baptizari deſiderat, & aliquo caſu præuenitur morte, antequam baptiſmum ſuſcipiat. Et talis ſine baptiſmo actuali poteſt ſalutem conſequi, propter deſiderium baptiſmi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, per quam Deus hominem interius ſanctificat, cuius potentia ſacramentis viſibilibus non alligatur.3.q.68.2.7.9.o.item q.82.4.ad 2.

55 MODVS. * Baptiſmus poteſt fieri per aſperſionem, effuſionem, & immerſionem in aqua. 3. q. 66.7. o.

56 Sufficit quòd caput immergatur in baptiſmo.3. q.66, 7.ad 3.

57 Trina immerſio non eſt de neceſſitate, tamen debet fieri.3. quæſt.66. 8. o.

58 Si trina immerſio ſit intenta, non perficitur baptiſmus, niſi in tertia. Si autem vna intendatur, perficitur in ea.3. q.66. 8. ad 3, item q. 78. 6. ad 2.

59 Sermo dirigitur ad non intelligentem, quia in baptiſmo,& in aliis, ſermo efficit quod ſignificat. 3. q. 66. 5.ad 3.

60 Quæ pertinent ad ritum,& ſolennitatem baptiſmi, fiunt ad deuotionem, & inſtructionem,& contra dæmones.3.q.66.10.c.

61 Solennitas, cerimoniæ, & ritus, non ſunt de neceſſitate baptiſmi, ſed fiunt ad deuotionem, inſtructionem, & contra dæmones. 3. q. 66. 10. o.

62 Baptiſmus, quoad ſolennitatem, habet tempus determinatum .ſ. ſabbathum ante Paſcha, & ante Pentecoſten, non autem quoad ſubſtantiam eius,& neceſſitatem.3. q.66. 10. ad 1.

63 Baptiſmus non debet iterari.3, quæſt.49. 3. ad 2. item q.9. o. item q. 67. 3.ad 1. item 4. ad 3. item 5. 6. c. item quæſt.71. 2. ad 3.item q. 80.10.ad 1.item q.82.8.c.item q.83.3.ad 3. item q.84.10. ad 1.item ad 5.

64 Baptiſmus eſt ſacramentum maximæ neceſſitatis.3. q. 65. 3. ad 4. item q.67. 1.

q.67.1.ad 3. itē 2.ad 3. item 3.e.ad 3. item 5.ad 3. item q.68. 1.2.o. item q.71.2.ad 4.item q.78. 1.ad 4.item q.82. 1. ad 3.
65 Neceſſa a fuit initatio baptiſmi, quia circuncifio ſanctificabat remouendo tantum,nec ita efficaciter ſicut baptiſmus.3.q.70.4.e. ad 5.
66 Singulari perſonæ baptiſmus quidem ſimpliciter & abſolutè eſt neceſſarius ad ſalutem, pœnitentia autem, ſuppoſito peccato mortali poſt baptiſmum. Sacramentum autem ordinis eſt neceſſarium Eccleſiæ ad gubernandum. Sed neceſſitate congruentiæ, confirmatio quodam modo perficit baptiſmum, extrema vnctio pœnitentiam, matrimonium verò Eccleſiæ,multitudinem per propagationem conſeruat.3.q. 65.4. e.
67 Forma baptiſmi, & vſus debitæ materiæ, ſunt de neceſſitate huius ſacramenti, non autem benedictio aquæ, & alia huiuſmodi, ſed pertinent tantum ad ſolennitatem eius.3. q.66. 3.ad 5. item 10.e. item q. 67.3. ad 2.
68 Baptiſmus fuit inſtitutus quoad materiam, in baptiſmo Chriſti. Sed neceſſitas eius declarata eſt Ioannis tertio, vſus autem eius incepit, quando miſit Apoſtolos.3. q.66.2.o. item q.73. 5.ad 4.
69 Baptiſmus fuit in præcepto omnibus ſtatim poſt paſſionem Chriſti,non autem ante.3. q.66. 2.o.
70 Omnes tenentur baptizari. 3. q.68.1.o. item q.70. 2.ad 3. item ad 4. item c.84.5.e.
71 Nullus poteſt ſaluari ſine baptiſmo in actu,vel in propoſito.12. q.113. 3.ad 1.item 3.q.68.2.o. item q.72. 6.ad 1.
72 Intentio propria eſt neceſſaria in baptizando habente vſum rationis, in non habente autem ſufficit intentio Eccleſiæ.3. q.68.7.o. item 8. ad 3.item 9.ad 1.item 12.e.ad 1. item q.69. 1.ad 2.item 9.o. item q. 71. 3.ad 3.
73 Intentio eſt neceſſaria in baptizante. 3. q.66. 8. ad 3.
74 Baptiſmus eſt proteſtatio fidei. 3. q. 66. 1. ad 1. item q.78. 3. ad 6.
75 Baptiſmus dicitur ſacramentum fidei, quia fides Eccleſiæ, & eius qui baptizatur,operatur ad efficaciam baptiſmi, & etiam baptizati profitentur fidem.12.q.102.5.ad 3.itē 3.q.39.5.c.item q.66. 1.ad 1. item 3.e.item q.68.1.ad 1.item 4.3. item q.70. 1.e. ad 3. item 2.e. item q. 71.1.e.ad 3.item q.73.3.ad 3.item q.78. 3. ad 6.
76 Fides eſt neceſſaria in baptizandis adultis, quoad gratiam, non autem quoad characterem.3.q.68.8.o.item q.71.3.ad 3.
77 * Nouiter baptizatis non inducitur ieiunium vſque ad Pentecoſten. Et hoc oſtendit, quòd non ſunt de neceſſitate ad difficilia cogendi,antequam per Spiritum ſanctum interius ad hoc inſtigentur, vt difficilia propria voluntate aſſumant.22.q.189.1.ad 4.
78 Fides non eſt neceſſaria in baptizantibus. 3. q.64. 9.o. item q.68. 8.c.
79 In habentibus vſum rationis baptizandis, requiritur contritio, ſiue deuotio,quoad rem ſacramenti, ſed intentio ſiue voluntas quoad ſacramentum.3.q.68.7.ad 2.item q.86.2.ad 1.
80 Confeſſio non eſt de neceſſitate baptiſmi.3. q.68. 6.o.
81 Ad baptiſmum non requiritur manus impoſitio.3. q.84. 4.e.ad 2.
82 Baptizati tenentur ad reſtitutionem malè ablatorum.3. q.68.5.ad 3.
83 Prima cauſa.& auctoritas efficaciæ baptiſmi,eſt Trinitas,ſed ſecundaria & meritoria,eſt paſſio Chriſti.3. q.66.5.e.ad 5.
84 Cauſa baptiſmi duplex.ſ. principalis, dans virtutem ei.i.Trinitas,& inſtrumentalis .ſ. miniſter.3. q.66.5.c. item 8.ad 1. item q.67.4. ad 3.

85 Sacerdos eſt proprius miniſter huius ſacramenti, non autem diaconus, niſi in neceſſitate. 3.q.67.1.2.o.item 3.ad 1.item ad 2.

86 Baptiſmus ſolenniter celebratus, debet ſumi à presbytero curato, vel eius vice. 3.q.67.4.ad 2.

87 Sacerdos malus baptizans, peccat mortaliter, niſi in neceſſitate, & ſine ſolennitate. 3.q.64.6.ad 3.

88 Recipiens baptiſmum, vel alia ſacramenta à miniſtro malo non præciſo, non peccat, niſi communicet ei in peccato, ſ. inducendo ad miniſtrandum. 22.q.37.4.ad 1.item 3.q.64.6.ad 2.

89 Omnis homo cuiuſcũque ſexus, vel cultus *, etiam ſi ſit Iudæus vel Paganus, poteſt baptizare in neceſſitate, ſi deſit miniſter aptior. 22.q.39.4.ad 1.item q.100.2.ad 1.item q.67.3.4.5.o.item 8. ad ſ.item q.82.1.ad 3.item 7.ad 2.

90 Si laicus vel mulier, ſine neceſſitate baptizet, peccat, & cooperans ei, ſed non reiteratur. 3.q.57.3.ad 1.item 4.ad 3.

91 Si laicus præſente clerico, vel non ſacerdos præſente ſacerdote, vel mulier præſente viro baptizent, peccant. 3.q.67.4.o.

92 Vnus poteſt ſimul plures baptizare, ſi ſit neceſſitas. 3.q.66.5.ad 4.item q.67.6.ad 2.

93 Plures non poſſunt eundem baptizare. 3.q.66.5.ad 4.item q.67.6.o.

94 Si vnus eſt mancus, & alter mutus, non poſſunt baptizare. 3.q.66.5.ad 2.item q.67.6.ad 3.

95 Nullus poteſt ſe baptizare, tamen propter contritionem & deuotionem ſaluaretur. 3.q.66.5.ad 4.item q.68.2.o.item 7.o.item q.82.4.ad 2.

96 Pueri ſunt baptizandi. 12.q.113.3.ad 1.item 3.q.39.3.ad 1.item q.68.9.o.

97 Pueri baptizantur in fide militãtis Eccleſiæ, quæ ſi per impoſſibile deficeret, ſuppleret Eccleſia triumphans. 3.q.68.9.o.item 12.c. ad 1. item q.69.6.ad 3.itẽ 8.c.item q.71.1.ad 2.item 3.ad 3.itẽ q.73.3.c.

98 Pueri infidelium, antequam habeant vſum rationis, non ſunt baptizandi inuitis parentibus. 22.q.10.12.o.item 3.q.68.10.o.

99 Baptiſmus debet differri in adultis, ad probationem, inſtructionem, & reuerentiam, non autem in pueris. 3.q.68.3.o.

100 Infidelitas aliorum non nocet baptizandis, nec alia peccata, ſed tantùm propria. 3.q.68.9.ad 2.item q.69.6.ad 4.

101 Amentes & furioſi à natiuitate, & continuè, ſunt baptizandi, non autem alij, niſi quando habentes vſum rationis volunt. 12.q.113.3.ad 1.item 3.q.68.12.o.

102 Manens in propoſito peccandi, non debet baptizari. 3.q.68.4.o.item 8.ad 4.

103 Dormientes non ſunt baptizandi, niſi propter periculum, & prius voluerint. 12.q.113.3.ad 2.item 3.q.68.12.ad 3.

104 Baptizati ab hæreticis in forma Eccleſiæ, non debent rebaptizari. 3.q.66.9.ad 3.

105 Puer in vtero matris non eſt baptizandus. 3.q.68.11.o.

106 Mater viua non debet ſcindi, vt puer baptizetur. 3.q.68.11.ad 3.

107 Apparente aliquo membro, ſi imminet periculum, debet baptizari puer rebaptizandus, niſi ſit caput. 3.q.66.7.ad 3.item q.68.11.ad 4.

108 Brutum non poteſt baptizari. 3.q.68.12.ad 2.

109 Baptizatus debet leuari de fõte ab aliquo docto in diuinis. 3.q.67.7.o.

110 Leuantem baptizatum non oportet eſſe doctum in diuinis, niſi imminente periculo. 3.q.67.8.ad 2.

111 Leuans

111 Leuans de fonte, tenetur baptizatum inſtruere de fide, ſi ſint inter fideles, vel niſi parentes ſuppleant. 3.q.67.8.o.item q. 71.1. ad 3.

112 Leuans de baptiſmo, aſſumit ſibi officium nutricis & pædagogi. 3.q.67.7.o.item 8.c.

113 Leuans baptizatum debet eſſe tantum vnus principalis, ſed poſſunt eſſe alij coadiutores. 3.q.67.7.8.ad 3.

114 Non baptizatus non poteſt aliquem leuare de fonte. 3. q. 67. 8.ad 1.

115 Pater non debet leuare proprium filium de baptiſmo, niſi in neceſſitate. 3.q.67.8.ad 2.

116 Leuatio non eſt de neceſſitate, ſed fit propter imbecillitatem animæ, & non corporis. 3. q.67.7.o.item 8.ad 1.

117 Baptiſmus eſt ianua omnium ſacramentorum, inquantum eſt cauſa, ſcilicet characteris, & gratiæ. 3.q.63.6.c.item q. 68.6.c. item q.73.3.c.

118 Per baptiſmum aperitur ianua paradiſi. 3.q.39.5.o.item q.69.5.ad 1. item 7.o.

119 Introitus in regnum Dei, non eſt niſi per baptiſmum aquæ in re, vel in voto, vel in figura. 3.q.69.5.ad 1.

120 Baptizatus aſcribitur ad duo. ſ. ad cœtum fidelium, & ad ſacramentorum participationem. 3.q.63.6. c. item q.67.2.c. item q.70.1.c.

121 Baptiſmus habet vim illuminatiuam, & fœcundatiuam ad bona opera. 3.q.65.1.ad 3.item q.67.1.ad 2.item q. 69. 5.o.

122 * Pueri ſaluantur per ſolum baptiſmum ſine aliis ſacramentis, & aliquis moriens ſtatim poſt baptiſmum, ſtatim volat ad cœlum. 3. qu. 65.4.b.item q.68.2.ad 2.

123 Pueris baptizatis ſubuenit meritum Chriſti ad beatitudinem conſequendam, licet deſint eis merita propria, & vſum liberi arbitrij non habeant, eo quòd per baptiſmum ſunt Chriſti membra effecti. 12. q.5.7.ad 2.fi.item q.113.3.ad 1.

124 Circunciſioni ſuccedit baptiſmus, tanquam perfectum imperfecto. 12. q.102.5.ad 3.item q.103.3.ad 4.item 3.q.70.2.ad 3. item ad 4.

125 Circunciſio erat imperfecta reſpectu baptiſmi, quoad ſignificationem, efficaciam, & vtilitatem. Quæ non erat etiam ita communis, quia habebat populum, ſexum, & tempus determinatos. 3.q.70.2.ad 3. item ad 4.

126 Baptiſmus & circunciſio conferebant gratiam. Sed ille ex ſua virtute vt inſtrumentum paſſionis Chriſti iam perfectæ, illa verò vt ſignum fidei paſſionis futuræ. 3.q.70. 4.c.fi.

127 In baptiſmo amplior gratia datur, quàm in circunciſione. 3.q.70. 4.c. fi.ad 5.

128 Baptiſmus ante paſſionem Chriſti ſi fuiſſet, non aperuiſſet ianuam paradiſi, conferendo etiam eandem gratiam ſicut prius. Et ſi nunc circunciſio haberet locum, aperiret eam. 3.q.69. 7.ad 2.item q.70. 4.ad 4.

129 Baptiſmus continet perfectionem ſalutis, non autem circunciſio, ſed ſignificabat eam, vt fiendam per Chriſtum. 3.q. 70. 4.o.

130 Gratia baptiſmalis ſufficit ad concupiſcentiam totaliter reprimendam, & ad merendum, non autem gratia in circunciſione data. 3. q. 70.4.c.fi.ad 5.

131 Omnibus ritè baptizatis, etiam pueris conferuntur gratia & virtutes, & in habentibus augentur. 22.q.47.13.ad 3.item 3.q.69.3.4.5.c.item 6.o.item q.71.3.c.

132 Omnes pueri æqualem gratiam conſequuntur per baptiſmum, adulti autem inæqualem, ſecundum gradus deuotionis. 3.q.69. 8.c. item q. 89 2.ad 2.

133 Effectus baptiſmi duplex. ſ. primus. i. character, & ſecundus, ſ. gratia. 3. q.68.8.c.item q.q.69.10.c.

134 Per baptiſmum homines adoptantur in filios Dei. 3.q.39.8.ad 3.

135 Per baptiſmum homo regeneratur ad vitam ſpiritualem. 3.q.39.5.c.fi. item q.62.2.c.item q.65.1.2.c.item q.66.1.ad 1.item 3.e.itẽ 9.c.fi. ad 5.item q.67.3.c.item 7.c.item q.68.1.c. item 9.ad 1. item q.69. 5.8.c.item q.73.1 c.item 4.ad 3.item 5.6.c.item 9.ad 1.item 11.ad ad 2.item q.73.1.c.item 3.c.ad 3.item 5.ad 1.item q.79.3.ad 2.item 8.ad 2.item q. 80.10.ad 1. item q.84. 6.c. item 10. c. ad 5.item q. 85.4.ad 3.item 5.c.fi.

136 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet per ſe, id eſt, generatio in vitam ſpiritualem, & per accidens, id eſt, præſeruatio a peccato. Primus omnibus æqualiter confertur ſecundum ſe, non autem ſecundus. 3.q.69. 8.c.

137 Per baptiſmum homo fit membrum Chriſti, ideo pœna quam Chriſtus ſuſtinuit, reputatur ei ad ſatisfactionem. 12.q.5.7.ad 2.item 3.q.48. 1.c.item q.49.1.c.item q.62.1.2.c. item q.68.1.c. item 5. ad 1.item q.69.2.c.ad 1.item 3.4.5.6.10.c.item q.73.item 3.ad 1.

138 Per baptiſmum homo incorporatur Chriſto. 3.q.62. 1.c.item q.68.1. c.ad 1.item 2.4.c.item 5.c.ad 1.item q.69.2.3.4.c.item 5.0.item 7. ad 1.

139 Fides incorporat Chriſto mentaliter, baptiſmus autem corporaliter, ſine cuius propoſito neutrum fieri poteſt. 3.q.69.5.ad 1.

140 Baptiſmus eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti. 3.q.73.3.ad 3.

141 In baptiſmo homo participat totaliter virtutem paſſionis Chriſti: non autem in pœnitentia. 3.q.86.4.ad 3.

142 Baptiſmus configurat Chriſto paſſo per immerſioem, reſurgenti per nitorem aquæ, aſcendenti per leuationem. 3.q.66.2.3.9.c.

143 Ante baptiſmum actualiter ſuſceptum, aliquis rem baptiſmi conſequitur, ex propoſito ſuſcipiendi baptiſmum. 3.q.68.2.0.item 3. c.item q.80.1.ad 3.

144 Homo per baptiſmum in mortem Chriſti baptizatur, & ei commoritur & conſepelitur. 22.q.147.5.c.item 3.q.49.3.ad 2. item q.51.1.c. item q.61.1.ad 2.item q.66.3.c.item 9.c.ad 5.item q.68.5.7. c.item q.80.10.ad 1.item q.86.4.ad 3.

145 Efficacia baptiſmi eſt à paſſione Chriſti, & à ſpiritu ſancto. 3.q.66.6.c. ad 1.item 10.ad 1.item 11.c.ad 1.item 12.c. item q. 69. 1.0.

146 Baptiſmus datus à meliori, non eſt melior, quia efficaciam habet ex merito paſſionis Chriſti & non alterius. 3.q.64.1.ad 2.item q. 82. 6. ad 2.

147 Effectus principalis baptiſmi eſt delere peccata. 3.q.39.5.c. fi.item q. 79.5.ad 1.

148 Remiſſio culpæ fit in baptiſmo virtute materiæ, ſed principaliùs virtute formæ, ex qua etiam materia virtutem recipit. 3.q. 86.6.c.

149 Effectus baptiſmi eſt tollere omnia peccata præterita & præſentia, non autem futura. 3.q.69.10.ad 3.

150 Baptiſmus impedit peccata futura, ne fiant. 3.q.68.3.ad 3.

151 Baptiſmus omnibus æqualiter aufert omnem culpam, & omnem pœnam. 3.q.67.3. c.item q.68.2.ad 2.item q.69.8.0.

152 Baptiſmus

152 Baptiſmus principaliter ordinatus eſt contra peccatum originale. 3.q. 66.9.c.fi.
153 Baptiſmus delet omnem culpam originalem, & mortalem,& quandoque venialem. 3.q.68.7.ad 3.item q.69.1.0.item 4.b.ad 2.item 7.c. item 8.ad 1.item 10.c.ad 2.item q.70.4.ad 5.item q.71.3.c. item q. 79.5.ad 1.item q.84.1.ad 1.item 4.c.item q.77.1.ad 2.
154 Baptiſmus ſtatim tollit pœnas,& infectiones peccati originalis,quoad perſonam,non autem quod naturam,niſi in fine. 12.qu. 81.3. ad 2. item q.85.5.ad 2.item q.87.7.ad 1.item q.109.8.9.c.ad 1.item 10. c.ad 3.item 12.q.204.6.ad 1.item 3.q. 49.3.ad 3. item q.52.5.ad 2. item q.68.1.ad 2.item q.69.3.0.item 7.ad 3.
155 Per baptiſmum fomes mitigatur,ne dominetur. 3.q.66.3. c.item q. 69.4.ad 3.
156 Baptiſmus per gratiam minuit fomitem , inquantum inclinat in contrarium,ſed non totaliter tollit vſque ad beatitudinem. 3.q.39.5.c. item q.86.5.c.fi.
157 Baptiſmus abſoluit ab omni pœna. 3.q.68.5.0. itē q.69.2.0.item 7.c. item 10.ad 3.item q.70.4.ad 5.item q.79.5.ad 1.item q.84.1.ad 1. item q.186.4.ad 3.
158 Baptiſmus non tollit pœnam hominis. Ideo homicida poteſt puniri, licet pium eſſet ei parcere. 3.q.69. 2.ad 3.
159 Fictio non remouetur per baptiſmum,ſed per pœnitentiam. 3.q.69.9. ad 2.item 10.ad 2.item ad 3.
160 Ad effectum baptiſmi exequendū in ficto concurrit per ſe baptiſmus, ſed pœnitentia per accidens,remouendo fictionem. 3.q.69. 10.ad 2.
161 Fictio mortalis impedit ſimpliciter effectum baptiſmi , ſed venialis, quoad venialia tantum. 3.q.69.3.0.item q.87.3. ad 2.
162 Fictione recedente,baptiſmus habet proprium effectum. 3.q.66.10.0.
163 Aliquis dicitur ad baptiſmum fictus accedere quadrupliciter , ſcilicet non credens,contemnens baptiſmum, non ſeruans ritum Eccleſiæ,& indeuotus,id eſt,non volens ſacramentum, & rem ſacramenti. 3.q. 69.9.c.
164 Indiſpoſitio voluntatis contraria gratiæ, impedit ſecundum effectum baptiſmi,ſcilicet gratiam:non autem primum , ſcilicet characterem. 3.q.69.9.0.
165 Error circa baptiſmum,non impedit acceptionem characteris , dummodo intendat facere,vel accipere quod Eccleſia dat:licet credat illud nihil eſſe. 3.q.64.9.ad 1.item q.68.8.ad 3.
166 SANGVINIS.* Baptiſmus triplex.ſ.ſanguinis,flaminis,& fluminis. 3.q.66.11.0.
167 Baptiſmus ſanguinis eſt melior & efficacior cæteris baptiſmis. 3.q.66. 12.0.
168 Baptiſmus ſanguinis includit baptiſmum flaminis, non autem econuerſo. 3.q.69.12.ad 2.
169 Baptiſmus ſanguinis ſupplet baptiſmum fluminis,in neceſſitate ſolum. 3.q.66.11.0.
170 Baptiſmus ſanguinis & flaminis,non ſunt ſacramenta,quia conueniunt cum ſacramento in cauſando,non autem in ſignificando. 3.q.66.12. ad 2.item 12.ad 1.
171 Pœnitentia dicitur baptiſmus flaminis, quia ſine baptiſmo ſufficit ad ſalutem,in neceſſitate tantum. 3.q.66.11.c.
172 Pueri non poſſunt ſaluari ſine baptiſmo ſanguinis,vel fluminis. 12.q. 113.

113.3.ad 1.item 3.q.67.3.c.item q.68.1.c.item q.73.3.c.

173 Baptiſmus ſanguinis non imprimit characterem,quia non habet efficaciam baptiſmi ſacramentalis,ſed meritum.3.q.66.11. ad 2.item 12.c.ad 1.

147 Baptiſmus ſanguinis liberat ab omni culpa, & omni pœna, ex virtute paſſionis Chriſti,cui conformat.22.q.124.1.ad 1.item 3.q.68.2.ad 1.item q.87.1.ad 2.

175 Baptizatus baptiſmo flaminis, conſequitur emundationem, ſed accipiens ſacramentum conſequitur maiorem gratiam. 3.q.69. 1.ad 2.item 4.ad 2.item q.80.1.ad 3.item q.90.3.ad 2.

176 Baptiſmum debet præcedere catechiſmus.3.q.71.1.c.

177 Vnctio triplex in baptiſmo.ſ.oleo catechumenorum,& bis chriſmate.3.q.66.10.ad 2.item q.71.3.ad 4.item q.72.11. ad 3.

178 Baptizati liniuntur chriſmate in fronte,ne erubeſcant.3.q.72.9.c.

179 Aures baptizandorum liniuntur ſputo, vt aperiantur ad verbum Dei: nares vero ad odorem bonæ famæ,non autem oculi, quia pertinent ad inuentionem,per quam non habetur fides.3.q.71.2.3.c.

180 Sal ponitur in os baptizandi : vt habeat diſcretionem in ſermone fidei.3.q.71.2.c.

181 Baptizatis datur veſtis alba,in ſignum reſurrectionis futuræ,& puritatis conſeruandæ.3.q.66.10.ad 3.item q.71.3.ad 4.

182 Eorum quæ fiunt poſt baptiſmum,aliqua tantum ſignificant, vt veſtis alba,nouitatem vitæ: aliqua etiam efficiuntur : vt vnctio in vertice, conſeruationem gratiæ baptiſmalis. 3.q.71.3. ad 4.

183 Baptiſmus eſt vnus tantum ſimpliciter,ſed ſecundum quid ſunt nouem: quia diluuium,tranſitus maris,& lotiones legis,erant figuræ, baptiſmus Ioannis diſpoſitio, baptiſmus Chriſti cauſa efficaciæ, baptiſmus ſanguinis & flaminis, & pœnitentia ſecundum proportionem effectus,& baptiſmus aquæ & ſpiritus.3.q.66.11.ad 3.item q.70.1.ad 2.item ad 3.

184 Pro baptiſmo non debet committi ſimonia.22.q.100.2.c. ad 1.

185 PHARISAEORVM.*Baptiſmata Phariſæorum erāt vana,ad munditiam carnis tantum ordinata.1.q.38.1.ad 3.

BARNABAS & Paulus diſcordauerunt præter intentionem eorum,prouidentia Dei.22.q.37.1.ad 3.

BARTHOLOMAEVS miraculosè occultabat ſe,& ſe oſtendebat ſicut volebat.3.q.54.1.ad 2.

BASILISCVS nō interficit viſu,ſed vapore,ſicut menſtruata inficit ſpeculum.1.q.117.3.ad 2.

1 BEATITVDO * eſt operatio & vltima perfectio. 12.q.3.2.c.item 5.c.item q.55.2.ad 3.

2 Beatitudo eſt vita æterna, non quidem eſſe,ſed operatio.1.qu.10.3.c.item q.18.2.ad 3.item 12.q.3.2.ad 1,item 22.q.18.2.ad 2.

3 Viſio Dei per eſſentiam,eſt tota eſſentia beatitudinis.1.q.1.4.c.item q.12.1.c.item 4.c.item 6.b.item 8.ad 4.item q.26.2.3.c. a.q.62.1.2.9.c.item 12.q.3.a.8.c.item q.4.4.5.c. itē q.5.1.4.5.c.item 22.q.2.3.c.item q.5.1.c.item q.173.1.c.item q.180.4. c.item 3.q.52.5.c.item q.59.5.ad 1.

4 Gloria eſſentialis beatitudini eſt, quam habet homo non apud hominem,ſed apud Deum.12.q.2.3.ad 1.item q.4.8.ad 1.

5 Beatitudo eſt ſummum bonum.1.q.26,3.ad 1.item 12.q.3.1,ad 2.item q.5.2.ad 2.item q.19.9.c.

6 Beatitudo habet rationem præmij.1.q.26.1.ad 2.item q. 62.4. c. item 12.q.2.2.ad 1. item q.5.7.c.
7 Beatitudo eſt finis rationalis naturæ tantum.1.qu. 23.1.c.ad 2. item q. 26.1.2.c .item q.62.1.4.c.item 12.q.3.1.ad 3.item q.55.2.ad 3.item q. 69.1.c.item 22.q.118.7.c.
8 Beatitudo vt finis quo,eſt aliquid creatum, non autem vt finis quod. 1. q.26.3.0.item 12.q.3.1.0.
9 Beatitudo eſt vltima perfectio hominis. 1.q.62.3.4.c. item q.73. 1.c. item 12.q.3.2.c.4.item 6.c.
10 Beatitudo eſt proprium hominis bonum.12. q. 6.principio.
11 Beatitudo eſt bonum perfectum naturæ intellectualis,apprehenſum per intellectum.1.q.26.1.2.c.item 12.q.3.2.ad 2.
12 Beatitudo eſt ſtatus omnium bonorum congregatione perfectus,ſecundum Boetium.1.q.26.1.ad 1.item q.3.2.ad 2.item 3.ad 2.item q.4. 7.ad 2.
13 Beatitudo nihil aliud eſt quàm gaudium de veritate.12.q.3.4.c.fi.
14 In vita actiua quæ circa multa occupatur , eſt minus de beatitudine quam in contemplatiua , quæ verſatur circa vnum. ſ.circa veritatis contemplationem. 12.q.3.2.ad 4.item 5. c.item q.4.7.c.
15 De ratione beatitudinis ſunt tria. ſ. bonum perſectum,per ſe ſufficientia,& delectatio.22.q.118.7.c.
16 Beatitudo conſiſtit in duobus.ſ.in viſione Dei, & delectatione fruitionis.12.q.3.4.c.
17 Eſſentia beatitudinis conſiſtit in actu intellectus,ſed delectatio eius in voluntate. 1.q. 26.2.0. item 3.c.item 12.q.3.4.0.item q.11.1.ad 1.
18 Beatitudo conſiſtit in contemplatione veritatis,& maximè Dei. 22. q. 167.1.ad 1.
19 Beatitudo vitæ præſentis ſecundum Ariſtotelem conſiſtit in operatione perfectiſſima,ratione potentiæ,habitus,& obiecti. 1.q.62.1.c. item q.88.1.c.co.2.item 12.q.3.5.c.
20 Beatitudo & miſeria ſunt principaliter in anima , ſecundariò autem in corpore.3 .q. 15.10.c.ad 2.
21 Beatitudo conſiſtit in coniunctione ad Deum , & miſeria in receſſu à Deo. 12.q. 3. 3.c. item 7.ad 2.item 8.c.
22 IN QVIBVS NON EST. * Beatitudo vltima,vel miſeria,non conſiſtit in bonis,vel malis præſentis vitæ.12.q.5.3.0.
23 Beatitudo non conſiſtit in diuitiis.12.2. 1.0
24 Nec in honoribus.12.q.2.2.0.
25 Nec in fama ſeu gloria humana.12.q.2.3.0.
26 Nec in poteſtate.12.q.2.4.0.
27 Nec in aliquo bono exteriori,nec in omnibus ſimul.12.q. 2.4.0.
28 Nec in bonis corporis.12.q.2.5.0.item q.3.3.c. item q.4.6.ad 1.
29 Nec in parte ſenſitiua.12.q.3.3.0.
30 Nec in voluptate.12.q.2.6.0.
31 Nec in aliquo inhærenti animæ.12.q.2. 7.0.
32 Nec in habitibus virtutum.12.q.3.2.c.
33 Nec in operatione tranſeunte in exteriorem materiam.12.q.3.2. ad 3.
34 Nec in actu voluntatis.1.q.26.2.ad 2.item 12. q.3.4.0. item q.4.2.c.
35 Nec in intellectu practico principaliter,ſed in ſpeculatiuo. 1.q.26.2.0 item 12.q.3.5.0.
36 * Nec in conſideratione ſcientiarum ſpeculatiuarum. 12.q.36.0. item 12.q.167.1.ad 1.

37 Conſide

37 Conſideratio ſcientiarum ſpeculatiuarum, eſt quædam participatio veræ & perfectæ beatitudinis, non autem ſubſtantialis beatitudo. 12. q. 3.6.c.fi.item q.66.3.ad 1.item 5.ad 2.item 22.q.180.4.c.

38 * Nec conſiſtit in contemplatione Angelorum. 1.q.74.1.ad 1. item q. 89.2.ad 3.item 12.q.3.7.0.item 22.q.167.1.ad 1.

39 * Nec in cognitione Dei, quæ habetur per demonſtrationem.12. q. 66. 5.ad 2.

40 Nec in aliquo creato.1.q.12.1.c.item q.82.2.c.item q.89.2.ad 3.item 12.q.3.8.0.item 22.q.85.2.c.

41 Nec in cognitione cuiuſlibet veri, ſed in cognitione perfecta ſummæ veritatis.1.q.26.2.3.0.item 12.q.3.4.8.0.item 22.q.167.1.ad 1.

42 REQVISITA. * Bona exteriora non requiruntur ad beatitudinem perfectam.12.q.4.7.0.item 22.q.186.3.ad 4.

43 Diuitiæ adiuuant felicitatem actiuam inſtrumentaliter, ſed contemplatiuam impediunt. Sed ad patriæ beatitudinem multum valet voluntaria paupertas.12.q.4.7.c.item 22.q.186.3.ad 4.

44 Amici non requiruntur ad perfectam beatitudinem.12.q.4.8.0.

45 Angelus ſuo miniſterio adiuuat hominem, vt perueniat ad beatitudinem, non autem vt humanæ beatitudinis obiectum. 12. q. 3. 7.ad 2. item q.5.6.ad 1.

46 Ad beatitudinem aliqua requiruntur tripliciter, ſ.antecedenter, eſſentialiter, & conſequenter.12.q.3.3.c.

47 Ad beatitudinem tria requiruntur, ſ.viſio Dei, comprehenſio, & delectatio.12.q.4.3.0.

48 Perfectio charitatis eſt eſſentialis beatitudini quoad dilectionem Dei, non autem quoad dilectionem proximi, ſed quaſi concomitatur. 12. q.4.8.ad 3.

49 Rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudinem antecedenter, & concomitanter.12.q.4.4.0.item q.5.4.7.c.

50 Delectatio requiritur ad beatitudinem conſequenter tantum, vel concomitanter.12.q.3.4.c.item q.4.1.2.0.

51 Corpus & perfectio eius requiritur ad beatitudinem viæ, & ad beatitudinem patriæ omnino perfectam, requiritur antecedenter, & conſequenter, non autem eſſentialiter, nec ad beatitudinem patriæ ſimpliciter.12.q.4.5.6.0.item 3.q.7.4.ad 2.item q.15.10.c.ad 2.

52 Beatitudo animæ redundabit in corpus. 12. q. 3. c. ad 3.item q.4.6.c. item 3.q.57.3.c.item q.59.5.ad 3.

53 Operationes meritoriæ plures requiruntur ad beatitudinem hominis. 1.q.62.5.ad 1.item 12.q.5.7.9.item q.6.principio.

54 Operationes ſenſitiuæ requiruntur antecedenter ad beatitudinem viæ, non autem ad beatitudinem patriæ, ſed conſequenter tantum, ad neutram autem eſſentialiter.12.q.3.3.0.

55 Pax requiritur ad beatitudinem antecedenter & conſequenter, non autem eſſentialiter.12.q.3.4.ad 1.

56 MVTATIO. * Nullum bonum creatum additum viſioni Dei, facit magis beatum.12.q.5.2.ad 3.

57 Beatitudo æqualiter participatur ab omnibus ex parte obiecti, ſed inæqualiter ex parte ſubiecti.12.q.3.2.ad 4.item q.112. 4.c.ad 2.

58 Nulla creatura poteſt per ſua tantum naturalia adipiſci perfectam beatitudinem.1.quæſt.12.4.0.item q.23.1. c. item quæſt.64.1. ad 2. item q.94.1.0.item quæſt.108.4.c.item 12. quæſt. 5.5.0. item q. 62. 1.2.3.0.

P   59 Homo

59 Homo non poteſt per operationem ſolius creaturæ ſuperioris attingere ad perfectam beatitudinem.12.q.5.6.o.

60 Homo poteſt adipiſci perfectam beatitudinem.12.q.5.1.o.

61 Beatitudo perfecta non poteſt amitti.1.q.64.2.c.item q. 94. 1. c. item 12.q.5.4.o.

62 APPETITVS.* Voluntas neceſſariò appetit beatitudinem.1.q.19.3.o.item 3.6.c.item q.82.1.2.o.item q.83.1.ad 5.item 12. q.5. 4. c. ad 2.item 8.ad 2.item q.6.4.o.item q.10.1.2.o.item q.13. 6. c. item q. 94.1.c.item 3.q.181.ad 3.

63 Omnes homines naturaliter appetunt beatitudinem. 1.q. 2. ad 1. item q.19.10.c.item q.26.2.c.item q.41.2.ad 2.item q.60.2.c. item q.62. 1.c.item q.82.1.c.item q.82.1.2.o.item q.83.1.ad 5.item 12. q. 3.6. ad 2.item q.5.1.8.o.item q.10.1.o.item 3.q.18.1.ad 3.

64 Non ſolùm perfecta beatitudo,ſed etiam qualiſcunque ſimilitudo , vel participatio eius naturaliter deſideratur.12.q.3.6.ad 2.

65 Omnia quæ deſiderat voluntas appetit propter beatitudinem. 1. q. 60. 2.c.item 12.q.1.6.o.

66 In vltima beatitudine complebitur omne deſiderium beatorum. 1.q. 12.8.ad 4.item 12.quæſt.1.5.c.item q.3. 8.c. item q.4.5.ad 5.item q. 5.3.4.c item 8.c.ad 3.item q.67.4.ad 4.item 22.q.28.3.c.ad 2.

67 Perfecta quietatio intellectus & voluntatis conſequitur beatitudinem. 12.q.3.4.ad 1.item 8.c.item 22.q.18.2.c.item 4.ad 12.item q. 28.3. c.item q.94.1.c.item q.118.7.c.

68 Perfecta beatitudo omne malum excludit.12.q.2.4.c. item q. 5.3.4.c. item q.67.4.ad 2.

69 Beatitudo aſcendit in cor hominis ſecundum rationem communem: non autem quæ & qualis ſit in ſpeciali. 12.q.5.8. c.ad 2.item 22.q. 17.2.ad 1.

70 Beatitudo eſt primum obiectum voluntatis. 12.q.3.4.ad 2.item q. 11. 1. ad 1.

71 Beatitudo amatur amore concupiſcentiæ , non autem amore amicitiæ. 12.q.2.7. ad 2.

72 DEVS.* Deus eſt perfectè beatus.1.q.26.1.o.item q.62.4.c.

73 Deus eſt ſua beatitudo.1.q.26.2.o.item q.62.4.c. item q.94.1.c. item 12.q.3.1.ad 1.item 2.ad 1.item ad 4.

74 Deus eſt beatus ſecundum intellectum.1.q.26.2.o.

75 Beatitudo Dei excedit quamlibet aliam beatitudinem. 1.q.26.4.o.

76 Beatitudo Dei complectitur omnem aliam beatitudinem. 1.quæſt. 26. 4. o.

77 Beatitudo eſt naturalis ſoli Deo.1.q.62.4.c.item q.63.3.c. fi. item 12. q.3.1.ad 1.item q.5.7.c.

78 IN COMMVNI.* Beatitudo triplex ſecundum philoſophos, ſcilicet voluptuoſa,actiua,& contemplatiua. 12.q.3.2. ad 1. item quæſt. 69. 3.4.c.

79 Beatitudo duplex,ſ.perfecta,& imperfecta,i in patria, & in via.1.q.62. 1.c.item 12.q. 3.2.ad 4.item 3.5.6.c.item q.4.5.6.7.8.c. item q.5.3. o.item 4.5.c.item q.62. 1.c.item q.69. 1.3.c.item 22. quæſt. 186.1. ad 4.

80 Beatitudo patriæ eſt continua,non autem beatitudo viæ. 12.quæſt.3.2. ad 4.

81 Duplex perfectio beatitudinis,ſ. ex parte obiecti , & ex parte ſubiecti, prima tollit rationem veræ beatitudinis , non autem ſecunda. 12. q. 5.3.ad

5.3.ad 2.item q.4.5.ad 5.item q.11.4.ad 2.

82 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit habere beatitudinem, licet ſancti patres meruerint eam per fidem paſſionis Chriſti, quoad propriam perſonam, non autem quoad naturam communem. 3.q.49.5.ad 1.

83 BEATITVDINES IN COMMVNI.* Beatitudines ſunt operationes virtutum perfectarum per dona, & etiam donorum. 12.q.69.1.o. item q.70.2.c. item 22.q.157.2. ad 3.

84 Actus virtutum vt perficiunt, dicũtur beatitudines, ſed vt delectant, dicuntur fructus. 22.q.157.2.ad 3.

85 Actus donorum pertinentium ad vitam actiuam, exprimuntur in meritis beatitudinum, ſed actus vitæ contemplatiuæ in præmiis. 12. q. 69.3.c. fi.ad 1.

86 In ſingulis beatitudinibus ponitur aliquid pertinens ad ſtatum viæ, & aliquid ad ſtatum patriæ. 12.q.69. 2.o. item 22.q.8.7.c.

87 Quælibet beatitudo eſt fructus addens excellentiam & principalitatem præmij, & non econuerſo. 12.q.70.2.o.

88 Omnia præmia ſeptem beatitudinum ſunt idem realiter, & differunt ratione. 12.q.69.4.ad 1.

89 Præmia beatitudinum inchoatiuè habentur hic, ſed completè in patria tantum. 12.q. 69.2.o. item 22.q.8.7.o.

90 Beatitudines & præmia earum ſufficienter enumerantur ſeptem, & quatuor & octo, diuerſimodè, & declarantur. 12.q.69.3.4.o.

91 Primæ tres beatitudines ſunt contra beatitudinem voluptuoſam, ſed quarta & quinta pertinent ad vitam actiuam: aliæ autem duæ ad contemplatiuam. 12.q.69. 3.4.o.

92 Omnes beatitudines poſitas in ſacra Scriptura, oportet ad has reduci, quia omnes pertinent ad vitam actiuam vel contemplatiuam. 12. q. 69.3.ad 4.

93 Beatitudines correſpondent ſeptem donis: non quidem ſingulæ ſingulis, ſed plures vni, & vna pluribus. 12.q.69.3.o.

94 Beatitudines dupliciter adaptantur donis, ſc. ſecundum conuenientiam ordinis: vt prima infimo, ſecunda ſexto, & ſic de aliis ſecundum Aug. vel ſecundum conuenientiam propriæ rationis ad inuicem ſecundum actus, & obiecta. 22.q.121.2.c.ad 2. item q.139.2.c.

95 IN SPECIALI. Beatitudo prima, ſcilicet paupertas, correſpondet dono timoris. 12.q.19.12.o. item q.83.9.ad 3. item q. 121. 2. c. item q. 161.2.ad 3.

96 Fructus decimus, ſc. modeſtia, & vndecimus, ſ. continentia, & duodecimus, ſc. caſtitas, correſpondent eis. 22.q.19.12.ad 4.

97 Petitio ſeptima correſpondet eis. 22.q.19. 12.ad 4. item q.83.9.ad 3.

98 SECVNDA beatitudo, ſ. mititas, correſpondet dono pietatis. 12.q.69.3. ad 3. item 22.q.83.9.ad 3. item q.121. 2.o.

99 Fructus octauus, ſ. manſuetudo, correſpondet eis indirectè: ſed ſextus, ſ. bonitas, & ſeptimus, ſc. benignitas directè. 22.q.121.2.ad 3.

100 Petitio ſexta correſpondet eis. 22.q.83.9.ad 3.

101 TERTIA beatitudo, ſ. luctus, correſpondet dono ſcientiæ. 12.q. 69. 3. ad 2. item ad 3. item 22.q.94.o. item q.83. 9. ad 3.

102 Petitio quinta correſpondet eis. 22.q.83.9. ad 3.

103 QVARTA beatitudo, ſ. iuſtitia, correſpondet dono fortitudinis. 22. q.69.3.ad 3. item 22.q.83.9.ad 3. item q.139.2.o.

104 Fructus quartus, ſ. patientia, & octauus, ſ. longanimitas, correſpondent eis. 22.q.139.2.ad 3.

105 Petitio quarta correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
106 QVINTA Beatitudo, ſc. miſericordiæ, correſpondet dono conſilij. 12. q. 69. 3. ad 3. item 22. q. 52. 4. o. item q. 83. 9. ad 3.
107 Eandem beatitudinem oportet reſpondere ſecundum conuenientiam propriæ rationis ad inuicem donis ſcientiæ & pietatis, non autem ſecundum conuenientiam ordinis, ſed diuerſè correſpondent. 22. q. 121. 2. ad 2.
108 Fructus ſextus, ſ. bonitas, i. dulcedo animi, & quintus, ſ. benignitas, correſpondent quintæ beatitudini, & dono pietatis. 22. q. 52. 4. ad 3. item q. 121. 2. ad 3.
109 Petitio tertia correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
110 SEXTA Beatitudo, ſ. munditia, correſpondet dono intellectus. 12. q. 69. 3. c. fi. ad 1. item 22. q. 8. 7. o. item q. 83. 9. ad 3.
111 Fructus ſecundus, ſ. gaudium, & nonus, ſ. fides, correſpondent eis. 22. q. 8. 8. o.
112 Petitio ſecunda correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
113 SEPTIMA Beatitudo, ſ. pacis, correſpondet dono ſapientiæ. 12. q. 69. 3. c. fi. ad 1. item 4. c. fi. item 22. q. 45. 6. o. item q. 83. 9. ad 3.
114 Petitio prima correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
115 OCTAVA Beatitudo, ſ. perſecutionis, eſt manifeſtatiua omnium beatitudinum præcedentium, nec correſpondet alicui dono in ſpeciali. 12. q. 69. 3. ad 5. item 4. ad 2.
116 VIRTVTIBVS ET DONIS. * Prima beatitudo, ſecundum Ambroſium, attribuitur temperantiæ, tertia prudentiæ, quarta iuſtitiæ, & octaua fortitudini. 12. q. 69. 3. ad 6.
117 Primæ quinque beatitudines ſecundum conuenientiam materiæ, correſpondent donis ſcientiæ & conſilij vt dirigentibus; ſed alijs donis correſpondent vt exequentibus; ſecundum motiua verò correſpondent vt ſupra. 12. q. 69. 3. ad 3. item 22. q. 121. 2. c.
118 Beatitudo quarta & quinta ſecundum materiam correſpondent pietati, ſecunda fortitudini; ſed prima, & tertia timori. 12. q. 69. 3. ad 3.
119 Beatitudo quarta & quinta ſecundum conuenientiam propriæ rationis ad inuicem adaptantur dono pietatis: ſed ſecundum conuenientiam ordinis, adaptatur ei ſecunda beatitudo; quæ tamen conuenit ei tollendo impedimenta actuum eius. 22. q. 121. 2. c. ad 3.

1 BEATVS IN COMMVNI. * Aliquis dicitur beatus in ſpe. 12. q. 69. 1. c.
2 Quidam dicuntur beati in hac vita propter ſpem, vel participatiuè. 12. q. 5. 3. ad 1.
3 Beati in patria omnes rationes rerum quæ in Chriſto ſunt, non cognoſcunt: etſi ipſum comprehendant. 1. quæſt. 12. 8. c. item 22. q. 173. 1. c.
4 Beati per ſimplicem conuerſionem ad Deum, illuminantur de agendis quæ neſciunt, ſine inquiſitione & anxietate dubitationis, vt in viatoribus. 22. q. 52. 3. c. ad 2.
5 In beatis ſunt aliqui actus ordinati ad finem, ſcilicet procedentes ex conſecutione finis, vt laus Dei: & aliqui pertrahentes alios ad finem, vt miniſteria Angelorum, & orationes ſanctorum. 22. quæſt. 52. 3. ad 1.
6 Quilibet beatus eſt certus de perpetuitate ſuæ beatitudinis. 22. quæſt. 18. 3. c.

7 Beati

7 Beati in patria clarè cognoſcunt omnia quæ hic fiunt.1.q.89.8.c.
8 Beati Deum comprehendent, ſed non totaliter, id eſt, omnibus modis, quibus comprehendi poteſt.1.q.12.7.ad 1.
9 Beati laudabunt Deum.22.q.13.4.c.
10 Beati non poſſunt peccare.1.q.62.8.o.item q.82.2.c.ſi.item q.94.1.c. item q.100.2.c.item 12.q.4.4.c.item q.5.4.c.item q.109.1.ad 3.item 22.q.19.11.c.
11 * Beati ſunt in ſtatu impetrandi, non autem in ſtatu merendi. 1.q.62. 9.o.item 22.q.83.11.c.ad 1.
12 Dignitas beatorum in anima & in corpore erit ſecundum gradus meritorum, non autem ſecundum diuerſitatem ſexus, ſicut nunc & in ſtatu innocentiæ.3.q.55.1.ad 3.
13 Quilibet beatus gaudet de bonis factis à ſe, vel ab aliis.1.q.23.6.ad 1.
14 Gaudium beatorum ſuperat omne gaudium viatorum. 3.q.46.6.ad 3.
15 Gaudium beatorum erit ſuper plenum ex parte gaudentium, non autem ex parte obiecti: viatorum autem neutro modo, 22. quæſt. 28. 3. o.
16 Multiplicatis bonis noſtris gaudium beatorum augetur materialiter, non autem formaliter, quia Deus eſt eis ratio gaudendi, de quibuſcunque gaudent.1.q.62.9.ad 3.ſi.
17 * Beati non interſunt rebus viuorum ſecundum legem communem. 1. q.108.8.ad 2.
18 Beati in regno cæleſti videbunt Deum facie ad faciem.Suppl.q.92.1.o.
19 Beati poſt reſurrectionem nullo modo videre poterũt Deum viſu corporali, tanquam Deus eſſet per ſe viſibilis, niſi per accidens.Suppl.q. 92.2.o.
20 Cum ſancti non ſint comprehenſuri Dei eſſentiam, non omnia videbunt quæ Deus videt.Suppl.q.92.3.c.
21 Sancti beatiores erunt poſt iudicium quàm ante.Suppl.q.93.1.c.
22 Erunt in beatis gradus beatitudinis, qui manſiones appellantur. Suppl. q 93.2.o.
23 Beati in regno cœlorum videbunt pœnas damnatorum, vt beatitudo illis magis complaceat.Suppl.q.94.1.o.
24 Cum damnati non poſſint transferri à ſua miſeria, beati non compatientur eorum miſeriis.Suppl.q.94.2.c.
25 Sancti non gaudebunt per ſe de pœnis damnatorum, ſed per accidens contemplando in eis diuinam iuſtitiam, & quomodo ab eis liberati ſint.Suppl.q.94.3.o.

1 BELLVM duplex, ſcilicet commune, & particulare.22.quæſt. 123.5.c. ad 2.
2 Ad bellum iuſtum tria requiruntur, ſcilicet auctoritas principis, iuſta cauſa, & intentio recta.22.q.40.1.o.item q. 41.1. ad 3. item q. 42. 2. ad 1.item q.66.8.ad 1.
3 In bello iuſto deprædans hoſtes, non peccat, niſi pugnet principaliter propter quædam, nec tenetur reſtituere. 22.q.66.8.ad 1.
4 Bellum gerere in feſto non licet, niſi imminente neceſſitate, pro tuenda republica.22.q.40.4.o.
5 Clericis non licet bellare in propria perſona, ſed poſſunt bello intereſſe de licentia ſuperioris, & exhortari pugnantes, 22.q.40.2.o.

BENEDICTIO Dei ſignificat donorum eius collationem & multiplicationem.1.q.72.ad 4.item q.73.3.c.

1 Benedictvs videns totum mundum,non vidit eſſentiam Dei. 22. q.180.5.ad 3.
2 Quis puerum Benedictum ſtultitiæ argui patiatur, quod relicta domo rebuſque patris, ſoli Deo placere deſiderans, ſanctæ conuerſationis habitum & deſertum quæſiuit? 22.q.189.1.ad 2.
3 In regula beati Benedicti conceditur probationis annus nuper ad religionem conuerſis. 22.q.189.2.ad 1.
4 Beatus Benedictus dicit, quod ſi prælatus aliquid impoſſibile præceperit,tentandum eſt. 22.q.13.5.b.
5 Hoc autem dictum ſancti Benedicti ideo dicitur,quia an aliquid ſit poſſibile, ſubditus non debet ſuo iudicio diffinire, ſed in vnoquoque iudicio ſuperioris ſtare. 12.q.13.5.ad 3.item 22.q.64.6.ad 3.
6 Mandat beatus Benedictus in regula ſua, quòd venientibus ad religionem non ſit facilis præbendus ingreſſus, ſed probandum eſt an ſpiritus à Deo ſit. 22.q.189.9.ad 1.
1 Benefacere omnibus quilibet tenetur in præparatione animi, pro loco & tempore. 22.q.31.2.o.
2 Aliquod beneficium eſt quo poſſumus & tenemur benefacere omnibus, ſaltem in generali, ſ. orare pro omnibus fidelibus & infidelibus. 22.q. q.31.2.ad 1.
3 Malis debemus benefacere in auxilium naturæ,non autem culpæ. 22.q. 25.6.c.ad 2.item q.31.2.ad 2.item q.32.9.ad 1.item q.168.3.ad 3.
4 Magis coniunctis eſt magis benefaciendum cæteris paribus. 22.q.26.6. c.item q.31.3.o.item q.32.9.o.item q.71,1.c.
5 Subuentio, gratiarum actio,& reuerentia, debetur omni benefacienti. 22.q.166.3.o.
1 Beneficentia eſt facere bonum. Et eſt actus amicitiæ, vel charitatis,ſecundum rationem communem. 22.q.31.1.o.
2 Beneficentia non eſt virtus ſpecialis, ſed actus exterior amicitiæ, ſicut beneuolentia eſt actus eius interior. 22.q.31.4.o.
1 Beneficivm. * in commvni. * eſt ſtatim recompenſandum ſecundum affectum, ſed expectanda eſt opportunitas effectus. 22. q.106.4.o.
2 Recompenſatio beneficij debet eſſe maior accepto. 22.q.106.6.o. item q.107.2.c.
3 Recompenſatio beneficij pertinet ad tres virtutes diuerſimodè, ſ. ad iuſtitiam, vbi eſt debitum legale, vt in mutuo, & aliis huiuſmodi, ad amicitiam verò,& gratiam, vbi eſt debitum morale. 22. q. 31.1. ad 3. item q.106.5.c.item q.108.2.ad .
4 Beneficium & recompenſatio magis in affectu conſiſtit, quàm in effectu. 22.q.106.3.ad 5.item ad 6.item 5.o.item 6.ad 1.
5 In recompenſando beneficium iuſtitia attendit datum, amicitia vtilis attendit vtilitatem, ſed amicitia honeſti & gratiæ attendit affectum dantis. 22. q.31.1.ad 3. item q. 77.1. ad 3. item q.78.2.ad 2. item q. 106.5.b.
6 Nullius beneficium eſt tantum ſicut parentum. Ideo in recompenſatione beneficiorum, ſunt cæteris præferendi, niſi neceſſitas,vel vtilitas, vel alia cauſa præponderet. 22.q.31.3.ad 3.item ad 4.item q.101.1.c.
7 Omnia beneficia ſecundum communem rationem reducuntur ad amorem,& omnia nocumenta ad odium, ſed ſecundum ſpeciales rationes ad diuerſas virtutes,vel vitia. 22.item q.31.4.ad 2.
8 Filius poteſt parentibus maius beneficium recompenſare, quàm accepit

pit ſecundum affectum,non autem ſecundum effectum.22. q.106. 6. ad 1.

9 Dei beneficia Dei tota ſingulis hominibus ſunt exhibita.3.q.1.4.ad 3.

10 Præcipua Dei beneficia ſunt creatio, & quies mentis in Deum, per gratiam & gloriam.12.q.100.5.ad 2.

11 Omnis ſolennitas, vel ſacrificium veteris legis, fuit inſtituta propter aliqua beneficia Dei,præterita vel futura.12. q.100, 5.ad 2.

12 Licitum eſt petere beneficium ſine cura, pro ſe digno & indigenti, non autem cum cura.22.q.100. 5.ad 3.

13 Dans beneficium non meliori, ſed ſufficientiori,non peccat. 22. q.63. 2.c.

14 Beneficia eccleſiaſtica magis debent dari plus idoneis ad regimen Eccleſiæ, quam magis conſanguineis, ſed de patrimonio,& licitis lucris, eſt econuerſo. 22. q.63.1.c.

15 Dans beneficium ſpirituale conſanguineo minus digno,peccat per acceptationem perſonarum, non autem ſi ſit æquè dignus. 22. q.63. 2.ad 1.item q.185. 3.c.

16 Dans beneficium ratione conſanguinitatis, grauiter peccat,& eſt ſimonia,ſi per hoc intendit aliquod bonum proprium. 22. q.63. 2.c. item 2,ad 2.item q.100,5.ad 2. item q.185.7.ad 2.

Benignitas eſt idem cum effectu, ſ. habitus benefactiuus, & ad loquendum dulciter.12.q.70.3.c.item 22.q.80.ad 4.

1 Beneuolentia propriè eſt actus voluntatis, quo alteri volumus bonum.22. q.27. 1.c.

2 Beneuolentia eſt tantum ad rationalia.1. q.20.2.ad 3.

Bestia dicitur quaſi vaſtia,propter crudelitatem,vt leo,vrſus,& huiuſmodi.1. q.72. ad 2.

1 Bestialitas,ſicut ſecundum Philoſoph. ponitur extra numerum aliarum malitiarum humanarum, quia humanum modum tranſcendit, ita à ſanctis ponitur extra numerum peccatorum, quæ in ipſis fidelibus inueniũtur,quaſi grauius eis. Tamen ſi ad aliquod de ſeptem capitalibus reduci debeat, poterit ad ſuperbiam reduci ſecundùm diffinitionem Auguſt.22.q.154.11.ad 2.

Bibere pluries in die licet ieiunantibus, niſi fiat in fraudem.22.q.147. 6,ad 2.item ad 3.item 3. q.80.8.ad 4.

1 Bigamia inducens irregularitatem, incurritur quadrupliciter, & impedit omnem ordinem,ſc.cum quis habet plures vxores de iure ſucceſſiuè, cum ſimul habet plures vxores, vnam de iure, & aliam de facto, cum plures habet ſucceſſiuè, vnam de iure, & aliam de facto,& quando viduam ducit in vxorem.22. q.108. 4.ad 2,

2 Cum bigamia tollat ſignificationem ſacramenti integram,& per conſequens ſignificationem coniunctionis Chriſti cum Eccleſia, quæ eſt vnius ad vnam,meritò irregularitatem inducit. Suppl. q. 66.1.c.

3 Siue vxorem vnam quis habuerit de facto, ſiue alteram de iure, (vbi eſt quædam ſacramenti ſimilitudo) irregularis efficitur, ſicque bigamiæ vtroque modo irregularitas annexa eſt. Suppl. q.66.2.c.

4 Ex hoc quod vir vxorem non virginem ducit, irregularis efficitur, non autem ex hoc quod corruptus corruptam ducit. Suppl. quæſt. 66. 3. c.

5 Sicut baptiſmus non tollit coniugium, ſic nec bigamiæ irregularitatem tollere poteſt. Suppl, q.66.4.c.

6 Cum irregularitas bigamiæ, non ſit de iure naturali, ſed poſitiuo,poteſt

Papa cum bigamo diſpenſare in omnibus ordinibus, Epiſcopus verò ſolum in minoribus, niſi in quibuſdam caſibus. Suppl. q.66. 5.c.
1 Bilinguis idem eſt quod ſuſurro.22.q.74. 1.ad 3.
1 BLASPHEMIA in communi eſt attribuere Deo, quod ei non conuenit, vel detrahere ab eo quod ei conuenit.22. q.13.1.o.
2 Blaſphemia pertinet ad genus infidelitatis, aggrauans eam.22.q.13.3.c.
3 Blaſphemia quælibet ſemper eſt peccatum mortale, quando eſt cum deliberato conſenſu.22. q.13.2.o.
4 Blaſphemia ex lapſu linguæ eſt peccatum veniale, ſi hoc non intendebat.22 q.13. 2. ad 3.
5 Blaſphemia eſt grauiſſimum peccatorum omnium. 22. q.13. 3. o. item 3.q.80.5.c.
6 Blaſphemia ſimpliciter eſt grauior homicidio & periurio, ſed ſecundum quid eſt econuerſo, ſcilicet ratione nocumenti.22. q.13.3.ad 1. item ad 2.
7 Blaſphemia eſt contra primum, vel ſecundum præceptum decalogi. 12. q.100.11.c.item 22.q.13. 2.ad 2.
8 Blaſphemia ex deliberatione oritur ex ſuperbia, ſed ex turbatione, oritur ex ira. 22. q.158. 7.ad 1.
9 Blaſphemia in Spiritum ſanctum dicitur tripliciter.ſ. dicere contra deitatem, finalis impœnitentia, & peccatum ex malitia.22. q.14. 1.o.
10 Hæc blaſphemia dicitur dupliciter.ſ.contra perſonam Spiritus ſancti, & contra attributum eius.22. q.14.1.3.c.
11 Blaſphemia in Spiritum ſanctum poteſt fieri tripliciter, ſ. corde, ore, & opere.22.q.13.1.c. item q. 14.1.c.ad 1.
12 Ex deliberatione peccare, eſt peccare in Spiritum ſanctum.22. q.34.2. ad 1.
13 Peccatum ex malitia, id eſt, ex electione mali, dicitur peccatum in Spiritum ſanctum, ſed ex ignorantia in filium, & ex infirmitate, id eſt, ex paſſione in patrem.22.q.14.1.3.c.
14 Non omne peccatum ex malitia, eſt peccatum in Spiritum ſanctum, ſed tantum ex malitia quæ eſt cum contemptu impedientium peccatum. 22.q.14.1.o.item 4.c.item q.190. 1.ad 2.
15 Non omnis contemptus boni impedientis peccatum, eſt blaſphemia in Spiritum ſanctum, ſed tantum contemptus illorum quæ directè ducunt ad pœnitentiam & remiſſionem peccatorum. 22. quæſt. 105. 2. ad 2.
16 Hoc peccatum eſt generale ratione habitus, ſed eſt ſpeciale ratione contemptus.22.q.14.1.ad 3.
17 Blaſphemia in Spiritum ſanctum vt ſpeciale peccatum, eſt contemptus doni, quo homo retrahitur à peccato: non autem eſt peccatum ſequens ex eo.22. q.118, 5.ad 3.
18 Species eius ſecundum tertium modum .ſ. vt eſt peccatum ex malitia, ſunt ſex .ſ. deſperatio, præſumptio, impœnitentia, obſtinatio, impugnatio veritatis agnitæ, & inuidentia fraternæ gratiæ. 22. q.14. 2.o. item q.36.4.ad 2.
19 Hoc peccatum eſſe irremiſſibile, exponitur tripliciter à doctoribus, ſcilicet, vel quia eſt finalis impœnitentia, & ſic nullo modo remittitur. Vel quia quantum eſt de ſe, habet meritum vt non remittatur quantum ad pœnam. Vel quantum ad culpam, inquantum excludit ea, per quæ fit remiſſio peccatorum.1. q.64.2.c.item 22. q.14. 3.o. item q.118.5.ad 3.item 3. q.86.1.ad 2.item ad 3.

20 Hoc

20 Hoc peccatum eſt deſperatum ex parte peccantis, non autem ex parte Dei. 22. q. 14. 3. c. ad 1.

21 Homo poteſt primo ante alia peccata habere hoc peccatum, licèt rarò contingat. 22. q. 14. 4. o.

1 BONITAS DEI. Item. Bonitas Dei acquiritur à creatura rationali, tanquam perfectio eius obiectiua, ab aliis autem ſecundum ſimilitudinem tantum. 1. qō. 6. 1. ad 2. item q. 65. 2. c. fi. item 12. q. 1. 8. c.

2 Omne bonum eſt bonum ſola ſimilitudine diuinæ bonitatis. 1. qō. 105. 5. c.

3 Nihil diuinæ bonitatis participatione omnino caret. 1. q. 19. 4. ad 1. item q. 23. 4. ad 1.

4 Omnia opera Dei attribuuntur bonitati eius. 1. q. 105. 2. ad 2.

5 Vniuerſum perfectius participat & repræſentat bonitatem Dei, quàm quæcunque alia creatura. 1. q. 15. 2. c. item q. 47. 1. c. fin. item 2. ad 1.

6 Deum poſſumus aliqualiter intelligere, non intelligendo bonitatem eius, non autem intelligendo eum non eſſe bonum. 22. qō. 2. 8. ad 3.

7 Omnia ſunt bona bonitate Dei. 1. q. 6. 4. o. item 22. q. 23. 2. ad 1. item q. 27. 3. c.

8 Omnia ſunt bona bonitate Dei, vt principio effectiuo, exemplari, & finali. 1. q. 6. 4. o. item 22. q. 23. 2. ad 1. item q. 27. 3. c.

9 Deus vult quod ſua bonitas multiplicetur ex ſui ſimilitudine, propter ſe, ſicut propter finem operantis, & propter vtilitatem creaturæ, ſicut propter finem operis. 1. q. 44. 4. c. ad 3.

10 Quodlibet bonum ex additione alterius fit melius, præter optimum ſimplex, ex cuius participatione omnia ſunt bona. 12. qō. 34. 3. ad 2.

11 Differentia triplex bonitatis Dei, & creaturarum, ſ. quia ſolius Dei eſſentia eſt ſuum eſſe, & ei non adueniunt aliqua accidentia, & ad nihil aliud ordinatur ſicut ad finem. 1. q. 6. 3. c.

12 Per hoc quod Deus creauit omnia vt eſſent, non excluditur quin creauerit omnia propter ſuam bonitatem. 1. q. 65. 2. ad 1. fi.

13 * Quodlibet bonum creatum, eſt bonum particulare, ſed ſolus Deus eſt bonum vniuerſale. 1. q. 65. 1. ad 2. item q. 103. 2. c. item qō. 105. 4. c. item q. 106. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 9. 6. c.

14 Deus eſt ſua bonitas eſſentialiter. 1. q. 3. 2. c. item qō. 6. 3. o. item qō. 20. 1. ad 3. item q. 49. 3. c. item q. 62. 8. c. ad 2. item q. 100. 2. c. item q. 103. 2. c. item 12. q. 4. 4. c. item 22. q. 19. 1. c. item q. 23. 2. ad 1. item q. 24. 11. c. fi. item q. 27. 3. 4. c. item q. 34. 1. c. ad 1. item 1. q. 1. 1. c. item q. 20. 1. c.

15 Deus eſt verè, & propriè bonus. 1. q. 6. 1. o.

16 * Deus eſt ſummum bonum. 1. q. 6. 1. ad 2. o.

17 In omni bono ſummum bonum, ſcilicet Deus, deſideratur. 1. q. 6. 1. ad 1.

18 Habere ſpeciem, modum, & ordinem, non eſt de ratione boni increati, niſi ſicut in cauſa. 1. q. 6. 1. ad 1.

19 Bonum duplex, ſ. abſolutè, id eſt, cuius bonitas eſſet alio creato nō exiſtente, vt ſuppoſita, & ad aliud, id eſt, cuius bonitas non eſſet ſine alio creato, vt materia & accidentia. 12. q. 18. 4. c.

20 Bonum duplex, ſcilicet commutabile & incommutabile. 22. qō. 1. 1. ad 3.

ad 3.item 3. q.86.4.ad 1. item 5.c.
21 Bonum duplex,ſ. ſubſiſtens,vt perſonæ : & inhærens, vt accidentia.1 2. q.26.4.c.item 3.q.11. 5.ad 3.
22 Bonum ſimpliciter, dicitur dupliciter, ſ. abſolutè, & vniuerſaliter. 22. q.58.10.ad 2.
23 Quod eſt bonum ex ſuppoſitione,debet bonum iudicari.12. qõ.39.1.c.
24 Bonum particulare duplex,ſ.verum,id eſt, ordinabile ad principale bonum,ſcilicet ad vltimum finem,& falſum, ſed apparens, quod abducit à finali bono.22.q.23.7.c.item q.45. 1. ad 1.
25 Bonum triplex,ſcilicet honeſtum,vtile, & delectabile.1.q.5. 6.o. item 12.q.99. 5.c. item 22. q.45. 3.o.
26 Bonum duplex, ſcilicet propter ſe,id eſt, honeſtum, & propter aliud,id eſt,vtile.12.q.8.2.3.o.item 22.q.23.7.c.
27 Diuiſio boni eſt analogi, quia primo conuenit honeſto, ſecundo delectabili,tertio verò vtili.1. q.5. 6.ad 3.item 12. quæſt.8. 2. ad 2. item 3. ad 4.
28 ¶ Quid. Item. Bonum importat relationem rationis ad appetitum. 1.q.5.1.c.ad 1.item 3.ad 1.item q.16.1.3.c.
29 Bonum conſiſtit in hoc quod ſit aliquid appetibile. 1. q. 5. 1.c. ad 1. item 3.c.ad 1.item 5.c.item q.6.1.c. item 2.ad 2. item q. 16. 3. 4.c. item q.19.9.c.item q.48.1.c.item 12. q.29.1.c.
30 Bonum & pulchrum fundantur ſuper eandem rem, ſcilicet formam. Sed bonum reſpicit appetitum, pulchrum verò vim cognitiuam. 1. q. 5.4. ad 1.
31 Bonum eſt diffuſiuum ſuiipſius, vt finis, non autem vt efficiens. 1. q. 5.4. ad 2,
32 Bonum dicit rationem perfecti, & vltimi.1, q.5.1.c. ad 1. item 3. c.ad 1.item 5.c.ad 1.item q.6.3.c.item q.16. 3.4.c item 12. q.52.1.c.
33 Bonum conſiſtit principaliter & per ſe in perfectione & actu.1.q.48.5. 6.c.item q.49. 1.c.
34 In bonis ſimpliciter, & abſolutè, & ſecundum naturam ſuam, poteſt eſſe medium & extrema, ſ. ſuperfluum & diminutum, non autem in bonis ſimpliciter,id eſt,vniuerſaliter.22. q.58. 10.ad 2.
35 Non tantum finis, ſed etiam quæ ſunt ad finem, ex ipſo ordine habent rationem boni.22.q.33. 6.ad 3.
36 Bonum habet rationem cauſæ finalis.1.q.5.2.ad 1.item ad 2. item 4.o. item q.48.1.ad 2.
37 Bonum omnium menſuratorum & regulatorum, conſiſtit in attingendo ſuam regulam. 12. quæſt.19. 9.c. item qõ. 64. 1. 3. c. item q. 71.6.c. item 22.q.17.1.c. item qõ.23. 3.6,c, item q.27.6.c. item qõ. 58.3. c.
38 ¶ Ens. Item. Ratio boni primò præſupponit formam, per quam eſt ens,ſecundò virtutem effectiuam,qua eſt perfectum.1. q.5.4.c.
39 Omne ens eſt bonum, & econuerſo.1. q.5.3.o. item q.17.4.ad 2. item q.49.1.3.c.item 12.q.18.1.c.item 3.ad 3.
40 Omne ens eſt bonum, inquantum eſt perfectum, & in actu,1. q.5. 1.o. item q.48.1.c.item 12.q.18.1.2.3. 4. c.
41 Omne ens ſicut eſt bonum,ſic eſt appetibile.1. q.5.1.c.
42 Bonum ſecundum rationem finis eſt prius ente, ſed econuerſo ſecundum rationem formæ & ſimpliciter. 1. qõ. 5. 2.o. item 3. ad 4. item 4.c.
43 Bonum eſt communius ente, ſecundum cauſalitatem. 1. q. 5. 2. ad 2.

Bonum

44 Bonum ſimpliciter, dicitur ſecundum perfectionem vltimam,& bonum ſecundum quid,ſecundum perfectionem eſſentialem & primam, ſed ens econuerſo. 1.q.5.1.ad 1.item 12.q. 18.1.c.

45 Materia eſt bona ſimpliciter,licet ſit ens ſecundum quid.1. q.48. 3.c. item q.49.1.c.

46 Materia non eſt ens,nec bona, niſi in potentia.1.q.5. 3.ad 3.

47 In mathematicis non eſt bonum,quia non ſunt ſeparata ſecundum eſſe. 1.q.5.3.ad 4.

48 Bonum,& ens, & alia tranſcendentia conuertuntur ſecundum ſuppoſita,non autem ſecundum rationem.1.q.5.1.o.item q.11.1.o. item q. 16.3.o.item 4.c.item q. 17.4.ad 2.item q. 54.2.c.item q.59.2.ad 3. item 12.q.29.5.c.item 22.q.109.2.ad 1.item 3.q.10.3.c.

49 Vnitas pertinet ad rationem bonitatis. 1.q. 103.3.c.item 12.q.36.3.o.

50 Bonum,verum,& vnum,habent contraria,quia fundantur in ente, non autem ens,quia in nullo fundatur.1.q.17.4.o.

51 ¶ Verum. Item. Verum ſignificat rationem boni.1.q.82.3.ad 1.

52 Bonum & verum mutuò ſe includunt.1.q.16.4.ad 1.item q. 50.2.ad 3. item q.59.2.ad 3.item q.79.11.ad 2.item q.82.3.ad 1. item 4. ad 2. item q.87.4.ad 2.item 12.q.9.1.c.ad 3.item 22.q.109.2.ad 1.

53 Bonum eſt prius vero ſecundum appetitum,ſecundum rationem autem & ſimpliciter,eſt econuerſo.1.q.16.4.o.

54 Verum eſt ſimplicius, abſtractius, & abſolutius bono, & propinquius enti.1.q.16.4.c.item q.82.3.c.

55 Verum eſt in anima, ſed bonum eſt in rebus.1.qõ.16.1.c.item qõ. 82. 3.c.

56 Ratio veri eſt eadem in omnibus moralibus, non autem ratio boni.12. q.60.1.ad 1.

57 Bonum eſt primum cadens in apprehenſione rationis practicæ. 12. q. 94. 2.c.

58 Sicut bonum nominat illud,in quod tendit appetitus,ita verum nominat illud,in quod tendit intellectus.1 q.16.1.3. c.

59 Verum eſt bonum intellectus,& falſum eſt malum eius. 12. q.55. 4. c. item q.57.2.ad 3.item q.64.3.c.item 22.qu.1.3.ad 1.item q. 4. 5.c. ad 1.

60 Bonum eſt fortius malo.12.q.60.5.ad 4.

61 Bonum difficilius conſtituitur, quam malum.12.q.18.4.ad 3.item q.19. 6.ad 1.item 7.ad 3.item q.20.2.o.item q. 35.8.ad 1.item q.71. 4.ad 2.item 5.ad 1.item 22.q.79.3.ad 4.item q.110. 3.c.

62 In omni malo eſt aliquid boni.1.q.49.3. c.item q.103.7.ad 1. item q. 109.1.ad 1. item 12.q.18.1.c.ad 1. item q.35.6.c. item q.73.2.c.fi. item 22.q.172.6.c.

63 Bonum & virtus tranſumptiuè dicitur,etiam in malis. ſicut dicitur bonus latro.12.q.55.3.ad 1.item q.92.1.c.item 22.q.45.1.ad 1.item q. 47.13.c item 92.1.ad 1.

64 Omne malum fundatur in aliquo bono.1.q.103.7.ad 1.

65 Bonum & malum ex genere ſunt reſpectu obiecti. 12.q.18. 2.o.

66 Illud quod eſt ſecundum ſe malum ex genere,non poteſt eſſe bonum & licitum.22.q.110.3.c.

67 Malum aliquando dicitur contrarium bono, quia non priuatur totum bonum, ſed aliquid de bono remanet. 22. quæſtione 33. 5.c. princ.

68 Non omnis carentia boni eſt malum, ſed tantum debiti. 1.qõ. 48. 2. ad 1.

ad 1.item 3.c.ad 2. item 5.ad 1. item q.49. 1.c.

69 * Subiectum cuiuslibet mali eſt bonum deficiens, id eſt, in potentia. 1. q.11.2.ad 1.item q.17.4.ad 2.item q.48. 3.o.item q.49. 1.c. item 3. c. item q.103. 7.ad 1.

70 Bonum eſt naturaliter prius malo. 12. q.25. 2,o.

71 Bonum eſt cauſa mali, per accidens tantum.1. q.49. 1.o. item 3.c.item 12. q.75.1.o.

72 Cauſa mali non eſt niſi bonum deficiens.12. q.18. 1.ad 1.

73 Bonum & malum per accidens,id eſt,in concreto,contrariantur:ſed per ſe,id eſt,in abſtracto,opponuntur priuatiuè.1. qō.48. 1.ad 3.item 2.ad 1.item ad 2.

74 Bonum & malum dicuntur contraria , & ſunt genera, id eſt, generales conditiones omnium contrariorum.1. q.48.1.ad 1.

75 * Summum malum non contrariatur ſummo bono ſecundum rem, ſed ſecundum vocem. 1. q. 39. 3. ad 2.

76 Nullum malum opponitur ſummo bono contrariè , nec priuatiuè , niſi indirectè, id eſt, ſecundum rationem communem boni. 1. q.17. 4. ad 3.item q.49.3.ad 2.

77 Mala eſſe & fieri,non eſt bonum ſimpliciter : ſed tantum per accidens, inquantum ſunt occaſio bonorum.1, q.19.9.o.

78 Malum tollit totum bonum ſibi oppoſitum & minuit habilitatem : non autem tollit ſubiectum eius.1.q.48.4.o. item 12. q.85. 1,2.4.o.item q.93. 6.ad 2.

79 Malum corrumpit bonum ſibi oppoſitum formaliter , & priuatiuè, non autem effectiuè.1. qō.48. 1, ad 4. item q.49. 3. c, item 12.q.85. 1.ad 4.

80 Inter bonum & malum ciuile, vel ad alterum , eſt medium , non autem abſolutè.1.q.48.1.ad 3. item 12. q.18. 8.ad 1.

81 Bonitas creaturæ non eſt eius eſſentia.1. q.6. 3.ad 3.

82 * Nulla creatura eſt bona per eſſentiam.1,q.6.3.o,item q.103.2.c.item 12.q.2.8.c.item q.9.6.c.

83 Maximum bonum in creaturis eſt bonum ordinis vniuerſi. 1. q.22. 4. c.item q.25.6.ad 3.item q.47. 2.c. item q.49. 2.c. item q.50. 3. c.fi. item 22. q.122.2.c.

84 Cuiuslibet creaturæ ſecundum ſe conſideratæ, duplex eſt bonitas , ſc. eſſentialis, & accidentalis.1. q.25. 6.c.

85 Creatura ex eſſe vel eſſentia , eſt bona ſecundum quid, ſed ex accidentibus eſt bona ſimpliciter. 1. q.5.1.ad 1.

86 Ipſum vniuerſum , & quælibet creatura , poteſt eſſe melior quàm ſit bonitate accidentali, non autem eſſentiali.1.q.25.6.o.

87 * Qualibet re creata poteſt eſſe alia res creata melior, bonitate eſſentiali,& accidentali.1.q 25.6.o.

88 Bonum cuiuslibet creaturæ conſiſtit in ſpecie,modo,& ordine.1. qō. 5. 5.o.item q.6. 1.ad 1. item 12. q.63. 2.ad 3. item q.85. 4.o. item 22. q.19.11.c.item q.27.6.ad 1. item qō.109. 2.c. ad 3.item q. 141.1.c.

89 ¶ Hominis. Item. Homo dicitur bonus ſimpliciter , ſecundum voluntatem , quia ipſa imperat cuilibet potentiæ. Secundum quid autem, per intellectum,vel alias potentias.1.q.4. 5.ad 3. item q.48.6.c. item 12.q.4.c.item q.56.3.c.item q.66.3. ad 2.

90 Bonum hominis,vt eſt homo, eſt bonum ſecundum rationem , non autem ſecundum ſenſum.1. q.49. 3. ad 5. item 12. q.71. 2.c. item 22.q. 123.1.2.c. item q.129.3.c. item q.141.1.6.c.

91 Bonum

91 Bonum hominis conſiſtit principaliter in actibus interioribus. 22. qō. 27.6.ad 3.item q.30.4.0.

92 Bonum hominis conſiſtit in coniunctione eius ad Deum.12.q.98.5.ad 2.item 22.q.27.6.ad 3.item q.30.4.0. item q.186.1.c.

93 Totum bonum hominis conſiſtit in ſubiectione eius ad Deum.22.q.19.11.c.item q.81.7.c.item q.104.4.ad 2.

94 Omnes homines appetunt vnum bonum formaliter, non autem materialiter.12.q.1.7.0.

95 * Homo naturaliter in bonum tendit.22.q.34.5.0.

96 Bonum cuiuſlibet virtutis, eſt conueniens homini ſecundum rationem, ideo conuenit ei naturaliter.12.q.54.3.c.

97 Impoſſibile eſt,quod aliquis homo ſit bonus,niſi ſit bene proportionatus bono communi.12. q.92.1.ad 3.

98 Qui quærit bonum commune, quærit proprium,quia bonum proprium non poteſt eſſe ſine communi,& bona diſpoſitio partis,eſt in reſpectu ad totum.22.q.47.10.ad 2.item q.61.1.ad 3.

99 Omne bonum creatum eſt minus bono hominis obiectiuo , non autem intrinſeco,& inhærenti.12.q.2.8.ad 3.

100 Bonum animæ eſt melius bono corporis,& hoc,bonis exterioribus , & bonum vitæ contemplatiuæ,bono actiua.12.q.2.5.c.item 22.q.104.3.c. item q.152.2.4.c.

101 Bonum multitudinis eſt maius quàm bonum vnius qui eſt de multitudine,non autem quam bonum vnius extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur.22.q.39.2.ad 2.

102 In ſpiritualibus bonis debet homo ſemper ſibi magis prouidere quàm aliis,ſed in temporalibus,laudabiliter liberalis facit econuerſo. 22. q.117. 1. ad 1.

103 Bonum hominis triplex.ſ.animæ , corporis,& exteriora.12.q.84. 4.c. item 22.q.73.3.c.item q.65.3.ad 2.item q.104.3.c.item q.118.5.c. item q.152.2.4.c.item q.186.7.c.

104 Bonum hominis duplex,ſcilicet ſimpliciter,id eſt,vltimus finis eius,& omnia ducentia in eum,& bonum ſecundum quid,id eſt,vt nunc vel ſecundum aliquid bonum.12.q.114.10.c.item 22. qō.23.7.c.

105 Bona hominis triplicia,ſcilicet minima,vt bona fortunæ,media, id eſt, naturalia , & magna , id eſt, habitus virtuoſi. Et eorum triplex eſt fructus , ſcilicet fructus honeſtæ conuerſationis , ſacræ deuotionis, & iocundæ pietatis.12.q.87.4.c.item 22. qo. 108.4. c.item q. 118. 3.c

106 In bonis corporis hominis tria ſunt per ordinem.ſ.integritas corporis, quies & delectatio ſenſus,& vſus membrorum. Primum tollitur per occiſionem vel mutilationem , ſecundum per verbera, tertium per carcerem.22.q.65.3.c.

107 Bonum vnius hominis continuatur alteri dupliciter.ſ.per charitatem, & per intentionem facientis.5.q.82.6.ad 3.

108 Bonum naturæ hominis triplex. ſc. principia naturæ cum proprietatibus eius,inclinatio ad virtutes,& originalis iuſtitia.Tertium totaliter tollitur per peccatum. Secundum minuitur,primum autem integrum manet.12. q.85.1.2.4.0.item q.93.6.ad 2.item 22. q.10.4.c. item q.23.7.ad 1.item q.33.5.c.

109 Bonum proportionatum communi ſtatui naturæ eſt vt in pluribus, excedens verò vt in paucioribus,defectus autem econuerſo.1. q. 23.7. ad 3.

110 Eccleſiae. Item. Bona eccleſiaſtica debent diuidi in quatuor partes, quarum vna debetur epiſcopo, alia fabricæ, tertia pauperibus, & quarta beneficiato. 22. q. 185. 7. c.

111 In neceſſitate non debent emi poſſeſſiones de bonis eccleſiaſticis, nec in theſauris reponi. 22. q. 175. 7 ad 4.

112 Epiſcopi & alii clerici habent verum dominium bonorum propriorum, non autem eccleſiaſticorum, ſed tantum ſunt diſpenſatores. 22. qõ. 63. 2. ad 1. item q. 119. 3. ad 1. item q. 185. 7. c.

113 Epiſcopi & clerici poſſunt diſponere de ſua quarta, ſicut de bonis propriis. 22. q. 185. 7. c.

114 Epiſcopi & clerici poſſunt dare moderatè ſuis conſanguineis de bonis eccleſiaſticis, in ſuum vſum deputatis. 22. q. 185. 7. ad 2.

115 Epiſcopi & clerici peccant, ſi in articulo neceſſitatis poſſunt viuere de patrimonio, & viuant de bonis eccleſiaſticis. 22. q. 185. 7. ad 3. item q. 187. 4. ad 1.

116 Si epiſcopi vel clerici retinent ſibi de bonis eccleſiaſticis diuiſis vel indiuiſis, notabiliter vltra quartam, peccant mortaliter. 22. qõ. 185. 7. cor.

117 Prælatus tripliciter ſurripit bona Eccleſiæ, & tenetur reſtituere. ſ. ſi rẽ Eccleſiæ non ſibi deputatam, ſed alteri ſibi vſurparet: putà ſi epiſcopus vſurparet ſibi rem capituli, ſi rem Eccleſiæ ſuę cuſtodiæ deputatam in alterius dominium transferat, putà conſanguinei vel amici, & ſi ſolo animo ſurriperet, dum ſcilicet incepit habere animum poſſidendi eam vt ſuam, & non nomine Eccleſię. 22. q. 62. 5. ad 5. item q. 185. 7. c.

118 Malè diſpenſans bona hoſpitalis, tenetur reſtituere, non autem diſpenſans bona beneficij, quoad ſuam portionem, ſed tenetur pœnitere. 22. q. 62. 5. ad 5. item q. 185. 7. c. prin.

119 Bona temporalia quaſi nihil ſunt, reſpectu futurorum. 22. qõ. 36. 2. c. fin.

120 Bona temporalia ſecundum ſe ſunt bona, ſecundum quid, ſed vt ducunt ad beatitudinem, ſunt bona ſimpliciter. 12. q. 114. 10. c.

121 Bona exteriora, vt diuitiæ & honores, ſunt bona ſimpliciter, id eſt, abſolutè & ſecundum naturam ſuam, non tamen omnibus modis, & circa hæc eſt iuſtitia, ſed virtutes ſunt bona ſimpliciter, id eſt, vniuerſaliter. 22. q. 58. 10. ad 2.

122 Exteriora bona, ſunt bona inſtrumentaliter, non autem principaliter, licet ſecundum Stoicos ſint nulla. 12. qu. 59. 3. c. item 22. q. 58. 10. ad 2. item q. 125. 4. ad 3. item 3. q. 15. 6. ad 2.

123 Bona temporalia non ſunt præmia virtutum, nec ſubtractio eorum eſt pœna peccati principaliter. 12. q. 87. 7. c. ad 2. item q. 108. 3. ad 4.

124 Bona temporalia ſunt eius, cui Deus concedit, quoad proprietatem, ſed quoad vſum, ſunt etiam aliorum. 22. q. 32. 5. ad 2.

125 Deus dat iuſtis tantum de bonis & malis temporalibus, quantum expedit eis ad beatitudinem. 12. q. 87. 7. ad 2. item q. 114. 10. c.

126 Deus dat malis bona temporalia, & bonis mala temporalia, vt eis reſeruet maiora, id eſt, æterna. 12. q. 87. 7. ad 2.

127 Bona temporalia dantur indignis à Deo ad correptionem, vel ad damnationem eorum. 12. q. 87. 7. ad 2. item 22. q. 36. 2. c. fi.

128 Omnia temporalia bona, & mala æqualiter eueniunt bonis & malis, quoad ſubſtantiam, non autem quoad finem. 12. q. 114. 10. ad 4.

129 Temporalia nullius momenti ſunt, reſpectu ſpiritualium. 12. q. 2. 6. c. fi. item

item q.87.7. ad 2.item 22. q.36. 2.c.fi.

130 Bona ſpiritualia ſatiant in perpetuum, non autem temporalia, quia temporalia paulatim ſumuntur & corrumpuntur.12.q.31. 5.c.item q.32.2.c.fin.

131 Bona temporalia non habita appetuntur, ſed habita faſtidiunt, ſpiritualia vero econuerſo.12.q.2.1.ad 3.item q6.32.1.c.fi.item q6.33.2.0.

132 Bona ſpiritualia non ſapiunt habentibus affectum infectum amore delectationum corporalium,& præcipue venerearum. 22.q.20/4.c. item q.46.2.c.

133 Bona ſpiritualia poſſunt ſimul à multis integrè poſſideri, non autem corporalia.12.q.28.4.ad 2.item 3.q.23.1. ad 3.

134 Promiſſiones bonorum temporalium in veteri lege,fuerunt figuræ ſpiritualium in noua lege.12.q.114.10.ad 1.

135 Bonum morale præcipuè conſiſtit in conuerſione ad Deum,& malum in auerſione.22.q.39.2.ad 2.

136 Bonum & malum ſpeciali modo. ſ. morale, inuenitur in habentibus electionem.1.q.48.5.c.

137 Bonum in naturalibus & moralibus duplex.ſ.eſſentiale & accidentale. 12.q.18.3.ad 3.

138 Omne bonum honeſtum vel vtile,eſt bonum morale, non autem omne delectabile, eſt bonum moraliter, quia illa dicuntur ſecundum rationem,illud autem ſecundum appetitum.12.q. 34.2. ad 1.

139 Boni mores dicuntur, qui rationi congruunt, mali verò qui à ratione diſcordant.12.q.100.1.c.

140 Bonum non contrariatur bono in moralibus, ſed tantum in aliis. 12.q. 31.8.ad 1.

141 * Virtus eſt bona ſeipſa,non autem per aliam bonitatem. 12. q. 55.4. ad 1.

142 * Bonum quod ponitur in diffinitione virtutis,non eſt bonum tranſcendens, ſed bonum rationis.12.q.54.3. ad 2.item q.55.4.ad 2.

143 Ad bonum operandum requiritur virtus moralis inclinans,& prudentia dirigens.12.q.113. 1.ad 2.

144 Actus exterior addit ad bonitatem vel malitiam,ex obiecto vel circunſtantiis,actui voluntatis,non autem ex fine,niſi actus voluntatis fiat melior vel peior tripliciter,ſcilicet ſecundum numerum extenſiuè, vel intenſiuè.12.q.20.4.0.item q.24.3.c.item 22.q.76.4.ad 2.

145 Eadem bonitas vel malitia ex fine eſt actus exterioris, & actus voluntatis,non autem aliæ.12.q.20.3.0.item 4.ad 2.

146 Tota bonitas vel malitia actus exterioris ex fine, eſt ex actu voluntatis,non autem aliæ,ſed econuerſo.12.q.2.0.

147 Bonitas & malitia ex fine,prius eſt in actu voluntatis,quàm in actu exteriori.Similiter quæ eſt ex obiecto,vel circunſtantiis,vt eſt in executione operis.Sed vt eſt in ordinatione & apprehenſione rationis, eſt econuerſo.12.q.20.1.0.

BOS habet quinque vtilitates,ſcilicet quia immolatur,arat, comeditur,lac & corium dat.Ideo furans reddebat quinque pro vno. 12.q. 105,2.ad 9.

BRACHIVM ſignificat potentiam operatiuam,quæ tripliciter impeditur.ſ.à Deo,à Diabolo,& ab vtroque.1.q.1. 10.ad 3.

BVBO nocte paſtum quærit. Ideo ſignificat luxorioſos, qui delectari quærunt in nocturnis operibus quæ agunt. 12.q.102.6.ad 1.cor. 3.

Bvccella quam porrexit Chriſtus Iudæ, non fuit corpus Chriſti, ſed purus panis.3.q.81.2.ad 3.

C

1 Cadere non permittit Deus aliquos, niſi alios erigat. 1. q. 23. 6. ad 1.

1 Cain. Item. Reprobatur verbum Cain dicentis: Maior eſt iniquitas mea quàm vt veniam merear, quia miſericordia Dei peccantibus per pœnitentiam veniam præbet, abſque vllo termino. 3.qo. 84. 10.c.fi.

1 Calix debet eſſe de auro, vel argento, vel ſtanno. 3.qō. 83. 3.ad 6.

2 Sicut non poteſt facere aliquis Eccleſiæ Prælatus, quod calix conſecratus, deſinat eſſe conſecratus ſi maneat integer, ſic multo minus poteſt facere, vt homo Deo conſecratus quandiu viuit, conſecratus eſſe deſiſtat, & quod ille qui profeſſus eſt religionem, non ſit religioſus. 22.q.88. 11.c.

1 Si calor ſubſiſteret, ita calefaceret, ſicut nunc inhærens.1. qō.56. 1.c.

2 Calor naturalis agit in virtute animæ, vt inſtrumentum eius.1.q.115.1. ad 5. item q.118. 1. ad 3.

3 Calor naturalis digerendo generat pinguedinem quæ ipſum conſeruat, quaſi eius nutrimentum.22.q.82.ad 2.

4 Calor diſponens ad formam ignis, manet poſt aduentum eius, non quidem idem numero, ſed idem ſpecie, quia non eſt idem ſubiectum eius.3. q.7.13. ad 2. item q.9. 3. ad 2.

5 Ignis quantumcunque calidus, non calefaceret, niſi eſſet motus cœli.12. q.109.1.c.

6 Calor & aliæ qualitates tangibiles erunt in corpore glorioſo ex natura ſua, quæ non erunt reductæ ad medium rei, ſecundum æquidiſtantiam ab extremis acceptum, ſed ad medium proportionis, ſecundum quod competit optimè complexioni humanæ in ſingulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum eſt delectabiliſſimus, quia potentia ſemper delectatur in conuenienti, & triſtatur in exceſſu.3.q.54. 2.ad 1.item ad 2.

7 Virtus in ſemine, agit per triplicem calorem, ſcilicet animalis, elementi, & cœli.1.q.118.3.ad 3.

Calvariae locus dicitur communis locus decollatorum, non autem à capite Adæ ibi ſepulti.3.q.46. 10.ad 1.

1 Calvmnia eſt falſa & malitioſa impoſitio criminis.22. q.68.3. c. ad 1.

2 Calumnia eſt defenſio criminis, per fraudes, dolos, & mendacia. 22. q. 69.2.3.c.

3 Ars campſoria vtitur de ſe numiſmate ad debitum & idoneum vſum, ratio eſt, quia illud lucrum, vel illud plus quod accipitur à campſoribus in tali permutatione monetæ, non accipitur ratione pecuniæ quæ de ſe non parit pecuniam, ſeu de ſe eſt inuendibilis, ſed ad vitādum damnum, ſiue ratione periculi vel intereſſe, vt ſubueniatur ſalariis penſionum domorum miniſtrorúmque, & laboribus & expenſis, in arte neceſſaria & licita, ne fruſtra ponant operam & ſudorem ſuum ad vtilitatem aliorum.22.q.78. 2.ad 4.

1 Canis in veteri lege non offerebatur, quia erat erat animal immūdum.

Nec

Nec redimebatur, quia eo vtebantur idololatræ in ſuis ſacrificiis. Et ſignificat rapacitatem, de qua non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur. 12.q.102.3.ad 7. item 22.q.86.3.ad 3.

2 Canis videtur vti ſyllogiſmo diuiſiuo. 12.q.13.2.ar.3.ad 3.

CANONICVS regularis poteſt tranſire ad religionem monachorum, & non econuerſo, niſi ſint laici. 22.q.189.8.ad 2.

1 CANTVS, & laus vocalis erit in beatis poſt reſurrectionem. 22.q.13.4.co.

2 Cantus, & laus vocalis Dei, ſalubriter fit in Eccleſia, ad deuotionem excitandam. 22.q.91.o.

3 Cantus theatricus, vel aliquod aliud artificiale organum in Eccleſia ad delectationem, vel oſtentationem, improbatur. 22.q.91.2.ad 2. item ad 4.

4 Diaconi & prælati non debent cantibus inſiſtere, ſed prædicationi, doctrinæ, & eleemoſynis. 22.q.91.3.ad 3.

CAPACITAS duplex, ſ. naturalis potentiæ, & obedientialis. Prima ſemper impletur ſecundum genus ſingulorum, & non ſecundum quodlibet indiuiduum, ſecunda verò neutro modo. 3.q.1.3.ad 3.

1 * CAPITALE vitium dicitur à capite membro, quia pœna capitis punitur, vel quia eſt cauſa finalis per ſe multorum peccatorum. 12. qõ.84.3.4.o. item 22.q.34.5.c. item q.35.4.c. item q.118.7.8.c. item q.148.5.c. item q.153.4.o. item q.158.5.6.c. ad 2.

2 Capitalia dicuntur, quia vt in pluribus, alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod vitium ex bono oriatur, * per abuſum vt ex obiecto, non autem ex principio. 22.q.55.4.ad 1.

3 Vitia capitalia dicuntur à fine proprio, non quidem omnium, ſed eorum ex quibus ſæpius alia oriuntur, non autem ab vltimo. 22. qõ.34.5.c. item q.35.4.c. item q.36.4.ad 1.

4 Diuiſio. Item. Vitia capitalia ſunt tantum ſeptem, ad quæ omnia alia reducuntur, ſc. vana gloria, accidia, inuidia, ira, auaritia, gula, & luxuria. 12.q.84.4.o.

5 Capitulum. Item. Prælatus præeſt in capitulo, ſicut iudex in foro iudiciali. 22.q.33.7.ad 1.

1 CAPVT naturale habet tria reſpectu aliorum membrorum, ſc. ordinem, perfectionem, & virtutem influendi. 3.q.8.1.8.c.

2 Caput ſignificat multa, ſecundum ſimilitudines ad multas proprietates eius. 12.q.84.3.4.o. item 3.q.8.1.8.c.

3 Omnes operationes animales à capite principium habent. 3.q.8.1.c.

4 Caput influit in alia membra dupliciter, ſc. intra & extra, gubernando actiones exteriores. 3.q.8.6.7.c.

5 In capite vigent omnes ſenſus, in cæteris verò membris eſt tantum vnus ſenſus, ſcilicet tactus. 3.q.8.1.c. item q.66.7.ad 3.

1 CHARACTER non eſt propriè in genere, nec in ſpecie, ſed reductiuè, ſicut ens incompletum, quia eſt potentia inſtrumentalis. 3.qõ.63.2.c.fin.

2 Character eſt in ſecunda ſpecie qualitatis. 3.q.63.2.o.

3 Diffinitio triplex characteris. 3.q.63.3.5.o. item q.72.5.c.

4 Character eſt potentia, qua renati in vitam ſpiritualem, poſſunt facere operationes ſimiles virtutibus, quibus ſacramenta efficaciam habent. 3.q.72.5.c.

5 Character eſt duplex, ſcilicet potentia actiua, & paſſiua. 3.q.63.2.c.

6 Character eſt ſacramentum, & res ſacramenti. 3.qõ.63.3.ad 2. item 6. ad 3.

ad 3.item q.66.1.b.item c.item 12.ad 1.

7 Character habet rationem ſigni,ratione ſacramenti ſenſibilis, & ratione configurationis. 3.q.63.1.ad 2.item 2.ad 4.

8 Character eſt participatio ſacerdotij Chriſti. 3.q.63.3.5.c. item q.65. 3.ad 3.

9 ¶ Subiectum. Item. Character eſt ſubiectiuè in anima, ſicut virtus inſtrumentalis. 3. q. 50. 4. ad 3. item q.63.2.c.item 5.ad 1.item ad 2. item q.64.1.c.

10 Character eſt ſubiectiuè in potentia animæ, & non immediatè in eſſentia animæ.3.q.63.4.o.

11 Character eſt principaliter in potentia intellectiua, & ſecundario in affectiua.3.q.63.4.ad 3.item 5.c.

12 Character ſemper manet, etiam in damnatis, quia eſt indelebilis. 3. q.50.4.ad 3.item q.63.2. c. item 5. o. item q. 64.4.o.ad 3. item qō. 66.9.c.item q.82.8.c.

13 Chriſtus nullum habuit characterem.3.q.63.5.6.c.

14 Chriſtus eſt character patris.3.q.63.1.ad 2.

15 ¶ Comparatio.Item.Non habens characterem baptiſmi nullum alium recipere poteſt, quia ille præſupponitur de neceſſitate ab omni alio. 3.q.72.6.o.

16 Character baptiſmi eſt alius à charactere confirmationis & ordinis, quia ſunt ad diſtinctos actus. 3.q.72.5.c.

17 Character baptiſmi,eſt potentia paſſiua, ſed character confirmationis & ordinis,eſt potentia actiua.3.q.63.3.c.

18 Character eſt à tota Trinitate:ſed appropriatur filio.3.q.64.1.c.

19 Character ſacramentalis eſt propriè character Chriſti, tanquam ducis; quo configurantur fideles ſacerdotio Chriſti.3.q.63.3.o.

20 Character ſecundum omnes imprimitur in quibuſdam ſacramentis. 3. q.63.1.o.

21 Character imprimitur ſolum in ſacramentis nouæ legis.3.q.62.6.ad 3. item q.63.1.ad 3.item 2.c.

22 Character imprimitur ſolum in tribus ſacramentis, ſcilicet baptiſmo, confirmatione,& ordine.3.q.63.6.o.itē q.72.5.o.item q.80.10.ad 1.

23 Character eſt cauſa gratiæ ſacramentalis. 3. qō. 63. 2. o. item qō. 69. 10. c.

24 Per characterem deputantur fideles ad actus conuenientes præſenti Eccleſiæ, per prædeſtinationem verò ad præmium vitæ æternæ. 3.q. 63.1.ad 1.item 2.c.

25 Character beſtiæ,eſt obſtinata malitia,vel profeſſio illiciti cultus. 3.q. 63.3.ad 3.

Charadrion eſt auis garrula, ideo ſignificat loquaces. 12. q. 102. 6. ad 1.fin.

1 Charitas eſt accidens.22.q.23.3.ad 3.

2 Charitas eſt habitus in anima creatus, contra magiſtrum ſententiarum.22.q.23.2.o.

3 Charitas eſt virtus.22.q.23.3.o.item q.27.1.c.

4 * Charitas poteſt dici virtus generalis. 22. q.58.6. c. item 3.qō. 85. 2. ad 1.

5 Charitas poteſt dici virtus generalis, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum diuinum.Sed vt reſpicit bonum diuinum vt proprium obiectum, eſt virtus ſpiritualis. 22. q. 58. 6.c. item 3.q.85.2. ad 1.

6 Charitas eſt amicitia.12.q.65.5.c. item q.66.6.ad 2.item 22.q.23.1.0. item q.24.2.c.

7 Charitas eſt radix omnium virtutũ. 12.q.62.4.c.item q.65.5.ad 2.item q.71.4.c.item q.84.1.ad 1.item 22.q.23.8.ad 2. item q.139.2. ad 2.

8 Charitas eſt mater omnium virtutum.12.q.62.4.c. item 22.q.23.8. ad 3.item q.186.7.ad 1.

9 * Charitas eſt forma omnium virtutum.12.q.62.4.c. item 22. q.4.3.0. item q.23.8.item q.24.11.ad 4.

10 Charitas qua formaliter diligimus, eſt quædam participatio diuinæ charitatis,quæ Deus eſt.22.q.23.2. ad 1.item 3. ad 3. item q. 24. 2. ad 1.item 7.c.

11 Charitas eſt amor Dei, non qualiſcunque, ſed quo diligitur Deus, vt beatitudinis obiectum. 12. q. 65.5. ad 1. item q.109.3.ad 1. item q. 103.3.ad 1.item ad 3.item 22.q.23.4.c.

12 Charitas non poteſt eſſe informis.22.q.24.12.ad 4.item q.45.4.c.item q.136.3.c.item 3.q.79.1.c.fi.

13 Actus charitatis duplex,ſ.elicitus & imperatus.3.q.85.2.ad 1.

14 * Motus mentis humanæ in fruitione Dei, in qua conſiſtit vita æterna, eſt actus charitatis.12.q.114.4.c.

15 Obiectum charitatis proprium & principale, & formale, eſt bonitas ſumma,id eſt,Dei.22.q.4.3.2.item q. 13.2.c. item q.23.5.ad 2. item q.24.1.c.item 4.ad 2.

16 Charitas pro obiecto habet vltimum finem, ſc.beatitudinem æternam. 22.q.23.4.ad 2.item q.24.1.ad 3.item 10.c. item q.44.5.c.

17 Charitas habet duo obiecta,ſ.principale,i.bonitatem Dei, & ſecundarium,id eſt,bonum proximi.22.q.32.2.ad 3.item q.66.6.c.

18 Charitas diligit proximum propter Deum, ideo obiectum eius propriè eſt Deus.22.q.1.1.ad 3.item 3.ad 1.item q.23.5.ad 1.

19 Charitas tendit in vltimum finem ſub ratione finis vltimi, quod non conuenit alicui alt ri virtuti.22.q.26.1.c.

20 Dilectio Dei,eſt finis dilectionis proximi.22.q.44.2.0.

21 * Charitas viæ non poteſt æquari charitati patriæ.1.q.117.2.ad 3.item 12.q.67.6.ad 3.

22 Charitas ſuperexcedit facultatem totius nomine. 12.qõ.113. 9. ad 2. item 22.q.24.2.3.c.

23 Charitas eſt nobilior anima Chriſti & aliorum, ſecundum quid, non autem ſimpliciter.22.q.23.3.c.

24 Donum ſapientiæ correſpondet charitati. 22. q.23. princ. item q.45. princ.

25 Charitas eſt potiſſima virtutum.1.q.117.2.ad 3.item 12.q.66.6.0.item 22.q.23.6.0.item q.24.4.ad 2.item q.30.4.0.item q.34.5. ad 1.item q.117.6.c.ad 1.item q.157.4.ad 2.

26 Quilibet habens charitatem, habet omnes alias virtutes. 12. qõ.65. 3.5.0.

27 Nulla vera virtus poteſt eſſe ſine charitatè. 12.qõ.65.2.4.6. item qõ. 71.4.c.item 22.q.23.7.0.item q.51.2.c.item q.108.2,ad 2.

28 Charitas eſt maior aliis, quia propinquius ſe habet ad obiectum ſuum, ſcilicet ad Deum, quam fides & ſpes.Ideo nobilior eſt eis. 12. q. 66. 6.0.item 22.q.23.6.c.

29 Sola charitas imperat omni virtuti.12. q.114. 4.0.

30 Charitas ponitur in diffinitione cuiuſlibet virtutis, non quidem eſſentialiter, ſed quia ab ea dependent.12.q.62.2.ad 3.item 22.q.23.4.1.

31 Nulla virtus habet tantam inclinationem ad ſuum actum, nec ita delectabiliter operatur, ſicut charitas. 22.q.23.2.c.fi.
32 Omnia præcepta moralia fundantur in præceptis charitatis. 3.q.47.2. ad 1.
33 Charitas coniungit Deo realiter, & attingit ipſum realiter, non autem fides, nec ſpes. 22.q.45.2.c.fi. item 4.c. item 6.ad 2. item q.172. 4.c. item q.184.1.c.ad 2.
34 Sapientia etſi differat à charitate, tamen præſupponit eam. Et ex hoc ipſo diuidit inter filios perditionis & regni. 22.q.45.4.ad 3.
35 Charitas facit tendere in Deum, vniendo affectum hominis Deo, ſpes autem vt adipiſcendo. 22.q.17.6.ad 3.
36 Sub charitate comprehenditur omnis alia amicitia & dilectio licita, non autem illicita, quia charitas non poteſt eſſe cum peccato mortali. 22.q.45.4.c.
37 Quicquid pertinet ad donum vel virtutem fortitudinis, poteſt etiam ad charitatem pertinere. 22.q.139.2.ad 2.
38 Voluntas eſt ſubiectum charitatis. 1.q. 59.4.ad 3. item q.82.5.ad 2. item 12.q.56.6.c. item q.57.1.c.
39 Charitas impropriè dicitur eſſe in concupiſcibili. 1.q.82.5.ad 2.
40 * Charitas non eſt in nobis naturaliter, nec cauſatur ex actibus noſtris, ſed infunditur à Deo. 22.q.24.2.o. item 3.10.c. item q.171.2.ad 1.
41 Charitas eſt in omnibus habentibus gratiam gratum facientem. 22.q. 8.4.c. item q.47.1.4.c.
42 Charitas augetur eſſentialiter. 12.q.52.1.o. item q.66.1.o.
43 Charitas non augetur per additionem, ſed per intenſionem, ſecundum acceſſum ad terminum. 12.q.52.2.o. item 22.q.23.5.o.
44 Viſio beata, charitas, & huiuſmodi, quæ pertinent ad præmium eſſentiale, non augentur in beatis, ex quo iam ſunt effecti beati. 22.q.24. 3.ad 3.
45 * Charitas poteſt augeri in infinitum. 22.q.24.7.o.
46 Quilibet actus charitatis diſponit ad charitatis augmentum, reddendo hominem promptiorem ad iterum agendum, & habilitate creſcente, donec conetur ad perfectum, & tunc actu augetur. 22. qõ. 24.6.o.
47 Charitas vnico actu augetur, ſi fiat cum toto conatu, non autem aliter. 12.q.52.3.o. item 22.q.24.6.o.
48 Charitas non poteſt minui. 22.q.24.10.o.
49 Charitas non poteſt amitti per peccatum veniale. 12. q.71. 4.c. item q.78.2.ad 1. item q.88.1.ad 2.
50 Veniale peccatum non contrariatur habitui charitatis, ſed feruori actus eius, quem minuit. 12.q.71.4.c. item 22.q.24.8.ad 2. item q. 54. 3.c. item q.107.3.ad 2. item 3.q.79.4.c. item q.87.1.2.c.
51 Charitas viæ poteſt amitti, non autem charitas patriæ. 22. qõ. 24. 11.o.
52 Charitas quolibet peccato mortali amittitur. 12.qõ.71.3.c. fin. item 4.c. item 22.q.24.12.o. item q.45.4.c. item 3.q.79. 6. ad 2. item q. 84.10.c.
53 Charitas habet modum quoad actus quos imperat, non autem quoad actum quem elicit. 3.q.85.2.ad 1.
54 * Charitas datur ſecundum menſuram ſubiecti, id eſt, ſecundum capacitatem naturæ, & conatum. 1.q.62.6.o. item 22.q.24.3.o. item 3. q. 69.8. ad 4.

55 Gradus charitatis triplex,ſcilicet incipientium, proficientium,& perfectorum.22.q.24.9.o.item quæſt.183.4.o.item q.184.2.o.item 3.ad 2.

56 Beatitudo datur ſecundum diuerſos gradus charitatis.1. q.12. 6.c.item 22.q.24.3.ad 2.item 3.q.55.1.ad 3.

57 NVMERVS. Item. Eadem numero eſt charitas Dei & proximi.22.q.17.3.c.ſi.item q.18.2.ad 3. item q.23.5.o. item q.25.1.o. item q.81. 4.ad 3.item q.103. 3.ad 2.

58 Charitas viæ manet eadem numero in patria.12. q.67. 7. o. item qõ. 111. 3. ad 2.

59 Ordo. Item. Charitas habet ordinem. 22. q.26. 1.o.

60 Ordo charitatis attenditur ſecundum affectum & effectum. 22. qõ. 26.6.o.

61 Dilectio Dei eſt prior dilectione proximi, ordine perfectionis & dignitatis,ſed econuerſo, ordine generationis & diſpoſitionis.12.q.68. 8. ad 2.

62 Ordo charitatis cadit in præcepto. 22. q. 44. 8.o.

63 * Ordo charitatis manebit in patria. 22. q.26. 13.o.

64 In patria nullus erit ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum. 22. q.26. 13.o.

65 Cognitio. Item. Nullus poteſt certò cognoſcere ſe habere charitatem, vel gratiam,niſi ſibi diuinitus reueletur.12. q.112. 5.o.item 3. q.80. 4. ad 5.

66 Cognitio non eſt obiectum charitatis , ſed Deus cognitus.12. q.76. 6. ad 2.

67 Effectus charitatis ſunt duodecim , ſcilicet vita ſpiritualis , obſeruantia mandatorum , protectio contra aduerſa, beatitudo, venia, illuminatio, lætitia, pax, amicitia, libertas, filiatio Dei,& expulſio timoris. 3. q.89.6.c.

68 Charitas immediatè tradit hominem Deo , adhærendo ei per ſpiritus vnionem. Et eſt religionis principium , qua mediante opera diuini cultus facit.22.q.82.2.ad 1.

69 Charitas quantumcunque minima , poteſt reſiſtere cuilibet tentationi. 3.q.62.6.ad 3.item q.70. 4.c.

70 Charitas facit homines deiformes , ſupra homines conuerſari in cœlis, & conuenire cum Deo & cum angelis. 12. q.65. 5.c.

71 Charitas nominatur via ab Apoſtolo , qua Deo appropinquamus , quia per ipſam mens Deo vnitur. 1. q.24. 4.c.

72 Charitas vnit nos Deo , ſicut ſunt illi qui rebus mundi penitus abiectis , ſolicite cogitant ſolum quæ Dei ſunt.22. q.45. 2. c. item 3. qõ. 89.6. c.

73 Charitas impeccabilitatem habet ex virtute Spiritus ſancti, qui infallibiliter operatur quodcunque voluerit . & etiam ſecundum propriam rationem charitatis , non autem ex parte ſui ſubiecti.22. q.24. 11. c. prin.item 3.q.79.6.ad 2.

74 Charitas de ſe præſeruat à peccato,ſed habens eam, peccat ex mutabilitate liberi arbitrij.22.q.24.11.c.prin.item 3.q.79. 6.ad 2.

75 Donum ſapientiæ non eſt cauſa charitatis, ſed effectus eius. 12. q.45. 6. ad 2.

76 Meditatio de diuinis cauſat charitatem,quæ cauſat neceſſitatem loquendi de Deo.12. q.27.2.c.

77 Suſpendere contemplationem ad tempus propter ſalutem proximi, pertinet ad ſummam perfectionem charitatis. 22. q. 182. 1.c. ad 3.

78 Gaudium de Deo in ſe eſt effectus charitatis,ſed vt Deus participatur à nobis, eſt effectus ſpei.22. q.28. 1.ad 3. item 2. 4.c.
79 Bonitas amoris,deſiderij, & gaudij, dependet ex eodem, ideò pertinent ad eandem virtutem charitatis. 22. q. 28. 4.c. item q. 29. 4.c. item q.51. 2.o.
80 Reſurgens per pœnitentiam in minori charitate, habebit maius gaudiū accidentale de bonis factis priùs in maiori charitate, quàm de factis poſt in minori,non autem maius gaudiū eſſentiale.3.q.39.5.ad 3.
81 Gaudium eſt magis effectus charitatis,quam triſtitia.22.q.28.1.o.item q.35. 2. 3.c.
82 Gaudium cauſatum ex charitate,non compatitur ſecum triſtitiam,ſicut quod cauſatur ex ſpe.22.q.28.2.o.
83 Charitatis eſt habere pacem, ſed facere pacem, eſt ſapientiæ ordinantis.22.q.45.6. c.ad 1.
84 Concordia eſt effectus charitatis.22. q.29.3.o.item q.37.1.c.
85 Debitum gratitudinis ex charitate procedit, quæ quanto plus ſoluitur, tanto magis debetur. Ideò obligatio gratitudinis eſt interminabilis. 22.q.106.6.ad 2.item q.107.1.ad 3.
86 Deus per charitatis amorem dicitur, & fit pater noſter, & ſponſus noſter. 22.q.19. 2.ad 3.
87 Amare,magis eſt effectus charitatis,quàm amari.22. q.27.1.o.
1 CARO dicitur tripliciter,ſcilicet,natura, vitium, & paſſibilitas.3. q̄o. 54. 3.ad 1.
2 Caro hominis de ſe non habet bonum virtutis, ſed vt ſubeſt rationi. 12.q.56.4.c.
3 Caro in eodem, ſemper eſt eadem ſecundum ſpeciem, non autem ſecundum materiam.1. q.119.1.2.o.
4 Eſus carnium videtur introductus poſt diluuium.12. q.102.6.ad 2.

1 CASTITAS eſt virtus, dicta à caſtigatione concupiſcentiæ, tanquam pueri.22. q.151.1.o.
2 Caſtitas propriè eſt virtus ſpecialis circa venerea, ſed largè eſt virtus generalis.22. q.151. 2.o.
3 Caſtitas vt delectans eſt fructus, ſed vt eſt ſecundum rationem, eſt virtus quæ maximè diſponit hominem ad perfectionem intellectualis operationis.22.q.15. 3.c.fi.item 151. 1.ad 4.
4 Caſtitas coniugalis non eſt virtus ſpecialis ſupra caſtitatem, quia non habet laudem,niſi abſtinentiæ ab illicitis delectationibus.Nec caſtitas vidualis,quia non eſt perfecta 22. q.152. 3.ad 5.
5 Caſtitas eſt circa venerea, ſed abſtinentia eſt circa cibos, ideò differunt. 22. q.151. 3 o,
6 Caſtitati antonomaſticè attribuitur decor, ideò virginitati attribuitur excellentiſſima pulchritudo. 22. q.152. 5.c.
7 * Caſtitas eſt ſubiectiuè in anima. 22. q.152. 5.c.
8 Remedium ſextuplex caſtitatis contra luxuriam, ſ. maceratio carnis per abſtinentiam, vigiliæ, & huiuſmodi, contemplatio diuinorum & oratio,ſtudium ſcripturarum, cogitatio ſancta, exercitium contra otium, labor,& anguſtia,& ſolitudo.22.q.188.5.o.
1 NON omne quod eſt præter intentionem, eſt à caſu vel à fortuna, ſed tantum contingens raro.12.q.43. 1.ad 3. item q.64. 1.c.
2 Nihil eſt à caſu,vel à fortuna reſpectu Dei,ſed reſpectu cæterarum cauſarum.1.q.19.6.c.

1 CATECHISMVS non eſt ſacramentum, ſed ſacramentale. 3. q.67.3.ad 2.

2 Catechiſmus eſt inſtructio credendorum explicitè, præcedens baptiſmum. 3. q.71.1.o.

3 * Catechiſmus pertinet tantum ad ſacerdotes. 3. q.67. 3.ad 2.

4 Pueri ſunt catechizandi, & patrinus pro eis confeſſionem facit. 3. q.71. 1.ad 2. item ad 3.

Eccleſia amittit cathedram epiſcopalem propter malitiam populi. 22. q. 108. 4. ad 2.

¶ Categorica dictio eſt, quæ abſolutè ponit rem ſignificatam circa aliquid ſuppoſitum, ſyncategorica vero, quæ importat ordinem prædicati ad ſubiectum. 1. q.31. 3.c.

¶ Cato morti ſe tradidit, ne incurreret ſeruitutem Cæſaris. 22. qõ. 125. 1. 2.

¶ Cauere mala eſt prouidentiæ, ſicut & proſequi bona, ſed cauere impedimenta extinſeca, eſt cautionis. 22. q.49. 8.ad 2.

1 CAVSA ad quam neceſſariò ſequitur effectus, intelligitur tantum de cauſa per ſe completa, & non impedita. 1. q.115. 6. c. item 12. q.75.1.ad 2.

2 Poſita cauſa naturali, & ſufficienti, ponitur effectus, non autem voluntaria. 1. q.14. 8. ad 2. item q.19.8.o. item q.42.2.o. item q.46. 1. ad 9. item 10. item q.61.2.ad 1. item 3.q.56.1.ad 1.

3 Non omnis cauſa per ſe propria & ſufficiens, cauſat neceſſariò ſuum effectum, quia poteſt impediri. 1. q.115.6.c. item q.16. 3.c. item 12. q. 75. 1.ad 2.

4 Cauſa duplex, ſ. diſpoſitiua & conſummatiua. 22. q.94. 4.o.

5 Cauſa conſeruatiua duplex, ſ. directè & per ſe, vel indirectè & per accidens, ſicut quod remouet, vel impedit actionem corrumpentis. 1. q. 104.1. 2.c.

6 Genus cauſæ eſt quadruplex, ſcilicet finalis, formalis, efficiens, & materialis. 22. q.27.3.c.

7 Cauſa duplex, ſ. per ſe, id eſt, cauſans per virtutem ſuam, & per accidens. id eſt, remouens impedimentum. 1. q.114. 3.c. item 12. q.75. 4. c. item quæſt.76.1.c. item q.85.5.c. item q.88.3.c. item 22. q.3. 1.ad 2. item q.4.7. c.

8 Occaſio ſignificat cauſam imperfectam, non autem ſemper cauſam per accidens. 22. q.43. 1.ad 3.

9 Cauſa per accidens dupliciter, ſc. quod accidit cauſæ per ſe, vel quod accidit effectui per ſe. Et hoc tripliciter, ſ. habens ordinem per ſe, vel vt in paucioribus, vel non habens ordinem, niſi ſecundum æſtimationem. Primum eſt remouens impedimentum contrarium, vel non contrarium. Secundum eſt caſus, vel fortuna. 22. q. 43. 1. ad 3. item q.65.8.c.

10 Non omne quod fit, habet cauſam per ſe, ſed tantum ens per ſe: non autem ens per accidens, quia non eſt propriè ens, ſed magis ordinatur cum non ente. 1. q.115.6.c. item q.116.3.c.

11 A qualibet cauſa deriuatur aliquis ordo ad ſuos effectus. Et vnus ordo continetur ſub ordine, ſicut cauſa ſub cauſa. Et multiplicatur ſicut cauſa. 1. q.105. 6. c. item q.106.3.c.

12 Omne vnum in multis oportet eſſe ab vna cauſa. 1. q.65. 1.c.

13 Idem effectus eſt ab infinitis cauſis per accidens, non autem per ſe. 1. q.46.2.ad 7. item 12.q.1.4.o.

14 Aucta cauſa, auget effectum per ſe, non autem effectum per accidens,

 12,q.17.

12.q.17.6.ad 1.item q.85.5.ad 1.

15 Aliquid eſt cauſa alicuius effectus dupliciter, ſ.directè ad illud agendo, & indirectè,quia non impedit cum poſſit.3.q.47.1.c.

16 Non eſt eadem eſſentia cauſæ & effectus.22.q.58.6.c.

17 Habitudo ad cauſam, non eſt de ratione entis cauſati, ſed conſequitur ad ea quæ ſunt de ratione eius. 1.q.44.1.ad 1.

18 Cauſa quandoque habet non neceſſariam habitudinem ad effectum, propter defectum effectus, & non cauſæ.1.q.19.3.ad 4.

19 Cauſa æquiuoca eſt cauſa totius ſpeciei, vniuoca verò tantum indiuidui.1.q.13.5.ad 1.item q.104.1.c.

20 Effectus vniuocus dependet tantum in fieri à cauſa, ſed æquiuocus poteſt dependere etiam in eſſe.1.q.104.1.c.

21 Effectus eſt in cauſa ſecundum ſimilitudinem quadrupliciter, ſcilicet ſecundum eſſe naturale, & ſecundum eandem rationem, vt in vniuocis, vel ſecundum eandem rationem tantum, vt in æquiuocis, vel ſpiritualiter,vel in fluxu. 3.q.62.3.c.

22 Effectus eſt in cauſa vniuoca, ſecundum ſimilitudinem formæ eiuſdem ſpeciei, in cauſa verò æquiuoca, ſecundum ſimilitudinem formæ excellentioris.1.q.4.2.3.o.item q.13.5.c.item quæſt.105.1.ad 1.item quæſt.110.2.cor.item quæſt.155.3.ad 3.item.3.qō.62.4.c.

23 Cauſa inſtrumentalis non participat actionem cauſæ principalis, niſi inquantum per aliquid ſibi proprium, diſpoſitiuè operatur ad effectum principalis agentis.1.q.45.5.c.

24 Cauſa principalis eſt nobilior ſuo effectu, non autem inſtrumentalis, nec cauſa per accidens.12.q.66.3.ad 3.item 22.q.148.3.ad 2.item q.165.2.ad 1.item 3.q.79.2.ad 3.

25 Effectus habet eſſe nobilius & principalius,non autem verius, in cauſa principali, quàm in ſe, non autem in cauſa inſtrumentali.1.q.4.2.c.item q.184.4.ad 3.item 12.q.83.1.ad 2.

26 Effectus aſſimilatur cauſæ principali,non autē inſtrumētali.3.q.62.1.c.

27 Cauſa principalis licèt manifeſtiſſima, non poteſt propriè dici ſignum ſui effectus, licèt occulti, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, quia vt mota eſt effectus.3.q.62.1.ad 1.

28 Eiuſdem & ſimiliter non poteſt eſſe duplex cauſa proxima, vel remota, ſed diuerſimodè.1.q.52.3.c.

29 Idem reſpectu eiuſdem poteſt eſſe cauſa & effectus diuerſimodè.12.q.33.4.ad 2.

30 Effectus denominatur à cauſa proxima, non à remota,vel vniuerſali.1 q.14.13.ad 1.item q.25.3.ad 4.item 3.q.1.ad 1.

31 Effectus quanto remotior eſt à cauſa,tanto eſt debilior.12.q.66.1.c.

32 In quolibet genere cauſarum, cauſa diſtat ab effectu, ſecundum perfectionem,vel ſecundum virtutem.1.q.33.1.ad 1.

33 Quælibet cauſa primo operatur in ſibi propinquius, & per illud in alia.3.q.56.1.c.

34 Cauſa prima duplex, ſ. prima in genere, & prima ſimpliciter, ſ. Deus. 1.q.19.8.o.

35 Cauſa prima, ſ. Deus,produxit materiam de nihilo.1.q.14.11.o.item q.15.3.ad 3.item q.44.2.o.item 4.ad 4.item q.45.1.ad 2.item 4.ad 3.item q.46.1.ad 3.item q.47.1.o.item q.57.2.c.fi.item q.65.4.c.fi. item q.91.2.c.item q.105.1.c.ad 1.item q.117.3.c.

36 Proceſſiones diuinarum perſonarum ſunt cauſa prima creationis omnium creaturarum.1.q.33.3.ad 1.item q.45.6.o.item 7.ad 3.

37 Effectus

37 * Effectus non trahit neceſſitatem, vel contingentiam à cauſa prima, ſed à proxima. 1. q. 14. 13. ad 1. item q. 25. 3. ad 4. item q. 47. 1. ad 2. item q. 103. 7. ad 3. item 3. q. 4. 1. ad 1.

38 Cauſa prima plus influit quàm ſecunda. 1. q. 104. 2. c. item 12. q. 19. 4. c. item q. 84. 5. c.

39 Operatio cauſæ ſecundæ, ſemper fundatur ſuper operationem cauſæ primæ, & præſupponit eam. 12. q. 19. 4. c.

40 Cauſæ habent intra ſe ordinem, quia finis eſt ratio agentis, agens formę, & forma materiæ. 1. q. 5. 2. ad 1. itē 4. c. itē q. 85. 3. ad 4. itē 12. q. 1. 2. c.

41 Cauſa perficiens eſt nobilior ſuo effectu, non autem cauſa diſponens. 12. q. 66. 6. ad 3.

42 In cauſis agentibus quanto aliquid eſt prius, tanto eſt perfectius, in cauſis autem materialibus eſt imperfectius. 22. q. 1. 7. ad 3.

43 Semper oportet quòd cauſa per ſe ſit potior effectu. 1. q. 95. 1. c. item 12. q. 112. 1. c. item 22. q. 148. 3. ad 2.

44 Quanto cauſa eſt altior, tanto cauſalitas eius ad plura ſe extendit. 1. q. 65. 3. c.

45 Omnis cauſa dicit diuerſitatem ſubſtantiæ ab effectu. 1. q. 33. 1. ad 1.

46 * Omnia nobiliori modo ſunt in cauſa ſua, quàm in ſuo cauſato. 1. q. 4. 2. c.

47 Cauſa ſemper excedit ſuum cauſatum. 12. q. 66. 1. c.

48 Quicquid eſt cauſa cauſæ vt cauſæ, eſt cauſa cauſati. 1. q. 49. 2. ad 2. item 12. qu. 79. 1. ad 3. item 2. c.

49 Omnis effectus dependet à cauſa ſua. 1. q. 33. 1. ad 1. item q. 104. 2. c.

50 Cauſa efficiens non poteſt eſſe poſterior effectu, ordine durationis, ſicut finalis. 3. q. 62. 6. c.

51 Nulla creatura eſt cauſa actiua alterius, quoad nouam formam vel diſpoſitionem, ſine mutatione, ſed conſeruat ſine mutatione. 1. q. 104. 2. ad 3.

52 Quod eſt prius in cauſando, eſt poſterius in cauſato, & econuerſo. 1. q. 5. 4. c.

53 Cauſa cognoſcitur per effectum quandoque, & econuerſo. 1. q. 85. 3. ad 4. item 8. ad 1.

54 Effectus dupliciter cognoſcitur in cauſa, ſcilicet demonſtratiuè, & per coniecturas. 1. q. 14. 13. c.

55 Effectus dupliciter repræſentat cauſam, ſ. quoad eſſe, & ſecundum formam. 1. q. 45. 7. c.

¶ Cautela vel cautio, cuius eſt vitare impedimenta bonæ operationis, eſt pars integralis prudentiæ. 22. q. 48. c. item q. 49. 8. o.

1 CAECITAS mentis triplex, ſ. priuatio luminis accidentalis, auerſio voluntaria à primo intelligibili, tertia propter occupationem. Prima eſt pœna, aliæ verò peccatum. 22. q. 15. 1. o.

2 Cæcitas mentis quæ quaſi totaliter ſpiritualium bonorum cognationem excludit, oritur ex luxuria. Hebetudo autem ſenſus, quæ reddit hominē debilem ad huiuſmodi intelligibilia, oritur ex gula. 12. q. 15. 2. 3. o.

3 Cæcitas mentis, & hebetudo ſenſuum, opponuntur dono intellectus. 22. q. 8. 6. ad 1. item q. 15. 2. ſi.

4 In cæco eſt aptitudo ad videndum. 22. q. 85. 2. ad 3.

5 Cæcus actu habet virtutem greſſiuam, per quam ambulare poteſt. Sed inquantum caret viſu qui dirigit in ambulando, patitur defectum in ambulando dum ambulat ceſpitando. 12. q. 18. 1. ad 2.

6 Cæcus miraculosè illuminatus, naturaliter videt. 3. q. 77. 4. ad 3. ſi.

1 CÆLVM habet materiam alterius rationis à materia quatuor elementorum.1. q.66. 1.ad 5.item 2.o.item 12. q.49. 4.c.
2 In materia cæli non eſt potentia ad corruptionem, quia forma eius excludit omnem priuationem ab ea.1. q.9. c. item q. 10.5.c.fi. item q. 97.1.c.
3 Cælum non eſt animatum.1. q.70.3.o.
4 Cælum non eſt de natura quatuor elementorum. 1. q.66. 2.c.
5 Cælum non eſt in potentia incompleta ad eſſe, ſed tantum ad vbi. 1. q. 55.2.o.item q.58.1.3.c.q.66.2.c.fi. item q.79.2.c.item q.84.3.ad 1. item q.85. 5.c. item q.90. 2.ad 1. item q.97.1.c. item 12. q.49. 4.c. item 22. q.24.11.c.
6 Cælum non incepit per generationem, quia non habet contrarium, ſed incepit per creationem.1.q.46.1.ad 3. item ad 5.item q.66.2.c. item q.75. 6. c.
7 In cælis non eſt habitus,nec diſpoſitio.12. q.49.4.c.
8 Firmamentum eſt duplex, ſ. cælum ſtellatum, & pars condenſata in nubes.1.q.68.1.2.3.o.item q.71.ad.1.
9 Dextrum cæli eſt oriens, ſiniſtrum occidens,ſuperius polus meridionalis, inferius alter,ante hemiſpherium ſuperius, poſt aliud.1.q.102.1. c. fi.
10 * Corpora beatorum erunt ſupra omnes cælos.3. q.57.4.c.ad 1.
11 * Non oportet aliquam partem cæli eſſe ſuperiorem Chriſto;ſed ipſum eſſe ſuper omnes cælos.3. q.57.4.c.ad 1.
12 Cælum empyreum non poteſt ratione inueſtigari.1. q.66.3.c.
13 Cælum empyreum eſt immobile.1. q.66.3.o.item q. 102.2.ad 1.
14 Cælum empyreum eſt incorruptibile,& lucidum,ſed non emittit radios viſibiles nobis.1. q.66.3.o.
15 Cælum empyreum eſt ſupremum locorum corporalium.1. q.102. 2. ad 1. item q.112. 1.ad 2.
16 Cælum empyreum eſt locus beatorum hominum, magis quàm angelorum,& eſt ad congruitatem contemplationis,non autem ad neceſſitatem.1.q.66.3.c.ad 3. item q.102. 2.c. ad 1. item q.102. 1.ad 2. item 12.q.47.ad 3.item 22.q.175.3.ad 4.
17 Cælum empyreum eſt concreatum materiæ informi.1. q.66.3.o.
18 Cælum empyreum habet influentiam in inferioribus. 1. quæſt. 66. 3. ad 2.
19 Diuerſæ opiniones Doctorũ de aquis quæ ſũt ſuper cælos.1.q.68.2.3.o.
20 Informitatem cæli expreſſit ſcriptura,ex hoc quod dicit:Tenebræ erant ſuper faciem abyſſi, ſecundum quod ſub cælo etiam aër includitur. 1. q.66.2.c. fi.
21 Cælum aqueum eſt ſupra firmamentum, id eſt, cælum ſyderium, quia eſt diaphanum, ſicut & cælum empyreum, quia eſt lucidum.1. q. 66. 1.ad 1. item o.
22 Omne ſpatium inter aquam & cælum lunæ, eſt vnum cælum,ſecundum Damaſcenum, ſed quatuor ſecundum Rabanum.1. q.68.4.c.
23 Cælum dicitur dupliciter,ſ.à proprietate,& à natura. Et hoc eſt triplex, ſcilicet immobile, mobile vniforme,& mobile difforme. Primum eſt cælum empyreum,ſecundum aqueum, & tertium ſyderium, & ſeptem planetæ.1. q.68. 4.c.
Cæli ſunt ſeptem,ſecundum Rabanum,ſcilicet empyreum,cryſtallinum ſeu aqueum, ſyderium, igneum, olympium, æthereum, & aëreum. 1. q.68. 4. o.

25 In cælis non ſunt plura indiuidua eiuſdem ſpeciei. 1.q.47.2.c.

26 Cælum ſumitur tripliciter, ſ. eſſentialiter, participatiue, & metaphoricè. Et hoc tripliciter, ſc. Trinitas, bona ſpiritualia, & triplex viſio, ſc. corporalis, imaginaria, & intellectualis. 1.q.68.4.c.

27 Cælum tertium, ad quod raptus eſt Paulus, eſt triplex viſio, triplex hierarchia, cælum empyreum, vel Trinitas. 1.q.68.4.c. item 22. q. 175. 3.ad 4.

28 Virtus primi cæli recipitur in mediis cælis diuerſimodè, ſecundum motus eorum. 1.q.115.3.ad 4.

29 Actiones & virtutes cælorum diuerſimodè recipiuntur in his corporibus inferioribus, ſecundum diuerſam materiam diſpoſitionum. 1. q. 115.3.ad 4.item 6.ad 2.

30 Omnis virtus generalis vel ſpecialis inferiorum, reducitur ad virtutes cælorum generales vel ſpeciales. 22.q.96.2.ad 2.

31 * Motus cæli eſt naturalis. 1.q.70.3.ad 4.item ad 5.

32 Motus cæli eſt voluntarius ex parte motoris tantum. 1.q.70.3.ad 5.

33 Quilibet motus cuiuſcunque cæli eſt regularis & vniformis in velocitate, & tarditate. 1.q.32.1.ad 2.

34 Quodlibet cælum præter primum, mouetur dupliciter, ſ. motu proprio, & motu primi cæli. 1.q.68.2.ad 3. item q. 115.3. ad 4. item 22.q.2. 3.c.

35 In cælis eſt duplex motus, ſ. primus, id eſt, diurnus, ſuper polos æquinoctialis ab Oriente in Occidens: & ſecundus econuerſo, ſuper polos zodiaci. 1.q.67.4.ad 3.item q.14.2.c.

36 In cælis eſt duplex motus, ſ. primus, id eſt diurnus, qui eſt cauſa continuitatis generationis, & ſecundus per zodiacum, qui eſt cauſa diuerſitatis, ſecundum generationem & corruptionem. 1.q.67.4.ad 3.item q.104.2.c.

37 Motus cæli eſt cauſa viuentium. 1.q.70.3.ad 3.

38 Cæli ſunt cauſa eorum quæ fiunt in his inferioribus. 1. q. 115.13. o. item 12.q.95.5.o.item q.96.2.ad 2.

39 Tota materia corporum inferiorum ſubiacet variationi, ſecundum motum corporum cæleſtium. 1.q.115.3.o.

40 Diuerſorum motuum cæleſtium diuerſi ſunt effectus. 1.q.104.2.c.fi.

41 Effectus corporales in inferioribus, non ſequuntur ex neceſſitate a motibus cælorum. 1.q.115.6.o.

42 Diſtantia loci impedit effectum cæleſtis corporis. 1.q.115.6.ad 2.

43 Groſſities materiæ, vel frigiditas aut caliditas, aut alia huiuſmodi diſpoſitio, impedire poteſt effectum corporis cæleſtis. 1.q.115.6.ad 2.

44 Effectus duplices ſubtrahuntur cauſalitati corporum cæleſtium, ſ. effectus per accidens contingentes, in humanis vel naturalibus, & actus liberi arbitrij. 22.q.95.5.c.

45 Cælum mouetur ab aliquo intellectu. 1.q.70.3.o.

46 Cælum eſt mouens ſeipſum, inquantum motor eſt ei intrinſecus. 1. q. 70.3.ad 5.

47 * Motor cæli coniungitur orbi ſecundum totum, ſecundum philoſophos: ideo non mouetur per accidens ad motum cæli. 1.quæſt. 51.3. ad 3.

48 Motor cæli ſuperioris poteſt mouere cælum motoris inferioris, non autem econuerſo. 1.q.117.4.ad 1.

49 Cælum eſt primum alterans, non tamen primum mouens, ſed mouetur motu locali à ſuperiori mouente. 12.q.6.1.ad 1.item q.109.1.c.

50 Virtus mouens cælum, dicitur eſſe in dextera parte orbis quem mouet, vnde incipit motus.1.q.51.3.ad 3.item q. 52.2.c.
51 Corpora cæleſtia non ſunt animata eo modo quo plantæ & animalia, ſed æquiuocè, anima videlicet dante motum, non autem eſſe.1.q.70.3.c.
52 Anima hominis eſt nobilior corpore cæli.1.q.70.2.ad.4.
53 Corpus cæli eſt nobilius corpore hominis. 1.q.91.1.ad 2.
54 Corpus hominis eſt ſimillimum cælo.1.q.76.5.ad 2.item quæſt.91.1.c.ad 3.
55 Cælum venit in compoſitionem hominis cauſaliter, non autem eſſentialiter. 1.quæſt.76.7.c.item quæſt. 91. 1. c.ad 2.item 3.quæſt. 57.3.c.
56 Cælum per ſe agit in corporibus omnium inferiorum, ſed in anima & in potentiis eius organicis, agit per accidens: in intellectu autem & voluntate indirectè tantum.1.quæſt.83.1.ad 5.item quæſt.115.3.4.o. item 6.c.item q.116.1.c.item 12.quæſt. 9.5.o. item 22.q.95. 5. 6. 7. o.

CELLVLA cerebri triplex, ſcilicet anterior, media, & poſterior. 1.q.78.4.c.

COENA Chriſti fuit luna quartadecima, ſed paſſio eius fuit luna quintadecima.3.q.44.2.ad 2.item q.46.9. ad 1.

CENTVRIO & Petrus reueriti ſunt Chriſtum ex humilitate, Zachæus autem ex amore.3.q.8.10.ad 3.

CERE eſt oppidum prope Romam.12.q.99.3.c.

Cerebrum eſt maius proportionabiliter in homine, quàm in alio animali.1.q.91.3.ad 1.item q.99.1.c.

Cereis non vtebantur Iudæi in cultu Dei, ſed oleo.12.q.101.1. ad 2.

1 CERIMONIA dicitur à Cere oppido prope Romam, vel quaſi Cereris munia.12.q.99.3.c.
2 Omnes cerimoniæ ſunt quædam proteſtationes fidei. 12.q. 103.4.c.
3 Cerimoniæ ſunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia. 12. q.99.3.o.item q.101.2.4.c.item q.103.1.o.item q. 104.1.c.ad 3.
4 Cerimonialia dicuntur, quæ ſecundum ſe non habent cauſam manifeſtam factorum, licèt poſſint habere cauſam manifeſtam inſtitutionis.12.q.101. 1.ad 4.
5 Cerimonialia veteris Teſtamenti, ſunt quædam determinationes iuris naturalis, & præceptorum moralium.12.qu.99.3.ad 2. item q.5. c. item q.103.1.c.item 22.q.122.1.ad 2.
6 Multæ particulares determinationes in cerimoniis veteris legis, habent cauſam tantum figuralem, non autem literalem, niſi in communi. 12.q.102.2.ad 3.
7 Cerimoniæ veteris legis ſufficienter diuiduntur in ſacrificia, ſacra, ſacramenta, & obſeruantias.12.q.101.4.c.
8 Cerimoniæ in veteri lege fuerunt multæ, ad reprimendam idololatriam, & ad ſignificationem multorum. 12. q.101.3.c.

1 CERTITVDO poteſt eſſe ex duobus.ſ.ex cauſa & ex ſubiecto.1.q.1.5.ad 1.item 22.q.4.8.o.
2 * Certitudo eſt tantum in generatione.12.quæſt.17.4.c.item 22.q.18.4.c.
3 Certitudo principaliter & eſſentialiter eſt tantum in cognitione. ſed ſecundum ſimilitudinem & participatiuè, eſt etiam in aliis, vt in operibus

ribus naturæ vel artis. 12.q.18.4.c. item 22.q.18.4.c.

4 Certitudo cognitionis eſt diuerſimode in Deo, in angelis, & hominibus. 22.q.9.1.ad 1.

5 Viſus eſt ſimpliciter certior auditu, licèt quandoque ſit econuerſo. 22.q.4.8.ad 1.

6 VIRTVS & natura ſunt certiores arte, quia infallibiliùs operantur. 22.q.18.5.c.

7 Fides eſt certior omni virtute intellectuali ex parte rei & cauſæ, ſed econuerſo ex parte ſubiecti & euidentiæ. 1.q.1.5. ad 1.

8 Certitudo ſpei eſt ex cognitione dirigente. 12.q.40.3.ad 3. item 22.q.18.4.c.

9 Certitudo cognitionis eſt ex ſe, ſed certitudo ſpei & naturæ eſt ex alio: ideo deficit per accidens. 12.q.40.2.ad 3.

10 Spes viatorum habet certitudinem ex fide, omnipotentia & miſericordia Dei, non autem ex meritis propriis. 22.q.18.4.0.

CESSARE dicitur Deus ab omni opere condendo, non autem propagando & conſeruando. 1.q.73.1.ad 2. item 2.0. item q.74.2.ad 3. item q.118.2.ad 1.

1 COETVS, id eſt, feſtum collectæ, fiebat in memoriam pacis, & adunationis Iudæorum in terram promiſſionis, & figurabat Eccleſiam beatorum. 12.q.102.4.ad 10.

2 Feſtum omnium ſanctorum ſuccedit ei, vel feſtum angelorum. 12.qu.103.3.ad 4.

CHERVBIN interpretatur plenitudo ſcientiæ: quæ eſt quadruplex in eis. ſ. perfecta Dei viſio, plena diuini luminis ſuſceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum, & copioſa diuinæ cognitionis effuſio in alios. 1.q.63.7.ad 1. item q.108.5.ad 5.

CHIMERA.* Ratio ſiue conceptio chimeræ, non habet fundamentum in re, neque proximum, neque remotum, quia neque eſt ſimilitudo alicuius rei extra animam, neque conſequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturæ, Et ideo iſta conceptio eſt falſa. 1.q. 16.3.ad 2. item 5.ad 3. item 7.ad 4. ſi. item q.48.1.ad 2.

CHRISMA benedici oportet ab epiſcopo in Cœna Domini. 3. q.72. 3.0.

CHRISTIANVS dicitur qui Chriſti eſt, id eſt, qui fidem Chriſti habet, qui ſpiritu Chriſti virtuosè operatur, & ad imitationem Chriſti, peccatis moritur. 22.q.124.5.ad 1.

1 CHRISTVS in triduo mortis ſuæ non fuit verè homo. 3.q.50.4.c.

2 In illo triduo mortis corpus Chriſti non fuit viuum, nec animatum. 3.q.50.4.b. item c.ad 1.

3 Totus Chriſtus eſt vbique, non autem totum, quia maſculinum genus pertinet ad perſonam, ſed neutrum genus pertinet ad naturam. 3.q.52.3.0.

4 Natura diuina conſtituit perſonam Chriſti ſimpliciter, non autem natura humana eius, ſed ſecundum quid, vt ab ea denominatur homo. 3.q.3.1.ad 3.

5 Perſona Chriſti eſt tota in quolibet loco, ſed non totaliter. 3.q.52.3. ad 3.

6 * Idem iudicium eſt de iſtis propoſitionibus, Chriſtus ſecundum quod homo eſt perſona, ſuppoſitum, hypoſtaſis, & res naturæ. 3.q.16. 12. ad 3.

7 Hæc eſt vera & propria, Deus eſt homo, & econuerſo. 3.q.16.1. 2.0.

8 Hæc

8 Hæc eſt per ſe, & in materia naturali, Deus eſt homo, non autem per accidens, nec in materia remota, nec in materia contingenti, ratione ſuppoſiti, non ratione formæ. 3.q.16.1.ad 1.

9 Hæc eſt falſa, Deus factus eſt homo, & econuerſo, ſi ly factus determinet ſubiectum vel prædicatum abſolute, ſi vero determinet compoſitionem, eſt vera, ſi autem determinet ſubiectum reſpectu prædicati, eſt vera, ſed conuerſa eius eſt falſa propriè, impropriè verò eſt vera, id eſt, ſi ly homo in ſubiecto ſupponat ſimpliciter & non perſonaliter. 3. q.16.6.7.o.item q.33.3.c.

10 Hæc propriè eſt falſa, & impropriè vera, Chriſtus ſecundum quod homo, eſt Deus, eadem ratione, ſcilicet quia reduplicatio magis propriè facit ſtare pro natura, niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum. 3.q. 16.11.o.

11 Hæc eſt falſa, Chriſtus eſt tantum homo, ſed hæc eſt vera, Chriſtus eſt tantum id quod eſt homo. 3.q 17.1.ad 3.

12 Hæc eſt falſa de Chriſto, iſte homo incepit, niſi addatur aliquid creatū. 3.q.16.7.c.ſi.item 9.o.

13 Hæc eſt vera, Chriſtus eſt creatura, ſecundum naturam humanam, & eſt minor patre, non autem ſimpliciter. 1.q.41.3.c.ad 4.item 3.q. 16.8. o.item q.20.1.ad 1.

14 Hæc propriè eſt vera, Chriſtus ſecundum quod homo, eſt creatura, quia reduplicatio magis propriè facit ſtare pro natura: niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum, ideo hæc eſt falſa: Chriſtus ſecundum quod hic homo, eſt creatura. 3.q.16. 10.o.

15 Hæc propoſitio, Chriſtus ſecundum quod homo, eſt perſona, non eſt vera, niſi reduplicet ſuppoſitum hominis, vt dicatur, Chriſtus ſecundum quod iſte homo eſt perſona. 3.diſtin.10.q.1.art.2. q.1.c.

16 Natura humana in Chriſto, eſt nobilior, quàm in aliis, ratione vnionis ad verbum, non autem eſſentialiter. 3.q.22.ad 2.item 5.ad 1.

17 Humanitas Chriſti fuit inſtrumentum diuinitatis eius. 12.q.112. 1. ad 1, item 3.q.7.1.ad 3.item q.8.1.ad 1.item q.13.2.c.ad 2.item 3.4.c. item q.18.1.ad 2.item q.19.1.c.item q.34.1.ad 3.item q.43.2.c, itē q.48.6.c.item q.49.1.c.ad 1.item ad 2.item q.50.6.ad 3.item q. 56. 1.ad 3.item q.62.5.c.item q. 74.3.c.

18 Humanitas Chriſti poteſt dici indiuiduum particulare & ſingulare: non autem ſuppoſitum, hypoſtaſis, res naturæ, vel perſona: quia perſona filij Dei, eſt ſuppoſitum naturæ humanæ. 1.quæſt.29.1.ad 2.item 3.q.2.2.ad 3.item 5.c. item q.4.4.c. ad 3.item q.16. 12.ad 2. item ad 3.

19 Anima Chriſti eſt ſuper omnes creaturas. 3.q.59.1.ad 3.

20 Anima Chriſti eſt inſtrumentum diuinitatis. 3.q.13.2. ad 2.

21 Ea quæ ſunt humanæ naturæ, non prædicantur in abſtracto de deitate, nec econuerſo. 3.q.16.5.o.item q.50. 3.ad 3.

22 Natura humana non prædicatur de Chriſto in abſtracto, nec partes eius. 3.q.2.8.c.item q.3.7.ad 3.item q.16.1. o. item q.17.1.c.item q. 50.3.ad 3.

23 Natura diuina & proprietates eius prædicantur de Chriſto in recto, tam in abſtracto quàm in concreto, humanæ verò tantum in concreto. 3. q.3.7.ad 3.item q.17.1.o.

24 Ea quæ poſſunt conuenire perſonæ ratione ſui, ſi habent repugnantiam ad proprietates perſonæ diuinæ, non prædicantur de Chriſto, quæ autem conueniūt perſonæ ratione naturæ, vel ratione partis, dicuntur

de Chriſto, licèt repugnent perſonæ diuinæ, quod enim eſt perſonæ proprium, de Chriſto non enunciatur ratione humanæ naturæ, niſi cum aliqua additione, vel expreſſa, vel ſubintellecta. 3. qu. 16. 8. o item q. 20. 2. o.

25 Deus eſt caput Chriſti. 3. q. 8. 1. ad 3. item 8. ad 2.

26 Chriſtus ante incarnationem erat caput Eccleſiæ, ſecundum humanitatem per operationem hominum in eum, & non econuerſo: ſed poſt, vtroque modo; ſecundum diuinitatem vero, ante & poſt: & per vtranque operationem. ſ. eius in nos, & econuerſo. 3. q. 6. 3. ad 3. item q. 68. 1. ad 1.

27 Chriſtus ſecundum quod homo, eſt caput Eccleſiæ triplici ratione. ſ. ſecundum tria quæ conſiderãtur in capite. ſ. ſecundum ordinem, perfectionem, & virtutem: primo, Chriſtus habuit ordinem, quia caput eſt prima pars hominis, incipiendo à ſuperiori: perfectionem autem, quia in capite vigent omnes ſenſus, & interiores, & exteriores, cum in cæteris membris ſit ſolus tactus: virtutem verò, quia virtus & motus cæterorum membrorum eſt à capite, & gubernatio eorum in ſuis actibus propter vim ſenſitiuam, & motiuam dominantem in capite: vnde & rector dicitur caput populi: & hæc ſpiritualiter competunt Chriſto: primo ſecundum propinquitatem ad Deum, gratia eius eſt altior & prior: & ſi non tempore, quia omnes alij aceeperunt gratiã, per reſpectum ad gratiam ipſius; ſecundo perfectionem habet, quantum ad plenitudinem omnium gratiarum: tertio virtutem habet influendi gratiam in omnia membra Eccleſiæ, & ideo conuenienter dicitur caput Eccleſiæ. 3. q. 1. o. item q. 48. 1. c. item q. 49. 1. c. item q. 59. 2. c.

28 Tota humanitas Chriſti, ſecundum animam & ſecundum corpus, influit principaliter in animas, & ſecundario in corpora, ideo ſecundũ vtrunque eſt caput hominũ, quoad vtrunque. 3. q. 8. 2. o. item 4. ad 1.

29 Proprium eſt Chriſti, eſſe caput Eccleſiæ, quoad influxum interiorem, ſed quoad influxum exteriorem, cõuenit alijs participatiuè, particulariter, & vice Chriſti, Chriſto autem ſecundum omnem locum, tempus, & ſtatum omnium pertinentium ad Eccleſiam, & propria auctoritate. 3. q. 8. 6. o. item 7. c.

30 Chriſtus eſt caput omnium hominum, ſed primo beatorum, ſecundo habentium charitatem viæ, tertio fidelium, quarto vniendorũ, quinto vnibilium, ſed nullo modo damnatorum, quia penitus deſinunt eſſe membra Chriſti. 3. q. 8. 3. o. item q. 13. 3. c. item q. 19. 4. c. ad 1.

31 Eadem eſſentialiter eſt habitualis gratia Chriſti, quæ dicitur gratia vnionis, capitis, & ſingularis perſonæ. 3. q. 7. 5. o.

32 Gratia vnionis, ſingularis, & capitis, ſunt ſimul tempore, ſed ordine naturæ, & intellectus, prima præcedit ſecundam, & ſecunda tertiã, quia prima conuenit Chriſto inquantum Deus, ſecunda inquantum homo in ſe, tertia quoad alios. 3. q. 7. 13. o.

33 In Chriſto fuit triplex plenitudo gratiæ: ſcilicet vnionis perſonalis, capitis, & ſingularis. Prima eſt eius vt cauſæ finalis, ſecunda vt efficientis, tertia vt formalis ad omnem effectum, & ad omnem vſum gratiæ. 3, q. 19. 4. o. item q. 48. r. c.

34 Gratia perſonalis, & gratia capitis in Chriſto ordinãtur ad actũ. Nõ autem gratia vnionis, ſed ad eſſe perſonale. Ideo prima & ſecunda cõueniunt in eſſentia habitus, non autem tertia, licèt etiam prima dicatur gratia vnionis, inquantũ facit congruitatem ad vnionẽ. 3. q. 8. 5. ad 3.

35 Gratia

35 Gratia habitualis fuit in Chriſto.3. q.7.1.c.
36 Requieuit ſuper Chriſtum ſpiritus Domini, qui quidem in homine dicitur eſſe per gratiam habitualem.3.q.7.1.b.c.
37 Gratia vnionis,eſt eſſe perſonale,quod à Deo datur gratis humanæ naturæ in perſona verbi,& eſt terminus aſſumptionis eius.3.q.66.c.
38 Gratia vnionis in Chriſto, dupliciter dicitur: ſcilicet, voluntas Dei dans gratis, & donum eius, id eſt,vnio vel aliquis habitus. Primo modo loquuntur ſancti communiter, & eſt quid increatum: non autem ſecundo modo.3.quæſt.2. 10. c.item q. 6.6. c.item quæſt. 7. 11.c.
39 Vnio Chriſti facta eſt per gratiam primo modo: non autem ſecundo. 3.q.2.10.c.item q.6.6.c.
40 Gratia Chriſti, ſiue vnionis,ſiue habitualis, dicitur naturalis Chriſto: quia habuit eam a natiuitate:& quia cauſatur à natura eius diuina: non autem à natura humana.3.q.2. 12.c.item q.7. 13.ad 2.item q. 34.3.ad 2.
41 Gratia vnionis fuit ſimpliciter infinita in Chriſto: ſed gratia habitualis eius fuit infinita ſecundum rationem gratiæ: finita verò ſecundum rationem entis.3.q.7.11.c.
42 Habere gratiam, conuenit Chriſto ſecundum naturam humanam, non autem ſecundum naturam diuinam,ſed eſſe largitorem gratiæ. 3.q. 7.7.ad 2.
43 Chriſtus habuit plenitudinem omnis gratiæ dupliciter.ſ.in ſummo, & quoad omnes effectus gratiæ.3.q.7.7.ad 1.item 9.c. item 10.12.c. item q.15.2.3.c.item q.22.1.c.ad 1.item 3.q.27.5.ad 1. item q. 28. 4.ad 2.item q.38.2.ad 2.
44 Plenitudo gratiæ duplex.ſ.vna ex parte gratiæ,& alia ex parte ſubiecti. Prima eſt propria Chriſto, ſecunda verò conuenit etiam aliis per Chriſtum.3.q.7.10.c.
45 Plenitudo duplex fuit in Chriſto.ſ.prima diuinitatis,ſecunda gratiæ & veritatis.Et ſecunda deriuatur à prima.3.q.15.2.3.c.item q.19.4.ad 3.item q.34.1.c.
46 Plenitudo gratiæ & diuinitatis habitat in Chriſto corporaliter tripliciter, ſcilicet per vnionem perſonalem ad corpus, contra vmbram, & triplici vnione, id eſt, carnis, mentis, & ſenſus. 3. quæſt. 2. 10. ad 2.
47 Omnes gratiæ gratis datæ,fuerũt in Chriſto excellentiſſimæ.3.q.7.7.c.
48 Gratiæ in Chriſto non diuiduntur. Sed diuiduntur in aliis hominibus, qui recipiunt particulariter efficaciam ad aliquos actus.Chriſtus autem recipit gratiam pleniſſimè ad omnes actus.3.q.7.7.ad 1.
49 Gratia Chriſti nullo modo potuit augeri:ſicut ne gratia beatorum.Sed gratia cuiuſcunque viatoris puri poteſt augeri ex parte gratiæ,& ex parte ſubiecti.3.q.7.12.c.
50 Gratia cuiuſcunque alterius hominis quantumcunque creſcat,non poteſt adæquari gratiæ Chriſti:quia comparatur ei ſicut particulare ad vniuerſale.Ideo non ſunt eiuſdem rationis. 3.q.7. 11.ad 3. item q. 10.4.ad 2.item ad 3.
51 Chriſtus habuit omnes virtutes,ad perficiendas potentias ſingulas, ad omnes actus animæ.3.q.7.2.c.item 3.ad 1.item q. 15.2.c.
52 Chriſtus habuit virtutes morales, quoad vſum patriæ & viæ, non derogantes perfectioni eius. Non autem ad domandas paſſiones.3.q.7. 1.ad 3.item 2.ad 2.

53 Chriſtus

53 Chriſtus habuit ſummum gradum fortitudinis, ſuſtinens impugnationem, non quidem interiorem à fomite, ſed exteriorem a diabolo & à mundo, quos ſuperando, victoriæ coronam promeruit. 3.q.15.2.ad 3.

54 Chriſtus habuit temperantiam, non autem continentiam. 3. q. 7. 2. ad 3.

55 Chriſtus virtute ſuæ diuinitatis poterat in ſe, & in ſuis diſcipulis, ſine abſtinentia, habere virtutem continentiæ. 3.q.40.2.ad 2.

56 Fides non fuit in Chriſto. 12.q.65.5.ad 3. item 3.q.7.3.o. item 4. c. 8. ad 2. item 9. ad 1.

57 Chriſtus habuit quicquid eſt perfectionis & virtutis in fide & ſpe. 3.q. 7.9.ad 1.

58 Chriſtus habuit meritum fidei, quia fides conſiſtit in aſſenſu, ex obedientia Dei, quam Chriſtus pleniſſimè habuit. 3.q. 7.3.ad 2.

59 Chriſtus non habuit ſpei virtutem, licet ſperauerit aliqua ſibi & aliis. 12.q.65.5. ad 3. item 22. q.18. 2. ad 1. item 3.q.7.4.o. item 6.ad 1. item 8.ad 2. item 9.ad 1.

60 Voluntas animæ Chriſti informabatur charitate, & aliis virtutibus. 3. q.49.6.ad 2.

61 Chriſtus habuit pleniſſimè ſeptem dona Spiritus ſancti. 3.q.7.5.o.

62 Chriſtus dat dona, inquantum Deus: & recipit ea, inquantum homo. 3. q.7.5.ad 2.

63 Chriſtus meruit ſecundum humanitatem, non autem ſecundum diuinitatem. 3.q.53.4.ad 2.

64 Chriſtus meruit ſibi gloriam corporis, ſ. immortalitatem, impaſſibilitatem, & huiuſmodi, & ea quæ pertinent ad excellentiam eius exteriorem, ſicut eſt aſcenſio, & veneratio eius, non autem gloriam animæ, nec ſcientiam, nec gratiam, nec deitatem, nec virtutes: quia cum meritum non ſit niſi eius quod nondum habetur, oporteret quod Chriſtus aliquando iſtis caruiſſet, quibus carere, magis diminuit dignitatem Chriſti quàm augeat meritum. 3. q. 19. 3.o. item q.22.4. ad 2. item q.34.4.ad 1. item q.45.1.c. item q.46. 1. c. item q.48.1.o. item q.49.3.ad 3. item 6.o. item q.54.2.c. item q.59.3.c.

65 Chriſtus meruit aliis, ſc. omnibus membris eius, id eſt, ſolis regeneratis ſpiritualiter, i. per baptiſmum. 3.q.19.4.o. item q.48.1.c. item 6.o. item q.49.1.c.

66 Chriſtus meruit aliis præmium eſſentiale, quod nullus alius poteſt. 12. q.114.6.c. item 3.q.19.4.o. item q.46.3.c. item q.48.1. o. item 6. ad 3. item q.61.1.ad 2.

67 Chriſtus nihil ad meritum pertinens docuit, quod ipſe excellentius non impleret. 3.q.7.3.ad 2.

68 In Chriſto fuit aliqua ſcientia creata, præter ſcientiam increatam. 3. q.9.1.o.

69 Scientia diuina Chriſti non offuſcabat ſcientiam humanam, ſed magis claram reddebat. 3.q.9.1.ad 2.

70 Scientia animæ Chriſti, eſt nobilior ſecundum quid, quàm anima eius: non autem ſimpliciter. 3.q.11.5.ad 3.

71 Anima Chriſti poterat intelligere per ſcientiam inditam, conuertendo ſe ad phantaſmata, & etiam ſine eis. 3.q.11.2. o. item 4.ſi. item q. 34.2.ad 3.

72 Chriſtus habuit omnium rerum ſcientiam ſpeculatiuam & practicam: non quidem practicè, id eſt, non qua ipſe faceret res, ſed qua ſciret, qualiter res factæ ſunt à Deo. 3.q.13.1.ad 3.

73 In Chriſto fuit plenitudo gratiæ,& omnis virtutis,& omnis ſcientiæ. 3. q. 15.2.c.item q.3.c.ad 1.

74 In ſexta ſynodo damnata eſt poſitio negantium in Chriſto duas ſcientias vel ſapientias,ſcilicet creatam ſcientiam,& increatam. 3.q.9.1. c. fi.

75 Scientia beatorum fuit in Chriſto.3.q.9.2.o.item 3.4.c.

76 Anima Chriſti in verbo non comprehendit verbum ſeu diuinam eſſentiam. 3.q.10.1.o.item 2.c.3.ad 1.item ad 2.

77 Anima Chriſti in verbo cognoſcit omnia quæ quandoque ſunt, & cogitatus:non autem omnia quæ ſunt in potentia Dei. 3.q.10.2.o. item q.59.2.ad 3.

78 Anima Chriſti in verbo cognoſcit omnia quæ Deus nouit ſcientia viſionis, non autem omnia quæ Deus nouit ſimplici intelligentia. 3.q. 10.2.ad 2.item q.13.1.ad 2.

79 Scientia animæ Chriſti in verbo,parificatur ſcientiæ viſionis Dei,quoad numerum ſcibilium,non autem quoad claritatem. 3.q.10. 2. ad 3. item q.13.1.ad 2.

80 Anima Chriſti in verbo ſcit infinita in potentia, quaſi ſcientia ſimplicis intelligentiæ:non autem ſcit infinita in actu,id eſt,ſcientia viſionis, quia entia in actu ſecundum omne tempus, non ſunt infinita, quia generatio non eſt æterna.3.q.10.3.o.

81 * Anima Chriſti in verbo,comprehendit omnis creaturæ eſſentiam : & per conſequens comprehendit eius potentiam,& virtutem, & omnia quæ ſunt in potentia creaturæ.3.q 10.2.c.

82 Scientia beatæ animæ Chriſti,eſt perfectiſſima ſimpliciter, non autem eius ſcientia indita, ſed eſt perfectiſſima in genere humanæ cognitionis.12.q.1.1.ad 2.fi.item 3.q.9.2.c.item q.11.5.ad 1.

83 Scientia indita animæ Chriſti,fuit habitualis:non autem ſcientia eius beata.3.q.11.5.o.

84 In Chriſto fuit ſcientia infuſa à verbo, per ſpecies omnium rerum,ad quas intellectus poſſibilis eſt in potentia. 3. q.9.3.o. item 4.c. ad 2. item q.12.1.c.

85 *Scientia Chriſti infuſa,fuit diſtincta in multos habitus.3.q.11.6.o.

86 Anima Chriſti,per ſcientiam infuſam cognoſcebat omne cognoſcibile ab homine, per virtutem intellectus agentis, id eſt,omne pertinens ad ſcientias humanas, & omne notum homini per reuelationem, & omne pertinens ad prophetiam, vel ad quodcunque donum ſpiritus ſancti,non autem eſſentiam Dei.3.q.11.1.o.item q.12.1.c.

87 Et per eam poterat cognoſcere ſubſtantias ſeparatas, ſicut poteſt anima ſeparata.3.q.11.1.ad 2.item q.12.1.ad 3.

88 *Et per eam cognoſcebat omnia ſingularia,præſentia, præterita,& futura.3.q.11.1.ad 3.item q.12.1.ad 3.

89 In Chriſto fuit ſcientia acquiſita, ſeu experimentalis, per ſpecies acquiſitas per operationem intellectus agentis eius.3.q.9. 4.o. item q. 12.o.item q.15.8.o.

90 Anima Chriſti per ſcientiam acquiſitam ſciuit omne quod ſciri poteſt per actionem intellectus agentis, non autem eſſentias ſubſtantiarum ſeparatarum:nec ſingularia præterita,vel futura.3.q.12.1.

91 Chriſtus profecit in ſcientia acquiſita, quia ſcientia illa augebatur eſſentialiter:non autem aliæ ſcientiæ eius,ſ.tantum ſecundum effectus, & ſecundum experientiam,& ſecundum apparentiam.3.q.7.12.ad 3. item q.12.2.o.item 3.ad 3.item q.15.8.o.

92 Chriſtus nihil didicit ab homine, quia non conuenit dignitati Chriſti doceri à quocunque hominum. 3.q.12.3.o.

93 Voluntas duplex eſt in Chriſto, ſ. voluntas diuina, & voluntas humana, contra hæreſim Macarij patriarchæ Antiocheni, Cypri Alexandrini, & Sergij Conſtantinopolitani. 3.q.18.1.o.

94 Voluntas humana in Chriſto, dicitur tripliciter, ſc. potentia naturalis, motus naturalis, & motus rationalis. 3.q.18.1.ad 3.

95 In Chriſto eſt duplex voluntas humana, ſcilicet voluntas rationis, & voluntas ſenſualitatis, id eſt, appetitus ſenſitiuus. 3.q.18.2.o.5.c.

96 In Chriſto fuit tantum vna voluntas humana rationalis per eſſentiam vt potentia, ſed duplex actus, ſ. vt natura, & vt ratio. Vel thelesis, i. ſimplex voluntas, & bulisis, id eſt, conſiliatiua, ſecundum Damaſcenum. 3.q.18.2.ad 2. item 3.o. item q.5.c.

97 Chriſtus voluit aliud quàm Deus, voluntate ſenſualitatis, & vt natura, non autem vt ratio. Sed ſemper voluit idem, & ſemper fuit conformis ei. 3.q.18.5.o. item 6.c.ad 1. item q.21.3.4.o.

98 Voluntas pietatis in Chriſto, eſt voluntas vt natura, inquantum abſolutè refugit nociua ſibi & aliis. 3.q.18.3.ad 3.

99 Nulla repugnantia ſeu contrarietas fuit in Chriſto inter voluntatem eius vt ratio, & voluntatem eius vt natura, vel voluntatem ſenſualitatis.* Quia ad hoc quod fit contrarietas voluntatum in aliquo, requiritur primo quidem, quòd ſecundum idem attendatur diuerſitas voluntatum. Si enim vnius voluntas velit aliquid ſecundũ quandam rationem vniuerſalem, & alterius voluntas ſit de eodem non fiendo, ſecundum quandam rationem particularem, non eſt omnino contrarietas voluntatum. Vt ſi rex velit latronem ſuſpendi propter bonum publicũ, alter nolit, quia ſit cognatus eius, niſi fortè ex hoc intenderet bonum publicum impedire. Tunc enim illæ voluntates eſſent circa idem, & contrariæ. Licet ergo voluntas naturalis, & ſenſualitatis in Chriſto aliquid aliud voluerit quàm voluntas diuina, & voluntas rationis ipſius; non tamen fuit aliqua contrarietas voluntatum, cum voluntas naturalis nunquam eam rationem repudiauerit, qua Deus humanum genus decreuit eo modo ſaluare. Et quia nec voluntas rationis, nec diuinitatis in Chriſto, per motum voluntatis naturalis retardabatur, vel impediebatur. Placebat enim Chriſto ſecundum voluntatem diuinam, & ſecundum voluntatem rationis, vt voluntas naturalis in ipſo, ſecundum ordinem ſuæ naturæ moueretur. Et ideo nullo modo fuit in illo contrarietas voluntatum. 3.q.18.6.o.

100 Voluntas & quicquid aliud fuit naturæ humanæ in Chriſto, ſemper mouebatur ſecundum nutum voluntatis diuinæ. 3. q. 18. 1. ad 1. item 4.

101 Operationes ſenſitiuæ, & vegetatiuæ, & naturales in Chriſto, aliqualiter pertinebant ad voluntatem eius humanam: Ideo erant magis humanæ quàm in aliis hominibus, & magis vna operatio: quia omnes ſenſitiuæ ordinabantur à ratione eius, aliæ verò ſunt volitæ. 3. q.19.2.c. fi. item ad 1. item q.27.3.c.

102 In Chriſto eſt liberum arbitrium. 3.q.18.4.o.

103 * Omnis potentia communicabilis cuicunque creaturæ, multo abundantius communicata fuit animæ Chriſti, ſ. vt materia elementalis magis obediat ei ad motum quàm qualitatibus actiuis & virtuti cæleſti. Et magis potuiſſet mouere cælum, quàm Angelus quicunque. 3.q.13.2. ad 2.

104 Chriſtus vt homo poterat conferre effectum ſacramentorum ſine ſacramentis,vt inſtitutor eorum: & non alius homo.3.q.64.3.c.item q.72.2.ad 1.item q.84.5.ad 3.
105 Chriſtus ſecundum diuinitatem habet poteſtatem dimittendi peccata per auctoritatem,ſed inſtrumentaliter & per miniſterium ſecundum humanitatem.3.q.16.11.ad 2.
106 Ad inuocationem nominis Chriſti, dabatur remiſſio peccatorum in primitiua Eccleſia: & non alterius hominis. 3.q.7. 1.ad 2.item q. 64.3.c.
107 Chriſtus in ſua infantia & pueritia in nullo differebat ab aliis pueris, quoad exteriorem conuerſationem. 3.q.29.1.ad 3.
108 Conueniens fuit quòd corpus Chriſti ſubiaceret defectibus & infirmitatibus noſtris,ad ſatisfactionem,exemplum, & fidem. 3.q.14.1. o.item 3.ad 1.item 4.c.ad 2.
109 Chriſtus ſecundum corpulentam ſubſtantiam tantum, & non ſecundum rationem ſeminalem,fuit in patribus:& ideo non fuit decimatus in lumbis Abrahæ.3.q.31.8.c.ad 3.item 4.
110 * Sacerdotium Chriſti eſt maius ſacerdotio Leuitico. Eſt enim ſacerdotium Chriſti ſecundum ordinem Melchiſedech, cui Abraham decimas dedit,Leui adhuc exiſtente in lumbis illius,ad quem pertinet legale ſacerdotium: ſi ergo Chriſtus in Abraham decimatus eſſet, ſacerdotium eius non eſſet ſecundum ordinem Melchiſedech, ſed minus eo.3.q.31.8.c.
111 Perſona Chriſti ſecundum ſe eſt ſimplex, ſed vt in duabus naturis ſubſiſtit,poteſt dici compoſita,licet impropriè.3.q.2.4.o.
112 Omne quod pertinet ad rationem perſonæ,vel tantum ad vnam naturam in Chriſto, eſt vnum tantum: ſi verò pertinet ad vtranque naturam,eſt multa.3.q.17.2.c.item q.35.5.b.
113 In Chriſto eſt tantum vna perſona.3.q.16. 1.c. item q.17.1.c.item q. 25.1.c.
114 Hæreſis Neſtorij, quod in Chriſto ſunt duæ perſonæ, ideo non ponit communicationem idiomatum.3.q.2.6.c.item q.17.1.c. ſi. item q. 20.2.c.item q.35.4.c.
115 In Chriſto eſt tantum vnum ſuppoſitum, ſeu vna hypoſtaſis. 3.q.2.3. o.item 6.11.c.item q.4.3.c.item q. 6.1.3.4.5.6.c.item q.17.1.2.c. item q.20.2.c.ad 1.item q.23.4.c.item q.25.1.c.item q.50.3.ad 4.
116 Chriſtus eſt vnum,& vnus,ſed non duo. 3.q.17.1 o.
117 In Chriſto eſt tantum vnum eſſe ſimpliciter, & duo eſſe ſecundum quid.3.q.17.2.o.
118 In Chriſto ſunt duæ operationes,contra Macharium.3.q.19.1.o.item q.25.1.ad 2.
119 In Chriſto eſt vna tantum operatio humana ratione principij, ſed multæ ratione obiectorum & potentiarum, & multæ non humanæ, ſicut etiam in aliis.3.q.19.2.o.
120 Chriſtus ea quæ ab aliis obſeruanda inſtituit, primò ipſe obſeruauit. 3.q.81.1.c.
121 Chriſtus figurabatur per propitiatorium,arcam, candelabrum, menſam,& per duplex altare.1 2.q.102.4.ad 6.co.3.
122 Chriſtus erat ſicut in ſpica,in fide patrũ legis naturæ,ſicut in farina,in doctrina legis & prophetarũ,ſicut panis,in incarnatione,coctus igne, id eſt,formatus Spiritu ſancto,in clibano vteri Virginis,in ſartagine per labores in mũdo,in craticula,id eſt, in cruce.1 2.q.102.3.ad 12.

123 Spiritus

123 Spiritus ſanctus non poteſt dici pater Chriſti ſecundum humanitatem, quia non produxit eum de ſubſtantia.1.q.32.3.o.

124 Nec tota Trinitas poteſt dici pater Chriſti ſecundum humanitatem, nec ſecundum diuinitatem, quia Chriſtus non habet eſſe ab aliqua perſona diuina, niſi à patre.3.q.32.3.o.

125 Chriſtus eſt aliquid, quod eſt pater, & aliquid quod eſt mater. 3.q. 171.ad 4.

126 Chriſtum Deus pater plus omnibus dilexit, quia Deus ſemper diligit meliora, & quia ei maius bonum voluit & fecit; voluntas enim Dei eſt cauſa bonitatis in rebus.1.q.20.1.c.

127 Deus Chriſtum diligit, non ſolum pluſquàm totum humanum genus, ſed etiam magis quàm vniuerſitatem creaturarum. Ei enim maius bonum voluit, quia dedit ei nomen quod eſt ſuper omne nomen, vt verus Deus eſſet.1.q.20.1.ad 1.

128 Deus plus amat naturam humanam aſſumptam à Dei verbo in perſona Chriſti, quàm omnes Angelos, & melior eſt maximè ratione vnionis.1.q.20.1.ad 2.

1 CIBVS quem Chriſtus aſſumpſit poſt reſurrectionem, conuerſus fuit in materiam ſpiritualium, id eſt, aëream, non autem in corpus Chriſti.1.q.51.3.ad 5.

2 Cibus eſt neceſſarius dupliciter, ſc. ad reſtaurationem deperditi, & vt impediat totalem conſumptionem caloris naturalis, qui eſt cauſa vitæ.1.q.78.2.ad 4.item q.97.4.c.

3 Vſus eiborum ordinatur ad tria, ſcilicet ad reſtaurandum deperditum, ad generationem, & ad augmentum. 1.q.97.4.o. item quæſt.119.1. ad 4.

4 Nullus cibus eſt in quo non ſit aliquid impuritatis, quia in principio eſt diſſimilis.1.q.97.3.ad 4.

5 Nullius cibi vſus de ſe eſt peccatũ, ſed aliquis prohibetur propter obedientiam, votum, continentiam, ſanitatem vel figuram. 12.q.102.6. ad 1.item 22.q.149.3.o.item 3.q.40.4.ad 2.

6 Cibus non neceſſarius debet dimitti propter ſcandalum, donec veritas declaretur.22.q.43.8.ad 3.

7 Ratio multiplex de cibis mundis & immundis, ſecundum legem veterem.12.q.102.6.ad 1.item 2.

1 CICATRICES apparebunt in corpore Chriſti in iudicio. 3.quæſt. 54.4.c.

2 Chriſtus reſurrexit cum cicatricibus, quæ ſemper erunt in corpore eius fulgentes.3.q.54.4.c.

3 Cicatrices ſemper erunt in corporibus glorioſis martyrum.3.quæſt.54. 4. c.

CICONIA eſt idem quod ibis, ſ. auis Africa, & immunda. Et ſignificat inuidos.12.q.102.6.ad 1.item co.3.

CIGNVS eſt auis immunda, ſignificans hypocritas.12.q.102. 6. ad 3. co. 3.

CIMINILIS eſt qui ciminum vendit, i. de paruis magnam vim facit in dando.22.q.118.8.ad 4.

CIMITERIVM conſecratum vendi poteſt ratione terræ, & in neceſſitate Eccleſiæ, non autem vt res ſacra, quia eſſet ſimonia. 22.q. 110.4.ad 3.

In operationibus affectus eſt quidam circulus: ſicut etiam in operationibus intellectus.12.q.26.2.c.

1 CIRCVNCISIO erat ſacramentum præparatorium ad baptiſmum, licèt minus expreſsè figurans eum, quoad exteriora, quàm columna nubis, & tranſitus maris rubri, quæ tamen non erant ſacramenta, quia nō fiebat aliqua profeſſio fidei per ea, ſicut per circunciſionem. 3. q. 70. 1.ad 2.

2 Circunciſio erat præparatoria baptiſmi, quoad profeſſionem fidei, ſed baptiſmus Ioannis quoad exercitium actus. 3. q.79. 1.ad 3.

3 Circunciſio non continetur inter ſacramenta veteris legis, quia non erat ex Moyſe, ſed ex patribus.12. q.103. 1.ad 3.

4 Circunciſio erat quædam profeſſio fidei Chriſti, aggregans collegio fidelium, præparatoria & figura baptiſmi.12. q.102.5.c.ad 1. item ad 3. item 3.q.68.1.ad 1. item q.70. 1.2.0.

5 Circunciſio eſt quædam profeſſio legis obſeruandæ.3. q.37. princ.item q.40.4.c. item q.70. 4.c.ſi.

6 Circunciſio ſignificat tria. ſ. caſtitatem, depoſitionem peccatorum, & immortalitatem. 12. q. 102. 5.ad 1.

7 Circunciſio habet quadrupliciter expreſſam ſimilitudinem abolitionis peccati originalis.ſ.ratione membri, pellis circularis, pœnæ, & ſanguinis.3.q.37.1.c.

8 Circunciſio erat neceſſaria ad diſtinctionem, & ſignificationem.12. q. 102.5.ad 1.item 3. q.70. 1.0.

9 Circunciſio datur in fœdus æternum, quoad ſignificatum, & quod ſuccedit ei, vel capitur pro ſeculo, quod habet finem, ſed non determinatum nobis.12. q.102. 5.ad 1.

10 Ratio literalis triplex circunciſionis.Prima & principalis eſt proteſtatio fidei vnius Dei, ſecunda debilitatio cōcupiſcentiæ in illo membro, tertia ſugillatio ſactorū Veneris & Priapi, in quibus illa pars honorabatur.Sed ratio figuralis, eſt figura ablationis corruptionis per Chriſtum cōpletæ in octaua ætate, ſcilicet reſurrectionis.12.q.102.5.ad 1.

11 Circunciſio debuit differri vſque ad tempus Abrahæ.12. q.102. 5.ad 1. item q.70. 2.0.

12 Circunciſio debuit dari ante legem Moyſi.12. q.103. 1.ad 3.item 3. q. 70. 2.ad 2.

13 Circunciſio ceſſare debuit diuulgato Euangelio. 12. q.103. 1.3.ad 4.

14 Circunciſio neceſſariò fiebat octauo die, non autem prius etiam imminente morte.12.q.102.5.ad 1.item 3.q.70.3.ad 3.

15 Idem iudicium eſt de pueris mortuis ante octo dies, vel mortuis incircunciſis in deſerto, ſicut de pueris mortuis ante inſtitutionem circunciſionis. 3. q.70.4.ad 3.

16 Diſpenſatum fuit à Deo, ne circunciderentur in deſerto, duplici ratione. ſc.ex ignorantia motus caſtrorum, & ex non indigentia ſigni, ſed peccabant ſi ex negligentia.3. q.70. 4.ad 3.

17 Circunciſio non fit nunc, nec antiquitus cum cultro lapideo, niſi in quibuſdam famoſis.3. q.70. 3.ad 2.

18 Circunciſio neceſſariò fiebat in membro generationis. 12. q.102. 5. ad 1.item 3. q.66. 7.ad 3. item q.70. 3.ad 1.

19 Circunciſio data fuit conuenienter ſoli populo Iſraël.3. q.70. 2.ad 3.

20 Mulieres non circuncidebantur, quia circunciſionis inſtitutio eſt in ſignum fidei Abrahæ, qui credidit ſe patrem futurum Chriſti ſibi repromiſſi. Et ideò conuenienter ſolis maribus competebat. Et etiam peccatum originale contra quod ſpecialiter circunciſio ordinabatur, à patre trahitur, & non à matre.3. q.70. 2.ad 4.

21 Chriſtus voluit circuncidi ſeptuplici ratione.ſ. vt oſtenderet veritatem carnis humanæ, vt approbaret circuncitionem quam olim Deus inſtituerat, vt probaret ſe eſſe de genere Abrahæ, qui circuncitionis mandatum acceperat, vt Iudæis excuſationem tolleret, ne eum reciperent ſi eſſet incircuncisus, vt obedientiæ virtutem nobis ſuo commendaret exemplo, vt qui in ſimilitudine carnis peccati aduenerat, remedium quo caro peccati conſueuerat mundari, non reſpueret, & vt legis onus in ſe ſuſtinens, alios à legis onere liberaret. 3. q. 37. 1. o. item q. 40. 4. c.

22 Per circuncitionem homines inſtituebantur generaliter in ſtatu colendi Deum. Et ſine ea nullus admittebatur ad eſum agni paſchalis; nec ad aliquid legalium. 12. q. 102. 5. c.

23 * Circuncitio conferebat gratiam quoad omnes effectus poſitiuos & priuatiuos. 3. q. 62. 6. ad 3. item q. 70. 4. o.

24 * Circuncitio conferebat gratiam, & erat meritoria, ex opere operante tantum, id eſt, inquantum erat fidei ſignum, de paſſione Chriſti futura; non autem ex opere operato, id eſt, ex virtute circuncitionis. 3. q. 62. 6. ad 3. item q. 70. 4. ad 1.

25 Circuncitio non imprimebat characterem. 3. q. 63. 1. ad 3. item q. 70. 4. c. fi. item q. 72. 5. ad 3.

26 Circuncitio non aperiebat cælum per accidens. ſ. quia nondum erat ſolutum pretium. 3. q. 70. 4. ad 4.

27 Ante circuncitionem ſola fides ſaluabat, & tollebat peccatum originale. 3. q. 68. 1. ad 1. item q. 70. 4. ad 2.

28 Circuncitio principaliter tollebat peccatum originale, & conſequenter quodlibet aliud. 3. quæſt. 38. 3. ad 3. item quæſt. 62. 6. ad 3. item q. 70. 4. o.

CIRCVNSCRIBI localiter eſt proprium corporum, ſecundum eſſentiam vero circunſcribi conuenit omni creaturæ, ſecundum Ambroſ. 1. q. 50. 1. ad 3.

CIRCVNSPECTIO attendit circunſtantias in negotio morali. 22. q. 48. c. item q. 49. 7. o.

1 CIRCVNSTANTIA eſt accidens actus humani attingens eum extrinſecè. 12. quæſt. 7. 1. o. item 3. c. item quæſt. 18. 3. o. item qō. 88. 5. c.

2 Illa conditio ex qua dependet ſubſtantia actus, non eſt circunſtantia. 12. q. 7. 3. ad 3. item 22. q. 154. 1. c. ad 4.

3 Circunſtantia actus moralis dicitur dupliciter, ſ. proportio eius ad aliquid, & res cui proportionatur. 12. q. 18. 4. ad 2.

4 Circunſtantiæ actus moralis ſunt ſeptem .ſ. quis, quid, vbi, per quæ, cur, quomodo, quando. 12. q. 7. 3. o.

5 Principalior circunſtantia eſt finis, ſecunda, quid: aliæ verò ſecundum quod ſunt propinquiores his. 12. q. 7. 4. o.

6 Finis proximus operantis, & non operis, nec vltimus, eſt circunſtantia. 12. q. 7. 3. ad 3.

7 Tempus ſacrum eſt circunſtantia peccati quod fit in eo. 22. q. 122. 4. ad 3.

8 Nulla circunſtantia aggrauat peccatum in infinitum. 22. q. 110. 4. ad 5.

9 Circunſtantia non poteſt facere de peccato veniali mortale, niſi transferat in aliam ſpeciem, vt differentia, & non vt circunſtantia. 12. q. 88. 5. o. item 22. q. 110. 4. ad 5.

10 Eadem conditio reſpectu diuerſarum ſpecierum eſt circunſtantia, & de

ſubſtantia actus.12. q.18. 10.o. item q.88. 5.c.

11 Diuerſæ circunſtantiæ diuerſi motiui, ſemper mutant ſpeciem, eiuſdem autem nunquam.12. q.72. 9.o. item 22.q.53. 2.ad 3. item q.92. 2.c. item q.148.4.ad 1.item ad 2.item ad 3.

12 Omnis circunſtantia reſpiciens ſpecialem ordinem rationis, pro vel contra, dat ſpeciem actui morali.12. q.18.5.ad 4. item 10.c. item 11. c.item q.73.7.c.ad 1.

13 Nulla circunſtantia non habens rationem moralis boni, vel mali, niſi præſuppoſita alia, vt quantitas, variat ſpeciem.12. q.18.11.o. item q. 73. 7.c.

14 * Nulla circunſtantia præter intentionem peccantis, dat ſpeciem peccato.12.q.72. 1.8.c. item 22.q.43.item 3. q.88.4.ad 1.

15 Circunſtantia tripliciter aggrauat peccatum, ſ. mutando ſpeciem, multiplicando rationem peccati, & augendo priorem circunſtantiam. 12. q.73. 7. o.

16 De circunſtantiis conſiderat theologus triplici ratione, ſ. ſecundum quod per actus humanos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundum quod in eis inuenitur bonum & malum, melius & peius, & ſecundum quod ſunt meritorij, vel demeritorij, ſed conſiderat aliter quàm moralis, vel politicus, vel rhetor. 12. q.7. 2. o.

Finis ſcientiæ militaris ordinatur ad finem ciuis.1. q.1.5.c.

1 Civis dicitur dupliciter, ſ. ſecundum quid, id eſt, habitator ciuitatis, & ſimpliciter, ſ. qui poteſt agere vt ciuis, id eſt, conſilio, & iudicio.12. q.105. 3.ad 2.

2 Virtuoſi ciuis eſt exponere ſe mortis periculo pro totius reipublicæ conſeruatione, 1.quæſt.60.5.c. item 22. q.26.3.c.item q. 31.3.ad 2.

3 Mulieribus non conuenit ſimpliciter eſſe ciues.12. q.105. 3.ad 1.

1 Civitas eſt communitas perfecta.12. q.90.2.c. item 3.ad 3.

2 Impoſſibile eſt quòd bonum commune ciuitatis bene ſe habeat, niſi ciues ſint virtuoſi, ſaltem principantes. 12. q. 92. 3.ad 3.

3 Serui non ſunt pars populi, vel ciuitatis.12. q.98. 6.ad 2.

1 Clamor ponitur filia iræ ſecundum quod ira eſt in ore, per quem clamorem intelligitur inordinata, & confuſa locutio.22. quæſt.158. 7. c.

2 Clamor Chriſti in cruce fuit miraculoſus. 3. q. 47. 1.ad 2.

3 Animal dolens clamat, quia calor, & ſpiritus multiplicati per dolorem emittuntur.12. q.44. 1.ad 2.

1 Claritas corporis glorioſi erit à gloria animæ. 3. q.45. 2.c. item q. 54.2. ad 1. item ad 2.

2 Claritas non erit æqualiter in omni corpore glorioſo, nec in omni parte eiuſdem corporis. 3. q.45. 2.ad 3.

3 In poteſtate beatorum erit oſtendere, & occultare ſe, & claritatem ſui corporis. 3. q.54. 1.ad 2.

4 Claritas Chriſti transfigurati erat vera, ſed glorioſa, non autem claritas corporis glorioſi, id eſt, miraculoſa. 3. q. 45. 2. o.

5 Claritas Chriſti transfigurati non erat à corpore eius, ſed tantum à Deo. 3. q.45. 2.o.

6 Claritas veſtimentorum Chriſti, ſignificat claritatem ſanctorum, quæ ſuperabitur à claritate Chriſti, ſicut candor niuis à ſplendore ſolis. 3. q.45.2.ad 3.

7 Transfiguratio Chriſti fuit ſecundum claritatem tantum, & non ſecundum aliam dotem. 3. q.45. 1.ad 3.

8 Ex ſcriptura certum eſt corpora poſt reſurrectionem fore lucida. Suppl. q.85. 1.c.

9 Claritas corporis glorioſi ab oculo nō glorioſo videri non poteſt.Suppl. q.85. 2.0.

10 In corpore glorificato erit vt videatur,vel nō videatur.Suppl.qō.85.3.o.
Schiſmatici,hæretici,ſuſpenſi,degradati,& excommunicati, non habent vſum clauium.3.q.64.9.ad 2. item ad 3.

1 Clavsi paradiſi duplex,ſcilicet quoad totam naturam,per peccatum originale, & quoad perſonam,per peccatum actuale.3. q.49. 5. c.item q.52. 5.c.

2 Cum Chriſtus claues regni cœlorum habuerit, hoc eſt, poteſtatem aperiendi & claudendi regni cœlorum, potuit eas dare Eccleſiæ. Quod reuera effectum eſt, cum ex latere illius dormientis in cruce ſacramenta fluxerunt, quibus Eccleſia fabricata eſt. Suppl. qō.17. 1.o.

3 Non abſolutè,ſed iuxta dignitatem,vel indignitatem eorum,quibus cælum, aut aperitur,aut clauditur, clauis dicitur poteſtas ligandi & ſoluendi. Suppl. q.17.2.o.

4 Duplex clauis eſſe dicitur, quarum vna ad iudicandum de idoneitate eius qui abſoluendus eſt, altera ad abſolutionem ipſam pertinet,quæ poteſtas iudicandi appellatur.Suppl. q.17.3.c.

1 Clementia eſt virtus humana,ideò directè ei opponitur crudelitas,non autem feritas,vel ſeueritas ſub beſtialitate, ſed virtute heroica,vel dono pietatis. 22. q. 159. 2.ad 1.

2 Clementia & manſuetudo ſunt virtutes, nec opponuntur ſeueritati. 22. q.157. 2.o.

3 Clementia eſt lenitas ſuperioris ad inferiorem, ſed manſuetudo eſt cuiuslibet ad quemlibet.22.q.157.1.b.

4 Clementia eſt moderatiua pœnarum, ſed manſuetudo eſt moderatiua iræ. 22. q.157.1.2.o.item 3.c.item 4.ad 3.item q.160.2.c.

5 Clementia & manſuetudo conueniunt cum temperantia in modo, non autem in materia.22.q.157.3.ad 2.

6 Clementia moderatur affectum in pœnis infligendis ſecundùm legem communem ex dulcedine affectus, ſed epieichia ſecundùm intentionem legis.22.q.157.2.ad 2.item 3.ad 1.item 4.c.ad 4.item q.159. 1.c. ad 1.

7 * Clementia & manſuetudo non ſunt maximæ virtutes, niſi ſecundum quid. 22.q.157. 4.o.

8 Manſuetudo & clementia reddunt hominem Deo, & hominibus acceptum, vt concurrunt in effectu charitatis, remouendo mala à proximis.22. q.157. 4.ad 2.

9 Clementia, manſuetudo, miſericordia, & pietas, concurrunt in eodem effectu ſecundum diuerſa motiua.22. q.157.4.ad 3. item q.159. 1.ad 2.

10 Crudelitas, ſæuitia, & feritas, opponuntur clementiæ & manſuetudini. 22.q.157.1.ad 3. item q.159.o.

11 Clementia comparatur ad ſeueritatē, ſicut epieichia ad iuſtitiam legalem,cuius pars eſt ſeueritas.22. q.157. 2.ad 2.

1 Coactio duplex,ſ. abſoluta, id eſt, violentia,& conditionata,id eſt,timor ſeu metus. 12. q.6. 6.o.

2 * Voluntas non poteſt cogi.1.q,82.1.c. ad 1. item q.165. 4.ad 1. item 12.q.6.4.o. item q.9.4. ad 2.

3 Voluntas poteſt cogi reſpectu actus imperati, non autem reſpectu actus eliciti.12.q.6.4.c.item 5.ad 1.
4 ¶ Coæquale & coæternum prædicatur ſolum in plurali de pluribus perſonis diuinis, ſed æternum & æquale, etiam in ſingulari. 1. qõ. 42. 2. o.
1 Filius Dei eſt coæqualis & coæternus patri.1.q.42.2 o.
2 Coæuum eſt quadruplex, ſcilicet angeli, cœli, materia prima, & tempus. 1.q.46.3.c.item q.66. 4.o.

COGITATIO. Item quid. item ſecundũm Ricardum de ſancto Victore, eſt inquiſitio veritatis per diſcurſum ex multis, licet ſecundum Auguſtinum quandoque ſumatur pro quacunque operatione intellectus.1.q.34.1.ad 2.item 22. q.180. 3.ad 1.
2 Cogitatio eſt reſpectus animi ad euagationem pronus. Meditatio eſt intuitus occupatus in inquiſitione veritatis. Contemplatio eſt liber animi contuitus in res. Sed conſideratio eſt omnis operatio intellectus, vel proceſſus rationis ex principiis pertingentibus ad contemplationem veritatis, ſicut meditatio. 22.q.180.3.ad 1.
3 Cogitare dicitur tripliciter, ſcilicet actualis conſideratio intellectus, diſcurſus eius, & operatio potentiæ cogitatiuæ.22. q.2.1.c.
4 Cogitatio eſt volubilis dupliciter, ſcilicet per diſcurſum, & ſucceſſionem. Secunda eſt in patria in propriis naturis, non autem prima, neutra verò in verbi viſione.1.q.10.3.c. item q.58.2.c.
5 Duplex impedimentum cognoſcendi cogitationes alterius, ſcilicet groſſities corporis, & voluntas, & tantum ſecundum erit in patria. 1. qõ. 57.4.ad 1. item q.107. 1.ad 1.
6 Solus Deus cognoſcit cogitationes alterius per ſe, dæmones autem, & alij per ſigna.1.q.57.4.o.item 5.c. item q.114.2.ad 2. item q.117. c. ad 2.item 12.q.111.4.c. item 22. q.106. 5.ad 3.
7 Dæmones immittunt cogitationes, quoad phantaſmata ſolum.1.q.111. 2. ad 2.
8 Cogitatio de actu peccati quandoque eſt purè ſpeculatiua, quandoque autem cum aliqua affectione, & hoc dupliciter, ſcilicet vel concupiſcentiæ, vel horroris.22. q.154.5.c.item q.162. 3.ad 1.
9 Cogitatio de opere illicito non eſt ſemper peccatum. Nec eſt ſemper de neceſſitate confeſſionis, niſi quando ex nimia mora facta in cogitatione illa homo ſentiret ſe inclinari ad faciendum, vel perficiendum cogitatum, ſi opportunitatem haberet quam vellet, vel ſi pollueretur ex illa vehementi cogitatione moroſa, aut ſi inordinatè afficeretur ad aliquam perſonam, & de ipſa multum moleſtaretur in cogitatione, habendo motus carnis, & imaginando habere aliquos actus impudicos cum ipſa perſona, cum aliqua affectione concupiſcentiæ. 22. qõ. 154.5.c. item q.162. 3.ad 1.
1 COGITATIVA potentia eſt ratio particularis, collatiua intentionum indiuidualium.1.quæſt.78.4.c.item q.81.3.c.item 12.qõ.30. 3.ad 3.
2 Potentia cogitatiua aliquando dicitur intellectus, vt habet abſolutum iudicium de ſingularibus. Et eſt in confinio intellectus, & ſupra omnes alias potentias ſenſitiuæ partis. Et eſt tantum in homine. 12. qõ.74. 3.ad 1.
3 Organum potentiæ cogitatiuæ eſt media cellula cerebri.1. q.78.4.c.
1 Sicut carnalis cognatio impedit matrimonium contrahendum ac contractum, ita & ſpiritualis, ex Eccleſiæ tamen ſtatuto, ſi matrimonium

præce

præcedat.Suppl.q.56.1.o.

2 Spiritualis cognatio ex baptiſmi & confirmationis ſacramentis contrahitur.Suppl.q.56.2.c.

3 Spiritualis cognatio inter ſuſcipientem baptiſmi ſacramentum, & ipſum leuantem de ſacro fonte contrahitur. Suppl.q.56.3.o.

4 Tranſit ſpiritualis cognatio à viro in vxorem,quam carnaliter cognouit,ſi quis per proprium actum alterius filium de ſacro forte leuat. Suppl.q.56.4.o.

5 Spiritualis cognatio tranſit ad filios carnales ſpiritualis patris,ita quod dirimit contrahendum & iam contractum matrimonium. Suppl. q. 56.5.c.

1 COGNITIO rei triplex,ſcilicet per eſſentiam,per ſpeciem propriam,& per ſpeciem alterius.1.q.56.3.o.

2 Cognitio duplex,ſcilicet naturalis,& per gratiam.Et vtraque duplex.ſc. vna purè ſpeculatiua tantum,& alia affectiua, ſiue experimentalis. 1.q.64.1.o.item 22.q.97.2.ad 2.item q.154.5.c.item q.162.3.ad 1. item ad 3.item q.55.1.c.

3 Cognitio triplex,ſcilicet per reuelationem, per ſe certitudinaliter, & per coniecturas ſignorum.12.q.112.5.c.

4 Cognitio duplex,ſcilicet approbationis,& apprehenſionis. 22.q.188.5. ad 1.

5 Cognitio duplex.ſ.directa,& indirecta.1.q.86.3.c.

6 In omni cognitione modus eſt duplex,ſcilicet cognoſcentis, & cogniti.1.q.12.6.o.item 7.ad 3.item 12.ad 3.item q.14.6.ad 1.

7 Cognoſcere aliquid ſicut eſt in cognoſcente,poteſt intelligi dupliciter, ſcilicet ſecundum modum cogniti,vel cognoſcentis.Primum eſt falſum,ſecundum eſt verum.1.q.14.6.ad 1.

8 Aliquid cognoſcitur dupliciter,ſcilicet in ſe, & in ſuo effectu. 1.q. 6.1. ad 2.item 12.q.93.2.c.

9 Cognoſcere per aliud,contingit dupliciter, ſcilicet eadem cognitione, vel diuerſis. 1.q.14.7.o.

10 Cognoſcere per aliud contingit dupliciter,ſcilicet per inſtrumentum,& per formam.Primum oportet eſſe præcognitum,non autem ſecundū. Si enim accipiamus duo,quorum vtrunque ſit per ſe,in ordine obiectorum cognitionis,illud propter quod aliud cognoſcitur,erit magis notum,ſicut principia concluſionibus. Sed habitus non eſt de ordine obiectorum,inquantum eſt habitus, nec propter habitum aliqua cognoſcuntur,ſicut propter obiectum cognitum, ſed ſicut propter diſpoſitionem vel formam,qua cognoſcens cognoſcit. 1.q.87.2.ad 3.

11 Primum cognitum à nobis ſumitur dupliciter, ſcilicet reſpectu diuerſarum potentiarum, vel reſpectu diuerſorum obiectorum eiuſdem potentiæ.1.q.85.3.o.

12 Aliquid cognoſcitur in aliquo dupliciter,ſcilicet ſicut in obiecto cognito,& ſicut in principio cognitionis.1.q.84.5.c.

13 In nobis habitualis cognitio cauſatur ex actuali conſideratione. Intelligendo enim actu, efficimur ſcientes,ſecundum philoſophum, ſed cognitio perfecta ab habitu aliquo progreditur. 1.q.86.2.c.ſi. item q.87.2.ad 2.

14 Cognitio alicuius vitii,vel peccati, dependet ex cognitione oppoſitæ virtutis.Erit igitur compendioſior & expeditior conſiderationis via, ſi ſimul ſub eodem tractatu conſideratio procedat de virtute, & de dono ſibi correſpondente, & de vitiis ſibi ſuppoſitis, & de præ-

ceptis

ceptis affirmatiuis & negatiuis. Erit autem huiuſmodi conſiderationis modus conueniens ipſis vitiis, ſecundum propriam ſpeciem. 22. prol.

15 Medium cognitionis triplex, ſcilicet in quo, vt ſpeculum, ſub quo, vt lumen, per quod, vt in demõſtratione. 1.q.12.5.ad 2. item q.94.1.ad 3.

16 Ad cognitionem requiruntur duo, ſcilicet apprehenſio, & iudicium. 22. q.173.2.c.

17 Natura hominis dependet à ſuperiori natura, ad cuius perfectionem non ſufficit cognitio naturalis, ſed requiritur quædam cognitio ſupernaturalis. 21.q.1. 3.ad 1.

18 Certitudo cognitionis in diuerſis naturis inuenitur diuerſimodè, ſecundum diuerſam conditionem vniuſcuiuſque naturæ. 22. qu. 9. 1. ad 1.

19 Proficere in cognitione contingit dupliciter, ſcilicet ex parte docentis, qui proficit, vt in ſcientiis humanis, vel ex parte diſcentis, vt in fide. 22.q.1.7.ad 2.

20 Perfectio cognitionis duplex, ſcilicet ex parte cogniti, & ex parte cognoſcentis. Primum attenditur ratione medij, ſecundum verò ratione potentiæ & habitus. 3.q.10.4.ad 1.

21 Cognitio quam per rationem naturalem habemus, duo requirit, ſcilicet phantaſmata, & lumen naturale intelligibile. 1.q.12.13.c.

22 Cognitio eſt imperfecta tripliciter, ſcilicet ratione obiecti, vt veſpertina, ratione medij, vt opinio, & ratione ſubiecti, vt fides. Prima & ſecunda poteſt eſſe ſimul cum perfecta, non autem tertia. 1.q.58.7.ad 3. item 12.q.62.7.ad 1. item q.67.3.c.

23 * Cognoſcere aliquid in vniuerſali, eſt imperfectius, quàm cognoſcere in ſpeciali. 1.q.5.3.ad 2.

24 Cognitio ſingularium pertinet ad perfectionem animæ intellectiuæ, ſecundum cognitionem practicam, non autem ſecundum ſpeculatiuam. 3.q.11.1.ad 3.

25 In carentibus cognitione eſt potentia pertingens ad finem, per modum exequentis, non autem per modum imperantis. 12. q.11.2.c.

26 Cognitio pertinet ad perfectionem rei in ſe, ſed voluntas in ordine ad alia. 1.q.60.2.c.

27 Secundum gradus cognitionis, ſunt gradus appetitus. 1.q.80.1.c.

28 Res participes ſunt cognitionis & voluntatis, ſecundum gradus ſuæ immaterialitatis. 1.q.14.1.c.

29 Cognitio quælibet fit per aliquam abſtractionem à materia. 1.q6. 84. 2.c.

30 Nihil cognoſcitur ſecundum quod eſt in potentia, ſed ſecundum quòd eſt in actu. 1. q.12. i. c. item q.14.3.c. item q.84.2.c. item q. 87.1. 2.3.c.

31 Cognoſcens diſtinguitur à non cognoſcente, per hoc quòd poteſt habere formam alterius. 1.q.14.1.c. item q.80.1.c.

32 Omnis cognitio naturalis eſt vera. Sed veritas eius eſt alia à veritate cognitionis infuſæ, vel acquiſitæ. 1.q.60.1.ad 3.

33 Impoſſibile eſt aliquam cognitionem eſſe totaliter falſam, ſine aliqua veritate. 22.q.172.6.c.

34 Mutata re, cognitio noſtra variatur, vel de veritate in falſitatem, vel econuerſo, ſi duret eadem opinio, vel de vna opinione in aliam. 1.q. 14.15.ad 3.

35 Nullus obliuiſcitur cognitorum naturaliter. 1.q.84.3.c.

36 Quæ

36 Quælibet virtus cognoſcitur per cognitionem eorum in quæ poteſt. 1. q.10.2.c.fi.

37 Priuatio non cognoſcitur, niſi per habitum ſibi oppoſitum. 1.q.14.10. o.item 12.q.100.6.ad 2.

38 Cognitio diſcurſiua eſt quando ex prius notis in ignotum deuenitur. 1.q.58.3.ad 1.

39 Cognitio ſenſitiua ordinatur ad duo, ſcilicet ad ſuſtentationem corporis, vitando nociua, & acquirendo neceſſaria, ſecundo ad cognitionem intelle ıuam, practicam & ſpeculatiuam. Primum conuenit omni animali, ſecundum autem ſoli homini. 22.q.167.2.

1 IN coitu abſorbetur vſus rationis, propter vehementiam delectationis. 12.q.35.1.ad 1.item ad 1.item q.37.1.ad 2.item q.72.2.ad 4.

2 Coitus vagus non eſt in animalibus, niſi fœmina ſufficiat ad educationem prolis. 22.q.154.2.c.

3 ¶ Cholera citius cæteris humoribus mouetur, ideo cholericus facilius mouetur ad iram quam alij ad ſuas paſſiones. 12.q.46.5.c.

¶ Colere dicimur homines, quos honore, vel recordatione, vel præſentia frequentamus, & alia nobis ſubiecta, vt agros. 22.q.81.1.ad 4.

COLLECTA. Item. In aliquibus terris ex antiqua conſuetudine Domini ſuis ſubditis certas collectas imponunt, quæ ſi non ſunt immoderatæ, abſque peccato exigi poſſunt. 22.q.118.8.ad 4.

1 * COLLECTIVVM ſignificat duo. ſ. multitudinem ſuppoſitorum, & vnitatem ordinis. 1.q.31.1 ad 2.

1 COLORATVM eſt proprium obiectum viſus. 1.q.1.7.c.item q. 45. 4.ad 1.

2 * Color eſt obiectum materiale viſus, formale verò eſt lumen. 22. qō. 1.3.c.item q.25.1.c.

3 * Color non eſt coloratus, ſed clarus. Similiter albedo. 12.q. 55. 4. 1. ad 1.

4 * Lumen facit quod color qui eſt viſibilis in potentia, fiat viſibilis in actu. 1.q.67.3.ad 3.item q.79.3.ad 2.

1 COLVMBA habet ſeptem proprietates, ad deſignandum ſeptem dona Spiritus ſancti. ſ. quia columba ſecus fluenta habitat, meliora grana eligit, alienos pullos nutrit, non lacerat roſtro, felle caret, in cauernis petræ nidificat, & gemitum pro cantu habet. 3. q. 39. 6. ad 4.

2 Columba quæ apparuit ſupra Chriſtum baptizatum, conuenit ſoli Spiritui ſancto, vt ſignum. Sed vt res, & effectus, conuenit toti Trinitati. Vnde & inſtinctus eius quo mouebatur ad motum naturæ, ſicut ex cauſa ſpirituali, cauſabatur ex Deo. 1.q.43.7.ad 3. item 22.q.95. 7.c.item 3.q.39.8.ad 2.

3 Columba illa fuit verum animal. 3.q.39.7.o.

4 Illa columba peracto miniſterio, conuerſa eſt in priſtinam materiam. 1.q.43.7.ad 4.item 3.q.39.6.ad 2.

1 COMEDERE eſt ſumere cibum, per potentiam naturalem ſumentis conuertibilem in naturam eius. 1.q.51.3.ad 5.

2 Chriſtus poſt reſurrectionem eius verè comedit, angeli verò nunquam; 1.quæſt.51.3.ad 5.item 3. qō.54.2.ad 3.item q.55. 3.c. item 6. c. ad 1.

3 Comeſtio poteſt eſſe inconueniens dupliciter. Primo totaliter impediendo finem principalem, id eſt, ſalutem corporis, vel finem ſecundarium, id eſt, bonam habitudinem, in negotiis exercendis, per ni-

nimiam

miam ſuperfluitatem, vel per defectum ciborum. Secundo reddendo difficilem, vel minus decentem peruentionem ad finem per comeſtionem extra tempus debitum. 22.q.141.6.ad 2.

4 Qui vult comedere nociua, quodammodo dicimus eum velle infirmari. 22.q.30.1.c.

5 Dauid comedens panes ſanctos cum ſociis excuſatur, propter neceſſitatem famis. 3.q.40.4.ad 2.

1 COMMVTATIO duplex, ſcilicet naturalis, id eſt, rei ad rem, vel ad denarios, pertinens ad œconomos vel politicos, alia propter lucrum, pertinens ad negotiatores. 22.q.77.4.o.

2 Commutatio duplex, ſcilicet inuoluntaria, vt in nocumentis, & voluntaria, vt in contractibus. 22.q.61.3.o.

3 Commutatio ſicut eſt in beneficiis, rependendo gratiam, ſic & in offenſis puniendo. 3.q.85.3.ad 3.

1 QVAE ſunt vnius generis, poſſunt comparari rei, quæ non eſt in genere, ſcilicet Deo, non autem rei, quæ eſt in alio genere. 1. qu.4.3.ad 2. item q.6.2.ad 3.

2 Comparatio duplex, ſcilicet abſoluta, & reſpectiua. 22.q.188.6.c.princ.

3 Comparatio duplex, ſcilicet æqualitatis, & ſimilitudinis. 22.q. 105.2. ad 1.

COMPLACENTIA peccati venialis non eſt peccatum mortale, niſi ponatur in eo finis, id eſt, ſupra Deum, & in contemptum Dei. 12.q. 88.2.3.4.c.

1 OMNE compoſitum eſt poſterius ſuis componentibus. Et habet cauſam, & actum & potentiam. 1.q.3.7.c.

2 Omne compoſitum ex materia & forma, eſt compoſitum ex quo eſt, & quod eſt. 1.q.50.2.ad 3.

3 Apud nos compoſita ſunt meliora ſimplicibus, non autem in Deo. 1. q. 3.7.ad 2.

4 Omne compoſitum eſt aliquid, quod non conuenit alicui partium eius, & in eo eſt aliquid quod non eſt ſeipſum. 1.q.3.7.c.

1 COMPREHENDERE propriè eſt attingere rem, ſecundum omnem modum & omnem rationem, qua cognoſcibilis eſt. 1.q.12.7.o. item q. 14. 3.o. item 12.q. 4.3.ad 3. item 22.q.18.3. ad 3.

2 Comprehenſio non eſt alia operatio à viſione, ſed eſt habitudo ad finẽ habitum, cuius obiectum eſt viſio, vel res viſa. 12.q.4.3.ad 3.

3 De ratione comprehenſionis ſunt duo, ſcilicet continere fines rei, & nihil eius eſſe extra. Secundum conuenit infinito, non autem primum. 1. q.14.3.ad 1.

4 Comprehenſio Dei dupliciter dicitur, ſcilicet attingentia, vel tẽtio Dei, & apprehenſio adæquata Dei. Prima conuenit omnibus beatis, non autem ſecunda. 1.q.12.7.ad 1. item. 1.q.4.3.ad 1.

5 Deus perfectiſſimè comprehendit ſeipſum. 1.q.14.3.o, item q.62. 9.c. item 12.q.3.8.ad 2.

6 * Nullus intellectus creatus comprehendere poteſt eſſentiam Dei. 1.q. 12.1.ad 1. item 7.o. item 8.c. item q.56.3.ad 1. item ad 2. item q.75. 5.ad 2. item q.62.9.c. item q.86.2.ad 1. item q.107.3.c. item 12.q.4. 3.ad 1. item q.93.2.ad 2. item q.102.4.ad 6. item 3.q. 10.1.o. item 3.ad 1.

7 Comprehenſio pertinet ad voluntatem, ſicut & delectatio, quia eiuſdem eſt habere aliquid, & quieſcere in eo. 12.q.4.3.ad 2.

8 Chriſtus fuit ſimul viator & comprehenſor. 1.q.11.3.4.ad 1. itẽ 12.q.18.

2.ad

2.ad 1.item q.174.5.ad 3.item q.175.4.ad 2.item 3.q.7.8.c.item 3.ad 1.item q.8.4.ad 2.item q. 1.ad 1.ad 2. item 2.c.ad 2.item q.15.10.0.q.18.5.ad 3.item q.19.3.ad 1.item q.30.2.ad 1.

1 COMMVNE duplex, ſcilicet ſecundum rem,& ſecundum rationem. Primum eſt in diuinis tantum,ſecundum in omni natura. 1.q. 39. 4.ad 3.

2 Commune triplex,ſcilicet vniuocum,æquiuocum,& analogum.1.q.13.5.10.c.

3 Commune abſolutum,eſt prius ſecundum intellectum proprio,commune reſpectiuum & diuinum,eſt poſterius proprio.1.qu. 33. 3.ad 1. item 3.q.7.13.ad 3.

4 Quanto aliquid eſt communius,tanto eſt prius via generationis.1.q.20. 1.c.item q.85.3.ad 1.

5 Commune ſemper eſt prius proprio eiuſdem generis, non autem ſi ſint diuerſorum generum.3.q.7.13.ad 3.

6 Communius prædicatione,eſt imperfectius minus communi, ſed communius cauſalitate,eſt nobilius.12.q.90.2.ad 2.

7 Bonum commune eſt melius bono priuato eiuſdem generis,non autem ſemper,ſi ſint diuerſorum generum.22.q.152.4.ad 3.

1 NOMEN tripliciter eſt communicabile,vel incommunicabile,ſcilicet ſecundum rem & rationem,vt homo, ſecundum ſimilitudinem, vt leo,ſecundum rationem vel opinionem,vt Deus. 1.q.13.9.0.

2 Hoc nomen Deus,eſt incommunicabile propriè ſecundum rem,ſed eſt communicabile ſecundum rationem,ſecundum opinionem,& ſecundum ſimilitudinem. 1.q.13.9.c.

1 COMMVNICATIO hominum adinuicem duplex,ſcilicet auctoritate principum, vt iudicia,pœnæ & huiuſmodi, & propria voluntate priuatarum perſonarum,vt emptio,donatio,& huiuſmodi.12.q.105.2.cor.

2 Communicatio prohibetur duplici de cauſa.ſ.propter periculum, ſicut cum infidelibus,vel in pœnam, ſicut cum excommunicatis,hæreticis,ſchiſmaticis,& apoſtatis.22.q.10.9.0.

1 CONCEPTIO Chriſti habuit tria priuilegia à Spiritu ſancto,ſcilicet eſſe ſine peccato originali,eſſe Dei & hominis,& eſſe à virgine.3.q.27.2.ad 2.item q.32.4.ad 1.

2 Conceptio Chriſti ſpecialiter attribuitur Spiritui ſancto,licet ſit à tota Trinitate,& à ſingulis perſonis.3.q.32.1.0.item q.39.8.ad 2.item q.46.6.c.

3 Conceptio Chriſti eſt de Spiritu ſancto efficienter, ratione corporis, & conſubſtantialiter, ratione verbi. 3.qu.32.2.0.item quæſt.54.1.ad 3.

4 Corpus Chriſti non dicitur propriè conceptum de Spiritu ſancto, ſed ex Spiritu ſancto.3.q.32.2.ad 1.

5 Conceptio Chriſti fuit in inſtanti.3.q.6.4.ad 1.item q.33.1.2.3.0.item q.36.4.c.

6 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuit perfectus ſecundum animam,& figuram corporis,non autem ſecundum quantitatem. 3.q.33.2.0.

7 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuit ſanctificatus, quoad animam,& quoad corpus.3.q.34.1.0.item 2.ad 2.item 3.c.

8 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit operationem tractus.3.q.34.2.ad 3.

9 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit vſum liberi arbitrij. 3.q.34.2.0.

10 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,habuit plenitudinem gratiæ,& cognitionis.3.q.7.3.4.c.item q.34.2.ad 2.item q.69.3.c. item q.72.1.ad 4.

11 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit maiorem gratiam omnibus comprehenſoribus. 3.q.34.4.c.

12 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,meruit,& in eo plene comprehenſor fuit.12. q.5.7.ad 2.item 3.q.7. 3.4.12.c.item q.34.3.4.o.item qō.45.1.c.item q.48.1.ad 2.item qō.49.6.ad 3.item q.54.2.cor.

13 Chriſtus gloriam immortalitatis ſuæ, quam in primo inſtanti ſuæ conceptionis meruit, potuit etiam mereri per actus ſequentes, non vt magis eſſet eius,ſed vt pluribus cauſis debeatur ei.3.q.34.3.ad 3.item q.49.6.ad 2.item q.59.3.c.

14 Chriſtus conceptus eſt miraculosè ex perpetua virgine, non ex virili ſemine.3.q.28.o.item q.31.1.ad 3.item 5.o.item ad 3.item q. 34.1. ad 2.item q.35.6.c.

15 Conceptio Chriſti cum dicitur fuiſſe facta ex muliere:ſicut gloſſa dicit, mulierem pro fœmina poſuit ſcriptura,more locutionis Hebræorũ. Vſus enim Hebræorum dicit mulieres, non virginitate corruptas, ſed fœminas.3.q.28.1.ad 3.

19 Beata virgo habuit fidem de conceptione Chriſti.3.q. 30.1. c.ad 2.

17 Beata virgo ſe habuit actiuè in præparatione materiæ, non autem in conceptione Chriſti.3.q.32.4.o.item q.33.4.ad 3.

18 Beata virgo fuit concepta ex ſemine viri,ideo fuit in Adam, & in aliis patribus,ſecundum rationem ſeminalem.3.qō.27.2.ad 4.item q. 31. 9.ad 2.item 8.ad 2.

19 Virgo Maria mater Chriſti fuit concepta in peccato originali. 12. qō. 81.4.o.item 3.q.14.3.ad 1.item q.27.1.ad 2.item 2. c.ad 2.item ad 4.item q.31.1.ad 3.item 6.ad 2.item 7.ad 2. item 8.e.ad 2.

20 Feſtum conceptionis Beatæ Mariæ fit in quibuſdam Eccleſiis, pro ſanctificatione eius.3.q.27.2.ad 3.

21 Licèt Romana Eccleſia non celebret conceptionem beatæ virginis, tolerat tamen conſuetudinem quarundam Eccleſiarum celebrantium illud feſtum. Ideo non eſt totaliter reprobranda. Nec per hoc datur intelligi,quòd in ſua conceptione fuerit ſancta. Sed quia quando ſanctificata ſit,ignoratur, ideo fit feſtum ſanctificationis eius potius quàm conceptionis in die conceptionis eius.3.q.27.2.ad 2.

¶ Conceptus mentis. Item. Significare conceptus ſuos,eſt homini naturale,ſed determinatio ſignorum eſt ad placitum humanum. 22. q. 85.1.ad 3.

1 CONCILIVM eſt, in quo iudices inter ſe conferunt de agendis,ſicut quo ſupplicio aliquem damnari oporteat.22.q.158.5.ad 3.

2 Prohibitio, vel ſententia ſynodi, vel concilij, ſe extendit tantum ad perſonas priuatas,quarum non eſt determinare de fide. 22.q. 1. 10. ad 2.

3 Concilium ſolus Papa congregare poteſt,à quo non poteſt appellari ad concilium,ſed econuerſo.1. q.36.2.ad 2. item 22.q. 10. b.item c.fin. item ad 2.

1 CONCLVSIO inquiſitionis practicæ eſt duplex,ſcilicet ſcientia vel iudicium in ratione,vel electio in voluntate. 1.qō. 83.3.ad 2. item 12.q.

12.q.13.1.ad 2.item 3.c.item q.76.1.c.

2 Concluſio tunc ſolum ſequitur ex principio, quando ſine illa principium non poteſt eſſe verum.12.q.13.6.ad 1.

3 Concluſio ſyllogiſmi operatiui eſt ſingularis,ideo non concluditur,niſi mediante propoſitione ſingulari. 1.q.86. 1. ad 2. item 12. q.76. 1.c. item 22.q.49.2.ad 1.

1 CONCORDIA dupliciter auſertur per diſcordiam, ſcilicet per ſe, id eſt, ſcienter,& per accidens,id eſt,præter intentionem. 22.q.37.1.c.

Concordia res creſcunt,diſcordia verò dilabuntur.22.q.37.1.ad 3.

1 CONCVBINATVS & quilibet coitus extra matrimonium eſt contra legem naturæ,& eſt peccatum mortale.22.q.154.2.o.

2 Vtrum habere plures vxores eſt contra legem naturæ, quantum attinet & ad communicationem operum inter virum & vxorem, & ad ſimilitudinem coniunctionis Chriſti & Eccleſiæ cum coniugio. Quantum verò ſpectat ad prolis procreationem & educationem,pluralitas vxorum non eſt contra ius naturæ.Suppl.q.65.1.o.

3 Polygamia olim fuit licita antiquis patribus,& aliis,propter finem prolis multiplicandæ ad cultum Dei,nunc verò prohibetur,quia ille finis, cæteræque circunſtantiæ ceſſarunt.Suppl.q.65.2.c.

4 Cum præcipuus finis appetendæ concubinæ ſit coitus, illam habere eſt contra legem naturæ,illius enim finis legi naturali aduerſatur.Suppl. q.65.3.c.

5 Simplex fornicatio etiam ratione ſui eſt peccatum mortale, quod tollit debitam ordinationem parentis ad liberos, ad quod debet maximè ſpectare coitus.Suppl.q.65.4.o.

6 Nunquam licuit concubinam habere, etiam ex diſpenſatione, niſi matrimonio iunctam,eſt enim contra legem naturæ, cum non ſit conueniens actus ad bonum prolis.Suppl.q.65.5.o.

1 CONCVPISCENTIA eſt appetitus delectationis ſenſitiuæ. Et eſt ſubiectiuè in appetitu ſenſitiuo. Et eſt tantum in concupiſcibili.12.q.30.1.o.item q. 22.3.ad 3.

2 Concupiſcentia eſt paſſio diſtincta ab aliis paſſionibus concupiſcibilis, ſcilicet amore,& delectatione, quia eſt de bono ſenſibili abſente. 12. q.30.2.o.

3 Paſſio oppoſita concupiſcentiæ,eſt innominata, ideo timor ponitur pro ea.12.q.30.2.ad 3.

4 Concupiſcentiarum aliquæ bonæ ſunt, & aliquæ malæ. 12. qõ. 34. t. c.fin.

5 Concupiſcentia duplex,ſcilicet naturalis,id eſt,de bono conuenienti ſecundum naturam animalis,& non naturalis. i.ſecundum apprehenſionem.Prima conuenit omni animali, ſecunda verò ſoli homini. 12.q. 30.3.o.item q.31.3.o.item q.41.3.c.item qõ.77.5.c. item 22. q.117. 5.ad 2.

6 Concupiſcentia naturalis eſt finita in actu, & infinita tantum in potentia,non naturalis autem, eſt infinita actu. Et concupiſcentia finis eſt infinita,ſed eorum quæ ſunt ad finem eſt finita. 12.q.10.4.o.

7 Concupiſcentia dupliciter eſt naturalis, ſcilicet ſecundum genus & ſecundum ſpeciem.22.q.142.2.ad 2.

8 Concupiſcentia eſt naturalis homini, tantum vt recta ſecundum rationem.12.q.82.3.ad 1.item q.85.3.ad 3.item 3.q.15.2.ad 2.

9 Concupiſcentia eſt naturalior quàm ira ratione obiecti & ſubiecti, ſecundum naturam generis & corporis, ſed econuerſo ſecundum na-

turam ſpeciei,& indiuidui,& animæ. 1.q.63.4.ad 2.item 12. q.46.5. o.item 22.q.156.4.c.

10 Concupiſcentia præcedens actum rationis & voluntatis, diminuit peccatum, ſequens vero auget.12.q.73.6.ad 2.

11 Concupiſcentia carnis contra ſpiritum quando ratio ei reſiſtit,non eſt peccatum,ſed eſt materia exercendæ virtutis.12.q.80.3.ad 3.

12 * Concupiſcentia non ligat totaliter rationem.22.q.150.4.ad 3.

13 Concupiſcentia dicitur eſſe ſine ratione,non quidem quia totaliter auferat iudicium rationis, ſed quia in nullo procedit ſecundum iudicium rationis,niſi ſit tanta quod faciat inſanire, tunc enim ligat totaliter rationem. 22.q.150.4.ad 3.item q.156.4.ad 2.item q.157.3. ad 3.item q.175.2.ad 2.

14 Debilitas concupiſcentiæ ex charitate vel temperantia,auget meritum, ſed ex pronitate vel commoditate,diminuit.22.q.155.4.ad 2.

15 Concupiſcentia accenſa minuit iram,& econuerſo.1.q.81.2.c.

16 Intemperantia & concupiſcentia tripliciter ſunt pueriles, nõ quia ſint in pueris,ſed quia aſſimilantur eis,ſcilicet appetendo turpia, id eſt, contra rationem creſcendo,& refrenando. 22.q. 142. 2. o. item qõ. 151.2.ad 2.

1 Concvpiscibilis eſt de bono ſecundum ſenſum abſolute, ſed iraſcibilis,vt eſt arduum.1.q.59.3.ad 3.item q.81.2.o.item q. 81. 4. c. item 12.q.23.1.o.item 2.c.item q.25.1.c.ad 1.item q.26.1.c.fi. item q.30.2.c.item 22.q.128.ad 1.item q.129.1.ad 1.

2 Concupiſcibilis denominatur à concupiſcentia, quia inter omnes paſſiones eius eſt notior & ſenſibilior,non autem prior.12.q.25.2.ad 1. item q.82.3.ad 2.

3 ¶ Iraſcibilis eſt propugnatrix concupiſcibilis. 1.q.81. 2. c. item 12.q. 23 1.ad 1.item 22.q.50.4.c.item q.108.2.

4 Motus concupiſcibilis in appetendo, eſt velocior motu iraſcibilis, ſed in exequendo eſt econuerſo.22.q.156.4.c.

5 Motus concupiſcibilis vt hominis, eſt contra naturam & pœnam, ſi ſit contra rationem,non autem ſecundum genus.12.q.82.3.ad 1.item q. 85.3.ad 1.item q.94.2.ad 2.item 4.ad 3.

6 * Omnia mala pertinent ad concupiſcibilem, ſicut ad primam radicem, non autem ſicut ad proximum principium.12.q.82.3.ad 3.

7 Omnis motus concupiſcibilis cauſatus ex apprehenſione, ſemper eſt peccatum,non autem ſi ſit ex qualitate organi.12.q.17.7.o.

8 Peccata concupiſcibilis ſunt turpiora, & minus grauia peccatis iraſcibilis. 12.q.73.5.ad 3.item 22.qõ.42.2.3.4.o.item qõ.156.4.cor.

¶ Condemnatus iuſtè ad mortem poteſt fugere, non autem ſe defendere. Si verò iniuſtè,poteſt vtrumque, ſi non ſit ſcandalum. 22. qõ. 69.4.o.

1 Conditionalis cuius antecedens & conſequens ſunt impoſſibilia, poteſt eſſe vera, vt ſi dicatur : Si homo eſt aſinus,habet quatuor pedes,1.q.25.3.ad 2.item q.44.1.ad 2.

1 Confessio triplex,ſcilicet actus exterior fidei vel iuſtitiæ, actus latriæ, ſcilicet gratiarum actio,& laudatio Dei, & actus pœnitentiæ, ſcilicet confeſſio peccatorum. 22. q.3.1.o.item q.12. 1.ad 2.

2 Confiteri fidem in periculo mortis,non eſt tantum fidei,ſed indiget auxilio virtutis fortitudinis, & gratia ſacramentali confirmationis. 22.q.3.1.ad 2.

3 Actus omnium virtutum,ſunt à fide formata imperatiuè, ſed confeſſio fidei elicitiuè.22.q.3.1.ad 3.
4 Confeſſio fidei eſt de neceſſitate ſalutis, tunc ſolum, quando periclitatur honor Dei,vel vtilitas proximi.22.q.3.2.o.
5 Blaſphemia opponitur confeſſioni fidei. 22. qō.13. 1. o. item 2. ad 2. item 3.c.
6 Confeſſio peccatorum duplex, ſcilicet interior Deo, & exterior ſacerdoti.3.q.68.6.c.ad 2.
7 Confeſſio præſupponit actualem contritionem delentem culpam, ideo directè ordinatur ad dimiſſionem pœnæ.3.q.87.1.c.
8 Quilibet tenetur confiteri de peccato mortali, cum propoſito non peccandi,& tenetur confiteri peccatum ſuum, quod dubitat eſſe mortale, & cauſas vel occaſiones ſufficientes peccati mortalis,ſiue circunſtantias aggrauantes in infinitum.3.q.87.1.ad 1.
9 Quilibet tenetur confiteri numerum ſuorum peccatorum, ſicut poteſt, quia peccatum in ſpecie non eſt vnum peccatum numero, ſed multa.Contritio etiam eſt in conſpectu Dei,qui vno intuitu omnia videt. Sed confeſſio fit homini cui ſigillatim oportet omnia exponi.Et præterea oportet de omni peccato mortali quod memoriæ occurrit, ſingulariter dolere.3.q.87.1.c.
10 Non confitens aliquod peccatum, propter ignorantiam facti, aut quia oblitus eſt, excuſatur à fictione, non autem ſi propter ignorantiam iuris.22.q.53.2.ad 2.
11 Conceſſum eſt prælatis à iure, quòd poſſint ſibi eligere confeſſores,quia prælati habent diſpenſare ſacramenta, & interior perfectio ad hoc requiritur, quòd aliquis dignè huiuſmodi actus exerceat, qui etiam confeſſores,quantum ad hoc,ſunt eis ſuperiores.22.q.184.6.c.
12 Sacerdos in nullo caſu debet reuelare confeſſionem. 22.q.70.1.ad 2.
13 De quolibet confeſſore dicitur, Non eſt inuentus ſimilis illi. 12.q.66. 2.ad 2.
14 Sacramentalis confeſſio eſt de neceſſitate ſalutis eius, qui in peccatum actuale vel mortale cecidit.Suppl.q.6.1.o.
15 Confeſſio quæ neceſſitatem ſacramentalem habet, non de iure naturali eſt,ſed de diuino.Suppl. q.6.2.o.
16 Quanquam peccatores tantum ex diuino iure ad confeſſionem teneantur, ex vi tamen poſitiui iuris omnes Chriſti fideles ad eam, ſemel ſaltem in anno,tenentur.Suppl.q.6.3.o.
17 Ad hoc quod ſit idonea confeſſio requiritur quòd os cordi concordet, vt ſolum hoc os accuſet,quod conſcientia tenet.Suppl.q.6.4.o.
18 Quanquam ſtatim omnes de ſuis dolere peccatis teneantur,de neceſſitate tamen ſalutis non eſt, vt ſtatim peccata ſua confiteantur, ſed habita copia confeſſoris, & ſtatutis ab Eccleſia pro pœnitentia temporibus.Suppl.q.6.5.o.
19 Sicut Papa non poteſt diſpenſare vt aliquis ſine baptiſmo ſaluetur, ita nec quod ſaluetur ſine confeſſione.Suppl.q.6.6.o.
20 Confeſſio eſt per quam latens morbus ſpe veniæ aperitur. Suppl. qō. 7.1.o.
21 Cum per confeſſionem aliquis ore confiteatur,quod corde tenet, confeſſio bonum eſt ex genere,& eſt actus virtutis,ſed tamen poteſt malè fieri,niſi aliis debitis circunſtantiis veſtiatur.Suppl.q.7.2.o.
22 Confeſſio eſt actus virtutis pœnitentiæ elicitus, quamuis ſecundum alias rationes,ad multas virtutes pertinere poſſit. Suppl.q.7.3.o.

23 Cum ſolus ſacerdos miniſter ſit ſacramenti pœnitentiæ, ſoli ſacerdoti facienda eſt ſacramentalis confeſſio. Suppl.q.8.1.o.

24 In neceſſitate etiam laicus vicem ſacerdotis ſupplet, vt ei confeſſio fieri poſſit. Suppl.q.8.2.o.

25 Confeſſio laico facta ſacramentale quoddam eſt, quamuis non ſit perfectum ſacramentum, & ex charitate procedens, & talibus natum eſt peccatum veniale remitti, ſicut per tunſionem pectoris & aquam benedictam. Suppl.q.8.3.o.

26 Non modo ſacerdoti, ſed proprio ſacerdoti, qui imperandi iuriſdictionem & poteſtatem habet, confiteri peccata neceſſarium eſt. Suppl. q.8.4.o.

27 Poteſt aliquis ex priuilegio, vel ſuperioris mandato, alij quàm proprio ſacerdoti ſua peccata confiteri, & ab illo abſolui. Suppl.q.8.5.o.

28 Cum neceſſitas legem non habeat, in neceſſitatis articulo, quilibet ſacerdos, quibuſcunque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet abſoluere poteſt. Suppl.q.8.6.o.

29 Secundum quantitatem culpæ tametſi taxanda ſit ſatisfactionis pœna. quo tamen pœnæ in peccatorum remedium iniunguntur, non ſolum ſecundum culpæ quantitatem, ſed etiam ſecundum conditionem perſonarum taxandæ ſunt. Suppl.q.8.7.o.

30 Confeſſio vt eſt pars ſacramenti, poteſt nonnunquam in eo eſſe, qui non contritus & ſine charitate eſt, vt verò virtutis actus eſt, non poteſt abſque charitate in aliquo eſſe. Suppl.q.9.1.o.

31 De neceſſitate confeſſionis eſt, quod homo omnia peccata confiteatur, quæ in memoria habet, quod ſi non faciat, non eſt confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio. Suppl.q. 2.o.

32 Proprio ore peccatorum confeſſio facienda eſt, niſi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit. Suppl.q.9.3.o.

33 *Sit ſimplex, humilis, confeſſio, pura, fidelis,*
Atque frequens, nuda, diſcreta, libens, verecunda,
Integra, ſecreta, lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata. Suppl.q.9.4.3.ad r.

34 Confeſſio liberat hominem à culpa, ſicut & baptiſmus. Suppl. qõ.10. 1. o.

35 Abſoluit hominem aliquo modo à pœna ipſa ſacramentalis peccatorum confeſſio, ſecundum maiorem vel minorem confitentis diſpoſitionem. Suppl.q.10.2.o.

36 Sacramentalis confeſſio ianuas paradiſi aperire dicitur, quo à culpa, & pœnæ reatu abſoluit. Suppl.q.10.3.o.

37 Confeſſio ſacramentalis ſpem ſalutis tribuit, quo per eam homo ſe clauibus Eccleſiæ ſubiicit. Suppl.q.10.4.c.

38 Per confeſſionem generalem delentur peccata mortalia oblita, ſi verò peccatum mortale memoria teneat quis, confeſſione ſpeciali eſt opus. Suppl.q.10.5.o.

39 Tanquam violator ſacramenti peccat, qui confeſſionem reuelat. Suppl. q.11.1.o.

40 Sigillum confeſſionis extendit ſe ad illa de quibus eſt ſacramentalis confeſſio, & ſimul ad illa omnia, per quæ poſſet peccator vel peccatum deprehendi. Suppl.q.11.2.o.

41 Sicut ſacerdoti competit ſigillum confeſſionis vt Dei miniſtro, ita ei Eccleſiaſtico, cui propter neceſſitatem, confeſſionem audire contingit, competere dicitur peccata celare. Suppl.q.11.3.o.

42 Cùm confitens efficere poſſit, vt ſacerdos ſciat illud vt homo, quod ſciebat vt Deus, dum detegendæ confeſſionis facultatem tribuit, ſi illam reuelet, non violat ſigillum confeſſionis, ſed citra ſcandalum id fieri debet. Suppl. q. 11. 3. c.

43 Si immineat neceſſitas, poteſt confeſſor prodere, quæ ſibi in confeſſione dicta fuerunt, modo ante aut poſt confeſſionem ea reſciuerit, ita tamen, vt ea dicat vt homo, non vt Deus. Suppl. q. 11. 5. o.

1 CONFIRMATIO eſt ſacramentum. 3. q. 65. 1. c. item q6. 72. 1. o.

2 Confirmatio eſt nobilius ſacramentum baptiſmo, quoad miniſtrum, & gratiam, & ſimpliciter, ſed quoad remiſſionem peccatorum eſt econuerſo. 3. q. 72. 11. ad 2.

3 Chriſma, id eſt, oleum oliuarum cum balſamo, eſt propria materia eius. 3. q. 72. 2. o. item q. 84. 1. ad 1.

4 Hoc ſacramentum habet determinatam formam, ſcilicet, conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. 3. q. 72. 4. o. item q. 84. 3. c.

5 Confirmatio eſt ſpirituale augmentum promouens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam. 1. q. 72. 1. 5. 6. c. item 7. ad 1. item 8. 10. c. item 11. ad 2. item q. 73. 1. c. item q. 84. 1. c.

6 Confirmatio non eſt de neceſſitate ſalutis, ſed eſt ſacramentum neceſſitatis, quoad bene eſſe ſpiritualis vitæ. Et tamen contemptus huius ſacramenti eſt periculoſus. 3. q. 65. 4. c.

7 Confirmatio fuit immediatè inſtituta à Chriſto, quando impoſuit manus ſuper pueros, non exhibendo, ſed promittendo. 3. q. 72. 1. ad 1:

8 Hoc ſacramentum confertur tantum ab Epiſcopis. 3. q. 65. 3. ad 2. item q. 72. 4. ad 3. item 11. o. item ad 1.

9 * Confirmatio conferri poteſt à ſimplici ſacerdote, ex commiſſione ſolius Papæ, non autem à diacono. 3. q. 72. 11. ad 1.

10 Confirmans & confirmandus debent eſſe in gratia. Et debent eſſe confeſſi, & ieiuni de conſilio, non autem de præcepto. 3. q. 72. 7. ad 1. item 12. ad 1.

11 Confirmandus debet teneri ab alio confirmato, cuiuſcunque ætatis, vel ſexus. 3. q. 72. 10. o.

12 Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuſcunque ætatis, ſexus, & conditionis, etiam morienti. 3. q. 72. 8. o.

13 Confirmatio datur tantum in fronte, ad liberam confeſſionem nominis Chriſti, & ad fortiter defendendum dignitatem acceptam. 3. q. 72. 9. o. item 11. ad 3.

14 Confirmati conformantur Chriſto, & configurantur ei per ſignum crucis, quaſi duci. 3. q. 72. 1. ad 4. item 4. ad 3. item 9. c.

15 Chriſtus non debuit ſumere ſacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipſe fuit gratia pleniſſimus. 3. q. 72. 1. ad 4. item 3. eo.

16 In confirmatione confertur plenitudo gratiæ, & Spiritus ſancti. 12. q. 102. 5. ad 3. item 3. q. 77. 1. o. item 2. c. ad 2. item 4. c. item 7. o. item 11. ad 3. item q. 84. 1. ad 1. item 4. c.

17 Gratia collata in confirmatione, diſtinguitur à gratia collata in baptiſmo, & perficit eam. 3. q. 72. 7. c. ad 3.

18 Impoſitio manus fit in ſacramento confirmationis, & ordinis, ad ſignificandum copioſum effectum gratiæ. 3. q. 34. 4. c. ad 2.

19 In confirmatione datur nobis robur ad pugnam ſpiritualem. 3. q. 65. 1.c.&ad 4.item q.72.1.2.c.item 4.c.ad 3. item 5.o. item 6.ad 3. item 7.c.item 9.c.ad 1.item 10.c.

20 Confirmatio perficit per modum formæ, ſed Euchariſtia vt finis. 3. q. 73.1.ad 1.

21 Euchariſtia roborat hominem in ſe quoad charitatem, confirmatio verò contra alios in pugna, quoad fidem. 3.q.72.9.ad 2.item q. 79. 1.ad 1.

22 Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ, & baptiſmi. 3. q. 72. 7. ad 2.

23 Confirmatio confert excellentiam hominis ad ſe, non autem ad alium, ſicut ordo.3.q.72.8.ad 1.

24 Confirmatio facit hominem nitidum, & feruentem in conſcientia, & famoſum per confeſſionem.3.q.72.2.ad 1.

25 Nullus conſequitur affectum confirmationis, ſine voto eius. 3.q.72.6. ad 1.

26 Exiſtens in peccato mortali, cuius conſcientiam non habet, vel cuius non eſt plenè contritus, dummodo non ſit fictus, per hoc ſacramentum conſequitur remiſſionem peccatorum. 3.qõ.72.7.ad 2.

27 Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculosè effectum huius ſacramenti,ſine ſacramento,antequam baptizarentur. 3. q. 72.2. ad 1.item 4.ad 1.item 6.ad 1.

28 In confirmatione fit plena peccatorum remiſſio.3.q.72.7.ad 2.

29 Confirmati habent maiorem gloriam in cœlo, quàm non confirmati. 3.q.72.8.ad 4.

30 Confirmatio non habuit aliquid correſpondens in lege veteri, propter perfectionem eius.22.q.102.5.ad 3.item 3.q. 65. 1. ad 4.item q. 72. 1.ad 2.

31 Confirmatio quoad ſolennitatem datur tantum in Paſcha, & Penteceoſte,ſicut baptiſmus,ſed quoad communem vſum datur etiam alio tempore.3.q.72.12. ad 1.item ad 2.

32 * Beata virgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quòd non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium.3.q.27.5.ad 2.

¶ Coniectare bonum, id eſt, intendere bonum in dationibus, communiter pertinet ad liberalitatem.22.qõ. 31. 1. ad 3. item q. 117.5. ad 3.

1 CONIECTVRA. Item.Coniecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna.12.q.112.5.c.

2 Coniecturaliter cognoſcere aliquid,eſt cognitio imperfecta. 12.q.112. 5. co.

1 DOMVS ſine triplici coniunctione,ſcilicet viri & vxoris, patris & filij, domini & ſerui, non eſt perfecta. 12.qõ.15.4.c.item 22.qõ. 58. 7. ad 3.

2 Coniunctio maſculi, & fœminæ determinatur diuerſimodè in diuerſis animalibus.12.q.92.1.2.c.item 22.q.154.2.c.

1 CONSANGVINITAS impedit matrimonium tripliciter, ſcilicet lege naturæ,id eſt,cum patre, & magis cum matre, propter reuerentiam, vel lege diuina, propter concupiſcentiam refrenandam, vel lege canonica & ciuili,propter amicitiam.22.q.154.9.c.

2 Conſanguinitas vinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum. Suppl.q.54.1.c.

3 Per quoſdam gradus ſeu lineas deſcendentium ab vno communi princi-
pio, vel aſcendentium ad idem & tranſuerſalium conſanguinitas congruè deſignatur. Suppl. q.54. 2. o.

4 Conſanguinitas quoſdã ex iure naturæ à matrimonio repellit, & aliquos ex diuino iure, alios vero ex humanis legibus ſtatutis. Suppl. q.54. 3. c.

5 Poſſunt ex Eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout eſt vtile vniuerſitati hominum. Suppl. q.54. 4. o.

1 CONSCIENTIA non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ. 1. quæſt. 79. 13. o. item 12. quæſt. 19. 5. b. item c.

2 Conſcientia eſt actus ſynderesis; ideò quandoque ponitur pro ea. 1. qõ. 79. 13. c. ad 3.

3 Conſcientia dicitur ſpiritus corrector, & pædagogus animæ, id eſt, dictamen rationis. 1. q. 79. 13. ad 1.

4 Lex naturalis nominat principia iuris, ſynderesis habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda. 12. q. 94. 1. o.

5 Conſcientia dicitur accuſare, vel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene, vel malè feciſſe. 1 q. 79. 13. c.

6 Conſcientia dicitur teſtificari, inquantum cognoſcimus nos aliquid feciſſe, vel non. 1. q. 79. 3. c.

7 Conſcientia dicitur inſtigare, vel ligare, inquantum iudicamus aliquid eſſe agendum, vel non. 1. q. 79. 13. c.

8 * Conſcientia errans ligat. 22. q. 19. 5. 6. o.

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, vt in cognitione, non autem vt in ſubiecto. 1. q. 79. 12. ad 2.

1 CONSECRATIO templi, altaris, & veſtium, & huiuſmodi, non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam. 3. q. 65. 1. ad 6.

2 Altare & Eccleſia conſecrantur multiplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam Eccleſia conſecuta eſt per paſſionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in iis, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent. 3. q. 83. 3. o.

3 Altare quandoque ſine Eccleſia conſecratur, ſed non econuerſo. 3. q. 83. 3. ad 2.

4 Altare non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum. 3. q. 83. 3. ad 2.

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptiuæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem virtutem, qua ſint aptæ ad diuina. 3. q. 83. 3. ad 3. item ad 4.

6 Conſecratio Eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, vel pollutæ ſanguine, vel ſemine. 3. q. 83. 3. ad 3.

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, vel ſemine, debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum. 3. q. 83. 3. ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ vel altaria dubia de conſecratione, debent conſecrari. 3. q. 83. 3. ad 3.

9 Ligna Eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad vſus laicorum, ſed monaſterij, vel comburi. 3. q. 83. 3. ad 3.

10 Pallæ, Pallia, Cathedra, Candelabra, & velum, vetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſtè, propter conſecrationes. 3. q. 83. 3. ad 3.

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubiecto. 22. qõ. 39. c.

9 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit vſum liberi arbitri. 3.q.34.2.o.
10 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit plenitudinem gratiæ, & cognitionis. 3.q.7.3.4.c. item q.34.2.ad 2. item q.69.3.c. item q.72.1.ad 4.
11 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit maiorem gratiam omnibus comprehenſoribus. 3.q.34.4.c.
12 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, meruit, & in eo plene comprehenſor fuit. 1 2. q.5.7.ad 2. item 3.q.7. 3.4.12.c. item q.34.3.4.o. item qõ.45.1.c. item q.48.1.ad 2. item qõ.49.6.ad 3. item q.54.2. cor.
13 Chriſtus gloriam immortalitatis ſuæ, quam in primo inſtanti ſuæ conceptionis meruit, potuit etiam mereri per actus ſequentes, non vt magis eſſet eius, ſed vt pluribus cauſis debeatur ei. 3.q.34.3.ad 3. item q.49.6.ad 2. item q.59.3.c.
14 Chriſtus conceptus eſt miraculosè ex perpetua virgine, non ex virili ſemine. 3.q.28.o. item q.31.1.ad 3. item 5.o. item ad 3. item q. 34.1. ad 2. item q.35.6.c.
15 Conceptio Chriſti cum dicitur fuiſſe facta ex muliere: ſicut gloſſa dicit, mulierem pro fœmina poſuit ſcriptura, more locutionis Hebræorũ. Vſus enim Hebræorum dicit mulieres, non virginitate corruptas, ſed fœminas. 3.q.28.1.ad 3.
19 Beata virgo habuit fidem de conceptione Chriſti. 3.q. 30.1. c.ad 2.
17 Beata virgo ſe habuit actiuè in præparatione materiæ, non autem in conceptione Chriſti. 3.q.32.4.o. item q.33.4.ad 3.
18 Beata virgo fuit concepta ex ſemine viri, ideo fuit in Adam, & in aliis patribus, ſecnndum rationem ſeminalem. 3.qõ.27.2.ad 4. item q. 31. 9.ad 2. item 8.ad 2.
19 Virgo Maria mater Chriſti fuit concepta in peccato originali. 1 2. qõ. 81.4.o. item 3.q.14.3.ad 1. item q.27.1.ad 2. item 2.c.ad 2. item ad 4. item q.31.1.ad 3. item 6.ad 2. item 7.ad 2. item 8.c.ad 2.
20 Feſtum conceptionis Beatæ Mariæ fit in quibuſdam Eccleſiis, pro ſanctificatione eius. 3.q.27.2.ad 3.
21 Licèt Romana Eccleſia non celebret conceptionem beatæ virginis, tolerat tamen conſuetudinem quarundam Eccleſiarum celebrantium illud feſtum. Ideo non eſt totaliter reprobranda. Nec per hoc datur intelligi, quòd in ſua conceptione fuerit ſancta. Sed quia quando ſanctificata ſit, ignoratur, ideo fit feſtum ſanctificationis eius potius quàm conceptionis in die conceptionis eius. 3.q.27.2.ad 2.
¶ Conceptus mentis. Item. Significare conceptus ſuos, eſt homini naturale, ſed determinatio ſignorum eſt ad placitum humanum. 22. q. 85.1.ad 3.
1 CONCILIVM eſt, in quo iudices inter ſe conferunt de agendis, ſicut quo ſupplicio aliquem damnari oporteat. 22.q.158.5.ad 3.
2 Prohibitio, vel ſententia ſynodi, vel concilij, ſe extendit tantum ad perſonas priuatas, quarum non eſt determinare de fide. 22.q. 1. 10. ad 2.
3 Concilium ſolus Papa congregare poteſt, à quo non poteſt appellari ad concilium, ſed econuerſo. 1. q.36.2.ad 2. item 22.q. 10. b. item c.fin. item ad 2.
1 CONCLVSIO inquiſitionis practicæ eſt duplex, ſcilicet ſcientia vel iudicium in ratione, vel electio in voluntate. 1.qõ. 83.3.ad 2. item 12.q.

12.q.13.1.ad 2.item 3.c.item q.76.1.c.

2 Concluſio tunc ſolum ſequitur ex principio, quando ſine illa principium non poteſt eſſe verum.12.q.13.6.ad 1.

3 Concluſio ſyllogiſmi operatiui eſt ſingularis,ideo non concluditur,niſi mediante propoſitione ſingulari. 1.q.86. 1. ad 2. item 12. q.76. 1.c. item 22.q.49.2.ad 1.

1 CONCORDIA dupliciter aufertur per diſcordiam, ſcilicet per ſe, id eſt, ſcienter,& per accidens,id eſt,præter intentionem. 22.q.37.1.c.

Concordia res creſcunt,diſcordia verò dilabuntur.22.q.37.1.ad 3.

1 CONCVBINATVS & quilibet coitus extra matrimonium eſt contra legem naturæ,& eſt peccatum mortale.22.q.154.2.0.

2 Vtrum habere plures vxores eſt contra legem naturæ, quantum attinet & ad communicationem operum inter virum & vxorem, & ad ſimilitudinem coniunctionis Chriſti & Eccleſiæ cum coniugio. Quantum verò ſpectat ad prolis procreationem & educationem,pluralitas vxorum non eſt contra ius naturæ.Suppl.q.65.1.0.

3 Polygamia olim fuit licita antiquis patribus,& aliis,propter finem prolis multiplicandæ ad cultum Dei,nunc verò prohibetur,quia ille finis, cæteræque circunſtantiæ ceſſarunt.Suppl.q.65.2.c.

4 Cum præcipuus finis appetendæ concubinæ ſit coitus, illam habere eſt contra legem naturæ,illius enim finis legi naturali aduerſatur.Suppl. q.65.3.c.

5 Simplex fornicatio etiam ratione ſui eſt peccatum mortale , quod tollit debitam ordinationem parentis ad liberos, ad quod debet maximè ſpectare coitus.Suppl.q.65.4.0.

6 Nunquam licuit concubinam habere, etiam ex diſpenſatione , niſi matrimonio iunctam,eſt enim contra legem naturæ , cum non ſit conueniens actus ad bonum prolis.Suppl.q.65.5.0.

1 CONCVPISCENTIA eſt appetitus delectationis ſenſitiuæ. Et eſt ſubiectiuè in appetitu ſenſitiuo. Et eſt tantum in concupiſcibili.12.q.30.1.0.item q. 22.3.ad 3.

2 Concupiſcentia eſt paſſio diſtincta ab aliis paſſionibus concupiſcibilis, ſcilicet amore,& delectatione , quia eſt de bono ſenſibili abſente. 12. q.30.2.0.

3 Paſſio oppoſita concupiſcentiæ,eſt innominata, ideo timor ponitur pro ea.12.q.30.2.ad 3.

4 Concupiſcentiarum aliquæ bonæ ſunt, & aliquæ malæ. 12. qõ. 34. 1. c.fin.

5 Concupiſcentia duplex,ſcilicet naturalis,id eſt,de bono conuenienti ſecundum naturam animalis,& non naturalis. i.ſecundum apprehenſionem.Prima conuenit omni animali , ſecunda verò ſoli homini. 12,q. 30.3.0.item q.31.3.0.item q.41.3.c.item qõ.77.5.c. item 22. q.117. 5.ad 2.

6 Concupiſcentia naturalis eſt finita in actu, & infinita tantum in potentia,non naturalis autem , eſt infinita actu. Et concupiſcentia finis eſt infinita,ſed eorum quæ ſunt ad finem eſt finita. 12.q.30.4.0.

7. Concupiſcentia dupliciter eſt naturalis , ſcilicet ſecundum genus & ſecundum ſpeciem.22.q.142.2.ad 2.

8 Concupiſcentia eſt naturalis homini , tantum vt recta ſecundum rationem.12.q.82.3.ad 1.item q.85.3.ad 3.item 3.q.15.2.ad 2.

9 Concupiſcentia eſt naturalior quàm ira ratione obiecti & ſubiecti , ſecundum naturam generis & corporis , ſed econuerſo ſecundum na-

turam ſpeciei,& indiuidui,& animæ. 1.q.63.4.ad 2.item 12. q.46.5. o.item 22.q.156.4.c.

10 Concupiſcentia præcedens actum rationis & voluntatis, diminuit peccatum, ſequens verò auget.12.q.73.6.ad 2.

11 Concupiſcentia carnis contra ſpiritum quando ratio ei reſiſtit, non eſt peccatum, ſed eſt materia exercendæ virtutis.12.q.80.3.ad 3.

12 * Concupiſcentia non ligat totaliter rationem.22.q.150.4.ad 3.

13 Concupiſcentia dicitur eſſe ſine ratione, non quidem quia totaliter auferat iudicium rationis, ſed quia in nullo procedit ſecundum iudicium rationis, niſi ſit tanta quod faciat inſanire, tunc enim ligat totaliter rationem. 22.q.150.4.ad 3.item q.156.4.ad 2.item q.157.3. ad 3.item q.175.2.ad 2.

14 Debilitas concupiſcentiæ ex charitate vel temperantia, auget meritum, ſed ex pronitate vel commoditate, diminuit.22.q.155.4.ad 2.

15 Concupiſcentia accenſa minuit iram, & econuerſo.1.q.81.2.c.

16 Intemperantia & concupiſcentia tripliciter ſunt pueriles, nõ quia ſint in pueris, ſed quia aſſimilantur eis, ſcilicet appetendo turpia, id eſt, contra rationem creſcendo, & refrenando. 22.q. 142. 2. o. item qõ. 151.2.ad 2.

1 Concvpiscibilis eſt de bono ſecundum ſenſum abſolutè, ſed iraſcibilis, vt eſt arduum.1.q.59.3.ad 3.item q.81.2 o.item q. 81. 4. c. item 12.q.23.1.o.item 2.c item q.25.1.c.ad 1.item q.26,1.c.fi. item q.30.2.c.item 22.q.128.ad 1.item q.129.1.ad 1.

2 Concupiſcibilis denominatur à concupiſcentia, quia inter omnes paſſiones eius eſt notior & ſenſibilior, non autem prior.12.q.25.2.ad 1. item q.82.3.ad 2.

3 ¶ Iraſcibilis eſt propugnatrix concupiſcibilis. 1.q.81. 2. c. item 12.q. 23.1.ad 1.item 22.q.50.4.c.item q.108.2.

4 Motus concupiſcibilis in appetendo, eſt velocior motu iraſcibilis, ſed in exequendo eſt econuerſo.22.q.156.4.c.

5 Motus concupiſcibilis vt hominis, eſt contra naturam & pœnam, ſi ſit contra rationem, non autem ſecundum genus.12.q.82.3.ad 1.item q. 85.3.ad 3.item q. 94.2. ad 2.item 4.ad 3.

6 * Omnia mala pertinent ad concupiſcibilem, ſicut ad primam radicem, non autem ſicut ad proximum principium.12.q.82.3.ad 3.

7 Omnis motus concupiſcibilis cauſatus ex apprehenſione, ſemper eſt peccatum, non autem ſi ſit ex qualitate organi.12.q.17.7.o.

8 Peccata concupiſcibilis ſunt turpiora, & minus grauia peccatis iraſcibilis. 12.q.73.5.ad 3.item 22.qõ.42.2.3.4.o.item qõ.156.4.cor.

¶ Condemnatus iuſtè ad mortem poteſt fugere, non autem ſe defendere. Si verò iniuſtè, poteſt vtrumque, ſi non ſit ſcandalum. 22. qõ. 69.4.o.

1 Conditionalis cuius antecedens & conſequens ſunt impoſſibilia, poteſt eſſe vera, vt ſi dicatur: Si homo eſt aſinus, habet quatuor pedes.1.q.25.3.ad 2.item q.44.1.ad 2.

1 Confessio triplex, ſcilicet actus exterior fidei vel iuſtitiæ, actus latriæ, ſcilicet gratiarum actio, & laudatio Dei, & actus pœnitentiæ, ſcilicet confeſſio peccatorum. 22. q.3.1.o.item q.12. 1.ad 2.

2 Confiteri fidem in periculo mortis, non eſt tantum fidei, ſed indiget auxilio virtutis fortitudinis, & gratia ſacramentali confirmationis. 22.q.3.1.ad 2.

3 Actus omnium virtutum,ſunt a fide formata imperatiuè, ſed confeſſio fidei elicitiuè.22.q.3.1.ad 3.

4 Confeſſio fidei eſt de neceſſitate ſalutis, tunc ſolum, quando periclitatur honor Dei,vel vtilitas proximi.22.q.3.2.o.

5 Blaſphemia opponitur confeſſioni fidei. 22. qõ.13. 1. o. item 2.ad 2. item 3.c.

6 Confeſſio peccatorum duplex, ſcilicet interior Deo, & exterior ſacerdoti.3.q.68.6.c.ad 2.

7 Confeſſio præſupponit actualem contritionem delentem culpam, ideo directè ordinatur ad dimiſſionem pœnæ.3.q.87.1.c.

8 Quilibet tenetur confiteri de peccato mortali, cum propoſito non peccandi.& tenetur confiteri peccatum ſuum, quod dubitat eſſe mortale, & cauſas vel occaſiones ſufficientes peccati mortalis,ſiue circunſtantias aggrauantes in infinitum.3.q.87.1.ad 1.

9 Quilibet tenetur confiteri numerum ſuorum peccatorum, ſicut poteſt, quia peccatum in ſpecie non eſt vnum peccatum numero, ſed multa.Contritio etiam eſt in conſpectu Dei,qui vno intuitu omnia videt. Sed confeſſio fit homini cui ſigillatim oportet omnia exponi.Et præterea oportet de omni peccato mortali quod memoriæ occurrit, ſingulariter dolere.3.q.87.1.c.

10 Non confitens aliquod peccatum, propter ignorantiam facti, aut quia oblitus eſt, excuſatur à fictione, non autem ſi propter ignorantiam iuris.22.q.53. 2.ad 2.

11 Conceſſum eſt prælatis à iure,quòd poſſint ſibi eligere confeſſores,quia prælati habent diſpenſare ſacramenta, & interior perfectio ad hoc requiritur, quòd aliquis dignè huiuſmodi actus exerceat, qui etiam confeſſores,quantum ad hoc,ſunt eis ſuperiores.22.q.184.6.c.

12 Sacerdos in nullo caſu debet reuelare confeſſionem. 22.q.70.1.ad 2.

13 De quolibet confeſſore dicitur, Non eſt inuentus ſimilis illi. 12.q.66. 2.ad 2.

14 Sacramentalis confeſſio eſt de neceſſitate ſalutis eius, qui in peccatum actuale vel mortale cecidit.Suppl.q.6.1.o.

15 Confeſſio quæ neceſſitatem ſacramentalem habet, non de iure naturali eſt,ſed de diuino.Suppl. q.6.2.o.

16 Quanquam peccatores tantum ex diuino iure ad confeſſionem teneantur, ex vi tamen poſitiui iuris omnes Chriſti fideles ad eam, ſemel ſaltem in anno,tenentur.Suppl.q.6.3.o.

17 Ad hoc quod ſit idonea confeſſio requiritur quòd os cordi concordet, vt ſolum hoc os accuſet,quod conſcientia tenet.Suppl.q.6.4.o.

18 Quanquam ſtatim omnes de ſuis dolere peccatis teneantur,de neceſſitate tamen ſalutis non eſt, vt ſtatim peccata ſua confiteantur, ſed habita copia confeſſoris, & ſtatutis ab Eccleſia pro pœnitentia temporibus.Suppl.q.6.5.o.

19 Sicut Papa non poteſt diſpenſare vt aliquis ſine baptiſmo ſaluetur, ita nec quod ſaluetur ſine confeſſione.Suppl.q.6.6.o.

20 Confeſſio eſt per quam latens morbus ſpe veniæ aperitur. Suppl. qõ. 7.1.o.

21 Cum per confeſſionem aliquis ore confiteatur,quod corde tenet, confeſſio bonum eſt ex genere,& eſt actus virtutis,ſed tamen poteſt malè fieri,niſi aliis debitis circunſtantiis veſtiatur.Suppl.q.7.2.o.

22 Confeſſio eſt actus virtutis pœnitentiæ elicitus, quamuis ſecundum alias rationes,ad multas virtutes pertinere poſſit. Suppl.q.7.3.o.

23 Cum ſolus ſacerdos miniſter ſit ſacramenti pœnitentiæ, ſoli ſacerdoti facienda eſt ſacramentalis confeſſio. Suppl. q. 8. 1. o.

24 In neceſſitate etiam laicus vicem ſacerdotis ſupplet, vt ei confeſſio fieri poſſit. Suppl. q. 8. 2. o.

25 Confeſſio laico facta ſacramentale quoddam eſt, quamuis non ſit perfectum ſacramentum, & ex charitate procedens, & talibus natum eſt peccatum veniale remitti, ſicut per tunſionem pectoris & aquam benedictam. Suppl. q. 8. 3. o.

26 Non modo ſacerdoti, ſed proprio ſacerdoti, qui imperandi iuriſdictionem & poteſtatem habet, confiteri peccata neceſſarium eſt. Suppl. q. 8. 4. o.

27 Poteſt aliquis ex priuilegio, vel ſuperioris mandato, alij quàm proprio ſacerdoti ſua peccata confiteri, & ab illo abſolui. Suppl. q. 8. 5. o.

28 Cum neceſſitas legem non habeat, in neceſſitatis articulo, quilibet ſacerdos, quibuſcunque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet abſoluere poteſt. Suppl. q. 8. 6. o.

29 Secundum quantitatem culpæ tametſi taxanda ſit ſatisfactionis pœna, quo tamen pœnæ in peccatorum remedium iniunguntur, non ſolum ſecundum culpæ quantitatem, ſed etiam ſecundum conditionem perſonarum taxandæ ſunt. Suppl. q. 8. 7. o.

30 Confeſſio vt eſt pars ſacramenti, poteſt nonnunquam in eo eſſe, qui non contritus & ſine charitate eſt, vt verò virtutis actus eſt, non poteſt abſque charitate in aliquo eſſe. Suppl. q. 9. 1. o.

31 De neceſſitate confeſſionis eſt, quod homo omnia peccata confiteatur, quæ in memoria habet, quod ſi non faciat, non eſt confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio. Suppl. q. 2. o.

32 Proprio ore peccatorum confeſſio facienda eſt, niſi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit. Suppl. q. 9. 3. o.

33 *Sit ſimplex, humilis, confeſſio, pura, fidelis,*
Atque frequens, nuda, diſcreta, libens, verecunda,
Integra, ſecreta, lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata. Suppl. q. 9. 4. 3. ad 1.

34 Confeſſio liberat hominem à culpa, ſicut & baptiſmus. Suppl. q. 10. 1. o.

35 Abſoluit hominem aliquo modo à pœna ipſa ſacramentalis peccatorum confeſſio, ſecundum maiorem vel minorem confitentis diſpoſitionem. Suppl. q. 10. 2. o.

36 Sacramentalis confeſſio ianuas paradiſi aperire dicitur, quo à culpa, & pœnæ reatu abſoluit. Suppl. q. 10. 3. o.

37 Confeſſio ſacramentalis ſpem ſalutis tribuit, quo per eam homo ſe clauibus Eccleſiæ ſubiicit. Suppl. q. 10. 4. c.

38 Per confeſſionem generalem delentur peccata mortalia oblita, ſi verò peccatum mortale memoria teneat quis, confeſſione ſpeciali eſt opus. Suppl. q. 10. 5. o.

39 Tanquam violator ſacramenti peccat, qui confeſſionem reuelat. Suppl. q. 11. 1. o.

40 Sigillum confeſſionis extendit ſe ad illa de quibus eſt ſacramentalis confeſſio, & ſimul ad illa omnia, per quæ poſſet peccator vel peccatum deprehendi. Suppl. q. 11. 2. o.

41 Sicut ſacerdoti competit ſigillum confeſſionis vt Dei miniſtro, ita ei Eccleſiaſtico, cui propter neceſſitatem, confeſſionem audire contingit, competere dicitur peccata celare. Suppl. q. 11. 3. o.

42 Cùm confitens efficere poſſit, vt ſacerdos ſciat illud vt homo, quod ſciebat vt Deus, dum detegendæ confeſſionis facultatem tribuit, ſi illam reuelet, non violat ſigillum confeſſionis, ſed citra ſcandalum id fieri debet. Suppl. q. 11. 3. c.

43 Si immineat neceſſitas, poteſt confeſſor prodere, quæ ſibi in confeſſione dicta fuerunt, modo ante aut poſt confeſſionem ea reſciuerit, ita tamen, vt ea dicat vt homo, non vt Deus. Suppl. q. 11. 5. o.

1 CONFIRMATIO eſt ſacramentum. 3. q. 65. 1. c. item q. 72. 1. o.

2 Confirmatio eſt nobilius ſacramentum baptiſmo, quoad miniſtrum, & gratiam, & ſimpliciter, ſed quoad remiſſionem peccatorum eſt econuerſo. 3. q. 72. 11. ad 2.

3 Chriſma, id eſt, oleum oliuarum cum balſamo, eſt propria materia eius. 3. q. 72. 2. o. item q. 84. 1. ad 1.

4 Hoc ſacramentum habet determinatam formam, ſcilicet, conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. 3. q. 72. 4. o. item q. 84. 3. c.

5 Confirmatio eſt ſpirituale augmentum promouens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam. 3. q. 72. 1. 5. 6. c. item 7. ad 1. item 8. 10. c. item 11. ad 2. item q. 73. 1. c. item q. 84. 1. c.

6 Confirmatio non eſt de neceſſitate ſalutis, ſed eſt ſacramentum neceſſitatis, quoad bene eſſe ſpiritualis vitæ. Et tamen contemptus huius ſacramenti eſt periculoſus. 3. q. 65. 4. c.

7 Confirmatio fuit immediatè inſtituta à Chriſto, quando impoſuit manus ſuper pueros, non exhibendo, ſed promittendo. 3. q. 72. 1. ad 1.

8 Hoc ſacramentum confertur tantum ab Epiſcopis. 3. q. 65. 3. ad 2. item q. 72. 4. ad 3. item 11. o. item ad 1.

9 * Confirmatio conferri poteſt à ſimplici ſacerdote, ex commiſſione ſolius Papæ, non autem à diacono. 3. q. 72. 11. ad 1.

10 Confirmans & confirmandus debent eſſe in gratia. Et debent eſſe confeſſi, & ieiuni de conſilio, non autem de præcepto. 3. q. 72. 7. ad 1. item 12. ad 1.

11 Confirmandus debet teneri ab alio confirmato, cuiuſcunque ætatis, vel ſexus. 3. q. 72. 10. o.

12 Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuſcunque ætatis, ſexus, & conditionis, etiam morienti. 3. q. 72. 8. o.

13 Confirmatio datur tantum in fronte, ad liberam confeſſionem nominis Chriſti, & ad fortiter defendendum dignitatem acceptam. 3. q. 72. 9. o. item 11. ad 3.

14 Confirmati conformantur Chriſto, & configurantur ei per ſignum crucis, quaſi duci. 3. q. 72. 1. ad 4. item 4. ad 3. item 9. c.

15 Chriſtus non debuit ſumere ſacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipſe fuit gratia pleniſſimus. 3. q. 72. 1. ad 4. item 3. co.

16 In confirmatione confertur plenitudo gratiæ, & Spiritus ſancti. 12. q. 102. 5. ad 3. item 3. q. 77. 1. o. item 2. c. ad 2. item 4. c. item 7. o. item 11. ad 3. item q. 84. 1. ad 1. item 4. c.

17 Gratia collata in confirmatione, diſtinguitur à gratia collata in baptiſmo, & perficit eam. 3. q. 72. 7. c. ad 3.

18 Impoſitio manus fit in ſacramento confirmationis, & ordinis, ad ſignificandum copioſum effectum gratiæ. 3. q. 34. 4. c. ad 2.

19 In confirmatione datur nobis robur ad pugnam ſpiritualem. 3. q. 65. 1. [illegible] 4. item q.72.1.2.c. item 4.c.ad 3. item 5.c. item 6.ad 3. item 7. [illegible] 9.c.ad 1. item 10.c.

20 Confirmatio perficit per modum formæ, ſed Euchariſtia vt finis. 3. q. 73.1.ad 1.

21 Euchariſtia roborat hominem in ſe quoad charitatem, confirmatio vero contra alios in pugna, quoad fidem. 3.q.72.9.ad 2.item q. 79. 1.ad 1.

22 Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ, & baptiſmi. 3. q. 72. 7. ad 2.

23 Confirmatio confert excellentiam hominis ad ſe, non autem ad alium, ſicut ordo 3.q.72.8.ad 1.

24 Confirmatio facit hominem nitidum, & feruentem in conſcientia, & famoſum per confeſſionem.3.q.72.2.ad 1.

25 Nullus conſequitur affectum confirmationis, ſine voto eius. 3.q.72.6. ad 1.

26 Exiſtens in peccato mortali, cuius conſcientiam non habet, vel cuius non eſt plenè contritus, dummodo non ſit fictus, per hoc ſacramentum conſequitur remiſſionem peccatorum. 3.qō.72.7.ad 2.

27 Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculosè effectum huius ſacramenti, ſine ſacramento, antequam baptizarentur. 3. q. 72.2. ad 1.item 4.ad 1.item 6.ad 1.

28 In confirmatione fit plena peccatorum remiſſio.3.q.72.7.ad 2.

29 Confirmati habent maiorem gloriam in cœlo, quàm non confirmati. 3.q.72.8.ad 4.

30 Confirmatio non habuit aliquid correſpondens in lege veteri, propter perfectionem eius.22.q.102.5.ad 3.item 3.q. 65. 1. ad 4.item q. 72. 1.ad 2.

31 Confirmatio quoad ſolennitatem datur tantum in Paſcha, & Pentecoſte, ſicut baptiſmus, ſed quoad communem vſum datur etiam alio tempore.3.q.72.12. ad 1.item ad 2.

32 * Beata virgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quòd non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium.3.q.27.5.ad 2.

¶ Coniectare bonum, id eſt, intendere bonum in dationibus, communiter pertinet ad liberalitatem.22.qō. 31. 1. ad 3. item q. 117.5. ad 3.

1 CONIECTVRA. Item.Coniecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna.12.q.112.5.c.

2 Coniecturaliter cognoſcere aliquid, eſt cognitio imperfecta. 12.q.112. 5. co.

1 DOMVS ſine triplici coniunctione, ſcilicet viri & vxoris, patris & filij, domini & ſerui, non eſt perfecta. 12.qō.105.4.c.item 22.qō. 58. 7. ad 3.

2 Coniunctio maſculi, & fœminæ determinatur diuerſimodè in diuerſis animalibus.12.q.92.1.2.c.item 22.q.154.2.c.

1 CONSANGVINITAS impedit matrimonium tripliciter, ſcilicet lege naturæ, id eſt, cum patre, & magis cum matre, propter reuerentiam, vel lege diuina, propter concupiſcentiam refrenandam, vel lege canonica & ciuili, propter amicitiam.22.q.154.9.c.

2 Conſanguinitas vinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum. Suppl.q.54.1.c.

3 Per quoſdam gradus ſeu lineas deſcendentium ab vno com[illegible]rincipio, vel aſcendentium ad idem & tranſuerſalium con[illegible]initas congruè deſignatur. Suppl. q.54. 2. o.

4 Conſanguinitas quoſdã ex iure naturæ à matrimonio repellit, & aliquos ex diuino iure, alios verò ex humanis legibus ſtatutis. Suppl. q.54. 3. c.

5 Poſſunt ex Eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout eſt vtile vniuerſitati hominum. Suppl. q.54. 4. o.

1 CONSCIENTIA non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ. 1. quæſt. 79. 13. o. item 12. quæſt. 19. 5. b. item c.

2 Conſcientia eſt actus ſynderefis; ideò quandoque ponitur pro ea. 1. qõ. 79. 13. c. ad 3.

3 Conſcientia dicitur ſpiritus corrector, & pædagogus animæ, id eſt, dictamen rationis. 1. q.79. 13. ad 1.

4 Lex naturalis nominat principia iuris, ſynderefis habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda. 12. q.94. 1. o.

5 Conſcientia dicitur accuſare, vel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene, vel malè feciſſe. 1 q.79. 13. c.

6 Conſcientia dicitur teſtificari, inquantum cognoſcimus nos aliquid feciſſe, vel non. 1. q.79. 3. c.

7 Conſcientia dicitur inſtigare, vel ligare, inquantum iudicamus aliquid eſſe agendum, vel non. 1. q.79. 13. c.

8 * Conſcientia errans ligat. 22. q.19. 5. 6. o.

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, vt in cognitione, non autem vt in ſubiecto. 1. q.79. 12. ad 2.

1 CONSECRATIO templi, altaris, & veſtium, & huiuſmodi, non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam. 3. q. 65. 1. ad 6.

2 Altare & Eccleſia conſecrantur multiplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam Eccleſia conſecuta eſt per paſſionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in iis, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent. 3. q.83. 3. o.

3 Altare quandoque ſine Eccleſia conſecratur, ſed non econuerſo. 3. q.83. 3. ad 2.

4 Altare non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum. 3. q.83. 3. ad 2.

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptiuæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem virtutem, qua ſint aptæ ad diuina. 3. q.83. 3. ad 3. item ad 4.

6 Conſecratio Eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, vel pollutæ ſanguine, vel ſemine. 3. q.83. 3. ad 3.

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, vel ſemine, debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum. 3. q.83. 3. ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ vel altaria, dubia de conſecratione, debent conſecrari. 3. q.83. 3. ad 3.

9 Ligna Eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad vſus laicorum, ſed monaſterij, vel comburi. 3. q.83. 3. ad 3.

10 Pallæ, Pallia, Cathedra, Candelabra, & velum, vetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſtè, propter conſecrationes. 3. q.83. 3. ad 3.

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubiecto. 22. qõ. 39. c.

item [illegible]88.11.c.item 3.q.63.5.c.item q.76.6.ad 2.item q.82.8.c.item [illegible].ad 3.
12 Soli epiſcopi conſecrant omnia, præter euchariſtiam. 3. q.82.1.ad 4. item 3. ad 3.
13 De ritu conſecrandi miniſtros veteris legis.12.q.102.5.ad 8.
14 In conſecratione Aaron,& filiorum eius,figurabatur ordo Eccleſiæ.12. q.102. 5, ad 3.

1 CONSENSVS importat iudicium de eo in quod conſentitur. 12. qõ. 74.7.c.
2 Conſenſus poteſt attribui voluntati, & rationi.12. q.74. 7.ad 1.
3 Conſenſus in actum pertinet ad rationem ſuperiorem, ſecundum quod in ratione voluntas includitur.12. q.15.4.0.item qõ.74.7.ad 1.
4 Electio addit ſupra conſenſum relationem reſpectu eius quod minus placet, vel non placet, & tunc differunt tantum ratione.12. q.15. 3. ad 3.
5 Conſenſus deliberatus in peccatum, non pertinet ad contemptum legis diuinæ,niſi repugnet ei.12. q.74.9. ad 3.
6 Conſenſus non conuenit brutis, nec aliis reſpectu finis, ſed tantum reſpectu eorum quæ ſunt ad finem.12. q.15.2.3.0.item q.16.2.c.
7 ¶ Ab vniuerſali ad particulare non valet conſequentia, niſi mediante particulari.22. q.20.2.c.

1 CONSERVATIO in eſſe, eſt influentia vniuoci eſſe prius influxi, 1. q.9.2.c.
2 Quælibet res naturaliter conſeruat ſe in eſſe, & reſiſtit corrumpentibus quantum poteſt.22. q.54. 5.7.c.
3 Aliquid conſeruat rem dupliciter, ſ. per ſe,id eſt,influendo,& per accidens,id eſt, remouendo.1. q.104. 1. 2.c.
4 Vna creatura conſeruat aliam per ſe, & per accidens. Et tantò magis, quanto eſt altior, & primæ cauſæ proximior, quæ principaliter conſeruat.1. q.104. 2.0.
5 Omnis creatura indiget conſeruari per ſe à Deo, ſed corruptibiles indigent conſeruari ab eo etiam per accidens.1. q.104. 1.0. item 12.qõ. 109.2.ad 2.item 8.c. item 9.ad 1.
6 Deus conſeruat aliquas creaturas in eſſe vtroque modo mediantibus aliquibus aliis cauſis.1. q.104. 2.0.
7 Deus dat formas omnibus,& conſeruat eas,& applicat eas ad agendum, & eſt finis omnium actionum. 1.q.105.c.fi.
8 Deus eadem virtute, & eadem operatione, producit rem & conſeruat. 1. q. 105. 1.ad 4.
9 Nulli creaturæ communicari poteſt, vt conſeruetur in eſſe ſine Deo. 1. q.14.1.ad 2. item 2.ad 2.
10 Solus Deus conſeruat res, ne in nihilum decidant.3. q.13.2.c.
11 In iis quæ pertinent ad conſeruationem naturæ, magis tenemur parentibus, à quibus naturam accepimus, quam aliis, & conſequenter conſanguineis: ſed in aliis beneficiis poteſt eſſe econuerſo. 22. qõ. 31.3.0.

1 CONSIDERATIO importat actum intellectus, intuentis veritatem. Et pertinet maximè ad iudicium.22. q.53.4.c.
2 Quælibet res poteſt quadrupliciter conſiderari, ſcilicet vt ens, vt vna ſecundum virtutem, & reſpectu aliorum.1. q.39. 8.c.

1 CONSILIVM quid. * eſt ipſa quæſtio,quæ vertitur inter conſiliantē & conſilium habens.1.q.22.1.ad 1.item 12.q.14.1.ad 2.item 22. q.51. 3.ad 3.

2 Conſilium eſt inquiſitio eorum tantum, quæ ſunt ad finem operabilium à nobis, non minimorum, nec determinatorum. 12. q.14.0.item 22. quæſt.33.1.ad 2.item q.47.1.ad 2.item 2.c.ad 3.item quæſt.49. 5.c.

3 Inquiſitio conſilij eſt reſolutoria. ſ. à poſteriori in eſſe, id eſt, à fine,ad prius.ſ. ad media.12.q.14.5.o.

4 Inquiſitio conſilij eſt infinita in potentia, ſed finita in actu tripliciter.ſ. ex parte termini, id eſt, concluſionis, & principij proprij, ſcilicet finis,& communis,ſcilicet cognitionis ſenſus, & ſcientiarum.12. q.14. 6. o.

5 Nullus conſiliatur de iis de quibus deſperat, nec de impoſſibilibus. 12. q.44. 2.ad 3.

6 Ad bonitatem conſilij tria requiruntur, ſcilicet debitus finis, bonum medium, & tempus opportunum.22.q.51. 1.ad 1. item 3. quæſt.14. 6. o.

7 Aliquid facit conſiliatiuum dupliciter, ſcilicet quoad facultatem, vt prudentia, & quoad ſolicitudinem tantum, vt ſpes, & amplius timor.2. q.44. 2.o. item 22.q.47. 9.ad 3. item qō. 54. 2.ad 4. item q. 129. 7.c.

8 Conſilium eſt in Deo quoad certitudinem iudicij, non autem quoad inquiſitionem dubiam.1. q.22.1.ad 1. item 12.q.14.1.ad 2. item 22. q.52. 3.ad 3.

9 Deus dereliquit hominem in manu conſilij ſui, quoad liberum arbitrium,non cogendo; non autem quoad prouidentiam. 1. q. 22. 2.ad 4.item 22.q.104.1.ad 1.

10 Conſilium ſine dubitatione conuenit Chriſto. 3. q.11. 3.ad 1.

11 Conſilia Chriſti magis parant viam ad præcepta Dei,quàm econuerſo, quia præcepta ſunt finis conſiliorum. 22. q.189. 1.ad 5.

12 Multa conſilia Chriſti ſunt de præcepto, quoad præparationem animi tantum.* Quandoque tamen conſiliorum obſeruatio eſt de neceſſitate ſalutis,quod patet in iis qui iam vouerunt conſilia.12. q.108. 3.ad 2.item q.4.ad 4.item 22.q.40.1.ad 2.item q.43. 4.7.ad 4. item 8.ad 4.item q.72.3.c. item q.124.1.ad 3. item 3. ad 1.item q.128. 1.ad 4. item q.140. 2.ad 2. item q.152. 3.ad 2. item q.186. 2.c.

13 Conſilia Chriſti reducuntur ad tria .ſ. ad paupertatem, continentiam, & obedientiam.12. q.108.4.o.

14 Conſilia tria euangelica ſecundum ſe omnibus expediunt, niſi ex indiſpoſitione aliquorum, quorum affectus ad hæc non inclinatur. 12. q. 108. 4. ad 1.

15 Præcepta ſunt de neceſſariis ad ſalutem;conſilia verò ad bene eſſe. 12. q.108. 4.o.

16 Nullus actus perfectionis cadit ſub conſilio, qui in aliquo caſu non cadat ſub præcepto. 22. q.124. 3.ad 1.

17 Conſilium nunquam obligat, niſi per hoc quod in præceptum tranſit, ex aliquo accidenti. 22.q.124. 3.ad 1.

18 Conſilium conuenienter ponitur vnum de ſeptem donis Spiritus ſancti.22.q.52.1.o.

19 Donum conſilij dirigit nos in omnibus ordinatis ad finem vitæ æternæ, ſiue neceſſariis, id eſt, præceptis,ſiue non,ſcilicet conſiliis.22.q.52.4. ad 2.

20 Conſilium actiuum eſt gratia gratis data quibuſdam; ſed conſilium paſſiuum, eſt donum omnium exiſtentium in gratia. 22. q.47. 14. ad 2. item q.51.1.ad 3. item q.52. 1.ad 2.
21 Donum conſilij facit certitudinem à Spiritu ſancto de iis, de quibus eubulia inquirit, & coniecturat. 12.q.108. 4.ad 1. item 22. q.52. 1.ad 1. item 2.0.
22 Vna tantum virtus eſt ad bene conſiliandum, ſed duæ ad bene iudicandum, quia diſtinctio eſt in propriis, ex quibus eſt iudicium, non autem in communibus, ex quibus eſt inquiſitio. 12.q.57.6.ad 3. item 22. q. 51. 4. ad 2.
23 Donum conſilij correſpondet prudentiæ, & eubuliæ, vt adiuuans, & perficiens eas. 12.q.57.6.ad 1. item 22.q.52.1.ad 1. item 2.0.
24 Donum conſilij & ſcientiæ, manent in beatis, inquantum retinent cognitionem ſcitorum, & illuminantur de ignotis. 22. q.52. 3.0.

1 CONSTANTIA pertinet ad continentiam. 22. quæſt. 153. 5. ad 2.
2 Conſtantia & perſeuerantia conueniunt in fine, ſ. in perſiſtendo firmiter in bono. 22.q.137.3.0.
3 Conſtantia magis conuenit cum perſeuerantia quàm cum patientia, quia cum prima conuenit in fine, cum ſecunda vero in iis quæ faciunt impedimentum boni. 22. q.137.3.ad 1.
4 Perſeuerantia eſt principalior quàm conſtantia, quia eſt circa difficile, propter diuturnitatem, quod eſt eſſentialius virtuti, quàm propter impedimenta, circa quæ eſt conſtantia. 22.q.128. ad 6. itē q.137. 3.c.
5 Conſtantia conuenit cum magnificentia, & perſeuerantia, quia ſunt circa difficile. 22. q.137. 3.ad 2.
6 Conſtans cogitur ad aliqua corporalia, non tamen ad culpam, propter metum ſtupri, ſtatus, necis, vel verberis. in ſe, vel amicis, non autem propter infamiam. 22. q.19.3.ad 3.q.125.4.c.
1 CONSVETVDO habet vim legis. Et interpretatur, & abrogat legem humanam, non autem legem naturalem, nec diuinam. 12.q.97. 3.0. item 22.q.79.2.ad 2. item q.100. 2.c.
2 Manente ratione legis, lex vincit conſuetudinem, niſi ſit impoſſibilis ſecundum conſuetudinem patriæ. 12.q.97. 3.ad 2.
3 Naturalia non poſſunt conſueſcere, nec diſſueſcere. 12. q. 51. 2.c.
4 Conſuetudo Eccleſiæ præualet auctoritati cuiuſcunque doctoris. 22. q. 10.12.c.
1 CONTEMPLATIO eſſentialiter conſiſtit in intellectu, ſed principium habet in effectu. 22. q.180.7. ad 1.
2 Contemplatio diuinorum eſt operatio maximè propria homini, & maximè delectabilis. 12.q.3.5.c.
3 Contemplatio eſt delectabilis dupliciter. Primò vt eſt operatio conueniens homini ſecundum naturam eius, vt animal rationale, & magis habenti habitum ſapientiæ, ſecundò verò ex obiecto .ſ. Deo. 12.q.3.5. c. item 22.q.180.7.0.
4 Partes contemplationis ſunt tres. ſ. lectio, meditatio, & oratio. 22.q.180. 3. ad 4.
5 Species contemplationis ſunt ſex, ſumptæ ſecundum ſex gradus aſcenſus in Deum .ſ. perceptio ipſorum ſenſibilium, progreſſus à ſenſibilibus ad intelligibilia, diiudicatio ſenſibilium ſecundum intelligibilia, abſoluta conſideratio intelligibiliū, in quæ per ſenſibilia perueni-

tur, contemplatio intelligibilium, quæ per ſenſibilia inueniri non poſſunt, ſed per rationem capi poſſunt, & conſideratio intelligibiliũ, quæ ratio nec inuenire, nec capere poteſt, quæ. ſ. pertinent ad ſublimem contemplationem diuinæ veritatis, in qua finaliter contemplatio perficitur. 22.q.80 4.ad 3.

6 Ad contemplationem tria requiruntur. ſ. ſanitas corporis, quies à paſſionibus, & ab exterioribus. Et ei ſeruiunt omnia humana officia. 22.q. 180.2.0.

7 Tres ſunt conditiones bene contemplandi diuina. ſ. reuerentia caſta, firmitas indeclinabilis, & amor. 22.q.180.7.ad 1.

8 Ad contemplationem pertinent quatuor quodam ordine, ſcilicet virtutes morales, alij actus à contemplatione, contemplatio diuinorum effectuum, & contemplatio diuinæ veritatis. 22.qu.180.4.c.

9 Ad contemplationem principaliter pertinet meditatio Dei, ſed diſpoſitiuè pertinet conſideratio cuiuſlibet veritatis. 22.quæſtione 180. 4.c.

10 Contemplatio quoad nos eſt diuturna dupliciter. ſ. quia competit nobis ſecundum incorruptibilem partem animæ. i. ſecundum intellectum, & quia in operibus contemplatiue, corporaliter non laboramus. 22.q.180.8.c.fi.

11 Aliquis ex charitate ad Dei contemplationem incitatur. 22.qõ.182.7. ad 1.

12 Virtutes morales pertinent ad contemplationem, & ad vitam contemplatiuam, non quidem eſſentialiter, ſed diſpoſitiuè. ſ. remouendo impedimenta. 22.q.180.2.0. item q. 181. 1.ad 3. item 2.c. item q. 182. 3.c.

13 Ad contemplationem virtus caſtitatis maximè reddit hominem aptum, inquantum delectationes venereæ maximè deprimunt mentem ad ſenſibilia, ſecundum Auguſtinum. 22.q.180 2.ad 3. fi.

14 Contemplatio requirit locum ſecundum congruitatem tantum. 1.q.66. 3.ad 3.

15 Contemplatio eſt mala per accidens, & bona per ſe. 12. quæſt. 35. 5. ad 3.

16 Certamen & contentio fit in contemplatione, propter defectum intellectus, & grauitatem corruptibilis corporis, quod nos ad inferiora retrahit, non autem ex contrarietate veritatis quam contemplamur. 22.q.180.7.ad 3.

17 Contemplatio habet quietem ab exterioribus motibus. Et eſt motus intellectus. i. operatio. 22.q.179.1.ad 3. item q. 180.6.c.

18 Contemplatio terminatur in effectu. ſ. ad delectationem. 22.q. 180.1.c. item 1.ad 3. item 7.ad 1.

¶ Contemplatiui dicuntur non qui contemplantur, ſed qui contemplationi totam vitam ſuam deputant. 22.q.81.1.ad 5.

1 CONTEMPTVS eſt transgreſſio legis, ex hoc quod voluntas renuit ſubiici legi, vel regulæ. 22.q.186.9.ad 3.

2 Frequentia peccati non facit peccatum ex contemptu, ſed diſponit ad hoc. 22.q.186.9. ad 3.

3 Quanto quis Deum per peccatum magis contemnit, tanto maiorem reatum incurrit. 3.q.88.3 c.ad 1.

1 CONTENTIO quadruplex. ſ. color rethoricus, impugnatio veritatis ſcitæ, vel falſitatis ſine modo, & moderatæ. Prima & quarta eſt bona. Secunda eſt peccatum mortale. Tertia verò non ſemper eſt mortale, ſicut

cut ſi accipiatur contentio in iudicio, vel diſputatione ſecundum imperfectam rationem. ſ. ſecundum quod importat quandam acrimoniam locutionis, & ſic non ſemper eſt mortale, ſed eſt peccatum veniale, niſi ſit cum ſcandalo.22. q.38. 1.o.

2 Contentio importat contrarietatem in locutione, ſicut diſcordia contrarietatem in voluntate, quoad intentionem, vel quoad modum. 22. q.38 1.c.

3 Contentio eſt filia inanis gloriæ.22. q.38.2.o.item q.132. 5.o.

4 Contentio & diſcordia oriuntur ex inuidia, ratione termini à quo, ſed ex inani gloria, ratione termini ad quem.22.q.37.2.ad 2, item q.38. 2. ad 2.

1 CONTINENTIA vt eſt abſtinentia ab omni delectatione venerea, eſt virtus, non autem quæ eſt cum prauis concupiſcentiis, quibus reſiſtit.12.q.58.3.ad 2.item 22.q.143.3.ad 1.item q.155.1.o.item 4.c.item 3.q.7.2.ad 3.6.

2 Continens propriè eſt qui perſiſtit in ratione recta, à prauis cõcupiſcentiis abſtinens, non autem qui perſiſtit in ratione peruerſa, abſtinens à bonis, ſed eſt obſtinatus. 22.q.155. 1.ad 2.

3 Caſtus propriè dicitur ante experientiam delectationis venereæ, continens autem, poſt eam.22. q.151.2.o.

4 Continentia & incontinentia propriè ſunt circa delectationes, quæ poſſunt eſſe naturales homini: non autem circa eas quæ ſunt contra naturam.22.q.155. 2.ad 5.

5 Continentia & incontinentia magis eſt circa delectationes venereas, quàm ciborum.22.q.155.2.o.

6 Continentia propriè eſt tantum circa concupiſcentias tactus.22.q.143. ad 1.item 22.q.55.2.o. item q.156.2.c.

7 Continentia ſecunda, eſt potior quàm temperantia, prima verò econuerſo.22. q.55.4.o.

8 Conſtantia in arduis & terribilibus, eſt pars fortitudinis; quæ autem eſt circa delectabilia, eſt pars continentiæ, quæ eſt pars temperantiæ. 22.q.153.5.ad 2.

9 * Continentia & perſeuerantia, ſunt partes conſtantiæ firmiter perſiſtentes, prima eſt contra concupiſcentias, ſecunda contra triſtitias.12. q.58.3.ad 2.item 22.q.53. 5.ad 3.

10 Continentia eſt tantum in voluntate ſubiectiuè. 22. quæſt.155. 3.o.

11 Continentiá poteſt attribui rationi, ſicut primo mouenti, & incontinentia concupiſcibili, licèt vtraque ſit in voluntate, vt in proprio ſubiecto. 22. q.155.3. ad 2.

12 Ad continentiam efficacius operatur maceratio carnis per abſtinentiam cibi & potus, quam per ſubtractionem veſtium, vel per laborem corporalem.22.q.188. 6.ad 3.

1 CONTINGENS, & neceſſarium, ſunt de tranſcendentibus. 1. q6. 155.6.c.

2 Vnumquodque contingens eſt ex parte materiæ: neceſſitas verò conſequitur rationem formæ, quia quæ ſequuntur ad formam, neceſſariò inſunt.1.q.86.3.o.

3 Nihil eſt contingens quod non habeat aliquid neceſſarium.1.q.84.1. ad 3.item q.86. 3. c.

4 Contingens poteſt ſumi dupliciter.ſ.contingens vt contingens.i in particulari, & contingens in vniuerſali.i.ſecundum quod in eo inuenitur ratio neceſſarij.1.q.86. 3.c.

5 Contin

5 Contingens ad vtrumliber, eſt in potentia. Ideo non exit in actum, niſi prius per aliquid determinetur ad vnum. 1.q.19.3.ad 5.

6 * Contingens vt contingens, cognoſcitur directè à ſenſu, ſed indirectè ab intellectu. 1.q.86.3.c.

1 CONTRACTIO duplex. ſ. ad quidditatem, & ad rationem. 1.q 5.3. ad 1.

2 Contrahere eſt aliquid cū causa, de neceſſitate incurrere. 1. qu.14.3.c.

1 CONTRAPASSVM idem eſt quod iuſtum commutatiuum tantum. 22.q.61.4.c.

2 Contrapaſſum primo inuenitur in paſſionibus iniurioſis, ſecundo in ablatione rerum per vim, tertio in commutationibus voluntariis. 22. q.61.4.c.

1 CONTRARIVM magis diſtat à ſuo contrario, quàm ſimplex negatio. 22.q.79.4. c.ad 2.

2 Nomen diſtantiæ deriuatum eſt à loco, ad omnia contraria. 1.q. 67.2. ad 3. item 12.q.7.1.c.

3 Idem eſt cauſa contrariorum communis, non autem particularis. 1.q. 49.3.c.ſi.ad 1.

4 Idem eſt cauſa contrariorum ſecundum diuerſa. 12.q.32. 3.ad 2. item 22.q.7. 1.ad 2.

5 Vnum contrariorum eſt cauſa alterius contrarij, per accidens tantum. 1.q.49.1.0.item 12.q.32.4.0.item q.35. 3.ad 1. item 22.q.38.2. ad 3. item q.162.5.ad 3. item 3.q. 50.1.ad 3.

6 Idem eſt contrarium diuerſis ſecundum diuerſa, non autem ſecundum idem. 12.qu.31. 8.ad 2. item q.45.1. ad 2. item q.78.4. ad 2. item q. 79.1.ad 2.

7 Idem poteſt tolli ex cauſis contrariis, per modum ſuperabundantiæ, & defectus. 22.q.89.10.ad 3.

8 Contraria in re non ſunt contraria in mente. 12.q.35.5.c.ad 2. item q. 53.1.c. item q.54.2.ad 1. item q.64.3. ad 3.

9 Obiecta contraria cauſant contrarias paſſiones in potentiis appetitiuis, non autem in cognitiuis. 12. q.54. 2. ad 1.

10 Contrariorum poteſt eſſe vnus habitus, ſecundum quod conueniunt in vna ratione communi. 12. q.54.2.ad 1. item 3. ad 1.

11 Aliqua dicuntur contraria dupliciter. ſ. ſecundum formam generis, vel ſecundum formam ſpeciei. 12.q.35.4.c.

12 Species contrariorum conſtitutæ per reſpectum ad aliquid extra, poſſunt habere conuenientiam inter ſe, non autem ſpecies abſolutæ. 12. q.35.4.c.

13 Motus habet contrarietatem terminorum, ſed mutatio, ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino. 12.q.23.2.c.

14 Nullus motus eſt contrarius motui circulari. 1.q.66.2.c.

15 Quietes contrariæ ſunt, quæ ſunt in terminis contrariis. 12. quæſt. 31. 8.c.

16 Sicut quieti naturali contrariatur & quies violenta eiuſdem corporis, & quies naturalis alterius corporis: ita in affectibus animæ, delectationi opponitur & delectatio, & triſtitia. 12.q.31.8.ad 2.

17 Omne quod generatur, generatur ex contrario. 1.q.46. 1. ad 3. item q. 75.7.c.

18 Omne compoſitum ex contrariis, neceſſe eſt corrumpi. 1.q.82.1.c. item 3.q.14.2.c.

19 Contraria poſſunt ineſſe eidem, non ſecundum idem. 3.q.46.8.ad 1.

20 Contraria ſunt circa idem, quando ſubiectum æqualiter ſe habet ad ea. 2.2.q.24.10.ad 1.
21 Contraria contrariis curantur. 1.2.q 87.6. ad 3.
1 CONTRITIO ſecundum eſſentiam eſt in corde, & pertinet ad pœnitentiam interiorem, virtualiter vero ad exteriorem, inquantum implicat propoſitum confitendi, & ſatisfaciendi. 3.q.90.3.ad 3.
2 Dolor contritionis duplex. ſ. ſenſitiuus, & intellectiuus. ſ. diſplicentia voluntatis. Primus eſt tantùm effectus eius: ſecundus autem eſt ipſa contritio. 3.q.84.8.9.o. item q. 85.1.c.
3 Vterque dolor debet durare vſque ad mortem. Et primus debet continuari quantum poſſibile eſt, ſeruatis actibus aliarum virtutum, & ſanitate, non autem ſecundus. 3.q.84. 8.o.
4 Contritio & ſingularis dolor debet eſſe de ſingulis peccatis mortalibus in principio, quæ memoriæ occurrunt: vt ſ. homo actualiter ſingula deteſtetur, quantum in ipſo eſt: ſed poſtea ſufficit vna communis de omnibus. 1.2.q.113.5.ad 3. item 3. q.87.1.c.
5 De peccato mortali totaliter oblito ſufficit generalis contritio de omni quo Deum offendit. Si autem recordetur, tantum in generali recogitet. Et ſi in ſpeciali recordetur, debet ſpecialiter cōteri, & de obliuione dolere, quæ ex negligentia contigit. 1.2.q.113.5.ad 3. item 3.q.8. 4.ad 5. item q.87.1.c.
6 * Ad contritionem de venialibus non requiritur propoſitum non peccandi, ſicut de mortali, ſed ſufficit diſplicentia eius, & ſuæ cauſæ. 3. q.87.1.ad 1.
7 Peccatum veniale non remittitur hic per contritionem habitualē, quæ habetur per habitum charitatis, vel per habitum pœnitentiæ virtutis, quia ſic charitas non compateretur peccatum veniale, quod patet eſſe falſum: ſed requiritur virtualis contritio, putà cum aliquis hoc modo fertur ſecundum affectum in Deum, & in res diuinas, vt quicquid ſibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret, diſpliceret ei, & doleret ſe commiſiſſe, etiam ſi actu de illo non cogitaret, non autem requiritur actualis. 3.q.87.1.o.
8 Contritio eſt dolor pro peccatis aſſumptus cum propoſito confitendi, & ſatisfaciendi. Suppl.q.1. 1.o.
9 Contritio eſt actus virtutis pœnitentiæ, cuius eſt deteſtari præterita delicta. Suppl.q.1.2.o.
10 Attritio nullo modo poteſt fieri contritio, quam neceſſariò charitas præcedit. Suppl.q.1.3.o.
11 De malis pœnæ poteſt eſſe dolor, non tamen contritio. Suppl. q. 2.1. o.
12 De originali peccato etſi aliqua diſplicentia eſſe poſſit, non tamen contritio. Suppl.q.2.2.o.
13 Nullum peccatum actuale ſine contritione remittitur. Suppl. qu.2. a. 3.o.
14 Contritio non eſt de peccato futuro, ſed magis cautio, quæ eſt pars prudentiæ, contritioni adiuncta. Suppl.q.2.4.o.
15 De peccatis aliorum dolere debemus, non tamen oportet quòd de eis conteramur. Suppl.q.2.5.ad 2.
16 Quantum ad principium contritionis, oportet quod de ſingulis peccatis, quæ quis in memoria habet, conteratur, ſed quantum ad terminum, ſufficit quòd ſit vna communis de omnibus. Suppl. q.2.6.o.
17 Contritio vt dolor eſt de peccatis in ipſa voluntate conſiſtens, omnium dolorum maximus eſt, vt verò in parte ſenſitiua deriuatur ex ratio-nis

nis diſplicentia de peccatis,non eſt aliis doloribus maior. Suppl. q. 3.1.0.

18 Contritionis dolor vt eſt in ratione, nimius eſſe non poteſt, vt autem in ſenſu reperitur, exceſſus in eo culpabilis eſſe poteſt.Suppl. qu.3. 2.0.

19 Sicuti vnum peccatum eſt maius alio:ita dolor contritionis de vno peccato neceſſariò maior eſt quam de alio.Suppl.q.3.3.0.

20 Toto præſentis vitæ tempore debet homo de præteritis peccatis conteri,& dolere.Suppl.q.4.1.0.

21 Contritio cum ſit actus pœnitentiæ,maximè expediret continuè de peccatis conteri, & moderatè dolere, dummodo cæterarum virtutum officia ſuo tempore non omittat.Suppl. q.4. 2.0.

22 Poſt hanc vitam in purgatorio tantum, quanquam non meritorius de peccatis contritionis dolor eſſe poteſt,non autem in patria, vel in inferno.Suppl.q.4.3.0.

23 Contritio tam diſpoſitiuè quàm effectiuè inſtrumentaliter remiſſionem peccatorum cauſat.Suppl. q.5.1.0.

24 Contritio quæ per charitatem perfecta fuerit,non modo culpæ,ſed omnis pœnæ remiſſionem operari poteſt. Suppl. q.5.2.0.

25 Quantumcunque paruus dolor, dummodo ad contritionem ſufficiat, omnem culpam delet.Suppl.q.3.0.

1 CONTVMELIA eſt deducere id quod eſt contra honorem alicuius in notitiam eius,& aliorum,quod fit principaliter per verba,ſecundo per alia.22.q.72.1.0.

2 Contumelia eſt tantum de culpa,conuitium etiam de pœna,ſed improperium eſt de indigentia, tamen quandoque vnum ponitur pro alio. 22.q.72.1.ad 3.

3 Contumelia eſt contra honorem,& palam,ſed detractio contra famam, & occultè:ſuſurratio verò contra amicitiam,deriſio autem erubeſcere facit.22.q.73.1.0.item 2.c.item 4.ad 1.item q.75.1.c.

4 Contumelia,& conuitium ex intentione dehonorandi notabiliter, ſunt peccata mortalia : ſi autem ad correctionem, ſeruato debito modo, non ſunt peccata.22.q.72.2.item q.158. 5.ad 3.

5 Adulterium eſt grauius peccatum, quam contumelia, & hæc quàm detractio ſecundum ſe:& hæc quàm furtum & rapina.22.q.73.3. o.

6 Contumeliæ & detractiones debent reprimi,ad correptionem audacium, & ad vitandum ſcandala.22.q.72.3.0.item q.73.4.ad 1.

7 Contumelia principaliter oritur ex ira,ſecundo ex ſtultitia,quia conuenit cum ira.Non autem ex ſuperbia directè,ſed diſpoſitiuè.22.q.72. 4.0.item q.73.3.ad 3.item q. 158.7.c.

1 * CONVERSIO in Deum triplex.ſ.gloriam,meritum,& præparationem,quæ requirit triplicem gratiam.ſ.conſummatam,habitualem,& operationem Dei. 1.q.62.2.ad 3.

2 Conuerti ad beatitudinem,eſt homini difficile dupliciter.ſ.quia eſt ſupra naturam eius,& propter impedimentum corporis,& peccati,ſed angelo tantum primo modo.1.q.62.2.ad 2.item 4.ad 1.

3 Aliquis dum eſt in propoſito & intentione peccandi,poteſt ſubito voluntas ſua conuerti ad Deum ab exteriori,ſicut in Paulo:vel ab interiori.12.q.112.2. ad 2.

4 Aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter. ſ. ſicut ſecundarium agens, principali agenti, & ſicut adiuuans ad præſuppoſitum finem: 12.q. 11.2.ad 3.

1 COR primò generatur.22.q.122.2.c.
2 Cor eſt primum principium membrorum,& virium vitalium quantum ad eſſe, ſed caput eſt principium ſenſuum & motus.3.q.90. 3. ad 3.
3 Cor eſt principium motus in animali. 1.q.20.1.ad 2.item 12.q.17. 9. ad 2.
4 Motus cordis & genitalium non ſubiacet, nec obedit imperio rationis, quia eſt naturalis.12.q.17.9.ad 2.item ad 3.item 22.q. 151.4.c.
5 Omnis bona diſpoſitio corporis redundat ad cor,ſicut ad principium & finem corporalium motionum.12.q.38.5. ad 3.
6 Cordis eſt duplex infirmitas. ſ. in ſubſtantia eius, mutans naturalem complexionem eius, & inordinatio motus eius, vel alicuius eorum quæ circunſtant cor. Prima eſt mortalis,non autem ſemper ſecunda. 12.q.74.9.2.
7 Cor vnius hominis tendit ad diuerſa dupliciter. ſ. ſecundum diuerſas potentias appetitiuas, vel ſecundum diuerſa appetibilia.22. q. 29. 1.c.
8 Animalia habentia magnum cor ſunt timida. 12.q.45.3.c.
1 CORNELIVS,& ſimiles,ante baptiſmum habuerunt gratiam, & virtutes,per fidem,& deſiderium baptiſmi implicitè,vel explicitè. 3.q. 69.4.ad 2.
¶ Cornicula frequenter crocitans ſignificat pluuiam citò eſſe futuram. 22.q.95.7.ad 2.
1 CORPORALIA & pallæ altaris debent eſſe alba & linea.3.q.52.2. ad 3.item q.83.3.ad 7.
2 Spiritualia per corporalia conſueuerunt oſtendi.1.q.1.9.c.item q.50.3. ad 3.item 12.q.4.7.ad 1.
3 Creatura corporalis eſt à Deo, propter bonitatem Dei.1. quæ. 65. 1. 2.c.
4 Omnia corporalia quanto magis conſiderantur,tanto minora videntur, ſpiritualia verò econuerſo.12.q.42.5.c.ad 3.
5 Non omnium corporalium eſt eadem materia,niſi æquiuocè.1.qu. 66. 2.c.
6 Forma corporeitatis non eſt vna in omnibus corporibus, quia non eſt alia à formis quibus corpora diſtinguuntur. 1. q.66. 2.c. ad 3.
1 NVLLVM corpus naturale, nec mathematicum poteſt eſſe infinitum in actu.1.q.7.3.c.
2 Si eſſet corpus infinitum,non poſſet moueri.1.q.7.3.c.
3 Corpus tripliciter ſumitur.ſ.pro genere animalis, pro parte eius,& vt eſt ſpecies quantitatis.1.q.18.2.c.
4 Omne corpus eſt in potentia.1. q.3. 1.c.
5 Corpus habens duos colores, eſt continuum,non tamen ſecundum eos. 12.q.20.6.c.
6 Duo corpora poſſunt ſimul eſſe in eodem loco,virtute Dei, non autem naturaliter.1.q.67.2.c.item 3.q.54.2.ad 1.item q.57.4.ad 2.
7 Omne corpus habet motum naturalem determinatum.1.q.67. 2.c.
8 Nullum corpus mouet,non motum.1.q.3.1.c.principio.item q.110.1. ad 1.
9 Nullum corpus agit,niſi tangendo & mouendo.1.q.45.5.c.fi.
10 Nullum corpus poteſt eſſe principium vitæ. 1.quæſt. 3.1.c.item q.75. 1.c.
11 Corpus viuum eſt nobilius corpore non viuo. 1.q.3.1.c.fi.

12 *Corpus

12 Corpus prius viuum, & poſtea mortuum,non eſt idem corpus numero. 3.q.25.6.ad 3.item q.50.5.c.ad 1.

13 Corpora inquantum ſunt in actu,poſſunt agere : licet hoc negent Auicebron,Plato,& Democritus.1.q.115.1.o.

14 Corpus hominis oportet habere multa organa , quia anima eius eſt multiplex in potentia & operatione,propter perfectionem eius. 1.q. 76.5.ad 3.

15 Corpus hominis fuit optimè diſpoſitum in ordine ad ſuum finem. ſ. animam.1.q.91.3.o.item 22.q.164.1.ad 1.

16 Corpus hominis componitur ex contrariis,propter tactum. 1.q.76.5.c. item q.91.1.ad 2.item 12.q.85.6.fi.item 22.q.164.1.ad 1.

17 In corpore hominis , ignis & aër prædominantur ſecundum virtutem, ſed aqua & terra ſecundum ſubſtantiam. Sed corpora inferiora non ſunt de natura quinti corporis.i.cœli, quam aliqui ponunt venire in compoſitionem humani corporis.1.q.91.1.o.

18 Proximus motor corporis in nobis,eſt appetitus ſenſitiuus. 1. q. 20. 1. ad 1.

19 Corpus hominis regitur à ratione deſpoticè.i.ſeruiliter. appetitus autem ſenſitiuus,politicè.i.ciuiliter.1.q.81.3. ad 2. item q.83. 1. ad 1. item 12.q.9.2.ad 3.item q.17.7.c.fi.item q.56.4. ad 3.item q.58.2. c.item q.74.3.ad 3.

20 Corpus eſt glorioſum ex totali ſubiectione eius ad animam, cuius gloria redundat in ipſum.12.q.4.5.ad 4.item 3.q.11.2.c.item q.54.2.c. ad 1.item ad 2.item q. 57.3.c.

21 Corpus glorioſum erit in eodem loco cum alio corpore , non ex dote ſubtilitatis,ſed ſola virtute Dei.3.q.54.1.ad 1.item q.57.4.ad 2.

22 Subtilitas corporis glorioſi,eſt plena participatio eſſe ſpecifici,ex plena ſubiectione ad animam.3.q.54.3.c.

23 Et erunt palpabilia,ſicut & corpus Chriſti poſt reſurrectionem ſuam. 3.q.54.2.ad 2.

24 Et habebunt qualitates tangibiles.3.q.54.2.ad 2.

25 Et erunt colorata , colore debito,ſecundum naturam ſuarum partium. 3.q.54.2.ad 1.

26 Corpus Chriſti fuit in Adam,& in aliis patribus, ſecundum originem, non autem ſecundum aliquid ſignatum:ſicut etiam corpora aliorum. 3.q.31.6.o.item 7.c.

27 Corpus Chriſti ſecundum Apollinarem hæreticum, eſt conſubſtantiale deitati.3.q.37.1.c.

28 Corpus Chriſti eſt à ſolo Deo formatum. 3.q.31.5.c. ad 3.item quæſt. 46.6.c.

29 Corpus Chriſti fuit optimè complexionatum , ideo in eo maximè viguit ſenſus tactus.3.q.46.6.c.

30 Corpus Chriſti debuit augeri,ſicut corpora aliorum hominum. 3.q.33. 1.ad 4.

31 Quantitas corporis in principio animationis proportionatur ei quantitati, ad quam per augmentum veniet:quia maiorum in fine eſt maior quantitas in principio,præterquam in Chriſto,in quo fuit minor. 3.q.33.2.ad 2.

32 Corpus Chriſti,in perfecta ætate,habuit decentem, & mediocrẽ quantitatem , proportionatum quantitati habitæ tempore quo aliorum corpora animantur,minorem autem in principio.3.q.33.2.ad 2.

33 Corpus Chriſti viuum & mortuum,erat idem numero.3.q.50.5.o.

34 Corpus Chriſti fuit ſubiectum impreſſioni corporum cœleſtium. 3.q. 12.4 ad 3.

35 Corpus Chriſti fuit verum corpus,& non phantaſticum,contra Manichæum,& Valentinum.3.q.5.1.o.item 2.c.

36 Chriſtus poſt reſurrectionem habuit verum corpus,ſicut prius ante mortem.3.q. 54. 1.o.item 3.c.

37 Corpora myſtica ſunt duo in hoc mundo.ſ.Chriſti & diaboli, ſed corpus Chriſti myſticum,eſt tota Eccleſia.3.q.8.1. 3.c.item q.48. 1.c. item q.49.1.c.

38 Corpus Chriſti verum habet ſimul omnia membra , non autem corpus myſticum.3.q.8.3.c.

1 CORRECTIO fraterna eſt admonitio fratris de emendatione delictorum,à fraterna charitate procedens.22.q.33.1.o.

2 Correctio duplex.ſ.coactiua,& oſtenſiua tantum.Prima pertinet ad prælatos tantum,ſecunda verò ad omnes.22.q.33.1.3.6.o.

3 Vtraque eſt in præcepto,ſed ſecunda ſolum, quando delinquens occurrit cum commoditate corripiendi , & ſpe emendationis,& ſuperior deeſt.22.q.33.2.o.item q.43.7.ad 3.

4 Correctio fraterna eſt actus charitatis, coactiua vero, eſt actus iuſtitiæ. 22.q.32.2.ad 3.item q.33.1.o.item 3.4.c.

5 Admonitio in correctione fraterna , eſt principaliter actus charitatis, quaſi imperantis:prudentiæ vero ſecundario,quaſi exequentis & dirigentis. 22.q.33.1.ad 2.

6 * Exiſtens in peccato mortali,etiam occulto,corrigens ex officio,peccat, non autem corrigens vt frater,niſi propter ſcandalum.12.q.33.5.o.

7 Peccatum præcedens impedit,ne aliquis corripiat alium tripliciter.ſ.ratione indignitatis,ſcandali,& ſuperbiæ.22.q.33.5.c.

8 Prælatus eſt corripiendus à ſubditis , ſed in ſecreto tantum,* non cum proteruia & duritia,ſed cum manſuetudine,& reuerenter ; niſi propter periculum fidei,fiat publicum:ſicut Paulus publice corripuit Petrum.22.q.33.4.o.

9 Ordo correctionis eſt de præcepto.ſ.præuia admonitione ſecreta. 22.q. 33.7.o.

10 Teſtes debent adhiberi in correctione fraterna , ſi non eſt emendatus per admonitionem ſecretam.22.q.33. 8.o.

11 In correctione fraterna,primo debet admoneri ſecretè : ſecundo debet dici prælato ſecretè:tertio teſtes adhiberi:quarto publicari.22.q.33. 8.ad 1.item ad 4.item q.70.1 o.item 3. ad 3.

12 Ordo fraternæ correctionis ſeruandus eſt in peccatis occultis tantum. 22.q.33.7.o.

13 Chriſtus non corripuit Iudam ſecreto,nec Petrus Ananiam , & Saphiram,nec Paulus Petrum,multiplici de cauſa.ſ.quia Dominus peccatum Iudæ tanquam Deus,ſicut publicum habebat. Vnde ſtatim poterat ad publicandum procedere.Tamen ipſe non publicauit : ſed obſcuris verbis eum de peccato ſuo admonuit. Petrus autem publicauit peccatum occultum Ananiæ & Saphiræ, tanquam executor Dei, cuius reuelatione peccatum cognouit.Sed Paulus Petrum non reprehendiſſet,niſi aliquo modo par eſſet,quantum ad fidei defenſionem. Vel Paulus qui erat ſubditus Petro,propter imminens periculũ ſcãdali circa fidem , Petrum publicè arguit. De Ioſeph autem credendum eſt, quod fratres ſuos aliquando admonuerit,licet non ſit ſcriptum.Vel poteſt dici,quod peccatum publicũ erat inter fratres. Vnde

de dicitur pluraliter. Accuſauit fratres ſuos. 22.q.33.4. ad 2.item 7 ad 2.

14 Dimittens admonitionē vel prohibitionem, quia non ſperat correctionem, ſed timet ſequi peius, non peccat. 22.q.33.2.ad 3.item 6.o.item q.43.7.ad 3.item q.150.1.ad 4.

15 Peccatum infectiuum aliorum, vt hæreſis, & fornicatio, vel cedens in damnum aliorum, vt furtum, & homicidium, debet denunciari, ſine admonitione. 22.q.13.2.c.ad 3.

16 Correctio eſt vtilis ad emendationem, ad quam tamen non ſufficit ſine auxilio Dei. 12.q.109.8.ad 2.item 22.q.33.2.ad 1.item q. 83.7.ad 3.

17 Scandalum directe opponitur correctioni fraternæ. 22. q.34. princip. item q.43.3.c.

1 CORRVPTIBILE & incorruptibile differunt genere phyſico, non autem genere logico. 1.q.66.2.ad 2.item q.88.2.ad 4.

1 NIHIL corrumpitur, niſi per hoc quod forma ſeparatur à materia. 1. q.9.2.c.item q.50.5.c.item q.75.6.c.

2 Corruptio non poteſt eſſe, niſi vbi eſt contrarietas: quia omnis generatio & corruptio eſt ex contrario in contrarium 1.q.75.6.c.

3 Aliquid corrumpitur dupliciter. ſ. per ſe, & per accidens. 1. q. 75. 6. c. item q.89.5.c.item 12.q.53.1.c.

4 Corruptio duplex. ſ. ſeparatio formæ à materia, & reſolutio in elementa. 3.q.50.5.c.

5 Corruptio non intenditur à natura, niſi per accidens. 1.q.19.9.c. item q.49.1.c.ad 2.item 2.c.

6 In omni mutatione eſt aliqua corruptio. 1.q.50.5.ad 1.

7 Impoſſibile eſt, aliquod ſubſiſtens corrumpi per accidens, vel generari per accidens, ſed tantum per ſe. 1.q.75.6.c.

8 Mors, corruptio, & omnis defectus, eſt contra naturam particularis formæ, ſed aliquando eſt naturalis ratione materiæ, & naturæ communis. 1.q.22.2.ad 2.item 12.q.42.2.c.ad 3. item q.85.6.o. item 22.q. 65.1.ad 1.item q.164.1.ad 1.

9 Materia ſubiecta priuationi, eſt principium & cauſa omnis corruptionis. 1.q.50.5.ad 3.item q.75.6.c.

1 CORVVS ſignificat voluptatibus denigratos, vel expertes bonæ affectionis, quia non eſt reuerſus ad arcam. 12.q.102.6.ad 1.co.2.ſi.

1 COSTA fuit præciſa ab Adam ſine dolore: ſed cum delectatione. 1. q. 92.3.ad 2.item q.97.2.ad 3.

2 Coſta hæc non erat de perfectione indiuiduali Adæ, ſed de ſpecifica. 1. q.92.3.ad 2.item q.97.2.ad 3.item 3.q.31.5.ad 2.

3 Mulier conuenienter fuit formata de coſta Adæ. 1.q.92.2.3.o.

4 Mulier facta eſt de coſta Adæ, vt ſocia eius: non de capite, vt domina, nec de pede, vt ancilla. 1.q.92.3.o.

5 Conuerſio coſtæ in mulierem, fuit ſupernaturalis, & obedientialis. 1.q. 92.4.ad 3.

6 Multiplicatio coſtæ, fuit per additionem materiæ nouiter creatæ, vel verius per conuerſionem alterius materiæ præiacentis, contra Vgonem & Magiſtrum ſententiarum. 1.q.92.3.ad 1.

7 Illud additum, non venit in corpus Euæ, niſi mediante coſta: Ideo Eua non dicitur facta ex eo, licet eſſe, & quid amplius in quantitate quam coſta. 1.q.92.3.ad 1.

1 CREATIO magis reſpicit eſſe quàm naturam, vel rationem. 3.q.2.7. ad 3.

2 Creatio paſſiua,ſecundum eſſe,vt inhæret,eſt naturaliter poſterior creatura,& eſt ſubiectiuè in ea:ſed ſecundum rationem eius, vt cauſatur ex actione Dei,eſt prior.1.q.45.3.ad 2.item ad 3.
3 Creationem eſſe ratio demonſtrat.1.q.45.2.o.
4 * Philoſophi concedunt creationem eſſe,ſed ab æterno. 1.q.46.2.ad 1. item ad 2.
5 ¶Creatio quid.*non eſt mutatio propriè.1.q.45.2.ad 2.item 3.o.item q. 46.1.ad 5.
6 Creatio non eſt motus,nec terminus motus. 1.q. 45. 2. ad 3.item 3.c. item q.46.3. ad 2.
7 Creatio eſt emanatio vniuerſalis entis,ex nihilo.1.q.45.1.o.itē 4.ad 1.
8 De ratione creationis eſt,nihil præſupponere in re,cui naturaliter prius conuenit non eſſe quàm eſſe.1.q. 65.3.c.
9 Creatio non admiſcetur in operibus naturæ,nec artis, ſed præſupponitur.1.q.45.8.o.
10 Creatio importat habitudinem creaturæ ad creatorem, cum quadam nouitate,ſiue inceptione.1.q.45.3.ad 3.
11 Creare nihil aliud eſt, quàm abſque materia præiacenti aliquid producere.1.q.65.3.c.
12 Creatio eſt productio rei, ſecundum totam ſubſtantiam ſuam, nullo præſuppoſito.1.q. 65.3.c.
13 Creatio actiua,eſt eſſentia Dei, cum relatione rationis ad creaturas. Paſſiua vero eſt in creatura,& eſt accidens eius de prædicamento relationis,ſ.habitudo habentis eſſe ab alio,& conſequens operationem Dei.1.q.45.3.o.
14 Creatio paſſiuè ſumpta eſt aliquid in re creata, quia creatio actiua,eſt actio tranſiens,relinquens effectum exteriorem.1.q.45.3.o.
15 Nullum corpus poteſt creare.1.q.45.5.c.
16 Solus Deus creat.1.q.45.5.o.item q.47.1.c.item q.65.3.c.item q. 90. 3.c.item q.104.3.ad 1.item ad 3.
17 * Creare requirit potentiam agentis infinitam. 1.q.32.1.ad 2.item q. 45.5.ad 3.item q.65.3.ad 3.
18 Deus non poteſt communicare creaturæ potentiam creandi aliquid, virtute propria & principaliter,nec inſtrumētaliter. 1.q.45.5.c.ad 3.
19 Creare,eſt commune toti Trinitati.1.q.45.6.o.
20 Philoſophi dixerunt, quòd intelligentia ſuperior creat inferiorem, & animam,& corpus cœli moti ab ea. 1.q.8.3.c. item q.45.5.c. item q. 65.3.c.
21 Omne ens præter Deum, eſt creatum à Deo. 1.q.44. o. item q.45.2.c. item q.65.o.item 12.q.79.2.c.
22 Res ſimplex non poteſt fieri niſi per creationem.1.q.118.1.c.
23 Prima indiuidua cuiuſlibet ſpeciei, producta ſunt per creationem tantum.1.q.45.5.ad 1.item q.65.4.c.item 12.q.5.7.ad 2.
24 Sola ſuppoſita propriè dicuntur creari.1.q.45.4.o. item 7.ad 2.itē 8.o.
25 *Creatio paſſiua creatur,non quidem alia creatione,ſed ſeipſa.1.q.45. 3.ad 2.
26 Creatio facta eſt in principio temporis menſurantis motum primi mobilis,ſicut in adiacente creationi, non autem ſicut in menſurante eam,quia ſimul fuerunt.1.q.46.3.c.ad 1.
27 Creatio eſt in inſtanti.1.q.63.5.c.item q.74.1.ad 1.
28 * Imo principium temporis, non eſt menſura creationis. 1.q. 46. 3. ad 1.

29 Creatio

29 Creatio eſt prima actio, quia nullum præſupponit, ſed præſupponitur à qualibet alia.1.q.45.1.ad 2.

30 Creatio aliqua præſupponit materiam in qua, non autem materiam ex qua.1.q.45.1.ad 1.

1 In productione cuiuslibet creaturæ etiam minimæ,manifeſtatur infinita potentia,ſapientia,& bonitas Dei.1.q.32.1.ad 2.item q.45.5.ad 3.

2 * In omnibus creaturis differunt ſuppoſitum & natura.3. q.17. 1.c.

3 Omnis creatura poteſt deficere à bono in non eſſe, ſecundum ſeipſam, niſi à Deo conſeruetur,ſecundum Gregorium.12. q.109.2.ad 2. item q. 112. 3.ad 2.

4 Omnis creatura eſt mutabilis.1. q.9.2.o. item q.10.3.c. item q.16.8.o. item q.65. 1.ad 1.item 12. q.109. 2.ad 2.item q.112. 3.ad 2. item 3. q.10.4.c.item q.13.2.3.c.

5 Creaturæ ſecundum ſe, ſunt tenebræ, falſitas, & nihil. 22. quæſt.5. 1. ad 2.

6 In creaturis inueniuntur quatuor per ordinem. ſ. eſſe, vnitas, virtus, & reſpectus ad effectus.1. q.39. 8. c.

7 Creatura dignior,facta eſt propter viliorem,in ordine ad totum vniuerſum,non autem ſecundum ſe.1.q.70. 2.ad 4.

8 Commune eſt omni creaturæ, vt per omnes motus & operationes eius, tendat,ſicut in finem ſuum, in aſſimilationem diuinæ bonitatis, conſeruando ſuum eſſe, & communicando illud.1. q.63. 3.c.

9 Creatura corporalis ordinatur ad ſpiritualem, & tendit in aſſimilationem eius.1. q.65.2.c. ad 2.

10 Creatura irrationalis ordinatur ad rationalem tripliciter.ſ. auxiliando,ſignificando,& continendo.22. q.76.2.c.

1 CREDERE QVID. * eſt cum aſſenſu cogitare.22. q.2.1.c.

2 Credere eſt proprius,& interior actus fidei.22. q.2. principio. item 2.o.item q.4.1.c. item 2. c.ad 1.

3 Credere eſt actus intellectus,aſſentientis diuinæ veritati,ex imperio voluntatis motæ à Deo per gratiam.22.q.2.9.c. item q.4. 1. c.item 2.c. ad 1.item q.5. 2.c.

4 Actus fidei triplex .ſ. credere Deo, credere Deum, & credere in Deum. 22. q.2.2.o.

5 Credere Deum,Deo, & in Deum, eſt vnus actus fidei, reſpectu diuerſorum.22. q.2.2.o.

6 Scientia de credendis eſt duplex .ſ. donum, quo diſcernuntur credenda à non credendis:& gratia,qua hoc docetur. Prima conuenit omni ſancto,non autem ſecunda.22. q.9. 1.ad 2.

7 Credere aliqua ſupra rationem naturalem, eſt de neceſſitate ſalutis, ſimiliter & fides.22.q.1.6.ad 3. item q.2.3.o.item q.16. 1.ad 1.

8 Credere aliqua quæ ratione naturali demonſtrantur, eſt neceſſarium. 12.q.99.2.ad 2.item 22.q.1.6.ad 3.item q.2.4.o.

9 * Quilibet tenetur explicitè credere articulos fidei,alia verò implicitè. 12.q.76.2.c.item 22. q.2.5.o.

10 Quilibet Chriſtianus tenetur explicitè credere myſteria Chriſti, præcipuè quæ publicè in Eccleſia ſolennizantur.22. q.2. 7.o.

11 Quilibet Chriſtianus tenetur explicitè credere myſterium Trinitatis. 22. q.2.8.o.

12 Myſteria Chriſti, & Trinitatis, fuerunt explicitè credita à maioribus ante Chriſtum:ſed à minoribus implicitè.22. q.2. 7.c.item 8.c.ad 2.

13 Primum & principale inter omnia credibilia, eſt Deum eſſe. 22. q.16. 6.c.

14 Quilibet homo, omni tempore, & omni ſtatu, tenetur credere explicitè Deum eſſe & prouidentiam eius. 22.q.2.8.ad 1.

15 Myſterium Incarnationis Chriſti, oportet aliqualiter eſſe creditum apud omnes, ſed diuerſimodè ſecundum diuerſitatem temporum & perſonarum. 22.q.2.7.c.

16 Maiores tenētur magis explicitè credere quàm minores. 22.q.2.7.8.o.

17 Credere ea quæ ſunt ſupra rationem, non eſt leuitatis, cum habeat ſufficiens inductiuum ad credendum. 22.q.2.9.ad 3.

¶ Crimen.* Proceſſus contra crimina triplex, ſ. per viam denunciationis, inquiſitionis, & accuſationis. In primo intenditur emendatio peccantis, in ſecundo & tertio pœna eius, propter bonum multitudinis. Ideo in primo requiritur ordo correctionis fraternæ, in ſecundo infamia, in tertio autem inſcriptio. 22. quæſt. 67.3. ad 2. item q. 68.1.c.

¶ Criminator eſt, qui aliis publicè crimina imponit accuſando, vel conuitiando. 22.q.74.1.ad 2.

1 Crucifigi.* Chriſtus crucifixus eſt hora tertia linguis Iudæorum, & hora ſexta, manibus militum. 3.quæſt.46.9. ad 2.item q.83.2. ad 3.

2 ¶ Crudelitas eſt vitium humanum, excedens modum puniendi culpas, ſed feritas ſiue ſæuitia, eſt beſtialis. 22.quæſt.157.1.ad 3.item q. 159.o.

1 Conveniens fuit, Chriſtum mori in Cruce, ſeptuplici ratione, ſcilicet primò propter exemplum virtutis. Secundò quia hoc genus mortis maximè conueniens erat ſatisfactioni pro peccato primi parentis, qui pomum ligni vetiti ſumpſit. Tertiò paſſus fuit in excelſo ligno, vt etiam ipſius aeris natura mundetur. Quartò quia per hoc, aſcenſum nobis parat in cœlum. Quintò quia hoc competebat vniuerſali ſaluationi totius mundi, propter virtutem paſſionis vbique diffuſam. Sextò quia per hoc genus mortis diuerſæ virtutes deſignantur. Septimò quia hoc genus mortis plurimis figuris reſpondet. 3. q. 46.4.o.

2 Signum Crucis multiplex in miſſa, ſignificat paſſionem Chriſti, ſecundum diuerſas partes. 3.q.83.5.ad 3.item ad 4.

3 Mors Crucis, eſt pœna acerbiſſima. 3.q.46.4.6.c.

4 Crux temporalis Chriſti, deſignat myſticè vitam Chriſtianam, propter exemplum virtutis. 3.q.46.4.c.principio.

1 Culpa eſt voluntaria inordinatio, vel priuatio boni. 1.q.48.5.6.c. item.12.q.21.2.o.item q.87.2.c.item 22.item q.34.2.c.

2 Remiſſio culpæ fit per coniunctionem hominis ad Deum, à quo ſeparat omnis culpa mortalis perfectè, & venialis imperfectè. 3.q. 86. 4.c.fi. item q.87.1.c.

3 Manente culpa, Deus non poteſt non imputare ad pœnam. 3.q.22.ar.2. q.2.c.

4 Abſolutio vniuerſalis à culpa, & à pœna, fit in perceptione baptiſmi, & in martyrio. 3.q.68.2.ad 2.item q.87.1.ad 2.

1 Cultus Dei conſiſtit in recipiendo diuina, vel in tradendo ea aliis. 2.q.63.2.3.4.6.c.

2 Cultus diuinus triplex, ſecundum triplicem ſtatum, ſ. veteris legis, legis nouæ, & ſecundum ſtatum gloriæ. 12.q.101.2.c.item q.103.3.c.

3 In

3 In ſtatu naturæ, homines nulla lege mouebantur ad cultum Dei, ſed ſolo interiori inſtinctu. 3. q. 60. 5. ad 3.

4 Specialis cultus & honor, qui Græcè dicitur theoſebia, vel euſebia, debetur Deo, vt omnium primo principio. 22. q. 81. 1. ad 4. item 4. o.

5 Finis diuini cultus eſt, vt homo det gloriam Deo, & ei ſe ſubiiciat mente & corpore. 22. q. 93. 2. c.

6 Cor & corpus, ſunt applicanda cultui Dei. 12. q. 49. 3. c. item q. 101. 2. o. item 22. q. 19. 1. o. item q. 81. 7. o. item q. 83. 12. c. fi. item q. 84. 2. c. item q. 93. 2. c.

7 Aliquid pertinet ad cultum Dei dupliciter. ſ. vt offerendum, vel vt aſſumendum. 22. q. 81. 3. ad 2. item q. 95. 2. c.

8 Sacramentum pertinet ad cultum Dei dupliciter. ſ. per modum actionis, vt Euchariſtia, in qua principaliter cultus Dei conſiſtit, inquantum eſt Eccleſiæ ſacrificium, vel per modum agentis. ſ. ordo, vel per modum recipientis, vt baptiſmus, & confirmatio. 3. q. 63. 6. c.

9 Cultus Dei primò ordinatur ad reuerentiam Dei, ſecundò ad inſtructionem hominis à Deo, tertiò ad directionem actuum humanorum, ſecundum inſtituta Dei. 22. q. 92. 2. c.

10 Cultus Dei duplex. ſ. interior, in coniunctione ad Deum per intellectum & affectum. ſ. in deuotione mentis, & exterior in ſacrificiis, oblationibus, & huiuſmodi. 12. q. 99. 3. c. item q. 101. 2. ad 3. item q. 102. 5. ad 4. item q. 103. 3. c. item 22. q. 81. 7. c. item q. 84. 2. c. item q. 122. 4. c.

11 Cultus ſecundus ordinatur ad primum, ideo ſecundum quod primus diuerſificatur in diuerſis ſtatibus, ſic & ſecundus. 12. q. 101. 2. c. ad 3. item q. 103. 3. c.

12 Cultus primus impeditur per peccata, ſecundus verò per immunditias corporales. 12. q. 102. 5. ad 4.

13 Omnis cultus Dei exterior præcipuè ad hoc ordinatur, vt homines habeant Deum in reuerentiam. 12. q. 12. 4. c. item 3. q. 63. 4. ad 3.

14 Cultus Dei exterior præcipitur tertio præcepto decalogi. 22. quæ. 122. 4. c.

15 In cultu Dei poteſt aliquid eſſe pernicioſum. i. falſitas, dupliciter. ſ. ex parte rei ſignatæ, vel ex parte colentium, contra morem Eccleſiæ. 22. q. 93. 1. o.

16 In cultu Dei poteſt eſſe aliquid ſuperfluum, non ſecundum quantitatem abſolutam, ſed quia non proportionatur fini. 22. q. 81. 5. ad 3. item q. 92. 1. c. ad 3. item q. 93. 2. o. item q. 104. 2. ad 2.

17 Antiquitus quidam colebant falſos Deos cum imaginibus, quidam verò ſine eis. 22. q. 122. 2. ad 2.

18 Cultus diſparitas matrimonium præcedens, impedit ne contrahi poſſit. Suppl. q. 59. 1. o.

¶ Cupiditas duplex, ſcilicet mortalis, & venialis. Prima ponit finem in creatura, non autem ſecunda: ſed eſt cum charitate. 22. quæſt. 24. 10. ad 2.

1 CVRAM animarum habentes presbyteri vel diacones, non ſunt in ſtatu perfectionis, ex parte ordinis, nec ex parte curæ, quia non obligantur per ordinem ad ea quæ ſunt perfectionis, quamuis interior perfectio requiratur ad actum ordinis. Et poſſunt curam animarum deſerere. Vnde non omnes prælati eccleſiaſtici ſunt in ſtatu perfectionis, ſed ſoli epiſcopi. 22. q. 184. 6. o.

2 Ad curam pertinent duo. ſ. ratio ordinis. i. prouidentia, vel diſpoſitio, & executio ordinis. i. gubernatio. 1. q. 22. 1. ad 2.

3 Æqualis cura eſt Deo de omnibus, ex parte Dei, non autem ex parte effectus.1.q.20.3.ad 1.item 12.q.112. 4.ad 1.

4 Prouiſor particularis excludit defectum ab eo quod eius curæ ſubditur, non autem prouiſor vniuerſalis.1.q.22.2.ad 2. item q.103. 5.c.

1 CVRIOSITAS eſt vitium circa cognitionem intellectus & ſenſuum, ad peccandum, & circa inſpectionem ludorum, & mulierum ad concupiſcendum, & ſpectaculorum.22. q.167. o.

2 Curioſitas oritur ex acedia.22. q.35. 4. ad 3.

1 A DAMNATIONE propter peccatum Adæ nullus poteſt liberari, niſi per Chriſtum, qui ſolus fuit ab ea immunis, à qua liberatur aliquis tripliciter.ſ. per baptiſmum, martyrium, fidem & dilectionem. 3.q.27. 3.c.fi.item q.49.2.ad 2.item q.52.7.ad 2.

2 Homines damnati, non ſunt deputati ad exercitium aliorum, quia non habent ordinem naturæ inter ſe, ſicut dæmones.1. q.64.4.ad 2.

3 Damnati non poſſunt velle bonum actualiter, & tamen voluntas eorum naturaliter inclinatur ad bonum.1.q.64.2.o.item 12. q.85. 2.ad 3.

4 * Damnati blaſphemant Deum mente & voce, & in hoc peccant.22. q. 13.4. o.

5 Damnati liberum arbitrium habebunt, & voluntatem in malo obſtinatam.3.q.18.4.ad 3. falſo citat.

6 Damnati non pœnitent de malis quæ fecerunt, ratione culpæ, ſed ratione pœnæ.22.q.13.4.c.item 3.q.86.1.c.

7 Damnati non amant eos, quos priùs inordinatè dilexerunt, ſed cauſas dilectionis.22. q.13. 4.c.

*8 Pœna damnatorum nunquam finietur, contra Origenem.1. q.10.3. ad 2. item q.64. 2.c.

9 * Obſtinatio in damnatis eſt perpetua culpa & pœna. Sed non demerentur, quia non ſunt in via, ſed ad terminos pœnæ deuenerunt.22. q. 13. 4.ad 2.

10 In damnatis erit varietas pœnarum, non refrigerans, ſed magis affligens.1.q.10.3.ad 2.item 12. q.67.4.ad 2.

11 * Bona quæ damnati fecerunt hic, proſunt eis in inferno. 3. q.89. 6. ad 3.

12 Bona quæ damnati fecerunt hic, proſunt eis in inferno, ad mitigationem pœnæ, impediendo ne incurratur, non autem ſubtrahendo, nec fortificando ſubiectum, nec minuendo remorſum conſcientiæ.3. q.89. 6. ad 3.

13 Quælibet pœna damni vel ſenſus in damnatis, excedit omnem pœnam & dolorem cuiuſcunque viatoris, etiam Chriſti. 3. q.46. 6. ad 3.

14 Corpora damnatorum cum ſuis deformitatibus reſurgent. Suppl. q̃o. 86. 1. c.

15 Nihil erit quo corpora damnatorum corrumpi poſſent. Suppl.q.86.2.c.

16 Corpora damnatorum futura ſunt paſſibilia, ſiue mutationē naturalis diſpoſitionis propter iuſtitiam.Suppl. q.86.3.o.

17 Sicut per multa & varia damnati peccarunt, conueniens eſt vt multipliciter & ex multis affligantur.Suppl. q.97.1.o.

18 Cum poſt diem iudicij nullum corpus mixtum remanſurum ſit, vermis, qui damnatis aſſignatur, non erit materialis, ſed ſpiritualis, qui conſcientiæ remorſus dicitur.Suppl.q.97.2.c.

19 Ratione lacrymarum reſolutionis fletus non erit in damnatis, ratione verò commotionis & turbationis capitis in damnatis fletus eſſe poterit.Suppl.q.97.3.o.

20 Vt

20 Vt diſpoſitio inferni miſeriæ damnatorum conueniat, erunt in eo tenebræ corporales, cum quadam tamen luce, vt videant damnati ea, quæ animam torquere poſſunt. Suppl. q.97.4.c.

21 Ignis inferni erit corporeus. Suppl.q.97.5.o.

22 Ignis quo torquentur damnati in inferno, eſt eiuſdem ſpeciei cum igne noſtro. Suppl. q.97. 6.c.

23 Etſi nullus ſcit vbi infernus ſit conſtitutus, niſi qui de hoc à Spiritu ſancto edoctus fuerit, conueniens tamen eſt vt ſub terra eſſe credatur. Suppl.q.97.7.o.

24 Quamuis damnati voluntate naturali aliquid bonum velle poſſunt, tamen voluntate deliberata non bene volunt illud. Suppl. qō.98.1.c.

25 Damnati per ſe non pœnitebunt de peccatis, ſed per accidens inquantum affligentur à pœna, quam pro peccatis ſuſtinent. Suppl. q. 98. 2. o.

26 Non vellent damnati non eſſe, inquantum non eſſe conſideratur ſecundum ſe, quia illud non eſt appetibile, inquantum verò conſideratur vt eſt ablatiuum pœnalis vitæ, aut alicuius miſeriæ, non eſſe poteſt deſiderari à damnatis. Suppl. q.98.3.c.

27 Damnati propter conſummatum ſuum odium gaudent de malis, & dolent de bono, & ſic vellent ſecum alios eſſe damnatos. Suppl. q.98.4.o.

28 Damnati Deum odio proſequuntur, cum illum non percipiant in ſe, ſed in effectu ſuæ iuſtitiæ, qui eſt illis in pœnam. Suppl. q.98. 5.c.

29 Cùm meritum, vel demeritum ordinetur ad aliquod bonum, vel malum conſequendum, neque boni merebuntur, neque mali demerebuntur, quia eorum mala voluntas non eſt demeritum, ſed pœna. Suppl.q.98.6.c.

30 Damnati habebunt actualem notitiam eorum quæ ſciuerunt, vt inde triſtitia, non lætitia afficiantur. Suppl. q.99. 7.o.

31 Damnati nullo modo poſſunt cogitare de Deo per ſe, hoc eſt, tanquam totius bonitatis principio, per accidens verò, hoc eſt, per Dei effectus, inquantum punit, & alia id genus, poterit Deus à damnatis cogitari. Suppl. q.98.8.c.

32 Damnati ante diem iudicij bonos in gloria ſua vident, ſed poſt diem iudicij viſione beatorum priuabuntur. Suppl. q.98.9.o.

1 DAMNVM eſt ex hoc, quòd aliquis minus habet, quàm debet habere. 22. q.62. 4.c.

2 Dare alicui occaſionem damni, vel periculi, ſemper eſt illicitum. 22. q. 77.3.c.

3 Omnes qui ſunt quocunque modo cauſa damni, qui in his verſibus ſunt. ſ. iuſſio, conſilium, conſenſus, palpo, recurſus, participans, mutus, non obſtans, non manifeſtans, tenentur ad reſtitutionem totius. 22. q.63. 7.o.

4 Damnificatio duplex. ſ. in re habita, & in re habenda. In prima tenetur quis reſtituere totum, in ſecunda verò aliquid, ſecundum æſtimationem & arbitrium ſapientis. 22. q.62. 2.ad 4. item 4.0.

5 ¶ Daniel fuit ſimul accuſator & iudex ſenum, inſtinctu Dei. Et iudicauit non ſubditos, ex commiſſione. 22. q.67. 1.ad 1. item 2.ad 3.

1 DE ratione dationis nihil eſt, niſi quòd datum liberè habeatur à dante. 1. q.38. 1.c.

2 Inter dantem & datum non requiritur diſtinctio, niſi rationis. 1. q. 38. 1.ad 1.

3 Dans ſemper diſtinguitur realiter ab eo, cui datur. 1. q.38. 1.ad 1.

4 Datio duplex.ſcilicet ex debito,& ex amore.In prima poteſt eſſe vitium acceptionis perſonarum,non autem in ſecunda.1. q. 23. 5.ad 3. item fi. item 22. q. 63. 1.ad 3.

5 Aliquis dupliciter aliquid dat illicitè, ſcilicet,vel quia ipſa datio eſt illicita & contra legem , ſicut patet in eo qui ſimoniace aliquid dedit, vel quia propter rem illicitam dat,licèt ipſa datio non ſit illicita, ſicut cum quis dat meretrici propter fornicationem.12. q.37.8.c.ad 3. item 22.q.62. 5.ad 2.

6 Datio & miſſio dicuntur tantum temporaliter in diuinis ,ſed donum æternaliter.1.q.38.1.ad 4.item q.41.2.0.

7 Datio, datum & donum,in diuinis dicuntur notionaliter, vt important auctoritatem reſpectu dati. Sed ſine illa dicuntur eſſentialiter. 1. q. 38.1.0.

8 Donum quadrupliciter differt à dato in diuinis , quia non conſignificat tempus,eſt æternum,ſignificat aptitudinem,& liberalitatem.1.qõ.38. 1.ad 4. item 2.ad 3.

9 Diuinæ perſonæ dantur nobis inuiſibiliter miſſæ , tantum ſecundum dona gratum facientia.1. q.43.3.0.item 3. q.72. 7.c.

10 Dari conuenit eſſentiæ, & cuilibet perſonæ diuinæ,& à ſeipſa. 1. q. 43. 4.ad 1.

11 Spiritus ſanctus poteſt dici datum noſtrum , non autem donum noſtrum 1. q.38. 2.ad 3.

12 * Nulla creatura poteſt dare Spiritum ſanctum.1. q.43.8.c.fi.

13 Nulla creatura poteſt dare Spiritum ſanctum , licèt aliquis poſſit eſſe miniſter collationis eius.1.q.8. fi. item 3.q.8. 1.ad 1.

14 Dare Spiritum ſanctum,dicitur dupliciter,ſ.auctoritate,& ſic eſt tantum Dei, & miniſterio, & ſic homines : & Chriſtus ſecundum quod homo dicitur eum dare.3. q.8. 1. ad 1.

1 PECCANTE Dauid, populus punitur,primò propter bonum vnitatis, ſecundò propter demerita populi in ſequendo Abſalon , tertiò quia populus erat poſſeſſio eius. 22. q.108. 4.ad 1.

2 * Dauid propheta ſecundum gloſſam,dicit ſe ſeruaſſe ordinem doctrinæ, prout tranſeundum eſt à facilioribus ad difficiliora , conſtringens ſe maledicto,ſi eum non ſeruaſſet.22. q.189.1.ad 4. item 6. ad 2.

1 DE , & ex, denotant habitudinem cauſæ efficientis, vel materialis, non autem formalis, vel finalis.1. q. 39. 2 ad 5. item 8.c.

2 Quicquid eſt de aliquo, eſt ex aliquo , non autem econuerſo , quia , de, dicit principium, & conſubſtantialitatem, ex, vero, dicit principium tantum.3. q.75.8.c.

3 De,dicit principium conſubſtantiale efficiens, vel formale ſubſiſtẽs,vel materiale.1.q.41.3.ad 1.item 2.item 3.q.32. 2. c. item q.75. 8.c.

1 DEBITVM. Item. In communi importat ordinem exigentiæ, vel neceſſitatem alicuius ad quod ordinatur.1.q.21.1.ad 3.

2 Aliquid dicitur debitum dupliciter , ſcilicet ſecundum ſe, vt finis, vel propter aliud, vt ea quæ ſunt ad finem.22. q.44. 1.c.

3 Debitum duplex , ſcilicet naturæ, & meriti.12. q.111. 1.ad 2.

4 Debitum duplex,ſcilicet legale,& morale.12. q.99. 5.0. item 22.q.23. 3.ad 1.item q.31.1.ad 3.item q.78.2.ad 2.item q.80.1.c. item q.102. 2.ad 2. item q.106.1.ad 2. item 4.ad 1. item q.114.2.c. item q.117. 5.ad 1. item q.118. 3. ad 2.

5 Debitum duplex, ſ. neceſſitatis, & congruitatis, vel vtilitatis. 22. q. 99. 5. c. item 3. q. 64. 5. ad 3.

6 Aliquid eſt alicui debitum dupliciter, ſ. ratione neceſſitatis, vel quia dat aliquid. 22. q. 187. 4. c.

7 Debitum non minuit meritum, niſi minuat voluntarium. 1. q. 21. 1. ad 3. item 12. q. 114. 1. ad 1. item 22 q. 50. 3. ad 2. item q. 104. 2. ad 3. item q. 186. 5. ad 5.

8 * Deus nulli eſt debitor. 1. q. 21. 1. ad 4. item 12. q. 99. 5. c. item q. 111. 1. ad 2. item q. 114. 1. ad 3.

9 Deus reddit duplex debitum, ſ. reſpectu ſuæ ſapientiæ & voluntatis, & reſpectu creaturæ. Sed primum præſupponitur in ſecundo. 1. q. 21. 1. ad 3. item 4. c. item 12. q. 114. 1. ad 3.

10 In Deo eſt principaliter ratio, & cauſa debiti. 22. q. 106. 1. c.

11 Coniuges in petendo debitum, & in aliis, ſunt æquales, ſecundum proportionem, non autem ſecundum quantitatem. 22. q. 82. 8. ad 2.

12 Petere debitum à coniuge in feſto non licet, quia eſt incongruum, tamen non eſt peccatum mortale, ſi ſine contemptu fiat. 22. q. 186. 9. ad 3.

13 Tenentur coniuges ſibi mutuo debitum præſtare, cum ſacrum coniugium inſtitutum ſit, vt & vitetur fornicatio, & vt liberis opera detur, ſalua tamen vtriuſque incolumitate. Suppl. q. 64. 1. o.

14 Cum natura mulieres ſint verecundæ, ita vt non audeant petere debitum à viris ſibi præſtari, tenetur vir etiam vxori non petenti debitum reddere, ſi aliquo ſigno id eam velle perceperit. Suppl. q. 64. 2. o.

15 Sunt vir & vxor in actu coniugij æquales quantum ad æqualitatem proportionis, non autem quantum ad æqualitatem quantitatis. Suppl. q. 64. 3. o.

16 Non poteſt vir, aut vxor abſque mutuo conſenſu continentiam vouere. Suppl. q. 64. 4. c.

17 Cum actus matrimonialis propter delectationem carnis reddat hominem ineptum ad ſpiritualia, non licet petere debitum actus matrimonij diebus ſacris. Suppl. q. 64. 5. o.

18 Non peccat mortaliter vir aut vxor ſi debitum diebus feſtis petat, ſi tamen hoc faciat ſola delectationis cauſa, grauius peccat, quàm qui hoc facit, vt ſibi de lubrico carnis caueat. Suppl. q. 64. 6. c.

19 Tenentur coniuges etiam diebus feſtis, & quacunque hora ſibi mutuo debitum reddere, ſalua tamen honeſtate. Suppl. q. 64. 7. o.

1 DECIMAE. Item. In communi. * non ſoluebantur ex præcepto ante legem, quia non erant determinati miniſtri. 22. q. 87. 1. ad 2.

2 Oblationes & decimæ in veteri lege erant ſacramenta, non autem nunc, quia tunc erant vt figurales, nunc autem vt morales. 3. q. 65. 1. ad 7.

3 Decimæ non erant oblationes, nec ſacrificia, quia non offerebantur Deo immediatè, ſed miniſtris eius. 22. q. 85. 3. ad 1.

4 Decimatio eſt actus moralis, inquantum offertur ad cultum Dei, & ad ſuſtentationem miniſtrorum eius, ſed eſt figuralis, in quantum ſignificat imperfectionem dantis decimas. 3. q. 31. 8 c. item q. 65. 1. ad 7.

5 Præceptum de ſolutione decimarum quoad ſuſtentationem miniſtrorum Dei, eſt morale, & iuris naturalis, ſed quoad certum numerum, eſt iudiciale, ſed quoad ſignificationem eius, eſt cæremoniale: & quo

quoad Chriſtianos,eſt præceptum Eccleſiæ poſitiuum.22.qõ.87.1.o.
6 In doctrina Chriſti & apoſtolorum, continetur præceptum de decimis quantum ad id quod eſt morale tantum.22.q.87.1.ad 2.
7 Eccleſia poteſt determinare aliam partem ad ſoluendum, quàm decimam.22.q.87.1.c.
8 Ius percipiendi decimas poteſt vendi Eccleſiæ, non autem laicis,licet fructus quandoque eis concedantur.22.q.87.3.c.ad 3.item qõ. 100. 4.ad 3.
9 Decimæ poſſunt dari in feudum.22.q.87. 3.ad 3.
10 Non ſoluens decimas,vbi non eſt conſuetudo,non peccat, ſi eſt paratus ſoluere ad mandatum Eccleſiæ. 22.q. 87.1.ad 5.
11 Decimatio non conuenit Chriſto,ſed cuilibet alii,quia ſignificat liberationem à peccato originali.3.q.31.8.o.
12 Iudæi dabant decimas prædiales,non autem perſonales. 22. qu. 87. 2. ad 1.
13 Iudæi dabant tres decimas ex præcepto Dei, primas miniſtris, ſicut & nunc,ſecundas in ſacrificia,quæ ceſſauerunt,tertias pauperibus, quæ nunc plus debentur.22.q.87.1.ad 4.
14 Pauper tenetur dare decimas ſacerdoti,licèt ſit diues.22.q.87. 3.ad 1. item 4.ad 4.
15 Omnes clerici tenentur dare decimas Papæ, ſi petat. 22. qõ. 87.4. ad 3.
16 Clerici tenentur dare decimas de prædiis propriis, non autem de prædiis Eccleſiæ.22.q.87.4.c.ad 1.
17 Religioſi curati poſſunt exigere decimas.nec tamen tenentur dare,non curati verò econuerſo,habent tamen aliquam immunitatem, ſecundum diuerſas conceſſiones eis a ſede Apoſtolica factas. 22.qõ.87.3. ad 3.item 4.ad 2.
18 Petens decimas,vbi non eſt conſuetudo,peccat.22.q.87.1. ad 5.
19 Eccleſia abſtinet à decimis exigendis in terris, in quibus non eſt conſuetum decimas ſoluere.22.q.45.8.ad 5.
20 Eccleſia poteſt petere decimas ab emente rem non decimatam,& etiam à vendente.22.q.87.2.ad 4.
21 Decimæ debent dari in quibus ſolent dari ſecundum conſuetudinem, licèt perſonales magis conueniant Eccleſiæ parrochiali,prædiales verò Eccleſiæ vbi eſt ager.22.q.87.3.ad 2.
22 Decimæ debent in vſus pauperum per clericos diſpenſari.22.q.87.1.ad 4.item 3.ad 1. item 4. ad 1.
23 Decimæ debent dari de omni re poſſeſſa ſecundum conſuetudinem. ſ. de omni lucro prædiali,vel perſonali,&de meretricio,& hiſtrionatu, & huiuſmodi,ſed Eccleſia non debet recipere, quandiu ſunt in peccato.22.q.87.2.o.
24 Decimæ non debent dari de rapina, furto,vel vſura,nec de aliis obnoxiis reſtitutioni, ſed de fructibus rei emptæ ex vſuris. 22.q.87.2. ad 2.
25 Nullus tenetur dare decimas de re ſibi ablata furto,vel rapina, niſi ob culpam,ſcilicet negligentiæ. 22.q.87.2.ad 4.
26 Decimæ de herbis, & aliis minimis dantur de conſilio, non autem de præcepto,ſicut nec in veteri lege,niſi de conſuetudine patriæ. 22.q. 87.2.ad 3.
27 Decimæ debent dari non deductis expenſis, nec tributis, nec mercede operariorum.22.87.2.ad 4.

DECOR

DECOR faciei eſt periculoſus, & tamen non fuit cauſa principalis matrimonij Iacob cum Rachel, ſed fuit cauſa ſecunda, & hoc bene poteſt eſſe ſine peccato, vel quandoque eſt cum peccato veniali, ſi autẽ eſſet principalis cauſa libido pulchritudinis, tunc non excuſaretur à à peccato mortali, ſi eſſet effrenata libido. 22.q.167.c. fin.

1 DEFECTVS ſumitur dupliciter. ſ. priuatiuè, & negatiuè, ſecundus eſt in omni creatura, primus autem non eſt in angelis. 1.qu. 12.4. ad 2.

2 Defectus in effectu contingit dupliciter. ſ. defectu agentis & defectu patientis. 1.q.49.1.c.

3 Defectus in effectu naturæ & artis, contingit quadrupliciter, ſ. ex defectu agentis, materiæ, formæ, & effectus, ſed in moribus tantum ex primo. 1.q.49.1.c.ad 3.

4 Malum in defectu actionis ſemper cauſatur ex defectu agentis. 1.q.49. 1.2.c.

5 Id quod ſequitur defectum actionis, non attribuitur agenti, niſi cum poteſt & debet agere. 1.q.49.1.ad 3. item 2.ad 3. item 12.q.6.3.c. item q.79.1.c.

6 Defectus naturæ humanæ contingit dupliciter. ſ. vel quia nondum peruenit ad vltimam perfectionem naturæ, vt in pueris, vel quia receſſit ab ea, vt in ſenibus. 1.q.99.1.ad 4.

7 Defectus duplex ſequitur ex peccato. ſ. vt pœna à iudice, vel conſequẽs pœnam, primus debet eſſe æqualis in peccato æquali, non autem ſecundus. 22.q.164.1.ad 4.

8 Chriſtus curans corporalitatem, & paſſibilitatem corporis noſtri, curauit omnes alios defectus noſtros, quia omnes cauſantur ex ea ſuperadditis quibuſdam particularibus cauſis. 3.q.14.4.ad 1.

9 Nullus defectus poteſt eſſe in Deo. 1.qõ.49.2.c. item 22.qu. 161.1. ad 4.

10 * Nullus defectus reducitur in Deum, ſicut in cauſam. 22. qõ. 24. 10.c.

11 Intellectus angeli non habet defectum, ſi defectus accipiatur priuatiuè, vt ſcilicet careat eo quod habere debet. ſi verò accipiatur negatiuè, ſic quælibet creatura inuenitur deficiens, Deo comparata, dum non habet illam excellentiam quæ inuenitur in Deo. 1.q̃.12.4. ad 2.

Degradatio aufert ordinis executionem, quaſi in perpetuum, ſed excommunicatio ſolum vſque ad emendationem. 3.q.82.8.ad 3.

¶ Deificatus prædicatur de humanitate Chriſti, non autem de homine Chriſto. 3.q.16.3.c.ad 2. item 5.ad 2.

1 DEITAS inquantum vna in pluribus perſonis, conuenit cum forma nominis collectiui. 1.q.39.5.ad 6.

2 * Deitas non poteſt ſupponere pro perſona. 1.q.39. 5.c.

1 DELECTATIO non eſt generatio, ſed generatum eſſe. 12.q.31.1.c. item q.35.5.c.

2 Delectatio ſecundum Ariſtotelem eſt quidam motus animæ, & conſtitutio ſimul tota, & ſenſibilis, in naturam exiſtentem. 12. qõ. 31. 1.c.

3 Delectatio eſt motus, qui eſt actus perfecti, non autem eſt motus, qui eſt actus exiſtentis in potentia. 12.q.31.2.ad 1.

4 Delectatio eſt motus in appetitu animali, conſequens apprehenſionem boni

boni naturalis præſentis per ſenſum.12.q.11.1.ad 3.item q.31.1.c ad 2.item q.35.1.c.

5 Delectatio eſt operatio cauſaliter,non autem formaliter,nec eſſentialiter.12.q.31.1.ad 1.

6 Delectatio eſt paſſio animæ.12.q.31.1.o.item 4.ad 2.item 5.c.fi.item ad 2.item q.35.1.c.

7 * Nulla delectatio eſt quid optimum.12.q.2.6.o.

8 Obiectum delectationis eſt bonum apparens, conueniens,coniunctum. 12.q.43.1.c.

9 Delectatio eſt quietatio cognita in re conuenienti.12.q.11.1.ad 3.item q.34.1.c.item q.43.1.c.

10 Delectatio eſt quies appetitus tendentis in finem, propter præſentiam eius:ſed eſt motus appetitus ab appetibili præſenti immutante appetitum. 12.q. 31.1.ad 2.item q.33.3.ad 1. item q.34.2. ad 2.item 3.ad 3.item 4.c.ad 2.item q.38.1.c.

11 Delectatio eſt ſicut quies naturalis,ſed triſtitia eſt ſicut quies violenta.12.q.31.8.c.ad 1.

12 Delectari de Deo in via plenè non poſſumus,ſicut nec Deum cognoſcere.22.q.44.6.o.

13 Nulla delectatio eſt in carentibus omni cognitione.12.qō.11.2.c.item q.31. 1.c.item q.32.1.c.item q.35.1.c.item q.41.3.c.

14 Delectatio propriè dicta eſt in Deo.12.q.31.4.ad 2.

15 Delectatio diuerſimodè eſt in Deo,angelis,hominibus, & brutis.12.q. 31.4.ad 2.

16 Delectatio eſt in appetitu ſenſitiuo,& in appetitu intellectiuo. 12. qō. 30.1.c.item q.31.4.o.item q. 35.1.c.

17 Omnis delectatio eſt proprium accidens beatitudinis , vel partis eius. 12.q. 2.6.c.item q.3.4.c.

18 Cauſa proxima delectationis eſt operatio, cuius obiectum eſt cauſa remota.12.q.32.1.o.

19 Oportet quòd omnis delectatio aliquam operationem conſequatur. 12.q.32.1.o.

20 Omnis operatio procedens ex habitu perficiente naturam cauſat delectationem.12.q.100.9.c.ad 3.

21 Operatio non eſt propter delectationem,ſed econuerſo. 12.q.4.2.o.

22 Delectatio eſt maior in principio operationis , quàm in proceſſu eius continuitate,quamuis forte in proceſſu operatio ſit intenſior,& hoc triplici ratione,ſcilicet primo,quia cū operatio ſit delectationis cauſa,quanto aliquid attentius operatur,tāto maior delectatio ex operatione conſurgit,homo autē in principio operationis attentior eſt ad operationem , quam in progreſſu , & ideo in progreſſu operationis quando aliquis negligentius intendit operationi, non ſentit tantam in operatione delectationē:ſecūdo quia oportet in nobis delectationem eſſe ſecūdum modum noſtræ naturæ,vnde cum noſtra natura ſit mutabilis, non eſt nobis ſemper idem delectabile , quia iam mutati ſumus à priſtina diſpoſitione,& ſic poſt pauca,nō eſt nobis conueniēs quod prius conueniēs erat,& ideo quod prius erat delectabile,poſtea fit minus delectabile,vel etiam triſte,& hæc eſt etiā ratio,quare cōtinuitas vnius rei,in nobis faſtidium parit,alternatio verò delectat: tertio quia cum ad delectationē requiratur conuenientis perceptio, quanto aliquid minus ſentitur,minus eſt delectabile, res autem in ſui nouitate magis ſentiūtur,quia poſtmodum earum diſpoſitio ſit quaſi

qua

qualitas quædam inhærens ſentientibus.12.q.32.1.ad 3.

23 Operatio vnius poteſt eſſe cauſa delectationis in alio tripliciter.ſ.benefaciendo,faciendo æſtimationem boni eius, & propter amorem vel odium.22.q.32 5 o.

24 Ad delectationem requiruntur duo,ſ.adeptio,vel coniunctio,vel præſentia boni conuenientis,& cognitio huius.12.q.32.o.item q.33.1.c.item q.35.17.c. item q.43.1.c.

25 Motus eſt cauſa delectationis tripliciter,primo quia mutamur,ſecundo quia obiectum excedit,tertio ratione cognitionis.12.q.32.2.o.

26 Conſueta delectant,quia fiunt connaturalia.12.q.32.2.ad 3.item 8.3.

27 Raro contingentia delectant, ratione admirationis, & deſiderij. 12.q.32.8.ad 3.

28 Benefacere aliis,eſt cauſa delectationis tripliciter,ſcilicet propter ſpẽ, vel amorem,ratione excellentiæ,& ratione libertatis.12.q.37.6.o.

29 Amor & concupiſcentia cauſant delectationem , ſed magis ſpes. 12.q.32.3.ad 3.item q.35.3.ad 2.item q.100.9.ad 3.

30 Spes ratione præſentis æſtimationis delectat,ſed ratione abſentiæ,affligit.12.q.32.3.ad 2.item q.40.8.ad 2.

31 Senſus magis delectat quàm ſpes, & hæc magis quàm memoria , quia delectatio eſt de re præſenti.12.q.32.3.o. item 22.qu.30.1.ad 3.

32 Vincere delectat inquantum demonſtrat propriam excellentiam,ideo omnes ludi & pugnæ delectant,propter ſpem victoriæ.12.q.32.6.ad 3.

33 Otium, ludus, & omnia quæ ad requiem pertinent, ſunt delectabilia , inquantum auferunt triſtitiam,quæ eſt ex labore. 12.q.32.1.ad 3.

34 Omne ſimile ratione vnitatis delectat,ſed contriſtat,per exceſſum corrumpendo,vel vt impedit proprium bonum. 12.q.32.7.o.

35 Redarguere & punire delectant, ratione propriæ excellentiæ,vel amoris,non autem propter malum alterius.12.q.32.6.ad 3.

36 Dare aliis,delectat,inquantum indicat proprium bonum, ſed contriſtat inquantum euacuat illud.22.q.32.6.ad 1.

37 Triſtitia eſt cauſa per accidens delectationis , inquantum facit magis eam appeti,& propter eam fertur.12.q.35.3.ad 1.item q.48.1.c.

38 Triſtitia in præſenti cauſat delectationem , inquantum repræſentat in memoria rem dilectam , ſed in præterito , quia euaſit ab aliquibus triſtibus,& doloroſis.12.q.32.4.o.

39 Dilatatio metaphoricè ſumpta eſt effectus delectationis,amoris,& deſiderij.12.q.33.1.o.item q.37.2.c.

40 Qui delectatur,conſtringit rem delectantem , dum ei fortiter inhæret, ſed cor ſuum ampliat,vt perfectè fruatur.12.q.33.1.ad 3.

41 Delectatio perficit operationem tripliciter,ſcilicet vt finis,vt forma,& augendo.12.q.4.1.ad 3.item q.33.4.o.item q.34.4.ad 3.item q.40.8.c.

42 Quælibet delectatio mitigat quamlibet triſtitiam.12.qõ.35.4.ad 2.item ad 3.item q.38.1.o.item 3.4.c.item 5.o.item qõ. 48.1.o. item 3. q. 46.8.ad 2.

43 Delectatio contemplationis adiuuat vſum rationis : corporales autem impediunt tripliciter.ſ.per diſtractionem,contrarietatem,& ligationem. 12.q.4.1.ad 3.item q.33. 3. o.item 4.ad 1.item q. 34. 1. ad 1. item 22.q.15.3.o.item q.53. 6.o.

44 * Delectatio maximè corrumpit æſtimationem prudentiæ, & præcipuè in venereis,quia totam animam abſorbet.22.q.53.6.c.item q.55.8.ad 1.

ad 1.item q.153.5.ad 1.

45 Delectationes ſpirituales cauſant deſiderium ſui ſine faſtidio, niſi per accidens, ratione corporis. 12.q.33.2..o.

46 Delectationes corporales ratione habiti excedentis, cauſant faſtidium, ſed ratione non habiti, cauſant deſiderium. 12.q.33.2.o

47 Delectationes corporales ſunt medicinales contra faſtidium, vel ſunt ægritudinales, ideſt, inordinatè amatæ. 12.q.31.5.c.fi.ad 1.item q.48.1.c.

48 Omnis triſtitia impedit omnem delectationem per redundantiam, ſed per ſe impedit tantum contraria. 12.q.35.4ad 2. item ad 3.itē 6.c.fi.item 3.q.46.8.ad 2.

49 Omnis triſtitia impedit aliquam operationem, inquantum eſt contraria operanti. Sed non omnis delectatio coadiuuat ad operandum. Imò extranea impedit, auertendo intentionem. 12.q.33.3.4.c.

50 Operatio ſecundum ſe eſt delectabilis, ſed per accidens, eſt pœnoſa, & contriſtans, ſcilicet ratione motus fatigantis, ideo quies eſt delectabilis per accidens, id eſt, remouendo contriſtans, ſcilicet motum. 12.q.32.1.ad 3.

51 Quælibet delectatio contrariatur cuilibet triſtitiæ ſecundum diſpoſitionem ſubiecti, ſecundum effectus, quia per primum natura confortatur, & per ſecundum moleſtatur. 12.q.35.4.ad 2.item ad 3.item q. 38.1.ad 1.

52 Delectationi conſiderationis intellectus, nulla triſtitia contrariatur ratione ſui, ſed tantum ratione obiecti. 12.q.31.c.5.fin.item q.32.7.ad 2.item q.35.5.o.item 22.qō.9.4.ad 2.item q. 180.8.c.item 3.q.46. 7.ad 4.

53 Dolor & triſtitia contrariantur cuilibet delectationi ſecundum genus, non autem ſecundum ſpeciem. 12. qu. 35. 3. 4. o. item qō. 38. 1. ad 1.

54 Delectatio poteſt eſſe integra & perfecta, non autem triſtitia, ſed ſemper eſt ſecundum partem. 12.q.35.6.c.

55 Delectatio & triſtitia de eodem contrariantur ſecundum ſpeciem, ſed de oppoſitis habent conuenientiam, & de diſparatis, ſunt diſparatæ. 12.q.35.4.o.item 5.c. item q.36.1.ad 2.

56 Omnes fugiunt quamlibet triſtitiam, non autem omnes appetunt quamlibet delectationem. 12.q.39.1.ad 2.item 3.c.

57 Appetitus delectationis eſt maior quàm fuga triſtitiæ ſecundum ſe, ſed per accidens eſt econuerſo tripliciter, ſcilicet primò, quia triſtitia magis ſentitur, ſecundo ex cauſa, tertio ex effectu. 12.q.35. 6.o.item 22.q.138.1.c.

58 Delectatio magis afficit quàm triſtitia, quæ magis ſentitur. 12.qō. 29. 3.o.

59 Omne animal appetit delectationes naturaliter, vt medicinas, contra labores ſenſuum, & motuum. 12.qu. 32.7. ad 2. item 22. qō.4. 6.c.

60 Delectatio appetitus naturalis dicitur tantum delectatio, & oppoſita paſſio dicitur dolor. Sed delectatio appetitus animalis, dicitur etiam gaudium, & oppoſita paſſio, dicitur triſtitia. Primæ ſunt in qualibet potentia, ſecunda verò in concupiſcibili tantum. 12.q.31. 3.o.item q.35.7.c.item q.41.3.c.

61 Iuuenes & melancholici vehementer appetunt delectationes ſenſuum, propter laborem ſuæ naturæ. 12.q.32.7.ad 2.

62 Delectatio naturaliter appetitur propter ſe finaliter, non autem formaliter, nec effectiuè. 12.q.2.6.ad 1.item ad 3.item q.34.2.ad 2.

63 Delectatio corporalis plus appetitur, quàm ſpiritualis, per accidens, quia quidam abundant ſenſu, & deficiunt intellectu, & quia pluribus eſt nota quàm ſpiritualis. 12.q.2.6.c.ad 1. item ad 2.item q.31.5.c. item q.32.7.ad 2.

64 Non omnis delectatio eſt bona, nec omnis eſt mala, ſed aliqua eſt bona, & aliqua mala. 12.q.34.1.2.c.

65 Omnis triſtitia per ſe eſt mala, licet per accidens poſſit eſſe bona, ſed non omnis delectatio eſt bona per ſe. 3.q.15.6.ad 2.item ad 3.

66 Delectatio de apparenti bono, & vero malo, & triſtitia de apparenti malo, & vero bono, ſunt malæ moraliter. 22.q.35.1.c.

67 Triſtitia eſt materia delectationis, & gaudij, per accidens tantum, & econuerſo, inquantum triſtitiæ accidit eſſe bonum, & illis malum. 12.q.35.3.ad 2.item ad 3.

68 Delectatio non dicitur moroſa, niſi ſit cum conſenſu rationis deliberatæ. 12.q.74.6.ad 3.item q.88.4.ad 2.

69 Conſenſus rationis in delectationem cogitationis prauæ, ratione obiecti eſt peccatum mortale, ſed ratione cogitationis tantum eſt veniale, vel nullum, puta cum aliquis cauſa diſputationis, vel confeſſionis, & huiuſmodi, cogitat de peccatis carnalibus. 12.q.31.5.c. item qõ.74.8.o.item q.88.5.ad 2.item 22.qõ.154.4.c.item qõ.180.7.o.

70 Delectatio actus coniugalis de ſe non eſt peccatum mortale, nec veniale. 12.q.34.1.ad 1.

71 Actus matrimonij propter delectationem tantum, intra limites matrimonij, eſt peccatum veniale, ſed extra limites matrimonij, vel excludendo ordinem finis vltimi, eſt peccatum mortale, quia quando eſt peccatum luxuriæ, propter ſolam inordinationem concupiſcentiæ, ſicut cum aliquis libidinosè accedit ad ſuam vxorem, tunc eſt diſtinguendum, quia quandoque eſt talis inordinatio, quæ excludit ordinem finis vltimi, puta cum aliquis in tantum concupiſcit delectationem veneream, quòd ab ea non abſtineret propter præceptum Dei, & quòd illam mulierem cognoſcere vellet, vel etiã aliam, præter matrimonij legem, & ſic eſt peccatum mortale, quia concupiſcentia non refrenatur intra limites matrimonij: aliquando verò inordinatio concupiſcentiæ non tollit ordinem vltimi finis, quando ſcilicet aliquis, etſi ſuperabundet in concupiſcentia delectationis venereæ, tamen potius ab ea abſtineret quàm contra Dei præceptum ageret, nec iſtam mulierem, aut aliam cognoſceret, ſi ſua vxor non eſſet, & tunc concupiſcentia ſiſtit intra limites matrimonij, & eſt peccatum veniale. Manifeſtum eſt enim quòd in quibuſdam peccatis eſt quidem aliqua inordinatio, non tamen per contrarietatem ad vltimum finem, ſed ſolum circa ea quæ ſunt ad finem, inquantum plus vel minus debitè eis intenditur, ſaluato tamen ordine ad vltimum finem, putà cum homo, etſi nimis ad aliquam rem temporalem afficiatur, non tamen pro ea vellet Deum offendere, aliquid contra præceptum eius faciendo. 12.qõ.87.5.c. item 22.q.68.3.c.

72 Delectatio duplex, ſ.carnalis, i.quæ completur ſenſu carnis, ſc.ciborum & venereorum: & ſpiritualis, i.quæ completur ſola apprehenſione animæ. 22.q.118.6.c.item q.113.8.c.

73 Delectatio corporalis, id eſt, ſecundum ſenſum, eſt vehementior quo-

ad nos,ſed delectatio ſpiritualis eſt ſimpliciter maior, firmior, & dignior.12.q.2.6.c. item q.31.5.0. item q.38.4.c. item 22.q.141.4. ad 4.item q.180.7.c.

74 Delectatio corporalis vocatur voluptas, quia pluribus eſt nota quàm ſpiritualis.12.q.2.6.c.

75 Delectationes corporales indigent temperari,& refrenari per rationē, non autem ſpirituales, quia non ſunt ſecundum mentem, quæ eſt regula,ideo ſecundum ſe ſunt ſobriæ & moderatæ. 12. q. 31.5. ad 3. item 22.q.141.4.ad 4.

76 Nullus diu poteſt eſſe ſine delectatione, ideo carens delectationibus ſpiritualibus,tranſit ad carnales.22.q.35.4.ad 2.item q.119.1.3.

77 Delectatio ſpiritualis eſt tota ſimul, non autem corporalis. 12.q.31.2. o.item 5.c.fi.

78 Delectatio ſecundum tactum eſt maiōr vtilitate, & ſimpliciter, & naturalior,quàm ſecundum alios ſenſus,ſed delectatio ſecundum viſum, eſt maior ratione cognitionis. 12.q. 31.6.0. item 22.q. 15.3.c. item q.141.4.c.ad 3.item 7.c.

79 Delectatio contemplationis exedit omnem delectationem humanam. 12.q.3.5.c.fi.item q. 38.4.c.item 22.q.180.7.0.

80 Delectatio vitæ contemplatiuæ eſt nobilior,conuenientior nobis, purior & perfectior,quàm vitæ actiuæ.22.q.182.1.c.

81 Delectatio contemplationis in via,eſt imperfecta reſpectu contemplationis in patria.22.q.180.7.ad 3.

82 Contemplatio diuinorum in via, eſt maioris delectationis qualibet contemplatione alterius rei.22.q.180.7.ad 3.

83 Delectatio ſecundum voluntatem eſt menſura & regula omnis actus moralis, non autem delectatio ſecundum ſenſum. 12.q. 34. 4.0.

84 Delectatio ſenſibilis fuiſſet maior & purior ante peccatum,quàm poſt: ſicut delectatio temperati,quàm intemperati.1.q.98.2.ad 3.

85 Delectatio eſt prior amore,& ille deſiderio, ſecundum rationem finis, ſed ordine generationis,eſt econuerſo. 12.q.25.2.c.ad 3. item q. 34. 4.ad 1.

86 Delectatio contrariatur delectationi de obiecto contrario. 12. qō. 31. 8.0.

87 Differentia inter delectationem,gaudium, exultationem,lætitiam, hilaritatem,& iocunditatem.12.q.31.3.0.item q.35.2.c.

88 Delectatio eſt in tempore per accidens tantum, ſc. ratione tranſmutationis adiunctæ.12.q.31.2.0.

89 Delectationes dupliciter ſunt innaturales,ſc.quæ ſunt contra rationem, & quæ ſunt contra naturam communem.12.q.31.3.c.item 7.0.

90 Delectari propter ſe formaliter,licitum eſt in omni delectabili, ſecundum ſuam formam,non autem finaliter.12.q.70.1.ad 2.

91 Delectatio non eſt finis charitatis,ſed magis viſio,cui conſequitur.12. q.4.2.ad 3.

¶ Delicioſi dicuntur qui non poſſunt ſuſtinere aliquos labores, nec aliquid minuens delectationem. 22.q.138.1.ad 2.

1 DELICTVM communiter ſignificat quamcumque omiſſionem, ſed ſtrictè, omiſſionem pertinentium ad Deum, vel quando ſcienter & cum contemptu omittit homo id quod facere debet. 22. q.79.4. ad 1.

1 DAEMONES, ſecundum Apuleium, ſunt corpore aërea, animo paſſiua,

paſſiua, mente rationalia, tempore æterna. 1.q.51.1.ad 1.item q.115. 5.c.

2 Dæmones ſecundum Porphyrium ſunt natura fallaces, & ſenſitiui. 1. q.63.4.ad 1.

3 In dæmonibus eſt ordo.1.q.109.1.o.

4 Nomina aliquorum ordinum ſunt in dæmonibus, non tamen ſeraphin, nec throni, nec dominationes. 1.q.63.7.ad 1.item 9.ad 3.item q.109.1.ad 3.

5 Ordinatio dæmonum eſt ſacra ex parte Dei, non autem ex parte ipſorum.1.q.109.1.ad 2.

6 *Dæmones vigent acumine ſcientiæ, & lumen intellectuale in eis eſt perſpicuum.1.q.64.1.o.

7 Error eſt in intellectu dæmonum ſolum reſpectu ſupernaturalium. 1.q. 58.5.o.

8 Dæmones cognoſcunt veritatem tripliciter, ſcilicet per naturam, reuelationem, & experientiam.1.q.64.1.ad 5.item 22.q.172.5. ad 1.item 6. o.

9 Cognitio veritatis per naturam & per gratiam, tantum ſpeculatiua eſt in dæmonibus, non autem producens amorem Dei. 1.qō.64.1.o.

10 Boni Angeli reuelant aliqua dæmonibus. 1.q.64.1.c.ad 5.item q. 109. 4.ad 1.item 22.q.172.6.ad 1.item ad 3.

11 Reuelationes à bonis Angelis factæ dæmonibus, ſunt illuminationes ex parte Angelorum, quia ordinant eas ad Deum, non autem ex parte dæmonum.1.q.109.4.ad 1.

12 Reuelatio beatorum Angelorum facta dæmonibus, non eſt per modum illuminationis, ſed locutionis. 22.q.172.5.ad 2.

13 * Dæmones cognoſcunt futura contingentia. 1.q.57.3.c. item q.86.4. ad 2.

14 Illuminatio non eſt in dæmonibus, ſed conceptus ſuos manifeſtant per modum locutionis.1.q.109.3.o.item 22.q.172.5.ad 2.

15 Dæmon non habet cognitionem matutinam, nec veſpertinam, ſed nocturnam.1.q.64.2.ad 3.

16 Dæmones cognoſcebant Chriſtum eſſe Meſſiam promiſſum in lege, non autem diuinitatem eius, niſi per coniecturas.1.q.64.1.ad 4. item 3.q.41.1.ad 1.item q.44.1.ad 2.item q.47.q.5.c.

17 Dæmon prohibebatur virtute diuina ab inueſtigatione beatæ Mariæ, nec nouerat diuinitatem Chriſti, ſed confitebatur ſuſpicando. 3. qō. 29.1.ad 3.item q.41.1.ad 1.item q.44.1.ad 2.item q.47.5.c.

18 Dæmones ſciunt ſe damnatos in perpetuum.22.q.18.3.c.

19 Liberum arbitrium dæmonum eſt obſtinatum in malum principaliter ex iuſtitia Dei non dantis gratiam, ſecundo ex indiuiſibili appetitu eorum, tertio ex cognitione intellectiua, quia non poſſunt deponere æſtimationem ſemel habitam.1.q.64.2.o.

20 Omnis motus liberi arbitrij dæmonum eſt inordinatus, nec poſſunt ſe præparare ad gratiam.1.q.64.2.ad 5.

21 Dæmones poſſunt facere actum bonum ex genere, ſed nullo modo ex bona voluntate.1.q.64.2.ad 5.

22 Dæmones non ſunt naturaliter mali, ſed propria voluntate. 1. q. 63. 4. o.item q.67.4.ad 4.

23 Natura dæmonum eſt bona, ſed voluntas eorum eſt mala, cuius malitiæ ipſi ſunt cauſa.1.q.64.3.ad 3.

24 Omnis actus naturæ dæmonum eſt bonus, & actus voluntatis eius

eſt malus.1.q.64.2.ad 5.

25 Dæmones non diligunt ſe mutuo, licet concordiam habeant in malo. 1.q.109.2,ad 2.

26 Nulla paſſio ſenſitiua eſt in dæmonibus, ſed timor & dolor voluntatis eſt in eis.1.q.63 2.ad 2.item q.64. 3.c.

27 Furor, phantaſia, & concupiſcentia, non ſunt in dæmonibus, niſi metaphoricè, id eſt, velle inordinatè.1.q.54.5.ad 3.item q.58.5.c.fi.item q.59.4.ad 1.

28 Dæmon eſt caput omnium malorum, non influxu interiori, ſed gubernatione exteriori, inquantum auertuntur a Deo.3.qō.8.7.8.o.

29 Dæmon & Antichriſtus ſunt tantum vnum caput malorum, quia Antichriſtus dicitur caput, quia in eo erit pleniſſimè malitia diaboli. 3.q.8.8.ad 1.

30 Dæmones meruerunt beatitudinem, ſed ſtatim præbuerunt impedimentum eius.1.q.63.5.ad 4.item 6.o.

31 Omnes dæmones ſimul peccauerunt, & tanto grauius, quanto ſuperiores.1.q.63.8.ad 1.item ad 3.item 12.q.14.3.ad 3.

32 In omnibus quæ agunt dæmones propria voluntate, peccant mortaliter.1.q.64.2.ad 5.item 12.q.89.4.o.

33 Peccatum dæmonis durat adhuc ſecundum appetitum, non autem ſecundum æſtimationem.1.q.64.2.ad 3.

34 Primum peccatum Adæ, vel dæmonum, non fuit blaſphemia in ſpiritum ſanctum, licet potuerit eſſe.22.q.163.4.ad 3.

35 Omnia peccata ſunt in dæmonibus ſecundum reatum, ſed tantum ſpiritualia, ſecundum effectum.1.q.63.2.o.

36 In dæmonibus nou fuit labor, nec tædium, nec accidiæ peccatum. 1.q.63.2.ad 2.

37 * In dæmonibus non ſunt propriè niſi duo peccata, ſ. ſuperbia, & inuidia.1.q.63.2.o.

38 Dæmones non afficiuntur peccato carnali, ſed tentant ex inuidia. 1.q.63.2.ad 1.item 2.

39 Dæmon tentauit primos parentes ex inuidia.1.q.63.2.o.

40 Dæmon non potuiſſet tentare hominem in ſtatu innocentiæ, ſuggeſtione interiori, quia per hanc immutatur phantaſia. 22. 4. 165.2. ad 2.

41 Dæmon tentans primos parentes, promiſerat Adæ, quòd ſciret bonum & malum, ſed non ſoluit promiſſum.22.q.163.2.o.

42 Dæmon tentans primos parentes, non potuit ſumere formam quam voluit, ſed tantum ſerpentis.22.q.165.2.ad 3.

43 Tentare ad nocendum eſt proprium dæmonum, ſed mundus, & caro tentant inſtrumentaliter, Deus autem tentat, faciendo ſciri virtutem tentati.1.q.114.2.o.item 22.q.97.2.c.

44 Impugnatio dæmonum eſt ex malitia eorum, ſ.ex ſuperbia & inuidia, ſed ordinatio eius eſt à Deo.1.q.64.4.c.item q.114.1.o.

45 Dæmones dupliciter impugnant homines, ſc. inſtigando ad peccatum, & puniendo, ſecundo modo mittuntur à Deo, non autem primo modo.1.q.114.1.ad 1.

46 * Tentatio dæmonum non ſemper eſt peccatum, quia vitari non poteſt, ſicut vitari poteſt tentatio carnis, ideo tentatio carnis ſine peccato eſſe non poteſt, vt patet per gloſſam. 12.q.80.3.ad 3. item 3.q.41.1.ad 3.

47 Dæmones maximè gaudent de pecc[illegible] ariæ, propter difficultatem

euaden

euadendi.12.q.73.5.ad 2.

48 Omnia peccata ſunt ex ſuggeſtione dæmonum indirectè, non autem directè.1.q.63.2.c.item q.114.3.0. item 12.q.80.4.0. item 3.q.8.7. ad 2.

49 Dæmones non ſunt cauſa peccatorum noſtrorum, niſi indirectè,ſc.perſuadendo, vel proponendo aliquod appetibile. 12.q.75.3.0.item q. 80.1.0.item 3.q.8.7.0.

50 Dæmon poteſt impedire vſum rationis,ſi permittatur, ideo poteſt ſufficienter impellere in actum peccati, non autem in peccatum. 12. q. 80.3.0.

51 Dæmones inducunt ad peccatum interius operando, ſc.in phantaſiam, & in appetitum ſenſitiuum tantum.12.q.80.2.0.

52 Dæmon non ſtatim tentat hominem ſpiritualem de grauibus peccatis. 3.q.41.4.c.

53 Dæmones victi non ceſſant à tentatione aliorum, nec eiuſdem ſemper, ſed ad tempus.1.q.114.5.0.

54 Remedium ſemper eſt paratum hominibus contra dæmones ex paſſione Chriſti,etiam tempore Antichriſti.3.q.49.2.ad 2.item ad 2.

55 Dæmones fingunt ſe eſſe animas defunctorum, vt inducant in errorem, vel etiam diuina diſpenſatione apparent animæ defunctorum, nam ſecundum Auguſtinum, non eſt abſurdum credere, aliqua diſpenſatione permiſſum fuiſſe, vt non dominante arte magica vel potentia, ſed diſpenſatione occulta, quæ pythoniſſam & Saulem latebat, ſe oſtenderet ſpiritus iuſti aſpectibus regis, diuina eum ſententia percuſſurus, vel non verè ſpiritus Samuelis à requie ſua excitatus eſt, ſed aliquod phantaſma & illuſio imaginaria, diaboli machinationibus facta, quam ſcriptura Samuelem appellat, ſicut ſolent imagines rerum ſuarum nominibus appellari. 1.q.89. 8.ad 2.item q.117.4.ad 2.item 22.q.95.4.ad 2.item q.174.5.ad 4.

56 Non licet habere familiaritatẽ cum dæmone, nec requirere veritatem ab eo,ad cognitionem occultorum,ſ.de iis quæ excedunt facultatem & cognitionem humanam, nec à dæmonibus auxilium implorare, quia eſt apoſtaſia à fide (ſecundum Auguſtinum.) 1.q.114.4.c. ad 2. item 22.q.90.2.3.0.item q.95.0.item q.96.0.

57 Dæmon veritatem dicit,vt decipiat.1.q.64.2.ad 5.

58 Dæmones faciunt aliquas leuitates,vt ſint familiares hominibus, quos conantur decipere.1.q.86.4.ad 3.item 12.q.89.4.ad 3.

59 Quærere aliquid à dæmone ſponte occurrente licet,propter vtilitatem aliorum, maximè quando virtute diuina compelli poteſt ad dicendum vera,ſicut Chriſtus fecit. Nam & Beda dicit, non velut inſcius Dominus inquirit, ſed vt confeſſa peſte quam tolerabat,virtus curantis gratius emicaret,& ſic Iacobus,& Simon, & Iudas fecerunt; non autem licet dæmonem inuocare ad auxilium, vel cognitionem occultorum, inquirendo ab ipſo. 22.q.90.2.c.ſi.item 3.b. item q.95.4. ad 1.item ad 3.item q.96.2.ad 3.ſi.

60 Inuocantes dæmonem peccant mortaliter, & ſunt apoſtatæ à fide (ſecundum Auguſtinum) propter pactum initum cum dæmone, tacitè vel expreſſe, vel verbo tenus, ſi inuocatio interſit, vel facto aliquo, etiam ſi ſacrificia deſint. 22.q.96.2.ad 3.ſi.

61 Dæmones alliciuntur diuerſis generibus herbarum,animalium, carminum,& rituum,vt ſignis,non autem vt rebus. 1.q.115. 5. ad 3. item 22.q.85.2.ad 2.item q.96.2.0.

 62 Dæ

62 Dæmones vocati ſub certa conſtellatione, veniunt: licèt non ſubſint cœlis, nec alicui virtuti corporali, vt ducant in errorem, vel quia coguntur à ſuperioribus dæmonibus. 1. q. 115. 5. c.

63 Dæmones vocati ſub certa conſtellatione, veniunt: quia ſciunt illius virtutem iuuare ad effectum requiſitum. 1. q. 115. 5. ad 2.

64 Dæmones plus vexant lunaticos in augmento lunæ, vt eam infament, & quia tunc cerebrum eſt ſic diſpoſitum per lunam. 1. q. 115. 5. ad 1.

65 Dæmones maximè anhelant ad hoc, vt eis exhibeatur cultus diuinus. 22. q. 85. 2. ad 3.

66 Deus non eſt in dæmone, nec in peccatore ſimpliciter, ſed vt eſt creatura, vel addendo per eſſentiam, præſentiam & potentiam. 1. quæſt. 8. 1. ad 4.

67 Dæmon habet poteſtatem aliquam in homine, ex hoc quod ſubditur peccato originali, vel actuali. 3. q. 71. 2. c. ad 1.

68 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit euadere manus dæmonum, quin deſcenderet ad infernum. 3. q. 49. 2. ad 2. item 5. ad 1. item q. 52. 5. ad 2. item 6. ad 2.

69 Dæmon etiam nunc poteſt Deo permittente homines tentare quantum ad animam, & vexare quantum ad corpus. 3. q. 49. 2. ad 2.

70 Idem dæmon poteſt recipere ſemen viri, & transfundere in mulierem, & generabitur homo, qui erit filius viri, & non dæmonis, ſicut & aliarum rerum ſemen aſſumunt, ſecundum Auguſtinum. 1. quæſt. 51. 3. ad 6.

71 * Dæmones non permittuntur facere omnia quæ poſſunt naturaliter, nec datur eis poteſtas faciendi aliquid ſupernaturaliter. 1. q. 114. 4. ad 2. item 3. q. 29. 1. ad 3. item q. 75. 4. c. ad 3.

72 Etſi dæmones animam alicuius ſancti euocare non poſſint, neque cogere ad aliquid agendum, poteſt tamen hoc fieri diuina virtute, vt dum dæmon conſulitur, ipſe Deus per ſuum nuntium veritatem enunciet, ſicut per Heliam reſpondit. 22. q. 174. 5. ad 4.

73 Dæmones frequenter apparent in figuris beſtiarum, quæ deſignent conditiones eorum ex prouidentia & permiſſione Dei, ſicut in figura ſerpentis, cum eſſet tamen in dæmone decipiendi cupiditas (ſecundùm Auguſtinum.) 22. q. 165. 2. ad 3.

74 Poteſtas duplex dæmonis, ſ. quæ ſufficienter impellit in actum peccati, ſed non in peccatum, & quæ trahit ad ſupplicium. 12. q. 80. 3. c.

75 Dæmones non poſſunt producere effectus qui non ſunt in poteſtate alicuius virtutis naturalis actiuæ, vt ſuſcitare mortuos, & huiuſmodi, niſi in præſtigio. 1. q. 91. 2. ad 1. item ad 3. item q. 114. 4. c. ad 2.

76 Dæmones poſſunt verè naturales effectus producere, ſed mediantibus agentibus naturalibus. 1. q. 114. 4. c. ad 2. item q. 115. 5. ad 1. item q. 117. 3.

77 Dæmones nullam formam poſſunt influere in materiam, niſi mediante agente naturali, ſed ſolus Deus. 1. q. 91. 2. c. item q. 105. 1. ad 1. item q. 114. 4. c. ad 2.

78 Dæmon poteſt dupliciter facere aliquid apparere aliud quàm ſit, ſcilicet immutando alicuius phantaſiam interius, & alios corporeos ſenſus, vel exterius aliquod corpus formando. 1. q. 114. 4. ad 2.

79 Pluuia & venti, & quæcunque ſolo motu locali fiunt, poſſunt cauſari à dæmonibus. 12. q. 80. 1. c.

80 Chriſtus ſufficienter probauit quadrupliciter quòd expelleret dæmo-

nes

nes per virtutem Dei, & non per virtutem dæmonum, primò per hoc quod ſathanas contra ſeipſum non diuiditur: ſecundò exemplo aliorum, qui dæmonia eiiciebant per ſpiritum Dei: tertiò quia dæmonium expellere non poſſet, niſi ipſum viciſſet virtute diuina: quia nulla conuenientia in operibus, nec in effectu erat ſibi & ſathanæ: cum ſathanas diſpergeret, quos Chriſtus colligebat. 3. qõ. 43. 2. ad 3.

81 Chriſtus permiſit dæmones intrare porcos, & affligere illum quem liberauit, triplici ratione, ſcilicet vt inſtruat magnitudinem nocumenti dæmonum, qui hominibus inſidiantur, vt omnes diſcerent, quòd nec aduerſus porcos audent aliquid facere, niſi ipſe conceſſerit, & vt oſtenderet quàm grauiora in illos homines operati eſſent, quàm in illos porcos, niſi eſſent diuina prouidentia adiuti. 3. q. 44. 1. ad 4.

82 Dæmones ſuperiores expellunt inferiores corporaliter, non autem à dominio animæ, ſed Chriſtus vtroque modo expellit vtroſque. 3. q. 43. 2. ad 2.

83 Locus duplex debetur dæmonibus. ſ. aër caliginoſus, cauſa exercitandi homines vſque ad diem iudicij, & infernus, ratione pœnæ. 1. q. 64. 4. o.

84 Dæmones vbicunque ſint, habent ſemper ſecum infernum, nec diminuitur pœna eorum ex receſſu. 1. q. 64. 4. ad 3.

85 Pœna dæmonum in nullo mitigatur per poteſtatem puniendi alios. 1. q. 109. 2. ad 3.

¶ Dæmoniaci neſciunt quid loquantur quando dæmon loquitur in eis, ſicut nec ſerpens quo diabolus tentauit Euam, nec aſina qua Angelus locutus eſt Balaam. 22. q. 165. 2. ad 4.

1 DEMONSTRATIO duplex, ſ. propter quid, id eſt, per cauſam, & ſigni, id eſt, per effectum. 1. q. 2. 2. c.

2 Demonſtratio duplex, ſcilicet ad ſenſum, & ad intellectum. 1. q. 13. 1. ad 3.

3 Ex quolibet effectu notiori poteſt demonſtrari propriam eius cauſam eſſe. 1. q. 2. 2. c. ad 3.

4 Vnius concluſionis eſt tantum vnum medium demonſtratiuum, ſed multa probabilia. 1. q. 47. 1. ad 3.

1 DENOMINATIO qualibet fit ab aliquo habente ſe per modum formæ, non autem ſemper à forma. 1. q. 13. 11. c. item q. 37. 2. c.

2 Tranſcendentia denominant ſeipſa, non autem formæ ſpeciales. 12. q. 55. 4. ad 1.

3 Agens denominatur ab actione, non autem ab effectu, niſi ſit de intellectu actionis. 1. q. 37. 2. c. ad 2.

4 * In reſpectiuis fit denominatio ab extrinſeco, non autem in abſolutis. 1. q. 6. 4. c. item q. 37. 2. c. item 12. q. 7. 2. ad 1.

5 Omnia quæ habent ordinem ad aliquid vnum, licèt diuerſimodè, denominari poſſunt ab eo. 3. q. 60. 1. c.

1 DENVNCIATIO ſemper debet fieri in peccatis occultis praecedente ſecreta admonitione, niſi mora ſit periculoſa. 22. q. 33. 7. o.

2 In denunciatione non requiritur ſcriptura, quia denuncians non obligat ſe ad probandum, nec punitur non probans. 22. q. 68. 2. ad 3.

1 DEPOSITVM datur ad vtilitatem dantis, ſed mutuum, ad vtilitatem accipientis. 12. q. 105. 2. ad 5. item 22. q. 62. 6. c.

2 Lex vetus bene ordinauit de mutuis,& de depoſitis.1.q.105.2.ad 4.item ad 5.

3 Depoſitus gladius non debet reſtitui furioſo. 22. q. 51. 4.c. item q.57. 2.ad 1.item q.62.5.ad 1.item q.120.1.c.

4 Furans ſuum depoſitum peccat, & tenetur releuare greuamen depoſitarij.22.q.66.3.ad 3.item 5.ad 3.

5 Depoſitum amittens ſine culpa,non tenetur reſtituere.12. q.105. 2. ad 5.item 22. q.62.6.c.

1 DERISIO de re notabili eſt peccatum mortale, & eſt grauius quàm contumelia, ſed grauiſſimum deriſio Dei, ſecundò parentum, tertiò iuſtorum.22. q.75. 2.c.

2 Deriſio ſecundum rationem ſuam eſt minus graue peccatum detractione,& contumelia, licèt quandoque ſit econuerſo.22. q.75. 2.ad 3.

3 Recidiuans, & ſimulans, id eſt, fictus, non derident Deum expreſsè, ſed interpretatiuè.22. q.75. 2.ad 2.

1 DESCENDERE Chriſtum ad inferos,fuit conueniens.3.q.52.1.o. item 4.c.

2 Chriſtus per ſuum effectum deſcendit vſque ad infernum damnatorum. 3.q.51.2.c.

3 Chriſtus per eſſentiam deſcendit tantum ad limbum patrum, ſed per ſuum effectum deſcendit ad quemlibet infernum.3. q.52. 2.o.

4 Chriſtus deſcendens illuminauit limbum patrum, quoad eos tantum. 3.q.52. 2.ad 1.

5 Chriſtus poſt mortem ſtatim deſcendit, & ſtatim liberauit iuſtos, qui erant in limbo.3. q.52.4.ad 1. item 5.ad 3.

6 Chriſtus deſcendens nullum damnatum liberauit de inferno, nec de limbo puerorum, nec de purgatorio, ſed tantum omnes iuſtos.3. q. 52.5.6.7.8.o.

7 Chriſtus deſcendens in infernum damnandos confutauit de eorum incredulitate,ſed purgandis dedit ſpem gloriæ.3. q.52. 2.c.ad 3. item 6.ad 1.

8 Chriſtus deſcendens ad inferos liberauit à purgatorio ſufficienter purgatos,vel qui dum hic viuerent, hoc meruerunt per fidem & dilectio-ctionem & deuotionem ad mortem Chriſti. 3. q.52. 4.ad 2.

9 Chriſtus deſcendens ad inferos operatus eſt in virtute paſſionis ſuæ,confringendo vectes, id eſt, impedimenta impedientia patres exire. 3. q. 52.4.ad 2.item 5.6.7.c. item 8.c.ad 2.

10 Deſcenſus. duplex conuenit Chriſto, ſ. de cœlo, ſecundum deitatem, non quidem motu locali, ſed incarnatione ſecundum exinanitionem, & ad inferos, ſecundum animam, qui eſt motus localis, & conuenit Chriſto ſecundùm conditionem humanæ naturæ. 3. quæſt. 57. 2. ad 2.

11 Chriſtus ſecundum animam tamdiu fuit in inferno, ad quem deſcendit, quamdiu corpus eius fuit mortuum.3. q.52. 4.o.

12 In myſterio incarnationis non conſideratur aſcenſus, quaſi alicuius præexiſtentis,& proficientis, ſed deſcenſus verbi, ad imperfectionem noſtræ naturæ.3.q.33.3.ad 3.item q.34.1.ad 1.

13 Chriſtus poſtquam aſcendit, aliquando deſcendit de cœlis ad terram. 3.q.57. 6.ad 3.

14 Deſcribuntur aliqua in libris materialibus, ad ſuccurrendum memoriæ. 1.q.24.1.c.

¶ Deſc

¶ Deſerere gregem ſibi commiſſum procedit, vel ex timore malè humiliante: vel ex amore malè inflammante: vel ex amore ſalutis propriæ, vt ſi prælatus ſolus quæratur. 12. q. 72. 3. c.

¶ Deſertum. * Nullus de filijs Iſrael natus in deſerto, mortuus eſt ibi. 3. q. 70. 4. ad 3.

1 DESIDERIVM dicitur dupliciter. ſ. appetitus rei non habitæ: & intenſio affectus tollens faſtidium. 12. q. 33. 2. c.

2 Deſiderium eſt de bono non habito: ſed amor eſt de bono abſolutè. 1. q. 20. 1. c. ad 2.

3 Deſiderium, ſpes, amor, & odium, ſunt aliquo modo in carentibus cognitione, non autem timor, nec deſperatio. 12. q. 41. 3. c.

4 Deſiderium propriè eſt in appetitu ſenſitiuo: & in appetitu rationali. 12. q. 30. 1. ad 2.

5 Deſiderium eſt in concupiſcibili. 12. quæſt. 23. 2. c. item quæſt. 40. 1. b. item c.

6 * Deſiderium naturale rationalis creaturæ, eſt ad cognoſcendum genera, ſpecies, & rationem omnium rerum: non autem omnia indiuidua, vel futura contingentia, quæ ſolus Deus in ſua æternitate cognouit. 1. q. 12. 8. ad 4. item q. 14. 13. 0.

7 Omne quod naturaliter deſideratur ab homine, naturaliter cognoſcitur ab eo. 1. q. 2. 1. ad 1. item q. 63. 3. c.

8 * Deſiderium animæ beatæ quieſcit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis. 12. q. 4. 5. ad 5.

9 Ineſt vnicuique rei naturale deſiderium, ad conſeruandum ſuum eſſe. 1. q. 5. 2. ad 3. item ad 4. item q. 63. 3. c. item q. 104. 2. 3. 0.

10 Deſiderium quodammodo facit deſiderantem aptum & paratum ad ſuſceptionem deſiderati. 1. q. 12. 6. c. fi.

1 DESPERATIO non importat ſolam priuationem ſpei: ſed receſſum à re deſiderata, propter impoſſibilitatem æſtimatam. 12. q. 40. 4. ad 3.

2 Deſperatio non reſpicit malum, ſub ratione mali: ſed per accidens quandoque, inquantum facit impoſſibilitatem adipiſcendi. ſed poteſt eſſe ex ſolo exceſſu boni. 12. q. 40. 4. ad 1.

3 Deſperatio eſt peccatum in appetitu. 22. q. 20. 1. 0. item 2. c.

4 Deſperatio eſt minus graue peccatum infidelitate, & odio Dei: ſed periculoſius. 22. q. 20. 3. 0.

5 Deſperatio poteſt eſſe ſine infidelitate. 22. q. 20. 2. 0.

6 Deſperatio principaliter cauſatur ex acedia, ſeu triſtitia, & negligentia: ſecundo ex luxuria. 22. q. 24. 4. 0.

7 * Deſperatio eſt prior timore, ſicut ratio & cauſa eius, ideò timor conſequitur deſperationem vincendi. 12. q. 25. 3. c.

8 Deſperatio oritur occaſionaliter ex timore Dei & horrore peccatorum, non autem directè. 22. q. 20. 1. ad 2.

9 Deſperatio in damnatis non eſt culpa, ſed pars damnationis: ſicut nec in viatore, de re non nata haberi. 22. q. 21. ad 3.

1 DESPONSATIO Beatæ Mariæ fuit facta duodecim rationibus. ſ. ne Chriſtus ab infidelibus tanquam illegitimè natus abiiceretur, vt conſueto modo, eius genealogia per virum deſcriberetur: & ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius nocumenta procuraſſet. Et vt à Ioſeph nutriretur: & per hoc Beata Virgo redditur immunis à pœna: ne ſcilicet lapidaretur à Iudæis, tanquam adultera: & vt per hoc ab infamia liberaretur: & vt ei Ioſeph miniſterium

ſterium exhiberet : & teſtimonio Ioſeph comprobatum eſt Chriſtum ex Virgine natum:& verba Virginis matris magis credibilia reddũtur, ſuam virginitatem aſſerentis : & vt tolleretur excuſatio virginibus, quæ propter ſuam incautelam, non vitant infamiam:& per hoc ſignificatur vniuerſalis Eccleſia : quæ cum virgo ſit, deſponſata tamen eſt vni viro Chriſto : & quòd mater Domini fuit deſponſata & Virgo : in perſona ipſius,& virginitas & matrimonium honoratur,contra Hæreticos,alteri horum detrahentes.3. quæſt.29. 1.o.

¶ Deſtinare eſt dirigere aliquid in aliquid:vel mente proponere.1.q.23. 1.c. item 2.ad 2.

1 DETRACTIO quæ eſt occulta maledictio, ad denigrationem famæ, per impoſitionem falſi, per adauctionem mali,per reuelationem mali occulti, & per deprauationem intentionis, de ſe eſt peccatum mortale: ex leuitate verò,eſt veniale,niſi ſit de graui : ſed propter bonum cum debitis circunſtantiis, nullum eſt peccatum. 22. q.73. 1.2.o. item q. 74.1.o.item q.75. 1.c.

2 Detractio non eſt filia iræ,ſed inuidiæ.22. q.73. 3.ad 3.

3 Detractio contrariatur adulationi, quoad ea quæ dicuntur : licèt vtrunque ſit malum, non autem quoad finem : quia prima intendit infamiam : ſecunda verò delectationem.22. q.115.1.ad 3.

4 Diligens & inſidioſa inquiſitio eorum quæ ab aliis fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, ſciſicet ad detrahendum proximo. 22. q.167. 2.c. ad 3. fi.

1 DEVOTIO eſt ſpiritualis actus voluntatis,promptè tradendi ſe ad famulatum Dei.22.q.82.1.o. item 2.c.item q.83. 3.ad 1.

2 Deuotio eſt principalis actus religionis virtutis.22. q.82. 22.2.o. item q.83.3.ad 1. item 15.1.c.item q.104. 3.ad 1.

3 Deuotio eſt pinguedo animæ cauſata à charitate, & conſeruans eam. 22.q.82.2.ad 2. item 3.c.

4 Cauſa deuotionis triplex.ſ.extrinſeca & principalis, id eſt, Deus, & intrinſeca duplex. ſ. contemplatio bonitatis Dei : & beneficiorum eius, & conſideratio propriorum defectuum excludens præſumptionem.22. q.82.3.o. item 4.c.

5 Conſideratio eorum quæ ſunt apta excitare dilectionem Dei, cauſat deuotionem:ſed conſideratio diſtrahentium mentem à diuinis, impedit eam.22.q.82.3.ad 2.

6 Ea quæ pertinent ad humanitatem Chriſti,maximè excitant deuotionem manuducendo : licèt deuotio ſit circa ea quæ ſunt diuinitatis,vel etiam vtrunque.22.q.82.3.ad 1.

7 Deuotio primò & per ſe cauſat delectationem & lætitiam : ſecundariò autem & per accidens,cauſat triſtitiam. 22. q.82.4.o.

8 Qui ſemel orat deuotè, remanet deuotior per plures dies. 22. q.83. 14. ad 4.item q.171. 2.ad 2.

9 Mens ſemel ad deuotionem excitata, faciliùs poſtea ad deuotionem priſtinam reuocatur : ideò ad hoc orationes crebræ ſunt neceſſariæ. 22. q.171. 2.ad 2.

10 Deuotio ad ſanctos non terminatur ad eos, ſed tranſit in Deum : deuotio verò ad dominos temporales, eſt alterius rationis. 22. qõ.82. 2. ad 3.

11 Deuotio abundat in ſimplicibus mulieribus propter humilitatem elationem comprimendo:ſed ſcientia,& qualibet perfectio ſubiecta Deo, auget deuotionem.22. q.82. 3.ad 3.

1 Esse propriè conuenit Deo. 1.q.13.11.o.

2 Deum eſſe demonſtratur multipliciter. 1.q.2.3.o.

3 Deum eſſe eſt demonſtrabile per effectus à poſteriori tantum. 1.q.2.1.c.fi.item 2.o.

4 * Dei non eſt demonſtratio,niſi per effectum. 1.q.3 5.c.fi.

5 * Deum eſſe non eſt per ſe notum:ſed eſt primum inter omnia credibilia. 1.q.2 1.ad 2.item 22.q.16.1.c.

6 * Deum eſſe non eſt nobis naturaliter notum ſecundum ſe: ſed ſecundum ſimilitudinem & participationem eius. 1.q. 2.1.ad 1.

7 De Deo ſcimus an eſt,id eſt, hanc propoſitionem eſſe veram ex effectibus eius:non autem actum eſſendi eius,ſicut nec eſſentiam eius. 1.q. 3.4.ad 2.

8 Eſſe Dei eſt eſſe cuiuſlibet creaturæ exemplariter,vel cauſaliter:non autem formaliter ſeu eſſentialiter. 1.q.3.8.o.

9 Eſſe Dei eſt proprium, & determinatum & diſtinctum, à quolibet eſſe creaturæ,per hoc quod ei nõ poteſt aliquid addi. 1. q.3.2.ad 3.item 4.ad 1.item q.7.1.ad 3.

10 Eſſe Dei,per hoc quod eſt ſubſiſtens,non receptum in aliquo,diſtinguitur à quolibet alio. 1.q.3.2.ad 3.item 4.ad 1.item q.7.1.ad 3. item q.44.1.c.

11 * In ſolo Deo,eſſe & eſſentia ſunt idem realiter. 1.q.2.1.c. item q. 3.4.o.item q.5.6.c.item q.6.3.c.item q.12.2.c.ad 3.item 4.c.item.q.13.15.c.item q.14.4.c.item 14.ad 2.item q.25.1.ad 2.item q.44.2.c.itẽ q.45.1.ad 5.item q.50.2.ad 3.item q.54.1. b. item c.item 3.c. item q.61.1.o.item q.75.5.ad 4.item q.104.1.c.fi.item 12.q.3.7.c. item 2.q.13.1.c.

12 Eſſentia diuina,eſt actus purus; angelica verò eſt intelligibilis in actu, ſed intellectus noſter eſt intellectus in potentia tantum. 1.q.25.1.c. item q.87.1.c.ad 2.

13 Deus eſt ſua eſſentia. 1.q.3.3.o.item q.11.3.c.ad 2.item q.29.4.c. ad 1.

14 De Deo non poſſumus ſcire quid eſt. 1.q.1.7.ad 1.item q.2.2.ad 2.item qõ.3. principio. item quæſt.12.12.c. item 13.ad 1.item quæſt.13.8. ad 2.

15 Eſſentia diuina,eſt omne quod eſt in ea. 1.q.40.1.ad 1.

16 Deus tripliciter dicitur ſ.eſſentialiter,participatiuè, & nuncupatiuè. 1.q.13.9.10.o.item 22.q.85. 2.ad 1.

17 Deus eſſentialiter eſt extra ordinem totius creaturæ. 1.q.28. 1.ad 3.

18 Deus eſt forma. 1.q.3.2.c.fi.item ad 3.item 7.8.c.item 3.q.2.1.c.

19 Vna tantum forma eſt in diuinis. 1.q.31.2. ad 2.

20 Deus non eſt forma inhærens. 1.q.3.8.o.

21 Deus non eſt forma corporis. 1.q.3.8.o.item 3.q.2.1.c.ad 2.item q.5.1. ad 2.item q.50.2.ad 3.

22 Deus non eſt anima mundi, contra quoſdam, nec anima cæli, contra Almarianos. Nec materia prima,contra Dauid de Dinando. 1.q. 3.8. c.item q.51.1.ad 1.item q.90.1.c.

23 * Anima attribuitur Deo ſecundum ſimilitudinem actus. 1.q.3.2.ad 1. item q.19.11.c.

24 Deus non eſt corpus. 1.q.3.1.o.

25 Deus non habet diffinitionem. 1.q.1.7.ad 1.item q.2.2. ad 2. item q.3. 5.c.fi.

26 * Deus non eſt genus,nec ſpecies. 1.q. 3.5.c.item q.30 4.ad 3.

27 * Deus non eſt in genere,nec in prædicamento per ſe,nec reductiuè vt princi

principium.1.q.3.o.item q.4.3.ad 1.item q.6.2. ad 3.item q. 88. 2. ad 4.

28 Subſtantia ſecundum quod ſignificat per ſe exiſtere, id eſt, non in alio, conuenit Deo, non autem propriè, nec vniuocè.1.q.29.3.ad 4.

29 Solus Deus eſt omnino ſimplex.1.q.3.o.item q.9.1.c.item q.25.1.c.item q.28.2.c.

30 In Deo nulla eſt compoſitio. Sed hanc pluralitatem quæ eſt ſecundum rationem, repræſentat in propoſitione pluralitas prædicati & ſubiecti: vnitatem verò repræſentat per compoſitionem. Quandoque enim intellectus noſter enunciationem de Deo format, cum aliqua diuerſitatis nota, præpoſitionem interponendo, vt cum dicitur, bonitas eſt in Deo: quare & hic deſignatur aliqua diuerſitas, quæ competit intellectui: & aliqua vnitas, quam oportet ad rem referre.1.q.13.12.c.fi.

31 * In ſolo Deo ſunt idem ſuppoſitum & natura, & in omnibus creaturis differunt.3.q.27.1.c.

32 In Deo non eſt materia, nec potentia, ſed eſt purus actus.1.qu.3.1.2.c. item q 7.1,c.item q.9.1.c,item q.12.1.c. item q.14.2.ad 3. item 3. c.ad 2.item q.25.1.c.item q.49.3.ad 2.item quæſt. 50. 2.ad 3.item q.54. 1. c. item quæſt.75.5.ad 4. item q.87.1.c. item q.89,2.ad 3. item q,90,1.c.item q.115.1.ad 2.item 12.q.49.4 c. item quæſt.50. 5.c.

33 Deus eſt perfectiſſimus.1.q.4.1.o.item quæſt.25.1.c.item 22.q.161.1. ad 3.

34 * Quicquid entitatis, bonitatis, & perfectionis eſt in creatura quaecunque, totum eſt eminentius in Deo.1.q.4.2.o.item q.6.1. ad 2. item 2.3.4.c.item q.9.1.c.item q. 11.3.c.item q.12.2.c.item q.13. 2.3. 4.5.c.item q.14.6.11.c.item qõ.25.1.c.ad 3.item 3. c.item q.26. 1. c.ad 1.item 4. o.item q.28.2.ad 3.item q.29.3.c.item q.49.3.c.item q.75.1.ad 5.item q.91.1.c.

35 Quicquid eſt in Deo, eſt Deus.1.q.3.3.c.item q.27.3.ad 2.item 4.ad 1. item q.28.2.c.item q.40.1.c.

36 Deus & creaturæ non eſt aliquid melius, nec maius, quàm ſolus Deus. 1.q.4.2.o.item q.103.3.ad 3.item 12.q.34.3.ad 2.

37 In Deo eſt magnitudo virtutis & perfectionis, non autem magnitudo molis.1.q.42.1.ad 1.item 4.ad 2.item 3.q.58.3.o.

38 Magnitudo Dei, eſt perfectio naturæ eius.1.q.42.4.c.ad 2.item 1.d.19. q.1.1.o.item q. 3.1.o.

39 * In Deo non eſt quantitas.1.q.28.4.c.

40 * In Deo eſt ſimilitudo omnium rerum, ſecundum formam & ſecundum materiam.1.q.57.2.ad 2.

41 Deus dicitur eſſe finitus ſibi ſecundum ſimilitudinem proportionis tantum.1.q.14.3.ad 1.

42 Deus eſt infinitus negatiuè, non autem priuatiuè: formaliter, non autem materialiter.1. quæſt.7.1.o.item q.12. 1.ad 2. item 7.c.item quæſtione 25. 2. o.item 3.c. item quæſtione 52.2.c.item quæſtione 55.1.c.item q.75.5.ad 4.item q.86.2.ad 1.item 3.q.101.3.ad 1.item ad 2.

43 Solus Deus eſt omnino immutabilis.1.q.9.1.2.o.item q.10.2.3.c.item q.14.15.o.item q.19.7.o.item q.30.1.ad 3.item q. 65.1. ad 1. item 3.q.2.1.c.item q.57.1.ad 1.

44 Deus mouetur metaphoricè dupliciter.ſ. operando in ſe, & ſecundum emanationem in alia.1.q.9.1.ad 1.item ad 2.item q.73.3.c.

45 Nulla paſſio eſt in Deo.1.q.20.1.o.item q.21.1.ad 1.item quæſt.42.1. ad 3.

46 Cognitio Dei per eſſentiam,eſt naturalis ſoli Deo,angelo autem per ſimilitudinem,nobis vero per ſpeculum.i. per ſpeciem aliorum.1. qõ. 56.3.o.item q.62.4.c.item 3.q.9.4.c.

47 Deum eſſe intelligentem,probatur multipliciter.1.q.14.1.o.item q.26. 1.c.

48 Intelligere Dei,eſt ſuum eſſe,& ſua eſſentia.1.qõ. 14.4.o.item 8.9. c. item q.16.5.c.item q.18.3.c.ad 2. item 4.c.item q.19.1.c.item 4.c. ad 2.item q.26.2.c.item q.27.2.ad 3 item q.34.2.ad 1.item q.41.3. ad 4.item q.34.2.c.item q.79.1.c.item qõ.87.3.c.itẽ 3.q.9.1. ad 1.

49 Solus Deus eſt ſuus intellectus,& ſuum intelligere.1.q.14.4.o.item q. 18.3.c.ad 2.item 4. c. item q.27.2.c.fi.item ad 2. item q.28.4.ad 1. item q.34. 2.ad 1.item q.41.4.ad 3.item q. 54.2.c.item q.79.1.2.c. item q.87.3.c.

50 Eſſentia Dei ſe habet vt intelligens, vt intellecta, & vt quo intelligitur. 1.q.14.2.4.c.

51 Deus nihil intelligit per ſpeciem aliam ab eſſentia ſua.1.quæſt. 14.2. 4.c.item 5.o.item q.55.1.c.ad 3. item 57.1.c.item q. 79. 1.c. item quæſt. 84. 2.c.item quæſt.85.4.c.item quæſt.87.1.c.item quæſt.89. 1.c.

52 Nihil pertinens ad intellectum in diuinis, dicitur perſonaliter, præter verbum.1.q.34.1.ad 2.item q.37.2.ad 1.

53 Impoſſibile eſt, quod primum & per ſe intellectum à Deo, ſit aliud, quàm eſſentia eius.1.q.14.2.5.o.

54 Deus intelligit tantum in actu,nihil autem in potentia. 1.q.14.2.c. ad 2.item q.79.2.c.

55 Deus intelligendo non componit,nec diuidit.1.q.14.5.ad 3.item 14.o. item q.85.5.c.

56 Deus intelligit ſe.1.q.14.2.3.o.item 5.c.

57 Deus intelligit omnia. 1.q.14.5.o.item 7.o.item 12.c.item q. 79. 2.c. item q.87.1.c.item q 89.1.c.

58 Deus intelligit omnia ſimul.1.q.14.7.o.item 12.ad 1.item 13.c.item q. 22.3.ad 3.item q.27.5.ad 3.item q.85.4.c.

59 Deus cognoſcit omnia vnica cognitione.1.q.19.2.ad 4.item 5.c. item q.22.3.ad 3.item q.27.5.ad 3.item q.28. 4. ad 2.item q.34.3.c.item q.41.6.c.

60 Deus cognoſcit omnia ſingularia diſtinctiſſimè.1.q.12.6.11.o.item 12. c.fi.item q.22.2.3.c.item q.55.1.ad 3.item q.57.2.c.fi.item q.89.4. c.

61 Deus intelligit enunciabilia.1.q.14.14.o.item q.16.5.ad 1.

62 Videre Dei,eſt approbare,vt maneret quod fecerat,non quòd alio modo cognoſceret,aut placeret ei creatura,antequam faceret.1.q.32.1. ad 3.item q.73.3.ad 3.item q.74.ad 3.

63 Deus intelligens vilia,non vileſcit.1.q.22.3.ad 3.

64 Intellectus Dei cognoſcens mala, non impeditur à conſideratione meliorum,ſicut fit in nobis,& eius voluntas ad malum flecti nõ poteſt. 1.q.22.3.ad 3.

65 Deus cognoſcit ſe & creaturas, eadem ratione ex parte cognoſcentis: ſed diuerſa ratione,ex parte cogniti. 1.qu. 85.3.ad 4.

66 Deus ab æterno cognouit creaturas, & non entia quæ aliquando erunt, non ſolum vt ſunt in Deo, vel in eius intellectu, ſed etiam in pro-

priis

priis naturis. 1.q.20.2. ad 2.

67 Deus per ideam cognoſcit omnes conditiones particulares rerum. 1.q.14.11.o.item 12.c.item q.15. 3.ad 4.

68 Scientia eſt in Deo perfectiſſimè.1.q.14.1.o.

69 * Scientia dicitur analogicè de Deo,& de creatura.1.q.13. 5.c.

70 * Scientia Dei non eſt habitus,nec æqualitas,nec effectus demonſtrationis,vel principiorum,vel habens cauſalitatem.1.q.14.1.ad 1.item q.19.6.c.item 22.q.9.1.ad 1.

71 * Scientia Dei non eſt vniuerſalis, nec particularis,nec in potentia,vel habitu:ſed ſemper in actu.1.q.14.1.ad 3.

72 Scientia Dei non eſt inquiſitiua,vel diſcurſiua.1.q.14.7.o.item q.85.5.c.item 12.q.14.1.ad 2.item 22.q.9.1. ad 1.item q. 49.5.ad 2. item ad 3.

73 Scientia Dei eſt vniformis,& inuariabilis.1.q.14.15.o.item q.19.7.c.

74 Scientia Dei de ſeipſo,eſt tantum ſpeculatiua,ſed de aliis,eſt ſpeculatiua & practica ſimul.1.q.14.16.o.item q.34.3. c.item 12.quæſt.3. 5. ad 1.

75 Scientia Dei duplex.ſ.viſionis,& ſimplicis intelligentiæ.Prima eſt tantum entium:ſecunda eſt etiam non entium,quæ poſſunt eſſe.1.q.14.9.12.o.item q.34.3.ad 5.item 3.q.10.2.ad 2. item 3.c.item q.13.1. ad 2.

75 * Deus ſcit infinita,etiam ſcientia viſionis. 1.qō.14.12.o.item 3.q.10.3.o.

78 Solus Deus habet ſcientiam de futuris contingentibus in ſe. 1.q.14.13.o.item q.86.3.4.o.

79 Neceſſe eſt quòd ſcientia Dei vſque ad ſingularia ſe extendat,quæ per materiam indiuiduantur.1.q.14.11.c.

80 * Deus ſciuit aliqua,quæ neſcit:& econuerſo.1.q.14.15. ad 3.

81 Mala ſciuntur à Deo.1.quæſt.14.10.o.item q.15.3.ad 1.item q. 18. 4. ad 4.

82 * Mala pertinent ad ſcientiam eius practicam.2.q.14.16.c.fi.

83 Scientia Dei duplex.ſ.ſimplicis notitiæ,& approbationis. Secunda eſt tantum bonorum : ſed prima eſt etiam malorum. 1. quæſt. 14. 8. c. fin.

84 Deus eadem ſcientia cognoſcit ſe,& ea quæ facit.1.q.1.4.c.item q. 14. 16.c.

85 Scientia Dei eſt cauſa rerum,adiuncta voluntate.1.q.14.8.o.item 9.ad 3.item 16. ad 1.item q.19.4.c.ad 4.item 11.ad 1. item q.27.1.ad 3. item q.45.6.c.

86 Scientia Dei comparatur ad creaturas , vt ars ad artificiata. 1. quæſt. 14.8.o.item quæſt. 17.1.e.item quæſt. 21.2.c.item q.22.2.fi. item quæſt.74.3.ad 1.item quæſt.91.3.e.item 12.q.13.2.ad 3.item q.93. 1.c.

87 Scientia Dei cauſat res;noſtra verò cauſatur à rebus & dependet ab eis: ſed angelica nec cauſat,nec cauſatur à rebus.1.q.14.8.ad 3.item 11. c.fi.item q.21.2.c.item 12.q.2. 3.c.item q.3.5.ad 1.

88 Deus eſt cognoſcibilis ab omni intellectu creato.1.q.12.o. item 12.q. 93.2.o.

89 Intellectus creatus poteſt videre Deum per eſſentiam.1.q.12.1.o. item q.4.ad 3.item 12.q.5.1.c.

90 Deus non poteſt videri per eſſentiam naturaliter ab aliqua creatura.1. q.12.4.o.item q.23.1.c.item q.56.3.c.ad 2.item q.62.1.2.9.c. item q. 64.

q.64.1.ad 2.item q.94.2.c.fi.item q.108.4.c.item 12.q.5.5.7.c.item 3.q.10.4.ad 2.

91 Qui impurus eſt, non poteſt intrare in templum Dei: quanto magis nec Deum videre? 12.q.109.1.o.

92 Iacob vidit Dominum facie ad faciem, & ſalua facta eſt anima eius. 1. q.12.11.a.1.item ad 1.

93 * Deus non poteſt videri per eſſentiam in hac vita mortali.1.q.12.11. o.item q.13.1.c.item 2.ad 3.item 12.q.5.3.c.item q.93.2.o.item 22. q.180.5.o.

94 Cognitio diuinæ veritatis & bonitatis duplex, ſc.cognitio purè ſpeculatiua,& cognitio affectiua ſeu experimentalis. 1. q.64. 1. ad 3.item 12.q.112.5.c.ad 1.item ad 5.item 22.q.97.2. ad 2. item q. 154. 5.c. item q.162.3.ad 1.item q.180.5.ad 2.

95 Per illuſtrationem diuini luminis, de facili poſſunt quæcunque videri.22.q.180.6.ad 3.

96 Cognoſcimus eſſentiam Dei in hac vita, ſecundum quod repræſentatur in creaturis: non autem vt eſt in ſe. 1.q.1. 7. ad 1. item q. 2.1.o. item 12. 12.c.item q.13.2.ad 3 item q.32.1.c.item q.86.2.ad 1.

97 Solus homo viator cognoſcit Deum per creaturas.1.q.12.12.o.

98 Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter, ſ.per viam cauſalitatis, eminentiæ, & remotionis. 1.q.12.12.c. item 8.ad 2. item 10. ad 5. item q.84.7.ad 3.

99 Deum eſſe, poſſumus cognoſcere per rationem naturalem. 1. q. 12. 12. o.

100 Similitudo intellectus noſtri, non ſufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc quod intellectus non vniuocè inuenitur in Deo & in nobis. Et deinde eſt, quod Auguſtinus dicit: quod per fidem venitur ad cognitionem,& non econuerſo.1.q.32.1.ad 2.fi.

101 Intellectus noſter intelligit totum Deum,non autem totaliter.1.q.12. 7.ad 3.item q.10.1.ad 2.

102 * Deus non eſt primum cognitum ab intellectu noſtro.1.q.88.3.o.

103 Quilibet intellectus etiam infimus, poteſt per gratiam Dei videre Deum per eſſentiam.12.q.109.10.

104 Deus perfectius cognoſcitur per gratiam,quàm per naturam à nobis. 1.q.12.13.o.

105 Intellectus noſter indiget noua illuminatione, reſpectu ſupernaturalium,non autem reſpectu naturalium.1.q.1.1.c.ad 1.item ad 2.

106 Solus Deus format mentem per gratiam, & per lumen connaturale, non autem aliud lumen immediatè.1.q.109.1.ad 3.

107 Inter Deum,& mentem noſtram datur medium, quoad gradum naturæ,non autem vt eſt obiectum beatitudinis.12.q.5.1.ad 3.

108 Non eſt poſſibile videre rationes rerum in diuina eſſentia,niſi ipſa videatur.22.q.173.1.c.

109 Dei non eſt demonſtratio,niſi per effectum.1.q.3.5.c.fi.

110 Illud verbum Iob:Semel loquitur Deus, referendum eſt ad æternam Dei locutionem,qua Deus pater verbum vnicum protulit ſibi coæternum.Et tamen poteſt dici, quòd licet idem corporali voce Deus protulerit:non tamen propter idem, ſed ad oſtendendum diuerſum modum quo homines participare poſſunt ſimilitudinem filiationis æternæ. Vnde filius Dei non habetur ex qualicunque cognitione Dei:ſed tantum ex ea quæ eſt cum amore. 1. q.27.5. ad 3. item q. 43.5.ad 2.item 3.q.45.4.ad 1.

111 Cogni

111 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed poſtquam iam cognoſcitur, non per alia cognoſcitur, ſed per ſe. 1.q.2.2.o. item 22.q.27.3. ad 2. item q.34.3.c item q.171.2.ad 3.

112 * Videre Deum facie ad faciem, eſt videre eum per eſſentiam immediatè. 1.q.12.q.11.2.1.

113 Eſſentia Dei videtur mediatè, & ſemper, à quolibet beato. 1.q.12. 2. 2.o. item q.58.1.c. item q.62.9.c. item q.106.1.ad 1. item q.112.3.c. item 12.q.5.6.ad 3. item 3.q.9.3.ad 3. item q. 10.4. ad 1.

114 Eſſentia Dei, eſt in intellectu beatorum, vt forma, quoad operationem, non autem quoad eſſe. 1.q.12.3.ad 3. item 5.c. item 3.q. 9. 2.c. item 3.ad 3.

115 Eſſentia Dei per nullam ſpeciem creatam repræſentari poteſt. 1.q.12. 2.o. item q.11.c. item q.56.3.c. item 22.q. 175.4.o. item. 3. qu. 9. 3. ad 3.

116 * Eſſentia Dei non poteſt videri ab aliquo intellectu creato, ſine lumine ſupernaturali, id eſt, gloriæ. 1. q.12.2.c. ad 1. item 5.o. item 22. q. 174.5.ad 1. item quæſt. 175.3.ad 2. item 3. quæſt. 10.4.c. item q.45. 2.c.

117 Quidam clariùs aliis videbunt eſſentiam Dei. 1.q.12.6.o. item 7.8.c. item q.62.9.c.

118 Deus ſolo intellectu videri poteſt, quia quælibet potentia ſenſitiua ſe extendit tantum ad corporalia. 1. quæſt. 1.2.3.c.ad 3. item. 22.q.175. 4.c.

119 Deus à nullo oculo corporali poteſt videri. 1. q. 12.3.o. item 4.ad 3. item 22.q.175.4.c.

120 Beati vident eſſentiam Dei, occulis corporalibus per accidens, non autem per ſe. 1.q.12.3.ad 2.

121 Naturale eſt homini, quod aliquando videat eſſentiam Dei. 1.q.12.1.c. item 3.q. 9.2.ad 3.

122 Deus videri non poteſt per eſſentiam, niſi videatur trinitas perſonarum. 22.q.2.8.ad 3.

123 Viſio Dei per eſſentiam, vt eſt ſpecies rerum, eſt perfectior viſione eius, vt eſt obiectum beatitudinis. 1.q.12.8.ad 3.

124 * Quicunque vidҽt Deum per eſſentiam, impoſſibile eſt quin diligat ipſum. 1.q.60.5.ad 5.

125 * Omnes qui vident ipſam Dei eſſentiam, eodem motu dilectionis mouentur in ipſam Dei eſſentiam, prout eſt ab aliis diſtincta: & ſecundum quod eſt quoddam bonum commune. 1. quæſtione 60. 5. ad 5.

126 Beati vident in eſſentia Dei ſimul omnia, quæ aliquando vident. 1.q. 12.10.o. item q.58.1.c. item 2.o.

127 Videntes eſſentiam Dei, non vident omnia quæ Deus facit, vel facere poteſt. 1. q.12.8.o. item q.57.5.ad 2. item q.106.1.ad 1. item. 3.qu. 10.2.c.

128 Beati vident res in eſſentia Dei, non per ſimilitudines earum, ſed per eſſentiam Dei. 1.q.10.9.o. item 10.c. item 3.q.9.3.ad 3.

129 Quanto quis limpidius videt eſſentiam Dei, tanto plura in eo videre poteſt. 1.q.12.8.c. item q.106.1.ad 1. item 22.q.180.5.ad 3. item 3.q. 10.2.c.

130 Quilibet videns Deum, videt omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus, ſcilicet ſpecies, & genera, & rationes rerum. 1.qu. 12. 8. ad 4.

131 Res videntur in eſſentia Dei,ſeu in verbo, ſicut effectus in cauſa, & concluſio in principio,ſ.vnite, non autem ſicut in ſpeculo. 1. q.12. 8.c.item 22.q.173.1.c,ſi.

132 Per viſionem Dei non ſolum ratio glorificatur,ſed totus homo.12.q. 3.3.ad 3.

133 Voluntas eſt in Deo.1.q.19.1.o.item 3.q.1.8.1.c.

134 Voluntas Dei, eſt ſuum eſſe:ſed differt ab eo ſecundum rationem. 1. q.19.1.c.item 2.ad 1.item q.54 2.c.item q.61.2.ad 1.

135 Voluntas Dei,eſt ſua eſſentia.1.q.19.1.ad 3.item q.20.3.ad 2.item q. 59.2.c.

136 Voluntas Dei eſt tantum vna numero, licet ſit multorum volitorum. 1.q.19.2.ad 4.item 5.c.item q.27.5.ad 3.item q.41.6.c.

137 Deus communicat naturam ſuam per actum voluntatis, non autem creatura,quia in ſolo Deo idem eſt intellectus,voluntas, & natura. 1.q.27.3.ad 2.item ad 3.item 4.c.item q.59.2.c.

138 Voluntas Dei,reſpectu ſuæ bonitatis eſt neceſſaria,ſed reſpectu creaturarum,eſt ad vtrumlibet,& ex neceſſitate ſuppoſitionis.1.q.19.3. o.item 7.ad 4.item 10.c. item q.23.6,ad 3.item q.41.2.ad 3. item q.46.1.2.c.item 3.q.46.1.2.c.

139 Voluntas Dei eſt perfecta per ſe,non autem per aliud.1.q.14.2.ad 3. item 4.o.

140 Primum obiectum voluntatis Dei,eſt eius eſſentia.1.q.19.1.ad 3.item 2.o.item 3.c.item 4.ad 3.

141 Finis naturalis voluntatis Dei eſt bonitas eius, quam non poteſt non velle.1.q.19.1.ad 1.item ad 3.

142 Error reducentium omnia in ſimplicem Dei voluntatem. 1.q.19.5.ad 2.item ad 3.item q.23.5.c.

143 Deus non vult omne bonum, licet neceſſariò ſciat omne verum. 1.q. 19.3.ad 6.item 6.ad 2.

144 Voluntas Dei eſt cauſa rerum. 1.q.19.4.o.item q.20.2.c. item q. 25. 5.c.item qō.45.6.c.item 46.1.c.item 12. qō.110.1.c. item 3.q.86. 2. c.

145 Voluntas Dei non aufert contingentiam à rebus, ſed eam quibuſdam imponit,& quibuſdam neceſſitatem.1,q.19.8.o.item 12.q.10.4.o.

146 * Ratio aliqua eſt voluntatis Dei.1.q.19.5.o.

147 Nihil eſt cauſa voluntatis Dei,niſi ſua bonitas. 1.q.19.5.o.

148 Ratio aliqua eſt voluntatis Dei,non ex parte eius, ſed ex parte voliti propter aliud.1.q.19.5.o.item q.23.5.c.

149 Voluntas Dei eſt omnino immutabilis,licet effectus eius mutentur.1. q.19.3.7.o.item q.23.8.c.item 3.q.46.2.c.

150 Voluntas Dei non mouetur propriè,ſed metaphoricè. à ſola bonitate ſua.1.q.19.1.ad 3.item 2.ad 2.item q.105.2.ad 2.

151 Voluntas Dei duplex,ſ.antecedens, id eſt,reſpectu voliti abſolutè: & conſequens.i.reſpectu voliti cum conditionibus eius.1.q.19.6.ad 1. item q.23.4.ad 3.

152 Nihil fit contra voluntatem Dei conſequentem, ſed præter eam, & contra voluntatem eius antecedentem.1.q.19.6.o.

153 Omne quod eſt præter,vel contra voluntatem Dei antecedentem,obſequitur & ſeruit voluntati eius conſequenti.1.q.19.6.o.

154 Voluntas Dei duplex,ſ.beneplaciti,& ſigni. Quæ ſigna ſunt quinque, ſcilicet prohibitio,præceptum,conſilium,operatio, & permiſſio. 1. q.19.11.12.o.item q.23.5.c.

155 Voluntas ſigni in Deo, dicitur tantum metaphoricè, ſed voluntas beneplaciti, dicitur propriè. 1.q.19.6.c.

156 Voluntas Dei ſemper & infallibiliter impletur. 1.q.19.6.c.

157 Impoſſibile eſt, præſcientiam Dei falli, & eius voluntatem & diſpoſitionem caſſari. 3.q.46.2.c.

158 Deus vult alia a ſe. 1.q.19.2.o.

159 Solus Deus nihil extra ſe vult, niſi ratione ſuæ bonitatis. 1.quæſt.59. 2.c.

160 Deus vno actu vult ſe, & omnia alia quæ vult. 1. q.19. 2.ad 4. item 5. c. item q.27.5.ad 3. item q.41.6.c.

161 Quicquid Deus vult, vult ſub ratione boni communis, quod eſt ſua bonitas, quæ eſt bonum totius vniuerſi. 12.q.19.10.c.

162 Multitudo volitorum non repugnat ſimplicitati Dei. 1. quæſt. 19. 2. ad 4.

163 Deus tripliciter vult omnes homines ſaluos fieri, ſ. vel vt ſit ibi diſtributio accommoda, vel vt fiat diſtributio pro generibus ſingulorum, & non pro ſingulis generum, vel voluntate antecedente, & non voluntate conſequente. 1.q.19.6.ad 1. item q.23.4.ad 3.

164 Deus non poteſt velle malum culpæ, ſed malum pœnæ, per accidens tantum. 1.q.19.9.o. item 10.ad 1 item ad 2. item q. 22.3.ad 3. item q.48.6.c. item 1 q.39.2.ad 3. item q.79.4.ad 2.

165 Mala culpæ fiunt Deo non volente, nec nolente, ſed permittente. 1.q. 19.9.ad 3. item 12.q.39.2.ad 3.

166 Voluntas creaturæ mouetur à ſolo Deo, vt à principio intrinſeco. 1.q. 57.4.c.fi. item q.105.4.o. item q.106.2.c. item q.111. 2.o. item 12. q.6.4.ad 1. item q.9.6.o. item q. 80.1.o. item 3.c.fi. item q.111.4.c. item 3.q.18.1.ad 1.

167 Omnis motus, tam voluntatis, quàm naturæ procedit à Deo, ſicut à primo mouente. 12.q.6.1.ad 3. item q.9.4.ad 1. item 6.c. item q.55. 4.ad 6. item q.80.1.ad 3. item q.109.1. 9. c. item 22. quæſt. 104. 4.c.

168 Deus mouet hominem ad agendum tripliciter, ſcilicet proponendo appetibile, & mutando corpus, & mouendo voluntatem. 12. q. 6.1. ad 3.

169 Motus voluntatis hominis diſponuntur immediatè à Deo, intellectus autem mediantibus Angelis: corporalia verò interiora & exteriora eius, mediantibus Angelis & cælis, vt multiformia, mutabilia, & defectibilia ab oppoſitis. 1.q.79.4.c. item q. 113.1.c. item q.115.3.c. item 4.ad 2. item 12, q.9.5. ad 1.

170 Solus Deus imprimere in voluntatem poteſt. 1.q.105.4.c. item q.106. 2.c. item q.115.4.o. item q.116.1.c.fi. item 12.q.75.3.c. item q. 80. 1.o. item 3.ad 1. item 22.q.172.2.ad 1.

171 Solus Deus implet voluntatem, quia ſolus Deus mouet eam ſufficienter, vt obiectum. 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item q.111.2. c. item 12.q.2.7,8.c. item q. 3.1.c.

172 Voluntas creaturæ poteſt conformari voluntati Dei quadrupliciter, ſcilicet materialiter, formaliter, effectiuè, & finaliter. 12.q.19.10.c. co.2.

173 Voluntas, ſcientia, & actio creaturæ, poteſt & debet conformari voluntati, ſcientiæ, & actioni Dei, ſecundum imitationem, non autem ſecundum æquiparantiam. 12.q.19.9.ad 1.

174 Virtus & rectitudo voluntatis humanæ, principaliter conſiſtit in hoc,

quòd

quòd diuinæ voluntati conformetur,& eius ſequatur imperium.22.q.104 4.ad 2.

175 Conformitas voluntatis humanæ ad diuinam, attenditur ſecundum voluntatem rationis.3.q.18.5.c.ad 2.

176 Ad bonitatem voluntatis humanæ requiritur, quod conformetur voluntati Dei.12.q.19.6.o.

178 Quilibet homo tenetur conformare voluntatem ſuam voluntati Dei, in volito formaliter,i.ſecundum rationem communem boni, & in modo,ſ.ex charitate,& effectiuè,id eſt,quod velit id quod Deus vult eum velle,non autem materialiter, id eſt, in quolibet particulari. 12.q.19.10.o.item q.39.2.ad 3.item 22.q.104.4.ad 3.

179 Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei, in quolibet volito. 12.q.19.10.ad 1.

180 Potentia propriè conuenit Deo.1.q.25.1.o.

181 * Potentia ſecundum propriam rationem principij conuenit Deo reſpectu actionum notionalium,ſecundum quas aliqua procedunt ſecundum rem,non autem reſpectu aliarum.1.q.41.4.ad 3.

182 *Potentia actiua propriè conuenit Deo,non autem paſſiua. 1.q.25.1.o.item 3.ad 1.item q.41.4.ad 2.

183 Potentia Dei eſt principium ſuæ actionis ſecundum rationem tantum: ſed eſt principium realiter ſuorum effectuum. 1.q.25. 1. ad 3. item q.41.3.ad 4.

184 Potentia Dei,eſt eius eſſentia.1.q.25.1.ad 2.

185 Potentia Dei eſt infinita.1.q.25.2.o.

186 Potentia Dei duplex,ſ.abſoluta,id eſt,ſecundum ſe,& ordinata, id eſt, cum præſcientia & voluntate.1.q.25.5.ad 1.

187 Potentia Dei non eſt ad malum,quia eſt ſua bonitas.12.q.2.4.ad 1.

188 Circa potentiam Dei fuit duplex error,ſc.quòd Deus agit ex neceſſitate naturæ, & quòd diuina ſapientia limitatur ad hunc ordinem rerum qui nunc eſt.1.q.25.5.c.

189 Potentia generandi eſt in Deo.1.q.41.4.o.

190 Potentia generandi in Deo, eſt medium inter abſolutum, & relatiuum.1.q. 41.5.o.

191 Potentia generandi in Deo, ſignificat eſſentiam in recto, & relationem in obliquo.1.q.41.5.o.

192 Potentia generandi in diuinis,non continetur ſub omnipotentia Dei. 1.q.42.6.ad 3.

193 Potentia generandi in diuinis,ſumitur tripliciter,ſ.actiuè, & paſſiuè, & imperſonaliter. Prima conuenit ſoli patri:ſecunda tantum filio: ſed tertia cuilibet perſonæ.1.q.41.6.ad 1.

194 *Cum pater ſit principium generationis,& pater & filius ſint principium ſpirationis, in patre erit potentia generandi : & in patre & filio potentia ſpirandi.1.q.41.4.ad 3.

195 Eadem numero potentia generandi eſt in patre vt generet, & in filio vt generetur.1.q.41.6.ad 1.item q.42.6.ad 3.

196 Deus eſt omnipotens. 1.q.25.3.o.item 3.q.13.1.c.

197 Deus poteſt facere,quicquid non implicat contradictionem. 1.q.7.2. ad 1.item q.25.3.4.o.item 3.q.13.1.c.

198 *Deus diſpenſare non poteſt,vt homini liceat non ſubdi ordini eius, etiam in iis,ſecundum quæ homines ad inuicem ordinantur. 12.q.100.8.ad 2.

199 Deus poteſt diſponere,agendo præter ordinem ſuæ prouidētiæ,quoad

155 Voluntas ſigni in Deo, dicitur tantum metaphoricè, ſed voluntas beneplaciti, dicitur proprie. 1.q.19.6.c.

156 Voluntas Dei ſemper & infallibiliter impletur. 1.q.19.6.c.

157 Impoſſibile eſt, præſcientiam Dei falli, & eius voluntatem & diſpoſitionem caſſari. 3.q.46.2.c.

158 Deus vult alia à ſe. 1.q.19.2.o.

159 Solus Deus nihil extra ſe vult, niſi ratione ſuæ bonitatis. 1.quæſt.59.2.c.

160 Deus vno actu vult ſe, & omnia alia quæ vult. 1.q.19.2.ad 4. item 5.c. item q.27.5.ad 3. item q.41.6.c.

161 Quicquid Deus vult, vult ſub ratione boni communis, quod eſt ſua bonitas, quæ eſt bonum totius vniuerſi. 12.q.19.10.c.

162 Multitudo volitorum non repugnat ſimplicitati Dei. 1. quæſt. 19. 2. ad 4.

163 Deus tripliciter vult omnes homines ſaluos fieri, ſ. vel vt ſit ibi diſtributio accommoda, vel vt fiat diſtributio pro generibus ſingulorum, & non pro ſingulis generum, vel voluntate antecedente, & non voluntate conſequente. 1.q.19.6.ad 1. item q.23.4.ad 3.

164 Deus non poteſt velle malum culpæ, ſed malum pœnæ, per accidens tantum. 1.q.19. .o. item 10.ad 1 item ad 2. item q.22.3.ad 3. item q.48.6.c. item 1 q.39.2.ad 3. item q.79.4.ad 2.

165 Mala culpæ fiunt Deo non volente, nec nolente, ſed permittente. 1.q.19.9.ad 3. item 12.q.39.2.ad 3.

166 Voluntas creaturæ mouetur à ſolo Deo, vt à principio intrinſeco. 1.q.57.4.c.fi. item q.105.4.o. item q.106.2.c. item q.111.2.o. item 12.q.6.4.ad 1. item q.9.6.o. item q.80.1.o. item 3.c.fi. item q.111.4.c. item 3.q.18.1.ad 1.

167 Omnis motus, tam voluntatis, quàm naturæ procedit à Deo, ſicut à primo mouente. 12.q.6.1.ad 3. item q.9.4.ad 1. item 6.c. item q.55.4.ad 6. item q.80.1.ad 3. item qõ.109.1.9.c. item 22. quæſt. 104.4.c.

168 Deus mouet hominem ad agendum tripliciter, ſcilicet proponendo appetibile, & mutando corpus, & mouendo voluntatem. 12. q.6.1. ad 3.

169 Motus voluntatis hominis diſponuntur immediatè à Deo, intellectus autem mediantibus Angelis: corporalia verò interiora & exteriora eius, mediantibus Angelis & cælis, vt multiformia, mutabilia, & defectibilia ab oppoſitis. 1.q.79.4.c. item q.113.1.c. item q.115.3.c. item 4.ad 2. item 12.q.9.5.ad 1.

170 Solus Deus imprimere in voluntatem poteſt. 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item q.115.4.o. item q.116.1.c.fi. item 12.q.75.3.c. item q.80.1.o. item 3.ad 1. item 22.q.172.2.ad 1.

171 Solus Deus implet voluntatem, quia ſolus Deus mouet eam ſufficienter, vt obiectum. 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item q.111.2.c. item 12.q.2.7.8.c. item q.3.1.c.

172 Voluntas creaturæ poteſt conformari voluntati Dei quadrupliciter, ſcilicet materialiter, formaliter, effectiuè, & finaliter. 12.q.19.10.c. co.2.

173 Voluntas, ſcientia, & actio creaturæ, poteſt & debet conformari voluntati, ſcientiæ, & actioni Dei, ſecundum imitationem, non autem ſecundum æquiparantiam. 12.q.19.9.ad 1.

174 Virtus & rectitudo voluntatis humanæ, principaliter conſiſtit in hoc,

quòd

quòd diuinæ voluntati conformetur,& eius ſequatur impetium. 22. q. 104 4. ad 2.
175 Conformitas voluntatis humanæ ad diuinam, attenditur ſecundum voluntatem rationis. 3. q. 18. 5. c. ad 2.
176 Ad bonitatem voluntatis humanæ requiritur, quod conformetur voluntati Dei. 12. q. 19. 6. o.
178 Quilibet homo tenetur conformare voluntatem ſuam voluntati Dei, in volito formaliter, i. ſecundum rationem communem boni, & in modo, ſ. ex charitate, & effectiuè, id eſt, quod velit id quod Deus vult eum velle, non autem materialiter, id eſt, in quolibet particulari. 12. q. 19. 10. o. item q. 39. 2. ad 3. item 22. q. 104. 4. ad 3.
179 Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei, in quolibet volito. 12. q. 19. 10. ad 1.
180 Potentia propriè conuenit Deo. 1. q. 25. 1. o.
181 * Potentia ſecundum propriam rationem principij conuenit Deo reſpectu actionum notionalium, ſecundum quas aliqua procedunt ſecundum rem, non autem reſpectu aliarum. 1. q. 41. 4. ad 3.
182 *Potentia actiua propriè conuenit Deo, non autem paſſiua. 1. q. 25. 1. o. item 3. ad 1. item q. 41. 4. ad 2.
183 Potentia Dei eſt principium ſuæ actionis ſecundum rationem tantum: ſed eſt principium realiter ſuorum effectuum. 1. q. 25. 1. ad 3. item q. 41. 3. ad 4.
184 Potentia Dei, eſt eius eſſentia. 1. q. 25. 1. ad 2.
185 Potentia Dei eſt infinita. 1. q. 25. 2. o.
186 Potentia Dei duplex, ſ. abſoluta, id eſt, ſecundum ſe, & ordinata, id eſt, cum præſcientia & voluntate. 1. q. 25. 5. ad 1.
187 Potentia Dei non eſt ad malum, quia eſt ſua bonitas. 12. q. 2. 4. ad 1.
188 Circa potentiam Dei fuit duplex error, ſc. quòd Deus agit ex neceſſitate naturæ, & quòd diuina ſapientia limitatur ad hunc ordinem rerum qui nunc eſt. 1. q. 25. 5. c.
189 Potentia generandi eſt in Deo. 1. q. 41. 4. o.
190 Potentia generandi in Deo, eſt medium inter abſolutum, & relatiuum. 1. q. 41. 5. o.
191 Potentia generandi in Deo, ſignificat eſſentiam in recto, & relationem in obliquo. 1. q. 41. 5. o.
192 Potentia generandi in diuinis, non continetur ſub omnipotentia Dei. 1. q. 42. 6. ad 3.
193 Potentia generandi in diuinis, ſumitur tripliciter, ſ. actiuè, & paſſiuè, & imperſonaliter. Prima conuenit ſoli patri: ſecunda tantum filio: ſed tertia cuilibet perſonæ. 1. q. 41. 6. ad 1.
194 *Cum pater ſit principium generationis, & pater & filius ſint principium ſpirationis, in patre erit potentia generandi: & in patre & filio potentia ſpirandi. 1. q. 41. 4. ad 3.
195 Eadem numero potentia generandi eſt in patre vt generet, & in filio vt generetur. 1. q. 41. 6. ad 1. item q. 42. 6. ad 3.
196 Deus eſt omnipotens. 1. q. 25. 3. o. item 3. q. 13. 1. c.
197 Deus poteſt facere, quicquid non implicat contradictionem. 1. q. 7. 2. ad 1. item q. 25. 3. 4. o. item 3. q. 13. 1. c.
198 *Deus diſpenſare non poteſt, vt homini liceat non ſubdi ordini eius, etiam in iis, ſecundum quæ homines ad inuicem ordinantur. 12. q. 100. 8. ad 2.
199 Deus poteſt diſponere, agendo præter ordinem ſuæ prouidētiæ, quoad

res ſubiectas ordini, non autem quoad rationem ordinis, quæ eſt in Deo. 1.q.105.6.c.

200 Diuina potentia, non eſt ita ordini eius alligata, quin poſſit quandoque præter ordinem cauſarum ſecundarum aliquid agere, cum ſibi placuerit: vt patet in operibus miraculoſis. 1.q.25.5.c.

201 Deus non poteſt facere duo contraria, vel priuationem & habitum: vel alia oppoſita eſſe ſimul in eodem. 1.q.105.2.6.c. item 12.q.51.4.c.

202 Deus non poteſt aliquid facere, quod non ſit conueniens ſapientiæ & bonitati eius. 1.q.21.4.c.

203 Deus poteſt facere quicquid olim fecit, niſi ſit impoſſibile, ratione præteriti. 1.q.25.4.ad 2.

204 * Deus poteſt reparare virginitatem perditam. 1.q.25.4.ad 3.

205 Deus poteſt facere quæ non facit, & dimittere quæ facit. 1.q.25.5.o. item 3.q.1.3.ad 3.

206 Solus Deus poteſt mutare formam in formam, & materiam in materiam, & totum in totum. 3.q.75.4.c.ad 3.

207 Deus poteſt tranſmutare omnem materiam in quamcunque formam, 3.q.28.1.ad 5.

208 Deus poteſt immediatè mouere materiam ad formam, & omne corpus ad locum, & intellectum, & voluntatem, interiùs eam inclinando. 1.q.105.1.2.3.4.o. item q.110.2.c.

209 Deus non poteſt facere materiam eſſe ſine forma. 1. q.66. 1.o.

210 Deus poteſt facere raritatem & denſitatem eſſe ſine materia. 3.q.77.2.ad 3. item 7.ad 1. item ad 2.

211 Deus poteſt facere, angelum non eſſe. 1.q.9.2.c, item q.10. 5. c. ad 3. item 2.d.2.q.1.1.ad 7.

212 Deus poteſt immediatè mouere quodlibet corpus, quacunque mutatione poſſibili cuicunque creaturæ. 1,q.105.1.6.c.

213 Deus poteſt immediatè facere omnem effectum cuiuſcunque agentis, ſine eo. 1.q.105.2.6.c. item 12.q.51.4.c. item 3.q.77.1.c.

214 Nullius rei virtus poſſet aliquid, niſi per virtutem Dei, à quo eſt omnis virtus, & virtutis conſeruatio, & ordo ad effectum. 12.q.109.1.c.

215 Hoc quod Deus in omnibus operatur ſecundum modum eorum, non excludit quin Deus quædam operetur, quæ natura operari non poteſt. 12.q.51.4.ad 2.

216 * Nihil prohibet eſſe aliquid in potentia diuina, quod non vult, & quod non continetur ſub ordine quem ſtatuit rebus. 1. quæſt.25.5.ad 1.

217 Solus Deus poteſt facere præter ordinem & curſum totius naturæ. 1.q.105.6.o. item q.106.3.c. item q.43. 2.c.

218 Quicquid poteſt intelligi eſſe ſine alio, Deus poteſt facere eſſe ſine eo, non autem ſi poſſet intelligi, alio non intellecto, vt ens ſine bono. 12.q.110.4.ad 4.

219 * Deus poteſt facere vniuerſum, & quamlibet creaturam meliorem quàm fecerit. 1.q.25.ad 3. item 6.o.

220 Qualibet re creata Deus poteſt facere aliam meliorem, bonitate eſſentiali & accidentali. 1.q.25.5.ad 3. item 6.o.

221 Deus poteſt facere aliquid melius humanitate Chriſti, matre eius, beatitudine, & gratia, ſecundum ſe, non autem vt relata ad Deum. 1.q.25.6.ad 4. item 3.q.7.12.ad 2. item q.10.4.ad 3.

222 Deus

222 Deus non poteſt peccare.1.q.25.3. ad 2.item q.63.1.c. item 22.q.6. 2. c. ad 2.
223 Deus ſi vellet, poſſet praua agere, & peccare. Et iſtius conditionalis, Socrates poteſt currere, ſi vult: antecedens eſt poſſibile: & ideo ſequitur poſſibilitas conſequentis. Sed in hac conditionali, Deus poteſt peccare, ſi vult, antecedens eſt impoſſibile. Non enim poteſt Deus velle malum. Et ideo non eſt ſimile. 1.q.25.3.ad 2.
224 * Deus eſt cauſa peccati.12.q.79.o.item q.80.1.c.
225 Deus eſt cauſa mali pœnæ per accidens tantum, mali autem culpæ nullo modo eſt cauſa.1.q.48.6.c.item qō. 49.2.o.item qō. 63.5.c.fi. item 12.q.87.1.ad 2.item 22.q.19.1.ad 3.item q.24.10.c.
226 Deus eſt cauſa excæcationis & obdurationis per accidens tantum, ſci. ſubtrahendo gratiam.1.q.23.3. ad 2.item 12. q. 79.3.o. item 22.q. 15.1.o.
227 Deus per ſe inclinat ad bonum, dando gratiam & virtutes, & directè ordinando ad bonum, ſed inclinat ad malum per accidens tantum, ſ. non dando gratiam.12.q.79.1.ad 1.
228 Deus eſt cauſa productiua cuiuſlibet rei.1.q.22.2.c.item q.54.o.item q.45.2.c.item qō.55.1.ad 3.item qō.57.2.c.fi. item q.61.1.o. item q.65.1. o. item 3.c.item q.75.5.ad 1.item q.79.2.c.item q.105.5. 7.c.item 12.q.79.2.c.item q.93.1.c.
229 Deus eſt cauſa omnium efficiens, exemplaris, & finalis. 1. q.44.1.2.3. o.item q.65.2.o.item q.103.2.o.item 5.c.item qō. 105. 5. c. item 12.q.79.2.c.
230 Deus eſt cauſa omnis motus, tam voluntatis quàm naturæ. 12.q.6.1. ad 3.
231 Deus immediatè producit omnia.1.q.65.3.o.item 3.q.6.1.ad 1.
232 Deus agit mediantibus aliis cauſis, non ex inſufficientia eius, ſed vt dignitatem cauſandi communicet creaturis. 1.q.22.3.c. item 8. ad 2. item q.103.6.c.ad 2.item q.106.4.c.
233 Bonitas, liberalitas, iuſtitia, & miſericordia Dei differenter producunt res.1.q.21.3.c.
234 Deus produxit creaturas, non ex neceſſitate.1.q.19.4.o.item q. 25. 5. o. item q.28.1.ad 3.item q.32.1.ad 3.item q.45.6. c. item q.50.1. c.item q.61.2.ad 1.item q.104.3. o.item q.105.1.ad 2.item 12.q. 66.1.ad 3.item q.109.1.c.item 3.q.50.2.ad 3.
235 Deus in productione rerum finem aliquem intendit, ſc. diuinam bonitatem.1.q.25.5.c.

1 DEXTRVM & ſiniſtrum, & aliæ differentiæ ſitus, ſunt in inanimatis quoad nos tantum: in animatis verò ſunt ſecundum ſe. 1.q.13. 7.c.

* Diabolus dicitur eſſe Deus huius ſeculi, non creatione, ſed quia ſeculariter viuentes ei ſeruiunt: eo modo loquendi quo Apoſtolus loquitur dicens, quorum Deus venter eſt.1.q.65.1.c.fi.item q.114.3.ad 1. item 12.q.1.5.b.

1 DIACONVS non eſt proprius miniſter alicuius ſacramenti.3.q.67. 1. o.
2 Diaconus eſt proprius diſpenſator ſanguinis Chriſti, non autem corporis Chriſti, niſi de licentia Epiſcopi, vel Presbyteri, vel in neceſſitate. 3.q.82.3.o.
3 Diacono non licet tangere corpus Chriſti, quia non habet manus conſecratas.3.q.82.3.o.

4 Ad diaconum pertinet aſſiſtere & miniſtrare maioribus ſacerdotibus, in omnibus agendis circa ſacramenta Eccleſiæ. 3. q.67.1.c. item q. 71.4.c.

5 Ad diaconum pertinet purgare tantum, i. eiicere immundos, & diſponere fideles per admonitiones. Sed ad ſacerdotes pertinet etiam illuminare, id eſt, tradere ſacramenta: ad Epiſcopos verò perficere. 3.q.64. 1.ad 1.item q.67.1.ad 1.item ad 2.item q.82.3.ad 3.

1 DIALECTICA ſcientia eſt tantum vna in ſpeculabilibus: demonſtratiuè vero ſunt plures. 12.q.57.6. ad 3.item 22.quæſt. 51. 4. ad 2.

1 DICERE propriè importat principaliter reſpectum ad verbum, ſecundario autem ad rem intellectam, ideo in diuinis conuenit tantum patri. 1.q.34.1.ad 3.item 3.q.39.8.ad 2.

2 Dicere ſe habet tripliciter ad illud, quod dicitur, ſ. enuntiatiuè, cauſatiuè ſeu imperatiuè, & optatiuè. 22.q.76.1.c.

3 Dicere Dei ſumitur dupliciter, ſ. pro formatione verbi: & pro expreſſione eius, primum eſt æternum: non autem ſecundum. 1.q.32.1. ad 3. item q.47.1.c.fi.item q. 65.4.c.fi. item q.67.4.c. ad 2. item q. 74.3. ad 1.item ad 3.item ad 5.

4 Per hoc quod dicitur in ſcriptura, dixit Deus, importatur diuinum imperium, ſecundùm Baſilium: prius autem oportuit produci creaturam quæ obediret, quàm fieri mentionem de diuino imperio. 1. q. 74. 4. ad 1.

1 DICI vt verbum, conuenit tantum filio in diuinis: ſed dici vt res, conuenit ſingulis perſonis, toti Trinitati, eſſentiæ Dei, & omni creaturæ. q.34.1.ad 3.

1 DIES dicitur dupliciter, ſ. naturalis continens vigintiquatuor horas: & artificialis, ſc. à claritate ſolis. 3.q.53.2.ad 3.

2 Dies naturalis ſecundum Eccleſiam incipit in media nocte, non autem dies artificialis. 3.q.80.8.ad 5.

3 Dies naturalis non terminatur in veſpere: ſed in mane ſecundum Chryſoſtomum. 1.q.74.3.ad 6.

4 De operibus ſeptem dierum, in principio bibliæ. 1.q.67. vſque 75.0.

5 Septem dies fuerunt vnum inſtans ſecundum cognitionem ſeptem operum Dei in mente Angeli, ſecundum Auguſtinum: licet ſecundum alios fuerint verè ſeptem dies ſucceſſiuè. 1.q.58.6.c.item 7.ad 1.item quæſt. 68.1.c.item q.69.1.c. item quæſt. 70.1.ad 1.item quæſt. 74.1. 2. o.

6 Diuerſæ res diuerſimodè præfuerunt in operibus ſeptem dierum. 1.q. 73.1.ad 3.item q.90.4.o. item q.91.2.ad 4. item q. 92. 4. ad 3. item q.118.3.ad 1.

7 Dies primi, ſ. creationis, à luce in noctem computantur propter futurum hominis lapſum, ſed econuerſo triduum Chriſti in ſepulchro, propter reparationem hominis. 3.q.51.4.ad 1.item q.53.2.ad 3.

8 Prima dies dicitur habuiſſe veſpere, & non mane. 1.q.63.6.ad 4.

9 Dies dominicus ſuccedit Sabbatho ex ſtatuto Eccleſiæ, & conſuetudine Chriſtianorum tantum: ideo obſeruatio eius non eſt ſic arcta, nec ſiguralis, ſicut Sabbathum: quia veritas etiam in modico prætermitti non debet. 12. quæſtione 103.3. ad 4. item 22. quæſt. 122.4. ad 4.

10 Dies

10 Dies in qua res creatæ ſunt. ſ. prima, non debuit benedici, ſeu ſanctificari. 1. q. 73. 3. ad 2.

11 De ſecunda die non dicitur, vidit Deus, pluribus rationibus. ſ. vel quia quod ponitur in tertia die, refertur etiam ad ſecundam: vel quia eſt de iis quæ non ſunt manifeſta populo: vel quia per firmamentum ſimpliciter intelligitur aër nebuloſus qui non eſt de partibus principalibus mundi. vel eſſet myſticè ex parte numeri: quia dualitas ab vnitate recedit. 1. q. 74. 3. ad 3.

12 In tertia die informitas terræ remouetur ſecundum Auguſtinum. 1. q. 69. 1. 2. c. principio.

13 Die quarta producuntur luminaria quæ mouentur in cælo, ad ornatum ipſius. 1. q. 70. 1. c.

14 Die quinta producuntur aues & piſces, ad ornatum medij elementi: qui habent motum in aëre & aqua, quæ pro vno elemento accipiuntur. 1. q. 70. 1. c. item q. 71. o.

15 Die ſexta producuntur animalia, quæ habent motum in terra, ad ornatum ipſius. 1. q. 70. 1. c. item q. 72. o.

16 Dies ſeptima debuit benedici, & ſanctificari. 1. q. 73. 3. o.

17 Diei ſeptimæ conuenit completio operum Dei, & requies eius. 1. q. 73. 1. 2. o.

1 DIFFERENTIA eſt nobilior genere: ſicut determinatum indeterminato, & proprium communi: non autem ſicut alia natura. 1. q. 50. 4. ad 1. item q. 75. 7. ad 2.

2 * Differentia complet eſſentiam generis. 12. q. 67. 5. c.

3 Differentia & genus ſecundum conſiderationem realem & metaphyſicalem, fundantur ſuper diuerſas naturas neceſſariò, non autem logicè. 1. q. 50. 2. ad 1.

4 Id à quo ſumitur differentia, ſe habet ad illud à quo ſumitur genus, vt actus ad potentiam. 1. q. 5. 3. c. item q. 50. 2. ad 1. item q. 85. 3. ad 4. item 5. ad 3. item 12. q. 67. 5. c.

5 Differentia completiua ſpeciei, ſumitur à forma: genus à materia communi, ſed particulare à materia indiuiduali. 1. q. 85. 5. ad 3.

6 Differentia ſignificat totum compoſitum, ſicut & ſpecies: licèt ſumatur à parte formali, & genus à parte materiali: licèt genus ſignificet totum. 1. q. 85. 5. ad 3. item 12. q. 67. 5. c.

7 Differentia eſt in genere tantum in potentia: ideò non participat genus, nec eſt de intellectu eius, nec econuerſo. 1. q. 3. 5. c.

8 Differentia importat diſtinctionem formæ. 1. q. 31. 2. ad 2.

9 Differentia eſt forma generis, inquantum facit ipſum eſſe actu, ſed genus eſt formalius ſpecie, inquantum eſt vniuerſalius. 12. q. 18. 7. ad 2.

10 Remota differentia non remanet genus idem numero. 12. q. 67. 5. c.

11 Differentia formæ proueniens ex ſola diſpoſitione materiæ, non facit diuerſitatem ſecundum ſpeciem, ſed tantum ſecundum numerum. 1. q. 85. 7. ad 3.

12 Differentia ſecundum ſpeciem eſt propter finem: ſed differentia ſecundum numerum, eſt propter materiam. 1. q. 62. 6. ad 3.

13 Differentiæ eſſentiales ſunt nobis ignotæ. 1. q. 29. ad 3.

14 Differentiæ eſſentiales ſæpè nominantur ex accidentibus. 1. q. 29. 1. ad 3. item q. 77. 1. ad 7. item 12. q. 49. 2. ad 3. ſi.

15 Differentiæ per ſe. ſ. contentæ virtualiter in genere, conſtituunt veras ſpecies eius: non autem differentiæ extraneæ, niſi impropriè. 12. q. 18. 7. c. item q. 35. 8. c.

16 Differentiæ quæ conſequuntur diuerſitatem ſpecierum, poſſunt eſſe in rebus eiuſdem ſpeciei: non autem differentiæ quæ conſtituunt ſpecies. 12. q.72.5.c.
17 Diuiſio generis in ſpecies non eſt ſemper per veras differentias. 12. q. 49. 2.ad 3.
18 Differentia triplex inter homines, ſecundum habitus & actus animæ rationalis. ſ. ſecundum diuerſas gratias gratis datas, ſecundum duplicem vitam, contemplatiuam & actiuam: & ſecundum diuerſos ſtatus & officia. 22. q. 171. principio.
19 Differentia informis eſſe non poteſt, niſi ſecundum quod vna eſt perfectior alia. 1.q.31. 2.ad 2.

1 DIFFERRE propriè, eſt ſemper per aliud: & eſt relatum: ſed diuerſum, eſt abſolutum, & ſeipſo, vel alio: ideò omne differens eſt diuerſum: & non econuerſo. 1. q.3.8 ad 3. item q.90. 1.ad 3.
2 Simplicia ſeu prima non propriè differunt. ſ. per aliud, ſicut compoſita ſeu ſecunda: ſed ſunt diuerſa. ſ. ſeipſis tantum. 1. q.3. 8. ad 3. item q. 90. 1. ad 3.
3 * Differre ſpecie, contingit dupliciter. ſ. in diuerſis ſpeciebus completis, vel ſecundum diuerſos gradus in generatione eiuſdem ſpeciei. 12. q. 72.7.c.
4 Propter diuinam ſimplicitatem conſideratur duplex realis identitas in diuinis, eorum quæ differunt in rebus creatis. 1.q.40.1.ad 1.
1 DIFFICILE eſt id quod tranſcendit potentiam ſecundùm naturam, vel propter impedimentum. 1. q.63. 2.ad 2. item 4. ad 1.
2 Difficultas operandi duplex. ſ. ex magnitudine operis, vel ex defectu voluntatis: prima auget meritum, ſecunda verò minuit illud. 12.q.114. 4.ad 2.item 22. q.155. 4.ad 2.
3 Ratio virtutis magis conſiſtit in bono, quàm in difficili: ideò magnitudo eius magis menſuranda eſt ſecundum rationem boni quàm ſecundum rationem difficilis. 22.q.123.12.ad 2. item q.137.1.ad 1.fi.item q.141.8.ad 2.
4 * Opera virtutum ſunt difficilia. 12. q.107. 4.c.
5 Opus virtutis habet duplicem difficultatem. ſ. ex ſpecie actus, vt in fortitudine & temperantia: & ex diuturnitate, vt in perſeuerantia. 22.q. 137.1.c.
6 Difficultas in actibus virtutum duplex. ſ. in inueniendo medium rationis, & in refrænando paſſiones tantum: prima eſt in virtutibus intellectualibus & in iuſtitia: ſecunda vero in aliis. 22. quæſt.129.2.c.
7 Vbi eſt ſpecialis difficultas, ibi requiritur ſpecialis virtus. 22. q.137. 1.c.
8 Difficultas duplex circa actus virtutum habentium materiam exteriorem, ſcilicet propter exceſſum paſſionum principaliter, vel principaliter propter magnitudinem obiecti: in prima ſufficit vna virtus: ſed in ſecunda requiruntur duæ. 22. quæſt.129. 2.c.item quæſt.134.3. ad 1.
9 Difficultas vitandi peccatum duplex, ſcilicet propter vehementiam paſſionis, vt ira: vel propter latentiam, vt ſuperbia. 22. q. 162. 6. ad 1.
1 DIFFINITIO non poteſt eſſe falſa niſi per accidens, ſcilicet ratione duplicis compoſitionis. 1. quæſt.17.3.c.item quæſt.58. 5.c.item q.85. 6.c.

2 Doctores & philoſophi negligũt modum diffinitionis, & tangentes principia prætermittunt formam ſyllogiſmi, ponentes ea, ex quibus ſyllogiſmus formari poteſt. 22. q. 4. 1. c.

3 Cum demonſtratur cauſa per effectum, neceſſe eſt vti effectu, loco diffinitionis cauſæ. 1. q. 1 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2.

4 Vnius rei eſt tantum vna diffinitio perfectiſſima, ſcilicet per omnes cauſas: ſed ſunt plures per diuerſas cauſas, vel proprietates. 12. qõ. 55. 4. c.

5 Vnumquodque diffinitur & denominatur ſecundum illud quod conuenit ei primò & per ſe, non autem per illud quod conuenit ei per aliud. 3. q. 60. 4. ad 1.

6 Materia communis ponitur in diffinitione ſpeciei, non autem materia indiuidualis. 1. q. 29. 2. ad 3. item q. 75. 4. c. item q. 85. 1. ad 2.

7 Diffinitio naturalium ſignificat formam & materiam. 1. qõ. 29. 2. ad 3. item q. 75. 4 c. item q. 85. 1. ad 2:

8 Nomina intentionum quandoque ponuntur in diffinitione rerum, quãdo nomina non ſunt impoſita rebus, vt in diffinitione perſonæ. 1. qo. 29. 1. ad 3.

9 Singulare non diffinitur. 1. q. 29. 1. ad 1.

10 Nomen pertinens ad communem rationem ſingularitatis, diffiniri poteſt, vt perſona, & huiuſmodi. 1. q. 29. 1. ad 1.

11 Diffinitio & ſcientia ſunt tantum entium, non ſecundum modum rei, ſed ſecundum modum intellectus. 1. q. 44. 3. ad 3.

12 Partes rei. vel diffinitionis ſunt prius notæ quàm totum, vel diffinitum, ſed vt partes, eſt econuerſo. 1. q. 85. 2. ad 2. item ad 3.

1 DIGESTIO eſt completio à calore naturali. 3. q. 74. 5. ad 3.

2 Dignitas eſt de abſolutis, ideò eſt eadem in patre & filio. 1. q. 42. 4. ad 2.

1 DILIGENTIA idem eſt quod ſolicitudo, ideò requiritur in omni virtute, ſicut etiam ſolicitudo. 22. q. 54. 1. ad 1.

2 Diluculum poteſt dici pars diei, & noctis. 3. q. 51. 4. ad 3.

1 SITVS eſt de ratione quantitatis dimenſiuæ. 3. q. 77. 2. c.

2 Additio quantitatis non tollit eſſentiam dimenſionis. 3. q. 77. 8. ad 4.

3 * Dimenſio corrumpitur tripliciter, ſ. per additionem, diuiſionem, & diminutionem. 3. q. 77. 4. o.

4 Quantitas dimenſiua eſt aliquorum dupliciter, ſcilicet per ſe, & per accidens, vel propriè & ſimilitudinariè: primo modo conuenit corporibus, ſed ſecundo modo conuenit etiam aliis. 1. q. 3. 1. ad 1. item ad 3.

¶ Dionyſius dicit in quadam epiſtola ſuper Ioannem, quòd Chriſtus operabatur diuinitus ea quæ ſunt hominis, & hoc monſtrat Virgo ſupernaturaliter concipiens, & aqua inſtabilis, terrenorum pedum ſuſtinens grauitatem. 3. q. 28. 2. ad 3. fi. item q. 45. 2. c.

¶ Diſciplina eſt pars potentialis iuſtitiæ, contenta ſub humanitate. 22. q. 80. ad 3.

1 DISCORDIA importat diſgregationem quandam voluntatum in diuerſa. 22. q. 37. 1. c. ad 3.

2 Diſcordia per ſe. i. ex intentione deliberata diſſentiendi à bono Dei, vel proximi, eſt peccatum mortale, non autem ſi per accidens. 22. q. 37. 1. o. item q. 42. 2. ad 2.

3 Diſcordia principaliter oritur ex inani gloria, ſecundariò autem ex inuidia. 22. q. 37. 2. o. item q. 38. 2. c. item q. 132. 5. o.

1 DISPENSATIO importat commenſuratam diſtributionem, vel applicationem alicuius communis ad ſingula. 12. q.97. 4.c. item 22. q.88. 10.c.

2 Nunquam diſpenſandum eſt in præiudicium boni communis. 12. q.97. 4.ad 1.item q.100.8.c.

3 Omnis diſpenſatio à prælato, debet fieri ad honorem Chriſti, vel ad vtilitatem Eccleſiæ. 22. q.88. 12.c.

4 Infidelis eſt, qui diſpenſat non habens intentionem ad bonum commune, imprudens autem, non habens rationem diſpenſandi. 12. q.97. 4.c.

5 Diſpenſatio non poteſt fieri contra præcepta iuris naturalis communia, ſed tantum contra ea quæ ſunt quaſi concluſiones eorum. 12. q.97.4. ad 3.item 22. q.147. 4.ad 1.

6 Solus Deus poteſt diſpenſare in præceptis diuinis, non autem Papa. 12. q.94.5.ad 2.item q.97.3.ad 1. item 4.ad 3. item q.100.8.0. item 22. q.89.9.ad 1.

7 * Omnia præcepta decalogi ſunt omnino indiſpenſabilia, etiam à Deo. 12.q.99.5.c. item q.100. 8.ad 2.

8 Præcepta continentia intentionem legiſlatoris. ſ. conſeruationem boni communis, vel ordinem iuſtitiæ & virtutis, vt omnia præcepta decalogi, ſunt omnino indiſpenſabilia. 12. q.100.8.c.

9 Cum diſpenſatur in aliqua lege humana, non fit vt legi humanæ non obediatur, quod eſſet contra legem naturæ & mandatum diuinum, ſed fit vt hoc quod erat lex, non ſit lex in hoc caſu. 22. qõ.88. 10.ad 2.

10 Facilius diſpenſatur in gradibus prohibitis conſanguinitatis & affinitatis, circa perſonas excellentes, ſine acceptione perſonarum, propter pacem communem. 12. q.97.4.ad 2. item 22.q.63.2.ad 2.

11 In publica lege humana nullus poteſt diſpenſare, niſi ille à quo lex habet auctoritatem, vel cui ille commiſerit. 12. q.97. 4. ad 3.

12 Inferior poteſt diſpenſare in præceptis ſuperioris, quando ſibi permittitur à ſuperiori, non autem aliter. 12. q.97. 4.ad 3.

13 Rectores multitudinis poſſunt diſpenſare in legibus humanis, quando deficiunt in aliquo caſu, vel neceſſitas imminet, vel quando non expediunt alicui perſonæ. 12. q.96. 6.c. item q.97. 4.c. item q. 100. 8.c.item 22. quæſt.88. 10.c. ad 2. item q.89. 9. o. item q.147. 4.c. ad 1.

1 DISPOSITIO ſemper importat ordinem habentis partes. 12. q.49. 1. ad 3.item 2.ad 1.

2 Diſpoſitio poteſt dici tam ratio ordinis rerum in finem, quàm ratio ordinis partium in totum, prouidentia verò, primum tantum. 1. q. 22, 1.c.fi.

3 Diſpoſitio ſumitur dupliciter, ſ. pro genere habitus, & vt diuiditur contra habitum, & hoc dupliciter, ſ. vel vt diuerſæ ſpecies, vel vt imperfectum contra perfectum, in eadem ſpecie. 12. q.49. 2.ad 3.

4 Diſpoſitio triplex, ſcilicet, vel ſecundum locum. i. prædicamentum ſitus, vel ſecundum potentiam, id eſt, præparatio ad habitum, vel ſecundum ſpeciem, id eſt, habitus, ſed diſpoſitio tertio modo fit habitus, non autem ſecundo modo. 12. q.49. 1.ad 3. item 2.ad 3.item 4.c. item q. 48. 4.ad 4.

5 Diſpoſitio duplex, ſ. diſpoſitio remouens, & diſpoſitio perficiens. 12. q. 88. 3.c.

6 Diſpoſitio duplex, ſ. materiæ & agentis, prima eſt tantum entium: ſecun

ſecunda verò eſt etiam nòn entium, vt prædeſtinatio.1.q.23 2.ad 3

7 Diſpoſitio dupliciter ſe habet ad id quod diſponit.ſ.vt via ad perfectionem,& vt effectus, ſecundo modo manet cum perfectione,non autem primo modo.3.q.9.3.ad 2.

8 Diſpoſitio tripliciter ſe habet ad id ad quod diſponit.ſ. vt idem in eodem,in eodem vt non idem, & vt nec idem,nec in eodem.12.q. 74.4.ad 3.

9 Diſpoſitio quæ diuiditur contra habitum,vt imperſectum contra perfectum in eadem ſpecie, fit habitus, non autem quæ diuiditur contra habitum,vt diuerſa ſpecies.12.q.49.2.ad 3.item q.88.4.ad 4.

10 Omne ſubiectum diſpoſitionis vel habitus,requirit tria. ſ. compoſitionem ſubiecti ex actu & potentia, indeterminationem ad multa, & concurſum plurium accidentium. 12.q.49.4.c.

11 Nulla diſpoſitio vel habitus ad operationes eſt principaliter in corpore,ſed tantum diſpoſitio ad formam,non autem habitus propriè.12.q.50.1.c.item 2.c.

12 Difficilè mobile diuerſificat habitum à diſpoſitione, non autem ab aliis ſpeciebus qualitatis.12.q.49.2.ad 3.

13 * Habitus vel diſpoſitio non eſt in Deo,nec in Angelis,nec in cœlis,nec in elementis.12.q.49.4.c.

14 Eiuſdem eſt diſponere ad finem, & ad finem perducere,vel per ſe, vel per ſuos ſubditos.12.q.49.4.c.

15 Diſpoſitio eorum quæ ſunt ad finem, attenditur ſecundum rationem finis.12.princip. item qõ.95. 3.c.item qõ.102.1.c.item 22.qu.33.2.6.c.

16 Omne quod eleuatur ad formam altiorem ſua natura, requirit diſpoſitionem ſupra naturam ſuam.1.q.12.5.c.

17 Quilibet artifex,etiam artifex diuinus, intendit operi ſuo inducere diſpoſitionem optimam reſpectu ſui finis,non autem optimam ſimpliciter.1.q.47.2.ad 1. item q. 91. 3.c.

18 Diſpoſitio patientis eſt in eodem ſubiecto cum forma ad quam diſponit,non autem diſpoſitio agentis.12.q.74.4. ad 3.

19 Forma non neceſſariò conſequitur diſpoſitionem,niſi per virtutẽ agentis,quod cauſat diſpoſitionem.12.q.112.3.ad 3.

20 Diſpoſitio ſequitur naturaliter formam & perfectionem, ad quam diſponit,licèt præcedat eam via generationis.3.q.7.13.ad 2.

21 Prima diſpoſitio materiæ eſt quantitas dimenſiua. 3. q.77.2.c.

22 Diſpoſitio materialis non eſt cauſa ſimpliciter, ſed ſecundum quid.22.q.27. 3.c.

23 Forma ſemper eſt in materia diſpoſita, non quidem reſpectu primi effectus formæ,ſcilicet eſſe actu,ſed reſpectu effectuum poſteriorum.1.q.76.6.ad 1.

24 Diſpoſitio eſt in eodem ſubiecto cum eo ad quod diponit propinquè.3.q.63.4.ad 1.

25 Diſpoſitio ſubiecti eſt prior naturaliter ſuſceptione formæ, ſed eſt poſterior actione agentis 12.q.113.8. ad 2.

26 Omnis diſpoſitio inordinata habet vnitatem ſpecificam à ſua cauſa;ſed vnitatem numeralem habet à ſuo ſubiecto. 12. q.82.2.2.c.

1 CONTENTIO in diſputatione importat quandam acrimoniam locutionis.22.q.38.1.c.

2 Diſputatio cum infideli intentione confutandi errores, vel cauſa exercitij, eſt laudabilis, ſed abſint rudes, niſi ab infidelibus tententur. 22.q.10.

22. q.10.7.0.

1 Diſſensio duplex, ſcilicet ad ſe, & ad alterum, & vtraque opponitur paci, ſed tantum ſecunda opponitur concordiæ. 22. q.29. 1. ad 3.

1 Distantia & propinquitas creaturæ ad Deum, eſt ſimilitudo, vel diſſimilitudo: non autem ſecundum locum. 1. q.81. ad 3.

2 Corruptibilia plus diſtant à Deo, quàm incorruptibilia, ideò debilius eſſe recipiunt. 1. q.65. 1. ad 1.

1 Distinctio duplex, ſ. formalis, id eſt, ſpecifica, & materialis, id eſt, numeralis. 1. q.30. 3. c. item q.47. 1. 2. c.

2 Diſtinctio numeralis eſt propter ſpecificam, quia ſpecifica eſt nobilior. 1. q.47. 2. c.

3 Diſtinctio formalis ſemper requirit inæqualitatem. 1. q.47. 2. c.

4 Omnia quæ dicuntur ſecundum ordinem ad aliquid, diſtinguuntur ſecundum diſtinctionem eorum ad quæ dicuntur. 12. qõ.54. 2. c.

5 Prima diſtinctio rerum à principio fuit ſolum à Deo, ad perfectionem vniuerſi. 1. q.47. 1. o. item 2. c. item q.65. 3. ad 2.

6 Diſtinctio potentiarum non eſt ſecundum materialem, ſed ſecundum formalem diſtinctionem obiectorum, quæ eſt ſecundum rationem. 1. q.59. 2. ad 2. item q.77. 3. ad 3. item q.80. 1. ad 2. item 22. q.17. 6. ad 1. item q.47. 5. c.

7 Ea quæ non conueniunt in vna potentia, vt differentiæ, generaliſſima, & materiæ, à ſeipſis diſtinguuntur. 1. q.85. 1. ad 2.

8 Omnis diſtinctio formalis eſt per aliquam oppoſitionem. 1. qõ. 36. 2. c.

9 In diuinis nulla eſt diſtinctio realis, niſi per oppoſitas relationes originis. 1. q.27. principio. Item q.28. 3. c. item q.29. 4. c. item qõ. 30. 2. c. item q.32. 3. c. ad 3. item q.36. 2. c. ad 1. item q.40. 2. 3. o. item q.93. 5. c.

10 Diſtinctio realis in perſonis diuinis, ſtat cum identitate eſſentiæ. 1. q. 39. 1. o.

11 Diſtinctio in diuinis perſonis non eſt per diuiſionẽ alicuius communis, quia eſſentia communis remanet indiuiſa, ſed oportet diſtinguentia conſtituere perſonas. 1. q.40. 2. 3. c.

12 Diſtinctio diuinarum perſonarum eſt minima ſecundum quantitatem, & eſt maxima ſecundum dignitatem & cauſalitatem. 1. q.40. 2. ad 3.

13 Proprietates in diuinis determinant & diſtinguunt perſonas, non autem eſſentiam. 1. q.40. 1. ad 2.

14 Perſonæ diuinæ conſtituuntur & diſtinguuntur per origines, ſed primò & principalius per relationes. 1. q.40. 2. c. fi.

15 Relatio vt relatio non conſtituit, nec diſtinguit perſonas diuinas, ſed vt diuina. 1. q.40. 2. o.

16 Remotis relationibus, perſonæ diuinæ non diſtinguerentur. 1. q.40. 3. o. item 3. q.3. 3. ad 3.

17 Relationes diuinæ diſtinguuntur ab inuicem realiter, re relatiua, non autem re abſoluta. 1. q.28. 3. o. item q.30. 1. c. item 2. c.

1 Diversitas. Item. In Deo nulla eſt diuerſitas. 1. q.31. 2. c. ad 1.

2 Diuerſitas ſpeciei ſumitur à formà. 12. q.23. 1. c. item q.54. 1. ad 1.

3 Materia ſecundum ſe, diuerſificat genus, ſed diſtinctio materiæ per quantitatem, diuerſificat tantum indiuidua. 1.q.50.4.c.item 12.q.23. 1.c. item q.54.1.ad 1.

4 Diuerſitas materiæ diuerſificans formam, diuerſificat ſpeciem. 22.q.154.1.ad 1.

1 DIVINATIO non dicitur ſi quis prænunciet ea quæ ex neceſſitate eueniunt, vel vt in pluribus, quæ humana ratione prænoſci poſſunt ex cauſis, neque etiam ſi quis futura aliqua contingentia, Deo reuelante cognoſcat, tūc enim non ipſe diuinat, id eſt, quod diuinum eſt facit, ſed magis quod diuinum eſt ſuſcipit. 22.q.95.1.c.fi.

2 Conſiderare huiuſmodi effectus contingentes in ſeipſis antequā fiant, non eſt alicuius diuini, ſed eſt Dei proprium, qui ſolus in ſua æternitate videt ea quæ futura ſunt quaſi præſentia. 22.q.95. 1.c.

3 Si quis huiuſmodi futura prænunciare, aut prænoſcere quocunque modo præſumpſerit, niſi Deo reuelante, manifeſtè vſurpat ſibi quod Dei eſt, & ex hoc aliqui diuini dicuntur. 22.q.95.1.c.

4 Diuini enim dicti ſunt, ſecundum Iſidorum, quaſi Deo pleni, diuinitate enim ſe plenos ſimulant, & aſtutia quadam fraudulentiæ, hominibus futura coniectant. 22.q.95.1.c.

5 Homo habet naturalem inclinationem ad cognoſcendum futura, ſecundum modum humanum, non autem ſecundum indebitum diuinationis modum. 22.q.95.1.ad 3.

6 Diuinatio non dicitur ab ordinata participatione alicuius diuini, ſed ab indebita vſurpatione eius quod Dei eſt. 22. q.95. 1.c.ad 1.

7 Si huiuſmodi diuinatio cauſetur ex reuelatione dæmonum, cum quibus pacta habentur, vel expreſſa, quia ad hoc inuocantur, vel tacita, quia huiuſmodi diuinatio extenditur ad id, ad quod ſe non poteſt extendere, erit diuinatio illicita & ſuperſtitioſa. 22, quæſt. 95 6. fin.

8 Diuinatio igitur eſt indebita vſurpatio prænunciandi futuros euentus. 22.q.95.1.c.

9 Diuinatio ſemper eſt peccatum, quia ſemper in malam partem accipitur, ſecundum Hieronymum. 22.q.95.1.c.fi.

10 Omnis diuinatio prouenit ex operatione dæmonum, ideo eſt ſpecies ſuperſtitionis. 22.q.95.2.c.item 3.c.princ.

11 Diuinatio eſt ſpecies curioſitatis, ratione finis, ſed quoad modum operis, eſt ſpecies ſuperſtitionis. 22.q. 95.2.ad 1.

12 Genus diuinationis triplex. ſ. necromantia, augurium, & ſortilegium, quorum quodlibet multas habet ſpecies. 22.q. 95.3.c.

13 Diuinatio facta per inuocationem dæmonum, per aſtra, ſomnia, auguria, vel ſortes, non eſt licita, ſed ſuperſtitioſa. 22.q.95.c. item qu. 96. 1.c.

14 Dæmones poſſunt diuinare verum tripliciter, ſcilicet ſubtilitate naturæ, reuelatione, & experientia. 1.q.64.1.ad 5.item 22.q.172.5.ad 1.item 6.c.

¶ Diuinum prædicatur de eſſentia, & de perſonis diuinis. 3.q.16. 3. ad 3.

1 DIVISIO duplex, ſcilicet ſecundum quantitatem, & ſecundum formam: prima eſt poſterior vno, ſecunda verò prior, ideo diffinit vnitatem. 1.q.30.3.c.

2 Conti

2 Continuum mathematice diuiditur in infinitum, ſecundum eandem proportionem, non autem ſecundum eandem quantitatem, ſed per minorem.1.q.48.4.ad 3.item 12.q.85.2.c.

3 Vnumquodque per ſe poteſt diuidi,ſecundum illud quod in eius ratione continetur,non autem per alia.12.q.95.4.c.

4 Res diuiditur per ſe per id ſolum quod conuenit ei ſecundum genus.12.q.18.7.c.

5 Partes diuiſionis vniuocæ,ſunt coæquæ ſecundum rationem generis,licèt altera earum ſit prior ſecundum rem,ſed in analogis,vna earum ſemper eſt prior re & ratione.12.q.61. 1.ad 1.

6 Omnis pluralitas ſequitur aliquam diuiſionem. 1.q.30.3.c.

7 Diuiſorum ex oppoſito aliqua ſunt ſimul ſecundum rem, & ſecundum rationem,vt ſpecies animalis,& coloris, aliqua ſimul ſecundum rationem, ſed vnum eſt prius ſecundum rem; vt ſpecies numeri, figuræ,& motus,aliqua quorum vnum eſt prius alio ſecundum rem & ſecundum rationem,vt ſubſtantia accidente.1.q.77.4.ad 1. item 12.q.29.2.ad 1.

1 DIVITIAE duplices.ſ.corporales, & ſpirituales, ſecundæ veræ,non autem primæ.22.q.126.1.ad 3.

2 Diuitiæ duplices.ſ.naturales,& artificiales,primæ appetuntur finitè,ſecundæ dum habentur appetuntur finitè,ſed dum non habentur, infinitè.12.q.2.1.c.ad 3.item 30.4.0.

3 Diuitiæ cauſant tria mala,quæ vitantur per paupertatem. ſ. ſolicitudinem,elationem,& amorem earum.22.q.188.7.c.

4 Diuitiæ non ſunt finis œconomicæ,ſed bene viuere.22.q.50.3.ad 1.

5 Diuitiæ inquantum proſunt ad virtutes, ſunt bonæ, ſed ſunt malæ inquantum impediunt,ſimiliter & paupertas. 22.q.126.1.ad 3.

6 Deus dat aliquibus abundantiam diuitiarum, vt meritum bonæ diſpenſationis acquirant.22.q.117.1.ad 1.item q. 126.1. ad 3.

7 Difficile eſt inter diuitias charitatem ſeruare, quia impediunt eā principaliter alliciendo animum,& diſtrahendo.22.q.186.3.ad 4.item q.188.7.c.

8 Diuitiæ ſunt viles, vanæ,& mutabiles,& ideo debent contemni.22.qō.126 1.ad 3.

9 Diuitiæ de conſilio abdicantur per perpetuam paupertatem,deliciæ carnis per perpetuam caſtitatem,& ſuperbia vitæ,per obedientiæ ſeruitutem.12.q.108.4.c.fi. item 22.q.186.6.0.

¶ Diuturnitas auget amorem amici præſentis, abſentis autem diminuit.22.q.49.2.ad 2.

1 DOCERE eſt actus vitæ actiuæ,quoad actum exteriorem,& interiorem,vt dirigit ad opus,ſed eſt actus contemplatiuæ,ſecundum actum interiorem abſolutè.22.q.181.3.0.

2 Docere dicitur dupliciter.ſ.principaliter infundendo lumen, & inſtrumentaliter dirigendo.Secundum conuenit angelis illuminando alios de reuelatis,& homini exterius adminiculando, proponendo exēpla, vel applicando principia concluſioni:primū autem ſoli Deo.1.q.107.1.0.item qu.117.1.0.item 22.q.173. 2.c.item 3.quæſt. 69. 5.ad 2.

3 Chriſtus conuenienter multa docuit in parabolis propter tria. ſ. tum quia connaturale eſt homini, per ſenſibilia deuenire in cognitionem intelligibilium, tum propter ſimplicitatem quorundam audientium, tum etiam vt indignis diuina myſteria occultarentur,

3.q.42.3.o.

4 Docere per modum exhortationis priuatè,conuenit mulieri,non autem publicè prædicare.22.q.177.2.o.item 3.q.55.1.ad 3.item q.57.4.ad 2.

5 Nullus poteſt ſeipſum propriè docere. 1.q.117.1.ad 4.

6 Docere habet duplicem materiam.ſ.ſcientiam,& diſcipulum,ideo conſtruitur cum duplici accuſatiuo.22.q.181.3.c.

7 Ad docendum alios in diuinis tria requiruntur,ſcilicet plenitudo cognitionis,vis probandi,& pronunciatio.12.q.111.4.c.

8 Prædicator docendo debet facere tria.ſ.inſtruere, delectare,& flectere. 22.q.177.2.c.

1 DOCILITAS eſt aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio,ſicut ſolertia à ſeipſo.22.q.48.c.item q.49.3.o.item 4.c.

2 Docilitas ſecundum aptitudinem, eſt à natura.Sed ad eius conſummationem plurimum valet ſtudium. ſ.ſolicitè,frequenter & reuerenter animum applicando documentis maiorum, non negligendo ea per ignauiam, nec contemnendo per ſuperbiam.22.q.49.3. ad 2.

1 DOCTOR primus & principalis doctrinæ ſpiritualis & fidei,fuit Chriſtus.3.q.7.7.c.

2 Chriſtus fuit veriſſimè doctor,& martyr,& virgo.22.q.152. 4.c.

3 Quia Catholicæ veritatis doctor non ſolum prouectos debet inſtruere, ſed ad eum pertinet etiam incipientes erudire:propoſitum noſtrum in hoc opere eſt,ea quæ ad Chriſtianā religionem pertinent,eo modo tradere,ſecundum quod congruit eruditioni incipientium.1.Prol.pr. item 22.q.189.1.ad 1.

4 Auctoritas ſacræ ſcripturæ,auctoritati cuiuſcunque doctoris præfertur. 1.q.1.8.ad 2.

1 DOCTRINA tripliciter eſt occulta.ſ.ex intentione docentis,propter inuidiam,vel turpitudinem rei:ſecundo quia paucis oſtenditur:tertio ex modo.ſ.figuraliter. Sed doctrina Chriſti fuit occulta tertio modo tantum.3.q.42.3.c.

2 In doctrina ſacra multa occultantur,maximè infidelibus, ne irrideantur.1.q.1.9.ad 3.fi.item 22.q. 40.3.c.

3 Chriſtus noluit ſcribere doctrinam ſuam,triplici ratione. ſ. propter dignitatem Chriſti,propter excellentiam doctrinæ,& propter ſpiritualitatem eius.3.q.42.4.o.

4 Diuina doctrina dicitur lac,triplici ratione.ſ. propter pulchritudinem, propter dulcedinem, & propter ſumendi facilitatem. 22.qu. 189.1. ad 2.

5 Doctrina oſtenditur eſſe vera,per hoc quod conſonat rationi. Et ſimiliter lex,12.q.98.1.c.

6 Homo adiuuatur & impeditur interius à doctrina dupliciter. ſ. propter virtutem & culpam doctorum,vel auditorum.22.q.177.1.ad 3.item q.189.1,ad 4.item 10.o.

7 Nomen doctrinæ & diſciplinæ ad inquiſitionem cognitionis pertinet. Nam doctrina eſt actio eius,qui aliquid cognoſcere facit.Diſciplina autem eſt receptio cognitionis ab aliquo. Et debet eſſe à facilioribus.22,.q.189.1,ad 4.

1 DOLOR eſt paſſio animæ in appetitu ſenſitiuo vel intellectiuo. 12.q. 35.1.o.item 3.q.84,8.9.o.item q.8.1.c.

2 Dolor interior,eſt ſimpliciter maior dolore exteriori. 12. qō. 35.7o. item

item q.37.1.ad 3.

3 Dolor magis fugitur,quàm ametur voluptas, quia minor eſt amor voluptatis,quàm amor conſeruationis ſui,cui correſpondet doloris fuga.12.q.29.3.ad 1. item q 35.6.b.item c.fi.item 22.q.123.11.c.item q.138.1.c.item q.142.3.ad 2.

4 Sicut dolor minuitur ex diuturnitate, ſic timor ex præmeditatione. 12.q.42.5.c.

5 Innocentia patientis minuit dolorem, quoad numerum,quia non dolet de tot.Sed auget intenſiuè per ſe,quia magis indignè.3.q.46. 6. ad 5.

6 Dolor & triſtitia ſunt tantum de contrariantibus voluntati. 1.qō.103.7.c.

7 Triſtitia eſt ſpecies doloris, conſequens interiorem apprehenſionem tantum.Sed dolor conſequitur ad omnem apprehenſionem. 12.qō.35.2.o.item 7.c. item 3. q.15.6.c.

8 Omnis dolor & triſtitia,ſecundum ſe ſunt mala. Sed præſuppoſita præſentia mali,ſunt bona.12.q.39.1.o.item q.59.3.o.item 3.4. 15.5.6.o.

9 Dolor & triſtitia poſſunt eſſe bona,honeſta,& vtilia, ratione fugæ mali. 12.q.39.2.3.c.item 3.qu.15.6.ad 2. item ad 3.item quæſt. 46.6. ad 2.

10 Impoſſibile eſt aliquam triſtitiam,vel dolorem, eſſe ſummum malum. 12.q.39.4.o.

11 Dolor & gaudium ſenſitiui nullo modo poſſunt eſſe ſimul,quia ſemper contrariatur,ſaltem ſecundum motum cordis, ſecundum dilationem & conſtrictionem.3.q.84.9.ad 2.

12 Ad dolorem requiruntur duo.ſ.coniunctio mali,& perceptio eius.12.q.35.1.7.c.item q.41.3.c.item 3.q.15.5.6.o.

13 Malum coniunctum, eſt magis cauſa doloris & triſtitiæ, quàm bonum amiſſum.12.q.36.1.o.

14 Malum coniunctum cauſat dolorem vt finis, ſed amor vt vnde principium primum,& aliquando concupiſcentia.Sed odium,vt principium ſecundum.12.q.36.2.o.item 4.c.

15 Appetitus vnitatis,non cuiuſlibet, ſed eius quæ eſt de perfectione naturæ,cauſat dolorem.12.q. 36.3.o.

16 Poteſtas maior,non tollens inclinationem,ſed repugnans ei,cauſat dolorem,inquantum infert malum.12.q.36. 4.o.

17 Paſſio Chriſti, ratione defectus humani cauſat in nobis dolorem & triſtitiam, ſed ratione benignitatis Dei cauſat lætitiam. 22.q.82.4. ad 1.

18 In Chriſto fuit verus dolor ſenſibilis.3.q.15 5.o.item q.46.6.c,

19 Dolor Chriſti in paſſione peruenit vſque ad rationem ſuperiorem. 3.q. 46.8.o.

20 Dolor Chriſti non impediebat delectationem fruitionis eius,nec econuerſo.3.q.15.5.ad 3.item 6.c.item 9.ad 3.item q.46.6.c.fi. item ad 2.item 8.o.

21 Dolor Chriſti interior & exterior fuit maximus. 3. q.46. 6. o. item q. 48.2.c.

22 Chriſtus doluit pro omnibus peccatis ſimul. 3.q.46.6.ad 4.

23 Chriſtus magis dolebat de miſeriis noſtris,quàm de paſſione ſua. 3. q. 46.6.ad 4.

24 Dolor Chriſti fuit maior dolore cuiuſcunque contriti.3.qō.46.6.ad 3. item ad 4.

25 Dolor Chriſti fuit maior dolore Adæ,ſi paſſus fuiſſet in innocentia. 3. q.46.6.ad 3.

26 Dolor & triſtitia nullo modo ſunt in Deo.1.q.20.1.ad 2.

27 Mater Chriſti peperit ſine dolore, & cum maxima iocunditate. 22. q. 164.2.ad 3.item 3.q.36.6.o.

28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt.12.qõ.59.3.ad 1.item 3.q.84. 8.c.

1 DOLVS propriè accipitur tantum in malo, ſed abuſiuè in bono. 22. q.55.4.ad 1.

2 Dolus principaliter eſt in verbis.22.q.55.4.ad 2.item 5.c.

3 Dolus fit tripliciter,ſ.corde,ore, & opere. Sed fraus propriè eſt tantum in factis.22.q.55.4.ad 2.item 5.c. item q.111.3.ad 2.item qõ.118.8. c.ad 2.

1 DOMINATIO ſignificat tria,ſc.libertatem rigidam,& inflexibilem gubernationem, & appetitum & participationem veri dominij. 1. q. 108.5.ad 2.

2 Dominationes præcipiunt,poteſtates ordinant, & principatus dirigunt. 1.q.108.5.ad 2.

1 DOMINICVS poteſt prædicari de qualibet re Chriſti, non autem de homine Chriſto.3.q.16.3.o.

1 DEVS eſt principium & finis, & eſt realiter Dominus omnium, quia creatura ſubiicitur ei realiter.1.q.13.7.ad 5.item 3.q.35.5.c.

2 Dominium conuenit Deo realiter ab æterno,quoad poteſtatem,non autem quoad relationem. Sed fundamentum relationis dominij eſt poteſtas.1.q.13.7.ad 1.item ad 6.item 8.ad 1.

3 Sola creatura rationalis habet dominium ſui actus. 12. qõ.1. 2. c. item q.6.2.ad 2.item q.15.2.c.

4 Homo eſt dominus ſuarum operationum, per intellectum & voluntatem. 12.q.1.1.c. item q.6.2.ad 2.item q.21.2.c. item q.109.2.ad 1. item 22.q.158.2.ad 3.

5 Sumus domini noſtrorum actuum, ſecundum quod poſſumus hoc vel illud eligere.Ideo non ſumus domini appetitus vltimi finis. 1. q. 82. 1.ad 3.

6 Homo in ſtatu innocentiæ habuiſſet dominium ſuper alia animalia imperando,& vtendo liberè,non autem ſuper Angelos.1.qõ.96.1.2.o.

7 Nec habuiſſet dominium ſeruile ſuper homines, ſed dominium liberorum.1.q.92.1. ad 2.item q.96.4.o. item 22.q.164. 2. c. ad 1.item q. 189.6.ad 2.

8 Dominium,& prælatio,introducta ſunt ex iure humano. 22.q.10.c.item q.32.2.c.

9 In ſimonia transfertur dominium, non autem in furto, nec in rapina, nec in vſuris.22.q.78.3.c.ad 3.

1 DOMVS non eſt vnum ſimpliciter,ſed aggregatione.Nec forma eius, quæ eſt compoſitio vel ordo,dat eſſe & ſpeciem toti, & cuilibet parti eius.1.q.76.8.c.

1 DONATVS hæreticus rebaptizans, eſt condemnatus in Concilio Toletano.3.q.66.8.c.

DONEC quandoque ſignificat tempus certum, quandoque verò tempus infinitum.3.q.28.3.ad 3.

1 DONVM eſt proprium nomen Spiritus ſancti.1.q.38.2.o.

2 Donum eſt nomen perſonale in diuinis.1.q.38.1.o.

3 In nomine doni importatur proprietas originis Spiritus ſancti,quæ eſt proceſſio.1.q.38.2.ad 2.

4 Donum importat diſtinctionem perſonalem, ſecundum quod eſt alicuius, ſecundum originem. Sed Spiritus ſanctus dat ſe ſecundum quod eſt ſuiipſius.1.q.38.1.ad 1.

5 Donum dicitur tripliciter, ſcilicet per identitatem, ſecundum originem,& ſecundum ſubiectionem.Primo modo conuenit eſſentiæ Dei, ſecundo perſonis,tertio creaturis tantum. 1. q.38.1. ad 1.item ad 2. item ad 3.

6 Spiritus ſanctus eſt ratio omnium donorum Dei, quorum principium eſt voluntas Dei.1.q.38.2.o.item q.43.5.ad 2.

7 Omnia dona ſub ratione doni, manifeſtant Spiritum ſanctum. Sed ſecundum ſpeciem doni,aliqua dona manifeſtant filium, vt ſapientia, & ſcientia. 1.q.43.5.ad 1.

8 Dona Spiritus ſancti ſunt tantum ſeptem, ſcilicet,ſapientia,intellectus, conſilium,fortitudo,ſcientia,pietas, & timor Domini. 12.q.68. 4. o. item 22.q.8.6.o.item q.45.2.ad 3.

9 Et numerantur partim ſecundum dignitatem eorum, & partim ſecundum materias.12.q.68.7.o.

10 Circa materias omnium virtutum oportet eſſe aliquod de ſeptem donis.12.q.68.4.7.c.item q.69.1.ad 3.

11 Septem dona perficiunt hominem, vt ſequatur motum Dei, virtutes autem perficiunt, vt ſequatur motum rationis. 12. q. 68.o. item q. 69.1.c.item 22.q.8.5.c.item q.19.9.c. item q.52.1.3.c. item q.121. 1.c.item q.139.1.c.item 3.q.7.5.ad 1.

12 Omnia ſeptem dona ſunt priora virtutibus intellectualibus & moralibus, ordine perfectionis & dignitatis, ſed econuerſo ordine generationis & diſpoſitionis.12.q.68.8.ad 2.

13 Et ſunt dona Spiritus ſancti, ſecundum quod charitate informantur. Ideo eis nullus male vtitur.12.q.68.8.ad 3.

14 Septem dona excellunt omnes virtutes morales & intellectuales, ſed excelluntur à virtutibus Theologicis.12.q.68.1.8.o. item q.69.1. ad 1.item 22.q.9.1.ad 3.item q.19.9.ad 4.item q.81.2.ad 1.

15 Omnia ſeptem dona præſupponunt tres virtutes Theologicas, ſicut quaſdam radices,ad quas pertinent, ſicut & earum deriuationes. 12. q.68.4.ad 3.item 8.c.ad 3.item 22.q6.19.9.ad 4. item q.139.2.ad 1.

16 Dona ſunt principia virtutum intellectualium, & moralium. 22. q.19. 9.ad 4.

17 Omnia ſeptem dona ſunt connexa,quia habens vnum,habet omnia, & charitatem,& econuerſo.12.q.68.5.o.item 22.q.19.9.c. item q.139. 1.ad 2.item 3.q.7.5.ad 2.

18 Dona ſunt in omnibus viribus hominis, in quibus ſunt virtutes. 12.q. 68.4.5.7.c.

19 Donorum tria ſunt in parte appetitiua, ſcilicet donum fortitudinis, pietatis,& timoris,reliqua verò in parte cognoſcitiua. 22.q.8.6.c.

20 Dona quorum vnum dirigit alterum,combinantur ſimul. 12.q.68.7.4.

21 Septem dona ſunt habitus in anima.12.q.68.3.o.

22 Septem dona ſunt neceſſaria ad finem ſupernaturalem, non autem ad finem naturalem.12.q.68. 2.o.item 3.ad 1.item ad 3.

23 Septem dona habent duplices actus, vnum in via, & alium in patria. 12.q.68.6.ad 2.

24 Omnia ſeptem dona in patria habebunt actus ſuos circa ea quæ pertinent

tinent ad vitam contemplatiuam, non autem circa ea quæ pertinent ad vitam actiuam. 12.q.68.6.ad 3.

25 Omnia ſeptem dona manent in beatis ſecundum eſſentiam, non circa idem, nec cum eodem actu. 12.q.68.6.o. item 22. q.8.7.o. item qõ. 139.1.ad 2. item 3.q.7.ad 3.

26 Dona Dei ſecundum diuerſas rationes emanant à bonitate, miſericordia, liberalitate, & iuſtitia. 1.q.21.3.c. item 22.q.31.1.ad 2. item ad 3.

27 Præcipuum omnium donorum Dei, fuit filius eius. 12.q.102.3.c.

28 Remiſſio peccatorum, eſt maius donum Dei, quam innocentia ex parte recipientis, ſed econuerſo ex parte dati. Ideo pœnitens magis tenetur ad gratiarum actiones, quàm innocens. 1.q.20.4.ad 4. item 22.q. 106.2.o. item 3.q.88.2.ad 3. item q.89.2.ad 3.

1 DORMIENS quandoque ſyllogizat, licet ſemper cum aliquo errore. 1. q.84.8.ad 2. item 22.q.154.5.ad 2.

2 * Interdum ſimilitudinibus rerum inhæremus, ſicut rebus ipſis, vt patet in dormientibus. 1.q.55.5.ad 3. fi. item 22.q.154.5.c.

1 DOTES animæ ſunt tres, ſc. viſio, fruitio, & comprehenſio. Et dotes corporis ſunt quatuor, ſcilicet ſubtilitas, agilitas, claritas, & impaſſibilitas. 1.q.12.7.ad 1. item 3.q.45.1.ad 3.

2 Dotes corporis procedunt ex virtute animæ glorificatæ, ſecundum quod anima cauſat quatuor in corpore, ſc. eſſe ſubſtantiale, vires, formas ſecundarias, ſc. accidentales, & motum expeditum. 3. qõ. 28. 2.ad 3. item q.45.2.c.

3 Chriſtus ante reſurrectionem non habuit dotes corporis ſecundum habitum, ſed tantùm actus ſupernaturaliter, contra Vgonem de ſancto Victore. 3.q.28.2.ad 3. item q.45.1.ad 3. item 2.o. item q.81.3.c.

4 Aliquibus donis, quæ à Theologis dotes appellantur, ornabuntur beati in paradiſo. Suppl.q.95.1.o.

5 Beatitudo & dos realiter inter ſe differunt. Suppl.q.95.2.c.

6 Si Chriſto aliquo modo competat habere dotes, non ita propriè ſicut aliis ſanctis competit, cum tamen ea quæ dotes vocantur, excellentiſſimè ei conueniant. Suppl.q.95.3.c.

7 Dotes propriè non competunt Angelis, ſicut & hominibus, ſed metaphoricè. Suppl.q.95.4.o.

8 Conuenienter tres aſſignatæ ſunt animæ dotes, ſc. viſio quæ fidei, comprehenſio quæ ſpei, fruitio quæ charitati reſpondet. Suppl.q.95.5.c.

1 DVBITATIO dicitur dupliciter, ſcilicet, motus rationis ſupra vtranque partem conditionis, cum formidine determinandi alteram partem eius, & formido affectus ad aliquod terribile ſuſtinendum. Prima non fuit in Chriſto, ſed ſecunda, non ſecundum rationem, ſed ſecundum ſenſualitatem. 3. quæſtione 18. 4.ad 1. item ad 2.

2 Dubitatio non poteſt eſſe in Deo, nec in Angelis. 3.q.18.4.ad 1.

3 Dubitatio duplex, ſc. infidelitatis, & admirationis. Secunda fuit in matre Chriſti, non autem prima. 3.q.27.4.ad 2. item q.30.4.ad 2.

4 Dubia de perſonis debent in meliorem partem interpretari, determinando, de rebus autem in partem veriorem, ſupponendo. 22. q.60. 4. o.

¶ Duellum eſt illicitum. Et magis conuenit ei ratio ſortium, quàm iudicio cum ferro candenti. * Iudicia tamen huiuſmodi ſunt prohibita, quia ſunt de occultis, quæ diuino iudicio reſeruantur. 22.

 q.95.

q.95.8.ad 3.
Deus quandoque abſcondit dulcedinem ſuam à bonis, vt eam ardentiùs quærant.12.q.112.5.c.

1 DVLIA eſt honor & ſeruitus debita creaturæ, ſed latria eſt honor & ſeruitus debita ſoli Deo, ideo differunt ſpecie.22.q.103.3.0.

2 Dulia ſumitur dupliciter, ſcilicet communiter, vt exhibet reuerentiam omni homini, ratione cuiuſcunque excellentiæ, vel propriæ, ſcilicet, tantum, vt reuerentiam exhibent ſerui domino. Prima habet diuerſas ſpecies ſecundum diuerſitatem excellētiæ, vt pietatem, obſeruantiam, & huiuſmodi: non autem ſecunda, ſed eſt ſpecies obſeruantiæ, quæ eſt ad omnes dignitate excellentes.22.q.103.3.c.item 4.0.

1 DVO dicitur, quaſi habens dualitatem non in alio, ſed in ſeipſo, de quo prædicatur duo.3.q.17.1.ad 6.

2 Duo aliquando pro vno accipiuntur. 1.q.70.1.c.

3 Vnum aliquando habet vim duorum.1.q.39.2.c.ad 4.

1 DVPLICITAS cordis, eſt aliud oſtendere, & aliud intendere. 22.qō.109.2.ad 4.item q.111.3.ad 2.

2 Duplicitas vt eſt vertibilitas animi ad diuerſa, eſt aliquid conſequens ad luxuriam, ſicut & inconſtantia.22.q.53.6.ad 2.

1 DVRATIO durationis videtur attendi ſecundum operationem, magis quàm ſecundum eſſe, ſicut & tempus eſt numerus motus. 1. q. 10.1.ad 2.fi.

2 Duratio pœnæ reſpondet culpæ ex parte maculæ, & non ex parte actus. 12.q.87.4.ad 3.

3 Duratio pœnæ non reſpondet durationi culpæ, nec in iudicio diuino, nec humano.12.q.87.3.ad 1.

4 Duratio, Dei æternitas, & eſſentia eius, ſunt eadem res.1.q.10.2.0.

1 DVRITIES eſt in ſacramento Euchariſtiæ, ſine materia. 3.q.77.7.ad 2.

E

1 EADEM eidem, ſunt eadem inter ſe, tunc ſolum, quando in tertio ſunt eadem re & ratione. 1.q.28.3.ad 1.

1 EBRIETAS dicitur dupliciter, ſcilicet defectus rationis ex nimio potu vini, & actus cauſans eum. Secunda eſt peccatum, non autem prima. 22.q.150.1.0.

2 Ebrietas neſcientis potentiam vini, non eſt peccatum, ſcientis autem, ſed non credentis inebriari, eſt peccatum veniale. Aliter verò eſt peccatum mortale.12.q.88.5.ad 1.item 22.q.150.1.2.0.

3 Dans vinum proximo ad ebrietatem, ſcienter peccat.22.q.150.1.ad 2.

4 Ebrietas eſt ſpecies gulæ, diuiſa contra commeſſationes. 22. qō.150. 1.c.

5 Ebrietas non eſt grauiſſimum peccatorum.22.q.150.3.0.

6 Ebrietas voluntaria in ſua cauſa, non excuſatur totaliter à peccato, nec totaliter excuſat ſequens peccatum.12.q.77.7.c.ad 3.

7 * Ebrietas ſine peccato, tollit totam culpam actus ſequentis, ſicut fortè accidit de Loth, & Noë.22.q.150.4.c.

8 Loth culpandus eſt, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit.22.q.150.4.c.fi.

9 Ebrietas cum peccato, diminuit culpam actus ſequentis, inquantum diminuit voluntarium. 12. qō. 76. 4. ad 2. item ad 4. item 22.qō. 150. 4.0.

10 Vitium

10 Vitium contrarium ebrietati, eſt peccatum, ſcilicet, abſtinere à vino, in magnum grauamen naturæ ſcienter. Et caret nomine. 22. q. 150. 1. ad 3.

11 * Ebrius homicida meretur duplices maledictiones, propter duplex peccatum. Vel ſecundum legem Pithaci, * qui id ſua lege ſanciuit, non reſpiciendo ebrioſi veniam, ſed vtilitatem, contra quam ebrius peccat. 12. q. 76. 4. ad 4. item 22. q. 150. 4. ad 1.

1 ECCLESIA dicitur dupliciter, ſcilicet militans, & triumphans. 3. qõ. 68. 9. 0.

2 Corpus Eccleſiæ myſticum conſiſtit ex hominibus, & Angelis, ex viatoribus & beatis. 3. q. 8. 4. c. ad 2.

3 Vna eſt Eccleſia omnium fidelium, noui, & veteris Teſtamenti. Nec ſynagoga fuit concubina, ſed vera ſponſa, & vxor Chriſti. 3. qõ. 8. 3. ad 3.

4 Decor Eccleſiæ principaliter conſiſtit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, inquantum ab interiori decore progrediuntur, vel ipſum conſeruant. 12. q. 101. 2. c. ad 3.

5 Eccleſia poteſt condere legem in pertinentibus ad cultum Dei, & ad ſubiectionem infidelium, & rerum ſuarum. 22. q. 10. 10. c. item q. 66. 8. ad 2.

6 Solus Chriſtus fundauit Eccleſiam, cuius miniſterium commiſit Petro & ſucceſſoribus eius, in ædificationem, & non in deſtructionem. 22. q. 88. 12. ad 2.

7 Nullus prohibetur ingredi Eccleſiam, & audire verbum Dei vſque ad miſſam catechumenorum. 3. q. 83. 4. ad 4.

8 In caſu neceſſitatis licet vendere, aut emere terram, vbi quondam fuit Eccleſia. 22. q. 100. 4. ad 1. item ad 2. item ad 3.

1 ECCLESIASTICVS liber pertinet ad legem veterem. 22. qõ. 16. 1. art. 5.

2 Eccleſiaſticus liber non computatur inter canonicas Scripturas apud Hebræos. 1. q. 89. 8. ad 2.

3 ¶ Eclipſis apparens in paſſione Chriſti, fuit quintupliciter miraculoſa, ſcilicet primò, quia ſecundum Dionyſ. & Aſtrologos naturalis eclipſis ſolis, per interpoſitionem lunæ, nũquam accidit, niſi tempore coniunctionis ſolis & lunæ, quæ tunc non fuit. Secundò, quia cum circa horam ſextam luna fuiſſet ſimul cum ſole in medio cœli, in veſperis apparuit in ſuo loco, id eſt, in oriente oppoſita ſoli. Tertiò, quia tunc luna iam pertranſiuerat ſolem, & diſtabat quaſi per medietatem circuli, in oppoſitione exiſtens. Quartò, quia tunc luna miraculoſè ab oriente verſus occidentem rediens, non pertranſiuit ſolem, vt eſſet eo occidentalior, ſed poſtquam peruenit ad terminum ſolis, reuerſa eſt verſus orientem. Quintò, quia ſecundùm Chryſoſtomum, tribus horis tunc tenebræ remanſerunt, cùm eclipſis ſolis in momento pertranſeat. 3. q. 44. 2. ad 2.

¶ Educi de potentia, eſt fieri in actu, quod prius erat in potentia: & dependet à materia, & fit per agens naturale. 1. q. 90. 2. ad 2.

1 QVILIBET effectus Dei, eſt æqualiter à tota Trinitate. 1. q. 32. 1. c. item 3. q. 23. 2. c.

2 Omnis effectus repræſentat aliqualiter cauſam ſuam. 1. q. 45. 7. c.

3 Nullus effectus eſt de ſpecie ſuæ cauſæ. 22. q. 110. 1. c. fi. item ad 3.

4 Omne ſignum corporale, eſt effectus ſignati, vel procedit ab eadem cauſa. 22. q. 95. 5. c.

5 Effectus poſitiuus prior eſt effectu priuatiuo, ordine formæ,ſed ordine materiæ eſt econuerſo. 3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.

6 Impoſſibile eſt quod illud quod eſt per accidens, ſit effectus per ſe alicuius virtutis cæleſtis,vel alterius agentis naturalis.1.q.116.1.c. item 22.q.65.5.c.

1 AEGRITVDO non eſt pura priuatio. Sed dicit humores inordinatè diſpoſitos.12.q.82.1.ad 1.

2 Aegritudo non eſt æqualiter in omnibus, ſicut nec cauſa eius. 12. q. 82.4.ad 2.

1 ELECTIO pertinet determinatè ad vnam potentiam,ſc.ad voluntatem.1.q.83.3.c.

2 Electionem rectam agit ſola virtus, quæ eſt in parte appetitiua. 12. q. 58.1.ad 2.item 4.c.

3 Electio ſequitur inquiſitionẽ,in hominibus tantum. 1.q.22.1.ad 1.item q.59.3.ad 1.item q.6.2.ad 1.item 3.q.18.4.ad 2.item q.34.2.ad 1.

4 Electio eſt tantum de poſſibili.12. q.13.5.o.

5 Electio non eſt de vltimo fine,ſed tantum de iis,quæ ſunt ad finem.1.q. 82.1.ad 3.item 12.q.13.3.o.item 4.6.c.item 22.q.24. 1. ad 3.item q. 33.1.ad 2.item q.47.1.1.ad 2. item 3.q.18.4.c.

6 Electio eſt tantum de actibus humanis, vel de alia re cum actu humano.12.q.13.4.o.item 5.c.

7 Ad bonam electionem requiruntur duo, ſ.intentio debiti finis per virtutes morales, & recta præacceptio eorum quæ ſunt ad finem per prudentiam. 12.q.56.4.ad 4.item q.57.5.c.item q.58.4.c. item 22.q. 47.1.ad 2.item q.54.2.c.

8 Intentio & electio differunt, quia prima eſt reſpectu finis,ſecunda verò eſt eorum quæ ſunt ad finem.12.q.13.4.c.

9 Iudicium liberi arbitrij,eſt actus electionis.1.q.83.3.ad 2.

10 Homo nihil eligit de neceſſitate,ſed liberè.1.q.115.4.c. item 12.q.13. 6.c.item 22.q.104.1.c.

11 Homo eſt liberi arbitrij in eligendo,non autem in proſequendo reſpectu omnium.1.q.83.1.ad 4.

12 Electio cõuenit Chriſto.3.q.11.3.ad 1.item q.18.4.o.item q.34.2.ad 2.

13 Electio conuenit Deo,reſpectu creaturarum,non autem reſpectu ſui.3. q.18.4.ad 1.item ad 2.

14 Electio Dei eſt etiam non entium,non autem noſtra.1.q.23.4.ad 2.

15 Quos Deus ad aliquid eligit,ita præparat & diſponit, vt idonei ſint ad illud.3.q.27.4.c.

16 Dilectio Dei eſt prior electione, ſed in creaturis eſt econuerſo. 1.q.23. 4.c.ad 2.

17 Omnes prædeſtinati ſunt electi à Deo, & dilecti. 1.q.23.4. o. item q. 24.1.c.

18 Electio Dei præcedit prædeſtinationẽ,quia prædeſtinatio Dei eſt actus voluntatis abſolutæ,conſequens ordinem electionis.1.qõ.23.4.c.ad 2.

19 Electio ad prælationem ſufficit quod nihil inueniat in ſe, per quod ei fiat illicitum illud officium. 22.q.185.3.c.

20 In foro contentioſo ſufficit quod electus ſit bonus. Sed in foro cõſcientiæ requiritur quod ſit optimus,vel ſimpliciter,vel ad regimen.22.q. 63.2.c.ad 3.item q.185.3.o.

21 Electus de gremio Eccleſiæ, vt in pluribus conſueuit eſſe vtilior ad bonum commune,quia magis diligit Eccleſiam, in qua nutritus eſt. 22. q.63.2.ad 4.

22 Præ

22 Prælatus non eligitur, quaſi in hæreditatem, ſed vt diſpenſator. Ideò non oportet eligi propinquiorem. 22. q.63. 1.c. 2.ad 1.

1 IN omni miſto, oportet aliquod elementum prædominari. 22. q. 49. 6.ad 1. item q.179. 2.ad 2.

2 Elementa ſubtiliora prædominantur in miſto, ſecundùm virtutem, ſed groſſiora ſecundùm quantitatem.1. qõ.71.ad 2.item qõ.91. 1. c.ad 3.

3 Formæ elementorum ſunt in miſto virtute, non autem actu.1. q.76. 4. ad 4.

4 Primæ quatuor qualitates non ſunt habitus elementorum. 12. qõ. 49.4.c.

5 Diuerſæ opiniones de creatione & diſtinctione elementorum. 1. q. 66. 1. o.

6 Elementum in diffinitione ſacramenti ponitur pro quocunque ſenſibili.3. q.84.1.ad 1.

1 ELEEMOSYNA eſt opus, in quo datur aliquid indigenti, ex compaſſione,propter Deum.22.q.32.1.c.

2 Omne obſequium impenſum proximo propter Deum, eſt eleemoſyna. 22.q.32.2.o.

3 Eleemoſyna eſt propriè actus miſericordiæ. Sed eſt actus charitatis ex conſequenti, & mediatè, latria verò imperatiuè. 22.q.32.1.o. item 9. ad 3.

4 Eleemoſyna eſt actus liberalitatis, inquantum aufert impedimentum eius,ſcilicet ſuperfluum amorem diuitiarum.22. q.32. 1.ad 4.

5 Dare eleemoſynam de ſuperfluo,vel in extrema neceſſitate, eſt de præcepto,in aliis verò eſt tantum de conſilio.22. q.32. 5.6.o.item q.66. 7.c.item q.71.1.c.item q.87. 1.ad 4. item q 118. 4.ad 2. item q.185. 7. ad 1.

6 Eleemoſyna quæ eſt de conſilio, eſt pars ſatisfactionis, non autem illa quæ eſt de præcepto, ſed eſt præambulum eius.22. q.32. 1.ad 2.

7 Eleemoſyna non eſt facienda de neceſſariis ſibi, & familiæ,& ſtatui,niſi velit mutare ſtatum, vel neceſſitas aliqua præponderet, ſ. extrema alicuius perſonæ, vel Eccleſiæ, vel Reipublicæ. 22. q. 32. 6. o. item q.117. 1. ad 2.

8 Non eſt expectanda extrema neceſſitas in danda eleemoſyna.Nec oportet prætendere futuram præter probabile. 22. q.32. 5.ad 3.

9 * Eleemoſynæ non ſunt recipiendæ à peccatoribus. 22. q. 154. 4. c. princip.

10 Ille qui dat eleemoſynam,quando dat vt foueatur in peccatis,vel quando dat vt aliquem indueat ad hæreſim, mortaliter peccat, propter intentionem corruptam. Et talis eleemoſyna non eſt recipienda. 12. q.19.7.ad 2. item ad 3.item 22, q.154.4. c.princ.

11 Quilibet tenetur dare eleemoſynam, quicquid habet per ſimoniam. 22.q.32.7.c.ad 2.item q.62.5.ad 2.item q.110. 6.ad 1.

12 Quilibet etiam non habens dominium rei, poteſt facere eleemoſynam cuicunque exiſtenti in extrema neceſſitate.22.q.32.7.ad 3. item 8.1. item ad 2.

13 Filijfamilias, & ſerui non poſſunt dare eleemoſynas ſine conſenſu dominorum, niſi de paruis, vel ſuis.12. q.32. 8.ad 3.

14 Lucia poterat de conſenſu ſolius matris dare eleemoſynas.22. q.32, 8.ad 3.

15 Vxori non licet dare eleemoſynas, niſi communes, & modicas ſine conſenſu viri, vel niſi moderatas, viro ignorante & non prohibente, vel

te,vel niſi habeat aliqua præter dotem , vel niſi lucretur. 22. q.32. 8. ad 2.

16 Religioſis non licet dare eleemoſynas ſine licentia, niſi de modicis, ſub ratihabitione. 22.q.32.8. c.ad 1.

17 Quilibet poteſt ſibi facere eleemoſynas, non quidem dando ſibi aliquid, ſed exercendo in ſe actum corporalem, vel ſpiritualem. 22. q.30.1. ad 2.item q.32.9.ad 3. item q.106. 3.ad 1.

18 Eleemoſyna cæteris paribus , debet dari magis indigentibus , melioribus, propinquioribus, benefactoribus, & dantibus ſpiritualia. 22. q.32. 3.ad 1.item 9.c. item q.71. 1.c. item q.81. 6.ad 2.

19 Efficacia eleemoſynæ penſatur principaliter ex affectu ex parte dantis, reſpectu præmij eſſentialis , ſed reſpectu præmij accidentalis, & ex parte recipientis , magis penſatur ex magnitudine dati , niſi affectus eius multum excedat. 22. q.32. 9.ad 2.

20 Nullus moriens in peccato mortali poteſt liberari ab inferno per eleemoſynas ſuas, vel aliorum. 22.q.154. 2.ad 5.

21 Eleemoſyna dupliciter liberat viuos à peccato mortali, ſ. præſeruando & diſponendo ad gratiam , ſicut etiam alia bona. 22. q.154.2.ad 5.

22 Eleemoſynæ corporales , ſecundum ſuam ſubſtantiam , habent effectus tantum corporales, ſed ratione cauſæ.ſ.charitatis,& orationis, habent effectus ſpirituales. 22. q.32.4.c.

23 Eleemoſynæ ſpirituales ſunt ſimpliciter meliores , quàm corporales. ſ. ratione dati, finis, & actus, ſed reſpectu alicuius eſt econuerſo. 22. q. 32.3.c. item q.33.1.c. item q.188. 4.c.

24 * Recompenſatio temporalis non intenta , non minuit meritum , vel laudem eleemoſynæ , nec aliorum actuum , ſicut nec humana gloria non intenta , * ſed intenta minuit, quia qui vult dare eleemoſynam propter inanem gloriam conſequendam , vult id quod de ſe eſt bonum ſub ratione mali. 12. q.19.7. ad 2. item ad 3.

25 Eleemoſynæ corporales ſufficienter numerantur ſeptem , & ſpirituales ſeptem. 22.q.32.2.c.

26 Eleemoſyna debet fieri abundanter , ſecundum facultatem dantis , ſed multis indigentibus, ne quis ſuperfluè habeat. 22. q.32.10.c. item q. 117. 1.ad 2.

27 Embrio prius viuit anima vegetatiua, ſecundo ſenſitiua,& vltimo intellectiua, quia generatio eius multiplex eſt, & diſcontinua. 1. q.67. 4. c.fi.item q.76. 3.ad 3. item q.77. 7.c. item q.85. 3.ad 1. item q.118. 2.ad 2. item 22.q.64.1.c.item 3.q.31. 2.ad 3.

EMERERE regnum cœlorum dicitur impropriè, id eſt, mereri , qui dat quod habet. 22.q.100.1.ad 3.

1 ENERGVMENVS dicitur, quaſi intus laborans. 3.q.71.2.ad 1.item ad 3.

2 Omnis baptizandus eſt energumenus, ideò debet exorcizari. 3. q.71. 2. ad 1.item ad 3.

3 Adam videbat Deum in ænigmate , id eſt, obſcurè , ſ. per effectus, non autem propter occupationem ſenſibilium cauſatam ex peccato, ſicut nos. 3. q.94. 1.ad 3.

1 ENS dicitur dupliciter, ſ. quod ſignificat eſſentiam rerum, & diuiditur in decem prædicamenta , ſecundò quod ſignificat conceptionem quam facit anima. 1. q.3.4.ad 2. item q.48. 2.ad 2.

2 Diuiſio entis quadruplex. ſ. per ſe, & per accidens, rei & rationis, in de-

cem

cem prædicamenta,& per actum & potentiam.3.q.10. 3.c.
3 Ens dicitur dupliciter.ſ. ens ſimpliciter, id eſt, ſubſtantia, & ens ſecundum quid,id eſt,accidens.3.q.11.5.ad 3.
4 Omne ens rationis,eſt relatio,vel negatio.1.q.28.1 c.
5 * Priuationes, negationes, & non entia, ſunt entia rationis tantum. 1. q.16.3.ad 2. item quæſt.48. 1.ad 2. item 12. quæſt.8. 1. ad 3. item q. 26.1.c.
6 Ens includitur in quolibet apprehenſo.12.q.94.2.c.
7 Quod fit per accidens, non eſt ens propriè, neque vnum.22. quæſt.95. 5. c.
8 Ens non eſt genus,quia non habet differentias.1. quæſt.3. 5. c. ad 1.
9 Omnia vniuoca reducuntur ad vnum principium, non quidem vniuocum,ſed analogum,ſcilicet ad ens.1.q.13.5.ad 1.
10 Ens prædicatur analogicè de ſubſtantia & accidente. 1. q.13. 10. ad 4. item 22.q.120. 2.c.
11 * Ens participaliter,& adiectiuè, prædicatur pluraliter de tribus perſonis diuinis,ſubſtantiuè verò,ſingulariter tantum.1.quæſt.39.3.ad 3.
1 ENVNCIABILE de præſenti, præterito, & futuro, non eſt idem.1.q.14. 15. ad 3.
1 ENVNCIATIO fit à nobis tantum propter cognitionem habendam. 1. q.14.14.c.item 22.q.1.2.ad 2.
2 * Omnis enunciatio affirmatiua in materia naturali,eſt vera, & negatiua falſa. Sed in materia remota,eſt econuerſo. In contingenti autem, quælibet vniuerſalis eſt falſa,& particularis,vel indefinita eſt vera. 1. q.51.1.c.
1 EPICYCLI, & eccentrici circuli, probantur in aſtrologia rationabiliter, non autem demonſtratiuè.1. q.32.1.ad 2.
1 EPYICHIA, id eſt, bona animoſitas, eſt idem quod ſecuritas. Ideò eſt pars potentialis fortitudinis. 22. q.128. 1.ad 6.
2 Epyichia eſt virtus ſpecialis, & pars potentialis iuſtitiæ.22. q.80. ad 5. item q.120.0. item q.128. 1.ad 6.
3 Epyichia eſt pars ſubiectiua iuſtitiæ communiter dictæ, quæ per prius prædicatur de ea, quàm de iuſtitia legali, quæ dirigitur ſecundum epyichiam, quæ eſt ſuperior regula humanorum actuum.22. q.120.2. c.ad 1.
4 Epyichia eſt potior pars legalis iuſtitiæ,obtemperantis legi, quoad verba, & quoad intentionem legiſlatoris. Sed diuiditur contra eam, vt attendit tantum verba.22. q.120. 2.ad 2.
5 Epyichia ſeruat intentionem legis in his, ad quæ forma legis ſe non extendit.22.q.120.1.0.
6 Epyiches non deſerit iuſtum ſimpliciter, ſed iuſtum lege determinatum. Nec opponitur ſeueritati, quæ ſequitur veritatem legis, in quibus oportet, quia in quibus non oportet, eſt vitioſum. 22. q.120. 1. ad 1.
1 EPISCOPATVS nomen operis eſt, & non honoris. 22. quæſt. 185. 1. ad 1.
2 Intelligendum eſt in nomine Epiſcopatus,bonum opus.i.actio plebi vtilis.22. q.185.1.2.0.
3 Ex hoc quod Apoſtolus dicit, qui epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat, ſumpſerunt aliqui occaſionem ambitionis epiſcopatus & prælationis.Sed non rectè intelligunt quod hic dicitur. Apoſtolus voluit hic oſtendere, quid pertinet ad epiſcopatum. Epiſcopus eſt no-

men Græcum. Scopos enim idem eſt quod intendens, & epi, id eſt, ſupra, quaſi ſuperintendens: duo ergo conſideranda ſunt in Epiſcopo, ſcilicet, gradus ſuperior, & actio plebi vtilis. 22. quæſt. 185. 1. ad 1.
4 Aliqui prouciunt fortè oculum ad ea quæ circunſtant epiſcopatum. ſ. quòd qui præeſt, honoratur, & habet poteſtatem: & qui propter iſta deſiderat epiſcopatum, neſcit quid ſit epiſcopus ſiue epiſcopatus: & ideo dicit Apoſtolus quid ſit epiſcopus, & quid deſiderat qui epiſcopatum deſiderat, quia bonum opus deſiderat, non dicit, bonum deſiderium habet, ſed bonum opus deſiderat, ſ. vtilitatem plebis. 22. q. 185. 1. ad 1.
1 Episcopi & presbyteri olim non differebant ſecundum nomina. 22. q. 184. 6. ad 1.
2 Solus epiſcopus propriè eſt prælatus Eccleſiæ, & quaſi ſponſus eius, accipit annulum: & ſolus habet plenam poteſtatem, & iuriſdictionem. 22. q. 108. 4. ad 2.
3 Solus epiſcopus poteſt diſpenſare illa ſacramenta, quæ ponunt ſuſcipientem in aliquo gradu perfectionis ſuper alios. 3. quæſtione 82. 3. ad 3.
4 Epiſcopi ſunt ſucceſſores Apoſtolorum. 22. q. 184. 6. ad 1. item q. 185. 5. b. item 3. q. 67. 2. ad 1. item 72. 11. c.
5 Epiſcopus dicit, pax vobis, quia magis repræſentat Chriſtum dicentem ſic, quàm ſimplex ſacerdos dicens: Dominus vobiſcum. 3. q. 83. 5. ad 6.
6 Sicut diaconus participat illuminationem, & virtutem ſacerdotis: ſic & ſacerdos perfectiuam diſpenſationem epiſcopi. 3. quæſt. 82. 3. ad 3.
7 Epiſcopatus eſt ordo ſupra ſacerdotium, reſpectu myſtici corporis Chriſti: non autem reſpectu veri. 22. q. 184. 6. ad 1. item 3. q. 67. 2. ad 3. item q. 82. 1. ad 4.
8 Epiſcopus poteſt iudicare eos ſolum, qui ſunt de ſua diœceſi. 22. q. 60. 2. c. item 6. o. item q. 67. 1. b.
9 Epiſcopus in cuius diœceſi aliquis delinquit in re non exempta, fit ei ſuperior, ratione delicti, etiam ſi ſit exemptus: niſi fortè delinquat in re aliqua exempta, putà in adminiſtratione bonorum alicuius monaſterij exempti: ſed ſi aliquis exemptus committat furtum, vel homicidium, vel aliquid huiuſmodi, poteſt per ordinarium condemnari. 22. q. 67. 1. ad 3.
10 Epiſcopus tenetur ingredi religionem, quam vouit. 22. quæſt. 189. 3. ad 1.
11 Monachus epiſcopus tenetur ad obſeruantias regulares, ſcilicet ad continentiam, paupertatem, habitum, & alia, niſi impediant officium eius, vt ſilentium, ſolitudo, abſtinentia, & vigiliæ graues, in quibus poteſt ipſe ſecum diſpenſare, ſicut & prælati in religione. 22. q. 88. 11. ad 4. item q. 185. 8. o. item 188. 8. ad 3.
12 Epiſcopi tenentur exponere omnia ſua pro honore Dei, & ſalute gregis ſui, cum opus fuerit. 22. q. 184. 7. ad 1.
13 Epiſcopo non licet religionem ingredi, niſi propter impedimentum ſalutis, ex parte ſui, vel aliorum, de licentia Papæ. 22. q. 184. 6. c. ſi. item q. 185. 4. o. item q. 189. 7. c.
14 Monachus epiſcopus non poteſt eſſe hæres, niſi pro Eccleſia ſua, nec poteſt teſtamentum condere, nec aliquid diſponere poſt mortem, niſi de licentia Papæ. 22. q. 88. 11. ad 4. item q. 185. 8. ad 3.

15 Epiſcopus

15 Epiſcopus depoſitus, intrans religioñem, poteſt reuocari ad epiſcopatum, niſi ſit detruſus ibi ad pœnitentiam, pro culpa eius. 22. q. 185. 4. ad 2.

16 Epiſcopo non licet deſerere corporaliter gregem ſuum propter perſecutionem: niſi poſſit ei ſufficienter per alium prouidere. 22. q. 185. 5. o.

17 Epiſcopo licet habere proprium, & illud hæredibus teſtari. 22. q. 185. 6. 7. o. item q. 186. 3 ad 5.

1 ÆQVALITAS duplex. ſ. quantitatis, & proportionis: prima requiritur in iuſtitia commutatiua, ſecunda in diſtributiua & in merito, reſpectu præmij. 12. q. 114. 3. o.

2 Æqualitas duplex. ſ. æquiparantiæ, & proportionis. 1. q. 63. 3. c. item 22. q. 163. 2. c.

3 Æqualitas & quantitas duplex, ſcilicet, molis, & virtutis. 1. q. 42. 1. ad 1. item ad 2.

4 Omnis æqualitas virtutis includit ſimilitudinem, non autem econuerſo. 1. q. 42. 1. ad 2.

5 Angelus & homo appetierunt æqualitatem Dei ſecundum ſimilitudinem imitationis: non autem ſecundum æquiparantiam naturæ. 1. quæſt. 61. 4. ad 3. item q. 63. 3. o. item quæſt. 68. 4. c. fi. item 22. quæſt. 163. 2. o.

6 In diuinis eſt æqualitas, & quantitas virtutis, non autem molis. 1. q. 42. 1. o. item 3. q. 58. 3. o.

7 Æqualitas & ſimilitudo in diuinis, eſt tantum ſecundum eſſentialia. 1. q. 35. 2. c. item q. 36. 4. ad 3. item q. 42. 4. ad 2.

8 Æqualitas & ſimilitudo in diuinis, includunt relationes perſonales, & vnitatem eſſentiæ, nec dicunt aliam relationem realem. 1. q. 28. 4. ad 4. item q. 42. 1. ad 4.

9 Quælibet perſona in diuinis, eſt ſimilis & æqualis aliis duabus perſonis. 1. q. 42. o. item 3. q. 43. 4. c.

1 ÆQVINOCTIALIS Zona, ſecundum aliquos eſt temperatiſſima, ſed probabilius, ſecundum Ariſtotelem, eſt inhabitabilis propter æſtum. 1. q. 102. 2. ad 4.

2 Creatio mundi, & paſſio Chriſti, factæ ſunt in æquinoctio: ſed iudicium generale erit in æſtate, quando ſol maximè exaltatur, quia perfecta illuminatio erit in ſecundo Chriſti aduentu, & tunc etiam erit maxima Chriſti exaltatio. 3. q. 46. 9. a. 3. ad 3.

1 * ÆQVITAS eſt pars iuſtitiæ, & continetur ſub epyichia. 22. quæſt. 80. ad 3.

ÆQVIVALENS non poteſt reddi Deo, nec parentibus: ſed ſufficit reddere id quod eſt poſſibile. 12. q. 100. 7. ad 1. item 22. q. 57. 1. ad 3. item q. 62. 2. ad 1. item q. 80. c. item q. 81. 5. ad 3. item q. 102. 1. ad 3. item q. 106. 6. ad 1. item 3. q. 85. 3. ad 2.

1 DIVERSITAS ſignificationis cauſat æquiuocationem, non autem diuerſitas ſuppoſitionis, vel prædicationis. 1. q. 13. 10. ad 1. item q. 29. 4. ad 4.

2 Omnis æquiuocatio præſupponit vniuocationem, non autem generatio æquiuoca præſupponit generationem vniuocam, ſed econuerſo. 1. q. 13. 5. ad 1.

Quidam equus perpendens ſe coiiſſe cum matre, præcipitans ſe, mortuus eſt. 22. q. 54. 9. ad 3.

1 ERROR circa prima principia in ſpeculabilibus & practicis, eſt grauiſſimus & turpiſſimus. 22. q. 154. 12. c.

2 Error de iure naturæ quàm maximè matrimonium impedit. Suppl. q. 51. 1.c.

3 Matrimonium cùm inter duas perſonas fiat, mutuam in inuicem poteſtatem recipientes, ex perſonæ & perſonarum conditionis errore impediri neceſſe eſt. Suppl.q.51.2.0.

¶ Erubeſcentia eſt timor de turpi fiendo, ſed verecundia eſt timor de turpi facto.12.q.41.4.c.item 22.q.75.1.ad 3.item q. 144. 2.c.

1 ESSE dicitur tripliciter.ſ.eſſentia,actus eſſentiæ, & eſſe,quod ſignificat veritatem propoſitionis,quod formaliter eſt in anima:ſed eſt in re fundamentaliter.1.q.3. 4.ad 2.

2 Species rerum habent triplex eſſe.ſ.in arte Dei,id eſt,in verbo,in intelligentia angeli,& in rebus.1.q.74.3.ad 2.

3 Eſſe ab aliquo,dicitur tripliciter.ſ.directè,quia agit, & indirectè, quia non agit quod debet.12.q.6.3.c.

4 Omne quod non eſt ſuum eſſe,participat eſſe à cauſa prima,quæ eſt ſuũ eſſe.1.q.44.1.c. item q. 61.1.c.item q.75.5.ad 4.item q.104. 1.c.fi. item 12.item q.3.7.c.

5 Eſſe eſt proprius effectus Dei.1.q.8.1.c.item q.45.5.0.item q. 65.3.c. item 12.q.66.5.ad 4.

6 Forma non eſt,nec fit,nec creatur,niſi impropriè.1.q.5.5.ad 2.item q. 9.2.ad 3.item q.45.4.8.0.item q.65.4.c.item q.75.6.c.item q.90.2. c.item q.91.2.c.item q. 110.2.c.item q.118.2.c.item 12.q.110.2.ad 3.item 3.q.35.1.c.ad 3.

7 Omne eſſe eſt ab aliqua forma.1.q.42.1.ad 1.

8 Ipſum eſſe nihil aliud adiunctum habere poteſt,ſimiliter nec aliqua forma.1.q.3.6.7. c.

9 Primus effectus formæ,eſt eſſe,ſecundus verò operatio. 1.q.42.1.ad 1. item 12.q.111.2.c.

10 Eſſe eſt prius omni alia participatione,& omni alio nomine Dei.1.q.5. 2.0.

11 * Et eſt nobilius.1.quæſt.41.ad 3.item 2.ad 3.item 12.quæſtione 2. 5. ad 2.

12 Ab eadem forma vel eſſentia,eſt eſſe immediatè, & operatio mediante potentia.1.q.54.2.ad 2.item 3.q.16.1.ad 4.

13 Eſſe eſt formale,reſpectu omnium quæ in re ſunt.1.q.8.1.c.

14 Idem eſt eſſe formæ,materiæ,& compoſiti.12.q.4.5.ad 2.

15 Si aliqua forma, vel natura non pertinet ad eſſe perſonale, illud eſſe non dicitur eſſe perſonæ ſimpliciter: ſed ſecundum quid. 3. qu. 17. 2.c.

16 * Eſſe capitatum,& eſſe corporeum, & eſſe animatum,pertinet ad perſonam ſortis,ſed ex his non fit niſi vnum eſſe in ſorte. 3. quæſt. 17. 2.c.

17 Si poſt conſtitutionem perſonæ adueniant ei aliqua membra, non accreſcit ei aliud eſſe,ſed ſola relatio ad hæc.3.q.17.2.c.

18 Eſſe eſt maximè intra rem,ſecundo forma,tertio materia.1.q.8.1.c.item q.105.5.c.fi.

19 Sed eſſe eſt actus formæ,& eſſentiæ,& ſuppoſiti.1.q.3. 4.c.

20 Nec eſſe comparatur ad alia ſicut recipiens ad receptum, ſed econuerſo,quia eſt actualitas omnium.1. q.3.4. c. item q.4.1.ad 3.item q.5. 1.c.

21 * Imò ſemper illud quod ſubſternitur in rebus, eſt communius quàm

id

id quod informat,& reſtringit ipſum:ſicut eſſe quàm viuere.1.q.65.3.c.

22 Quælibet forma ſubſtantialis dat eſſe ſimpliciter,& quælibet forma accidentalis dat eſſe ſecundum quid. 1.q.76.4.8.c.item q.77. 6.c.

23 Vnius perſonæ eſt tantum vnum eſſe perſonale, ſed multa ſecundum quid.3.q.17.2.c. item q.19.1.ad 4.

24 Quicquid eſt in aliquo præter eſſentiam eius,oportet eſſe cauſatum,vel à principiis eſſentialibus,vel ab extra.1.q.3.4.c.

25 Eſſe pertinet ad hypoſtaſim,ſicut ad illud quod habet eſſe,ſed pertinet ad naturam,ſicut ad illud quod aliquid habet eſſe. 3. quæſt. 17. 2.c. ad 1.

26 Eſſe ſimpliciter eſt ſuperius eſſe ad hominem. 3.q.16.9.ad 2.

27 Impoſſibile eſt vnam rem habere duplex eſſe ſubſtantiale.1. q.76. 3.c. item q. 4.b.item c.item 77.q.2.ad 3.item 3.q.17. 2.c.

28 Ad probandum aliquid eſſe, oportet vti pro medio quid nominis,non autem quid rei, quia ſequitur quæſtionem an eſt. 1.quæſtione 2.2. ad 2.

29 In qualibet creatura,differunt eſſe & eſſentia,operatio & potentia,vel virtus operatiua.1.q.54.1.2.3.c.item q.77.1.c.item q. 79.1.c.

30 Eſſe cuiuſlibet creaturæ eſt determinatum ad vnum ſecundum genus, & ſecundum ſpeciem.1.q.54.2.c.

31 Inclinatio cuiuſlibet creaturæ ad eſſe eſt tantum per eſſentiam,non autem inclinatio ad extra.1.q.59.2.c.ad 1.

32 Impoſſibile eſt quod eſſe alicuius creaturæ ſit cauſatum ex principiis eſſentialibus eius.1.q. 3.4.c.

1 ESSENTIA eſt illud quod ſignificatur per diffinitionem. 1.q.3.3.c.item q.29.2.ad 3.

2 Eſſentia eſt illud,cuius actus eſt eſſe.1.q.39.2.ad 3.

3 Eſſentia & natura ſunt idem re, & differunt ratione, quia eſſentia eſt principium eſſendi,ſed natura eſt principium operationis. 1.q.39.2. ad 3.

4 Eſſentia nomine abſtracto ſignificatur vt pars, ſed in concreto ſignificatur vt totum.1.q.3.3.c.

5 In compoſitis, eſſentia ſignificat compoſitum ex forma & materia in communi.1.q.29.2.ad 3.

1 AESTIMATIO rationis ſemper corrumpitur in peccante in vniuerſali,vel in particulari,per delectationes,& alias paſſiones,22.q.162. 4.ad 2.

1 Vis æſtimatiua, eſt potentia apprehenſiua conuenientis & nociui, ideo comparatur ad appetitum ſenſitiuum, ſicut intellectus practicus ad voluntatem.1.q.78.4.c.

2 Aeſtimatiua nullum indiuiduum apprehendit, inquantum ſubſtat naturæ communi, ſicut cogitatiua in homine : ſed tantum vt eſt principium vel terminus actionis,vel paſſionis bruti. 1.quæſtione 78.4. 5.ſi.

1 Aetatis defectu matrimonium ante annos pubertatis contractum nullum eſt,niſi forte ætatis defectum vigor naturæ & rationis ſuppleuerit.Suppl.q.58.5.c.

1 ÆTERNITAS eſt interminabilis vitæ tota ſimul,& perfecta poſſeſſio.1.q.10.1. o.

2 Aeternum quandoque ſumitur pro diurno. 22.q. 164.2.ad 6.

3 Aeterni

2 Error de iure naturæ quàm maximè matrimonium impedit. Suppl. q. 51. 1.c.

3 Matrimonium cùm inter duas perſonas fiat, mutuam in inuicem poteſtatem recipientes, ex perſonæ & perſonarum conditionis errore impediri neceſſe eſt. Suppl. q. 51. 2. o.

¶ Erubeſcentia eſt timor de turpi fiendo, ſed verecundia eſt timor de turpi facto. 12. q. 41. 4. c. item 22. q. 75. 1. ad 3. item q. 144. 2. c.

1 ESSE dicitur tripliciter. ſ. eſſentia, actus eſſentiæ, & eſſe, quod ſignificat veritatem propoſitionis, quod formaliter eſt in anima: ſed eſt in re fundamentaliter. 1. q. 3. 4. ad 2.

2 Species rerum habent triplex eſſe. ſ. in arte Dei, id eſt, in verbo, in intelligentia angeli, & in rebus. 1. q. 74. 3. ad 2.

3 Eſſe ab aliquo, dicitur tripliciter. ſ. directè, quia agit, & indirectè, quia non agit quod debet. 12. q. 6. 3. c.

4 Omne quod non eſt ſuum eſſe, participat eſſe à cauſa prima, quæ eſt ſuũ eſſe. 1. q. 44. 1. c. item q. 61. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 104. 1. c. fi. item 12. item q. 3. 7. c.

5 Eſſe eſt proprius effectus Dei. 1. q. 8. 1. c. item q. 45. 5. o. item q. 65. 3. c. item 12. q. 66. 5. ad 4.

6 Forma non eſt, nec fit, nec creatur, niſi impropriè. 1. q. 5. 5. ad 2. item q. 9. 2. ad 3. item q. 45. 4. 8. o. item q. 65. 4. c. item q. 75. 6. c. item q. 90. 2. c. item q. 91. 2. c. item q. 110. 2. c. item q. 118. 1. c. item 12. q. 110. 2. ad 3. item 3. q. 35. 1. c. ad 3.

7 Omne eſſe eſt ab aliqua forma. 1. q. 42. 1. ad 1.

8 Ipſum eſſe nihil aliud adiunctum habere poteſt, ſimiliter nec aliqua forma. 1. q. 3. 6. 7. c.

9 Primus effectus formæ, eſt eſſe, ſecundus verò operatio. 1. q. 42. 1. ad 1. item 12. q. 111. 2. c.

10 Eſſe eſt prius omni alia participatione, & omni alio nomine Dei. 1. q. 5. 2. o.

11 * Et eſt nobilius. 1. quæſt. 41. ad 3. item 2. ad 3. item 12. quæſtione 2. 5. ad 2.

12 Ab eadem forma vel eſſentia, eſt eſſe immediatè, & operatio mediante potentia. 1. q. 54. 2. ad 2. item 3. q. 16. 1. ad 4.

13 Eſſe eſt formale, reſpectu omnium quæ in re ſunt. 1. q. 8. 1. c.

14 Idem eſt eſſe formæ, materiæ, & compoſiti. 12. q. 4. 5. ad 2.

15 Si aliqua forma, vel natura non pertinet ad eſſe perſonale, illud eſſe non dicitur eſſe perſonæ ſimpliciter: ſed ſecundum quid. 3. qu. 17. 2. c.

16 * Eſſe capitatum, & eſſe corporeum, & eſſe animatum, pertinet ad perſonam ſortis, ſed ex his non fit niſi vnum eſſe in ſorte. 3. quæſt. 17. 2. c.

17 Si poſt conſtitutionem perſonæ adueniant ei aliqua membra, non accreſcit ei aliud eſſe, ſed ſola relatio ad hæc. 3. q. 17. 2. c.

18 Eſſe eſt maximè intra rem, ſecundo forma, tertio materia. 1. q. 8. 1. c. item q. 105. 5. c. fi.

19 Sed eſſe eſt actus formæ, & eſſentiæ, & ſuppoſiti. 1. q. 3. 4. c.

20 Nec eſſe comparatur ad alia ſicut recipiens ad receptum, ſed econuerſo, quia eſt actualitas omnium. 1. q. 3. 4. c. item q. 4. 1. ad 3. item q. 5. 1. c.

21 * Imò ſemper illud quod ſubſternitur in rebus, eſt communius quàm

id

id quod informat,& reſtringit ipſum:ſicut eſſe quàm viuere.1.q.65. 3 c.

22 Quælibet forma ſubſtantialis dat eſſe ſimpliciter,& quælibet forma accidentalis dat eſſe ſecundum quid. 1.q.76.4.8.c.item q.77. 6.c.

23 Vnius perſonæ eſt tantum vnum eſſe perſonale, ſed multa ſecundum quid.3.q.17.2.c. item q.19.1.ad 4.

24 Quicquid eſt in aliquo præter eſſentiam eius,oportet eſſe cauſatum,vel à principiis eſſentialibus,vel ab extra.1.q.3.4.c.

25 Eſſe pertinet ad hypoſtaſim,ſicut ad illud quod habet eſſe,ſed pertinet ad naturam,ſicut ad illud quod aliquid habet eſſe. 3. quæſt. 17. 2.c. ad 1.

26 Eſſe ſimpliciter eſt ſuperius eſſe ad hominem.3.q.16.9.ad 2.

27 Impoſſibile eſt vnam rem habere duplex eſſe ſubſtantiale.1. q.76. 3.c. item q. 4.b.item c.item 77.q.2.ad 3.item 3.q.17. 2.c.

28 Ad probandum aliquid eſſe, oportet vti pro medio quid nominis,non autem quid rei, quia ſequitur quæſtionem an eſt. 1.quæſtione 2.2. ad 2.

29 In qualibet creatura,differunt eſſe & eſſentia,operatio & potentia,vel virtus operatiua.1.q.54.1.2.3.c.item q.77.1.c.item q. 79.1.c.

30 Eſſe cuiuſlibet creaturæ eſt determinatum ad vnum ſecundum genus, & ſecundum ſpeciem.1.q.54.2.c.

31 Inclinatio cuiuſlibet creaturæ ad eſſe eſt tantum per eſſentiam,non autem inclinatio ad extra.1.q.59.2.c.ad 1.

32 Impoſſibile eſt quod eſſe alicuius creaturæ ſit cauſatum ex principiis eſſentialibus eius.1.q. 3.4.c.

1 ESSENTIA eſt illud quod ſignificatur per diffinitionem.1.q.3.3.c.item q.29.2.ad 3.

2 Eſſentia eſt illud,cuius actus eſt eſſe.1.q.39.2.ad 3.

3 Eſſentia & natura ſunt idem re, & differunt ratione, quia eſſentia eſt principium eſſendi,ſed natura eſt principium operationis. 1.q.39.2. ad 3.

4 Eſſentia nomine abſtracto ſignificatur vt pars, ſed in concreto ſignificatur vt totum.1.q. 3.3.c.

5 In compoſitis, eſſentia ſignificat compoſitum ex forma & materia in communi.1.q.29.2.ad 3.

1 AESTIMATIO rationis ſemper corrumpitur in peccante in vniuerſali,vel in particulari,per delectationes,& alias paſſiones,22.q.ō.162, 4.ad 2.

1 Vis æſtimatiua,eſt potentia apprehenſiua conuenientis & nociui, ideo comparatur ad appetitum ſenſitiuum, ſicut intellectus practicus ad voluntatem.1.q.78.4.c.

2 Aeſtimatiua nullum indiuiduum apprehendit, inquantum ſubſtat naturæ communi, ſicut cogitatiua in homine: ſed tantum vt eſt principium vel terminus actionis,vel paſſionis bruti. 1.quæſtione 78.4. 5.ſi.

1 Aetatis defectu matrimonium ante annos pubertatis contractum nullum eſt,niſi forte ætatis defectum vigor naturæ & rationis ſuppleuerit.Suppl.q.58.5.c.

1 ÆTERNITAS eſt interminabilis vitæ tota ſimul,& perfecta poſſeſſio.1.q.10.1.c.

2 Aeternum quandoque ſumitur pro diurno. 22.q. 164.2.ad 6.

3 Aeternitas eſt menſura omnis durationis.1.q.10. 6. c.

4 * Aeternitas excludit principium durationis.1.q.42. 2. ad 2.

5 Eſſe,ſecundum quod recedit à permanentia,& ſubditur tranſmutationi, recedit ab æternitate,& ſubditur tempori.1.q.10.4.ad 3.item 5.c.

6 * Aeternitas ſignificatur pluraliter.1.q.10.3.ad 1.

7 Aeternitas eſt tota ſimul:quia eſt menſura eſſe permanentis,non autem tempus,quia eſt menſura motus.1.q.10.4.c.ad 3.item 5.c.

8 Aeternitas manet eadem,& ſubiecto,& ratione:ideo non eſt idem quod nunc temporis.1.q.10.4.ad 2.

9 Tempus non differt ab æternitate,per habere principium & finem, niſi per accidens,vel ex parte menſurati vel in potentia. 1.qu. 10. 4. 5.c.

10 Aeternitas & tempus,non ſunt menſuræ vnius generis. 1.quæſt. 10. 4. ad 1.

11 In tempore aliud eſt indiuiſibile,ſcilicet,inſtans:& aliud durans.ſ.tempus:ſed in æternitate eſt idem indiuiſibile,& ſemper ſtans.1.q.42.2. ad 4.

12 Aeuum eſt medium inter tempus & æternitatem : quia tempus habet prius & poſterius,id eſt,menſurat mutabilia:non autem æuum , ſed coniungitur eis,non autem æternitas.1.q.10.5.0.

13 Deus eſt æternitas.1.q.10.2.c.ad 3.

14 Deus eſt æternus.1.q.10.2.0.

15 Aeternitas verè,& propriè conuenit ſoli Deo,ſed participatiuè conuenit diuerſis diuerſimodè.1.q.10.2.3.0.

16 Nihil præter Deum fuit ab æterno. 1.q.10.3. 0.item q.16.7.0.item q. 46.0.item q.61.2.0.

17 Ab æterno non fuerunt multæ veritates,niſi in mente Dei, 1.q.10.3.ad 3.item q.16.7.0.

18 Deus eſt ſupra æternitatem participatam,& vltra eam regnat;non autem ſupra vel vltra æternitatem ſuam.1.q.10.2.ad 1.item ad 2.

19 Deus non eſt actor , nec cauſa ſuæ æternitatis . ſed æternitatis participatæ.ſ.æui.1.q.10.2.ad 1.

1 Ethica. * Neceſſe eſt ponere,quòd in primum motum voluntatis,voluntas prodeat ex inſtinctu alicuius exterioris mouentis, vt Ariſtoteles concludit in quodam capitulo Ethicæ Eudimicæ.12.q.9.4.c.fi. item q.80.1.b.3.

1 Etymologia attenditur ſecundum illud à quo imponitur nomen: ſignificatio verò ſecundum illud,ad quod ſignificandum nomen imponitur.22.q.62.1. ad 2.

¶ Ethos in Græco ſcriptum per H literam longam,ſignificat morem,id eſt,inclinationem,ſed ſcriptum per E breuem , ſignificat morem,id eſt,conſuetudinem.12.q.58.1.c.

1 Eva non fuit filia Adæ,quia non proceſſit ab eo,modo naturæ,nec ſicut à principio naturali.1.q. 92.2.ad 3.

1 Evangelium diuulgatum eſt,& prædicatum in toto orbe, non autem creditum per fidem ab omnibus.12.q.106. 4. ad 4.

2 In euangelio nihil mandatur de præceptis ceremonialibus,quia ablata ſunt per impletionem rei.12.q. 108.3. ad 3.

3 In euangelio non continentur, niſi quæ pertinent ad gratiam Spiritus ſancti.12.q.106.1.ad 1.

4 Doctrina euangelica eſt doctrina perfectionis:ideo inſtruit de omnibus pertinentibus ad rectitudinem vitæ.22.q.56.1.ad 2.

1 EVBVLIA eſt virtus ſpecialis bene conſiliatiua. 1.q.22.1.ad 1.item 12. q.57.6.o.item 22.q.48.c.fi.item q.49.4.ad 2.item q.51.1.2.o. item q.52.2.c.

2 In nullo peccatore inquantum huiuſmodi inuenitur eubolia. 22..q.51. 1.ad 3.

1 EVCHARISTIA eſt ſacramentum,& ſacrificium.12.q.101.4.ad 2.item 3. q.52.8.ad 2.item q.73.1.4.o.item q.79.5.o. item 7.o.item q.82.4. c.ad 1.

2 Corpus & ſanguis Chriſti ſunt vnum ſacramentum formaliter,& ſecundum finem,ſed plura materialiter. 3.q.73.2. o.item q.78.6. ad 1.

3 Hoc ſacramentum habet quatuor nomina. ſ.ſacrificium vel hoſtia,communio,vel ſynaxis,euchariſtia,& viaticum.3.q.73.4. o. item q.79. 2. ad 1.

4 Conueniens fuit, & neceſſaria inſtitutio euchariſtiæ in cœna Domini, non autem ante,nec poſt,quatuor rationibus, ſcilicet primò quia ad perfectionem noſtram exigebatur, vt caput noſtrum etiam realiter nobis iungeretur : ſecundo,quia tunc inſtitui debuit, quando figuræ veteris legis terminandæ erãt:tertiò ratione repræſentationis paſſionis Chriſti : quartò ex ritu quo frequentandum eſt hoc ſacramentum, vt vltimò traditum magis memoriæ teneretur. 3.q.72. 12.ad 3.item q.73.5.o.item q.74.4.c.ad 1.item q.80.8.ad 1.item q. 83.2. ad 3.

5 Neceſſaria fuit inſtitutio euchariſtiæ,per modum cibi .3.qu. 73.1.2.o. item q.75.5.c.

6 Euchariſtia habuit multas figuras in veteri teſtamento,quarum præcipua fuit agnus Paſchalis.22.q.102.5.ad 2.item ad 3. item q.73.6.o. item q.80.10.ad 2.

7 Euchariſtia in miſſa,comparatur ſacrificio Abel,Abrahæ, & Melchiſedech.3.q.83.4.ad 8.

8 Oblatio Melchiſedech fuit expreſſior figura Euchariſtiæ, quoad illud quod eſt ſacramentum tantum, figuris veteris legis, ſed econuerſo quoad illud quod eſt res & ſacramentum.3.qõ.61.3.ad 3.item q.73. 6.c.

9 Sacrificium euchariſtię,quotidie oblatum in Eccleſia,non eſt aliud,quàm ſacrificium Chriſti,ſed commemoratio eius.3. qu.22.3. ad 2.item q. 73.4.o.item q.83. 1.o.

10 Effuſio ſanguinis & aquæ ex latere Chriſti,eſt ſignum & cauſa Euchariſtiæ:oblatio Melchiſedech,reſpectu eius quod eſt ſacramentum tantum,manna reſpectu eius quod eſt res tantum, & agnus paſchalis reſpectu eius quod eſt res & ſacramentum,ſunt tantum ſigna.3.q.. 73. 6.o. item q.74.6.ad 1.

11 Agnus paſchalis fuit figura Euchariſtiæ,ratione paſſionis Chriſti,manna verò,vt cibus fidelium.12.q.102.5.ad 2.item 3.q.73.5.6.c. item q.80.10.ad 2.

12 Corpus Chriſti myſticum eſt res tantum in hoc ſacramento. 3. qõ.73. 3.6.c.

13 Res huius ſacramẽti duplex,ſcilicet cõtenta,id eſt,Chriſtus:& non contenta,ſcilicet corpus Chriſti myſticum.2.quæſt.60. 3. b. item q. 80. 4. c.

14 Res & ſacramentum euchariſtiæ,eſt corpus Chriſti verum, res tantum, eſt effectus eius.ſ.gratia,ſacramentum verò tantùm eſt materia eius. 3.q.73.1.ad 3.item 6.c.

15 Res & ſacramentum Euchariſtiæ, eſt in materia, ſed res tantum. ſ. gratia, eſt in ſuſcipiente. In aliis autem ſacramentis vtrunque eſt in eo. 3.q.73.1.ad 3.

16 Vel quia nutrimentum correſpondens Euchariſtiæ, præcedit augmentū correſpondens confirmationi vt cauſa, & ſequitur vt conſeruans. 3.q.65.2.ad 3.

17 Euchariſtia excellit omnia ſacramenta veteris ac nouæ legis. 3.qu.65.3.0.

18 Euchariſtia eſt perfectio aliorum ſacramentorum. 3.q.75.1.c.

19 Euchariſtia eſt conſummatio omnium ſacramentorum. 3.q.63.6.c. item q.73.3.c.

20 Euchariſtia eſt finis omnium ſacramentorum. 3.q.63.6.c. item q. 65.3.c.ad 2. item q.72.12.ad 3. item q. 73.1.c.

21 In hoc ſacramento comprehenditur totum myſterium noſtræ ſalutis, ideo præ cæteris ſacramentis ſolennius celebratur. 3.q.83.4.c.princ. item ad 3. item ad 6.

22 Euchariſtia eſt ſignum eccleſiaſticæ vnitatis: ideo ex opere operato, eius efficacia poteſt in alterum tranſire, non autem alia ſacramenta. 3.q. 67.2.c. item q.73.2.b. item 4.c. item q.79.1.c. item q.82.3.ad 3. item q.83.4.ad 3.

23 Sicut in aliis ſacramentis materiale elementum non eſt cauſa virtutis, quæ in eo eſt, nec alicuius ſpiritualis effectus in nomine, niſi mediante virtute, ſecundum quod ex elemento & virtute fit vnum, ita ſpecies non ſunt cauſa corporis Chriſti, nec alicuius ſpiritualis effectus, niſi mediante corpore Chriſti, ſecundum quod ex ſpeciebus & corpore Chriſti fit vnum ſacramentum. 3.q.73.1.ad 2.

24 Per baptiſmum datur primus actus vitæ ſpiritualis, ſed per Euchariſtiam datur complementum eius. 3.q.79.1.c.ad 2. item 6.ad 2. item q.82.2.ad 3.

25 Euchariſti- eſt poſterior baptiſmo in perceptione, ſed eſt prior in intentione 3.q.73.5.ad 4.

26 Si homo nunquam à gratia baptiſmi caderet, indigeret confirmatione & Euchariſtia, non autem pœnitentia. 3.q.84.5.6.0.

27 Euchariſtia continet Chriſtum realiter: non autem alia ſacramenta, ſed tantum virtutem eius. 12.q.101.4.ad 2. item 3.q.63.6.c. item q.65.3.0. item q.72.1.ad 3. item 4.c.3. item 5.c.ad 2. item q.75.1.0. item 2.c.ad 2. item 4.c. item q.76.0. item q.78.1.c.

28 Euchariſtia perficitur in conſecratione materiæ, alia verò ſacramenta in vſu eius. 3.q.73.1.ad 3. item q.74.2.ad 3. item 7.c. item q.78.1.c. item q.80.1.ad 1. item 10.ad 1. item q.82.4.ad 2. item 10.ad 1.fi. item q.84.3.c. item 4.ad 3.

29 Materia Euchariſtiæ eſt duplex, ſcilicet panis & vinum. 3.q.74. 1.0.

30 Non habens vinum, vel panem, non debet conſecrare alterum tantum, tamen ſi faceret, conſecratum eſſet, ſed grauiter peccaret. 3.q.74.1.ad 2.

31 Panis & vinum quantæcunque poſſunt conſecrari, dummodo ſint coram ſacerdote. 3.q.74.4.0.

32 Materia Euchariſtiæ non eſt mel, lac, carnes, nec aliquid ſimile ſacramentis veteris legis. 3.q.74.1.0.

33 Circa materiam Euchariſtiæ fuit triplex hæreſis, ſcilicet Artotiritarum, panem cum caſeo offerentium: Captafrigarum, & Pepucianorum, miſcentium farinam cum ſanguine puerorum per totum corpus: & Aquario

Aquariorum,offerentium aquam tantum.3.q.74.1.c.

34 Damnatur error quorundam conficientium de aqua lotionis panni intincti vino.3.q.74.8.c.

35 Aqua debet apponi vino,ſicut Chriſtus poſuit:& cõuertitur in vinum. 3.q.74.6.o.

36 Appoſitio aquæ non eſt neceſſaria,licet non apponens peccet. 3.q.74. 7.o. item q.83.6.ad 4.item ad 6.

37 Aqua debet poni in calice,& parum,non in dolio,quæ non manet, ſed conuertitur in vinum:non autem in aquam Chriſti.3.q.74.8.o.

38 De aqua artificiali in vino, poteſt confici Euchariſtia , ſed non debet; non autem in pane.3.q.74.7.ad 3.

39 Euchariſtia conficitur ex pane tritici,non autem ex pane hordei, ſpeltæ,farris,vel alterius grani.3.q.74.3.o.item 4.c.

40 Euchariſtia poteſt confici ex pane miſto ex granis aliis, ſi maneat ſpecies tritici.3.q.74.3.ad 3.

41 Euchariſtia poteſt confici ex ſiligine generata ex grano frumenti. 3. q.74.3.ad 2.

42 Ex amido,vel paſta , vel pane corrupto ſecundum ſpeciem , non poteſt confici Euchariſtia.3.q.74.3.ad 4.item 4.ad 4.item 5.ad 2.

43 Euchariſtia debet confici ex azymo, ſicut Chriſtus fecit,& eſſet graue peccatum conficere cum fermento : ſicut apud Græcos in azymis. 3. q.74.4.o.

44 De vino vitis,& non de alio liquore,poteſt confici Euchariſtia.3.q.74. 5. o.

45 De muſto poteſt confici Euchariſtia,ſed peccatum eſſet,niſi eſſet in neceſſitate,non autem de vua,nec de agreſta.3.q.74.5.ad 3.

46 De aceto non poteſt confici Euchariſtia , ſed de vino aceſcente , licet peccatum eſſet.3.q.74.5.ad 2.

47 Forma conſecrationis corporis Chriſti,eſt hæc , ſcilicet , hoc eſt enim corpus meum:tamen dimittens alia verba,peccat grauiter. 3.q.60.8. c.item q.75.2.c.item q.78. 2.o. item 5.c.item q.83.4. ad 1. item q. 84.3.c.

48 Singulæ particulæ huius formæ , conuenienter ordinantur. 3. quæſt. 78.2.o.

49 Enim,non eſt de forma Euchariſtiæ,ſed dimittens ipſum ex negligẽtia, vel contemptu,peccat , quia eſt de conſuetudine Romanæ Eccleſiæ, data à Petro Apoſtolo.3.q.60.8.c.item q.78.2.ad 5.

50 Forma Euchariſtiæ conuenienter ſignificatur,i.in facto eſſe,non autem in fieri.3.q.78.3.o.

51 Hæc verba,& eleuatis oculis,& cætera,& manducate,& cætera,conuenienter præmittuntur formæ Euchariſtiæ.3.q.78.1.c. ad 4.

52 Forma conſecrationis ſanguinis Chriſti,eſt hæc,ſcilicet ; Hic eſt enim calix ſanguinis mei,noui & æterni teſtamenti, myſterium fidei , qui pro vobis & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum. 3.q. 78.3.c.

53 Singulæ particulæ huius formæ,conuenienter poſitæ ſunt.3.q.78.3.o.

54 Formæ prædictæ non ſe mutuò expectant,ſed vtraque operatur ſine altera.3.q.78.6.o.

55 Formæ prædictæ continent veritatem ſactiuam rei, non præſupponentem rem ſignificatam.3.q.78.5.o.

56 In prædictis formis,& in qualibet alia forma ſacramentali , eſt aliqua virtus inſtrumentalis ; non quidem principalis, nec ſecundum eſſe

complectum, ſed intentionalis. 3.q.78.4.o.item 5. c.

57 Forma Euchariſtiæ importat ſolam conſecrationem materiæ, & pro-
fertur in perſona Chriſti, ſed formæ ſacramentorum important vſum
materiæ, & proferũtur in perſona miniſtri. 3.q.78.1.4.5.c.item q.82.
2.ad 2.item 5.c.ad 2.item 7.ad 3.item q.83.1.ad 3.item q.84.3.c.

58 Chriſtus eadem forma conſecrauit, qua & nos, quam dedit Eccleſiæ, &
tantum ſemel protulit. 3.q.78.1.ad 1.

59 Subſtantia panis & vini non manet poſt conſecrationem, cuius oppoſi-
tum eſt impoſſibile & hæreticum. 3.q.75.2.o.item 6.item quæſt. 77.
1.5.c.

60 In conuerſionibus naturalibus, illud quod conuertitur, corrumpitur, &
illud in quod conuertitur, generatur, vel augetur, vel reſtauratur; ſed
hic Chriſtus nullo modo mutatur. 3.q.75.4.o.item 6.ad 2.

61 Nec ſubſtantia panis & vini annihilatur, nec conuertitur in præiacen-
tem materiam. 3.q.75.3.o.

62 Sed conuertitur tota in totum corpus Chriſti. 3.q.75.4.o.item 6.c.8.
c.ad 3.

63 Conuerſio hæc quadrupliciter differt ab aliis, quia pertingit ad mate-
riam, non habet ſubiectum, conuertitur totum, & in totum præexi-
ſtens. 3.q.75.4.8.o.

64 Hæc conuerſio importat ordinem ſubſtantiarum, ideo eſt ſicut in ſub-
iecto in vtraque. 3.q.75.4.ad 1.

65 Hæc conuerſio non eſt formalis, ſed eſt ſubſtantialis, ideo dicitur tran-
ſubſtantiatio. 3.q.75.4.o.

66 Forma ſubſtantialis panis & vini non manet poſt conſecrationem. 3.q.
75.6.o.item q.77.1.6.c.

67 Forma ſubſtantialis panis & vini conuertitur in animam Chriſti. 3.q.
75.6.ad 2.

68 Quantitas panis non conuertitur in quantitatem corporis Chriſti: ſed
manet ſicut cætera accidentia. 3.q.76.1.ad 3.item 4.c.

69 Nec quantitas vini conuertitur in quantitatem ſanguinis Chriſti, ſed
manet ſicut cætera accidentia. 3.q.77.8.c.

70 Si poſt calicis conſecrationem aliud vinum mittatur in calicem, illud
quidem non tranſit in ſanguinem, neque ſanguini commiſcetur, ſi-
cut Innocentius tertius dicit in quadam decretali, 3.q.77.8.c.ad 1,
item ad 3.

71 Quod quidem intelligendum eſt, quando non fit tanta permiſtio vini
vel liquoris extranei, quod ſanguis Chriſti deſinat eſſe ſub toto, tunc
enim dicitur vndique diffundi, non quia tangat ſanguinem Chriſti
ſecundum proprias eius dimenſiones: ſed ſecundum dimenſiones ſa-
cramentales, ſub quibus continetur. 3.q.77.8.c.ad 3.item ad 4.

72 Nec eſt ſimile de aqua benedicta, cui additur aqua non benedicta, &
de vino conſecrato: quia illa benedictio nullam immutationem facit
circa ſubſtantiam aquæ, ſicut facit conſecratio vini. 3.q.77.8.ad 3.fi.

73 Hæc conuerſio eſt ſupernaturalis, facta ſola virtute Dei. 3.q.75.4.c.
item 5.o.item 7.c.item q.83.4.c.

74 Hæc conuerſio cum creatione & mutatione naturali, conuenit in ordi-
ne terminorum, & non ſimultate, & cum prima non habet ſubiectum
commune vtrique termino, & cum ſecunda, quia terminus tranſit in
terminum, ſecundum totum hic, ſecundum materiam ibi, & manet
aliquid, ſ. accidentia hic, & materia ibi. 3.q.75.8.c.

75 Hæc eſt vera, ex pane fit corpus Chriſti, & panis conuertitur in corpus
Chriſti,

Chriſti, vel tranſubſtantiatur: non autem hæc, panis eſt, vel fuit, vel erit, vel fit corpus Chriſti, vel de pane fit, vel factum eſt corpus Chriſti: vel panis poteſt eſſe, vel fieri corpus Chriſti. 3.q.75.8.o.

76 Hæc conuerſio eſt difficilior, & miraculoſior, omni mutatione naturali, & etiam creatione, ratione termini ad quem, ſimpliciter autem eſt econuerſo. 3.q.75.8.ad 3.

77 Hæc conuerſio fit in inſtanti. 3.q.75.3.c. item 7.o. item q.78.2.5 c.

78 Hæc conuerſio fit tantum in vltimo inſtanti prolationis totius formæ, ſi aſſumuntur tria, ſ. miniſter debitus, debita materia, & forma, & intentio conſecrantis, ſed ſingulæ partes formæ diſponunt ad hoc. 3.q. 75.7.ad 1. item ad 3. item q.78.4.ad 3. item 5.c.

79 Corpus Chriſti non incipit eſſe in hoc ſacramento per motum localem, ſed per conuerſionem panis in ipſum, triplici ratione, ſcilicet, primo quia ſequeretur quòd deſineret eſſe in cælo, ſecundo quia omne corpus localiter motum, pertranſit omnia media: quod hic dici non poteſt, tertio quia impoſſibile eſt, quòd vnus motus eiuſdem corporis localiter moti, terminetur ſimul ad diuerſa loca, cum tamen in pluribus locis corpus Chriſti ſub hoc ſacramento ſimul eſſe incipiat. 3.q.75.2.4.c.

80 Totus Chriſtus eſt in hoc ſacramento. 3.q.76.1.o. item q.79.1.ad 3.

81 Verum corpus Chriſti non eſſe in hoc ſacramento, niſi vt in ſigno, eſt hæreſis abiurata à Berengario. 3.q.73.1.ad 3. item q.75.1.o.

82 In hoc ſacramento eſt aliquid dupliciter, ſc. ex vi ſacramenti, id eſt, ſignificatum per formam, & ex naturali concomitantia, id eſt, realiter coniunctum Chriſto. 3.q.76.1.o. item 2.3.4.c. item q.78.6. ad 1. item q.81.4.ad 2. item ad 3.

83 Anima Chriſti, & diuinitas eius, ſunt in hoc ſacramento, ſecundo modo tantum. 3.q.76.1.ad 1. item 2.c. item q.81.4.ad 3.

84 Caro, & os, & huiuſmodi, ſunt ſub ſpecie vini, ſecundo modo tantum, & ſub ſpecie panis, primo modo: ſanguis verò econuerſo. 3.q.76.1. ad 2. item 2.c.ad 3. item q.78.6.ad 1. item q.81.4 ad 2.

85 Quantitas tota, & alia accidentia Chriſti ſunt in hoc ſacramento, ſecundo modo tantum. 3.q.76. 1. ad 3. item 3.4.o. item 5.ad 3. item q. 81.3.ad 3.

86 Tota quantitas Chriſti eſt indifferenter ſub magna & parua quantitate ſpecierum. 3.q.76.1.ad 3. item 3.c. item 4.o.

87 Totus Chriſtus eſt ſub qualibet parte vtriuſque ſpeciei. 3.q.76.2.3.o. item q.78.6.ad 1. item q.79.1.ad 3. item q.80.12.ad 3.

88 Accidentia corporis Chriſti ſunt in hoc ſacramento, mediante ſubſtantia, nec habent immediatam habitudinem ad hoc ſacramentum, nec ad corpora circunſtantia, ideo non poſſunt immutare medium. 3. q. 76.7.c. item q.81.3.4.c.

89 Accidentia corporis Chriſti intrinſeca, ſunt in hoc ſacramento: non autem accidentia per comparationem ad extra, vt vbi & ſitus. 3. q. 76. 5.ad 3. item q.81.3.c. item 4.c.ad 1.

90 Chriſtus eſt ſub duplici ſpecie Euchariſtiæ, triplici ratione, ſcilicet, ad repræſentandum paſſionem eius, vt ſit cibus & potus, & ad ſalutem corporis, & animæ. 3.q.76.2.ad 3.

91 Chriſtus in Euchariſtia continetur ſub aliena ſpecie, ad vitandum horrorem, & deriſionem, & propter meritum fidei. 3.q.75.5.o.

92 Corpus Chriſti eſt localiter in vno tantum loco, ſcilicet in cælo, ſed vt in ſacramento ſignificante & continente eſt alibi, non tamen vbique.

Z 2 3.q.75.

3.q.75.1.ad 3.itē 4 c.item q.76.5.o.item 6.c.ad 3.item q.81.1.ad 2.
93 Locus Euchariſtiæ non eſt vacuus,nec plenus corpore Chriſti,ſed ſpeciebus ſacramentalibus,per naturam dimenſionum,vel miraculosè. 3.q.76.5.ad 2.
94 Chriſtus in ſacramento,non eſt vt in loco circunſcriptiuè,nec diffinitiuè. 3.q.76.6.ad 1.
95 Chriſtus ad motum ſacramenti non mouetur per ſe,nec per accidens. 3.q.76.6.o.
96 Chriſtus dedit in ſacramento diſcipulis corpus ſuum paſſibile. 3. q. 81.3.o.
97 In triduo corpus Chriſti ſi quis conſecraſſet,fuiſſet corpus ſinē ſanguine,& econuerſo,& vtrunque ſine anima. 3. q.76.1. ad 1.item 2. c. item q.81.4.o.
98 Si Chriſtus in triduo fuiſſet in hoc ſacramento, paſſus fuiſſet in eo, paſſione innata:non autem paſſione illata.3.q.81.4.o.
99 Corpus Chriſti in hoc ſacramento,non poteſt videri oculo corporali. 3.q.76.7.o.item 8.c.
100 Quando in hoc ſacramento apparet puer vel caro, eſt ibi verè corpus Chriſti,ſed non videtur in ſpecie propria.3.q.76.8.o.
101 Talis apparitio quandoque eſt tantum ex parte videntium,& quandoque extra.3.q.76.8.o.
102 Quando ſic apparet omnibus,non debet ſumi,ſed debet cum reliquiis poni.3.q.82.4.ad 3.
103 Tunc ſacerdos ſecundum aliquos debet iterum celebrare, vel ſecundum alios,ſufficit ſpiritualis manducatio.3.q.82.4.ad 3.
104 Chriſtus videt ſe corporaliter in ſacramento, non ex ſacramento, ſi autem oculum haberet extra ſacramentum, non poſſet hoc,niſi miraculosè.3.q.76.7.ad 2.
105 Angeli non vident corpus Chriſti ſub ſacramento, cognitione naturali:ſed tantum cognitione beata, dæmones autem nullo modo plenè.3.q.76.7.c.
106 Beati vident Chriſtum ſub ſacramento viſione intellectuali plena,non autem viſione corporali, niſi miraculosè.3.q.76.7.c.ad 2.
107 Intellectus viatoris non poteſt comprehendere,nec videre Chriſtum in hoc ſacramento.3.q.76.7.c.
108 Non baptizati peccant,videndo Euchariſtiam,non autem Chriſtiani, licet ſint peccatores.3.q.80.4.ad 4.
109 Soli ſacerdotes poſſunt conſecrare Euchariſtiam.3.q.82.1.o.
110 Plures ſacerdotes poſſunt eandem hoſtiam conſecrare.3.q.82.2.o.
111 Mali ſacerdotes etiam ſchiſmatici,hæretici,excommunicati,& degradati,poſſunt conſecrare,ſed peccant grauiter. 3.q.64.9. ad 2.item ad 3.item q.82.5.7.8.9.o.
112 Recipiens Euchariſtiam,vel audiens miſſam à talibus,grauiter peccat. 3.q.64.9.ad 2.item ad 3.item q.82.9.o.
113 Conſecrans propter malum finem,ſ.ad maleficia, vel vt irrideat,peccat,ſed perficit ſacramentum.3.q.74.2.ad 2.
114 Diſpenſatio Euchariſtiæ pertinet ad ſacerdotem tantum. 3.q.82.3.o.
115 Nulli non ſacerdoti licet tangere Euchariſtiam,niſi in neceſſitate, vt ſi caderet. 3.q.82.3.c.
116 Laicus etiam peccator debet tangere Euchariſtiam,in neceſſitate tantum,vt ſi caderet in terram.3.q.82.3.c.
117 Si adſint eſſentialia,ſcilicet,ordo, & intentio miniſtri, & materia,& forma

forma debite erit Euchariſtia, licet deſint ſolennitas loci, temporis, & paramentorum, tamen talis grauiter peccaret, & degradandus eſſet. 3.q.83.3.ad 1.

118 De pœnitentia amittentis Euchariſtiam, vel cuius negligentia brutum ſumit eam, vel ſanguis ſtillat extra: vel euomentis. 3.q.83.6.ad 7.

119 Conſecrans tenetur ſumere Euchariſtiam ſub vtraque ſpecie, quotieſcunque celebrat. 3.q.80.12.o. item q.82.4.o.

120 Si percipitur ante conſecrationem, aquam tantum fuiſſe, effundatur, & vinum ponatur: ſi autem poſt, * videtur quod à capite canonem debeat incipere. ſed dimittat, & de negligentia pœniteat, ſecundum Innocentium, vel tantum conſecret vinum, præmiſſa contritione de negligentia. 3.q.83.6.ad 4.

121 Deficiente ſacerdote poſt conſecrationem corporis, debet ſuppleri per alium, non autem ſi ante. 3.q.83.6.ad 1.

122 Miniſter in aliis ſacramentis dupliciter operatur, ſcil. pronunciando verba, & actum exteriorem exercendo, in Euchariſtia vero tantum primo modo. 3.q.78.1.c.ad 3.

123 Non licet ſacerdoti omnino ceſſare à conſecratione Euchariſtiæ, ſed tenetur ſaltem in feſtis. 3.q.82.10.o.

124 Celebratio Euchariſtiæ, eſt immolatio Chriſti: quia eſt figura paſſionis eius, cuius per hoc ſimus participes, & ſacerdos ſignificat Chriſtum. 3.q.83.1.o. item 2.c.ad 1. item ad 2.

125 Euchariſtia dupliciter ſumitur, ſ. ſacramentaliter, & ſpiritualiter. 3.q.80.1.2.3.o.

126 Patres veteris teſtamenti manducauerunt Chriſtum ſecundo modo tantum. 3.q.80.1.ad 3.

127 Euchariſtia verè ſumitur à peccatoribus ſacramentaliter tantum: nec immunditiã aliquam ex hoc contrahit. 3.q.80.3.o. item q.82.7.ad 1.

128 Infidelis verè ſumit Euchariſtiam non primo modo, nec ſecundo propriè. 3.q.80.3.ad 2.

129 Brutum verè ſumit Euchariſtiam per accidens, non autem primo, nec ſecundo modo. 3.q.80.3.ad 3.

130 Chriſtus ſumpſit corpus ſuum & ſanguinem in Euchariſtia. 3.q.81.1.o. item q.84.7.ad 4.

131 Chriſtus ex ſumptione huius ſacramenti habuit ſpiritualem dulcedinem, ideo ſumpſit ſacramentaliter, & ſpiritualiter, ſed aliter quàm cæteri. 3.q.81.1.ad 3.

132 Chriſtus dedit Euchariſtiam Iudæ in cœna, præter buccellam intinctam. 3.q.81.2.o.

133 Sumptio Euchariſtiæ non eſt de neceſſitate ſalutis ſecundum ſe, ſed ex ſtatuto Chriſti & Eccleſiæ. 3.q.73.3.o. item q.80.11.o.

134 In primitiua Eccleſia, omnes tenebantur quotidie ſumere Euchariſtiam. poſtea ter in anno, nunc autem ſemel. 3.q.80.10.ad 4.

135 Euchariſtia debet quotidie ſumi, niſi ex hoc quis ſentiret reuerentiam diminui, & feruorem non augeri. 3.q.80.10.o.

136 Euchariſtia non debet pluries in die ſumi, niſi quando quis in vna die ex aliquo caſu permiſſo, pluries celebraret. 3.q.80.10. ad 3. item q.83.2.ad 2.

137 Euchariſtia ſub ſpecie vini, id eſt, ſanguinis Chriſti, non datur populo propter periculum effuſionis, quia facilius vna gutta ſanguinis laberetur, quam aliqua vna particula corporis. 3.q.74.1.ad 3. item q.80.12.c.

138 Hoſtia non conſecrata, nunquam debet dari pro euchariſtia, & ſacerdos dans eam,reus eſſet idololatriæ, non autē adorantes,vel ſumentes eam,cum hoſtia debeat adorari latria,ſub conditione in habitu, & adorantes , vel ſumentes eam æſtiment probabiliter hoſtiam eſſe conſecratam. Fides enim credentis,non fertur ad has ſpecies panis, vel ad illas , ſed ad hoc quod verum corpus Chriſti ſit ſub ſpeciebus panis ſenſibilis,quando rectè fuerit conſecratum, vnde ſi non ſit rectè conſecratum , fidei non propter hoc ſuberit falſum.22. q.1.3. ad 4.item 3.q.80. 6.ad 2.

139 Melius eſt paratis ſumere euchariſtiam,quàm abſtinere ab ea.3. q.80. 10. c.

140 Pœnitentes qui abſtinent ab hoc ſacramento, ſecundum conſilium ſacerdotis,excuſantur à tranſgreſſione præcepti,non autem manentes in peccatis. 3.q.80.11.ad 3.

141 Euchariſtia debet ſumi tantum à ieiunis totaliter. niſi in caſu mortis. 22.q.147.6.ad 2.item 3.q.80.8.o.item 9. c.

142 Omnis cibus, vel potus, ſumptus poſt mediam noctem, impedit ſumptionem euchariſtiæ,non autem ante,etiam ſi nec ſomnus,nec digeſtio ſequatur. 3.q.80.ad 5.

143 Deglutitio ſaliuæ,vel cibi relicti inter dentes,vel eructationis, nō impedit ſumptionem euchariſtiæ.3. q.80.8. ad 4.

144 Reliquiæ aquæ,vel vini,quibus lauatur os,traiectæ non in magna quantitate,& mixtæ cum ſaliua,non impediunt ſumptionem euchariſtiæ. 3. q.80.8.ad 4.

145 Poſt ſumptionem euchariſtiæ , requiritur modicum interuallum ante prandium. 3.q.80.8.ad 6.

146 Corporalis immunditia, vt lepra, fluxus ſanguinis, & huiuſmodi, non impedit ſumptionem euchariſtiæ.3.q.80. 7.ad 3.

147 Euchariſtia debet ſemper haberi parata pro infirmis.3.q.83. 5.ad 11.

148 Pars hoſtiæ miſſa in calice,nunquam debet dari infirmis , quia Chriſtus nemini dedit panem intinctum,niſi Iudæ.3. q.83.5.ad 9.

149 Triplex modus manducandi corpus Chriſti , ſcilicet , ſacramentalis tantum, ſpiritualis tantum, ſacramentalis, & ſpiritualis ſimul.3. q. 80.1. 2.3.o.

150 Pueris non debet dari euchariſtia,niſi cum incipiunt habere aliqualem vſum rationis , vt poſſint concipere deuotionem huius ſacramenti, ſcilicet in decimo,vel vndecimo annis.3.q.80.9.ad 3.

151 Græci dant euchariſtiam pueris recenter natis,baptizatis,propter hoc quod Dionyſ.dicit , batizatis eſſe ſacram communionem dandam, non intelligentes , quòd Dionyſ. ibi loquitur de baptiſmo adultorum.3.q.80. 9.ad 3.

152 Amentibus , poſt fidem & deuotionem,debet dari euchariſtia,in mortis articulo,niſi ſit periculum vomitus, vel expuitionis. Non autem ſi ante amentes fuerunt,& ſic à natiuitate remanſerunt.3.q.80.9.o.

153 Dæmoniacis debet dari euchariſtia , niſi certum ſit quòd pro crimine torqueantur,non autem energuminis.3. q.80. 9.ad 2.

154 Nihil præter peccatum mortale , impedit neceſſariò ſumptionem euchariſtiæ,ſed tantum de congruo, vt coitus matrimonialis, nocturna pollutio , & fluxus ſeminis temporalis , quando ſunt ſine mortali, vſque ad alium diem.22.q.154.5.o.item 3. q.80.7.6.

155 Præeligendum eſt,eſſe ſuſpectum,quàm indignè ſumere euchariſtiam, 3.q.80. 6.ad 2.

156 Suſpe

156 Suſpectis violenter, & publicis, debet omninò negari euchariſtia. 3. q. 80.6.ad 3.

157 Peccatori occulto, petenti occultè euchariſtiam, debet negari. Si verò publicè petat, debet dari. Sed peccatori publico debet omnino negari. 3.q.80.6.c. item q.81. 2.c.ad 2.

158 Sumens euchariſtiam cum conſcientia peccati mortalis, peccat mortaliter. 3.q.79.2.ad 2.item 3.o. item q.80.4.o.item 7.8.c.

159 Sumens euchariſtiam in peccato mortali ignorato, facta diligenti diſcuſſione, etiam non ſufficienti, non peccat. 3.q.80.4.ad 5.

160 Experimentum non debet ſumi de peccatis cum euchariſtia. 3. q.80. 6. ad 3.

161 Sacerdos faciens fictionem in conſecrando euchariſtiam, multo grauius peccat, quam indignè ſumens eam. 3.q.80.6.ad 2.

162 Infidelis eſt indignior fideli, ad ſumendum euchariſtiam. Sed fidelis cum mortali indignius ſumit. 3. q.80. 5. ad 2.

163 Sumens euchariſtiam cum peccato ſpirituali, grauius peccat, quàm ſumens cum peccato carnali. 3. q.80.5.ad 2.

164 Peccatum indignè ſumentium euchariſtiam, eſt minus graue peccatis commiſſis in Deum: & grauius peccat is contra proximum, vel contra ſeipſum. 3. q. 80. 5.o.

165 Eſt etiam minus graue peccato occiſionis Chriſti, & proditionis eius. 3.q.80.5.ad 1. item ad 2.

166 Et eſt minus graue proiectione eius in lutum. 3.q.80. 5.ad 3.

167 Euchariſtia non imprimit characterem. 3. q.63. 6.c. item q.80. 1. ad 3. item 10. ad 1.

168 Sine manducatione ſpirituali euchariſtiæ, non poteſt eſſe ſalus. 3. q. 80. 11.c.

169 Euchariſtia inquantum eſt ſacramentum, prodeſt tantum ſumentibus: ſed vt eſt ſacrificium, prodeſt etiam aliis. 3. q.78. 3.ad 8. item q.79. 5.c. item 7.o.

170 Euchariſtia eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti, inquantum perficit hominem in vnione ad Chriſtum paſſum. 3. q.73. 3. ad 3. item 5. ad 2.

171 Euchariſtia eſt memoriale paſſionis Chriſti. 3. q.66. 9. ad 5. item q. 73.4.5.o.item q.74.1.c.item q.76. 2.ad 2. item q.79. 1.c.

172 Euchariſtia ordinatur ad refectionē mentis. 3.q.73.1.2.c.itē q.79.8.c.

173 Hoc ſacramentum non habet ſuos effectus, niſi in coniunctis ei per fidem, & charitatem. 3. q.79. 2.ad 2.

174 Euchariſtia eſt ſacramentum charitatis Chriſti expreſſiuum, & charitatis noſtræ factiuum. 3.q.73.3.ad 3.item q.75.1.c. item q.78. 3.ad 6.item q.79.1.c. item 4.c. ad 2.

175 Effectus non principalis euchariſtiæ, ſed conſequens augmentum charitatis, eſt diminutio fomitis. 3. q.79. 6.ad 3.

176 * Quicquid eſt effectus paſſionis Chriſti, eſt effectus euchariſtiæ. 3.q. 79.1.c.item q.83. 1.c.

177 Per baptiſmum, datur primus actus vitæ ſpiritualis, ſed per euchariſtiam datur complementum eius. 3. q.79. 1.8.c. ad 2. item 6. ad 2. item q.82. 2.ad 3.

178 Euchariſtia facit omnem effectum vitæ ſpiritualis, ad ſimilitudinem cibi corporalis; quia ſuſtentat, auget, reparat, & delectat. 3. q.79.1.o. item 8.c.item q.81. 1.ad 3.

179 Corpus Chriſti offertur pro ſalute corporis: & ſanguis pro ſalute ani-

mæ, ſecundùm ſimilitudinem, ſecundùm rem.verò, vtrunque effertur pro vtroque. 3. q.73.1.c. item q.74.1.o. item q.76.2.ad 1. item q.79.1.ad 3.

180 Effectus Euchariſtiæ, eſt adeptio gloriæ, non quidem ſtatim, ſed inquantum dat virtutem perueniendi ad gloriam. 3.q.79.2.o. item q. 80. 2.ad 1.

181 In Euchariſtia confertur gratia habitualis,& excitatur feruor actualis deuotionis. 3.q.69. 1.ad 2. item 4.7.c.

182 Sumens Euchariſtiam ſacramentaliter,conſequitur maiorem gratiam, quàm prius ſumendo ſpiritualiter tantum.3. q.80. 1.ad 3.

183 Euchariſtia gratiam cauſat,auget,& excitat eam, & virtutes in actum. 3. q.79. 1.o. item 4.c.

184 Nullus habet gratiam ante ſumptionem Euchariſtiæ, niſi ex voto ad eam proprio,vt adulti, vel Eccleſiæ,vt paruuli.3.q.73.3.c.ad 1.item q.79.1.ad 1.item q.80.1.ad 3.item 11.c.

185 Euchariſtia præſeruat à peccato dupliciter .ſ. interius,reprobando per gratiam,& exterius,repellendo omnem impugnationem dæmonum, per paſſionem Chriſti,cuius eſt ſignum.3.q.79.6.o.

186 Peccata venialia præſentia impediunt effectum Euchariſtiæ, quoad refectionem dulcedinis ſpiritualis, ſed non quoad augmentum gratiæ:ſed neutrum horum impediunt præterita.3: q.79. 8.o.

187 Euchariſtia delet peccata venialia.3. q.79.4.o. item q.87.3.c.

188 Euchariſtia delet peccata mortalia,quorum quis non habet conſcientiam,nec affectum.3: q.79. 3.o.

189 Euchariſtia fit ablutio ſcelerum,tripliciter,ſ.ignoratorum,futurorum, vel cauſando contritionem.3. q.79. 3.ad 1.

190 Euchariſtia delet pœnam debitam pro peccatis, non quidem totam, ſed ſecundùm menſuram peccatorum,& deuotionis.3. q.79. 5.o.

191 Euchariſtia liberat à purgatorio,inquantum eſt ſacrificium ſatisfactorium pro peccato. 3.q.52.8.ad 2.

¶ Eudimica Ethica Ariſtotelis.1.q.82.4.ad 3.item 12. q.9.4.c.fi. item q.80.1.b.3.

¶ Euentus ſequens per ſe, vel vt in pluribus, vel præcogitatus, addit ad bonitatem, vel malitiam actus, non autem aliter.12. q.20. 5.o. item q.73.8.o.

¶ Eugnomoſyna eſt idem quod epyichia,ſ. voluntaria iuſtificatio. 22. q.80.ad 4.item ad 5.

¶ Eupſychia eſt virtus ſpecialis. ſ. conſtantia, & eſt pars potentialis fortitudinis. 22. q.128. ad 5.

¶ Euſebia eſt idem quod religio.22.q.80.ad 4.

1 EVSTOCHIA eſt pars prudentiæ, bene coniectans omnia, ſolertia medium.22.q.48.c.item q.49.4.c.

2 Euſtochia eſt tantum in operatiuis, ſolertia verò tam in his quàm in ſpeculatiuis, & tam in neceſſariis, quam in contingentibus. 22. q. 49.4.ad 1.

3 Vtraque inuenit quaſi ſubitò, ſed eubulia, inquirendo, & tardè.22. q. 49.4.c.ad 3.item q.51.1.ad 3.

1 EVSTRATIVS Epiſcopus Græcus, & commentator Ariſtotelis,dicens quod epyiches, id eſt. virtuoſus, committit adulterium cum vxore tyrâni,vt poſſit occidere eum,& liberare patriam,non eſt ſuſtinendus,* pro nulla enim vtilitate debet quis adulterium committere,ſicut nec dicere mendacium,ſecundum Auguſt.22.q.64.7.ad 4.

1 EVTY

1 EVTYCHES. Item. Hæreſis eius de vnitate naturæ in Chriſto, & de impalpabilitate corporum reſurgentium & Chriſti, damnatur in Concilio Chalcedonenſi.* 3.q.2.2.c.

2 Eutyches in morte retractauit ſuam hæreſim. 3.q.54. 3.c.fi.

¶ Eutrapelia dicitur à bona verſione. Et eſt virtus circa ludos & pars modeſtiæ. 12.q.60.5.c.item 22.q.72.2.ad 1. item q.160. 2.c. item q.168.2.o. item q.172. 2.ad 1.

1 ÆVVM eſt menſura primi mobilis ſecundùm ſubſtantiam, & ſecundum eſſe. 1. q.10. 6.ad 2.

2 Æuum eſt tantum vnum, propter primum æuiternum.1. q.10. 6.o.

3 Æuum eſt infinitum in actu, ſed negatiuè, non autem priuatiuè. 1. q. 10.5.ad 4.

4 Tantum eſſe, attribuitur æterno, & æuiterno, ratione ſui: ſed fuiſſe, vel futurum eſſe ratione temporis concomitantis. 1. quõ.10. 2.ad 4. item 5.ad 3.

5 Æuum conuenit diuerſis, ſecundum prius & poſterius.1.q.10.6.c.

1 Ex, aliquando importat ordinem terminorum tantum, aliquando verò etiam identitatem ſubiecti.1. q.45. 1.ad 3. item 3. q.75. 8.c.

2 Excandeſcentia magis pertinere videtur ad primam ſpeciem iræ, ſ. fel, quæ perficitur ſecundum velocitatem iræ, quam ad tertiam ſpeciem, ſcilicet furorem. 12. q.46. 8.ad 2.

1 EXCAECATIO, & obduratio important duo, ſcilicet motum animi adhærentis malo & auerſi à Deo, & ſubtractionē gratiæ.12. q.79.3.c.

2 Excæcatio, aggrauatio, & obduratio, differunt ſecundum diuerſos effectus gratiæ, ſcilicet in viſu, auditu, & affectu.12. q.79.3. c.fi.

3 Excæcatio & obduratio, quoad primum, ſunt peccata, ſed quoad ſecundum, ſunt pœnæ. Et primum eſt cauſa ſecundi. Et homo fit deterior primo, non autem ſecundo.12. q.79.3.o.

4 Excæcatio eſt effectus diuinæ reprobationis.12. q.79. 4.c.

5 Excæcatio de ſe ordinatur ad dominationem, ſed ex miſericordia Dei ordinatur ad ſalutem, non quidem omnium, ſed prædeſtinatorum tantum.12. q.79.4.o.

6 Malitia eſt cauſa excæcationis meritoria, ſicut culpa eſt cauſa pœnæ.12. q.79.3.ad 3. item 22.q.15. 1.c.ad 2.

7 Dæmon dicitur excæcare, inquantum inducit ad culpam, quæ eſt cauſa meritoria excæcationis.12.q.79. 3.ad 3.

¶ Excedere. Item. Quod in melioribus excedit, melius eſt ſimpliciter. 22.q.188. 7.ad 1.

Exceſſus mentis cauſatur ex amore boni, & timore mali eodem modo. 22.q.175. 2.ad 1.

1 EXCLVSIO immobilitat terminum cui additur, ratione negationis implicitæ.1. q.31.3.ad 3.

2 Præpoſitio excluſiua habet duas expoſitiones. Primam affirmatiuam, & ſecundam negatiuam. Sub prima licet deſcendere, ſub ſecunda verò non.1. q.31. 4.b.

3 Dictio excluſiua, addita principali agenti, non excludit inſtrumentum. 3.q.78. 4.ad 1.

4 Dictio excluſiua non excludit partes, nec vniuerſalia, & alia quæ ſunt de intellectu ſubiecti, niſi differant ſuppoſito.1. q.31.4.ad 3.

5 * Dictio excluſiua, addita vni relatiuorum, excludit aliud, & omne quod eſt in alio ſuppoſito.1. q.31. 4.ad 3.

1 ECCLESIA malos iuſtè excommunicat, vt reſipiſcant, * in neceſſi-

tatis tamen caſu eſt illis ſubueniendum, debet enim Eccleſia diuinum iudicium in caſtigationibus imitari, ſcilicet ad ſalutem, non autem ad perditionem. 22. q.31.2.ad 3.

2 Excommunicatis, & reipublicæ hoſtibus, ſunt ſubtrahenda beneficia, vt arceantur à culpa, ſic tamen, quod natura non deficiat, niſi ſecundum ordinem iuſtitiæ. 22.q.31. 2.ad 3.

3 Iniciens manus in clericum, ſeptempliciter, non eſt excommunicatus, ſcilicet ſi cauſa diſciplinæ, vt magiſter vel prælatus, ſi iocoſa leuitate, ſi inuenit eum turpiter agentem cum vxore, matre, ſorore, vel filia, ſi ſtatim vim vi repellat, ſi ignoret eum eſſe clericum, ſi inueniat eum in apoſtaſia, poſt trinam admonitionem, & ſi transfert ſe clericus ad actum penitus ſibi contrarium, vt ſi fiat miles, vel ad bigamiam tranſeat. Et octupliciter poteſt abſolui ab epiſcopo, ſc. in articulo mortis quia tunc à qualibet excommunicatione poteſt quiſque à quolibet ſacerdote abſolui, ſi ſit hoſtiarius alicuius potentis: & non ex odio, vel propoſito percuſſit, ſi percutiens ſit mulier, ſi ſit ſeruus, & dominus læderetur de eius abſentia, qui non eſt in culpa, ſi regularis regularem, niſi ſit enormis exceſſus, ſi ſit pauper, ſi ſit impubes, vel ſenex, vel valetudinarius, & ſi habeat inimicitias capitales. 22. q.64. 7.c.

4 Participare cum excommunicatis conceditur quintupliciter, ſcilicet, vtile, lex, humile, res ignorata, neceſſe. 22.q.39.4.ad 2.

5 Excommunicatio maior eſt ſeparatio à communione Eccleſiæ quoad fructum & ſuffragia generalia. Suppl. q.21.1.o.

6 Cum Eccleſia in terris Dei vicem gerat, illiuſque iudicium Dei iudicio conforme ſit, ritè excõmunicare poteſt, ſiue peccatorem à cõmunione Eccleſiæ, ſiue à ſuffragiis & aliis ſpiritualibus ſeparet. Suppl. q.21.3.c.

7 Non poteſt Eccleſia etiam pro peccato mortali aliquem excommunicare, niſi contumax fuerit. Suppl. q.21.3. o.

8 Si excommunicatio iniuſtè lata ſit ex parte excommunicantis, nihilominus effectum ſortitur, at ſi ex parte excommunicationis, ita vt error ille irritam faciat ſententiam, nullius eſt effectus. Suppl. q.21.4.o.

9 Cum quis pro falſo crimine in iudicio probato excommunicatur, ſi humiliter ſuſtinet humilitatis meritum, recompenſat excommunicationis damnum. Suppl. q.21.4.c.

10 Soli epiſcopi & maiores prælati excommunicare poſſunt, qui habent iuriſdictionem in foro iudiciali. Suppl. q.22.1.o.

11 Etiam non ſacerdotes poſſunt excommunicare, modo iuriſdictionem habeant in foro contencioſo. Suppl. q.22. 2. c.

12 Excommunicatus, vel ſuſpenſus, non poteſt alium excommunicare. Suppl. q. 22.3.o.

13 Nullus poteſt niſi inferiorem excommunicare, cum excommunicatio ſit iuriſdictionis, quæ èxerceri non poteſt, niſi in ſibi ſubditos. Suppl. q.22. 4.c.

14 Tametſi ſinguli alicuius communitatis excommunicari ab Eccleſia poſſint, nunquam tamen ipſa communitas. Suppl. q.22. 5.o.

15 Toties quis excommunicari poteſt, quoties eſt excommunicationis cauſa. Suppl. q.22.6.c.

16 Licèt fidelibus communicare excommunicato minori excommunicatione, maiori verò minimè, niſi vbi aliqua ſpiritualis commodi, vel legis, vel neceſſitatis ratio ad hoc impulerit. Suppl. q.23. 1.o.

17 Participans cum excommunicato, excommunicatus quoque eſt, aliquando maiori, nonnunquam minori excommunicatione. Suppl. q.23.

quæſt.. 23.2.c.

18 Tantum participans excommunicato in crimine, vel in diuinis, ſeu in Eccleſiæ contemptum, peccat mortaliter. Suppl.q.23.3.o.

19 Excommunicatum minori excommunicatione, poteſt quilibet ſacerdos abſoluere,non autem maiori,ſiue ſit à iure,vel ab homine lata,ſed ei qui ſentẽtiam tulit,ſubiicitur,niſi in articulo mortis.Suppl.q.24.1.o.

20 Poteſt quis inuitus abſolui ab excommunicatione, cum ſit pœna, non autem à peccato,cum ſit voluntarium.Suppl.q.24.2.o.

21 Abſolutus ab vna excommunicatione,ab omnibus abſolutus intelligitur,ſi ſint ab vno iudice latæ,niſi aliter fuerit expreſſum, non autem ſi ſint à diuerſis iudicibus factæ.Suppl.q.24.3.c.

1 EXCVSATIO aggrauat omne peccatum.22.q.13.3.ad 3.

1 SEMPER perfectiſſimum eſt exemplar,quod imitatur minus perfectum. 3.q.56.1.ad 3.

2 Cauſa exemplaris eſt tantum exiſtẽtium,ſed cauſa finalis eſt etiam non entium.1.q.5.2.ad 1.

3 Exemplata oportet conformari exemplari,ſecundum rationem formæ, non autem ſecundum modum eſſendi.1.q.18.4.ad 2.

1 In operationibus & paſſionibus humanis,in quibus experientia plurimum valet,plus mouent exempla quàm verba.12.q.34.1.c.

2 Ariſtoteles in Logica vtitur exemplis, ſecundum opiniones aliorum. Ideo non habet auctoritatem.1.q.48.1.ad 1.item q. 67.2.ad 2. item 12.q.59.2.ad 1.

1 EXEMPTVS. Item peccans in re non exempta, poteſt ab ordinario iudicari.22.q.67.1.ad 3.

1 EXILIVM non erat vniuerſale in veteri lege,ſed particulare,ne quis fieret idololatra.12.q.105.2.ad 10.

1 EXITVS.Item. IN DIVINIS, eſt ſecundum ſolam diſtinctionem relationum,& ſecundum emanationem interiorem,& non ſecundum diſtantiam.1.q.42.5.ad 2.

1 EXORCISMVS non eſt ſacramentum,ſed eſt ſacramentale.3.q.67.3. ad 2.item q.71.3.ad 2.

2 Exorciſmus debet præcedere baptiſmum. Tamen ſi non præcedat, debet poſtea fieri.3.q.71.2.o.item 3.ad 3.

3 Exorcizare pertinet ad ſacerdotem,& ad exorciſtam.3.q.71.4.c.ad 1. item ad 2.

4 Ea quæ fiunt in exorciſmo,non tantum ſignificant,ſed etiam efficiunt. 3.q.71.3.o.

5 Quandocunque aliquid ſanctificandum eſt ad cultum diuinum, prius exorcizatur,vt liberetur à poteſtate diaboli.3.q.83.3.ad 3.

6 Exorciſmus datur contra dæmonem,inquantum impedit homines à ſacramentis. Sed baptiſmus datur contra eum, inquantum impedit à gloria.3.q.71.2.ad 2.

7 Quæ fiunt in exorciſmo,ordinantur contra impedimenta baptiſmi,cuius effectus poteſt impediri ante ſumptionem baptiſmi,& poſt. 3.q.71. 3.ad 3.

8 Effectus exorciſmi,eſt debilitatio poteſtatis dæmonis, quia totaliter in baptiſmo aufertur.3.q.71.3.c.

9 Effectus eius duplex, ſcilicet expulſio dæmonis, & apertio ſenſuum ad miniſteria & mandata Dei.3.q.71.3.c.

10 Sal miſſum in os exorcizandi, & narium, & aurium, ſputo linitio, ſignifi

ſignificat remotionem impedimenti dæmonis, reſpectu fidei docendæ.3.q.71.2.c.

11 Exorciſmus non confert gratiam, nec remiſſionem culpæ. Ideo ſine baptiſmo exorciſmus nihil valet poſt mortem, contra Præpoſitiuum, qui dicit, quod minores tenebras patitur. 3.q.71.3.o.

12 Expectatio eſt motus ſpei, propter cognitionem præcedentem reſpectu auxilij alieni.12.q.40.2.ad 1.

1 Experientia proprie pertinet ad ſenſum tantum, ſed largè pertinet etiam ad intellectum, vt in dæmonibus.2.q.54. 5.ad 2.item q.58. 3. ad 3.

2 Experientia in operabilibus non eſt potentia, & non ſolum cauſat ſcientiam, ſed etiam habitum, qui facit operationem faciliorem, propter conſuetudinem.12.q.40.5. ad 1.

3 Qui accipit gratiam, per quandam experientiam dulcedinis nouit ſe illam habere, quam non experietur ille qui non accipit.12.q 112.5.c.

4 Illa quæ ſunt per eſſentiam ſui in anima, cognoſcuntur experimentali experientia, inquantum homo experitur per actus, principia intrinſeca, ſicut voluntatem percipimus volendo, & vitam ab operibus vitæ, 12.q.112.5.ad 1.

5 Verbum Abrahæ dictum, videlicet, nunc cognoui quod timeas Dominū, poteſt referri ad notitiam experimentalem, quę eſt per exhibitionem operis.12.q.112. 5.ad 5.

6 In opere illo quod fecerat Abraham, cognoſcere potuit experimentaliter, ſe Dei timorem habere. Vel poteſt hoc etiam ad reuelationem referri.12.q.112.5.ad 5.

1 Extasis eſt fieri extra ſe, ſecundum cognitionem, vel ſecundum appetitum.12.q.28.3.c.item 22.q.175.2.ad 1.

1 Extrema vnctio cum ad peccatorum remiſſionem ordinetur, eſt ſacramentum, & non tantum ſacramentale.Suppl.q.29.1.o.

2 Extrema vnctio, quamuis per multas perficiatur actiones, vnum nihilominus ſacramentum eſt.Suppl.q.29.2.c.

3 Extremæ vnctionis ſacramentum à Chriſto fuit inſtitutū, ſicut & cætera ſacramenta, ab Apoſtolis tamen promulgatum fuit.Suppl.q.29. 3.o.

4 Oleum oliuæ, cum ſit lenitiuum ac penetratiuum vſque ad intima, ac diffuſiuum, conueniens eſt materia ſacramenti extremæ vnctionis, quod perfecta & lenis ſanatio eſſe debet.Suppl.q.29. 4.

5 Oleum oliuæ, quod in extrema vnctione aſſumitur pro materia, conſecreatum eſſe debet. Suppl.q.29.5.o.

6 Materia huius ſacramenti per epiſcopum conſecrata eſſe debet. Suppl. q.29.6.o.

7 Determinata eſt forma verborum huius ſacramenti, ſicut & aliorum. Suppl.q. 29.7.o.

8 Forma verborum huius ſacramenti in oratione deprecatiua perficitur, non autem indicatiua.Suppl.q.29.8.o.

9 Conueniens verborum forma eſt ea, qua Eccleſia vtitur, ſcilicet. Per iſtam ſanctam.Sup pl.q.29.9.c.

10 Principalis effectus extremæ vnctionis eſt ipſa peccatorum remiſſio quoad illorum reliquias, & maculam ſeu culpam, ſi eam inueniat. Suppl.q.30.1.c.

11 Hoc ſacramentum non ſequitur corporalis ſanatio ſemper, ſed quando expedit ad ſpiritualem ſanationem.Suppl.q.30.2.o.

12 Nullum inprimit characterem hoc ſacramentum, cum per illud homo ad

ad aliquod ſacrum peragendum non ordinetur.Suppl.q. 30. 3.c.

13 Non poſſunt laici hoc extremæ vnctionis ſacramentum conferre, ſicut baptiſmum in neceſſitatis articulo.Suppl.q.31.1.o.

14 Hoc ſacramentum nullatenus licet diacono conferre.Suppl.q. 31.2.o.

15 Cum hoc ſacramentum cunctis exhibeatur,non modo per Epiſcopos,ſed per ſimplices ſacerdotes adminiſtrari poteſt.Supp.q.31.3.c.

16 Sanis non debet hoc ſacramentum conferri , quòd quædam ſpiritualis animæ curatio eſt.Suppl.q.32.1.o.

17 Non quouis morbo laborantibus eſt hoc ſacramentum exhibendum, ſed ad mortem proximè aliqua ægritudine affectis.Suppl.q.32 2.

18 Furioſis & amentibus,quibus deſit deuotionis affectus, nullatenus hoc ſacramentum conferri debet.Suppl.32.3.o.

19 Hoc ſacramentum pueris conferri non debet.Suppl.q.32.4.c.

20 Non totum corpus,ſed eæ duntaxat humani corporis partes inungi oleo huius ſacramenti debent,in quibus eſt aliqua ſpiritualis infirmitatis radix.Suppl.q.32.5.o.

21 Quinque ſenſuum organica membra inungi præcipuè debent,in quibus eſt aliqua cognitionis radix,in nonnullis autem propter appetitiuam & motiuam inunguntur renes ac pedes.Suppl.q.32.6.o.

22 Mutilati inungi etiam in partibus illis mutilatis debent,quibus aliàs inungerentur.Suppl.q.32.7.c.

23 Sacramentum hoc ſine aliqua ſui iniuria iterari poteſt.Suppl.q.33.1.c.

24 Eadem infirmitate laborantibus,non ſecundum eundem , ſed diuerſum infirmitatis ſtatum,poteſt extrema vnctio exhiberi.Suppl.q.33.2.o.

1 EXSVFFLATIO in exorciſmo , ſignificat expulſionem dæmonis cui reditum præcludit benedictio.3.q.71 .2.c.

F

1 FACERE & fieri, important habitudinem cauſæ & effectus,ſed mutationem ex conſequenti.1.q.45.2.ad 2.

2 Facere dicitur dupliciter,ſcilicet largè omnis operatio,& propriè,operatio tantum ad extra.22.q.134.2.c.ad 1.item ad 2.

3 Factio eſt de materia exteriori,ſed generatio eſt de ſubſtantia generantis.1.q.41.3.c.

4 Non omne quod facit maius,facit minus, niſi ſit ad illud ordinatum:* vel niſi in maiori includatur minus,vel nō poteſt facere quod minus eſt,ſi reſeruetur minus,vel ſi minus ſit ad defectum.22.q.189. 9.ad 3.

5 Quod homo faciat quod in ſe eſt, requiritur ad meritum in habentibus vſum rationis,non autem in carentibus vſu rationis.22.q.33.2.ad 1. item 8.ad 3.

Facies Chriſti emittebat radios.3. q.44.3. ad 1.

1 FACTVM duplex,ſcilicet diuinum,& naturale.Primum præcedit potentia actiua,& non paſſiua,natura,non autem tempore , niſi ſit nouum,ſecundum verò vtraque potentia præcedit,etiam tempore, 1.q. 74.3.ad 3.

2 Fieri & factum eſſe,dicuntur de Deo,ſecundum rationem tantum,& ſine mutatione Dei.1.q.13.7.ad 2.

3 Factum eſſe,quandoque dicit nouitatem prædicationis, ſine mutatione facti.1.q.13.7.ad 2.item q.16.6. c.ad 2

4 Proſpicere facta aliorum bono animo,vel ad vtilitatem propriam , vt ſcilicet homo ex bonis operibus proximi prouocetur ad melius, vel ad vtilitatem illius,vt ſcilicet corrigatur ſi quid ab eo agitur,ſecundum regulam charitatis,& ſecundum debitum officij,eſt laudabile.

Sed

Sed quod aliquis intendat, ad conſiderandum vitia proximorum ad deſpiciendum, vel detrahendum, vel ſaltem inutiliter inquietandum, eſt vitioſum. 22.q.33.2.ad 3.item q.167.2.ad 3.

FACVLTAS eſt poteſtas, qua aliquid habetur ad nutum. 1.qō.83.2. ad 2.

1 FALLERE contingit dupliciter.ſ.occultando veritatem dicto vel facto, vel ſignificando falſitatem. Primum licet. non autem ſecundum, quia etiam hoſtibus debent ſeruari promiſſa, fœdera, & fides. 22. qu. 3.6.item q.71.3.ad 3.

2 Homo faciliter fallitur in iudicãdo, in pertinẽtibus ad ſe. 22.q.88.2.ad 3.

1 FALSITAS non eſt in ſenſu, ſicut in cognoſcente verum & falſum. 1. q.17.1.ad 2.

2 Falſitas & veritas ſunt primo in intellectu, in rebus autem, per ordinem ad intellectum ſolum. 1.q.16.1.2.0.item 3.ad 1.item 5.6.8.c.item q. 17.1.3.0.item 4.ad 1.

3 Falſitas non eſt in intellectu, reſpectu primorũ principiorum, nec reſpectu quidditatis, niſi per accidens, reſpectu duplicis compoſitionis. 1. q.17.3.0.item q.57.1.ad 2.item q.58.5.c.item q.85.6.0.

4 Veritas & falſitas, vt in cognoſcente, ſunt tantum in intellectu componente & diuidente, ſed vt in re vera, ſunt etiam in ſenſu, & intellectu cognoſcente quidditatem. 1.q.16.2.0.item q.17.2.0.item 3.c.

5 Falſitas eſt in ſenſu reſpectu ſenſibilium communium, & reſpectu ſenſibilium per accidens, non autem reſpectu ſenſibilium propriorum, niſi per accidens. 1.q.17.2.0.item 3.c.item q.57.1.ad 2. item q. 58.5.c. item q.85.6.c.

6 Falſitas attribuitur phantaſiæ, quia repræſentat obiectum abſens, tanquam præſens. 1.q.17.2.ad 2.item q.54.5. ad 3.

7 Res non dicuntur falſæ, reſpectu intellectus diuini; ſed reſpectu intellectus noſtri. 1.q.17.1.c.ad 3.

8 * Res dicitur ſimpliciter vera, vel falſa tantum ab intellectu, à quo dependet, vt res naturalis à diuino, & artificialis à noſtro. 1.qu. 16.1.c. q.17.1.0.

9 Res naturales dicuntur falſæ per accidens, & ſecundum quid, reſpectu intellectus noſtri dupliciter.ſ.ſecundum rationem ſignificati, & ſecundum rationem cauſæ. 1.q.17.1.c.

10 Res dicitur vera vel falſa, ratione veræ vel falſæ æſtimationis, quã nata eſt facere de ſe, quoad ea quæ exterius apparent in ea. 1.q.17.1. c.

11 Res ſecundum id quod eſt, dicitur vera, ſecundum quod non eſt, dicitur falſa. 1.q.17.1.c.ad 1.item 4.ad 1.

12 Malum ſimpliciter eſt in rebus, non autem falſum, ſed ſecundum quid. 1.q.17.1.c.item q. 48.2.0.

13 In Deo nulla eſt falſitas, ſed tantum veritas. 1.q.17.4. ad 3.item 22. q. 171.6.c.

14 Homo dicitur falſus, quia amat falſas opiniones vel locutiónes, non autem quia poteſt mentiri. 1.q.17.1.c.fi.

15 Peccata dicuntur falſitates vel mendacia. Et opera virtuoſa, dicuntur veritas vitæ. 1.q.17.1.c.

16 Falſum contrariatur vero, & fundatur in vero, ſed non in ſuo contrario. 1.q.17.4.0.item 12.q.64.3.ad 3.

Falſum teſtimonium prohibetur octauo præcepto decalogi. 22.qō.122. 6.ad 2.

1 * FAMA bona eſt nobis neceſſaria propter nos, quia eſt præcipuum bonum

num inter exteriora bona, quia facit idoneum ad officia humana, & præſeruat a peccatis, & propter alios, ne ſcandalizentur, & malum exemplum ſumant ad peccandum. 22.q.73.2.3.c.

2 Fama quadrupliciter læditur directè, ſcilicet imponendo falſum, adaugendo peccatum, manifeſtando occulta, peruertendo intentionem. Sed indirectè dupliciter læditur. ſ. negando bona alterius, vel malitiosè reticendo. 22.q.73.1.ad 3.

3 Fama læditur tripliciter. ſ. iuridicè, falsè, & manifeſtando occulta. Secūdo modo & tertio tenetur quis ad reſtitutionem, non autem primo modo. 22.q.62.2.ad 2. item q.73.2.0.

¶ Fames, ſitis, & deſiderium in beatis, dicitur per remotionem faſtidij. 12.q.67.4.ad 3.

1 FAMILIARITAS cum peccatoribus vitari debet ab imperfectis propter periculum, non autem a perfectis, propter fructum. 22.q.25.6.ad 5.

1 PHANTASIA duplex. ſ. determinata. ſ. eadem cum imaginatiua habens organum determinatum, & indeterminata, exiſtens in qualibet parte animalis, etiam deciſa. Sed Auicenna poſuit quintam potentiam. ſ. phantaſiam mediam inter æſtimatiuam & imaginatiuam, quæ componit & diuidit ſpecies imaginales. 1.q.78.4.c.fi.

2 Phantaſia eſt theſaurus formarum per ſenſum acceptarum, componens & diuidens eas. Et eſt idem quod imaginatiua. 1.q.78.4.c. item q.84. 6.ad 1.

3 Phantaſia & memoria ſunt paſſiones primi ſenſitiui, non quidem tanquam proprij organi, ſed quia oriuntur ab anima mediante primo ſenſitiuo. 1.q.78.4.ad 3.

4 Dæmon poteſt immutare phantaſiā hominis, & alios ſenſus corporeos, vt aliter videatur res, quàm ſit. 1.q.111.3.4.0. item q. 114.4. ad 2. item 22.q.10.1.ad 3. item 22.q.8.5.ad 4. item ad 6.

1 PHANTASMA eſt ſimilitudo indiuidui, in organo corporeo. 1. q.84.7. ad 2. item q.85.1.ad 3.

2 Aliquod phantaſma per ſenſum nunquam acceptum, poteſt formari in imaginatione, per operationem virium interiorum. 1.q.12.9.ad 2. item q.85.2. ad 3. item 22.q.172.2.c.

3 Intellectus noſter abſtrahit à phantaſmatibus ſpecies intelligibiles, inquantum conſiderat naturas in vniuerſali, quas tamen intelligit in phantaſmatibus, quia nihil poteſt actu intelligere, niſi cōuertendo ſe ad phantaſmata. 1.q.85.1.ad 4. item 5.ad 2. item 3.q.86.1.c.

4 Phantaſmata non poſſunt imprimere in intellectum poſſibilem, virtute ſua, ſed virtute intellectus agentis, cōuertentis ſe ſupra phātaſmata, reſultat ſpecies intelligibilis in intellectu poſſibili. 1.q.85.1.ad 3.

5 Phantaſmata illuminantur ab intellectu agente, quia ex eius virtute redduntur habilia, vt ab eis intentiones intelligibiles abſtrahantur. 1.q. 85.1.ad 3.

6 In poteſtate noſtra eſt, per virtutem intellectus agentis formare phantaſmata, accommoda conſiderationi quam volumus, niſi fortè eſſet impedimentum ex parte organi cuius eſt. 1.q.85. 1.ad 4.

7 Fas propriè, eſt lex diuina, ſed ius, eſt lex humana. 22.q.57.1. ad 3.

¶ Faſcinatio eſt infectio ab occulis infectis, propter malitiam animæ, vel ex Dei permiſſione, vel cooperante fato occulto, vel dæmone. 1.q. 117.3.ad 2.

¶ Fatue dicere, vel racha, vel iraſci, non ſunt ſpecies iræ, ſed gradus eius. Et eſt peccatum mortale, quando peccatum interius conce

conceptum ad effectum perducitur, ſub ratione vindictæ. 12.q.46.8. ad 3. item 22.q.158. 5.ad 3.

1 FATVM propriè, eſt diſpoſitio ſyderum, qua quis eſt conceptus vel natus. Sed impropriè eſt prouidentia Dei: ideo eſt in rebus. 1.q. 116. o.

2 Fatum dicitur a fari, quaſi effatum diuinæ prouidentiæ, vel quia antiqui ſolebant per illud de futuris effari. 1.q.116.1.c.ſi.

3 Fatum non eſt qualitas, nec ſubſtantia, ſed eſt relatio multiplex, ratione effectuum, vel cauſarum ſecundarum, non autem reſpectu Dei. 1.q.116.2.ad 3.

4 Ratio gubernationis in mente Dei, eſt prouidentia, ſed in cauſis ſecundis, eſt fatum. 1.q.116.2.o.

5 Non omnia ſubduntur fato, ſed tantum effectus cauſarum ſecundarum. 1.q.116. 1.c. item 4.o.

6 Fatum reſpectu cauſarum ſecundarum eſt mobile, ſed reſpectu cauſæ primæ, eſt immobile, non quidem abſolutè, ſed ſub conditione prouidentiæ. 1.q.116.2.o.

¶ Febris ethica eſt intenſior aliis, licèt calor eius minus ſentiatur, quia eſt infuſa membris, quaſi complexio. 12.q.29.3.c.

¶ Fœcunditas bonorum operum duplex. ſ. in ſe per baptiſmum, & in aliis per ordinem ſacrum. 3.q.69.5.ad 3.

1 Cum dicitur quòd fœlicitas non eſt in habitu, intelligendum eſt de habitu, de quo non procedit actus. Qui enim eſt in habitu, & nō in actu, ſimilis eſt dormienti. Oportet autem quòd actus ille in quo fœlicitas conſiſtit, ab habitu aliquo progrediatur, ſecundum ſententiam philoſophi. Aliàs operatio non eſſet delectabilis & perfecta. 12.q.3.2. ad 4.fin.

2 Vltima fœlicitas hominis non quidem ſimpliciter, ſed ad quam per ſua naturalia poteſt peruenire, eſt cognitio ſubſtantiarum ſeparatarum, non quidem quidditatiua, ſed quid non ſunt, per ſenſibilia. 22.q.2.8. ad 1. item q.3.7.o.

3 Fœlicitas magna, ſed non vltima, eſt in contemplatione ſubſtantiarum ſeparatarum, ſi perfectè intelligerentur. 1.qu.64.1.ad 1. item q.87. 2. ad 3.

4 Fœlicitas terrena conſiſtit in quinque. ſ. voluptate, diuitiis, poteſtate, dignitate, & fama. 1.q.26.4.c. item 12.q.2.o.

1 FOEMINA in holocauſtis non offerebatur in veteri teſtamento, quia eſt animal imperfectum. 12.q.102.3.ad 9.

2 Fœmina non poteſt eſſe principiū generationis actiuum. 3.q. 67. 4.ad 3.

3 Generatio fœminæ contingit ex intentione Dei & naturæ vniuerſalis, ſed reſpectu naturæ particularis, contingit ex defectu imaginationis, vel virtutis actiuæ, vel materiæ, vel propter aliquid exterius. ſ. venti, loci, temporis, & huiuſmodi. Ideo eſt quid occaſionatum & deficiens. 1.q.92. 1.ad 1. item q.99.2.ad 1. item ad 2.

¶ Fœminalia ſignificant continentiam, quæ perpetuo indicitur miniſtris noui teſtamenti. Non autem miniſtris veteris teſtamenti, ſed tantum tempore ſacrificiorum, quo vtebantur eis. 12.q. 102. 4. ad 7.

1 * FOEMININVM genus adaptatur eſſentiæ & proprietatibus, maſculinum perſonis, & neutrum eſſentiæ. 1.q.31.2.ad 4. item 3.q.17.1.c. item q.52.3.c.

2 Neutrum genus eſt informe, ſed maſculinum genus eſt formatum & diſtinctum, & ſimiliter fœmininum. 1.q.31.2.ad 4.

1 FERMENTVM ſignificat feruorem charitatis, ſicut animæ puritatem. 3.q.74.4.c.ad 3.item ad 4.

2 Fermentum ſignificat charitatem, ratione ſui effectus, ſcilicet ſaporis: ſed ſignificat corruptionem peccati,ratione ſuæ ſpeciei. 3.q.74.4.c.ſi, item ad 3.

3 Fermentum non offerebatur in ſacrificiis, propter corruptionem, vel quia fortè offerebatur idolis.12.q.102.3.ad 14.

4 Non licet in iudicio probare innocentiam, vel crimen,per tactum ferri candentis. 22.q.95.8.ad 3.item 3.q.80.6.ad 3.

1 FERVOR voluntatis non eſt virtuoſus,ſi non ſit ratione ordinatus.Et ideo ſi aliquis ex feruore animi præoccupet debitum tempus, non erit laudandus. 22.q.106.4.ad 2.

1 FESTVM omne veteris teſtamenti, habet aliquod feſtum ſibi ſuccedens in nouo teſtamento.12.q.103.3.ad 4.

2 Ratio & expoſitio,& figura omnium feſtorum veteris teſtamenti. 12.q. 102.4.ad 10.

3 Feſta temporalia veteris teſtamenti erant octo,ſcilicet,ſabbatum, neomenia, paſcha,pentecoſtes,tubarum,expiationis, tabernaculorum, & cœtus. Et vnum erat continuum, ſcilicet iuge ſacrificium. 12.q.102. 4.ad 10.

4 Feſtum tubarum erat prima die Septembris, in memoriam liberationis Iſaac. Et erat inuitatio ad feſtum expiationis & figura prædicationis Apoſtolorum,quorum feſta ſuccedunt ei.12. q.102. 4. ad 10. item q. 103.3.ad 4.

5 Feſtum expiationis erat die decima Septembris, in memoriam expiationis peccati de adoratione vituli, ad preces Moyſis. 12. q. 102. 4. ad 10.

6 Feſta martyrum & confeſſorum ſuccedunt feſto expiationis. 12.q.103. 3.ad 4.

7 Feſtum conſecrationis Eccleſiæ,fit octo diebus, ad ſignificandum reſurrectionem Chriſti,& membrorum Eccleſiæ.3.q.83.3.ad 4.

8 * Peccans in feſto,magis facit myſticè contra tertium præceptum,quàm qui ad literam aliquod opus corporale licitum facit in eo. 22.q.122. 4.ad 3.

¶ Feudum.* Ius patronatus non poteſt per ſe vendi, nec dari in feudum,ſed cum poſſeſſione tranſit.22.q.100.4.ad 3.

1 FICTIO eſt oſtendere dicto,vel facto,quod non eſt verum, & eſt ſpeciale peccatum,ſi hoc intendatur.2.q.69.9.ad 3.

2 Fictio conſequitur ſuperbiam,quia appetens excellentiam,fingit ſe fortem,& huiuſmodi. 22.q.162.7.ad 5.

3 Fictio relata ad rem ſignificatam, vt metaphora, non eſt mendacium, vt patet in figuratiuis locutionibus. 22.q.110.3. ad 6.item q. 111.1. ad 1.item 3.q.55.4.ad 1.item q.76.8.c.

1 FIDELIS.* Fidelium vniuerſitas in tres ſtatus ſolet diſtingui, ſc.in ſtatum incipientium,proficientium,& perfectorum.22.q.224.9.0.

1 FIDES QVID.* Fides importat aſſenſum intellectus ex electione ad illud quod creditur,eum certitudine. 12.q.56.3.c. item 22.q.1. 4.c.item q.4.1.c.item q.8.6.ad 2.item q.171.5.c.

2 Sex diffinitiones fidei exponuntur, & reducuntur ad eam, quam dat Sanctus Paulus,vt ad perfectiſſimam.22.q.4.1.0.

3 Fides formata eſt virtus : non autem informis, nec fides de qua loquitur Ariſtoteles. 12.q.62.3. ad 2.item q.65.4.o. item 5. ad 2.item 22. q.4.5.o.

4 Fides quæ eſt gratia gratis data,eſt excellentia,vel conſtantia fidei, quæ eſt virtus. Sed fides;quæ eſt fructus,eſt delectatio , ratione certitudinis eius.22.q.4.5.ad 4.item q.8.8.o.

5 * Fides eſt ſubſtantia. i.fundamentum totius ſpiritualis ædificij. 3.q.73. 3.ad 3.

6 Fides dicitur ſextupliciter,ſ.habitus formatus,informis actus, obiectum, ſacramentum , & quælibet certitudo de diuinis. 12.q.55.1. ad 1. item 22.q 8.8.o.

7 Fides dicitur dupliciter, ſ.res credita,& habitus. Et hoc dupliciter, ſ.reſpectu obiecti formalis, & reſpectu ſubiecti. Primo modo & etiam ſecundo,fides eſt vna,ſed tertio modo ſunt plures.12.q.107.1.ad 1.item 22.q.1.6.ad 2.item q.4.6.o.item q.5.4.c.

8 Fides eſt vna dupliciter,ſc.ratione vnius obiecti,& quia multos vnit.22. q.4.6.item q.5.4.c.item q.10.5.ad 1.item ad 3.item q.23.5.b.

9 Aliquid cadit ſub fide dupliciter,ſ.directè. i. principaliter tradita nobis diuinitus,& indirectè. i.ea,ex quibus negatis ſequitur aliquid contrarium.3.q.32.4.c.item 22.q.1.6.ad 1.item 7.c.item q. 2. 5. c. item q. 8. 2.o.item 3.6.c.item q.11.2.c.

10 Ad fidem requiruntur duo,ſ.quod credibilia proponantur , & aſſenſus. 1.q.111.1.ad 1.item 22.q.6.1.c.

11 Aliqua pertinent ad fidem dupliciter,ſc. per ſe,id eſt,ea per quæ ducimur ad beatitudinem,& beati erimus,& per accidens. 22.q.1.6.ad 1. item 7.c.item q.2.5.7.c.item q.89.6.c.

12 Deuiare a recta fide,contingit dupliciter,ſ.non credendo Chriſto,ſicut pagani:vel malè eligendo credibilia,ſicut hæretici.22.q.11.1.c.

13 Obiectum fidei,eſt non viſum.12.q.67.3.c.ad 1.item 22.q.1.4.o.item 5.c.item 6.c.ad 2,item q.8.1.c. item 3.q.7.3.c.ad 3.item 4.c.item 8. ad 2.item 9.ad 1.item q.9.3.ad 1.

14 Nihil eſt obiectum fidei,niſi ſub ratione non apparentis. 22.q.1.4.5.o. item q.4.1.o.item 3.q.7.3.o.

15 Nihil cadit ſub fide,niſi a Deo reuelatũ,& vt habens ordinẽ ad Deum. 1.q.1.3.c.ad 1.item 22.q.1.1.c.ad 1.item q.2.2.c. item q.17. 2.ad 2.

16 Nullum falſum poteſt ſubeſſe fidei.1.q.1.8.c.fi.item q.13.12.b. itẽ 22. q.1.3.o.item q.4.5.c.ad 2,item q.10.2.ad 3.item 3.q.46.2.ad 4.

17 Idem eſt obiectum & finis fidei,ſ.Deus,non quidem ſecundum eandem rationem,quia vt veritas prima,eſt obiectum, ſed vt ſumma bonitas, eſt finis eius.3.q.7.4.c.

18 Obiectum fidei duplex,ſc.materiale,& formale, ſc. veritas prima. 12.q. 64.3.ad 1.item 22.q.1.1.o.item 2.3.c.item q.2.2.c.item q.4.1.c.item 2.ad 3.item 6.c.item q.5.1.3.4.c.item q.7.1.ad 3.

19 * Obiectum fidei benè & verè poteſt dici complexum & incomplexum. 22.q.1.2.o.

30 Ad fidem pertinent aliqua dupliciter,ſc. eſſentialiter. i. quæ ſunt ſupra rationem humanam ſimpliciter;& per accidens, ſc.reſpectu alicuius, vt præambula fidei.1.q.2.2.ad 1.item 22.q.1.5.c.ad 3.item ad 4.

21 Articuli fidei ſunt ſicut principia in doctrina ſacra. 1.q.1.6.ad 3. item 7.8.c,item 12.q.111.4.c.item 22.q.1.7.c.

22 Articuli fidei diſtinguuntur ſecundum ſpecialem rationem, & difficultatem non viſi,22.q.1,6.o,

23 Arti

23 Articuli fidei ſunt duodecim, ſecundum numerum Apoſtolorum. ſeu ſunt quatuordecim,quoad eredibilia.22.q.1.8.o.

24 Articuli fidei creuerunt ſecundum ſucceſſionem temporum, & vicinitatem ad Chriſtum,quoad explicationem, non autem quoad ſubſtantiam.22.q.1.7.o.item q.2.7.c.item q.174.6.c.item 3.q.61.3.ad 2.

25 Articuli fidei ſunt per ſe noti habenti lumen fidei, ſ.cuilibet fideli. 12. q.100.4. ad 1.

26 * Ex vno articulo fidei probatur alius; ſicut Paulus argumentatur ad reſurrectionem communem, ex reſurrectione Chriſti. 1. q. 1. 8. c. princ.

27 * Errans in aliquo articulo, non habet veram fidem de aliis. 22.q.5.3. o.item 4.ad 1.

28 Papa non poteſt addere,minuere, vel mutare aliquid de articulis fidei, vel ſacramentis Eccleſiæ, ſed ſolus Chriſtus. 3.q.83.3.ad 8. item q. 84.2.o.

29 Fides eſt in intellectu ſubiectiuè.22.q.4.2.o.

30 Fides eſt principaliter in intellectu ſpeculatiuo, & ſecundariò in practico.12.q.56.3.c.item q.58.3.c.item 22.q.4.2.ad 3.item q.9.3.c.

31 Fides eſt maior in vno homine quam in alio, quoad certitudinem, deuotionem, confidentiam, & explicationem, non autem quantum ad rationem formalem obiecti eius.22.q.5.4.o.

32 Et ſolum inquantum maiores adhærent doctrinæ diuinæ. 22. q. 2. 6. ad 3.

33 Genus humanum tripliciter ſe habuit ad fidem Chriſti, ſecundum tria tempora,ſ.ante legem,ſub lege,& ſub gratia. 22.q.174.6.c.item 3.q. 68.1. ad 1.

34 * Homo in ſtatu innocentiæ habuiſſet fidem de incarnatione Chriſti. 22.q.2.7.c.item 3.q.1.3.ad 5.

35 Fides antiquorum & modernorum eſt eadem ſpecie: ſed differt numero in diuerſis.12.q.103.4.c.item q.107.1.ad 2.item 22.q.4.6.o.item 3.q.70.1.c.

36 * Fides non eſt in beatis.12.q.67.3.5.o.item 22.q.4.4.ad 1.item q.16. 2.o.item q.18.2.c.item 3.q.7.3.ad 3.

37 * Fides eſt in dæmonibus coacta,non laudabilis,nec donum à gratia.1. q.64.2.ad 5.item 22.q.5.2.o.item q.18.3.ad 2. item 3.q.76.7.c.

38 Timor Dei non poteſt vniuerſaliter præcedere fidem,ſed ſuppoſitis articulis de excellentia Dei,de pœnis,& huiuſmodi.22.q.7.1.ad 1.

39 Initium fidei non eſt ex nobis,licet hoc aliquando tenuerit Auguſtinus. 12.q.114.5.ad 1.item 22.q.6.1.c.

40 Hæreſis Pelagij,quod initium fidei eſt ex nobis, ſed confirmatio fidei eſt à Deo.22.q.6.1.c.

41 Fides cauſatur dupliciter,ſc.quoad habitum, à ſolo Deo:& quoad hoc, quia requiritur ad fidem, quod proponantur credibilia ab Angelis & hominibus.1.q.111.1.ad 1.

42 Fides quoad proponenda credibilia, neceſſariò eſt à Deo immediatè quibuſdam,& aliis per Angelos & prædicatores, ſed quoad aſſenſum intrinſecè,eſt à ſolo Deo,extrinſecè verò & ſufficienter,ſc.proponendo & perſuadendo,eſt etiam ab aliis.22.q.6.1.o.

43 Fides informis cauſatur à Deo, cuius eſt donum, quoad ſubſtantiam: non autem quoad informitatem eius.22.q.5.2.ad 2.item q.6.2.o.

44 Ratio naturalis ſubſeruit fidei:ſicut naturalis inclinatio voluntatis ſubſeruit charitati.1.q.1.8.ad 2.item q.2.2.ad 1.

45 Fides gignitur & nutritur per ſcientiam extrinſecè tantum, ſc. perſuadendo. 1.q.1.2.b.item 22.q.6.1.ad 1.
46 Totum enim certiſſimum eſt, quod fides habet: ex quacunque enim parte ad fidem acceditur, omnis intellectus captiuatur in obſequium Chriſti, nec mirum, cum etiam veritas creata cogat intellectum ſibi aſſentire 22.q.171.5.0.
47 Fides eſt neceſſaria, vt principium ſpiritualis vitæ. 22,q.16,1.ad 1,
48 Vita ſpiritualis attribuitur fidei, ſicut in qua primò manifeſtatur. 12.q. 110.3.ad 1.
49 Fides ſemper manet, in quantum eſt fundamentum ſpiritualis ædificij, i, ratione cognitionis, non autem ratione ænigmatis. 12,q.67.3.ad 2.
50 Puritas cordis, eſt effectus fidei. 22.q.7.2.0.
51 Viſio beata ſuccedit fidei. 1.q.12.7.ad 1.item 12.q.4.3.c.item 22,q.4.2.b, item q.5.1,c.
52 Fides vt facit æſtimationem de præmio, generat ſpem, de pœnis autem, generat timorem. 22,q.1.ad 2.
53 Timor ſeruilis, eſt effectus fidei informis: timor autem filialis, eſt effectus fidei formatæ. 22.q.7,1.ad 2.
54 Per fidem Chriſti homo pertinet ad teſtamentum nouum. 12.q.106.1, ad 3.item q.107.1.ad 3,
55 Nullus vnquam habuit gratiam Spiritus ſancti, niſi per fidem Chriſti, implicitam vel explicitam, propriam vel alienam. 22. q.98. 2. ad 2, item q.106.1 ad 2.item q.107.1.ad 2.item 22.q.2.7. ad 3. item 3.q. 61 3.c.ad 2 item q.68 1.ad 2.
56 Per fi[illegible] formatam mundamur à peccatis, virtute paſſionis Chriſti. 22.q.[illegible]2.ad 2.item 3.q.49.1.ad 5.item 5.ad 1.item q.52.6.c.item q. 68.4[illegible]3
57 Sancti p[illegible]es, dum adhuc hic viuerent, liberati ſunt per fidem Chriſti ab omni peccato, & à reatu pœnæ actualium; non autem à reatu peccati o[illegible]lis. 3.q.52.5.ad 2.item 7.ad 1, item 8.ad 3.
58 Actus fidei poteſt eſſe meritorius, ſi ſit informatus charitate. 22. q,2.9, 0.item 3.q.7.3.ad 2.
59 In fide, ſcientia & opinione ſunt duo actus, ſ. aſſenſus, & actualis conſideratio, & vterque in fide poteſt eſſe meritorius: non autem in ſcientia & opinione, ſed tantum primus 22.q.2.9.ad 2.item 10,c.
60 Meritum fidei conſiſtit in hoc, quòd homo ex obedientia Dei, aſſentit illis quæ non videt. 3.q.7.3.ad 2.
61 Fides percipit inuiſibilia Dei, altiori modo, quoad multa, quàm ratio naturalis, ex creaturis in Deum procedens. 22.q.2,3.ad 3.
62 Fides inclinat ad reſiſtendum omni contrario ſuo. 22. q,1.4.ad 3, item q.2.3.ad 2.
63 Fides dirigit intentionem, reſpectu vltimi finis ſupernaturalis: ſed lumen naturalis rationis, reſpectu alicuius boni connaturalis. 22.q.10, 4.ad 2.
64 Profecerunt homines in fidei cognitione, per temporum ſucceſſionem, 22.q.1.7.ad 2.
65 Explicatio credendorum, fit per reuelationem diuinam. 22,q.2.6.c.
66 In iis quæ ad ſubtilitatem fidei pertinent, ſolent hæretici fidem ſimplicium deprauare. 22.q.2.6.ad 2.
67 Ea quæ ſunt fidei, non ignorantur omnino, ſed imperfectè cognoſcuntur. 1.q.12.13, ad 3.item 22.q.1.4.ad 2.item ad 3.item 5.ad 1.
68 Ea quæ ſunt fidei, ſunt viſa in communi eſſe credibilia, non autem in ſpeciali,

ſpeciali,ſed tantum ſunt credita.22.q.1.4.ad 2.item ad 3.item 5. ad 1.item q.2.9.ad 3.item q.8.4.ad 2.

69 Ad veritatem fidei pertinet,credulitas cordis,& exterior fidei proteſtatio per verba,vel facta,quia omnia opera virtutū,vt relata in Deum, ſunt quædam proteſtationes fidei.22.q.124.5.c.

70 Fides noſtra principaliter conſiſtit in duobus, ſcilicet in vera cognitione Dei,& in myſterio incarnationis Chriſti.22.q.174.6.c.princ.

71 Ea quæ ſunt fidei,non contrariantur cognitioni naturali,nec econuerſo.1.q.1.8.c.fi.item q.1.2.ad 1.item q.30.2.1.o.

72 Nulla manifeſtatio excludit rationem fidei, niſi quæ Deus per eſſentiam videtur.22.q.5.1.o.item 3.q.55.5.ad 2.

73 Teſtimonium fidei noſtræ habemus ab hoſtibus,ſ.à Iudæis, & quaſi in figura nobis repræſentatur quod credimus; & ideo in ſuis ritibus tolerantur.22.q.10.11.c.

74 Nullus conetur demonſtrare ea quæ ſunt fidei. 1.q.32. 1. c. item q.9. 46.2.c.

75 Rationes ſanctorum de fide, non ſunt demonſtratiuæ, ſed perſuadent non eſſe impoſſibile quod creditur. 1.q.1.8.c. ad 1. item q.32. 1. o. item q.45.1.2.c.item 22.q.1.5.ad 2.item q.2.10.ad 2.item 3.q.55.5. ad 2.

76 Rationes ad ea quæ ſunt fidei, non minuunt meritum, niſi ſint cauſa aſſenſus.22.q.2.10.o.item 3.q.55.5.ad 3.

77 Apparentia non habent fidem,ſed agnitionem, ſecundum Gregorium. 22.q.1.4.b.item c.

78 Omnes rationes contra fidem,ſunt deriſibiles;quia non ſunt ſecundum intentionem ſacræ Scripturæ.1.q.8.c.fi.

79 Fides compatitur motum dubitationis, non autem ſcientia vel intellectus,quia fides non aſſentit propter euidentiam obiecti, ſed ex imperio voluntatis.1.q.1.5.ad 2.item 22.q.4.8.ad 1.

80 Fides per quam firmatur dicta,includitur in veritate,quoad obſeruantiam promiſſorum:ideo eſt pars iuſtitiæ, ſed veritas eſt in plus. 22.q. 80.ad 3.

81 Fides eſt nobilior ſciencia quoad obiectum, ſed econuerſo quoad modum cognoſcendi.12.q.76.3.ad 1.

82 Fides,ſcientia,& opinio,poſſunt eſſe de eodem materialiter ſimul, non autem ſecundum idem,niſi in diuerſis.12.q.76.3.c.item 22. q. 1.5.o. item q.2.4.ad 2.item q.5.1.c.fi.

83 Differentia inter fidem,opinionem,ſcientiam,dubium, & neſcientiam. 12.q.67.3.c.item 22.q.1.4.c.item 5.ad 4.item q.2.1.c.

84 Fides formata & informis non differunt ſpecie.22.q.4.4.o. item q.19. 5.ad 1.

85 * Fides formata eſt fundamentum ſpiritualis ædificij,non autem informis.12.q.89.2.ad 2.item 22.q.4.7.ad 4.item 3.q.68.4.ad 2.

86 Nulla eſt vera virtus ſine fide.12.q.63.2.ad 1.item 22. quæſt. 4. 7.c. fi. item q.151.1.ad 3.

87 Fides informis adueniente charitate,fit fides formata, manens eadem numero.22.q.4.4.o.

88 Fides eſt nobilior virtutibus moralibus, ratione obiecti : ſed econuerſo,ratione modi.3.q.7.3.ad 1.

89 Fides eſt prima omnium virtutum per ſe,ſed per accidens,eſt poſterior fortitudine & humilitate.12.q.62.4.o.item 22.q.4.7.o.item q. 162. 7.ad 3.

90 Fides eſt nobilior prudentia, quæ tamen magis repugnat peccato procedenti ex peruerſitate appetitus.22.q.47.13.ad 2.

1 FIDVCIA dicitur à fide,& eſt ſpes futuri auxilij,concepta ex dictis aliorum,vel ex iis quæ ſunt in ſe,vel in alio.22.q.129.6.o.

2 Fiducia importat ſpem ad magna, vel pertinet ad fidei certitudinem. 22.q.4.5.ad 4.

3 Fiducia non eſt virtus propriè,ſed conditio eius: ideo eſt pars integralis fortitudinis,non autem potentialis.22.q.129.6.ad 3.

4 Fiducia importat robur ſpei, ſed ſecuritas importat perfectam quietem à timore.22.q.129.6.c.ad 2.item ad 3.item 7.c.

5 Spes dicitur fiducia,quia cauſatur ex ea, ſicut motus appetitus cauſatur ex cognitione.12.q.40.2.ad 2.

6 Spes vt eſt virtus Theologica, facit confidere in Deo;ſed fiducia facit confidere in ſe,tamen ſub Deo.22.q.128.ad 2.

7 Fiducia eſt idem quod magnanimitas.22.q 128.o.

8 Fiducia principaliter pertinet ad magnanimitatem, & ex conſequenti ad fortitudinem,ſed ſecuritas econuerſo.22.q.129.6.7.o.

9 Fiducia circa idem opponitur deſperationi, timori autem ſecundum contrarietatem obiectorum.22.q.129.6.ad 2.

1 FIERI dicitur dupliciter, ſc.terminatio motus,& ipſe motus: primo modo,fieri & factum eſſe,ſunt ſimul, nec differunt, niſi ſecundum rationem:ſed ſecundo modo differunt realiter, & fieri prius eſt tempore,quàm factum eſſe in permanentibus,non autem in ſucceſſiuis. 1.q.45.2.ad 3.item q.46.3.ad 2.item 3.q.33.3.ad 1. item ad 2. item q.75.7.ad 2.item q.78.2.c.

2 Fieri in aliqua menſura loci,vel temporis,contingit dupliciter, ſc.præſuppoſita ea,vt in quolibet particulari effectu, vel ſimul producta, vt mundus.1.q.46.3.ad 1.

3 De ratione mutationis eſt habere ſe aliter nunc,quàm prius,non autem de ratione ipſius fieri.1.q.45.2.ad 2.

4 Conuerti dicit tantum ordinem terminorum, ſed fieri & mutari addit vnitatem ſubiecti.3.q.75.8.c.

5 Cum dicitur,hoc fit hoc,exprimitur identitas ſubiecti; ſed cum dicitur, ex hoc fit hoc,exprimitur tantum ordo terminorum.3.q.75.8.c.

6 Tunc res dicuntur fieri,quando innoteſcunt. 3.q.13.2.ad 1.

7 Illud quod fit eſt, ſi fieri ſumatur pro termino motus, non autem pro motu.1.q.45.2.ad 3.

1 FIGVRA eſt forma quanti:1.q.7.3.ad 2.item 3.c.

2 Figura propriè eſt tantum in corporeis.3.q.63.2.ad 1.

3 Figura nullius actionis,vel paſſionis eſt principium.22.q.96.2.ad 2.

4 Identitas ſpecifica non ſumitur ex identitate figuræ,ſed ex generatione ſimilis in ſpecie.3.q.74.3.ad 2.

5 Diuerſæ figuræ legales in templo, fuerunt inſtitutæ ad ſignificandum Chriſtum,propter imperfectionem earum.12.q.102.4.ad 6.eo.3.

1 FILIATIO eſt tantum exeuntis à generante, & completi in ſpecie generantis.1.q.27.2.4.c.item 3.q.32.3.c.

2 Paternitas,maternitas,& filiatio,conueniunt tantum viuentibus,& præcipuè animalibus.3.q.32.3.c.item q.35.3.ad 1.

3 Ad hoc quod natum ex alio materialiter,ſit filius:oportet quòd in ſimilitudinem ſpeciei producatur.3.q.32.3.c.

4 Filiatio & adoptio,conuenit tantum perſonæ, ſed creaturam eſſe,ſubie-

ctio

ctio & ſeruitus, conueniunt etiam naturæ. 3. q.23.4.o.item q.24.1.ad 2. item q.35. 5.c.

5 Pater dat filio tria.ſ.eſſe, nutrimentum, & inſtructionem.12.q.100.5.ad 4.item 22.q.101.1.c. item q.102.1.c. item q.106.1.c. item 6.ad 1.

6 * Filius amittit hæreditatem propter peccatum parentis in crimine læſæ maieſtatis.22.q.108.4.ad 2.

7 Filiatio eſt in diuinis.1.q.27.2.o.item q.42.4.c.

8 In diuinis non poteſt eſſe niſi vnus filius.1.q.27.5. ad 3.item q.41. 6.o.

9 Eadem proprietas .ſ. natiuitatis, ſignificatur per omnia nomina filij Dei, ſed diuerſis rationibus.1. q.34. 2.ad 3.

10 Nomina propria filij Dei, ſunt quatuor.ſ.filius, ſplendor, imago, & verbum.1.q.34.2.ad 3. item q.42. 2.ad 1.

11 Ea quæ ſunt hominis, dicuntur de filio Dei, & econuerſo.1. q.43. 7. ad 1.item 3.q.3.6.ad 3.item q.9.1.ad 3. item q.10. 1.ad 3. item q.16.4. 5.8.c.item q.20.2.o.

12 Filius Dei eſt verus Deus.1. quæſt.27. 1.c.fi. item q.41. 3.o. item 3.q. 43.4. o.

13 Filius Deus non eſt quid principiatum, nec effectus, nec de ſe, non ens. 1.q.33.1.ad 2. item q.42. 3.o.

14 * Filius Dei, non eſt factus, nec operatus.1.q.41.3.c.

15 In Chriſto eſt tantum vna filiatio ſecundùm rem .ſ. æterna ad patrem, & alia ſecundùm rationem, & temporalis ad matrem.3. q.35.5.o.

16 Chriſtus ex reali relatione matris ad eum, eſt realiter filius eius.3. q. 35. 5.c.

17 * Pater eſt maior filio, ratione dationis, quæ auctoritatem dicit, non autem ratione dati; ſed filius nullo modo eſt minor patre.1. q.33. 1.ad 2. item q.42. 4.ad 1.

18 Tunc inuiſibiliter filius Dei cuique mittitur, cum à quoquam cognoſcitur atque percipitur, ſecundùm Auguſtinum: perceptio autem experimentalem quandam notitiam ſignificat; & hæc propriè dicitur ſapientia, quaſi ſapida ſcientia.1.q.43.5.ad 2.item ad 4.item 12. q.112. 5.c.item 22.q.45.1.ad 5.item ad 2.

19 Ad habendum filium Dei in ſe, requiritur cognitio, non quidem actualis, ſed habitualis, non qualibet, ſed quæ prorumpat in affectum amoris.1.q.43.5. ad 2. item ad 3.

20 Aliquis dicitur filius Dei quintupliciter, ſecundum quintuplicem ſimilitudinem.ſ.naturæ, veſtigij, imaginis, gratiæ & gloriæ.1.q.33.3.c.

¶ Finees occidendo Zambri, non peccauit, quia occidit inſpiratus zelo Dei, vel quia erat filius ſacerdotis. 22. q.60. 6.ad 2.

Quando id fingimus quod nihil ſignificat, tunc eſt mendacium, & non cum refertur ad aliquam ſignificationem. 22. q.111.1.ad 2.

1 FINIS QVID. * Cauſalitas finis eſt prima omnium. 1. q. 5. 4.c.item 12. q.1.2.c.

2 Finis cuiuslibet rei eſt operatio eius propria, vel ad quod per eam venit.12.q.49. 3.c.ad 3.item 4.ad 1. item q.56. 1.c.

3 Finis etſi ſit poſtremus in executione, eſt tamen primus in intentione agentis, & ſic habet rationem cauſæ.12.q.1.1.ad 1. item 3. ad 2. item 4.c.item q.18.7.ad 3.item q.20.1.ad 2. item q.25. 1.2.c. item q. 84. 2.c.item 22.q.189.1.ad 5. item 3. q.61.3.ad 1.item q.62.6.c.

4 Omnia quæ ſunt vnius generis, conueniunt in communi fine illius generis.12.q.1.5.c.

5 In finibus non itur in infinitum.22. q.1.4.o.

6 Finis non eſt cauſa niſi ſecūdum quod mouet efficientem.12.q.1.1.ad 1.

7 Finis dicitur dupliciter.ſ.id propter quod eſt aliquid,& bonum completiuè ſuperueniens,vt delectatio.12. q.33.4.c.

8 Finis duplex.ſ.proximus & remotus, vel vltimus. 12. q.12. 2.c. item q. 21.1.ad 2.item 22.q.23.7.c.item q.123. 7.c.

9 Finis duplex.ſ.naturalis & ſupernaturalis. 1. q.23. 1. c. item 12. q.109. 5.ad 3.

10 Finis duplex.ſ.imaginarius & deliberatus.12. q.1. 1.ad 3.

11 Finis duplex.ſ.proportionatus,& non proportionatus ei,quod eſt ad finem : primus eſt perfectio inhærens, non autem ſecundus, niſi ſecundum ſimilitudinem, quia eſt aliquid ſubſiſtens.ſ. bonitas Dei.1. q.23. 1.c. item q.25.5.c.fi. item quæſt. 62.4.c. item q.63. 2.o. item q.103. 2.o.

12 Finis duplex.ſ.finis cuius.i.in quo eſt ratio boni, & finis quo.i.vſus, vel adeptio eius.1.q.26.3.ad 2. item 12.q.1.8.c. item q.2. 7.c. item q.3. 1.c.8.ad 2.item q.5.2.c. item q.11.3.ad 3. item q.16.3.c. item q.34. 3.c.fi.

13 Finis duplex.ſ.operis, & operantis.22. q.141.6.ad 1.

14 Finis duplex.ſ.interior vt operatio, & exterior.i.obiectum operationis. 12.q.13.4.c.

15 Finis duplex.ſ.principaliter intentus,& cui aliquid eſt vtile:primo modo finis eſt nobilior iis quæ ſunt ad finem,non autem ſecundo modo. 22. q.111. 5. c.ad 3.

16 Finis tripliciter acquiritur.ſ.vt forma,vt operatum, & vt poſſeſſum. 1. q.103. 2. ad 1. item ad 2.

17 Finis dupliciter habetur.ſ.perfectè.i.realiter , & imperfectè.i.intentionaliter.12.q.11.4.c.ad 1.item q.12.item q.16.4.c. item q.69. 1.c.

18 Cognitio finis duplex. ſ.perfecta.i.ſub ratione finis,& imperfecta.i.eius quod eſt finis materialiter tantum : prima conuenit tantum naturæ rationali:ſecunda verò conuenit etiam brutis.1. q.59.1.c. item 12.q. 6.2.c.item q.11. 2.c.

19 * Impoſſibile eſt quòd aliqua operatio voluntatis habeat rationem vltimi finis.1. q.26.2.ad 2. item 12.q.1. 1.ad 2. item q.3. 4.ad 2. item q.19.1. ad 2.

20 Finis vltimus creaturæ rationalis, eſt viſio diuinæ eſſentiæ.22.q.3.4.c. item 22.q.167.1.ad 1.

21 Vltimus finis dicitur dupliciter.ſ.vltimus ſimpliciter.i.Deus:& vltimus in genere operationum.i.beatitudo.12. q.1. 1.ad 2.fi.

22 *Res naturales diriguntur à Deo ad finem boni,& creaturæ rationales ad vltimum finem.1.q.103.1.c.item 12. q.5.5.ad 2.

33 Voluntas non eſt ad oppoſita, reſpectu vltimi finis. 12.5. 4.ad 2.

24 Voluntas eſt ipſius finis tantum.12. q.8.2.c.

25 Idem actus voluntatis eſt eorum quæ ſunt ad finem , & ipſius finis vt ratio, non autem abſolutè.12.q.8.2.o.item q.12. 4.c.

26 Voluntas vt potentia,eſt eorum quæ ſunt ad finem,ſed vt actus,eſt tantum ipſius finis.12.q.8.2.o.

27 Voluntas non poteſt ſimul ferri in plures vltimos fines. 12. q. 1. 5.o. item q.12.2.ad 1. item q.13. 3.ad 3.

28 Vltimus finis dicitur dupliciter, ſcilicet, ſimpliciter, id eſt,res poſſeſſa, & quoad aliquem, ſcilicet poſſeſſio, vel adeptio, vel fruitio rei.12.q. 2.7.c. item q. 2.

29 *Impoſſi

29 * Impoſſibile eſt quòd anima, vel aliquid eius, ſit vltimus finis, niſi ſecundo modo.12.q.2.7.c.

30 Quicquid facit homo, agit propter finem, etiam agendo actionem, quæ eſt vltimus finis.22.q.1.1.ad 2.

31 Homo non habet vltimum finem ſuum in hac vita, ſicut alia animalia, quia finis eſt ſupra naturam eius.12.q.5.5.ad 2.item q.91.4.o. item q.109.5.ad 3.

32 Omnes homines habent eundem vltimum finem formaliter, non autem materialiter.12.q.1.5.c. item 7.o.

33 Ad connaturalem finem vltimum hominis. ſ. bene viuere totum, ordinantur, primò conſilium, ſecundò iudicium, & vltimò & immediatè præceptum, ſed proximus finis conſilij, eſt inuentio agendorum, & iudicij certitudo.22.q.51.2.ad 2.

34 Omnium rerum eſt vnus vltimus finis, cuius, ſ. Deus, non autem finis quo.1.q.103.2.o. item 12.q.1.8.o.item q.3.8.ad 2.

35 Quælibet res tendit in finem vltimum, per propriam operationem. 1. q.62.4.c. item 12.q.21.1.ad 3.

36 Deus eſt vltimus finis humanæ voluntatis. 22.qõ.122.2.c. item qõ. 184.1.c.

37 Vltimus finis cuiuslibet rei, eſt aſſimilari Deo.1.q.44.4.ad 3. item 12. q.1.8.c. item q.2.5.ad 3.

38 Finis ſpiritualis vitæ, eſt quòd homo vniatur Deo, quod fit per charitatem, & ad hoc ordinantur ſicut ad finem omnia quæ pertinent ad ſpitualem vitam.22.q.44.1.c.

39 * Charitas eſt finis omnium virtutum.22.qõ.3.2.ad 1.item q.23.8.ad 3.

40 Charitas eſt finis præcepti.22.q.23.4.ad 1. item q.44.1.c.

41 Finis cuiuslibet virtutis moralis, ei præſtitutus à ratione naturali, eſt conformari rationi.12.q.66.3.ad 3.item 22.q.47.6.7.c.

42 Electio finis proximi, eſt actus virtutis moralis principaliter, ſed prudentiæ originaliter.12.q.56.4.ad 4.

43 Ea quæ ſunt ad finem, ſunt neceſſaria, quando ſine eis non poteſt haberi finis, non autem aliter.1.q.19.3.c. item q.82.1.c. item q.119.4. o.item 12.q.3.6.ad 2.item q.10.2.ad 3. item q.13.6.ad 2.item q.16. 6.ad 1. item 22.q.187.3.c.

44 Neceſſitas cuiuslibet ordinati ad finem, ſumitur ex ipſo fine.12. princ. item q.102.1.c.

45 Finis eſt de ratione eorum quæ ſunt ad finem. 12. princ. item q.1.3.c.

46 Quæ ſunt ad finem, oportet ſumere bonitatem & modum à fine proximo.12.q.95.3.c. item q.102.1.c. item 22.q.27.6.c. item q.33.2.c. item 6.c.ad 3.item q.87.2.ad 3.item q.123.7.o. item q.141.6.c. ad 1.

47 Quantò aliquid efficacius ordinatur ad finem, tantò eſt melius.22.q. 15-.5.c.

48 Dignitas eorum quæ ſunt ad finem, præcipuè ex fine conſideratur. 12. princ 22.q.174.2.c.

49 Finis ſemper excellit rem, quæ eſt ad finem.22.q.152.5.c.

50 Finis, & ea quæ ſunt ad finem, debent eſſe conformia ſecundùm proportionem, non autem ſecundùm genus.12.q.96.1.c. item q.102.1.c.

51 Finis quæritur in infinitum, non autem ea quæ ſunt ad finem, ſed ſecundùm proportionem ad finem.22.q.27.6.c. item q.184.3.c.

52 Finis comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut materia ad formam. 12.q.4.4.c. item q.5.7.c.

53 Finis comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut ratio formalis ad

obiectum,& ſicut principia ad concluſiones.1.q.47.1.ad 3.item q.81.1.2.c.item 12.q.8.3.c.item q.12.4.c.ad 2.item q.19.7.c.ad 1.item 10.c.item q.102.1.2.c.item 22.q.47.11.c.

54 In finibus eſt ordo,ſicut in agentibus, quia vtrobique ſecundarium dependet à principali.1.q.116.c.

55 Vnumquodque ordinatur ad finem per actum ſuum.12.q.21.1.ad 3.

56 In omnibus potentiis, vel artibus ordinatis, ars vel potentia quæ eſt circa finem, ordinat aliarum artium, vel potentiarum actus ad proprium finem.12.q.6.1.c.item q.65.3.ad 1.

57 Omnis finis, & quicquid eſt ad finem, eſt actio, vel cum actione.12.q.13.4.c.

58 Actiones ludicræ non ordinantur ad aliquem finem extrinſecum, ſed ad bonum ludentis, inquantum delectant, vel requiem præſtant. 12.q.1.6.ad 1.

59 Finis particularis ordinatur ad finem communem. 12.q.19.10.c.item q.21.2.ad 2.

60 Ordinari aliquid ad finem,contingit dupliciter,ſ.per ſe & per accidens.1.q.116.1.c.

61 Aliquid ordinatur ad finem dupliciter, ſcilicet neceſſariò, & ad bene eſſe.3.q.1.2.c.

62 Quod eſt ad finem,eſt duplex,ſ.coniunctum ei, vt diſpoſitio,& diſtãs,vt motus,primum manet cum fine,non autem ſecundum.12.q.4.4.ad 3.

63 Ad vnum finem ordinatur tantum vnum medium,ſi ſit ſufficiens.1.q.47.1.ad 3.item q.101.3.ad 1.item 12.q.101.3.ad 1.

64 Ea quæ ſunt ad finem, inquantum huiuſmodi, non ſunt volita,niſi propter finem.12.q.8.2.c.ad 2.item 3.c.

65 Oportet quod quælibet voluntas habeat aliquem finem, quem naturaliter velit, cuius contrarium non poſſit velle.1.q.82.1.2.c.

66 Finis moralis accidit fini naturæ,& econuerſo.12.q.1.3.ad 3.

67 Qualis eſt quilibet naturali qualitate animæ, vel corporis, vel qualitate ſuperueniente,talis finis videtur ei.1.q.83.1.ad 5.item 12.q.9.2.c.ad 2.item q.10.3.c.ad 2.

68 Voluntas reſpicit finem tripliciter, primò abſolutè, ſecundò vt in quo quieſcit,tertiò vt terminum eorum quæ ordinantur in finem, primum eſt velle,ſecundum frui,tertium eſt intentio.12.q.8.princ.item q.12.1.ad 4.item 1.c.ad 3.item 5.ad 2.

69 Voluntas ex neceſſitate inhæret fini. 1.q.82.1.2.c.

70 Ad rectam voluntatem requiruntur duo.ſ. debitus finis, & quod ea quæ ſunt ad finem proportionentur ei.22.q.49.7.c.item q.51.ad 1.item q.55.3.4.c.item q.64.7.c.item q.69.2.c.

71 Homini conuenit agere propter finem, quia omnes actiones humanæ ſunt propter finem.12.q.1.1.c.

72 Actiones hominis aliis intenti,non ſunt propriè actiones humanæ,quia non procedunt ex deliberatione rationis, quæ eſt principium humanorum actuum, & ideò habent quaſi finem imaginatum, non autem per rationem præſtitutum.12.q.1.c.ad 3.

73 Homo operatione naturali & animali, ordinatur in finem ab alio, ſed operatione humana,ordinatur à ſeipſo in finem.12.q.1.1.c.

74 Aliquid ordinatur in finem dupliciter, ſ. vel propriè, tanquam ſeipſum mouens ad finem, & ſic ſola creatura rationalis ordinatur in finem, vel communiter, tanquam motum ab alio, & ſic bruta animalia ordinantur in finem.1.q.6.1.ad 2.item 12.q.1.2.c.

75 Omnis

75 Omnis peccans mortaliter,conſtituit ſibi neceſſariò alium finem,quàm Deum.12.q.1.7.ad 1.item q.89.1.ad 3.item 22.q.45.1.ad 1.

¶ Firmamentum a Deo creatum.i.cœlum ſtellatum,eſt ſuprema ſphæra ſecundum Ariſtotelem,non autem ſecundum aſtrologos modernos.1.q.68.1.2.3.0.item q.71.ad 3.

Flumina quatuor videtur oriri ex diuerſis locis,quia intrant ſub terra, ſicut multa alia,ſed primò oriuntur à mari, immediatè verò,à fonte paradiſi,ſcilicet Phyſon,Gion,Tygris,& Euphrates. 1.q.102.1.ad 2.

¶ Fluxus maris eſt per impreſſionem lunæ,non autem per aliquam formam aquæ.1.q.105.6.ad 1.item q.110.3.ad 1.item 22.q.2.3.c.

1 FOMES eſt inordinata & habitualis concupiſcentia appetitus ſenſitiui.12.q.82.3.o.item 3.q.15.2.c.item q.27.3.c.

2 Fomes vt pœna inflicta à Deo,dicitur lex,non autem vt inclinat ad malum.12.q.91.6.o.item q.93.3.ad 1.

3 Effectus fomitis duplex.ſ.inclinatio ad malum,& difficultas ad bonum. 3.q.27.3.c.

4 Fomes peccati non fuit in Chriſto.3.q.15.2.o.item 3.c.item 4.c. ad 3. item q.18.2.ad 3.item q.27.3.c.ad 1.

5 Fontes quinque,ſecundum quinque genera ſubſtantiarum.ſ.naturæ,corporis cæleſtis,ignis,aëris,aquæ & terræ.1.q. 66. 2.o.

1 OMNE illud quo aliquid primò operatur,eſt forma eius.1.qu.76. 1. c.

2 Omnis forma vel eſt ipſa natura rei,vt in ſimplicibus,vel conſtituit naturam rei,vt in compoſitis.3.q.13.1.c.

3 * In ſimplicibus & immaterialibus,idem eſt forma,& id cuius eſt forma. 1.q.39.5.ad 2.

4 De ratione formæ eſt,quod ſit in eo cuius eſt forma.1.q.40.1.c.

5 * Formæ non locantur in genere,nec in ſpecie,ſed compoſita.1.qu.76.3. ad 1.

6 Forma generati,non eſt finis ſeu terminus generationis, niſi vt eſt ſimilitudo generantis. 1.q.44.4.ad 2.item 22.q.171.6.c.

7 * Omnis forma de ſe eſt communicabilis.1.q.3. 2.ad 3.item q.7. 1.c.fi.

8 * Omnis forma exiſtens in ſuppoſito,per quod indiuiduatur,eſt communis multis ſecundum rem,vel ſecundum rationem,non autem formæ ſubſiſtentes. 1.q.13.9.c.

9 Diſtinctio formarum duplex , ſcilicet ſpecifica ſecundum diuerſitatem obiectorum,& numeralis,ſecundum diuerſitatem ſubiecti. 22.q. 24. 5.c.

10 * Formæ diſtinguuntur ſecundum diuerſa principia actiua.12.q.54 2.c.

11 Forma ſeparata non multiplicatur numeraliter.1.q.41.6.c.item q. 50. 4.c.item q.75.7.c.

12 Forma eſt variabilis terminatiuè,ſed eſt inuariabilis ſubiectiuè.1.q.9. 2.ad 3.item q.16.8.c.fi.item 12.q.53.1.c.

13 Subſtantialis forma,quæ requirit diuerſitatem in partibus corporis, ſicut eſt anima,& præcipue animalium perfectorum,non æqualiter ſe habet ad totum,& ad partes , vnde non diuiditur per accidens, per diuiſionem quantitatis. 1.q.76.8.c.

14 Forma ſubſtantialis totius non ſuperadditur partibus , ſcilicet materiæ & formæ,ſicut forma domus,partibus integralibus eius,ſed eſt totũ complectens materiam & formam,cum præciſione aliorum.1.q. 76. 8.c.

15 Non eſt poſſibile eandem formam numero, eſſe diuerſarum ſpecierum.

1.q.

1. quæſt. 118. 2. ad 2.

16 Forma ſubſtantialis & accidentalis, ſunt actus, & faciunt aliquid in actu, ſed ſubiectum formæ ſubſtantialis, eſt ens in potentia tantum, quia actualitas prius eſt in forma, quàm in materia, quæ eſt propter formam: ſubiectum autem formæ accidentalis. eſt ens actu, cui priùs conuenit actualitas, quam formæ accidentali, quæ eſt propter ſubiectum. 1. q. 66. 1. 2. c. item q. 76. 4. c. item q. 77. 6. c.

17 Forma vnius materiæ, dicitur ſpecies plurium ſecundùm ordinem tantum totum, colligatarum compoſitio, alteratarum autem mixtio. 1. q. 66. 2. c.

18 Formæ incompaſſibiles in eodem ſuppoſito, faciunt propoſitionem in materia remota, compaſſibiles autem in materia contingenti, vel naturali. 3. q. 16. 1. ad 1.

19 Forma omnino ſimplex, vel non ſubſiſtens, non poteſt eſſe ſubiectum ex quo, vel in quo, ſed ſubiectum de quo, & circa quod. 1. q. 13. 12. ad 2. item q. 29. 1. 2. c. item 3. ad 3. item q. 30. 1. ad 3. item q. 54. 3. ad 2. item q. 77. 1. ad 6.

20 Plures formæ eiuſdem generis, non poſſunt ſimul eſſe in eodem ſubiecto. 1. q. 85. 4. c. ad 2.

21 * Plures formæ eiuſdem ſpeciei, non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto. 3. q. 35. 5. c.

22 Nulla forma naturalis poteſt eſſe ſimul in eodem ſubiecto cum actu formæ contrariæ, ſicut habitus animæ cum actu contrarij habitus. 12. q. 63. 2. ad 2. item q. 71. 4. c.

23 Forma completa eſt in ſubiecto, ſecundùm conditionem ſubiecti, non autem virtus inſtrumentalis, ſed magis ſecundùm conditionem principalis agentis. 3. q. 63. 5. ad 1.

24 Nulla forma remouet à materia potentiam ad alias formas. 1. q. 66. 2. c.

25 Forma implens totam potentiam materiæ, eſt inſeparabilis à materia, non autem aliæ. 22. q. 24. 11. c.

26 Omnis forma quanto eſt nobilior, tantò magis dominatur materiæ, & minus ei immergitur, & magis eam ſua virtute excedit. 1. q. 76. 1. c. co. 2.

27 Forma non excedit proportionem materiæ, ſed ſunt eiuſdem generis. 22. q. 24. 3. ad 2.

28 Materia prima eſt vna per remotionem omnis formæ, non autem per vnam formam. 1. q. 16. 7. ad 2.

29 Materia eſt propter formam. 1. q. 47. 1. 2. c. item q. 65. 2. c. item q. 70. 3. c. item q. 76. 5. c. princ. item q. 77. 6. c. item q. 84. 4. c. item q. 85. 3. ad 4. item q. 89. 1. c. item q. 91. 3. c. item q. 96. 5. c. item q. 105. 5. c. item 12. q. 2. 5. c.

30 Forma finitur per materiam, inquantum communitas eius contrahitur per materiam, ad hoc indiuiduum, & econuerſo, inquantum potentialitas eius determinatur ad vnam ſpeciem. 1. q. 7. 1. c. item q. 44. 2. c. fin.

31 * Materia multiplicatur per aduentum formæ. 1. q. 29. 2. ad 5.

32 Materia recipit formam, vt ſecundum ipſam conſtituatur in eſſe alicuius ſpeciei, non autem intellectus, ſed ſecundùm rationem formæ. 1. q. 50. 2. ad 2.

33 * Omne illud per quod materia efficitur propria huius formæ, ſe tenet ex parte materiæ, vt diſpoſitiones & remotiones impedimentorum. 1. q. 86. 2. ad 1. item q. 87. 1. c. item 12. q. 0. 5. c. item 22. q. 27. 3. c. princip.

34 Informitas materiæ duplex, ſcilicet carentia omnis formæ, & carentia triplicis pulchritudinis, ſcilicet lucis, viſibilitatis, & plantarum prima præceſſit formationem natura tantum, ſecundum Auguſtinum, ſecunda vero etiam duratione, ſecundum alios. 1.qu.66.1.c, item 4. c. item q.67.4.c, ad 4. item q.69.1.2.c. item q.74.2.c.

35 Materia cognoſcitur tantum dupliciter. ſ. per analogiam ad formam, & vt perfecta eſt per eam. 1.q.15,3. ad 3.

36 Materia inquantum eſt nuda, ſe habet indifferenter ad omnes formas, ſed determinatur per agens. 1,q.66. 2.c.

37 Nihil eſt ſua materia, nec ſuum efficiens, ſed aliquid eſt ſua forma, vt in ſimplicibus. 1.q.39. 2. ad 5.

38 Forma vt eſt in materia, eſt prior ea via naturæ, & poſterior via generationis, ſed vt eſt in agente, eſt omni modo prior. 12.q.20.1, ad 3. item q.62.4.c.

39 * Forma non latitat, contra Anaxagoram, nec eſt totaliter ab ideis, contra Platonem, nec ab intelligentia, contra Auicennam, ſed educitur de potentia materiæ ab agente naturali, ſecundum Ariſtotelem, 1.q.45.8.c. item q.65.4.c. item. q.91.2.c. item q.110. item 2.c. item 12.q.63.1.c.

40 * Inchoatio formarum improbatur, 3.q.32.4.c. ad 3.

41 * Quamlibet formam ſequitur aliqua inclinatio, quæ eſt appetitus rei habentis illam formam, 1.q.80.1.c.

42 * Formæ ſubſiſtentes non habent cauſam aliam formalem ſui eſſe & ſuæ vnitatis, nec cauſam agẽtem, per trãſmutationem materiæ de potentia ad actum, ſed producentem totam ſubſtantiam. 1.q.61.1. ad 2.

43 Omnes formæ & motus in iis inferioribus, fluunt à formis, quæ ſunt in intellectu alicuius intelligentiæ. 1.q.65.4.c. ad 1.

44 Materia non fuit creata ſub vna forma, ſed ſub diuerſis. 1.q. 66.1.c.

45 Vna forma non fit alia per continuam generationem. 1.q. 118.2. ad 2.

46 Formarum quædam fiunt ab agente corporali, ſecundum perfectam rationem, & perfectum eſſe formæ eius, quædam primo tantum modo, quædam neutro modo. Primæ manent, ceſſante actione agentis vſque ad corruptionem, ſecundæ parum, tertiæ nihil. 1. quæſt. 67. 2, ad 1.

47 Nulla forma corrumpitur, niſi per actionem contrarij, vel per corruptionem ſubiecti, vel per defectum cauſæ. 12.q.53.1.c.

48 Forma dicitur corrumpi per ſe, per ſuum contrarium, ſed per accidens, per corruptionem ſui ſubiecti. 12.q.53.1.c.

49 Introductio vnius formæ, eſt expulſio alterius, & econuerſo. 1.q.44. 4. ad 2.

50 Intenſio formæ & perfectionis, eſt per acceſſum ad primum, ſed intenſio defectus, & priuationis, eſt per receſſum à primo. 1.q.49.3. ad 3. item 12.q.22.2. ad 1.

51 * Intenſio & remiſſio formarum, nunquam cauſat diuerſitatem ſpeciei, ſed quandoque conſequitur eam, 12,q.72,8. ad 1.

52 Magis & minus ex formis diuerſorum graduum, diuerſificant ſpeciem, non autem ſecundum intenſionem graduum eiuſdem formæ. 1.q.50. 4. ad 2. item 12.quæſt.18,11. ad 1, item q, 60.5. ad 3, item q. 72.8. ad 1,

53 Perfectio formæ duplex. ſ. ſecundum ſpeciem, & ſecundum ſubiectum. Secundum primam formam dicitur magna, ſecundum ſecundam verò, dicitur magis, 12,q.52,1.c. princ, item q.66.1.c.

54 For

54 Forma dupliciter recipit magis & minus. ſ. in concreto tantum, ſi ſit ſimplex & vna, vt lux, vel in concreto & abſtracto, ſi importat in ratione ſua proportionem multorum ordinatorum ad vnum, vt motus, ſanitas & pulchritudo. 12. q. 52. 1. c. item q. 53. 2. ad 3.
55 Nulla forma ſubſtantialis ſuſcipit magis vel minus. 1. q. 76. 4. ad 4. item q. 93. 3. ad 3. item q. 148. 2. ad 2. item 12. q. 52. 1. c. item 3. q. 75. 7. c.
56 Forma rei per ſe exiſtens, ad duo poteſt eſſe. ſ. vt exemplar, & vt principium cognitionis. 1. q. 15. 1. c.
57 Verbum Dei eſt forma exemplaris, non autem forma quæ eſt pars compoſiti. 1. q. 3. 8. ad 2.
58 Forma ſubſtantialis eſt perfectio totius, & cuiuſlibet partis eius, non autem quælibet forma accidentalis. 1. q. 76. 8. c.
59 Forma ſubſtantialis vnitur immediatè materiæ. 1. q. 76. 6. 7. c.
60 * Non eſt poſſibile plures formas ſubſtantiales ſimul eſſe in eodem corpore. 1. q. 76. 3. c. item 4. o.
61 * Forma miſtionis non eſt ſubſtantialis, ſed eſt accidens. ſ. qualitas. 1. q. 76. 4. ad 4.
62 Nulla forma rei corporalis, præter animam rationalem, eſt perpetua. 1. q. 85. 6. c.
63 Eadem forma eſt, qua ignis eſt ignis, corpus & ſubſtantia. 3. q. 75. 6. ad 2.
64 * Forma accidentalis non habet potentiam actiuam, ſed eſt potentia compoſiti, vt calor ignis. 1. q. 77. 1. ad 3.
65 Omnis forma ſeparata à materia, eſt intellectualis. 1. q. 66. 2. c. ſi. item q. 110. 1. c. item 3. q. 75. 6. c.
66 Omnes formæ intelligibiles, ſunt vnius generis. 1. q. 85. 4. c.
67 Formæ. i. ſpecies intellectus noſtri, non effluunt à formis in materialibus, ſed à rebus ſenſibilibus. 1. q. 84. 4. 6. o.
68 Forma intellectus, reſpectu eius eſt indiuidua, ſed reſpectu eius cuius eſt ſimilitudo, eſt vniuerſalis. 1. q. 76. 2. ad 3.
69 Intellectus recipit formam, vt formam ſimpliciter, non indiuiduando eam, quia in eo habet eſſe vniuerſale, ſed materia recipit formam indiuidualiter tantum. 1. q. 75. 5. ad 1.
70 Intellectus cuius forma eſt à re, perficitur à re, & à ſimilitudine. Si autē nō habet à re, perficitur à ſimilitudine. Si verò non differt à ſimilitudine, à nullo perficitur. 1. q. 14. 2. ad 2. itē ad 3. item 5. ad 2. item ad 3.
71 Iudicium quoad formam iudicij, pertinet ad iuſtitiam diſtributiuam tantum. 22. q. 63. 4. ad 1.
72 Formæ ſacramentales traditæ ſunt Apoſtolis à Chriſto. 3. q. 72. 4. ad 1.
¶ Formica reponit grana, imminente pluuia. 22. q. 172. 1. a. 3.
1 FORNICATIO prohibetur ſpecialiter ſimul cum cerimoniis legis ab Apoſtolis, quia Gentiles non reputabant eam eſſe peccatum. 12. q. 103. 4. ad 3. item 22. q. 154. 2. ad 2.
2 Omne peccatum dicitur fornicatio largè. 22. q. 151. 2. c. ad 3. item 4. d. 39. 6. ad 2.
3 Fornicatio eſt maius peccatū iis quæ ſunt cōtra bona exteriora, & minus iis quæ ſunt contra Deum, vel contra perſonā proximi. 22. q. 154. 3. o.
4 Cum nullus ſit obſtrictus fidem ei ſeruare, qui eam violauerit, viro conceditur iuxta Domini verba vxorem fornicationis cauſa repudiare. Suppl. q. 62. 1. o.
5 Si vxorem adulteram pœnitet adulterium commiſiſſe, non tenetur vir illam ex præcepto relinquere. ſin minus, tenetur, ne peccato conſentire videatur. Suppl. q. 62. 2. o.

6 Vir

6 Vir poteſt quantum ad thorum tantum vxorem fornicariam dimittere, quantum vero ad thorum & cohabitationem ſimul, non poteſt eam repudiare, niſi iudicio Eccleſiæ. Suppl. q. 62. 3 o.

7 In cauſa diuortij vir & vxor ad paria quidem iudicantur, ita vt idem ſit licitum & illicitum vni quod alteri. Sed quantum ad bonum prolis, plus peccat vxor adultera, quàm vir mœchus. Suppl. q. 62. 4. c.

8 Non poteſt efficere adulterium, quin ſemper verum coniugium remaneat, ob id non licet vni altero ſuperſtite ad alias nuptias euolare, ratione adulterij. Suppl. q. 62. 5. o.

9 Poteſt vir vxorem cauſa adulterij dimiſſam reuocare, ſi emendata pœnitentiam de peccato egerit, ſecus non poteſt, quemadmodum nec retinere à peccato deſiſtere nolentem. Suppl. q. 62. 6. c.

1 FORTITVDO eſt virtus ſpecialis, ſecundum quod eſt circa pericula, ſed eſt conditio omnis virtutis, ſecundum quod dicit firmitatem animi abſolutè. 12. q. 61. 3. 4. o. item 22. q. 58. 8. ad 2. item q. 123. 2. o. item 3. ad 1. item 13. c.

2 Fortitudo eſt virtus tollens impedimenta, quæ repellunt voluntatem ab eo quod eſt ſecundum rationem, propter difficile. 22. q. 123. 1. o. item 3. 4. 5. c. item q. 124. 2. c.

3 Fortitudo non habet partes ſubiectiuas, nec diuiditur in multas ſpecies, quia eſt circa materiam valde ſpecialem. 22. q. 128. c. princ.

4 * Propria materia fortitudinis, ſunt timores & audaciæ, in maximis terribilibus. 1. q. 59. 4. ad 3. item 22. q. 186. 1. c.

6 Fortitudo eſt immediatè circa timores & audacias, mediatè verò circa obiecta horum. ſ. circa pericula & labores. 22. q. 123. 3. ad 2. item q. 129. 1. ad 2. item q. 161. 2. ad 3.

6 Fortitudo eſt principaliter circa timores, ſecundariò autem circa audacias. q. 21. 1. ad 1. item q. 95. 3. ad 2. item 12. q. 60. 4. b. item c. itē 22. q. 123. 3. o. item 6. c. item q. 126. 2. c. item q. 137. 1. c. item q. 141. 3. c. ad 2.

7 Fortitudo non eſt circa ſpem, niſi ſecundum quod ſpes connectitur audaciæ. 22. q. 123. 3. ad 3. item q. 125. 2. ad 2.

8 Fortitudo eſt præcipuè circa timores mortis. 12. q. 61. 3. e. item 22. quæ. 123. 4. o. item 11. 12. c. item q. 125. 2. c. item q. 128. 2. c. itē q. 129. 5. c.

9 Fortitudo principaliter eſt circa moleſtias mortis, ſecundariò autē circa quaſcunque alias moleſtias. 22. b. 123. 4. ad 1. item q. 124. 4. ad 3.

10 Fortitudo eſt maximè circa repentina, quoad manifeſtationem habitus, non autem quoad electionem. 12. q. 123. 9. o.

11 Fortitudo eſt maximè circa timores mortis in bello communi, vel particulari, 22. q. 123. 5. o. item q. 124. 2. c. item q. 141. 8. c.

12 * Fortititudo eſt circa difficiliora, non autem circa meliora, quàm iuſtitia, quæ in bello & in pace vtilis eſt, non autem fortitudo, ſed tantum in bello. 22. q. 58. 12. c, ad 3.

13 Perferre, ſecundum quod dicit actum fortitudinis, non dicit immobilitatem, ſed electionem immorandi contra immoderatum timorē, ſicut charitas contra odium, manſuetudo contra iram, & patientia contra triſtitiam, 12. q. 66. 4. ad 2.

14 Fortitudo moderatur timorem, patientia, & perſeuerantia triſtitiam, ſed manſuetudo iram, 22. q. 136. 2. c. ad 1.

15 Quicunque eſt fortis, eſt patiens, & non econuerſo, quia patientia eſt quædam fortitudinis pars. 12. q. 66. 4. ad 2.

16 Fortitudo ſuſtinet pericula mortis, ſed patientia ſuſtinet quæcunque mala.

mala.22.q.128.ad 4.item q.136.4.ad 1.

17 Fortitudo eſt principaliter circa timores, ſecundariò autem circa triſtitias.Patientia vero eſt econuerſo.22.q.136.4.ad 2.

18 * Fortitudo eſt principalior magnanimitate.22. q.129.5.c.ad 3.

19 Fortitudo firmat contra mala,ſed magnanimitas in perſecutione bonorum.22.q.129,5.ad 1.item 6.ad 2.

20 Partes potentiales fortitudinis ſunt ſex.ſ.magnanimitas, fiducia, ſecuritas,magnificentia,conſtantia , tolerantia.i.patientia,& firmitas. i. perſeuerantia.22.q.128.o.item q.129.5.o. item q. 134. 4.o.item q. 136.4.o.item q.161.4.ad 3.

21 Fiducia,magnificentia,patientia,& perſeuerantie,circa materiam fortitudinis,ſunt partes eius integrales.Sed ſunt partes potentiales , & virtutes per ſe diſtinctæ à fortitudine,ſecũdum quod ſunt circa alias materias.22.q.128,o.item q. 134.4.o.item q.136.4.o. item q.137. 2.o.

22 Vitium audaciæ opponitur fortitudini,ſecundum exceſſum audaciæ,impauiditas autem ſecundum defectum timoris, quia in vtraque ponit medium.22.q.126.2.ad 3.

23 Fortitudo eſt in iraſcibili ſubiectiuè.12.q.61.2.c.item q.66.1.c.item q. 85.3.c.item 22.q.58.5.ad 2.item 9.c.item q.128.ad 1.item q.34.4. c.item q.136.4.ad 2.item q.137.2.ad irem 3.q.15.2.c.

24 Fortitudo martyrum præcipuè commendatur , quia ſuſtinent propter Deum impugnationes perſonales,& mortem in bello particulari.22. q.123.5.ad 1.item q.124.2.c.

25 Fortis intendit exprimere ſimilitudinem ſui habitus in actum,vt proximum finem.22.q.123.7.o.

26 Fortis delectatur de ſuo actu & fine,ſed non percipit,niſi ex ſuperabundanti gratia Dei, propter dolorem corporis & animæ,pro amiſſione vitæ.22.q.123.8.o.

27 Non habens fortitudinem,operatur fortia quintupliciter,ſ.propter ignorantiam,artem,experientiam,paſſionem,& lucrum.22.q.123.1.ad 2.item q.128.ad 7.

28 Principalis actus fortitudinis eſt ſuſtinere:ſecundarius verò,eſt aggredi.22.q.123.3.c.item 6.o.item 8.c.item 10.ad 3.item 11.ad 1.item q. 124. 2.ad 3. item q.128.c.item q.141.2. 3. c.

29 Ad primum actum requiruntur duo. ſc. præparatio animi & executio operis.Ad ſecundum etiam requiruntur duo.ſ.infrãgibilitas, & infatigabilitas.22.q.128.c.

30 Fortitudo aſſumit iram moderatam ad actum ſecundum, non autem ad primum.Nec vt auxilium,ſed vt inſtrumentum,quia ad iram pertinet inſilire in rem contriſtantem. Vnde Philoſophus inducit verſum Homeri.Virtutem & furorem erige, quia videlicet cum aliquis eſt virtuoſus virtute fortitudinis,paſſio iræ,electionem virtutis ſequens,facit ad maiorem promptitudinem actus.Si autem præcederet,virtutis modum perturbaret.22.qõ.123.10.o. item 11. ad 1.

31 Triſtitia & concupiſcentia per ſe impediunt ſecũdum actum fortitudinis.ſ.aggredi, ſed per accidens adiuuant.22. q. 123.10. ad 3.

23 Fortitudo ſpiritus oſtenditur in reſiſtendo concupiſcentiæ carnis cõtrariantis ſpiritui.Sed eſt maior in comprimendo,ne inſurgat.3.q.15.2. ad 3.

33 Donum fortitudinis in patria,habet actum perfruendi plena ſecuritate à laboribus,& à malis.22.q.139.1.ad 2.

34 Virtus

34 Virtus fortitudinis firmat animum, ſecundùm modum connaturalem homini, donum autem ſupernaturaliter.22.q.139.1.o.

35 Donum fortitudinis dat fiduciam euadendi quælibet pericula, & perueniendi ad finem cuiuſlibet operis. i. ad beatitudinem, non autem virtus fortitudinis, ſed perficit ad ſuſtinendum quælibet pericula.22. q.139.1.c.ad 1.

36 Donum fortitudinis reſpicit virtutem fortitudinis, inquantum ſuſtinet pericula, & facit quandoque opus arduum. Ideo dirigitur à dono conſilij.22.q.139.1.ad 3.

1 FRATER in ſacra Scriptura dicitur quadrupliciter. ſ. natura, gente, cognatione, & effectu. 3.q.28.3.ad 5.

2 Fratres Chriſti ſumus per adoptionem. 1.q.33.3.c. item q.41.3.c. item 3.q.23.2.ad 2.

3 Fratres Chriſti in Euangelio dicuntur conſobrini eius. ſ. filij Mariæ, materteræ matris eius. 3.q.28.3.ad 5.

¶ Freneſis. * Cauſa. * Tanta poteſt eſſe motio ſpirituum & humorum, quod huiuſmodi apparitiones rerum aliter quàm ſint, etiam vigilantibus per naturalem commotionem humorum fiunt, ſicut & in freneticis, & aliis huiuſmodi. 1.q.111.3.c.fi.

¶ Frequentia, aſſiduitas, & diuturnitas, non ſunt circunſtantiæ mutantes ſpeciem, niſi aliud ſuperueniat. 12.q.88.5.ad 1.

¶ Fricare. * Multa homo agit abſque deliberatione, de quibus etiam quandoque nihil cogitat: ſicut cum aliquis mouet pedem vel manum, aliis intentus, vel fricat barbam. 12.q.1.1.ar.3. item ad 3.

* Frigiditas ſeu impotentia coëundi, non quidem ex ætate, ſed ex defectu naturæ, ſimpliciter incurabilis, dirimit matrimonium contrahendum & iam contractum, poſt triennium, ad minus ex Eccleſiæ ſtatuto. Suppl.q.58.1.o.

1 FRVCTVS dupliciter diſtinguuntur. ſc. ſecundùm tres perfectionis gradus à Chriſto. ſ. triceſimus, ſexageſimus, & centeſimus: ſiue ſecundùm tres gradus virtutis, vt ſancti diſtinguunt, quia cuiuſlibet rei perfectio attenditur ſecundùm principium, medium, & finem, & eſſentialiter, id eſt, ſecundùm rationes diuerſas gaudendi, ſc. duodecim à Paulo.12.q.70.3.ad 2.

2 Fructus ſpiritualis dicitur dupliciter. ſ. quod principaliter expectatur. ſc. Deus, & ſecundariò. ſ. delectatio.12.q.11.1.c.ad 3.

3 Fructus quarto modo. ſc. conſurgens ex ſemine verbi Dei, eſt tantum triplex, ſecundùm tres gradus continentium, ſc. coniugum, viduarum, & virginum.12.q.70.3.ad 2.

4 Fructus Spiritus ſancti, ſecundùm ſanctum Paulum, ſunt duodecim, ſcilicet, charitas, gaudium, pax, patientia, bonitas, longanimitas, benignitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia & caſtitas. 1.q.70.3.o.

5 Fructus ſenſibilis eſt vltimum ex arbore expectatum, quod cum quadam ſuauitate percipitur. 12.q.11.1.c. item 3.c.ad 2. item quæſt. 70.1.c.

6 Vltimum ſimpliciter & delectans, eſt propriè fructus, & eius propriè eſt frui. Delectans autem non vltimum, poteſt aliquo modo dici fructus, ſed eius non eſt frui propriè, & ſecundùm completam rationem. Non delectans verò, ſed tantum in ordine ad aliud appetitum, nullo modo eſt fructus.12.q.11.3.c.ad 2.

7 Opera carnis non dicuntur fructus , quia ſunt contra rationem , ſicut quod eſt ex arbore contra naturam eius non dicitur fructus. 12.q.70. 4.ad 1.item 22.q.8.8.c.fi.

8 Virtutes dicuntur fructus, ratione delectationis, non autem ratione habitus. 12.q.70.1,ad 3.item 22.q.136.1.ad 3.

9 Operatio ſecundum facultatem rationis, dicitur fructus rationis , ſed vt mouetur à Deo, dicitur fructus Spiritus ſancti. 12.q.70.1.c.

10 Opera noſtra vt ſunt à Spiritu ſancto , dicuntur fructus , reſpectu verò beatitudinis, dicuntur flores. 12.q.70.1.ad 1.

11 Fructus propriè dicitur tantum in corporalibus, ſcilicet plantis, à quibus metaphoricè transfertur ad ſpiritualia. 12.q.11.1.c. item 3.ad 2. item q.70.1.c.

12 In parte appetitiua ſunt plures fructus quàm in parte apprehenſiua, quia fructus ſignificat finem , qui magis conuenit parti appetitiuæ. 22.q.8.8.ad 3.

13 Fructus comparatur ad arborem , ſicut effectus ad cauſam, ad hominem verò, ſicut vltimum expectatum delectans. 12. q. 11.3. ad 2.item q. 70.1.c.

14 Dono conſilij non correſpondet propriè aliquis fructus , quia omnis practica eſt propter aliud. 22.q.8.8.ad 3.item q.52.4.ad 3.

15 Fructus ſpiritus contrariantur operibus carnis in communi, non autem ſingula ſingulis, niſi ſecundum adaptationem. 12.q.70.4.0.

16 Opera carnis ſunt plura fructibus ſpiritus , quia bonum eſt vno modo, ſed malum eſt omnifariam. 12.q.70.4.0.

1 FRVI eſt actus potentiæ imperantis, non autem exequentis. 12.q.11.2.c.

2 Frui eſt actus appetitiuæ potentiæ. 12.q.11.1.0.item 2.c.

3 Frui eſt actus voluntatis. 12.q.11.1.ad 1.item 4.c.ad 2.

4 Frui eſt actus voluntatis, in ordine ad intellectum. 12.q.11.1.ad 1.item 4.c.ad 2.

5 Frui eſt actus tantum voluntatis ſecundum charitatem , in ordine ad potentias & habitus priores. 12.q.11.1.0.

1 FRVITIO pertinere videtur ad amorem vel delectationem , quam aliquis habet de vltimo expectato , quod eſt finis. 12.q.11.1.4.c. item q.34.3.c.fi.

2 Nomina trium ordinum prædictorum , ſumuntur ab excellentia prædictorum trium actuum fruitionis, & non ab eis ſimpliciter. 1.q.108.5. 5.ad 5.item ad 6.

3 Eadem fruitione fruemur Deo, fruitione eius, & beatitudine creata. 12. q.11.3.ad 3.

4 Fruitio perfecta eſt tantum vltimi finis habiti, imperfecta verò , etiam non habiti. Sed impropria, eſt non vltimi ſimpliciter. 12.q.12.3.4.0. item q.12.7.ad 3.

5 Non oportet quòd fruitio ſit vltimi finis ſimpliciter, ſed quod habeatur pro vltimo fine. 12.q.11.2.ad 2.

6 Non eſt fruendum iuſto, niſi in Deo. Peccatore autem, brutis, vel inanimatis, nullo modo. 12.q.11.3.ad 1.

7 Carentia cognitione, nullo modo fruuntur, bruta fruuntur impropriè. Peccator non verè, iuſti imperfectè, beati perfectè , Deus autem perfectiſſimè. 12.q.11.2.4.0.item q.12.5.ad 2.

8 Hæc fruitio Chriſti, perueniebat ad totam animam eius, ſecundum eſſentiam, vt eſt ſubiectum rationis ſuperioris tantum. 3.q.46.8.0.

9 Bruta

9 * Bruta fruuntur imperfectè,ſed rationalia perfectè. 12.q.11.2.0.

¶ Frumentum eſt genus ad triticum, & ad alia genera. 3.q.74.3.ad 2. item ad 3.

¶ Fruſtra dicitur, quod eſt ad finem quem non inducit. 1.q.25.2.ad 2. item q.88.1.ad 4.item 3.q.11.5.ad 2.

¶ Fucatio eſt ſpecies fictionis, ad mentiendum pulchritudinem: ideo ſemper eſt peccatum, ſed non eſt mortale, niſi fiat ad laſciuiam,vel contemptum Dei. Tamen licet occultare turpitudinem cauſatam ex infirmitate,vel ex alia cauſa accidentali.22.q.169.2.ad 2.

¶ Fugere poteſt iuſtus propter tria,ſ.vt perſecutor quieſcat,vt præceptum à Domino opus perficiat, & vt glorioſiorem coronam acquirat. 22.q.64.4.0.

1 De ratione fundamenti eſt eſſe primum,ſuſtentare,& connexio. 22.q. 4.7.ad 4.

2 Fides eſt fundamentum aliarum virtutum, quia eſt prior eis, & ſuſtentat eas.Fortitudo autem firmat contra aduerſa,humilitas contra proſpera,timor contra culpam futuram, pœnitentia contra præteritam. 22.q.161.5.ad 2.item 3.q.84.6.ad 2.

1 Furia matrimonium ſequens, illud nullatenus dirimit: præcedens verò,quandoque dirimit.Suppl.q.58.3.c.

1 Fvrtvm eſt occulta acceptio rei alienæ.22.q.66.3.0.

2 Furtum ſemper eſt peccatum, ratione iniuſtitiæ,& fraudis,vel doli,& eſt mortale,niſi modicum intendatur. 22.q.12.3.c. item q.66.5.6.0. item q.118.4.c.

3 Furtum eſt ſpecies fraudis. Mendacium & falſum teſtimonium, fallaciæ. Turpe lucrum, inquietudinis. Rapacitas,violentiæ. Ideo omnia hæc,& inhumanitas,i.obduratio, ab Iſidoro dicuntur eſſe filiæ auaritiæ.22.q.118.8,ad 3.

4 Furtum & rapina opponuntur iuſtitiæ,22.q.64.princ.item q.66.princ. item 4.5.c.item q.118.4.c.

5 Furtum eſt iniuſtum,quia eſt inuoluntarium per ignorantiam, ſed rapina per vim.Ideo differunt ſpecie, 22.qō.66.4.0. item 9.c. item q. 73.1.c.ad 1.

6 Rapina eſt grauior furto dupliciter, primò quia inuoluntarium * eſt ex parte eius cui aliquid ſubtrahitur furto:rapina verò addit violentiã, quæ voluntaria eſt: peccatum autem per vim, eſt maius quàm per ignorantiam.Secundo,quia rapina eſt in re,& in perſona: furtum autem eſt tantum in re.22.q.66.9.0. item q. 73.3. ad 2. item q.116. 2. ad 1.item q.144.2.ad 4.

7 Accipiens furtim rem ſuam,iniuſtè detentam, peccat contra cõmunem iuſtitiam,vſurpando ſibi iudicium,ſed non tenetur reſtituere, ſed ſatiſfacere Deo,& ſedare ſcandalum.22,q.66.5.ad 3.

8 Accipiens rem alienam occultè & manifeſtè auctoritate iudicis,non eſt furtum vel rapina,quia per ſententiam fit debitum. 22.q.66.5. ad 1. item 8.c.

9 Accipiens rem inuentam,animo retinendi,furtum facit,niſi credat haberi pro derelicta, vel nullius eſſe.22. q.66. 5. ad 2.

10 Per prohibitionem furti, prohibentur omnia damna in rebus. 22. qō. 120.6.ad 2.

11 Pœna mortis non infligitur in præſenti pro furto, niſi ratione grauis circunſtantiæ,vt ſacrilegio,peculatu,& plagio.22.q.66.6.ad 2.

1 Fvtvrvm cognoſcitur dupliciter,ſcilicet in ſe,& in ſuis cauſis.Primum

mum conuenit tantum Deo : ſecundum nobis, ſed magis angelis & dæmonibus : ſed in cauſis neceſſariis certitudinaliter, in contingentibus ſæpe, opinatiuè tantum ; quæ autem rarò, nullo modo. 1.q.14.13.o.item q.57.3.o.item q.64.1.ad 5.item q.46.4.o.item q.89. 3. ad 3. item 12,q.111.4.c.item 22.q.95,1.o.item 5.c.item q.171.6.ad 1.item ad 2.item ad 3.item q.172.1.c.item q.174.1.c.ad 1.

2 Futura plus cognoſcuntur a phreneticis, abſtractis à ſenſibus, morientibus, dormientibus, & brutis, quàm ab oppoſitis. 1. q.12.11.c. item q. 86.4.ad 2,item ad 3.item 22.q.172.1. ad 1.item ad 2,item ad 3.

3 Cognitio futurorum ex præſentibus & præteritis, propriè rationis eſt. 22.q.47.1.c.

4 Anima vicina morti, cognoſcit aliqua futura ex reuelatione, vel ex impreſſione cauſarum naturalium, non autem propria virtute. 1.q. 86.2, ad 2.item 22,q.172.1.ad 1.

5 Bruta non cognoſcunt futura, ſed ex inſtinctu naturæ eis indito ab intellectu diuino, mouentur ad aliquid in futurum, ac ſi futurum præuiderent. 12.q.40.3.ad 1,

6 Bruta cognoſcunt futura, non computando præſens ad futurum, ſed ex inſtinctu naturæ. 1.q.86.4.ad 3.item 12.q.41.1.ad 3.

7 Senſus non apprehendit futurum, ſed ex iis quæ animal apprehendit in præſenti, appetitus eius mouetur naturali inſtinctu in aliquod futurũ proſequendum, vel fugiendum. 12.q.40.3,ad 3.item q.41.1.ad 3.

G

1 GABRIEL fortitudo Dei nominatur. 3.q.30.2.ad 4.

2 Quidam dicunt Gabrielem fuiſſe de ſupremo ordine Angelorum, ſed ſatis eſt credibile, quòd ſit ſummus in ordine Archangelorum. Vnde Eccleſia eum Archangelum nominat. 3.q.30.2. ad 4.item ſi.

1 GALILAEA vt interpretatur tranſmigratio, ſignificat gentilitatem: ſed vt interpretatur reuelatio, ſignificat patriam cæleſtem. 3. q.55.3. c.ad 4.

1 GAVDIVM non eſt virtus, ſed eſt actus charitatis, poſterior dilectione. 22.q.28.4.o.

2 Gaudium & triſtitia de eodem, ſunt contraria, & etiam ſecundum genus, ſed de diuerſis, vnum eſt cauſa alterius, & materia. 1.q.64.3.ad 1. item 3.q.84.9.ad 2.

1 ¶ Gedeon petens ſignum peccauit tentando Deum ex incredulitate, ſicut & Zacharias, 22.q.97.2.ad 3,

¶ Gemitus & lacrymæ mitigant triſtitiam : quia appetitur extra, & conueniunt diſpoſitioni hominis triſtis, 12.q.38.2.o.

1 GENEALOGIA magis denominatur à patre, quàm à matre. 3.q.28.1.ad 2.item q.29.1.c.item q.31,2.ad 1.

2 Tota genealogia Chriſti exponitur, & dubia circa eam ſoluuntur. 3. q. 28.1,ad 2.item q.31.3.o.

1 GENERALE triplex. ſ. per prædicationem, vt genus : per cauſam, vt amor, & quod eſt à multis cauſis, vt ira. 12. q.46.1.o. item 22.q.58. 6,c.

2 Generale & ſpeciale duplex. ſ. intentione & obiecto. 22. q. 58.5. ad 3. item q.59.1.o.item q.79.2.ad 1.

1 GENERATIO duplex, ſ. mutatio de non eſſe ad eſſe, & origo viuentis, à principio viuente coniuncto. Prima conuenit omni generabili

bili & corruptibili : ſecunda verò tantum viuenti, & dicitur natiuitas.1. q.27.2. c.

2 Ad generationem naturalem non requiritur aliqua potentia actiua in materia.3. q.32.4.c.ad 3.

3 * In generatione tota virtus actiua eſt ex parte maris,& paſſio ex parte fœminæ.1.q.115.2.ad 3.item 3. q.32.4.c.item q.67. 4.ad 3.

4 Primum in generatione,eſt vltimum in corruptione.22. q.107.2.c.item q.162.7. ad 3. item ad 4.

5 Generatio vnius non eſt corruptio alterius,niſi per concomitantiam.12. q.113. 6.ad 2.

6 Generatio & corruptio ſunt in inſtanti. 12. q.113. 7.c.

7 Forma eſt finis generationis in omnibus quæ generantur, non à caſu.1. q.15. 1.c.

8 Omne generans producit ſibi ſimile ſecundùm formam qua agit, quæ eſt potentia generatiua.1.q.33.2.ad 4.item q.41.5.c.

9 Ad actum generationis concurrunt tria .ſ. calor, ſpiritus, & humor. 22. q.147. 8. ad 1.

10 Generatio vniuoca eſt verior & perfectior,quàm generatio non vniuoca.1.q.33.2.ad 4.

11 Idem modus generationis eſt omnium eorum, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei.3. q. 28.1. ad 4.

12 Quod generatur ſecundo modo generationis.ſ. prout generatio eſt origo viuentis à principio viuente coniuncto, non dicitur genitus, nec filius,niſi procedat ſecundùm rationem ſimilitudinis ſpecificę,vt pili, & vermes.1. q.27. 2.c.

13 Generatum oportet aſſimilari generanti in omnibus quæ ad naturam ſpeciei pertinent; non autem in proprietatibus indiuiduî.1. q.100. 1. c,item q.101.1.ad 1. item 12. q.81. 2.c.

14 Accidentiá indiuiduâlia, pertinentia ad diſpoſitionem naturæ, vt velocitas corporis, & bonitas ingenij, propagantur in filios per generationem : ſed nullo modo accidentia purè perſonalia, vt grammatica, & huiuſmodi.12.q.81.2.c.item 22. q.168. 1.ad 2.

15 * Accidentia ſpeciei & indiuidui ſecundum corpus,poſſunt transfundi à generante in genitum, non autem accidentia ſecundùm animam.22. q.60.6.ad 4.

16 Homo generat ſibi ſimile in ſpecie, non inducendo, nec educendo animam rationalem de potentia materiæ, ſed diſponendo materiam. 1. q.118.2.ad 4.item 12. q.83. 1.ad 3.

17 In ſtatu innocentiæ,fuiſſet generatio per coitum.1. q.98.c.

18 Tunc non fuiſſent generati æquales in robore, pulchritudine, & aliis, ſicut nec etiam nunc. 1. q.96. 3.c.

19 Parentes tunc non fuiſſent confirmati in iuſtitia, quandiu genuiſſent. 1.q.100.2.c.

20 Generatio ſignificat relationem per modum operationis, in diuinis. 1. q. 22. 6. ad 3.

21 Generatio propriè conuenit Deo.1.q.27.2.c.item q.28. 4.c.

22 Generatio filij Dei à patre,eſt æterna.1. q.42.2.c.

23 Arius ponit duodecim modos generationis.ſ.iuxta fluxum lineæ à puncto,iuxta emiſſionem radiorum à ſole, iuxta characterem ſeu impreſſionem à ſigillo, iuxta immiſſionem bonæ voluntatis à Deo,iuxta exitum accidentis à ſubſtantia, iuxta abſtractionem ſpeciei a materia, iuxta excitationem voluntatis à cogitatione, iuxta transfigurationem

motus à mouente,iuxta eductionem ſpecierum à genere, iuxta ideationem,& iuxta naſcentia,in quibus deeſt æqualitas naturæ, vel durationis.1.q.42.2.ad 1.item ad 1.

24 Proceſſio ſpiritus ſancti,non poteſt dici generatio,quia eſt per modum amoris,non autem per modum ſimilitudinis,ſicut verbum. 1.q.27.4.o.item q.30.2.ad 2.item q.35.5.c.

25 Nullus modus proceſſionis in creaturis, perfectè repræſentat diuinam generationem, ſed ex multis oportet colligere ſimilitudinem. 1. qõ. 41.5.ad 4.

26 * Nec beati illam ineffabilem generationem ſciunt,quia non comprehendunt naturam Dei.1.q.12.7.o.

27 Eſſentia Dei non generatur,nec genita eſt per ſe,nec per accidens.1.q.39.5.ad 2.item 3.q.16.5.ad 1.

28 Eſſentia non generat, ſed patet virtute eſſentiæ. 1.q.39.5. o. item q. 41.5.ad 1.

29 Generatio attribuitur aliis terminis eſſentialibus,ſecundum quod magis connotat actum.1.q.39.5.ad 1.

30. Eſſentia eſt Deus generans, & res generans, ſi res & Deus ſupponant pro perſona,non autem ſi ſupponant pro eſſentia.1.q.39.5.ad 5.

31 Hæc propoſitio eſt falſa,Deus non genuit Deum.1.q.39.4.ad 3.

32 Hæc propoſitio eſt vera,Deus genuit Deum.1.q.39.4.o.item 5.ad 1.

33 Hæc eſt falſa,Deus genuit ſe Deum,vel alium Deum.1.q.39.4.ad 4.

34 Hæc eſt vera tripliciter.Deus pater genuit alterum ſe,ſe.in ablatiuo,in accuſatiuo ſimpliciter,& perſonaliter,ſed emphaticè. 1.q.39.4.ad 4.

35 Hæc eſt vera appoſitiuè,Deus genuit Deum,qui non eſt Deus pater. Et eſt falſa ſuppletiuè,ſed affirmatiua eſt econuerſo.1.q.39.4.ad 5.

36 Melius dicitur filius Dei ſemper natus,quàm ſemper generari,vel ſemper naſci, licèt vti poſſimus omni tempore in generatione eius. 1.q. 42.2.ad 4.

¶ Generatiua potentia eſt actiua,& eſt in patre perfectè,in matre verò imperfectè.3.q.32.4.ad 2.

¶ Genitor.Item,vel generans,non eſt ita nomen proprium patris,ſicut pater.1.q.33.2.o.item q.40.2.c.

1 FILIVS Dei dicitur genitus de patre,& ſubſtantia patris,ſed diuerſimodè.1.q.41.3.o.

2 Filius Dei dicitur genitus & creatus, ad remouendum omnem imperfectionem à natiuitate eius.1.q.41.3.ad 4.

1 GENVS * reſpectu ſingularium, eſt vt formale,ſed reſpectu ſpeciei, eſt vt materiale.1.q.85.3.ad 4.

2 Genus aliquando accipitur pro ſpecie, eo modo loquendi,quo dicimus humanum genus,totam humanam ſpeciem.12.q.18.2.c.fi.

3 Genus prædicatur æqualiter de ſpeciebus,ſecundum intentionem, non autem ſemper ſecundum eſſe.1.q.77.4.ad 1.

4 Genus dicitur dupliciter, ſ.propriè,prout prædicatur de pluribus ſpeciebus in eo quod quid,& impropriè,id eſt,omne commune, ſ. quod ſui communitate multa ambit & continet,& ſic bonum & malum dicuntur genera contrariorum. 12.q.18.2.c.fi.

5 Genus duplex,ſcilicet genus nominatum, & genus innominatum. 1.q. 78.3.ad 3.

6 Genus duplex,ſcilicet genus proximum,& genus remotum.ibid.

7 Genus duplex,ſcilicet genus logicum,& genus phyſicum. 1.q.66. 2. ad 2. item q.88.2.ad 8.

8 Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter.ſ. in genere entis, vt ens actu, & in genere intelligibilium, vt pura potentia. 1. q. 87. 1. c. ad 2. item 12. q. 50. 4. ad 2. item 5. c.

9 * Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter, ſ. per ſe, vt ſpecies, & ea de quibus prædicatur genus, & reductiuè, vt principia generis, negationes & priuationes. 1. q. 3. 5. c. item 12. q. 72. 6. ad 3.

10 In omni genere in quo eſt aliquid imperfectum, oportet præexiſtere aliquid perfectum. 1. q. 51. 1. c.

11 In quolibet genere, primum eſt cauſa omnium, quæ ſunt poſt. 3. q. 56. 1. c.

12 * In omni re quæ eſt in genere, differt eſſe ab eſſentia. 1. q. 3. 5. c.

13 Impoſſibile eſt aliquid eſſe in genere, quod in nulla eius ſpecie eſt. 1. q. 7. 3. ad 2. item 22. q. 189. 1. ad 5.

14 Hypoſtaſis non eſt in genere, vel in ſpecie, niſi per naturam quam habet. 3. q. 2. 3. ad 3.

15 Nihil ponitur primò in genere, vel ſpecie, niſi per id quod de eo propriè prædicatur. 3. q. 63. 2. ad 1.

16 In omni genere, quantò aliquid eſt prius, tantò eſt ſimplicius. 12. q. 19. 2. c.

17 Relatio generis ad ſpeciem, & econuerſo, eſt relatio rationis tantum. 1. q. 28. 1. c.

18 Alia genera à relatione ſecundum propriam rationem, ſignificant aliquid alicui inhærens. 1. q. 28. 1. 2. c.

1 GEOMETRA * modico ſtudio acquirit ſcientiam concluſionis, nunquam conſideratæ. 12. q. 65. 1. ad 1.

2 Errans circa hoc principium, omne totum eſt maius ſua parte, non poteſt habere ſcientiam geometriæ. 12. q. 65. 1. ad 4.

¶ Germinare item. Significanter dicit ſcriptura, germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, quia ſcilicet ſunt productæ perfectæ ſpecies plantarum, ex quibus ſemina plantarum oriuntur. Nec refert vbicunque habeant vim ſementiuam, vtrùm, ſ. in radice, vel in ſtipite, vel in fructu. 1. q. 69. 2. o. item q. 72. 1. ad 1.

¶ Gigantes ſecundùm Ioſephum & Auguſtinum producti ſunt ſemine humano, operante dæmone incubo, vel ſuccubo, ſub certa conſtellatione. 1. q. 51. 3. ad 6.

¶ Gilbertus Poretanus reuocat errorem ſuum, de aſſiſtentia relationum in diuinis. 1. q. 28. 2. c.

¶ Gladius flammeus, eſt impedimentum acceſſus paradiſi terreſtris, & ſignificat impedimentum regni cœleſtis. 22. q. 164. 2. ad 5.

1 GLORIA eſt clara notitia cum laude, vt Ambroſius dicit. 12. q. 2. 3. c. item 22. q. 103. 1. ad 3. item q. 132. 1. c.

2 Finis debitus appetendi gloriam, vel manifeſtandi aliquod bonum in hac vita, eſt tantum triplex. ſ. gloria Dei, vtilitas proximi, & vtilitas propria. 22. q. 132. 1. ad 3.

3 Homo poteſt laudabiliter appetere gloriam ſuam ad vtilitatem ſui, vel aliorum. 22. q. 132. 1. ad 1.

4 Gloria dicitur vana tripliciter, & eſt peccatum. Primò quando eſt de non ente, vel de tranſitorijs, vel de peccato, ſecundò quando quæritur ab hominibus, & non à Deo, tertiò, quando non ordinatur ad debitum finem. 22. q. 132. 1. c.

5 Opus virtuoſum factum propter inanem gloriam venialem, amittit vim

merendi vitam æternam, quia nullus peccando meretur. 22. q.132. 3.ad 1.
6 Inanis gloria eſt periculoſa, non propter grauitatem ſui: ſed diſponendo ad grauia, faciendo præſumptuoſum, & nimis de ſe confidentem, & diſponendo paulatim ad priuationem interiorum bonorum. 22.q.132. 3. ad 3.
7 Vana gloria vituperatur præcipuè circa eleemoſynam, propter defectum charitatis, præferendo vanam gloriam vtilitati proximi, dum facit hoc propter illud. 22. q.132. 5.ad 3.
8 Vana gloria non eſt ſemper peccatum mortale. ſed tantum quando ponitur in ea vltimus finis, vel quando eſt contra Deum. 22. quæſt. 132.3. c.
9 Vana gloria eſt vitium capitale: cuius filiæ ſunt ſeptem. ſ. inobedientia, iactantia, hypocriſis, contentio, diſcordia, præſumptio nouitatum, & pertinacia. 22.q.21.4.c. item q.105.1.ad 2. item q.132.4.5.c. item q. 138. 2.ad 1.
10 Ira non cauſat diſcordiam, & contentionem, niſi mediante vana gloria. 22. q.132. 5.ad 2.
11 Vana gloria directè contrariatur magnanimitati, ſecundum rei veritatem, vt deficiens: ſed ſecundùm opinionem, vt excedens. 22. q.30. princ. item q.132. 2.c.
12 Deus quærit gloriam ſuam, non propter ſe, ſed propter nos. 22. q.132. 1.ad 1.
13 Soli Chriſto conuenit quærere gloriam ſuam, quia Deus eſt: ſed inquantum homo quærit gloriã Dei in ſe: ſicut & alij ſancti. 22.q.132.1.ad 1.
14 Ea quæ ſunt gloriæ. ſ. perfecta Dei fruitio, & huiuſmodi, prius tempore debuerunt eſſe in Chriſto, ſicut in auctore gloriæ, quàm in alio. 3. q. 53.3.ad 3.
Gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſſione. 12. q.67. 4.ad 2.
1 GRADVS altaris prohibetur contra idololatriam: quia Gentiles in ſacris Priapi oſtendebant populo ſua pudenda. 12. q.102. 4.ad 7. fi.
¶ Gratia eſt forma accidentalis, ſ. qualitas. 12. q.110. 2.c.
2 Gratia reducitur ad primam ſpeciem qualitatis: non tamen eſt habitus propriè: ſed habitudo. ſ. ſanitas mentis. 12. q.110. 3.ad 3.
3 Gratia eſt forma quædam, habens eſſe completum in anima: ideò eſt in ea mutabiliter: ſicut anima eſt mutabilis ſecundum liberum arbitrium in via. 3. q.63. 5.ad 1.
4 Gratia non eſt forma intrinſeca virtutum: ſed eſt quaſi principium, à quo virtutes formaliter oriuntur. 12.q.110.3.c.ad 4. item 4.ad 2. item 3. q.62.2.c.
5 Gratia pro acceptione amoris, non eſt principium rectæ operationis, niſi mediante virtute. 12. q.110.4.ad 2.
6 * Gratia differt eſſentialiter à qualibet virtute. 12. q.110. 3.c. item 4.c. item 3.q.7.1.c. item q.62.2.c. item q.89.1.c.
7 Gratia nihil aliud eſt, quàm quædam inchoatio gloriæ in nobis. 22. q. 24. 3. ad 2.
8 Auxilium Dei, vt mouens ad volendum, dicitur gratia operans: ſed reſpectu actus exterioris, dicitur gratia cooperans. 12. q.111.2.c.
9 Gratia conſummata, eſt lumen gloriæ. 12. q.111. 3.ad 2.
10 Gratia eſt natura, id eſt, eſſentia: non tamen eſt naturalis alicui creaturæ. 3.q.2.12.c.
11 Natura non dicitur gratia gratis data: quia natura includit debitum naturæ,

turæ,& non debitum meriti : gratia verò omne debitum excludit.12. q.111. 1. ad 2. item 4. c.

12 Gratia excedit conditionem naturæ creatæ.12. q.112. 1.c. item q.114. 2. 5. c.

13 Gratia propriè eſt donum Dei,excedens ordinem naturæ,& ſine meritis.12.q.112.1.c. item q.114.2.5.c.

14 Gratia eſt participatio diuinæ naturæ.12. q.110.3. 4.c.item q.112.1.c. item q.113.9.c.item q.114.3.c.item 22.q.19.7.c.item 3. q.2.10.ad 1. item q.3.4.ad 3.item q.62. 1.2.c.

15 Omnis gratia gratis data, eſt manifeſtatio gratiæ gratum facientis.12. q.112. 2.ad 2.

16 Gratia ſumitur tripliciter.ſ.pro dilectione,pro dono gratis dato,& pro recompenſatione eius.12. q.110. 1. c.

17 Gratia dicitur dupliciter, ſcilicet donum Dei, & Deus donans. 3. q. 2. 10. c.

18 Gratia Dei dicitur dupliciter, ſcilicet auxilium Dei mouens nos : & habituale donum.12.q.109.1.ad 1. item 2.3.6.8.9.10.c. item q.110. 1.2.c.item q.111.2.c.item q.112.2.c.item 22.q.171.2.ad 3.

19 Gratia duplex.ſ.gratum faciens,& gratis data.12.q.111.1.0. item 3. q. 7.7.c.ad 1.item q.62.1.c.

20 Plenitudo gratiæ duplex, ſc. ex parte ipſius gratiæ, id eſt, quando aliquis attingit ad ſummum bonum, quantum ad eſſentiam & quantum ad virtutem, quia habet gratiam in maxima excellentia qua poteſt haberi, & maximè in extenſione ad omnes gratiæ effectus : & talis gratiæ plenitudo propria eſt homini Chriſto:& ex parte habentis gratiam, ſcilicet, quando aliquis habet gratiam ſecundùm ſuam conditionem, vel intenſionem vſque ad terminum ei præfixum à Deo, quoad omnia quæ pertinent ad ſuum ſtatum, vel officium: & talis plenitudo gratiæ communicatur aliis per Chriſtum. 3. q.7. 10. o.

21 Gratiæ gratis datæ ſufficienter enumerantur, & diſtinguuntur nouem. ſ.ſermo ſapientiæ,ſermo ſcientiæ,fides,gratia ſanitatum,operatio virtutum, prophetia,diſcretio ſpirituum, genera linguarum, & interpretatio ſermonum.12.q.111.4.0.

22 Gratia duplex.ſ.præueniens,& ſubſequens.12. q.111. 3.o.

23 Dilectio Dei, dicitur præueniens, non autem ſubſequens:quia eſt æterna : ſed gratia Dei eſt temporalis : ideò dicitur vtroque modo.12. q. 111. 3.ad 1.

24 Gratia duplex,ſcilicet, operans,& cooperans.12. q.111.2.0.item 3.c.

25 Gràtia operans,& gratia cooperans ſunt idem ſecundùm rem, & differunt ſecundùm rationem, & ſecundùm effectus : & ſimiliter gratia præueniens & gratia ſubſequens.12. q.111. 2.c.ad 4. item 3.o.

26 Gratia viæ, & gratia patriæ, ſunt vna & eadem numero. 12. q.111. 3. ad 2.

27 Corpus non eſt immediatum ſubiectum gratiæ : ſed ex anima redundat in corpus effectus gratiæ nunc, & in patria. 3. q.73. 1. ad 3.

28 In omni habente gratiam, oportet eſſe rectitudinem voluntatis. 22. q.8. 4. c.

29 Amplior gratia collata fuiſſet ante peccatum, quàm poſt.1. q.95. 4. c.

30 Gratia eſt maior in vno,quàm in alio, ex parte ſubiecti : non autem ex parte obiecti,nec finis.12. q.66. 2.ad 1. item q.112.4.0. item 22.q.5. 4. ad 3.

31 Aliquis incipit à maiori gratia quàm ſit in alio, in ſtatu perfectus. 3. q. 89. 2. ad 4.

32 Bonum gratiæ vnius eſt maius bono naturæ totius vniuerſi. 12. q. 113. 9. ad 2.

33 Gratiæ gratis datæ, non ſunt communes omnibus: nec ſunt omnes æquales in eodem. 12. q. 66. 2. ad 1. item q. 68. 5. ad 1.

34 Gratia propriè non creatur, nec corrumpitur: ſed ſubiectum ſecundum eam. 12. q. 110. 2. ad 3.

35 Gratia non fit, nec corrumpitur: ſed ſubiectum ſecundum eam: & dicitur creari, quia homines ſecundum ipſam creantur, id eſt, conſtituuntur in nouo eſſe, ex nihilo, id eſt, non ex meritis. 12. q. 110. 2. ad 3.

36 Gratia gratum faciens, amittitur per quodlibet peccatum mortale. 12. q. 113. 2. c. item 22. q. 10. 4. c. item q. 24. 12. o. item 3. q. 86. 3. c.

37 Infuſio gratiæ fit in inſtanti, ſine ſucceſſione. 12. q. 113. 7. c.

38 In eodem inſtanti eſt terminus præparationis ſubiecti, & infuſio gratiæ. 3. q. 89. 2. c.

39 * Ad habitum gratiæ requiritur præparatio ſubiecti: quæ principaliter eſt à Deo, mouente liberum arbitrium: ſecundario autem à nobis. 12. q. 112. 2. o. item 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 113. 3. c. item 7. c. item 22. q. 24. 10. ad 3.

40 Præparatio perfecta ad gratiam, eſt in inſtanti: non autem imperfecta. 12. q. 112. 2. ad 2.

41 Præparatio perfecta ſimul eſt cum infuſione gratiæ, & meretur gloriam, & non gratiam: non autem imperfecta. 12. q. 112. 2. ad 1. item 3. q. 89. 2. c.

42 Gratia ex neceſſitate infallibilitatis, & non coactionis, ſequitur præparationem, ſecundùm quod eſt à Deo: non autem ſecundùm quod eſt à nobis. 12. q. 112. 3. o.

43 Quando homo facit totum quod poteſt, & totum quod in ſe eſt: tunc eſt neceſſitas ad habendam gratiam: non quidem neceſſitas coactionis, Deo debitum imponentis: ſed neceſſitas immutabilitatis, qua neceſſe eſt Deum eſſe: & ideò eſſe bonum, & ideò affluentem: & ideò diſpoſito accipienti dantem. 12. q. 112. 3. o.

44 * Homo in gratia exiſtens, indiget auxilio Dei, mouente ad rectè agendum: non autem alia gratia habituali. 12. q. 109. 9. o.

45 Nulla creatura poteſt cauſare gratiam: ſed ſolus Deus infundit eam immediatè. 12. q. 76. 2. ad 2. item q. 109. 7. c. item q. 112. 1. o. item 3. ad 2. item 3. q. 62. 1. c. ad 3. item 5. c. item q. 64. 1. c.

46 Homo dat gratiam, non interius influendo: ſed exterius exhortando ad ea quæ ſunt gratiæ. 3. q. 8. 6. ad 2.

47 Deus dat gratiam dignis tantum: quos per gratiam facit dignos. 12. q. 114. 5. ad 2.

48 Deus aufert gratiam ab eo, qui per negligentiam non vtitur gratia ei data. 22. q. 62. 4. c. item q. 78. 1. ad 1.

49 Humanitas Chriſti, miniſtri Eccleſiæ, & ſacramenta, ſunt cauſæ gratiæ inſtrumentaliter tantum. 12. q. 112. 1. ad 1. item ad 2. item 3. q. 8. 1. ad 2. item 6. ad 2. item q. 62. 1. o. item 5. c. item q. 64. 1. o.

50 Omnia ſacramenta nouæ legis cauſant gratiam: non autem veteris. 12. q. 100. 2. 3. c. item q. 102. 2. c. item q. 110. 2. c. item 22. q. 100. 2. 3. c. item 3. quæſt. 62. 4. ad 2. item q. 62. 1. 6. o. item q. 63. 1. ad 3. item q. 66. 2. c. ad 1. item quæſt. 72. 5. ad 2. item quæſt. 87. 2. ad 2. item 3. c.

51 * Sacramenta ex ſecunda ſanctificatione, id eſt, ex vſu eorum, habent

quod cauſent gratiam:non autem ex prima.3. q.62. 4. ad 3.

52 Gratia eſt in ſacramentis intentionaliter, vt in ſigno, & cauſa inſtrumentali: non autem vt in ſubiecto.1. q.43. 6.ad 4. item 3. q.62. 3.o. item q. 72. 3. ad 3.

53 Signum ſacramentale in pœnitentia, non cauſat gratiam, ſicut in aliis ſacramentis:quia non datur ab exteriori: ideo non repræſentat agens extrinſecum, ſicut in illis.12. q.103. 2.c.

54 Virtus cauſandi gratiam,eſt in ſacramentis intentionaliter, vt in ſubiecto.3. q.62.4.o.item q.63.3.c.item q.65.3.c. item q.73.1.ad 2. item ad 3. item q. 68. 4. o.

55 Hæc virtus eſt in multis, tanquam in vno ſubiecto. ſ. in materia & forma. 3. q.62. 4. ad 4. item q. 82.1. ad 1.

56 Hæc virtus non eſt in prædicamento per ſe:ſed reducitur ad genus qualitatis 3. q.62. 4.ad 2. item q. 63. 2.c.

57 Gratia ſacramentalis eſt ſpecies gratiæ communiter ſumptæ: ideò non dicitur æquiuocè.3. q.62. 2.ad 3.

58 Gratia ſacramentalis addit ſupra gratiam communiter dictam, & ſupra virtutes, & dona, quoddam auxilium Dei, ad habendum ſacramenti finem: ſicut virtutes,& dona, ſupra gratiam addunt perfectiones potentiarum.3.q.62.2.o. item q.72. 7.ad 2.

59 Gratia quam ſacramentum directè continet, differt à gratia quæ eſt in virtutibus & donis: licèt etiam hanc per quandam continuationem contineat. 3. q.72. 7.ad 3.

60 Gratia ſacramentalis eſt ad duo .ſ. ad tollendum peccata, & ad perficiendum animum ad cultum diuinum, ſecundùm religionem Chriſtianæ vitæ.3.q.62.5.c.item q.63.1.6.c.item q.65. 1.c.

61 Gratia virtutum & donorum, ſufficienter perficit eſſentiam & potentias animæ, quoad generalem ordinationem actuum: ſed gratia ſacramentalis, quoad aliquos ſpeciales defectus.3. q.62. 2.ad 1.

62 Gratia ſacramentalis excludit peccata præterita: ſed virtutes & dona ſufficienter excludunt peccata præſentia & futura.3. q.62. 2.ad 2.

63 Gratia & virtutes ſanant animam formaliter:ſed ſacramenta effectiuè. 12. q. 110. 2. ad 1.

64 Gratia gratum faciens, inquantum animam ſanat, iuſtificat, & gratum Deo facit,dicitur gratia operans:ſed reſpectu operis meritorij,dicitur gratia cooperans. 12. q.111.2.c. item 3.q.86. 4.ad 2.

65 A gratia gratum faciente fluunt virtutes & dona, ad perficiendum potentias animæ.1.q.1.8.ad 2.item q.2.2.ad 1. item 12.q.110.3. item 4.ad 1.item 3. q.7. 2.c. item q.62. 2.c. item q.89. 1.c.

66 Gratiæ gratis datæ, ordinantur ad manifeſtationem fidei, & doctrinæ ſpiritualis.3. q.7. 7.c. ad 1.

67 Gratia gratum faciens, ordinat hominem immediatè ad coniunctionem vltimi finis: ideò eſt multo excellentior quàm gratis data: quia ordinat ad quædam præparatoria vltimi finis.12.q.111.5.o.

68 Sicut gratia gratum faciens, ordinatur ad actus meritorios interiores: ſic gratia gratis data, ad exteriores.3. q.7. 7.ad 1.

69 Gratiæ gratis datæ dantur ad vtilitatem aliorum:ſed gratia gratum faciens datur ad vtilitatem propriam.12. q.111. 1.4.c. item 22. q.176. 1.ad 1.item q.177.1.c.ad 3.item ad 4.

70 Effectus gratiæ quintuplex,ſcilicet ſanitas animæ, velle bonum, efficaciter operari, perſeuerantia in bono, & peruentio ad gloriam. 12. q. 111. 3. c.

71 Gratia non tollit naturam,ſed perficit & ſupplet defectum naturæ.1.q.1.8.ad 2.q.2.2.ad 1.item 22.q.188.8.c.fi.

72 Gratia duo principaliter facit in anima,primo perficit formaliter ad eſſe ſpiritualee:ſecundo perficit ad opus.12.q.111.2.c.fi.

73 Omne donum gratiæ eleuat hominem ad aliquid ſupra naturam humanam quoad ſubſtantiam actus,vt miracula facere,& præuidere futura: vel quoad modum,vt diligere,& cognoſcere Deum.ad ſecũdos datur donum gratiæ habituale,non autem ad primos.22.q.171.2.ad 3.

74 Quod ſemel gratia facit,perpetuò manet.3.q.88.1.ad 4.

75 Non omnia beneficia Dei,dicuntur gratiæ gratis datæ:ſed tantum quæ ſunt ſupra facultatem naturæ ſupra meritum perſonæ, non pro ſe, ſed pro aliis.12.q.111.1.c.ad 2.item 4.ad 1.item 22.q.172.4.c.item q.177.1.o.item q.178.1.c.

76 Gratia eleuat hominem ad vitam, quæ eſt ſupra conditionem omnis creatæ naturæ.12.q.110.1.c.

77 Gratiæ viæ,eſt æqualis gratiæ gloriæ in virtute:non autem in actu.12.q.114.3.ad ad 3.

78 * Minima gratia poteſt reſiſtere cuilibet concupiſcentiæ,& mereri vitam æternam.3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.

79 Quilibet exiſtens in gratia,ex hoc dignus eſt vita æternâ. 1.q.24.3.c. item 12.q.113.2.ad 2.item 9.c.item q.114.3.o.item 3. quæſt. 62.6. ad 3.

80 Vltimus effectus poſitiuus gratiæ,eſt peruenire ad gloriam.3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.item q.72.7.ad 1.

81 Gratia gratum faciens, ad hoc principaliter datur, vt anima hominis Deo per charitatem coniungatur:ideo quicquid poteſt eſſe ſine vno, poteſt eſſe ſine alio.22.q.172.4.c.

82 Effectus gratiæ operantis eſt prior quàm effectus gratiæ cooperantis.3.q.86.4.ad 2.

83 Gratia eſt ſimilitudo Dei,operans in virtute miſericordiæ Dei infinitè. 3.q.2.10.ad 1.item q. 3.4. ad 3.

84 Per gratiam gratum facientem tota Trinitas inhabitat mentem. 1.q. 43.3.o.item 4 ad 2.item 5.c.

85 Gratia non immobilitat in bono, ne quis poſſit peccare, niſi ſit perfecta, ſcilicet coniungens fini.1.q.62.3.ad 2.item 12.q.106.2.ad 2.

86 Gratia non infunditur in habentibus vſum liberi arbitrij, ſine actuali motu liberi arbitrij in Deum,& in peccatum.1.q.87.2.c.

87 Gratia nunquam amittit ſine culpa, & illud quod ex gratia Dei conceditur,nunquam abſque culpa reuocatur.3.q.50.2.c.

88 Gratia eſt quodammodo infinita,cum ſufficiat ad merendum proprium infinitum:& per quam ſatiſfactio proportionatur culpæ infinitæ, inquantum eſt offenſa Dei.12.q.114.3.ad 3.

89 Primus effectus gratiæ gratum facientis,eſt remiſſio peccatorum. 3. q. 72.7.ad 1.

90 Nulla culpa poteſt remitti ſine gratia.3.q.62.6.ad 3. item q. 70. 4. c. item q.86.3.c.item q.87.4.o.item q.89.1.c.

91 Minima gratia baptiſmalis ſufficit ad delendum omnia peccata.3. qu. 62.6.ad 3.item q.69.8.ad 1.item q.70.4.c.

92 Remiſſio culpæ & pœnæ æternæ, eſt effectus gratiæ operantis: ſed remiſſio pœnæ temporalis,eſt effectus gratiæ cooperantis.3.q.86.4.ad 2.item 6.ad 1.item 88.1.ad 4.

93 Ad remiſſionem venialium non requiritur noua infuſio gratiæ. 3.q.65. 1.ad

1.ad 8.item q.87.2.o.item 3.c.item 4.ad 2.

94 Sed requiritur ad remiſſionem mortalium.3.q.87.2.ad 3.

95 In omni infuſione gratiæ, remittuntur venialia,quoad culpam, niſi ſit impedimentum:non autem ſemper quoad pœnam.3.q.87.2.3.o.

96 Homo exiſtens in gratia, poteſt vitare omnia ſingula & peccata mortalia, & ſingula venialia,non autem omnia.12.q.74.3.ad 2. item q. 109.8.o.item 22.q.158.2.ad 3.item 3.q.187.1.ad 1.

97 Homo indiget auxilio Dei,ad cognitionē cuiuſcunque veri,non autem gratia habituali, ſed tantum ad cognitionem ſupernaturalem. 12. q. 109.1.o.item 2.ad 3.

98 Homo poteſt ſcire ſe habere gratiam per reuelationem,& coniecturaliter per aliqua ſigna:non autem per ſeipſum & certitudinaliter.12. q.112.5.o.

99 Expedit quandoque præſentiā Dei in nobis per gratiam ignorare propter tria.ſ.vt timor diuini iudicij nos humiliet:ne præſumpta ſecuritas nos præcipitet: & vt vigilanter & deſideranter gratiam Dei expetamus.12.q.112.5. c.

100 Homo poteſt bene & malè facere ſine gratia habituali,non autem mereri:neutrum verò poteſt ſine auxilio Dei.1.q.62.4.c.item 12.q.109. 2.5.o.item 6.c.item q.114.2.o.item 22.qu. 10. 4.c. item q.83. 15. ad 1.

101 * Homo ſine auxilio Dei gratuito,non poteſt ſe ad gratiam præparare.1.q.62.2.o.item 12.q.109.6.o.

102 Homo poteſt ſe præparare ad gratiam,ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei.1.q.62.2.ad 3.item 12.q.106.6.o.

103 Homo poſt peccatum non magis indiget gratia Dei,quàm ante:ſed ad plura,ſcilicet,ad ſanandum,& merendum.1.q.95.4.ad 1.item 12. q. 108.2.c.item q.109.2.3.4.c. item 3.q.61.2. ad 1.

104 * Homo in ſtatu naturæ integræ, poterat ſine gratia habituali vitare omnia & ſingula peccata mortalia & venialia:non autem ſine auxilio Dei.12.q.109.8.c.

105 Homo in gratia exiſtens,poteſt perſeuerare ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei.12.q.109.9.10.item q.114.2.c.item 22. q.137.4.o.

106 * Homo exiſtēs ſine gratia,& in peccato mortali,non poteſt diu perſiſtere,quin ruat in aliud peccatum mortale. 12.q. 109.8.o.

107 * Homo ſine gratia,poteſt vitare ſingula peccata mortalia:non autem omnia,12.q.63.2.ad 2.item q.109.8.o.

108 * Quædam ſunt peccata mortalia, quæ homo ſine gratia nullo modo vitare poteſt.ſ.quæ directè opponuntur virtutibus Theologicis.12.q. 63.2.ad 2.

109 Homo non poteſt reſurgere à peccato ſine auxilio Dei,& gratia habituali.12.q.109.7.o.item q.113.2.o.item 114.2.c.item 22.q. 137.5. ad 3.item 3.q.86.3.c.

110 Homo in gratia exiſtens, indiget auxilio Dei mouente ad rectè agendum,non autem alia gratia habituali.12.q.109.9.o.

1 Gratiarvm actio reſpicit gratiam dantis:ideo vbi eſt maior gratia dantis,ibi debet eſſe maior gratiarū actio recipientis.22.q.106.2.c.

2 Gratiarum actio non debetur tantum danti,ſed etiam promittenti. 22. q.88.5.ad 2.item 6.c.

3 Gratificatio.i.gratiarum actio,facta Deo,eſt actus religionis.22.q.106. 1.ad 1.

1 GRATITVDO ſeu gratia, eſt virtus ſpecialis, reddens gratiam benefactori. 12. q.60.3.c. item 22.q.106.1.o. item q.107.1.c.

2 Gratitudo, ingratitudo, datio beneficij, clementia, & miſericordia, non ſunt propriè ad ſeipſum. 22.q.106.3.ad 1.

3 Ad gratitudinem tria requiruntur, primò quòd homo recognoſcat beneficium acceptum: ſecundò quod laudet, & gratias agat, tertiò quòd retribuat loco & tempore ſecundum ſuam facultatem. 21.qu. 107.2.c.

4 Vitium duplex opponitur gratitudini. ſ. per exceſſum, vt recompenſando quibus non debet, vel citiùs quàm debet: & per defectum. ſ. ingratitudo, quæ magis opponitur ei. 22. q.107. 2. c.

1 GRAVIA, vel leue habent in ſe principium actiuum, & formale ſui motus. 12.q.36.2.c.

2 Mouens per ſe grauia & leuia, eſt generans: ſed per accidens, eſt remouens impedimentum. 1.q.18.1.ad 2. item q.105.2.c. item 12.q.25.1. ad 2.

3 Locus eſt cauſa finalis motus grauium: ſed grauitas eſt vnde principium motus. 12.q.36.2.c.

4 Grauitas per prius inclinat deorſum, quàm retrahat de loco ſurſum: vtrunque conuenit per ſe graui. 12.q. 36.1. c.

1 GREGORIVS propter triſtitiam intermiſit expoſitionem Ezechielis. 12.q.37.1.ad 3.

1 GRYPHVS equis & hominibus infeſtus, ſignificat crudelitatem potentum. 12.q.102.6.ad 1. co.1.

1 GVBERNARE eſt rem ad debitum finem conuenienter perducere. 1. qu. 103.1.o. item 22.q.102.2.c.

2 Gubernatio eſt executio prouidentiæ. 1.qu.22. 1. ad 2. item q.3.c. item 23. 2.c.

3 Angelorum miniſterio Deus gubernat homines. 1.q.110.1.o.

1 GVLA eſt inordinatus appetitus cibi & potus: ideo ſemper eſt peccatum. 22.q.148,1.2,4.o.

2 Gula eſt vitium capitale: cuius filiæ ſunt quinque. ſ. inepta lætitia, ſcurrilitas, immunditia, ſtultiloquium, & hebetudo mentis. 22.q.148. 5. 6.o.

3 Gula eſt peccatum mortale: tantum ſi in hoc ponatur vltimus finis. ſ. quòd animus ſit paratus agere contra legem Dei. 22.q.148.2.o. item q.154.2.ad 6.

4 Exceſſus cibi ſcienter contingens ex concupiſcentia, pertinet ad vitium gulæ: non autem ſi contingat ex ignorantia. 22.q.148.1.ad 2.

5 Comedens ſcienter nociua, vel nimis, in graue nocumentum corporis ex gula, peccat mortaliter. 22.q.141.6.ad 2, item q.154.2.ad 6.

6 Peccatum gulæ eſt contra tertium præceptum decalogi. 22.q. 148. 2. ad 1.

7 Species gulæ ſunt quinque, contentę in hoc verſu: Præ, properè, lautè, nimis ardenter, ſtudioſè. 12.q,72,9.c. ad 3. item 22. q.148.4.o.

8 Gula eſt leuius peccatum aliis, ratione materiæ & peccantis, propter neceſſitatem, & difficultatem: ſed grauatur ex effectibus. 22.q.148.3.o.

9 Gula auſert omnes virtutes, non ratione ſui, ſed ratione vitiorum quæ oriuntur ex ea. 22.q.148.2.ad 4.

10 Hebetudo circa ſpeculabilia, maximè procedit ex gula: ſed hebetudo circa eligibilia, eſt in omni peccato. 22.q.148.6. ad 1.

11 De geſtu ſano & corrupto, in iudicando corporaliter, & ſpiritualiter. 12. q. 1. 7. c. item q. 2. 1. ad 1.

12 Vltima in multis guttis cauantibus lapidem, agit in virtute omnium præcedentium. 22. q. 24. 6. ad 1.

H

1 HABERE licèt non ſit actio, ſignificatur tamen per modum actionis. 12. q. 49. 1. c.

2 Habere dicimur id quo liberè vti, vel frui poſſumus cum volumus: ideo perſonæ vel eſſentia Dei, habêtur a ſola creatura rationali, cum videlicet ſit per donum Dei, particeps diuini verbi, & procreãtis amoris, vt poſſit libere Deum verè cognoſcere, & rectè amare, quod etſi dono habeatur à ſolo Deo: ſic tamen habetur, vt ſit illius, cui donatur, & ideo poſſit eo vti cum velit. 1. qõ. 38. 1. c. item q. 43. 3. c.

3 Habere ſecundum quod dicitur reſpectu cuiuſcunque quod habetur, commune eſt ad diuerſa genera. 12. q. 49. 1. c.

¶ HABILITAS eſt medium inter potentiam vel ſubiectum, & actum ſeu formam. 1. q. 48. 4. ad 2.

1 HABITVS propriè eſt forma permanens, vel eſt qualitas, informans aliquam potentiam, vel principium eliciens actum. 12. q. 49. 1. o. item 22. q. 171. 2. c. fi.

2 Habitus eſt qualitas, de difficili mobilis, qua homo poteſt vti cũ voluerit, reddens operationem delectabilem. 12. q. 49. 2. ad 3.

3 Mobile dè facili, vel difficili, non ſunt differentiæ eſſentiales habitus & diſpoſitionis, ſed ponuntur pro eis. 12. q. 49. 2. ad 3.

4 Habitus eſt, ſecundum quem ad aliquid nos habemus bene vel malè. 1. q. 83. 2. c. item 12. q. 49. 1. c. item 2. c. ad 1.

5 * Idem habitus non ſe habet quandoque ad bonum, & quandoque ad malum, ſed bene eadem potentia. 12. q. 49. 4. ad 3. item q. 54. 3. o.

6 Habitus non eſt diſpoſitio obiecti ad potentiam, ſed econuerſo. 12. q. 51. 4. ad 1.

7 De ratione habitus non eſt reſpectus ad potentiam, ſed ad naturam. 12. q. 49. 2. c. ad 1. item 3. ad 2.

8 De ratione habitus eſt, quòd importet habitudinem ad naturam primò per ſe, ſecundum quod conuenit, vel diſconuenit. 12. qu. 49. 1. c. ad 1. item 3. o.

9 * Habitus diſtinguuntur ſpecie ſecundum tria, ſcilicet ſecundum principia actiua eorum, ſecundum naturam, & ſecundum obiecta ſpecie differentia. 12. q. 54. 2. o. item q. 60. 1. c. item q. 63. 4. c.

10 Habitus diſtinguuntur ſpecie, in ordine ad naturam dupliciter, vel ſecundum conuenientiam, & diſconuenientiam, vt habitus bonus & malus, vel ſecundum conuenientiam ad naturam humanam, & ſuperiorem, vt virtus diuina, vel heroica, & humana. 12, q. 54. 3. o.

11 Conſuetum eſt apud auctores, vt habitus per actus diffiniant, ponentes actus pro habitibus. 12. q. 70. 1. ad 3. item 22, q. 58. 1. c. ad 1.

12 Diuerſi fines proximi diuerſificant ſpecies habitus, licèt vnus finis ordinetur ad alium finem. 22. q. 47. 11. ad 3.

13 Habitus ſecundum quod eſt prædicamentum, importat habitudinem indumenti ad indutum. 12. q. 49. 1. c.

14 Habitus ſecundum quod eſt poſtprædicamentum, eſt ſecundum quod homo, vel quæcunque alia res, dicitur aliquid habere, ſed habitus prędicamentum, dicitur tanquam actio quædam habentis & habiti: ſicut eſt in illis quæ circa nos habemus. 12. q. 49. 1. c. ad 3.

15 Habi

15 Habitus religionis eſt obſeruantia regularis, pertinens ad tria principalia vota, vt ſignum obligationis. 22.q.186.7.ad 2.item q.188.1. ad 2.

16 Habitus ſumitur quadrupliciter. ſ.pro poſtprædicamento, pro prædicamento, pro prima ſpecie qualitatis, & pro habitu religionis. 12.q. 49.1.o.item 22.q.186.7.ad 2.item q.158.1. ad 2.

17 Habitus qualitas dicitur dupliciter, ſcil. diſpoſitio potentiæ ad actum, & diſpoſitio ad naturam.12.q.49.3.4.c.item q.50.1.c.ad 1. item 2. c.ad 3.item 3.ad 2.item q.51.1.c.item q.54.1.2.c.item q.82.1.c.

18 Aliquid dicitur habitus dupliciter, ſcilicet eſſentialiter, id eſt, id quo quis agit, & contentum habitu: ſecundo modo qui eſt in habitu & non in actu, ſimilis eſt dormienti: non autem primo modo. 12. q. 94.1.c.

19 Habitus duplex.ſ.naturalis, & infuſus à Deo.12.q.51.1.4.o.

20 Habitus homini infunduntur à Deo duplici ratione, ſcilicet ad finem ſupernaturalem, ſicut omnes virtutes gratuitæ: vel ad oſtendendam virtutem Dei, vt ſanitas & ſcientia miraculosè. 12. q. 51. 4.o.

21 Habitus ſunt neceſſarij ad tria.ſ.ad firmitatem, prõptitudinem, & delectationem in opere.12.q.49.4.o.item q.50.2.ad 3.fi.

22 Quantitas habitus attenditur dupliciter. ſ. reſpectu obiecti, & ſubiecti. 22.q.5.4.c.

23 Habitus propriè non eſt in Deo.12.q.49.4.c.

24 Potentia purè actiua, non eſt ſubiectum alicuius habitus.12.q.54.1.c.

25 Habitus cuius ſubiectum eſt potentia, non importat ordinem ad naturam, ſed ad operationem: ideo poſterior eſt quàm potentia: ſed prior eſt ea, ſicut completum in completo, & actus quàm potentia. 12.q. 50.2.ad 3.

26 * Habitus omnes qui ſunt in eadem potentia, ſunt eiuſdem generis: licet differant ſpecie propter differentiam obiectorum formalium.12. q.54.1.ad 1.

27 * Ex actibus habitus infuſi non generatur aliquis habitus acquiſitus: ſed præexiſtens augetur ſeu confirmatur.12.q.51.4.ad 3.

28 Habitus intellectuales ſunt principaliter in intellectu poſſibili, ſecundariò autem in ſenſibus interioribus.12.q.50.4.o.item q.51.3.c.item q.53.1.c.item q.50.5.o.item 67. 2.c.

29 * Nullus habitus operatiuus conſtituitur ex multis: quia eſt qualitas ſimplex relata ad multa ſecundum vnum. 12. q. 53. 2.ad 1. item q. 54.4.o.

30 Habitus quilibet habens ſubiectum corruptibile, & cauſam habentem contrarium, corrumpitur per ſe à ſuo contrario: & per accidens ad corruptionem ſubiecti, vt habitus corporales.12.q.53.1.3.c.

31 Si loquamur de aliqua ſuperiori natura, cuius homo poteſt eſſe particeps: ſic nihil prohibet, in anima ſecundum ſuam eſſentiam, eſſe aliquem habitum.ſ.gratiam.12.q.50.1.c.

32 Habitus poteſt habere ordinem ad actum, id eſt, ad operationem, & ſecundum rationem habitus, & ſecundum rationem ſubiecti: ſed omnis habitus qui eſt alicuius potentiæ vt ſubiecti, primò & principaliter ordinatur ad actum: quia natura & ratio potentiæ eſt quod ſit principium ſui actus: alij verò conſequenter ordinantur.12.q.49.3.o.item 4.c.

33 In eodem corpore ſunt multi habitus, ſecundum diuerſos modos partium:

tium:quia ſecundum humores, eſt ſanitas: ſecundum partes ſimiles, eſt forti.udo vel macies: ſecundum membra verò eſt pulchritudo. 12.q.54.1.c.

34 * In mēbris corporis & in potentiis naturalibus, ſicut non ſunt aliqui habitus operatiui,ita etiā nec in potentiis ſenſitiuis. 12.q.50.3.ad 3.

35 In ipſis etiam interioribus viribus animæ ſenſitiuis apprehenſiuis poſſunt poni aliqui habitus, ſecundum quos homo ſit bene memoratiuus,vel cogitatiuus,vel imaginatiuus. 12.q.50.3.ad 3.

36 Habitus ex eadem cauſa augentur, ex qua generantur: quia generatio habitus eſt quoddam fundamentum augmenti eius 12.q.53.2.c.

37 Diminutio conuenit habitui, non ſecundum ſe,ſed ſecundum diuerſum modum participandi, ex indeterminatione potentiæ ipſius participantis.1 .q.53.2.ad 1.

38 Habitus aliquādo ſic ligatur,quod non poteſt exire in actum:ſicut vſus & iudicium rationis per iram,& ſcientia per ebrietatem. 12.q.48.3.o.item 4.c.item q.94 1.ad 4.

39 Habens habitum virtutis vel vitij, poteſt non vti eo, & exire in vſum contrarium. 1.q.62.3.ad 2.item 12.q.52.3.c.item q.63.2. ad 2.item q.71.4.o.item q.78.2.c.ad 3.item q.109.8.c.

40 Nobiles habitus affectiui infuſi, poſſunt latere ſuos poſſeſſores:non autem cognoſcitiui.12.q.112.5.ad 2.

41 Habitus principiorum eſt naturalis:& datur in creatione quoad lumen: ſed acquiritur per ſenſum quoad determinationem ſpecierum. 12.q. 10.1.c.item q.51.1.ad 2.item q 62.3.c.ad 1. item q.63.1.c.

42 Habitus primorum principiorum, ſunt nobis naturales. 12.q 91.2.c.ad 2.item 3.o.item 22.q.5.4.ad 3.item q.8.1.ad 1.item q.47. 6.c. item q.15.c.item q.49.2.ad 1.item 3.q.9 1.c.fi.

43 * Non eſt alius habitus principiorum & concluſionum quæ ex eis eliciuntur:& præcipuè circa ſingularia.12.q.57.2.ad 2.

44 Habitus naturales, ſ primorum principiorum ſpeculatiuorum vel practicorum,non poſſunt amitti,nec corrumpi.12.q.53.1.c.

45 Habitus per diſcurſum cauſati in intellectu,poſſunt corrumpi per accidens.ſc.ratione ſenſuum:& per ſe. ſ.à contrario diſcurſu, vel contraria propoſitione.1.q.89.5.c.item 12.q.53.1.o.

46 Habitus diminuitur per eaſdem cauſas, per quas corrumpitur:quia diminutio eſt via ad corruptionem.12.q.53.2.o.

47 Habitus ſcientiæ, & virtutis diminuuntur & corrumpuntur per ſolam ceſſationem actus,non quidem per ſe,ſed per accidens.12.q.53.3.o.

48 Habitus non cognoſcitur,niſi per actus:& hoc dupliciter.ſ.inquantum habetur,& per eſſentiam. 1.q. 87.2.o.item 12.q.49.2.o. item 22.q. 4.1.c.

49 Habitus eſt cauſa cognoſcendi,quaſi æquiuoca, non autem quaſi vniuoca:nec vt cognitus, ſed vt quo aliquid cognoſcitur:ideo non oportet,quod ſit notior aliis.1.q.87.2.ad 3.item q.88.3.ad 2.

50 Habitus qui eſt principiū operationis, eſt poſterior potentia:ſed habitus qui eſt diſpoſitio ad naturam,eſt prior potentia.12.q.50.2 ad 3.

1 HEBETVDO ſenſus opponitur acuitati eius, & eſt debilitas mentis, in conſideratione ſpiritualium:& eſt peccatum,inquantum eſt voluntaria 22.q.81.6.ad 1.item q.15.2.o.

2 Exiſtens in gratia, non poteſt pati hebetudinem ſenſus in iis,quæ ſunt de neceſſitate ſalutis,ſed in aliis.22.q.8.4.ad 1.

1 HELIAS non eſt raptus in cœlum empyreum, ſed aëreum:& viuit cum

 Enoch

Enoch in paradiſo terreſtri vſque ad Antichriſtum. 1.q.102.1. ad 3. item 3.q.49.5.ad 2.

2 Helias propter iniuriam quæ redundabat in Deum, fecit ignem deſcendere ſuper eos qui venerant ad ipſum capiendum.22.q.108.1.ad 4.

3 Deus per Heliam veritatem reſpondit nunciis regis, qui mittebantur ad conſulendum Deum Acharon.22,q.174.5.ad 4.

1 Helizevs maledixit pueros zelo Dei, non autem liuore vindictæ: ſicut etiam Helias occidit centum viros.22.q.108.1,ad 4.

1 Hæresis non computatur inter vitia capitalia, nec inter filias eorum: ſed extra numerum peccatorum: & reducitur tamen ad ſuperbiam.22.q.10.1.ad 3.

2 De ratione hæreſis ſunt duo, ſ. electio priuatæ diſciplinæ, & pertinacia. 22.q.11.2.ad 3.

3 Hæreſis principaliter eſt circa articulos fidei: ſecundariò autem circa ea quæ ſequuntur ex eis.22.q.15.2.0.

4 Hæreſis principaliter conſiſtit in corde: ſecundariò in ore, ſicut & fides. 22.q.11.2.c.

5 Hæreſis & ſecta ſunt idem: & ſunt opera carnis, non ratione ſui actus, vel finis proximi: ſed ratione cauſæ. ſ. ratione appetitus indebiti finis, vel phantaſticæ illuſionis.22.q.11.1.ad 3.

6 Hæreſis naſcitur ex ſuperbia, vel ex concupiſcentia commodi temporalis.22.q.11.ad 2.item ad 3.

7 Corruptio rectæ æſtimationis circa fidem, vel bonos mores in vniuerſali facit hæreſim: non autem in particulari, propter paſſionem. 22.q. 162.4.ad 1.

8 Opinari contrarie de pertinentibus principaliter ad fidem, inducit hæreſim: non autem de aliis, niſi conſideretur, vel determinetur, quod pertinent ad fidem.1.q.32.4.0.item 22.q.11.2.ad 3.

9 Exponens ſacram Scripturã in contrarium ei quod per Spiritum ſanctum eſt reuelatum: eſt hæreticus.1.q.1.10.c.fi.item 22.q.11.2.ad 2.

10 Quicunque reſiſtit auctoritati Romanæ Eccleſiæ, hæreſim incurrit.22.q.11.2.ad 3.

11 Ex verbis inordinatè prolatis incurritur hæreſis, ſecundum Hieronymum.1.q.31.2.c.item 22.q.11.2.ad 2.item 3.q.16.8.c.

12 Hæreſis eſt neceſſaria & vtilis Eccleſiæ per accidens tantum. ſ. ratione probationis, & ratione exercitij.22.q.11.3.ad 2.

13 Hæretici poſſunt ordinare, non autem dare executionem. 22.q.39.3.0. item 3.q.64.9.ad 2.

14 Hæretici non poſſunt abſoluere; quia non habent iuriſdictionem, nec dant gratiam.22.q.39.3.0.

15 Si aliqui poſt abiurationem erroris, deprehenſi fuerint in abiuratam hæreſim recidiſſe: ſeculari iudicio ſunt relinquendi ſecundum decretalem, ſuper eo, de hær.in 6. 22.q. 11.3. c.item 4.b.ad 1.item q. 31. 2.ad 3.

16 Alii autem infideles qui nunquam fidem acceperunt, conuerſi ad fidem nondum oſtendunt aliquod ſignum inconſtantiæ circa fidem, ſicut hæretici relapſi: & ideo non eſt ſimilis recipiendi ratio de vtriſque. 22.q.11.4.ad 3.

17 Simplices neſcientes articulos fidei, non condemnantur pro hæreticis: ſed quia pertinaciter defendunt contraria articulorum. 22.q.2.6. ad 2.item ad 3.

18 Hæretici non debẽt tolerari, niſi primò velint reſipiſcere.22.q.11.3.0.

19 Firmi

19 Firmi in fide,poſſunt corpore conuerſari cum hæreticis,vt eos conuertant:non tamen in diuinis.22.q.10.9.c.ſi.

20 Hæretici poſſunt iuſtè occidi in iudicio ſeculari, & rebus ſuis priuari: etiam ſi alios non corrumpant, magis quàm rei criminis læſæ maieſtatis, vel quàm cudentes falſam monetam. 22.q.10.8.0. item q.11.3.c.

21 Hæretici relapſi recipiuntur ſemper ad pœnitentiam: non autem ad dignitates.22.q.11.4.0.

22 Eccleſia poſt primam vel ſecundam correctionem, tradit hæreticos iudicio ſeculari: vnde in iudicio Dei ſemper recipiuntur redeuntes: quia Deus ſcrutator eſt cordium, & verè redeuntes cognoſcit: ſed hoc Eccleſia imitari non poteſt;præſumit autem eos non verè reuerti,qui cum recepti fuiſſent, iterum ſunt relapſi:& ideo eis viam ſalutis non denegat, ſed à periculo mortis eo non tuetur. 22.q.11.3.c. item 4.c.ad 1.

23 Hæreſis per ſe opponitur fidei,ſchiſma verò vnitati charitatis:ideo non ſunt idem,ſed ſecundum diſponit ad primum: & omnis hæreticus eſt ſchiſmaticus:non autem econuerſo.22.q.39.1.ad 3.

24 Hæreſis Sabellij,quod Deus pater eſt filius natus de virgine:& quod eſt Spiritus ſanctus, ſecundum quod creaturam rationalem ſanctificat, reprobatur.1.q.27.1.c.item q.28.1.3.b.item q.31.2.c.

25 Eccleſia contra Sabellium confitetur communicabilitatem, numerum, ordinem,conſortium, & diſtinctionem: & negat ſingularitatem,vnicum,confuſum,& ſolitudinem.1.q.31.2.c.

26 Hæreſis Arij,quod filius Dei eſt minor patre ſecundum diuinitatem,& quod eſt creatura.1.q.27.1 c.item q.31.2.c.item q.32.1.ad 1.item q.34.1.ad 1.item q.41.2.c.item q.42.1.c.ad 2.item q.65. 1.c. item 3.q.10.2.ad 1.item q.12.2.ad 3.item q.16.8.9.c. item q.20.1.ad 1.

27 Eccleſia contra Arium confitetur vnitatem, ſimplicitatem, ſimilitudinem, & æqualitatem: & negat diuerſitatem, differentiam,ſeparationem, diuiſionem, alienitatem, diſcrepationem, & diſparitatem. 1.q.31.2.c.

28 Hæreſis Arij & Origenis, quod perſonæ diuinæ differunt eſſentialiter. 1.q.32.1.ad 1,item q.34.1. ad 1.

29 Hæreſis Origenis,quod Verbum Dei non eſt Deus eſſentialiter,ſed participatiuè.1.q.34.1.ad 1.

30 Quod anima Chriſti cum aliis ſpiritualibus creaturis fuit creata ante corpora,& a verbo aſſumpta,& in fine vnita corpori. 1.q.90.4.c.item q.118.3.0 item 3.q.6.3.c.

31 Quod animæ ſunt vnitæ diuerſis corporibus propter diuerſa peccata.1.q.23.5.c. item q.47.2. c. ad 3. item q.65.2.c.item q.75.7. c. item q.90.4.c.item q.118.3.c.item 22.q.164.1.ad 4.

32 Quod beatitudo terminabitur.1.q.64.2.c.item 12.q.5.4.c.

33 Quod pœna dæmonum & aliorum damnatorum terminabitur. 1. q. 64. 2. c.

34 Hæreſis Manichæi, quod principia ſunt duo,vnum bonorum, & ſpirituum tantum,ſ.Deus:alterum malorum,& corporalium, ſc. diabolus, 1.q.8.3.c.item q.65.1.c.

35 Quod Deus eſt corpus, & lux infinita:& quod Chriſtus eſt iſte ſol viſibilis.1.q.90.1.c.

36 Quod diabolus naturaliter eſt malus.1.q.63.5.c.principio.

37 Quod quædam animæ ſunt ex ſubſtantia Dei.1.q.90.1.b.item c.

38 Quod caro hominis non eſt bona, nec eſt à Deo, ſed eſt à diabolo. 22. q.25.5.c.
39 * Hæreſis eius eſt grauior ſecundum genus, quàm idololatria. 22.q.10. 6.c.item q.49.3.ad 4.
40 Hæreſis eius, & Montani, & Priſcillæ, quòd promiſſio Spiritus ſancti non fuit completa in Apoſtolis; ſed in eis; ideo negant actus Apoſtolorum. 12.q.106.4.ad 2.
41 Hæreſis Pelagij, quòd omnia præcepta Dei ſeruari poſſunt ſine gratia. 12.q.100.10.ad 3.item q.109.4.b.
42 Quod principium bene operandi eſt ex nobis: ſed conſummatio eſt ex Deo. .q.23.5.c.item 22.q.6.1.c.
43 Quod pueri non côtrahunt peccatum originale, ſed baptizantur propter regnum Dei. 12.q.81.1.c.
44 Quod matrimonium æquatur virginitati. 22. q. 152. 4.0. item q.186. 4.c.fi.
45 Quod Maria non eſt mater Dei. 3.q.35.4.0.
46 Hæreſis Eutychetis, quod in Chriſto eſt tantum vna natura compoſita ex natura diuina & humana. 3.q.2.6.c.item q.18.1.c.
47 Quod corpora reſurgentium & Chriſti, non erunt palpabilia, ſed erunt vt ventus. 3.q.54.3.c.
48 Hæreſis Hebionis, quod Chriſtus conceptus eſt ex ſemine viri. 3. q. 28.1.c.
49 Hæreſis Hebionis, Cherinti, Fotini, & Pauli Samoſateni, quod Chriſtus non fuit ante matrem, ſed purus homo meruit deitatem. 3.q.2.11.c. item q.16.1.c.item q.28.1.c.item q.34.1. ad 1. item q.35.4.c. item q.66.9.ad 3.
50 Hæreſis Iuliani & Gallani, quod corpus Chriſti non fuit corruptum. i. mortuum. 3.q.50. 5.0.
51 Hæreſis Heluidij, quod mater Chriſti non manſit virgo poſt partum. 3. q.28.3.c.ad 1.
52 Hæreſis Eunomij, quod filius Dei eſt omnino diſſimilis patri. 1. q. 42. 1.ad 2.
53 Hæreſis Nazaræorum, quod fides Chriſti, ſine operibus legis, non ſufficit ad ſalutem. 3.q.74.4.c.fi.
54 Hæreſis Abbatis Ioachim, quod eſſentia generat eſſentiam: ſicut Deus generat Deum. 1.q 39.5.c.
55 Hæreſis Simonis magi, quod gratia Spiritus ſancti eſt venalis: & quod mundus eſt factus à quadam ſuperna virtute, non autem à Deo. 22. q.100.1.ad 1.
56 Sanctos non orare, nec poſſe nos iuuare, eſt hæreticum, & eſt hæreſis Vigilantij. 22.q.83.11.c.
57 Hæreſis Montani, quod prophetæ non habebant lumen iudicandi, ſed erant arreptitij. 22.q.173.3.c.ad 4.
58 Hæreſis Vigilantij impugnantis voluntariam paupertatem, & quatuor modos eius: vt ſc. de pretio poſſeſſionum venditarum omnes communiter viuant: vt de poſſeſſionibus communibus viuant: vt de labore manuum viuant: vt de iis quæ ab aliis inferuntur, communiter viuant. 22.q.186.3.ad 6.item 4.c.fi.
59 Hæreſis Nouatianorũ, quod peccans poſt baptiſmum, non poteſt reſurgere ad gratiam per pœnitentiam. 22.q.20.2.ad 3.item 3.q.84.10.c.
60 Hæreſis Cataphrigarum qui non baptizant in nomine trium perſonarum: ſed in commemoratione mortis Chriſti, quem dicunt eſſe purum

rum hominem,& non Deum:& Spiritum ſanctum dicunt eſſe Montanum, 3.q.66.8.c.item 9.ad 3.

61 Deum non eſſe auctorem omnium bonorum,eſt hæreticum 1.q.65.1.c.

62 In Deo eſſe compoſitionem,vel accidens,vel aliquid præter Deum eſſe æternum:eſt hæreticum.1.q.61.2.c.

63 * Angelos,vel aliquid aliud, præter Deum fuiſſe ab æterno:eſt hæreticum.1.q.61.2.c.

64 Quod Angeli creent aliquid:eſt hæreticum. 1.q.90.3.c.item 12.q.3.7. ad 2.

65 Opinio ponens Angelos non habere cognitionem ſingularium:eſt hæretica,& ſacræ Scripturæ contraria.1.q.57.2.c.

66 Prima opinio Neſtorij & Dioſcori,quam recitat magiſter in tertio ſententiarum,diſtinctione ſexta. ſ. quod in Chriſto ſunt duæ hypoſtaſes, ſeu duo ſuppoſita:eſt hæretica.3.q.2.3.6.c.item q.4.3.c.

67 Beatam Mariam non eſſe matrem Dei:eſt hæreticum.3.q.35.4.c.

68 Hæreſis negantium prouidentiam Dei de iis inferioribus : & aliæ duæ. ſc. quod Deus non creauit iſta corporalia : & quod primæ creaturæ creauerint alias.1.q.8.3.c.

69 Aliquid eſſe falſum in ſacra Scriptura:eſt hæreticum.12.q.110.3.ad 1.

70 Non eſſe peccatum illud quod eſt contra præceptum Dei : eſt hæreticum.3.q.64.9.ad 1.

71 Fornicationem non eſſe peccatum:eſt hæreticum. 12.q.103.4.ad 3.fi. item 22.q.162.4.ad 1.

72 Epiſcopum non differre à ſacerdote:eſt hæreticum.22.q.184.6.ad 1.

1 HERODES peccauit,ſeruando iuramentum puellæ ſaltanti. 22.q.89. 7.ad 2.

1 HERODIVS ſignificat veloces pedes ad effundendum ſanguinem. 12.q. 102.6.ad 1.item co.3.

1 HEROICVM non differt à virtute communi : niſi ſecundum modum perfectiorem. 3.q.7.2.ad 2.

2 Virtutes heroicæ ſunt dona Spiritus ſancti. 12.q.68.1.ad 1.item 22.q, 159.2.ad 1.

1 HIERARCHIA eſt diuinus ordo,ſecundum ſcientiam & actionem,in aſſimilatione Dei.1.q.108.1.o.

2 Hierarchia eſt ordo.i. relatio inter diuerſos gradus:non autem vt dicit vnum gradum.1.q.108.2.ad 1.

3 In diuinis perſonis non eſt hierarchia, nec principatus,nec ordo, nec actio hierarchica.1.q.108.1.c.

4 Actio hierarchica triplex.ſc.illuminatio,purgatio,& perfectio.1.q.108. 1.c.fi.

5 Omnes homines ſunt vnius hierarchiæ,quia ſunt eiuſdem ſpeciei. 1,q. 108.1.ad 3.

¶ Hoc aliquid ſumitur dupliciter, ſcilicet, pro ſubſiſtenti,& pro completo.Primum repugnat accidenti: ſecundum verò parti. 1.quæſt.75. 2.ad 1.

1 HOMICIDIVM ſemper eſt peccatum : quia addit inordinationem actus ſupra occiſionem hominis.12.q.100.8.ad 1.

2 Homicidium tenet ſecundum locum in pœnis, & inter peccata in proximum. 12.q.100.6.c.fi. item 22.q.13.3.ad 1.item q.73.3.c.item q. 154.3.0.

3 Si aliquis credit ſe poſſe facere homicidium , & velit facere , & poſtea adimatur ei poteſtas, nihilominus voluntas homicidij in eo mane-

re poteſt, vt velit feciſſe, vel velit facere ſi poſſet. 1. q. 64. 2. ad 3. item 12. q. 20. 5. o.

1 HOMO habet quod ſit homo, ex parte intellectiua. 1. q. 85. 3. ad 4. item 5. 3. item 22. q. 155. 1. ad 3. item 3. q. 19. 2. c.

2 Homo interior eſt pars intellectiua: ſed homo exterior eſt pars ſenſitiua cum corpore. 1. q. 75. 4. ad 1. item 22. q. 25. 7. c.

3 Homo ſortitur ſpeciem ex hoc, quod habet intellectum. 12. q. 31. 7. c. item q. 110. 4. ad 3. item ad 4. item 22. q. 179. 1. ad 2.

4 A ratione homo habet quod ſit homo. Et homo eſt quod habet rationem in natura ſenſitiua. 12. q. 31. 7. c. item q. 110. 4. ad 3. item ad 4. item 22. q. 155. 1. ad 2. item q. 179. 1. ad 2.

5 Aliquid conuenit homini inquantum homo dupliciter. Primò quia natura hominis eſt cauſa eius. Secundo quia eſt receptiua eius. 3. q. 24. 2. ad 2.

6 Anima, caro, & os, ſunt de ratione hominis: ſed hæc ſunt de ratione huius hominis. 1. q. 3. 3. c. item q. 29. 2. ad 3. item q. 33. 2. c. item q. 44. 3. ad 2. item q. 75. 4. c. item q. 85. 1. ad 2. item q. 119. 1. c.

7 Homo ſignificat habens humanitatem, & ſuppoſitum determinatum in natura ſpeciei: non autem in ſingularitate. 1. q. 12. 4. c. item 3. q. 4. 3. c. item ad 2.

8 Homo non excludit ea quæ ſunt in natura hominis: ſed humanitas excludit quicquid non eſt de eſſentia eius. 12. q. 51. 1. ad 1. item q. 110. 4. ad 4.

9 Homo duplex, ſ. homo verus: & homo phantaſticus. 3. q. 5. 2. o. item q. 36. 4. ad 3. item q. 40. 2. ad 3. item q. 41. 3. c. item q. 43. 3. o.

10 Homo eſt naturaliter politicus. i. ſocialis. 1. q. 96. 4. c. item 12. q. 9. 4. c. item 22. q. 109. 3. ad 1. item q. 114. 2. ad 1. item q. 129. 6. ad 1. item 3. q. 65. 1. c.

11 Homo habet ſtaturam rectam, quadruplici ratione, ſcilicet vt cognoſcere poſſet cæleſtia: vt inferiores vires liberiùs ſuas operationes habeant, & quia vtilitas manuum aliter ceſſaret: & cibum ore caperet. 1. q. 91. 3. ad 3.

12 Homo abundat in calore cordis: vt ſit ſtaturæ rectæ. 1. q. 91. 3. ad 1.

13 Vnus homo numero dicitur dupliciter. ſ. vnitate naturæ, & vnitate perſonæ. 3. q. 3. 6. ad 1. item 7. ad 2.

14 Homo aſſimilatur Deo ſecundùm triplicem ſimilitudinem. ſ. quæ fundatur ſuper proportionem: ſuper communem qualitatem: & ſuper receptionem. 1. q. 3. 1. ad 2. item q. 4. 3. o. item q. 91. 4. ad 1. item ad 2. item q. 93. o. item 22. q. 64. 1. o.

15 Homo dicitúr minor mundus, quia eſt compoſitus ex omni creatura totius mundi. 1. q. 91. 1. c. item q. 96. 2. c. item 12. q. 17. 8. ad 2.

16 Homo habet ſuperius & inferius: ſicut in toto mundo. Plantæ verò in oppoſitum. Sed bruta medio modo. 1. q. 91. 3. ad 3.

17 Homo præeſt & dominatur naturaliter beſtiis & pecoribus, & vniuerſæ creaturæ quæ non eſt ad imaginem Dei. 1. q. 96. 3. c. item 22. q. 64. 1. o. item 3. q. 36. 7. ad 1.

18 Hominem lapſum oportuit reparari, & non angelum. 1. q. 64. 2. o. item 22. q. 80. 4. ad 3. item 3. q. 4. 1. c. ad 3. item q. 6. 2. ad 2. item q. 46. 1. ad 4. item q. 86. 1. c.

19 Homo debuit vltimò fieri: quia eſt perfectiſſimum omnium animalium. 1. q. 3. 1. ad 2. item q. 4. 3. o. item q. 91. 4. ad 1. item ad 2. item [illegible] 3. o.

20 Homo dicitur rationalis, quia intelligit cum diſcurſu: angelus verò dicitur intellectualis, quia ſine diſcurſu intelligit. 1.q.58.3.c. item 12.q.5.1.ad 1.

21 Illud hominis, quo cæteris animalibus antepoſitur, non eſt aliquid corporale, vel corporalis forma; ſed eſt intellectus: ratio autem in homine habet locum dominātis, & non locum ſubiecti dominio. 1.q.96.1.2.c.

22 Idem iudicium eſt de homine ſequente operationes ſenſitiuas, & de aliis animalibus. 12.q.10.3.c. item 22.q.94.2.ad 3.

23 Senſus interiores magis vigent in homine, quàm in cæteris animalibus. 1.q.91.3.ad 1.

24 Homo habet peiorem auditum, olfactum, & viſum quàm aliqua bruta: ſed habet tactum optimum. 1.q.76.5.c. item q.91.3.ad 1.

25 Quilibet homo dupliciter conſiderari poteſt, ſcilicet vt ſingularis perſona: & vt pars, vel membrum alicuius communitatis, & vtroque modo conuenit ei aliquis actus, ſcilicet primo ſecundum quod eſt quædam perſona ſingularis: & ſic ad eum pertinet ille actus quem proprio arbitrio, & per ſeipſum facit. Alio modo ſecundum quod eſt pars alicuius collegij: & ſic poteſt ad eum pertinere aliquis actus, quem nec per ſeipſum, nec proprio arbitrio facit: ſed qui fit, vel à toto collegio, vel à pluribus de collegio, vel à principe collegij: ſicut id quod princeps ciuitatis facit, dicitur ciuitas facere. Huiuſmodi enim collegium reputatur quaſi vnus homo, ita quod diuerſi homines, in diuerſis officiis conſtituti, ſunt quaſi diuerſa membra vnius corporis naturalis, vt Apoſtolus inducit de membris Eccleſiæ. 12.q.1.8.0. item q.3.8.ad 2. item 22.q.39.2.ad 2.

26 * Sicut bonum multitudinis eſt maius quàm bonum vnius hominis, qui eſt de multitudine: ita etiam bonum multitudinis ad quod ille vnus ordinatur, eſt minus, quàm bonum extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur: ſicut bonum ordinis exercitus eſt minus, quàm bonum ducis. 12.q.1.8.0. item q.3.8. ad 2. item 22.q.39.2.ad 2.

27 Homo conſideratur à Theologo ſecundùm animam: non autem ſecundùm corpus, niſi reſpectu animæ: nec ſpecialiter conſideratur de illa, niſi de potentiis apprehenſiuis & appetitiuis. 1.q.75.78.84.princip.

28 Non omnis actio hominis dicitur humana: ſed tantum actio eius voluntaria & deliberata. 1.q.76.1.c. item 12.q.1.1.0. item 3.c. item q.7.4.c. item q.10.1.c. item q.18.5.9.c. item q.74.3.ad 3. item q.19.2.0.

29 * Iſta propoſitio eſt prius vera, homo eſt ens: quàm iſta, homo eſt rationalis: quia omnium perfectiones pertinent ad perfectionem eſſendi. 1.q.4.2.c.

1 HONESTAS eſt radicaliter in interiori electione: ſed figuratiuè eſt in exteriori conuerſatione. 22.q.145.1.ad 3.

1 HONESTVM idem eſt quod ſpiritualis decor, & pulchritudo. 22.q.145.2.0. item 4.c.

2 Honeſtum idem eſt quod honore dignum, & eſt idem quod virtus. 22.q.145.2.0. item 2.c.ad 3. item 3.c.

3 Nomen honeſti transfertur ad proſperitatem exteriorum diuitiarum: quia ſecundum vulgum, faciant hominem honore dignum. 22.q.145.1.2. item ad 3. item ad 4.

4 Omne bonum honeſtum ex iis duobus procedit. ſ. ex rectitudine rationis, & ex rectitudine voluntatis. 12.q.39.2.c.

5 * Regula rationis eſt radix boni honeſti. 12.q.39.2.ad 1.

6 Omne honeſtum eſt vtile,& delectabile,& non econuerſo. Et omne vtile eſt delectabile : & non econuerſo.22. q.145. 3. o.
7 Nihil repugnans honeſto, eſt ſimpliciter & verè vtile : ſed ſecundum quid.22.q.145. 3.ad 3.
8 Honeſtum appetitur propter ſe, appetitu rationali : delectabile autem appetitu ſenſitiuo.22.q.145. 3. 3.ad 1.

1 HONOR eſt cuiuslibet virtutis præmium. 22.q.129. 4. c. ad 1.
2 Honor eſt teſtimonium excellentiæ, quæ eſt in homine : ſed maximè ſecundùm virtutem.12. q.2. 2.c. item 22.q.25.1.ad 2. item q. 63.3.c.item q.103.1.2.c.item q.131.1.c.ad 2.item q.142.4.c.item q. 144. 3.c.ad 2. item q.145.1.c.ad 3. item 2.ad 2. item 3. q.25.1 c.
3 Honor non eſt ſufficiens præmium virtutis, ſed vt poſſibile homini. 12. q.2. 2.ad 1. item 22. q.102. 1.ad 3. item q.103. 1.ad 2. item q.131. 1. ad 2.
4 * Honor eſt maximum bonum inter bona exteriora.12.q.2.2.ad 1.item 22. q.103. 1.ad 2.item q.129.1.c. item q.131. 1.ad 2.
5 Honor quoad Deum, poteſt eſſe in ſolo corde : ſed quoad hominem, eſt in ſignis exterioribus.22. q.103. 1. o.
6 Honor laudabiliter contemnitur, nihil malè agendo propter ipſum, & bene appetitur, nihil malè agendo contra ipſum. 22. q. 129. 1. ad 3. item q.131.1.o.
7 Appetere honorem,eſt peccatum tripliciter.ſ. ſi ſit ſupra ſuam proportionem, vel ſi non referatur ad Deum, vel ſi non ad vtilitatem, ſed propter ſe.22. q.131.1.c.
8 Omne beneficium impenſum proximo,pertinet ad quartum præceptum. ſ.de honore parentum.12. q.100. 11.c.ſi. item 22.q.32. 5.ad 4. item q.33. 2. ad 2.
9 Quicquid pertinet ad redditionem debiti cuiuſcunque, intelligitur mandari quarto præcepto, ſcilicet de honore parentum. 22. q.122. 5.ad 2.
10 Longæuitas vitæ promittitur honorantibus parentes : priuatio autem vitæ inhonorantibus. 22.q.32. 5. ad 4. item q.122. 5.ad 4.
11 Honor reſpicit proprium bonum honorati : ideò diuerſificatur ſpecie ſecundùm diuerſa bona ſingulorum, non autem amor : quia reſpicit bonum in communi. 22. q.25. 1. ad 2.
12 Honor eſt propter ſe, & in ſe : ſed laus ordinatur ad aliud : ideò honor eſt excellentior laude.22. q.103. 1.ad 1.
13 Honor eſt in omni ſigno exteriori,& eſt reſpectu finis:ſed laus eſt tantum in verbis, & eſt reſpectu eorum quæ ſunt ad finem. 22. q. 103. 1. ad 3.
14 Gloria non eſt honor,ſed eſt effectus honoris & laudis.22.q.103. 1.ad 3. item q.132. 2.c. item 4.ad 2. item q.145. 2.ad 2.
15 Reuerentia non eſt honor, ſed eſt motiuum honorantis, & eſt finis honoris, inquantum.ſ.aliquis ad hoc honoratur, vt in reuerentia habeatur ab aliis. 22. q.103. 1. ad 1.
16 Honor vituperio, ſeu exprobrationi opponitur.22. q.142. 4.c. item q. 144. 2. c.ad 2. item 3.c.
17 Honor debetur alicui ratione excellentiæ, & honor diuerſus, ſecundùm diuerſitatem excellentiæ. 22. q. 81. 4. o. item q. 94. 2.c. item 3. q. 25. 1. c.
18 Honor propriè debetur ſoli virtuti : excellentiæ autem bonorum ex-

terminorum debetur ſecundùm æſtimationem vulgi. 22. q. 63. 3. c. item q. 130. 2. ad 3. item q. 144. 2. c. ad 2. item q. 145. 1. ad 2. item 3. ad 2. item q. 186. 7. ad 4.

19 Virtus honoratur, inquantum eſt appetibilis propter ſe: ſed laudatur, inquantum eſt appetibilis propter aliud. 22. q. 145. 1. ad 2.

20 Eorum quæ honorantur præter virtutem, aliqua ſunt ſupra eam, ſcilicet Deus, & beatitudo: aliqua infra eam, inquantum adiuuant ad opera virtutum, vt nobilitas, potentia, & diuitiæ. 22. q. 145. 1. ad 2.

21 Secundùm veritatem, ſolus bonus eſt honorandus: bonus autem eſt aliquis ſecundùm virtutem. 22. q. 145. 1. ad 2.

22 Honor debetur ſoli ſubſiſtenti toti, ſed ratio & cauſa honoris poteſt eſſe aliquid eius non ſubſiſtens. ſ. pars, vel accidens. 22. q. 103. 4. ad 3. item 3. q. 25. 1. o. item 2. c.

23 Maior honor debetur iuſtitiæ, & fortitudini, propter excellentiam maioris boni: temperantiæ verò propter cohibitionem turpiorum. 22. q. 145. 4. ad 3.

24 Honor debetur alicui dupliciter, ſcilicet, vel ratione ſui, vel ratione alterius. Primum conuenit tantum agenti per electionem, ſcilicet perſonæ: ſecundum verò conuenit omni, quod eſt aliquid eius, ſcilicet parti, & naturæ, & accidenti. 22. q. 103. 4. ad 3. item 3. q. 25. 1. o. item 2. c.

25 Aliqui honorantur quadrupliciter. ſ. vel propter virtutem propriam, vt virtuoſi: vel propter virtutem alterius, ſ. Dei ſeu communitatis, vt ſuperiores, vel propter ſignum virtutis, vt ſenes: vel propter participationem diuinæ bonitatis, vt domini & parentes. 22. q. 63. 3. o. item q. 145. 1. ad 2.

26 Honor debetur ſuperioribus ratione excellentiæ: cultus autem conſiſtens in obſequio obedientiæ & beneficij debetur ratione gubernationis. 22. q. 102. 2. o.

27 Honor & cultus debetur omnibus prælatis ſuis ex debito legali, aliis autem in dignitate conſtitutis, ex debito morali. 22. q. 102. 2. ad 2.

28 Malis prælatis debetur honor, inquantum gerunt vices Dei, vel communitatis. 22. q. 63. 3. o. item q. 103. 1. ad 2.

29 Conſtitutis in dignitate debetur honor, ratione excellentiæ: timor autem, ratione poteſtatis, obedientia verò & tributum, ratione gubernationis. 22. q. 102. 2. ad 2.

30 Honor debetur parentibus, inquantum huiuſmodi, ſubſidium verò & alia debentur eis ratione indigentiæ, quæ tamen omnia intelliguntur in quarto præcepto, ſ. de honore parentum. 22. q. 101. 2. o. item q. 106. 3. c. item q. 122. 5. ad 5. item q. 189. 6. c. ad 1.

31 Diuites non ſunt honorandi ſolo intuitu diuitiarum, ſed ratione maioris loci in communitate. 22. q. 63. 3. ſi.

32 Dæmones ſunt pro inimicis habendi, magis quàm honorandi. 22. q. 103. 2. ad 2.

33 Creaturæ irrationali ſecundùm ſe non debetur ab homine aliqua ſubiectio, vel honor, ſed eſt homini naturaliter ſubiecta. 22. q. 103. 4. ad 3. item 3. q. 25. 3. ad 3. item 4. 5. c.

1 Hostivm Eccleſiæ conuenit ſoli Chriſto, quia importat auctoritatem principalem. 3. q. 8. 6. ad 3.

1 Hvmidvm radicale eſt totum illud, in quo fundatur virtus ſpeciei, quod perditum, non poteſt reſtaurari. Nutrimentale autem eſt, quod nondum habet perfectam naturam ſpeciei, ſed eſt in via, vt ſanguis,

& huiuſmodi. 1. q.119. 1. ad 3.

1 HVMILITAS eſt virtus, qua refrænatur animus, ne immoderatè tendat ad alta. 22. q.160. 2.c. item q.161. 1.o. item 2. 4.c.

2 Humilitas præcipuè videtur importare ſubiectionem hominis ad Deum. 22.q.161.2.ad 3.item q.162.5.c.

3 Ariſtoteles non tractauit de humilitate, quia humilitas eſt principaliter reſpectu Dei, Ariſtoteles autem conſiderauit de virtutibus, reſpectu vitæ ciuilis. 22. q. 161. 1.ad 5.

4 Ad humilitatem pertinet conſiderare proprios defectus, ne ſe extollat, non autem contemnere dona Dei in ſe, ſed ad ingratitudinem: ex quo ſequitur acedia. 22. q.35. 1.ad 3. item q.161. 3. c.

5 Gradus humilitatis ſunt duodecim, ſecundum beatum Benedictum, ſ. corde & opere ſemper humilitatem oſtendere, defixis in terram aſpectibus, vt pauca verba & rationabilia loquatur aliquis, non clamoſa voce, vt non ſit facilis, aut promptus in riſum: taciturnitas vſque ad interrogationem, tenere quod habet communis monaſterij regula, credere & pronunciare ſe omnibus viliorem, ad omnia indignum & inutilem ſe confiteri & credere, confeſſio peccatorum: pro obedientia in duris & aſperis patientiam amplecti, vt cum obedientia ſe ſubdat maiori. vt voluntatem propriam non delectetur implere, vt Deum timeat, & memor ſit omnium quæ præcepit. 22. q.161. 6.o. item q. 162. 4.ad 4.

6 Sed ſecundùm Anſelmum ſunt ſeptem, ſ. contemptibilem ſe eſſe cognoſcere, de hoc dolere, hoc confiteri, hoc perſuadere, ſ. vt hoc velit credi, vt patienter ſuſtineat hoc dici, vt patiatur contemptibiliter ſe tractari. vt hoc amet. 22. q.161. 6. ad 3. item c.

7 Secūdùm gloſſam verò ſunt tres gradus, ſ. ſubdere ſe maiori, & non præferre ſe æquali, qui eſt ſufficiens: ſubdere ſe æquali, nec præferre ſe minori, & hic dicitur abundans, & ſubeſſe minori, in quo eſt omnis iuſtitia. 22. q.161.6.a.4.c.

8 Humilitas triplex, ſ. pœnoſa ab extrinſeco, ſtulta ex ignorantia propriæ dignitatis, & virtus ex cognitione ſui. 22. q.161.1.ad 1.

9 Virtus humilitatis eſt principaliter circa interiorem motum: quæ autem eſt ſecundùm ſigna exteriora per fictionem, eſt magna ſuperbia. 22. q.161. 1.ad 2. item 2. ad 4. item 3. ad 3.

10 Tendere in magna ſupra ſe, ex confidentia propriarum virium, contrariatur humilitati, non autem ſi ex confidentia Dei. 1. Prolo. 22.q.129. 3.ad 4. item q.161. 2. ad 2. item 6. ad 1.

11 Humilitas eſt eſſentialiter in appetitu, ſcilicet ſubiectiuè, ſed cognitio proprij defectus eſt regula eius. 22. q. 161. 2.o. item 6.c. item q.162. 3. ad 2.

12 Humilitas eſt in iraſcibili ſubiectiuè. 22. q.161. 4.ad 2.

13 Humilis nihil audit mirabilius, quàm ſuam excellentiā. 3. q.30.4.ad 1.

14 Verè humilis reputat ſe deteriorem aliis, non quidem quoad actum exteriorem, ſed timens ne per ſuperbiam grauius peccet in iis, quæ bene agere videtur. 22.q.161.6.ad 1.

15 Quilibet per humilitatem debet ſecundum illud quod ſuum eſt, ſe ſubiicere cuilibet proximo, ſecundum illud quod Dei eſt in eo. 22.q.161. 3.o.item 6. ad 1.

16 Humilitas conuenit omni homini, etiam Chriſto, ſecundum humanitatem, non autem ſecundùm diuinitatem. 22. q.161.1.ad 4.

17 Chriſtus humiliauit ſe quadrupliciter, ſ. ad paſſionem & mortem, ad

ſepul

ſepulchrum & infernum,ad confuſionem & opprobria,& ſub hominibus,ideo quadrupliciter meruit exaltari.ſ.per reſurrectionē,aſcenſionem,ſeſſionem ad dexteram patris cum manifeſtatione diuinitatis eius,& per iudiciariam poteſtatem. 3.q. 49.6.c. item q. 53.1.c. q.54.2.c.item q.39.3.o.item 6.c.

18 Humilitas poſt virtutes theologales,& intellectuales,& poſt iuſtitiam, præcipuè legalem,eſt potior cæteris.22.161.5.o.

19 Superabundantia magis opponitur humilitati, quàm defectus: quia magis reprimit ſpem vel fiduciam,quàm vtatur, ſed fortitudo econuerſo reſpectu audaciæ.22.q.161.3.ad 3.

20 .Humilitas & magnanimitas conueniunt in materia,& differunt in modo. 22.q.161.4.ad 3.item q.162.1.ad 3.

21 Humilitas refrænat præſumptionem,ex reuerentia Dei,ſed magnanimitas firmat animum contra deſperationem,ex adeptione proprij boni. 22.q.161.2.ad 3.item q.162.1.ad 3.

22 Humilitas reprimens ad infima,& magnanimitas impellens animum ad magna,non opponuntur,quia vtrunque fit recta ratione. 22.q. 129. 3.ad 4.item q.161.1.c.ad 3.item 2.ad 3.

23 Magnanimus reputat ſe dignum magnis, ex dono Dei,& contemnit alios,inquantum deficiunt,humilis autem econuerſo.22.q.129.3.ad 4.

24 Humilitas reprimit ſpem.ſ.ſpiritum ad alta tendentem. 22.q. 161.4.c.

¶ Hyreus ſignificat Chriſtum, propter ſimilitudinē carnis peccati.Agnus propter innocentiam.Aries propter principium. 12.qq.102. 3. ad 2.

H.vel I.litera longa in Græco.12.q.58.1.c.

I.

1 IACOB emens primogenita,non peccauit,quia erant ſua:ſed Eſau vendens ea,peccauit per ſimoniam.22.q.100.4.ad 3.

2 Iacob non eſt mētitus,dicens ſe Eſau,quia myſticè dixit ſe eſſe Eſau primogenitū Iſaac,quia primogenita illius de iure ei debebātur, vel propter myſteriū,quia videlicet minor populus, ſc.Gentilium,ſubſtituendus erat in locum primogeniti. ſc.in locū Iudæorum.22.q.110.3.ad 5.

3 * Iacob non vidit Deum per eſſentiam.1.q.12.11.ad 1.item 22.q. 180. 5.ad 1.

4 Iacob vouit habere Dominum in Deum,inquantum voluntariè vouit,vel vouit ſecundum ſpecialem modum,vel dicitur votum largè. i. recognitio obligationis,& non cauſa eius. 22.q.88. 2.ad 1.

5 Iacob vouit dare decimas,non quidem miniſtris,ſed ad cultum Dei, vt in ſacrificiis.22.q.87.1.ad 3.

6 Iacob poſt contemplationem claudicauit vno pede, quia neceſſe eſt quod debilitato amore ſeculi,conualeſcat aliquis ad amorem Dei,ſecundum Greg.22.q.180.7.ad 4.

7 Iacob accedens ad ancillas vxorum ſuarum, non peccauit, quia erant vxores.22.q.154.2.ad 3.

1 IACOBVS ex inſtinctu vel reuelatione Dei, fecit per dæmones adduci ad ſe Hermogenem.22.q.90.1.c.item 2.c.6.

1 IACTANTIA eſt,per quam quis ſe extollit ſupra id quod in ſe eſt, ſecundariò autem,ſupra id quod de eo alij opinantur.22.q. 110. 2.c. item q.112.2. c.

2 Iactantia quoad actum exteriorem,eſt ſpecies mendacij, ſed quoad arrogantiam interiorem,eſt ſpecies ſuperbiæ.22.q.132.5.ad 1. item q. 162.4.ad 2.

3 Iactantia eſt peccatum mortale tripliciter.ſ.quando eſt contra gloriam Dei, vel contra honorem proximi,vel ex inani gloria, vel ſuperbia, vel cupiditate mortalibus.22.q.112.o.
4 Iactantia eſt ex ſuperbia,tamquam ex cauſa motiua,& aliquando ex vanitate,ex inani gloria autem,vt ex fine.22.q.112.1.ad 2.item q.132.5.ad 1.item q.162.4.ad 2.
5 Opulentia ſeu diuitiæ cauſant iactantiam & ſuperbiam dupliciter, ſ.occaſionaliter,& per modum finis.22.q.112.1.ad 3.
6 Iactantia propriè opponitur ſecundum ſpeciem actus veritati,non autẽ ſecundario. 22.q.112.1.o.
1 IDEA eſt forma exemplaris qua res fiunt,& cognoſcuntur, quæ eſt in mente artificis.1.q.15.o.item q.44.3.c.
2 Idea Græcè,forma Latinè dicitur,ideo per ideas formæ aliarum rerum per ſe exiſtentes intelliguntur .1.q.15.1.c.
3 Idea in Deo,non eſt aliud, quàm eſſentia diuina.1.q.13.1.ad 3.item q.44.3.c.item 22.q.173.1.c.
4 Eſſentia Dei vt eſſentia non eſt idea, ſed vt ſimilitudo, vel vt ratio rei intellectæ.1.q.15.2.ad 1.
5 Eſſentia Dei non habet rationem ideæ ,reſpectu Dei,ſed reſpectu aliorum, quia eſt principium operatiuum aliorum,non autem Dei.1.q.15.1.ad 2.
6 Idea ſecundum veritatem, & ſecundum Platonem, eſt principium cognitionis, & generationis.1.q.15.1.ad 3.c.
7 Idea operati in mente artificis,eſt ſicut id quod intelligitur,non autem ſicut ſpecies qua intelligitur.1.q.15.2.c.ad 2.
8 Ideas eſſe,eſt neceſſarium.1.q.15.1.o.item q.44.3.o.
9 Ideæ ſunt tantum in mente Dei,& non extra,contra Platonem.1.q.15.1.ad 1.item q.44.3.ad 2.item ad 3.item ad 4.
10 Reſpectus idearum non ſunt reales, ſed ſunt intellecti à Deo, & tantum in Deo.1.q.15.2.ad 3.item q.28.4.ad 3.item q.44.3.c.item 22.q.173.1.c.
11 Reſpectus idearum cauſantur tantum ab intellectu Dei, comparante eſſentiam ſuam ad res.1.q.15.2.ad 3.
12 Ideæ ſunt æternæ.1.q.6.4.c.
13 Ideæ in mente Dei ſunt plures,ſecundum quod Deus intelligit eſſentiam ſuam eſſe multipliciter imitabilem à creaturis.1.q. 15.2. o. item q.44.3.c.item q.47.1.ad 2.item 12. q.93. 1.ad 1.
14 Idea practica & ſpeculatiua,non ſunt duæ ideæ,niſi ſecundum rationem.1.q.15.3.c.
15 In ideis eſt diſtinctio,& pluralitas,quia reſpiciunt proprias naturas ſingularum rerum,non autem lex æterna.12.q.93.1.ad 1.
16 Sapientia & ars Dei eſt tantum vna,quia ſignificatur vt quo Deus intelligit.Ideæ autem vt quod, ideo ſunt plures 1.q.15.2.ad 2.
17 Ratio diuinæ ſapientiæ,reſpectu creationis dicitur idea & ars,vel exemplar,ſed reſpectu gubernationis dicitur lex.12. q.93.1.c.
18 Idea principaliter ſignificat reſpectum ad creaturam,ideo dicitur pluraliter,nec eſt perſonale,ſicut verbum,quia verbum principaliter ſignificat reſpectum ad dicentem.& ex conſequenti ad creaturam:ideo eſt tantum vnum.1.q. 34.3.ad 4.
19 Idea vt principium factionis,eſt practica,& dicitur exemplar,& omniũ quæ aliquando fiunt à Deo,ſed vt eſt principium cognitionis,eſt ſpeculatiua,& dicitur ratio,& eſt omnium quæ cognoſcuntur à Deo,ſecundum

cundum

cundum propriam rationem.1.q.15.3.c.

20 Quæ nunquam fiunt, habent ideam ſecundo modo, non autem primo modo, niſi in virtute.1.q.15.3.ad 2.item q.18.4. ad 4.

21 * Malum non habet ideam in Deo.1.q.15.3.ad 1.item q. 18.4. ad 4.

22 Genera non habent aliam ideam, inquantum exemplar, niſi ideam ſpeciei.1.q.15.3.ad 4.

23 Particularia habent propriam ideam, præter ideam ſpeciei, contra Platonem.1.q.15.3.ad 4.

24 Materia habet ideam, contra Platonem, ſed eandem cum forma.1.q.15.3.ad 3.item ad 4.

25 Accidentia habent propriam ideam, præter ea quæ inſeparabiliter concomitantur ſubiectum.1.q.15. 3.ad 4.

26 * Multiplicato vno eorum quæ ſunt eadem re, & differunt ratione, non oportet multiplicari alterum, ſicut perſona & proprietas in diuinis.1.q.40.1.ad 1.

27 Corpus manet idem numero, licèt fiat continuè diſperditio, & reſtauratio naturaliter per alimentum.1.q.119.1.ad 5.

1 IDOLOLATRIA eſt exhibere latriam.i.cultum Dei creaturæ. 22.q. 94. 1.0.

2 Idololatria præſupponit infidelitatem, & addit exterius indebitum cultum, mendacium pernicioſum, magnam Dei blaſphemiam, & impugnationem fidei.22.q.94.3.ad 1.item ad 2.item ad 3. item 2.c.

3 Idololatria opponitur latriæ.22.q.92.princ.item q.94.princ.item 1.0.

4 Idololatria quadruplex.ſ.ciuilis, id eſt, imaginum habentium deitatem, ſecundum Hermetem: fabularis, id eſt, hominum deificatorum: phyſica, id eſt, animæ totius mundi, ſecundum Varronem, & Phantonica, quæ & Phyſica dicitur.ſ.intelligentiarum, animarum cœleſtium, dæmonum, & animarum hominum.22.q.94.1.c.item q. 122.2.ad 2.

5 Omnis idololatria eſt peccatum, nec excuſat mos vulgi, contra Senecam, nec perſecutio, contra hæreticos.22.q.94.2.0.

6 * Idololatria eſt grauiſſimum peccatorum. 12.q.102.3.ad 11.item 22.q.94.3.0.

7 Peccatum contra naturam eſt leuius idololatria, ſed ponitur conueniens pœna eius, quia eſt manifeſtius.22.q.94. 3.ad 3.

8 Cauſa diſpoſitiua idololatriæ fuit triplex ex parte hominis.ſ.inordinatus affectus, repræſentatio delectabilis, & ignorantia Dei, ſed cauſa conſummatiua eius fuerunt dæmones.22.q.94. 4.0.

9 Ab idololatria omnia alia peccata oriebantur. 22.q.94.. 4.ad 1.

10 * Dans hoſtiam non conſecratam pro euchariſtia, eſt reus idololatriæ, non autem adorantes eam, cum hoſtia debeat adorari latria, ſub conditione in habitu.3.q.80.6.ad 2.

1 IEIVNIVM duplex.ſ.ſpirituale, id eſt, à peccatis, & corporale, id eſt, ab eſcis.22.q.147. 2.ad 1.

2 Ieiunium à cibis duplex.ſ.naturæ, & Eccleſiæ.22.q.147.1.ad 3.item 3.c. item 6.ad 2.item 3.q.80.8.ad 4.

3 Ieiunium duplex.ſ.luctus, id eſt, cum amaritudine peccatorum & præſentis vitæ, & ieiunium exultationis.22.q. 147. 4. ad 5.

4 Ieiunium eſt actus virtutis.ſ.abſtinentiæ, & temperantiæ elicitiuè, ſed aliarum virtutum imperatiuè.22.q.3.1.c.item q.88.6.c.item q.146. princ. item q.147.1.2.0.

5 Ieiunium Eccleſiæ, eſt parſimonia victus, abſtinentiáque ciborum, ſecundum Iudæorum. 12.q.147.2.ad 1.

6 Nimis ieiunans, vel nimis vigilans, peccat, quia ſi aliquis in tantum naturæ virtutē debilitet per ieiunia, & vigilias, & alia huiuſmodi, quod non ſufficiat debita opera exequi, puta prædicator prædicare, doctor docere, cantor cantare, & ſic de aliis: abſque dubio peccat: ſicut etiam peccaret vir, qui nimia abſtinentia ſe impotentem redderet ad debitum vxori reddendum, & ſeruus in obſequiis, quæ domino debet impendere. 1.q.97.3.ad 3, item 22.q.10.13.ad.5.item q.88.2.ad 3.item q.125.1.ad 2.item 147.1.ad 2.item q.188.6.ad 3.item 3.q.40.2.ad 1.

7 Ieiunium pulchrè commendatur per multos eius effectus. 22.q.47.1.c. ad 1.item 3.q.40.2.ad 3, item 1. Tim.4.co.6.princ.

8 Ieiunium non eſt contra libertatem fidelium, ſed contra ſeruitutem peccati. 22.q.147.3.ad 3.

9 Ieiunium principaliter ſumitur propter tria. ſ. propter comprimendas concupiſcentias carnis: propter eleuationem mentis, & propter ſatisfactionem. 22.q.147.1.3.5.c.

10 Ieiunium eſt ſatisfactorium, quia ſubtrahit delectationem, addens afflictionem, & impedit peccata futura, debilitando concupiſcentiam. 22.q.147.2.3.5.7.c.

11 Chriſtus ieiunauit, non ex neceſſitate, ſed vt doceret, quàm bonum eſt ieiunium, quia ſcutum eſt contra diabolum. 22.q.147.5.ad 1.item 3.q.40.2.ad 2.item q.41.3.c.

12 Chriſtus ieiunauit poſt baptiſmum, quia baptizatos oportet intendere ieiunio. & non laſciuæ. 22.q.147.5.ad 1. item 3.q.40.2.ad 3.itèm q.41.3.c.

13 Chriſtus non ieiunauit plus quàm Moyſes & Helias, vt crederetur verus homo. 3.q.40.2.ad 3.item q.41.3.c.

14 Ieiùnium ante Paſcha, fit quadraginta diebus, ſicut à Chriſto, Moyſe, & Helia, quadruplici ratione, ſcilicet vel quia ſecundum Greg. per hos quadraginta dies virtus decalogi, per libros quatuor ſancti euangelij impletur, vel quia dignum eſt vt carnem noſtram quaterdecies affligamus, vel quia in his offerre contendimus decimas dierum, vel quia ſecundū Aug. creaturæ inuiſibili debetur ternarius numerus, ſed creaturæ viſibili debetur quaternarius, propter calidum, frigidum, humidum & ſiccùm. Vnde ſi denarius numerus ducatur per quaternariū, qui competit corpori, per quod adminiſtratio geritur, quadrageſimum numerum conficit. 22.q.147.5.c.item 3.q.40.2.ad 3.

15 Ieiunium quadrageſimæ arctiùs obſeruatur, quàm alio tempore: quia per iſtud imitamur Chriſtum. 22.q.147.8. ad 3.

16 Iudæi ieiunabant menſe quarto, quinto, ſeptimo. & decimo, propter aliquas tribulationes tunc habitas. 22.q.147.5.ad 2.

17 Iudæi ieiunabant vſque ad veſperam. i. vſque ad noctem, quia nocti comparatur ſtatus veteris teſtamenti, quia poſt mortem ibant ad limbum tenebroſum, propter peccatum Adæ, per cibum vetitum, 22.q. 147. 7.ad 1.

18 Ieiunium non eſt neceſſarium abſolutè, ſed ex præcepto Eccleſiæ, quia ſecundum ſe eſt pœnale, ideo non eſt eligibile, niſi inquantum eſt vtile ad aliquem finem, 22.q.147.3.ad 1.item 3.q.40.2.ad 1.

19 Ieiunium eſt de præcepto legis naturæ, ſecundum quod eſt neceſſarium ad ſalutem, ſed determinatio temporis eius & modi, eſt de præcepto Eccleſiæ. 22.q.147.3.c.

20 Omnes tenentur ad ieiunia Eccleſiæ,niſi ſint legitimè impediti,vel niſi ſit euidens cauſa non ieiunandi, vt in pueris & ſenibus,propter defectum & debilitatem naturæ,& huiuſmodi.22.quæſt. 147.4. o. item 7. ad 3.

21 Iuſti tenentur ad ieiunia Eccleſiæ, & alia pręcepta eius, ſicut & alij. 22.q.147,4.ad 5.

22 Pueri non tenentur ad ieiunia Eccleſiæ,quandiu ſunt in ſtatu augmenti,quod vt in pluribus, eſt in fine tertij ſeptennij,ſed exercendi ſunt in eis ſecundum modum ætatis, tamen quandoque in magna tribulatione iubentur pueri & bruta ieiunare.22.q.147. 4.ad 2.

23 Itinerantes & operarij, debent ieiunare, diminuendo laborem, niſi ſit neceſſitas. 22.q.147.4.ad 3.

24 Pauperes habentes ſimul ſufficiens prandium, tenentur ieiunare, non autem ſi paulatim.22.q.147.4.ad 4.

25 Tranſgrediens præceptum de ieiunio ex contemptu, vel impediendo finem,peccat mortaliter,non autem ſi ex cauſa rationabili. 22. quæſt. 147.3.ad 2.

26 Ieiunia quatuor temporum,ſunt quaſi primitiæ & expiatio totius anni. 22.q.147.5.c.

27 Iunium exultationis non eſt in præcepto Eccleſiæ, propter quod non eſt ieiunium ab Eccleſia inſtitutum in toto Paſchali tempore. Ieiunium autem afflictionis & luctus non decet tempore lætitiæ. ſ.tempore Paſchali,vel in dominicis.22.q.147.5,ad 3.

28 Ieiunium de ſe nullo tempore eſt prohibitum. Tamen ieiunans in dominica,contra conſuetudinem Eccleſiæ,vel ex ſuperſtitione, vt neceſſarium,ſicut Manichæi,peccat.22.q. 147.5.ad 3.

29 Ieiunium fit in vigiliis ſanctorum,cauſa præparationis ad deuotionem, & cauſa ſignificationis, quod ſancti per afflictiones peruenerint ad gloriam.22.q.147.5.c.

30 Conueniens hora prandij tempore ieiunij,eſt hora nona:ſed hora ſexta, alio tempore,quia ſecundum communem curſum,comedendi illa eſt hora:quia cibus non debet apponi, quouſque natura circa cibum præcedentem occupata eſt. Occupatur autem natura in cibo aſſumpto dupliciter.Primo digerẽdo ipſum,& quia digeſtio fit per calorem naturalem,ideo illud tempus digeſtioni eſt congruum, in quo calor naturalis ad interiora reuocatur.ſ.nox, propter ſubtractionem radiorum ſolis,& propter ſomnum, in quo intenduntur virtutes naturales, ſecundò cibum iam decoctum ducendo per membra, quibus debet aſſimilari,& ad hoc requiritur, quod calor nutrimentum deducens, vſque ad extremas partes corporis euocetur. Calor autem ſolis calorem naturalem ad exteriora reuocat,& ideo quando completur ſolis aſcenſus,quod fit hora ſexta, quia tunc eſt circa mediũ, tunc eius opus completum eſt, & ideo tunc eſt tempus communiter ſumendi cibum, & quia ieiunium Eccleſiæ debet eſſe pœnale & ſatisfactorium,ideo ſupra hoc aliquid additur,nõ autem tantum,quod penitus humor cibi præaſſumpti exiccetur, aut virtus naturalis penitus debilitetur,vnde partito reſiduo tẽpore, hora nona occurrit,in qua cibus ſecundum Eccleſiæ ſtatutum in diebus ieiunij ſumendus eſt.22.q.147.7.c.

31 Hora prandij in ieiunio, determinatur ſecundum groſſam æſtimationem,licèt ſit modicum ante,vel poſt nonã,non enim Eccleſia arctare intendit ad ſubtilem temporis inſpectionem, nec oportet aſtrolabium

bium accipere,ad horam comeſtionis cognoſcendam, vnde ſufficit ſi circa horam illam quam Eccleſia inſtituit,ieiunans ſumat cibum,etiã ſi alquantulum propter aliquam neceſſitatem anticiparet.22.qu. 147.7.ad 2.

32 Talis taxatio temporis non multum poteſt alicui nocere cuiuſcumque conditionis exiſtat,vel ſi fortè propter infirmitatem,vel ætatem,aut aliquid huiuſmodi,hoc eis in magnum grauamen cederet, eſſet cum eis in ieiunio diſpenſandum, vel vt aliquantulum præuenirent horam.22. q.147.7.ad 3.

33 Pluries comedens in vna die per modum cibi,ſoluit ieiunium, non autem ſi fiat per modum medicinæ.22.q.147. 6.o.

34 Comeſtio carnium ſoluit ieiunium,non autem eſus piſcium, vel leguminum,nec potus vini.22.q.147.8.o.

35 Oua,& lacticinia reſpirantium,ſunt interdicta in ieiunio quadrageſimæ, non autem in aliis,niſi ſecundum conſuetudinem patriæ.22.q. 147. 8.c.ad 3.

36 Electuaria,vel aliæ medicinæ,ſoluunt ieiunium naturæ,non autem ieiunium Eccleſiæ,niſi fiat in fraudem.22.q.147.6.ad 3.

37 Potus quicunque, etiam aquæ,ſoluit ieiunium naturæ,quia aliquo modo nutrit,non autem ieiunium Eccleſiæ,niſi fiat in fraudem.22.q.147.6. ad 2.item 3.q.80.8.ad 4.

1 IEPHTE peccauit vouendo & reddendo,ſed ponitur in catalago ſanctorum.propter fidem, & deuotionem, & victoriam, & probabile eſt quod pœnituit,licèt aliquod bonum figuraret.22.q.88.2.ad 2.

1 IEREMIAS verbis & myſteriis paſſionem Chriſti apertiſſimè prænunciauit,& eam ſuis paſſionibus expreſſiſſimè præfigurauit.3.q.27.6.c. fin.ad 2.

2 Ieremias & Moyſes conſiderantes inſufficientiam propriam,recuſabant non pertinaciter officium,quo digni erant ex gratia Dei.22. q.133. 1.ad 4.

1 IEROTHAEVS doctus eſt,non ſolum diſcens,ſed & patiens diuina,ſecundum Dionyſium.1.q.1.6.ad 3.fi.item 22.q.45.2.c.

2 Aliquis experitur in ſeipſo guſtum diuinæ dulcedinis,& complacentiam diuinæ bonitatis,ſicut de Ierothæo dicit Dionyſius,quod didicit diuina ex compaſſione ad ipſa.22.q.97.2.ad 2.

1 IERVSALEM eſt in medio terræ habitabilis.3.q.46.10.ad 1.

1 IESVS ſignificat naturam humanam, ſed Chriſtus ſignificat naturam diuinam & humanam.3.q.16.5.c.item q.17.1.c.

2 Hoc nomen Ieſus, conuenienter impoſitum eſt Chriſto in ſua circunciſione.3.q.37.2.o.

3 Hoc nomen Ieſus,eſt nouum & proprium,inquantum ſignificat ſpiritualem & vniuerſalem ſalutem, non autem vt particularem & temporalem.3.q.37. 2.ad 2.

4 Multa alia nomina Chriſti ſignificant idem quod Ieſus,id eſt,ſalutem. 3. q.77.2.ad 1.

1 SPECIES ignis ſunt tres.ſ.lux,id eſt,ignis in materia propria,flamma id eſt,ignis in humido aëro,& carbo,id eſt,ignis in ſicco terreſtri.1. q.67.1.ad 2.item 12.q.35.8.c.

2 Ignis non lucet in propria materia.i.in ſua ſphæra,nec in materia opaca terreſti,nec in ſulphure,nec in fumo groſſo,nec in inferno.1.q.66.1.ad 5.

3 Ignis inferni,cum vt organum diuinæ iuſtitiæ ab anima apprehendatur,propter viſionẽ ſui verè animam cruciare dicitur.Supp.q.70.3.c.

4 Conue

4 Conueniens eſt mundum, antequam in nouitatem gloriæ adducatur, à contrariis diſpoſitionibus purgari. Suppl.q.74.1.o.

5 Conuenienter per ignem fiet mundi purgatio. Suppl.q.74.2.c.

6 Ignis quo hic mundus purgabitur, eiuſdem erit ſpeciei cum noſtro igne. Suppl.q.74.3.o.

7 Ceſſatio & quies ſuperiorum cælorum vices purgationis eorum geret. Suppl.q.74.4.c.

8 Purgabuntur quatuor elementa à ſordibus & infectionibus, quas ab hominum peccatis contraxerunt. Suppl.q.74.5.o.

9 Impuritates elementorum, quæ ex eorum permiſtione proueniunt, per ignem purgabuntur. Suppl.q.74.6.c.

10 Cum mortuorum reſurrectioně iudicij præcedere veriſſimũ ſit, conflagratio ignis, quantum ad mundi purgationem ſpectat, Dei iudicium præcedat oportet, quantum verò attinet ad illius ignis actũ quo malos inuoluet, iudicium ignis cõflagrationem anteibit. Suppl. q.74.7.o.

11 Ignis naturaliter aget ante iudicium & in bonos & in malos, eos in cinerem reſoluendo, ſed mali illius ignis actione cruciabuntur, boni verò omnis doloris erunt expertes. Suppl.q.74.8.c.

12 Igne conflagrationis inuoluentur reprobi, vt quicquid turpe & fœdum fuerit, in infernum detrudatur, ſicut quicquid pulchrum & nobile reperietur, in regnum cæleſte attolletur. Suppl.q.74.9.o.

1 IGNORANTIA ſextuplex, ſ. inuincibilis, affectata in ſe, vel in ſua cauſa, iuris, facti, cauſa actus, & non cauſa: prima & quarta excuſant à peccato in toto: ſecunda & tertia excuſant non in toto: quinta excuſat à toto ſi non ſit culpa: ſexta verò nec excuſat, nec minuit peccatum. 12. q. 74. 1. ad 2. item 5. c. ad 1. item q.76.3.4.o. item 22.q.59.4.ad 1. item 3.q.47.5.ad 3. item q.80.4.ad 5.

2 Ignorantia tripliciter ſe habet ad actum. ſ. concomitanter, conſequenter, id eſt, volita in ſe vt affectata, vel in ſua cauſa. ſ. habitu vel paſſione, vt ignorantia electionis: & antecedenter, id eſt, cauſa actus. Tertia cauſat inuoluntarium ſimpliciter: ſecunda ſecundum quid: prima verò nullo modo, ſed tantum non voluntarium. 12.q.6.8.o. item q.19. 6.c. item q.76.3.4.o.

3 Ignorantia eſt volita tripliciter. ſ. directè, vt affectata: indirectè. i. propter negligentiam: & per accidens, id eſt, conſequenter. Prima auget peccatum. Aliæ verò diminuunt. 12.q.19.6.c.

4 Ignorantia excludit triplicem ſcientiam. ſ. qua ſcitur aliquid eſſe malum ſecundum ſe: vel vt nunc: vel vt fugiendum. 12.q.78.1.ad 1.

5 Ignorantia habet rationem pœnæ, & non culpæ ſecundum ſe: ſed ignorantia ex cauſa. ſ. ex negligentia diſcendi, vel ex effectu ſequente, eſt peccatum. 12.q.76.2.o. item q.84.4. ad 5. item q.105.2. ad 9. item 22.q.53.2.ad 2.

6 Neſcientia eſt ſimplex carentia ſcientiæ: ſed ignorantia propriè eſt neſcientia eorum quæ quis eſt aptus ſcire & debet. Error autem addit approbationem falſi: ſed hæreſis ei addit pertinaciam contra fidem. 1.q.101.1.ad 2. item 12.q.7.6.

7 Ignorantia electionis dicitur, non quia electio ſit ſcientia: ſed quia ignoratur quid ſit eligendum. 12.q.13.1.ad 3.

8 Ignorantia priuationis, id eſt, eorum quæ quis tenetur ſcire & poteſt, eſt peccatum: non autem aliorum. 12. q. 75. 2.o. item q. 94.4.c. ad 2. item ad 3.

9 Ignorantia negatiuè poterat eſſe in natura integra, non autem igno-

D d rantia

rantia priuatiuè.1.q.12.4.ad 2.

10 Nulla ignorantia fuit in Chriſto.3.q.15.3.o.

11 Ignorantia negatiuè ſemper eſt in Angelis,& in aliis beatis,non autem ignorantia priuatiuè, quia eſt pœna.1.q.12.4.ad 2.

12 Ignorans non peccat continuè,nec ex quolibet non ſcito per eum, ſed tantum cum habet tempus diſcendi ea quæ ſcire tenetur & poteſt. Vnde homo non dicitur ignorans,ſi non intelligit, ſicut Deus, ſed ſi non intelligit ſicut aptus natus eſt intelligere. 12. q.76.2.ad 5. item 4.ad 3.item q.94.4.c.ad 2.item ad 3.

13 Ignorans grauiſſimè peccat,non propter quantitatem peccati, ſed periculi Vel ignorantia beneficiorum Dei eſt grauiſſima inter ſpecies ingratitudinis.12.q.76.4.ad 3.

14 Ignorantia alicuius particularis.i circunſtantiæ, quam quis non poteſt ſcire,debita diligentia adhibita,excuſat totaliter a peccato, non autē ignorantia quam cauſat habitus,vel paſſio, impediens applicationem ſcientiæ communis,ad particularem actum.12.q.19.6.c.item q.77.7. ad 2.item 22.q.54 4 ad 1.item 1.q.80 4 ad 5.

15 Ignorantia non excuſat,nec minuit peccatum,niſi ſecundum quod cauſat inuoluntarium. 12,q.19.6.c.item q.73.6,c.item q.76.3.4.o.item q.77.7.ad 2 item q.105.2.ad 9.

16 Ignorantia præcedens inclinationē appetitus, cauſat eam:ideo quanto maior eſt,tanto magis cauſat Inuoluntarium,& excuſat a peccato,non autem ignorantia ſequens,ſed magis grauat 22.q.156.3.ad 1.

17 Ignorantia oppoſita ſcientiæ practicæ,excuſat,vel minuit peccatū:non autem ignorantia electionis, ſed conſtituit peccatum, & opponitur prudentiæ.12.q.47.2.c,item q.88.2.c.

18 * Ignorantia electionis nec excuſat, nec minuit,nec cauſat peccatum, ſed ſequitur omne peccatum.12.q.76.4.ad 1.item q.78.4.ad 1.

19 Nulla ignorantia eſt cauſa peccati niſi per accidens, ſc. illa quæ tollit cognitionem vniuerſalem, vel particularem prohibentem peccatum. 12.q.76.1.o.item 3.c.

20 Agens contra conſtitutionem vel præceptum Papæ propter ignorantiam,non excuſatur à peccato, ſi teneatur & potuerit eam ſcire, inquantum in eius notitiam deuenit per alios,vel deuenire poteſt,promulgatione facta:quia omnes tenentur eam ſcire, 12.q.90.4.c. ad 2, item ad 3.

¶ Illabi menti conuenit ſoli Deo.3.q.8.8.ad 1.item q.64.1.c.

1 Liberi qui naſcuntur ex ſimplici fornicatione,non ſunt legitimi,ſed ſolum naturales, qui vel ex ſtupro, vel ex adulterio, nec naturales,nec legitimi ſunt habendi.Suppl.q.68.1,o.

2 Liberi illegitimi duplici damno afficiuntur, vnum eſt,quia non admittuntur ad actus legitimos, alterum,quod non ſuccedunt in hæreditate paterna, in ſeptima tamen parte ſuccedere poſſunt naturales filij, ſpurij verò nulla ex parte,niſi quod eis parentes ſuppeditare neceſſaria tenentur.Suppl q.68.2.c.

3 Cùm liberi dicuntur illegitimi lege poſitiua, per eandem etiam legem legitimari poſſunt,Suppl.q.68.3.o.

¶ Illiberalitas magis opponitur liberalitati, quàm prodigalitas. 22.q. 107.2.c.

1 *ILLVMINATIO non eſt motus.1.q.53.3.c.

2 Illuminatio fit in inſtanti,quia non eſt motus, ſed eſt terminus motus localis, & lumen non habet contrarium, ideo ſubiectum eius eſt in vltima

vltima diſpoſitione.1.q.53.3.c.ad 2.item q.67.2.c,item 12.q.113.7.c.item 3.q.75.7.c.
3 Illuminatio non eſt motus localis,ſed alteratio.1.q.53.3.ad 2.
4 Homo non poteſt illuminare,confortando lumen alterius,quia in eo eſt debiliſſimum lumen intellectuale, niſi fortè inſtrumentaliter dirigendo,proponendo exempla, vel applicando principia concluſioni. 1. q. 117.1.c.
5 Sacerdos illuminat,tradendo ſacramenta gratiæ,non autem infundendo gratiam.3.q.64.1.ad 1.
6 Omnis qui illuminatur, percipit illuminationem ex parte obiecti, non autem ſemper ex parte principij.1.q.111.1.ad 3.
1 IMAGINATIO & ſenſus nunquam cognoſcunt naturam rei, ſed tantum accidentia.1.q 57.1.ad 2.item 3.q.76.7.c.
2 Non poſſumus imaginari, quæ nullo modo ſentimus ſecundum totum, vel ſecundum partem,ideo cæcus natus nõ poteſt imaginari colorem. 1.q.84.3.c.fi.item 4.b.item c.fi.item q.111.3.ad 1.item ad 2.
3 Sub imaginatione non cadit niſi corpus.1.q.50.1.c.
4 Imaginatio cooperatur ſuo obiecto,formando aliquas ſpecies, non autem ſenſus.1.q.12.9.ad 2.item q.78.4.c,item q.84.6.ad 2. item q.85. 2.ad 3.
5 Imaginatio ægritudinum,quandoque cauſat eas.3.q.3.3.ad 3.
6 Bonitas imaginationis,eſt diſpoſitio ad ſcientiam,quæ eſt in intellectu. 12.q.74.4.ad 3.item q.81.2.c.
1 IMAGINATIVA eſt idem quod phantaſia. 1.q.78.4 c.item q.84.6. ad 2.
Imaginatiua eſt altior potentia,quàm ſenſus exterior,in quo tamen eſt maxima certitudo, quia eſt principium omnis cognitionis humanæ, & ſemper oportet principia cognitionis eſſe certiora. 1.q.30.3 ad 2.
1 IMAGO quælibet eſt ſimilitudo, & non econuerſo, quia imago addit eſſe expreſſum ab alio.1.q.35.1.c ad 1.item 2.c.item q.93.1.c.item 9.c.
2 Differentia triplex inter imaginem & ſimilitudinem,ſ.quia imago pertinet ad formam, ſc. ſpecialem,ſimilitudo autem ad naturam. Imago pertinet ad cognitionem veritatis, quæ eſt principium demonſtrans naturam intellectualem,ſimilitudo autem ad amorem virtutis. Imago pertinet ad potentias, ſc. memoriam, intelligentiam,& voluntatem, ſimilitudo verò ad habitus conſequentes,ſc.innocentiam & iuſtitiam. 1.q.93.9.c.
3 Imago propriè dicitur,quod procedit ad ſimilitudinem alterius, id autem à quo procedit,dicitur propriè exemplar, impropriè autem imago.1.q.35.1.ad 1.item q.93.5.ad 4.
4 Ad rationem imaginis non ſufficit expreſſa ſimilitudo ſecundum genus, vel ſecundum accidens commune, ſed requiritur quòd ſit expreſſa ſimilitudo ſecundum ſpeciem, vel ſecundum accidens proprium ſpeciei,& præcipuè ſecundum figuram.1.q.35.1.c.item q.8.93. 2.6.7.8.c.
5 Aequalitas eſt de ratione imaginis perfectè, non autem imperfectè. 1. q.93.1.c.
6 Imago alicuius eſt in aliquo dupliciter,ſ.perfectè. i.in eadem natura,vt filius,& imperfectè.ſ.in alia natura, vt ſtatua.1.q.35.2.ad 3.
7 * Idem eſt motus in rem ipſam, & in imaginem eius, inquantum huiuſmodi,non autem vt res.22.q.81.3.ad 3.item q.103.3. ad 3.item

 3.q.8.

3.q.8.3.ad 3.item q.25,3.c.ad 1.

8 Imago propriè. i. id quod imitatur,dicitur tantum perſonaliter in diuinis,eſſentialiter autem, impropriè. i. id in quo.1.q.35.1.o.item qõ, 93.5.ad 5.

9 Imago non conuenit Spiritui ſancto,ſed tantum filio.1.q.35. 2.o,

10 Imago Dei perfecta conuenit ſoli filio Dei, ſed imago Dei imperfecta conuenit ſoli creaturæ. 1.q.35.2.ad 3.item q.47.1.ad 2.item q.88.3, ad 3.item q.93.1.ad 3.

11 Nulla creatura irrationalis,eſt Dei imago , vel ad imaginem Dei, 1,q. 45.7.c.item q.93,2.o.item 3.c.ad 1,item 6.c.

12 Homo & Angelus ſunt ad imaginem Dei, & imago eius , filius autem Dei,eſt imago tantum.1.q.3.1.ad 2.item q.4.3.o. item q.35.2,ad 3, item q,45.7.c item q,91.4.ad 1,item ad 2.item q.93.1.c,fi.item ad 3.

13 Angelus eſt ſimpliciter expreſſior imago Dei,quam homo,ſed econuerſo ſecundum quid.1.q.93.3.o.

14 Imago Dei,in homine & in Angelo , eſt ſecundum mentem tantum. 1. q.3.1.ad 2.item q,93.2.c.item 3 ad 2.item 4.ad 1.item 6.7.o.

15 Imago Dei eſt aliquo modo in mente, reſpectu cuiuſlibet obiecti , verius tamen reſpectu ſui,ſed veriſſimè reſpectu Dei.1.q.93.8.o.

15 Aſſignatio imaginis duplex.ſ.prima ſecundum potentias, ſc.ſecundum memoriam , intelligentiam , & voluntatem. ſecunda vero ſecundum eſſentiam & habitus conſubſtantiales , ſc. ſecundum mentem , notitiam,& amorem.1.q.93.7.o.

17 * Prima aſſignatio imaginis,ſ.memoria,intelligentia , & voluntas , eſt ſecundum potentias.1.q.93.7.o.

18 * Imago Dei eſt principaliter ſecundum actus,ſed conſequenter ſecundum potentias,& præcipuè ſecundum habitus.1.q.93.7,o.

19 Imago Dei ſecundum principale eius.i.ſecundum naturam intellectualem,eſt tam in viro quàm in muliere,ſed quoad ſecundariũ, ſc.principium & finem,eſt tantum in viro.1.q,93.4.ad 1. item 6.ad 2.

20 Imago prius repræſentat eſſentiam Dei, & conſequenter tres perſonas, 1,q.93.5.o.item 6.c.

21 In homine eſt triplex imago Dei,ſ.creationis,recreationis, & ſimilitudinis,prima eſt cuiuſlibet hominis, ſecunda iuſtorum tantum , tertia vero beatorum tantum.1.q.93.4.o.

22 Imagines Chriſti & ſanctorum fiunt in Eccleſia triplici de cauſa,primò ad inſtructionem rudium , qui eis quaſi quibuſdam libris docentur: ſecundo vt incarnationis myſterium , & ſanctorum exempla magis in memoria noſtra maneant,dum quotidie oculis repræſentantur:tertiò ad excitandum deuotionis affectum, qui ex viſis efficaciùs incitatur,quàm ex auditis.22.q.94.2.ad 1.

IMMISERICORDIA eſt in ſubtractione beneficij , ſed crudelitas eſt in exceſſu puniendi , & vnum aliquando ponitur pro alio. 22. q. 159. 1.ad 2.item ad 3.

1 QVANTO creaturæ magis appropinquant Deo ,tanto magis ſunt immobiles.1.q.65.1.ad 1.

1 IMMOLARI conuenit Chriſto in figuris veteris teſtamenti. 3.q.83.1.c,

1 IN lege veteri duplex immunditia prohibebatur. ſ. ſpiritualis .i. peccatum,& corporalis,ex aliqua corruptione profecta,vel in fieri,qua impediebantur ab exteriori cultu Dei,ſicut irregularitate quadam. 12. q.102.5.ad 4.item ad 5.item 6.ad 1.item q.103.2.c.

2 Prima & ſecunda immunditia expiabatur per ſacrificia pro peccato

præ

præter eam quæ cauſata erat per ſolum tactum rei immundæ; quia per ſolam aſperſionem aquæ expiationis expiabatur. 12. q. 102. 5. ad 4. item ad 5. item ad 6.

1 Corpus glorioſum erit planè impaſſibile. Suppl. q. 82. 1. o.

2 Impaſſibilitas quantum ad ſe erit in omnibus æqualis, quantum verò ad ſuam cauſam, erit in vno maior quàm altero. Suppl. q. 82. 2. c.

3 Impaſſibilitas non excludit ſenſus in actu à corporibus glorioſis, ſed erunt per ſuſceptionem à rebus quæ ſunt extra animã. Supp. q. 82. 3. o.

4 Senſus odoratus & auditus erũt poſt reſurrectionem in actu, non autem guſtus, niſi fortè per quandam immutationem linguæ a quodam humore adiuncto. Suppl. q. 82. 4. c.

¶ Impauiditas opponitur fortitudini, ſecundum defectum timoris, timiditas autem ſecundum exceſſum eius. 22. q. 126. 2. o.

1 * IMPECCABILIS per naturam non poteſt fieri aliqua creatura à Deo, ſed tantum per gratiam. 1. q. 63. 1. c. item 22. q. 24. 11. c. princ.

1 IMPEDIMENTVM duplex, ſ. contrarium, & defectus. 12. q. 5. ad 4.

2 Homo tripliciter impeditur à ſtudio diuinæ cognitionis, ſ. propter ineptitudinem, occupationem, & pigritiam. 22. q. 2. 4. c.

3 Non impediens malum, non peccat, niſi debeat & poſſit impedire. 12. q. 6. 3. c.

1 IMPERARE eſt actus rationis, præſuppoſito actu voluntatis. 12. q. 17. 1. o. item q. 60. 1. c. fi. item 22. q. 47. 8. ad 3. item q. 83. 1. 10. c. item q. 104. 1. c.

2 Imperare eſt ordinare aliquid ad faciendum, aliquid intimando, ſeu denunciando, non quidem abſolutè, ſed mouendo. 12. q. 17. 1. 2. 5. o. item 22. q. 83. 1. c. item q. 88. 1. c.

3 Actus imperatus, & imperium, ſunt vnus actus humanus, vt totum, & multa ſecundum partes. 12. q. 17. 4. o. item q. 20. 3. c. ad 1. item 3. q. 19. 2. o.

4 Vſus rei, vt eſt in ratione referente rem in finem, eſt prior imperio & electione, quæ etiam eſt prior imperio, ſed vt ſubditur potentiæ exequenti, eſt poſterior imperio. 12. q. 17. 3. o.

5 * Imperare non conuenit brutis. 12. q. 17. 2. o.

6 Virtutes appetitiuæ brutorum, non ſunt imperantes liberè, ſed ſecundum naturalem inſtinctum bruta mouentur ad apprehenſa. 12. q. 11. 2. c.

7 Voluntas imperat aliis viribus, & etiam intellectui. 12. q. 71. 6. ad 2. item 22. q. 4. 2. ad 2. item q. 10. 2. c. item q. 58. 8. ad 1.

8 Voluntas dicitur imperare impropriè dupliciter, ſc. interpretatiuè inquantum monet, & vt eſt de fine. 12. q. 1. 2. ad 1. item 22. q. 47. 8. ad 3.

9 ¶ Imperatum. Item. Quilibet actus, vt eſt in poteſtate noſtra, ſubditur imperio rationis. 12. q. 17. 6.

10 Actus rationis, quoad exercitium, ſemper poteſt imperari, & quoad aſſenſum, præter actum naturalem, non autem quoad apprehenſionem veritatis. 12. q. 17. 6. o.

11 * Actus voluntatis poteſt imperari. 12. q. 17. 5. o.

12 Primus actus voluntatis non poteſt imperari a ratione, quia non fit ex ordinatione rationis, ſed ex inſtinctu naturæ, vel ex ordinatione ſuperioris cauſæ, ſcilicet Dei. 12. q. 1. 2. 3. ad 3. item q. 9. 4. c. item q. 17. 5. ad 3. item 6. o.

13 Senſus exteriores non ſubduntur imperio rationis, quia non poſſunt ſentire, niſi in præſentia ſenſibilium. 1. q. 81. 3. ad 3. item 12. q. 17. 7. ad 3.

7 ad 3.

14 Motus membrorum, inquantum membra mouentur à potentiis ſenſitiuis, ſubduntur imperio rationis, non autem ſecundum quod mouentur à potentiis naturalibus & vegetatiuis. 1.q.81. 3. ad 2. item 12. q. 17.9.o. item 22.q.168.1.c.

1 RATIO cognoſcendi imperfectum, eſt ipſum perfectum. 1.q.14.10.ad 4. item 12.q.100.6.ad 2.

2 Imperfectio duplex, ſc. vna quæ eſt de ratione imperfecti, tunc enim oportet quòd adueniente perfectione imperfectum excludatur, ſicut adueniente aperta viſione, excluditur fides, de cuius ratione eſt, vt ſit non apparentium, alia eſt imperfectio, quæ non eſt de ratione rei imperfectæ, & tunc illud numero idem, quod erat imperfectum, fit perfectum, ſicut puer fit vir. 22.q.4.4.ad 1.

¶ Implere voluntatem, conuenit ſoli Deo, quia ſolus Deus mouet eam ſufficienter vt obiectum. 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item 12.q.2.7. 8.c. item q.3.1.c.

¶ Importabile hoc ſolum videtur in iis, qui ex infirmitate peccãt, quod diu perſeuerant in malo, & ideo dicitur, quòd ex longanimitate Dei ſupportantur, ſed hoc ipſum quòd aliquis ex ſuperbia peccat, importabile videtur, & ideo per patientiam Dei dicuntur ſuſtineri, qui ex ſuperbia peccant. 22.q.137.5.ad 4.

¶ Importunitas eſt euagatio mentis ad illicita, ſecundum quod in arce mentis reſidet, volentis ad diuerſa ſe diffundere. 22.q.35.4.ad 3.

1 IMPOSSIBILITAS duplex, ſcilicet vera & æſtimata. 12.q.40.4 ad 3.

2 Impoſſibile aliquando pro difficili ſumitur. 22.q.64.6.ad 3. item 3.q. 86.1.ad 2.ſi.

¶ Imprecationes in ſacra Scriptura intelliguntur quadrupliciter, ſc. prædicendo, vel temporaliter ad correctionem, vel contra peccatum, vel ſecundum voluntatem Dei. 22.q.25.6.ad 3. item q.76.1.o. item q. 83.8.ad 1. item ad 2.

¶ Improuidentia & defectus intelligentiæ & ſolertiæ, pertinent ad negligentiam & inconſtantiam. 22.q.53. 2.c.ſi.

1 IMPRVDENTIA ſumitur tripliciter, ſ. negatiuè, priuatiuè, & contrariè, prima non eſt peccatum, ſed ſecunda eſt peccatum, ratione negligentiæ, tertia verò ſecundum ſe eſt peccatum mortale, ſi ſit contra præceptum Dei, aliter eſt peccatum veniale. 22.q.53.1.o.

2 Imprudentia eſt generale peccatum participatiuè, non autem eſſentialiter, cuius ſunt triplices partes, ſ. ſubiectiuæ. i. monaſtica, politica, & œconomica, potẽtiales, id eſt, præcipitatio ſeu temeritas, inconſideratio, inconſtantia, & negligentia, & integrales, quæ reducuntur ad potentiales. 22.q.53.2.o.

3 Imprudentia per eſſentiam eſt peccatum ſpeciale, cùm ſit circa actus ſpeciales, ſcilicet rationis. 22.q.53.2.c.

4 Imprudentia cum ſuis vitiis, oritur ex luxuria. 22.q.53.6.o.

¶ Impudicitia eſt circa oſcula, tactus, & alios actus circunſtantes actum venereum. 22.q.154.1.ad 5.

1 IMPVGNARE inimicos, vt ceſſent à peccatis, eſt licitum, quia cedit in bonum eorum, & amicorum. 22.q.83.8.ad 3.

2 Impugnatio veritatis agnitæ, eſt ſpecies peccati in Spiritum ſanctum. 22.q.14.2.c.

3 Impugnatio peccati eſt vincenda dupliciter, ſc. fugiendo, vel reſiſtendo: ſc.

fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati incentiuum.ſicut eſt in luxuria:reſiſtendo autem, quando cogitatio perſeuerans tollit incentiuum peccati, quod prouenit ex aliqua leui apprehenſione.& hoc contingit in accidia.22.q.35.1.ad 4.item q.53.6.ad 1. item q.142. 3.c.

1 IMPVRITAS eſt ex miſtione vilioris.22.q.7.2.c.item q.81.8.c.

2 Impuritas creaturæ rationalis eſt ex hoc, quod temporalibus per amorem ſe ſubiicit, ſicut puritas eius eſt in eleuando ſe in Deum.22.q.7. 2.c. item q.81.8.c.

1 IN,propriè notat habitudinem continentis.1.q.39.8.c.ſi.

2 Eſſe in aliquo dicitur dupliciter, ſ. vt in cauſa, & vt in ſubiecto. 12. q. 83.1.c.

3 Aliquid dicitur eſſe in duobus, vel in pluribus dupliciter, ſ. æqualiter, vel ſecundum prius & poſterius. 12. q.56. 2. c.ſi.

4 Corporalia dicuntur eſſe in aliquo, quia continentur, ſpiritualia verò, quia continent.1.q.8.1.ad 2.item q.52.1.ſi. item q.53. 1.2.c. item 3. q.57. 4.ad 1. item q.62. 3.ad 3.

5 Non omnes modi in, ponuntur ab Ariſtotele, niſi reductiuè. 1. q.42, 5.ad 1.

6 Deus eſt in omni loco dupliciter.ſ.vt dans eſſe,virtutem,& operationem locis,& vt implens ea.1. q.8.2.c.

7 Deus eſt ſupra omnia, per excellentiam ſuæ naturæ, & in omnibus, vt cauſans eſſe omnium.1. q.8.1.ad 1.item ad 3.

8 Deus eſt intimus vnicuique rei:ſicut eſſe proprium cuiuslibet rei.1. q.8. 1.c.ſi. item q.105. 5.c.ſi.

9 Deus eſt in omni re per eſſentiam præſentiam,& potentiam,ſed tantum in ſanctis per gratiam,in Chriſto autẽ ſolo per vnionẽ perſonalem.1. q.8.3.c.item q.43.3.c. item q.112.1.c. item 3.q.2.10. ad 2.item q.6. 1. ad 1.

10 Deus magis eſt intra animam,quàm gratia,& quicquid aliud.1.q.105.5. c.fin.

11 Nullus modorum in,quos aſſignat Ariſtoteles, explicat modum eſſendi in,qui eſt in diuinis.1.q.4.25.ad 1.

12 Deitas habitat in Chriſto corporaliter tripliciter, primò per vnionem ad corpus,ſecundò non figuraliter,tertiò ſecundùm triplicem modum, ſ.communem,ſpecialem, & ſingularem. 3. q.2.10.ad 2.

13 Pater eſt in filio:& econuerſo.1.q.42.5.c.

14 Filius Dei eſt magis in patre,& econuerſò,quàm homo in filio Dei.3.q. 2. 9.ad 4.

15 Omnia bona & mala ſunt in ſcientia Dei,ſed tantum bona ſunt in Deo, & tantum tres perſonæ,proprietates,& attributa,ſunt in eſſentia Dei. 1. q.18.4.ad 4. item q.39. 8. c.ſi.

16 Ea quæ in creaturis ſunt diuiſim & multipliciter, in Deo ſunt vnitè & ſimpliciter.1.q.14.1.ad 2.item q.26.1.ad 1. item q.47.1. c.ſi. item q. 57.1.c.item q.91.1.c.item 12.q.18.1.c. item 22. q.183. 2.c.

17 Creaturæ habent verius eſſe in Deo,quàm in ſe. 1. q.18. 4.ad 3.

18 Omnia ſunt in omnibus.ſ.ſuperiora in inferioribus cauſaliter:ſed econuerſo participatiuè ſecundùm rationem communem tantum, in Deo autem,ſecundùm rationem propriam.1.q.55.1.c.ad 3.item q. 57.1.c.

19 Quælibet creatura eſt in Deo dupliciter. ſ. vt in conſeruante, & vt in virtute cauſæ agentis.1.q.8.1.c.item q.79.2.c.item q.80. 1.c.

20 Creaturæ ſunt in Deo dupliciter. ſ. vt in conſeruante, & vt in cognoſcente,

ſcente, ſecundo modo ſunt vita & eſſentia Dei, non autem primo modo.1. q. 18. 4. ad 1.

21 In Deo ſunt multa ſecundùm rationem, quorum aliqua prius cadunt in intellectu noſtro, quam alia. 1. q. 44. 4. ad 4.

¶ INCANTATIO eſt ſuperſtitioſa & illicita, ſi continet aliquid ad dæmones pertinens, vel nomina ignota, vel aliqua falſa, vel vana, vel aliqua ſigna præter crucem. 22. q. 96. 2. 4. o.

¶ Incarcerare hominem, vel ligare, vel qualitercunque detinere, eſt illicitum, niſi fiat ſecundùm ordinem iuſtitiæ, vel in pœnam, vel ad cautelam alicuius mali vitandi. 22. q. 65. 3. o.

1 INCARNARI Deum, fuit poſſibile, & conueniens. 3. q. 1. 1. o.

2 Deum incarnari, fuit neceſſarium ad reparandum genus humanum, ſicut ad bene eſſe: non autem ſimpliciter, quia Deus aliter poterat reparare. 3. q. 1. 2. o.

3 Si homo non peccaſſet, probabilius eſt, Deum non fuiſſe incarnatum, licet incarnari potuiſſet. 3. q. 1. 3. o.

4 Chriſtus non meruit incarnationem, nec aliquis purus homo ex condigno, ſed tantum ex congruo. 12. q. 98. 4. c. item 3. q. 2. 11. o. item q. 24. 3. c. fin.

5 Incarnatio eſt generale principium, ad quod omnia officia angelorum ordinantur. 1. q. 57. 5. ad 1.

6 Incarnatio Dei principaliter fuit propter liberationem hominis. 3. q. 1. 5. c. item q. 40. 1. c. item q. 43. 2. ad 2. item q. 44. 3. c.

7 Incarnatio Dei fuit ad tollendum omne peccatum, ſed principalius peccatum originale, quia extenſiuè maius eſt peccato actuali, licet intenſiuè ſit econuerſo. 3. q. 1. 4. o.

8 Ante Chriſti incarnationem, aliqui per fidem Chriſti liberati ſunt ſecundùm ſpiritum, a damnatione peccati originalis, ſed nemo ſecundum carnem, id eſt, à fomite. 3. q. 27. 3. c. item q. 52. 5. ad 2.

9 Incarnatio facta eſt conuenienti tempore, ſ. non in principio mundi, nec in fine. 12. q. 98. 6. c. item 3. q. 1. 5. 6. o.

10 Incarnatio comparatur iuuentuti, propter vigorem & feruorem, ſenectuti verò, propter numerum annorum. 3. q. 1. 6. ad 1.

11 Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit. 3. q. 1. 1. ad 1. item q. 2. 6. ad 1.

12 Iuſtitia, bonitas, virtus, potentia, & ſapientia Dei, oſtenſæ ſunt per incarnationem eius. 3. q. 1. 1. c.

¶ Incautela & in circumſpectio includuntur ſub inconſideratione. 22. q. 53. 2. c. fi.

1 INCESTVS eſt cum perſona conſanguinea, vel affini, coitus prohibitus, quadruplici ratione, ſ. primo quia naturaliter homo debet quandam honorificentiam parentibus, & per conſequens aliis conſanguineis, ſecundò quia perſonas ſanguine coniunctas neceſſe eſt ad inuicem ſimul conuerſari, tertiò quia per hoc impediretur multiplicatio amicorum, quarto quia cum naturaliter homo conſanguineam diligat, ſi adderetur amor qui eſt ex commiſtione venerea, fieret nimius ardor amoris, & maximum libidinis incentiuum, quod caſtitati repugnat. 22. q. 154. 2. c. item 9. o.

2 Inceſtus eſt determinata luxuriæ ſpecies. 22. q. 154. 1. c. item 9. o.

3 Cum ex inceſtu, quo quis cognouerit vxoris conſanguineam, quædam contrahatur affinitas ante contractum matrimonium, etiam poſt

ſponſalia ex tali inceſtu impeditur matrimonium, poſt contractum verò minime, ſed tantum ſic peccans iure priuatur petendi debitum. Suppl. q.58. 4.o.

¶ Incineratio nõ conuenit corpori Chriſti. 3.q.51.3.o.itẽ q.53.1.c.ad 1.

1 INCIPERE ſignificat eſſe nunc, & non prius, ideo ab inferiori ad ſuum ſuperius cum eo, non valet conſequentia. 3.q.16.9.ad 2.

2 Formæ incipiunt eſſe actu, & deſinunt per accidens tantum. ſ. ad generationem & corruptionem compoſiti. 1.q.45.8. c.ad 1.

1 QVAELIBET inclinatio naturæ, vel voluntatis, eſt tantum à Deo. 1. q.103.8.c.item q.105.4.c.item q.106.2.c.fi.item q.111.2.c.item 12.q.9.6. c. item 22. q.26. 6. c.

2 Omnis inclinatio eſt ad ſimile ſibi, & conueniens. 12. q.8.1.c.

3 Inclinationes naturales ſunt principia omnium ſuperuenientium. 22. q.155.2.c.

¶ Inconſideratio eſt ſpeciale peccatum imprudentiæ, & opponitur rectitudini iudicij in moralibus. 12. q.53. 2.c.fi. item 4.o.5.c.

1 INCONSTANTIA eſt ſpeciale peccatum imprudentiæ, deficiens à præcipiendo bonum propoſitum, cuius principium eſt in appetitu, finis autem in intellectu. 22. q.53. 2. c.fi. item 5.o.

2 Inconſtantia circa abſtinentiam à delectabilibus, eſt filia luxuriæ, licèt etiam quæ eſt in terribilibus, oriatur ex luxuria. 22. q.13.5.ad 2.

3 Inuidia, & ira quæ eſt principium contentionis, faciunt inconſtantiam ex parte appetitus. 22. q.53.5.ad 2.

4 Conſtantia & inconſtantia ſunt in ratione. 22. q.53. 5. ad 3.

1 INCONTINENTIA propriè eſt circa concupiſcentias tactus, ſecundum quid autem eſt circa honores, diuitias, & huiuſmodi, impropriè verò eſt circa virtutes: prima eſt peccatum dupliciter. ſ. recedendo à ratione, & immergendo ſe turpibus, ſecunda tantum primo modo, tertia verò non eſt peccatum: ſed eſt perfectio virtutum. 22.q.155. 1.c. item q.156. 2. o.

2 Species innocentiæ ſunt duæ. ſ. præuolatio conſilij, & debilitas in præconſiliatis. 22. q.157. 1.c.

3 Incontinentia pertinet ad corpus occaſionaliter, ſed per ſe cauſatur ab anima non reſiſtente paſſionibus. 22. q.156. 1.o.

4 Incontinens vincitur à paſſionibus, non quidem cogentibus, ſed vehementer impellentibus, & propter negligentiam. 12.q.77.2.o.item 22. q.156. 1.ad 3. item 2. ad 2.

5 Incontinens ante cõſilium, eſt ex impetu paſſionis, propter velocitatem, vt in cholericis: vel propter vehementiam, vt in melancholicis, qui propter terreſtrem complexionem vehementiſſimè inflammantur, ſed poſt conſilium, eſt propter mollitiem complexionis, vt in flegmaticis. 22.q.156. 1.ad 2.

6 Mulier non dicitur continens, nec incontinens: quia raro habet firmum iudicium rationis, propter debilitatem complexionis. 22. q.156. 1.ad 1. item ad 2.

7 Incontinens peccat ex paſſione, errans circa particulare, vt nunc: ideò ſanabilior eſt, & minus malus intemperato: quia intemperatus peccat ex habitu, errans circa vltimũ finem. 12.q.78.4.c. item 22.q.156.3.o.

8 Libido concupiſcibilis eſt major in incontinente, quàm in intemperato, ſed econuerſo de libidine voluntatis. 22. q.156. 3.ad 3.

9 ¶ Incontinens iræ audit rationem: ſed imperfectè, incontinens autem

concupiſcentiæ,totaliter eam non audit.22. q.53.6. ad 1. item q.156. 4.c. ad 2.

10 Incontinentia iræ eſt peſor ratione mali accidẽtis, quàm incontinentia concupiſcentiæ,ſed ratione paſſionis,eſt econuerſo quadruplici ratione. ſ. primò quia motus iræ participat aliqualiter ratione, ſed motus concupiſcentiæ totaliter eſt ſecundùm ſenſum, & nullo modo ſecundùm rationem: ſecundò quia motus iræ magis conſequitur corporis complexionem:tertio quia ira quærit manifeſtè operari, ſed concupiſcentia quærit lateb as,& doloſe ſubintrat: quartò quia concupiſcens delectabiliter operatur, ſed iratus, quaſi quadam triſtitia præcedente coactus.22. q.156. 4.c.item q.158. 4.c.

11 Incorporalia in loco non eſſe, eſt communis animi conceptio apud ſapientes tantum.1.q.2.1.c.itém q.52. 1.ad 1.

1 INCORPORARI Chriſto contingit dupliciter.ſ.numero,& merito. 22.q.1.9.ad 3.

¶ Incorruptibile triplex. ſ. naturale ex parte materiæ.i.carens materia: vel habens materiam, in potentia ad vnam tantum formam, vel gloriæ ex forma, vel innocentiæ ex agente.1. q.97. 1.c.

¶ Incubus dicitur dæmon coiens cum muliere, ſuccubus autem, dæmon coiens cum viro.1. q.51. 3.ad 6.

¶ Indigeſtio contingit præter ordinem virtutis nutritiuæ, ex aliquo impedimento,putà ex groſſitie cibi,vel frigiditate,vel caliditate,vel huiuſmodi.1.q.103.7.c. item q.115.6.ad 3.

¶ Indignatio eſt filia iræ.22.q.37. 2. ad 1. item q.41. 2.c. item q.158. 7.c.

¶ Inditum duplex.ſ.pertinens ad naturam, & per gratiam, primum conuenit legi naturæ:ſecundum autem legi nouæ.12. q.106.1.ad 2.

1 INDIVIDVVM eſt id quod indiuiſum eſt in ſe, & diuiſum à quolibet alio,vltima diuiſione.1. q.29. 4.c.

2 * Pars in toto eſt indiuiduum, vt manus. 1. q. 29. 1.2. c. item 3. q.16. 12. ad 2.

3 Indiuiduum vt ſic. eſt diuiſum ab omnibus aliis.1. q.13.9.c.

4 * Hæc nomina,indiuiduum,particulare, & ſingulare, dicuntur de partibus,vt de manu,ideò in Chriſto poſſunt dici multa eſſe indiuidua, ſecundùm numerum partium eius.1.q.29.1.2.c.

5 Omne nomen indiuidui eſt incommunicabile re & ratione, niſi ſecundùm ſimilitudinem.1.q.13.9.c.

6 Duo ſunt de ratione indiuidui. ſ. incommunicabilitas, & non poſſe eſſe in pluribus.3.q.77. 2.c.

7 * Compoſitum ex materia & forma determinata, eſt indiuiduum. 1.q. 30. 4. c.

8 In incorruptibilibus eſt tantum vnum indiuiduum vnius ſpeciei, quia ſpecies ſufficienter ſeruatur in vno.1.q.47.2.c.item q.119. 1.c.

9 Indiuiduum duplex. ſ. indiuiduum vagum, & indiuiduum ſignatum. 1. q.30.4.c.

10 Principium indiuiduationis in rebus materialibus eſt duplex. ſ. materia prima, & quantitas dimenſiua. 3. q.77. 2.c.

11 * Materia eſt principium indiuiduationis.1.q.3. 3.c.item q.39. 1.ad 3. item 2.c. item q.54.3.ad 2. item q.56. 1.ad 2. item q.75. 4.5.c. item q.85.1.c.item 3.ad 4. item q.86.1.3.c. item 12. q.63.1.c.

12 Forma receptibilis in materia, indiuiduatur per materiam:quæ autem non eſt receptibilis in materia,indiuiduatur per ſeipſam. 1.q.3.2.ad 3.item 3.c.item q.13.9.c.item 3.q.72.2.c.

13 Hæ carnes,& hæc oſſa,& hæc anima,ſunt principia indiuiduantia hominem.1.q,29.2.ad 3.item 4.c.item q.30.4.c.item q.33.2.c.item q.75.4.c. item q.85.1.ad 2.

14 Indiuidua compoſita ſubſtant ratione materiæ, ſed ſubſiſtunt ratione formæ.1. q.29.2.ad 5.

15 Indiuiduatio quantum ad incommunicabilitatem eſt in Deo:non autem quantum ad materiam.1.q.3.2.ad 3.item q.29.3.ad 4.

16 Dimenſio dupliciter indiuiduatur.ſ.ratione ſubiecti, ſicut & alia accidentia,& ratione ſitûs.22.q.24.5.ad 1.item 3. q.77. 2.c.

17 Subſtantia indiuiduatur per ſeipſam, ideo indiuiduum eius habet ſpeciale nomen.ſ.hypoſtaſis,non autem accidentia, quia indiuiduantur per ſubiectum.1.q.29.1.c.item q.39.1.3.c.

18 Omne indiuiduum ſubſtantiæ,dicitur hypoſtaſis, ſecundum proprietatem nominis,ſecundum vſum autem,ſola indiuidua rationalis naturæ.1.q.29.2.ad 1.

19 Singulare,particulare,& indiuiduum,ſunt in quolibet genere entis, ſed ſuppoſitum,hypoſtaſis,res naturę,& perſona,ſunt in ſolo genere ſubſtantiæ.1.q.29.1.2.c.

1 INDIVISIBILE duplex.ſcilicet terminus continui, & extra genus eius: ſecundum poteſt eſſe ſimul in pluribus locis,temporibus,& partibus, non autem primum.1.q.82.ad 2.item q.55.2.c. item q. 53.1.ad 1.

2 Indiuiſibile triplex.ſ.actu,vt continuum,per ſpeciem,vt ratio hominis: & in potentia,vt punctus, primum & ſecundum prius cognoſcitur quàm diuiſio,tertium autem poſterius.1.q.11.2.ad 4.item q.85.8.c. item q.87.3.c.

1 INDVLGENTIAE valent,quæ merita ſupererogationis Chriſti & ſanctorum ſunt, non modo ab iniunctis in hoc ſæculo pro peccatis contritis & confeſſis,pœnitentiis:ſed ad abſolutionem à pœnis in futuro ſæculo pro peccatis in purgatorio exoluendis. Suppl.q.25.1.c.

2 Indulgentiæ tantum valent quantum prædicantur, ſi ab habente poteſtatem.fidelibus Chriſti viuis membris, ad honorem Dei & proximi vtilitatem conferantur.Suppl.25.2.c.

3 Licet pro temporali ſubſidio ad ſpiritualia ordinato indulgentias conferre,non autem pro temporali ſimpliciter.Supp.q.25.3.c.

4 Non omnes ſacerdotes, ſed ſolus Epiſcopus poteſt indulgentias facere. Suppl.q.26.1.c.

5 Poſſunt indulgentias facere etiam non ſacerdotes.Suppl.q. 26. 2.c.

6 Solus Papa plenarias indulgentias pro libito ſuæ voluntatis,legitima tamen exiſtente cauſa,facere poteſt, cæteri autem Epiſcopi, quantum ſibi à Papa taxatum fuerit.Suppl.q. 26.3.c.

7 Poteſt prælatus in peccato mortali exiſtens,indulgentias facere.Suppl.q. 26.4.c.

8 Mortalibus criminibus obnoxiis nullatenus indulgentiæ proſunt, ſed contritis & confeſſis. Suppl.q.27.1.c.

9 Non tantum laicis,ſed etiam religioſis indulgentiæ proſunt. Suppl.qu. 27.2.c.

10 Indulgentiam minimè conſequuntur,qui id non efficiunt, pro quo indulgentiæ dantur.Suppl.q.27.3.c.

11 Tametſi non poſſit Prælatus ſibi indulgentiam facere,aliis tamen conceſſa,

ceſſa,pro ſe etiam vti poteſt.Suppl.q.27.4.o.

¶ Induſtria duplex. ſ. vna de neceſſariis ad ſalutem, alia de iis quæ ſunt ad bene eſſe,prima eſt in omni exiſtente in gratia : non autem ſecunda.22.q.47.13.ad 3.item 14. ad 1.

¶ Inæqualitas rerũ eſt à Deo:quia ſicut diuina ſapientia cauſa eſt diſtinctionis rerum,propter perfectionem vniuerſi, ita & inæqualitatis:non enim eſſet perfectum vniuerſum, ſi tantum vnus gradus bonitatis inueniretur in rebus.1. q.47. 2.o.item q.65 .2.ad 3.

1 * Infamia publica tenet locum accuſatoris, * in denunciatione verò non intenditur punitio peccantis,ſed emendatio. Et ideò nihil agitur contra eum cuius peccatum denuntiatur, ſed pro eo. Et ideò ibi non eſt neceſſarius accuſator. 22. q.67. 3. ad 2.

2 Vno infamato,aliquando alij infamantur, quia ſecundum Auguſtinum, cum de aliquibus qui ſanctum nomen profitentur, aliquid criminis, vel falſi ſonuerit, vel veri patuerit, inſtant, ſatagunt, ambiunt, vt de omnibus hoc credatur.22. q.33. 7. c.fi. ad 3.

1 Infidelis non debet permitti habere dominium nouum ſuper fideles,ſed tantum antiquum, quo etiam priuari poteſt, ſed permittit Eccleſia, quòd infideles accipiunt à fidelibus miniſterium in aliquo artificio : nam ſerui ſubiiciuntur dominis ſuis ad totam vitam,& ſubditi præfectis, ad omnia negotia, ſed miniſtri artificum ſubiiciuntur eis ad aliqua ſpecialia opera,vnde periculoſius eſt, quòd infideles accipiant dominium, vel prælationem ſuper fideles, quàm quod accipiant ab eis miniſterium in aliquo artificio: & ideò ſecundum permittit Eccleſia:non autem primum.22.q.10.10.o.

2 Res infidelium ſi ipſi delinquant, licet auferre per vim, auctoritate publica,non autem auctoritate priuata.22.q.10.10.c. item q.66.8.ad 2.

3 Infideles qui nunquam fuerunt de fide Eccleſiæ. ſ. Iudæi & pagani, non reputantur hæretici,licèt peruerſam fidem habeant,ſunt tamen compellendi à fidelibus ſi adſit facultas, vt fidem non impediant, vel blaſphemiis,vel malis perſuaſionibus, vel etiam apertis perſecutionibus. 22. q.10. 8. o.

4 Infideles verò qui aliquando ſumpſerunt fidem, ſcilicet hæretici, debent cogi ad fidem; non autem alij, ſcilicet Iudæi & pagani. 22. q. 10. 8.o.

5 Non omnes actus infidelium ſunt peccata, ſed aliqui actus eorum ſunt boni,ex eſſentia,obiecto, vel circunſtantia, & placent Deo:nullus tamen eſt meritorius.22.q.10.4.o.item q.23.7.ad 1.

6 Nullum peccatum veniale poteſt eſſe in infideli, antequam peccet mortaliter. 12. q.89. 6. o.

7 Primi motus non ſunt peccata mortalia fideli,nec infideli.12. q.89.5.o. 22.item q.158.2.ad 3.

8 Grauius peccat fidelis quàm infidelis, in eadem ſpecie peccati,ſimpliciter autem eſt econuerſo.12.q.73.8.c.fi. item q.89.5.c. item 12.q.10. 3. ad 3.

9 Et infideles contemnunt fidem, ſi fidelium defectus cognoſcant. 22. q. 10. 10.c.

10 In illis infidelibus qui temporaliter Eccleſiæ, vel eius membris ſubiacent,ſtatuit Eccleſia,vt ſeruus Iudæorum, cum fuerit factus Chriſtianus,ſtatim à ſeruitute liberetur, nullo pretio dato, & ſimiliter ſi infidelis exiſtens, fuerit emptus ad ſeruitium, &c. In illis autem infidelibus,

bus,qui temporaliter Eccleſiæ,vel membris non ſubiacent,ius dominij,& prælationis,& dictorum,Eccleſia non ſtatuit:licet poſſet ſtatuere de iure,& hoc facit ad ſcandalum vitandum,ne nomen Domini & doctrina blaſphemetur.22.q.10.10.c.fi.item q. 66.8. ad fi.

1 INFIDELITAS ſumitur dupliciter,ſcilicet negatiuè,& contrariè, id eſt, repugnando,vel contemnendo : & eſt peccatum , non autem primo modo,ſed eſt pœna.22.q.10.1.o.item 6.fi.item q.34. 2.ad 2.

2 Ratio infidelitatis perficitur in contemptu : ideo eſt in voluntate vt in cauſa,ſed eſt intellectu vt in ſubiecto.22.q.10.1.c. item 2.o.

3 Species infidelitatis ſunt tantum tres.ſ.paganorum,Iudæorum,& hæreſis.22.q.10.5.o.item q.11.1.c.item q.94. 1.ad 1.

4 Infidelitas hæreticorum eſt grauior,quàm Iudæorum,& hæc quàm paganorum.22.q.10.6.o.

5 Infidelitas eſt grauiſſimum omnium peccatorum circa mores:non autem peccatorum contra virtutes theologicas.22.q.10.3.o.item q.13.3.c. item q.39.2.o.item 3.q.80.5.c.

6 Infidelitas eſt vltimum peccatorum,ad quam homo quandoque per alia peccata perducitur,22.q.162.7.ad 3.

7 Infidelitas ſecundum quod eſt peccatum,oritur ex ſuperbia. 22.qu.10.1. ad 3.

8 Infidelitas eſt in intellectu ſubiectiuè , ſed eſt in voluntate imperatiuè, ideo actus eius eſt demeritorius.22. q. 10.2.c.

9 Inter infideles verum eſt matrimonium , quamuis non ita perfectum ſicut inter fideles. Suppl, q.59. 2.c.

10 Cum inter infideles verum matrimonium ſit, non propterea diſſoluitur eius vinculum,quod alter coniugum ad fidem conuertitur altero in infidelitate manente, ſolui tamen poteſt & quoad habitationem, & debiti ſolutionem , ſi nulla adſit correctionis ſpes. Suppl. qu. 59. 4.o.

11 Conuerſus ad fidem poteſt dimittere vxorem,nec ſecum cohabitare, ſi conuerti non vult , nec illi debitum reddere tenetur.Suppl. qu.59. 4.c.

12 Vir diſcedens ab infideli vxore, nolente cohabitare ſine creatoris contumelia,poteſt illam dimittere,& alteram ducere, ſi autem velit pacificè cohabitare,poteſt quidem illam dimittere , non autem aliam ducere.Suppl.q.59.5.c.

13 Coniugium ſi ratificatum fuerit, quantum ad vinculum ſpectat,nulla ex cauſa ſolui poteſt, alioquin poteſt dirimi infidelitate,non adulterio, verum quantum ad actum dirimi poteſt fornicatione cum corporali, tum ſpirituali,propter cætera verò vitia,nequaquam ; niſi ad tempus,caſtigandi ſui cauſa.Suppl.q.59.6.o.

1 * NIHIL præter Deum eſt infinitum actu,nec poteſt eſſe, etiam per potentiam Dei,nec ſecundum eſſentiam,nec ſecundum eſſe,nec ſecundum virtutem,ſeu potentiam,nec ſecundum magnitudinem, nec ſecundum multitudinem,1.q.7.2.3.4.o.item q.45.5.ad 5.item q.50.2. ad 4.item q.86.2.c.

2 Non inconueniens eſt aliquod creatum ſic eſſe infinitum,quòd non finiatur ab alio.1.q.10.5.ad 4.item q.50.2.ad 4.

3 Infinitum ſecundum eſſentiæ rationem,eſt ſolus Deus. 3.q. 10.3.ad 3.

4 Id quod eſt ſimpliciter & omnibus modis infinitum,non poteſt eſſe niſi vnum,ſed ſecundum aliquid poſſunt eſſe plura. 3.q. 3.ad 3.

5 Si eſſet infinitum numero vel continuitate,eſſet finitum ſecundum eſſe & eſſen

& eſſentiam,& eſſet menſurabile à ſcientia Dei.1.q.7.2.c.item q.14.
12.ad 3.item 3.q.10.3.ad 2.
6 Infinitum eſt in diuiſione magnitudinis,non autem in appoſitione.1.q.
7.3.ad 3.
7 Infinitum non eſt ſubſtantia,ſed accidit rebus:ideo ſicut multiplicatur ſecundum ſubiecta,ita & proprietas eius.3.q.10.3.ad 3.
8 Ratio infiniti priuatiuè conuenit quantitati,non autem negatiuè. 1. q.
7.1.ad 2.
9 Infinitum materiale conuenit quantitati, non autem infinitum formale.1.q.7.1.ad 2.item 3.ad 3.item ad 4.item q.25.2.ad 2.item 3.qu.
10.3.ad 1.
10 Infinitum repugnat cuilibet ſpeciei magnitudinis,non autem magnitudini in communi.1.q.3.ad 2.
11 Infinitum duplex.ſ.negatiuè dictum,& priuatiuè. 3.q.10.3.ad 1.
12 Infinitum duplex.ſ.ſecundum materiam,& ſecundum formam.1.q.7.1.
o.item q.25.2.ad 1.item q.86.2.ad 1.item 3.q. 10. 3.ad 1.
13 Infinitum duplex.ſ.ſimpliciter , & ſecundum quid. 1.q.7.2.c.
14 Infinitum ſecundum quid duplex. ſ.in potentia ad infinitas formas , vt materia,vel non limitatum per materiam,vt intelligentia.1.q.7.2.o.
15 Id quod eſt infinitum vno modo , poteſt eſſe finitum alio modo. 3.qu.
10.2.ad 2.
16 Virtus infinita non poteſt eſſe in magnitudine.1.q.25. 2.ad 3.item q.
105.2.ad 3.
17 Infinitum comprehenditur ab infinito, quia nihil eius eſt extra cognoſcentem,non autem attingendo fines eius. 1.q.14.3.ad 1.item ad 2.
item 12.ad 1.item ad 2.
18 Nullus intellectus cognoſcit infinitum inquantum huiuſmodi.ſ. numerando partem poſt partem.1.q.14.12.ad 1.item q.86.2. o.item 3. q.
10.3.ad 1.
19 Intellectus noſter dicitur intelligere infinita,inquantũ intelligit vniuerſale continens infinita in potentia.1.q.7.2.ad 2.item q.14.12.c.fin.
item q.86.2.ad 3.item 12.q.30.4.ad 2.item 3.q.10.3.ad 2.
20 Infinitum ſecundum materiam eſt ignotum, non autem infinitum ſecundum formam. 1.q.12.1.ad 2.item q.86.2.ad 1.item 3. qu.10. 3.
ad 1.
21 Infinitum materiale eſt imperfectum,ſed infinitum formale eſt ſummè perfectum.1.q.7.1.c.ad 1.item q.25.2.ad 1.
22 Infinito ſimpliciter quoad omnia,nihil poteſt eſſe maius , ſed infinito ſecundum aliquid determinatum,eſt aliquid maius extra illum ordinem,non autem in illo ordine.3.q.10.3.ad 3.
23 In entibus per accidens itur in infinitum,non autem in entibus per ſe.
1.q.46.2.ad 7.item 12.q.1.4.o.
1. INFIRMITAS in malis voluntariis ſubeſt poteſtati hominis , ideo non tollit,nec minuit rationem culpæ.12.q.21. 2.ad 3.
2 Infirmitas animæ,ex qua dicitur aliquod peccatum,eſt paſſio eius, non moderata à ratione.22.q.77.3.o.item q.85.3. ad 4.
3 Infirmitas alleuiat peccatum,inquantum diminuit voluntarium. 12.q.
47.2.c.item q.73.6.c.item q.77.6.7.o.item q.88.2.c.item q.105.2.
ad 1.item 22.q.14.3.c.item q.156.4.ad 3.item q.154.3.ad 1.
4 Peccatum ex infirmitate, imputatur homini ad peccatum mortale ; inquantum fuit in poteſtate eius,reprimere paſſionem.12.q.77.7.8.o.
1 INGENITVM ſumitur tripliciter.ſ.negatiuè extra genus , in genere

Dei,& in genere principij diuini.primum conuenit etiam creaturis non generatis,ſecundum Spiritui ſancto,tertium autem eſt notio patris tantum. 1.q.33.4.o.

2 Ingenitum per duplex N.eſt increatum,ſeu æternum,per ſimplex autem N. ingenitum eſt non generatum. 1.q.32.4.ad 3.

3 Ingenitum & innaſcibilitas nihil ponunt de intellectu eorum, ſed aliquid præſupponunt.1.q.33.4.ad 1.

4 Pater in diuinis potius dicitur ingenitus,quàm inſpiratus,triplici ratione, ſcilicet prima eſt, quia proceſſio Spiritus ſancti, ſecundum ordinem naturæ præſupponit generationem filij, ſecunda,quia per hoc quòd dicitur ingenitus, ſecundum quod eſt notio patris tollitur omnis modus conſequendi generationem.Hoc enim conuenit patri,inquantum eſt generationis principium, vt nullo modo generationem conſequatur,tertia,quia negatio ingeniti fundatur ſuper rationem principij.1.q.33.4.ad 5.

1 INGENIVM. Velocitas ingenij pertinet ad perfectionem hominis, quoad bene eſſe eius.12.q.4.5.c.item 1.o.

1 INGRATITVDO quælibet eſt peccatum. quia tollit debitum gratitudinis,quod eſt debitum honeſtatis.22.q.107. 1.o.

2 Ingratitudo pertinet ad primam & ſecundam ſpeciem ſuperbiæ. 22. q. 162.4 ad 3.

3 Ingratitudo eſt ſpeciale peccatum,ratione contemptus beneficij,ſed eſt circunſtantia reſpectu aliorum peccatorum.22.q.107.2.o.item 3.q. 88.4.o.

4 Ingratitudo eſt peccatum mortale,& aliquando veniale.22.q. 107.3.o.

5 Ingratitudo proueniens ex peccato mortali,habet perfectam rationem ingratitudinis,ſed proueniens ex veniali imperfectam.22.q.107.3.c. ad 1.

6 Obliuio beneficij ex natura,excuſat ab ingratitudine,non autem obliuio ex negligentia,nec impotentia recompenſandi beneficium, quia ad gratitudinem ſufficit bona voluntas,vbi deeſt facultas. 22. q.106.3. ad 5. item q,107. 1.ad 2.

7 Ingratitudo non eſt reſpectu adiuuantis peccare,quia non confert beneficium:ideo non debetur ei gratiarum actio.22.q.107.1.ad 1.

8 Ingratus dicitur dupliciter.ſ.per ſolam omiſſionem actus gratitudinis, & per actum contrarium gratitudini.22.q.107.2. 3.c.

9 Gradus ingratitudinis triplex,ſ.non retribuere,diſſimulare, & peſſimus ex negligẽtia obliuiſci:ſed reddere mala pro bonis,reducitur ad primum. Vituperare benefactum,ad ſecundum:ſed id reputare malefactum,ad tertium,22.q.107.2,3.c.

10 Ingratitudo contra Deum,contingit dupliciter.ſ.agendo contra beneficium eius,per quodcunque peccatum mortale,& agendo contra formam eius quadrupliciter. ſ.per odium proximi,per apoſtaſiam à fide,per contemptum confeſſionis,& per dolorem de pœnitẽtia præterita,ideo per ingratitudinem horum.ſ. ſpecialiter peccata dimiſſa redeunt.3.q.88.2. o.

11 Ingratus meretur priuari beneficio,tamen dans beneficium non debet ei ſubtrahere,ne fiat peior.22.q.107.4.o.item q,122.5.ad 4.

12 Ingratitudo non incurritur per peccatum veniale : nec peccata dimiſſa redeunt,quia peccatum veniale non eſt contra Deum,ſed præter eum. 3,q.88, 2.ad 2,

13 Peccata venialia redeunt per ingratitudinem,ſicut & peccata mortalia: quia remiſſio vtrorunque aſcribitur beneficio Dei contempti per recidiuum.3.q.88.2.ad 2.

14 Similiter eſt de peccato originali.3.q.88.2.ad 2.

15 Peccata dimiſſa redeunt per recidiuum, quantum ad effectum, quia ex peccatis dimiſſis relinquitur in peccatis ſequentibus deformitas quædam ingratitudinis,non autem redeunt quantum ad priorem maculam,vel reatum.3.q.88.1.o.item 2.3.c.

16 Per ſequens peccatum non redit tantus reatus, quantus erat omnium peccatorum præteritorum, ſed ſecundum quantitatem contemptus in ingrato.3.q.88.3.o.

17 Ingratitudo ſecundum quam peccata redire dicũtur, incurritur ex quolibet peccato, quia omne peccatum eſt contra Deum, ideo talis ingratitudo non eſt ſpeciale peccatum.22.q.107.2.ad 1.item 3.q.88.4.o.

1 INHVMANITAS eſt idem quod obduratio contra miſericordiam. 22.q.118.8.ad 3.fi.

2 Inhumanitas eſt filia auaritiæ,ſicut & obduratio contra miſericordiam. 22.q.118.8.2.c.

¶ Iniquitas propriè eſt in proximum,ſed peccatum eſt in ſeipſum, impropriè verò ſunt idem. 12.q.33. 1.ad 1. item q.110. 4.ad 4.

1 INIVSTITIA duplex.ſ. illegalis, oppoſita iuſtitiæ legali,alia ſecundum inæqualitatem ad alterum,prima eſt generalis intentione, & ſpecialis obiecto:ſecũda verò eſt ſpecialis vtroque modo.22.q.58. 5.ad 3. item q.59.1.o.item q.79.2.ad 1.

2 Iniuſtitia ſemper eſt ad alterum.22.q.59. 3.ad 3.

3 Faciens iniuſtum ex electione, eſt iniuſtus:non autem ſi præter intentionem,ſcilicet per ignorantiam,vel ex paſſione. 22.q.59. 2.o.item 4.ad 1.

4 Iniuſtitia eſt circa operationes exteriores.22.q.66.3. ad 3.

5 Exceſſus in pœnis, quoad illud quod exterius agitur,pertinet ad iniuſtitiam, ſed quoad auſteritatem animi, qua promptè hoc fit, pertinet ad crudelitatem.22.q.159.1.ad 1.

6 Nullus volens patitur iniuſtum formaliter, nec aliquis agit iniuſtum formaliter,niſi volens.22.q.59.3.o.item q.66.4.c.

7 Aliquis poteſt facere iniuſtum, nullo patiente iniuſtum formaliter, & econuerſo, ſed materialiter ſemper ſe comitantur.22.q.59.3. ad 2.

8 Facere iniuſtum formaliter, eſt peccatum mortale, niſi in minimis. 22.q.59.4.o.item q.69.1.c.item q.110.3.c.
Omne peccatum eſt iniuſtitia.12.q.113.1.ad 1.item 22.q.56.1.ad 1.

¶ Innaſcibilitas eſt notio patris,& proprietas eius,non autem eſt notio perſonalis.1.q.32.3.c.item q.33.4.o.

1 INNOCENTIA & tempus amiſſum,ſunt irrecuperabilia.3.q.89.3.c.

2 Innocentes mortui pro Chriſto in Bethleem, fuerunt martyres.22.q.124.1.ad 1.item 3.q.36.2.ad 3.

3 Vſus rationis miraculosè acceleratus eſt ſecundum aliquos in innocentibus.22.q.124.1.ad 1.

4 Homines in ſtatu innocentiæ fuiſſent inæquales ſexu,ætate,iuſtitia,ſcientia,robore,pulchritudine,complexione, & quantitate: tamen ſine defectu animæ & corporis.1.q.92.1.ad 2.item q.96.3.4.c.

5 Tunc fuiſſet emiſſio ſuperfluitatum, ſed ſine vlla indecentia. 1. q. 97. 3. ad 4.

6 Tunc homines vixiſſent in communi poſſeſſionum. 1. q. 98. 1. ad 3.

7 Tunc homo fuiſſet ſicut Angelus, per ſpirituale mentem. 1. q. 98. 2. ad 1.

8 Continentia & pœnitentia non fuiſſent tunc, ſaltem ſecundum actus quos nunc habent. 1. q. 95. 3. o. item q. 98. 2. ad 3.

9 Nec matrimonium tunc fuiſſet in remedium, nec vt ſacramentum, ſed fuiſſet in officium naturæ. 3. q. 61. 2. ad 3.

10 * Actus matrimonij tunc ſoluiſſet integritatem carnis, non autē mentis: nunc autem ſoluit vtroque modo ſecundum actum, non autem ſecundum habitum, ſicut in coitu vitioſo. 12. q. 34. 1. ad 1.

11 * Tunc fuiſſet partus ſine dolore. 22. q. 164. 2. c. ad 1.

12 Tunc ſacramenta non fuiſſent neceſſaria, quia non accepiſſent homines cognitionem ex ſenſibilibus. 3. q. 61. 2. o.

¶ Innouatio mundi fiet in fine mundi, non quidem ſecundum ſubſtantiam, ſed ſecundum qualitatem, nec fiet naturaliter, ſed ſupernaturaliter. 1. q. 66. 3. c.

1 INOBEDIENTIA duplex. ſ. generalis. i. quicunque receſſus à præcepto: & ſpecialis. i. contemptus eius. 22. q. 104. 2. ad 1. item q. 105. 1. ad 1. item 2. ad 3.

2 Omnis inobedientia formaliter. i. ex contemptu, eſt peccatum mortale. 22. q. 69. 1. c. item q. 105. 1. o.

3 Inobedientia non eſt peccatum in Spiritum ſanctum, niſi ſit ei annexa obſtinatio. 22. q. 105. 2. ad 2.

4 Inobedientia eſt tanto grauior, quanto præcipiens eſt maior, & quanto præceptum eſt magis intentum. 22. q. 105. 2. o.

1 INQVIRERE. * Sicut inquiſitio pertinet ad rationem, ita & iudicium pertinet ad intellectum. 22. q. 49. 5. ad 3. item q. 53. 4. c.

2 Inquirere de dictis vel factis aliorum, ad vtilitatem ſui, vel aliorum, eſt laudabile, ſi autem ad malum, vel inutiliter, eſt vitioſum. 22. q. 167. 2. c. ad 3.

3 Debitor certæ perſonæ tenetur inquirere eam, vt prælatus ſubditum, non autem debitor incertæ perſonæ. 22. q. 33. 2. 3. ad 4.

¶ Inſania duplex. ſ. excludens totaliter vſum rationis, alia priuans affectum humanū. Prima opponitur prudentiæ, ſecunda verò manſuetudini & clementiæ. 22. q. 150. 4. ad 3. item 157. 3. ad 3. item q. 175. 2. ad 2.

1 INSENSIBILITAS eſt vitium, quo prætermittuntur neceſſaria vitæ contra rationem, ideo eſt peccatum. 22. q. 142. 1. o.

2 Inſenſibilitas non multum contingit, ideo ipſa, & omnes ſpecies eius oppoſitæ diuerſis ſpeciebus temperantiæ, ſunt innominatæ: & contrariantur temperantiæ & intemperantiæ. 22. q. 150. 1. ad 1.

3 Vitium contrarium luxuriæ continetur ſub inſenſibilitate, ſed non tangitur in multis, eo quòd homines magis ſunt proni ad delectationes: & accidit hoc vitium in eo qui intantum deteſtatur mulierum vſum, quòd etiam vxori debitum non reddit. 22. q. 153. 3. ad 3.

¶ Inſidiæ non propriè ſunt fraudes, nec opponuntur iuſtitiæ, nec ordinatæ voluntati: ideo licet eis vti in bello iuſto, vt patet in libro ſtratagematum Francorum. 22. q. 40. 3. o. item q. 71. 3. ad 3.

¶ Inſipientia eſt idem quod ſtultitia, & contrariatur ſapientiæ. 22. q. 46. 1. ad 1.

¶ Inſtabilitas eſt mutabilis loci,vel propoſiti.22.q.35.4.ad 3.

1 Nihil temporis eſt,niſi inſtans eius.1.q.46.3.ad 3.

2 Inſtans in toto tempore, eſt idem ſubiecto, differens ratione. 1.q.10.4.ad 2,

3 * Inter quælibet duo inſtantia,qualitercunque ſignentur,ſemper eſt accipere tempus medium,1.q,53.3.c,item q.63.6. ad 4. item 3, q. 75.7.ad 1.

4 Puncta in linea poſſunt accipi intrinſeca & extrinſeca;inſtans verò, extrinſecum tantum,3,q.75.5.ad 1,

5 Primum inſtans in quo res habet eſſe datur: non autem vltimum. 1.q.53.3.c.item 12.q.113.7,ad 5,item 3.q.33.1.ad 3,item q,75.7.ad 1,

6 Omne agēs poteſt operari in primo inſtanti in quo eſt,niſi ſit imperfectum,vel impeditū,vel actio eius ſit ſucceſſiua.1.q.42,2.c, item q.46.2,ad 1.item q.63,5.c.item 12,q.113.3,ad 4, item 3,q.34.2.ad 1.

7 * In eodem inſtanti eſt illuminatio aëris, viſio coloris, & diſcretio rei viſæ:licet primum ſit cauſa ſecundi,& ſecundum tertij. 1.q.63.5.e.

8 * Operatio intellectus,& voluntatis, poteſt eſſe in inſtanti. 1.q.63.5.c. item 12.q,113,7,0,item 3.q.34.2,e.

9 Omnis mutatio,cuius ſubiectum nihil habet repugnans formæ introducendæ,eſt in inſtanti.12.q.113.7.e.ad 3.item 3.q.75.7.c.

10 Omnis mutatio inſtātanea,eſt terminus motus præcedentis.1.q.53.3.c.

11 Nullus motus localis,vel augmenti,poteſt eſſe in inſtanti.1.q,67.2.c. item 3.q.3..3.c.item q.57.3.ad 3.

12 Mutatio tripliciter eſt in inſtanti.ſc, primò ſi forma ſit indiuiſibilis,vt forma ſubſtantialis, Secundo ſi ſubiectum ſit in vltima diſpoſitione. Tertio ſi agens ſit infinitæ virtutis.22.q.113.7.e.item 3.q.75.7.c.

13 Inſtans nunquam intelligitur, niſi vt fluens:nec vt fluens à priori,niſi motus præcedat,nec vt fluens in poſterius, niſi motus ſequatur. 1.q.46.1.ad 7,

¶ Inſtructio fidei duplex,ſ.catechumenorum circa baptiſmum,& populi Chriſtiani circa miſſam.3,q,83.4,ad 4.

1 INSTRVMENTVM duplex. ſc, coniunctum & ſeparatum, quod non mouetur,niſi per coniunctum,3,q,62,5,e.

2 Inſtrumentum duplex.ſ.animatum, & inanimatum,in primo requiritur intentio ad effectum,non autem in ſecundo,3,q.64.8. ad 1.

3 Inſtrumentum animatum indiget habitu ad operandum, non autem inanimatum.12.q.68.3,ad 2.item 3.q.7:1.ad 3.

4 Quanto inſtrumentum eſt magis proportionatum fini,tanto melius eſt, non autem quanto maius eſt.22.q.188.7.ad 1.

5 Virtus dupliciter datur inſtrumento.ſ.inchoatiuè,quando inſtituitur:& completiuè,quando mouetur à principali agente.3.q,62.4.ad 3.item q.72,3.ad 2.

6 Quando opus perficitur pluribus inſtrumentis, virtus inſtrumentalis non eſt completè in vno inſtrumento, ſed incompletè in vtroque. 3,q,62,4:ad 4.item q.82.1.ad 1.

7 Virtus inſtrumentalis eſt incompleta,& intentionalis.3.q.62,4.0, item q.63.5,ad 1.

8 Virtus inſtrumenti,per ſe loquendo,non eſt propriè in genere, ſed reducitur ad genus & ſpeciem virtutis perfectæ. 3.q.62.4.ad 2. item q,63.2.e.

9 Virtus inſtrumenti non eſt in ſubiecto, ſecundum conditionem eius, ſicut

ſicut formæ perfectæ:ſed ſecundum conditionem agentis principalis. 3.q.63.5.ad 1.item ad 2.

10 Virtus ſpiritualis non poteſt eſſe in corpore, ſecundum eſſe completum,ſed intentionaliter & inſtrumentaliter.3.q.62.4.ad 1.

1 INTELLECTVALIS ſubſtantia non poteſt vniri formaliter corpori, niſi corpori humano.1.q.51.1.c.

2 Neceſſe eſt eſſe aliquas ſubſtantias intellectuales.1.q.50.1.c.

3 Omnis ſubſtantia intellectualis eſt incorporea.1.q.50.1.c.

4 Nullum intellectuale eſt materiale.1.q.50.2.c.

5 Subſtantiæ intellectuales ſunt incorruptibiles.1.q.35.6.c,fi.

6 Omnis ſubſtantia intellectualis eſt volens. 1.q.19. 1.o. item q.59.1.c. ad 1.

7 Creatura intellectualis eſt perfectior vniuerſo intenſiuè:non autem extenſiuè,ſed econuerſo.1.q.93.2.ad 3.

1 INTELLECTVS dicitur,quaſi intus legens,intellectus enim nomen ſumitur ab intima penetratione veritatis : vnde actu intelligere aliquid eſt actu cogitare,ſecundum Auguſtinum. 12.q.108.1.ad 3.item 22.q.8.1.c.item q.49.5.ad 3.

2 * Intellectus eſt potẽtia,realiter diſtincta ab eſſentia animæ.1.q.79.1.o.

3 * Intellectus eſt potentia paſſiua.1.q.79.2.o.

4 *Intellectus paſſiuus,ſecundũ aliquos,eſt appetitus ſenſitiuus:ſed ſecundum alios,eſt potentia cogitatiua.1.q.79.2.ad 2.item 12.q.51.3.c.

5 Intellectus dicitur dupliciter,ſcilicet anima intellectiua,ſed denominatiuè,quaſi à principaliori ſua virtute:& potentia intellectiua. 1.q.79. 1.ad 1.

6 Intellectus duplex.ſ.intellectus poſſibilis,& intellectus paſſiuus. 12. q. 51.3.o.item q.71.4.c.

7 Intellectus quadruplex.ſ.agens,poſſibilis,in habitu, & in actu ſiue adeptus.1.q.59.10.c.

8 Intellectus eſt in potentia ad formas vniuerſales , materia verò eſt in potentia ad formas indiuiduales,ideo differunt realiter. 1.q.75.5.ad 1.item ad 2.

9 Intellectus hominis multiplicatur ſecundum multitudinem corporum, contra Auerroëm commentatorem. 1.q.76.2.o.item q.79.5.o. item q.117.1.c.item q.118.2.ad 2.item 12.q.50.4.c.

10 * Ens in communi,eſt obiectum intellectus. 1.q.55.1.c.item q.79.7.c. item q.82.4.ad 1.item q.87.3.ad 1.item q.105.4.c. item 12. q. 9.1. c.item q.10.1.ad 3.

11 Ratio & cauſa veritatis alicuius obiecti,primò apprehenditur à potentia intellectiua.12.q.1.1.c.

12 Ens eſt primum cadens in intellectu.1.q.5.2.c.item q.11.2. ad 4.item 12.q.55.4.ad 1.item q.94.2.c.

13 Primò intelligitur ens , ſecundò non ens,tertiò diuiſio , quartò vnum, quintò multitudo.1.q.11.2.ad 4.

14 Intellectus noſter intelligit ſe,& actum ſuum,& ſpeciem intelligibilem reflexiuè:non autem primò.1.q.14.2.ad 3.item q.76.2.ad 4. item q. 85.2.c.item q.87.1.3.o.

15 Intellectus noſter cognoſcit ſe,non per eſſentiã ſuã,ſed per actum ſuum dupliciter.ſ.vel particulariter. i.dum quis percipit ſe habere animam intellectiuã,dum percipit ſe intelligere,vel vniuerſali.i.conſiderando naturã intellectus ex actu eius. Ad primum modum ſufficit eius præ-

ſentia, non autem ad ſecundum, ſed requiritur diligens & ſubtilis inquiſitio. 1.q.87.1.o.item q.88.2.ad 3.item q.89.2.c.item q.94.2.c.

16 Intellectum duplex. ſ. primum. 1. ſpecies intelligibilis, quæ eſt perfectio intellectus: & ſecundum. i. res cuius eſt ſpecies, ſicut eſt duplex viſum. 1.q.14.5.ad 2.item ad 3.

17 Id quod primo intelligitur, eſt res cuius ſimilitudo eſt ſpecies in intellectu: quæ non intelligitur primò, ſed reflexiuè. 1.q.85.2.o.

18 Intellectus noſter in hac vita non cognoſcit ſubſtantias ſeparatas à materia, quantum ad quid ſunt: quia ſunt ordine naturæ ſupra nos. 1.q.64.1, ad 1.item q.89.2.ad 3.

19 Intellectus noſter intelligit ſimplicia, & enunciat per modum cuiuſdam compoſitionis: ſed Deus econuerſo, 1.q.50,2.c.item 22.q.1.2.c.

20 Res materiales ſunt in intellectu noſtro ſimpliciores, quàm in ſeipſis. 1,q.50.3.c.

21 Singularitas repugnat intellectioni ratione materiæ, non autem ſecundum ſe: ideo indiuiduum immateriale eſt intelligibile in actu. 1.q.56.1.ad 2.item q.76.2, ad 3.item q.79.6.ad 2.item q.86, 1.c.ad 3.

22 * Intellectus noſter non cognoſcit ſingularia. 1.q.14.11.1 ad 1.

23 Intellectus noſter non intelligit indiuiduum materiale primò, ſed reflexiuè. 1.q.14.11.ad 1.item q.50.2, c.fi.item q.56, 1.ad 2, item q.57.2. ad 1.item q.86.1.o, item 3.4.c.item q.89.4.c.ad 1.itē 22.q.47.3, ad 1.

24 Intellectus qui eſt ſemper in actu, non intelligit priuationem, ſ. primò: ſed per habitum. 1.q.14, 10.ad 1.

25 Nullus intellectus poteſt intelligere plura vt plura, ſed vt vniuntur. 1. q.12.10.o.item q.14.7.c.ad 1.item q, 22.3.ad 3.item q.58, 2.o. item q.85.4.o, item 5.ad 1.item 12.q.12.3. ad 3. item q, 54.1. ad 3. item q.113.7, ad 2.item 22.q.8.1.ad 3.

26 Intellectus noſter poteſt intelligere infinita in potentia, & ſucceſſiuè: non autem infinita in actu, nec in habitu diſtinctè. 1.q.86.2.o.item q. 87.3.ad 2.

27 Subiectum & prædicatum, vt partes vnius propoſitionis ſimul vna intellectione intelliguntur: non autem abſolutè. 1.q.58.2.c.item 12. q, 113.7.ad 2.

28 Eodem actu intelligitur concluſio, & principium, vt eſt ratio concluſionis, non autem abſolutè. 12.q, 8, 3.c.item q.12, 4.c.

29 Eodem actu ſimul intelligitur res, cum ſua perfectione. 1. q. 87. 3.c, ad 2.

30 Eadem intellectione intelligitur obiectum, & intellectio eius, vt ratio, non autem vt obiectum. 1, q.28.4, ad 2.item q.87.3.ad 2.

31 Actio intellectus eſt vita: i. operatio viuentis, non autem eſſe eius. 1.q. 54.1.ad 2.

32 Intelligere comparatur ad intellectum, ſicut eſſe ad eſſentiam. 1.q.54. 1.3.c.

33 Intelligere eſt ſimplex intuitus intellectus in præſens. 12.q.108.1.ad 3.

34 * Intelligere noſtrum eſt quoddam pati. 1.q, 79.2.c.

35 Actio intellectus cuiuſcunque creati dependet à Deo, quoad duo: primò inquantum habet ab eo perfectionem, qua agit, id eſt, lumen: ſecundò inquantum mouetur ab eo, 12.q.109.1.c.

36 Intellectus mouet ſe. 12.q.9.3.c.

37 Quicunque intelligit, ex hoc procedit aliquid ab eo. ſ. verbum cordis. 1.q.27.1.c.

* Operatio intellectus duplex. ſ. ſimplex apprehenſio, & compoſitio, & diui

diuiſio.1. q.85.2.ad 3.item 22. q.83.1.a.3.

39 Compoſitio intellectus duplex. ſ. vniuerſalis cum particulari: & accidentis eum ſubiecto, & ſemper eſt eorundem, ſicut compoſitio realis eſt diuerſorum.1. q.85.5.ad 3.

40 Solus intellectus hominis intelligit cum diſcurſu, & componendo, & diuidendo, neceſſario.1.q.58.4.5.o. item q.85. 5.o.

41 Operatio intellectus quintuplex.ſ.intelligentia. i. ſimplex intuitus, intentio.i.ordinatio ad aliud, exeogitatio, ſapere, & diſpoſitio verbi. 1. q.79. 10.ad 3

42 Actus intellectus duplex.ſ.actus rectus, & actus reflexus.1. q.28. 4.ad 2. item q.87.3.ad 3.ad 2.

43 Intellectus habet duos actus.ſ.percipere, & iudicare.22. q.45.2.ad 3.

44 Perfectum iudicium intellectus in nobis non poteſt haberi, niſi per reſolutionem ad ſenſibilia, quæ ſunt prima principia noſtræ cognitionis. 22. q.173. 3. 3.c.

45 * Operatio dicitur intellectualis dupliciter *, vno modo quaſi in ipſo intellectu conſiſtens: vt contemplatio, & talis operatio non determinat ſibi locum. Alio modo, quia eſt ab aliquo intellectu regulata & imperata: & ſic interdum determinat ſibi loca.1. q.112. 1.ad 1.

46 Tempus miſcetur ſecundæ operationi intellectus noſtri dupliciter.ſ. ex parte ſua accipiendo ſcientiam à continuo & tempore. i. à ſenſu & imaginatione: & ex parte intellectorum quæ ſunt in tempore, ſed intellectioni Dei, primo modo tantum.12.q.113. 7.ad 5.

47 Intellectus eſt ſupra tempus corporalium, non autem ſpiritualium. 1. q. 85. 4.ad 1.

48 Principium operationis intellectus duplex. ſ. intellectus, & ſpecies intelligibilis, & vtrunque poteſt eſſe immediatè à Deo.1.q.105.3.c.

49 In omni operatione, qua intellectus noſter abſtrahit à phantaſmatibus, neceſſe eſt quòd abſtrahatur à ſenſibus.22. q.175. 4. c.

50 Vnus intellectus poteſt melius alio rem aliquam intelligere dupliciter, ſcilicet ratione fortioris intellectus, & ratione meliorum ſenſuum, non autem ex parte obiecti.1.q.12.6.o. item q.85. 7.o.

51 Intellectus intelligit aliquando rem aliter, quàm ſit. 1. q.85. 1.ad 1.

52 Intelligere rem aliter quàm ſit, contingit dupliciter.ſ.ex parte obiecti, & ex parte intellectus, primum eſt falſum, non autem ſecundum, vel verum eſt quòd intellectus qui intelligit rem aliter quàm ſit, eſt falſus, ſi ly, aliter, referatur ad rem intellectam, tunc enim intellectus eſt falſus, quando intelligit rem eſſe aliter quàm ſit, non eſt autem verum, ſi ly, aliter, accipiatur ex parte intelligetis. Eſt enim abſque falſitate vt alius ſit modus in intelligendo, quàm modus rei in eſſendo, quia intellectum eſt in intelligente immaterialiter per modum intellectus, non autem materialiter per modum rei materialis. 1. q.12. 6. ad 1. item ad 2.item q.13.12.ad 3.item q.85. 1.ad 1.

53 Non poſſe intelligi ſine alio, contingit dupliciter.ſ.vel alio non intellecto, vel non exiſtente.1.q.16.3.ad 3. item q.85. 1.ad 1.

54 Intelligibile eſt in intellectu tripliciter.ſ.actu, habitu, & vt relatum ad alium.1. q.107. 1.c.

55 * Nihil poteſt intelligi, niſi ſecundum quod eſt ens actu.1. q.12. 1.c.

56 Solus intellectus cognoſcit quidditates rerum.1. q.57.1.ad 2. item 12. q.31. 5.c. item 22. q.8. 1.c.

57 Res intellecta eſt in intellectu per ſpeciem eius, non autem ſecundùm propriam naturam.1. q.2. 2.ad 4. item q.14. 5.ad 4. item q.57. 1.ad 2.item

2.item q.76.2.ad 4.item q.85.2.ad 1.
58 Vnumquodque eſt intelligibile in actu, ſecundum quod eius ſimilitudo eſt in intellectu.1.q.58.2.c.
59 Intellectum eſt perfectio intellectus,per ſpeciem intelligibilem in intellectu. 1.q. 57.1.ad 1.
60 * Intellectus in actu,& intellectum ſunt idem.1.q.14.2.c.item q.55.1. ad 2.item q.85.2.ad 1.item q.87.1.ad 3.
61 Per formam lapidis inquantũ huiuſmodi, non perficitur intellectus:ſed inquantũ in ea participatur ſimilitudo alicuius,quod eſt ſupra intellectum humanũ.ſ.lumẽ intellectuale,vel aliquid huiuſmodi.12.q.3.6.c.
62 Ad hoc quòd aliquid ſit intellectum in actu, requiritur abſtractio a materia,& à conditionibus materiæ.1.q.50.2.c. item q.55.1.ad 2. item q.79.3.c.item q.87.1.ad 3.
63 Species intelligibilis intellectus noſtri, eſt ſimilitudo rei,quoad naturam ſpeciei tantum:ideo per eam cognoſci poſſunt infinita, ſed indiſtinctè.1.q.14.3.ad 1.item 12.c.ſi.item q.76.2.ad 4. item q.85.1.ad 3.item q.86.1.c.
64 Species ſenſibilis in ſenſu, eſt ſimilitudo vnius tantum indiuidui, ideo per eam tantum vnum indiuiduum cognoſci poteſt.1.q.14.12.c.ſi.
65 Intelligere conſequitur ſpeciem intelligibilem,ſicut eſſe formam. 1.q. 14.4.c.
66 Intellectus noſter non poteſt intelligere, niſi per aliquam ſpeciem informetur.1.q.14.2.ad 3.
67 Species intelligibilis comparatur ad intellectum, ſicut actus ad potentiam,& vt forma eius.1.q.55.1.c.
68 Ex intellectu & ſpecie intelligibili,ſit vnum ſubiecto:non autem eſſentialiter.1.q.14.2.c.item q.55.1.ad 2.item q.85.2.ad 2.
69 In vno intellectu, à diuerſis phantaſmatibus eiuſdem ſpeciei non abſtrahitur,niſi vna ſpecies intelligibilis.1.q.76.2.c.ſi.
70 Species intelligibilis eſt à phantaſmate, ſecundum ſuum eſſe materiale:ſed ab intellectu agente, ſecundum eſſe formale. i. vt eſt intelligibilis in actu.1.q.84.6.c.item q.85.1.ad 3.
71 Intelligere vniuerſalia,eſt intelligere naturam generis vel ſpeciei, ſine indiuiduis: per ſpeciem intelligibilem abſtractam à materia, per intellectum agentem.1.q.44.3.ad 3.item q.85.1.ad 1.
72 Intellectus noſter intelligit ſe,ſicut & alia. i.per ſpecies aliorum. 1.q. 14.2.ad 3.item q.87.1.c.item q.88.2.ad 3.item q.89.2.c.
73 Intellectus poſſibilis conſeruat ſpecies,contra Auicennam. 1.q.79.6.c. item q.84.c.item 12.q.67.2.c.
74 Plures ſpecies poſſunt ſimul eſſe in intellectu. 1.q.12.10.c. item q.58. 2.ad 2.item q.85.4.c.ad 2.
75 In intellectu reſultant diuerſæ ſpecies, ſecundum diuerſam diſpoſitionem phantaſmatum: ſicut ex diuerſa ordinatione earũdem literarum reſultant diuerſi intellectus.22.q.173.2.c.
76 Species eſt in intellectu & in ſenſu tripliciter.ſc.in potentia tantum,in actu,ſecundum complexionem vltimam,& medio modo.ſc.in habitu. 1.q.79.6.ad 3.
77 Species primò eſt in ſenſu,ſecundò in imaginatione:tertiò in intellectu poſſibili, per lumẽ intellectus agẽtis.1.q.55.2.ad 2.item 22.q.173.2.c.
78 Species ſunt in imaginatione, ſecundum quod imprimuntur à ſenſu, vel ſecundum quod tranſmutantur ex mutatione corporis,vel ſecundum quod ex imperio intellectus ordinantur phantaſmata ad ali-

quid ſignificandum. 22. q. 173. 2. c.

79 * Senſus & intellectus differunt realiter, per vniuerſale & particulare, & ſimiliter appetitus ſenſitiuus & intellectiuus. i. voluntas. 1. q. 50. 1. c. item q. 80. 2. ad 2. item q. 84. 6. c. item q. 115. 4. c.

80 Intellectus iudicans de agendis & appetendis, dicitur ſenſus, quia relatus eſt ad particulare. 1. q. 54. 4. ad 1. item 22. q. 16. 2. c. item q. 48. c. item q. 49. 2. ad 3.

81 Intellectus eſt ſimilis ſenſui in hoc quòd requirit proportionem obiecti, diſſimilis autem, quia non corrumpitur ab obiecto excedente, ſicut ſenſus. 1. q. 88. 1. ad 3.

82 Intellectus indiget ſenſu, ſicut extremo ad quod fit reſolutio, non autem quia actus intellectus fiat per organum. 1. q. 50. 1. c. item q. 115. 4. c.

83 Licèt operatio intellectus oriatur à ſenſu, tamen in re appreheñſa per ſenſum intellectus multa cognoſcit, quæ ſenſus percipere non poteſt. & ſimiliter æſtimatiua. 1. q. 78. 4. ad 4.

84 * Intellectus abſtrahit ab omni differentia temporis, ſicut & ab aliis conditionibus materialibus, quas ſenſus concernit. 1. q. 107. 4. c.

85 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuæ obiectum eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideò eſt cognoſcitiua particularium tantum. Ratio autem eſt cognoſcitiua ipſius vniuerſalis. 1. q. 85. 1. c. item 3. ad 4. item 12. q. 5. 1. ad 1. princ. item 22. q. 58. 5. ad 2.

86 Potentiæ ſenſitiuæ interiores præparant intellectui poſſibili proprium obiectum: ideò ex bona diſpoſitione earum, ad quam etiam cooperatur bona diſpoſitio corporis, redditur homo habilis ad intelligendum. 12. q. 50. 4. ad 3.

87 Iudicium intellectus impeditur per ligamentum ſenſus. 1. q. 84. 8. c. item q. 94. 4. ad 4. item q. 101. 2. c. item 12. q. 33. 3. ad 3. item q. 48. 3. c. item q. 53. 1. ad 3. item 22. q. 154. 5. c. item q. 172. 1. c.

88 Senſibilia ſunt cauſa ſecundaria cognitionis intellectiuæ. ſed cauſa principalis eſt intellectus agens. 1. q. 50. 3. ad 3. item q. 84. 6. c. ad 3.

89 Senſus cognoſcit tantum particularia corporalia, ſed intellectus cognoſcit etiam vniuerſalia & incorruptibilia. 1. q. 85. 1. c.

90 Senſus apprehendit rem, quoad exteriora eius accidentia tantum, ſed intellectus ingreditur ad interiora, id eſt, ad eſſentiam. 1. q. 108. 1. ad 3.

91 Nulla forma ſubſtantialis eſt ſenſibilis per ſe, ſed ſolò intellectu comprehenſibilis. 1. q. 57. 1. ad 2. item q. 67. 3. c. item q. 75. 6. c. fi.

92 Voluntas & intellectus ſunt potentiæ naturales, & conſequuntur naturam animæ de neceſſitate. 12. q. 110. 4. ad 4. item 3. q. 18. 1. c. ad 3. item ad 4.

93 Intellectus & voluntas ſunt in eadem eſſentia animæ, ſubiectiuè. 1. q. 87. 4. ad 1. item 12. q. 33. 3. ad 2.

94 * In omni creatura differunt realiter, intellectus, voluntas, & eſſentia. 1. q. 59. 2. c.

95 Voluntas non poteſt eſſe in carentibus intellectu. 12. q. 1. 2. ad 3. item q. 6. 2. ad 1.

96 Obiectum intellectus, ſcilicet ratio boni, eſt ſimplicius, abſolutius, altius, & nobilius, obiecto voluntatis, ſcilicet bono. 1. q. 82. 3. c. ad 1. item 4. ad 1.

97 Nobilitas operationis intellectus attenditur ſecundum menſuram intellectus, voluntatis autem, ſecundum obiectum 22. q. 23. 6. ad 1.

98 Intellectus inter omnes potentias eſt altior, & voluntati propinquior. 22. q. 83. 3. ad 1.

2.item q.76.2.ad 4.item q.85.2.ad 1.
58 Vnumquodque eſt intelligibile in actu, ſecundum quod eius ſimilitudo eſt in intellectu.1.q.58.2.c.
59 Intellectum eſt perfectio intellectus,per ſpeciem intelligibilem in intellectu.1.q.57.1.ad 1.
60 * Intellectus in actu,& intellectum ſunt idem.1.q.14.2.c.item q.55.1.ad 2.item q.85.2,ad 1.item q.87.1.ad 3.
61 Per formam lapidis inquantũ huiuſmodi, non perficitur intellectus:ſed inquantũ in ea participatur ſimilitudo alicuius,quod eſt ſupra intellectum humanũ.ſ.lumẽ intellectuale,vel aliquid huiuſmodi.12.q.3.6.c.
62 Ad hoc quòd aliquid ſit intellectum in actu, requiritur abſtractio à materia,& à conditionibus materiæ.1.q.50.2.c. item q.55.1.ad 2. item q.79.3.c.item q.87.1.ad 3.
63 Species intelligibilis intellectus noſtri , eſt ſimilitudo rei,quoad naturam ſpeciei tantum:ideo per eam cognoſci poſſunt infinita , ſed indiſtinctè.1.q.14.3.ad 1.item 12.c.fi.item q.76.2.ad 4. item q.85.1.ad 3.item q.86.1.c.
64 Species ſenſibilis in ſenſu , eſt ſimilitudo vnius tantum indiuidui , ideo per eam tantum vnum indiuiduum cognoſci poteſt.1.q.14.12.c.fi.
65 Intelligere conſequitur ſpeciem intelligibilem,ſicut eſſe formam. 1.q.14.4.c.
66 Intellectus noſter non poteſt intelligere, niſi per aliquam ſpeciem informetur.1.q.14.2.ad 3.
67 Species intelligibilis comparatur ad intellectum, ſicut actus ad potentiam,& vt forma eius.1.q.55.1.c.
68 Ex intellectu & ſpecie intelligibili,fit vnum ſubiecto:non autem eſſentialiter.1.q.14.2.c.item q.55.1.ad 2.item q.85.2.ad 2.
69 In vno intellectu , à diuerſis phantaſmatibus eiuſdem ſpeciei non abſtrahitur,niſi vna ſpecies intelligibilis.1.q.76.2.c.fi.
70 Species intelligibilis eſt à phantaſmate, ſecundum ſuum eſſe materiale:ſed ab intellectu agente, ſecundum eſſe formale. i. vt eſt intelligibilis in actu.1.q.84.6.c.item q.85.1.ad 3.
71 Intelligere vniuerſalia,eſt intelligere naturam generis vel ſpeciei, ſine indiuiduis : per ſpeciem intelligibilem abſtractam à materia, per intellectum agentem.1.q.44.3.ad 3.item q.85.1.ad 1.
72 Intellectus noſter intelligit ſe,ſicut & alia. i.per ſpecies aliorum. 1.q.14.2.ad 3.item q.87.1.c.item q.88.2.ad 3.item q.89.2.c.
73 Intellectus poſſibilis conſeruat ſpecies,contra Auicennam. 1.q.79.6.c.item q.84.c.item 12.q.67.2.c.
74 Plures ſpecies poſſunt ſimul eſſe in intellectu. 1.q.12.10.c. item q.58.2.ad 2.item q.85.4.c.ad 2.
75 In intellectu reſultant diuerſæ ſpecies , ſecundum diuerſam diſpoſitionem phantaſmatum : ſicut ex diuerſa ordinatione earũdem literarum reſultant diuerſi intellectus.22.q.173.2.c.
76 Species eſt in intellectu & in ſenſu tripliciter.ſc.in potentia tantum,in actu,ſecundum complexionem vltimam,& medio modo.ſc.in habitu.1.q.79.6.ad 3.
77 Species primò eſt in ſenſu,ſecundò in imaginatione:tertiò in intellectu poſſibili, per lumẽ intellectus agẽtis.1.q.55.2.ad 2.item 22.q.173.2.c.
78 Species ſunt in imaginatione , ſecundum quod imprimuntur à ſenſu, vel ſecundum quod tranſmutantur ex mutatione corporis,vel ſecundum quod ex imperio intellectus ordinantur phantaſmata ad aliquid

quid ſignificandum. 22. q. 173. 2. c.

79 * Senſus & intellectus differunt realiter, per vniuerſale & particulare, & ſimiliter appetitus ſenſitiuus & intellectiuus. i. voluntas. 1. q. 50. 1. c. item q. 80. 2. ad 2. item q. 84. 6. c. item q. 115. 4. c.

80 Intellectus iudicans de agendis & appetendis, dicitur ſenſus, quia relatus eſt ad particulare. 1. q. 54. 4. ad 1. item 22. q. 16. 2. c. item q. 48. c. item q. 49. 2. ad 3.

81 Intellectus eſt ſimilis ſenſui in hoc quòd requirit proportionem obiecti, diſſimilis autem, quia non corrumpitur ab obiecto excedente, ſicut ſenſus. 1. q. 88. 1. ad 3.

82 Intellectus indiget ſenſu, ſicut extremo ad quod fit reſolutio, non autem quia actus intellectus fiat per organum. 1. q. 50. 1. c. item q. 115. 4. c.

83 Licèt operatio intellectus oriatur à ſenſu, tamen in re appreheſa per ſenſum intellectus multa cognoſcit, quæ ſenſus percipere non poteſt. & ſimiliter æſtimatiua. 1. q. 78. 4. ad 4.

84 * Intellectus abſtrahit ab omni differentia temporis, ſicut & ab aliis conditionibus materialibus, quas ſenſus concernit. 1. q. 107. 4. c.

85 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuæ obiectum eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideò eſt cognoſcitiua particularium tantum. Ratio autem eſt cognoſcitiua ipſius vniuerſalis. 1. q. 85. 1. c. item 3. ad 4. item 12. q. 5. 1. ad 1. princ. item 22. q. 58. 5. ad 2.

86 Potentiæ ſenſitiuæ interiores præparant intellectui poſſibili proprium obiectum: ideò ex bona diſpoſitione earum, ad quam etiam cooperatur bona diſpoſitio corporis, redditur homo habilis ad intelligendum. 12. q. 50. 4. ad 3.

87 Iudicium intellectus impeditur per ligamentum ſenſus. 1. q. 84. 8. c. item q. 94. 4. ad 4. item q. 101. 2. c. item 12. q. 33. 3. ad 3. item q. 48. 3. c. item q. 53. 1. ad 3. item 22. q. 154. 5. c. item q. 172. 1. c.

88 Senſibilia ſunt cauſa ſecundaria cognitionis intellectiuæ, ſed cauſa principalis eſt intellectus agens. 1. q. 50. 3. ad 3. item q. 84. 6. c. ad 3.

89 Senſus cognoſcit tantum particularia corporalia, ſed intellectus cognoſcit etiam vniuerſalia & incorruptibilia. 1. q. 85. 1. c.

90 Senſus apprehendit rem, quoad exteriora eius accidentia tantum, ſed intellectus ingreditur ad interiora, id eſt, ad eſſentiam. 1. q. 108. 1. ad 3.

91 Nulla forma ſubſtantialis eſt ſenſibilis per ſe, ſed ſolo intellectu comprehenſibilis. 1. q. 57. 1. ad 2. item q. 67. 3. c. item q. 75. 6. c. fi.

92 Voluntas & intellectus ſunt potentiæ naturales, & conſequuntur naturam animæ de neceſſitate. 12. q. 110. 4. ad 4. item 3. q. 18. 1. c. ad 3. item ad 4.

93 Intellectus & voluntas ſunt in eadem eſſentia animæ, ſubiectiuè. 1. q. 87. 4. ad 1. item 12. q. 33. 3. ad 2.

94 * In omni creatura differunt realiter, intellectus, voluntas, & eſſentia. 1. q. 59. 2. c.

95 Voluntas non poteſt eſſe in carentibus intellectu. 12. q. 1. 2. ad 3. item q. 6. 2. ad 1.

96 Obiectum intellectus, ſcilicet ratio boni, eſt ſimplicius, abſolutius, altius, & nobilius, obiecto voluntatis, ſcilicet bono. 1. q. 82. 3. c. ad 1. item 4. ad 1.

97 Nobilitas operationis intellectus attenditur ſecundum menſuram intellectus, voluntatis autem, ſecundum obiectum 22. q. 23. 6. ad 1.

98 Intellectus inter omnes potentias eſt altior, & voluntati propinquior. 22. q. 83. 3. ad 2.

99 Intellectus eſt ſuperior voluntate, quoad rationem ordinis, ſed quoad imperium, eſt econuerſo. 12. q. 13. 1.c.
100 Voluntas reſpectu eorum quæ ſunt ſupra animam, eſt nobilior intellectu, ſed reſpectu inferiorum, eſt econuerſo. 1. q. 82. 3.c. ad 3. item q. 108.6. ad 3. item 12. q. 66.6. ad 1. item 22. q. 23.6. ad 1.
101 Idem ſecundùm rem eſt obiectum intellectus, inquantum eſt verum, & voluntatis, inquantum eſt bonum. 1. q. 59.2. ad 2. item q. 79. 11. ad 2. item q. 80.1. ad 2. item q. 87. 4. ad 2.
102 Anima non poteſt eſſe ſine intellectu & voluntate. 12. q. 110. 4. ad 4.
103 Intellectus tendit ad res, vt ſunt in eo, ſed voluntas, vt ſunt in ſeipſis. 1. q. 19.3. ad 6. item 6. ad 2: item q 82.3.c. item 12. q. 66.6. ad 1. item q. 86.1. ad 2. item 22. q. 23. 6. ad 1.
104 Omne amatum eſt in voluntate ſicut terminus motus eſt in principio motiuo: nón autem eſt in ea ſecundùm ſimilitudinem ſuæ ſpeciei, ſicut eſt in intellectu. 1. q. 27.4.c.
105 Obiectum intellectus eſt primum in genere cauſæ formalis, ſed obiectum voluntatis eſt primum in genere cauſæ finalis. 12. q. 9. 1.c.
106 * Intellectus eſt ſimpliciter prior voluntate, ſicut motiuum mobili: & actiuum paſſiuo. 1. q. 82.3. ad 2. item 12. q. 13. 1.c.
107 * Intellectus prior eſt voluntate, in via receptionis, ſed econuerſo in mouendo & agendo. 12. q. 83.3. ad 3.
108 Intellectus regit voluntatem, non inclinando: ſed oſtendendo, & ordinando. 12. q. 17. 5.o.
109 Intellectus non mouet corpus niſi per appetitum, cuius motio præſupponit operationem intellectus. 1. q. 76.1.c. co. 2.
110 Intellectus mouet voluntatem per modum finis, ſed voluntas mouet imperando intellectui, & cæteris potentiis animæ. 1. q. 82. 4.o. item q. 107.1.c. item 12. q. 9.1.o. item 2. ad 3. item 3.c. item q. 11. 1. ad 2. item q. 12. 1.c. item q. 16.1.c. item q. 17.1.o. item q. 18.7.c. item q. 19.3. ad 3. item q. 56.3.c. item q. 58.1.c. ad 3. item q. 74.5. ad 2. item 22. q. 58.8. ad 1. item q. 82.1. ad 1. item q. 180.1.c. ad 3. item 3. q. 85. 4. ad 4.
111 Sicut intellectus ex neceſſitate inhæret primis principiis, ita & voluntas fini. 1. q. 82. 1. 2.c.
112 Finem prius apprehendit intellectus quàm voluntas, tamen motus ad finem incipit in volũtate. 12. q. 3.4. ad 3. item ad 4. item 22. q. 4.7.c.
113 Intellectus eſt primum motiuum omnium potentiarum animæ, quoad determinationem actus: voluntas verò quoad exercitium actus. 12. q. 17.1.c.
114 * Ab intellectu procedit aliquid dupliciter. ſ. aliquid per modum operati, & aliquid per modum operationis, à voluntate autem ſecundo modo tantùm. 1. q. 27. 4.c.
115 Intellectus neceſſariò intelligit aliquid, non ex imperio voluntatis. 1. q. 182. 4. ad 3.
116 Intellectus intelligit actum voluntatis. 1. q. 87.4.o. item 12. q. 17. 1.c.
117 Actus intellectus & voluntatis ſupra ſe inuicem reflectuntur. 12. q. 17. 1.c. item 3. ad 3. item 22. q. 109. 2. ad 1.
118 Neceſſe eſt eſſe intellectum agentem. 1. q. 54.4.o. item q. 79. 3.o.
119 Si intellectus agens non eſſet aliquid animæ, ſed eſſet quædã ſubſtantia ſeparata, vnus eſſet intellectus agens omnium hominum, & hoc intelligunt qui ponunt vnitatem intellectus agentis. 1. q. 79. 5.c.
120 * Si intellectus agens ſit aliquid animæ, vt quædã virtus ipſius, neceſſe eſt

eſt dicere, quòd ſint plures intellectus agentes, ſecundùm pluralitatem animarum, quæ multiplicantur, ſecundùm multiplicationem hominum, non enim poteſt eſſe, quòd vna & eadem virtus ſit diuerſorum ſubiectorum.1.q.79.5.c.fi.

121 Intellectus agens eſt actus intelligibilium, quæ abſtrahuntur à phantaſmatibus.1. q.87. 1.c. co.1.fi. item ad 2.

122 Intellectus agens eſt ſua actio, non quidem per eſſentiam, ſed concomitanter.1. q.54. 1.ad 1.

123 Intellectus agens nullo modo eſt patiens, nec eſt ſubiectum habitus.1. q.50. 5.ad 2. item q.54. 1.c.

124 Intellectus in actu ſemper intelligit, quantum eſt de ſe.i.ex parte intellectus agentis.1.q.79. 4.ad 2.

125 Intellectus poſſibilis non vnitur homini per ſpeciem intelligibilem, contra Auerroëm.1.q.76.1.c.co.1.fi. item q.88.1. c.fi.

126 Intellectus poſſibilis eſt ens actu, in genere entis: ſed eſt pura potentia in genere intelligibilium.1.q.87.1.c.ad 2. item 12.q.50.4.ad 2. item 5.c.

127 Sicut potentia ad eſſe ſenſibile, conuenit materiæ corporali, ſic potentia ad eſſe intelligibile, conuenit intellectui poſſibili.12. q.50.4.ad 2.item 5.c.

128 Intellectus poſſibilis eſt in potentia naturaliter ad omnia & ſola, quæ poſſunt manifeſtari per lumen intellectus agentis, ſ. ad omnes ſpecies rerum ſenſibilium.1. q.88.1.c.fi. item 12. q.50. 5.c.

129 Intellectus agens & intellectus poſſibilis ſunt potentiæ animæ, & non ſubſtantiæ ſeparatæ à corpore, ſecundum eſſe. 1. q.79. 4.5.o. item q.88.1. o.

130 Intellectus agens, & intellectus poſſibilis fundatur in eadem eſſentia animæ.1.q.79.4.ad 4. item q.87. 4.ad 1.

131 Intellectus agens, & intellectus poſſibilis differunt realiter.1. q.54. 1. ad 1.item q.79. 7. 10.c.

132 Intellectus practicus, & intellectus ſpeculatiuus ſunt realiter eadem potentia, ſed differunt ratione.1. q.14.16.c. item q.79. 11.o.

133 * Intellectus practicus eſt motiuus voluntatis, non quaſi exequens motum, ſed quaſi dirigens ad motum.1. q.79. 11.ad 1.

134 Practicum dicitur ab opere exteriori, ſpeculatiuum autem ab opere interiori.12.q.16.ad 1.item ad 2.item q.3. 5.ad 2. item q.13. 4. ad 2. item q.57. 1.ad 1.

135 Intellectus ſpeculatiuus ordinatur ad actum proprium, vt ad finẽ: non autem ad actũ extrinſecum, ſicut intellectus practicus.22.q.179.2.c.

136 Finis intellectus practici, & vitæ actiuæ eſt exterior operatio, ſpeculatiui verò, & vitæ contemplatiuæ, eſt cognitio veritatis.1.q.14.16.c. item q.79.11.o.item 12.q.3.5.c.ad 2.item q.69.3.ad 2.item 22. q. 179.1.2.c.item q.180.1.c.ad 1.item 2.c.item q.181. 1.4.c.

137 Res ordinatur ad intellectum practicum, vt menſuratum ad menſuram, ad ſpeculatiuum autem econuerſo.12. q.64. 3.c.

138 Verum intellectus ſpeculatiui accipiuntur per conformitatem eius ad rem, practici verò per conformitatem eius ad appetitum rectum.22. q.57.5.ad 3.

139 Intellectus vt dicit lumen ſupernaturale ad cognitionem, eſt vnum de ſeptem donis Spiritus ſancti.22.q.8.1,o.item q.49. 2.ad 2.

140 Donum potius nominatur intellectus, quàm voluntas, quia intellectus dicit excellentiam, non autem voluntas.22. q.8.1.ad 3.

141 Ratio non dicitur donum, ſicut intellectus, quia ratio procedit ex lumine naturali, non autem intellectus, ſicut nec donum. 22. q. 8. 1. ad 2.

142 Donum intellectus eſt quædam acuta perſpectio diuinorum.22. q.49. 2. ad 2.

143 Donum intellectus eſt ad capiendum diuina, quorum iudicium eſt doni ſapientiæ. ſicut doni ſcientiæ, reſpectu creaturarum, & conſilium eſt reſpectu ſingularium operum.22. q.8.6.0.

144 Donum intellectus eſt principaliter habitus ſpeculatiuus, & ſecundariò practicus.22. q.8. 3.0. item 5.c. ad 3.

145 Donum intellectus ita ſe habet ad nota nobis ſupernaturaliter: ſicut lumen naturale ad prima principia.22. q.8.1.ad 2.

146 Fides poteſt eſſe ſimul cum dono intellectus, reſpectu eorum quæ ſecundariò ſunt fidei:non autem reſpectu principalium, niſi imperfectè.22. q.8. 2.0.

147 Fides & donum intellectus ſunt circa prima principia cognitionis ſupernaturalis,& gratuitæ, primum aſſentiendo, ſecundum penetrando,vel capiendo.22. q.8.6. c.ad 2.

148 Tota certitudo ſapientiæ,intellectus,& ſcientiæ,vt ſunt dona,procedit à certitudine fidei, quæ eſt principium eorum, ſed vt ſunt virtutes, innituntur naturali lumini rationis,fides verò veritati Dei, ideò fides eſt perfectior eis quoad certiorem inhæſionem, ſed econuerſo, quoad maiorem manifeſtationem.22. q.4. 8.c.ad 3.

149 Per donum intellectus homo habet rectam æſtimationem de vltimo fine. quod conuenit omni, & ſoli habenti gratiam gratum facientem.22. q.8. 5.0.

150 Donum intellectus non eſt, niſi in exiſtente in gratia. 22. q.8. 5.0.

151 Donum intellectus eſt ſemper in omni exiſtente in gratia,nec vnquam * ſe ſubtrahit * in neceſſariis ad ſalutem,in non neceſſariis autē interdum, vt materia ſuperbiæ ſubtrahatur.22. q.8. 4.ad 3.

¶ Intelligentia propriè ſignificat actum intellectus, & aliquando ſignificat ſubſtantias ſeparatas. ſ.angelos.1. q.79. 10. 0.

1 INTELLIGIBILE eſt in intellectu tripliciter. ſ. habitualiter, in actu conceptum, vel conſideratum, & vt ad aliud ordinatum, & tranſitur de primo ad ſecundum,& de ſecundo ad tertium, per imperium voluntatis, & in ſecundo loquitur intelligens ſibi ipſi,& in tertio loqtur alteri.1. q.107. 1.c.ad 2.

2 Forma in materia non eſt intelligibilis,niſi in potentia 1.q.79.3.c.

1 INTEMPERANTIA eſt maximè vituperabilis. 22. q. 142. 4. 0. item q. 143.c.item q.144. 1.ad 2. item q.151. 4.ad 2. item ad 3.

2 Maximum remedium contra intemperantiam eſt, non immorari circa ſingularium conſiderationem.22.q.142.3.c.ad 3.

3 * Deus non poteſt eſſe cauſa tendendi in non eſſe, niſi ſubtrahendo ſuam actionem à rebus,ſed hoc habet creatura,inquantum eſt de nihilo.1.q.104. 3.ad 1.

4 Formæ quæ poſſunt recipere magis & minus, intenduntur & remittuntur, ſecundum diuerſam diſpoſitionem ſubiecti.3. q.89. 2.c.

1 INTENTIO naturæ eſt ad ſpeciem, non autem ad indiuiduum, nec ad genus.1.q.85.3.ad 1.ſi. item ad 4.item q.98.1.c.

2 Intentio mentis, propriè eſt actus voluntatis, ſecundum quod in ea eſt vis intellectus ordinantis.12.q.12.1.c. item 22. q.98.1.c.

3 Intentio dicitur oculus, quia præſupponit cognitionem intellectus. q. 12. 1. ad 1.

4 Intentio dicitur lumen, quia nota eſt intendenti. 12. q. 12. 1. ad 2.

5 Intentio dicitur clamor ad Deum, quia Deus nouit eam, vel quia dirigitur ad Deum. 12. q. 12. 2. ad 1.

6 Idem eſt motus quo voluntas vult ea quæ ſunt ad finem, & quo intendit finem vt ratio eorum, non autem abſolutè. 12. q. 8. 3. o. item q. 12. 4. o.

7 Intentio eſt tantum finis, non tamen ſemper eſt vltimi finis. 12. q. 12. 2. o. item 22. q. 180. 1. c.

8 Intentio poteſt eſſe ſimul ad multa, non ordinata ad inuicem. 12. q. 12. 3. o.

9 Contingit quod intentio ſit bona, & voluntas mala: non autem econuerſo. 12. q. 19. 7. ad 2. item ad 4. item 8. ad 3.

10 Actus eſt bonus vel malus, ſicut voluntas eligens eſt bona vel mala, & * eſt malus, ſi voluntas intendit mala. * Sed ad hoc quod voluntas ſit bona, requiritur quod ſit boni, & ſub ratione boni. 12. q. 19. 7. c. ad 3. item 8. 9. o.

11 Intentio dupliciter poteſt ſe habere ad actum qui dicitur voluntas, ſ. antecedenter ſeu cauſaliter, & concomitanter: primo modo bonitas voluntatis ex intentione finis dependet, non autem ſecundo modo, niſi reiteretur. 12. q. 19. 7. o. item 9. c.

12 Virtus primæ intentionis, quæ eſt reſpectu vltimi finis, manet in quolibet appetitu cuiuſcunque rei, etiam ſi de vltimo fine actu non cogitetur, ſicut non oportet, quod qui vadit per viam, in quolibet paſſu cogitet de via. 12. q. 1. 6. ad 3.

13 Quantitas intentionis & voluntatis duplex, ſ. ex parte obiecti, & ex intenſione actus, ſecundo modo coæquantur in bonitate & malitia formaliter, & non materialiter, non autem primo modo, propter diſproportionem, & propter impedimenta actus exterioris. 12. q. 19. 8. o.

14 * Nullum malum poteſt per ſe intendi. 1. q. 19. 9. c. item q. 48. 1. ad 2. item ad 4. item 12. q. 72. 1. c. item q. 78. 1. ad 2.

15 * Peccatum recipit ſpeciem ex intentione peccantis. 12. q. 72. 1. 8. c. item 3. q. 88. 4. ad 1.

16 Intentio ſecundum eſſe quod ſignificat veritatem propoſitionis, formaliter eſt in anima, ſed eſt in re fundamentaliter. 1. q. 3. 4. ad 2.

1 * NVLLVM intentionale denominat ſuum ſubiectum, nec cauſat effectum naturalem. 1. q. 67. 3. c.

1 INTERPRETATIO eſt in dubiis, in quibus non licet abſque determinatione principis, à verbis legis recedere, ſed in manifeſtis non opus eſt interpretatione, ſed executione. 22. q. 120. 1. ad 3.

2 Interpretatio in dando remedium, debet fieri in peiorem partem, ſupponendo, ſcilicet cum debemus aliquibus malis adhibere remedium, ſiue noſtris, ſiue alienis, expedit ad hoc vt ſecurius remedium apponatur, quod ſupponatur id quod eſt deterius: quia remedium quod eſt efficax contra maius malum, eſt multo magis efficax contra minus malum, ſed in diffiniendo ſiue determinando, in rerum iudicio, debet aliquis niti ad hoc, vt interpretetur vnumquodque ſecundum quod eſt: in iudicio autem perſonarum, vt interpretetur in melius. 22. q. 60. 4. c. ad 3.

3 Inter

3 Interpretatio ſermonum reducitur ad donum prophetiæ, & eſt dignior quàm donum linguarum. 22.q.176.2.ad 4.

4 Poſtponitur autem interpretatio ſermonũ, dono linguarum, quia etiam ad interpretandum diuerſa linguarum genera, interpretatio ſermonum ſe extendit. 22.q.176.ad 4.ſi.

¶ Intimiditas eſt peccatum, quia cauſatur ex defectu amoris, vel rationis, vel ex ſuperbia. 22.q.126.1.o.

¶ Intuitus præſens Dei fertur ab æterno in totum tempus, & in omnia quæ ſunt in quocunque tempore, ſicut etiam in ſubiecta ſibi præſentialiter. 1.q 14.9.c.item 13.c.ſi.item 22.q.95.1.c.

¶ Inueſtiri dicitur Canonicus per librum: Abbas per baculum: Epiſcopus per annulum. 3.q.62.1.c.

1 INVIDIA eſt triſtitia de bono alterius, inquantum æſtimatur diminuere gloriam propriam. 22.q.36.1.o.item 3.4.c.

2 Inuidia præcipuè eſt de bonis, in quibus eſt gloria & honor. 22.q.36.1.c.

3 Inuidia quælibet eſt peccatum, non autem omnis zelus, qui propriè eſt triſtitia de eo quod deeſt nobis, non aliis. 22.q.36.2.o. item q.158. 1.c.

4 Inuidia ſecundum genus ſuum eſt peccatum mortale, quæ intantum conuertit hominem ad quietem indebitam, inquantum aſpernatur bonum diuinum: tamen primi motus ſunt peccata venialia, & ſunt etiam in viris perfectis. q.36.3.o.

5 Inuidia eſt vitium capitale, cuius ſunt quinque filiæ. ſ. odium, ſuſurratio, detractio, exultatio in aduerſis, & afflictio in proſperis. 22.qõ.34. 6.o.item q.36.4.o.

6 Inuidia ad proximum, eſt mater odij, primò ad proximum, & conſequenter ad Deum. 22.q.34.6.ad 2.

7 Inuidia non eſt inter multum inæquales, ſed ad illos tantum, quibus poteſt quis ſe æquare, vel præferre. 22.q.36. 1.ad 2. item ad 3.

8 Amatores honoris, & puſillanimes ſunt maximè inuidi. 22.q. 36. 1. ad 3.

9 Senes inuident iunioribus, & qui multa expendunt ad conſequendum aliquid, iis qui parum expendunt. 22.q.37.1.ad 4.

10 Inuidia vt plurimum naſcitur ex ſuperbia. 22.q.36.4. ad 1.

11 Memoria bonorum vt ſunt habita, cauſat delectationem, vt amiſſa, triſtitiam, vt habita ab aliis, inuidiam. 22.q.36.1.ad 3.

12 Inuidia contrariatur duabus virtutibus, quia habet duo obiecta ſcilicet principale. i. bonum, & proximum, primo contrariatur miſericordiæ, ſecundò nemeſi. 22.22.q.36. 3.ad 3.

1 FACTA per metum, ſunt voluntaria ſimpliciter, & inuoluntaria ſecundum quid. 12.q.6.6.o.item 7.ad 1.item ad 2.item q. 39.1. c. item q. 73.6.c.item q.87.8.c.ſi.item 22.q.108.4.ad 4.item q.125. 4.c.item q.142.3.c.

2 Concupiſcentia nullo modo cauſat inuoluntarium. 12.q.6.7.o.item 22. q.142.3.c.

3 Violenta cauſat inuoluntarium in cognoſcentibus, in aliis autem cauſat innaturale, quia opponitur directè voluntario, & naturali. 12.q.6. 4.c.item 5.o.item 6.ad 1.item q.73.6.c.item 22.q.88.6.ad 1.

¶ Iocunditas dicitur à ſpiritualibus ſignis, vel effectibus latriæ, cum intentione gaudij. ſ. in dictis, vel factis. 12.q.31.3.ad 3.

1 IOANNES Baptiſta fuit terminus veteris legis,& initium nouæ legis, ſcilicet Euangelij.3.q.38.1.ad 2.
2 Ioannes Baptiſta pertinet ad teſtamentum nouum. 22.q.174.4.ad 3. item 3.q.38.1.ad 1.item ad 2.
3 Exultatio eius in vtero matris, non fuit ab eo per liberum arbitrium eius, ſed fuit a Deo: ideo miraculoſa fuit.22.q.124.1.ad 1.item 3. q.27.6.c.
4 Tota vita eius fuit præparatoria ad Christum.3.q.38.2.ad 2.item 3.c.
5 Chriſtus reuocauit à nuptiis Ioannem Euangeliſtam volentem nubere: ſed Petrum non ſeparauit à matrimonio,quia primum poteſt fieri ſine iniuria alterius,non autem ſecundum.22.q.36. 4. ad 1.
6 Ioannes Euangeliſta prædiligebatur à Chriſto,propter ſuam integritatem,& propter prærogatiuam euangelicæ doctrinæ.3.q.45.3.ad 4.
7 Et propter virginitatem,& prærogatiuam euangelij. 3.q.45.3.ad 4.
8 Ioannes prædiligebatur a Chriſto propter quatuor. ſ. propter ſapientiam,puritatem,feruorem,& teneram ætatem. 1.q.20.4.ad 3.
9 Ioannes Damaſcenus ſequitur errorem Theoderici & Neſtorij, quod Spiritus ſanctus non procedit à filio,quia fuit tempore, quo incepit illud ſchiſma Græcorum.1.q.36.2.ad 3.
¶ Ioſaphath peccauit non ex malitia, ſed ex infirmitate humanæ affectionis.22.q.186.10.ad 2.
1 IOSEPH,vir Mariæ,ſemper fuit virgo.3.q.28.3.ad 5.item 4.c.ad 3.
2 Ioſeph voluit dimittere Mariam, propter reuerentiam,timens cohabitare tantæ ſanctitati.3.q.28.3.ad 2.imò in 4.d.30.& Matth.1.
¶ Hyperdulia eſt potiſſima ſpecies duliæ,ex vnione ad Deum.22.q.103. 4.ad 2.
1 HYPOCRISIS eſt ſimulatio alienæ perſonæ,ideo ſemper eſt peccatum,& eſt vitium iactantiæ.22.q.111.2.0.
2 Hypocriſis non eſt ſemper peccatum mortale,niſi ſit in nocumentum fidei,vel perſonæ,vel Eccleſiæ.22.q.111.4.c.
3 Hypocriſis per ſe & directè opponitur tantum veritati,quæ eſt virtus. 22.q.111.3.0.
4 Finis remotus hypocritæ eſt lucrum, vel gloria,ſed finis proximus, eſt oſtendere ſe alium quàm ſit. 22.q.111.2.ad 3.
1 IN nomine Hypoſtaſis,& ſubſtantiæ, latebat venenum,antequam nota eſſet æquiuocatio eius.1.q.29.3.ad 3.
2 Hypoſtaſis dicitur materia,vſioſis forma, vſia compoſitum,quia materia eſt principium ſubſtandi,& forma eſt principium ſubſiſtendi.1.q.29. 2.ad 5.
3 Hypoſtaſis,perſona,ſubſiſtentia,& eſſentia differunt.1.q.29.2.0.
4 Hypoſtaſis nomen conuenit Deo,quantum ad ſubſiſtere, ad quod imponitur,non autem quoad ſubſtare,à quo imponitur. 1. q. 29. 3.ad 3. item q.39.1.ad 3.
1 IRA dicitur tripliciter,ſcilicet,habitus vel actus vitij oppoſiti manſuetudini,ſecundò voluntas vindictæ,tertiò paſſio. 22.q.158. 8.c.
2 Ira duplex.ſ.per zelum.i.ſecundum rationem,& ira per vitium.i. contra rationem.22.q.158.1.2.0. item 3.q.15. 9.c.
3 Ira eſt inordinata dupliciter.ſ.ratione appetibilis,& ratione modi. 22. q.158.2.3. 4.c.
4 Gradus iræ triplex,ſc.in corde,ore,& opere.12.q.46.8.ad 3.item 22.q. 158.5.ad 3.item 7.c.
5 Ira eſt paſſio quodammodo compoſita ex paſſionibus contrariis. 12. q. 46.2.

46.2.c.fin.

6 Ira continet multas paſſiones, non ſicut genus continet ſpecies, nec ſicut cauſa ſuos effectus: ſed ſicut effectus ſuas cauſas. 12.q.46.1.c.ad 3.

7 Ira ſecundum rationem rectam, eſt paſſio laudabilis: quæ autem eſt contra rationem in plus vel minus, eſt peccatum. 22.q.158.1.2.8.o.item 3.q.15.9.o.

8 Habitus virtutis tenens medium in ira, eſt innominatus: ideo dicitur manſuetudo, quæ ſignificat diminutionem iræ. 22.q.157.2.ad 2.

9 Ira ſemper eſt aliquo modo cum ratione. 12.q.5.o.item 22. qu.53. 6. ad 1.

10 Ira aliqualiter audit rationem, ſicut nunciantem quod iniuriatum eſt, non autem perfectè, quia non obſeruat regulam eius in vindicando. 12.q.46.4.ad 3.item 5.ad 1.item 6.c.item 22.q.53.6.ad 1. item q. 72.4.ad 2.

11 Ira componitur ex triſtitia & deſiderio, non ſicut ex partibus: ſed ſicut ex cauſis. 12.q.46.3.ad 3.item 3.q. 15.9.c.

12 Materiale in ira, eſt accenſio ſanguinis circa cor, vel aliquid huiuſmodi: formale vero eſt ex parte appetitus vindictæ. 1.q.21.ad 2.item 12. q.22.3.ad 3.item q.48.2.c.item 3.c.ad 1.

13 Ira quoad ſuum formale, habet principium à ratione: ſed quoad ſuum materiale, impedit iudicium rationis. 12. q. 48. 3. ad 1. item ad 3.item 4. c.

14 Ira eſt ianua omnium vitiorum per accidens. ſ. impediendo rationem: ſed per ſe, reſpectu aliquorum vitiorum. 22.q. 158.6.ad 3.

15 Ira contra rationem ex parte obiecti, ſemper eſt peccatum mortale, niſi deſit conſenſus, vel niſi de re parua, non autem ratione modi, niſi ſit contra charitatem. 12.q.88.5.ad 1.item 22. q.158. 3.o.

16 Ira eſt vitium capitale, non autem odium. 22.q.34.5.o.item q.158.6.o.

17 Species iræ ſunt tres. ſ. fel. i. acuta mania. i. manens, & furor. 12.q.46. 8. o.item 22.q.158.5.o.

18 Filiæ iræ ſunt ſex. ſ. rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, & blaſphemia. 22.q.37.2.ad 1.item q.41.2.o.item q.158.7.o.

19 Ira eſt ſubiectiuè in iraſcibili. 12.q.46.3.o.item 22.q.162. 3.c.

20 Defectus iræ in voluntate, vel in appetitu ſenſitiuo contra rationem, ſemper eſt peccatum. 22.q.158. 8.o.

21 Bruta habent iram ex inſtinctu naturali, non autem ex ratione eorum. 12.q.46.4.ad 2.item 7.ad 1.

22 Multum ebrij non iraſcuntur, quia nihil habent de iudicio rationis, ſed parum ebrij multum iraſcuntur, quia habent iudicium rationis, ſed impeditum. 12.q.46.4.ad 3.

23 Ira per zelum, non impediens, nec præueniens iudicium rationis, fuit in Chriſto, non autem ira per vitium. 3.q.15.9.o.

24 Ira vt dicit actum voluntatis ad vindictam, eſt in Deo, non autem vt paſſio. 1.q.3.ad 2.item q.19.11.2.item q.20.1.ad 2.item q. 59.4.ad 1. item 12.q.47.1.ad 1.item 22.q.162.3.c.

25 Ira cauſatur ex re inconuenienti, præſenti, vel præterita, vel ex apprehenſione inuenientis habiti, ideo cauſatur ex dolore & triſtitia. 12.q. 23 3.4.c.item q.25.1.3.c.item q.48.4.2.c.

26 Omnis ira eſt propter aliquid contra ſe factum. 12. q. 47.1.o.

27 Ira magis ſequitur complexionem corporis, quàm concupiſcentia, propter velocitatem cholere ad iram, ideo promptiùs inſurgit ira, quam concupiſcentia. 22.q.156.4.c.

28 Ira cauſatur ex accidenti extrinſeco.ſ.ex læſione,ſed concupiſcentia delectabilium cauſatur ex cauſa naturali, ideo concupiſcentia diuturnior eſt & communior, & requirens principaliórem virtutem, licet ira maiorem impetum habeat.22. q.141. 7.ad 2.

29 Cauſa iræ duplex.ſ.ratione motiui,vt excellentia,vel ratione diſpoſitionis,vt defectus,ſicut ægritudo.12.q. 47.3.o.

30 Ira cauſatur ex inuidia: & conſequitur etiam audaciam, & eſt effectus eius,12.q.25.3.c.item 4 ad 2, item ad 3.

31 Triſtitia illata cauſat iram.12.q.46.1.c.item q.47.3.o.item q.38.1.o. item 2.c.item 3,q.15,9.c.

32 Sola paruipenſio cauſat iram,& omne prouocans iram, eſt aliquid ſub ratione iniuſti.22.q.47.2.o.item 3. 4.c.

33 Tacens prouocat ad iram contumeliantem,quia videtur eum paruipendere.12.q.47.2.ad 4.item q.72.3.ad 3.

34 Obliuio,exultatio in aduerſis, denunciatio triſtium, impediens voluntatem,& quælibet alia cauſant iram,ratione paruipenſionis tantum. 12.q.47.2.ad 3.

35 Ludus,riſus,feſtum,proſperitas, conſummatio operum,delectatio non turpis, & ſpes cauſant iram, ratione paruipenſionis, ſed impediunt eam,inquantum impediunt triſtitiam.12.q.47.3.ad 3.

36 Defectus iniuriantis duplex,ſcilicet augens indignam paruipenſionem, vt ignobilitas,inſipientia,& ſeruitus, & defectus diminuens eam, vt pœnitentia,confeſſio mali,humiliatio,poſtulatio veniæ,& huiuſmodi, primi augent iram,ſecundi verò diminuunt eam.22.q. 47.4.o.

37 Ira debilitatur ex diuturnitate,ſicut & cauſa eius,ſcilicet, memoria iniuriæ,quæ etiam videtur minor, quando eſt tantum in memoria. 12. q,48.2.ad 2.

38 Ira non eſt ad perſonam multùm excellentem, quæ læſit, ſed tantum triſtitia:quia ira præſupponit triſtitiam,deſiderium,ſpem, & audaciam puniendi,12,q.25.3.c.ſi,item q.45.4.ad 3.item q.46,1.c.

39 Nullus propriè iraſcitur ſibi,ſed metaphoricè,ſicut nec iuſtum,nec iniuſtum ſibi facit,niſi metaphoricè.12.q. 46.7.ad 2.

40 Ira eſt magis ad amicos iniuriãtes,quàm ad alios,quia indignior videtur eorum deſpectio.12.q.47.4.ad 3.

41 Ira eſt tantum ad eos,ad quos eſt iuſtitia & iniuſtitia.12.q.46.7.o.

42 Homo iraſcitur inanimatis,& brutis,ex imaginatione nunciante læſionem,non autem ex ratione.12,q.46.7.ad 1.

43 Ira ceſſat ad grauiter læſos;quia malum eorum ſufficit.12.q.46.6.ad 1. item q.47.4.ad 2.

44 Ira ceſſat ad mortuos,quia non poſſunt dolere,quod tamen appetit iratus, & vindicta iam facta videtur. 12.q.46. 7.ad 1.item q.47.4. ad 2.

45 Ira maximè facit perturbationem corporalem circa cor, ita vt etiam ad exteriora membra deriuetur.12.q.48.3.c.item 22.q.46.3.ad 3.

46 Signa & effectus iræ ſunt quinque.ſ.palpitatio cordis,tremor corporis, inflatio faciei,exaſperatio oculorum,& clamor irrationabilis. 12.q. 48.2.4.c.item 22,q.158. 4.c.fin.

47 Ira cauſat feruorem ſanguinis, quia fit inſequendo, quod conuenit calori,non autem retrahendo,quod conuenit frigori.12.q.48.2.o.

48 Feruor amoris eſt dulcis,& lenis,iræ verò feruor eſt amarus,& ex felle, ideo primus aſſimilatur calori aëris & ſanguinis,ſecundus autem aſſimilatur igni & choleræ.12.q.46.5. c. item q.48.2.ad 1,

49 Ex ira audacia augetur, quia ira eſt quid auſiuum, ſecundum Philoſophum,

ſophum, vnde irati redduntur prompti & audaces ad inuadendum, & ſimiliter delectatio eſt effectus iræ, vt eſt in ſpe vindictæ, ſed delectatio de vindicta præſenti auſert totaliter iram. 12.q.44.1.ad 1.item q.45.4.2.3.ad 3.ſi.item q.48.1.o.

50 Ira inter cæteras paſſiones magis impedit vſum, & iudicium rationis. 12.q.48.3.o.item 4.c.item 22.q.41.2.ad 3.item q. 157. 4.c.

51 Ira dupliciter cauſat taciturnitatem.ſ.ex parte rationis, & ex parte perturbationis eius. 12.q.48.4.o.

52 Ira diminuitur per ſequentem iram, præcipuè ſi ſequens ira ſit maior. 12.q.48.2.ad 3.

53 Ira & inuidia cauſant inconſtantiam, pertrahendo rationem ad aliud, ſed luxuria totaliter extinguendo lumen rationis. 12. q. 77.7.c. item 22.q.53.6.ad 1.

54 Ira eſt leuior quàm inuidia, ratione appetibilis: & hæc quàm odium, ſed econuerſo, ratione modi. 12 q.46.6.o.item 22.q.158. 4.o.

55 Ira ſemper reſpicit duo obiecta, ſcilicet vindictã. & nocentem, ſed amor & odium, vnum obiectum tantum quandoque. 12. q.46.3.c.

56 * Vtrumque obiectum amoris eſt bonum: odij autem malum, ſed ira reſpicit vindictam ſub ratione boni, & nocentem, ſecundum rationem mali. 12.q.46.2.3.6.c.

57 Odium appetit malum alicuius, ſub ratione mali, ſed inuidia ſub ratione propriæ gloriæ: ira verò ſub ratione iuſtæ vindictæ. 12.q.46. 6.o. item 7.c.item q.47.11.2.c.item 22.q.34.6.ad 3.item q.43.2.c.item q.158.4.c.

58 Odium appetit nocere propter contrariam diſpoſitionem infinitè, non tamen vt ſciatur, ira verò propter læſionem tantum, cum menſura, & vt ſciatur. 12.q.46.6.o.item 22.q.41.2.c.ad 4.item q.71.4.ad 3. item q.73. 3.ad 3.

59 Odium prius & directius cauſatur ex triſtitia & accidia, quàm ex ira. 22.q.34.6.ad 3.item q.159.7.ad 2.

60 Ira creſcit in odium, non eadem numero per inueterationem, ſed quia cauſat odium per diuturnitatem. 12.q.46.3.ad 2. item 22. q.34. 7. ad 3.

61 Ira eſt ad ſingulare, odium autem ad vniuerſale. 1.q. 80.2. ad 2. item 12.q.29.6.o.item q.46.7.ad 2.

62 Odium eſt inſanabilius, & permanentius quàm ira, quia cauſatur ex permanentiori cauſa, ſcilicet ex diſpoſitione qua reputatur aliud contrarium & nociuum, ſed ira cauſatur ex paſſione & commotione animi propter læſionem illatam. 12.q.46.6.ad 3.item 7.ad 3.

63 Odium magis agit ſine miſericordia, quàm ira, quantum ad rem deſideratam, ſed econuerſo quantum ad intenſionem deſiderij. 12. q.46.6. ad 1.

64 Ira reſpicit bonum iuſtitiæ: concupiſcentia verò bonum delectabile, vel vtile. 22.q.158.4.c.

65 Ira operatur cum triſtitia, concupiſcentia verò delectabiliter, ſed ira eſt minus pœnitibilis, quia plus habet de ratione. 22.q.156.4.c.

66 Ira eſt cum ratione denunciante iniuriam, non autem præcipiente vindictam, ſed concupiſcentia naturaliter. 12.q.46.4.o.item 22.q. 156. 4.c.ad 2.

67 Difficilius eſt reſiſtere iræ, & pugnare contra iram ad horam, propter impetum eius, quàm contra delectationem & concupiſcentiam, ſed econuerſo, propter maiorem continuitatem. 22. q̃. 156. 4. ad 1.

item

item q.162.6.ad 1.
68 Ira cauſatur ex contrariis paſſionibus, ſ.à ſpe & triſtitia, ideo includit in ſe contrarietatem. 12.q.46.1.ad 2.
69 Nulla paſſio eſt cõtraria iræ. 12.q.23.3.0.4.itẽ 4.c.ſi.item q.46.1.ad 2.
70 Iræ contrariatur aliquod vitium, ſ. inordinata remiſſio iræ, ſed non apparet, quia eſt innominata. 22.q.158.8.o.
71 Miteſcere eſt priuatiuè vel negatiuè oppoſitum iræ, non autem contrariè. 12.q.23.3.ſi.
72 Ira non opponitur manſuetudini, niſi ſecundum quod ira eſt inordinata. 22.q.157.1.ad 3.item 3.q.15.9.ad 2.
73 Manſuetudo magis opponitur iræ, quàm defectui eius: ideo vitium oppoſitum manſuetudini, nominatur ira, ad quam refrenandam principaliter manſuetudo ordinatur. 22.q.157.2.ad 2.
1 IRACVNDIA eſt exceſſus iræ: ideo eſt vitium oppoſitum manſuetudini. 22.q.157.1.ad 3.
2 Iracundus non eſt, cui ineſt paſſio iræ, ſed qui paſſibilis eſt de facili ab ea. 1.q.63.4.ad 2.
1 IRASCIBILIS dupliciter ſumitur, ſ. propriè, id eſt, appetitus ſenſitiuus, & impropriè, id eſt, voluntas. 1.q.82.5.ad 2.item 22.q.162.3.c.ad 3.
2 Iraſcibilis potius denominatur ab ira, quàm ab aliis paſſionibus: quia eſt notior, ſcilicet quia eſt effectus & terminus earum. 22.q.25.3. ad 1.item q.46.1.ad 1.
3 Actus iraſcibilis in tantum eſt naturalis homini, inquantum eſt ſecundum rationem, ſed inquantum eſt præter ordinem rationis, eſt contra naturam hominis. 22.q.158.2.ad 4.
¶ Iris quandoque ſignificat ſerenitatem, inquantum cauſa eius, eſt cauſa ſerenitatis. 22.q.95.5.c.
1 IRONIA eſt vitium, quo quis aſſerit minora de ſe, quàm credit, ideo ſemper eſt peccatum, tamen leuius vt plurimum quàm iactantia. 22.q.110.2.c.item q.113.o.
2 Ironia & iactantia circa idem, ſ. circa conditionem perſonæ, mentiuntur verbis, vel quibuſcunque ſignis. 22.q.113.2.c.
¶ IRREGVLARITAS non incurritur propter peccatum tantum, ſed principaliter propter ineptitudinem perſonæ, ad Euchariſtiam miniſtrandam. 12.q.20.5.ad 4. item 22.qõ.64.7.ad 3.item q.108.4.ad 2.
1 IRRELIGIOSITAS habet manifeſtam contrarietatem ad religionem, per contemptum & irreuerentiam Dei, vel rei ſacræ. 22.q.92.97. pr. item q.122.2.c.
2 Irreligioſitas opponitur veræ religioni per defectum, ſicut ſuperſtitio per exceſſum, & prohibetur ſecundo præcepto decalogi. 22.q.122.3.4.c.
3 Species irreligioſitatis ſunt quatuor, ſ. tentatio Dei, periurium, ſacrilegium & ſimonia. 22.q.97.99.princ.item q.154.10.ad 1.
4 Superſtitio impedit religionem, ne ſuſcipiatur Deus, ſed irreligioſitas, ne ſuſceptus honoretur. 22.q.122.3.4.c.
5 Iſaac ſignificauit Chriſtum, inquantum oblatus eſt in ſacrificium: ideo non oportet quod ſignificet eũ vt offerens, licet obtulerit, ſicut & alij iuſti ſecundum congruitatem ſui temporis, ſecundum Gregorium. 22.q.85.1.ad 2.
¶ Hiſtrionatus eſt licitus, ſi ſit cum honeſtis verbis, & factis, & conueniens negotio, loco & tempore, ideo iuſtè datur ei merces.

22.q.168,3.ad 3.

1 CHRISTVS ſpetauit in Iuda. i.confidebat quadrupliciter, ſc. ſecundum apparentiam,effectum,debitum, & in membris Chriſti. 22.q.17.4.0, item 5.c.item q.25.1.ad 3.

2 Nomen Archangeli ponitur in canonica Iudæ Apoſtoli.1.q.108.5.b.

1 ECCLESIA permittit Chriſtianos colere terras Iudæorum:quia per hoc non habent neceſſe conuerſari cum eis,& tamen ſi ex tali communicatione,vel conuictu,ſubuerſio fidelium timeretur,eſſet penitus interdicendum.22.q.10.10.ad 3.

2 Totus cultus Iudæorum erat propheticus,& figuratiuus, 12,q,100.12. c.item q.104.2.ad 2,item q,114.10,ad 2.item 22.q. 87.1.c,item q.96. 3.ad 3.item 3.q.66,2.ad 2.

3 Tribus ſacerdotalis & regia Iudæorum erant præclariores : ideo ſæpe coniunctæ ſunt per matrimonium.3.q.31.2.ad 2.

4 Iudæi excuſantur à furto Aegyptiaco,& hoc non eſt,niſi quia præcepto ſuperioris Domini,res non ſuæ,factæ ſunt ſuæ. 12.q.94.5.ad 2. item q.100.8.ad 2.item 22.q.66.5.ad 1.item q.104.4.ad 2.

5 Iudæis permiſſum eſt,accipere vſuras ab extraneis tantum,quorum bona debebantur Iudæis,vel propter auaritiam,ne acciperent eas à fratribus.12.q.101.3.ad 3.item 22.q.77.1.ad 2.

6 Communis ſtatus Iudæorum ſemper erat in proſperitate, quandiu ſeruabant legem,& cum peccabant ,erant in tribulationibus. 22.q.99. 6.ad 3.

7 Deus exaltauit Iudæos tempore gratiæ quincupliciter. ſ.ſecundum carnis aſſumptionem:per perſonalem prædicationem,per ſuam conuerſationem,per miraculorum operationem, & per diſcipulorum prædicationem.22.q,10.8.c.item q.14.1.c.

8 Principes Iudæorum cognouerunt Chriſtum eſſe Meſſiam, qui promiſſus eſt in lege:non autem cognouerunt diuinitatem eius,niſi per coniecturas, quod etiam obſcurabatur per inuidiam & cupiditatem gloriæ propriæ.3.q.47.5.0.item 6.c.

9 Iudæi non intelligunt præcepta decalogi. 22.q.102.6.ad 7.item q.107. 2.c.ad 2.item ad 4.item 3.ad 2.item q.108. 2. ad 4.item 3.ad 1.item ad 2,item ad 4.

10 Secta Iudæorum duplex. ſc.Phariſæorum , & Sadducæorum negantium reſurrectionem, & Angelos. 1.q.50.1.c.

11 Iudæi proni ſunt ad idololatriã.12.q.100.6.ad 4.item 22.q.10.9.ad 1.

12 Iudæi ſunt crudeles,& ad auaritiam proni.12.q.105.2.ad 2.

13 Iudæi dixerunt primò quidem blaſphemiã in filium hominis , cùm dicebant voracem, potatorem vini,& publicanorum amatorem : poſtmodum autem blaſphemauerũt in Spiritum ſanctum,dum opera quæ ipſe operabatur virtute propriæ diuinitatis, & per operationem Spiritus ſancti,attribuebant principi dæmoniorum.22.q.14.1.c.

14 Cum ipſi Iudæi ſint ſerui Eccleſiæ , poteſt Eccleſia diſponere de rebus eorum , ſicut etiam principes ſeculares multas leges ediderunt circa ſuos ſubditos,in fauorem libertatis.22.q.10.10.c.

15 Iudæi propter culpam ſuam ſunt ſerui in perpetuum:ideo domini poſſent tollere res eorum,ſeruato eis victu, niſi leges hoc prohiberent. 22.q.10.10.c.item 11.c.item 12.ad 3.item q.68.10.ad 2.

16 Iudæi ſunt compellendi à fidelibus, ſi adſit facultas , vt fidem non impediant,vel blaſphemiis , vel malis perſuaſionibus, vel etiam apertis perſecutionibus,22,q.10.8.c,item 9.ad 2,item q.14.1.c.

1 IVDEX iuſtè infligendo pœnas, non peccat. 22.q.64.2.3.o.item q.108.1.3.o.

2 Iudex nullas probationes admittere debet contra leges diuinas, vel humanas. 22.q.67.2.c.

3 Iudex perpendens accuſatorem falsò accuſaſſe, non quidem malitiosè, ſed temerè.i.ex leuitate credendi, vel ex iuſto errore: non imponat ei pœnam talionis. 22.q.68.3.ad 1.item 4.ad 1.

4 Iudex neminem debet condemnare, niſi accuſatum. 22.q.67.3.o.

5 Iudex debet eſſe facilior ad abſoluendum, quam ad condemnandum, niſi in cauſis fauorabilibus, vt libertatis. 22.q.70.2.ad 2.

6 Bonus iudex eſt diminutiuus pœnarum, quæ ſuo arbitrio relinquuntur, non autem pœnarum quæ determinantur à lege diuina, vel humana. 22.q.67.4.ad 1.

7 Nullus iudex poteſt remittere pœnam pro alterius iniuria: niſi læſus velit, nec pœnam pro iniuria communitatis, niſi ſupremus iudex, ſi expediat. 22.q.67.4.o.item 3.q.46.2.ad 3.

8 Nullus eſt iudex ſui, ſed poteſt ſe committere iudicio aliorum. 22.q.64.5.ad 2.

9 Naturalis tamen inclinatio ineſt iudici, & cuilibet homini, ad repellendum nociua dupliciter. ſ. vel defendendo ſe, ne inferantur iniuriæ, vel vlciſcendo illatas, non tamen intentione nocendi, ſed intentione remouendi nocumentum. 22.q.108.2.c.

1 IVDICIVM ſecundum primam impoſitionem ſignificat rectam determinationem iuſtorum, ſed poſt, ampliatum eſt nomen eius ad ſignificandum omnem rectam determinationem, ſpeculatiuam, vel practicam. 12.q.93.2.ad 3.item 22.q.60.1.ad 1.

2 Iudicium eſt actus iudicis inquantū iudex. i. inquantum eſt ius dicens: ideo eſt actus iuſtitiæ.i.executio iuſtitiæ. 22.q.60.1.o.item q.63.4.c.

3 Iudicium quoad rem iudicatam ſe habet communiter ad commutatiuam, & diſtributiuam iuſtitiam; ſed quoad formam iudicij, inquantum etiam in commutatiua iudex accipit ab vno, & dat alteri, pertinet ad diſtributiuam tantum. 22.q.63.4.ad 1.

4 Ordinare, & iudicare ſunt actus ſapientiæ. 1.q.1.6.c.

5 In omni iudicio vltima ſententia pertinet ad ſupremum iudicatorium. 12.q.74.7.c.

6 Ad omne iudicium requiruntur duo, ſc. virtus proferens, & diſpoſitio eius: ratione primi, eſt actus rationis, prudentiæ, & ſyneſis: ſed ratione ſecundi, eſt actus iuſtitiæ. 22.q.60.1.ad 1.

7 Vnumquodque iudicatur magis ſecūdum formale in eo & per ſe, quàm ſecundum materiale, & per accidens. 22.q.110.1.ad.1.item q.117.6.c.item q.114.5.c.fi.

8 Quidam ſunt bene inquirentes, propter bonam imaginatiuam, qui non ſunt bene iudicantes, propter indiſpoſitionem ſenſus communis. 22.q.51.2.3.c.

9 Iudicium de re non poteſt haberi perfectum, niſi per reſolutionem ad principium. 12.q.112.5.c.item 22.q.173.3.o.

10 Iudicium certum de re maximè datur ex ſua cauſa, ſecundum ordinem cauſarum: quia per primam iudicatur de ſecunda, non autem econuerſo. 22.q.9.2.c.

11 Rectitudo iudicij contingit dupliciter. ſc. per vſum rationis: & per connaturalitatem, tam in moralibus per ſcientiam moralem, & per habitus morales, quam in diuinis per donum ſapientiæ, & per charitatem.

tem.22.q.45.2.c,item q.51.3.ad 1.

12 Rectum iudicium conſiſtit in apprehenſione rei, vt in ſe eſt, ex recta diſpoſitione potentiæ cognitiuæ,& appetitiuæ.22.q.51.3.ad 1.

13 Charitas inclinat ad rectum iudicium,de omni re, per regulas diuinas, ex quibus profertur per donum ſapientiæ, ſed iuſtitia inclinat per prudentiam,ſecundum regulas iuris.22.q.60.1.ad 2.

14 Ad iuſtum iudicium requiruntur tria,ſcilicet iuſticia,auctoritas,& prudentia:ſi primum deſit,eſt iudicium peruerſum:ſi ſecundum, eſt iudicium vſurpatum:ſi tertium,eſt iudicium ſuſpicioſum vel temerarium, 22.q.60.2.3.6.o.item q.67.1.o.item 3.q.59.1.c.

15 Iudex debet ſemper iudicare ſecundum leges ſcriptas. 22. q. 60.5.o. item 6.c.

16 Iudex debet iudicare ſecundum allegata & probata, etiam contra veritatem quam nouit, vt perſona priuata. 22.q.64.6.ad 3. item q.67. 2. o.

17 Iudicium humanum debet imitari iudicium diuinum, in iudiciis Dei manifeſtis; non autem in occultis, quia eorum rationes non poteſt homo comprehendere.22.q.10.11.c.item q.108.4.ad 2.

18 * Exiſtens in peccato mortali etiam occulto, ex officio corrigens, vel iudicans alios, peccat, non autem hoc agens vt frater, niſi propter ſcandalum.22.q.33.5.o.

19 * Iudicat legem,dicens eam non eſſe bene poſitam, non autem dicens eam in aliquo caſu non eſſe ſeruandam: ſed de illo caſu particulari, 22.q.120.1.ad 2.

20 Homo in iudicio debet pauperi ſubuenire,quantum poteſt, ſine læſione iuſtitiæ.22.q.63.4.ad 2.

21 Nullus poteſt iudicare,niſi ſubditum,ordinariè,vel ex commiſſione ſuperioris,vel propria ſponte,vel delinquentem in re non exempta.22. q.60.2.c.item q.67.1.o.

22 Iudicium per compromiſſum in arbitros, neceſſe eſt aliqua pœna vallari.22.q.67.1.ad 2.

23 Iudicium Eccleſiæ debet eſſe conforme iudicio Dei:& non aſtringi legibus humanis.22.q.10.11.c.item q.108.4.ad 2.

24 Poteſtas ſecularis ſubditur poteſtati ſpirituali: ideo iudicium non eſt vſurpatum, ſi prælatus ſpiritualis iudicat de temporalibus, quantum ad permiſſa:vel inquantum ei ſubduntur:22.q.60.6.ad 3.

25 Iudiciaria poteſtas conuenit toti Trinitati, ſed appropriatur patri ratione auctoritatis, filio quoad rationem iudicij, & Spiritui ſancto quoad affectum iudicandi,quem homines habent.3.q.59.1.o.

26 Auctoritas principalis iudicandi conuenit ſoli Deo: ſed committitur hominibus,& maximè Chriſto, ſecundum naturam humanam. 3. q. 58.o.item q.59.2.o.

27 In iudicio Dei,idem poteſt eſſe accuſator ſimul & teſtis, non autem in iudicio humano.22.q.67.3.ad 1.item 3.ad 3.item q.89.1.ad 3.

28 Deus in iudicio ſuo vtitur conſcientia peccantis,& euidentia facti quoad ipſum,pro accuſatore, 22.q.67.3.ad 1.

29 Chriſtus hic viuens noluit adminiſtrare temporaliter regnum terrenum,nec iudiciariam exercere poteſtatem ſuper res temporales.3.q. 59.4.ad 1.

30 Chriſtus propria voluntate ſubdidit ſe Pilati iudicio, ſicut etiam alij poſſunt ſe ſubiicere etiam non ſuperioribus.22.q.67.1.ad 2.

31 Iudiciaria poteſtas conuenit Chriſto propter diuinam perſonam, dignita

gnitatem capitis, gratiæ habitualis plenitudinem, & propter meritum eius. 3.q.59.3.o.

32 Chriſtus habet poteſtatem iudiciariam ſuper omnes creaturas: quia anima eius eſt ſuper omnes creaturas. 3.q.59.1.ad 3.

33 Chriſtus ſecundum naturam humanam, habet poteſtatem iudiciariam ſuper omnes Angelos, quoad diſpenſationes, & præmium accidentale, ſed quoad præmium eſſentiale, ſecundum naturam diuinam tantum. 3.q.59.6.o.

34 Iudiciaria poteſtas quoad omnes res humanas, conuenit Chriſto ſecundum vtramque naturam. 3.q.59.4.o.

35 Angeli trahuntur ad iudicium pro cuſtoditis qui damnantur, non quidem vt rei, ſed vt teſtes. 1.q.113.7.ad 4.

36 Omnes homines iudicabuntur quoad receptionem præmij, vel punitionis: ſed perfecti, & infideles non iudicabuntur iudicio diſcuſſionis. 3.q.56.2.ad 3.

37 Neceſſe eſt eſſe generale iudicium in fine mundi, præter iudicium particulare quod fit in morte. 3.q.59.5.o.

38 Dies iudicij quę erit tēpore ſecūdi aduētus Chriſti, quod æſtati cōparatur, quādo ſol maximè exaltatur, eſt nota ſoli Deo. 3.q.46.9.a.3.ad 3.

39 Vniuerſale iudicium futurum eſt. Suppl.q.88.1.c.

40 Vltimum iudicium futurum eſt mentaliter. Suppl.q.88.2.c.

41 Cōueniēs eſt vt cognitio finis mūdi ſoli Deo reſeruetur. Supp.q.88.3.o.

42 Probabile eſt Chriſtum deſcenſurum ad iudicandum circa montem Oliueti. Suppl.q.88.4.o.

43 Iudicabunt perfecti viri cum Chriſto. Suppl.q.89.1.c.

44 Non cuilibet pauperi datur iudiciaria poteſtas, ſed ei qui omnibus relictis, Chriſtum ſequutus fuerit, iuxta perfectionē vitæ. Sup.q.89.1.c.

45 Non competit Angelis iudicare. Suppl.q.89.3.o.

46 Probabile eſt quod dæmones damnatos torquebunt. Suppl.q.89.4.c.

47 Omnes in iudicio comparebunt. Suppl.q.89.5.o.

48 Beati omnes quantum ad præmiorum retributionem iudicabuntur, quantum verò ad meritorum diſcuſſionem, qui notabilem alicuius mali meriti admixtionem habent, non iudicabuntur, at illi qui negotiis terrenis ſunt impliciti, ita tamen vt ſua peccata per eleemoſynas expiarint, iudicabuntur. Suppl.q.89.6.c.

49 Infideles condemnabuntur, cum in eis nullum ſit fidei fundamentum. Suppl.q.89.7.c.

50 Angeli non iudicabuntur iudicio diſcuſſionis, ſed bene retributionis. Suppl.q.89.8.o.

51 Congruum eſt vt Chriſtus ſecundum humanam naturam ſit mundum iudicaturus. Suppl.q.90.1.c.

52 Conueniens eſt vt Chriſtus in vltimo iudicio in gloria ſua appareat. Suppl.q.90.2.o.

53 Cum Deus ſit eſſentialiter ipſa bonitas, non poteſt ſine gaudio videri. Suppl.q.9.3.c.

54 Conueniens eſt, ſicut homo glorificatus erit, ſic & mundum ipſum poſt iudicium innouari. Suppl.q.91.1.c.

55 Homine glorificato motus cœli ceſſabit, diuina voluntate id faciente. Suppl.q.91.2.c.

56 Corpora cœleſtia maiorem claritatem accipient in illa innouatione, vt quaſi ſenſibiliter Deus ab homine videatur. Suppl.q.91.3.o.

57 Cum oporteat corpora inferiora maximè perfici ſecundum claritatem,

In qua communicabunt cum cœleſtibus corporibus, elementa inducentur claritate quadam, non autem æqualiter. Suppl. q.91.4.o.

58 Cum plantæ & animalia non poſſint ordinari ad incorruptionem, non remanebunt in illa mundi innouatione. Suppl. q.91.5.c.

¶ Iudith laudatur, non quia mentita eſt Holopherni, ſed propter affectũ quem habuit ad ſalutem populi: pro qua periculis ſe expoſuit, quamuis dici poſſit, quod verba eius veritatem habent ſecundum aliquem myſticum intellectum. 22. q.110.3.ad 3.

¶ IVGE ſacrificium fiebat mane & veſperi quotidie figurans perpetuitatem diuinæ beatitudinis, & perpetuitatem Chriſti, qui eſt agnus Dei. 12. q.102.4.ad 10.item 3.q.22 3.ad 3.

¶ Iumentũ, ſeu pecus, dicitur omne animal ſeruiens homini. 1.q.72.ad 2.

1 IVRAMENTVM eſt actus religionis, ſeu latriæ: quia honorabiliſſimum eſt. 22. q.89. 4. o.

2 Iuramentum, ſeu iurare, eſt Deum in teſtem vocare, propter defectum locutionis & cognitionis humanæ, ideò non fit niſi in neceſſariis. 22.q.89. 1.o. item 4.c. item q.98. 2.c.

3 Iurare eſt implorare teſtimonium Dei, vt exhibendum, ſed allegare ſacram Scripturam, eſt vti teſtimonio Dei iam dato. 22.q.89.1.ad 1.

4 Iuramentum Dei, & iuramentum angeli, in ſacra Scriptura inducitur ad oſtendendum infallibilitatem diſpoſitionis diuinæ de aliqua re, non autem propter defectum dicti ſui. 22.q.89. 10.ad 4.

5 Iuramentum ſecundùm ſe licitum eſt, & honeſtum. ſ. ratione originis & finis, ſed cedit in malum alicui, ex eo quòd malè vtitur eo, id eſt, ſine neceſſitate & cautela debita, vel quia imminet periculum periurij, quia de facili homo in verbo delinquit. 22. quæſtione 89. 2. o. item 3. c.

6 Iuramentum quæritur ad ſubueniendum alicui defectui, quo. ſ. vnus homo alteri diſcredit: ideò iuramentum non eſt per ſe appetendum, ſed tantum in neceſſitate, vt medicina vtendum eſt eo. 12. q. 107. 2. c. ad 3. item q.108. 3.ad 1. item 22. q.5. 3. art. 1. item q.89. item 3.c. item 5. o.

7 Iuramentum debet habere tres comites. ſ. veritatem, iudicium, & iuſtitiam. 22. q.89.3.o. item 7.c. item q.98. 1.ad 1.

8 Iurare per creaturas non licet, niſi ſecundum quod in eis veritas diuina, vel effectus teſtificationis eius oſtenditur, ſicut iurauit Ioſeph per ſalutem Pharaonis. ſ. vel per modum execrationis, quaſi ſalutem Pharaonis obligauerit Deo, vel per modum conteſtationis, quaſi conteſtando veritatem diuinæ iuſtitiæ, ad cuius executionem principes terræ conſtituuntur. 22. q.89.6.o.

9 Aſſumuntur ad iuramentum aliquæ creaturæ, non quidem ſecundùm ſe, ſed inquantum in eis diuina veritas manifeſtatur: ſicut iuramus per euangelium, id eſt, per Deum; cuius veritas in euangelio manifeſtatur, & per ſanctos qui hanc veritatem crediderunt & obſeruauerunt. 22. q.89. 6.c.

10 Solet homo iurare per caput ſuum, aut per filium ſuum, aut per aliquam aliam rem quam diligit, ſicut & Apoſtolus iurauit in animam ſuam. 22.q. 89. 6.c.

11 Punitur per canones clericus, per creaturam iurans, quod ad blaſphemiã infidelitatis pertinet, eo quod Dominus prohibuit iurare per creaturas, ita. ſ. quod eis adhibeatur reuerentia diuina. 22. q.89.6.ad 1.

12 Iuramentum duplex. ſ. aſſertorium.i.de præſenti, vel præterito: & promiſſorium.i.de futuro.22. q.89.1.c. item 7.o.

13 Iuramentum duplex. ſ. per ſimplicem conteſtationem Dei, & per exe-crationem.ſ.obligando ſe, vel aliquid ſui ad pœnam. 22. q.89. 1.ad 3. item 6.c.

14 Deus dupliciter eſt teſtis in iuramento. ſ. manifeſtando veritatem in mente, vel in publico, & puniendo mendacem.22. q.89. 1.ad 3. item 2. ad 3.

15 Iurare per Deum, ſecundum ſe eſt maius, quàm iurare per euangelia, ſed ratione maioris ſolennitatis & maioris deliberationis, eſt econuerſo.22. q.89. 10. ad 2. item q.98.3.ad 3.

16 Obligatio voti cauſatur ex fidelitate ad Deum, ideò eſt maior, quàm obligatio iuramenti, quæ eſt ex reuerentia Dei.22. q.89.8.o.

17 Iuramentum obligat ſecundùm intentionem iurantis, ſine dolo, aliàs obligat ſecundum ſecundarium intellectum eius cui iuratur. 22. q. 89. 7.ad 4.

18 In iuramento promiſſorio eſt duplex obligatio, ſcilicet ad peccatum, ſi deſit veritas, & obligatio ad faciendum illud quod promiſit; ſed in iuramento aſſertorio eſt tantum prima obligatio.22.qõ.89. 7.c.ad 3.

19 Iuramentum coactum obligat in conſcientia, non autem in foro contentioſo: tamen poteſt repetere, vel denuntiare ſuperiori, etiam ſi oppoſitum iuraſſet.22. q.89.7.ad 3. item 3. q.98. 3.ad 1.

20 Cum quis iurat facere voluntatem alterius, vel promittit, intelligenda eſt debita conditio, ſi ſcilicet id quod ei mandatur licitum ſit, & honeſtum, & portabile, ſiue moderatum. 22. q.98. 2.ad 3.

21 Iuramentum & votum, cùm vergunt in deteriorem exitum, vel cùm ſit illicitum, non debet ſeruari.22.q.88.2.ad 2.item 10.c.item 12. ad 2.item q.89.7.o.

22 Iurans aliquid illicitum facere, vel iurans abſtinere à bono, vt à religione, non obligatur ſeruare illud: ſed eſt periurus ipſo facto.22. q.89.7. c.ad 2.item 9.ad 3.item q.98. 1.ad 1.item ad 2.

23 Nouus ciuis obligatur ſeruare iuramenta ciuitatis ex fidelitate, non autem ex iuramento, quia eſt actio perſonalis.22.q.98.2.ad 4.

24 Canonicus iurans ſeruare ſtatuta collegij, tenetur ad ſtatuta futura, ex vi eorum, non autem ex iuramento, niſi hoc intenderit.22. q.98. 2. ad 4.

25 Ille cui iuratur, poteſt liberare à iuramento promiſſorio, quoad vtilitatem eius, non autem quoad vtilitatem aliorum, nec quoad honorem Dei.22.q.89.6.ad 2.

26 Quilibet poteſt irritare iuramentum ſui ſubditi, circa ea quæ ſubduntur eius poteſtati, vt pater, vel maritus.22.q.89.9.ad 3.

27 In iuramento aſſertorio non poteſt diſpenſari, nec in promiſſorio ſecundum ſe, ſed tantum ratione materiæ indebitæ.22. q.89.9.o.

28 * Si dubium eſt, an ſit licitum, vel proficuum, quod iuratum eſt, poteſt à quolibet epiſcopo diſpenſari, ſi autem ſit licitum manifeſtè, non videtur diſpenſabile, nec commutabile, niſi occurrat aliquid melius, ad cõmunem vtilitatem, quod ad Papam maximè pertinet.22. q.89.9.ad 3.item q.98. 3.ad 1.

29 Iurans debet eſſe ieiunus, niſi in neceſſitate.22. q.89. 10. o.

30 In feſto non licet iurare pro re temporali, niſi fortè ex magna neceſſitate, ſed iurare pro re ſpirituali licet. 22. q.89. 10. c.ſi.

31 Pueri & periuri non coguntur iurare, quia iurarent ſine reuerentia, nec

ſacerdotes, niſi in neceſſitate, & pro re ſpirituali. 22. q. 89. 10. o.

32 Recipere iuramentum per falſos deos, à diſpoſito ſic iurare, licet ſecundum Auguſtinum, non autem licet inducere. 22. q. 98. 4. c. item q. 98. 4. ad 4.

33 Cogens iurare, quem ſcit peierare, peccat mortaliter, niſi ſit perſona publica, vt iudex, qui requiſitus tenetur ad hoc. 22. q. 98. 4. o.

Iurgium videtur idem eſſe quod rixa. 22. q. 41. 2. art. 2. item ad 2.

Quilibet habens iuriſdictionem, poteſt ea quæ ſunt iuriſdictionis committere. 22. q. 187. 1. c.

1 IUs primò impoſitum eſt ad ſignificandum rem iuſtam, ſecundò artem qua cognoſcitur, tertio locum, quartò id quod redditur à iudice. 22. q. 57. 1. ad 1.

2 Ius propriè eſt obiectum iuſtitiæ, lex autem, ratio eius ſcripta. 22. q. 57. 1. o. item q. 69. 1. c.

3 Ius, vel iuſtum, eſt opus adæquatum alteri, ſecundum aliquem æqualitatis modum. 22. q. 57. 1. 2. c. item q. 59. 2. c.

4 Ius diuinum eſt quod diuinitus promulgatur, & eſt duplex, ſcilicet, naturale, & poſitiuum. 22. q. 57. 2. ad 3.

5 Ius naturale eſt conceptio homini naturaliter indita, qua dirigitur homo ad conuenienter agendum in propriis actionibus. 12. q. 91. 2. o. item q. 96. 2. ad 3.

6 Ius naturale primò continetur in lege æterna, ſecundariò verò in naturali iudicatorio rationis humanæ. 12. q. 71. 6. ad 4.

7 Ius naturale ſemper & vbique habet eandem potentiam, ſed per accidens propter aliquod impedimentum, poteſt variari. 12. q. 94. 5. 6. o.

8 De iure naturali eſt quod maleficia puniantur, ſed determinatio eius eſt de iure poſitiuo. 22. q. 85. 1. ad 1.

9 Ius poſitiuum deriuatur à iure naturali. 12. q. 95. 2. o. item ar. 4. c.

10 Voluntas bona poteſt facere ius & iuſtum de aliquo indifferenti, non autem contra ius naturale. 22. q. 57. 2. ad 2. item q. 60. 5. ad 1. item ad 2. item q. 66. 7. c.

11 Ius diuinum non tollit ius humanum, quod eſt ex naturali ratione. 22. q. 10. 10. c. item q. 12. 2. c.

12 Ius poſitiuum variatur, ſecundum diuerſas hominum conditiones, in diuerſis temporibus. 12. q. 91. 5. ad 1. item 6. c. item q. 96. 2. c. item q. 104. 3. ad 2.

13 Ius duplex, ſ. naturale, & poſitiuum. 12. q. 95. 4. c. item 22. q. 57. 2. o. item q. 60. 5. c.

14 Ius naturale dupliciter, ſ. à natura immediatè, vt principia, & mediatè, vt concluſio. Primum eſt idem apud omnes, nec vnquam deficit, non autem ſecundum. 12. q. 94. 4. 5. 6. o.

15 Ius naturale dicitur dupliciter, ſ. quod ex natura ſua abſolutè eſt alteri adæquatum, & vt ab eo aliquid conſequitur. Primum conuenit omni animali, ſecundum autem ſoli homini, & eſt ius gentium. 12. q. 95. 4. ad 1. item 22. q. 57. 3. o.

16 Aliquid dicitur de iure naturali dupliciter, ſ. ad quod natura inclinat, & cuius contrarium natura non induxit. 12. q. 94. 5. ad 3.

17 Ius poſitiuum duplex, ſcilicet, ius gentium, & ius ciuile, primum deriuatur à lege naturali, vt concluſio, ſecundum verò, per modum determinationis. 12. q. 95. 4. c. ad 1.

18 Ius dicitur dupliciter, ſcilicet, ſimpliciter, id eſt, æqualium, & ſecundum quid.

quid.i.inæqualium, & hoc eſt triplex.ſ.dominatiuum, paternum, & œconomicum.22.q.57.4.0. item q. 58.7.ad 3.

1 IVSTITIA dicitur dupliciter.ſ.propriè, id eſt, virtus, quæ eſt rectitudo actus, & metaphoricè, id eſt, rectitudo ordinis in partibus hominis.12.q.21.3.c.fi.item q.46.7.ad 2.item q.55.4.ad 4.item q.100.2.ad 2. item q.113. 1.c. item 22. q. 30. 1.ad 2. item q.58. 2.0. item q. 106. 3.c.

2 Iuſtitia duplex, ſ. generalis, ordinans ad bonum commune, & iuſtitia particularis, ad perſonas ſingulares.12.q.60.3.0. item q.113.1.c.item 22. q.33.1.ad 1. item q.58. 5.6. 7.0. item 12.c. item q.59. 1.0. item q.61.1.c.item q.79.1.c.item q.81.8.ad 1.item q.102.1.ad 3.

3 Iuſtitia dicitur generalis dupliciter, ſ. cauſaliter, & per prædicationem, prima eſt iuſtitia legalis, differens realiter à qualibet alia virtute, ſecunda eſt virtus in communi, vt imperata à iuſtitia legali, differens ab aliis virtutibus, ſecundùm rationem tantum.12. q.60. 3.ad 2.item 7.c.item 22. q.58.6.0. item 7.c.item q.79. 2.ad 1.

4 Iuſtitia duplex.ſ.ciuilis.i.acquiſita, & iuſtitia infuſa: prima poteſt eſſe ſine gratia, non autem ſecunda, 12. q.10.12.c.

5 Iuſtitia eſt habitus, ſecundum quem aliquis conſtanti, & perpetua voluntate ius ſuum vnicuique tribuit. 22.q.58. 1.0.

6 Iuſtitia eſt virtus. 22. q.58. 3.0.

7 Iuſtitia quandoque vocatur veritas, quia eſt rectitudo impreſſa voluntati à rectitudine rationis, quæ dicitur veritas.22. q.58. 4.ad 1.

8 Iuſtitia non eſt rectitudo eſſentialiter: ſed cauſaliter tantum. 22.q.58. 1. ad 2.

9 Iuſtitia in quadam æqualitate conſiſtit.12.q.114.1.c. item 22.q.57.1. c.ad 3.item q.62.2.c.item q.122.1.c.item 3. q.85. 3.c.

10 Iuſtitia eſt perpetua ex parte obiecti, non autem ex parte actus. 22.q. 58. 1.ad 3. item ad 4.

11 Iuſtitia propriè eſt ſemper ad alterum ſuppoſitum, ſed metaphoricè eſt ad ſe, ſecundùm diuerſas partes.22.q.57.2.c.item 4.0.item q.58.1.2. 8.c.ad 3. item 9.c. item q.59. 1.c. item 3.ad 2. item q.67. 3.c. item q.106.3.ad 1.item q.122.1.c.

12 Iuſtitia legalis, inquantum reſpicit bonum commune vt proprium obiectum, eſt virtus ſpecialis ſecundùm ſuam eſſentiam, & ſic eſt in principe principaliter, & quaſi architectonicè, ſed in ſubditis eſt ſecundariò, & quaſi miniſtratiuè: ſed eſt generalis cauſaliter, & ſecundùm virtutem ſuam, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum commune.22.q.58.6.c. item q.60. 1.ad 4.

13 Vindicta quæ fit auctoritate publicæ poteſtatis, ſecundùm ſententiam iudicij, pertinet ad iuſtitiam commutatiuam, ſed quam quis facit proprio motu, non tamen contra legem, vel quam requirit à iudice, pertinet ad vindicatiuam virtutem iuſtitiæ adiunctam. 22. q.80. ad 1.

14 Virtutes autem adiunctæ ſeu annexæ iuſtitiæ, ſecundùm Tulliùm ſunt ſex. ſ. religio, pietas, gratia, vindicatio, obſeruantia, & veritas, ſed ſecundùm Macrobium ſunt ſeptem. ſ. duæ primæ prædictæ, innocentia, amicitia, concordia, affectus, & humanitas, & ſecundùm alios ſunt quinque, ſcilicet, obedientia, diſciplina, æquitas, fides, & veritas: & ſecundùm Andronicum ſunt nouem, ſcilicet bona commutatio, legiſpolitiua, eugnomoſyna, euſebia, euchariſtia, ſanctitas, liberalitas,

benignitas,& vindicatiua.12.q.60.3.o.item 22.q.80.o.itē q.122. 1.c.
15 Religio eſt potiſſima pars iuſtitiæ,ſecunda verò eſt pietas.22.q.122.1.c.
16 Iuſtitiæ correſpondet donum pietatis.22. q.121.princ.
17 Species iuſtitiæ particularis duplex, ſcilicet, iuſtitia commutatiua,& iuſtitia diſtributiua. 1. q.21. 1.c. item 12. q.60. 3.ad 3. item 22. q. 61. 1.o.
18 In pertinentibus ad iuſtitiam,omne ſuperfluum dicitur lucrum,& omne minus dicitur damnum,quia iuſtitia prius fuit exercita,& communiùs exercetur in voluntariis commutationibus, in quibus hæc propriè dicuntur.22. q.58.11.ad 3.
19 Materia iuſtitiæ particularis duplex. ſ. materia proxima,vt paſſiones,& operationes,& materia remota, ſcilicet, res exteriores. 22. q.58. 8.c. item 9. ad 2.
20 Iuſtitia particularis habet materiam ſpecialem.ſcilicet,operationes exteriores, quæ ſunt ad alterum. 12.q.60. 2. c. item q.61. 3.c. item q. 100.2.c.item 22. q.58.8.c. item 10.11.c. item q.59. 1. ad 3. item 3. c.item q.60. 3. ad 3. item q. 61. 3.c. item q.79. 1. 3.c. item 3. q. 85. 3. ad 1.
21 Iuſtitia particularis non eſt circa paſſiones animæ: ſed iuſtitia legalis eſt circa eas, licet principalius ſit circa operationes exteriores. 22. q.58.9.o.
22 Materia iuſtitiæ non eſt ille ad quem eſt iuſtitia:ſed res quæ diſtribuuntur,vel commutantur.3.q.85.3.ad 1.
23 Eadem eſt materia remota iuſtitiæ commutatiuæ, & iuſtitiæ diſtributiuæ,non autem materia propria.22. q.61. 3.o.
24 Iuſtitia quoad legem regulantem, eſt in ratione,vel in intellectu: ſed quoad imperium quo opera regulantur ſecundum legem, eſt in voluntate.1.q.21.2.ad 1.
25 Iuſtitia eſt in voluntate ſubiectiuè.1.q.21.1.ad 1.item 2.ad 1.item 12. q.56.6.c.item q.57.1.c. item q.61.2.c. item q.66.1.4.c.item q.85.3. c.item 22.q.55.8.c.item q.58.4.o.item 5.ad 2.item 8.ad 1. item 9.1. 12.c.item q.100.1.ad 2.item 3. q.85.4.c.
26 Omnes partes iuſtitiæ,& omnia oppoſita earum, ſunt ſubiectiuè in voluntate. 22. q.100. 1.ad 2.
27 Iuſtitia per redundantiam eſt in qualibet potentia animæ imperando, non autem eſſentialiter.22. q.58. 8.ad 1.
28 Iuſtitia & charitas ſunt eſſentialiter in beatis,non autem patientia:ſed tantum ſecundùm fructum.22. q.136. 1.ad 1.
29 Reddere vnicuique quod ſuum eſt, eſt proprius actus iuſtitiæ, nec conuenit alij virtuti,niſi inquantum coniungitur iuſtitiæ.1.q.21.1.c. item 22.q.58.11.o.item q.66.3.5.c.item q.101. 3.c.
30 Facere bonum & declinare à malo, ſunt quaſi partes integrales iuſtitiæ particularis,generalis,& legalis: ſed diuerſimodè.22.q.79.1.o.
31 Actus omnium virtutum pertinent ad iuſtitiam legalem, inquantum ordinat eos ad bonum commune.12. q.61. 5.ad 4. item 22. q.58.5.c. item q.102. 1.ad 3.
32 Vſus rectæ rationis maximè apparet in iuſtitia:& vſus indebitus in vitiis oppoſitis iuſtitiæ.22. q.55.8.c.
33 Dare inæqualia æqualibus ex debito, eſt contra iuſtitiam: non autem dare ſine debito, ex liberalitate.1. q.65. 2.ad 3.
34 Sola iuſtitia inter alias virtutes, importat rationem debiti. 12. q. 99. 5.ad 1.

Virtus exiſtens ad alterum, dupliciter deficit à ratione iuſtitiæ.ſ.deficiendo à ratione debiti:vel a ratione æqualis.22.q.80.c.

36 Modeſtia circa res exteriores, attendit ſolam moderationem: iuſtitia verò attendit debitum.22.q.143.ad 3.

37 Pietas eſt ad patriam,vt ad principium noſtri: Iuſtitia verò legalis reſpicit bonum patriæ,ſecundum quod eſt bonum commune, ideo iuſtitia legalis magis habet quod ſit virtus generalis,quàm pietas.22.q.101.3.ad 3.

38 Iuſtitia legalis monet per imperium ad ſuum finem omnes alias virtutes morales.22.q.58.6.c.

39 Iuſtitia attendit debitum vnius hominis ad alium, cæteræ verò virtutes attendunt debitum inferiorum virium ad rationem. 12.q.100.2.ad 2 item 22.q.67.1.c.

40 Iuſtitia eſt circa operationes ad alterum,ſub ratione debiti legalis,amicitia verò,ſub ratione debiti moralis,vel beneficij gratuiti.22.q.23.3.ad 2.

41 Iuſtitia poſt prudentiam, nobilior eſt omni alia virtute morali:deinde fortitudo,& poſt has tēperantia.12.q.66.1.c.item 4.o.item q.68.7.c.item 22.q.58.12.o.itē q.123.12.o.item q.141.8.o.item q.181.1.ad 1.

42 Iuſtitia & fortitudo ſunt ſimpliciter digniores temperantia, quia de meliori bono ſunt,ſcilicet,communiori,ſed eſt econuerſo ſecundum quid,quia temperantia eſt circa difficilius,& frequentius.22.q.141.8.o.item q.142.3.ad 1.

43 Iuſtitia & temperantia nunquam ſumuntur in malo vt prudentia,quia important æqualitatem,& concupiſcentiarum refrenationem,ex quibus laus eſt virtutis.22.q.55. 1.ad 1.

44 Originalis iuſtitia erat ex hoc,quod corpus ſubiiciebatur animæ:& potentiæ inferiores ſubiiciebantur rationi,& ratio ſubiiciebatur Deo.1.q.94.1.c.item 2.4.c.item 95.1.3.c.item q.96.1.c.item 12.q.81.5.ad 2.item q.82.3.c.item q.85.3.5.c.item q.89.3.c. item 22.q.161. 2.c. item q.163.c.item q.164.1.c.item 3.q.27.3.c.

45 Originalis iuſtitia erat iuſtitia naturalis,non quaſi cauſata ex principiis naturæ:ſed quaſi propaganda cum natura.1.q.100.1.c.ad 3.item 12.q.81.2.c.

46 Rectitudo voluntatis eſt quaſi formale in originali iuſtitia,rectitudo autem aliarum potentiarum,eſt quaſi materiale eius.1.q.95.1.ad 5.

47 Originalis iuſtitia non poterat eſſe ſine gratia gratum faciente.1.q.95.1.o.item q.100.1.ad 2.

48 Originalis iuſtitia prius erat in eſſentia animæ,quàm in potentiis eius.12.q.83.2.ad 2.

49 Et prius erat in voluntate,quàm in aliqua alia potentia. 12.q.82.3.c.

50 Iuſtitia diſtributiua eſt in Deo,non autem iuſtitia commutatiua.1.q.21.1.o.

51 Iuſtitia Dei,eſt veritas.1.q.22.2.o.

52 Iuſtitia Dei duplex.ſ.condecentia bonitatis eius, & retributio pro meritis.1.q.21.1.ad 3.

53 Iuſtitia Dei præſupponit rationem bonitatis eius, & dicit ſpecialem actum communicationis, non autem bonitas eius, niſi in generali, ſed dicit perfectionem naturæ eius.1.q.21.1.ad 4.

54 Totus ordo iuſtitiæ Dei reducitur generaliter ad voluntatem Dei. 3.q.46.2.ad 3.

55 Ordo vniuerſi demonſtrat iuſtitiam Dei,ſicut ordo cuiuſlibet multitudinis

dinis demonſtrat iuſtitiam ſui gubernantis.1.q.21.1.c.
56 Deus poteſt agere præter iuſtitiam.ſ.præmiando vltra meritum,& puniendo citra condignum,ſed non poteſt agere contra iuſtitiam,de potentia ordinata.12.q.112.3.ad 1.
57 Hominis ad Deum,ſerui ad dominum, patris ad filium,non eſt iuſtitia, niſi ſecundum ſimilitudinem.12.q.114.1.c.item 22.q.57.4.c.item q. 58.7.ad 3.item 3.q.85.3.c.

1 IVSTIFICATIO nominatur à iuſtitia, vt dicit rectitudinem ordinis hominis ad Deum,& partium hominis inter ſe,non autem à iuſtitia particulari,vel legali.12.q.100.2.ad 1.item q.113. 1.0.
2 * Iuſtificatio potius nominatur à iuſtitia , * quam à charitate vel fide: quia fides & charitas dicunt ordinem ſpecialem mentis humanæ ad Deum ,ſecundum intellectum vel affectum:ſed iuſtitia importat generaliter totam rectitudinem ordinis. 12.q.113.1.ad 2.
3 Iuſtificatio propriè eſt factio iuſtitiæ , quoad habitum,vel eſt executio actus eius : ſed impropriè eſt ſignificatio,vel diſpoſitio eius. 12.qu. 100.12.0.
4 Iuſtificatio impij eſt motus mentis,quo anima à Deo mouetur de ſtatu peccati,ad ſtatum iuſtitiæ.12.q.113.1.5.6.c.
5 Iuſtificatio in fieri,dicit motum ad iuſtitiam,ſed in facto eſſe,eſt effectus eius formalis.12.q.113.5.c.
6 Iuſtificatio fit in inſtanti.12.q.113.7.0.item 8 c.
7 Tota iuſtificatio impij originaliter conſiſtit in infuſione gratiæ:quia per eam,& per liberum arbitrium mouetur,& culpa remittitur.12.q.113. 7.c.item 8.c. ad 1.
8 Iuſtificatio non quidem ſimpliciter,ſed iuſtificatio impij,eſt idem quod remiſſio peccatorum. 12.q.113.1.0.item 6.ad 1.
9 In iuſtificatione impij,infuſio gratiæ & remiſſio culpæ,ſunt vnus actus numero ſecundum ſubſtantiam,ſed differunt ſecundum terminos. 12. q.113.6.ad 2.
10 Vocatio dicit auxilium Dei mouentis interius,& excitantis mentem ad deſerendum peccatum:ideo non eſt remiſſio peccatorum:nec eſt iuſtificatio,ſed eſt cauſa eius.12.q.113.1.ad 3.
11 Iuſtificare impium eſt maius,quàm creare cælum, vel terram , ratione termini,& repugnantiæ,ſed eſt econuerſo,ratione modi.12.q.113.9. o.item 3.q.43.4.ad 2.
12 Iuſtificare eſt maius ſecundum quantitatem proportionis,quàm glorificare , ſed abſolutè eſt econuerſo,ſicut gloria maior eſt quàm gratia. 12.q.113.9.o.Baptiſmus.70.Creatio.47.Miſericordia.11.12.31.45. 46.Pulchritudo.11.
13 In iuſtificatione impij,remiſſio peccatorum prior eſt naturaliter infuſione gratiæ,ſecundum ordinem cauſæ materialis, ſed econuerſo ſecundum alias tres cauſas.12.q.113.8.0.4.d.17.q.1.a.4.q.1.0. item q. 2.a.5.q.1.ad 2.item Veri.q.28.7.0.
14 In iuſtificatione impij,motus fidei eſt primus.12.q.13.4.c.item 2.d.26. 4.ad 4.item d.27.4.ad 1.item 3.d.30.5.ad 3.item 4.d.14.q.2. 4. ad 3.item d.17.q.1.a.3.q.3.c.item Ro.3.lect.3.co.2.princ.item c. item 4.co.3.ſi.Sanitas.7.
15 In iuſtificatione,prior eſt ordine naturæ infuſio gratiæ:ſecundò motus fidei in Deum:tertiò motus contra peccatum,quarto remiſſio culpæ. licèt omnia ſint in eodem inſtanti. 12.q.113.8.o.item q.85.6.ad 3. item

item 1.d.2.1.ad 4.item 4.d.14.q.1.a. 2.q.2.o.item d.17.q.2.o. item q.3.c.item Veri.q.28,2.ad 10.item ad 11.6.o.

16 In iuſtificatione,motus liberi arbitrij in peccatum, eſt prior motu eius in Deum,ordine materiæ:ſecundum alias autem tres cauſas,eſt econuerſo.12.q.113.8.c.item 3.q.85.6.c.ad 2.item 4.d.17.q.1.a.4.q.3.o. item Verit.q.28.8.c.

17 Motus liberi arbitrij contra peccatum in iuſtificatione. prior eſt infuſione gratiæ ordine materiæ : ſed eſt econuerſo,ordine formæ. 12.q. 113.8.o.item 4.d.17.q.1.a.4.q.2.o.item Veri.q.28, 8. o.

18 Vnus & idem motus eſt,in quo gratia infunditur, qui eſt diſpoſitio ad gratiam,ſecundum quod exit à libero arbitrio : & meritorius,ſecundum quod informatur gratia : & ſimile eſt in motu contritionis , in quo primò iuſtificatur impius. 2.d.5.q.2.1.c.

19 In iuſtificatione impij ſunt duo termini motus.ſ.terminus à quo.i. remiſſio culpæ.ſ.renouatio, & terminus ad quem. i. infuſio gratiæ , ad Titum. 3. co.5.

1 REQVISITA. * Infuſio gratiæ requiritur ad iuſtificationem. 12. q. 113. 3.o.item 4.d.17.q.1.a.3.q.1.o.item Veri.q.28.2.o.item 4.ad 1. item Ephe.5.lec.5.fi.

2 Requiritur etiam remiſſio culpæ,& nouitas vitæ per gratias. 12.q.113, 1.6.o.4.d.17.q.1.a.3.q.5.o.item Opuſc.60.c.item 22.co.10. Gratia, 55.&c.121.174.&c.Prophetia.41.Virtus.23.

3 In habentibus vſum rationis,præparatio qua homo facit quod in ſe eſt, requiritur ad iuſtificationem , non autem in carentibus vſu rationis, 4.d.17.q.1.a.2.q.1.o.item d.20.a.1.q.1.c.item quol.9.2.fi.item quol, 66.ad 1.

4 Hæc præparatio eſt per efficacem diſplicentiam peccati,& per affectum feruens deſiderium ad Deum :ideo ſequitur infuſio gratiæ & iuſtificatio.4.d.17.q.1.a,2.q.2.o.item q.2.a.5.q.1.c.

5 Non oportet ſemper quod hæc præparatio tempore iuſtificationem præcedat:quia vnus actus humanus a principio poteſt eſſe ſufficienter intenſus.4.d.17.q.1.a.2.q.1. c.ad 1.

6 In habentibus vſum rationis,requiritur ad iuſtificationem,motus liberi arbitrij conſentientis,non autem cauſantis.12.q.113.3.o.item 4.5.6. c.item 3.q.86.6.ad 1.item 2.d.27.2,ad 7.item 4.d.17.q.1.a.3.q.2.o. item Veri.q.28.3.o.item 4.c.Io.4.lec.2.co.2.item Ephe.5.lec.5.fin.

7 Ad iuſtificationem impij requiritur duplex motus liberi arbitrij. ſ. deteſtatio peccati,& deſiderium iuſtitiæ Dei.12. q.113. 5.o.item 7.ad 1.item ad 2.item 3.q.86.2.c.item 4.d.17.q.1.a.3.q.4.o.item contra. 3,co.158.item. Veri.q.28.5.o.

8 Ad eam requirũtur quatuor,ſcilicet infuſio gratiæ,motus liberi arbitrij per fidem in Deum,deteſtatio peccati,remiſſio culpæ.12.q.113.6.o. item 3.q.86.6.ad 1,item ad 2.item q.88.2.c.item 4.d.17.q.1.art.3.q. 5.c.item contra 4.co.72,co.72.item Io.fi.item Ephe.5. lec.5. fin.

9 Requiritur etiam motus fidei,& concurrit charitas, timor , & humilitas.12.q.113.4.o. item 3.q. 86.6.ad 1.item ad 3. 2.diſt. 26. 4.ad 4. 3.diſt. 30.5.ad 3.item 4.diſt.17.q.1.art. 3. q.3.o. item Veri. q. 28. 4.o.

10 Timor filialis requiritur ad eam ſubſtantialiter:timor verò ſeruilis requiritur ad eam, vt diſpoſitio præuia.Veri.q.28. 4.ad 3.

11 Actus miſericordiæ operatur contra peccatum dupliciter.ſ.vel per modum ſatisfactionis:vel per modum præparationis:primo modo actus

miſe-

miſericordiæ ſequitur iuſtificationem, ſecundo verò modo præcedit eam, vel concurrit cum aliis virtutibus requiſitis. 12.q.113.4.ad 1.

12 Deus eſt principalis cauſa iuſtificationis. Paſſio Chriſti, eſt cauſa meritoria. Sacramenta Eccleſiæ, ſunt cauſa inſtrumentalis : fides verò eſt coniungens inſtrumentum cauſæ principali. 3.q.64.3.c.item 4.d.1.q.1.a. 4.q.1.c.fi.item q.3.0. item Veri. q.28.4.c.item q.29. 4.ad 1. item ad 2. Baptiſmus. 16.19.161. Gratia. 121. Lex. 104. Miſericordia. 11.13.31.45. Pœnitentia. 11. Sacramentū. 133. Saluari. 11. Sanitas. 7.

13 In iuſtificando, Deus non indiget inſtrumentis ex parte ſua, ſed propter congruitatem ex parte hominis iuſtificandi vtitur ſacramentis, vt inſtrumentis. 4.d.1.q.1.a.4.q.1.c.fi.item Veri.q.27.4.ad 16.

14 Non eſt inquirenda ratio, quare Deus aliquos iuſtificet, & liberet à peccato, & alios relinquat in peccatis. 1.q.23.7.c.ad 2.item 12. q.98.4. ad 2.item q.106.2.ad 3.item contra 3.c.item 161.item Ro.9.lec. 3. co.8.9.

15 Deus, & Chriſtus ſecundum quod homo iuſtificant nos dupliciter, ſcilicet per operationem eorum in nos, & econuerſo. Veri. qu.29.4. ad 9.

16 Chriſtus vt homo, eſt cauſa meritoria, ſed vt Deus, eſt cauſa principalis noſtræ iuſtificationis. 4.d.1.q.1.a.4.q.3:ad 1. item Veri.q. 29. 4. ad 1.item ad 2.

17 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa inſtrumentalis, & exēplaris reſurrectionis animarum, ſcilicet, iuſtificando eas. 3.q.56.2.0.item q.62.5. ad 1. item 4.d.43.art. 2.q.1.q.2.item Opuſ.3.c.item 247. 249. Chriſtus. 55.

18 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa iuſtificationis, quantum ad terminum ad quem, ſacramenta verò & paſſio Chriſti, quantum ad terminum à quo. 3.q.56.2.ad 4.item q.59.2.ad 3.item q.62.5.ad 3.item 3.d.19. a.1.q.1.ad 3.item a.3.q.2.ad 3.item 4.d.1.q.1.a.4.q.3.ad 2.itē d.19. q.1.a.1.q.1.ad 3.item a.3.q.2.ad 3.item Veri.q.29.4.ad 1.item Opuſ. 3 c.247.item Ro.4.fi.

19 Iuſtificatio appropriatur attributo miſericordiæ Dei, ſicut reuelatio futurorum, ſapientiæ eius. 1.q.45.6.ad 3.item 4.d.17.q.1. art.1.q.4.0.

20 Iuſtificatio manifeſtat iuſtitiam Dei, ſicut cauſam exemplarem, miſericordiam verò, vt cauſam efficientem : ſed bonitas creaturæ manifeſtat bonitatem Dei vtroque modo. 1.q.45.6.ad 3.item 4.d.17.q.1.a. 1.q.4.ad 2.

21 Iuſtificari dicitur tripliciter, ſcilicet quoad reputationem, executionem, & cauſam: ſed opera legis iuſtificabant primo modo & ſecundo: non autem tertio modo. 12.q.100.12.c.3.d.40.3.0, item Ro. 2. lec. 3.co.1.item c.item 3, lec.2.fi.item Gal.2.lec.4.co.1.fi.c.item 3. lec. 4.0.

22 Oppoſitum videtur dicere quoad opera legis. 3.q.62,6.ad 3.item q.70. 4.0.

23 Omnia præcepta veteris legis iuſtificabant diſponendo, & figurādo, non autem cauſando habitum : ſed actum iuſtitiæ. 12. q. 98.4.c. fi. item ad 2.item q.100.12.0.item 3.d.40. 3.0.

24 Præcepta cæremonialia non iuſtificabant, niſi ex obedientia & deuotione, id eſt, non continebant iuſtitiam, niſi in generali. Moralia verò iuſtificabant in ſpeciali, ſecundum generalem iuſtitiam. Iudicialia autē in ſpeciali, ſecundum ſpecialem iuſtitiam. Sed præcepta legis humanæ, ſecundum iuſtitiam acquiſitam iuſtificant. 12.q.98,1,0. item q. 112,0.

1 1 2.o.item q.103.2.o.item 3.d.40.3.o.

15 Lex noua continet duo.ſ. gratiam principaliter & documenta,& præcepta ſecundario.Ratione primi iuſtificat,non autem ratione ſecundi, 12.q.106.2.o.

1 IVSTI ſunt nobiliſſimæ partes vniuerſi : ideo omnia bona, & peccata ſua & aliorum,proſunt eis.q.23. 7.c.

2 Deus ſpecialiter dicitur Deus iuſtorum tripliciter.ſ.ex ſpeciali cura,cultu,& præmio.1,q.23.7.c.

3 Deus nihil permittit euenire,quod finaliter impediat ſalutem iuſtorum. 1.q.22.2.ad 4.

L

1 LABOR manualis, ſiue corporalis,vel mechanicus, prohibetur ad literam tertio præcepto decalogi,vt præcepto ſpeciali : ſed myſticè quoad ceſſationem a peccatis, vt præcepto generali.22.q.122.4.ad 1.item ad 3,item q.187.3.c.

2 Labor manualis ordinatur ad quatuor.ſ.ad victum,ad otium vitandum contra concupiſcentias,& ad eleemoſynas.22.q.187.3.c.

3 Labor manualis eſt vtilis ad tria.ſ.contra furtum, contra cupiditatem boni alieni,& contra turpia negotia pro victu.22.q.187.3.c.

¶ Lacrymæ cauſantur ex triſtitia, & aliquando ex affectus teneritate, præcipuè cùm conſideratur delectabile cum triſtabili, vt ex deuotione.22,q.82.4.ad 3.

¶ Lamech non euaſit reatum homicidij occidens hominem quem credidit beſtiam:quia non adhibuit diligentiam.22.q.64.8.ad 1.

¶ Lamina aurea inuenta eſt ſuper pectus gentilis mortui de fide eius, & dicentis,Chriſtus naſcetur ex virgine,& ego credo in eum.O ſol ſub Helenæ, & Conſtantini temporibus,iterum me videbis. 22.q. 2.7. ad 3.

¶ Latere quærit concupiſcentia propter turpitudinem,ita verò manifeſtius operatur, propter impedimentum rationis,& amplificationem cordis.12.q.48.3.ad 2.item 22.q.156.4.c.

¶ Latitudo eſt dimenſio magnitudinis corporalis,12.q.33.1.c.

1 LATRIA exhibita vero Deo,& exhibita idolo, non dicitur vniuocè. 22.q.94.1.ad 2.

2 Latria dicitur tripliciter.ſ.res exhibita ad cultum Dei,actus,& habitus, & ſic tertio modo eſt virtus. Cuius nomina ſunt quatuor, ſcilicet theoſebia vel euſebia,pietas,religio,& latria.22.q.81.1,ad 3.item ad 4.item q.94.1,ad 2.

3 Latria eſt ſpecialis virtus, inquantum habet ſpecialem rationem obiecti & actus, ſed eſt virtus generalis inquantum actibus aliarum virtutum materialiter vtitur ad ſuum actum, ad quem multæ virtutes, ſcilicet fides,charitas & aliæ præxiguntur. 22.q.81.3.4.o.item 8.ad 1.item q.83.15.c.item q.186.1,ad 2.

4 Latria non eſt virtus theologica,quia non habet Deum pro obiecto,ſed habet eum tantum pro fine, ideo eſt virtus moralis,& reducitur ad virtutes cardinales,22.q.81.5.o.item q.92. 1.c.

5 Latria reducitur ad iuſtitiam,non quidem ſicut ſpecies ad genus,ſed ſicut virtus annexa virtuti principali.. 22. q.80.o.

6 Actus latriæ præcipitur primo præcepto decalogi.12.q.100.4. ad 1.

7 Latria eſt quædam proteſtatio fidei.12.q.100.4.ad 1.item 22. q.81. 3. b.item ad 2.item q.94.1.ad 1,item q.97.3.ad 1. item q.100.1.ad 1. item q.10.13,ad 1.

8 Offerre

8 Offerre ſacrificia,vel orare,vel proſtratio,& huiuſmodi,eliciuntur à ſola Latria, cuius propriè ſunt actus : licet imperentur a fide & charitate. 22.q. 81. 5. ad 1.item q.82.2.ad 1.item q.85.3.o. item q.88. 5. ad 1.

1 Dicitvr quandoque bonus latro,non quidem propriè & ſimpliciter,ſed metaphoricè,vel quaſi tranſumptiuè. 12.q.55.3.ad 1.item q.92.1.c. fi.item 22.q.45.1.ad 1.item q.47. 13.c.item q.92. 1.ad 1.

2 Chriſtus voluit crucifigi inter duos latrones,quadruplici ratione.ſ.primò, quia ſicut pro nobis maledictum crucis factus eſt Chriſtus , ſic pro omnium ſalute inter noxios,quaſi noxius crucifigitur,ſecundum Hieronymum.Secūdò,vt in ipſa patibuli ſpecie deuitaretur illa quæ in iudicio ipſius,omnium hominum facienda eſt diſcretio,ſecundum Leonem Papam.Tertiò,duo latrones leuæ ac dextræ affiguntur,omnem humani generis diuerſitatem vocari ad ſacramentum paſſionis Domini oſtendentes,ſecundum Hilarium.Quartò,quia latrones qui cum Domino crucifixi ſunt,ſignificant eos, qui ſub fide & cōfeſſione Chriſti,vel agonē martyrij,vel quælibet arctioris diſciplinæ inſtituta ſubeunt,ſecundum Bedam.3.q.46.11.o.

1 Lavrentivs diaconus exiſtens, baptizat in neceſſitate tantum. 3. q. 67.1.ad 3.

2 Laurentius & Vincentius,& aliqui alij ſancti,habuerunt paſſionem magis doloroſam,quàm Chriſtus,quoad diuturnitatem,vel acerbitatem, vel aliquid huiuſmodi:non autem ſimpliciter.3.q.46.6.ad 1.

1 Lavs dependet eſſentialiter à voluntate adhærente bono, non autem à potentialitate peccandi, ſed eſt ſignum eius. 22. qu. 81.61. ad 1.

2 Aliquid eſt laudabile inferiori,quod eſt vituperabile ſuperiori,& econuerſo.12.q.94.3.ad 3.

3 Laudare hominem ad conſolationem,vel ad profectum eius,cum cæteris circunſtantiis debitis,eſt actus virtutis amicitiæ:aliter autem,eſt peccatum adulationis. 22.q.115.1.ad 1.item 2.o.

4 Deus ſecundum eſſentiam maior eſt omni laude : ideo debetur ei reuerentia,& honor latriæ, laus autem effectibus eius.22. quæſt. 91. 1. ad 1.

5 Deus eſt ore laudandus,non vt ei aliquid manifeſtetur ſicut aliis, ſed vt nos & alios excitemus in Deum , & vt retrahantur ab eius offenſis. 22.q.91.1.o.item 2.o.

6 Otium tollitur per meditationes diuinorum eloquiorum,ſcilicet ſacrarum ſcripturarum,& per laudes diuinas:quia ſecundum gloſſam nō eſt otioſus,qui verbo Dei tantum ſtudet,nec pluris eſt qui extra operatur,quàm qui ſtudium cognoſcendæ veritatis exercet.22.qu.87.3. c.fin.

Lazarus reſuſcitatus,iterum mortuus eſt.3.q.53.3.c.ad 1.item q.55.2. ad 3.item q.56.1.c.

1 Legislator magis conſiderat actus exteriores,quàm interiores. 12.q.100.9.c.

2 Voluntas principis,vel legiſlatoris, vel regulata ratione,habet vigorem legis.Alioquin eſſe magis iniquitas,quàm lex.12.q.90. 1.ad 3.item q.92.1.ad 4.item q.93.3.ad 2.item 22.q.60.5.ad 1.

3 Intentio legiſlatoris eſt facere ciues bonos , inducendo eos ad virtutes per aſſuefactionem bonorum operum.12.q.92.1.o. item q.96.2. ad 2.item q.107.2.c.fi. item 22.q.122.1.ad 1.

4 Intentio

4 Intentio cuiuſlibet legiſlatoris ordinatur primò & principaliter ad bonum commune. ſecundò autem ad ordinem iuſtitiæ & virtutis, quo conſeruatur, & peruenitur ad primum. 12.q.100.8.c.

5 Legiſlator intendit bonum commune, ideo non præcipit actus particulares vnius: niſi vt ordinantur ad alterum. 12.q.90.2.4.c. item q.98.6.ad 2. item ad 3. item q.100.2.8.c.

1 LEGISPOSITIVA eſt idem quod virtus regnatiua, id eſt, principalis ſpecies prudentiæ, quæ conuenit regi. 22.q.50.1.ad 3. item 2.b. item ad 1. item 3.b.

2 Legiſpoſitiua & eugnomoſyna, id eſt, bona ſententia ſiue conſilium, tribuuntur prudentiæ, ſecundum directionem, & attribuuntur iuſtitiæ, ſecundum executionem. 22.q.80.ad 4.

3 Lex non poteſt dari, niſi populo, ideo legiſpoſitiua eſt pars politicæ, & non œconomicæ, nec monaſticæ. 12.q.98.6.ad 2. item ad 3. item q.101.3.c. item 3.q.70.2.ad 2.

¶ Lenia eſt idem quod patientia, & eſt pars annexa fortitudini. 22.q.128.ad 6.

1 LEPRA non mundabatur per ritum & cerimonias legis: niſi quandoque miraculosè. ſ. quando ſacerdos decipiebatur in iudicando. 12.q.102.5.ad 7. item q.103.2.ad 3.

2 Expoſitio literalis & figuralis lepræ, in hominibus, domibus, & veſtibus. 12.q.102.5.ad 4. item q.107.2.ad 4.

3 Leproſus non debet promoueri ad ſacerdotium, nec celebrare miſſam in publico, propter horrorem: ſed celebrare poteſt ſecretò, niſi ſit periculum. 3.q.82.10.ad 3.

4 Aliquis remouetur ab adminiſtratione Eccleſiæ, propter vitium lepræ, quia ineptus eſt. 22.q.108.4.ad 1.

1 LEX dicitur à ligando, quia obligat, vel dicitur à legendo ſecundum Iſidorum, quia ſcripta eſt. 12.q.90.1.c. item 4.ad 2. item ad 3.

2 Quælibet inclinatio ex aliqua lege, poteſt dici lex participatiuè, non autem eſſentialiter. 12.q.90.2.ad 1. item q.91.6.c.

3 Lex eſt regula & menſura actuum agendorum, vel omittendorum. 12.q.90.1.o. item 2.4.c. item q.91.2.c. item q.93.3.c. item q.95.4.c.fi. item q.96.5.c. item q.93.1.c.

4 Lex de ſui ratione habet quod ſit regula actuum agendorum, & quod habeat vim coactiuam. 12.q.90.3.c. item q.96.5.c. item 22.q.67.1.c.

5 Lex eſt aliquid rationis. ſc. propoſitiones vniuerſales rationis practicæ, conſideratæ actu vel habitu. 12.q.90.1.o. item q.91.1.c. item q.92.1.c. item q.94.1.c.

6 Lex non eſt aliud niſi dictamen rationis practicæ. 12.q.91.1.3.c. item q.91.c.ad 4. item 2.c. item q.97.1.c.

7 Lex eſt quædam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo qui curam communitatis habet, promulgata. 12.q.90.4.c.

8 Lex maximè reſpicit ordinem ad beatitudinem, & propriè ad felicitatem communem. 12.q.90.2.c.

9 Nullum præceptum habet vim legis, niſi ſecundum ordinem ad bonum commune, ad quod omnis lex ordinatur, vt ad finem. 12.q.90.2.o. item 3.c. item q.91.5.c. item 6.ad 3. item q.92.1.c. item q.93.1.ad 1. item q.95.3.4.c. item q.96.1.3.4.6.c. item q.97.1.c. item q.100.2.c. item 11.ad 3. item 22.q.58.5.c. item 3.q.70.2.ad 2.

10 Lex importat ordinem ad finem actiuè, non autem paſſiuè, niſi per accidens, ſ. quando legiſlator habet finem extra ſe. 12.q.91.1.ad 3.

11 Lex non imponitur ab aliquo domino, niſi ſubditis eius: ideo præcepta cuiuſlibet legis præſupponunt ſubiectionem recipientis legem ad dantem legem. 22.q.16.1.c. item q.22.1.c.

12 Non omnia contenta ſub lege obligant ad mortale, quia non omnia traduntur per modum præcepti, ſed aliqua per modum ordinationis & ſtatuti, & obligant ad certam pœnam. 22.q.186.9.ad 2.

13 Vſus venereorum ordinatur ad bonum commune, ideo ſubiacet legi, quia bona communia cadunt ſub lege. 22.q.154.2.fi. item 9.ad 3.

14 Lex quintuplex. ſ. lex æterna, naturalis, diuina, humana, & fomes peccati. 12.q.91.0.

15 Lex eſt in aliquo dupliciter. ſ. eſſentialiter & vt in regulante: & participatiuè, vt in regulato: primo modo eſt in ratione, ſecundo modo eſt in omni quod ex aliqua lege in aliquid inclinatur. 12.q.90.1.ad 1. item 3.ad 3. item q.21.2.6.c.

16 Homo dupliciter inclinatur ad obſeruantiam legis, ſc. interius per amorem, vt boni: & exterius per pœnas, vt mali. 12.q.92.1.ad 2. item q.95. 1.c. item q.98.6.c. item q.107.1.ad 2. item 22.q.108.1.ad 3. item 3.c.

17 Diuerſæ leges diuerſis imponuntur. 12.q.91.5.ad 1. item 6.c. item q. 96.2.c. item q.100.2.c. item q.104.3.ad 2. item q.107.1.c.

18 Iuſtus dupliciter non eſt ſub lege. ſ. coactiuè, & quantum ad opera Spiritus ſancti. 12.q.93.6.ad 1. item q.96.5.0.

19 Actus legis quadruplex. ſ. imperare ſeu præcipere, vetare ſeu prohibere, permittere, & punire: non autem conſulere, nec præmiare: quia conueniunt etiam perſonis priuatis. 12.q.92.2.0.

20 Proprius effectus legis eſt, inducere ſubditos ad propriam eorum virtutem: ideo lex facit bonos, vel ſimpliciter: vel bonos ſecundum quid. 12.q.92.1.0. item 2.ad 4.

21 Quælibet lex inducit ad obſeruantiam præceptorum, per pœnas, & per præmia danda: vel per Deum, vt lex diuina: vel per homines, vt lex humana. 12.q.99.6.0.

22 Omnis lex tendit ad amicitiam, vel hominum adinuicem: vel hominum ad Deum. 12.q.99.1.ad 2. item 2.c.

23 * Lex naturalis eſt participatio legis æternæ: & impreſſio diuini luminis in creatura rationali: quia inclinatur ad debitum actum & finem. 12.q.91.2.0. item q.96.2.ad 1. item q.97.1.ad 2.

24 Lex naturalis non eſt habitus propriè & eſſentialiter, ſcilicet, quo quis operatur, ſed impropriè, id eſt, quod habitu tenetur. 12.q.94.1.0.

25 Omnes inclinationes partium humanæ naturæ, vt concupiſcibilis & iraſcibilis, ſecundum quod regulantur ratione, pertinent ad legem naturalem. 12.q.94.2.ad 2. item 8.ad 3. item 22.q.108.2.c.

26 Ordo præceptorum legis naturæ, eſt ſecundum ordinem inclinationum naturalium, ſcilicet, primò ſecundum naturam ſubſtantiæ: ſecundò ſecundum naturam animalis: tertiò ſecundum naturam hominis. 12.q.49.2.c.

27 Ad præcepta legis naturæ pertinent omnia, quæ ratio practica naturaliter apprehendit eſſe bona humana, ſc. omnia ad quæ homo habet naturalem inclinationem. 12.q.94.2.3.c. item 4.c.ad 3.

28 Lex naturalis eſt eadem apud omnes, quoad prima principia communia, ſecundum rectitudinem & notitiam, non autem quoad alia. 12.q. 94.4.0.

29 Lex

29 Lex naturæ eſt vna omnium,quia præcepta eius ſunt communia : ideo conueniunt tam imperfectis quàm perfectis , ſed lex diuina non eſt vna,quia præcepta eius ſunt particularia.12.q.91.5.ad 3.

30 Omnes actus virtutum , inquantum ſunt virtuoſi , ſunt de lege naturæ: non autem omnes ſecundum ſpecies ſuas.12.q.91.5.ad 3.

31 Lex naturalis non poteſt dici in irrationabilibus, niſi ſecundum ſimilitudinem.12.q.91.2.ad 3.

32 Aliquid deriuatur à lege naturæ dupliciter.ſ.vt concluſio : & vt determinatio legis,vt lex humana.12.q.95.2.o.item q.99.3.ad 2.

33 Lex naturalis poteſt mutari per legem diuinam & humanam , addendo & ſubtrahendo concluſiones:ſed raro,& in aliquo particulari:non autem prima principia eius.12.q.94.3.c.ad 2.itẽ 5.o.item q.97.1.ad 1.

34 Lex Dei ſcripta corrigit legem naturæ,ſupplendo : vel vt corrupta erat in cordibus aliquorum.12.q.94.5.ad 1.item 3.q.61.3.ad 2.

35 Lex naturalis non poteſt deleri de corde alicuius quoad primá principia,& in vniuerſali:ſed tantum in particulari , vel quoad concluſiones.12.q.94.6.o.item q.99.2.ad 2.

36 Lex naturæ fuit offuſcata in gentilibus,quoad multa.12.q.94.4.5.6.o. item q.98.6.c.ad 1.item q.99.2.ad 2.item q.100.5. ad 1.item 22.q. 12.1.ad 1.item q.154.1. ad 1.item 3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.ad 2. item q.70.2.ad 1.

37 Lex naturæ ſic corrupta fuit apud Germanos , quod latrocinium non reputarent peccatum.12.q.94.4.6.c.

38 Lex æterna eſt ratio ſeu conceptus gubernationis rerum in Deo.12.q. 91.1.o.item q.93.1.o.item 3.4.c.item 5.ad 3.

39 Lex æterna ſecundum eſſentiam eſt nota beatis tantum:ſed in ſuis effectibus nota eſt omni creaturæ rationali.12.q.19.4. ad 3. item 5.6. o.item q.93.2.o.

40 Lex æterna comparatur ad ordinem rationis , ſicut ars ad artificiatum: ideo eiuſdẽ rationis eſt aliquid eſſe contra vtrumque.12.q.71.2.ad 4.

41 Omnis lex inquantum iuſta eſt,deriuatur à lege æterna.12.q.93.3 o.

42 Omnia regulantur lege æterna,& participant eam,inquantum ex ea inclinantur in proprios actus & fines.12.q.91.2.o.

43 Aliquid ſubditur legi æternæ dupliciter, ſc.ſecundum cognitionem , vt creatura rationalis tantum.2.vel per aliquod principium interius , vt omnis creatura.12.q.91.2.c.ad 3.item q.93.5.6.c.

44 Omnia creata ſubduntur legi æternæ , non autem ea quæ pertinent ad eſſentiam Dei.12.q.91.2.c.item 4.5.6.o.

45 Voluntas Dei ſecundum ſe non ſubditur legi æternæ,nec gubernationi Dei,ſed tantum ſecundum volita creata.12.q.93.4.ad 1.

46 Filius Dei,ſecundum humanitatem legi æternæ ſubditur, ſed ſecundum deitatem,eſt ipſa lex æterna , per appropriationem. 12. q.93.1.ad 2. item 4.ad 2.item 6.ad 1.

47 Beati & damnati ſubduntur legi æternæ:per quam meruerunt , & conſeruantur in beatitudine,vel miſeria.12.q.93.6.ad 3.

48 Boni perfectiùs ſubduntur legi æternæ,quàm mali , quantum ad cognitionem , & inclinationem ad bonum , ſed ſecundum paſſionem eſt econuerſo.12,q.93.6.c.

49 Prudentia carnis ſubditur legi æternæ,ſecundum paſſionem,non autem ſecundum actionem.12.q.93.6.ad 2.

50 Irrationalia,defectus,& omnia cõtingentia omniũ naturalium ſubduntur legi æternæ,nõ autẽ legi humanæ.12.q.93.5.o.item 12.q.93.6.c.

51 Lex diuina eſt neceſſaria, præter legem naturalem & humanam. 1.q.1.
1.o.item 12.q.91.4.o.item q.60.5.ad 3.

52 Lex diuina eſt participatio legis æternæ, in ordine ad finem ſuperna-
turalem, ſicut lex naturalis ad finem naturalem. 12.q.91.4.e.ad 1.

53 Sicut gratia præſupponit naturam, ſic lex diuina præſupponit legem
naturalem. 12.q.99.2.ad 1.

54 Ea quæ ſunt neceſſaria ad ſalutem, cadunt ſub præceptis diuinæ legis.
12.q.5.2.c.item q.140.2.c.

55 In lege Dei aliqua præcipiuntur, quia bona ſunt, & aliqua econuerſo,
& aliqua prohibentur, quia mala ſunt, & aliqua econuerſo. 22.q.57.
2. ad 3.

56 Finis legis diuinæ eſt beatitudo æterna, humanæ verò & temporalis
eſt tranquillitas ciuitatis. 12.q.98.1.c.item q.100.2.5.c.

57 Lex diuina principaliter intendit amicitiam hominum ad Deum, ſed
lex humana, hominum adinuicem. 12.q.99.2.3.c.item q.100.2.5.c.

58 Lex diuina principaliter ordinat homines ad Deum: ſed ordinat homi-
nes adinuicem, ſecundum quod conuenit ordini ad Deum, humana
verò econuerſo. 12.q.99.3.4.c.item q.110.2.5.e.

59 Lex diuina ſufficienter ordinat ad omnem actum virtutis, non autem
lex humana. 12.q.100.2.o.item 22.q.140.2.o.

60 Lex humana proponit præcepta tantum de actibus iuſtitiæ, vel aliarum
virtutum, ſub ratione iuſtitiæ: diuina verò, de actibus omnium virtu-
tum, vel obligando, vel conſulendo. 12.q.100.2.o.

61 Lex diuina ſe extendit ad actus interiores, & exteriores, ſed lex huma-
na tantum ad actus exteriores. 12.q.91.4.e.item q.18.1.c.item q.
100.2.9.c.

62 Lex diuina prohibet & punit omnia peccata, non autem lex humana.
12.q.91.4.c.fi.item q.93.3.ad 3.item q.96.2.o.item 9.ad 1.item q.
98.1.c.item 22.q.69.2.ad 1.item q.77.1.ad 1.item q.78.1.ad 4.

63 Leges humanæ antiquæ continent quædam fabuloſa & falſa, non au-
tem lex diuina. 12.q.99.3.o.

64 Lex diuina diſtinguitur in legem veterem, & legem nouam, non ſicut
in ſpecies omnino diuerſas, ſed ſicut imperfectum & perfectum in
eadem ſpecie. 12.q.51.5.o.item q.107.1.o.

65 Lex vetus eſt æterna, quoad moralia, & quoad veritatem quam figu-
rabant ceremonialia: non autem aliter. 12.q.103.3.ad 1.

66 * Lex vetus conuenienter data eſt tempore Moyſis: primò quidem
contra malos, ad comprimendam eorum duritiam, & ſuperbiam, & in
eo quod ſcire ſe, & poſſe putabant, quod non valebant: ſecundò verò
ad bonorum auxilium, quo faciliùs & ſecuriùs ad ſpiritualia nutriren-
tur. 12.q.98.6.o.item 3.q.70.2.ad 2.

67 Lex vetus differt à lege naturali, non vt ab ea penitus aliena, ſed vt ali-
quid ei ſuperaddens. 12.q.89.2.ad 1.

68 * Lex vetus erat bona, quia conſonabat rationi, reprimendo concupi-
ſcentias, ſed erat imperfecta: quia non poterat ſufficienter ad finem
inducere. 12.q.98.1.e.item 2.ad 1.

69 Lex vetus prohibebat omnia peccata. 12.q.98.1.c.

70 * Lex vetus non conferebat gratiam, quia hoc Chriſto reſeruabatur.
12.q.98.1.o.item q.99.2.ad 3.item q.100.12.o.

71 Finis veteris legis erat iuſtificatio hominum, quam tamen efficere non
poterat, ſed eam figurabat factis ceremonialibus, & promittebat
verbis. 12.q.107.2.c.

72 Lex vetus ſecundum ſenſum exteriorem promittebat tantum temporalia: ſed ſecundum ſenſum ſpiritualem, promittebat ſpiritualia & vitam æternam. 12.q.114.10.ad 1.

73 Lex vetus occidebat, non quidem effectiuè, ſed occaſione accepta, non autem data. 12.q.98.1.ad 2.item q.99.2.ad 3.

74 Lex vetus induxit pœnam ſeruitutis, in caſu duplici tantum, ſcilicet ſeruitutem perpetuam in ſeruo nolente ingredi, & temporalem, in fure non valente ſoluere. 12.q.105.2.ad 10.

75 Lex vetus bene ſtatuit de loco iudicij, de iudicibus, & teſtibus. 12. q. 105.2.c.ad 7.item ad 8.

76 Lex vetus data fuit ſolis Iudæis, non quidem propter merita eorum, ſed propter promiſſiones Dei de Chriſto. 12.q.98.4.o.item 5.c.

77 Lex vetus data fuit duris in flagellum, proficientibus in pædagogum, perfectis autem in ſignum & ſolatium. 12.q.101 3.c.

78 Gentiles non obligabantur ad legem veterem quoad ceremonialia, vel iudicialia: ſed ad præcepta naturæ ſecundum ſe, non autem ex lege veteri. 12.q.98.5.o.item 12.q.85.4.ad 1.

79 Lex vetus neminem excludit à cultu Dei, ſed tantum à ciuilitate. 12.q. 105.3.ad 1.item ad 2.

80 Lex vetus ordinabat ad Chriſtum, perhibendo teſtimonium; & diſponendo ad eum. 12.q.98.2.c.item q.99.6.c.

81 Status veteris legis inſtitutus fuit ad figurandum myſterium Chriſti. 12.q.102.4.c.

82 Status veteris legis non fuit immutatus ante Chriſtum, quoad impletionem, ſed quoad conditionem populi. 12.q.102.4.ad 2.

83 Chriſtus impleuit legem veterem, opere & doctrina tripliciter, ſcilicet, exponendo, dando modum meliùs obſeruandi, & ſuperaddendo. 12. q.107.2.o.item 4.ad 3.

84 Chriſtus in omnibus conuerſatus eſt ſecundum præcepta veteris legis. 3.q.37.o.item q.40.4.o.item q.47.2.ad 1.

85 Lex vetus dabatur populo adhuc imperfecto, in comparatione ad perfectionem quæ erat futura per Chriſtum. 12.q.99.6.c.

86 Lex noua continetur in lege veteri virtualiter, vt perfectum in imperfecto, & implicitè: non autem explicitè & in actu. 12.q.107.3.o.

87 Lex vetus aſſimilatur puero, vt imperfecta, noua autē aſſimilatur viro, vt perfecta. 12.q.91.5.c.ad 1.itē q.98.1.o.item 2.ad 1.itē ad 2.item q. 99.6.c.itē q.106.3.c.itē q.107.1.c.ad 2.itē 2.3.4.c. itē 22.q.1.7.ad 2.

88 Lex noua implet legem veterem, exhibendo quod lex vetus promittebat & figurabat, ſed euacuat eam quoad ceremonialia. 12.q.107.2.o. item 22.q.104.6.ad 2.

89 Lex noua dicitur gratia fidei, quia principaliter eſt ad gratiam, ſecundariò autem eſt ad ceremonialia & ſacramentalia. Lex vetus autem econuerſo. 12.q.107.1.ad 3.item q.108.1.o.

90 Lex vetus eſt via ad legem nouam, ſicut lex noua ad cœleſtem Eccleſiam, ſeu ad cœleſtem hierarchiam. 12.q.101.2.c.item q.106.4.ad 1. item q.61.4.ad 1.

91 Vtraque lex fuit ab vno Deo, ſed lex vetus in lapidibus, noua verò in corde. 12.q.98.2.3.o.item q.106.2.ad 3.itē 4.ad 3.item q. 107.1.c.fi.

92 Lex vetus cohibebat manum, i. actus exteriores, per pœnas temporales, non autem animum. i. actus interiores, noua autem cohibet vtrumque per æterna. 12.q.108.1.ad 2.

93 Lex noua principaliter promittit ſpiritualia, & ordinat actus etiam

interiores,& ex amore : ideo perfectior eſt lege veteri quæ habet oppoſita.12.q.91.5.o.item q.99.6.o.item q.107.1. ad 2.item q.108.1.o.item 22.q.95.2.ad 2.item q.144.1.ad 1.

94 Lex vetus eſt grauior lege noua,quoad ceremonialia,&quoad diſpoſitionem ſubditorũ,ſed quoad actus virtutum eſt econuerſo. 12.q.107.4.o.

95 Lex noua addit conſilia ſuper præcepta , non autem lex vetus. 12. q. 108.4.o.

96 Lex noua dicitur lex veritatis, lex vetus autem dicitur lex vmbræ, vel lex figuræ.12.q.107.2.c.

97 In lege noua dantur præcepta fortitudinis, ad pugnãdum ſpiritualiter, ad patientiam temporalium malorum:non autem ad pugnam corporalem, ſicut in lege veteri.22.q.140.1.ad 1.

98 Lex noua nihil inſtituit ad cognoſcendum futura, ſicut lex vetus , quia terrena ſunt : fuerunt tamen in nouo teſtamento etiam aliqui propheticæ ſpiritum habentes , qui multa de futuris euentibus prædixerunt.22.q.95.2.ad 3.

99 Lex noua nihil determinat circa ceremonialia vel iudicialia,nec præcipit alia moralia,quàm lex vetus.12.q.108.2.o.item 3.ad 2.item ad 3.

100 Lex noua principaliter eſt gratia Spiritus ſancti,ſecundariò autem eſt circa quædam diſponentia ad gratiam,& ad vſum eius : ideo principaliter eſt indita, & ſecundario ſcripta. 12.q.106.1.o.item 2. 3. c. item q.107.1.ad 2.item ad 3.item q.108.1.c.ad 1.

101 In lege noua nihil continetur, niſi pertinens ad gratiam Spiritus ſancti: vel diſponens intellectum per fidem & affectum , vel ad vſum gratiæ. 12.q.106.1.ad 1.

102 Lex noua,eſt lex gratiæ,& pietatis. 12.q.106.3.c.fi.

103 Lex noua dicitur lex libertatis,quia non præcipit actus exteriores niſi ſacramentorum , vel habentes neceſſitatem ad gratiam,nec prohibet,niſi contraria gratiæ.12.q.108. 1.2.o.item 4.c.

104 Lex noua bene ordinat omnes actus interiores hominis ad ſe,ad proximum,& ad Deum.12.q.108.3.o.

105 Nullus ſtatus poteſt eſſe perfectior ſtatu nouæ legis,quia lex noua immediatè introducit ad vltimũ finem. 12.q.106.4.c.item q. 108.4.o.

106 Lex noua non debuit dari à principio mundi,triplici ratione:prima.ſ. quia lex noua principaliter eſt gratia Spiritus ſancti,quæ abundanter dari non debuit , antequam impedimentum peccati ab humano genere tolleretur conſummata redemptione per Chriſtum:ſecunda poteſt aſſignari ex perfectione legis nouæ:non enim aliquid ad perfectum adducitur ſtatim à principio,ſed quodam temporali ſucceſſionis ordine,ſicut aliquis prius fit puer , & poſtmodum vir : tertia ſumitur ex hoc quod lex noua eſt lex gratiæ:& ideo primò oportuit, vt homo relinqueretur ſibi in ſtatu veteris legis;vt in peccatum cadendo ſuam infirmitatem cognoſcens , recognoſceret ſe gratia indigere.12.q.91.5.ad 2.item q.106.3.o.

107 Lex noua proponitur in omni loco,non autem in omni tempore, quia tempus variat ſtatum,non autem locus.12.q.106.3.ad 2.

108 Lex noua durabit vſque ad finem mundi.12.q.106.4.o.

109 Leges humanæ ſunt neceſſariæ ad pacem hominum , & ad virtutes, propter malos:quia non ſufficit eis paterna monitio. 12. q.91.3. o. item q.95.1. o.

110 Melius eſt ſecundum philoſophũ,omnia determinari per leges,quantum poſſibile eſt,quàm relinquere arbitrio iudicũ, triplici ratione.

Primò. ſ. quia facilius eſt inuenire paucos ſapientes, qui ſufficiant ad rectas leges ponẽdas, quàm multos qui requirerentur ad rectè iudicandum de ſingulis: ſecundò quia illi qui leges ponũt ex multo tempore conſiderant quid lege ferendum ſit; ſed iudicia de ſingularibus factis fiunt ex caſibus ſubitò exortis: faciliùs autem ex multis conſideratis poteſt homo videre quid rectum ſit, quàm ſolum ex aliquo vno facto: tertiò quia legiſlatores iudicant in vniuerſali & de futuris: ſed homines iudiciis præſidentes, iudicant de præſentibus, ad quæ afficiuntur amore, vel odio, aut aliqua cupiditate; & ſic eorum deprauatur iudicium. 12. q. 95. 1. ad 2.

111 Quia ergo iuſtitia animata iudicis non inuenitur in multis, & quia flexibilis eſt: ideò neceſſarium fuit, in quibuſcunque eſt poſſibile legem determinare quid iudicandum ſit, vt paucißima arbitrio hominum committerentur. 12. q. 95. 1. ad 2. fi.

112 Quædam ſingularia quæ non poſſunt lege comprehendi, neceſſe eſt committere iudicibus, putà de eo quod eſt factum eſſe, vel non eſſe, & de aliis huiuſmodi. 12. q. 95. 1. ad 3.

113 Lex humana eſt diſpoſitio particularis, inuenta per rationem humanam, ex principiis communibus legis naturalis. 12. q. 91. 3. o. item 4. c. item q. 95. 2. o. item 3. 4. c.

114 * Lex humana eſt menſura menſurata à lege diuina, & à lege naturali, cuius finis eſt vtilitas hominum. 12. q. 19. 4. c. item q. 95. 3. o.

115 Leges humanæ in communi habent rationem, non autem quoad aliquas particulares conditiones, ſed ex arbitrio inſtituentium. 12. q. 95. 2. ad 4. item q. 102. 2. ad 3.

116 Leges humanæ non poſſunt habere illam infallibilitatem, quam habent concluſiones demonſtratiuæ ſcientiarum. 12. q. 91. 3. ad 3. item 4. c. item q. 96. 1. ad 3. item q. 105. 2. ad 8. item 22. q. 120. 1. c.

117 Nulla lex humana habet vim legis, niſi inquantum à lege naturæ deriuatur. 12. q. 95. 2. o.

118 Leges deſcribũtur ad declarationẽ iuris naturalis & iuris poſitiui: ideò cõtinent vtrunque, & inſtituũt ius poſitiuũ. dantes ei robur auctoritatis, nõ autẽ iuri naturali, ſed hoc habet ex natura. 22. q. 60. 5. c. ad 1.

119 Lex humana quadrupliciter diuiditur, ſecundùm quatuor quæ ſunt de ratione eius. ſ. quod ſit à lege naturæ, ad bonum commune, à perſona publica, & ſit regula actuum humanorum. 12. q. 95. 4. o.

120 Nullus poteſt condere legem, niſi cõmunitas, vel perſona publica. i. gerens vices eius. 12. q. 90. 3. o. item q. 92. 2. ad 2. item q. 95. 4. c. item q. 96. 1. 4. c. item q. 97. 3. ad 3. item q. 98. 3. ad 3. item 22. q. 50. 1. ad 3. item q. 57. 2. c. item q. 60. 6. c. item q. 67. 1. c.

121 Lex humana debet dari in communi. 12. q. 96. 1. o. item q. 98. 6. ad 2. item 22. q. 147. 3. 4. c.

122 Lex humana datur de aliquo, ſecundum illud quod frequentiùs accidit. 12. q. 84. 1. ad 3. item q. 96. 1. ad 3. item 6. c. ad 3. item q. 102. 6. ad 5. item 22. q. 88. 9. 10. c. item q. 120. 1. c. item q. 149. 4. c. item q. 152. 2. ad 3. item q. 154. 2. c. fi. item q. 160. 5. c.

123 Lex humana non attendit intentionem obſeruantis, ſed actum eius. 12. q. 100. 9. c.

124 Lex humana debet eſſe honeſta, iuſta, poſſibilis, ſecundùm naturam, ſecundùm conſuetudinem patriæ, loci, & temporis, neceſſaria, pro communi vtilitate, & clara. 12. q. 95. 3. o.

125 Lex eſt iuſta, vel iniuſta tripliciter, ſcilicet ex fine, ex agente per aucto-

ritatem,& ex forma,id eſt, ſecundùm æqualitatem proportionis.12. q.96. 4. c.

126 Lex humana præcipit aliquos actus cuiuſcunque virtutis,vt ordinabiles ad bonum commune, non autem omnes: ſimiliter aliquos actus cuiuſcunque vitij prohibet,non autem omnes.12. q.93. 3.ad 3.item q.96.2.3.o.item q.100. 2.c.

127 Leges humanæ ordinantur ad aliqua mundana bona, ſecundùm quorum conditionem dantur præcepta fortitudinis.22. q.140.1.c.

128 Lex humana non debet ſeruari quando eſt in damnum, ſed recurrendum eſt ad principem, ſi periculum non ſit in mora. 12.q. 96. 6.o. item q.97.3.ad 1.item 22.q.60.5.ad 2.item ad 3.item q.147. 4.c.

129 Lex humana iuſta obligat in foro conſcientiæ, non autem lex iniuſta, niſi propter ſcandalum vitandum in iis quæ non ſunt contra Deum. 12.q.96.4.o. item 22. q.12. 2.ad 1. item q.60. 3.ad 1.

130 Omnes ſubditi alicuius poteſtatis, ſubduntur legibus eius, vel coactè, vt mali,vel ſponte,vt boni.12. q.96. 5.o.

131 Princeps ſubditur legi ſuæ, quoad iudicium Dei,& ſponte, quoad vim directiuam,non autem coactè.12. q.96.5.ad 3.

132 Nullus ſubditur legi inferioris, contra ſuperiorem.12. q.96. 5.c.ad 2.

133 Lex humana poteſt iuſtè mutari dupliciter,ſcilicet ex defectu legiſlatoris, vel ex mutatione rerum, vel hominum.12. q.96. 5.ad 3. item q.97.1.o.item q.104. 3.ad 2.

134 Lex humana non debet faciliter mutari,niſi propter magnam neceſſitatem,vel vtilitatem,quia conſuetudo iuuat.12. q.97. 2.o.

L I. per quem non eſt appropriatum,ſed proprium filij.1. q.39.8.c.

LIA fœcunda, & lippis oculis, ſignificat vitam actiuam, quæ plus parit, & minus videt.22. q.179. 2.b.

1 LIBER de infantia Saluatoris, eſt apocryphus.3. q.35. 6.ad 3.item q.36.4.ad 2.item q.43. 3.ad 1.

2 * Liber de mirabilibus ſacræ ſcripturæ, non eſt Auguſtini, nec eſt authenticus.3. q.45. 3.ad 2.

3 Liber de ſpiritu & anima,non eſt Auguſtini, nec authenticus.1. q.77.8. ad 1.item q.79.8.ad 1.item 10.ad 1.item q.82.5.ad 2.

4 Liber vitæ dicitur tripliciter. ſ. conſcriptio ſaluandorum, ſcriptura eorum per quæ ſaluantur. i. vtrunque teſtamentum, & ſcriptura agendorum, ſeu iam factorum. ſ. libri aperiendi in die iudicij. i. vis diuina,qua cuilibet nota fient facta ſua.1. q.24.1 ad 1.

5 Liber vitæ eſt notitia Dei de vita beata cuiuslibet in particulari. 1. q. 24.o.item q.39. 8.ſi.

6 Liber vitæ in diuinis dicitur eſſentialiter, non autem perſonaliter, & appropriatur filio,ratione notitiæ:ſed Spiritui ſancto,ratione vitæ. 1. q.39.8.ſi.

7 Liber vitæ non eſt prædeſtinatio, ſed eſt notitia eius. 1. q.24. 1.ad 4.

8 Liber vitæ,& electio, ſunt tantum de vita gloriæ creaturarũ, non autem propriè de vita naturæ,nec de vita gratię,nec de vita Dei.1.q.24.2.o.

9 Scripti ſimpliciter in libro vitæ, ſcilicet prædeſtinati, nunquam delentur de libro vitæ, ſed ſcripti ſecundùm gratiam, delentur de libro vitæ.1 q.24.3.o.

10 Sicut poteſt aliquis deleri de libro vitæ,ſic poteſt in eo ſcribi de nouo, ſcilicet, vel ſecundùm opinionem, vel ſecundùm gratiam, non autem ſimpliciter.1. q.24. 3.ad 3.

11 Nullus

11 Nullus liber dicitur liber mortis,ſicut dicitur liber vitæ, quia electi ſolent aſcribi, non autem repudiati.1. q.24.1.ad 3.

12 Libri aperiendi in die iudicij, ſunt conſcientiæ ſingulorum, vel ſancti vtriuſque teſtamenti, vel ſententia iudicis, vel vis diuina oſtendens omnia, qua cuilibet nota fient facta ſua.1. q.24. 1.ad 1.

1 LIBERALITAS eſt virtus diſpenſandi bene diuitias,in vſus bonos ſibi ſuiſque, & aliis.22. q.1.0.

2 Ad liberalem non pertinet, eſſe promptum ad recipiendum, & minus ad petendum, ſed ſolicitè procurat fructus ſuarum poſſeſſionum, ad liberaliter dandum.22. q.117. 4.ad 3.

3 Propria materia mediata liberalitatis, eſt pecunia,id eſt,res poſſeſſa, ſed materia immediata,eſt paſſio circa pecuniam.12. q.60. 5.c. item 22. q.31.1.ad 2. item q.32.1.ad 4. item q.58.9.ad 2. item q.117. 2. 3.0. item 6.c. item q.118. 3.c.ad 2. item q.157. 1.c.

4 Liberalitas moderatur amorem pecuniarum: & timorem de amiſſione earum.22. q.123. 4.ad 2.

5 Proprius actus liberalitatis duplex. ſ. bene vti pecunia in ſe & in aliis ſecundarius autem eſt, præparare & conſeruare eas ad bonum vſum. 22. q. 117. 3.4.0.

6 Proprius & principalior actus liberalitatis eſt dare, quàm accipere, vel acquirere,vel conſeruare,vel vti pro ſe.22.q.117. 4.0.item q.119. 1. ad 2. item ad 3.

7 Liberalis triſtatur quod aliquid detur non conuenienter, ſed magis quando ipſe dat non conuenienter,quia plus opponitur actui eius proprio. 22. q.117. 4.ad 2.

8 Dare aliquid cum concupiſcentia retinendi, derogat liberalitati, non autem amicitiæ vel charitati, ſed magis oſtenditur perfectio eius. 22. q.31.1.ad 2.

9 * Liberalitas eſt ſubiectiuè in voluntate.1. q.21. 1.ad 1.

10 Dantes omnia pro Chriſto, non ſunt prodigi, ſed liberales.22. q.119. 2. ad 3.

11 Solus Deus eſt maximè liberalis. 1. q.44. 4. ad 1.

12 Chriſtus omnes diuitias contemnendo, oſtendit in ſe ſummum gradum liberalitatis & magnificentiæ. 3. q.7. 2. ad 3.

13 Omnis virtus theologica & cardinalis eſt ſimpliciter. i. ſecundùm propriam materiam nobilior liberalitate, quæ tamen habet quandam excellentiam,inquantum eſt vtilis ad multa.22. q.117. 6.0.

14 Iuſtitia ſe extendit ad omnes,non autem liberalitas.22. q.58. 12.ad 1. item q.123. 12.ad 5.

15 Iuſtitia eſt ſimpliciter maior liberalitate,quia eſt communior & fundamentum eius eſt, & poteſt eſſe ſine ea, non autem econuerſo. ſed ſecundum quid eſt econuerſo, ſcilicet vt eſt ornamentum iuſtitiæ. 22. q.66. 4.ad 1. item q.123. 12.ad 5.

16 Liberalitas conuenit cum iuſtitia, quia vtraque eſt principaliter ad alterum, & circa exteriora, ſed prima attendit exteriora vt propria: ſecunda verò vt ſunt alterius, & ratione debiti, ideò liberalitas non eſt ſpecies iuſtitiæ,ſed eſt pars ſibi annexa.22. q.58. 12.ad 1. item q. 117.2.ad 3.item 3. ad 2.5.0. item q.118.3.ad 2. item q.134. 4. ad 1. item q.157.1.c.

17 Liberalitas eſt ad ſe in ſumptibus, non autem in dationibus, ſed iuſtitia nullo modo eſt ad ſe.22.q.106.3.ad 1.item q.117.3.ad 3.

1 LIBERTAS cuiuſlibet rei eſt dominium & poteſtas ſui actus, ad oppoſita.1.q.83. 3.4.o.
2 De ratione, vel neceſſitate libertatis non eſt, eſſe primam cauſam ſui, id quod liberum eſt.1. q.83. 1.ad 3.
3 Poſſe velle malum, non eſt libertas, nec eſt pars libertatis.1. q.62. 8.ad 3. item 22. q. 88. 4.ad 1.
4 Tota radix libertatis, vt ſubiectum, eſt voluntas: ratio autem, vt cauſa. 12. q.6. 2.ad 2. item q.17. 1.ad 2.
5 * Libertas opponitur neceſſitati coactionis, non autem neceſſitati finis. 1.q.82.1.c.ad 1.item 22.q.44.1.ad 2.item 3. q.14. 2.c.
6 Libertas prima eſt debilitata per peccatum, non autem omnino amiſſa. 1.q.83. 2.ad 3.

1 LIBERUM arbitrium non eſt habitus propriè, ſed eſt potentia. 1. q.83. 2.o.
2 Liberum arbitrium eſt idem realiter quod voluntas, ſecundum quod in ea eſt virtus intellectus, vnde liberū arbitrium eſſe dicitur facultas voluntatis & rationis.1.q.83.3.4.o.item 12. q.1. 1.c. item 22. q.24. 1.ad 3.item q.95. 5.c.
3 Liberum arbitrium eſt tantum eorum, quæ ſunt ad finem.1. q.19. 1.c. item q.82. 1.2. c. item q.83. 1. ad 5.
4 Liberum arbitrium vt de actibus, eſt tantum de contingentibus: ſed vt de obiectis, eſt etiam de præteritis & neceſſariis.22. q.24.1.ad 3.
5 * Liberum arbitrium eſt per ſe ordinatum in bonum, nec tendit in malum, niſi ſub ratione boni.1.q.63.1.ad 4.item 3. q.34. 3.ad 1.
6 * Nullius creaturæ liberum arbitrium poteſt naturaliter eſſe confirmatum in bono, ſed tantum ex gratia.1. q.63. 1. c.
7 Liberum arbitrium viatoris poteſt per gratiam confirmari in bono, aliquo modo, non autem ſimpliciter.3.q.52.7.ad 3. item q.79.6.ad 1. item ad 2.
8 Liberum arbitrium in damnatis eſt obſtinatum in malo, quod non poteſt eſſe in via perfectè.22. q.14. 3.ad 3. item 3.q.52.6.ad 3. item q. 86. 1. 1.
9 Liberum arbitrium eſt in omni, & ſolo habente intellectum.1.q.59.3.c.
10 Liberum arbitrium eſt in Deo.1. q.19. 10.o.falsò cit.
11 Liberum arbitrium eſt in beatis, & eſt in damnatis. 3. q.18. 4.ad 3.
12 Homo habet liberum arbitrium.1.q.83.1.o. item 12. q.13. 6. o.
13 Homo per peccatum amiſit liberum arbitrium, quoad libertatem à culpa & miſeria, non autem quoad naturam.1. q.83. 2. ad 3.
14 Liberum arbitrium non eſt in brutis. 1. q. 59. 3.c.
15 Liberum arbitrium non ſuſcipit magis & minus ſecundùm eſſentiam, ſed ſecundùm diſpoſitionem ſubiecti: tamen eſt maius ſecundùm nobilitatem rei, cuius eſt.1. q.59. 3.ad 3.
16 Omnis actus humanus eſt à libero arbitrio, vel elicitiuè, vel imperatiuè. 12.q.1. 1. c.
17 Eligere eſt proprius actus elicitus liberi arbitrij.1. q.83.3.4.o. item 3. q.18.4.b. item c.
¶ Libido voluntatis grauat peccatum, ſenſibilis autem leuiat.22.q.154. 3. ad 1. item q.156.3.c. ad 3.
¶ Non licere aliquid alicui contingit dupliciter. ſ. ratione prohibitionis, & ratione defectus. 22. q.187. 1.c.

1 LIGNVM vitæ, & arbor ſcientiæ boni & mali,ſunt materialia,ſed ſignificant res ſpirituales.1.q.102.1.ad 4.

2 Lignum vitæ cauſabat immortalitatem in Adam , per ſolam fortificationem virtutis,alij verò cibi reſtaurando deperditum.1.q.97.4.o.

3 Cauſa principalis immortalitatis Adæ , erat virtus ſupernaturalis ei data,non autem lignum vitæ , ſed tamen erat coadiuuans ad continuationem vitæ.1.q.97.4.o.fin.

4 Si poſt peccatum homo comediſſet de ligno vitæ,non potuiſſet euadere mortem,ſed potuiſſet eam differre. 22.q.64.12.ad 6.

1 Idem locus & ſtatus ſanctorum ante aduentum Chriſti dicebatur ſinus Abrahæ,ratione requiei:& limbus inferni, ratione defectus gloriæ, non autem ſunt omnino diuerſi.3.q.52.2.ad 4.

2 Gaudium magnum erat in eo de gloria ſperata.3.qu.52.5.ad 1.

3 In limbo patrum erat dolor de dilatione gloriæ,non autem pœna ſenſibilis pro peccato,ſed Chriſtus ſoluit vtrunque.ſ.præſeruando à ſecundo,& dando gloriam.3.q.52.2.ad 2.item 5.ad 1.

4 Limus eſt terra permiſta aquæ,ideo corpus hominis dicitur componi ex eo,id eſt,ex quatuor elementis.1.q.91.1.o.

1 Quia ſanctorum animæ ante Chriſti aduentum habebant quietem per immunitatem pœnæ , limbus, ſinus Abrahæ dicitur,qui fuit primum exemplum credentium , ſed quantum ad id quod ſanctis deerat requies deſiderij,dicitur infernus.Suppl. q.69.4.o.

2 Limbus quantum ad qualitatem loci diuerſus eſt ab inferno damnatorum,ſed quantum ad ſitum loci ſunt loca continua,niſi quod limbus patrum pars ſuperior inferni eſſe videtur.Suppl.q.69.5.c.

3 Cum pueris in limbo nulla adſit ſpes beatæ vitæ , quæ patribus aderat, qualitate præmij & pœnæ limbus puerorum differt à limbo patrum, non autem ſitu,etſi requies patrum in ſuperiori loco eſſe credatur. Suppl.q.69.6.o.

4 Siue in ſtatu conſequendi pro meritis bonum, ſiue malum , conſtitutæ ſint animæ corporibus exutæ ; conuenienter quinque loca diſtincta ſunt,ſcilicet paradiſus,limbus patrum,purgatorium,infernus,& limbus puerorum.Suppl.q.69.7.c.

1 LINGVA infirmi quæ infecta eſt cholerico,& amaro humore,non poteſt percipere aliquid dulce,ſed omnia videntur ei amara.1.q.75.2.c.item q.111.4.c.

2 Donum linguarum,eſt gratia gratis data, & neceſſaria fuit duplici ratione. ſ. prima vt diſcipuli Chriſti per vniuerſum orbem diſcurrentes fidem eius vbique prædicarent,& vt ſicut gentibus ad idololatriã declinantibus,introducta eſt diuerſitas linguarum, ita etiam quando erant gentes ad cultũ vnius Dei reuocandæ, contra huiuſmodi diuerſitatem remedium adhiberetur per donum linguarum.22.q.176.1.o.

3 Chriſtus habuit donum linguarum,quo tamen non eſt vſus : quia tantum in vna gente prædicauit.22.q.176.1.ad 3.item 3.q.7.7.ad 3.

¶ Litigium propriè eſt contradictio in verbis , non ex defectu amoris animos vnientis, ſed ex hoc quod quis non veretur contriſtare perſonam : primum eſt contentio, & pertinet ad diſcordiam contrariam charitati: ſecundum contrariatur amicitiæ vel affabilitati,non autem manſuetudini vel temperantiæ , licèt oriatur aliquando ex ira , vel concupiſcentia generali, & ex multis aliis. 22. quæſt. 116. 1.o.

4 Figuræ literarum, quibus tria & ſex repræſentant Græci, ſatis ſunt propinquæ apud eos. 3. q. 46. 9. ad 2. fin.

1 LOCA. * Inter quælibet duo loca, ſunt infinita loca, tam diuiſibilia, quàm indiuiſibilia. 1. q. 53. 2. c.
2 Reſpectus & inclinatio, & ordo corporis grauis ad locum medium, eſt relatio realis. 1. q. 28. 1. c.
3 Eſſe in loco dicitur dupliciter. ſ. ſicut eſſe in aliqua re, vel eſſe ſicut locatum in loco. 1. q. 8. 2. c.
4 Eſſe in loco contingit dupliciter, ſcilicet circumſcriptiuè & diffinitiuè. 1. q. 52. 1. o.
5 Quod eſt in aliquo loco totum, totalitate eſſentiæ, poteſt ſimul eſſe extra, non autem totalitate quantitatis. 1. q. 8. 2. ad 3.
6 * Incorporalia ſunt in loco. 1. q. 8. 2. ad 1. item ad 2.
7 Deus non eſt in loco circumſcriptiuè, neque diffinitiuè, quia eſt vbique. 1. q. 52. 2. c. fi. item 3. q. 52. 3. ad 3.
8 Deus dicitur eſſe in loco metaphoricè, quia implet locum cauſalitate effectuum, non autem diſtantia dimenſionum. 1. q. 8. 2. c.
9 Deus eſt in loco, non quidem vt quid menſuratum loco, ſed vt dans virtutem loco, locandi & continendi. 1. q. 8. 2. c.

1 LONGANIMITAS eſt virtus, qua habetur animus tendendi in aliquid diſtans in longinquum, & conuenit dupliciter cum patientia, ſed magis cum magnanimitate. ſ. primò quidem, quia patientia, ſicut & fortitudo ſuſtinet aliqua mala, propter aliquod bonum, quod ſi ex propinquo expectetur, facilius eſt ſuſtinere: ſi autem in longinquũ differatur, difficilis eſt expectatio: ſecundò quia hoc ipſum quod eſt differri bonum ſperatum, natum eſt cauſare triſtitiam: & ſic ſecundum quod ſub eadem ratione mali contriſtantis, poteſt comprehendi & dilatio boni ſperati; quæ pertinent ad longanimitatem, & labor quem homo ſuſtinet in continuata executione boni operis, quod pertinet ad conſtantiam, tam longanimitas quàm etiam conſtantia ſub patientia comprehenduntur. 12. q. 70. 3. c. item 22. q. 17. 5. ad 3. item q. 136. 5. o.
2 Longanimitas magis reſpicit ſpem, quàm timorem, vel audaciam, vel triſtitiam, ſicut etiam magnanimitas. 22. q. 136. 5. o.
1 IN diuerſis linguis ſunt diuerſi modi loquendi. 1. q. 39. 3. ad 2.
2 Deus loquitur angelis, vel hominibus, oſtendendo aliquid, & fortaſſis Deus primis hominibus antea loquebatur, ſicut cum angelis loquitur, ipſa incommutabili veritate illuſtrans mentes eorum, etſi non tanta participatione diuinæ eſſentiæ, quanta capiunt angeli, ſecundùm Auguſt. 1. q. 94. 1. c. fi.
3 Loqui videntur bruta, per illuſionem Simonis Magi, vel operante dæmone: ſicut & aſina Balaam, per angelum. 22. q. 165. 2. ad 4.
¶ Loth culpandus eſt ſecundùm Auguſtinum, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit. 22. q. 105. 4. c. fi.
¶ Lotio pedum veteris teſtamenti prætermittitur in nouo teſtamento, & retinetur lotio manuum, quia eſt in promptu, & idem ſignificat. ſ. perfectam munditiam. 3. q. 83. 5. ad 1.
¶ Lucia verum dixit, quod corpus non coinquinatur niſi de conſenſu mentis. 22. q. 64. 5. ad 1.
¶ Lucifer peccauit grauius cæteris angelis, inquantum in eo minor flexibilitas fuit ad peccatum. 1. q. 63. 8. ad 3.

¶ Ludicra ſeu iocoſa, ſunt dicta, vel facta, in quibus non quæritur, niſi delectatio animalis. 22.q.168.2.c.

¶ Ludificatio dæmonum mutat homines in beſtias, ſecundum apparentiam tantum, non autem ſecundum rei veritatem. 1.q.114.4.ad 2. item 22.q.165.2.ad 4.

1 Ludus eſt in remedium contra fatigationem animalem, dans animæ quietem. i. delectationem. 12.q.1.6.ad 1. item 22.q.168.2.o.

2 Ambroſius reprobat omnes ludos in ſacra ſcriptura, non autem in aliis. 22.q.168.2.ad 1.

3 Ludus triplex. ſ. turpis, deuotus, & recreatiuus. Primus debet vitari à quolibet: ſecundus eſt laudabilis: tertius debet ſumi, ſed temperantiùs à pœnitente. 22.q.168.4.ad 1.

4 In ludis cauenda ſunt tria. ſ. dicta & facta, turpia & nociua, reſolutio grauitatis, & indebitæ circunſtantiæ. 22.q.168.2.o.

5 Ludere inordinate ratione recreationis, opponitur eutrapeliæ, ſed pertinet ad mollitiem, ratione quietis. 22.q.138.1.ad 3.

6 Defectus ludi eſt peccatum, ſed minus quàm exceſſus eius. 22.q.168. 4.o.

7 Exceſſus ludi duplex, ſcilicet, ratione turpitudinis vel nocumenti, & ratione indebitæ circunſtantiæ: primus eſt peccatum mortale: ſecundus autem eſt peccatum veniale, niſi ponatur finis in hoc. 22.q.168. 3.o.

8 Peccata ratione ſolius intentionis excuſantur per ludum, non autem peccata ex ſua ſpecie, ſed reddunt ludum obſcœnum & flagitioſum. 22.q.168.3.ad 1.

1 LVMEN dupliciter poteſt ineſſe alicui. ſ. vel per modum formæ permanentis, vel per modum paſſionis tranſeuntis. 22.q.171.2.c. item q.175.3.ad 2.

2 Maius lumen offuſcat minus lumen, ſcilicet alterius illuminantis: non autem minus lumen illuminati: ſed perficit ipſum. 3.q.5.4.ad 2. item q.9.1.ad 2.

3 Lumen naturale intellectus, nihil aliud eſt, quàm manifeſtatio veritatis. 1.q.67.1.c. item q.106.1.c.

4 In homine eſt triplex lumen quo non participant bruta. ſ. lumen naturæ, gratiæ, & gloriæ. 106.1.ad 2.

5 Lumen naturale intellectus confortatur per infuſionem luminis gratuiti. 1.q.12.13.c.

6 Lumen ſupernaturale intellectus, id eſt, intellectus qui ponitur donum Spiritus ſancti, eſt quædam acuta perſpectio diuinorum. 1.q.106.1.ad 2. item 22.q.49.2.ad 2.

7 Lumen intelligibile imprimitur diuinitus, ad iudicandum viſa ab aliis, ad intelligendum ſcripturas, & ad interpretandum, ſicut Apoſtolis ad cognita naturaliter, & ad agenda. 22.q.173.2.c.ſi.

8 Lumen gloriæ non poteſt eſſe connaturale alicui creaturæ. 1.qu. 12.5. ad 3.

1 Productio plantarum præmittitur productioni luminarium, ad excludendum idololatriam. 1.q.70. 1.ad 1. item ad 4.

2 Luminaria producta ſunt primo die, quoad ſubſtantiam: ſed quoad collationem determinatæ virtutis, producta ſunt quarta die. 1.q.70.1.ad 2. item q.74.1.ad 4.

3 Luminaria ſunt fixa in ſphæris, ſecundum Ariſtotelem, nec mouentur ſine ſuis ſphæris, ſed oppoſitum tenet Ptolomæus. 1.q.70.1.ad 3.

4 Sol dicitur luminare magnum, & luna luminare minus:ſed ſol propter quantitatem & propter virtutem:luna vero dicitur magna, propter quantitatem apparentem & claritatem, & propter propinquitatem ad nos,& propter manifeſtos eius effectus.1.q.68.1.c.fi. item q.70. 1.ad 5.

1 Lvna plena oritur veſpere,& occidit mane:ideo dicitur præeſſe nocti, quia probabile eſt quod producta ſit perfecta, ſicut & plantæ,& animalia.1.q.70.2.ad 5.

2 Luna non dicitur præeſſe diei,ſicut nocti,licet appareat in die,quia non dominatur diei,propter præſentiam maioris luminaris,ſcilicet ſolis. 1.q.6[illegible].1.c.fi.item q.70.1.ad 5.

3 Luna ſecundum proprium motum eſt velocior ſole, ſed ſecundum motum diurnum,eſt econuerſo.3.q.44.2.ad 2.

1 Lvx ſeu lumen,non eſt corpus,nec eſt euidentia coloris.1.qu.67.2.o. item q.76.7.c.item q.91.1.ad 2.

2 Lux non eſt forma ſubſtantialis ſolis,ſed eſt qualitas actiua cuiſlibet lucentis à ſe.1.q.67.3.o.

3 Lux propriè eſt tantum in corporibus, quantum ad illud à quo ſumitur nomen,ſed quantum ad illud cui imponitur, magis conuenit ſpiritualibus quàm corporalibus.1.q.67.1.o.item q.74.2.o.

4 Lux non habet contrarium,quia eſt qualitas primi alterantis.1.q.67.3. ad 2.

5 Lux dicitur eſſe ſine numero,pondere, & menſura, quia virtus eius ſe extendit ad omnia corporalia,non autem ſimpliciter.1.q.5.5.ad 5.

6 Lux primò creata,fuit ſol,ſed adhuc informis, quoad determinationem virtutis,factam quarta die:nec lux erat nubes, niſi ſecundum ſimilitudinem.1.q.67.4.o.item q.68.1.c.fi.item q.70.1.ad 2.item q.74.1. c.ad 4.item 3.ad 5.

7 * Lux non videtur per aliquam ſimilitudinem, ſed per eſſentiam ſuam informat oculum.1.q.56.3.c.

8 * Lux facit quod color qui eſt viſibilis in potentia,fiat viſibilis in actu. 1.q.67.3.ad 3.item q.79.3.ad 2.

9 * Eodem actu videtur color & lux,vt ratio videndi,non autem vt obiectum.12.q.8.3.ad 2.item q.12.4.c.

10 Alium effectum facit lux ſolis,alium lux Iouis, & ſic de aliis planetis. 1.q.67.3.c.item q.70.1.ad 2.

11 Lux agit ad productionem formæ ſubſtantialis,vt inſtrumentum cœli.1. q.67.3. ad 3.

1 Lvxvria principaliter eſt circa voluptates venereas:ſecundariò autem dicit exceſſum in aliis.22.q.153.1.o.

2 Omnis actus luxuriæ eſt peccatum.22. q.153.3.o.

3 Omnis actus luxuriæ deliberatus extra limites matrimonij,eſt peccatum mortale:aliter verò eſt veniale.22.q.36.3.c.item q.36.3.c. item q. 153.3.o.

4 Luxuria eſt vitium capitale. 22.q.153.4. o.

5 Peccata luxuriæ inter vitia intemperantiæ,ſunt maximè exprobrabilia. 22.q.151.4.ad 3.

6 Species luxuriæ ſunt ſex.ſ.fornicatio,adulterium,inceſtus,ſtuprum, raptus,& luxuria contra naturam.22.q. 154.o.

7 Stuprum aliquando ſumitur communiter pro omni peccato luxuriæ. 22.q.154.6.ad 2.

8 Sacrilegium reducitur ad ſpecies tres luxuriæ.ſ.vel ad ſtuprum, vel ad adul

adulterium, inquantũ violatur virgo Deo deſponſata:vel ad inceſtũ, inquantum eſt cũ cognata ſpirituali.22.q.154.1.ad 3.item 10.ad 2.

9 Peccatum luxuriæ contra naturam, non eſt humanum, ſed beſtiale.22.q.142.4.ad 3.item q.154.11.o.

10 Vitium contra naturam eſt grauiſſimum inter ſpecies luxuriæ: ſecundò raptus: tertio inceſtus. quarto adulterium: quinto ſtuprum, & minima fornicatio.12.q.73.7.c.item 22.q.154.12.o.item q.170.1.ad 2.

11 Species luxuriæ contra naturam ſunt quatuor, quarum grauiſſima eſt beſtialitas: ſecundo Sodomia: tertiò cum muliere extra naturam: quartò mollities.22.q.154.11.o.item 12.ad 4.

12 Circa tempora Abrahæ, humanum genus venerat ad profundiſſimum peccatorum.ſ.ad infidelitatem, & ad turpiſſimum vitium contra naturam.3.q.70.2.ad 1.

13 Filiæ luxuriæ ſunt octo.ſ.cæcitas mentis, inconſideratio, præcipitatio, inconſtantia, amor ſui, odium Dei, affectus præſentis ſæculi & deſperatio futuri ſæculi.22.q.53.6.o.item q.153.4.5.o.

14 Gradus luxuriæ quintuplex.ſ.aſpectus, cogitatio, delectatio, conſenſus, & opus.12.q.72.7.c.fi.item ad 3.

15 Ex luxuria oriuntur quatuor inordinati actus locutionis.ſ.turpiloquia, ſtultiloquia, ſcurrilia, & ludicra.22.q.153.5.ad 4.

16 Nulla paſſio ita deprimit rationem ſicut gula & luxuria.22.q.53.6.o.item q.55.8.ad 1.item q.180.2.ad 3.fi.

17 Homo incurrit quintuplex damnum ex luxuria.ſ.depreſſionem mentis, exhæredationem, periculum perſonæ, & periculum rerum, & impedimentum bonorum operum.22.q.46.3.c.

18 Luxuria vix vitari poteſt, niſi vitetur principium eius.ſ.aſpectus mulieris pulchræ, & præcipuè aſpectus virginis.22.q.167.2.c.

19 Luxuria vincitur fugiendo, ſed accidia, & cætera vitia reſiſtendo.12.q.35.6.ad 3.item q.74.3.ad 2.

M

1 MACERATIO propriè corporis non eſt accepta Deo, niſi diſcreta, vt concupiſcentia refrenetur, & natura non nimis grauétur.22.q.88.2.ad 3.item q.147.1.ad 2.item q.188.6.ad 3.

1 MACVLA in corpore, & macula in anima, contingit dupliciter.ſ.priuatione decoris per peccatum mortale, & ex ſuperinductione per peccatum veniale.3.q.87.2.ad 3.

2 Macula peccati eſt defectus nitoris animæ.ſ.luminis diuini, & rationis, & gratiæ, ex inordinato amore temporalium.12.q.86.o.item q.89.1.o.item 22.87.6.c.

3 Macula non dicit aliquid poſitiuum in anima, nec priuationem tantum; ſed in reſpectu ad ſuam cauſam, ſcilicet ad peccatum: ideo diuerſorum peccatorum ſunt diuerſæ maculæ.12.q.86.1.ad 3.item 3.q.88.1.c.

4 Macula peccati nihil aliud eſt quàm priuatio gratiæ.12.q.109.7.c.

5 Actus peccati facit diſtantiam à Deo, quam ſequitur macula.12.q.86.2.ad 3.item 6.c.

6 Ceſſante macula peccati, remanet reatus.12.q.87.6.o.

7 Remiſſo peccato quantum ad maculam, ſemper remittitur pœna æterna, non autem pœna temporalis.12.q.87.6.c.

8 Macula peccati manet tranſeunte actu peccati.12.q.86.20.item q.87.6.c.ad 1.

1 MAGI adorantes Chriſtum ſecundum Auguſtinum, fuerunt malefici

ſed ſecundum alios fuerunt ſapientes,aſtrologi, & potentes. 3.q.39. 3.c.ad 2.item 5.c.

2 Magi moti ſunt ex ſcriptura Seth,ad ſequendum ſtellam, vel ex prophetia Balaam,vel ducti ab Angelis, vel inſpirati a Deo. 3. q. 36. 5. ad 4.

3 Magi ſecundum Auguſtinum,venerunt de remotiſſimis partibus orientis,per biennium:ſecundum vero alios,venerunt in diebus tredecim: ſecundum alios autem,venerunt de prope. 3.q.36.3.ad 3. item 5.ad 4.item 6.c.ad 3.

4 Magi venerunt ad Chriſtum tanquam primitiæ gentium,docti à Spiritu ſancto,offerentes munera congrua dignitati Chriſti. 3.q.36.3.ad 1. item 8.0.

5 Magi amiſerunt ſtellam quadruplici ratione.ſ.propter Iudæorum confuſionem, propter magorum inſtructionem, propter inſtructionem noſtram dupliciter: primò quia qui humanum auxilium quærunt, deſeruntur ab auxilio diuino: ſecundò inſtruimur quantum ad hoc, quia qui fideles ſumus,non debemus quærere ſigna, ſed debemus eſſe contenti doctrinis prophetarum, quia ſigna data ſunt infidelibus. 3. q.36.8.ad 3.

6 Herodes poſt duos annos à receſſu magorum,occidit pueros;quia accuſatus fuit Romam, vel territus aliquo periculo, vel credens magos confuſos. 3.q.36.6.ad 3.

7 Subſtantia non dicitur magis & minus,ſic quod participetur quandoque cum magis & minus in eadem ſpecie, licet vna ſubſtantia ſit perfectior alia. 1.q.93.3.ad 3.item 12.q.52.1.c.co.2.

¶ Magiſter ſententiarum non eſt authenticus:ideo in multis non tenetur. 1.q.94. 4.ad 2.item 22.q.23.2.0.

1 MAGNANIMITAS importat extenſionem animi,vel ad magna abſolutè, vel ſecundùm proportionem. 22.q.129.1.c.item q.136.5.c.

2 Magnanimitas eſt virtus,quia tendit ad maxima, ſecundum rectam rationem. 22.q.129.3.0.item q.130.2.c.

3 Magnanimitas eſt circa ſpem,& deſperationem. 22.q.60.4.c.ſi.

4 Magnanimitas principaliter eſt circa honores,ſed mediatè: immediatè verò eſt circa ſpem. 22.q.129.1.0.item 4.8.c.item q.128. c. item q. 131. 2. c. item q.132. 2. c.

5 Propria materia eius eſt honor magnus, mediocris autem eſt materia cuiuſdam virtutis innominatæ. 12.q.60.5.c.item 22.q.129.2.0.item 4.ad 1.item q.130.2.ad 2.

6 Magnanimitas eſt circa gloriam,quia moderatè vtitur gloria, ſicut & honore. 22.q.132.2.c.

7 Magnanimitas ad duo reſpicit, ſcilicet ad honorem, ſicut ad materiam, & ad opus magnum; ſicut ad finem. 22.qu. 129.8.c.item q.131.2. ad 1.

8 Ratione primi opponitur ei ſecundum exceſſum ambitio,& ratione ſecundi præſumptio. 22.q.131.2.ad 1.item ad 2.

9 Ea quæ opponuntur aliis virtutibus,opponuntur etiam magnanimitati, ſecundum quod parua pro magnis habentur. 22.q.132.2.ad 4.

10 Magnanimitas eſt in iraſcibili ſubiectiuè. 12.q.60.5.c.item 22.q.129.2. ad 1.item q.134.4.ad 1.

11 Magnanimus non quærit honorem tanquam finem,quia hoc reputat parum,ſed quærit fieri dignus honore. 22.q.129.1.ad 3.item 2.ad 3.item q.131.1.ad 2.

12 Magnanimus bene vtitur magnis & paruis honoribus, quia non extollitur, nec frangitur oppoſitis, ſed contemnit. 22.q.129.2.ad 3.

13 Magnanimus contemnit bona exteriora, ideo non gaudet ſi acquirat ea, nec triſtatur, ſi perdat ea. 22.q.129.8.ad 2. item ad 3. item q.132.2.ad 1. item ad 2. item ad 3.

14 Magnanimus non eſt contentioſus, quia nihil extrinſecum æſtimat magnum. 22.q.129.1.3.ad 3. item q.132.2.ad 3.

15 Magnanimus non amat pericula, nec timet ea, ſed promptiſſimè ſe exponit periculis magnis. 22.q.129.5.ad 2.

16 Magnanimus nullo indiget. ſ. modo humano, non autem ſimpliciter. 22.q.129.6.ad 1.

17 Magnanimus habet vocem grauem, locutionem ſtabilem:* quia non de omnibus facilè contendit aut loquitur, ſed de magnis. Non eſt memor beneficiorum, quia non delectatur in hoc, niſi vt maiora cõpenſet. Eſt tardus & otioſus, quia non vilibus, ſed magnis intendit. Vtitur ironia, non quæ opponitur veritati, ſed quia non omnibus animi magnitudinem oſtendit. Cum aliis non poteſt conuiuere, ſed cum amicis tantum, & magnis. Habet infructuoſa, quia magis honeſta quærit, quàm vtilia. 22.q.47.9.ad 3. item q.129.3.ad 3. item ad 5.

18 Nullus poteſt eſſe magnanimus, niſi virtuoſus, qui eſt habilis ad magna. 12.q.66.4.ad 3.

19 Magnanimo attribuuntur actus aliarum virtutum, ſub ratione excellentiæ. ſ. quod eſt communicatiuus, benefactiuus, retributiuus plurium, veridicus, non planctiuus, non incertus, nec fugiens commonentem. 22.q.129.4.ad 1. item ad 2.

20 Magnanimus magis curat de veritate, quàm de opinione, nec quærit laudem humanam. 22.q.132.2.ad 1.

21 Magnanimitas eſt generalis virtus, inquantum operatur magna in qualibet virtute, faciens eam maiorem: ſed eſt virtus ſpecialis, inquantum ponit ſpecialem modum circa ſpecialem materiam. 22.q.129.4.o. item 5.ad 2. item q.134.2.ad 2.

22 Magnanimitas eſt ornamentum omnium virtutum. 12. q. 66. 4.ad 3. item 22.q.129.4.ad 3.

23 Magnanimitas ſuperueniens iuſtitiæ, auget bonitatem eius, ſed ſine iuſtitia, non habet rationem virtutis. 22.q.58.12.ad 2.

24 Magnanimitas & magnificentia habent connexionem cum omni virtute, ſecundum principia virtutum, ſcilicet ſecundum prudentiam & gratiam, non autem ſecundum actum. 12.q.65.1. ad 1. itẽm 22. q. 129.3.ad 2. item q.134.1.ad 1.

25 Magnanimitas & magnificentia tenent extremum ſecundum quantitatem rei: medium autem ſecundum regulam rationis. 12. q. 64. 1. ad 2. item ad 3. item 22.q.92.1.c. item q.129.3. ad 1. item q. 130. 2.c. item q.134.1.ad 2. item q.152.2.ad 2.

26 Bona fortunæ conferunt ad magnanimitatem, quoad materiam eius. ſc. quoad honores, & etiam quoad finem eius, ſcilicet operari magna. 22.q.129.8.o.

1 MAGNIFICENTIA eſt virtus factiua magnorum, & eſt virtus generalis, ſi ſumatur facere communiter, ſcilicet pro omni opere, ſi verò propriè, ſcilicet pro operatione exteriori, eſt virtus ſpecialis. 22.q.134.1.2.o.

2 Materia eius ſunt ſumptus magni, præcipuè ad cultum Dei: ſecundò

pecunia pro eis: tertiò amor pecuniæ.22.q.137.1.ad 3.item 2.ad 3.item 3.o.

3 Magnificentia eſt rerum magnarum & excelſarum, cum animi quadam ampla & ſplendida proportione cogitatio & adminiſtratio. 22. q. 128.c.

4 * Magnificentia eſt in voluntate ſubiectiuè.1.q.21.1.ad 1.

5 Non oportet ad magnificentiam habere multas diuitias, ſed oportet ſic diſponi, quod quando oportet & decet, velit eas optimè diſpenſare, & ſic fuit in Chriſto.22. q.134.1.ad 1. item 3.ad 4.item q.152.3.ad 3.

6 Magnificus non principaliter facit magnos ſumptus pro perſona ſua, quia non eſt quid magnum, niſi quæ tantum ſemel fiunt, vt nuptiæ, vel permanentia, vt domus.22. q.134.1.ad 3.

7 Magnificentia facit & intendit aliquod magnum, in factibili tantum: ſed magnanimitas in omni materia. 22.q.134.2.ad 2.fi.

8 Magnificentia eſt in maximis donis & ſumptibus, ſed liberalitas in mediocribus.12.q.60.5.c.eo.2.item 22.q.117.3.ad 1. item q.118.8.ad 4.item q.128.ad 1.item q.129.2.c.fi. item q.134.2.3.o. item 4.ad 1. item q.152.3.c.item q.160.1.c.

Crimen læſæ maieſtatis maximè punitur.22.q.10.8.o. item q. 11.3.c. item q.108.4.ad 2.

1 Maivs dicitur dupliciter, ſcilicet intenſiuè & extenſiuè.3.q.1.4.c.

1 Maledicere contingit tripliciter, ſcilicet enuntiatiuè, id eſt, detrahendo, cauſaliter, vel imperatiuè & optatiuè, & hoc dupliciter, ſcilicet per ſe, id eſt, ſub ratione mali: & ſic eſt peccatum, non autem ſi per accidens, id eſt, ſub ratione boni duplicis, ſcilicet iuſti, ſicut iudex per ſententiam, Eccleſia per excommunicationem, prophetæ conformando ſe Deo, vel ſub ratione boni vtilis, ſcilicet vt aliquis melior fiat, vel ne noceat aliis. 22. q.76. 1. o. item q.83.8. ad 1.item ad 2.

2 Maledicere ſub ratione mali eſt peccatum mortale, & eſt tanto grauius, quanto plus perſona debet amari & reuereri, tamen tripliciter eſt veniale, ſcilicet ratione parui mali, vel ratione affectus. ſ.ex ioco vel leui motu, vel ratione ſurreptionis.22.q.76.3.o.

3 Detractio, contumelia, ſuſurratio, & deriſio, ſunt de malo culpæ, & nocent enunciando: ideo ſunt ſecundum ſe grauiora maledictione, quæ eſt de malo pœnæ optando.22.q.76.4.o.

4 Benedictio vel maledictio propriè conuenit tantum ei, cui poteſt bene vel malè contingere, ſcilicet naturæ rationali, vel aliis in ordine ad naturam rationalem auxiliando, ſicut Deus maledixit terram, & Dauid montes, vel ſignificando, ſicut Chriſtus maledixit ficum: vel continendo, ſicut Iob maledixit diem, & Dauid montes: vel in ordine ad Deum, & ſic eſt blaſphemia, vel ſecundum ſe, & ſic eſt quid vanum, 22.q.76.2.o.item 4.ad 1.

5 Diabolus quoad culpam debet maledici, non autem quo ad naturam eius. 22.q.76.1.ad 4.

Impotentes ex maleficio perpetuo, & poſt triennium, alteram quærere copulam poſſunt, aliàs minimè. Suppl.q.58.2.c.

1 * Malitia ex qua dicitur aliquis peccare, eſt triplex. ſ.habitus cuiuſcunque vitij, electio mali, & peccatum præcedens.12.q.78.1.ad 3.

2 Omnis peccans ex habitu, peccat ex certa malitia, & non econuerſo. 12. q.78.2.3.o.

3 Pecca

3 Peccatum ex certa malitia, vel ex induſtria, contingit ex inordinatione voluntatis præponentis minus bonum meliori bono. 12.q.78.1.o.

4 Peccatum ex certa malitia eſt grauius peccato ex paſſione, quia eſt magis voluntarium, magis durat, & eſt circa finem: peccatum autem ex paſſione, eſt circa ea quæ ſunt ad finem. 12.q.47.2.c. item q.78.4.o. item 22.q.73.3.c.

1 MALVM eſt aliquid, & eſt ens rationis, non autem ens reale. 1.q.48.2.ad 2.

2 Malum non eſt negatio pura, ſed priuatio boni. 1.q.14.10.o. item q.48.2.ad 1. item 3.c.ad 2. item 5.c.ad 1. item 12.q.25.2.e. item q.36.1.c. item q.75.1.c.

3 Nullum ens eſt malum per eſſentiam, nec per participationem, ſed per priuationem participationis. 1.q.49.3.e.ad 4. item q.65.1.ad 2. item ad 3.

4 Malum non eſt cognoſcibile, niſi per bonum. 1.q.14.10.ad 4. item q.48.1.c.

5 Omnis priuatio inquantum huiuſmodi, habet rationem mali, ſicut omnis forma habet rationem boni. 1.q.48.1.ad 1.

6 Mala eſſe ratio & experientia docent. 1.q.48.1.ad 5. item 2.c.ad 1.

7 Malum non eſt exiſtens, id eſt, aliqua natura, neque eſt in exiſtentibus, vt pars perfectionis, ſed vt priuatio in ſubiecto. 1.q.48.1.o. item 2.ad 1. item ad 2. item 3.ad 1.

8 * Si vniuerſaliter malum non eſſet, vniuerſum eſſet imperfectius. 1.q.22.2.ad 2. item q.48.2.c.ad 3. item q.49.2.e.

9 * Impoſſibile eſt eſſe ſummum malum. 1.q.49.3.o. item q.103.7.ad 1. item 22.q.172.6.c.

10 Malum non habet cauſam, niſi per accidens. 1.q.49.1.o. item 3.ad 5. item 12.q.75.1.e.

11 * Omne malum habet cauſam efficientem & materialem, non autem formalem, nec finalem. 1.q.49.1.e.

12 Malum eſt cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe. 1.q.48.1.ad 4. item q.49.3.c.

13 * Malum duplex. ſ. malum naturæ, & malum culpæ, & vtrumque eſt vt in paucioribus. 1.q.63.9.o.

14 Malum culpæ ſecundum totam ſpeciem humanam, eſt vt in pluribus: in aliis autem eſt vt in paucioribus, ſicut etiam malum naturæ. 1.q.49.3.ad 5. item q.63.9.ad 1. item 12.q.71.2.ad 3.

15 Malum non ſimpliciter, ſed in ſolis voluntariis duplex, ſc. malum pœnæ, & malum culpæ. 1.q.48.5.o.

16 * Malum pœnæ opponitur bono creaturæ, malum verò culpæ, bono increato. 1.q.48.6.e. item 12.q.79.1.ad 4.

17 Defectus, malum, peccatum, & culpa, differunt, quia primum dicit negationem: ſecundum priuationem in omnibus: tertium in actióne tantum; quartum in voluntariis tantum. 1.q.48.5.e.ad 1. item 12.q.21.1.e. item 2.o.

18 Malum in naturalibus nunquam eſt in effectu, niſi præexiſtat aliud malum in agente vel in materia, ſed bene in voluntariis. 1.q.49.1.ad 3.

19 Malum naturæ duplex. ſ. malum naturæ à cauſa naturali, vt mors naturalis, & priuatio boni naturæ à cauſa non naturali, vt mors violenta, 12.q.42.2.o.

20 Malum eſt differentiæ actus moralis, ratione finis, cui accidit aliqua priuatio. 1.q.48.1.ad 2. item 12.q.18.5.ad 2. item q.54.3.ad 2. item

q.79.2.ad 2.

21 Malum moris ex voluntate,contingit per hoc, quod deficit ab ordine rationis & proprij finis.12.q.71.2.c.ad 3.item 6.c.

22 Malum per prius dicitur de culpa,quàm de pœna.22.q.19.1.c.

23 Culpa magis habet rationem mali,quam pœna. 1.q.48.6.o.item 22.q. 19.1.c.item q.76.4.c.

24 Mali ſemper hic puniuntur ſpiritualiter,& boni præmiantur, non autem corporaliter.12.q.96.2.ad 2.

¶ Mammona iniquitatis,dicuntur diuitiæ, vel quia ſolas eas eſſe reputãt iniqui,vel quia ſunt occaſio iniquitatis:vel quia inæqualiter ſunt diuiſæ,vel quia iniuſtè à primo ſunt acquiſitæ.22.q.32.7.2.c.ad 1.

1 Mandatvm eſt de meliori, & quod per alios mandatur: ſed præceptum eſt de neceſſario,& quod quis per ſe iuſſit. 12.q.99.5.c.

2 Differentia inter præcepta,mandata,teſtimonia, & iuſtificationes.12. q.99.5.c.

¶ Manſiones in cœlis, ſunt diuerſi gradus beatitudinis, ideo non ſunt in limbo,nec in purgatorio.12.q.5.2.c.ad 1.

1 Mansvetvdo diuerſimodè numeratur inter beatitudines, fructus, & virtutes. 22.q.157.2.ad 3.

2 Manſuetudo eſt circa iram.1.q.21.1.ad 1. item 12.q.60.4.b. item c.fi. item ad 4.item 22.q.143.c.item q.157.1.2.o.item. 3.4.c.item q.161. c.ad 4.

3 Manſuetudo præparat hominem ad cognitionem Dei, remouendo duplex impedimentum,ſcilicet iram & contradictionem veritatis.22.q. 157.4.ad 1.

4 Manſuetudo maximè facit hominem compotem ſui. 22. q. 157. 4. c. ad 1.

5 Manſuetudo eſt in iraſcibili ſubiectiuè.3.q.15.2.c.

6 Homo eſt naturaliter manſuetus, quia eſt complexionis temperatiſſimæ.ideo mitigat iram:ſed iraſci conuenit ei naturaliter, inquantum ratio nunciat cauſam iræ.12.q.46.5.ad 1.

¶ Manumiſſus reducitur in priſtinam ſeruitutem, propter aliquam offenſam in dominum eius.3.q.88.3.ad 2.

¶ Manus eſt organum organorum,quia facit omnia inſtrumenta,& eſt loco omnium inſtrumentorum.3.q.83.5.ad 1.

1 Marcvs amputando ſibi pollicem ne fieret ſacerdos, non peccauit: quia creditur feciſſe hoc ex inſtinctu Dei.22.q.185.2.ad 3.

1 Fluxus & refluxus maris,eſt ei naturalis,quia eſt ex motu lunæ,cui aqua naturaliter ſubditur.1.q.105.6.ad 1.

2 In aquis maris ſunt duo mira, ſc. primum quod non cooperiant totam terram contra naturam, cùm ſint etiam altiores ea: ſecundum verò, quod ſemper mare eſt eiuſdem quantitatis.1.q.69.1.ad 2.

3 Diuiſio maris rubri fuit mira tripliciter. ſ.ratione ſoni ventorum:tantæ aquæ,& tantorum effectuum.ibid.

1 Maria & Ioſeph erant de eadem tribu, & de ſemine Dauid. 3.q. 28.1.ad 2.item q.31.2.ad 1.

2 * Maria fuit de ſtirpe Aaron,* non quidem ſecundum ſucceſſionem generis maſculini, ſed propter affinitatem contractam ex matrimonio, ſibi enim duæ tribus in matrimonio iungebantur, ſcilicet ſacerdotalis, cuius erat Aaron: & regia, cuius erat Maria. 3.q. 29.1.ad 4. item

item q.31. 2.ad 2.

3 Maria nata eſt ex Melchi,Salomone,Iecoria,& Heli.3.q.31.2.ad 3.item 3.ad 2.

4 Quicquid acceptum à parentibus fuit in Maria, fuit pars eius actu:ideò non fuit in Chriſto.3.q.31.6.c.

5 Maria in ventre matris ſuæ non habuit vſum liberi arbitrij, quia hoc eſt priuilegium Chriſti.3.q.27.3.c.

6 Maria habuit tantam claritatem in facie, quod Ioſeph non cognoſcebat eam ſenſibiliter.3.q.28.3.ad 3.

7 * Maria fuit ſanctificata, priuſquã nata ex vtero.3.q.27.1.o.itẽ 2.ad 2.

8 Maria non potuit ſanctificari in parentibus,nec in conceptione eius,nec ante infuſionem animæ rationalis.3.q.27.1.ad 1.item 2.o.

9 Maria fuit bis ſanctificata.ſ.in vtero matris, & quando concepit Chriſtum:in prima fomes fuit ligatus:in ſecunda verò totaliter ablatus. 3.q.27.3.o. item 4.ad 1. item 5.ad 2.

10 Maior ſanctificatio fuit in Maria,quàm in Ioanne Baptiſta: & maior in eo, quàm in Hieremia.3.q.26.6.ad 1.

11 Maria ſuper omnes poſt Chriſtum, habuit plenitudinem gratiæ.3.q.7.10.ad 1.item q.27.1.c.item 5.o.

12 Maria habuit triplicem perfectionem gratiæ. ſ. in eius ſanctificatione, in conceptione Chriſti, & in eius glorificatione: tertia eſt potior ſecunda,& ſecunda quàm prima.3.q.27.5.ad 2.

13 In prima perfectione gratiæ, Maria mundata fuit à culpa originali: in ſecunda à fomite,& in tertia ab omni miſeria.3.q.27.5.ad 2.

14 In prima adepta eſt gratiam inclinantem ad bonum, in ſecunda fuit confirmata in gratia, & adepta eſt gratiam conſummatam & confirmantem eam in bono, & in tertia adepta eſt gratiam conſummatam & perficientem eam in fruitione omnis boni.3.q.27.5.ad 1.

15 Plenitudo gratiæ, & obſeruatio conſiliorum, inchoauit in Beata Maria, ſed primum fuit in ea perfectè: & ſecundùm perfectè cœpit in Chriſto.3.q.28.4.ad 2.

16 Maria eſt perfectè beata ſecundùm corpus, quia cum corpore aſſumpta eſt in cœlum: credimus enim, quod poſt mortem reſuſcitata fuerit, & portata in cœlum. 3.q.27.1.c. item q.83.5.ad 8.

17 Maria habuit donum prophetiæ,ſapientiæ,& miraculorum, ſed non ſecundùm omnem vſum. 3. q.27. 5. ad 3.

18 Puritas Mariæ fuit maxima ſub Deo. 12. q. 81. 5. ad 3. item 3. q. 27. 2. ad 2.

19 * Maria meruit Chriſtum portare. i. meruit gradum puritatis & ſanctitatis, quo congruè eſſet mater Dei, non autem incarnationem Dei.3.q.2.11.ad 3.

20 Quamuis beata Virgo Maria ſit ſuper omnes Angelos exaltata,non tamen eſt exaltata vſque ad æqualitatem Dei, vel ad vnionem in perſona, & ideò non dicitur ſedere ad dexteram, ſed aſtare à dextris, inquantum honor filij aliquo modo participatiuè, non plenariè redundat in ipſam,inquantum mater Dei dicitur, ſed non Deus. 1. q.25. 6. ad 4. item q.25. 5. o.

21 Maria fuit verè mater Chriſti.3.q.35.3.o.

22 Matrimonium verum fuit inter Mariam & Ioſeph, habuſtque triplex bonum, & vtramque perfectionem requiſitam,præter coitum, & nuptiæ factæ ſunt.3.q.29.2.o. item 4. d.30.q. 2. o. item Opuſ. 60.co.2. 3. item Matth.co. 10.ſi.

23 Maria fuit expers maledictionis Euæ,quia peperit ſine dolore, & non multiplicauit conceptus, nec fuit ſubiecta viro. 3.q.30.2.ad 2. item q.35.6.ad 1.
24 Angelus prius apparuit Mariæ,quàm Ioſeph. 3.q.30.2.ad 2.
25 Angelus excellentius apparuit Mariæ quam Ioſeph.3.q.30.3. ad 2.
26 Maria ſecundum aliquos, non fuit turbata in viſione Angeli, quia aſſueta erat viſionibus Angelorum,ſed in ſermone eius,ex admiratione dictorum. 1.q.1 3.3.ad 3.
27 Non inconueniens eſt, quod Angelus inſtrueret Mariam, quia Maria erat inferior eo ſecundum ſtatum:licèt eſſe econuerſo ſecundum prædeſtinationem.3.q.30.2.ad 1.
28 Maria eſt ſuper omnes ordines Angelorum.3.q.30.2.ad 1.
29 Spiritus ſanctus fecit duplicem purgationē in Maria. ſ.præparatoriam ad conceptionem Chriſti, colligens mentem eius in vnum:ſecundam verò à fomite,mediante conceptione Chriſti.3.q.27.3.ad 3.
30 Purgatio prima non fuit ad remouendum transfuſionem peccati originalis,ſed vt digna eſſet Chriſto.12.q.81.5.ad 3.
31 Immunitas à peccato in Maria,cauſabatur ex tribus. ſ.ex ligatione fomitis,gratia inclinante ad bonum, & prouidentia Dei. 3.q.27.3.c.fi. item 4.ad 1.
32 Maria voluit purgari poſt partum, non quidem propter aliquam immunditiam: ſed propter humilitatem, & obedientiam,& vt approbaret legem,& vitaret calumniam. 3.q.37.4.o.
33 Emundatio & confirmatio Mariæ,inchoata fuit in prima ſanctificatione, ſed in ſecunda conſummata eſt in perfectione viæ. In aſſumptione verò eius,perfectione gloriæ. 1.q.100.2.c.item 3.q.27.5.ad 2.
34 Maria ſanctificata fuit in vtero a peccato originali, quoad maculam & reatum perſonalem,non autem à reatu totius naturæ: ideo ſi ante paſſionem Chriſti fuiſſet defuncta, non intraſſet paradiſum, nec vidiſſet Deum per eſſentiam,ſicut nec alij ſancti.3.q.27.1.ad 3.
35 Cum beata Virgo Maria credatur omnino fuiſſe immunis à fomitis inclinatione,propter eius ſanctificationem perfectam, non eſt pium, ponere aliquam pugnam à carne fuiſſe in ea, cum talis pugna non ſit niſi ex fomitis inclinatione, nec tentatio quæ eſt à carne, ſine peccato eſſe poſſit, vt patet per gloſſam, & quamuis non habuerit pugnam per tentationem, quæ eſt à carne, habuit tamen pugnam per tentationem ab hoſte, qui nec ipſum Chriſtum reueritus eſt. 3.q.15.2.ad 3.
36 Fomes in Maria adeò debilitatus eſt,& extinctus,vt ad peccatum actuale nunquam inclinaretur.3.q.27.3.c.item 4.ad 1.item 5.ad 2.
37 Maria per primam ſanctificationem fuit ſemper immunis ab omni peccato actuali.3.q.27.4.o.item 6.ad 1.
38 Tabernaculum veteris legis figurabat Mariam.3.q.27.2.b.
39 Feſto Neomeniæ ſuccedit feſtum Mariæ, in qua primò apparuit illuminatio ſolis,id eſt,Chriſti,per copiam gratiæ.12.q.103.3.ad 4.

1 MARTYRIVM eſt actus virtutis quadruplicis, ſcilicet fortitudinis vt elicientis principaliter,patientiæ verò vt elicientis conſequenter,ſed charitatis vt imperantis,& fidei vt finis.22.q.124.1.2.o.
2 Martyrium eſt actus maximæ perfectionis, non quidem ſecundum ſe, ſed vt imperatur à charitate,& vt eam oſtendit.22.q.124.3.o. item q. 184.5.ad 3.

3 Martyrium habet quod ſit meritorium ex charitate, ſine qua nihil valet. 22. q. 124. 2. ad 2.

4 Mors eſt de ratione martyrij. 22. q. 124. 4. o.

5 Confeſſio cuiuſcunque alterius veritatis quàm fidei, non eſt cauſa ſufficiens ad martyrium ratione materiæ, ſed tantum ratione finis, referendo ad Chriſtum. 22. q. 124. 5. c. ad 2.

6 * Martyrium Ioannis Baptiſtæ celebratur, licèt mortuus ſit, non quidem pro fide, ſed pro reprehenſione adulterij. 22. q. 124. 5. c.

7 Moriens pro quocunque opere bono propter Deum, eſt martyr Dei: quia cauſa cuiuſcunque martyrij, eſt veritas fidei; vt eſt operans. 22. q. 124. 5. c.

8 Vulneratus letaliter, licèt ſuperuiuat, habebit aureolam martyrij, ſicut ſancta Lucia, ſimiliter vulneratus non letaliter, tamen moriens ex incuria non mortali, vt Marcellus Papa, habebit aureolam martyrij, non autem ſi afflictio non continetur vſque ad mortem, ſicut de Syluestro Papa. 22. q. 124. 4. ad 4.

9 Martyrium eſt de præcepto, ſecundùm præparationem animi tantum. 22. q. 124. 1. ad 3. item 3. ad 1.

10 Martyrium oblatum debet tolerari patienter, ſed non debet quæri, quia non debet dari occaſio agendi iniuſtè. 22. q. 124. 1. ad 3.

11 Vniuerſalis abſolutio fit in perceptione baptiſmi & in martyrio, propter quod dicitur, quod in martyrio omnia ſacramenta baptiſmi complentur in virtute paſſionis Chriſti. ſ. quantum ad plenam liberationem à culpa & à pœna. 3. q. 68. 2. ad 2. item q. 87. 1. ad 2.

¶ Mas & fœmina in hominibus coniunguntur, non tantum propter generationem, vt in brutis, ſed etiam propter communicationem operum: ideò in ſolis hominibus, mas eſt principium fœminæ, & fœmina facta eſt ex maſculo. 1. q. 92. 2. o.

1 * MASCVLINVM genus & fœmininum abſolutè prædicantur tantum de ſuppoſito. 1. q. 31. 2. ad 4.

¶ Mater dicitur aliqua ex hoc quod concepit & genuit. 3. q. 35. 3. 4. c.

1 MATERIA non ſemper fuit, licèt ſit ingenerabilis & incorruptibilis. 1. q. 46. 1. ad 3.

2 Materia prima eſt maximè in potentia, & principium imperfectiſſimum, nec talis potentia materiæ, etiam dato quod ſit ſua eſſentia, eſt potentia ad operationem, ſed ad eſſe. 1. q. 4. 1. c.

3 * Materia inquantum habet eſſe ſaltem in potentia, eſt ſimilis Deo. 1. q. 14. 11. ad 3. item 12. c. ſi.

4 Materia non poteſt eſſe in alio, cùm ſit primum ſubiectum. 1. q. 3. 2. ad 3. item 3. q. 77. 2. c.

5 Materia prima eſt ſua potentia paſſiua, ſicut Deus eſt ſua potentia actiua. 1. q. 54. 3. ad 3. item q. 77. 1. ad 2. item q. 115. 1. ad 2.

6 * In materia nulla eſt potentia actiua. 3. q. 32. 4. c. ad 3.

7 * Materia prima dicitur terra, quia eſt informis: dicitur aqua, quia eſt receptiua: dicitur abyſſus, quia eſt turpis. 1. q. 66. 1. ad 1.

8 * Partes habent rationem materiæ, totum verò rationem formæ. 1. q. 73. ad 3. item q. 65. 2. c. item 3. q. 90. 1. c.

9 Vnitas materiæ primæ eſt tantum in iis quæ conueniunt in generatione, & corruptione. 1. q. 66. 2. o.

10 Materia prima omniũ rerũ, eſt vna, vnitate ordinis tantũ. 1. q. 66. 2. ad 1.

11 Omniũ generabilium, & corruptibilium eſt eadem materia. 1. q. 66. 2. c.

12 Materia duplex, ſcilicet naturalis & mathematica.1. q.85. 1.ad 2. item 3.q.77. 2.ad 4.
13 Materia triplex. ſ. ex qua, in qua, & circa quam, & tantum tertio modo coincidit cum ſinc. 12. q.55. 4. c.
14 Duplex eſt conditio materiæ, ſcilicet conditio quæ eligitur ab agente, & quæ conſequitur naturam materiæ.1. q.76. 1.ad 5. item q.91. 3. c. item 12.q.95.6.c.item 22.q.164. 1.ad 1.
15 Materia non eſt diuiſibilis niſi per quantitatem.1.q.50.1.c. item q.75. 7.c.item q.76.4.ad 4. item 3. q.77.2.c.fi.
16 * Materia prima ſecundùm potentiam non eſt infinita ſimpliciter, quia ſe extendit ſolum ad formas materiales.1. q.7.2.ad 3.
17 Materia intelligibilis ponitur in diffinitione quantitatis, non autem materia ſenſibilis.1. q.85. 1.ad 2.
18 Materia & priuatio diſtinguuntur realiter ſecundùm Ariſtotelem, non autem ſecundùm Platonem.1. q.5. 2. ad 3. item 3.ad 3.
19 Quæ non habent materiam. non habent cauſam ſui eſſe. ſ. quæ tranſmutet de potentia ad actum, nec aliquam cauſam formalem. 1. q.61. 1.ad 2.item q.75. 5.ad 3.

¶ Mathematica ſcientia non demonſtrat per cauſam efficientem, nec per cauſam finalem, licet habeat eas, quia mathematica accipiuntur, vt abſtracta ſecundùm rationem: cùm tamen non ſint abſtracta ſecundùm eſſe. Vnicuique autem competit habere cauſam agentem, ſecundùm quod habet eſſe, licèt igitur ea quæ ſunt mathematica, habeant cauſam agentem, non tamen ſecundùm habitudinem quam habent ad cauſam agentem, cadunt ſub conſideratione mathematica, & ideò in ſcientiis mathematicis non demonſtratur aliquid per cauſam agentem, vel finalem.1. q.44. 1.ad 3.

¶ Mathias electus eſt ſorte. i. per diuinum donum, declarans eum electum eſſe diuinitus. 22. q.95. 8. c.

1 MATRIMONIVM eſt formaliter coniunctio & vinculum animorum, & relatio coniugum: vnde coniunctio viri & vxoris eſt potior, quàm coniunctio vxoris ad conſanguineos viri: non tamen debet dici affinitas, ſed matrimonium, quod eſt vnitas quædam, ſicut homo eſt ſibiipſi idem, non conſanguineus.3. q.29. 2.c.
2 Matrimonium erat in lege veteri, vt in officium naturæ, & non vt ſacramentum coniunctionis Chriſti & Eccleſiæ, quæ nondum fuerat facta.12. q.102. 5.ad 5.
3 Inſeparabilitas conuenit matrimonio, vt eſt ſacramentum, & vt eſt in officium naturæ, ſed primo modo eſt de prima intentione matrimonij, ſecundo autem modo, de ſecunda. 12. q. 102. 5. ad 3.
4 Commiſtio carnalis eſt de ſecunda perfectione matrimonij, non autem de prima.3. q.29. 2. o.
5 Pater non poteſt cogere filium, vt conſentiat ad matrimonium per præceptum, ſed poteſt inducere cauſam rationabilem, & tunc filius tenetur ad præceptum, ſicut ad cauſam.22. q.104. 5.c.
6 Quælibet perſona libera poteſt ſine conſenſu parentum contrahere matrimonium, & intrare religionem.22. q.22. 8.ad 2. item 9.c. item q. 104. 5.c. item 3. q.68. 10. c.
7 Matrimonium ſecundùm diuerſos ſtatus, inſtitutum eſt à lege naturæ, Moyſis, Chriſti, & à lege ciuili.22. q.154. 2.c. item 9.ad 3.
8 Finis matrimonij duplex. ſ. finis principalis, id eſt, generatio & educa-

tio

tio prolis, & finis ſecundarius. ſ. mutuum obſequium. 22. q. 154. 2.c. item 3. q. 29. 2. c.

9 * Actus matrimonij poteſt eſſe ſine peccato, & meritorius. 12. q. 24. 1. ad 1. item 22. q. 153. 2. o.

10 In matrimonij ſacramento confertur gratia. 22. q. 100. 2. ad 6.

11 Matrimonium non debet eſſe inter propinquos. 22. q. 154. 9. c.

12 Defectus ætatis. ſ. ante pubertatem, quæ communiter eſt in maſculo, anno quartodecimo, in fœmina verò, anno duodecimo, impedit matrimonium & dirimit. 22. q. 189. 5. c.

13 Seruus poteſt contrahere matrimonium, & vouere continentiam, neſciente domino eius, vel contradicente, non autem religionem ingredi, vel ordinem ſuſcipere. 22. q. 88. 8. ad 2. item q. 104. 5. c. 6.

14 Sex crimina impediunt matrimonium contrahendum ſolum. ſ. inceſtus, vxoricidium, raptus alienæ ſponſæ, ſuſceptio proprij filij de fonte per dolum, interfectio presbyteri, & pœnitentia ſolennis. 12. q. 154. 7. ad 3.

15 In lege veteri, Iudæi prohibebantur contrahere matrimonium cũ Chananæis, quia Chananæi debebant deleri, & Iudæi erant proni ad ritus & mores eorum, propter conuerſationem cum eis, & cum aliis infidelibus; vbi non erat periculum, permittebantur, ſicut patet de Ioſeph, Moyſe, & Heſter. 12. q. 105. 4. ad 6.

16 Matrimonium de lege naturæ eſt indiſſolubile. 22. q. 154. 2. c.

17 Matrimonium de iure naturæ, vel naturale eſt, non quia ſit à natura, ſed quia ad ipſum propter bonũ prolis & mutuum fidele obſequium, maximè natura impellit. Suppl. q. 41. 1. c.

18 Non tenentur homines ex præcepto ad contrahendum matrimonium. Suppl. q. 41. 2. o.

19 Cum ad prolis procreationem ſit ipſum matrimonium inſtitutum, ſecundum ſe ſemper licitum eſt. Suppl. q. 41. 3. o.

20 Actus matrimonialis ſemper meritorius eſt, ſi ad ipſum homines religionis, vel iuſtitiæ virtute inducantur. Suppl. q. 41. 4. c.

21 Matrimonium eſt ſacramentum. Suppl. q. 42. 1. o.

22 Matrimonium quo eſt in officium naturæ, inſtitutum fuit à Deo ante peccatum, vt remedium verò poſt peccatum fuit inſtitutum. Suppl. q. 42. 2. c.

23 Matrimonium quod in fide Chriſti contrahitur, habet quod gratiam conferat ad ea operanda adiuuantem, quæ in matrimonio requiruntur. Suppl. q. 42. 3. c.

24 Carnalis commixtio non ad primam, ſed ad ſecundam ſpectat matrimonij perfectionem. Suppl. q. 42. 4. o.

25 Matrimonium coniunctio quædam eſt viri & vxoris, ad vnam cognationem & prolis educationem, & vitam domeſticam. Suppl. q. 44. 1. c.

26 Matrimonium congruè appellatur matrimonium, nuptiæ ac coniugium, ſed diuerſis rationibus. Suppl. q. 44. 2. o.

27 Matrimonium eſt quædam indiſſolubilis maritalis coniunctio inter legitimas perſonas, indiuiduam vitæ conſuetudinem retinens. Suppl. q. 44. 3. c.

28 Matrimonialem coniunctionem non niſi aliquo viri ac mulieris conſenſu fieri certum eſt. Suppl. q. 45. 1. c.

29 Expreſſio verborum ſe habet ad matrimonium, ſicut ablutio exterior ad baptiſmum. Suppl. q. 45. 2. c.

30 Conſenſus per verba de futuro expreſſus non facit matrimonium, ſed ſponſalia. Suppl. q. 45. 3. o.

31 Conſenſus exterioribus verbis expreſſus,abſque interiori conſenſu nullum matrimonium facit.Suppl. q.45.4.c.
32 Conſenſus in occulto factus, quanquam malus & iure prohibitus, matrimonium tamen facit, ſi fiat inter legitimas perſonas. Suppl. q. 45. 5. o.
33 Conſenſus per verba de futuro expreſſus, nullum efficit matrimonium, etſi ſit aliquo iuramento firmatus. Suppl.q.46.1.c.
34 Carnalis copula in foro conſcientiæ, quamuis poſt ſponſalia matrimonium non perficiat,in Eccleſiæ tamen foro matrimonium efficere iudicatur. Suppl. q.46. 2. o.
35 Quanquam ſimpliciter conſenſus coactus in matrimonio eſſe non poſſit, poteſt tamen aliqua in eo ſecundum quid violentia eſſe. Suppl. q.47. 1.c.
36 Poteſt aliqua coactio & metus cadere in conſtantem virum. Suppl. q. 47. 2 o.
37 Conſenſus coactus ex metu cadente in conſtantem virum, matrimonium tollit. Suppl. q.47. 3. c.
38 Conſenſus coactus ex parte cogentis matrimonium in totum tollit. Suppl. q.47. 4. o.
39 Conſenſus ex conditione de præſenti non contraria matrimonio, vel de futuro & neceſſaria, matrimonium non tollit. Suppl. q.47. 5.c.
40 Cum per matrimonium homo perpetuæ mancipetur ſeruituti, non poteſt pater cogere ad matrimonium, quanquam illum ex aliqua rationabili cauſa ad ipſum poſſit inducere. Suppl. q.47.6.o.
41 Conſenſus matrimoniũ faciens,non eſt conſenſus in carnalem copulam, ſed in matrimonium in ordine ad carnalem copulam. Suppl.q.48.1.c.
42 Matrimonium ex conſenſu ob inhoneſtam cauſam verum matrimoniũ eſt,quanquam culpabilis ſit huiuſmodi conſenſus.Suppl.q.48.2.o.
43 Oportuit aliqua bona eſſe,quibus matrimonij honeſta ratio appareret. Suppl. q.49. 1. o.
44 Proles,fides ac ſacramentum,prima & potiora ſunt bona,quibus matrimonij honeſta ratio redditur. Suppl. q.49. 2.c.
45 Principalius bonum matrimonij vti dignius, ipſum ſacramentum eſt: Proles verò.i.prolis intentio maximè eſſentialis in ipſo eſt, quam ſequitur fides. i. debitum ſeruandæ fidei, deinde ſequitur ſacramentum. Suppl. q.49. 3.o.
46 Quanquam minus honeſta appareat matrimonij ratio, proles tamen ac fides,& ſacramentum ipſam maximè honeſtam reddunt. Suppl. q. 49.4. c.
47 Actus matrimonialis ſemper culpabilis & peccatum eſt, niſi prolis intentio,ac mutua inter coniuges fides adſit.Suppl. q.49. 5.o.
48 Cognoſcens vxorem ſola libidinis & delectationis cauſa, nullum aliud bonum matrimonij habitu, vel actu intendens, mortaliter peccat. Suppl. q.49. 6. c.
49 Aliqua expediens fuit eſſe impedimenta contrahendum matrimonium dirimentia.ſed non contractum,Eccleſiæ ſcilicet inhibitio ac feriarum tempus: & aliqua ipſum contractum & contrahendum.ſ.error, conditio,votum,cognatio,crimen, cultus diſparitas,vis, ordo,ligamen, honeſtas,affinitas,impotentia coeundi.Suppl. q.50. 1.c.
50 Poteſt toties contrahi matrimonium, quoties alter coniugum mortuus eſt, moriente enim altero coniugum,vinculum matrimoniale tollitur. Suppl. q.63. 1.o.

31 Secundum matrimonium eſt ſacramentum,cum in eo reperiantur, quæ ſunt de eſſe ſacramenti, ſcilicet perſona legitima, tanquam materia, & expreſſio conſenſus per verba de præſenti,tanquam forma. Suppl. q.63.2.0.

1 *MEDIATOR Dei & hominum eſt ſolus Chriſtus principaliter,inſtrumentaliter autem ſunt prophetæ, & ſacerdotes vtriuſque teſtamenti,& angeli; non autem Spiritus ſanctus, * quia cum ſit per omnia Deo æqualis, non poteſt dici mediator inter Deum & homines: Chriſtus autem etſi ſit Deus, tamen eſt etiam homo. Nec dæmon, quia cùm ſit immortalis & miſer, non coniungere hominem Deo intendit, quod mediatoris eſt proprium, ſed ſeparare ab illo, & ad miſeriam ducere.3. q.26.1.0.

1 MEDICINA duplex. ſ. remouens morbum, & promouens ad perfectam ſanitatem: prima conuenit infirmis, ſecunda verò ſanis.3. q.80. 4.ad 2.

2 Obiectum artis medicinæ eſt ſanitas, quia nihil conſiderat, niſi in ordine ad eam. 22. q.1. 1. c.

3 Pro neceſſitate corporis licet vti pretioſis medicinaliter: ſed in pertinentibus ad ſolam decentiam honeſtatis, debemus eſſe contenti ſimplicibus.3.q.51.2.ad 3.

4 Quandoque medicina fortis ſtatim inducit ſanitatem: ſic & habitus corporales poſſibile eſt cauſari ex vno actu, non autem habitus virtutum.12. q.51. 3. c.ſi.

1 MEDICVS accipiens in curam infirmitatem deſperatam, nulli facit iniuriam.22.q.71.3.ad 1.

2 Sapiens medicus permittit minorem morbum,vel procurat,vt curet, vel vitet maiorem.12.q.101.3.ad 3.item 22.q.64.2.c.item q.162.6.ad 3.

3 Medicus tenetur gratis curare pauperes, quando nec per ſe, nec per alios magis coniunctos, nec per eos qui magis poſſent, valent curari. 22.q.71.1.0.

4 Medicus quadam coactione vtitur in freneticum, qui eius curã non vult recipere: & huic ſimilatur correctio prælatorum, quæ habet vim coactiuam,non autem ſimpliciter correctio fraterna.22. q.33. 6.ad 1.

5 Medicus non tanto magis ſanat, quanto maiorem dat medicinam, ſed quanto medicina eſt magis proportionata morbo; ſic non oportet quod religio tanto ſit perfectior quanto maiorem habet paupertatem;ſed quanto eius paupertas eſt magis proportionata fieri communi & ſpeciali.22. q.188.7.ad 1.

1 MEDIVM. * Actio tranſiens eſt realiter medium inter agens & paſſum, non autem actio immanens, niſi ſecundùm modum ſignificandi. 1. q. 54. 1.ad 3.

2 Inter habens & habitum aliquando nihil eſt medium, aliquando tantum relatio, & aliquando aliquid per modum actionis & paſſionis, non autem actio,vel paſſio:& ſic eſt ſpeciale prædicamentum. ſ. prædicamentum habitus. 12. q.49. 1.c.ad 2.

3 Inter habitum & priuationem,quæ eſt in priuari, & aliquid habitus relinquens, poteſt eſſe medium, circa proprium ſubiectum, ſicut inter bonum & malum eſt actus indifferens, non autem inter habitum & priuationem,quæ eſt in priuato eſſe,nihil relinquens de habitu.12. q. 18.8.ad 1.

4 Inter ſubſtantiam & accidens quintum prædicabile,datur medium,non autem vt accidens diuiditur contra ſubſtantiam. 1.q.76.4.ad 4.item 77.1.ad 5.
5 Virtus non eſt medium inter paſſiones ſecundum eſſentiam, ſed ſecundum effectum,quia conſtituit medium inter eas.12. quæſtione 59.1. ad 1.
6 In paſſionibus accipitur medium,per hoc quod attingitur recta ratio,in quo conſiſtit ratio virtutis.12.q.17.1.ad 1. item 5. ad 2.
7 Virtutes Theologicæ habent medium per accidẽs,id eſt,ex parte noſtra, non autem per ſe,id eſt,reſpectu Dei. 12.q.64.4.o.item 22.q.17. 5. ad 2.
8 Quælibet virtus intellectualis conſiſtit in medio, per conformitatem intellectus ad res.ſ.in vero, cuius exceſſus eſt affirmatio falſa,defectus autem,eſt negatio falſa.12.q.64.3.o.item 4.ad 1.item ad 2.
9 Virtus moralis,reſpectu materiæ eſt medium,ſed reſpectu rationis, eſt extremum. 12.q.64.1.ad 1.
10 Medium virtutis moralis attenditur ſecundum rationem rectam in omni circumſtantia,non autem ſecũdum quantitatem abſolutam. 12.q. 64.1.ad 2.item ad 3.item 22.q.92.1.c.item q.104.2.ad 2.item q.123. 4.ad 3.item q.147.1.ad 2.
11 Virtus moralis conſiſtit in medio inter exceſſum & defectum.12.q.64. 1.o.item 4.ad 1.item ad 2.item 22.q.17.5.ad 2.item q.92. 1.c.
12 Omne medium virtutis, eſt medium rationis: ſed ſolius iuſtitiæ, medium eſt rei & rationis.12.q.64.2.o.item 22.q.58.10.o.item q.61.2. ad 1.
13 Medium iuſtitiæ eſt æqualitas, quam conſtituit iuſtitia inter aliquos.3. q.85.3.ad 2.
14 Medium iuſtitiæ diſtributiuæ,ſumitur ſecundum proportionem geometricam:commutatiuæ verò medium ſumitur ſecundum proportionem arithmeticam.22.q.61.2.o.item 4.c.fi.
1 MEL non offerebatur in ſacrificiis Dei,quia offerebatur idolis: & ad excludendum omnem carnalem dulcedinem & voluptatem à ſacrificantibus Deo. 12.q.102.3.ad 14.
¶ Melchiſedech dicitur eſſe ſine patre,matre,genealogia, principio,& fine,quia ſcriptura non ponit:licet habuerit,quia fuit Sem primogenitus Noë,vt Hebræi dicunt.3.q.22.6.ad 3.
¶ * Melius alio aliquid dicitur * ſimpliciter, quod tamen minus propriè recipit alicuius prædicationẽ; ſicut cognitio patriæ eſt nobilior cognitione viæ,quæ magis propriè dicitur fides.22.q.174.2.ad 3.
1 MEMBRVM omne, & quælibet potentia animæ,operantur toti,& non ſibi ſoli.12.q.17.5.ad 2.
2 Caput eſt membrum,habens virtutem influendi in alia membra,& recipit ab aliis membris nutrimentum, & alia obſequia. 3.q.8. 1. 6. 7. 7.c.
3 Membra hominis non applicantur operi, niſi de conſenſu rationis.12. q.74.7.o.item q.77.7.c.fi.
4 Membra naturalia,& inſtrumenta artificialia, in ſcripturis, ſignificant operationes,quarum ſunt principia. 1.q.3.1. ad 1.
1 MEMORIA duplex.ſ.cõſeruatiua ſpecierum tantum,alia cuius obiectum eſt præteritum vt præteritum:prima eſt potentia purè cognoſcitiua, & eſt in parte intellectiua:ſecunda verò in parte ſenſitiua tantum.1. q.77.8.ad 4.item q.79.6.o.

2 * Memo

2 * Memoria quæ eſt altera pars imaginis, non eſt præteritorum, quia abſtrahit ab omni tempore, cum ſit in intellectu, & non in parte ſenſitiua. 1.q.79.6.ad 2.

3 * Memoria intellectiua non differt realiter ab intellectu poſſibili, ſed eſt habitualis retentio eius, cuius actus eſt intelligentia, quæ oritur ex memoria, ſicut actus ex habitu. 1.q.7.o. item q.93. 7.ad 3.

4 Memoria ſenſitiua eſt theſaurus ſpecierum intentionalium, id eſt, intentionum ſenſibilium, cum ſenſu acceptarum; cuius organum eſt in extrema parte capitis. 1.q.78.4.c.

5 Ea quæ magna æſtimamus, magis memoriæ infigimus. 12. qu. 47. 2. ad 3.

6 Conſuetudo multum operatur ad bene memorandum. 12.q. 5.3. ad 3. item 22.q.49.1.ad 2.

7 Illud quod ſcribitur, non de facili à memoria labitur, ſed ſuccurit memoriæ. 1.q.24.1.c.

8 Neceſſarium eſt eoſdem actus pluries reiterari, vt aliquid firmiter memoriæ imprimatur, quia meditatio confirmat memoriam, ſecundum philoſophum. 12.q.51.3.c. item 22.q.49.1.ad 2.

9 Memoria in angelis poteſt poni, vt eſt in mente: non autem vt eſt in ſenſu. 1.q.54.5.ad 2.

10 Memoria intellectiua manet in anima ſeparata: non autem memoria ſenſitiua: ſed corrumpitur. 1.q.77.8.ad 4. item q.89.6.ad 1.

11 Documẽta quatuor ad bene memorandũ. ſ. ſimilitudines rerum aſſumere conuenientes, nec tamen omnino conſuetas, ordinatè eas diſponere; ſolicitudinem circa eas apponere & affectum adhibere, & eas frequenter meditari. 22.q.49.1.ad 2.

1 MENDACIVM dicitur tripliciter. ſ. materialiter. i. dictum falſum: formaliter. i. voluntas falſum enunciandi: & effectiuè. i. voluntas decipiendi. 22.q.98.1.ad 3. item q.110.1.o.

2 Cupiditas fallendi pertinet ad perfectionem mendacij, non autem ad ſpeciem eius. 22.q.110.1.c.ad 3.

3 Omne mendacium eſt peccatum. 22.q.69.1.2.o. item q.70.4.c. item q. 110.3.o. item 4.b. item q.111.1.c. item q.124.5. ad 2.

4 Mendacium ſecundum ſe diuiditur tantum in duas ſpecies. ſ. in iactantiam, & ironiam: ſecundum gradus autem eius ratione finis, diuiditur in pernicioſum, iocoſum, & officioſum, vel in octo gradus eius. ſ. quorum primus eſt in doctrina religionis: ſecundus quod nulli proſit, & obſit alicui: tertius quod proſit vni, & alteri obſit: quartus quod fit ſola mentiendi fallendique libidine: quintus quod fit placendi cupiditate: ſextus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad conſeruandam pecuniam: ſeptimus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad vitandum mortem: octauus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad vitandum immunditiam corporalem. 22.q.110.2.o.

5 Mendacium eſt peccatum mortale tantum tripliciter. ſc. ſecundum ſe, id eſt, quando eſt contra charitatem Dei vel proximi, ex intenſione & ratione ſcandali. 22. quæſt. 69.1.2.o. item q.70.4.c. item q.110. 4.o.

6 Mendacium per ſe, directè & formaliter opponitur virtuti, quæ dicitur veritas. 22.q.110.1.o. item 2.c.

7 * Dicens verum, credens ſe dicere falſum, dicit mendacium per ſe, & formaliter, non autem econuerſo, niſi per accidens & materialiter. 22.q. 110.1.o.

8 Intea

8 Intendens ſignificare falſum nutibus, mendaciũ dicit. 22.q.110.1.ad 2.

9 Mendacium verbo, vel facto vel nutibus, eſt æqualiter peccatum. 22.q.111.1.c.ad 4.

10 Nullus debet dicere mẽdacium, vt ipſe, vel alius euadat mortem, vel immunditiam corporalem. 22.q.110.2.ad 4.item q.113.1.ad 3.

11 Nec mendacium, nec aliquid quod ex genere ſuo non eſt peccatum mortale, eſt perfectis peccatum mortale, niſi ſit contra eorum votum, vel ratione ſcandali. 22.q.69.1.2.0.item q.70.4.c.item q.110.4.ad 5.

12 Si res viſa, vel audita, recitetur non eodem modo, nec eiſdem verbis, non eſt mendacium (vt patet in Euangelio, & in aliis ſcripturis diuinis, in quibus nihil eſt falſum) 22. q.110.3.ad 1.

13 Non ſeruans promiſſum, propter ſuperueniens impedimentum, vel re mutata, excuſatur a mendacio, vt ſanctus Paulus. 22.q.110.3.ad 5.

14 In ſacra ſcriptura aliqui laudantur dupliciter. ſ. vt exempla perfectę virtutis, vt Abraham & Iacob; & propter indolem virtutis, vt Iudith & obſtetrices, primi excuſantur a mendacio, quia figuraliter & prophetice locuti ſunt: non autem ſecundi, licet verum dixerint myſtice. 22.q.110.3.ad 3.item q.111.1.ad 1.item ad 2.

¶ Mendicitas duplex. ſ. contraria voluntati, & voluntaria: prima eſt occaſio furti & periurij, non autem ſecunda: ideo Chriſtus elegit eam. 22.q.187.5.c. item 3.q.40.3.ad 1.

1 MENS dicitur à metiendo, vel à meminendo. 1.q.79.9.ad 4.

2 Mens dicitur tripliciter. ſ. natura intellectiua, intellectus & memoria. 1. q.79.1.ad 1.

3 Aliquid inhærens menti rationali, eſt maius ea ſecundum quid, non autem ſimpliciter, ſed nihil ſubſiſtens præter Deum, eſt maius ea. 1.qu. 16.6.ad 1.

1 * MENSTRVVS ſanguis eſt in fœminis loco ſeminis, & eſt propria materia corporis Chriſti & aliorum, non autem ſemen fœminæ. 3.q. 31.5.0.item 6.ad 3.item q.35.3.ad 3.

2 Menſtruum non eſt ſanguis primò generatus ex cibis, ſed eſt reſiduum eius quod ab vltima digeſtione nutritiua miniſtrat generatiuæ. 3. q. 31.5.c.

3 Menſtruum eſt potentia totum, ſecundum potentiam paſſiuam; ſicut ſemen viri eſt potentia totum, ſecundum potentiam actiuam. 3.q.31.5. ad 1.item 6.c.

1 MENSVRA duplex. ſ. æquiparata menſurato per replicationem, & ratio cognoſcendi ipſum. 1.q.3.5.ad 2.

2 Menſura eſt illud, per quod cognoſcitur quantitas rei, & eſt quid minimum, vel ſimpliciter, vt in numeris, in quibus primò inuenitur: vel quoad nos, vt in continuis: deinde primum in quolibet genere. 12.q. 90.1.c.

3 Non oportet quod omnis menſura ſit omnino infallibilis, & certa, ſed vt eſt poſſibile in genere ſuo. 12.q.91.3.ad 3.item q.97.1.ad 2.

4 * Menſura debet eſſe homogenea, ſ. eiuſdem generis cum menſurato. 1. q.3.5.ad 2.item 12.q.19.4.ad 2.

5 * Ratio naturalis & principia ei naturaliter indita, ſunt regulæ generales, & menſuræ omnium agendorum ab homine, non autem naturalium. 12.q.91.4.ad 2.

6 Ad hoc quod aliqua menſurentur per aliquod vnum, non requiritur quod illud vnum ſit cauſa omnium eorum, ſed quod ſit ſimplicius. 1.q.

1. qu.10.6.ad 4.

7 Intellectus Dei eſt menſura prima omnium rerum non menſurata,res eſt menſura ſecunda menſurata : ſed intellectus noſter eſt menſuratus à rebus non menſuratis.1.q.21.2.c.item 12.q.93.1.ad 3.

8 Cum dicitur Deus menſurari ſua æternitate,accipitur ibi ratio menſuræ ſecundum apprehenſionem noſtram tantum.1.q.10.2.ad 3.

¶ Mercatores ſperare poſſunt lucrum ex mercatione,quod non poſſunt dantes mutuo.22.q.78.1.o.

1 MERCES eſt terminus operis. 12.q.114.5.c.

2 Merces eſt id quod recompenſatur pro retributione operis:ideo reddere mercedem,eſt actus iuſtitiæ,ſicut reddere pretium rei emptæ. 12.q.114.1.c.item 3.q.49.6.c.

3 Meretrix etiam nunc debet permitti,id eſt,tolerari,in ciuitate,vt vitetur peius malum.ſ.ſodomia,adulterium, & huiuſmodi:quia ſapientis legiſlatoris eſt,minores trāſgreſſiones permittere,vt maiores caueātur,& in regimine humano,illi qui præſunt, rectè aliqua mala tolerant,ne aliqua mala peiora incurrantur : vnde dicit Auguſt.in lib. de ord.Aufer meretrices de rebus humanis, turbaueris omnia libidinibus.12.q.101.3.ad 2.item 22.q.10.11.c.

4 Meretrix poteſt ſibi retinere,quod ſibi datum eſt propter fornicationē, ſed ſi ſuperfluè ad fraudem vel dolum extorſiſſet,teneretur eidem reſtituere. 22. q.62. 5.ad 2.

¶ Mergulus ſignificat guloſos,qui ſe deliciis immergunt.12.q.102.6.ad 2.item co.3.

1 MERITVM duplex.ſ.congrui,& condigni.12.q. 114.6.0.

2 Aliquid cadit ſub merito dupliciter.ſ.ſimpliciter,vt vltimus finis,& omne quod perducit ad eum,& ſecundum quid.ſ.temporalia. 12.qu. 114.10.c.

3 Efficacia meriti menſuratur ex tribus.ſ.ex charitate,vel gratia, voluntate,& obiecto.1.q.95.4.c.item 12.q. 19.8.o.

4 Actus humani habent rationem meriti ex duobus.ſ.principaliter ex ordinatione Dei : ſecundariò autem ex libero arbitrio.12.q.114.4.6.c. item 22.q.2.9.c.

5 Meritum importat æqualitatem iuſtitiæ. 3.q.49.6.c.

6 Meritum non poteſt eſſe ſine actu,quia requiritur quod faciat quod debet qui meretur.12.q.71.5.ad 1.item 22.q.79.3.ad 4.

7 Meritum eſt actio qua iuſtum eſt,vt agenti aliquid detur. 3. q.49. 6.c.

8 Meritum conſiſtit in hoc,quod homo contemptis creatis,inhæret Deo: ſed peccatum eſt econuerſo.22.q.104.3.0.

9 Omne meritum eſt ſupra naturam,& omne demeritum eſt infra,& contra naturam.12.q.71.2,0.

10 Meritum non diminuitur propter obligationem obedientiæ,ſi promptè fiat,maximè apud Deum,qui non ſolum exteriora opera,verùm etiam interiorem voluntatem videt.22.q.104.1.ad 3.

11 Mereri aliquo dicitur dupliciter.ſ.formaliter.i.actibus:& vt principio. ſ.habitibus.12.q.55.1.ad 3.

12 Quælibet opera virtutum quarumlibet ex hoc meritoria ſunt, quod fiunt vt obediatur Deo.22.q.104.3.c.

13 * Non poteſt idem actus numero* eſſe meritorius beatitudinis, & actus beatitudinis,qui eſt fruitio beata : cùm vnus gratiæ imperfectæ, & alius gratiæ conſummatæ.1.q.62.4.c.item 5.ad 2.

14 Principium merendi eſt ex parte animæ : ſed corpus eſt inſtrumentum

actus

actus meritorij. 3.q.49.6.ad 1.

15 Paſſionibus meremur vt regulantur à ratione, & paſſionibus demeremur, inquantum ſunt contra rationem: non autem ſecundum ſe. 12.q.24.1.ad 2.item 22.q.158.2.ad 1.

16 Paſſio corporalis martyrum, facit ad meritum præmij accidentalis, non autem ad meritum præmij eſſentialis, niſi inquantum eſt volita. 3.q.48.1.ad 1.

17 Gratia eſt principium meritorij operis, mediantibus virtutibus: ſicut eſſentia animæ, eſt principium operum vitæ, mediantibus potentiis eius. 12.q.114.4.ad 2.item 3.q.49.6.c.

18 Nullus poteſt ſibi mereri gratiam ex condigno, ſed ex congruo tantum. 12.q.114.5.o.item 22.q.177.1.ad 3.item 3.q. 2.11.c.

19 Nullus purus homo poteſt alteri primam gratiam mereri ex cõdigno, ſed tantum ex congruo. 12.q.114.6.o.item 7.ad 2.

20 Exiſtens in gratia, meretur ex condigno vitam æternam ratione gratiæ: ſed tantum ex congruo ratione liberi arbitrij. 1.q.95.1.ad 4.item ad 6.item 12.q.114.5.o.item 3.q.48.1.c

21 * Homo quolibet actu meritorio meretur augmentum gratiæ, ſed non ſtatim augetur. 12.q.114.8.o.

22 Omnis actus informatus gratia, eſt meritorius. 22.q.2.9.c.

23 Gratia non poteſt cadere ſub merito, quia eſt merendi principium. 3.q.2.11.c.

24 Efficacia & radix merendi, eſt ex charitate: ſed ſingulæ virtutes merentur præmia ſingula. 12.q.114.4.o.item 22.q.182.2.c.

25 Radix merendi præmium eſſentiale, eſt charitas; difficultas autem eſt radix, reſpectu præmij accidentalis. 1.q.95.4.c. item 22. 182.2.ad 1.

26 * Nullius virtutis actus eſt meritorius, niſi ſit informatus charitate. 12.q.114.4.ad 3.item 22.q.2.9.ad 1.item q.83.13.15.c.item q.124.2.ad 2.

27 Meritum vitæ æternæ primò pertinet ad charitatem: ſecundò ad alias virtutes, ſecundum quod actus earum imperantur à charitate. 12.q.57.1.c.ad 2.item q.114.4.o.

28 Quilibet actus charitatis meretur vitam æternam, & augmentum charitatis. 1.q.62.5.c.item 12.q.114.7.ad 3.item 8.ad 3.item 22.q. 24.6.c.ad 1.

29 Nobilius eſt habere aliquid ex merito, quàm ſine merito; & dignitas merendi maior eſt quàm gloria corporis. 3.q.19.3.c.

30 Quanto magis eſt arduum opus, tanto eſt magis meritorium ratione bonitatis, non autem ratione difficultatis, niſi per accidens ratione maioris conatus vel attentionis. 22.q.28.8.ad 3.

31 * Meritum eſt æquale præmio vitæ æternæ, æqualitate quantitatis. 12.q.114.3.o.

32 Quantitas meriti poteſt attendi ex duobus. ſ. ex difficultate & bonitate operis, & ex voluntate & charitate operantis. 1.q.95.4.c.

33 Voluntas cum opere, magis meretur, vel demeretur accidentaliter, quàm voluntas ſola; non autem eſſentialiter, niſi ratione triplicis inæqualitatis, ſcilicet numeri, continuati motus, & intenſionis. 12.q.20.4. o.

34 Natura comparatur ad principium merendi. ſ. ad charitatem, ſicut materia ad formam; fides autem, vt diſpoſitio eius: ideo actus vtriuſque non eſt meritorius, niſi cum charitate. 22. q.2.9. ad 1.

35 Aliquis poteſt ſibi mereri perſeuerantiam gloriæ, non autem vitæ, ſed vtramque poteſt & aliis impetrare per orationes. 12.q.114. 9.o.

36 Bona

36 Bona temporalia, vt vtilia ad opera virtutum, per quæ peruenitur ad gloriam,cadunt ſub merito ſimpliciter:in ſe autem, ſecundum quid, 12.q.114.10.o.item 22.q.122.5.ad 4.

37 Quilibet agens in bonum vel malum perſonæ, vel communitatis, vel ſui, meretur vel demeretur retributionem ab vtroque. 12.q.21.3.4.o.item 22.q.59.3.ad 2.item q.64.5.c.item q.65.1.c.

38 Nullus meretur id quod iam habet.1.q.62.4.c.item 12.q.114.5.c.item 3.q.19.3.c.

39 * Nullus poteſt ſibi mereri ex condigno,nec ex congruo reparationem poſt lapſum.12.q.114.7.o.

40 * Homo poteſt aliquid mereri à Deo ſecundum quid,præſuppoſita Dei ordinatione,non autem ſimpliciter.12.q.21.4.o.item q.114.1.o.

41 * Nullus meretur niſi viator, & pro viatore tantum. 1.q.62.9.o. item 22.q.13.4.ad 2.item q.182.2.ad 2.item 3.q.19.3.ad 1.

42 * Meritum animæ ſeparatæ,vel demeritum, non poteſt augeri,nec minui. 1.q.62.9.c.

1 METAPHYSICA eſt de ſubſtantiis immaterialibus, inquantum tales ſubſtantiæ:de ſenſibilibus autem, vt ſubſtantiæ,vel vt entia tantum.12.q.66.5.ad 1.

1 METAPHORA. * Nomen non dicitur propriè, ſed metaphoricè de eo,in quo non eſt tota ratio nominis,ſed aliquid eius per ſimilitudinem.1.q.13.9.c.item q.33.3.c.

2 Quæ dicuntur metaphoricè, non oportet ſecundum omnia eſſe ſimilia. 3.q.2.6.ad 1.item q.8.1. ad 2.item q. 46. 4. ad 1. item q.48.3.ad 1. item q.76.6.ad 2.

3 Ex eadem re poteſt fieri metaphora ad contraria,propter diuerſas proprietates eiuſdem rei.12.q.33.1.ad 1.

4 Metaphora in diuinis, potius transfertur ex natura irrationali & vili, quàm ex natura rationali & nobili, ad vitandum errorem. 1. q. 16. ad 3.

5 Theologia vtitur metaphoris. 1.q.1.9.o.item q.10.1.ad 4.item q. 12. 3.ad 3.item q.13.3.ad 1.item q.14.11.c.item q.19.11.c.

¶ Michaël eſt de ordine principatuum, vel Archangelorum. 1. quæſt. 113.3.c.

1 MILES in exercitu debet primò ſubdi duci, ſecundò aliis coordinari, ſed contrarium primi eſt grauiſſimum peccatum. 12. quæſt. 100. 6.c.

2 Milites charactere inſigniuntur,quaſi ad militiam deputati.3.q.63.3.c.

¶ Militaris ars, quæ eſt propter victoriam, ad quam ordinatur omne officium bellicum, ordinat artem equeſtrem & naualem, & omnia huiuſmodi in ſuum finem.22.q.23.4.ad 2.

Negotiatio eſt valde contraria militiæ;ideo ſecundum iura ciuilia negotiatio interdicitur militibus.22.q.40.2.c.

¶ Millia millium miniſtrantiuum & aſſidentium Deo. 1. q. 112.4. ad 2.

¶ Miluus maximè inſidians,ſignificat fraudulentos. 12.q.102.6. ad 1. item eo.2.fi.

¶ Mineralia non nominantur in vniuerſali productione rerum, quia ſunt occulta, nec addunt aliquam dignitatem ſupra elementa. 1. q. 69.2.ad 3.

1 MINISTER. * Miniſtri noui teſtamenti ſunt maioris dignitatis, quam miniſtri veteris teſtamenti. 22.q.87.1.c.fi. item q.174. 4. ad 3.
2 * Quicunque exiſtens in aliquo peccato mortali, exhibet ſe miniſtrum Eccleſiæ in aliquo ſpirituali, peccat mortaliter. 3.q.64.6.o.

1 MIRACVLVM dicitur quaſi admiratione plenum, id eſt, quod habet cauſam occultam ſimpliciter & omnibus. ſ. Deum. 1.q.105. 6.c.item 12.q.113.10.c.
2 Miraculum non dicitur reſpectu potentiæ diuinæ, ſed reſpectu naturæ quam excedit. 1.q.105.8.o.
3 Miraculum propriè eſt præter ordinem totius naturæ creatæ. 1.q.110. 4.c.ad 2.item ad 4.item q.114.4.c.
4 De ratione miraculi ſunt tria. ſ. eſſe arduum. i. ſupra virtutem naturæ creatæ agentis, præter ſpem naturæ, id eſt, quod non habeat ad illud naturalem ordinem, ſed ordinem obedientialem: & quod ſit inſolitum. i. præter modum eius conſuetum. 1. q. 105. 7. ad 2.item 12. q. 113.10.c.
5 Miracula dicuntur, quia ſunt ſupra naturam: ſigna verò, quia manifeſtant aliquid ſupernaturale: prodigia autem & portenta, propter excellentiam. 22.b.178.1.ad 3.
6 Gradus miraculorum triplex. ſc. maximus, i, quoad ſubſtantiam facti: medius. i.quoad illud in quo fit, & minimus. i, quoad modum. 1. q. 105.8.o.item 12.q.113,10,c,
7 Creatio animarum, vel aliorum, non eſt propriè miraculum. 1.q.105.7. ad 1.item 12.q.113. 10.c.
8 Spirituales effectus Dei, vt iuſtificatio impij, & illuminatio, non ſunt miracula, ſed finis miraculorum. 1.q.105.7.ad 1. item 12.q.113. 10. o.item 3.q.44.3.ad 1.item ad 3.
9 Conceptio Chriſti ex Virgine, fuit miraculoſa. 3.q.33.4.o.item q.35. 3. ad 2,
10 Natiuitas Chriſti fuit miraculoſa. 3.q.35.3.ad 2.
11 In natiuitate & paſſione Chriſti, oſtenſa ſunt maxima miracula circa luminaria cœli: quia tunc maximè apparuit infirmitas humanitatis eius. 3.q.44.2,ad 3.
12 Gratia miraculorum, non eſt gratia habitualis, ſed impreſſio tranſiens. 22.q.178,1,ad 1.
13 Gratia miraculorum confert commune beneficium. ſ.notitiam Dei, ſed gratia ſanitatum addit aliquid ſpeciale, ſc.beneficium ſanitatis, ideo ab inuicem diſtinguuntur. 12.q.178.1.ad 4.
14 Gratia miraculorum excellentiſſimè data eſt animæ Chriſti, vt miracula faceret, & eam in alios transfunderet. 3.q.13.2.c.ad 3.
15 * Operatio miraculorum attribuitur gratiæ gratis datæ, vt principio proximo, fidei verò, vt virtuti diſponenti ad hanc gratiam conſequendam. 22.q.178.1,o.
16 Operatio miraculorum attribuitur principaliter fidei vt virtuti diſponenti, quibus cooperantur abſtinentia & continentia. 22. q. 178.1, ad 5.
17 * In reliquiis ſanctorum, & verbis diuinis, non eſt aliqua virtus vel forma, qua fiunt miracula. 22.q. 178.1.ad 1.
18 Miracula diminuunt meritum fidei nolentium credere, niſi per miracula. 3.q.43.3.ad 3,
19 Miracula Chriſti de quibus eſt fides, fuerunt occulta, probantia verò

fidem fuerunt manifeſta. 3.q.29.1.ad 2.

20 Diſcipuli Chriſti crediderunt in eum, antequam vidiſſent eum facere miracula. 3.q.43.1.ad 3.

21 Solus Deus poteſt per ſe facere vera miracula. 1.q.110.4.o.item q.114.4.c.item 12.q.111.4.c. item q.113.10.c.item 22.q.178.1.ad 1. item ad 2.item 4.o.item 3.q.43.2.c.item 4.c.ad 3.item q.78.4.ad 2.

22 Omnia miracula fiunt miniſterio Angelorum. 1.q.110.4.ad 1.

23 Angeli & alij ſancti faciunt miracula miniſtrando, vel impetrando. 1.q.110.4.ad 1.item 3.q.13.2.ad 3.item q.78.4.ad 2.

24 Sancti faciũt miracula dupliciter.ſ.poſtulatione,& poteſtate.i.nõ præcedente oratione manifeſta:tamen in vtriſque Deus operatur principaliter,ſancti autem inſtrumentaliter. 1.q.117.3.ad 1.item 22.q.178.1.ad 1.item 3.q.84.3.ad 4.

25 Miracula Ioſue,Iſaiæ,& Heliæ, fuerunt maiora ſecundum ſubſtantiam, quàm miracula Moyſis, ſed ſecundum modum eſt econuerſo. 22.q.174.4.ad 2.

26 Miracula ad commendationem ſanctitatis propriè fiunt tantùm à ſanctis,ſed ad confirmationem doctrinæ, fiunt etiam à malis per veram fidem,& per nomen Chriſti. 1.q.110.4.ad 2.item 22.q.178.2.o. item 3.q.43.1.4.c.

27 Miracula bonorum differunt à ſignis malorum quintupliciter. ſ. in efficacia,duratione,vtilitate,fine,& modo. 1.q.114.4.ad 2.

28 Magi faciunt miracula per priuatos contractus,id eſt,per dæmones:boni verò per publicam iuſtitiam. i. per Deum:ſed mali Chriſtiani per ſigna publicæ iuſtitiæ,id eſt, per nomen Chriſti, vel per aliqua eius ſacramenta. 1.q.110. 4. ad 2. item q.114.4.ad 3. item 22.q. 178. 2. ad 3.

29 Omnia miracula dæmonum ſunt falſa,ratione rei, vel miraculi. 1.q.110.4.ad 2.item ad 4.item q.114.4.o.item 22.q.178.2.c.

30 Antichriſtus faciet aliqua vera miracula quoad naturam rei, virtutē dæmonum:ſed falſa quoad rationem miraculi, & ad decipiendum. 1.q.114.4.ad 1.item 22.q.178, 1.ad 2.

31 Ioannes Baptiſta nullum fecit miraculum, vt homines principaliter Chriſto attenderent. 3.q.38.2.ad 2.item q.40.2.ad 1.

32 Conuenientiſſimum fuit, vt Chriſtus faceret miracula, vt oſtenderetur eius gratia vnionis,& eius doctrina ſupernaturalis. 3.q.43.1.o. item 4.c.

33 Chriſtus faciebat miracula virtute diuina. 3.q.13.2.c.ad 3.item q.43.2.c.item 3.ad 2.item 4.c.item q.44.3.ad 3.

34 Chriſtus faciebat miracula virtute propria, alij verò ſancti virtute aliena. 3.q.43.4.o.

35 * Anima Chriſti,vt inſtrumentum verbi ſibi vniti, habuit inſtrumentalem virtutem, ad omnes mutationes miraculoſas, ordinabiles ad inſtaurationem rerum,non autem ad annihilationem rerum. 3.q.13.2.2.c.ad 3.

36 Quæ fiebant à Chriſto miraculosè, erant perfectiſſima. 3.q.44.3.ad 2.item ad 3.item q.46.6.c.

37 Miracula Chriſti ſufficienter oſtendebant eum eſſe Deum. 3. quæſt. 43.4.o.

38 Chriſtus cœpit facere miracula in nuptiis,non autem prius, ne humanitas eius phantaſtica videretur. 3.q.36.4.ad 3.item q.43.3.o.

39 Chriſtus cõuenientiſſimè fecit miracula circa dæmones,angelos,cælos,

 homi

homines, bruta, & elementa. 3 q.44.0.

Mirum ſimpliciter, idem eſt quod miraculum, non autem ſecundum quod eſt mirum alicui. 1.q.105.17.c.

1 MISERIA non eſt quicunque defectus, ſed tantum defectus naturæ rationalis, quia opponitur felicitati. 1.q.21.4.c. item 22.q.30.1.c.

2 * Nullus poteſt velle miſeriam, ſed quilibet naturaliter eam fugit. 1.q.94.1.c.

1 MISERICORDIA eſt compaſſio alienæ miſeriæ in corde, qua ſi poſſumus ſubuenire compellimur. 1.q.21.3.c. item 22.q.30.1.c. ad 2. item 2.3.c.

2 Miſericordia vt eſt motus appetitus, regulatus ratione, eſt actus virtutis moralis, & virtutis ſpecialis: non autem vt paſſio tantum. 12.q.59.1. ad 3. item 22.q.30.3.0. item q.36.3. ad 3.

3 Miſericordia vt virtus, eſt virtus moralis circa paſſiones, & reducitur ad medietatem, quæ dicitur Nemeſis, ſed eas Ariſtoteles non ponit virtute, quia vt paſſiones ſunt, ſunt laudabiles: tamen vt ſunt ab aliquo habitu electiuo, ſumunt rationem virtutis. 22.q.30.3. ad 4.

4 * Miſericordia ſecundum ſe, eſt maxima virtutum. 22.q.30.4.0.

5 Inter omnes virtutes quæ ad proximum ſunt, miſericordia eſt potiſſima, ſicut etiam eſt potioris actus. 22.q.30.4.c.

6 Liberalitas conſiderat bonum in dationibus communiter, miſericordia verò ſecundum rationem ſpecialem. ſ. vt eſt releuatio miſeriæ alienæ. 22.q.30.1. ad 3. item q.117.5. ad 3.

7 Datio beneficij ex miſericordia, procedit ex affectione ad eum cui homo dat: ideo miſericordia pertinet ad charitatem, liberalitas verò ad pecuniam. 22.q.117.5. ad 3.

8 Longè melius, & humanius, & piorum ſenſibus accommodatius in Cæſaris laude locutus eſt Tullius, vbi ait: nulla de virtutibus tuis, nec admirabilior, nec gratior miſericordia. 22.q.30.3.b.

9 Miſericordia poteſt præcedere, & ſequi iuſtificationem, & poteſt ſecum concurrere: quia operatur contra peccatum per modum ſatisfactionis, & per modum præparationis. 12.q.113 4. ad 1.

10 Miſericordia eſt effectus charitatis. 22.q.28. princ. item q.32.1.c. item q.36.3. ad 2.

11 Motiua ad miſericordiam, ſunt tria maximè. ſc. mala contra naturam, contra ſpem, & contra merita alicuius. 22.q.30.1.c.

12 Defectus, eſt ratio miſerendi ſemper, propter vnionem amoris, vel propter poſſibilitatem patiendi ſimilia. 22.q.30.2.0.

13 Culpa inquantum huiuſmodi, non eſt motiua ad miſericordiam, quia eſt volita, ſed eſt motiua, vt eſt annexa alicui contra voluntatem. 22.q.30.1. ad 1.

14 Miſericordia propriè non eſt ad ſe, nec ad perſonas multum coniunctas, vt ad parentes & filios; ſed ad eos eſt dolor, & in iis durum eſt expulſiuum miſerationis, * quia in iis non miſeremur propriè, ſed dolemus, & durum quid patimur. 22.q.30.1. ad 2. item q.32. 9. ad 3. item q.106.3. ad 1.

15 Iniuriæ illatæ miſerabilibus. ſ. pupillis & viduis, exaggerantur, quia magis opponuntur miſericordiæ, & nocumenta ſunt eis grauiora, quia non habent releuantem. 22.q.65.4. ad 2.

16 Amici, ſenes, ſapientes, debiles, & timidi, maximè miſerentur, non autem ſuperbi, audaces, & contumeliæ diſpoſiti. 22.q.30.2.0.

17 Miſericordia eſt in Deo, ſecundum effectum, & ſecundum affectum voluntatis;

luntatis : non autem ſecundum paſſionem. 1.q.21.3.o.item 22.q.36.2.ad 1.

18 Proprium opus Dei eſt tantum vnum.ſ.benefacere & miſereri, ſed punire conuenit ei propter culpam peccantis.22.q.21.2.c.

19 Deus dicitur omnipotentiam ſuam parcendo maximè & miſerando manifeſtare : non tam quoad ſubſtantiam facti, quàm etiam quoad licentiam faciendi. 1.q.25.3.ad 3.item 22.q.30.4.c.

20 Deus ſemper miſeretur,puniendo citra condignum,& præmiando vltra condignum.1.q.21.4.ad 1.

21 Miſericordia Dei dicitur dupliciter.ſ.repulſio miſeriæ præcedentis ſine debito.& remotio cuiuſcunque defectus ſine debito.1.q.23.1.ad 3.

22 In omni opere Dei eſt miſericordia,& iuſtitia.1.q.21.4.

23 Deus agendo miſericorditer,non agit contra iuſtitiam, nec econuerſo. 1.q.21.3.ad 2.item 3.q.46.2.ad 3.

24 In omni opere Dei,miſericordia ſemper eminet iuſtitiæ.1.q.21.3.ad 2. item 4.c.ſi.

25 Opus iuſtitiæ Dei ſemper fundatur in opere miſericordiæ, & ipſum præſupponit.1.q.21.4.c.item q.25.3.ad 3.

26 Maioris miſericordiæ eſt, impios iuſtificare, quàm iuſtos creare, ſed ſunt æqualis potentiæ Dei.3.q.43.4.ad 2.

27 Cum peccatores peccent contra Deum,qui æternus eſt,conueniens eſt, vt pœna æterna eis ex diuina iuſtitia inferatur.Suppl.q.99.1.o.

28 Nulla pœna tam dæmonum quàm hominum per diuinam miſericordiam terminabitur.Suppl.q.99.2.c.

29 Sicut dæmonibus pœna inferni erit perpetua, ita & hominibus, quia vtrique in malitia ſunt obſtinati.Suppl.q.99.3.o.

30 Chriſtiani ſoli qui in fide catholica finaliter perſeuerabunt,& ab aliis criminibus reperientur finaliter abſoluti, à pœna æterna erunt immunes.Suppl.q.99.4.c.

31 Nec fides,nec opera miſericordiæ eripient à pœna æterna eos,qui cum peccato mortali decedunt.Suppl.q.99.5.o.

1 MISSA dicitur,quaſi tranſmiſſa.ſ.à populo ad Deum, & econuerſo : vel dicitur ab emiſſione catechumenorum, & excommunicatorum. 3.q. 83.4.ad 9.

2 Ratio,& expoſitio eorum quæ dicuntur & fiunt in miſſa, & de ſingulis partibus miſſæ.3.q.83.4.5.

3 Defectibus & periculis in miſſa,ſufficienter occurritur. 3.q.83.6.o.

4 Debilitas vel ægritudo impedit à celebratione miſſæ propter impoſſibilitatem,vt in priuatis vſu oculorum,vel digitorum,vel linguæ, vel propter periculum, vt in morbo caduco, & alienatione mentis : vel propter abominationem, vt in lepra:ſed lepra ordinem non tollit. 3. q.82.10.ad 3.

5 Audire miſſam & communionem accipere à peccatore non ſententiato ab Eccleſia,licet:quia ſuſpenſus à Deo quoad ſe, non autem quoad alios.3.q.82.9.c.

6 * Celebrans miſſam in peccato mortali,vel inducens talem ſcienter,vel audiens miſſam præciſi per ſententiam Eccleſiæ, vel notorij fornicarij,licet ſuſtineatur à prælatis,peccat mortaliter.3.q.82.9.o.

7 Accipere pro miſſa aliquid,quaſi pretium eius,eſt ſimonia : non autem accipere quaſi ſtipendium laboris.22.q.100.2.ad 2.

8 Miſſa non debet celebrari, niſi pro membris Eccleſiæ : nec in canone miſſæ debet orari,niſi pro membris Eccleſiæ.3.q.79.7.ad 2.

9 Miſſam licet dicere in loco non ſacro, cauſa neceſſitatis. ſ. in itinere, vel propter deſtructionem Eccleſiarum, ſed cum altari portatili, & alijs neceſſarijs: non autem aliter, niſi de licentia Epiſcopi. 3. q. 83. 3. o.

10 Plures debent intereſſe miſſæ ſolemni: ſed in miſſis priuatis ſufficit vnus. ſ. ſeruitor. 3. q. 83. 5. ad 12.

11 Miſſa quotidie celebratur in Eccleſia, quintuplici ratione. ſ. quia ſemper oportet paratam eſſe medicinam contra quotidiana peccata: vt lignum vitæ ſemper ſit in medio paradiſi: vt nobis quotidie Chriſtus vniatur ſacramentaliter, & nos ei ſpiritualiter, vt ſit apud nos iugis memoria paſſionis Chriſti, vt vero agno loco typici agni quotidie vtamur ad veſperam, quem Iudæi ad veſperam conuertendi eſurient. 3. q. 83. 2. c. ad 1.

12 Miſſa poteſt dici, quando incipit apparere aurora: non autem de nocte, niſi in natiuitate Chriſti, & in vigilia Paſchæ, in principio noctis. 3. q. 83. 2. ad 4.

13 Hora miſſæ in feſtis eſt tertia, in profeſtis diebus eſt ſexta, in ieiuniis nona: ſed poteſt tardari, maximè tempore ordinum. 3. q. 83. 2. ad 3.

14 Miſſa regulariter celebratur ſolenniter hora paſſionis Chriſti. ſ. ab hora tertia vſque ad nonam. 3. q. 83. 2. c.

15 Miſſæ priuatæ poſſunt dici à mane vſque ad tertiam, vel vſque ad nonam, in diebus ieiuniorum. 3. q. 83. 2. ad 3.

16 In natali Chriſti quilibet ſacerdos poteſt dicere tres miſſas. ſ. primam in nocte, ſecundam in aurora, & tertiam in die, propter triplicem natiuitatem Chriſti. ſ. quarum vna eſt æterna, quæ quantum ad nos eſt occulta, licèt ſecundùm ſe ſit in plena luce: alia eſt temporalis, ſed ſpiritualis: qua ſc. Chriſtus oritur tanquam lucifer in cordibus noſtris: tertia verò eſt temporalis & corporalis, ſecundum quam viſibilis nobis proceſſit ex vtero virginali carne indutus. 3. q. 83. 2. ad 2. item ad 5.

17 Non licet alio die plures miſſas ab eodem celebrari, pro pecunia, vel adulatione ſecularium: ſed tantum pro vrgenti neceſſitate. 3. q. 83. 2. ad 5.

18 Quando in vna die occurrunt diuerſa beneficia Dei commemoranda, vel impetranda pro viuis, vel mortuis: oportet miſſam pluries celebrari, ſi adſit facultas, putà vnam pro feſto, & aliam pro ieiunio, vel pro mortuis. 3. q. 83. 2. ad 2.

19 Multiplicatio miſſarum multiplicat oblationem ſacrificij, & multiplicat eius effectus, non autem multitudo hoſtiarum in vna miſſa, ideò ſumens multas hoſtias in vna miſſa, non percipiet maiorem effectum. 3. q. 79. 6. ad 3.

20 Miſſa melioris ſacerdotis, eſt melior quoad annexa: ideò melius eſt eam audire, licèt quoad ſacramentum, & effectum ſacramenti, omnes miſſæ ſint æquales. 3. q. 82. 6. o.

1 MISSIO de ratione ſua importat reſpectum miſſi ad mittentem, & ad aliquem terminum. 1. q. 43. 1. c. item 2. c. ad 3.

2 Miſſio non dicit gradum dignitatis, ſed auctoritatem principij in vno, reſpectu exeuntis ab eo. 1. q. 43. 1. ad 1. item 3. q. 39. 8. ad 1.

3 Miſſio viſibilis in diuinis, eſt ſignum miſſionis inuiſibilis factæ, non quidem tunc, ſed prius. 1. q. 43. 7. ad 6.

4 * Mittere filium & Spiritum ſanctum, conuenit cuilibet perſonæ diuinæ, & toti trinitati. 1. q. 43. 8. o.

5 Spiritus

5 Spiritus ſanctus non mittit ſe propriè, quia miſſio dicit diſtinctionem mittentis à miſſo, ſecundùm Præpoſitiuum & Altiſiodorenſem, ſed mittit ſe impropriè.1.dat ſe.1. q.43.8.o.
6 Homo nullo modo poteſt mittere Spiritum ſanctum.1. q.83.8.c.fi.
7 Mitti ſecundùm imperium, vel ſecundùm conſilium, non conuenit Deo, quia dicit minoritatem, nec vbi non fuit prius, quia dicit receſſum, ſed ſecundùm originem: & ſecundùm nouum modum. 1. q.43. 1.o. item 3.c.item 4.ad 3.item 5.c.ad 3.item 6.c. item q.112. 1.c.ad 3.
8 Mitti conuenit filio, & Spiritui ſancto, ſed nullo modo conuenit patri, nec trinitati.1.q.43.4.8.o.item q.112.1.c. item 3.q.29. 8.ad 1.
9 Mitti inuiſibiliter, conuenit filio & Spiritui ſancto, non autem patri.1. q.43. 5. o.
10 Mitti viſibiliter vt donum, vt ſanctificationis indicium, conuenit Spiritui ſancto, filio autem, vt ſanctificationis auctori. 1. q.43.7.c.
11 Miſſio filij & Spiritus ſancti, diſtinguitur ſecundùm originem, & ſecundùm effectus illuminationis, & inflammationis: ſed conueniunt in gratia. nec vna poteſt eſſe ſine alia. 1.q.43.5.ad 3.
12 Miſſio filij eſt prior miſſione Spiritus ſancti, ratione donorum, & exitus, ſed ratione dantis, eſt econuerſo.3. q.7. 13.c.
13 Miſſio filij prior eſt ordine naturæ, miſſione Spiritus ſancti, ſicut ordine naturæ, Spiritus ſanctus procedit à filio, & à ſapientia dilectio.3.q.7. 13. c.
14 Miſſio filij Dei triplex. ſ. in mente, in carne, & ad prædicandum. 3. q. 42. 1. o.
15 Non eſt miſſus Chriſtus ad prædicandum, niſi ad oues quæ perierunt domus Iſraël, quadruplici ratione. ſ. primò vt oſtenderet impleri promiſſiones factas Iudæis, & non gentibus: ſecundò vt eius aduentus oſtenderetur eſſe à Deo: tertiò vt Iudæis auferret calumniandi materiam: quartò quia Chriſtus per crucis victoriam meruit poteſtatem, & victoriam, & dominium ſuper gentes. 3. q 42. 1.o.
16 Miſſio inuiſibilis non fit ad ſacramenta, quia non fit, niſi reſpectu termini. 1. q. 43. 6.ad 4.
17 Miſſio inuiſibilis fit ad omnes exiſtentes in gratia.1. q.43.6.o.
18 Ad patres veteris teſtamenti facta eſt miſſio inuiſibilis. 1. q.43. 6.ad 1.
19 * Miſſio inuiſibilis fit ad ſanctos, in omni augmento gratiæ, ſecundùm extenſionem ad nouum effectum: non autem ſecundùm intenſionem. 1.q.43. 6.ad 2.
20 Ad beatos facta eſt miſſio inuiſibilis, in principio beatitudinis, non autem poſtea, quoad intenſionem gratiæ, ſed quoad extenſionem. i. quoad aliqua myſteria, quæ eis reuelantur de nouo, vſque ad diem iudicij. 1.q.43. 6.ad 3.
21 Miſſio inuiſibilis facta eſt ad Chriſtum in primo inſtanti ſuæ conceptionis: & nulla vlterius. 1. q.43.6.ad 3. item 7. ad 6.
22 Miſſio inuiſibilis plenior fit poſt incarnationem, quàm prius, ſecundùm communem ſtatum: licèt in ſpirituali ſit econuerſo. 1.q.43.7.ad 6.
23 Ad patres veteris teſtamenti non fuit facta miſſio viſibilis, quia prius debuit perfici miſſio viſibilis filij, quam Spiritus ſanctus manifeſtet eum. 1. q.43.6.ad 1. item 7.ad 6.
24 Miſſio viſibilis primò facta eſt Chriſto, & poſt Apoſtolis, quia per eos gratia in alios diffuſa eſt, ſecundum quod per eos Eccleſia plantata eſt. 1. q.43. 7.ad 6.
25 Miſſio viſibilis facta eſt ad patres in primitiua Eccleſia, vt ad fūdatores

Eccleſiæ,non autem nunc.quia per eam firmamur.1. q.43.7.ad 6.

26 Ad Chriſtum facta eſt miſſio viſibilis Spiritus ſancti bis.ſ.in baptiſmo, in ſpecie columbæ, & in transfiguratione in nube lucida, ſed & ad Apoſtolos bis,primo in flatu,ſecundo in linguis igneis,propter multa myſteria.1.q.43.7.ad 5.item 3.q.39.6.ad 4. item q.72. 2.ad 1.

27 Natura humana in qua, & per quam facta eſt miſſio viſibilis filij Dei, eſt illa ad quam fit miſſio: ideo filius Dei eſt in ea nouo modo: non autem creatura ſecundùm quam fit miſſio viſibilis Spiritus ſancti. 1. q.43.7.ad 1.

28 Miſſio viſibilis non fit ſecundùm viſionem imaginariam,vt prophetia, nec ſecundùm res præexiſtentes, vt ſacramenta vtriuſque teſtamenti, ſed ſicut in ſignis, ſicut flamma rubi, & columna ignea.1. q.43. 7.ad 2. item 3. q. 39. 8. ad 2.

1 Modalis diſtinctio, per ſenſum compoſitum, & ſenſum diuiſum, non tenet in formis inſeparabilibus. 1. q.14. 13. ad 3.

1 Modestia eſt virtus moderatiua paſſionum: ideò adiungitur temperantiæ, vt virtuti principali: quia eſt circa difficillima.22. q. 143.0. item q.160.0.

2 * Modeſtia eſt circa actiones interiores, & exteriores.22. q.160. 2.c.ad 1.item q.168. 1.0.

3 Modeſtia moderatur exteriorem hominis vitam in inceſſu, habitu, & huiuſmodi: ſed epychia moderatur obſeruantiam verborum legis:poteſt tamen eſſe, quod nomen epychiæ apud Græcos per quandam ſimilitudinem transfertur ad omnes moderationes.22. q.120.2.ad 3.

4 Partes modeſtiæ à diuerſis aſſignantur diuerſimodè.22.q.106.2.ad 2.

5 Partes modeſtiæ ſecundùm Andronicum,ſunt tres.ſ.bona ordinatio,quæ diſcernit,quæ & quo ordine ſunt agenda: ornatus, qui ſeruat decentiam in agendis:& auſteritas.ſ.in verbis.22. q.143.c.ſi. item q.160.2. ſi.item q.168.1.c.ſi.

6 Partes modeſtiæ ſecundùm Tullium, ſunt quatuor.ſ. humilitas, ſtudioſitas,manſuetudo, & ſimplicitas, & ſecundùm Ariſtotelem, etiam eutrapelia.22.q.160.2.c.item q.161.4.0.item q.166.2.c.ſi. item q.168. 2.c.ſi.

7 Sub modeſtia continetur omnis moderatio motuum corporalium, & rerum exteriorum: & ſpei,ſecundùm Tullium. 22. q.143. ad 4. item q.160. 2. c.

* Omnis modus inquantum modus, bonus eſt, ſed malus ideò dicitur, quia minora ſunt quædam, quàm eſſe debuerant, aut quia non iis rebus accommodantur, quibus accommodanda ſunt: & ideò dicuntur mala, quia ſunt aliena & incongrua, & ita dicitur malus modus, vel mala ſpecies, vel malus ordo. 1. q. 5. 5.ad 4.

1 Mollities propriè reſpicit defectum delectationum, ſed deliciæ reſpiciunt cauſam impeditiuam earum.ſ.laborem,vel aliquid tale: ideò deliciæ ſunt quædam mollities.22. q.138.1.ad 2.

2 Mollis dicitur, qui recedit à bono propter triſtitias cauſatas ex defectu delectationum;quaſi cedens debili mouenti; non autem ſi graui mouenti cedat.22. qu.138. 1.c.

3 Mollities eſt vitium oppoſitum perſeuerantiæ, & cauſatur dupliciter. ſ. ex conſuetudine,& ex naturali diſpoſitione.22. q.138. 1.0. item 2.c.

4 Qui patiuntur muliebria, dicuntur molles, quaſi mulieres effecti.22. q. 138. 1.ad 3.

¶ Mone

¶ Moneta *. Cudentes falſam monetam, poſſunt iuſtè occidi in iudicio ſeculari, & rebus ſuis ſpoliari. 22. q. 11. 3. c.

¶ Monſtra dicuntur peccata, inquantum ſunt ex peccato in actu naturæ à fine vltimo, non autem à fine proximo. 12. q. 21. 1. ad 1. item ad 2.

¶ Moralia ſpecificantur ex fine. 1. q. 48. 1. ad 2.

1 MORS & omnis defectus corporalis, & rebellio carnis ad ſpiritum, ſunt pœna peccati primorum parentum, conſequens pœnam principalem, ſcilicet ſubtractionem originalis iuſtitiæ. 12. q. 85. 5. o. item q. 87. 7. c. ad 1. item q. 94. 5. ad 2. item q. 100. 8. ad 3. item q. 102. 5. ad 1. item 22. q. 153. 2. ad 1. item ad 2. item ad 3. item q. 164. o. item 3. q. 1. 4. ad 2. item q. 14. 1. c. item 3. c. ad 2. item 4. c. ad 3. item q. 52. 5. c.

2 Cauſa mortis, & aliorum defectuum corporalium in natura humana, eſt duplex, ſcilicet remota, id eſt, contrarietas principiorum, & proxima, ſcilicet peccatum. 22. q. 164. 1. ad 1. item 3. q. 14. 3. ad 2, item q. 15. 2. ad 1.

3 Mors vt iuſta pœna, eſt à Deo, non autem vt eſt malum naturæ humanæ. 12. q. 85. 5. c. fin. item q. 94. 5. ad 2. item q. 100. 8. ad 3. item 22. q. 164. 1 ad 4.

4 Mors, & alij defectus non ſunt æqualiter in omnibus, triplici ratione, ſcilicet propter peccata parentum, vtilitatem filiorum, & diuerſam complexionem. 12. q. 85. 5. ad 1. item q. 87. 7. ad 1. item 22. q. 164. 1. ad 4.

5 Primi parentes ſeneſcendo inceperunt mori prima die, qua peccauerunt, licèt poſtea multum vixerint. 22. q. 164. 1. ad 8.

6 Ante reſurrectionem omnes morientur. 12. q. 81. 3. ad 1. item 3. q. 46. 11. ad 1.

7 Pœna mortis in præſenti non infligitur pro quolibet peccato mortali, ſed tantum pro peccato inferente damnum irreparabile, vel pro horribili deformitate. 22. q. 66. 6. ad 2. item q. 108. 3. ad 3.

8 Nullus debet eripi de morte contra iura. 22. q. 10. 12. ad 2. item q. 59. 4. ad 3. item 3. q. 68. 10. ad 1.

9 Mors vt priuatio vitæ, vel vt terminus alterationis præcedentis, eſt pœna damni, non autem eſt pœna ſenſus, nec affligit, niſi ratione alterationis præcedentis. 22. q. 164. 1. ad 7.

10 Mors eſt meritoria, licèt ſit pœna: quia boni bene vtuntur bonis & malis, ſicut mali malè vtuntur & bonis & malis. 22. q. 164. 1. ad 6.

11 Mors illata, etiam pro criminibus, aufert totam pœnam pro criminibus debitam in alia vita, vel partem pœnæ, ſecundùm quantitatem culpæ, patientiæ & contritionis, non autem mors naturalis. 22. q. 25. 6. ad 2.

12 Mors, & alij defectus naturæ cauſant dolorem & timorem, quia ſunt contra naturam particularem. 12. q. 42. 2. ad 3.

13 Mors ſecundùm ſe, eſt odibilis naturaliter: ſed eſt appetibilis propter beatitudinem. 12. q. 5. 3. c. item 3. q. 46. 6. c. ad 4.

14 Quilibet tenetur mori pro ſalute animæ proximi certa, aliter eſt de conſilio. 22. q. 26. 5. ad 3.

15 Exponere ſe, & ſuos, periculo mortis, pro liberatione perſonæ per quam ſuſtentatur Eccleſia, vel reſpublica, eſt laudabile. 22. q. 3. 2. 6. c.

16 Virtuoſus maximè triſtatur de morte ſua, quia priuatur maximo bono, quo maximè dignus eſt. ſ. vita & virtutibus, ſecundùm præſen-

tem vſum : licèt quidam gaudeant propter ſpem beatitudinis. 22. q. 123.8.c.item 3.q.46. 6.ad 8.

17 * Decens fuit Chriſtum mori. 3. q.50.1.o.item q.52.1.c.

18 Chriſtus habuit ſimpliciter neceſſitatem moriendi abſolutam, etiamſi non occideretur, ſecundum aliquos, ſed ratione humanitatis tantum, neceſſitatem vero finis habuit etiam ratione perſonæ. 3. q.14. 2.o.

19 Mors Chriſti fuit violenta ex parte naturæ humanæ: licèt perſonæ eius non potuerit inferri violentia : ſed quantum in occidentibus fuit, intulerunt mortem. 3.q.14.2.o.item q.47.3.ad 2.item q.47.1.o.

20 Chriſtus mortuus eſt obedientia & charitate, triplici ratione, ſcilicet, ratione iuſtificationis humanæ, ratione reconciliationis diuinæ, & ratione victoriæ Chriſti. 3. q.47.2.o. item q.48. 2. 3.c. item q.49. 1. c.item 4.ad 3.item q.51.4.c. item q.53.1.c. princ.

21 In ſymbolo fidei dicitur, quod filius Dei eſt paſſus, mortuus, & ſepultus. 22.q.1.8.c. item q.2.7.o.item 3. q.50. 2. b. item c.fi.

22 Mors Chriſti in fieri cauſauit noſtram ſalutem, merendo eam, non autem in facto eſſe, ſed tantum effectiuè, deſtruendo mortem animæ, id eſt, peccatum & mortem corporis. 3.quæſt.50.6.o. item q.51. 1.ad 2. item 2. ad 4. item 4.c. ad 2. item q.53. 2.c. ad 3. item q.56. 1.ad 4.

23 Mors Chriſti eſt cauſa efficiens gratiæ, & cauſa ſufficiens ſalutis noſtræ. 3.q.50.6.o.item qõ.51.1.ad 2.item 2.ad 4.item 4.c. ad 3.item q. 53.2 c.ad 3.item q.56.1.ad 4.

24 Chriſtus noluit mori ex morbo, nec in ſenectute, ſed ex paſſione illata, & in iuuentute, ne inuitus, vel infirmitate putaretur mori. 3. qõ.46.3. ad 2. item 9.ad 4. item q.51. 3.c.

25 * Chriſtus fuit ſimpliciter mortuus. 3. q. 50. 4.c. item 5. c.

26 Licèt Deus ſit immortalis, tamen conuenienter confitemur, vnigenitum Dei verbum fuiſſe paſſum & mortuum : quia non hæc ei attribuimus ſecundùm naturam diuinam, ſed ſecundum humanam, quam pro noſtra ſalute in vnitatem perſonæ aſſumpſit. 22. q.1. 8. c.

27 In morte Chriſti, fuit ſeparata anima à corpore. 3. q.50. 3. b. item c. ad 4. item 4. c.ad 1. item 6.c.item q.52.3.c. item q.53. 1.ad 1. item q.54.1.c.

28 In morte Chriſti, deitas non fuit ſeparata ab anima eius. 3. q.50. 3.o. item 4.ad 1. item q.52.3.c.item q.53. 4. c.

29 Nec à carne eius. 3. q.50.2.o. item 3.ad 1. item 4. ad 1. item 6.c. item q.52.3.c.item q.53. 1.ad 2. item 4.c. item q.76. 1.ad 1.

30 Nec à ſanguine eius. 3.q.25.1.c.

1 MOS primò ſignificat conſuetudinem, id eſt, frequentiam eorum quæ ſunt in poteſtate noſtra, ſecundò actum, vel inclinationem appetitus humani à natura, vel conſuetudine, vel infuſione. 12. q. 58.1. c.

2 Mores in brutis, dicuntur per ſimilitudinem, ea quæ fiunt ab eis ex paſſionibus appetitus. 12. q.24. 4.ad 3. item q.58. 1.c.

3 Mores diuinos debemus imitari. 22. q.10. 11.c. prin.

1 MOTVS propriè ſignificat actum imperfectũ mobilis: ſed ſecundũ ſimilitudinem prædicatur de omni operatione. 1.q.9.1.ad 1.item q.14.1.ad 2.item q.18.1.c.item 3.ad 1.item q.19.1.ad 1. item ad 3. item q.50. 1.ad 2. item q.53. 1.ad 2. item q.58. 1.ad 1. item q.59. 1.ad 3. item quæſtione 73. 2.c. item 12. q.31. 2. ad 1. item q.109. 1. c. item 22. q.179.

q.179.1.ad 3.item q.180.6.c.item 3.q.21.1.ad 3.item q. 34.2.c.

2 Omnis motus,vel mutatio,eſt actus exiſtentis in potentia, inquantum huiuſmodi,1.q.9.1.c.

3 Motus dicitur æquiuocè de operatione corporali,& ſpirituali. 1.q.18. 3.ad 1.item q.53.1.o.item q.56.1.ad 3.

4 Omnis motus,vel mutatio,ſequitur aliquā potentialitatem.1.q. 9. 1.c.

5 Motus duplex.ſ.naturalis,& voluntatis,& de ratione vtriuſque eſt,quod ſit à principio intrinſeco.12.q.6.1.ad 3.item 4.5.c.

6 Motus naturalis eſt tantum ad vnam partem, & perficitur quiete natura i.& eſt corporis exiſtentis extra vbi naturale : voluntarius autem eſt ad oppoſita.1.q.20.1.c.

7 Motus dicitur naturalis dupliciter.ſ.à principio actiuo, vel a principio paſſiuo & materiali.12.q.6.5.ad 2.item 3.q.32. 4.c.

8 Motus reducitur ad genus ſui termini,inquantum procedit de potentia ad actum,quia terminus eſt in motu in potentia.1.q.62.4.ad 2. item 3.3.q.62.4.ad 2.

9 Motus reducitur ad genus ſui termini, quoad ſubſtantiam ſuam, licet ponatur in prædicamento paſſionis,inquantum importat ordinationem mouentis,& mobilis.3.q.62.2.ad 2.

10 Nullus motus denominatur à ſubiecto,ſed à termino.3.q. 35.1.ad 2.

11 Terminus motus duplex,ſcilicet res ad quam tendit, & quies in ea : & vterque duplex,ſcilicet totius partis.1.q.5.6.c.item 12.q.11.3.c.item q.12.2.0.

12 Vnius motus non poſſunt eſſe plures termini ex eadem parte, niſi ſubordinati.12.q.12.3.ad 3.

13 Motus accipit ſpeciem à termino ad quem,non autem à termino à quo. 1.q.23.1.ad 3.

14 Motus exiſtentis in potentia,eſt propter indigentiam ſuam,non autem motus exiſtentis in actu, ſed eſt propter indigentiam alterius. 1. q. 53.1.ad 3.

15 Motus eſt actus imperfecti,ſed operatio eſt actus perfecti.1. q.18. 1.c. item 3.ad 1.item q.53.1.ad 2.item q.56. 1.ad 3.item q. 58.1. ad 1. item q.59.1.ad 3.item q.73.2.c.

16 In motu diſcreto poteſt dici aliquid moueri in termino à quo, & in termino ad quem,& in quolibet vbi,in quo eſt mobile,quia ſucceſſio diuerſorum vbi,dicitur motus,non autem in motu continuo.1.q.53. 1.ad 3.item 3.ad 3.

17 Quando ex vna cauſa proueniunt multi motus, tantum primus motus reſpicit neceſſario illud principalius quod reſpicit cauſa;cæteri verò reſpiciunt principalius quod conuenit ei ſecundum propriam rationem.12.q.36.1. ad 3.

18 Nomen motus & diſtantiæ,& omnium huiuſmodi,deriuatum eſt à motu locali ad omnes alios motus.12.q.7. 1.c.

19 Motus localis eſt perfectior cæteris motibus.1.q.110.3.c.item 22. qu. 180.6.c.

20 Motus localis eſt primus.1.q.67.2.ad 3.item 22.q.182.6.c.

21 Per motum localem nihil acquiritur in mobili, ſed tantum acquiritur aliquid extra.ſ.locus.1.q.110.3.c.

22 Neceſſe eſt eſſe aliquod mouens,omnino immobile.1.q.2.3.c.item q.9. 1.0.item q.75.1. ad 1.

23 Motus ſemper ab immobili procedit,& ad aliquid quietum terminatur. 1.q.79.8.c.item q.82.1.c.fi.item q. 84.1.ad 3.item q.115.3.c.

24 Primum

24 Primum mouens in quolibet genere,eſt non motum in illo genere motus.3.q.12.3.c.item q.22.4.c.
25 Deus mouet, ſicut deſideratum & intellectum, non quidem ſemper à moto,ſed a ſeipſo.1.q.105.2.ad 2.
26 In omnibus mouentibus ordinatis, virtus ſecundi deriuatur à primo: quia ſecundum non mouet, niſi inquantum mouetur à primo.12.q.93.3.c.item q.109.1.c.
27 In omnibus motoribus & mobilibus ordinatis, motor inferior habet motum proprium, & præter hoc, ſequitur motum ſuperioris motoris.22.q.2.3.c.
28 Res naturalis dupliciter non poteſt ab aliquo moueri, ſcilicet propter impedimentum fortioris motoris, vel quia non ſubiicitur ei quoad illud.22.q.104.5.c.
29 Omne quod mouetur,ab alio mouente mouetur.1.q.2.3.c.
30 In mouentibus,& motis non proceditur in infinitum.1.q.2.3.c.item q.51.3.ad 3.
31 Res intantum indiget moueri ab alio,inquantum eſt in potentia quoad exercitium actus:vel quoad determinationem obiecti. 1.q.2.3. c. item 12.q.9.1.c.
32 Omne mouens trahit ad ſe,vel pellit à ſe.12.q.23.4.c.
33 Omne mouens dat moto tria.ſ.inclinationem,motum, & quietem. 12.q.23.4.c.item q.26.2.c.
34 Omne mouens ſe,diuiditur in duas partes. ſ. in partem mouentem, & partem motam,quod conuenit tantum animatis. 3.q. 32.4.c.
35 Idem ſecundum diuerſa,poteſt ſe mouere, non autem ſecundum idem. 12.q.9. 3.0.item q.51.2.ad 2.item 22.q.59.3.c.
36 Eorum quæ mouentur à principio intrinſeco,quædam mouent ſe.ſ.omnia quæ cognoſcunt finem,non autem alia.12.q.6.1.c.
37 Mouentium ſe quintuplex gradus.ſ.ſecundum executionem tantum, vt plantæ:ſecundum formam imperfectè,vt fixa,vel perfectè, vt bruta: ſecundum finem aliquorum,vt homo,vel vniuerſaliter,vt Deus.1.q.18.3.c.
38 In omni natura,in qua differt operatio à ſubſtantia,oportet eſſe aliquem motum motus.1.q.9.2.0.
39 Non omne quod mouetur eſt corpus,niſi per ſe in motu naturali.1. q. 75.1.ad 1.
40 In omnibus rebus creatis eſt aliquid ſtabile,ad minus materia prima,& aliquid mobile ſiue ad motum pertinens,vel ad operationẽ,& quantum ad vtrumque,res indigent gubernatione, aliàs in nihilum deciderent.1.q.103.1.ad 2.
41 Omne quod mouetur, manet ſecundum aliquid, & ſecundum aliquid tranſit:ideo eſt compoſitum. 1.q.9.1.c.
42 Omne quod mouetur, ſuo motu acquirit aliquid, & pertingit ad aliquid,ad quod prius non pertingebat. 1.q.9.1.c.
1 *MOYSES ſecundum Dionyſium,propter multam ſuam manſuetudinem,fuit dignus apparitione diuina,ideo manſuetudo debet maximè appeti.22.q.157.4.ad 1.
1 MVLIER facta eſt ex viro,quadruplici ratione.ſ.vt primus homo eſſet ſimilis Deo,in ratione principij: vt eam plus diligeret : vt ei præeſſet,vt ſignificaret quod Chriſtus eſt principium Eccleſiæ. 1.q.91.2.0.
2 Mulier debuit produci ſeorſum, in prima rerum productione, vt eſſet
maior

maior diſcretio ſexuum in hominibus,& vt vacent magis operationi nobiliori,ſcilicet contemplationi. 1.q.92. 1.c.
3 Mulier facta fuit in adiutorium viri,quoad generationem tantum, quia in aliis melius adiuuatur vir per virum,quam per mulierem.1.q.92. 1.c.princ.item q.98.2.b.2.
4 Mulier in ſtatu innocentiæ fuit imperfectior viro,& ſecundum corpus, & ſecundum animam,non autem in ſtatu gloriæ.1.q.92. 1.ad 2.
5 In ſtatu innocentiæ fuiſſent tot mulieres,quot viri.1.q.99.2.ad 3.
6 In actu tentationis diaboli,mulier aſſumebatur quaſi inſtrumentum tentationis ad deiiciendum virum,quia mulier erat infirmior viro;vnde magis ſeduci poterat.22. q.165.2.ad 1.
7 Mulier propter eleuationem præcedentem ſeducta eſt,vt crederet quòd ſerpens haberet vſum loquendi,non quidem per naturam,ſed ſupernaturaliter.1.q.94.4.ad 1.item ad 2.item 12.q.89.3.ad 2.item 22.q. 163.1.ad 4.item 4.ad 1.
8 Inſpectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium.ſ.ad concupiſcendum. 22.q.167.2.c.
9 In mulieribus non eſt ſufficiens robur mentis ad hoc,vt concupiſcentiis reſiſtant.22.q.149.4.c.item q.165.2.ad 1.
10 Non eſt crimen mulieris per violentiam violatæ,ſi conſenſus non adſit. 22.q.64.5.ad 3.
11 Multiloquium eſt filia gulæ.22.q.148.6.c.
¶ Mundana quælibet reducuntur ad tria.ſ.ad honores,ad diuitias,& ad delicias.12.q.108.3.ad 4.item 4. c.
¶ Munditia cordis duplex.ſ.ab affectionibus inordinatis per virtutes & dona appetitus,& a phantaſmatibus,& erroribus per donum intellectus,& hęc eſt completiua viſionis Dei;prima autem diſponit ad eam. 22.q.8.7.o.
1 Esse in ſæculo in mundo, dicitur dupliciter. ſ.ſecundum præſentiam corporalem,& ſecundum affectum mentis.22.q.188.2.ad 3.
2 Mundus eſt neceſſariò vnus.1.q.47.3.o.
3 Mundus non eſt factus à caſu,ſed à ſolo Deo.1.q.15.1.o.item q.47.1.o. item q.103.1.o.
4 Mundus habet eſſe poſt non eſſe,ex ſola voluntate Dei.1.q.46.2.o.
5 Antequam eſſet, poſſibile erat mundum eſſe potentia Dei , non autem potentia materiæ. 1.q.9.2.c. item q. 46.1.ad 1.
6 Deus præceſſit mundum duratione æternitatis, non autem duratione temporis.1.q.46.1.ad 8.
7 Si mundus ſemper fuiſſet,non æquaretur Deo in duratione. 1.q. 46. 2. ad 5.
8 Mundus neceſſariò gubernatur ab vno.ſ.à Deo. 1.q.103.1. 3.o.item 12. q.91.1.c.
9 Facillima via ad oſtendendum Deum eſſe , & omnia eſſe ab eo , eſt ex ſuppoſitione nouitatis mundi.1.q.46.1.ad 6.
10 Solutiones earum rationum falſarum arguentium æternitatem mundi ponuntur.1.q.46.1.o.
11 Si mundus eſſet æternus,ſequeretur neceſſariò,animas eſſe infinitas,vel animam pluries vniri diuerſis corporibus, vel eſſe vnum tantum intellectum omnium hominum.1.q.46.2.ad 8.
12 Nouitas,vel æternitas mundi non poteſt probari demonſtratiuè. 1.q. 46.1.2.o.
13 * Ariſtoteles non intendit demonſtrare æternitatem mundi, ſed diſputatiuè

tatiuè tantum procedere. 1.q.46.1.c.
14 Ante mundum fuit tempus,intelligitur ſecundum imaginationem tantum.1.q.46.1.ad 8.

1 MVNVS datum vel acceptum pro ſpiritnali,quaſi pretium eius,eſt ſimonia:non autem quaſi ſtipendium,& eſt triplex munus,ſcilicet munus à manu,à lingua,& ab obſequio.22.q.78.2.ad 3.item q.110.2.ad 2.item 5.0.

1 MVSICA inſtrumenta,& cantus,erant in veteri teſtamento,ſed Eccleſia aſſumpſit ſecundum, quia morale eſt, non autem aſſumpſit primum,quia inſtrumenta illa figuralia ſunt, & nimis occupant animū, & ipſum mouent ad corporalem delectationem,ideo ſunt contra ſapientiam, & ideo ſubtrahuntur in Eccleſia inſtrumenta muſica, vt a corporalibus retrahantur diuinis laudibus mancipati. 22.q.91.2.ad 4.

1 MVTABILE dicitur dupliciter.ſ.per potentiam in eo exiſtentem,vel per potentiam exiſtentem in alio.1.q.9.2.c.
2 Mutabilitatis principium & cauſa,eſt rei potentialitas.1.q.9.1.c.
3 Philoſophi non conſiderauerunt mutabilitatem,niſi eam,quæ eſt ſecundum formam à cauſa mutabili.1.q.44.2.c.item q.45.2.ad 1.
4 Angeli non ſunt hac mutabilitate mutabiles,quantum ad id quod in eorum natura eſt.1.q.44.2.c.item q.45.2.ad 1.

1 MVTATIO triplex.ſ.naturalis,miraculoſa,& annihilatio. 3.qu.13.2.c.
2 Nihil poteſt eſſe,vbi prius non fuit,niſi vel eo mutato, vel mutato alio in ipſo.3.q.75.2.c.
3 Omne quod quocunque modo mutatur,eſt in potentia,& manet quoad aliquid,& quoad aliquid tranſit, & eſt compoſitum, & acquirit aliquid prius non habitum.1.q.9.1.c.
4 Mutatio accipit ſpeciem & dignitatem à termino ad quem, non autem à termino à quo.1.q.45.1.ad 2.
5 In omni mutatione oportet aliquid idem eſſe ſub vtroque termino, habens ſe nunc aliter quàm prius.1.q.45.2.ad 1.
6 Omnis mutatio poſſibilis fieri à quacunque creatura,poteſt fieri ab anima Chriſti,inquantum eſt inſtrumentum diuinitatis, non autem ſecundum ſe.3.q.13.2.ad 2.
¶ Mutatum eſſe,eſt pars motus diſcreti, & terminus motus continui.1.q.53.2.ad 3.
¶ Mutilatio membrorum eſt illicita,niſi fiat propter ſalutem totius corporis,non autem animæ,vel niſi fiat per publicam poteſtatem, propter bonum commune.22.q.65.2.ad 1.item q.65.1.o.

N

1 NATIVITAS eſt exitus à generante coniuncto, à quo habet principia ſufficientia,& dicitur oriri,ratione primi:naſci ratione ſecundi,& gigni ratione tertij.1.q.27.2.c.
2 Natiuitas attribuitur alicui dupliciter.ſ.vt ſubiecto naſcēti, & vt termino: primum conuenit tantum ſuppoſito, ſecundum autem formæ & naturæ.3.q.35.1.c.item 2.c.ad 3.item 4.c.
3 Eſſe,fieri,& naſci,propriè conuenit tantum ſubſiſtenti, ſed cōuenit formis conſequenter,accidentibus autem per accidens.3.q.35.1.o.
4 Naſci & oriri conuenit omni & ſoli viuenti generabili,ſed ſecundum ſimilitudinem conuenit accidenti,aquæ,& ſoli.1.q.27.2.c.
5 Fructus arborum,capilli,oua,& huiuſmodi,dicuntur naſci, ſed non dicuntur

cuntur filij.1.q.27. 2.c.item 3.q.32.3.c.

6 Natiuitas Chriſti ex parte matris fuit naturalis, ſed ex parte operationis Spiritus ſancti, fuit miraculoſa:vnde Beata Virgo eſt vera & naturalis mater Chriſti.3.q.35.3.ad 2.ſi.

7 Chriſtus poteſt dici bis natus.3.q.35.2.ad 4.

8 Natiuitas Chriſti duplex.ſ.natiuitas æterna a patre,& natiuitas temporalis a matre.3.q.35.2.o,item 5.c.

9 Chriſtus non fuit ſubiectus tempori in naſcendo,ſicut cæteri homines: ſed elegit tempus quo conuenientiſſimè naſceretur. 3.q.35. 8.o.

10 Chriſtus natus eſt nocte,quia venit ad tenebras infirmitatis noſtræ.3.q. 83.2.ad 2,item ad 4.

11 Chriſtus voluit naſci in Bethleē in diuerſorio, propter humilitatem, nō autem in Hieruſalem,nec Romæ,nec Nazareth.3.q.35.7.o.item q.46.10.ad 1.

12 Chriſtus voluit naſci de populo Iudæorum, quia decebat eum naſci ex populo pollente ſpeciali prærogatiua ſanctitatis. 12. qu.98.4.c.ad 1. item 5.c.item 3.q.4.6.ad 3.

13 Chriſtus natus eſt per genitalia beatæ Virginis,dummodo per hoc perfectioni virtutis nihil ſubtrahatur, ſecundum Hyeronymum contra Heluidium : & cum dicit Ambroſius, quod Chriſtus aperuit matris ſuæ vuluam,hoc dicit exponens illud,quod euangeliſta de lege induxit:quod quidem,vt Beda dicit,conſuetæ natiuitatis more loquitur: non quod Dominus ſacri ventris oſtiū, quod ingreſſus ſanctificauerat,egreſſus deuirginaſſe credendus ſit:vnde illa adapertio non ſignificat reſerationem communem clauſtri pudoris virginei , ſed ſolum exitum prolis de vtero matris.3.q.28.2.ad 1.

14 Natiuitas Chriſti non debuit omnibus manifeſtari ſicut aduentus eius: nec tantum parentibus,nec omnibus occultari.3.q.36.1.2.o.item q. 39.8.ad 3.

15 Electi ſunt conuenienter aliqui de qualibet conditione hominum, quibus oſtenderetur primò natiuitas Chriſti.3.q.36.3.o.

16 Chriſtus manifeſtauit natiuitatem ſuam,primò per alias creaturas, ſecundò autem per ſeipſum.3,q.36.4.o,

17 Natiuitas Chriſti oſtenſa fuit per ſigna conuenientia.ſ.per Angelos,per ſtellam,& per inſpirationem. 3.q.36. 5.o.

18 Natiuitas Chriſti fuit oſtenſa conuenienti ordine. ſ. primò paſtoribus, ſecundò Magis,tertiò Simeoni & Annæ.3.q.36.3.6.o.

19 Quando Chriſtus natus eſt,oleum fluxit Romæ,& in Hiſpania apparuerunt tres ſoles paulatim vniti.3.q.36.3.ad 3.

20 Oſtenſa natiuitate Chriſti, Herodes turbatur ad dignitatem Chriſti,in figuram iudiciariæ poteſtatis eius,& in figuram deiectionis diaboli: ſed Iudæi turbantur,quia iniqui erant,& adulantes.3.q. 36.2.ad 3.

1 NATVRA dicitur à naſcendo.1.q.29.1.ad 4.item 3.q.2.1.c.

2 Natura non eſt ſerua,nec eſt domina,ſed perſona eſt ſerua,vel domina,ratione naturæ.3.q.20.1.ad 2.

3 Tota natura comparatur Deo,vt inſtrumentum agenti principali.12.q. 1.2.c.item q.6.1.ad 3.

4 Omne perpetuum eſt per ſe intentum à natura,& nihil aliud.1.q.98.1.c.

5 Vnum reſpondet ſemper naturæ,ſicut natura eſt vna.ſ.vel numero , vel ſpecie,vel genere.12.q.10.1.ad 1.

6 Natura ſumit principium à perfectis , ſecundum cauſam agentem & formalem,non autem ſecundum cauſam materialem, ſed ab imperfectis,

fectis.22.q.1.7.ad 3.item 3.q.1.5.ad 2. item 6.c.

7 Natura dicitur dupliciter ſecundum aliquos. ſ. natura naturans, id eſt, Deus ordinans naturas omnium, ſiue auctor naturæ, vel qui creauit omnes naturas,& vt inſtrumentum eius.12.q.1.2.c.item q.6. 1 ad 3. item q.26.1.c.item q.67.1.c.princ.

8 Natura dicitur dupliciter.ſ.quælibet ſubſtantia,vel accidens,& principium motus intrinſecum.12.q.10.1.c.

9 Natura ſignificat quadrupliciter:primò generationem viuentium.i.natiuitatem:ſecundò principium intrinſecum cuiuſcunque motus:tertiò materiam & formam,& quartò eſſentiam cuiuſcunque rei. 1.qu. 29.1.ad 4.item 3.q.2.1.12.c.

10 Supra facultatem naturæ eſt aliquid tripliciter. ſ.quantum ad ſubſtantiam facti,quantum ad id in quo fit, & quantum ad modum & ordinem faciendi.12.q.113.9.0.item 3.q.43. 4.ad 2.

11 Quæ ſunt ſupra naturam,ſola fide tenemus.1.q. 99.1.c.

12 Viſio Dei eſt ſupra naturam animæ rationalis,inquantum propria virtute ad eam peruenire non poteſt: ſed eſt ſecundum naturam eius, • inquantum eſt capax eius:ſcientia verò increata,eſt ei ſupra naturam omnibus modis.3.q.9. 2.ad 3.

13 * Nulla natura poteſt ſupra ſe.i.in actum excedentem proportionẽ virtutis ſuæ,ſed poteſt in obiectum ſupra ſe.1.q.11.1.ad 5.fi.item q.84. 1.ad 2.fi.item 22.q.109.3.ad 2.

14 Ad perfectionem naturæ inferioris concurrunt duo.ſ.aliquid ſecundum motum proprium,& aliud ſupernaturali perfectione ſecundum motum naturæ ſuperioris. 2.2.q.2.3.c.

15 Perfectio naturalis creaturæ,non ſolum conſiſtit in eo quod ei competit ſecundum ſuam naturam,ſed in eo etiam quod ei attribuitur ex quadam ſupernaturali perfectione diuinæ bonitatis.22.q.2.3.c.

16 In omnibus aſſerendis ſequi debemus naturam, præter tradita auctoritate diuina, quæ ſunt ſupra naturam. 1.qu. 99. 1. c. item q. 101. 1.c.

17 Contra naturam ſumitur dupliciter. ſ.vt opponitur ei,quod eſt ſecundum naturam.i.conueniens naturæ,& vt opponitur ei, quod eſt eſſe à natura:primo modo poteſt aſſuefieri,non autem ſecundo modo.12. q.71.2.ad 2.

18 Deus non facit contra naturam.3.q.44.2.ad 1.

19 Ea quæ Deus facit præter ſolitum curſum naturæ, non ſunt contra naturam.22.q.104.4.ad 2.item 3.q.44.2.ad 1.

20 Si poteſtas maior in tantum inualeſcat, quòd mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam,iam non erit aliqua repugnãtia,vel violentia,ſicut quando agens fortius corrũpendo corpus graue aufert ei inclinationem,qua tendit deorſum,& ſic ferri ſurſum non eſt ei violentum,ſed naturale.12.q.36.4.c.

21 Sicut Deus non agit contra naturam, ſed contra ſolitum curſum naturæ,ſic non agit contra virtutes, nec præcipit contra eas, ſed contra ſolitum modum earum.22.q.104.4.ad 2.item q.154. 2.ad 2.

22 Peccata contra naturam,ſunt contra Deum:ideo ſunt grauiora ſacrilegio,quanto ordo naturæ prior eſt quolibet ordine ſuperaddito. 22. q.154.12.ad 1.item ad 2.

23 Omne peccatum eſt contra naturam hominis, quoad differentiam eius, & aliqua etiam ratione generis, vt Sodomia, beſtialitas, & huiuſmodi. 12.quæſtione 6.4.ad 3.item q.71.2.0.item q.94.3.ad 2.

Item

item 22.q.34.5.c.item q.154.c.item 11.12.0.

1 NATVRALE eſt quod conuenit rei ſecundum ſubſtantiam eius, id eſt, quod per ſe ineſt ei.12.q.10.1.c.

2 Naturale duplex, ſcilicet quod eſt à natura vt à principio actiuo, vel quia in natura eſt inclinatio ad recipiendum illud ab extrinſeco. 12. q.6.5.ad 2.

3 Naturale duplex.ſ.cauſatum ex principiis eſſentialibus rei, & quod habetur à natiuitate.3.q.2.12.0.item q.34.3.ad 2.

4 Naturale duplex, ſc. quod conuenit naturæ generis, vel naturæ ſpeciei ratione differentiæ.12.q.94.2.c.item 3.ad 2.

5 Naturale duplex, ſcilicet ſecundum naturam ſpeciei, & ſecundum naturam indiuidui: & vtrunque eſt duplex, ſcilicet vel totum à natura, vel partim à natura & partim ab extrinſeco. 12. q. 51. 1. c. item q. 63.1.c.

6 Naturale duplex. ſ. conſequens formam, & conſequens materiam, primum ſemper ineſt actu, non autem ſecundum, ſicut quæ pertinent ad motum.12.q.10.1.ad 2.

7 Naturale duplex. ſ.vel ad quod natura inclinat mediante cognitione, vel ſine ea, ſed vt cauſatum ex neceſſitate naturæ.12.q.41.3.0.

8 Naturale homini duplex.ſ.ſecundum rationem, & condiuiſum rationi. ſ.ſecundum ſenſum, vel ſecundum corpus.12.q.31.7.0.

9 Naturale duplex, ſcilicet cauſatũ ex principiis naturæ, & quaſi propagatum cum natura, & ſic originalis iuſtitia, & peccatum originale, dicuntur naturalia, non autem primo modo.1.q.100.1.c.ad 3.item 12. q.81.2.c.

10 Omne quod fit ab agente, cui naturaliter ſubditur patiens, eſt naturale: licet non ſit ſecundum propriam naturam patientis. 1.q.105.6.ad 1. item 12.q.94.5.ad 2.item 22.q.2.3.c.item 3.q.44.2.ad 1.

11 In naturalibus & moralibus non quæritur quid ſemper fiat, ſed quid fiat vt in pluribus. 12.q.84.1.ad 3.item q.96.1.ad 3.item 6.c.item q. 102.6.ad 5.item 22. q.88. 9. 10. c. item q.147. 4. c. item q.152. 2. ad 3.item q.154.2.c.ſi. item q.160.5.c.

12 Naturale ineſt ſemper in ſolo habente naturam immutabilem. 22.q. 57.2.ad 1.

¶ Nazareth interpretatur flos: ideo Chriſtus voluit ibi conuerſari, non autem naſci, quia voluit florere per virtuoſam conuerſationem, non autem per originem carnis.3.q.35.7.ad 2.

1 NECESSITAS duplex.ſ.abſoluta, & conditionata: & hæc dupliciter.ſ.ex agente, & ex fine, & hæc dupliciter.ſ.vel ſimpliciter, vel quoad bene eſſe. 1.q.19.3.0.item 8.ad 1. item q.41.2.ad 5. item q. 82.1.c.item 22.q.58.3.ad 2.item q.83.13.c.item q.88.2.c.item 6.ad 1.item q.141.6.ad 2.item qõ.186. 5. ad 5.item q.189. 2. ad 2. item 3.qõ.1.2.c.item q.14.2.c.item q.46.1.c. item q.65.4. c. item q. 84. 5. c.

2 Neceſſitas ex fine duplex.ſ.neceſſitas abſoluta.i.ſine qua non poteſt aliquis viuere, & neceſſitas conditionata.i.quoad decentem ſtatum. 22. q.32.5.6.c.

3 Neceſſitas duplex, ſcilicet coactionis, & obedientiæ: prima tollit rationem laudis & meriti, non autem ſecunda.22.q.58.3.ad 2.item q.81. 6.ad 3.item q.186.5.ad 5.

tem vſum : licèt quidam gaudeant propter ſpem beatitudinis. 22. q. 123.8.c.item 3.q.46. 6.ad 8.

17 * Decens fuit Chriſtum mori. 3. q.50.1.o.item q.52.1.c.

18 Chriſtus habuit ſimpliciter neceſſitatem moriendi abſolutam, etiamſi non occideretur, ſecundum aliquos, ſed ratione humanitatis tantùm, neceſſitatem verò finis habuit etiam ratione perſonæ. 3. q.14. 2.o.

19 Mors Chriſti fuit violenta ex parte naturæ humanæ: licèt perſonæ eius non potuerit inferri violentia: ſed quantum in occidentibus fuit, intulerunt mortem. 3.q.14.2.o.item q.47.3.ad 2.item q.47. 1.o.

20 Chriſtus mortuus eſt obedientia & charitate, triplici ratione, ſcilicet, ratione iuſtificationis humanæ, ratione reconciliationis diuinæ, & ratione victoriæ Chriſti. 3. q.47.2.o. item q.48. 2. 3.c. item q.49. 1. c.item 4.ad 3.item q.51.4.c. item q.53.1.c. princ.

21 In ſymbolo fidei dicitur, quod filius Dei eſt paſſus, mortuus, & ſepultus. 22.q.1.8.c. item q.2.7.o.item 3. q.50. 2. b. item c.fi.

22 Mors Chriſti in fieri cauſauit noſtram ſalutem, merendo eam, non autem in facto eſſe, ſed tantum effectiuè, deſtruendo mortem animæ, id eſt, peccatum & mortem corporis. 3.quæſt.50.6.o. item q.51. 1.ad 2. item 2. ad 4. item 4.c. ad 2. item q.53. 2.c. ad 3. item q.56. 1.ad 4.

23 Mors Chriſti eſt cauſa efficiens gratiæ, & cauſa ſufficiens ſalutis noſtræ. 3.q.50.6.o.item qō.51.1.ad 2.item 2.ad 4.item 4.c. ad 2.item q. 53.2 c.ad 3.item q.56.1.ad 4.

24 Chriſtus noluit mori ex morbo, nec in ſenectute, ſed ex paſſione illata, & in iuuentute, ne inuitus, vel infirmitate putaretur mori. 3. qō.46.3. ad 2. item 9.ad 4. item q.51. 3.c.

25 * Chriſtus fuit ſimpliciter mortuus. 3. q. 50. 4.c. item 5. c.

26 Licèt Deus ſit immortalis, tamen conuenienter confitemur, vnigenitum Dei verbum fuiſſe paſſum & mortuum : quia non hæc ei attribuimus ſecundùm naturam diuinam, ſed ſecundùm humanam, quam pro noſtra ſalute in vnitatem perſonæ aſſumpſit. 22. q.1. 8.c.

27 In morte Chriſti, fuit ſeparata anima à corpore. 3. q.50. 3. b. item c. ad 4. item 4. c.ad 1. item 6.c.item q.52.3.c. item q.53. 1.ad 1. item q.54.1.c.

28 In morte Chriſti, deitas non fuit ſeparata ab anima eius. 3. q.50. 3.o. item 4.ad 1. item q.52.3.c.item q.53. 4. c.

29 Nec à carne eius. 3. q.50.2.o. item 3.ad 1. item 4. ad 1. item 6.c. item q.52.3.c.item q.53. 1.ad 2. item 4.c. item q.76. 1.ad 1.

30 Nec à ſanguine eius. 3.q.25.2.c.

1 MOS primò ſignificat conſuetudinem, id eſt, frequentiam eorum quæ ſunt in poteſtate noſtra, ſecundò actum, vel inclinationem appetitus humani à natura, vel conſuetudine, vel infuſione. 12. q. 58.1. c.

2 Mores in brutis, dicuntur per ſimilitudinem, ea quæ fiunt ab eis ex paſſionibus appetitus. 12. q.24. 4.ad 3. item q.58. 1.c.

3 Mores diuinos debemus imitari. 22. q.10. 11.c. prin.

4 MOTVS propriè ſignificat actum imperfectū mobilis, ſed ſecundū ſimilitudinem prædicatur de omni operatione. 1.q.9.1.ad 1. item q.14.1.ad 2.item q.18.1.c.item 3.ad 1.item q.19.1.ad 1. item ad 3. item q.50. 1.ad 2. item q.53. 1.ad 2. item q.58. 1. ad 1. item q.59. 1.ad 3. item quæſtione 73. 2.c. item 12. q.31. 2. ad 1. item q.109. 1. c. item 22. q.179.

q.179.1.ad 3.item q.180.6.c.item 3.q.21.1.ad 3.item q. 34.2.c.

2 Omnis motus,vel mutatio,eſt actus exiſtentis in potentia, inquantum huiuſmodi,1.q.9.1.c.

3 Motus dicitur æquiuocè de operatione corporali,& ſpirituali. 1.q.18. 3.ad 1.item q.53.1.o.item q.56.1.ad 3.

4 Omnis motus,vel mutatio,ſequitur aliquã potentialitatem.1.q. 9. 1.c.

5 Motus duplex.ſ.naturalis,& voluntatis,& de ratione vtriuſque eſt,quod ſit à principio intrinſeco.12.q.6.1.ad 3.item 4.5.c.

6 Motus naturalis eſt tantum ad vnam partem, & perficitur quiete natura i.& eſt corporis exiſtentis extra vbi naturale : voluntarius autem eſt ad oppoſita.1.q.20.1.c.

7 Motus dicitur naturalis dupliciter.ſ.à principio actiuo, vel a principio paſſiuo & materiali.12.q.6.5.ad 2.item 3.q.32. 4.c.

8 Motus reducitur ad genus ſui termini,inquantum procedit de potentia ad actum,quia terminus eſt in motu in potentia.1.q.62.4.ad 2. item 3.3.q.62.4.ad 2.

9 Motus reducitur ad genus ſui termini, quoad ſubſtantiam ſuam, licet ponatur in prædicamento paſſionis,inquantum importat ordinationem mouentis,& mobilis.3.q.62.2.ad 2.

10 Nullus motus denominatur à ſubiecto,ſed à termino.3.q. 35.1.ad 2.

11 Terminus motus duplex,ſcilicet res ad quam tendit, & quies in ea : & vterque duplex,ſcilicet totius partis.1.q.5.6.c.item 12.q.11.3.c.item q.12.2.o.

12 Vnius motus non poſſunt eſſe plures termini ex eadem parte, niſi ſubordinati.12.q.12.3.ad 3.

13 Motus accipit ſpeciem à termino ad quem,non autem à termino à quo. 1.q.23.1.ad 3.

14 Motus exiſtentis in potentia,eſt propter indigentiam ſuam,non autem motus exiſtentis in actu, ſed eſt propter indigentiam alterius. 1. q. 53.1.ad 3.

15 Motus eſt actus imperfecti,ſed operatio eſt actus perfecti.1. q.28. 1.c. item 3.ad 1.item q.53.1.ad 2.item q.56. 1.ad 3.item q. 58.1. ad 1. item q.59.1.ad 3.item q.73.2.c.

16 In motu diſcreto poteſt dici aliquid moueri in termino à quo, & in termino ad quem,& in quolibet vbi,in quo eſt mobile,quia ſucceſſio diuerſorum vbi,dicitur motus,non autem in motu continuo.1.q.53. 1.ad 3.item 3.ad 3.

17 Quando ex vna cauſa proueniunt multi motus, tantum primus motus reſpicit neceſſario illud principalius quod reſpicit cauſa;cæteri verò reſpiciunt principalius quod conuenit ei ſecundum propriam rationem.12.q.36.1. ad 3.

18 Nomen motus & diſtantiæ,& omnium huiuſmodi,deriuatum eſt à motu locali ad omnes alios motus.12.q.7. 1.c.

19 Motus localis eſt perfectior cæteris motibus.1.q.110.3.c.item 22. qu. 180.6.c.

20 Motus localis eſt primus.1.q.67.2.ad 3.item 22.q.282.6.c,

21 Per motum localem nihil acquiritur in mobili, ſed tantum acquiritur aliquid extra.ſ.locus.1.q.110.3.c.

22 Neceſſe eſt eſſe aliquod mouens,omnino immobile.1.q.2.3.c.item q.9. 1.o.item q.75.1. ad 1.

23 Motus ſemper ab immobili procedit,& ad aliquid quietum terminatur. 1.q.79.8.c.item q.82.1.c.ſi.item q. 84.1.ad 3.item q.115.3.c.

24 Primum

24 Primum mouens in quolibet genere,eſt non motum in illo genere motus.3.q.12.3.c.item q.22.4.c.
25 Deus mouet, ſicut deſideratum & intellectum, non quidem ſemper à moto,ſed a ſeipſo.1.q.105.2.ad 2.
26 In omnibus mouentibus ordinatis, virtus ſecundi deriuatur à primo: quia ſecundum non mouet, niſi inquantum mouetur à primo.12.q. 93.3.c.item q.109.1.c.
27 In omnibus motoribus & mobilibus ordinatis, motor inferior habet motum proprium, & præter hoc, ſequitur motum ſuperioris motoris.22.q.2.3.c.
28 Res naturalis dupliciter non poteſt ab aliquo moueri, ſcilicet propter impedimentum fortioris motoris, vel quia non ſubiicitur ei quoad illud.22.q.104.5.c.
29 Omne quod mouetur,ab alio mouente mouetur.1.q.2.3.c.
30 In mouentibus,& motis non proceditur in infinitum.1.q.2.3.c.item q. 51.3.ad 3.
31 Res intantum indiget moueri ab alio,inquantum eſt in potentia quoad exercitium actus:vel quoad determinationem obiecti. 1.q.2.3. c. item 12.q.9.1.c.
32 Omne mouens trahit ad ſe,vel pellit à ſe.12.q.23.4.c.
33 Omne mouens dat moto tria.ſ.inclinationem,motum, & quietem. 12. q.23.4.c.item q.26.2.c.
34 Omne mouens ſe,diuiditur in duas partes. ſ. in partem mouentem, & partem motam, quod conuenit tantum animatis. 3.q. 32.4.c.
35 Idem ſecundum diuerſa,poteſt ſe mouere, non autem ſecundum idem. 12.q.9. 3.o.item q.51.2.ad 2.item 22.q.59.3.c.
36 Eorum quæ mouentur à principio intrinſeco,quædam mouent ſe.ſ.omnia quæ cognoſcunt finem,non autem alia.12.q.6.1.c.
37 Mouentium ſe quintuplex gradus.ſ.ſecundum executionem tantum, vt plantæ:ſecundum formam imperfectè,vt fixa,vel perfectè, vt bruta: ſecundum finem aliquorum,vt homo,vel vniuerſaliter,vt Deus.1.q. 18.3.c.
38 In omni natura,in qua differt operatio à ſubſtantia,oportet eſſe aliquem motum motus.1.q.9.2.o.
39 Non omne quod mouetur eſt corpus,niſi per ſe in motu naturali.1. q. 75.1.ad 1.
40 In omnibus rebus creatis eſt aliquid ſtabile,ad minus materia prima,& aliquid mobile ſiue ad motum pertinens,vel ad operationē,& quantum ad vtrumque,res indigent gubernatione, aliàs in nihilum deciderent.1.q.103.1.ad 2.
41 Omne quod mouetur, manet ſecundum aliquid, & ſecundum aliquid tranſit:ideo eſt compoſitum. 1.q.9.1.c.
42 Omne quod mouetur, ſuo motu acquirit aliquid, & pertingit ad aliquid,ad quod prius non pertingebat. 1.q.9.1.c.
1 *MOYSES ſecundum Dionyſium,propter multam ſuam manſuetudinem,fuit dignus apparitione diuina,ideo manſuetudo debet maximē appeti.22.q.157.4.ad 1.
1 MVLIER facta eſt ex viro,quadruplici ratione.ſ.vt primus homo eſſet ſimilis Deo,in ratione principij: vt eam plus diligeret: vt ei præeſſet,vt ſignificaret quod Chriſtus eſt principium Eccleſiæ. 1.q. 91.2.0.
2 Mulier debuit produci ſeorſum, in prima rerum productione, vt eſſet
maior

maior diſcretio ſexuum in hominibus,& vt vacent magis operationi nobiliori,ſcilicet contemplationi. 1.q.92. 1.c.

3 Mulier facta fuit in adiutorium viri,quoad generationem tantum, quia in aliis melius adiuuatur vir per virum,quàm per mulierem.1.q.92. 1.c.princ.item q.98.2.b.2.

4 Mulier in ſtatu innocentiæ fuit imperfectior viro,& ſecundum corpus, & ſecundum animam,non autem in ſtatu gloriæ.1.q.92. 1.ad 2.

5 In ſtatu innocentiæ fuiſſent tot mulieres,quot viri.1.q.99.2.ad 3.

6 In actu tentationis diaboli,mulier aſſumebatur quaſi inſtrumentum tentationis ad deiiciendum virum,quia mulier erat infirmior viro;vnde magis ſeduci poterat.22. q.165.2.ad 1.

7 Mulier propter eleuationem præcedentem ſeducta eſt,vt crederet quòd ſerpens haberet vſum loquendi,non quidem per naturam,ſed ſupernaturaliter.1.q.94.4.ad 1.item ad 2.item 12.q.89.3.ad 2.item 22.q. 163.1.ad 4.item 4.ad 1.

8 Inſpectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium.ſ.ad concupiſcendum. 22.q.167.2.c.

9 In mulieribus non eſt ſufficiens robur mentis ad hoc,vt concupiſcentiis reſiſtant.22.q.149.4.c.item q.165.2.ad 1.

10 Non eſt crimen mulieris per violentiam violatæ,ſi conſenſus non adſit. 22.q.64.5.ad 3.

11 Multiloquium eſt filia gulæ.22.q.148.6.c.

¶ Mundana quælibet reducuntur ad tria.ſ.ad honores,ad diuitias,& ad delicias.12.q.108.3.ad 4.item 4. c.

¶ Munditia cordis duplex.ſ.ab affectionibus inordinatis per virtutes & dona appetitus,& a phantaſmatibus,& erroribus per donum intellectus,& hęc eſt completiua viſionis Dei;prima autem diſponit ad eam. 22.q.8.7.0.

1 Esse in ſæculo in mundo, dicitur dupliciter. ſ.ſecundum præſentiam corporalem,& ſecundum affectum mentis.22.q.188.2.ad 3.

2 Mundus eſt neceſſariò vnus.1.q.47.3.0.

3 Mundus non eſt factus à caſu,ſed à ſolo Deo.1.q.15.1.0.item q.47.1.0. item q.103.1.0.

4 Mundus habet eſſe poſt non eſſe,ex ſola voluntate Dei.1.q.46.2.0.

5 Antequam eſſet, poſſibile erat mundum eſſe potentia Dei , non autem potentia materiæ. 1.q.9.2.c. item q. 46.1.ad 1.

6 Deus præceſſit mundum duratione æternitatis, non autem duratione temporis.1.q.46.1.ad 8.

7 Si mundus ſemper fuiſſet,non æquaretur Deo in duratione. 1.q. 46. 2. ad 5.

8 Mundus neceſſariò gubernatur ab vno.ſ.à Deo. 1.q.103.1. 3.0.item 12. q.91.1.c.

9 Facillima via ad oſtendendum Deum eſſe , & omnia eſſe ab eo , eſt ex ſuppoſitione nouitatis mundi.1.q.46.1.ad 6.

10 Solutiones earum rationum falſarum arguentium æternitatem mundi ponuntur.1.q.46.1.0.

11 Si mundus eſſet æternus,ſequeretur neceſſariò,animas eſſe infinitas,vel animam pluries vniri diuerſis corporibus, vel eſſe vnum tantum intellectum omnium hominum.1.q.46.2.ad 8.

12 Nouitas,vel æternitas mundi non poteſt probari demonſtratiuè. 1.qu. 46.1.2.0.

13 * Ariſtoteles non intendit demonſtrare æternitatem mundi, ſed diſputatiuè

tatiuè tantum procedere. 1.q.46.1.c.

14 Ante mundum fuit tempus,intelligitur ſecundum imaginationem tantum.1.q.46.1.ad 8.

1 MVNVS datum vel acceptum pro ſpirituali,quaſi pretium eius,eſt ſimonia:non autem quaſi ſtipendium,& eſt triplex munus,ſcilicet munus à manu,à lingua,& ab obſequio.22.q.78.2.ad 3.item q.110.2.ad 2.item 5.o.

1 MVSICA inſtrumenta,& cantus,erant in veteri teſtamento,ſed Eccleſia aſſumpſit ſecundum, quia morale eſt, non autem aſſumpſit primum,quia inſtrumenta illa figuralia ſunt, & nimis occupant animũ, & ipſum mouent ad corporalem delectationem,ideo ſunt contra ſapientiam, & ideo ſubtrahuntur in Eccleſia inſtrumenta muſica, vt a corporalibus retrahantur diuinis laudibus mancipati. 22.q. 91. 2. ad 4.

1 MVTABILE dicitur dupliciter.ſ.per potentiam in eo exiſtentem,vel per potentiam exiſtentem in alio.1.q.9.2.c.

2 Mutabilitatis principium & cauſa,eſt rei potentialitas.1.q.9.1.c.

3 Philoſophi nõ conſiderauerunt mutabilitatem,niſi eam,quæ eſt ſecundum formam à cauſa mutabili.1.q.44.2.c.item q. 45.2.ad 1.

4 Angeli non ſunt hac mutabilitate mutabiles,quantum ad id quod in eorum natura eſt.1.q.44.2.c.item q.45.2.ad 1.

1 MVTATIO triplex.ſ.naturalis,miraculoſa,& annihilatio. 3.qu.13.2.c.

2 Nihil poteſt eſſe,vbi prius non fuit,niſi vel eo mutato , vel mutato alio in ipſo.3.q.75.2.c.

3 Omne quod quocunque modo mutatur,eſt in potentia,& manet quoad aliquid,& quoad aliquid tranſit, & eſt compoſitum , & acquirit aliquid prius non habitum.1.q.9.1.c.

4 Mutatio accipit ſpeciem & dignitatem à termino ad quem, non autem à termino à quo.1.q.45.1.ad 2.

5 In omni mutatione oportet aliquid idem eſſe ſub vtroque termino, habens ſe nunc aliter quàm prius.1.q.45.2.ad 1.

6 Omnis mutatio poſſibilis fieri à quacunque creatura,poteſt fieri ab anima Chriſti,inquantum eſt inſtrumentum diuinitatis , non autem ſecundum ſe.3.q.13.2.ad 2.

¶ Mutatum eſſe,eſt pars motus diſcreti, & terminus motus continui.1.q.53.2.ad 3.

¶ Mutilatio membrorum eſt illicita,niſi fiat propter ſalutem totius corporis,non autem animæ,vel niſi fiat per publicam poteſtatem, propter bonum commune.22.q.62.2.ad 1.item q.65.1.o.

N

1 NATIVITAS eſt exitus à generante coniuncto, à quo habet principia ſufficientia,& dicitur oriri,ratione primi:naſci ratione ſecundi,& gigni ratione tertij.1. q.27.2.c.

2 Natiuitas attribuitur alicui dupliciter.ſ.vt ſubiecto naſcẽti, & vt termino : primum conuenit tantum ſuppoſito, ſecundum autem formæ & naturæ.3.q.35.1.c.item 2.c.ad 3.item 4.c.

3 Eſſe,fieri,& naſci,propriè conuenit tantum ſubſiſtenti, ſed cõuenit formis conſequenter,accidentibus autem per accidens.3.q.35.1.o.

4 Naſci & oriri conuenit omni & ſoli viuenti generabili,ſed ſecundum ſimilitudinem conuenit accidenti,aquæ,& ſoli.1.q.27.2.c.

5 Fructus arborum,capilli,oua,& huiuſmodi,dicuntur naſci, ſed non dicuntur

cuntur filij.1.q.27. 2.c.item 3.q.32.3.c.

6 Natiuitas Chriſti ex parte matris fuit naturalis, ſed ex parte operationis Spiritus ſancti, fuit miraculoſa:vnde Beata Virgo eſt vera & naturalis mater Chriſti.3.q.35.3.ad 2.ſi.

7 Chriſtus poteſt dici bis natus.3.q.35.2.ad 4.

8 Natiuitas Chriſti duplex.ſ.natiuitas æterna a patre,& natiuitas temporalis a matre.3.q.35.2.o.item 5.c.

9 Chriſtus non fuit ſubiectus tempori in naſcendo,ſicut cæteri homines; ſed elegit tempus quo conuenientiſſimè naſceretur. 3.q.35. 8.o.

10 Chriſtus natus eſt nocte,quia venit ad tenebras infirmitatis noſtræ.3.q. 83.2.ad 2.item ad 4.

11 Chriſtus voluit naſci in Betheleē in diuerſorio, propter humilitatem, nō autem in Hieruſalem,nec Romæ,nec Nazareth.3.q.35.7.o.item q.46.10.ad 1.

12 Chriſtus voluit naſci de populo Iudæorum, quia decebat eum naſci ex populo pollente ſpeciali prærogatiua ſanctitatis. 12. qu.98.4.c.ad 1. item 5.c.item 3.q.4.6.ad 3.

13 Chriſtus natus eſt per genitalia beatæ Virginis,dummodo per hoc perfectioni virtutis nihil ſubtrahatur, ſecundum Hyeronymum contra Heluidium: & cum dicit Ambroſius, quod Chriſtus aperuit matris ſuæ vuluam,hoc dicit exponens illud,quod euangeliſta de lege induxit:quod quidem,vt Beda dicit,conſuetæ natiuitatis more loquitur: non quod Dominus ſacri ventris oſtiū, quod ingreſſus ſanctificauerat,egreſſus deuirginaſſe credendus ſit;vnde illa adapertio non ſignificat reſerationem communem clauſtri pudoris virginei, ſed ſolum exitum prolis de vtero matris.3.q.28.2.ad 1.

14 Natiuitas Chriſti non debuit omnibus manifeſtari:ſicut aduentus eius: nec tantum parentibus,nec omnibus occultari.3.q.36.1.2.o.item q. 39.8.ad 3.

15 Electi ſunt conuenienter aliqui de qualibet conditione hominum, quibus oſtenderetur primò natiuitas Chriſti.3.q.36.3.o.

16 Chriſtus manifeſtauit natiuitatem ſuam,primò per alias creaturas, ſecundò autem per ſeipſum.3,q.36.4.o.

17 Natiuitas Chriſti oſtenſa fuit per ſigna conuenientia.ſ.per Angelos,per ſtellam,& per inſpirationem. 3.q.36. 5.o.

18 Natiuitas Chriſti fuit oſtenſa conuenienti ordine. ſ. primò paſtoribus, ſecundò Magis,tertiò Simeoni & Annæ.3.q.36.3.6.o.

19 Quando Chriſtus natus eſt,oleum fluxit Romæ,& in Hiſpania apparuerunt tres ſoles paulatim vniti.3.q.36.3.ad 3.

20 Oſtenſa natiuitate Chriſti, Herodes turbatur ad dignitatem Chriſti,in figuram iudiciariæ poteſtatis eius,& in figuram deiectionis diaboli: ſed Iudæi turbantur,quia iniqui erant,& adulantes.3.q. 36.2.ad 3.

1 NATVRA dicitur à naſcendo.1.q.29.1.ad 4.item 3.q.2.1.c.

2 Natura non eſt ſerua,nec eſt domina,ſed perſona eſt ſerua,vel domina,ratione naturæ.3.q.20.1.ad 2.

3 Tota natura comparatur Deo,vt inſtrumentum agenti principali.12.q. 1.2.c.item q.6.1.ad 3.

4 Omne perpetuum eſt per ſe intentum à natura,& nihil aliud.1.q.98.1.c.

5 Vnum reſpondet ſemper naturæ,ſicut natura eſt vna.ſ.vel numero , vel ſpecie,vel genere.12.q.10.1.ad 1.

6 Natura ſumit principium à perfectis, ſecundum cauſam agentem & formalem,non autem ſecundum cauſam materialem, ſed ab imperfectis,

ſectis.22.q.1.7.ad 3.item 3.q.1.5.ad 2. item 6.c.

7 Natura dicitur dupliciter ſecundum aliquos. ſ. natura naturans, id eſt, Deus ordinans naturas omnium,ſiue auctor naturæ, vel qui creauit omnes naturas,& vt inſtrumentum eius.12.q.1.2.c.item q.6. 1 ad 3. item q.26.1.c.item q.67.1.c.princ.

8 Natura dicitur dupliciter.ſ.qualibet ſubſtantia,vel accidens,& principium motus intrinſecum.12.q.10.1.c.

9 Natura ſignificat quadrupliciter:primò generationem viuentium.i.natiuitatem:ſecundò principium intrinſecum cuiuſcunque motus:tertiò materiam & formam,& quartò eſſentiam cuiuſcunque rei. 1.qu. 29.1.ad 4.item 3.q.2.1.12.c.

10 Supra facultatem naturæ eſt aliquid tripliciter. ſ.quantum ad ſubſtantiam facti,quantum ad id in quo fit, & quantum ad modum & ordinem faciendi.12.q.113.9.0.item 3.q.43. 4.ad 2.

11 Quæ ſunt ſupra naturam,ſola fide tenemus.1.q. 99.1.c.

12 Viſio Dei eſt ſupra naturam animæ rationalis,inquantum propria virtute ad eam peruenire non poteſt: ſed eſt ſecundum naturam eius, inquantum eſt capax eius:ſcientia verò increata,eſt ei ſupra naturam omnibus modis.3.q.9.2.ad 3.

13 * Nulla natura poteſt ſupra ſe.i.in actum excedentem proportionē virtutis ſuæ,ſed poteſt in obiectum ſupra ſe.1.q.12.1.ad 5,fi.item q.84. 1.ad 2.fi.item 22.q.109.3.ad 2.

14 Ad perfectionem naturæ inferioris concurrunt duo.ſ.aliquid ſecundum motum proprium,& aliud ſupernaturali perfectione ſecundum motum naturæ ſuperioris. 2.2.q.2.3.c.

15 Perfectio naturalis creaturæ,non ſolum conſiſtit in eo quod ei competit ſecundum ſuam naturam,ſed in eo etiam quod ei attribuitur ex quadam ſupernaturali perfectione diuinæ bonitatis.22.q.2.3.c.

16 In omnibus aſſerendis ſequi debemus naturam, præter tradita auctoritate diuina, quæ ſunt ſupra naturam. 1.qu. 99. 1.c. item q. 101. 1.c.

17 Contra naturam ſumitur dupliciter. ſ.vt opponitur ei,quod eſt ſecundum naturam.i.conueniens naturæ,& vt opponitur ei, quod eſt eſſe à natura:primo modo poteſt aſſuefieri,non autem ſecundo modo.12. q.71.2.ad 2.

18 Deus non facit contra naturam.3.q.44.2.ad 1.

19 Ea quæ Deus facit præter ſolitum curſum naturæ, non ſunt contra naturam.22.q.104.4.ad 2.item 3.q.44.2.ad 1.

20 Si poteſtas maior in tantum inualeſcat, quòd mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam,iam non erit aliqua repugnātia,vel violentia,ſicut quando agens fortius,corrūpendo corpus graue aufert ei inclinationem,qua tendit deorſum,& ſic ferri ſurſum non eſt ei violentum,ſed naturale.12.q.36.4.c.

21 Sicut Deus non agit contra naturam, ſed contra ſolitum curſum naturæ,ſic non agit contra virtutes, nec præcipit contra eas, ſed contra ſolitum modum earum.22.q.104.4.ad 2.item q.154. 2.ad 2.

22 Peccata contra naturam,ſunt contra Deum:ideo ſunt grauiora ſacrilegio,quanto ordo naturæ prior eſt quolibet ordine ſuperaddito. 22. q.154.12.ad 1.item ad 2.

23 Omne peccatum eſt contra naturam hominis, quoad differentiam eius, & aliqua etiam ratione generis, vt Sodomia, beſtialitas, & huiuſmodi. 12.quæſtione 6.4.ad 3.item q.71.2.0.item q.94.3.ad 2.

item 22.q.34.5.c.item q.154.c.item 11.12.o.

1 NATVRALE eſt quod conuenit rei ſecundum ſubſtantiam eius, id eſt, quod per ſe ineſt ei.12.q.10.1.c.

2 Naturale duplex, ſcilicet quod eſt à natura vt à principio actiuo, vel quia in natura eſt inclinatio ad recipiendum illud ab extrinſeco. 12. q.6.5.ad 2.

3 Naturale duplex.ſ.cauſatum ex principiis eſſentialibus rei, & quod habetur à natiuitate.3.q.2.12.o.item q.34.3.ad 2.

4 Naturale duplex, ſc. quod conuenit naturæ generis, vel naturæ ſpeciei ratione differentiæ.12.q.94.2.c.item 3.ad 2.

5 Naturale duplex,ſcilicet ſecundum naturam ſpeciei, & ſecundum naturam indiuidui: & vtrunque eſt duplex,ſcilicet vel totum à natura, vel partim à natura & partim ab extrinſeco. 12. q. 51. 1. c. item q. 63.1.c.

6 Naturale duplex. ſ. conſequens formam,& conſequens materiam, primum ſemper ineſt actu,non autem ſecundum, ſicut quæ pertinent ad motum.12.q.10.1.ad 2.

7 Naturale duplex. ſ.vel ad quod natura inclinat mediante cognitione, vel ſine ea,ſed vt cauſatum ex neceſſitate naturæ.12.q.41.3.o.

8 Naturale homini duplex.ſ.ſecundum rationem, & condiuiſum rationi. ſ.ſecundum ſenſum,vel ſecundum corpus.12.q.31.7.o.

9 Naturale duplex,ſcilicet cauſatū ex principiis naturæ, & quaſi propagatum cum natura,& ſic originalis iuſtitia,& peccatum originale,dicuntur naturalia,non autem primo modo.1.q.100.1.c.ad 3.item 12. q.81.2.c.

10 Omne quod fit ab agente,cui naturaliter ſubditur patiens,eſt naturale: licet non ſit ſecundum propriam naturam patientis. 1.q.105.6.ad 1. item 12.q.94.5.ad 2.item 22.q.2.3.c.item 3.q.44.2.ad 1.

11 In naturalibus & moralibus non quæritur quid ſemper fiat, ſed quid fiat vt in pluribus.12.q.84.1.ad 3.item q.96.1.ad 3.item 6.c.item q. 102.6.ad 5.item 22. q.88.9. 10.c. item q.147. 4. c. item q.152. 2. ad 3.item q.154.2.c.fi. item q.160.5.c.

12 Naturale ineſt ſemper in ſolo habente naturam immutabilem. 22.q. 57.2.ad 1.

¶ Nazareth interpretatur flos:ideo Chriſtus voluit ibi conuerſari,non autem naſci,quia voluit florere per virtuoſam conuerſationem, non autem per originem carnis.3.q.35.7.ad 2.

1 NECESSITAS duplex.ſ.abſoluta,& conditionata:& hæc dupliciter.ſ.ex agente,& ex fine,& hæc dupliciter.ſ.vel ſimpliciter,vel quoad bene eſſe. 1.q.19.3.o.item 8.ad 1. item q.41.2.ad 5. item q. 82.1.c.item 22.q.58.3.ad 2.item q.83.13.c.item q.88.2.c.item 6.ad 1.item q.141.6.ad 2.item qō.186. 5. ad 5.item q.189. 2. ad 2. item 3.qō.1.2.c.item q.14.2.c.item q.46.1.c. item q.65.4. c. item q. 84. 5. c.

2 Neceſſitas ex fine duplex.ſ.neceſſitas abſoluta.i.ſine qua non poteſt aliquis viuere,& neceſſitas conditionata.i.quoad decentem ſtatum. 22. q.32.5.6.c.

3 Neceſſitas duplex,ſcilicet coactionis, & obedientiæ:prima tollit rationem laudis & meriti,non autem ſecunda.22.q.58.3.ad 2.item q.81. 6.ad 3.item q.186.5.ad 5.

4 Aliqua neceſſaria habent cauſam.1.q.44.1.ad 2.item q.50.5.ad 3.item 12.q.93.4.ad 4.

5 * Neceſſitas quæ prouenit ex principio intrinſeco, vt omne compoſitum ex contrariis,neceſſario eſt corruptibile, eſt neceſſitas naturalis & abſoluta.1.q.82.1.c.

6 Neceſſarium & contingens conſequuntur eus, inquantum huiuſmodi. 1.q.22.4.ad 3.

7 Neceſſitas coactionis abſolutæ, cauſat omnino inuoluntarium, & omnino excludit culpam:non autem neceſſitas conditionata vel miſta.i. metus.12.q.6.4.c.item 5.o.item 6.ad 1.

8 Quilibet in extrema neceſſitate, vel ſua,vel alterius,poteſt ſine peccato auferre per vim,vel occultè,à quocunque:quia tunc omnia ſunt communia. 22.q.31.3.ad 3.item q.31.7. ad 3.item q.62.5.ad 4. item q. 66.6.ad 1,item 7.o.item q.110.3.ad 4.

9 Neceſſitas non ſubditur legi.12.q.96.6.c.fi.item 22.q.147.3.ad 2.item 4.c.item 3.q.80.8.c.fi.

10 In ſubuentione neceſſariorum, plus tenetur homo filio * quàm parenti:ſed in honore,reuerentia,obedientia, & voluntate, eſt econuerſo: quia honor filij magis dependet ex honore patris, quàm econuerſo. 22.q.32.3.ad 4.

11 In extrema autem neceſſitate,magis licet deſerere filios,quàm parentes:quos nullo modo deſerere licet,propter beneficia.22.q.31.3.ad 4.

1 Cavsa negationis duplex,ſcilicet negatio cauſæ, & poſitio contrarij. 12.q.75.1.c.

2 Negatio non eſt propriè in ſpecie, ſed reducitur ad ſpeciem ſuæ affirmatiuæ.1.q.33.4.ad 3.item 12.q.72.6. ad 1. item q.72.6.ad 3. item 22.q.79.3.ad 1.

3 Omnis negatio de aliqua re, fundatur ſuper aliquid exiſtens in ea.12. q.72.6.c.

¶ Negatiuè dicitur,quando res non habet aliquid quod eſt in alio, nec debet habere:priuatiuè verò,quando caret eo quod debet habere. 1. q.12.4.ad 2.

1 Negligens ſecundum Iſidorum dicitur,quaſi nec eligens. 22.q. 54.2.c.

2 Negligentia pertinet ad actum interiorem, ideo oritur ex accidia, ſed pigritia & torpor pertinent ad executionem.ſ.prima tardando, & ſecunda remittendo.22.q.54.2.ad 1.

3 Negligentia deficit ab actu præcipiendi, per defectum promptæ voluntatis:inconſtantia verò quaſi impedita ab alio.22.q.53.2.c.fi.item q. 54.2.ad 3.

4 * Negligentia eſt generale peccatum.22.q.54.1.o.

5 Negligentia eſt peccatum mortale dupliciter tantum,ſcilicet vel quando prætermittitur actus ſeu circunſtantia neceſſaria ad ſalutem, vel ex contemptu. 22.q.54.3.o.

6 Negligentia trahitur ad aliud genus peccati manifeſtius, quando prætermittitur aliquid neceſſarium ad ſalutem.22.q.54.3.ad 3.

7 Amor minor per defectum feruoris charitatis, cauſat negligentiam venialem:per defectum verò eſſentiæ charitatis,cauſat negligentiam mortalem.22.q.54.3.c.ad 1.

8 Negligentia directè opponitur ſolicitudini:ideo pertinet ad imprudentiam:ſed opponitur timori, inquantum timor excitat rationem contra negligentiam.22.q.53.princ.item q.54.2.o.

9 * Propter negligentiam conſiderandi nocumenta, quæ conſequi poſſent, imputantur homini ad pœnam mala, quæ eueniunt præter eius intentionem, ſi dabat operam rei illicitæ. 12.q.83.8.c. item q. 74. 3. ad 2. item 22.q.62.5. ad 2.

¶ Negotia ſecularia contingit dupliciter aliena tractare. ſ. ſeculariter. i. vel propter fauorem hominum, vel propter lucra, & piè. i. in auxilium indigentium & miſerorum: ſecundum eſt religioſum: non autem primum. 22.q.18.3. ad 2. item q.187.2.0. item qō.188.2. ad 2. item q. 189.6. ad 1.

1 NEGOTIATIO de ſe non eſt vitioſa, licet habeat turpitudinem: ideo licita eſt, ſi ſit ad finem honeſtum vel neceſſarium. i. quòd negotiator lucretur moderatè. ſ. vel ad ſuſtentationem ſuæ domus, vel pauperum, vel communitatis, non in feſto, iuſto contractu, & non ad chariſtiam. 22.q.77.4.0.

2 Commutatio naturalis eſt licita clericis, non autem negotiatio: quia fit ad lucrum terrenum, cuius debent eſſe contemptores, & eſt cum frequentia vitiorum: & nimis retrahit animum à ſpiritualibus ad curas ſeculares. 22.q.40.2.c. item q.77.4. ad 3. item q.182.2.0.

3 Non omnis vendens carius quàm emit, eſt negotiator, ſed tantum ſi ad hoc emat, vt carius vendat. 22.q.77.4.c. ad 3. item q.87.2. ad 1.

1 NEMESIS non poteſt eſſe de bonis honeſtis, ſed de bonis temporalibus, & prohibetur a Deo: quia tēporalia ſunt quaſi nihil reſpectu æternorū, licet ſecundum Ariſtotelem, Nemeſis ſit laudabilis. 22.q.36.2.c.ſi.

2 Nemeſis & miſericordia contrariantur ſecundum æſtimationem, quia ſecunda dolet, æſtimans aliquem indigna pati: ſed prima gaudet, æſtimans aliquem digna pati, dolens indignis bene accidere, & vtrunque eſt laudabile. 22.q.30.3. ad 2. item ad 4. item q.36. 2.c.

¶ Neomenia celebratur quolibet menſe, in nouitate lunæ, ad commemorandum opus gubernationis Dei: non autem in plenilunio, propter idololatriam, & figurabat illuminationem Eccleſiæ per Chriſtum. 12. q.102.4. ad 10.

1 NESCIRE dicitur dupliciter, ſ. metaphoricè, id eſt, reprobare, & propriè. i. carere notitia: primum conuenit Deo reſpectu aliquorum, non autem ſecundum. 22.q.188.5. ad 1.

2 Neſcire illa quæ quis poteſt, & tenetur ſcire, vitioſum eſt. 1.q.12.4. ad 2. item 12.q.76.2. ad 5. item 4. ad 3. item q. 94. 4. c. ad 2. item ad 3. item 22.q.16.2. ad 3.

1 NEVTRVM genus eſt informe & indeterminatum, ideo prædicatur de re perfecta & imperfecta, de re ſubſiſtēte & nō ſubſiſtente. 1.q.31.2. ad 4.

1 Nihil fit ex nihilo naturaliter. i. per motum, ſed à Deo fit aliquid ex nihilo per creationem. 1.q.45.2. ad 1.

2 Maioris virtutis eſt, facere aliquid ex nihilo, quàm facere ex contrario. 1.q.45.5. ad 2.

3 Beatus Nicolaus, aurum furtim in domo proiiciens, vitare voluit humanum fauorem, & verecundiam illius qui beneficium accepit, vt eſſet maius beneficium. 22.q.107.3. ad 4.

¶ Nycticorax eſt acuti viſus in nocte. i. ſignificat eos qui ſunt aſtuti in temporalibus: & hebetis viſus in die, id eſt, in ſpiritualibus. 12. q. 102.6. ad 1.

¶ Niniuitæ ſpeciali modo egerūt pœnitentiam; quibus aliquid fuit adiunctū fidei, quam conceperant ex prædicatione Ionæ. 3.q. 84.7. ad 1.

1 NITOR animæ duplex, ſcilicet ex refulgentia luminis naturalis

rationis : & ex refulgentia Dei. 12.q.86.1.c.

2 Nitor animæ duplex.ſ.habitualis,& actualis : ſicut duplex nitor corporis,ſcilicet intrinſecus,& extrinſecus.12,q.89.1.c.

3 Quod acquirit æqualem perfectionem per ſe, vel per pauciora,nobilius eſt,non autem ſi acquirat minorem.1.q.77.2.c.item 12. q.5.5.ad 2.

1 De ratione pœnæ eſt, quòd noceat agenti in ſeipſo, culpæ verò, in actione,1.q.48.5.ad 4.

2 Prius eſt,quod nocet meliori,quàm quod nocet peiori.12.q.39.4.ad 3.

3 Naturalis inclinatio ineſt homini ad repellendum nociua dupliciter, ſcilicet defendendo ſe, ne inferantur iniuriæ, & vlciſcendo illatas. 22.q.108,2.c.

4 Diuina prouidentia protexit hominem in primo ſtatu ab omni nociuo. 1.q.97.2.ad 4.

5 Non fuerunt aliqua nociua homini à principio:ſicut ſunt nunc per peccatum:quæ tamen ei proſunt ad humilitatem, & ad contemplationem.1,q.69.2.ad 2.item q.72.ad 6.item 22.q.165.1.c.

¶ Nolo ſignificat actum voluntatis affirmatum, ſed ipſum volitum negatum:ideo non eſt contradictorium de volo:ſed eſt eius contrarium, 12.q.6.3.ad 2.

1 Nomen imponitur ab eo per quod res cognoſcitur.ſ.à proprietate, vel ab operatione,ſi humanitas imponatur.1.q.13.2.ad 2.item 8. c.item q.18.2.c.item q.33,1.ad 3. item 3.q.37.2. c.

2 Vnumquodque nominamus,ſicut & cognoſcimus.1.q.13,princ.item 1. c.item q,18.2.c.item q.32.2.c.item 12.q.7.1.c.

3 Quælibet res nomen habet à ſuo complemento.3.q.60.2.ad 3.

4 Quando in aliquo inuenitur perfecta ratio alicuius nominis, nullo modo prædicatur iſtud nomen de eo cum determinatione diminuente. 3.q.23.4.c,item q.32.3.c.ad 2,

5 In rebus per ſe notis nobis, idem eſt id à quo nomen imponitur, & id ad quod nomen imponitur.1.q.13.8.c.

6 Ratio nominis magis & principalius ſe tenet ex parte eius,ad quod nomen imponitur quàm ex parte eius, à quo nomen imponitur. 22. q. 92,1.ad 2.

7 Nomen poteſt dupliciter conſiderari.ſ.ſecundùm primam eius impoſitionem,& ſecundum extenſionem eius ad alia ex vſu eius. 1. q.67.1. c.item 22.q.57.1.ad 1.

8 Nomina ſingularium hominum ſemper imponuntur ab aliqua proprietate ipſorum.3.q.37.2.c.

9 Nomina imponebantur in circuncisione, ſicut nunc imponuntur in baptiſmo, quaſi ante non fuerint.3.q.37.2.ad 3.item q.70.3.ad 3.

10 Omne nomen impoſitum diuinitus alicui, ſignificat aliquod donum gratuitum collatum ei.3.q.37.2.c.

11 Nomen non ſequitur modum eſſendi qui eſt in rebus, ſed vt res eſt in cognitione noſtra.1.q.13.9.ad 2.item q.45.2.ad 2.

12 Sapientis eſt non curare de nominibus.1.q.54.4.ad 2.fi.

13 * In iis quæ apud nos ſunt nunquam nomen ab aliqua forma impoſitum,pluraliter dicitur, niſi propter pluralitatem ſuppoſitorum. 3. q. 3.7.ad 3.

14 Nomen ſignificat ſubſtantiam,id eſt,id cui nomen imponitur, & ſignificat qualitatem,id eſt,id à quo nomen imponitur. 1.q.13.1.ad 3.

15 Omne nomen ſignificans naturam communem, poteſt ſupponere in concreto pro quolibet eius ſuppoſito,3,q.16,1.c.fi.item q.25.4.c.

16 Mul

16 Multiplicitas nominis non attenditur ſecundum prædicationem, ſed ſecundum ſignificationem eius. 1.q.13.10.ad 1.

17 Nomen poteſt dupliciter conſiderari, ſcilicet ſecundum primam eius impoſitionem, & ſecundum extenſionem eius ad alia, ex vſu eius. 1. q.67.1.c.item 22.q.57.1.ad 1.

18 Rebus ordinatis, aliquid ineſt tripliciter. ſ. per proprietatem, per exceſſum, & per participationem: & à primo tantum res nominantur propriè. 1.q.108.5.c.

19 Hoc nomen Deus, dicitur ab æthin, id eſt, ardere, vel à theaſte. i. conſiderare, ſeu videre, vel à thein, id eſt, currere vel fouere. 1.q.13.8.ad 1.

20 Hoc nomen Deus, dicitur analogicè de Deo vero, de Deo falſo, & de Deo per participationem, non autem vniuocè, nec æquiuocè. 1.q.13. 9.10.0.

21 Hoc nomen Deus, non eſt nomen proprium, ſed eſt nomen appellatiuum. 1.q.13.9.ad 2.item 3. q.35.4.ad 3.

22 Hoc nomen Deus, eſt nomen operationis, quantum ad id à quo imponitur ad ſignificandum: imponitur enim ab vniuerſali prouidentia rerum, ſed tamen ſignificat naturam Dei. 1.q.13.8.0.

23 Hoc nomen Deus, ſignificat naturam diuinam, vt in habente. 1.q.13.9. ad 2.

24 Et habet aliquid vniuerſalis, ſc. prædicari eſſentialiter de pluribus ſuppoſitis, & aliquid ſingularis, ſc. non multiplicari in eis. 1. q.13. 9.0. item q. 39. 4. ad 1.

25 Hoc nomen Deus, ſecundum rei veritatem, eſt incommunicabile. 1.q. 13.9.c.ad 2.

26 * Et per ſe ſupponit pro natura communi: ſed ex adiuncto ſupponit pro perſona, homo autem econuerſo. 1.q.39.2.ad 3.item 6.ad 1.

27 Hoc nomen Deus, poteſt ſupponere pro omnibus & ſingulis perſonis diuinis. 1.q.39.4.0.item 3.q.16.1.c.fi.item q.35.4.c.ad 3.

28 Nomina Dei non exprimunt eſſentiam Dei ſecundum quod eſt, ſicut hoc nomen homo, exprimit eſſentiam hominis. 1.q.13.1.c. item 8. ad 1.

29 Deus eſt nominabilis à nobis ex creaturis, & imperfectè: non autem ſecundum quod in ſe eſt & perfectè. 1.q.13.1.0. item q. 28.2.ad 2. item ad 3.

30 Nomina Dei imponuntur à proceſſibus diuinis ad creaturas: non autem ad ſignificandum eos. 1.q.13.2.ad 2.

31 Nomina dicta de Deo affirmatiuè & abſolutè, ſignificant eſſentiam eius, non autem negatiua, vel relata ad creaturas. 1.q.13. 2.0. item 4.6.c.

32 Omne nomen commune Deo & creaturis, prius dicitur de Deo quàm de creaturis quoad rem, ſed econuerſo, quoad impoſitionem nominis. 1.q.13.3.c.item 6.0.q.33.2.ad 4.item 3.0.

33 Nomina quæ ſignificant perfectionem abſolutè, ſunt communia Deo & creaturis, quæ autem dicunt modum participandi, ſunt propria creaturis, quæ verò dicunt modum ſupereminentiæ, ſunt propria Deo. 1. q.13.3.ad 1.item 5.ad 3.

34 Nomina dicta de Deo abſolutè, dicuntur de eo ab æterno: quæ verò dicuntur per reſpectum ad creaturas, dicuntur de eo ex tempore. 1.q. 13.7.0.item q.34.3.ad 2.item q.43.2.0.

35 Nomina quæ dicunt reſpectum ad creaturas, conſequentem actiones immanentes, dicuntur de Deo ab æterno, ſi autem dicunt reſpe-

ctum conſequentem actiones tranſeuntes, dicuntur de eo ex tempore. 1.q.13.7.ad 3.item q.14.15.ad 1.item q.34.3.ad 2.

36 Omnia nomina dicta de Deo metaphoricè,vel cauſaliter tantum, prædicantur per prius de creaturis, quàm de Deo. 1.q.13.6. o. item q. 33.3.c.

37 Simplex & vnica ſcientia Dei,poteſt nominari omnibus nominibus noſtræ cognitionis.1.q.14. 1.ad 2.

38 Multa nomina dicta de Deo, non ſunt ſynonyma:quia ſignificant idem ſecundum diuerſas rationes.1.q.13.4.o.

39 Nullum nomen dicitur propriè de Deo, quoad modum ſignificandi:ſed tantum ratione ſignificati.1.q.13.3 o.item 12.ad 1.

40 Nomina quæ ſignificant perfectiones abſolutè, dicuntur propriè de Deo:quæ autem dicunt modum participandi, dicuntur de Deo metaphoricè.1.q.13.3.ad 1.item ad 3.

41 Omnis imperfectio debet excludi à nominibus, ſecundum quod dicuntur de Deo.1.q.141.ad 1.item ad 2.item 12.q.14.1.ad 2.

42 Nomina paſſionum, quæ important imperfectionem in ſuo formali, vt ira,triſtitia,deſiderium,& huiuſmodi,non dicuntur de Deo,niſi metaphoricè,alia verò dicuntur propriè,tamen ſine paſſione, vt gaudium, & amor,& huiuſmodi.1.q.19.11.c.item q.20.1. ad 1.item ad 2.

43 Quanto aliquod nomen eſt communius, tanto conuenientius aſſumitur in diuinis.1.q.13.11.c.item q.33.1.ad 1.

44 Nomina negatiua verius dicuntur de Deo, quàm affirmatiua. 1.q.13. 12.ad 1.

45 Nominibus Dei debetur reuerentia,ratione rei ſignificatæ,quæ eſt vna: non autem ratione vocum,quæ ſunt multæ, ideo Deus dicitur in ſingulari.22.q.122.3.ad 5.

¶ Nominales antiqui reprobantur.1.q.14.15.ad 3.

1 NON ens non eſt cognoſcibile, niſi ſecundum quod fit per intellectum cognoſcibile,id eſt ens rationis.1.q.16.3.ad 2.

2 Ea quæ in ſeipſis non ſunt,apud Deum exiſtunt, inquantum ſunt præcognita & præordinata ab eo. 12.q.91.1.ad 1.

3 Non ens non habet cauſam,niſi cauſam per accidens.1.q.104.3.ad 1.

4 Non ens poteſt eſſe cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe. 12.q. 76.1.ad 1.

¶ Non velle ſumitur dupliciter,ſcilicet vel in vi vnius dictionis,vel in vi orationis: primum eſt infinitiuum verbi nolo, non autem ſecundum; & primum cauſat inuoluntarium, non autem ſecundum. 12.q. 6.3.ad 2.

1 OMNIS notitia eſt bona.1.q.22.3.ad 3.item 22.q.167.1.o.

1 Notio eſt propria ratio cognoſcendi perſonam diuinam. 1. q. 32.2.ad 2.item 3.c.

2 Notiones,ſeu relationes,& proprietates perſonales in abſtracto,neceſſariò ſunt ponendæ in diuinis,contra Præpoſitiuum. 1.q.32.2.o.item q.40.1.c.

3 Notiones in diuinis,non ſignificantur vt res,ſed vt rationes, licèt ſint ibi realitér.1.q.32.2.ad 2.item 3.ad 2.item ad 3.

4 Eadem notio diuerſis nominibus ſignificatur, ſecundum diuerſas rationes eius.1.q.34.2.ad 3.

5 Ad notionem requiruntur tria.ſ.origo,dignitas, & ſpecificatio.1.q.32. 3.ad 4.item ad 5.

6 Notiones in diuinis ſunt tantum quinque,ſ.innaſcibilitas, paternitas, filia

filiatio, communis ſpiratio, & proceſſio: & omnes notiones ſunt relationes, præter primam, & omnes ſunt proprietates, præter penultimā, ſed tantum tres ſunt perſonales .i. conſtituentes perſonas. ſ. ſecunda, & tertia, & quinta. 1. q. 30. 2. ad 1. item q. 32. 3. c.

7 Deus non dicitur quinus propter quinque notiones, ſicut dicitur trinus propter tres perſonas, & vnus propter vnam eſſentiam. 1. q. 2. 3. ad 2.

8 Plures notiones patris non diſtinguuntur realiter ab inuicem; quia non opponuntur relatiuè, nec tamen vna prædicatur de alia. 1. qō. 32. 3. ad 3.

9 * Filius & Spiritus ſanctus non conueniunt in eadem notione, quia non conueniunt in aliquo ſpeciali, ſicut pater & filius. 1. q. 32. 3. ad 5. itē q. 35. 2. c.

10 Nulla notio ſumitur ex hoc, quòd nulla perſona eſt à Spiritu ſancto, quia hoc non eſt dignitatis, ſicut quod pater à nullo ſit. 1. q. 32. 3. ad 4.

11 Nulla notio ſumitur à remotione proceſſionis, ſicut ſumitur innaſcibilitas à remotione natiuitatis. 1. q. 33. 4. ad 5.

1 Notorium triplex. ſ. per ſententiam conuicti, per confeſſionem in iure factam, & per euidentiam facti. 3. q. 82. 9. ad 3.

2 Ars notoria eſt illicita, quia fit per dæmones, & eſt ineſficax ad ſcientiam acquirendam, quia nullus vnquam per dæmones ſcientiam acquiſiuit, quia ad dæmones non pertinet illuminare intellectum. 1. q. 64. 1. ad 5. item 22. q. 96. 1. c.

1 Notum per ſe, eſt cuius prædicatum eſt de ratione ſubiecti: & hoc dupliciter, ſcilicet, ſimpliciter, & quoad nos. 1. q. 2. 1. c. item q. 17. 3. ad 2. item q. 85. 6. c. item q. 87. 1. ad 1. item 12. q. 94. 2. c.

2 Per ſe notum, dicitur dupliciter. ſ. per nihil aliud notum, vt prima principia, vel notum per accidens. 1. q. 87. 1. ad 1.

3 Vniuerſale eſt notius minus vniuerſali, quoad ſimplicem apprehenſionem, ſed eſt econuerſo, quoad inueſtigationem vniuerſalium proprietatum, & cauſarum. 1. q. 85. 3. c.

4 Singulare eſt prius, & eſt notius vniuerſali, quoad nos: & vniuerſalius eſt notius minus vniuerſali. 1. q. 85. 3. c.

5 * Veritatem eſſe in communi, eſt per ſe notum, etiam quoad nos, non autem veritatem primam. 1. q. 2. 1. ad 3.

6 Faciliùs diſpenſandum eſt cum nouitiis & imperfectis, in ieiuniis, quàm cum antiquioribus & perfectis. 22. qō. 147. 4. ad 5. item q. 189. 1. ad 4.

¶ Nugæ in ore ſacerdotum, ſunt blaſphemiæ & ſacrilegium materialiter, non autem formaliter * ex eo tantum, quòd ſacerdotes ſunt perſonæ ſacræ. 22. q. 99. 3. ad 3.

1 Numerus duplex. ſ. ſpecies quantitatis, & numerus tranſcendens. 1. q. 30. 3. c.

2 Numerus denarius eſt ſignum perfectionis, inquantum eſt quodammodo terminus omnium numerorum. 22. q. 87. 1. c. item 3. q. 31. 8. c.

3 Numerus abſolutus eſt in intellectu tantum. 1. q. 30. 1. ad 4. item 2. ad 5.

4 Numerus pluralis frequenter ponitur pro numero ſingulari in Scriptura ſacra. 12. q. 82. 2. ad 1. item 3. q. 46. 11. ad 3.

5 Termini numerales, tranſcendenter ſumpti, ſunt in diuinis, & ſignifi-

cant ea de quibus dicuntur, addendo indiuiſionem tantum, ſed vt pertinent ad genus quantitatis, non dicuntur in diuinis, niſi metaphoricè. 1. q. 30. 3. o.

6 Termini numerales in diuinis, ſunt in plus quàm eſſentia, vel relatio, vel motio, & ſignificant vtrunque, ſi addantur eis. 1. q. 30. 3. ad 1.

7 Numerus numeratus in creaturis, dicit totum & partes, non autem in diuinis, ſed numerus abſolutus, etiam in diuinis dicit totum & partes ſecundùm rationem tantum. 1. q. 30. 1. ad 4.

8 Numerus abſolutus menſuratur etiam in diuinis ſecundùm rationem: non autem numetus numeratus, niſi in creaturis. 1. q. 30. 2. ad 5.

9 Dare aliquid pro matrimonio, vt eſt in officium, eſt licitum, non autem vt eſt ſacramentum, vel pro benedictione nuptiarum, ſed eſſet ſimonia. 22. q. 100. 2. ad 6.

1 Nvtrire non conuenit formæ, nec materiæ, quia omne nutriens conuertitur in nutritum, & manet. 3. q. 77. 6. c.

2 Nullum ſenſibile nutrit, præter tangibile, ſed ſapor eſt ſignum alimenti conuenientis, & delectamentum eius. 22. q. 141. 5. o.

1 Nvtvs dicuntur ſigna ad viſum, ſicut locutio ab auditu. 1. q. 117. 1. o.

O

1 Obedientia non eſt virtus theologica, ſed eſt virtus moralis. 22. q. 104. 2. ad 2.

2 Obedientia eſt medium duorum vitiorum. ſ. inter ſuperfluum & diminutum: ſed ſuperfluum eius non eſt ſecundùm quantum, ſed ſecundùm alias circunſtantias. ſ. vel cui non debet obedire, vel in quibus non debet. 22. q. 104. 2. ad 2.

3 Obedientia eſt pars iuſtitiæ ſpecialis, ſed impropriè. 22. q. 4. 7. ad 3. item q. 104. 2. ad 2.

4 Proprium obiectum obedientiæ eſt præceptum tacitum, vel expreſſum, id eſt, voluntas ſuperioris, quocunque modo innoteſcat. 22. q. 2. 5. ad 3. item q. 104. 2. c. ad 2. item ad 3. item 3. ad 1.

5 Obedientia importat neceſſitatem, reſpectu eius quod præcipitur: & voluntatem reſpectu impletionis præcepti. 3. q. 47. 2. ad 2.

6 Obedientia eſt in voluntate ſubiectiuè. 22. q. 2. 5. ad 3.

7 Obediẽtia dicitur dupliciter. ſ. largè. i. omnis executio cuiuſcũque quod poteſt eſſe ſub præcepto quacũq; intẽtione & propriè. i. intendens ſpecialẽ rationẽ obiecti. ſ. pręcepti, primò modo eſt virtus generalis, ſecũdo antẽ modo eſt virtus ſpecialis. 22. q. 4. 7. ad 3. itẽ. q. 104. 3. o. itẽ 5. ad 1.

8 Obedientia triplex. ſ. indiſcreta, quæ. ſ. etiam in illicitis obedit: imperfecta, ſed ſufficiens ad ſalutem, quæ. ſ. obedit in iis ad quæ obligatur, & perfecta, quæ. ſ. obedit in omnibus licitis: ad ſecundam tenetur quilibet, ſed ad primam & tertiam nullus tenetur. 22. q. 104. 5. ad 3.

9 Omnis obedientia eſt eadem in ſpecie, ſed cauſatur ex diuerſis ſpeciebus reuerentiæ. 22. q. 104. 2. ad 4.

10 Bonum neceſſarium ad ſalutem, non debet dimitti propter obedientiam: ſed quodlibet aliud. 22. q. 104. 3. ad 3.

11 Omnes actus virtutum, vt ſunt in præcepto, pertinent ad obedientiam. 22. q. 104. 3. ad 2.

12 Obedientia non eſt prior aliis virtutibus, nec tempore, nec natura. 22. q. 104. 3. ad 2.

13 Obedientia eſt maior omni alia virtute morali: ſed eſt minor virtutibus theologicis. 22. q. 104. 3. o.

14 Obedientia procedit ex reuerentia ſuperiorum, ideò reſpectu prælati

continetur ſub obſeruantia : ſub pietate verò reſpectu parentum, ſed reſpectu Dei, pertinet ad deuotionem, quæ eſt principalis actus religionis.22.q.104. 3.ad 2.

15 Obedientia generalis requiritur ad fidem : ſed obedientia ſpecialis ſequitur eam.22.q.4.7.ad 3.item q.104.3.ad 2.

16 Charitas ſine obedientia eſſe non poteſt.22.q.104.3.c.fi.

17 Obedientia eſt, vt mater omnium virtutum, quia cauſantur & conſeruantur per actum eius, charitas verò vt finis.22.q.104.2.ad 2.

18 Obedientia quanto minus habet de ſuo, tanto melior eſt ſecundùm apparentiam, non autem apud Deum. 22. q.104. 2.ad 3.

19 Obedientia præfertur omnibus ſacrificiis. 3. q.47. 2.c.

20 Omnis voluntas creaturæ tenetur obedire præceptis Dei.22.q.104.4.5. o.item q.154. 2.ad 2.

21 Quilibet tenetur iure naturali & diuino, obedire ſuo ſuperiori.ſ.homo homini.22.q.69.1.c.item q.88.10.ad 2.item q.104.1.o. item 5.principio.item 6. ad 2.

22 Homo non tenetur obedire homini in pertinentibus ad interiorem motum voluntatis, vel ad naturam corporis, ſed Deo. 22. q.104. 5.c. ad 2. item 6. ad 1. item q.122. 4.ad 3. item q. 186. 7.ad 1.

23 Maiori poteſtati magis eſt obediendum, quàm minori, quæ totaliter ſubeſt ei, vel in quibus ſubeſt ei.22. q.104. 5.c. item 105.2.c.

24 Subditus non tenetur in omnibus obedire ſuo ſuperiori dupliciter. ſ. propter præceptum maioris poteſtatis, vel in quibus non ſubditur ei. 22.q.69.3.ad 1.item q.104.5.o.item q.186. 2.c.

25 Seculares tenentur obedire prælatis ſuis ſpiritualibus, in iis tantum quæ promiſerunt in baptiſmo.22. q.186. 5.ad 1.

26 Subditus non tenetur obedire prælato ſuo ſpirituali, præcipienti ſibi, quòd reuelet culpam fratris ſui omnino occultam, ſed peccaret vterque.22.q.33.7.ad 5. item q.70. 1. c.ad 2.

27 Religioſi tenentur obedire ſuis prælatis in iis tantum, quæ in regula continentur directè.i.expreſsè, vel indirectè, id eſt, implicitè, vt mutua obſequia, & pœnæ, & huiuſmodi.22.q.104.5.ad 3.item q.186.5.ad 4.

28 Eremitæ & prælati religionum tenentur obedire Epiſcopis in omnibus, ſicut & alij, & ſpecialiter in iis quæ ſunt religionis: niſi ſint exempti, qui tamen exempti tenentur obedire ſummo pontifici. 22. q.67.1. ad 3. item q.186. 5.ad 3.

29 Chriſtiani tenentur obedire principibus ſecularibus, ſi habent iuſtum dominium, ſi licita præcipiant, & de ſecularibus, aliter autem non. 22. q.104.6.o.

30 Miles tenetur obedire duci in rebus bellicis tantum : & ſeruus domino ſuo in ſeruilibus : & filius patri in rebus domeſticis & diſciplina, & quilibet ſuperiori ſuo, ſecundùm rationem ſuperioritatis. 22. q.104. 5. o.

31 Miles debet magis obedire duci in rebus bellicis, & ciuis rectori in ciuilibus, quàm patri: ſed in reb.domeſticis eſt econuerſo.22.q.26.8.ad 3.

1 OBIECTVM non eſt materia ex qua; ſed eſt materia circa quam, & obiectum habet rationem formæ, inquantum dat ſpeciem.12. q. 18. 2.ad 2. item q.73. 3.ad 1.

2 Proprium obiectum potentiæ, vel habitus, eſt illud, ſub cuius ratione formali omnia referuntur ad potentiam, vel habitum.1. q.1. 7.c.prin. item 22. q.1. 3.c.

3 Obiectum potentiæ, vel habitus duplex. ſ. materiale & formale. 1. q. 1. 3. c. item 22. q. 1. 1. c.

4 Diuerſitas formalis obiecti diuerſificat potentias, vel habitus, non autem diuerſitas materialis. 1. q. 1. 3. c. item q. 59. 2. ad 2. item ad 3. item 4. c. item q. 77. 3. c. item 12. q. 54. 2. ad 1. item 22. q. 57. 2. ad 2. item 22. q. 59. 2. c. ad 1.

5 Diuerſitas obiecti duplex, ſcilicet ſecundùm naturam eius: & ſecundùm virtutem agendi: prima cauſat materialem diuerſitatem paſſionum, ſecunda verò cauſat diuerſitatem formalem & ſpecificam. 12. q. 23. 4. c. item q. 30. 2. c.

6 Ratio obiecti diuerſa, ſecundum vniuerſale, & particulare, vel ſecūdum totum & partem, facit vnam artem, vel vnam virtutem, eſſe principalem reſpectu alterius. 22. q. 50. 3. c.

7 Obiecta diuerſorum generum æqualiter ſemper ſunt diuerſarum potentiarum: non autem ſi ſint diuerſorum generum inæqualiter. 12. q. 8. 2. ad 2.

8 Potentia ſuperior reſpicit vniuerſaliorem rationem obiecti: quàm potentia inferior. 1. q. 1. 3. ad 2. item q. 59. 4. c. item q. 77. 3. ad 4. item q. 78. 1. c.

9 Habitus morales & eorum actus nominantur, & ſpecificantur ex obiecto & fine proprio. 12. q. 1. 3. c. item q. 21. 1. ad 2. item 22. q. 19. 3. 4. 5. c. item q. 23. 4. c. item q. 24. 4. c. item q. 25. 1. c. item q. 47. 5. 11. c. item q. 50. 2. 3. c. item q. 59. 2. c. ad 1. item q. 81. 3. c. item q. 174. 1. c.

10 Quando ratio obiecti, & obiectum materiale, ſub vno actu referuntur ad potentiam & habitum, tunc non diſtinguuntur potentiæ, vel habitus vtriuſque. 12. q. 57. 2. ad 2.

11 Non ſemper obiectum actionis humanæ, eſt obiectum potentiæ actiuæ, ſed potentiæ paſſiuæ aliquando: nec ſemper obiectum potentiæ actiuæ, eſt effectus eius: ſed quandoque eſt materia eius circa quam. 12. q. 18. 2. ad 3.

1 OBLATIO eſt omne quod exhibetur in cultu Dei: ſacrificium verò eſt, ſi inde fiat aliquod ſacrum conſumendum. 22. q. 85. 3. ad 3. item q. 86. 1. c.

2 Data pauperibus, non dicuntur ſacrificia, niſi impropriè, inquantū dantur propter Deum: nec dicuntur oblationes. 22. q. 86. 2. ad 1.

3 Ad oblationes aliquis tenetur quadrupliciter. ſ. ex conuentione præcedenti, deputatione, indigentia miniſtrorum, & conſuetudine: non autem ex præcepto legis. 22. q. 86. 1. c.

4 Oblatio debita tertiò & quarto modo, eſt voluntaria, quoad quantitatem, & ſpeciem rei: & non ex neceſſitate præcepti. 22. q. 86. 1. c.

5 Oblatio animalis cæci & claudi reddebatur illicita tripliciter, ſcilicet ratione Dei, contemptus, & voti. 12. q. 102. 3. ad 7. item 22. q. 86. 3. ad 3.

6 Oblatio in noua lege poteſt fieri de qualibet re, præterquàm de iniuſtè acquiſitis: non autem in veteri lege, propter ſignificationem. 22. q. 86. 3. c.

7 * Oblatio de mercede proſtibuli prohibetur in lege veteri, propter immunditiam: in noua verò lege propter ſcandalum. 12. q. 102. 3. ad 7. item 22. q. 32. 7. ad 2. item q. 86. 3. ad 1.

8 * Non dantes oblationes debitas, poſſunt puniri per ſubſtractionem ſacramentorum: non tamen à ſacerdote cui debentur, ne ſacerdotes

videātur

videantur per ſacramentorum exhibitionem aliquid exigere, ſed puniri poſſunt per ſuperiorem aliquem. 22.q.86. 1.ad 3.

9 Oblationes ad ſolos ſacerdotes pertinent, vel pro ſe, vel pro pauperibus, vel pro cultu diuino. 22.q.86.2.0.

10 Religioſi poſſunt recipere oblationes tripliciter. ſ. vt pauperes, vt miniſtri, & vt curati, ſi parochiæ ſint eorum. 22.q.86.2.ad 2.

11 Oblationes non conſecratæ, poſſunt cedere in vſum laicorum, per diſpenſationem ſacerdotum, ſed oblationes conſecratæ non. 22.q.86.2. ad 3.

12 Oblatio parua, cum humili mente, & pura dilectione, purgat peccata venialia, & mortalia. 12.q.50.3.ad 2.

13 Oblatio Melchiſedech figurabat ſacrificium noſtrum quoad materiam, ſed quoad paſſionem Chriſti figurabat agnus, & alia ſacramenta veteris legis. 3.q.61.3.ad 3.

1 OBLIGARI poteſt vnus pro alio, in iis tantum ad quæ omnes tenentur. 3.q.71.1.ad 2.

2 Præceptum non oblgat, antequam ſit diuulgatum. 12.q.90.4.ad 2. item ad 3.

3 Obligatio fit homini verbo exteriori; Deo autem, verbo interiori. 22. q.88.1.c.

4 Homo maximè Deo obligatur ad fidelitatem, ratione dominij, & beneficiorum. 22.q.88.3.c.ad 1.

5 Ex qualibet promiſſione fit obligatio iuris naturalis, ſecundum honeſtatem: non autem iuris ciuilis. 22.q.88.3.ad 1.

6 In fine primi ſeptennij homo incipit eſſe aptus ad promittendum aliquid in futurum: & præcipuè ad quæ ratio naturalis inclinat, non autem ad obligandum ſe perpetuò. 22.q.10.23.0.

7 In fine ſecundi ſeptennij homo poteſt ſe obligare de pertinentibus ad propriam perſonam, ſcilicet, vel ad religionem, vel ad coniugium: ſed poſt tertium ſeptennium, etiam de aliis. 22.q.88.8.ad 1.item q. 104.5.c.fi.

8 OBSCVRITAS intellectus triplex. ſ. ex eſſe, ex nihilo, ex diſcurſu, & ex peccato: prima eſt in omni intellectu creato: ſecunda eſt tantum in homine, etiam in ſtatu innocentiæ: tertia eſt tantum in homine poſt peccatum. 1.q.94.1.3.item 22.q.5.1, ad 2.

1 OBSERVANTIA eſt ſub pietate: ſicut pietas eſt ſub religione: & eſt virtus ſpecialis, per quam honorantur perſonæ in dignitate conſtitutæ. 22.q.80.c.item q.102.0.item q.103.3.c.

2 Obſeruantia directè reſpicit perſonam excellentem: ideo ſecundum diuerſas rationes excellentiæ, diuerſas ſpecies habet. 22.q.104.2.ad 4.

3 Exhibere honorē perſonis in dignitate conſtitutis, contingit dupliciter. ſ. ratione propriæ perſonæ, vel reſpectu boni cōmunis: primum pertinet ad obſeruantiam: ſecundum verò ad pietatem: ideo pietas eſt dignior obſeruantia. 22.q.102.3.0.

1 OBSTETRIX non fuit in natiuitate Chriſti: ſed mater eius omnia per ſe fecit. 3.q.35.6.ad 3.

2 Obſtetrices Hebræorum fuerunt remuneratæ à Deo, propter pium affectum earum: non autem propter mendacium, licet fuerit mendacium officioſum. 12.q.114.10. 2. item 22.q. 10. 3. ad 2. item 4. ad 3.

3 Peccare mente obſtinata, aggrauat peccatum, & dicitur peccatum in Spiritum ſanctum: cuius duplex eſt cauſa, ſcilicet longa conſuetudo

pec

peccandi, incredulitas de iuſtitia Dei, & ſeductio inimici. 22. q. 88. 6. c. fi.

1 Non debet dari occaſio agendi iniuſtè. 22. q. 78. 4. o. item q. 124. 1. ad 3.

1 Occidere animalia bruta, non eſt peccatum, niſi hoc fiat in damnum proximi: quia animalia bruta ſunt, viuunt, & conſeruantur propter hominem. 22. quæſt. 64. 1. o. item 2. c. ad 3. item 3. ad 2.

2 Bruta occidi mandatur à Deo in damnum dominorum ſuorum, & ad deteſtationem peccati, & ad exemplum. 12. q. 105. 2. ad 11. item 22. q. 108. 4. ad 3.

3 Occiſio animalium in ſacrificiis erat vtilis, non quidem ſecundùm ſe, ſed ſextuplici ratione ſecundùm gloſam. ſ. vt Deo quis animalia offerret potius quàm idolis: ad flagellandum durum inquantum erant ad ſatisfactionem: ad inſtruendum inſipientem ratione ſignificationis: ad oſtenſionem delicti & humanæ infirmitatis: ad manifeſtationem & teſtimonium gratiæ: & ad futurorum ſignificationem. 12. q. 102. 3. ad 5.

4 Nulli licet occidere peccatores, niſi auctoritate principis. 22. q. 64. 3. o. item 5. ad 2. item ad 3. item 7. c. item q. 65. 1. c. ad 2.

5 Occidere peccatores ad bonum communitatis, eſt licitum: quando poteſt fieri ſine periculo bonorum. 12. q. 100. 8. ad 3. item 22. q. 25. 6. ad 2. item q. 64. 2. o. item 3. 6. c. item q. 65. 1. c. item q. 108. 1. 3. o.

6 Mors inflicta per iudicem peccatori, prodeſt ei ſi conuertatur ad culpæ expiationem: ſi verò non conuertatur, prodeſt ei ad terminationem: quia per hoc tollitur ei poteſtas amplius peccandi. 22. q. 25. 6. ad 2.

7 Occidere iuſtum, eſt grauius peccatum, quàm occidere iniuſtè peccatorem. 22. q. 64. 6. ad 2.

8 Moyſes occidens Ægyptium, non peccauit: quia vel hoc fecit ex inſpiratione Dei, vel defendendo iniuriatum, vel poteſt dici ſecundùm Aug. in quæſt. Exod. factum Moyſis quidem vitioſum fuiſſe: fuiſſe tamen ſignum virtutis eius, qua populum liberaturus erat. 22. q. 60. 6. ad 2.

9 Clericis non licet occidere peccatores, licèt hoc liceret ſacerdotibus veteris legis. 22. q. 64. 4. o. item q. 70. 1. ad 3.

10 Occidens etiam volentem hoc, facit iniuriam occiſo, & Deo, & reipublicæ: ideò Dauid damnauit dicentem, occidi Saül. 3. q. 47. 6. ad 3.

11 Occidere ſe quacunque de cauſa ſemper eſt peccatum mortale: niſi hoc fiat ex inſpiratione Dei, ſicut Samſon, per quem Deus miracula faciebat: ſicut quædam ſanctæ mulieres, quarum memoria in Eccleſia celebratur. 22. q. 59. 3. ad 2. item q. 64. 5. o. item q. 124. 1. ad 2. item 3. q. 47. 6. ad 3.

12 Occidens ſe, facit iniuriam Deo, inquantum eſt aliquid Dei. ſ. creatura & imago eius: & iniuriam ciuitati, vel communitati, inquantum eſt pars eius: ideò punitur ſecundùm legem diuinam, & ſecundùm humanam ſententiam carentia ſepulturæ. 22. q. 59. 3. ad 2. item q. 64. 5. c. item 3. q. 47. 6. ad 3.

13 Nullo modo licet occidere innocentem, niſi de mandato Dei. 12. q. 94. 5. ad 2. item q. 100. 8. ad 3. item 22. q. 64. 6. o. item q. 104. 4. ad 2. item q. 154. 2. ad 2. item 3. q. 47. 6. ad 2.

14 Percutiens

14 Percutiens ſeu occidens prægnantem, eſt homicida: & eſt irregularis, ſi ſequatur mors eius, vel mors fœtus animati anima rationali. 12.q.64.8.ad 2.

15 Grauiùs peccat occidens iniuſtè hominem corporaliter, quàm occidens eum ſpiritualiter: quia primum intendit, & cauſat ſufficienter: non autem cauſat ſufficienter ſecundum, quod tamen eſt peius. 12.q.73.8.ad 3, item. 22.q.73.3.c.ad 2. item q.115.2.ad 1.

16 Chriſtus occiſus fuit ab alijs, & non à ſe: niſi indirectè, non impediendo cum poſſet. 3.q.22, 2.ad 1. item q.46.3.ad 2. item q.47.1.o. item q.50.1, ad 2. item q.5 . .3.c

17 Peccatum occidentium Chriſtum fuit maximum, quoad pontifices & Iudam: minus vero quoad alios. 3. q.47.4.ad 2. item 6.o.

18 Occidens inuadentem ſe, defendendo ſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, nec intendens mortem eius, non peccat. 22.q.64.7.o.

19 Quilibet occidens hominem, etiam defendendo ſe, & quilibet participans in cauſa ſanguinis, eſt irregularis. 22.q.40.2.c.fi. item q.64.7.ad 3. item q.108.4.ad 2.

20 Occidens hominem à caſu, nō eſt homicida, nec eſt irregularis, ſi dabat operam rei licitæ, & adhibuit debitam diligentiam. 22.q.64.8.o.

1 OCCVLTATIO quandoque eſt cauſa peccati. ſ. vtendo ea ad peccatum, vt in furto, fraude, & dolo: quandoque verò eſt circunſtantia diminuens peccatum ratione verecundiæ, vel contra ſcandalum. 22.q.66.3.ad 1.

1 Verbum otioſum, quod plerumque eſt peccatum veniale, poteſt etiam eſſe peccatum mortale. 12.q.72 5.ad 1. item fi.

1 ODIVM eſt diſſonantia appetitus animalis, vel appetitus rationalis ad apprehenſum vt diſconueniens: ſicut amor eſt conſonantia eius ad conueniens. 12. q.29.1.2.c.

2 Odium non poteſt eſſe vitium capitale, quia amor veri boni, & odium veri mali, ſunt primæ paſſiones, ſed apparentis, ſunt vltimæ. 22.q.34.5.o, item 6.c. item q,158.7.ad 2.

3 Odium poteſt eſſe prima paſſio, non autem poteſt eſſe primum peccatum, ſed vltimum. 22.q.34.5.o. item 6.o.

4 Omne odium in proximum, quoad naturam vel gratiam eſt peccatum, non autem odium in proximum, quoad culpam. 22.qu. 25. 6.o. item 34.3.o.

5 Odium eſt maximum peccatum contra proximum, quoad inordinationem peccantis: ſed actus exterior eſt maximum peccatum, quoad nocumentum. 22.q.34.4.o.

6 Odium eſt ſubiectiuè in concupiſcibili. 1.q.81.2.ad 3. item 12.q. 23.1, 2.c. item 2.4.c,

7 Bonum ſub ratione boni nō poteſt odiri, nec in vniuerſali, nec in particulari: ſed verum & ens poſſunt odiri in particulari tripliciter. ſ. vt verū eſt cauſaliter & originaliter in ipſis rebus: vel vt eſt in cognitione ipſius hominis, vel vt eſt in intellectu alterius: non autem poſſunt odiri in vniuerſali. 12.q.29.5.o, item 22.q. 34.1. c.

8 Sicut bonum eſt obiectum amoris, ſic & malum eſt obiectum odij, 12. q.29.1.o.

9 Omne impediens à beatitudine, debet odiri. 22.q,26.7.ad 1. item q.34.3.ad 1.

10 Nullus poteſt ſe odire, niſi per accidēs. ſ. ratione obiecti mali quod videtur bonum, vel è conuerſo, & ratione ſui, quod videtur principale,

& non

& non eſt. 12.q.29.4.o.item 22.q.25.7.o.

11 Diſſonantia eſt cauſa odij,& conuenientia eſt cauſa amoris.12.q.29.1. 2.5.c.

12 Odium conuenientius ponitur oriri ex accidia,quàm ex ira:quia prius & directius oritur odium ex triſtitia,ex qua etiam ira cauſatur.22.q. 34.6.o.item q.158.7.ad 2.

13 Deus non poteſt odiri ſecundum ſe, ſed oditur à damnatis & malis,ſecundum effectus eius, qui interdum eorum voluntati contrariantur. 1.q.60.5.ad 5.item 22.q.12.4.o.item 6.ad 2.item q. 34.1.o.

14 Odium proximi,eſt prius odio Dei;ſed dilectio Dei,eſt prior dilectione proximi.22.q.34.6.ad 2.

15 Odium Dei, eſt grauiſſimum omnium peccatorum,& eſt grauius quàm infidelitas. 12. quæſt. 73.4.ad 3.item 22. q.34. 2.o. item q.39. 2. ad 3.

16 Odium Dei maximè eſt peccatum in Spiritum ſanctum,ſecundum quod peccatum in Spiritum ſanctũ, nominat aliquod genus ſpeciale peccati:ſed odium Dei non numeratur inter ſpecies eius,quia eſt in omni ſpecie eius. 22.q.34.2.ad 1.

17 Deus odit peccatores,inquantum non vult eis bonum vitæ æternæ:ſed amat omnes creaturas,inquantum vult eis aliquod bonum.1.q.20.2. ad 4.item q.23.3.ad 1.

1 Offensa Dei eſt infinita ex parte auerſionis , ſed eſt finita ex parte conuerſionis,& noſtri actus.12.q.87,4.c.ad 2.item 3.q.1. 2. ad 2.

1 Omnia officia humana,pertinentia ad ſingulares perſonas,cum quibuſcunque ordinibus Angelorum ſimilitudinem habeant, diriguntur per vltimum ordinem , inquantum participat virtutes ſuperiorum; ſed illa officia quæ ad multitudinē pertinent,diriguntur per principes vel Archangelos:& ideo homo in prælatione conſtitutus illuminatur ab Angelo inferiori de iis quæ ad ſtatum perſonæ ſuæ pertinent,ſed ab Angelo principe,de iis quę ſpectant ad regimem multitudinis.1.q.113.2.ad 1.

2 Omnia officia humana,ex quibus homines licitè victum lucrantur,ſiue manibus,ſiue pedibus,ſiue lingua fiant, intelliguntur ſub opere manuali.22,q.187.3.c.

3 Quilibet obligatur ad exequendum officium quod accepit. 3.q. 67.8.c.

4 Dicens officium in Eccleſia propter diſtributionem ſicut propter principalem finem , peccat mortaliter , per ſimoniam , non autem ſi vt ſunt ſibi neceſſariæ ad victum,vel quaſi ſtipendium. 22.qu. 100. 2. ad 2.

1 Offuscatio lunæ non eſt propter interpoſitionem vel vmbram alicuius rei,ſed ex hoc quod eſt vltimum cælum:ideo conuenit cum vltimo elemento.ſ.cum terra :nec vnquam offuſcatio lunæ remouebitur.1.q. 102.1.ad 1.

1 Oleum tantum oliuarum,propriè dicitur oleum:alij verò liquores dicuntur oleum per ſimilitudinem tantum.3.q. 72.2.ad 3.

2 Oleum ſignificat gratiam & miſericordiam Dei.12.q. 102.3.ad 13.item 3.q.72.2.o.

1 Olfactus hominis non percipit niſi excellentias odorum , propter maximam humiditatem cerebri. 1.quæſt.91. 3.ad 1. item q. 115.5. ad 1.

1 Holocaustum eſt dare ſe totum Deo:ideo ſummè placet Deo.22.q. 186.3.ad 6.item 5.ad 1.item 6.c.ad 3.item 7.c.item 8.b.

2 Holocauſtum in lege veteri totum comburebatur: & offerebatur ſpecialiter Deo, ob reuerentiam maieſtatis, & amoris bonitatis eius. 12. q. 102. 3. ad 8. item ad 10.

3 Inter omnia ſacrificia, holocauſtum erat perfectiſſimum: ſecundum verò locum in ſanctitate tenebat hoſtia pro peccato: tertium hoſtia pro gratiarum actione: quartum hoſtia ex voto, quia homo maximè obligatur Deo: primò propter eius maieſtatem: ſecundò propter offenſam: tertiò propter beneficia recepta: quartò propter beneficia ſperata: ideo de primo ſacrificio nihil comedebatur: ſecundũ comedebatur tantum à ſacerdotibus in atrio, & ipſa die ſacrificij: tertium comedebatur vbique in Hieruſalem ea die: quartum verò comedebatur etiam in craſtino. 12. q. 102. 3. ad 10.

1 OMISSIO importat prætermiſſionem boni debiti, in ordine ad legem diuinam vel humanam, vel in ordine ad proximum: primo modo opponitur iuſtitiæ legali: ſecundo verò modo, iuſtitiæ ſpeciali. 22. q. 79. 3. c.

2 Omiſſio non requirit aliquem actum, ſed conſiſtit in ſola negatione actus debiti. 12. q. 71. 4. o. item 22. q. 54. 2. ad 2. item q. 79. 3. o.

3 Omiſſio eſt voluntaria, quia eſt in poteſtate voluntatis, non autem per actum voluntatis. 12. q. 71. 5. ad 2.

4 Omiſſio pertinet ad actum exteriorem, & eſt effectus negligentiæ, & opponitur iuſtitiæ. 22. q. 54. 2. ad 2.

5 Omiſſio non habet rationem culpæ, niſi ſecundum quod opponitur præcepto affirmatiuo: ideo non eſt peccatum tempore obligationis, quo iterato, iteratur peccatum. 12. q. 71. 5. ad 3. item q. 55. 2. ad 5. item 22. q. 79. 3. ad 3.

6 Omiſſio vt opponitur iuſtitiæ legali, eſt generale peccatum, ſpeciale verò, vt opponitur iuſtitiæ ſpeciali. 22. q. 79. 3. o.

7 Omiſſio non eſt peccatum originale, ſed eſt peccatum actuale. 22. q. 79. 3. ad 1.

8 Peccatum omiſſionis, & peccatum commiſſionis, differunt ſpecie materialiter, non autem formaliter. 12. q. 72. 6. o.

9 Omiſſioni debetur pœna damni, & pœna ſenſus, ratione radicis ex qua procedit, licèt non neceſſario habeat actualem conuerſionem ad bonum commutabile. 22. q. 79. 4. ad 4.

10 Generale eſt omni ſacramento, quod ſi omittatur aliquid de ſubſtantia ſacramenti, oportet illud reiterari. 1. q. 38. 6. c.

1 * OMNIPOTENTIA non poteſt communicari creaturæ. 22. q. 178. 1. ad 1. item 3. q. 13. 1. c.

2 Filius Dei eſt omnipotens, & eſt æqualis patri in omnipotentia. 1. q. 42. 6. o.

3 In anima Chriſti non fuit omnipotentia ſimpliciter, nec reſpectu motus creaturarum, nec reſpectu propriæ voluntatis, nec reſpectu proprij corporis. 3. q. 13. o. item q. 21. 1. ad 1.

4 Omnipotentia Dei non excludit impoſſibilitatem & neceſſitatem à rebus. 1. q. 25. 3. ad 4.

1 ONOCROTALVS eſt auis orientis, habens roſtrum longum, & in faucibus habens folliculos, in quibus primò ponit cibum, & poſt horam ponit in ventrem, & ſignificat auaros. 12. quæſtione 102. 6. ad 1. eo. 3.

1 OPERATIO non recipit ſpeciem ab operante, ſed à principio operationis. 3. q. 19. 1. ad 3.

2 Omnis operatio, motus quidam dicitur. 1. q. 73. 2. c.

3 Operatio eſt vltima perfectio rei. 1. q. 73. 1. c. item 12. q. 3. 2. c.

4 Modus operandi cuiuſlibet rei, ſequitur modum eſſendi eius. 1. qu. 89. 1. c.

5 Sicut vnitas motus requirit vnitatem termini, ſic vnitas operationis requirit vnitatem obiecti. 1. q. 58. 2. c.

6 Omnis operatio naturæ terminatur ad vnum ſemper, & procedit vel ab vno principio intrinſeco. ſ. à forma rei naturalis, vel agente extrinſeco, vt in occultis operibus naturæ. 12. q. 95. 5. c.

7 Operatio ſuppoſiti non eſt de integritate vnitatis eius, ſed ſequitur eam. 3. q. 19. 1. ad 4.

8 Ex quolibet vno particulari operè proprio probatur tota virtus agentis. 3. q. 43. 4. ad 3.

9 Operatio eſt quaſi medium inter operans & operatum: ideo dupliciter poteſt conſiderari. ſc. reſpectu operantis, & reſpectu operati. 1. q. 36. 3. c.

10 Per opus manuale in lege veteri, intelligitur omnis operatio licita pro victu. 22. q. 187. 3. c.

11 Nullum opus eſt acceptum Deo, niſi virtuoſum. 22. q. 88. 2. c. ad 3.

12 Omnes operationes ſatisfactoriæ reducuntur ad tria, ſcilicet ad eleemoſynam, ieiunium, & orationem. 12. q. 108. 3. ad 4. item 4. c

13 Operatio nòn attribuitur mobili, ſed mouenti. 12. q. 111. 2. c.

14 Nihil per ſe operatur, niſi ſubſiſtens. 1. q. 77. 2. 3. c. item 3. q. 19. 1. ad 3. item q. 20. 1. ad 2.

15 Quælibet res eſt propter ſuam operationem: & operatio eſt finis cuiuſlibet rei creatæ. 1. q. 65. 2. c. item q. 105. 5. c. item 12. q. 3. 2. c. item q. 49. 3. c. ad 1. item 4. ad 1. item 3. q. 9. 1. c. ad 1. item q. 32. 4. c.

16 Operatio attribuitur hypoſtaſi, vt operanti: naturæ autem, vt principio operationis. 22. q. 58. 2. c. item 3. quæ. 19. 1. ad 3. item q. 20. 1. ad 2.

17 Omnis operatio corporis, vel eſt à naturali qualitate corporis, vel ab anima mouente corpus. 12. q. 50. 1. c.

18 Opera hominis dicuntur viua, quæ fiunt & ſunt cum charitate: mortua verò dicuntur, quæ fiunt ſine charitate: ſed opera mortificata dicuntur, quę fiunt cum charitate, & non ſunt cum ea, propter ſequens peccatum mortale. 3. q. 89. 4. 5, 6. o.

19 Opus dicitur mortuum dupliciter. ſ. effectiuè, vt peccatum, & priuatiuè, vt operatio ſine gratia. 3. q. 89. 6. c.

20 Sacramentum baptiſmi ſine charitate eſt opus Dei, & non hominis, etiam in ficto: ideo non eſt opus mortuum. 3. q. 69. 10. ad 1.

21 Opera bona facta in charitate, tranſeunt actu, & manent merito: ideo poſſunt mortificari. 3. q. 89. 4. ad 1.

22 Peccatum mortale mortificat opera iuſta prius facta quoad meritum vitæ æternæ, non autem quoad remiſſionem culpæ: & quoad ſatisfactionem. 3. q. 88. 1. ad 3.

23 * Opera mortua ſunt meritoria, non quidem propriè, id eſt, ex condigno: ſed quaſi ſimilitudinariè, id eſt, ex congruo: & hoc reſpectu triplicis boni. ſ. conſecutionis bonorum temporalium, diſpoſitionis ad gratiam, & aſſuetudinis bonorum operum. 3. q. 89. 6. ad 6.

24 *Opera mortificata reuiuiſcunt per pœnitentiam, non autem opera mortua. 3. q. 89. 5. 6. o.

1 OPINIO eſt actus intellectus, declinantis in vnam partem contradictionis, cum formidine alterius: vnde opinio eſt quoddam debile

bile & infirmum,ſecundum Philoſophum.1.q.79.9. ad 4. item 22.q. 1.4.c.item q.2.1.c.item 9. ad 2.item q.63.3.c.

2 Opinio non poteſt eſſe de aliquo viſo per ſenſum,vel per intellectum. 22.q.1.4.c.

3 Opiniones contradictoriorum,non ſunt contradictoriæ,ſed ſunt contrariæ.1.q.17.4.ad 1.item ad 3.item 12.q.53.1.c.item q.64.3.ad 2.item q.77.2.ad 3.

4 Opinio multorum eſt vera,vel ſimpliciter,vel ſecundum partem. 22.q. 5.3.ad 3.

5 Opinio & ſuſceptio poſſunt eſſe veri & falſi:ideo non ſunt virtutes intellectuales,quia illæ ſunt tantum veri. 12.q.55.4.c.item q. 57.2. ad 3.item 3.ad 1.

6 Aliquis poteſt ſimul habere ſcientiam veram,vel opinionem veram de vno contradictorio in habitu, & falſam de altero contradictorio in actu,vel econuerſo:non autem vtramque ſimul in actu.1.q.47.1.ad 3.

7 Habens malam opinionem de proximo,ſine cauſa ſufficienti,contemnit eum,& iniuriatur ei.22.q.60.3.ad 2.item 4.0.

1 OPPOSITIO in ſui ratione includit diſtinctionem.1.q.28.3.c.

2 Oppoſitio relationis dupliciter differt ab aliis oppoſitionibus: quia ſemper vnum aliorum oppoſitorum remouet alterum:& ſemper vnum eſt imperfectum reſpectu alterius,non autem in relatiuis. 1. q.40.2. ad 3.

3 Nulla oppoſitio eſt in diuinis, præter oppoſitionem relatiuam. 1.q.40. 1.ad 3.

4 Oppoſita poſſunt prædicari de eodem, ſecundum diuerſa, non autem ſecundum idem. 3.q.16.4.ad 1.

5 *Quot modis dicitur vnum oppoſitorum,tot modis dicitur & reliquum. 22.q.92.2.ad 1.

6 Cognitio vnius oppoſiti, non tollitur per cognitionem alterius oppoſiti,ſed magis iuuatur.1.q.14.10.c.item 22.princ.

1 OPPROBRIVM ſeu vituperium, eſt teſtimonium de defectu alicuius,& præcipuè ſecundum aliquam culpam.22.q.144.3.c.

1 * OPTIMO opponitur peſſimum,ſecundum Philoſophum. 22. q. 34.2. ad 4.item 4.ad 2.

1 OPVS creationis mundi, eſt quoad eſſe, opus autem diſtinctionis, eſt quoad virtutes in communi:ſed opus ornatus,eſt quoad ſpecialia, vel extrinſeca.1.q.65.princ.item q.70.1.c.item q.74.1.0.

2 Opus creationis fuit ante omnem diem natura,non autem tempore,ſecundum Aug.ſecundum autem alios,etiam tempore.1.q.74.1.ad 1.

1 ORATIO eſt actus rationis practicæ, ſc.quia eſt vel petitio decentium à Deo, vel aſcenſus mentis in Deum. 22.q.83.1.0.item 3. ad 1.item 3.q.21.1.c.ad 3.item 2.0.

2 Oratio eſt actus virtutis. ſ.latriæ,non autem eſt actus doni intellectus. 22.q.83.3.0.item 15.c.

3 Oratio eſt quodammodo deſiderij noſtri interpres apud Deum. 22. q. 83.1.ad 1.item 3.c.ad 2.item 9.c.princ.

4 Oratio neceſſaria eſt poſt baptiſmum propter impugnantia interius & exterius.3.q.39.5.c.fi.

5 Oratio eſt in præcepto religionis,quoad ipſum petere:ſed quoad rectè aliquid deſiderare,cadit ſub præcepto charitatis.22.q.83.3.ad 2.

6 Conueniens eſt orare : & triplex error circa orationem reprobatur, ſcilicet

ſcilicet ponentium quod res humanæ non reguntur diuina prouidentia:& ponentium omnia etiam in rebus humanis ex neceſſitate contingere, ſiue ex immutabilitate diuinæ prouidentiæ, ſiue ex neceſſitate ſtellarum, ſiue ex connexione cauſarum: & ponentium diſpoſitionem diuinæ prouidentiæ variabilem eſſe .1. q.22. 2.c.item 22. q. 83.2.o.

7 Error quintuplex circa orationem reprobatur. 1.q.22. 2.c.

8 Partes integrales orationis ſecundum Apoſtolum ſunt quatuor,ſcilicet obſecratio,oratio,poſtulatio,& gratiarum actio: vel laus Dei, & ſupplicatio,ſecundum Ambroſ. partes verò eius ſubiectiuæ, id eſt, ſpecies eius sũt tres.ſ.ſupplicatio,poſtulatio,& inſinuatio.22.q.83.17.o.

9 Oratio tam priuata quàm publica,debet eſſe vocalis,quadruplici ratione.ſ.vt homo excitet ſeipſum ad deuotè orandum: vt intentionem cuſtodiat ne mens euagetur: vt ex quadam redundantia ab anima in corpus ex vehementi affectione in conſideratione mens in fletus,ſuſpiria, iubilos, & voces prorumpat: vt quaſi ad redditionem debiti homo Deo ſeruiat, ſecundum illud totum quod ex Deo habet,id eſt, non ſolum mente,ſed etiam corpore: quod præcipuè competit orationi,ſecundum quod eſt ſatisfactoria. 22.q.83. 12.o.

10 Oratio debet continuari,quamdiu deuotio poteſt conſeruari. 22.q.83. 14.o.

11 Oratio debet ſemper durare,ſecundum virtutem, non autem ſecundum eſſentiam.22.q.83.14.o.

12 Fides,ſpes,& charitas,præexiguntur orationi,ratione propria orationis; & ratione latriæ.22.q.83.15.c.

13 Oratio eſt meritoria,ſi ex charitate fiat.22.q.83.7.ad 2.item 15.o.

14 Oratio ſemper habet efficaciam impetrandi, ſi habeat quatuor conditiones.ſ.ſi fiat piè,ad ſalutem,pro ſe,& perſeueranter. 22. q.83.7. ad 2.item 15.ad 2.item 16.1.

15 Conditio quadruplex neceſſaria in qualibet oratione, ſcilicet eleuatio mentis in Deum,fiducia impetrandi, gratiarum actio,& petitio. 22. q.83.17.c.

16 Oratio debet habere ſeptem conditiones, ſcilicet quòd ſit perfecta, humilis,continua,deuota,vigilans, inſtans, & charitatiua. 22.q.81. 15. c.

17 Omnes orationes Eccleſiæ habent quatuor, ſcilicet inuocationem Dei, commemorationem beneficij Dei,petitionem, & obſecrationem. 22. q.83.17.c.

18 Oratio non exauditur, quando orans,vel ille pro quo oratur, vel ipſa petitio,non placent exauditori.22.q.83.15.ad 2.

19 Oratio malorum exauditur, & fructuoſa eſt, vel propter deuotionem eorum pro quibus fit,vel inquantum fit in perſona Eccleſiæ. 3.q.82. 6.c.item 7.ad 3.

20 Oratio peccatoris,inquantum ex bono deſiderio naturæ fit, exauditur ex miſericordia Dei,& non ex merito peccatoris,non autem inquantum peccator,niſi ad vindictam.22.q.83.16.o.item q.178.2.ad 1.

21 Oratio petentis contra ſalutem,vel contra gloriam Dei,magis exauditur non obtinendo,quàm ſi obtineret quod petitur. 22. q.83.15. ad 2.item 16.c.

22 Effectus orationis triplex.ſ.meritum,impetratio, & ſpiritualis refectio mentis.22.q.83.13.15.c.

23 Per orationem appropinquamus Deo.22.q.83.1.ad 2.

24 Oratio præeminet aliis actibus virtutis religionis poſt deuotionē, quia religio per orationem mouet intellectum hominis in Deum, & tradit homo mentem ſuam Deo, ſubiiciendo ſibi eam per reuerentiam, & præſentando eam Deo. 22.q.83.3.ad 1.item ad 3.

25 Oratio fit ad excitandum affectum noſtrum, non autem ad docendum Deum. 22.q.83.2.o.item 9.ad 5.item 12.c.ad 1.item q.88.1.c.

26 Oratio fit, non quidem ad mutandum diſpoſitionem diuinæ prouidentiæ, ſed ad impetrandum quod Deus diſpoſuit. 1.q.23.8.c. item 22.q.83.2.o.

27 Orationes fiunt in horis canonicis, ad ſalutem Eccleſiæ: vt auertatur ira Dei à populo, & vt orantes ſint quaſi precibus dimicantes, & quaſi diuinæ ſententiæ reſiſtentes. 22.q.83.14.o.

28 Oratio principaliter innititur charitati, quoad efficaciam merendi: fidei verò, quoad efficaciam impetrandi. 22.q.83.15.ad 3.

29 Oratio ordinatur ad duo. ſc. ad obiectum proprium, id eſt, ad id quod petitur, & ad finem. i. ad vitam æternam: ideo habet duplicem efficaciam. ſ. efficaciam impetrandi reſpectu primi, & efficaciam merendi reſpectu ſecundi: primum pertinet ad miſericordiam vel liberalitatem: ſecundum verò ad iuſtitiam. 22.q.83.15.ad 2.item 16.ad 2.item q.178.2.ad 1.

30 Qui non attendit, vel non intelligit orationem, habet quidem meritum, non autem conſolationem. 22.q.83.13.c.

31 Ex virtute orationis Chriſti baptiſmus habet meritum regni cœleſtis. 3.q.39.5.c.fi.

32 In oratione peti debent aliqua determinata, propter attentionem & cognitionem noſtri deſiderij, & vt feruentiùs fiat. 22.q.83.5.o.

33 Nihil debemus petere in oratione, niſi in ordine ad beatitudinem. 22.q.17.2.ad 2.item q.83.4.5.c.item 6.o.

34 Temporalia poſſunt peti in oratione, ſicut & deſiderari, non quidem principaliter: ſed vt neceſſaria. 22.q.83.6.o.

35 Hoc præcipuè petendum eſt in oratione, vt Deo vniamur. 22.q.83.1.ad 2.

36 Orare non conuenit perſonis diuinis, quia non habent ſuperiorem, nec diſtinguuntur in eſſentia, ratione cuius fit oratio. 22.q.83.10.o.

37 Orare eſt proprium rationalis creaturæ: ideo non conuenit brutis. 22.q.83.10.o.

38 Sancti in patria orant pro nobis, non autem pro ſe. 22.q.83.11.o.

39 Oratio propriè fit ad Deum tantum, vt a quo debet expectari quod petitur: ad ſanctos autem fit deprecatio. 22.q.83.4.o.

40 Oratio ſoli Deo porrigitur, vt per eum implenda, ſanctis verò, & angelis & hominibus, vt per eos impetranda ſuis meritis & precibus, & non vt Deus eas per eos cognoſcat. 22.q.83.4.o.

41 Oratio nō debet fieri ad ſanctos qui ſunt in purgatorio, vel in hoc mūdo, ſed tantum ſupplicatio, vel petitio. 22.q.83.4.ad 3.item 11.ad 3.

42 Vtile eſt orare ſanctos inferiores quintuplici ratione, licet ſuperiores ſint plus accepti Deo. ſ. primo ex hoc, quod aliquis quandoque maiorem habet deuotionem ad ſanctum minorem, quàm ad ſanctū maiorem: ex deuotione autem maximè dependet orationis effectus, ſecundo propter faſtidium tollendū: quia aſſiduitas vnius rei faſtidium parit: & per hoc quod diuerſos ſanctos oramus, quaſi in ſingulis nouus feruor excitatur: tertio quia quibuſdam ſanctis datum eſt in aliquibus ſpecialibus cauſis præcipuè patrocinari, ſicut ſācto Antonio, ad ignem

infernalem: quarto vt omnibus honor debitus exhibeatur à nobis: quinto quia plurium orationibus aliquando impetratur, quod vnius oratione non impetraretur. 22.q.83.11.ad 4.

43 Sancti orantur nominibus propriis, propter tria. ſ. quia hoc meruerunt, plus nobis innoteſcunt, & propter fidem reſurrectionis inſinuandam. 22.q.83.11.ad 5.

44 Sancti cognoſcunt in verbo orationes noſtras ad eos, etiam mentales, ſicut & omnia alia, quæ ad eos pertinent. 1.q.107.1. ad 3. item 22.q.83.4.ad 2. item 3.q.10.2.c.

45 Quilibet debet orare, & deſiderare bona pro aliis, ſicut & pro ſe. 22.q.83.7.o. item 3.q.21.3.ad 3.

46 Quilibet tenetur orare in communi pro ſuis inimicis, non autem in ſpeciali, niſi in aliquo caſu ſpeciali, ſicut in neceſſitatis articulo. 22.q.83.8.o.

47 Orandum eſt pro omni peccatore viatore, vt cõuertatur, & pro iuſtis vt perſeuerent, triplici ratione, ſc. quia multorum preces facilius exaudiuntur: vt ex multis gratia agatur Deo de beneficiis, quæ cõferuntur iuſtis, quæ etiam in vtilitatem multorum vergunt, vt maiores non ſuperbiant, dum conſiderant ſe minorum ſuffragiis indigere, ſed non impetratur, niſi prædeſtinatis. 22.q.31.2.ad 1. item q.83.7.ad 3.

48 Orandum eſt pro infidelibus, licet non proſit eis, niſi conuertantur. 22.q.31.2.ad 1.

49 Chriſtus orauit ſecundum humanitatem tantùm, triplici ratione, ſc. vt oſtenderet ſe eſſe hominem, propter exemplum, & quòd eſſet à Deo. 22.q.83.10.ad 1. item 3.q.13.4.ad 3. item q. 21. 1. o. item 2. c. item q.43.2.ad 2. item q.53.4.ad 2.

50 Oratio Chriſti pertinet ad ſacerdotium eius. 3.q.22.4.ad 1.

51 Oratio Chriſti quoad obiectum fuit ſenſualitatis, non autem quoad actum. 3.q.21.2.o. item 4.c.ad 4.

52 Chriſtus orauit pro ſe, & pro nobis, quoad bona corporis: ſed quoad bona ſpiritualia, orauit pro nobis, non autem pro ſe. 3.q.21.3.o. item q.22.4.ad 1.

53 Chriſtus dupliciter orauit pro ſe, ſcilicet exprimendo effectum ſenſualitatis, vel voluntatis vt natura, quoad paſſionem transferendam, & ſecundum rationem quoad gloriam corporis: & ſic omnis oratio eius pro ſe & pro nobis, & voluntas impleta eſt, non autem primo modo. 3.q.21.3.4.o.

54 Oratio dominica exponitur. 22.q.83.9.o.

55 Petitiones orationis dominicæ ſunt ſeptem ſecundum Matthæum, ſcilicet, ſanctificetur, &c. Sed ſecundum Lucam, ſunt quinque. 22.q.83.9. ad 4. item ad 5.

56 Oratio dominica eſt perfectiſſima, quia continet omnia deſideranda, & ordinem eorum: & informat omnes affectus. 22. q. 83. 9. c. principio.

57 Non oportet vti tantum verbis orationis dominicæ, ſed oportet intendere tantum ad ea impetranda, quæ in ipſa continentur. 22.q.83.14. ad 3.

58 Non parcens, vel non habens peccatum, non peccat, dicendo orationem dominicam: quia dicitur in perſona Eccleſiæ. 22.q.83.16.ad 3.

59 Oratio dominica valet ad remiſſionem culpæ venialis & mortalis. 12. q.74.8.ad 6.

60 Oratio vocalis, eſt quantitas diſcreta. 3.q.60.8.o.

61 Sancti non omnia cognoſcunt, cum eſſentiam Dei non comprehendant, in verbo autem cognoſcunt, quæ ad nos ſpectant, & per conſequens noſtras orationes. Suppl. q. 72. 1. c.

62 Sanctos interpellare debemus ad orandum pro nobis. Suppl. q. 72. 2. o.

63 Sancti ſemper Deum ſuis precibus exorant, niſi ex parte noſtra impediantur. Suppl. q. 72. 3. c.

1 OMNIS ordinatio eſt rationis. 22. q. 58. 4. ad 2. item q. 83. 1. c. item q. 88. 1. c.

2 Ad hoc quòd aliqua ſint ordinata, duo requiruntur. ſ. ordo ad debitum finem, & proportio ad ipſum finem. 12. q. 102. 1. c.

3 Totum quod eſt homo, & totum quod poteſt, & quod habet, eſt ordinandum in Deum. 12. q. 21. 4. ad 3.

4 Ordinare & iudicare alios, eſt tantum prælatorum: ſed ordinare actus proprios, conuenit cuilibet homini. 22. q. 45. 5. ad 2.

1 ORDO in ratione ſua includit tria. ſ. rationem prioris & poſterioris, diſtinctionem, & originem. 22. q. 26. 1. c. item 6. c. fi.

2 Ordo ſemper dicitur reſpectu principij. 1. q. 21. 3. c. item q. 42. 3. c.

3 Vbicunque eſt aliquod principium, oportet quod ſit aliquis ordo, quia ordo includit in ſe aliquem modum prioris & poſterioris, qui dicũtur ſecundùm relationem ad aliquod principium. 22. q. 26. 1. c. item 6. c. fi.

4 Ordo finium eſt ſecundùm ordinem agentium: quia omne agens ordinat effectum ſuum ad aliquem finem. 12. q. 109. 6. c.

5 Sicut ordo rationis rectæ eſt ab homine; ſic ordo naturæ eſt à Deo. 22. q. 154. 12. ad 1.

6 Ordo tot modis dicitur, quot modis & principium. ſ. ſecundùm ſitum, ſecundùm intellectum, & ſecundùm ſingulas quatuor cauſas. 1. q. 21. 3. c. item q. 42. 3. c.

7 Ordo duplex. ſ. ordo verus, & ordo imaginarius. 3. q. 28. 3. ad 1.

8 Ordo duplex, ſcilicet ordo formæ, & ordo materiæ. 3. q. 62. 6. ad 3. item q. 78. 4. c.

9 Ordo dicitur dupliciter, ſcilicet relatio, & gradus faciens eam. 1. q. 108. 2. ad 1.

10 In rebus eſt ordo duplex. ſc. à principio, & ad finem. 3. q. 6. 1. ad 1.

11 Ordo vniuerſi duplex. ſ. ordo creaturarum adinuicem, & ordo creaturarum ad Deum. 1. q. 21. 1. ad 3. item q. 47. 3. c. item q. 103. 2. ad 3. item 12. q. 111. 5. ad 1. item 22. q. 39. 2. ad 2.

12 Ordo duplex. ſ. ordo naturæ, & ordo temporis ſeu generationis. 12. q. 62. 4. c. item q. 83. 3. ad 2. item 3. q. 6. 1. c.

13 Ordo naturæ duplex. ſ. via generationis & temporis, in cauſa materiali, ab imperfecto ad perfectum, & via perfectionis & intentionis in aliis cauſis, à perfecto ad imperfectum. 1. q. 85. 3. ad 1.

14 In diuinis eſt ordo naturæ ſecundùm originem, ſine prioritate, ſecundùm quod vna perſona eſt ab alia. 1. q. 42. 3. c.

15 Ordo naturæ in diuinis, non eſt ex hoc quod natura ordinetur: ſed quia ibi eſt ordo ſecundùm naturalem originem. 1. q. 42. 3. ad 3.

16 Ordo originis in diuinis, melius nominatur ordo naturæ, quàm ordo eſſentiæ, quia natura importat rationem principij, non autem eſſentia. 1. q. 42. 3. ad 4.

17 Ordo in diuinis, ſignificat notionem originis in communi, non autem in ſpeciali. 1. q. 42. 3. ad 1.

18 Homo ſubditur triplici ordini. ſ. rationis, hominis gubernantis tem-

poraliter vel ſpiritualiter,& Dei.12.q.72.4.c.item q.87.1.c.item ad 1.item 3.c.

19 Quicquid eſt contra ſecundum ordinem,eſt contra primum & tertium: & quicquid eſt contra primum,eſt contra tertium, & non econuerſo, quia primus includit ſecundum,& excedit eum, & tertius vtrumque. 12.q.72.4.o.

20 Peccatum eſt contra hos tres ordines. Ideo punitur triplici pœna.ſ.remorſu conſcientiæ,pœna humana,& pœna diuina.12. q.72.4.o. item q.87.1.c.item ad 3.item 3.c.

21 Ordo in populo quadruplex. ſ.principum ad ciues,ciuium adinuicem, ad extraneos,& ad domeſticos.12.q.104.c.

22 Omnes ordines ciuitatum reducuntur ad tres ordines.ſ. ad ſupremos,id eſt,ad optimates,ad infimos , id eſt,ad vulgus:& ad medios,id eſt , ad honorabiles.1.q.108.2.o.

23 Nullus ordo poteſt conferri niſi ab epiſcopo , præter quatuor ordines minores,de licentia Papæ,à ſolo ſacerdote.3.q.65.3.ad 2.

24 * Ea quæ ſunt ordinis,non poſſunt committi,niſi habenti ordinem. 22. q.187. 1.c.

25 Deus poteſt auferre ordinem collatum:non autem epiſcopus, quia non eſt miniſter auferendi,ſicut conferendi. Nec dedit ordinem, ſed Deus. 3.q.82.8.c.item ad 2.

26 In ſacramento ordinis confertur excellentia poteſtatis in diuinis miniſteriis.3.q.84.4.c.

27 Omnis ordo inquantum ſacramentum,ordinatur ad euchariſtiam , non autem inquantum eſt officium quoddam.22.q.40.2.c.

28 Feſta præcipua,in quibus epiſcopi dant quatuor ordines minores, pertinent ad diem dominicum.3.q.83.2.ad 3.

29 Omnes minores ordines poſſunt ſimul eodem die dari:nō autem duo ordines ſacri:nec vnus ordo minor cum ordine ſacro.3.q.65.3.ad 2.

30 Seruus ordinatus,ſciente domino eius, & non reclamante,fit ingenuus: ſi verò dominus neſciat,epiſcopus vel præſentans eum ſcienter,tenētur domino in duplum:ſi autem neſciant, redigetur in ſeruitutem:niſi poſſit ſe redimere.22.q.189.5.c.

31 Ordo fratrum prædicatorum habet cautiſſimam & ſecuriſſimam formam profitendi.22.q.186.9.ad 1.

32 Oportuit in Eccleſia ordinem aliquem ſacrum eſſe,quo quidam aliis,ad illorum & non ſui vtilitatem præficerentur.Suppl.q.34.1.o.

33 Ordo ſignaculum quoddam Eccleſiæ eſt , per quod ſpiritualis poteſtas impenditur ordinato.Suppl. q.34.2. c.

34 Cum in ſuſceptione ordinis quædam conſecratio homini exhibeatur, per viſibilia ſigna,conſtat ordinem eſſe ſacramentum.Supp.q.34.3.o.

35 Conueniens forma huius ſacramenti eſt,qua Eccleſiæ vtitur. Suppl.qu. 34.4.o.

36 Specialem oportet eſſe materiam huius ſacramenti,ſicut & aliorum ſacramentorum.Suppl.q.34.5.c.

37 In ſacramento ordinis, quo homo ad aliorum ſacramentorum diſpenſationem ordinatur , neceſſe eſt conferri gratiam gratum facientem. Suppl.q.35.1.c.

38 In omnibus ordinibus imprimitur character.Suppl.35.2.c.

39 Character ordinis præſupponit characterem baptiſmi,qui ianua eſt omnium ſacramentorum.Suppl. q.35.3.o.

40 Quanquam maximè conueniens ſit , vt qui ordinem ſuſcipiunt ſint confirma

confirmati, hoc tamen neceſſarium non eſt. Suppl.q.35.4.c.

41 Non oportet vt qui maiores ordines ſuſceperunt, minores prius habuerint, quanquam Eccleſia ſic ordinatè ordines conferri ſtatuerit, vt prius minores, deinde maiores ſuſcipiantur. Suppl. q.35. 5.o.

42 Bonitas vitæ ac conſcientiæ nitor, neceſſaria ſunt ex diuino præcepto ſuſcipientibus ordines ſacros, non tamen de neceſſitate ſunt ſacramenti. Suppl. q. 36. 1. c.

43 Ea tantum ſcire oportet ordinatos, quæ ad ordinis ſucepti executionem conducant. Suppl.q.36.2.o.

44 Non conſequitur aliquis ex merito vitæ aliquem ordinis gradũ. Suppl. q. 36. 3. c.

45 Infidelitatis criminis reus eſt, quicunque indignum ad ſacros promouerit ordines. Suppl.q.36. 4.o.

46 Mortaliter peccat, quicunque in peccato mortali exiſtens ſacros exequitur ordines, niſi hoc ex neceſſitate faceret. Suppl.q.36.5.c.

47 Non vnum, ſed plures oportuit in Eccleſia ſacros ordines eſſe. Suppl.q. 37.1.c.

48 Septem ſunt ordines, videlicet ſacerdotium, diaconatus, ſubdiaconatus, acolythorum, lectorum, exorciſtarum & oſtiariorum. Suppl.q.37.2.c.

49 Tres tantum ſunt ſacri ordines, ſacerdotium, diaconatus & ſubdiaconatus. Suppl. q.37. 3.o.

50 Conueniens ſingulis ſacris ordinibus aſſignatus eſt actus, ſacerdoti, videlicet, baptizare, confirmare, à peccatis abſoluere, diacono verò legere Euangelium, &c. Suppl. q.37. 4.c.

51 In ipſa calicis datione ſub certa verborum forma, imprimitur ſacerdotalis character. Suppl. q.37.5.o.

52 Ad Epiſcopos tantũ pertinet omnes ſacros cõferre ordines, ſicut ad eos etiam ſolos ſpectat, confirmare & virgines cõſecrare. Suppl.q.38.1.o.

53 Poſſunt Epiſcopi hæretici, & ab Eccleſia præciſi ſacros cõferre ordines, ſicut & cætera ſacramenta, ordinati tamen ab illis nullam ſuſceptorum ordinum exequutionem ſuſcipiunt, nec gratiam. Suppl. q.38.2.o.

54 Mulieres cum ſtatum ſubiectionis habeant, ſacramentum ordinis nequaquam ſuſcipere poſſunt. Suppl. q.39. 1.c.

55 Pueri carentes rationis vſu, non niſi ex Eccleſiæ ſtatuto impediuntur, ne ſacros ſuſcipiant ordines, quos tamen ſuſcipiunt ex vi ſacramenti. Suppl. q.39. 2.o.

56 Serui non poſſunt ad ſacros promoueri ordines, quos tamen ſuſcipiunt, ſi eis conferantur. Suppl. q.39. 3.c.

57 Homicidæ à ſacris arcentur ordinibus ex Eccleſiæ præcepto, non autem neceſſitate aliqua ſacramenti. Suppl. q.39. 4.o.

58 Illegitimè nati impediuntur à ſuſcipiendis ordinibus, præcepti potius, quàm ſacramenti neceſſitate. Suppl. q.39.5.c.

59 Mutilati aliquo membro notabilis infamiæ, vel quod ordinis executionem impediat, arcentur à ſacris ordinibus. Suppl. q.39. 6. o.

60 Conueniens eſt vt qui ſacros ſuſcipiunt ordines, tonſuram deferant. Suppl. q.40. 1.c.

61 Corona non eſt ordo, ſed ad ipſum potius ordinatur. Suppl. q.40.2.o.

62 Clerici ſuſcipientes coronam, non renunciant patrimonio, & aliis temporalibus rebus. Suppl. q.40. 3.c.

63 Oportuit in Eccleſia ſupra ſacerdotalem ordinem, Epiſcopi poteſtatem eſſe, à qua ſacerdos iuriſdictionem ſuſciperet. Suppl.q.40.4.o.

64 Epiſcopatus non eſt ordo, niſi ſecundum quod ordo officium quod-

dam eſt ad ſacras actiones. Suppl. q.40. 5.0.
65 Supra Epiſcopos in Eccleſia eſt ſuperior ſummi pontificis & Papæ poteſtas, quanquam Epiſcopi omnes æquales ſint, quoad ea quæ ad epiſcopalem ordinem ſpectant. Suppl. q.40. 6.c.
66 Omnibus Eccleſiæ miniſtris ad diuina exequenda officia, variæ ac multiplices aptatæ ſunt veſtes, prout vnicuique conuenire iudicauit Eccleſia, à Spiritu ſancto edocta. Suppl. q.40. 7.c.
67 Sacer ordo apud Græcos & alios orientales impedit matrimonium contrahendum, non autem iam contracti matrimonij vſum, apud verò occidentales tollit contractum, & contrahendum. Suppl. q.53. 3.0.
68 Vir abſque vxoris conſenſu ad ſacros ordines accedens, illos ſuſcipit, quanquam ordinis executione careat, quam tamen ſuſcipit vxoris conſenſu, vel morte. Suppl. q.53.4.c.
1 Philosophvs dicit, neque fiſtulas ad diſciplinam eſſe adducendũ, neque aliquod aliud artificiale organum, puta citharam, & ſi quid tale alterum eſt: ſed quæcunque faciunt auditores bonos. 22.q.91.2.ad 4.
2 * Organis vel inſtrumentis muſicis non eſt vtendum in Eccleſia: quia huiuſmodi muſica magis animum mouent ad corporalem delectationem, quàm per ea formetur interius bona diſpoſitio: & ideò ſubtrahuntur in Eccleſia inſtrumenta muſica, vt à corporalibus retrahantur diuinis laudibus mancipati. 22. q.91. 2.ad 4.
3 In veteri autem teſtamento vſus erat talium inſtrumentorum, tum quia populus erat magis durus & carnalis: vnde erat per huiuſmodi inſtrumenta prouocandus, ſicut & per promiſſiones terrenas: tum etiam quia huiuſmodi inſtrumenta corporalia aliquid figurabant. 22.q.91. 2. ad 4.ſi.

1 Origenes errauit, ſequendo opiniones philoſophorum antiquorum: ideò ſecundùm eum, angeli ſunt corporei. 1. q.52. 1.ad 1. q.51.1.ad 1. item 12. q.5. 4.c.
2 Origenes fuit fons Arianorum.1. q.34. 1.c. ad 1.
3 Origenes & Arius dicunt, quod verbum in diuinis dicitur tantum metaphoricè, & non propriè.1. q.34.1.ad 1.
1 Origo non ſignificatur vt aliquid intrinſecum, ſed vt via à re ad rem: ideò non poteſt eſſe primum diſtinctiuum perſonarum in diuinis. 1. q.40. 2. o.
2 Ordo originis dupliciter conuenit Deo.ſ.reſpectu creaturarum, & reſpectu perſonarum diuinarum.1.q.41.1.ad 1.
3 Omnis origo deſignatur per aliquem actum. 1. q. 41. 1. ad 1.

1 Ornatvs exterior, eſt iudicium conditionis humanæ: ideò exceſſus, & defectus, & medium eius, reducuntur ad virtutem veritatis. 22. q.169. 1.ad 3.
2 In ornatu, & aliis exterioribus non eſt peccatum ſecundum ſe: ſed ex inordinato vſu.ſ.vel contra conſuetudinem, vel ex intentione vanæ gloriæ, vel mollitiei, vel ſollicitudinis, vel negligentiæ; contra quæ eſt triplex virtus.ſ.humilitas, per ſe ſufficientia, & ſimplicitas. 22.q.169.1. o. item q.187. 6. c.
3 Mulier vel vir ornans ſe, vt prouocet alios ad concupiſcentiam, peccat mortaliter: non autem ſemper ſi ornet ſe ex leuitate, vel vanitate propter iactantiam. 22.q.169.2.c.
4 Mulier poteſt ornare ſe licitè, vt placeat viro ſuo, non autem mulieres

quæ

quæ non habent virum, nec volunt habere, nec ſunt in ſtatu habendi. 22.q.169.2.o.

5 Ornatus pretioſarum veſtium, in miniſtris altaris, vel in conſtitutis in dignitate, non eſt peccatum: quia fit ad gloriam Dei, & non ad gloriam ipſorum. 22.q.169.1.ad 2.

6 Ars eorum, quibus homo poteſt bene & malè vti, eſt licita: vt ars faciens ornatus: niſi fortè inueniendo ſuperflua, & curioſa. 22.q.169. 2.ad 4.

7 Expoſitio literalis, figuralis, & moralis, octuplicis ornatus pontificis legalis, & quadruplicis ornatus ſacerdotum. 12. q. 102. 4. ad 9.

8 ¶ Oſculum ſecundùm quod fit principaliter cauſa libidinis, eſt peccatum mortale, ſi fit de mortali ex genere ſuo: non autem ſi ſit de veniali ſecundùm ſuum genus. 12. q.74. 10.o. item q.108. 3.ad 2. item 22. q.154.4.c.

1 * Osee propheta excuſatur à fornicatione: quia debuit obedire præcepto Dei. 12.q.94.5.ad 2.item q.100.8.ad 3.itē 22.q.104.4.ad 3.item q.154. 2. ad 2.

1 Ovis habet quatuor vtilitates, ſ. quia immolatur, paſcit, lac & lanam dat: ideò furans ouem, quatuor reddit. 12. q. 105. 2. ad 9.

2 Oues & hircos Ægyptij colebant: quia dæmones in eorum figura apparebant. 12. q.102. 3.ad 2.

1 Oza erat tantum Leuita: ideò percuſſit eum Deus, quia tetigit arcam, quod ſolis ſacerdotibus licebat. 22. q. 33. 4. ad 1.

P

1 PActum cum dæmonibus initum, expreſſum vel tacitum, prohibetur primo præcepto decalogi. 22.q.122. 2.ad 3.item 3.4.c.

1 Corpus dicitur palpabile ex duobus, ſcilicet ex qualitatibus tangibilibus, & quod reſiſtat tangenti: primum deficit ipſis cœlis: ſecundum aëri. 3. q.54.2.ad 2.

2 Omne palpabile eſt corruptibile per naturam: licèt ſit incorruptibile per gloriam. 3. q. 54. 2. ad 2.

1 * Conversio panum, & multiplicatio eorum facta per Chriſtum, fuit per additionem materiæ nouiter creatæ. 1. q.92. 3.ad 1.item 3.q. 44. 4.ad 4.

1 Papa habet plenitudinem pontificalis poteſtatis, ſicut rex in regno: ſed epiſcopi aſſumuntur in partem ſolicitudinis, quaſi iudices ſingulis ciuitatibus præpoſiti. 1. q.112. 2.ad 2. item 22.q.89.9.ad 3. item 3.q. 72. 11.ad 1.

2 Papa poteſt abolere infamiam iuris, ſed dicitur non poſſe, quia aliquando non expedit, vel intelligitur non poſſe, loquendo de infamia facti: vel loquitur de infamia irrogata per iudicem ciuilem, ſicut dicit Gratianus. 22. q.68. 4. ad 3.

3 Erroneum eſt dicere, Papam vicarium Chriſti non habere vniuerſalis Eccleſiæ primatum. 1.q.112. 2.ad 2.ſi.

4 Leo Papa propria ſponte ſe ſubdidit iudicio Imperatoris: & Chriſtus hominibus. 22.q.64.5.ad 2. item q.67. 1.ad 2.

1 Parabola eſt ſententia habens obſcuram ſimilitudinem. 1. q. 1. 10.ad 3.

1 PAradisvs triplex, ſcilicet terreſtris, cœleſtis, & ſpiritualis, id eſt, viſio Dei. 1.q.102.1.b.item 22. q.175. 3.ad 4. item 3.q.52. 4.ad 3.

2 Paradiſus terreſtris, eſt locus corporeus in oriente, vt in nobiliſſimo lo-

eo:& interpretatur ortus.1.q.102.1.o. item 22.q.84.3.ad 3.
3 Et eſt locus conueniens habitationi humanæ:quia habet aërem temperatum & tenuiſſimum, & plantas ſemper floridas. 1. q. 102. 2. o. item 4.c.
4 Et eſt vicinus terræ,ſecundùm ſitum : ſed dicitur pertingere ad globum lunæ,ſecundùm ſimilitudinem : quia in eo eſt perpetua temperies aëris.1. q.102.1.ad 1.
5 Eua facta eſt in eo, ſicut etiam fuiſſent filij, niſi parentes peccaſſent: non autem Adam factus eſt in eo : ſed poſtea poſitus eſt in eo. 1. q. 102. 4. o.
6 Animalia bruta non habitant ibi, ſed diſpoſitione Dei adducta ſunt ad Adam in paradiſo : ſerpens verò operatione diaboli.1.q.102. 2. ad 2.
7 Adam conuenienter eſt eiectus de eo,propter peccatum.22. q.164.2.o.
8 Per peccatum hominis clauſa eſt porta paradiſi terreſtris, in ſignum clauſionis ianuæ paradiſi cœleſtis.3. q.49.5.c.
9 Paradiſus terreſtris non eſt fruſtra poſt peccatum hominis : quia oſtendit bonitatem Dei, & damnum peccati primi hominis.1. q.102. 2. ad 3.item 22.q.164.2.ad 4.
10 Paradiſus terreſtris non poteſt adiri propter impedimenta montium, vel marium,vel æſtuantis regionis : ideò non poteſt à nobis cognoſci, niſi per reuelationem Scripturæ.1. q.102. 1.ad 2. item ad 3.item 22. q.164. 2. ad 5.
1 PARASCEVE.* Tunc non conſecratur Euchariſtia : quia ſignificat paſſionem Chriſti, quæ tunc celebratur, tamen à ſacerdote ſumitur corpus Chriſti ſine ſanguine, propter periculum ne effunderetur, ſi reſeruaretur.3. q.83. 2.ad 3.

1 PARS.* Partes ſunt in quas materialiter diuiditur totum. 3. q. 90. 1.c.
2 Pars triplex.ſ.integralis,ſubiectiua,& potentialis, & ſimiliter totum triplex.ſ.integrale,vniuerſale,& poteſtatiuum.1. q.76.8.c. item q.77.1. ad 1.item 12.q.54.4.ad 2.item 22.q.48.c.item q.80.c.item q.120.2. c.item q.128. item q.143. c. item 3. q.90. 2.3.c.
3 *Partes ſubiectiuæ non ſunt de perfectione totius vniuerſalis : ſed eſt perfectè in qualibet eius parte, perfecta ratio eius ſimul & æqualiter. 3.q.90.3.c.
4 Pars integralis duplex.ſ.eſſentialis,& quantitatiua.1.q.8.3.ad 3.item 3. q.90. 2. c.
5 Partes eſſentiales naturaliter,ſunt materia & forma:ſed logicæ,ſunt genus & differentia.3.q.90.2.c.
6 Partes ſpeciei dicuntur, inquantum participant formam,& proprietates ſpeciei:ſed dicuntur partes materiæ, inquantum ſunt ex materia:ideò ſunt eædem ſecundùm rem,& differunt ratione.1.q.119.1.ad 2.
7 Partes vt ſpeciei, ſemper manent, ſed vt materiæ, ſemper fluunt & refluunt. 1. q. 119. 1.ad 2.
8 Partes quantitatis ſunt partes materiæ.3. q.90. 2. c.
9 Vbicunque eſt multitudo ex parte materiæ, ibi eſt ratio partium. 3. q. 90. 1.c.
10 Aliqui per partem ſpeciei, vel per carnem ſecundùm ſpeciem, intellexerunt id, quod primò accipit ſpeciem humanam,quod ſumitur à generante,& hoc dicunt ſemper manere.1. q.119. 1.ad 2.
11 Sed hoc eſt contra intentionem philoſophi dicentis, quod ſicut in vno

vnoquoque habentium ſpeciem in materia, ita & in carne,hoc eſt ſecundùm ſpeciem, & illud ſecundùm materiam.1. q.119. 1.ad 2.

12 Omnis pars eſt propter totum, & quodlibet indiuiduum eſt propter ſuam ſpeciem.1.q.65.2.c. item q.70. 2.c. item 12.q.90.2.c. item 22. q.62.2.5.c.item q.65.1.c.

13 Omnis pars eſt propter ſuum actum:& pars ignobilior eſt propter partem nobiliorem: ſicut ſenſus propter intellectum, & pulmo propter cor, & omnes partes ſunt propter perfectionem totius, ſicut & materia propter formam: partes enim ſunt quaſi materia totius. 1. q.65. 2.c.item q.70.2.c.

14 * Vna pars eſt in potentia ad aliam, ſicut materia ad formam:vel omnes partes ſunt in potentia reſpectu totius.1. q.3. 7.c.

15 Bonum totius eſt finis cuiuslibet partium eius: & bonum commune eſt finis ſingularum perſonarum in communitate.22. q.58. 9.ad 3. item q.65. 1.c.

16 Bonitas cuiuslibet partis eſt in proportione ad ſuum totum; nec totum poteſt bene conſiſtere, niſi ex partibus ſibi proportionatis. 12. q.92.1.ad 3.item 22. q.47. 10.ad 2.

17 In quolibet toto neceſſe eſt eſſe vnam partem principalem, & prædominantem: & formalem, à qua totum vnitatem habet. 22. q. 49. 6. ad 1.

18 Partibus potentialibus adeſt totum, ſecundùm totam eſſentiam eius, non autem partibus integralibus: immo repugnat rationi earum. 3. q.90. 3.c.

19 Omnes partes integrales habent aliquem ordinem.ſ.vel ordinem ſitus, vel virtutis,vel temporis.3. q.90. 3.ad 3.

20 Vna pars integralis poteſt continere totum virtualiter:ſicut fundamentum totum ædificium, non autem eſſentialiter.3. q.90.1.ad 2.

21 * Vniuerſalius eſt totum & pars, reſpectu minus vniuerſalis. 1. q. 85. 3. ad 2.

22 Totum denominatur à proprietate partis:quando proprietas non poteſt conuenire,niſi illi parti.3. q.16. 8.c.

23 Partes totius heterogenei carent forma totius,vt multitudo,non autem in homogeneis, vt continuum. 1. q. 11. 2.ad 2.

24 * Eſſe totius, non eſt eſſe alicuius partis eius.12. q.4. 5.ad 2.

25 * In diuinis eſt ratio totius & partis, ſecundùm rationem tantum. 1. q.30. 1. ad 4.

26 Pars animæ dicitur dupliciter.ſ.potentia animæ, & pars potentiæ eius. 3. q.46.7.c.

1 * OMNE participatum à ſuperioribus in inferiora, & omne ſuperius eſt formale,reſpectu inferiorum.1. q.75. 5 ad 4.

2 Omne quod eſt tale per participationem, ſubditur ei quod eſt tale per eſſentiam & vniuerſaliter. 1. q.96. 1. c.

3 Omne participans, & omne participatum, eſt poſterius eo quod eſt illud per eſſentiam. 1. q.3. 8. c. fin.

4 Omne quod eſt tale per participationem, cauſatur ab eo quod eſt tale per eſſentiam.1.q.8.1.c.item q.44.1.c.ad 1.item q.61.1.c.item q.75. 5.ad 1. item 79. 4.c.

5 Creaturæ participant bonitatem Dei, non quidem ſecundum partem, ſed ſecundum ſimilitudinem & imitationem.1. q.75. 5.ad 1.

6 ¶ Paruificentia eſt vitium oppoſitum magnificentiæ: & eſt circa magnos ſumptus: ideò eſt minus vitium quàm illiberalitas.

22.q.

2?. q.115. 1.0.

1 Parvipensio habet tres ſpecies.ſ.deſpectum,impedimentum voluntatis,& contumeliam.12.q.47.2.c.

2 Signa paruipenſionis ſunt quatuor.ſ.obliuio,denunciatio mali,gaudium de malo,& impedimentum voluntatis. 12.q. 47.2.ad 3.

1 Pascha dicitur quadrupliciter.ſ.agnus paſchalis, panes azymi,prima dies azymorum,& omnes ſeptem dies azymorum. 3.qu.46. 9.ad 2. item q.74.4.ad 1.

2 Expoſitio omnium quæ fiebant circa agnum paſchalem.12.q.102.5.ad 1.item ad 3.

3 Paſcha celebrabatur menſe primo,ad commemorandum beneficium liberationis ex Aegypto: & ſignificabat paſſionem & reſurrectionem Chriſti.12.q.100.5.ad 2.item q.102.4.ad 10.item 5.ad 2.

4 Paſcha incipiebat in veſperis quattædecimæ lunæ.3.q.46.9.c.ad 1.item q.74.4.c.ad 1.

5 Feſtum paſſionis,& reſurrectionis Chriſti,ſuccedit feſto paſchæ. 12.qu. 103.3.ad 4.

1 Passio dicitur dupliciter.ſ.impropriè,id eſt,omnis receptio:& propriè.i.cũ abiectione alicuius:& hoc dupliciter:vno modo propriiſſimè,quando.ſ.aliquid remouetur ab aliquo, quod conuenit ſibi ſecũdum naturam,aut ſecundum propriam inclinationem,ſicut cum aqua frigiditatem amittit per calefactionem, & cũ homo ægrotat,aut triſtatur:ſecundo modo minus propriè dicitur aliquis pati ex eo quod aliquid ab ipſo abiicitur,ſiue ſit ei conueniens,ſiue non conueniẽs:& ſic dicitur pati,non ſolum qui ægrotat,ſed etiam qui ſanatur:& non ſolũ qui triſtatur,ſed etiam qui lætatur,vel quocunque modo aliquis alteretur,vel moueatur.1.q.14.2.ad 2.item q.75.2.c.item q.79. 2.c. item q.97.2.c.item 12.q.22.1.c.item q.41.1.c.

2 De ratione paſſionis propriè dictæ,eſt abiectio qualitatis naturalis, & impreſſio qualitatis extraneæ,& contrariæ.12.q.22.1.c.item q.31.1. ad 3.item q.35.1.c.item q.41.1.c.

3 Pati cum abiectione & tranſmutatione eſt proprium materiæ : ideo non inuenitur niſi in compoſitis ex materia & forma. 12.qu. 22. 1. ad 1.

4 Paſſio duplex.ſ.realis,& intentionalis ſeu ſpiritualis : ſecunda ſemper pertinet ad perfectionẽ patientis:ideo fuit in corpore Adæ ante peccatum.1.q.95.2.ad 2.item q.97.2.c.item 12.q.22.1. c.item q.31.1. ad 3.item q.35.1.c.item q. 41.1.c.

5 Paſſio duplex,ſcilicet corruptiua,& perfectiua.1.q.95.2.ad 2.item q.97. 2.c.

6 Omne quod patitur & mouetur ab alio, diſponitur per actum agentis, multiplicatum qualitate,quæ habitus nominatur.12.q.51.1.c.

7 Vt qualitas cauſetur in paſſiuo, oportet quod actiuum totaliter vincat paſſiuum.12.q.51.3.c.

8 Paſſio ad defectum pertinet:quia rei eſt ſecundum quod eſt in potentia. 1.q.25.1.c.ad 1.item 12.q.22.2.ad 1.

9 Paſſio impropriè dicta.ſ.omnis receptio,cõuenit omni enti in potentia, id eſt,cuilibet creaturæ.12.q.22.1.ad 1.

10 Magnitudo paſſionis non tantũ dependet ex virtute agentis:ſed etiam ex paſſibilitate patientis.12.q.22.3.ad 2.

11 Paſſio ſumit ſpeciem ab actu,qui eſt terminus motus.12.q.1.3.c.

12 Paſſio duplex,ſcilicet paſſio innata,& paſſio illata. 3.q.81.4.o.

13 Paſſiones ſanctorum illatæ,proſunt Eccleſiæ, per modum exhortationis & exempli:non autem per modum redemptionis. 3.q. 48.5.ad 3.

14 Paſſio proprie non conuenit animæ,niſi per accidens,ſed ſoli compoſito corruptibili conuenit per ſe:improprie verò conuenit omni enti in potentia.12.q.22.1.o.

15 Paſſio magis propriè eſt in parte appetitiua, quàm in parte apprehenſiua.12.q.22.2.o.item q.41.1.c.item 3.q.15.4.d.

16 Paſſio eſt magis propriè in appetitu ſenſitiuo,quam in appetitu intellectiuo.1.q.20.1.ad 1.item 12.q.22.3.o.item q.41.1.c.item 22.q. 58. 9.c.item 3.q.15.4.c.

17 Omnis motus appetitus ſenſitiui dicitur paſſio:& præcipuè ille qui in defectum ſonat.12.q.35.1.c.item q.41.1.c.

18 In paſſionibus animæ eſt aliquid quaſi materiale.ſ.tranſmutatio corporis,& aliquid quaſi formale.ſ.ex parte appetitus.1.q.20.1.ad 2. item q.75.3.ad 3.item 12.q.22.2.ad 3.item q.37.4.c.item q.44.1.c.item q.45.3.c.item q.48.2.c.

19 In omni paſſione animæ aliquid additur, vel minuitur à naturali motu cordis.12.q.24.2.ad 2.

20 Paſſiones animæ tanto vehementius impellunt,quanto magis ſequuntur inclinationem naturæ.22.q.155.2.c.

21 * Nomina paſſionum animæ quandoque ſumuntur pro ſimplici operatione voluntatis.1.q.20.1.ad 1.item q.59.4.ad 2.item q.64.3.c.item q.82.5.ad 1.item 12.q.22.3.ad 3.item 22.q.18.1.c.

22 Paſſio animæ,vt paſſio,habet principium ab exteriori:ſed vt eſt voluntaria,habet principium ab interiori. 3.q.48.1.ad 1.

23 Omnis paſſio animæ inclinat cum impetu in ſuum obiectum.22.q.27. 2.c.

24 Obiecta paſſionum animæ ſe habent ad eam vt formæ,à quibus ſpecificantur:ideo quicquid eſt cauſa obiectorum, eſt & cauſa paſſionum. 12.q.44.1.c.

25 Anima dupliciter dicitur tota pati. ſ.ſecundum eſſentiam ſuam, id eſt, corpore patiente & diſpoſito ad ſeparationem ab anima : & ſecundum omnes eius potentias.3.q.46.7.8.o.

26 * Omnes paſſiones animæ reducuntur ad vndecim ſpecies.ſ.ſex in concupiſcibili. i. amor,odium,deſiderium ſeu concupiſcentia , fuga vel abominatio,delectatio,vel gaudium,dolor vel triſtitia,ſed aliæ quinque ſunt in iraſcibili.ſ.ſpes,deſperatio,timor,audacia, & ira. 12.qu. 23.4.o.item q.25. 3.4.c.

27 Paſſiones principales animæ ſunt quatuor,quarum duæ ſunt finales ſimpliciter.ſ.gaudiũ & triſtitia:& duæ finales in genere.ſ.ſpes & timor. 12.q.25.4.o.item q.84.4.ad 3.item 22.q.123.11.ad 1.item q. 141. 7.ad 3.

28 Omnes paſſiones animæ reducuntur ad has quatuor principales , ſicut ſpecies ad genus:vel imperfectum ad perfectum:vel ſicut effectus ad cauſam:& participans ad participatum.12.q.25.4.c.ſi.

29 Paſſio animæ duplex. ſ.perfecta & imperfecta : tunc dicitur eſſe paſſio perfecta,per quam anima perturbatur, quando paſſio ſenſitiuæ partis pertingit vſque ad immutandum rationem à rectitudine ſui actus. ſ.vt ſequatur paſſionem,& non habeat liberum arbitrium ſuper eam. 3.q.46.7.ad 3.

30 Potentiæ animæ pati poſſunt dupliciter. ſ.paſſione propria,id eſt,à ſuo obiecto;

obiecto;& paſſione aliena.i.ſui ſubiecti.3.q.46.7. 8.c.

31 Cauſa paſſionum animæ aſſignari poteſt dupliciter. ſ.ex parte obiecti. & ex parte ſubiecti.12.q.43.1.2.c.item q.45.3.c.item q.46. 5.c.

32 Paſſiones animæ vincunt rationem tripliciter. ſ. diſtrahendo, inclinando in contrarium rationi,& ligando mutatione corporali,ſicut ſomnus & ebrietas ligant eam.12.q.77.2.o.item 6.c.

33 Paſſio appetitus ſenſitiui non poteſt directè trahere,vel mouere voluntatem,ſed indirectè dupliciter.ſ.per abſtractionem : & ex parte obiecti impediendo iudicium rationis per fortem imaginationem. 12. q. 77.1.o. item 22.q.155.1.c.item q.46.7.ad 3.

34 Paſſiones diuerſarum potentiarum differunt genere , quæ autem ſunt diuerſorum obiectorum eiuſdem potentiæ , differunt ſpecie tantum. 12.q.23.1.o.item q.54.1.o.

35 * In paſſionibus animæ eſt duplex contrarietas.ſ. ſecundum diuerſitatem obiectorum, id eſt, boni & mali:& ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino:prima tantum eſt in paſſionibus concupiſcibilis , ſed vtraque eſt in paſſionibus iraſcibilis.12. q.23.2.o. item q. 40. 4.o. item q.45.1.ad 2.

36 Omnis paſſio iraſcibilis ſignificat motum tantum , ſed paſſionum concupiſcibilis quædam ſignificant motum , & quædam quietem. 12. q. 23.4.c.item q.25.1.o.item 3.c.

37 Nomina omnium paſſionum animæ poſſunt ſumi dupliciter,ſcilicet abſolutè, & vt recedunt a ratione:primo modo ſunt paſſiones : ſecundo autem modo ſunt vitia.12.q.45.1.ad 1.item q.59.1.ad 2.item 22. q.127.1.c.ad 3.

38 Nomina paſſionum animæ , quarum obiectum eſt malum , aliquando ſignificant vitia,quorum obiectum eſt malum , vt odium,ira,inuidia, & audacia : quarum autem obiectum eſt bonum, ſignificant virtutes, vt ſpes,& amor.22.q.127.1.ad 3.

39 Ordo omnium paſſionum animæ.12. q.25.o.

40 Omnis paſſio cuius obiectum eſt bonum, eſt naturaliter prior paſſione ſibi oppoſita,cuius obiectum eſt malum. 1.q.20.1.c.item 12.q.25. 2. 3.c.item 22.q.141.3.ad 1.

41 Omnis paſſio cuius obiectum eſt bonum vel conueniens ſimpliciter,eſt in concupiſcibili:ſi autem obiectum eius eſt vt difficile vel ardúum, id eſt,cum determinatione quãtitatis, eſt in iraſcibili:ſimiliter & oppoſitæ harum. 12.q.23.1.c.item q.25. 1. c.item q.40. 1.c.item q.46. 3.c.

42 Paſſiones iraſcibilis ſunt poſteriores paſſionibus concupiſcibilis,quæ ſignificant motum,ſed ſunt priores iis,quæ ſignificant quietem.12. q. 25.1.o.item q.40.1.c.item 22.q.141.3. ad 1.

43 Omnis paſſio iraſcibilis terminatur ad paſſiones concupiſcibilis, & incipit ab eis.1.q. 81.2.c.item 12.q.23.1.ad 1.item q.25.1.o. item 3. c.item q.40.1.4.c.item q.41.2.ad 3.item q.46.3.ad 2.item q.65. 1. ad 3.item q.81.3.ad.2.item q.84.4.ad 2.item q.100.5.ad 6.item 22. q.41.2.ad 1.item q.118.6.c.

44 Paſſionum animæ quædam ſunt bonæ, & quædam ſunt malæ , ſecundum ſpeciem ſuam,inquantum ſunt in genere moris : non inquantum ſunt in genere naturæ.12.q.24.4 o.item 22.q.158.1.c.

45 Paſſiones animæ, & motus membrorum , inquantum imperantur à voluntate, vel non prohibentur, ſunt bonæ vel malæ moraliter , non autem ſecundum ſe.12.q.24.1.o.item q.59.1.c.ad 2.item q.35.1.ad ad 1.

ad 1. item q.158.2.c.

46 Paſſiones ſecundum quod ordinantur à ratione,ſunt laudabiles,vel vituperabiles,non autem ſecundum ſe.12.q.24.1.ad 3.item 2.o. item q.45.1.ad 1.item q.50.1.c.item 22.q.35.1.ad 1.item q. 125.1.o.item q.127.1.o.item q.158.1.o.item 2.c. ad 1.

47 Omnis paſſio animæ ſecundum Stoicos eſt mala: non autem ſecundum Peripateticos.12.q.24.2.o. item q.59. 2.3.o.item 22.qu. 123. 10.c. item q.158.ad 1.item 3.q.15.4.ad 2.item q.46.6.ad 2.

48 Omnis paſſio animæ ſecundum Stoicos.ſ.inordinata,tollit,vel diminuit bonitatem actus,ſed ſecundum Peripateticos aliqua.i.moderata,auget eam:ſicut etiam actus membrorum.12.q.24.3.o.

49 Omnis paſſio animæ, præueniens iudicium rationis, diminuit bonitatem actus:ſed paſſio conſequens per redundantiam eſt ſignum melioris actus,per electionem autem facit actum meliorem.12.q.24. 3.ad 1.item q.77.6.ad 2.item q.59.2.ad 3.item 22.q.2.10.c.

50 Paſſio præueniens iudicium rationis, diminuit peccatum:ſequens verò auget peccatum,,vel ſignificat auctum.12.q.24.3.ad 3.item q.47.2.c.item q.77.6.o.

51 Paſſio totaliter tollens vſũ rationis,totaliter excuſat à peccato:niſi fuerit voluntaria in ſua cauſa,non autem alia.12.q.77.7.o.item 8.ad 3.

52 Nulla inclinatio paſſionis,vel habitus,ita vehemens eſt, quod ei ratio non poſſit reſiſtere,ſi remaneat vſus rationis. 12. q. 10.3. o. item q. 77.7.8.c.item q.80.3.o.item 22.q.155.3.ad 3.item q.156.1.c. item q.175.2.ad 2.

53 Anima Chriſti fuit paſſibilis dupliciter.ſ.paſſione corporali,& paſſione animali,ſicut & anima noſtra.3.q.15.4.c.item 10. c.ad 3.

54 Tota anima Chriſti ſecundum eſſentiam,& ſecundum omnes potentias eius,ſecundum quod ſunt in eſſentia animæ patiebantur, non autem ex parte obiecti,niſi potentiæ inferiores.3.q.46.7.o.

55 Paſſiones in anima Chriſti non ferebantur ad illicita, nec præueniebãt actum rationis,nec impediebatur iudicium rationis,ſicut fit in nobis. 3.q.15.4.o.item 6.c.item q.19.2.c.fi.item q.46.7.ad 3.item q.48.o. ad 2.item q.49.4.ad 3.

56 Paſſio Chriſti fuit bona ſimpliciter,& mala ſecundum quid.3.q.22.2.ad 2.item q.47.3.ad 3.item 4.ad 2.item 6.ad 3.

57 Acerbitas paſſionis Chriſti cauſabat in eo timorem,triſtitiam, & dolorem.3.q.7.6.o.item q.15.7.o.

¶ Paſſio Chriſti fuit neceſſaria,non quidem abſolutè,nec ex coactione,ſed ex triplici fine.ſ.liberationis noſtræ,exaltationis Chriſti,& prædiffinitionis Dei.3.q.46.1.o.

58 Poſſibile fuit Deo liberare hominem ſine paſſione Chriſti:ſi non præſupponatur præſcientia eius.3.q.46.2.o.item q.56.1.ad 2.

59 Non fuit alius modus conuenientior redemptionis noſtræ, quàm per paſſionem Chriſti.3.q.46.3.o.

60 Liberatio hominis per paſſionẽ Chriſti,fuit maioris miſericordiæ & iuſtitiæ,quàm ſi Deus remiſiſſet peccata ſine ſatisfactione.3. q.46.1.ad 3.

61 Chriſtus fuit paſſus conuenienti tempore.ſ.luna quintadecima,hora ſexta,in iuuentute.3.q.46.9.o.item 10.c.

62 Chriſtus paſſus eſt in loco conuenienti, ſcilicet in Hieruſalem, quadruplici ratione, ſcilicet quia primo Hieruſalem erat locus à Deo electus ad ſacrificia ſibi offerenda, figurantia Chriſti paſſionem; ſecundo quia virtus paſſionis Chriſti, ad totum mundum erat

diffun

diffundenda,& Hieruſalẽ erat in medio terræ,vnde dicitur vmbilicus terræ:tertiò quia hoc maximè conueniebat humilitati Chriſti, quod in loco tam celebri confuſionẽ pati non recuſauit:quartò vt oſtenderet à principibus populi exortam eſſe iniquitatẽ occidentiũ Chriſtũ, qui principes in Hieruſalem morabantur. Et paſſus eſt extra portam, triplici ratione:ſcilicet primò vt veritas reſponderet figuræ,quia vitulus & hircus pro peccato,extra caſtra comburebantur, ſecundò vt per hoc daret exemplum nobis, exeundi à mundana conuerſatione: tertiò ne Iudęi ſubtraherent ſacrificium ſalutare,ne putares pro illa tantum plebe oblatum ſecundum Chryſoſt. nec in templo paſſus eſt, ſed in caluaria.3.q.35.7.ad 1.item q.46.10.o.item q.83.3.ad 1.

63 Paſſio Chriſti conuenienter incepit à Iudæis,& finita eſt à Gentilibus: ſicut etiam effectus eius.3.q.47.4.o.

64 Paſſio Chriſti attribuitur ſuppoſito diuino,non quidem ratione naturæ diuinæ,ſed naturæ humanæ.3.q.46.12.o.

65 Chriſtus paſſus eſt non quidem ab intrinſeco,ſed ab extrinſeco, omnes paſſiones:non quidem omnes ſecundum ſpeciem, ſed ſecũdum genus tripliciter.ſ.ab omni homine, in omni re, & ſecundum omnem ſenſum.3.q.46.5.o.item q.48.2.c.

66 Pater tradidit Chriſtum paſſioni ex charitate:ſimiliter ipſe Chriſtus vt Deus,& vt homo: ſed Iudas ex captiuitate:Iudæi ex inuidia:Pilatus autem ex timore.3.q.47.3.o.item 6.ad 2.

67 Paſſio Chriſti vt ſaluatiua,erat volita Deo & ſanctis:Iudæis autem, vt erat afflictiua Chriſti.3.q.18.5.c.

68 Paſſio Chriſti fuit ei voluntaria,& ſubiecta ſuæ voluntati. 3.q.46. 6.9. c.item q.47.1.o.

69 Chriſtus,& mater eius,& quilibet ſanctus,volebat voluntate deliberata paſſionem Chriſti:licet voluntas naturalis diſſentiret.3.q.15.6.ad 4. item q.18.5.c.item q.23.8.ad 5.item q.47.1.o.item 2. c. ad 2. item 6.ad 3.

70 Omnes actiones,& paſſiones Chriſti operebantur inſtrumentaliter , in virtute diuinitatis,ad ſalutem humanam.3.q.48.6.c.item q.49.1.c. fi.item q.56.1.ad 3.

71 Paſſio Chriſti,ratione diuinitatis eius,agit per modum efficientiæ, ratione voluntatis animæ eius,per modum meriti,& in carne Chriſti: per modum ſatisfactionis inquantum liberamur à reatu pœnæ, vt à ſeruitute culpæ , per modum redemptionis , & vt reconcilians nos Deo,per modum ſacrificij.3.q.48.6.ad 3.item q.62.5.c.

72 Chriſtus per paſſionem ſuam meruit nobis ſalutem æternam.3.q.46.3. c.item q.48.1.o.item 6.ad 3.item q.49.1.c. item q.50.6. c.item q. 56.1.ad 4.item 2.ad 4.item q.61.1.ad 2.item q.62.5.o.

73 Per paſſionem Chriſti omnia impedimenta ſalutis ablata ſunt , & omnia bona ſunt nobis data,quoad meritum.3.q.48.1.ad 2.

74 Paſſio Chriſti habuit aliquem effectum,quem non habuerunt præcedentia merita,propter genus operis:non autem propter maiorem charitatem.3.q.48.1.ad 3.item q.49.6. ad 2.

75 Chriſtus per paſſionem ſuam meruit exaltari quadrupliciter. ſ.per reſurrectionem,aſcenſionem, ſeſſionem ad dexteram patris,& iudiciariam poteſtatem.3.q.49.6.o.

76 Nullius peccati remiſſio,nec ſalus,poteſt fieri,niſi per paſſionem Chriſti.3.q.69.1.ad 2.item q.73.5.c.

77 Vna minima paſſio Chriſti ſuffeciſſet pro omni peccato. 3.qu. 46. 5. ad 3.

ad 3.item 6.ad 6.

78 Chriſtus ſua paſſione nos à peccatis liberauit cauſaliter,id eſt,inſtituit cauſam, qua poſſent quæcunque & quandocunque peccata remitti. 3.q.49.1.ad 3.

79 * Paſſio Chriſti eſt cauſa vniuerſalis in remiſſione peccatorum, quam oportet ſingulis applicari per baptiſmum,pœnitentiam, & alia ſacramenta. 3.q.49.1.ad 4.item q.52.2.ad 2.item 8.ad 2.item q.61.1.ad 2.item q.62.5.6.c.item q.69.1.ad 3.

80 Paſſio Chriſti eſt propria cauſa remiſſionis peccati tripliciter.ſ.prouocando ad charitatem,redimendo, & inſtrumentaliter operando. 1.q. 56.2.ad 4.item q.79.3.c.item 3.q.49.1.o.item 2.3.c. item 4.c.ad 2. item 5.c.item q.52.5.c.item q.56.2.ad 4.item q.6.2.5.c. item q. 69. 1.ad 2.item ad 3.item q.79.3.c.

81 Per paſſionem Chriſti liberati ſumus de poteſtate diaboli,victi per humilitatẽm,obedientiam,& pœnam Chriſti,& ſatisfaciendo pro culpa, fecit nos cõiunctos,domeſticos,& filios Dei,ideo paſſio eius dupliciter habet rationem redẽptionis,ſ.quia inquantum nos à poteſtate diaboli eripuit, dicitur nos redemiſſe:ſicut rex regnum occupatũ ab aduerſario per laborem certaminis, inquantũ verò Deum nobis placauit,dicitur nos redemiſſe:ſicut pretiũ ſoluens ſatisfactionis pro nobis, vt à pœna,& à peccato liberaremur. 3.q.48.4.o.itẽ 6.ad 3. item q.52.1.c.

82 Paſſio Chriſti, vt à voluntate eius, fuit ſatisfactio pro omni peccato, etiam occidentium eum, non autem vt ab alio,ſecundum ſe. 3.q.22. 2.ad 2.item 3.c.item q.39.5.ad 3.item q.48. 2. ad 2.item q.49.4. ad 3.item q.57.6.ad 2.item q.69.3.c.item 7.ad 1.

83 Paſſio Chriſti fuit quaſi pretium, per quod liberati ſumus à ſeruitute diaboli,peccati,& pœnæ. 3.q.48.4.c.

84 Per paſſionem Chriſti liberati ſumus à peccato cõmuni totius naturæ, quoad culpam, quoad reatum pœnæ, & à propriis peccatis ſingulorum.3.q.49.5.c.item q.52.5.c.ad 2.item q.86.4.ad 3.

85 Paſſio Chriſti ſufficienter abſtulit peccatum originale, quoad perſonam,& quoad naturam.3.q.49.c.c.

86 Chriſtus patiendo,omnia præcepta veteris legis moralia,cerimonialia, & iudicialia impleuit. 3.q.47.2.ad 1.

87 Nunquam ſine fide paſſionis Chriſti potuit eſſe ſalus, ideo ſemper oportuit eſſe aliquod repræſentatiuum eius hominibus.3.q.73.5.c.

88 Paſſio Chriſti efficienter operata eſt noſtram ſalutem,vt cauſa inſtrumentalis,ſed Deus vt cauſa principalis.1.q.48.6.o.item q.49.1.c.

89 Paſſio Chriſti eſt cauſa ſalutis omnium, ſed applicata eſt mortuis per deſcenſum Chriſti ad inferos,ſicut & viuis per ſacramenta. 3. q. 52. 1.ad 2.

90 Paſſio Chriſti non ſaluat,niſi configuratos. 12.q. 85. 5.ad 2.item 3.q. 49. 1. ad 4. item 3.ad 2.item ad 3.5.c.item q. 52.1. ad 2.item 7.8.c. item q.79.2.ad 1.item 7.ad 2.

91 Per paſſionem Chriſti,& per mortem eius, reconciliati ſumus Deo patri.3.q.48.4.c.item q.49.2.c.item 4.o.

92 Per paſſionem Chriſti tripliciter ſumus liberati de poteſtate diaboli.ſ. quia inquantum paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccatorum, inquantum nos Deo reconciliauit, & inquantum in paſſione Chriſti, diabolus exceſſit modum poteſtatis ſibi traditæ à Deo, machinando in mortem Chriſti,qui non habebat meritum mortis, cùm eſſet abſque peccato.3.q.48.4.c.item q.49.2.o.

93 Per paſſionem Chriſti dupliciter ſumus liberati à reatu pœnæ, ſcil. vel directè, inquantum paſſio Chriſti fuit ſufficiens & ſuperabundans ſatisfactio pro peccato humani generis: exhibita autē ſatisfactione ſufficienti tollitur reatus pœnæ: vel indirectè, inquantū paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccati: in quo fundatur reatus pœnæ. 3. q. 22. 3. c. item q. 48. 6. ad 3. item q. 49. 3. o. item q. 52. 5. c. item q. 86. 4. ad 3.

94 Paſſio Chriſti operata eſt noſtram ſalutem propriè, remouendo mala, ſed reſurrectio eius, inchoando bona & exemplariter. 3. q. 53. 1. ad 3. item q. 56. 1. ad 4. item 2. ad 4. item q. 62. 5. ad 3.

95 Chriſtus per paſſionem ſuam initiauit ritum Chriſtianæ religionis. 3. q. 62. 5. c. item q. 63. 3. c.

96 Chriſtus per paſſionem ſuam aperuit nobis ianuam cœli, ſed per aſcenſionem ſuam introduxit nos in poſſeſſionem eius. 3. q. 49. 5. o. item q. 79. 2. c. ad 1.

97 Chriſtus per paſſionem ſuam conſecutus eſt gloriam reſurrectionis, non autem ex vi ſacrificij, quod offertur per modum ſatisfactionis: ſed ex deuotione, qua ex charitate humiliter paſſionem ſuſtinuit. 3. q. 22. 4. ad 1.

98 ¶ Paſtor Eccleſiæ & fundamentum eius, principaliter dicitur Chriſtus: ſecundariò autem cæteri prælati. 3. q. 8. 6. ad 3.

1 PATER * in diuinis * prius dicitur de Deo quàm de creatura, 1. q. 33. 2. ad 4.

2 Paternitas in Deo & creaturis, non eſt eiuſdem rationis vniuocè, ſed analogicè. 1. q. 31. 3. ad 3.

3 Pater prius dicitur perſonaliter, quàm eſſentialiter. 1. q. 33. 3. o.

4 In diuinis eſſentia eſt pater, ſi pater tenetur ſubſtantiuè, non autem ſi tenetur adiectiuè. 1. q. 39. 5. ad 5, item 6. c.

5 Pater eſt magis proprium nomen perſonæ patris, quàm genitor vel generans. 1. q. 33. 2. o. item q. 40. 2. c. item 3. q. 60. 7. ad 2. item q. 66. 5. ad 7.

6 Pater eodem, id eſt, paternitate, eſt quis, & pater. 1. q. 40. 3. ad 2.

7 Paternitas eſt in angelis ſecundum actus hierarchicos: ſicut magiſter eſt pater diſcipuli. 1. q. 45. 5. ad 1.

8 ¶ Patres conſcripti dicebantur olim conſiliarij, quia ſcribebantur. 1. q. 24. 1. c.

1 PATIENTIA dicitur dupliciter, ſcil. habitus, & delectatio in actu eius: primo modo eſt virtus, ſed ſecundo modo eſt fructus. 22. q. 136. 1. ad 3.

2 Patientia eſt virtus, conſeruans bonum rationis contra triſtitiam. 12. q. 66. 4. ad 2. item 22. q. 128. c. item q. 136. 1. o. item 5. c.

3 Pati triſtia ad malum finem, non eſt propriè patientia: ſed eſt duritia. 22. q. 136. 1. ad 2.

4 Patientia non eſt potiſſima virtus, ſed eſt inferior omni virtute theologica & cardinali. 12. q. 66. 4. ad 2. item 22. q. 136. 2. o.

5 Ad patientiam pertinet longanimitas & conſtantia; inquantum dilatio boni, quæ eſt longanimitatis, & labor in continua executione boni, habent rationem mali contriſtantis. 22. q. 136. 5. c.

6 Patientia eſt radix & cuſtos virtutum, ſolum remouendo prohibens. 22. q. 136. 2. ad 3.

7 Patientia, vt virtus, non poteſt haberi ſine charitate & gratia. 22. q.

136

136. 3.0.

8 Patientia eſt in concupiſcibili ſubiectiuè. 22.q.136.4.ad 2.

9 Actus patientiæ in patria, non eſt ſuſtinere, ſicut eſt in via: ſed eſt frui bonis acquiſitis per eam. 22.q.136.1.ad 2.

1 PAVLVS erat inſtructus in propria lingua, quoad ſupcraddita per artem humanam ad ornatum, & elegantiam locutionis: non autem in lingua aliena. 22.q.176.1.ad 1.

2 * Paulus in ſua conuerſione habuit voluntatem actualem contrariam gratiæ, ideo celebratur vt miraculoſa. 12.q.9.6.ad 3. fin. item q.112. 2.ad 2. item q.113.10.c.

3 Paulus in ſua conuerſione vidit Chriſtum corporaliter. 3.q.57.6. ad 3.

4 Paulus præfert ſe, & alios Apoſtolos, Moyſi. 22.q.174.4.ad 3.

5 Paulus verè, ac iuſtè reprehendit Petrum in obſeruatione legalium: quia cogebat gentes, non quidem imperio, ſed ſuæ conuerſationis exemplo, iudaizare: quia ſecundum quod Leo Papa dicit, validiora ſunt exempla, quàm verba. 12.q.103.4.ad 2. item 22.q.33.4.ad 2. item q.43.6.ad 2.

6 Paulus allegat verbum Arati Poëtæ. ſ. genus Dei ſumus, & in ipſo viuimus, mouemur, & ſumus. 1.q.1.8.ad 2.

7 Epiſtolæ eius, & Pſalmi Dauid, frequentantur in Eccleſia, ad ſpem veniæ: & quia continent quaſi totam theologiam. 3.q.83.4.c princ.

1 PAVPERTAS ſpiritus includit duo, ſcilicet abdicationem temporalium rerum, quæ fit ſpiritu, id eſt, propria voluntate, per inſtinctum Spiritus ſancti (vt Ambroſius & Hieronymus exponunt) & cõtritionem ſuperbiæ, ſecundum quod paupertas ſpiritus intelligi poteſt exinanitio inflati & ſuperbi ſpiritus (vt Auguſtinus exponit.) 22.q.19.12.c.

2 Paupertas voluntaria commendatur. 3.q.40.3.0.

3 Paupertas voluntaria, eſt indicium maximæ humilitatis. 22.q.19.12.c. item 3.q.40.3.ad 3.

4 Chriſtus voluit eſſe pauper quadruplici ratione: primo quia paupertas voluntaria conuenit prædicatori: ſecundo ne videretur prædicare ex cupiditate: tertio vt nos faceret diuites ſpiritualiter: quarto vt virtus Dei maior oſtenderetur. 3.q.35.7.c. item q.40.3.0.

1 PAX eſt tranquillitas ordinis, maximè in voluntate. 12.q.70.3.c. item 22.q.29.0.

2 Pax non eſt virtus, ſed eſt effectus virtutis, ſcilicet charitatis. 22.q.29.3.4.0.

3 De ratione pacis eſt duplex vnio, ſcilicet diuerſorum appetentium: & appetituum eiuſdem appetentis, & reſpectu eiuſdem appetibilis. 22.q. 29.0.

4 Pax includit concordiam, addens vnionem eiuſdem appetentis, vltra vnionem diuerſorum appetentium, quam dicit concordia. 22.q.29. 1.c.

5 Perfectio gaudij eſt pax, quoad duo importata per pacem, ſcilicet quoad quietem à perturbantibus, & quoad ſedationem à fluctuatione deſiderij. 12.q.70.3.c.

6 Pax reipublicæ eſt ſecundum ſe bona, & multo plura prohibet. ſ. homicidia, ſacrilegia, & huiuſmodi, quàm occaſionentur ex ea, & plures bene ea vtuntur. 22.q.123.5.ad 3.

7 Paci opponuntur multa vitia. ſ. diſcordia in corde, cõtentio in ore, ſchiſ-

 ma,

ma,rixa,& bellum in opere.22.q.34.37.39.princ.
8 Chriſtus in ortu ſuo fecit pacem totius mundi : vt ſignificaret veram pacem.3.q.35.8.ad 1.
9 Pax cauſatur ex iuſtitia, ſubtrahendo occaſiones litigiorum, & tumultuum.22.q.29.3.ad 3.item q.180.2.ad 2.
10 Omnia appetunt pacem.22.q.29.2.c.
11 Pax perfecta eſt tantum in beatis:ſed pax imperfecta eſt in viatoribus. 22.q.29.2.ad 4.
12 Pax vera eſt tantum in bonis, & bonorum : apparens autem eſt in malis.22.q.29.2.ad 3.
13 Pax vera non eſt in nobis,ſine gratia gratum faciente, ſed tantum pax apparens.22.q.29.3.ad 1.
1 Peccare,eſt voluntate auerti à Deo.1.q.94.1.c.
1 Peccator dicitur dupliciter, ſcil. propter peccatum præteritum, & propter propoſitum peccandi.3.q.68.4.c.
1 Peccatum eſt actus deuians ab ordine debiti finis, contra regulam naturæ,rationis,vel legis æternæ. 1.q.63.1.c.item 12.q.21.1.c. item 2.ad 2.item q.71.6.c.ad 1.item ad 3.item q. 72.1.c. ad 2.item 22. q. 162.1.c.item q.168.4.c.
2 * Peccatum non eſt pura priuatio.12.q.72.1.ad 2.item q.75.1.c. ad 1. item q.85.5.ad 3.
3 Peccatum nihil aliud eſt,quàm deficere à bono, quod conuenit alicui ſecundum naturam ſuam.12.q.109.2.ad 2.item 8.c.
4 Omnis defectus debiti actus habet rationem peccati.22.q.64.1.c.
5 Peccatum nihil aliud eſt,ſecundum Auguſtinum,quàm de neglectis rebus æternis temporalia ſectari. 12.q.71.6.3.ad 3.item 22.q.104.3.c.
6 Peccatum nihil aliud eſt quàm vtendis frui, & fruendis vti, ſecundum Auguſtinum.12.q.71.6.3.ad 3.
7 Peccatum eſt dictum, vel factum, vel concupitum contra legem æternam,ſecundum Auguſtinum.12.q.71.6.c.item q. 76.2.ad 1.
8 Omne quod eſt contra naturalem inclinationem, eſt peccatum : quia contrariatur legi naturæ.22.q.133.1.c.item q.142.1.c.
9 Peccatum eſt præuaricatio legis diuinæ,& cœleſtium inobedientia præceptorum, ſecundum Ambroſium.12.q.109.4.c.item 22.q.79.2.1. ad 1.
10 Peccatum eſt voluntas retinendi, vel conſequendi, quod iuſtitia vetat. 12.q.71.6.ad 2.
11 Omne peccatum eſt voluntarium. 12.q.71.5. c. item 6.c.ad 2. item q. 73.6.c.item q.74.1.2.3.c.item q.76.3.c. ad 2.item q. 77.6.c. item q. 80.1.c.item q.87.2.c.item q.88.3.ad 1.item 22.q.10.2.c. item q.34. 2.4.c.item q.46.2.ad 2.item q.64.8.c.item q.118.4.c.
12 Ex hoc eſt aliquid peccatum,quia repugnat virtuti.22.q.107.1.c.
13 In quolibet peccato eſt aliquid virtutis, quia non poſſunt ſimul corrumpi omnes circunſtantiæ virtutis.12.q.73.2.c.ſi.
14 Ratio formalis peccati duplex.ſ.ſecundum intentionem peccantis.i.illud,ad quod conuertitur, & ſecundum rationem mali, bonum à quo receditꝫprimum diuerſificat ſpeciem peccati, non autem ſecundum. 22.q.10.5.ad 1.
15 Peccatum non dicitur vniuocè de omni peccato, ſed prius de actuali, quàm de originali, & prius de mortali, quàm de veniali. 12.q.88.1. ad 1.item 3.ad 1.
16 Peccatum duplex, ſcilicet peccatum actuale, & peccatum quaſi naturale,

rale.3.q.8.5.ad 1.

17 Peccare contingit aliquem dupliciter.ſ.vel in ſe quoad actum peccati, vel in ſua cauſa.22.q.30.1.c.item q.150.1.4.c.item q.154.5.0.

18 * Peccatum duplex,ſc occultum,& publicum : ſecundum eſt corrigendum publicè,non autem primum.3.q.55.1.ad 1.

19 Peccatum dupliciter contingit in actibus humanis.ſ.ex natura facti, vt in malis ex genere,& ex abuſu boni.1.q.48.6.c.

20 Peccatum triplex, ſc.contra Deum , contra ſe, & contra próximum. 12. q.72.4.0.

21 Peccatum triplex,ſc.cordis,oris,& operis.22.q.162.4.ad 4.

22 Peccatum dicitur ſpeciale dupliciter , vel quia eſt circa ſpecialem materiam , vel propter ſpecialitatem actus extendentis ſe ad omnem materiam , vt omnia vitia circa actum rationis. 22. qõ.54.1.c. item q.99.2.0.

23 Peccatum duplex,ſc.carnale, & ſpirituale , primum perſicitur in delectatione naturali,id eſt,ſecundum tactum : ſecundum verò in delectatione animali. 12.qõ.72.2.0.item qõ.73.5.c.item 22.q.118.6.c.

24 Peccatum dicitur carnale dupliciter, ſc. ſecundum conſummationem,& ſecundum originem : primo modo ſunt tantum gula & luxuria : ſecundo autem modo omnia. 12.q.72.2.0.

25 In peccato ſunt duo, ſc.pronitas,& motiuum:primum eſt plus in creatura ignobiliori:ſecundum autem in nobiliori.1.q.63.7.c.

26 In quolibet peccato ſunt duo.ſ.materiale.i.ſubſtantia actus , & formale.i.inordinatio eius.12.q.71.6.c.item q.72.1.8.c. item q. 75.1.c. ad 1.item 4.ad 1.item q.79.2.c.item q.87.4.ad 3.item 6.c.

27 In vno peccato contingit eſſe multas deformitates.22.q.154.1.ad 2.

28 In quolibet peccato neceſſe eſt eſſe defectum circa aliquem actum rationis.22.q.54.1.ad 2.

29 Vna ſpecialis ratio peccati poteſt eſſe in diuerſis generibus peccatorum:in quantum ordinantur ad finem vnius peccati. 22.q.99.2.ad 2. item 3.ad 2.item q.107.2.ad 2.

30 In peccato ſunt duo,ſc.inordinatio actus iniurians Deo , & macula ſequens.12.q.87.4.ad 3.item 6.c.

31 In quolibet peccato ſunt duo,ſcilicet,macula culpæ,& reatus pœnæ,3. q.22.3.c.

32 Peccatum in Spiritum ſanctum,eſt peccare ex electione mali,& tantum ex malitia, quæ eſt cum contemptu bonorum impedientium peccatum.22.q.14.1.3.4.c.item q.105.2.ad 2.

33 In omni peccato generaliter contemnitur Deus in ſuis præceptis , ſed hoc peccatum,vt ſpeciale peccatum,eſt contemptus doni,quo homo retrahitur à peccato,non autem peccatum ſequens ex eo. 22. q.118. 5.ad 3.item 3.q.88.4.c.fi.

34 * Illud peccatum dicitur generale , quod priuat conditionem requiſitam in qualibet virtute,ſed hoc peccatum eſt ſpeciale,ratione ſpecialis contemptus.22.q.14.1.ad 3.

35 Peccata differunt ſpecie , ſecundum obiecta : non autem ratione inordinationis.12.q.72.1.0. item 2.c.4.0.item 5.ad 1. item 8. c. item q.73.3.c.fi. item ad 1.item 4.c. item q. 79. 2. ad 3. item 22. princ. item q.39.2.c.

36 * Peccata differunt ſpecie,ſecundum fines , non autem ſecundum cauſas agentes.12.q.72.3.0.item 22.princ.

37 In peccatis eſt duplex differentia,ſc. materialis,id eſt,ſecundum natu-

ralem ſpeciem peccati, & formalis .i. ſecundùm ordinem ad vnum finem proprium.12.q.72. 6.c.

38 * Nullum quod eſt præter intentionem peccantis,dat ſpeciem peccato. 12. q.72. 1.7.c. item 3.q.88. 4. ad 1.

39 * Circunſtantiæ non poſſunt aggrauare peccatum in infinitum. 22. q. 110. 4. ad 5.

40 Diuiſio peccati,in peccatum contra Deum, contra ſe, & contra proximum,eſt ſpecifica, quia eſt ſecundum obiecta.12. q.71. 4.o.

41 * Peccata cordis, oris, & operis, non differunt ſecundùm ſpecies completas,ſed ſecundùm gradus eiuſdem ſpeciei.12.q.72.7.o.item q.100. 5.6.c.item 22. princ.

42 Peccata non differunt ſpecie, ſecundùm præcepta legis: quia non habent ſpeciem ex parte auerſionis, ſed ex parte conuerſionis.12. q.72. 6.ad 2.item 9.ad 1.item q.73. 1.c.item 22.q.10.5.ad 1.

43 Peccata differunt ſpecie,ſecundùm ſuperabundantiam,& defectum,propter diuerſa motiua, & ſunt contraria.12. q.72. 8.o.

44 Differentia peccati ſecundùm mortale & veniale, vel ſecundùm alios reatus,non eſt ſpecifica.12.q.72.5.o.item q.88. 1.2.o.

¶ Peccatum mortale differt à veniali in infinitum,ex parte auerſionis, non autem ex parte conuerſionis.12. q.72.5.ad 1. item q.87. 5.ad 1.

45 * Omne peccatum eſt in voluntate, vt in ſubiecto.12. q.74. 1.o.

46 Subiectum peccati duplex .ſ. ſubiectum primum, & ſubiectum proximum. Voluntas eſt ſubiectum primum omnis peccati: proximum verò ſunt diuerſæ potentiæ. 22. q.10. 2.c.

47 Omnis potentia mobilis à voluntate,poteſt eſſe ſubiectum peccati:licèt principaliter ſit in voluntate.12.q.74.2.o. item 3.c.item q.83.1.c.

48 Peccatum eſt in voluntate vt in cauſa.12.q.74. 1.2.o. item q.75. 3.c. item q.80. 1. c.

49 Voluntas eſt per ſe cauſa actus peccati, ſed per accidens cauſat eius inordinationem.i.præter intentionem.12. q.75. 1.o.

50 In quolibet volente ſub Deo, poteſt eſſe peccatum voluntatis, ſi in ſua natura conſideretur.1.q.63.1.c.

51 Peccatum non poteſt eſſe in voluntate, niſi cum ignorantia intellectus. 1.q.63.1.ad 4. item 12.q.58.2.c. item q.77. 2.c. item 22. q.20. 2.o. item q.51. 3.ad 2. item q.53. 2. c.

52 Peccatum in actu liberi arbitrij,contingit dupliciter.ſ.eligendo malum ex ignorantia, vel eligendo inordinatè bonum ex inconſideratione. 1.q.63. 1.ad 4.

53 Peccatum eſſentialiter conſiſtit in actu liberi arbitrij. 12. q.77. 6.o.

54 Peccatum eſt in ratione dupliciter.ſ.errando circa illud quod poteſt & debet ſcire facta promulgatione, vel non regendo potentias inferiores.12. q.74.5.6.o. item q.90. 4.ad 2. item ad 3.

55 Peccatũ mortale & veniale poſsũt eſſe in ratione dupliciter.ſ.ſecundùm ſe, & ſecundùm quod regit potentias inferiores.12. q.74. 9.10.o.

56 Peccatum moroſæ delectationis eſt in ratione dupliciter, vel deficiendo in directione interiorum paſſionũ animi, vel in directione exteriorum actuum.Deficit autem in directione paſſionum dupliciter:primò imperando illicitas paſſiones, alio modo non reprimendo motus paſſionum illicitos.12.q.73.8.c. item q.74. 6 o.

57 Peccatum ipſius conſenſus in actum, eſt tantum in ratione ſuperiori, ſed conſenſus in delectationem poteſt eſſe in ratione ſuperiori, & inferiori.12. q.15. 4.o. item q.74. 7.o. item 8. ad 1.

58 Non

58 Non omnis motus ſenſualitatis primus, id eſt, naturalis, eſt peccatum; 12. q.74. 3.o.

59 Senſualitas tenet locum ſerpentis, quia inclinat ad peccatum. 1. q.81. 1.ad 3.item 3.ad 1. item 12. q.74. 3.ad 2. item 22. q.165.2.b. item 3. q.18. 2.ad 3.

60 In ſenſualitate poteſt eſſe peccatum ſubiectiuè. 12. q. 74. 3.o.

61 In ſenſualitate poteſt eſſe peccatum veniale, non autem mortale. 12. q.74.3.ad 4. item 4.o. item q.87.5.c.

62 Obedire imperio rationis, & eſſe ſubiectum peccati, conuenit ſenſualitati hominis, non autem ſenſualitati bruti. 12. q.74.3.ad 3.

63 Peccatum actuale eſt in generatiua, non ſicut in ſubiecto, ſed materialiter: inquantum concupiſcibilis motum eius imperat. 12. q.17. 8.ad 2.

64 Peccatum actuale non poteſt eſſe in parte non obediente rationi, ſed bene infectio naturæ. 12.q.83.1.c. item 4.ad 2.

65 * Omnis voluntas ſub Deo, poteſt ſecundùm ſe habere peccatum. 1. q.63. 1.c.

66 Chriſtus nullum habuit peccatum. 3. q.14.3.o. item q.15. 1.o. item 5. ad 1. item ad 2. item q.22.4.ad 1.

67 Peccatum, vt eſt actus, habet cauſam per ſe: ſed ratione inordinationis, habet cauſam per accidens tantum. 12. q.75. 1. o. item 2.4.c. item ad 1. item q.77. 4. c.

68 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex ignorantia vel infirmitate. 22. q.162.2.c.ad 1. item ad 2. item q.186. 9. ad 23. item 3. q.88. 4.c.

69 Cauſa primi peccati non eſt malum, ſed bonum. ſ. voluntas cum abſentia alterius boni, ſcilicet regulæ rationis, vel legis diuinæ. 1. q.49. 1.ad 1. item ad 3. item q.63. 1.ad 4. item 12.q.75.1.c. item ad 3. item 22. q.163.1.2.c.

70 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex ignorantia, vel infirmitate, ſed peccandi conſuetudo implicat Dei contemptum. 12.q.105.2.ad 9. item 22.q.162.2.c.ad 1. item ad 2.

71 Quod aliquis non poſſit vitare peccatum, poteſt intelligi dupliciter. ſ. vel quia confirmatus eſt in malo, vel quia diu perſiſtere non poteſt quin ruat in peccatum. 12. q.109. 8.o.

72 Principium peccati duplex. ſ. primum & vniuerſale. i. voluntas, & principium proprium & proximum. ſ. aliæ potentiæ. 22. q.10. 2.c.

73 Voluntas eſt cauſa alicuius dupliciter. ſ. per ſe. i. imperando: & per accidens peccati. i. non impediendo, vel non reprimendo cum poſſit, & ſic eſt cauſa peccati primorum motuum. 22.q.154.5.c.princ.

74 Propria & per ſe cauſa peccati, eſt voluntas, aliæ verò cauſæ ſunt quaſi extrinſecæ & remotæ. 12.q.73.6.c. item q.80. 1. c.ad 3.

75 Nihil exterius eſt cauſa ſufficiens peccati, ſed tantum ſuadens, vel mouens appetitum ſenſitiuum. 1. q.115.4.c. item 12. q.73. 8.ad 3. item q.75.3.o. item q.80.1.3.o. item 22. q.43.1.ad 3. item q.73. 3. c.ad 2. item q.115.2.ad 1. item ad 2.

76 Aliquis poteſt ſufficienter impelli à dæmone in actum peccati, non autem in peccatum. 12. q.80. 3.o.

77 Aliquis quandoque committit aliquod peccatum ſecundùm effectum, & non ſecundùm affectum. 22.q.152.2.ad 2.

78 Cauſa interior peccati duplex. ſ. proxima. i. ratio & voluntas, & cauſa remota. ſ. imaginatio & appetitus ſenſitiuus. 12. q.75. 2.o. item 3. c. item 22. q.10.2.o.

79 Sciens peccat,non cōſiderando in particulari, vel in actu,quod ſcit in vniuerſali,vel in habitu,vnde dicitur quis ex certa malitia,vel ex induſtria peccare, quaſi ſcienter malum eligens.12. q.78. 1.c.fi.
80 Cauſa peccati triplex,ſcilicet motiuum,id eſt,bonum apparens,defectus regulæ, & perficiens:primum pertinet ad ſenſus & ad appetitum ſenſitiuum ; ſecundum ad rationem ; tertium autem ad voluntatem. 12. q.75.2.3.c.
81 Cauſa efficaciſſima peccati duplex .ſ. amor bonorum temporalium, & timor pœnæ.12. q.77.4.c.ad 3.
82 * Propria & per ſe cauſa peccati, eſt ex parte conuerſionis ad commutabile bonum.12. q.75. 1.c. item q.77.4.c. item 6.ad 1. item 8. ad 2. item q.84.1.ad 1.
83 Cauſa peccati triplex,ſcilicet paſſio,habitus vitioſus,& falſa æſtimatio de particulari eligibili, ex paſſione, habitu, vel ignorantia.22. q.14. 1.c. fi.
84 Inclinans ad peccatum eſt duplex, ſcilicet per ſe, vt habitus & diſpoſitio ex peccato,& per accidens. ſ. remouendo originalem iuſtitiam. 1. peccatum originale.* Nec tamen debet dici, quod peccatum originale ſit habitus infuſus, aut acquiſitus per actum,niſi primi parentis,non autem huius perſonæ, ſed per vitiatam originem reatus.12. qu.82.1. ad 3.item 2.ad 2.
85 Omne peccatum contingit ex defectu ſcientiæ in vniuerſali,vel in particulari,in habitu,vel in actu, vel ex intentione, vel occupatione, vel infirmitate, vel paſſione.12. q.77. 2.c.
86 Origo peccatorum attenditur ſecundùm inclinationem ad finem , quæ eſt ex parte conuerſionis.22. q.73. 3.ad 3.
87 Vnum peccatum eſt cauſa alterius peccati, in quadruplici genere cauſarum.ſ.in genere cauſæ efficientis, materialis,finalis,& formalis.12. q.75. 4.c. item 84.c.
88 Vnum peccatū poteſt oriri ex diuerſis peccatis,ſed principalius,ex quo ſæpius conſueuit,propter propinquitatem ad finem eius.22.q.72.4.c.
89 Ex minori vitio poteſt oriri maius peccatum , ſicut ex ira homicidium & blaſphemia. 22. q.73. 3.ad 3.
90 Homo non debet facere vnum peccatum, vt vitet aliud peccatum.22.q. 113. 1.ad 3.
91 Quia per operationes ſenſus homo peruenit ad actus rationis:ideò plures ſequuntur inclinationes naturæ ſenſitiuæ , quàm ordinem rationis , plures enim ſunt qui aſſequuntur principium rei , quàm qui ad conſummationem perueniunt,ex hoc autem vitia & peccata in hominibus proueniunt , quod ſequuntur inclinationem naturæ ſenſitiuæ contra ordinem rationis.1. q.49. 3.ad 5. item q.115. 4.c. item 12.q. 71. 2.ad 3.
92 Natura humana magis corrupta eſt per peccatum , quoad appetitum boni,quàm quoad cognitionem veri. 12. q.109. 2.ad 3.
93 * Peccata hominum ſunt impedimenta humani boni. 1. q. 63. 3. 2. ad 1.fin.
94 Peccatum cedit in bonum hominis , non quidem ſecundum ſe, ſed quia homo fit humilior , & cautior ex peccato ſuo & aliorum.12. q.87. 2. ad 1. item ad 2.
95 Priuatio modi,ſpeciei,& ordinis,vt ſunt in bono virtutis & gratiæ,ſunt effectus peccati, non autem in aliis.12. q.85. 4. c.
96 Homo peccando recedit ab ordine rationis : ideò perdit dignitatem humæ

humanam, & incidit in ſeruitutem beſtiarum.22. q.64. 2.ad 3.

97 In quolibet peccato eſt aliquid virtutis, quia non poteſt corrumpere omnes circunſtantias virtutis.12. q.73. 2.c.fi.

98 Peccatum ſingularis perſonæ non nocet niſi ſibi.3. q.19. 4.ad 1. item q.82. 6. ad 3.

99 Peccatum non nocet Deo, licèt ſit contra Deum.12. q.21.4.ad 1.item q.47.1.ad 1.item q.73.7.ad 2. item 22. q.88. 2. c.

100 Peccatum tranſit actu, & manet effectu .ſ. reatus maculæ, & offenſæ Dei.12. q.109.7.c.item q.113. 2.ad 3.item 3.q.62.2.ad 2.item 5.c. item q.89. 4.ad 1.

101 Vulnus quadruplex cauſatur in anima: primò ex peccato Adæ, ſed conſequẽter ex aliis peccatis,ſcilicet infirmitas in iraſcibili, concupiſcẽtia in concupiſcibili,ignorantia in ratione,& malitia in voluntate,ad quæ ſequuntur alia duo,ſcilicet dolor & mors.12. q.85.3.c. item 5.c.

102 Peccatum dupliciter deprimit.ſ. premendo ne videantur ſuperiora, ſed infima, & humiliando.12. q.87. 2.ad 1.

103 Homo per peccatum incurrit triplex detrimentum. ſ.deordinationem mentis,reatum pœnæ, & debilitatem boni naturalis.12. q.109. 7.c. item 3. q.22.3.c.

104 Obligatio duplex cauſatur ex peccato.ſ.ſeruitus diaboli, & reatus pœnæ.3. q.48.4.c.ad 3.

105 Grauitas peccati principaliter eſt ex obiecto, ſeu fine. 12.q.73. 3.c. item q.4. 5.9.c.item q.74. 9.c. item 22. q.74. 2.ad 1.

106 Grauitas & ſpecies peccati magis attenditur ex fine, quàm ex materiali obiecto.22. q.74. 2.ad 1.

107 Ratio principalis grauitatis peccati, eſt ex auerſione à Deo.12. q.73. ad 2. item 5.c. item q.77. 6. ad 1.

108 Quantitas peccati non menſuratur ex nocumento facto,ſed ex voluntate contra charitatem agentis.22. q.13.3.ad 1.

109 Grauitas peccati duplex. ſ. ex parte peccati, & ex parte peccantis ex maioris contemptu.22. q.94.3.c.item q.116.2.ad 2. item q.142. 3. c.item 3. q.80.5.c.

110 Grauitas peccati duplex .ſ. ſecundùm ſpeciem, quæ eſt ex obiecto, & ſecundùm circunſtantiam. 22.q.10. 4.ad 3. item q.39. 2.c. item q. 163.3.4.c.item 5.q.80.5.c.

111 Defectus debitæ circunſtantiæ aggrauat peccatum, & appoſitio eius alleuiat ipſum.12. q.73.7.c.

112 Peccata verborum maximè ex affectu,& intentione loquentis pẽſanda ſunt.22.q.72.2.c.ad 3.item q.73.2.c.itẽ q.75. 1.c.item q.76.3.c.fi.

113 Grauitas peccati triplex.ſ.ex materia,vel obiecto ex parte peccantis, & ex effectu conſequente.22. q.148. 3.c.

114 Grauitas peccati magis attenditur in abuſu rei,quàm in omiſſione debiti vſus.12.q.48.6.c. item 22. q.155. 12.ad 4.

115 Grauitas peccatorum in proximum, eſt per ſe ex maiori nocumento, ſcilicet contra maius bonum, ſed per accidens ex deliberatione.22. q.34. 4.c. item q.73.3.c. item q.74. 2.c. item q.154.3.c.

116 Non omnia peccata ſunt æqualia in grauitate. 12. q.73. 2.c.

117 Gradus quadruplex grauitatis peccati, ſcilicet per paſſionem, ignorantiam,malitiam, & contumaciam. 12. q.105.2. ad 9. item 22.q. 162.2.c.ad 1.item ad 2.item q.186.9.ad 3. item 3.q.88.4.c.

118 Peccata quæ conſiſtunt in actuali contemptu Dei ſunt grauiora pecca-

tis in quibus non eſt contemptus Dei, niſi ex conſequenti, & quaſi interpretatiuè. 12. q. 73. 8. ad 2.

119 Peccatum in quo Deus in ſeipſo contemnitur, eſt grauiſſimum: poſt, in quo contemnitur in ſacramentis, præcipuè in Euchariſtia: tertiò in membris ſuis: quartò in præceptis ſuis, quod commune eſt omni peccato mortali. 22. q. 20. 3. o. item q. 21. 1. ad 1. item q. 39. 2. c. item q. 110. 2. c. item q. 148. 3. c. item q. 150. 3. c. item q. 154. 3. c. ad 3. item 3. q. 80. 5. c.

120 Peccatum in Spiritum ſanctum eſt grauiſſimum. 22. q. 14. 3. o. item q. 21. 1. 4. o. item q. 130. 2. o. item q. 133. 1. c.

121 Peccata oppoſita virtutibus theologicis, ſunt cæteris grauiora, ſecundùm genus ſuum. 22. q. 20. 3. o.

122 Peccatum quanto plus repugnat oppoſitæ virtuti, tanto eſt grauius. 22. q. 116. 2. c. item q. 119. 3. c.

123 * Maximum peccatum opponitur maximæ virtuti principaliter & directè: ſed minimum extenſiuè. 12. q. 73. 4. c.

124 Omne peccatum opponitur prudentiæ, ſed non eſt grauiſſimum, niſi opponatur in aliquo maximo. 22. q. 55. 2. ad 3. item q. 119. 3. ad 3.

125 Peccata contra præcepta primæ tabulæ, ſunt cæteris grauiora. 12. q. 110. 6. c.

126 Quanto voluntas eſt maior, vel finis peior, tantum peccatum eſt grauius: in aliis autem cauſis peccati eſt oppoſitum. 12. q. 73. 6. o.

127 Grauitas peccati eſt maior de maiori bono quod corrumpitur, vel contemnitur: minor autem de maiori bono quod amatur. 12. q. 100. 6. c. item 22. q. 39. 2. c. item q. 105. 2. c. item q. 118. 5. c. ad 1. q. 150. 3. c.

128 In quolibet genere peccati, grauius eſt quod fit ex habitu, quia fit ex maiori libidine. 22. q. 156. 3. c.

129 Peccara carnalia ſunt minus grauia, licèt turpiora quàm ſpiritualia. 12. q. 73. 5. o. item 22. q. 116. 2. ad 2. item q. 142. 4. ad 2. item q. 144. 2. ad 4. item q. 154. 3. o. item q. 162. 6. ad 3.

130 Grauius eſt peccare operè quàm ore, & ore quàm corde. 12. q. 110. 6. c. fi.

131 Nocere ſibi eſt grauius peccatum quàm nocere proximis, in re non ſubiecta voluntati. ſ. in naturalibus, vel ſpiritualibus: in aliis autem econuerſo. 12. q. 73. 9. ad 2.

132 Nocumentum intentum, vel præuiſum, vel per ſe conſequens peccatum, aggrauat illud directè, non autem ſi per accidens conſequatur, ſed imputatur ei ad pœnam, ſi dabat operam rei illicitæ, propter negligentiam conſiderandi. 12. q. 73. 8. o.

133 Peccatum aggrauatur ex conditione perſonæ, contra quam peccatur, tripliciter: primò ſi ſit coniuncta Deo, virtute, vel officio: ſecundò ſi ſit ſibi coniuncta natura, vel beneficio, vel aliter: tertiò ſi ſit coniuncta proximo, tangendo plures, vt perſona publica, vel famoſa. 12. q. 73. 9. o. item 22. q. 58. 10. ad 3. item q. 61. 2. ad 3. item 8. c. item q. 63. 4. ad 2. item q. 65. 4. o. item 3. q. 80. 5. c.

134 Dignitas perſonæ peccantis non transfert peccatum in aliam ſpeciem, niſi ratione inobedientiæ, vel voti, & huiuſmodi. 12. q. 89. 3. c. item q. 110. 4. ad 5.

135 Excellentia perſonæ peccantis aggrauat peccatum ex deliberatione, ſed alleuiat peccatum ex ſurreptione. 12. q. 73. 10. o. item q. 89. 3. 5. c. item q. 102. 3. ad 11. item 22. q. 100. 1. ad 7.

136 Omne peccatum contra proximum,eſt etiam contra Deum.12.q.73.4.
o.item 22.q.105.2.o.

137 Homo grauius peccat poſt dationem legis Moyſis,quàm ante.12.q.98.
1.ad 2.

138 Homo grauius peccat in noua lege,quàm in lege veteri. 12. qu.106.2.
ad 2.

139 Baptizatus grauius peccat quàm non baptizatus,cæteris paribus.12.q.
106.2.ad 2.item 22.q.10.3.ad 3.

140 Clericus in ſacris plus peccat in eodem genere peccati, quàm religio-
ſus in non ſacris.22.q.184.8.c.fi.

141 Peccatum religioſi grauius eſt peccato ſecularis tripliciter. ſ.ratione
voti, ratione contemptus, & ratione ſcandali:in aliis autem eſt
econuerſo. 22.q.186.10.o.

142 Religioſus peccans ex contemptu, fit peſſimus, & maximè incorrigi-
bilis.22.q.186.10.ad 3.

143 Delere peccatū formaliter,conuenit gratiæ,effectiuè principaliter ſoli
Deo,diſpoſitiuè inſufficienter puro homini, ſufficienter Chriſto, in-
ſtrumentaliter ſacramentis.3.q.16.11.ad 3.

144 Solus Deus remittit peccata per auctoritatem,homines autem per mi-
niſterium.3.q.84.3.ad 3.

145 Deus poteſt remittere peccata ſine pœna.22.q.67.4.ad 2.item 3.q.46.
2.ad 3.

146 Homo peccando obligatus erat ad pœnam Deo, ſicut ſummo iudici,
ſed diabolo tanquam tortori:ideo debuit redimi Deo, & non diabo-
lo.3.q.38.4.ad 2.item ad 3.

147 * Omnia peccata in hac vita ſunt remiſſibilia.1.q.69, 2.c.

148 Peccatum quodlibet dicitur remitti quoad duo,ſcilicet,quoad culpām,
& quoad reatum:& ſecunda remiſſio poteſt eſſe ſine prima.3.q.49.1.c.

149 Per charitatem conſequimur veniam peccatorum.3.q.49.1.c.

150 Ad remiſſionē cuiuſlibet peccati requiritur, quod totaliter dimittatur
affectus eius.Exigitur autem ad remiſſionem peccati mortalis per-
fectior pœnitentia:vt.ſ.homo actualiter peccatum mortale commiſ-
ſum deteſtetur,quantum in ipſo eſt,vt.ſ.diligentiam adhibeat ad re-
memorandum ſingula peccata mortalia,vt ſingula deteſtetur. Sed ad
remiſſionem cuiuſlibet peccati venialis requiritur quædam virtualis
diſplicentia.3.q.87.1.c.

151 Peccatum originale eſt habitus,ſcilicet languor naturæ,id eſt,inordi-
nata diſpoſitio ex diſſolutione harmoniȩ originalis iuſtitiæ.12.q.82.
1.o.

152 Peccatum originale eſt habitus corruptus,non pura priuatio,quia dicit
priuationem originalis iuſtitiæ, & inordinatam diſpoſitionem par-
tium animæ.12.q.82.1.ad 1.

153 Peccatum originale eſt habitus,quia eſt inordinatio naturæ,non autem
actuale peccatum,quia eſt inordinatio actus.12.q. 82.1.ad 2.

154 * Peccatum originale eſt peccatum naturæ, ſed peccatum actuale eſt
peccatum perſonæ.1.q.100.1.c.item 12.q.74.3.ad 2.item q.80. 1.c.
item q.81.1.o.item q.82.1.ad 2.item 3.q.8.5.ad 1.

155 Formale eius,eſt priuatio originalis iuſtitiæ:materiale verò eſt concu-
piſcentia.i.inordinatio partium animæ.12.q.82.3.o.

156 Si homo formaretur ex digito vel aliter, ſine ſemine viri,haberet om-
nes defectus naturæ ſicut alij : ſed non haberet rationem culpæ vel
pœnæ.12.q.81.4.o.

157 * Pecca

157 * Peccatum originale eſt voluntarium, per voluntatem Adæ tantum. 12.q.80.1.c.item q.82.1.ad 2.itē 22.q.108.1.e.item 3.q.84.3.ad 3.
158 Peccatum originale habet nouem nomina.ſ.originale, fomes peccati, concupiſcentia,concupiſcibilitas,languor,tyrannus, lex peccati, lex carnis,& lex membrorum.3.q.23.3.c.
159 * Et eſt multiplex in virtute,quia virtualiter continet omnia peccata. 12.q.82.2.ad 1.
160 Et eſt vnum numero in vno homine, ſed in omnibus eſt vnum ſpecie. 12.q.82.2.o.
161 Peccatum originale eſt æqualiter in omnibus hominibus: ſicut & relatio ad peccatum Adæ,& priuatio iuſtitiæ originalis.12.q.82.4.o.
162 Et fuit in Adam vt in cauſa principali, in ſemine verò inſtrumentaliter:ſed in anima ſubiectiuè:in carne autem vt pœna,non vt culpa.12, q.83.1.o.
163 Peccatum originale prius eſt in eſſentia animę,quàm in potentiis eius. 12.q.83.2.o.item 3.c.
164 Et prius eſt ordine naturæ in anima, quàm in carne: ſed ordine generationis & temporis,eſt econuerſo.12.q. 83.2.ad 3. item 3. ad 2.
165 Et contrahitur in infuſione animæ rationalis. 12.q.83. 1.ad 4. item 3. q.27.1.ad 4.
166 Et prius inficit voluntatē,quàm alias potētias.12.q.83.3.o.item 4.ad 1.
167 Omnes defectus virtutum poſſunt reduci ad peccatum originale, inquantum includuntur in carentia originalis iuſtitiæ, quæ totam animam perficiebat.22.q.54.1.ad 2.
168 Omnes potentiæ animæ ſunt corruptæ per illud: ſed quæ concurrunt ad generationem,dicuntur etiam infectæ.ſ.concupiſcibilis, generatiua,& tactus,12.q.83.4.o.
169 Et traducitur ad omnes qui fuerunt in Adam, ſecundum rationem ſeminalem,non autem ad alios.1.q.100,1.c.item 12.q.81.3.4.o. item 3.q.15.1.ad 2.item q.31.ad 3. item 6.ad 1.
170 Caro Chriſti in patribus fuit obnoxia peccato originali.3.q.31.1.ad 3. item 7.o.item 8.ad 3.
171 Secundum fidem catholicam eſt tenendum, quod primum peccatum primi hominis,ſcilicet peccatum originale,originaliter tranſit in poſteros:contrarium autem eſt hæreſis Pelegiana(vt patet per Aug. in plurimis ſuis libris.)12.q.81.1.c.principio.item 3.c.
172 Secundum fidem catholicam firmiter eſt tenendum,quod omnes homines præter ſolum Chriſtum,ex Adam deriuati,peccatum originale ex Adam contrahunt. Alioquin non omnes indigerent redemptione, quæ eſt per Chriſtum, quod eſt erroneum. 12.quæſt. 81.3. c. principio.
173 Ideo non ſecundum fidem catholicam, ſed erroneum eſt dicere,quod aliquis præter ſolum Chriſtum,fuerit ſine peccato originali. 12.qu. 71.3.c.item 3.q.27.2.c.ad.2.
174 Nec poteſt eſſe in aliquo cum veniali,ſine peccato mortali. 12.q. 89. 6.o.item 3.q.90.4.ad 3.
175 Infectio eius nullo modo cauſatur à Deo, ſed ex ſolo peccato Adæ,per carnalem generationem.12.q.83.1.ad 4.
176 Peccatum originale quoad culpam,eſt à patre: ſed quoad pœnalitates eſt à matre.3.q.70.2.ad 4.
177 Peccatum originale habet duplicem proceſſum. ſ.à carne ad animam, ſecundum ordinem generationis: & ab eſſentia animæ ad potentias eius,

eius,ſecundum ordinem naturæ.12.q.73.3. ad 2.

178 Cauſa peccati originalis eſt tantum vna.ſ.priuatio originalis iuſticiæ.12.q.82.2.c.

179 Libido habitualis.ſ.fomes,eſt cauſa peccati originalis:non autem libido actualis,ſed eſt ſignum habitualis.12.q.82.4. ad 3.

180 Perſona primo.i.Adam,infecit naturam peccato originali:ſed in aliis hominibus eſt econuerſo.3.q.85.ad 1.

181 Perſona primo infecit naturam per peccatum originale. Secundò natura infecit perſonam. Sed Chriſtus primò reparat perſonam:ſecundò naturam.3.q.69.3.ad 3.

182 Peccatum originale corrumpit naturam, quantum ad id quod naturæ eſt:alia verò peccata, quantum ad id ſolum quod perſonæ eſt. 12.q.81.2.c.ad 3.

183 Peccatum originale adueniente gratia,tranſit reatu,& manet actu quoad fomitem.12.q.74.3.ad 2.item q.81.3.ad 2.

184 Peccatum originale eſt minus voluntarium quocunque peccato actuali.3.q.1.4.c.

185 Peccatum originale reſpectu naturæ , eſt grauius veniali,ſed reſpectu perſonæ,eſt econuerſo.3.q.1.4.c.ad 1.

186 Peccatum veniale dicitur tripliciter.ſ.ex cauſa,euentu,& genere.12.q.77.8.ad 1.item q.88.2.o.

187 Peccatum dicitur veniale ex cauſa ſecundum quod priuat,vel diminuit voluntarium per ignorantiam,vel impotentiam.12.q.77.8.ad 1.item q.88.2.c.

188 Peccatum veniale non habet ſimpliciter & perfectè rationem peccati, ſed eſt quaſi diſpoſitio ad illud.12.q.88. 1.ad 1.

189 Et contingit ex corruptione fomitis.12. q.89.3.c.

190 Et contingit ſemper vel propter imperfectionem actus,vel propter inordinationem circa ea quæ ſunt ad finẽ,& vtrunque propter defectũ ordinis.12.q.72.5.c.item q.87.2.5.o.item q.88.2.c.item q.89.3.c.

191 Peccatum veniale nullam propriè maculam cauſat in anima,ſed impedit actus virtutum. 12.q.89.1.o.item 3.q.87.2.ad 3.

192 Homo poteſt quandoque eſſe ſine peccato veniali in hac vita,ſed non diu.3.q.79.4.ad 2.

193 Peccatum veniale non poteſt eſſe in non habente vſum liberi arbitrij. 3.q.87.2.c

194 Peccans venialiter,recidiuat & ſimulat.i.fictus diſpoſitiuè & imperfectè:non autem ſimpliciter.22.q.75.2.ad 2.

195 Peccatum veniale non poteſt dimitti., quandiu voluntas ad illud manet.3.q.87.1.c.ad 1.item ad 2.item 3. ad 2.

196 Vnus actus charitatis poteſt delere omnia venialia ſine actuali cogitatione eorum.3.q.87.1.o.

197 Aliquid cauſat remiſſionem venialium tripliciter , ſcilicet cauſando gratiam,vt omnia ſacramenta nouæ legis:vel deteſtando peccata,vt confeſſio generalis,& oratio dominica:vel reuerendo diuina , vt benedictio epiſcopalis,quælibet vnctio ſacramentalis,& huiuſmodi. 3.q.87.3.o.

198 Ingreſſus Eccleſiæ conſecratæ delet peccata venialia.3.qu. 83.3.ad 3.item q.87.3.c.

199 In quolibet genere peccati mortalis ſunt quædã peccata venialia propter imperfectionem actus.22.q.35.3.c.item q.36.3.c.item q. 162.5.c.

300 Pecca

200 Peccatum veniale diſponit ad mortale per ſe,& per accidens,quia frequens venialium iteratio diſponit ad illam placentiam venialium,in quo conſiſtit peccatum mortale:eo quod ſecundum quod habitus ex conſuetudine generatur & augetur,ſecundum hoc delectatio & pronitas creſcit.12.q.74.4.ad 3.item q.88.3.4.o.item 22.q.24.10. c.ſi. item 12.ad 1.item q.43.7.ad 5.item q.132.4.ad 3.item q. 186.9.c.
201 Peccatum veniale comparatur ægritudini:mortale verò morti.12.qu. 72.5.c.
202 Licet virtus ſecundum habitum non corrumpatur niſi per peccatum mortale : tamen actus eius corrumpitur & impeditur etiam per veniale.12.q.89.1.c.item 22.q.133.1.ad 2.
203 Peccatum mortale eſt contra præceptum Dei,non autem veniale, ſed eſt præter præceptum.12.q.74.9.c.item q.88.1.ad 1.item 22.q.105. 1.ad 1.
204 * Peccatum veniale & mortale differunt genere.12.q.88.2.c.
205 * Peccatum veniale ex genere,poteſt fieri mortale ex intentione, non idem numero,nec multa ſimul.12.q.88.2.c.item 4.o.item 6.c.ad 1.
206 Conſenſus in veniale ex genere eſt veniale. Sed conſenſus in veniale propter imperfectionem actus,facit mortale. 12.q.74.8. ad 2. item 9.c.ad 4.item q.88.5.ad 2.
207 Peccatum veniale poteſt fieri mortale per ſubtractionem propter imperfectionem actus , non autem propter additionem. 12.qu.88.2.c. item 6.o.
208 * Peccatum veniale & mortale differunt,ſicut reparabile & irreparabile.12.q.72.5.c.
209 Per peccatum mortale omnino mens auertitur à Deo, ſed per veniale retardatur affectus hominis,ne promptè feratur in Deum. 3. q. 87.1. 2.c.
210 Per quodlibet peccatum veniale,vel mortale,deordinatur voluntas hominis.per immoderatam conuerſionem ad bonum creatum. 3.q.87. 1.c.item 2.ad 3.
211 Vnum peccatum mortale poteſt oriri ex veniali.22.q.13. 4.ad 3.item q.105.1.ad 2.
212 Ante baptiſmum non poſſunt eſſe venialia ſine mortalibus.12.q.89.3. 6.o.item 3.q.90.4.ad 3.
213 In ratione ſuperiori dupliciter poteſt eſſe peccatum veniale.ſ.quando conſentit in veniale ex genere , vel quando habet ſubitum motum infidelitatis ſine conſenſu.12.q.74.10.o.
214 Ratio ſuperior circa obiectum potentiæ inferioris,vt ſenſualitatis,ſicut in delectationibus ſecundum carnem non habet motum , niſi deliberatum:ideo ſemper eſt mortale, ſi ſit de mortali : non autem ſi ſit de veniali.12.q.74.10.o.
215 Nullus debet peccare venialiter,ne alius peccet mortaliter. 22.q.26. 4.c.ad 2.item q.43.7.ad 5.item q.110.3.ad 4.
216 Quilibet debet potius mori,& præeligere omnem pœnam in generali, quàm peccare non ſolum mortaliter,ſed etiam venialiter.22.q.110.3. ad 4.
217 Vtrum veniale poteſt remitti ſine alio veniali, non autem ſine quolibet mortali.3.q.87.4.o.item q.90.4. ad 3.
318 Peccatum veniale remittitur poſt mortem in purgatorio , quoad culpam,& pœnam,non autem mortale.1.q.64.2.c.
219 Quicquid fit in contemptum Dei , & quicquid in ſui ratione importat

tat contemptũ Dei,eſt peccatũ mortale. 22.q.38.3.c.item q.68.3.c.
220 Nullus actus ſine conſenſu rationis,eſt peccatum mortale. 12.q.15.0. item q.74.5.ad 1.item 22.q.35.3.c.
221 Omnis actus humanus non relatus in Deum, actu vel habitu ex parte agentis,eſt peccatum mortale,non autem ex parte actus.12.q.88. 1. ad 2.
222 Intendens peccare mortaliter,ſemper peccat mortaliter.22.q.110.4.c.
223 Actus peccati mortalis poteſt aliquando eſſe figura alicuius boni.22. q.28.2.ad 2.
224 Cuicunque peccato mortali homo vult adhærere ſumens baptiſmum, dicitur fictus,fictione includente omne peccatum. 3.q.69.9.ad 3.
225 Omne quod fit propter mortale,eſt mortale.12.q.88.2.4.6.c.item 22. q.110.4.c.item q.154.4.c.
226 Omne quod eſt contra præceptum Dei,eſt peccatum mortale,niſi fortè propter imperfectionem actus.12.q.74. 10.0.
227 Omne peccatum mortale eſt contra præceptum Dei.22.qu.68.3.c.fin. item q.98.3.b.
228 Aliquid dicitur peccatum mortale dupliciter. ſ. ſecundum ſpeciem ſuam,& ex ſua cauſa.22. q.154.4.c.princ.
229 Non omne peccatum mortale directè contrariatur præceptis decalogi, ſed tantum iniuſtitiam continens.22.q.148.2.ad 1.
230 Quilibet agens contra debitum iuſtitiæ,peccat mortaliter.22.q.69.1.c. item q.70.4.c.
231 Qui eſt in peccato mortali, diligit habitualiter aliquid ſupra Deum. 22.q.68.3.c.
232 Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem ſpei, vel fidei.12.q.71.4.c.item 22.qu.24.10.c.item 12.c.ad 4. item 3.qu.87. 1.c.
233 Omnis actus contra charitatem,eſt peccatum mortale.12.q.87.3.c.item q.88.2.c.item 22.q.13.2.c.item q.35.3.c.
234 Quælibet virtus vt virtus.i.informata charitate,expellitur per quodlibet mortale,non autem inquantum eſt habitus.12.q.63.2. ad 2.item q. 64.3.c.item q.71.4.0. item q.73.1.ad 2.
235 Per quodlibet peccatum mortale deperit quicquid virtuti debebatur: & omnia merita mortificantur.22.q. 132. 3.ad 1.item 3.q.89.4. 0.
236 * Peccatum mortale quantum ad aliquid eſt ſimile ægritudini,& quãtum ad aliquid eſt ſimile morti, & hoc eſt inquantũ ſeparat à Deo, qui vita eſt animæ:ægritudini autẽ inquantum habitudo reuocationis ad vitam & ſanitatem,remanet in peccante,licèt talis ægritudo.i. peccatum de ſe inducat damnationem æternam.12.q.72.5.c.
237 * Nullum mortale poteſt remitti ſine alio, quia omnia mortalia ſunt connexa in auerſione,non autem in conuerſione. 12.q.73. 1.0.item 3.q.86.3.0.

¶ Pecunia.* Intelligitur omne illud,cuius pretium æſtimari poteſt pecunia.22.q.78.2.c.item q.100.2.5.c.item q.117.1.ad 2.item q.118. 2.ad 2.

Pecunia non poteſt vendi in mutuo pro pecunia ampliori, quàm ſit quantitas pecuniæ mutuatæ,quæ reſtituenda eſt.22.q.78.2.ad 4.principio.

1 POENA duplex. ſ. pœna ſenſus.i.afflictiua, & pœna damni. i.carentia diuinæ viſionis.22.q.87.4.c.fi.item 22.q.79.4.ad 4.item 3.q.46.7. ad 3.item q.52.2.ad 2.

2 Pœna

2 Pœna ſenſus debetur culpæ ratione inordinatæ conuerſionis, ſed pœna damni ratione auerſionis.12.q.87.4.o.item 22.q.79.4.ad 4.

3 Pœna peccati duplex.ſ.per inflictionem contrarij,& per ſubtractionem boni conuenientis:prima eſt a Deo agente:ſecunda verò à Deo non agente.22.q.19.1.ad 3.

4 Pœna peccati duplex.ſ.pœna taxata,& pœna conſequens : prima commenſuratur culpæ,non autem ſecunda.22.q.164.1.ad 4.

5 Pœna conſequens peccatum duplex,ſcilicet per ſe,& per accidens. 12.q.73.8.o.

6 Vnius peccati eſt tantum vna pœna adæquata,& plures partiales multipliciter.22.q.39.4.ad 3.item q.99.4.ad 2.

7 Omnis pœna eſt medicina,ſed non ſemper reſpectu peccantis.12.q.87.2 ad 1.item 3.ad 2.item 22.q.39.2.ad 1.item 4. ad 3.item q. 66.6. ad 2.item q.86.1.c.item q.108.3.ad 2. item 4. c.

8 Omnis pœna eſt corruptio agentis , & omnis culpa eſt corruptio actionis.1.q.48.5.6.o.item 12.q.21.1.ad 3.

9 De ratione pœnæ eſt,quod ſit contraria voluntati. 1.qu.8.5.c. item q. 64.3.c.item 12.q.87.2.6.c.item 22.q.18.3.c.

10 De ratione pœnæ ſunt tria. ſ. quod ſit contra voluntatem propter culpam,& paſſio ab extrinſeco.12.q.46.6.ad 2.

11 Nulla pœna eſt volita abſolutè,ſed ex conditione dupliciter. ſ.qua acquiritur bonum,vt ſatisfactio & martyrium:& ſine qua non,vt mors naturalis & purgatio, ſine quibus ad bonum optatum perueniri non poteſt.12.q.87. 6.c.

12 Pœna eſt bona ſimpliciter,& mala ſecundum quid,id eſt, huic. 12. qu. 19.1.c.

13 Peccatum non eſt pœna, niſi per accidens:& hoc dupliciter. ſ. ratione antecedentis,quia deſeritur à Deo,& ratione conſequentis,quia perditur melius.12.q.87.2.o.item 22.q.26.2.ad 4.

14 Puniri non eſt culpa,ſed fieri reum pœna.12.q. 87.1. ad 2.

15 Pœna peccato proportionatur ſecundum acerbitatem in iudicio diuino,& humano,12.q.87.3.c.item 4.c.ad 3.

16 Ratio omnium pœnarum veteris legis exponitur.12.q.105.2.ad 9.item ad 10.item ad 11.item ad 12.

17 Pœna non debetur iuſtè,niſi propter culpam.12.q. 87.7.o.

18 Omnis pœna vt pœna,infligitur tantum pro culpa propria & præterita, ſed vt ſatisfactio,vel vt medecina,infligitur etiam pro culpa aliena. 12.q.87.7.8.o.item 22.q.108.4.o.item 3.q.14.1.ad 3.

19 Nullus punitur pœna animæ,niſi pro culpa propria, quia pœna animæ non eſt medecina.12.q.87.8.o.item 22.q.108.4.c.ad 1.

20 Filius punitur pœna corporali pro culpa parentũ,& ſerui pro dominis, inquantũ ſunt aliquid eorum,nõ autẽ pœna ſpirituali:niſi culpa aliorũ fiat eis propria ratione conſenſus,vel imitationis,vel conſultationis,vel diſſimulationis.12.q.81.1.ad 1.item 2.ad 1.item q.87.8.o.item 22.q.108.4.ad 1.item ad 3.item q.164.1.ad 4.item 3.q. 82.6.ad 3.

21 Pœnam ſemper præcedit peccatum in natura,ſed non ſemper in perſona puniti.12.q.87.7.o.

22 Qui eſt in peccato , non habet guſtum ſanum , ſed affectum infectum amore ſui inordinato : ideo reuocatur à peccato per pœnas contrarias ſuæ naturæ,& ſuæ voluntati , & non dulcedine diuinæ bonitatis. 22.q.108.3.o.

23 In iudicio humano nullus debet puniri pœna perſonali,niſi pro culpa ſua,

ſua,ſed tantum pœna damni,triplici ratione. ſc.vel ex hoc quod aliquis ineptus redditur ſine ſua culpa,ad aliquod bonum habendum vel conſequendum,vel quia bonum in quo damnificatur,nō eſt proprium boni,ſed commune, vel quia bonum vnius dependet ex bono alterius. 22.q.108.4.ad 2.

24 Non omnes pœnæ ſunt æquales,nec præmia ſunt æqualia.12.q.73.2.c.

25 Maxima pœna eſt,ſeparari à Deo.12.q.88.6.c.fi.

26 Grauior pœna imponitur quadrupliciter. ſ.propter grauius peccatum, conſuetudinem,pronitatem, & nocumentum. 12.q.105.2.ad 9. item 22.q.39.2.ad 1.

27 Lex vetus pœna mortis punit peccata contra Deum,homicidium, irreuerentiam ad parentes , adulterium : inceſtum, & furtum hominum: aliarum autem rerum,pœna damni.12.q.105.2.ad 10. item 22.q.66. 6.ad 2.

28 Pœnam talionis in percuſſoris mutilationibus, & falſo teſtimonio , lex vetus infligit:in aliis verò flagella vel ignominiam. ibid.

28 Pœna poſt remiſſionem culpæ,imponitur duplici de cauſa. ſ.ad ſoluendum debitum,& ad remedium : quoad primum , debet imponi ſecundum quantitatem culpæ:ſed quoad ſecundum , pro minori culpa imponitur maior pœna,triplici ratione,ſc.difficultatis,periculi, & multitudinis.12.q.105.2.ad 9.

30 Chriſtus ex auctoritate poterat totam pœnam , vel partem dimittere ſicut volebat,non autem alij. 22.q.83.4.ad 2.

31 Deus tardat pœnas pro peccatis,duplici ratione. ſ.vt prædeſtinati conuertantur,& vt iudicia eius appareant iuſta. 22.q.10.11.c.fi.

32 Poſt hanc vitam nullus habebit pœnam corporalem nec ſpiritualem, niſi pro culpa ſua. 22.q.108.4.c.

33 Minima pœna purgatorij,eſt maior quàm maxima pœna hic. 3. q. 46. 6.ad 3.

34 Mortui cum ſolo peccato originali,non puniuntur pœna ſenſus.3.q.1. 4.ad 2.

35 Pœna æterna debetur peccato originali,non ratione grauitatis,ſed ratione ſubiecti priuati gratia.12.q.87.5.ad 2.

36 Pœna duplex debetur peccato originali. ſ. carentia diuinæ viſionis, inquantum inficit perſonam : mors,rebellio, & huiuſmodi , inquantum inficit naturam.3.q.52.5.c.

37 Omnes pœnæ pro peccato primorum parentum,declarantur.22.quæſt. 164.2.0.

38 Minor pœna debetur peccato originali,quàm veniali.3.q.1.4.a.1.

39 Peccatum veniale ſine gratia. i. cum originali vel mortali , punitur æternaliter pœna ſenſus in inferno.12.q.87.5.ad 3.

40 Pœna tēporalis debetur peccato veniali,æterna verò mortali. 12.q.72. 5.c.item q.87.2.5.0.item q.88.2.4.c.item q.109.7.c.itē 3. q.86.4.0.

41 Omnis pœna præeligenda eſt non ſolum peccato mortali , ſed etiam peccato veniali;tamen nullus tentet ſe, nec alium in ſpeciali de hoc, propter periculum,quia deſcendere in talibus ad ſingula,eſt inducere hominem in tentationem , & præbere occaſionem peccandi. 22. q. 100.3.ad 4.

42 Remiſſa per pœnitentiam culpa mortali & pœna æterna , quandoque remanet pœna temporalis.12.q.87.6.0.item 3.q.86.4.0.

¶ Pœnale eſt aliquid,inquantum eſt contra voluntatem. 1. q. 48. 5.c. item q.64.3.c.item 12.q.87.2.6.c.item 22.q.18.3.c.

1 POENITENTIA vt eſt dolor voluntatis, cum electione recta, eſt virtus vel actus eius, non autem vt paſſio. 3.q.85.1.o.

2 Pœnitentia eſt virtus ſpecialis, quia habet materiam generalem ſub ratione ſpeciali. ſ. omnia peccata, vt emendabilia per actum hominis. 3.q.85.2.o.

3 Pœnitentia eſt virtus moralis & non theologica, quia obiectum eius eſt peccatum, non autem Deus; ſed eſt finis eius. 3.q.85.3.ad 1.

4 * Pœnitentia eſt ſpecies iuſtitiæ commutatiuæ, licet contineat aliquid de qualibet virtute. 3.q.85.3.o. item 4.c.

5 Pœnitentia & vindicatiua continentur ſub iuſtitia commmutatiua. 3.q.85.3.ad 3.

6 Pœnitentia ſecundum quod eſt virtus, importat deteſtationem peccati, cum propoſito abolendi illud ſecundum conditionem ſtatus peccantis. 3.q.85.2.ad 1.item 3.c.

7 Pœnitentia ponit medium, inquantum infert debitam pœnam pro qualibet culpa, ſecundum acceptationem Dei. 3.q.85.3.ad 2.

8 * Pœnitentiam ordine naturæ ſimpliciter præcedunt virtutes theologicæ. 3.q.85.6.o.

9 Pœnitentia eſt dolor de peccato præterito, ſed verecundia eſt timor de turpi futuro. 3.q.85.1.ad 2.

10 Pœnitentia eſt in reo, ſecundum voluntatem eius, pro offenſa Dei: ſed iuſtitia vindicatiua eſt in iudice, contra voluntatem rei, & pro offenſa in communi. 3.q.85.3.o.item q.90.2.c.

11 Pœnitentia ſecundum quod eſt actus virtutis, requiritur ante baptiſmum, quæ ſit prior baptiſmo, tempore vel natura, non autem vt ſacramentũ. 3.q.6.o.item q.84.2.ad 2.item 6.ad 2.item q.90.4.ad 1.

12 Pœnitentia eſt poſterior natura & tempore, fide, ſpe, & timore ſeruili: ſed eſt prior charitate & cæteris virtutibus. 3.q.85.6.o.

13 Pœnitentia vtitur temperantia ad finem ſuum. 3.q.85.3.ad 4.

14 Deteſtatio vel diſplicentia peccati abſolutè, eſt actus cuiuſlibet virtutis: ſed vt expiabile per eam, quoad culpàm & reatum, eſt actus pœnitentiæ virtutis. 3.q.85.2.ad 1.item 3.c.

15 Primus actus pœnitentiæ, ſc. contritio, ſe habet vt vltima diſpoſitio ad gratiam conſequendam, alij verò actus pœnitentiæ procedunt iam ex gratia & virtutibus. 3.q.89.1.ad 2.item 2.c.

16 Pœnitentia, & gaudium, circa idem, ſc. de peccatis, contrariantur, non autem gaudium de pœnitentia, vel de venia ſperata. 3.q.84.9.ad 2.

17 Pœnitentia non fuit in Chriſto, actu nec potentia, ſicut nec materia eius, ſcilicet peccatum. 3.q.84.7.ad 4.

18 Pœnitentia vt virtus eſt ſubiectiuè in voluntate, ſed vt paſſio eſt in concupiſcibili. 3.q.85.4.o.

19 Pœnitentia eſt in innocentibus ſecundum habitum, non autem ſecundum actum. 1.q.95.3.c.

20 Pœnitens recurrit ad Deum; ſicut ſeruus, filius, & vxor, ad dominum, patrem, & virum: ad ſacerdotem autem, ſicut ad vicarium Dei. 3.q.85.3.c.

21 Eſau non verè pœnituit, quia non doluit de peccato, ſed de damno. 3.q.86.1.ad 1.

22 Habens veram pœnitentiam poteſt eam deſerere: tamen pœnitentia requirit propoſitum perſeuerandi. 3.q.84.10.o.

23 Vera pœnitentia poteſt amitti per quodlibet peccatum mortale ſequens, propter flexibilitatem liberi arbitrij. 3.q.84.10.c.

24 Pœni

24 Pœnitentia debet eſſe continua ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, quia non poteſt. 3.q.84.9.o.

25 Pœnitentia interior debet durare vſque in finem vitæ, non autem exterior. 3.q.84.8.o.item 9.ad 1.

26 Pœnitentia eſt poſſibilis in fine vitæ, quandiu durat liberum arbitrium: ſed eſt difficilis & rara. 22.q.14.3.ad 3.

27 Exercitia militiæ, negotiationis & publicanorum, poſſunt haberi à pœnitentibus, licet laudabilius euitentur ab eis. 22.q.188.3.ad 4.

28 Militia ſæcularis interdicitur pœnitentibus: ſed quæ eſt propter Deum, imponitur eis quandoque. 22.q.188.3.ad 3.

29 Pœnitentia quoad habitum eſt tantum à Deo, ſed diſpoſitiuè eſt à nobis per timorem ſeruilem vt plurimum: licet in aliquibus inchoetur ex amore. 3.q.85.5.o.

30 Actus pœnitentiæ eſt à timore ſeruili, vt à primo motiuo affectus, à timore filiali verò, vt à principio immediato & proximo. 3.q.85.5.c.

31 Sex actus per ordinem concurrunt ad cauſandum in nobis pœnitentiæ actus. ſ. operatio Dei conuertentis cor, motus fidei, ſpei, charitatis, timoris ſeruilis, & filialis. 3.q.85.5.o.

32 Christus ſacramento pœnitentiæ non eſt vſus ad ſe, nec ad alios, quia vt ſacramentorum dominus, effectum ſacramenti ſine ſacramentalibus præbebat. 3.q.84.5.ad 3.item 7.ad 4.

33 Pœnitentia figurabatur in veteri lege per diuerſos ritus expiationum. 12.q.102.5.ad 3.

34 Pœnitentia in generali eſt à natura, ſed cum aliqua determinatione, eſt à lege veteri: à noua verò, vt ſacramentum nouæ legis. 3.q. 84. 7.o. item q.86.6.ad 4.

35 Pœnitentia eſt ſacramentum. 3.q.84.1.o.

36 Et fuit inſtitutum à Christo dando claues, ſed oſtendit efficaciam eius poſt reſurrectionem. 3.q.84.7.o.

37 Et neceſſarium eſt ſolis habentibus peccatum. 3.q.65.1.c.item 2. ad 4. item 4.c.item q.85.5.o.item 6.c.

38 Sacramentum pœnitentiæ poteſt & debet iterari. 3.q.84.10.o.

39 Sacramentum pœnitentiæ non requirit impoſitionem manus, nec ſignum crucis. 3.q.84.4.o.

40 Remiſſio peccatorum, eſt res tantum in ſacramento pœnitentiæ: actus verò exteriores pœnitentis & abſoluentis, ſunt ſacramentum tantum: ſed pœnitentia interior eſt ſacramentum & res ſacramenti, & ſecundum totum ſimul, eſt cauſa tertij: ſed ſecundum & tertium eſt cauſa primi. 3.q.84.1.ad 3.

41 Hoc ſacramentum non conſiſtit in conſecratione materiæ, nec in vſu materiæ conſecratæ, ſicut alia ſacramenta, ſed in remotione materiæ, ſcilicet peccati. 3.q.84.3.c.

42 In Sacramento pœnitentiæ & matrimonij, non eſt materia corporalis, ſicut in aliis ſacramẽtis: ſed actus humani ſenſibiles ſunt loco materiæ. 3.q.84.1.ad 1.item ad 2.item 4.ad 3.item 7.c. item q.85.1. ad 1.item q.86.4.ad 3.item 6.c.item q.89.1.ad 2.item q.90.1.o.itẽ 2.c.

43 Materia vel obiectum pœnitentiæ duplex. ſ. proxima. i. actus pœnitentis: & remota. ſ. peccata. 3.q.84.2.o.item q.90.1.ad 3.

44 Materia pœnitentiæ adhibetur à Deo interius inſpirante, non autem à miniſtro, ſicut in aliis ſacramentis, ſed tantum complet abſoluendo. 3.q.84.1.ad 2.item 3.c.item 4.ad 4.

45 Pœnitentia eſt aliquo modo de quolibet genere peccatorum, ſed eſt de

peccato mortali propriè & principaliter : de veniali propriè, & non principaliter:de originali verò,impropriè.3.q.84.2.ad 2.itē 7.ad 3.

46 Nullus tenetur ad pœnitentiam de peccato veniali, quia ſine ea remittitur:licet non in hac vita.3.q.87.1.o.item 2.ad 2.

47 Quæ ſunt ex parte pœnitentis. ſc. verba & facta,ſunt materia huius ſacramenti, quæ vero ſunt ex parte ſacerdotis, ſe habent per modum formæ.3.q.84.3.c.ad 1.item 4.ad 3.item 7.c.item q. 86.6. c. item q. 89.1.ad 2.

48 Forma huius ſacramenti eſt hæc : abſoluo te ; ſed alia,ſc,in nomine patris,&c.& omnia alia quæ in abſolutione dicuntur, ſunt ad bene eſſe. 3.q.84.3.o.

49 Sacramentum pœnitentiæ habet partes, non autem vt virtus,nec alia ſacramenta.3.q.90.1.o.

50 Partes eius materiales ſunt tres..ſ,contritio,confeſſio,& ſatisfactio.Sed partes eius eſſentiales & cuiuſlibet ſacramenti, ſunt materia & forma.3,q.90.2.o.

51 Hæ partes pœnitentiæ,ſunt partes eius eſſentiales;non autem ſubiectiuæ,nec potentiales. 3.q.90.3.o.

52 Contritio,confeſſio,& ſatisfactio,ſunt actus pœnitentiæ virtutis,& non partes eius.3.q.90.1.ad 2.

53 Ordo virtutis & temporis, eſt inter partes pœnitentiæ integrales. 3.q. 90.3.ad 3.

54 Pœnitentia ante baptiſmum, pœnitentia peccatorum mortalium, & pœnitentia venialium,ſunt partes,id eſt, ſpecies virtutis pœnitentiæ, non autem ſacramenti pœnitentiæ.3.q.90.4.o.

55 Satisfactio dicitur fructus pœnitentiæ, quia eſt vltima pars eius. 3.q. 90.2.ad 3.

56 Pœnitentia ſolennis non debet iterari, triplici ratione. ſ. ne ex iteratione pœnitentia vileſcat, & propter ſignificationem:& quia ſolennizatio eſt quaſi quædam profeſſio perpetuò pœnitentiam conſeruandi.3.q.84.10.ad 2.

57 Pœnitens ſolenniter nō debet ordinari,quadruplici ratione. ſc, propter dignitatem ordinum iſtorum,propter timorem recidiui, propter ſcādalum vitandum,quod poſſet in populo oriri ex memoria præcedentium peccatorum;& quia non haberet frontem alios corrigendi, cum peccatum eius foret publicum, & ordinans debet priuari poteſtate hac,niſi in neceſſitate vel conſuetudine, ad ordines minores tantum. 3.q.89.3.ad 3.

58 Pœnitentia reuocat omnes defectus, reſtituendo in priſtinam gratiam, 3.q.89.2.ad 2.

59 In ſacramento pœnitentiæ gratia infunditur, per quam fit remiſſio peccatorum.3.q.89.1.c.

60 Pœnitentia ex prima ſui inſtitutione,reſpicit præteritum : ſed ex conſequenti vt medicina præſeruans,reſpicit futurum : & ſimiliter ſatisfactio.3.q.84.8.ad 1.

61 Dignitas amiſſa per peccatum,eſt triplex. ſ. filiatio per gratiam,innocentia, & dignitas Eccleſiaſtica. Prima reſtauratur per pœnitentiam, non autem ſecunda; ſed aliquid maius quandoque : nec tertia, quadrupliciter.ſ.ſi verè non pœniteat,vel negligenter, vel propter irregularitatem,vel propter ſcandalum. 3.q.89.3.o.

62 In pœnitentia non quæritur ſola reintegratio æqualitatis iuſtitiæ, ſicut in iuſtitia vindicatiua,ſed magis reconciliatio amicitiæ.3.q.90.3.c.

63 Pœni

63 Pœnitentia expellit effectiuè quodlibet peccatum, formaliter verò ſuum oppoſitum tantum.ſ.impœnitentiam.3.q.85.2.ad 1.item ad 3.
64 Omnis virtus expellit formaliter. i. per actum primum, peccatum ſibi oppoſitum,ſed tantum pœnitentia expellit effectiuè. i. per actum ſecundum omne peccatum.3.q.85.2.ad 3.
65 Homo in primo inſtanti ſuæ pœnitentiæ,conſequitur remiſſionem peccatorum.3.q.84.8.ad 1.
66 Merces pœnitentiæ eſt plena remiſſio peccatorum, quoad culpam & pœnam.3.q.84.9.ad 1.item q.89.1.c.
67 Per pœnitentiam liberamur à peccato, & reſtituimur in ſtatum priſtinum, ſed per eam non exhibetur aliquid de nouo, pertinens ad cultum Dei.3.q.63.6.c.
68 * Omne peccatum viatoris deleri poteſt per pœnitentiam, non autem damnatorum.3.q.86.1.o.item q.87.1.o.
69 Remiſſio culpæ eſt effectus pœnitentiæ virtutis;ſed principalius pœnitentiæ ſacramenti: & principalius gratiæ quàm ſacramenti, & principalius charitatis & fidei,quàm pœnitentiæ virtutis.3.q.86.6.o.
70 Remiſſio culpæ eſt effectus pœnitentiæ, principaliter ex vi clauium in miniſtris:ſecundariò ex vi actus ipſius pœnitentis.3.q.86.6.c.item q.89.1.ad 2.
71 Peccatum mortale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ,non autem ſine virtute pœnitentiæ.3.q.86.2.o.item 3.c.item q.87.1.c.
72 Peccatum veniale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine aliquali actu virtutis pœnitentiæ,explicito vel implicito.3.q.87.1.o.item 2.ad 2.item ad 3.item 3.c.
73 Pœnitentia tollit totam culpam,ſed non ſemper totum reatum.i.debitum totius pœnæ.3.q.67.3.ad 3.item q.69.10.ad 3.item q.86.4.o.
74 Pœnitentia non tollit omnes reliquias peccati actualis, id eſt,defectus conſecutos,niſi pœnitentia iam perfecta, ſecundum omnes eius partes.3.q.86.4.ad 3.item 5.o.
75 Sacramentum pœnitentiæ habet efficaciam ad remiſſionem peccatorum,ex virtute nominis Chriſti, patientis & reſurgentis. 3.q.84.4.c. item 5.ad 3.item 7.c.item q.86.1.c.ſi.item 6.ad 3.
76 Remota per pœnitentiam auerſione, remanet inordinata conuerſio ad bonum creatum.3.q.86.4.ad 1.item 5.c.
77 Omnes virtutes & gratiæ reſtaurantur per ſacramentum pœnitentiæ, non autem per virtutem pœnitentiæ. 22. q. 152. 3. ad 3. item 3. q. 89.1.c.
78 Nec reſtaurantur ſemper in gradu priori, ſed in maiori vel minori,ſecundum gradum motus pœnitentiæ.3.q.89.2.o.item 5.ad 3.
79 In innocentibus poteſt eſſe pœnitentia non actu,ſed potentia. Suppl.q.16.1.o.
80 Sicut virtutes cardinales remanebūt in patria, ita etiam pœnitentiam, quæ eſt pars iuſtitiæ, quæ eſt virtus cardinalis,habebunt ſancti, qui ſunt in gloria.Suppl.q.16.2.c.
81 Non poteſt pœnitentia eſſe in malis Angelis, quum peccatum illorum ſit irremiſſibile.Suppl.q.16.3.o.
82 Iniungenda nonnunquam eſt enormibus ac publicis criminibus obnoxiis publica & ſolemnis pœnitentia, ad ipſorum ſalutem & aliorum exemplum.Suppl.q.28.1.o.
83 Si quis poſt ſolemnem actam pœnitentiam rurſus peccauerit, non clauditur ei locus pœnitentiæ, ſed pœnitentia ſolemnis ei rurſus

iniungenda non eſt.Suppl.q.28.2.c.

84 Publica ac ſolemnis pœnitentia viris ac mulieribus ſemel tantum iniungi poteſt,non tamen clericis : publica autem non ſolemnis, etiam clericis imponi pluries poteſt,ſicut & aliis.Suppl.q.28.3.0.

¶ Pentecoſte erat feſtum pro beneficio datæ legis, ſignificans aduentum Spiritus ſancti,cuius feſtum ſuccedit ei. 12.q.102.4.10. item q. 103. 3.ad 4.

1 PER ſignificat aliquam cauſam operationis in ſuo caſuali dupliciter. ſ.vt exit ab agente,& vt terminatur ad operatum. 1.q.36.3.c.

2 Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hæc præpoſitio, per,ſemper deſignat in ſuo caſuali aliquam cauſam, vel principium actus. 1. q. 36.3.c. princ.

3 Per,ſignificat cauſam mediam,ſed aliquando habitudinem formæ, per quam agens operatur.1.q.39.8.c.item q.45.6.ad 2.

4 Hæc præpoſitio,per,ſolet denotare cauſam mediam,vel principium de principio. 1.q.45.6.ad 2.

5 Per,ſignificat auctoritatẽ in recto,& aliquando in obliquo. 1.q.36.3.c.

6 Pater operatur per filium,& non econuerſo. 1.q.36.3.c. ad 4. item q. 45. 6. ad 2.

¶ * Perceptio experimentalem quandam notitiam ſignificat. 1.q.43. 5.ad 2.

1 PERFECTIO dicitur dupliciter. ſ. propriè,& tranſumptiuè,ſicut dicitur quandoque perfectus latro,nõ quidem propriè & ſimpliciter, ſed quaſi tranſumptiuè & ſecundum quid.12.q.55.3.ad 1. item q.92. 1.c.fi.item 22.q.14.4.ad 1.item q.45.1. ad 1.item q.47.13.c.item q. 92.1.ad 1.item q.116.1.c.ad 3.

2 Perfectio duplex.ſ.prima.i.forma ſubſtantialis:& ſecunda.i.forma accidentalis.1.q.73.1.c.item 12.q.4.2.ad 1.

3 Perfectio duplex.ſ.prima.i.ſubſtantia rei,& ſecunda.i.finis, ſiue operatio,& prima eſt cauſa ſecundæ.1.q.73.1.c.

4 Perfectio vniuerſi duplex.ſ.ſecundum ſtatum præſentem, & futuræ nouitatis. 1.q.73.1.c.

5 Perfectio duplex.ſ.totalitatis & finis:prima conuenit diei ſextæ,in primis operibus Dei:ſed ſecunda diei ſeptimæ. 1.q.73.1.c.ad 2. item 3. q.29. 2.c.

6 Perfectio dicitur tripliciter.ſ.ſimpliciter,ſecundum naturam, & ſecundum tempus.12.q.98.2.ad 1.item 22.q.161.1.ad 4.

7 Perfectio triplex.ſ.ſecundum eſſe, ſecundum accidentia, & ſecundum finem.1.q.6.3.c.

8 Perfectio triplex.ſ.diſpoſitionis,formæ,& finis.3.q.27.5.ad 2.

9 Perfectio triplex.ſc.naturæ,gratiæ & gloriæ.1.q.73.1.ad 1.

10 Gradus perfectionis quintuplex, ſc.quia ſupremum in entibus eſt,quod habet perfectum bonum ſine operatione,vt Deus:ſecundum eſt, quod habet perfectum bonum per vnum, vel paucos motus,vt Angelus:tertium eſt, quod acquirit perfectum bonum per multas operationes,vt homo:quartum eſt,quod non poteſt acquirere perfectum bonum vllo modo,ſed acquirit ad primũ per paucos motus,vt bruta perfecta : vel per vnum tantum,vt bruta imperfecta,& infimum eſt, quod nihil horum poteſt acquirere,& propter hoc non habet participatum aliquem motum,vt plantæ.1.q.77.2.c.item 12.q.3.2.ad 4.item q.5.7.c.

11 Omnis

11 Omnis creatura, ſecundùm quod eſt perpetua, eſt de eſſentiali perfectione vniuerſi, de accidentali verò, ſecundùm quod eſt corruptibilis. 1. q.23.7.c.

12 Vltima perfectio rei eſt in conſecutione finis. 1. q.103. 1.c. item 12.q. 55.1.c. item 22. q.184. 1.c.

13 Prima perfectio .i. forma rei, ſe habet ad ſecundam .i. ad operationem in duplici ordine, quia terminat & elicit eam. 3. q.29. 2.c.

14 In omnibus naturis ordinatis duo concurrunt ad perfectionem naturæ inferioris. ſ. aliquid ſecundùm motum proprium, & aliquid ſecundùm motum naturæ ſuperioris. 22. q.2.3.c.

15 Vnumquodque ſecundùm quod eſt perfectum, eſt bonum, & in actu. 1. q.4. princ. item 1.c. item q.5.1.3.c. item 12. q.3.2.c.

16 Primum principium in genere cauſæ efficientis oportet eſſe perfectiſſimum, nam perfectum dicitur, cui nihil deeſt, ſecundùm modum ſuæ perfectionis. 1. q.4. 1.c.fi.

17 Vltima perfectio cuiuslibet rei, eſt operatio eius. 12. q.3. 2.c.

18 * Perfectum eſt prius imperfecto, ordine naturæ & perfectionis, ſed ecõuerſo ordine temporis, & generationis. 1. q.85. 3.ad 1. item 3.q.1.5. ad 3. item 6.c.

19 Semper imperfectum eſt propter perfectum. 1.q.105.5.c.

20 Perfecta bonitas eſt in iis quæ ſunt ad finem, ſi per ſe ſufficiunt inducere ad finem: imperfecta verò, ſi tantum aliquid cooperari poſſunt. 12. q.98. 1.c.

21 Adueniente perfecto, non manet imperfectum, quando imperfectio eſt de ratione eius. 12.q.67.3.6.c. item 22.q.4.4.ad 1.

22 Vel quando ſunt oppoſita. 1.q.58.7.ad 3. item q.62. 7.ad 1. item 12.q. 67.3.c. item 5.ad 2. item 6.c. item 3. q.9.3.ad 1.

23 Aliquis dicitur perfectus dupliciter. ſ. habendo perfectionem, & ſtatum eius. 22. q.184. 4. c.

24 Ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ſeruitutem Dei, cum aliqua ſolennitate. 22.q.184.4.5.6.c. item 8.ad 5.

25 In ſtatu perfectionis ſunt ſoli profeſſi ſolenniter religionem, & epiſcopi. 22. q.184.4.5.6.o.

26 Status epiſcoporum eſt perfectior ſtatu religioſorum, quia epiſcopi ſunt perfectiores, hi autem perfecti. 22. q.184. 5.ad 3. item 7.8.o. item q. 185.8.c. item q.186. 3.ad 5. item q.188. 1.ad 3.

27 Status religioſorum eſt perfectior ſtatu curatorum & archidiaconorum. 22. q.184. 1. o.

28 Perfectio hominis eſt, vt contemptis temporalibus, ſpiritualibus inhæreat. 12. q.99.6.c.fi.

29 Perfectio charitatis triplex. ſ. ex parte diligibilis, diligentis, & per excluſionẽ repugnantis: prima conuenit ſoli Deo: ſecunda beatis: tertia viatoribus. 22.q.24.8.o. item q.44.4.ad 2. item ad 3. item q.184. 2.o.

30 Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, ſcilicet ſecundùm actum, ſtudium, & habitum: prima conuenit ſolis beatis: ſecunda perfectis viatoribus: tertia omnibus habentibus charitatem, & ad eam omnes tenentur. 22. q.24. 8. o. item q.44. 4.ad 2. item ad 3. item q. 184. 2.o.

31 Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter. ſ. eſſentialiter, vt obſeruantia præceptorum charitatis: conſequenter, vt conſilia. & inſtrumentaliter, vt paupertas, continentia, & huiuſmodi. 22. q.184.3.c.

32 Paupertas voluntaria non eſt perfectio, ſed inſtrumentũ eius. 22. q.19.

22.ad 1. item q.184. 7.ad 1. item q.186. 6.ad 1. item q.186.1.ad 3. item 2.c.item 3.c.fi. item q.188. 7. c.ad 1. item 8.c.

33 Paupertas voluntaria eſt efficax exercitium perueniendi ad perfectionem charitatis. 22. q.186. 3. ad 4.

34 Perfectio vitæ Chriſtianæ ſimpliciter attenditur ſecundùm charitatem, ſed ſecundùm quid,ſecundùm alias virtutes.22.q.184.1.o. item 2.3. c. item q.189. 1.ad 1. item 3. q.46. 3. c.

35 Perfectio vitæ,eſſentialiter conſiſtit in præceptis ; ſed inſtrumentaliter in conſiliis.22. q.184. 3.o.

36 Perfectio vitæ principaliter & per ſe conſiſtit in interioribus, præcipuè in charitate;ſed ſecundariò & per accidens, in exterioribus,vt in virginitate & paupertate , & hoc tripliciter.ſ.remouendo impedimenta, vel vt effectus charitatis,& vt perfectio pœnitentiæ.22.q.81.7.c.item q.186. 7. ad 1.

37 Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex præcepto ; non autem tenetur eſſe perfectus.22. q.186. 2.ad 2.

38 Habens perfectam charitatem , vel exiſtens in ſtatu perfectionis , non tenetur plus aliis ad opera perfectionis , niſi ex voto, vel cura. 22. q. 110. 4. 5.

39 Qui non eſt perfectus in virtutibus moralibus , indignè ſumit officium prælationis,vel prædicationis.3. q.41.3.ad 1.

40 Perfecti debent tolerare iniurias proprias , ſecundùm præparationem animi, non autem communes Dei,proximi, vel ſtatus.22. q.108. 1.ad 2.item ad 4. item q. 188. 3. ad 1.

41 Perfecti debent reſiſtere detractionibus ſuis. 22. q.72. 3. o.

42 Perfectis licet ſua repetere,vel non dare, ſicut etiam imperfectis.22.q. 43. 8. o.

1 PERICVLVM ex ipſo facto naſcens, facit illud factum non expedire , non autem periculum naſcens ex defectu noſtro. 22. q. 88. 4.ad 2.

2 Expediens eſt aſcendere equum , quamuis periculum immineat cadendi de equo : alioquin oporteret ab omnibus bonis ceſſare,quæ etiam per accidens ex aliquo euentu,poſſunt eſſe periculoſa.22.q.88. 4.ad 2.

3 Quaſcunque res magnas aggredi , videtur periculoſum eſſe , quia in iis deficere, eſt valde nocuum. 22. q.128. ad 3.

4 Periculis rerum humanarum eſt obuiandum per res humanas , non autem per hoc , quod res diuinæ conuertantur in vſum humanum per diſpenſationem indebitam. 22. q.88. 11.ad 1.

5 Periculum eſt in mora quandoque.12.q.96.c.fi.

6 Si ſit ſubitum periculum, non patiens tantam moram, vt ad ſuperiorem recurri poſſit : ipſa neceſſitas diſpenſationem habet annexam , quia neceſſitas non ſubditur legi. Ibidem.

1 PERIVRIVM habet principaliter nomen & ſpeciem à falſitate : ſecundariò à defectu iuſtitiæ:tertiò,à defectu iudicij.22.q.98.1.o. item q.123. 3.ad 3.

2 Periurium omne ſemper eſt peccatum, contrarium religioni.22. quæſt. 98.2. o.

3 Periurium ſemper eſt peccatum mortale : licèt ex ioco ſit , vel ex lapſu linguæ,ſi perpendit qui iurat.22.q.70. 4.c. item q.98. 2.3.o.

4 Iurans verum, quod putat eſſe falſum , vel iurans falſum , quod putat eſſe verum,eſt periurus.22. q.98. 1.ad 3.

5 Periurium promiſſorium eſt infame ipſo iure, aſſertorium verò, per ſententiam tantum. 22. q. 98. 3. ad 2.

¶ Permittere lex humana dicitur aliquid, non quaſi ea approbans, ſed quaſi ea dirigere non potens. 12. q. 93. 3. ad 3.

¶ Permutatio beneficij eccleſiaſtici, propter commodum ſpirituale eſt licita de licentia Epiſcopi, non autem propter commodum temporale, quia eſt ſimonia. 22. q. 100. 1. ad 5.

1 PERPLEXVS aliquis eſſe poteſt ex ſuppoſitione, non autem ſimpliciter. 12. q. 19. 6. ad 3. item 3. q. 64. 6. ad 3. item q. 82. 10. ad 2.

1 PER ſe quod conuenit alicui, non poteſt ſeparari ab eo. 1. q. 50. 2. c.

2 Formæ conuenit eſſe per ſe, non autem materiæ, vel compoſito, ſed per formam. 1. q. 50. 5. c. item q. 75. 6. c. item q. 90. 2. c.

3 * Omne quod ineſt non per ſe, reducitur ad aliquid, quod ineſt per ſe. 12. q. 10. 1. c.

4 In moralibus intentum dicitur per ſe, & quod eſt præter intentionem, dicitur per accidens. 22. q. 37. 1. c. item q. 39. 1. c. item q. 43. 3. c. item q. 59. 2. c. item q. 64. 7. c. item q. 150. 2. c.

1 PERSEVERANTIA eſt in ratione bene conſiderata, ſtabilis & perpetua permanſio, ſecundùm Andronicum. 22. q. 128. c.

2 * Perſeuerantia eſt virtus ſpecialis, habens ſpeciale obiectum. ſ. opus laborioſum, vt triſtabile diuturnitatis. 22. q. 137. 1. o. item 2. c. ad 1. item ad 2. item q. 138. 1. c.

3 Perſeuerantia vt eſt virtus, moderatur aliquas paſſiones. ſ. timorem fatigationis, aut defectus, propter diuturnitatem, non autem perſeuerantia, de qua loquitur philoſophus. 22. q. 137. 2. ad 2.

4 Perſeuerantia dicitur tripliciter. ſ. habitus mentis quo firmiter ſtatur contra triſtitias, habitus de propoſito perſeuerandi, & continuatio boni vſque ad finem vitæ. Primo & ſecundo modo eſt virtus infuſa, non autem tertio modo. 1. q. 95. 3. ad 4. item 12. q. 109. 10. c. item 22. q. 12. 8. ad 5. item q. 137. 1. o. item 2. ad 2. item 4. c.

5 Perſeuerantia primo & ſecundo modo fuit in Adam, non autem tertio modo. 1. q. 95. 3. ad 4. item 12. q. 109. 10. ad 3. item 22. q. 137. 4. ad 2.

6 Perſiſtere in bono vſque in finem, ex propria intentione finis, eſt proprium perſeuerantiæ, ſed conuenit cuilibet virtuti, inquantum eſt habitus. 22. q. 137. 1. ad 3. item q. 138. 2. ad 3.

7 Perſeuerantia eſt pars potentialis, annexa fortitudini. 22. q. 128. c. ad 5. item ad 6. item q. 137. 3. o.

8 Perſeuerantia conuenit cum temperantia in materia, ſcilicet circa delectationes tactus, ſed magis conuenit cum fortitudine, & principalius in modo, inquantum firmat contra difficultatem diuturnitatis. 22. q. 137. 2. ad 1.

9 Perſeuerantia non eſt in appetitu ſenſitiuo, ſed in ratione. 12. q. 58. 3. ad 2. item 22. q. 53. 5. ad 3.

1 PERSONA dicitur à perſonando in theatris, cum laruis. 1. q. 29. 3. ad 2.

2 Perſona non eſt nomen intentionis, ſed rei. 1. q. 30. 4. c.

3 Nomen perſonæ non eſt impoſitum ad ſignificandum indiuiduum, ex parte naturæ, ſicut aliquis homo, ſed rem ſubſiſtentem in rationali natura. 1. q. 30. 4. c.

4 Perſona ſignificat id quod perfectiſſimum eſt in tota natura. ſ. ſubſiſtens in rationali natura. 1. q. 29. 3. c.

5 Perſona ſignificat ſubſtantiam particularem, ad dignitatem pertinentem: ideò eſt tantum in natura intellectuali. 1. q. 29. 3. ad 2.
6 Perſona eſt rationalis naturæ indiuidua ſubſtantia, ſecundùm Boëtium. 1. q. 29. 1. o. item 3. c. ad 2. item ad 4.
7 * Subſiſtentia in diffinitione perſonæ, accipitur in communi, ſecundum quod diuiditur in ſubſtantiam primam & ſecundam. 1. q. 29. 1. ad 2.
8 Perſona eſt hypoſtaſis diſtincta proprietate, ad dignitatem pertinente, ſecundum magiſtros. 1. q. 29. 3. ad 2. item ad 4.
9 Forma ſignificata per nomen perſonæ, non eſt eſſentia, vel natura, ſed eſt perſonalitas. 1. q. 39. 3. ad 4.
10 Perſona eſt communicabilis multis naturis, non autem multis ſuppoſitis. 3. q. 3. 1. ad 2.
11 Illud quod non exiſtit per ſe, non eſt perſona, vt accidentia, partes, & humanitas Chriſti. 1. q. 29. 1. ad 2. item ad 5. item q. 75. 4. ad 2. item 3. q. 2. 2. ad 3. item q. 16. 12. ad 2.
12 Vnitas perſonæ requirit vnitatem eſſe completi, & perſonalis, quia eſt de conſtitutione eius, non autem operatio. 3. q. 19. 1. ad 4.
13 Perſona propriè conuenit Deo, & nobilius quàm creaturis. 1. q. 29. 3. o.
14 Perſona prædicatur analogicè de Deo & creaturis. 1. q. 29. 4. ad 4.
15 Perſona in diuinis, eſt diuinæ naturæ incommunicabilis exiſtentia, ſecundùm Ricardum de ſancto Victore. 1. q. 29. 3. ad 4.
16 Perſona in diuinis, ſignificat relationem per modum ſubſtantiæ. 1. q. 28. 4. o. item q. 30. 1. c. item q. 33. 2. ad 1.
17 Perſona etiam in diuinis dicitur ad ſe, & non ad alterum, propter modum ſignificandi. 1. q. 29. 4. ad 1.
18 Trinitas, eſſentia, & quælibet res demonſtrabilis, eſt perſona ſecundùm grammaticos. 1. q. 39. 8. fi.
19 In diuinis perſona & eſſentia ſunt idem re, & differunt ratione. 1. q. 3. 3. o. item q. 39. 1. o. item q. 40. 1. c.
20 Perſona addit ſupra eſſentiam Dei ſecundùm intellectum, quia eſſentia poteſt intelligi ſine perſona, non autem econuerſo. 3. qō. 3. 3. ad 3.
21 Cognitio perſonarum diuinarum eſt nobis neceſſaria, ad rectè ſentiendum de creatione, ſed principalius de ſalute noſtra. 1. q. 32. 1. ad 3.
22 In diuinis eſſentialia poſſunt abſtrahi à perſonis, cognitione imperfecta: non autem cognitione beata. 3. q. 3. 3. o.
23 In diuinis eſt pluralitas perſonarum. 1. q. 30. 1. o.
24 Perſona in diuinis prædicatur pluraliter de pluribus perſonis. 1. q. 30. 1. o. item q. 39. 3. ad 4.
25 Communitas huius nominis, perſona, non eſt realis, nec intentionis, nec negationis, ſed rationis. 1. q. 30. 4. o.
26 In diuinis ſunt tantum tres perſonæ. 1. q. 30. 2. o. item q. 31. 1. o. item q. 41. 6. o.
27 Tres perſonæ, ſunt vnus Deus, & Deus eſt tres perſonæ, & eſt trinitas. 1. q. 39. 3. 6. o.
28 Tres perſonas dicimus eſſe vnam eſſentiam, non autem ex vel de eadem eſſentia. 1. q. 39. 2. o. item q. 41. 3. ad 3.
29 Hæc non conceditur, tres perſonæ ſunt eſſentiæ, quia forma non deſignatur niſi per duos genitiuos, vel per vnum genitiuum habentem vim duorum. 1. q. 39. 2. c. ad 4.
30 Hæc eſt vera, tres perſonæ ſunt vnius eſſentiæ, & genitiuus conſtruitur in habitudine cauſæ formalis. 1. q. 39. 2. o.

31 Hæc conceditur,eſſentia eſt trium perſonarum,nõ autem hæc:Deus eſt trium perſonarum,nec tres perſonæ ſunt vnius Dei. 1. q.39.2.c.

32 Perſonæ diuinæ,ſunt plures res.1.q.30.1.c.item q.39.3.c.

1 PERTINAX ſecundum Iſidorum, eſt qui tenet imprudenter ſuum propoſitum,quaſi omnino tenax.22.q.138.2.c.

2 Pertinax aſſimilatur incontinenti & molli, quia nimis appetit aliquam delectationem ,& fugit triſtitiam. 22.q.138.2.ad 2.

3 Pertinacia opponitur perſeuerantiæ ſecundum exceſſum,mollities autem ſecundum defectum.22.q.138.2.o.

¶ Peruicax eſt idem quod pertinax , qui in ſuo propoſito ad victoriam perſeuerat.22.q.138.2.c.

1 *PESSIMVM non oportet quod opponatur optimo.12.q.49.4.ad 1. item q.84.4. ad 1.

¶ Petra in deſerto fuit aliquid materiale,ſignificans Chriſtum, 1.q.102. 1.ad 4.

Petrus negando Chriſtum,peccauit mortaliter.22.q.24.12.ad 2.

¶ Philotimia eſt virtus in concupiſcibi, circa honores abſolutè, innominata latinè.12.q.60.5.c.item 22.q.129.2.c.

1 PYTHONES ſunt arreptitij,dicti à Pythone. i. Apolline,auctore diuinationis.22.q.95.3.c.

2 Samuel(ſecundum Auguſtinum)verè apparuit pythoniſſæ,diſpenſatione Dei,vel Diabolus in ſimilitudine eius.1.q.89.8.ad 2.item 22.q.95. 4.ad 2.item q.174.5.ad 4.

1 PIETAS à vulgo ſumitur pro actibus miſericordiæ , quia Deus teſtatur, hos actus ſibi fieri:& ex hoc Deus dicitur pius. 22.qu. 101. 2. ad 2.

2 Pietas eſt ſpecialis virtus.22.q.101.3.o.

3 Pietas principaliter eſt ad parentes , & ad patriam:in quibus includuntur omnes conſanguinei,ciues,& amici,& patria.22.q.80.1.c.item q. 101.1.o.item 2.ad 3.item 3.c.

4 Religio exhibet cultum Deo,pietas autem parentibus & patriæ,quia eis homo maximè debitor eſt poſt Deum.12.q.60.3.c.item 22.q.101.1. c.item 3.ad 1.item ad 2.item q. 102.1.ad 3.item q.106.1. c.item q. 122.5.c.

5 Pietas debetur Deo,quia cultus parentum includitur in cultu Dei,ſicut minus in maiori.22.q.101.ad 1.item 3.ad 2.item q.102.1.ad 1.item q.103.3.ad 1.item q.106.1.c.ad 1.

6 * Opera pietatis non debent prætermitti propter religionem, niſi impediant eam,quia iam non eſſent opera pietatis.22.q.101.4.0.

7 Donum pietatis,eſt habitualis diſpoſitio animæ , qua promptè mobilis eſt à Spiritu ſancto,ad habendum filialem affectum ad Deum , vt ad patrem.22.q.121.1.c.

8 Pietatis donum colit patrem Deum , ſed vt virtus,colit patrem carnalem.22.q.121.1.0.

9 Donum pietatis colit Deum,& conſequenter quæ Dei ſunt.ſ.ſanctos,ſacram ſcripturam,& pauperes.22.q.121.1.ad 3.

10 Donum quo aliquis propter reuerentiam Dei,operatur bonum ad omnes,perficiens vim appetitiuam , in iis quæ ad alterum ſunt , conuenienter pietas nominatur.12.q.68.4.c.fi. item ad 2.

11 Donum pietatis eſt vnus habitus,dirigens in omni communicatione ad alterum,propter vnam menſuram.12.q.68.4.c.fi.

12 Religio eſt potior virtute pietatis, ſed eſt inferior dono pietatis. 22.q. 121. 1.ad 2.

13 Pietas & timor Dei manifeſtant fidem & ſapientiam.22. q.45. 1.ad 3.

14 Actus doni pietatis in patria, eſt honor Dei, & honor ſanctorum adinuicem.22.q.121. 1.ad 3,

1 PIGNVS facit ſpem habendi rem, & tantum valet.12. q.114.3.ad 3.

1 PISCES carent memoria, ſecundùm Baſilium, non autem ſecundùm Auguſtinum, & communiter ſunt animalia imperfectiora terreſtribus animalibus.1. q.72. ad 1.

2 Piſces non offerebantur in templo, quia ſunt magis alieni à conuerſatione hominum, quàm alia animalia, & citò moriuntur quando ſunt extra aquam.12. q 102. 3.ad 3.

3 Vt includantur omnia huiuſmodi, quæ habent aliquod ſpeciale inter piſces, ſubiungit Scriptura: creauit Deus cete grandia.1. q.70. ad 4.

1 PYTHAGORAS noluit profiteri ſe eſſe ſapientem, ſed amatorem ſapientiæ.22. q.186. 2. ad 1.

2 ¶ Placere hominibus propter fauorem humanum, eſt peccatum, non autem ſi hoc ſit ad gloriam Dei.22. q.115.1.ad 1.

3 ¶ Plagium eſt furtum hominis, & punitur in veteri lege, pœna mortis. 12. q.105.2.ad 10.

¶ Planetæ. Candelabrum habens ſeptem lucernas, in ſeptem calamis, in auſtrali parte tẽpli, ſignificat ſeptem planetas, illuminantes totũ mundum, quorum curſus eſt nobis ex auſtrali parte.12.q.102.4.ad 6.eo.2.

1 PLANTAE. Productio plantarum tertia die, pertinet ad opus diſtinctionis, non autem ad opus ornatus.1.q.69.2.ad 1.

2 Plantæ ſecundùm Auguſtinum, productæ ſunt die tertia, cauſaliter tantum: ſecundùm alios autem productæ ſunt in actu.1. q.69. 2.0. item q.70.1.c.fin.item q.71.c.fin.item q.72.c.ad 1. item q.74.2.c. item q. 102. 1. ad 5.

3 Plantæ habent ſimul potentiam generationis, actiuam & paſſiuam, ſed abſolutè dicuntur mares, vel fœminæ, à prædominio.1. q.92.1.c.item 3. q.32. 4.c.

1 PLATO ſolus amore veritatis contemplandæ, abſtinuit ab omni delectatione venerea, pro quo ſacrificauit, non quaſi reputans hoc peccatum, ſed cedens errori ciuium.22. q.152. 2.ad 3.

2 Plato vidit librum Geneſis, & expoſuit aliquid eius.1. q.66.1.ad 5. item q.74.3.ad 4.

3 Plato poſuit ideam ſeparatam entis, & vnius, & boni, ſummum Deum. 1. q.6. 4.c.

¶ Pluralitas materialis à nullo agente eſt intenta vt finis: quia tendit in infinitum, quod repugnat fini.1.q.47.3.ad 2. item fi. item q.50. 4.ad 4.

¶ Pluuiales aquæ cauſantur ex vaporibus aqueis, & parum ex vaporibus miſtorum, qui ex vi naturæ reſoluuntur in veras aquas: ideò in eis poteſt eſſe baptiſmus.3. q.66. 4.ad 5.

Poëtica vtitur metaphoris, propter defectum rei, de qua eſt: theologia verò, propter exceſſum.1.q.1.9.ad 1.item 12. q.101. 2.ad 2.

1 POLLVTIO nocturna magis iudicatur, quoad rationem meriti vel demeriti, ſecundùm principium, quod eſt in dormiendo, quàm ſecundùm terminum, qui eſt in vigilando, nec reputatur quis euigilaſſe,

gilaſſe,quouſque perfectè vſum liberi arbitrij recuperauerit. 1.q.94. 4.ad 4.

2 Non omnis emiſſio humoris carnalis,eſt propriè pollutio.ſ. quando in vigilia ex infirmitate,vel abſque vlla commotione carnis, & abſque cogitatione immunda,& ſine delectatione,& quaſi inſenſibiliter,humor carnalis egreditur.22.q.151.ad 4.

¶ De pomis collium æternorum.1.q.10.3.c.

¶ Populus eſt multitudo hominum,iuris conſenſu,& vtilitate communicans,ſociata.1.q.31.1.ad 2.item 12.q.105.2.c.

¶ Porphyrio habet vnum pedem latum ad natandum , & alium fiſſum ad ambulandum,ſolo morſu bibit,omnem cibum aqua tingens : ideo ſignificat inobedientes.12.q.102. 6.ad 1.fi.

¶ Poſitio duplex.ſ.prædicamentum.ſ.ordo partium in loco,& differentia quantitatis.12.q.49.1.ad 3.

1 Non intelligitur aliquis poſſe facere,quod non licitè facere poteſt.22. q.187.3.c.

2 Hoc verbum poteſt,habet vim ampliatiuam.1.q.25.5. ad 2.

3 Illud poſſumus,quod de iure poſſumus, vnde dicitur illud eſſe non poſſe, quod conuenienter eſſe non poteſt,ideo exponitur,non poteſt, id eſt, non debet.3.q.74.7.ad 1.

4 Dicitur ille aliquid non poſſe,qui non poteſt illud de facili.3.q.86.1. ad 2.fi.

1 Possessio rerum exteriorum, quoad vſum,eſt homini naturalis, non autem quoad naturam earum.22.q.66.1.c.

2 Poſſidere aliquid quaſi proprium,eſt licitum & neceſſarium,triplici ratione.ſ.ſollicitudinis,ordinis & pacis.22.q.66.2.ad 3.

3 Communitas poſſeſſionum dicitur eſſe de iure naturali,quia diuiſio earum eſt ſecundum ius humanum tantum.12.q.94.5.ad 3.item 22.q. 66.2.ad 1 item 7.c.

4 Poſſeſſiones Iudæorũ non poterant vendi,ne ſortes confunderentur,præter domos vrbanas, quia non erant ſorte diuiſæ. 12.q.105.2.c.ad 3.

5 Optimum eſt, quod poſſeſſiones ſint diſtinctæ, ſed vſus partim ſit communis , & partim per voluntatem poſſeſſorum communicetur, ſicut ſtatutum eſt in lege veteri.22.q.105.2.c.item 22.q.66.2.c.

6 Propter irregularitatem poſſeſſionum plures ciuitates deſtruuntur , vt philoſophus dicit, ad quod lex vetus triplex appoſuit remedium. ſ. vel vt ſecundum numerum hominum poſſeſſiones æqualiter diuiderentur,vel vt poſſeſſiones non in perpetuum alienentur,ſed certo tẽpore ad ſuos poſſeſſores reuertantur, vt non confundãtur ſortes poſſeſſionum,vel vt ad huiuſmodi confuſionem tollendam proximi ſuccedant morientibus.12.q.105.2.c. ad 3.

1 Possibile ſumitur dupliciter.ſ.vt diuiditur contra neceſſe,& vt commune ad neceſſe,& ad contingens.1.q.41.4.ad 2.

2 Poſſibile,vel impoſſibile duplex.ſ.ſimpliciter & abſolutè,& ex ſuppoſitione.3.q.46.2.c.

3 Poſſibile,vel impoſſibile abſolutè,dicitur per conuenientiam,vel repugnantiam terminorum, non autem poſſibile ſecundum aliquam potentiam.1.q.25.3.c.ad 4.item q.46.1.ad 1.

4 Poſſibile & impoſſibile dicuntur tripliciter, ſcilicet ſecundum potentiã actiuam vel paſſiuam:& in eo quod aliquid facere poſſe dicitur, vel fieri : alio modo non ſecundum aliquam potentiam , ſed ſecundum ſeipſum , ſicut per repugnantiam terminorum, vel conuenientiam, poſſibi

poſſibile,vel impoſſibile aliquid dicitur eſſe:tertiò dicitur ſecundum potentiam mathematicam,vt in geometricis.1.q.25.3.c.ad 4.item q. 46.1.ad 1.
5 Poſſibile,vel impoſſibile ſecundum potentiam,iudicatur ſecundum cauſas inferiores tantum.1.q.25.3.ad 4.
6 Poſſibile contentum ſub neceſſario,conuenit Deo,non autem oppoſitum ei,quia ſequitur potentiam paſſiuam.1.q.41.4.ad 2.
¶ Poſterius.* Aliquem effectum contingit eſſe poſterius ſuo principio dupliciter,ſcilicet ex parte agentis,& ex parte actionis. 1.q. 42.2.c.
¶ Poſtprædicamentum eſt,quod conſequitur diuerſa genera. 12.q. 49. 1.c.

1 POTENTIA ſignificat id quod eſt principium,non autem relationem eius.2.q.41.5.ad 1.
2 * Potentia creaturæ duplex.ſ.ad eſſe,& ad agere.Prima ſe tenet ex parte materiæ:ſecunda verò ex parte formæ.11.q.55.2.c.
3 Potentia duplex,ſcilicet potentia abſoluta,& potentia ordinata. 1.q.9. 2.c.item q.25.5.ad 1.
4 Potentia creaturæ duplex.ſ.naturalis & obedientialis.1.q.115. 2.ad 4. item 3.q.1.3.ad 3.item q.11.1.c.
5 Potentiæ naturales non habent habitum , nec aliquid ſuperadditum, quia operantur circa aliqua determinata.12.q.49.4.ad 2.
6 Potentia duplex.ſ.imperans & exequens.1.q.115.2.ad 4.
7 Potentia duplex,ſcilicet rationalis, & irrationalis. Dico autem potentiam rationalem ſiue humanam ipſam rationem,vel quæ rationi obediat. 12.q.8.1.ad 2.
8 Potentiæ rationales ſunt ad oppoſita,reſpectu eorum tantum, quæ ſunt ſub conuenienti obiecto earum.12.q.8.1.ad 2.
9 Potentiæ rationales ſunt ad oppoſita, reſpectu eorum tantum , ad quæ non naturaliter inclinantur , ſcilicet non reſpectu finis. 1. q. 62.8. ad 2.
10 * Oppoſitorum eſt eadem potentia.12.q. 8.1. ad 1.
11 Non eſt poſſibile quod eadem potentia ſit actiua & paſſiua. 1. q. 79. 10.c.
12 Potentia immaterialis quanto plus recipit de bonitate,tanto ſit capacior in infinitum,non autem potentia materialis.22.q.24.7.c.
13 Potentia actiua cuiuſlibet rei ſequitur formam eius,quæ eſt principium agendi,& naturam eius.3.q.13.1.c.
14 Quælibet potentia actiua quantumcunque imperfecta,poteſt in aliquam operationem.22.q.129.2.c.
15 Potentiæ actiuæ,artes,& habitus,qui ſunt circa finem,imperant iis qui ſunt circa ea quæ ſunt ad finem.1.q.82.4.c.item 12.q.9.1.c.item 22. q.81.1.ad 1.item 5.ad 1.
16 In omnibus potentiis actiuis ordinatis , illa potentia quæ reſpicit finem vniuerſalem, mouet potentias,quæ reſpiciunt fines particulares. 1.q.82. 4. c.item 12.q.9.1.c. item q.65. 3.ad 1.item q.114. 4. ad 1.
17 Quanto potentia eſt altior vel ſuperior , tanto ad plura ſe extendit.1. q.65.3.c.
18 In potentiis ordinatis,quicquid poteſt potentia inferior,poteſt & ſuperior,niſi ſit ad defectum.1.q.57.2.c.item q.86.1.ad 4.item q.110.2. ad 2.item 12.q.74.7.c.ſi.

19 In omnibus potentiis & habitibus ordinatis, vltima perfectio referuatur ſupremæ in genere illo. 12.q.5.6.ad 1.item q.15.4.c.ad 1.item q. 57.6.c.item q.74.7.c.item q.98.3.c.item 22.q.47.11.ad 3.item 3.q. 72.11.c.

20 * Ad ea quæ ſunt diuerſa genere, ex æquo ſe habentia, ordinantur diuerſæ potentiæ animæ, non autem aliter. 12.q.8.2.ad 2.

1 POTESTAS excellentiæ humanitatis Christi in Sacramentis, conſiſtit in quatuor principaliter. ſ. in hoc quod meritum & virtus paſſionis eius operatur in ſacramentis, & in eius nomine ſacramenta ſanctificantur, & eius inſtitutione ſacramenta virtutem obtinent, & ipſe effectum ſacramentorum ſine exteriori ſacramento potuit conferre. 3.q.64.3.4.c.item q.84.5.ad 3.item 7.ad 4.

2 Chriſtus potuit hanc poteſtatem aliis communicare. 3.q.64.4.o.

3 Hæc poteſtas nulli puræ creaturæ communicata eſt. 3.q.64.4.ad 1.item ad 3.item q.72.1.ad 1.

4 Propria poteſtas Chriſti in baptiſmo duplex. ſ. diuina, & excellentia ſecundum humanitatem, ſecundam communicare potuit, non autem primam. 3.q.64.4.o.

5 Bonus vſus poteſtatis ad regendum alios, eſt optimus, & abuſus eius eſt peſſimus. 12.q.2.4.ad 2.item 22.q.65.3. ad 1.

6 Abutens poteſtate ſibi data, meretur eam amittere. 12.q.4. ad 2. item 22.q.65.3.ad 1.

7 Officium poteſtatum cœleſtium, eſt arcere dæmones. 1. q. 108. 6. c. fi. item q.110.1.ad 2. fi. item q.113.3.c.

¶ Potus moderatus vini, multum confert, & modicus exceſſus multum lædit, etiam plus quàm exceſſus cibi, cum vſum rationis impediat: vinum enim multum epotum irritationem & iram, & ruinas multas inducit. 22.q.149.1.o.

1 PRAECEPTVM importat applicationem legis ad ea quæ ex lege regulantur. 12.q.90.2.ad 1.

2 De ratione præcepti eſt, quod importet ordinem ad finem, inquantum præcipitur id quod eſt neceſſarium, vel expediens ad finem. 12.q.99. 1.c.

3 Præceptum propriè importat rationem debiti. 12.q.99. 1.5. c.item q. 100.5.ad 1.item 9.c. item 22.q.44.1.c.

4 In quolibet præcepto ſunt conſideranda duo, ſcilicet finis, & poſſibilitas. 12.q.13.3.ad 3.

5 Non omnia poſita in lege, ſunt ſub præcepto. 22.q.186.9.ad 2.

6 Illud tantum cadit ſub præcepto legis propriæ, pro quo pœna legis infligitur. 12.q.100.9.c.

7 Multi errores Phariſæorum de præceptis diuinis. 12.q.108.1.ad 2.item ad 4.

8 Præceptum duplex. ſ. obligans ſingulos de communitate, vel communitatem tantum. 22.q.152.2. ad 1.

9 Præcepta affirmatiua non diſtinguuntur à negatiuis, quando ſe includunt. 12.q.100.4.ad 2.item 22.q.22. 2.ad 3.

10 Præcepta negatiua legis prohibent actus peccatorum, qui ſunt ſecundũ ſe mali, nec vnquam vllo modo, aliquo tempore, vel loco, poſſunt bene fieri: affirmatiua verò ſunt de actibus virtutum. 22.q.33.2.c.

11 Præceptorum diuerſitas non ſignificat diuerſitatem habitus, ſed diuerſitatem actus, quia non dantur de habitibus virtutum, ſed de actibus earum. 22.q.31.4.ad 1.item q.44.2.ad 1.

12 Præcepta affirmatiua obligant ſemper, ſed non ad ſemper, negatiua verò obligant vtroque modo. 12.q.71.5.ad 3.item q.88.2.ad 2.item q. 100.10.c.ad 2.item 22.q.3.3.c.

13 Omne pręceptum affirmatiuum habet annexum præceptum negatiuum. 22.q.44.3.ad 3.

14 Præceptum dupliciter amittit obligationem, ſcilicet ratione impoſſibilis, vel ſi finis eius ſine eo haberi poteſt. 12.q. 13. 3.ad 3.itèm ad 3. item 22. q.64. 6.ad 3.

15 Præcepta noua legis ſunt maiora quàm veteris, quoad explicationem, & manifeſtationem, non autem quoad ſubſtantiam. 12.q.107.3.ad 2.

16 Præcepta Dei ſunt de eo, quod eſt de neceſſitate ſalutis, ſecundum ſe: ideo quolibet caſu obſeruari illa oportet, non autem præcepta Eccleſiæ. 22.q.147.4.ad 1.

17 Præcepta decalogi ſunt quaſi prima, & communia legis principia, per ſe nota. 12.q.100.3.ad 3.item 5.ad 6.item 22.q.122. 3.ad 4.item 4. c. item 5.ad 1.item ad 2.item ad 3.item 6.ad 1.item ad 2.item q.140. 1.ad 3.item q.170.1.ad 3.item 2. ad 1.

18 Præcepta decalogi ſunt, quæ ſtatim ex primis principiis, vel ex fide, innoteſcunt hominibus. 12.qu.100.3.o.item 5.ad 1. item 6.11. c.item 22.q.122.1.c.

19 Inter præcepta decalogi non numerantur prima communiſſima præcepta legis naturæ, nec ea quæ diligenti inquiſitione indigent. 12.q.110. 3.c.item 5.ad 1.item 11.c.item 22.q.56.1.c.

20 Præcepta decalogi ſunt immediatè à Deo, alia verò per Moyſen, vel per alios. 12.q.100.3.c.ad 1.item 6.b.item 11. c.

21 Præcepta decalogi ſunt ſcripta, quadruplici ratione. ſ. primo quia per contrariam conſuetudinem, qua multi in peccata præcipitabantur, iam apud multos ratio naturalis obtenebrata erat; ſecundò quia etſi in aliquibus vigebat ratio, tamen amor boni in eis deficiebat: vnde per quandam coactionem legis obligatoriæ, ad bonum inducendi erant: tertio vt ad opera virtutis non ſolum naturà inclinaret, ſed etiam reuerentia diuini imperij: quartò vt magis memoriæ tenerentur, & frequentius in cogitatione verſarentur. 1.q.24.1.c.

22 Præcepta decalogi diuerſimode à diuerſis numerantur, & diſtinguuntur. 12. q.100. 4.5.o.

23 Sufficientia decem præceptorum decalogi. 12.q.100.5.o.

24 Præcepta decalogi conuenienti modo traduntur, quia in eis maxima ſapientia continetur. 12.q.100.7.o.

25 Præcepta decalogi conuenienter ordinantur. 12. q.100. 6.o.

26 Omnia quæ ſunt in doctrina veteris teſtamenti, ordinantur ad præcepta decalogi, vſque ad finem. 22.q.56.1.ad 3.

27 Omnia alia præcepta moralia veteris legis, reducuntur ad præcepta decalogi. 12.q.100.3.11.o.item 22.q.122.6.ad 2.

28 Omnia præcepta moralia legis diuinæ, continentur in præceptis decalogi. 12.q.100.3.o.

29 Singula præcepta decalogi declarantur. 22.q.122.o.

30 Ratio tantum in primo & tertio præcepto redditur, quia alia ſunt purè moralia, & ſine determinatione. 12.q.100.7.ad 2.

31 Præmium ponitur tantum in primo & quarto præcepto, quia videbantur inutilia: pœna verò ponitur tantum in primo & ſecundo, ratione pronitatis: erant autem homines proni ad idololatriam, propter generalem conſuetudinem gentium: & ſunt proni ad periurium,

propter frequentiam iuramenti.22.q.100.7.ad 3.item ad 4.

32 Peccatum falſæ doctrinæ prohibetur ſecundo præcepto decalogi.12.q. 100.5.ad 3.item 11.c.

33 In ſolo tertio præcepto ponitur, memento, ratione beneficij præteriti, vel propter determinationem eius.12.q.100.7.ad 5.

34 Præceptum tertium myſticè, quoad ceſſationem à peccatis, & quietem mentis in Deum, eſt generale, ſed vt per ipſum prohibetur ad literam opera ſeruorum. i. opera mechanica, eſt præceptum ſpeciale: ſub opere autem manuali intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licitè victum lucrantur, ſiue manibus, ſiue pedibus, ſiue lingua fiant.22.q.122.4.ad 1.item q.187.3.c.

35 Et erat partim morale, & partim cerimoniale.12.q.100.3.ad 2.item 7. ad 2.item ad 5.item 22. q.122.4.ad 1.

36 Præcepto tertio, vt eſt morale, præcipitur quies mentis in Deo, cui contrariatur triſtitia mentis de bono diuino. 12.q.100.5.c.fin.item 22.q.35.3.ad 1.

37 Omnia præcepta decalogi, præter tertium & quartum, ſunt negatiua: quia negatio eſt communior affirmatione. 12.q.100.7.ad 1.

38 Tria prima præcepta decalogi ſunt de actionibus religionis, quartum eſt de pietate: reliqua verò de iuſtitia communiter dicta.22. q. 122. 1.c.item 2.c.ad 1.item 3.4.5.6.c.

39 Inter præcepta decalogi non dantur præcepta de prudentia, ſed tantum in prophetis, & in noua lege.22.q.56.1.0.

40 Intellectus & ſcientia fidelium ſunt in præceptis legis Dei, ideo non dantur de eis præcepta in decalogo, ſed in ſequētibus.22.q.16.2.ad 1.

41 In decalogo ponitur præceptum de paſſionibus ipſius concupiſcibilis, non autem iraſcibilis, quia præcepta decalogi ſunt prima. 12.q.100. 5.ad 6.

42 Præcepta quæ inducunt ad obſeruantiā legis, præſupponunt legem: ideo non poſſunt eſſe prima, nec ponuntur in decalogo. 22.q.170.2.ad 2.

43 Præcepta quæ prohibent concupiſcentiam, ſunt duo, ſecundum rationes ſpeciales, vnum verò, ſecundum rationem communem.12.q.100. 4.ad 1.

44 Omnia præcepta moralia pertinent ad legem naturæ, ſed diuerſimodè. 12.q.49.3.ad 2.item 4.c.item q.100.1.0.item q.104.1.c.

45 Præcepta moralia ſeruari debent ſemper ab omnibus, quia ſunt de lege naturali.12.q.98.5.c.

46 In iis ad quæ homo tenetur ex ratione, ſufficit præceptum de faciendis: in quibus etiam intelligitur prohibitio vitandorum.22.q.22.1.ad 3.

47 Præcepta legis cuiuſcunque dantur de actibus virtutum. 12.q.107.1. ad 2.

48 Præcepta Dei ſunt lucida, quod tamen non eſſet niſi haberent rationabilem cauſam.12.q.102.1.b.

49 Præcepta moralia, & nouæ legis, habent rationabilem cauſam ſecūdum ſuam naturam, non autem veteris, ſed tantum in ordine ad aliud ſignificandum, vel excludendum.12.q.102.1.0.

50 Operari manibus licita & neceſſaria victus, eſt in præcepto de iure naturali: ſed ceſſare ab opere manuali licito & neceſſario, eſt facere aliter, quàm naturæ ordo exigit.22.q.3.c.ad 1.fi.

51 Labor manualis eſt in præcepto communitatis, non autem ſingulis, niſi quando quis ſine eo non poteſt licitè viuere.22.q.187.3.c.ad 1.

52 *Operari ſine triſtitia, & delectabiliter ratione finis, cadit ſub præcepto

legis Dei,non autem ex habitu.12.q.100.9. ad 3.

53 Lex vetus continet præcepta moralia. i.de actibus virtutum. 12. q.98. 5.c.item q.99.2.o.item 3.ad 2.item 4.c.

54 Lex diuina dat præcepta moralia de actibus omnium virtutum, obligando,vel conſulendo,non autem lex humana. 22.q.100.2.o.

55 Omnia præcepta legis,ſunt vnum,ratione finis, ſed ſunt multa ſecundum diuerſitatem rerum ad finem.12.q.99.1.o.

56 * Modus virtutis triplex,ſcil.ſcienter,voluntariè,& ex habitu : primus eſt de præcepto legis diuinæ, & humanæ : ſecundus diuinæ tantum, tertius nullius.12.q.96.3.ad 2.item q.100.9.o.item 22.q.44.1.ad 1. item 4.ad 1.item 8.c.

57 Maximum præceptum datur de charitate.22.q.44.1.o.

58 Præceptum de dilectione Dei exponitur.22.q.44.4.5.o.

59 Præcepta charitatis non numerantur inter præcepta decalogi,quia omnia alia in eis includuntur, & ad hæc ordinantur. 12.q.100.3. ad 1. item 11.c.item 22.q.22.2.ad 1.item q.23.4.ad 3.item q.44. 1. ad 3. item q.110.4.ad 2.item 5.c.item q.122.1.ad 4.

60 Tota lex in præcepto charitatis impletur. 12.q.99.1.ad 2.item q.105. 2.ad 1.

61 * Præceptum de dilectione Dei, perfectè impletur in patria tantum: ſed imperfectè in via.22.q.44.6.o.

62 Præcepta charitatis ſunt tantum duo. ſ. de dilectione Dei, & proximi. 12.q.99.1.ad 3.item 22.q.44.2.3.o.

63 Præcepta charitatis ſunt duo explicitè, & vnum implicitè, quia vnum includitur in alio.12.q.99.1.ad 2.item 22.q.44.2.c.item q.58.1.ad 6.

64 Præcepta de dilectione Dei & proximi, ſunt prima,& primò inuenta: alia verò ſecunda, & finis ſecundarius. 12.q.100.3.ad 1.item 11. c. item 22.q.44.1.c.item q.189.1.ad 5.

65 Dilectio proximi, & omnia ſine quibus ipſa non ſeruatur, cadunt ſub præcepto. 22.q.32.5.c.

66 Præceptũ de dilectione proximi,conuenienter traditur: quia tangit rationem dilectionis,& modũ non quidem æqualitatis,ſed ſimilitudinis tripliciter,ſc.ſecundum finem,regulam,& propter ſe. 22.q.44.7.o.

67 Dilectio proximi ex præcepto debet eſſe vera,recta, ſancta, & efficax. 22.q.44.7.c.

68 Præcepta legis data ſunt, vt homines inſtruantur ad dilectionem Dei & proximi. 12.q.99.1.ad 2.item ad 3.

69 Nullum præceptum datur de dilectione ſui, vel corporis proprij, quia hæc ſemper manent,& includuntur in dilectione Dei & proximi. 12. q.100.5.ad 1.item ad 4.item 22.q.44.3.ad 1..

70 * Modus virtutis.ſ.operari ex charitate, eſt de præcepto ſpeciali charitatis,non autem de aliis præceptis,nec modus aliarum virtutum.12. q.100.9.10.o.item 22.q.44.1.ad 1.item 4. ad 1.item 8.c.

71 * Homo in ſtatu innocentiæ poterat ſine gratia ſeruare omnia præcepta Dei quoad ſubſtantiam actus, non autem quoad modum eius, ſc. quod fiat ex charitate,ſed poſt peccatum,neutro modo. 12.q.109.4. 4.o.item 5.ad 2.

72 Præcepta ſpecialia dantur de effectibus charitatis.ſ. de gaudio,pace, & beneficentia,propter tardiores, licet includantur in præceptis charitatis,ſimiliter contra oppoſita charitatis, ſc. contra odium,acedidiam, inuidiam,diſcordiam,& ſcandalum.22.q.44.3.ad 2.item ad 3.

73 In lege diuina non datur præceptum de fide ſimpliciter, ſed de quibuſdam

dam credendis, quia fides præcedit præcepta. 12.q.100.4.ad 1. item 22.q.16.1.o.item q.22.1.c.

74 In lege diuina datur præceptum de confeſſione fidei, & de doctrina eius.22.q.16.1.ad 4.

75 In lege diuina dantur præcepta contra corrumpentia fidem. 22.q.16.3.ad 3.

76 Inter præcepta legis diuinæ, quædam ſunt præambula legi:ſicut præcepta de fide & ſpe,quædam de ſubſtantia legis.22.q.22.1.c.

77 Præcepta de ſpe non potuerunt primo dari, niſi per modum promiſſionis,ſed poſtea præcipiendo.22.q.22.1.o.item 2.c.

78 In lege Dei non datur præceptum contra deſperationem, quia intelligitur in præcepto ſpei, ſicut dehonoratio parentum intelligitur in quarto præcepto.22.q.22.1.ad 3.item 2.ad 3.

79 In lege Dei dantur conuenienter præcepta de intellectu, & ſcientia quoad doctrinam,diſciplinam,vſum & memoriam. 22.q.19.2.o. item q.46.2.ad 3.item q.49.1.ad 2.

80 In lege Dei dantur præcepta de timore filiali,non autem de ſeruili,ſed tantum ponuntur comminationes.22.q.22.2.o.

81 Timor filialis eſt quaſi genus ad dilectionem Dei, & principium omnium quæ pro Dei reuerentia obſeruãtur,ideo ſimul dantur præcepta de timore filiali,& de dilectione Dei,quia vtrumque eſt præambulum ad exteriores actus,qui præcipiuntur in lege, ad quos pertinent præcepta decalogi.22.q.22.2.o.

82 Timor filialis eſt præambulum ad legem,non ſicut extraneum, vel extrinſecum, ſed ſicut principium legis, ſicut etiam dilectio: ideo de vtroque dantur præcepta,quaſi principia communia totius legis. 22.q.22.2.ad 1.

83 Omnia præcepta decalogi pertinent ad prudentiam:inquantum eſt directiua omnium actuum virtuoſorum.22.q.56.1.c.item 2.ad 2.

84 In lege Dei dãtur præcepta contra vitia oppoſita prudentiæ, inquantum ſunt contra iuſtitiam.ſ.aſtutia,fraus, & dolus.22. q.56. 2.o.

85 Moralia in tantum ſunt determinabilia lege, id eſt, in præcepto, inquantum pertinent ad iuſtitiam. 12.q.99. 5.ad 1.

86 Præcepta legis maximè,& principaliter,ſunt de iuſtitia,quia ipſa principaliter attendit rationem debiti. 12.q.99.5. ad 1.item q. 100.2.c. item 3.ad 3.item 22.q.56.1.ad 1.item 2.o.item 122.1.o.item q.140. 1.ad 3.item q.148.2.ad 1.

87 In lege Dei dantur præcepta de fortitudine,& de partibus eius. 12.q. 100.11.ad 3.item 22.q.170.o.

88 Præcepta legis diuinæ dantur de fortitudine,& de aliis virtutibus, ſecundum quod conuenit ordinationi mentis in Deum.22.q.140.1.c.

89 In lege Dei dantur cõuenienter præcepta negatiua, contra vitia oppoſita tẽperantiæ,& partibus eius. 12.q.100.11.ad 3.item 22.q.170.o.

90 In lege Dei dantur præcepta de perſeuerantia,& patientia, non autem de magnanimitate & magnificentia, ſed dantur conſilia. 22. q.140. 2.ad 1.

91 In lege Dei non datur præceptum contra præſumptionem, quæ opponitur magnanimitati,quia intelligitur in præcepto timoris. 22.q.22. 2.ad 3.

92 Omnes virtutes,de quarum actibus dantur præcepta,ordinantur ad purificandum cor,vel ad bonam conſcientiam, vel ad rectam fidem,quæ requiruntur ad diligendum Deum.22.q.44.1.c.

93 Quædam cerimonialia erant ante legem, non quidem ex præcepto legis Dei, ſed ex ratione humana per inſtinctum Dei. 12.q.103.1.o.

94 Lex vetus continet præcepta cerimonalia. i. quæ ſpecialiter pertinent ad cultũ Dei. 12.q.99.3.o. item 4.5.c. item q.101.1.2.4.c. item q.103. 1.c. ad 3. item q.104.1.o. item q.108.2.c. item 22.q 122.1. ad 2.

95 Omnia præcepta cerimonialia habebant cauſam rationabilem, ſcilicet literalem & figuralem. 12.q.102.o.

96 Præcepta cerimonialia erant figura Chriſti, Eccleſiæ, & patriæ cœleſtis: ſed lex noua eſt tantum figura patriæ. 12. q. 101. 2.o. item q. 103.1.c.

97 Præcepta cerimonialia erant figuraſia primò & per ſe; iudicialia verò erant ex conſequenti tantum. 12.q.104.2.o. item 3.c. item 22. q.87.1.c.

98 Præcepta cerimonialia legis fuerunt viua vſque ad paſſionem Chriſti, ſed mortua deinceps, mortifera verò poſt diuulgationem Euangelij. 12.q.103.3.4.o. item q.104.3.c. item 22.q.86.4. ad 1. item q.87. 1.c.ſi. item q.93.1.o. item q.94.3. ad 5.

99 Præcepta cerimonialia & iudicialia ſunt determinationes moralium, & etiam præcepta decalogi, ſed non ponuntur in decalogo. 12. q. 122.1. ad 2.

100 In lege veteri ſunt plura præcepta cerimonialia, quàm iudicialia, & plura præcepta moralia reſpectu proximi, quam reſpectu Dei. 12.q. 104.1. ad 3.

101 Præcepta cerimonialia, & iudicialia, ſunt determinatiua præceptorum decalogi, ex vi inſtitutionis tantum: ſed moralia ex vi naturalis inſtinctus. 12.q.100.11. ad 2.

102 Lex vetus non continet alia præcepta, niſi moralia, cerimonialia, & iudicialia. 12.q.99.4.c. item 5.o.

103 Colere Deum eſt actus virtutis: ideo pertinet ad præceptum morale, ſed determinatio eius ad cerimoniale. 12.q.99.3. ad 2.

104 In iis quæ ordinant ad Deum, quædam ſunt moralia, quæ ipſa ratio fide formata dictat, ſicut Deum eſſe amandum; quædam verò cerimonialia, quæ non habent vim obligationis, niſi ex inſtitutione diuina. 12.q.104.1. ad 3.

105 Præcepta cerimonialia & iudicialia obligant ex lege tantum, moralia verò etiam ſecundum ſe, ex dictamine rationis. 12.q.100.11.c. ad 2. item q.104.1.c. item 4. ad 2.

106 Lex vetus cõtinet præcepta iudicialia. i. determinationes iuſtitiæ ſeruandæ inter homines. 12.q.99.4.o. item 5.c. item q.101.1.c. item q. 103.1.c. item q.104.1.o. item q.108.2.c. item 22.q.87.1.c. item q. 122.1. ad 2.

107 Præceptum iudiciale quadruplex. ſ. reſpectu principum, conciuium, domeſticorum, & extraneorum. 12.q.104.4.o.

108 Præcepta iudicialia optimè tradita ſunt de principibus, & regibus Iudæorum. 12.q.105.1.o.

109 Similiter de domeſticis, id eſt, de coniugibus, & filiis, & ſeruis. 12.q. 105.4.o.

110 Similiter de conuictu popularium, & de poſſeſſionibus Iudæorum, ſtatuendo iudices, ordinem iudicij, numerum teſtium, & pœnas. 12. q.105.2.o.

111 Similiter de extraneis, id eſt, de peregrinis, aduenis, vicinis, & hoſtibus. 12.q.105.3.o.

112 In lege veteri duplex erat præceptum, de prole nata. ſ. generale, quoad omnes filios & filias, id eſt, ſacrificium ad expiationem peccati originalis, & holocauſtum, ad conſecrationem prolis, & ſpeciale, de primogenitis, & vtrunque ſeruatum fuit circa Chriſtum infantem. 3. q.37. 3.c.

113 Non ſunt aliqua præcepta iudicialia, ordinantia hominem in ſeipſo: ſed omnia talia ſunt moralia. 12. q.104. 1.ad 3.

114 Circa iudicialia præcepta dupliciter Scribæ & Phariſæi errabant. ſ. primò quidem, quia quædam quæ in lege Moyſis erant tradita, tanquam permiſſiones, æſtimabant eſſe per ſe iuſta. ſ. repudium vxoris, & vſuras accipere ab extraneis, & ideò Dominus prohibuit vxoris repudium & vſurarum acceptionem: alio modo errabant, credentes quædam quæ lex vetus inſtituerat facienda propter iuſtitiam, eſſe exequenda ex appetitu vindictæ, vel ex cupiditate temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorum oppoſita Dominus docet. 12.q.108. 3.ad 2.

115 Præcepta iudicialia poſt Chriſtum non obligant, nec ſeruans ea, peccat: niſi ſeruet, vt obligatus ex lege. 12. q.104. 3.c. item q.108. 1.c. item 4.c.ad 4. item 22. q.62.3.ad 1. item q.87.1.c.

116 Intentio legiſlatoris duplex. ſ. præcepti, & finis eius, prima obligat, non autem ſecunda. 12. q.100.9.ad 2.

117 Præcepta iuris poſitiui non ſe extendunt vltra intentionem præcipientis,* quæ eſt finis præcepti, hæc autem eſt charitas. 12. q.96. 6.c.

118 Præceptum legiſlatoris tunc ſolum non obligat, quando obſeruatio præcepti intentionem eius euacuat, vel impedit. 12.q.69.7.c.

119 Præcepta communis ſtatuti non eodem modo obligant omnes, ſed ſecundum quod requiritur ad finem, quem intendit legiſlator. 12. q. 96.6.c. item 22. q.147. 3.ad 2.

120 Nullus ligatur præcepto, niſi mediante notitia eius: ideò nullus ignorans tenetur ad aliquod præceptum, niſi teneatur, vel potuerit ſcire illud inquantum in eius notitiam illud præceptum deuenit per alios, vel deuenire poteſt promulgatione facta. 12.q.90.4.c.ad 2.

121 Legiſlator non poteſt aliquod præceptum ponere, quod non oporteat in aliquo caſu prætermitti. 12. q.96. 6. c. item 22. q.147. 3.ad 2. item 4. c.

122 Tranſgrediens præcepta, contemnendo auctoritatem legiſlatoris, vel ſic quod impediatur finis quẽ intendit, peccat mortaliter: non autem ſi ex rationabili cauſa, præcipuè in caſu, quo legiſlator decerneret non eſſe ſeruandum. 12.q.96.6.c. item 22.q.147.3.ad 2. item 4.c.

123 Ad principes ſeculares pertinet dare præcepta, ad vtilitatem communem in temporalibus: ad prælatos autem eccleſiaſticos in ſpiritualibus. 22. q.147. 3.c.

124 Prælati debent abſtinere à multitudine præceptorum. 12. q.107. 4.c. item 22. q.105. 1. ad 3.

125 Prælatus non eſt dominus, ſed diſpenſator, non in deſtructionem, ſed in ædificationem: ideò non poteſt præcipere peccata: nec prohibere opera virtutum. 22. q.88.12.ad 2.

126 Præcepta legis humanæ diuerſificantur ſecundùm diuerſitatem communitatum. 12.q.100.2.c. item q.104. 3.ad 2. item q.107. 1.c. item 22. q.140.1.c.

127 Quandoque prælati religioſorum præcipiunt, vel communiter omnibus, vel alicui ſpecialiter, vt ſi quis ſit corrigendus, ei dicatur, & tunc

intelligendum eſt præceptum ſanè, ſaluo ordine fraternæ correctionis. 22.q.33.7.a.5. item ad 5.

128 Prælatus religioſorum non habet poteſtatem præcipiendi aliquid ſuper occultis: niſi inquantum per aliqua indicia manifeſtantur, puta per infamiam, vel per aliquas ſuſpiciones, in quibus caſibus poteſt prælatus præcipere eodem modo, ſicut & iudex ſecularis, vel Eccleſiaſticus poteſt exigere iuramentum de veritate dicenda. 22.q.33.7.ad 5.

1 Preces pro indigno ſunt ſimoniacæ, & ſunt munus à lingua, non autem pro digno. 22.q.100.5.ad 3.

1 Praecipere eſt actus rationis, quia importat motionem cum quadam ordinatione. 22.q.47.8.ad 3.

2 Recte præcipere, & ratione vti, ſemper ſe concomitantur, quia ad præceptum rationis ſequitur obedientia virium inferiorum, quod pertinet ad vſum. 22.q.48.ad 4.

1 Praecipitatio eſt operatio per impetum voluntatis, vel paſſionis, ſine prudentia, & partibus eius. 22.q.8.6.ad 1. item q.53.3.o. item 5.c. item q.127.1.ad 2.

2 Præcipitatio eſt ſpeciale peccatum, propter ſpecialem actum rationis, qui prætermittitur, ſcilicet conſilium, licet poſſit inueniri in quolibet genere peccatorum. 22.q.54.1.ad 2.

3 Præcipitatio contrariatur dono conſilij, & prudentiæ. 22.q.53.3. ad 1. item q.127.1.ad 2.

¶ Pretium rerum venalium non eſt ſemper determinatum punctualiter, ſed in æſtimatione. 22.q.77.1.ad 1.

¶ * Præda licitè capitur ab hoſtibus, vel malefactoribus, * in iis quæ ipſi iniuſtè abſtulerant. 22.q.66.8.o.

1 Praedestinatio eſt quædam præordinatio Dei ab æterno, de iis quæ per gratiam Dei fienda ſunt in tempore. 3.q.24.1.c.

2 Prædeſtinatio eſt ratio tranſmiſſionis creaturæ rationalis ad vitam æternam, in mente Dei. 1.q.23.1.c. item 3.q.24.1.c.

3 Prædeſtinatio eſt præſcientia, & præparatio gratiæ in præſenti, & gloriæ in futuro. 1.q.23.2.ad 3. item ad 4. item 22.q.174.1.c.

4 Gratia ponitur in diffinitione eius, non quia ſit de eſſentia eius, ſed quia importat reſpectum ad gratiam. 1.q.23.2.ad 4.

5 Prædeſtinatio eſt pars prouidentiæ. 1.q.23.1.2.3.4.6.8.c.

6 Prædeſtinatio nihil ponit in prædeſtinato, niſi effectum eius. 1.q.23.2.o.

7 Differentia ſcientiæ, ſapientiæ, præſcientiæ, præuidentiæ, diſpoſitionis, prouidentiæ, & prædeſtinationis. 1.q.23.3.c.

8 Prædeſtinatio propriè eſt tantum de bonis, præſcientia verò eſt etiam de peccatis. 22.q.174.1.c.

9 Prædeſtinatio eſt cauſa gratiæ, & gloriæ: ſed reprobatio eſt cauſa derelictionis, & pœnæ æternæ, non autem culpæ. 1.q.23.3. ad 2.

10 Prædeſtinatio eſt tantum entium aliquando. 1.q.23.2.ad 2. item 4.ad 2.

11 Prædeſtinatio conuenit angelis, ſicut & hominibus: licet non fuerint miſeri. 1.q.23.1.ad 3.

12 Prædeſtinatio non conuenit creaturæ irrationali, niſi abuſiuè. 1.q.23.1.ad 2.

13 Conueniens eſt Deo, homines prædeſtinare. 1.q.23.1.o.

14 Prædeſtinatio certiſſimè, & infallibiliter conſequitur ſuum effectum. 1.q.23.

1. q.23.3.ad 3. item 6.o. item 8.3.

15 Prædeſtinatio non poteſt impediri.1.q.23.8.ad 3.

16 Prædeſtinatio iuuatur precibus ſanctorum,& ſuis, & aliis bonis operibus,ex parte effectus eius, non autem ex parte ordinationis diuinæ.1. q.23. 8. o.

17 Præſcientia meritorum non eſt cauſa prædeſtinationis vniuerſaliter: tamen vnus effectus eius, eſt ratio finalis alterius effectus eius prioris,& cauſa meritoria effectus poſterioris.1. q.23.5.o.

18 Voluntas Dei eſt cauſa efficiens, & finis prædeſtinationis, ex parte totius effectus eius.1. q.23.5.o.

19 Error multiplex circa effectus prædeſtinationis.1. q.23. 5. 8. c.

20 Prædeſtinatio eſt æterna.3. q.24.1.2.c. item 3. o. item 4. c.ad 1.

21 Præſcientia, prouidentia, prædeſtinatio, & huiuſmodi, non imponunt neceſſitatem omnibus rebus:nec auferunt contingentiã ab eis.1.q.22. 4.o.item q.23.1.ad 1.item 3.ad 3.item 6.c. item 22.q.171. 6.ad 1.

22 Prædeſtinati non ſunt certi communiter de ſua prædeſtinatione. 1. q. 23. 1.ad 4.

23 Licèt aliquibus ex ſpeciali priuilegio ſua prędeſtinatio reueletur, non tamen conuenit, vt reueletur omnibus: quia ſic illi qui non ſunt prędeſtinati,deſperarent, & ſecuritas in prędeſtinatis negligentiam pareret.1.q.23.1.ad 4.

24 Reuelat Deus hoc aliquando aliquibus ex ſpeciali priuilegio: vt ſecuritatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat, & confidentius, & fortius magnifica opera proſequantur, & mala præſentis vitæ ſuſtineant. 12. q.117. 5. c.

25 Numerus prędeſtinatorum eſt certus, & determinatus formaliter, & materialiter Deo, non autem nobis.1. q.23. 7. o.

26 Prędeſtinatio conuenit Chriſto, & perſonæ Chriſti, inquantum ſubſiſtit in natura humana, non autem vt ſubſiſtit in natura diuina: nec ſecundùm ſe, nec conuenit naturæ humanę, nec naturæ diuinę. 3. q. 24. 1. o.

27 Prædeſtinatio Chriſti,eſt cauſa efficiens,formalis,exemplaris, & finalis prædeſtinationis noſtræ,ratione effectus, non autem ratione operationis Dei.3. q.24. 3. 4. o.

28 Chriſtus prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei, non autem propriè factus eſt filius Dei.3.q.24. 1.ad 2.

29 Chriſtus ſecundum quod homo, prędeſtinatus eſt eſſe filius Dei, quia prędeſtinatio quoad prædeceſſionem, & effectum .i. gratiam,conuenit Chriſto, ratione humanæ naturę tantum.3. q.24. 2. o.

30 Chriſtus ſecundum quod filius Dei, prædeſtinatus eſt eſſe homo, tamen magis propriè dicitur econuerſo. 3. q.24. 2.ad 3.

31 Homo prędeſtinatus eſt eſſe filius Dei, & econuerſo.3. q.24. 2.ad 3.

¶ Prædicamentum quodlibet accidentium dicit imperfectionem, ſecundùm propriam rationem generis, pręter relationem: ideò in diuinis ſunt tantum duo modi prædicandi, ſcilicet ſubſtantiæ, & relationis. 1. q.28. 1. c. item 2. o.

1 PRAEDICARE, id eſt, euangelium recitare in Eccleſia, quod eſt linguis loqui, pertinet ad diaconum; ad ſacerdotes autem pertinet exponere, & exhortari, quod eſt prophetare. 3. q.67. 1.ad 1.

2 Prædicare, eſt principaliſſimus, & proprius actus epiſcopi, & dignior quàm baptizare.3.q.67.1.ad 1. item 2. ad 1. item q.71. 4.ad 3.

3 Periculum de prædicatione omiſſa, non imminet, niſi eis quibus commiſſum eſt officium prædicandi. 22.q.10. 12.ad 5.
4 Prædicans poteſt viuere de eleemoſynis ſponte oblatis, non autem de datis coactè, niſi ſit prælatus. 22.q.188. 4.ad 4.
5 Chriſtus non debuit prætermittere prædicationem, propter ſcandalum Iudæorum. 3. q.42. 2. o.
6 Chriſtus, & Apoſtoli à principio prædicauerunt Iudæis tantum, quadruplici ratione .ſ. vt oſtenderet per ſuum aduentum impleri promiſſiones antiquitus factas Iudæis, non autem gentilibus: vt eius aduentus oſtenderetur eſſe à Deo: vt Iudæis auferret calumniandi materiam, & quia per crucis victoriam meruit poteſtatem & dominium ſuper gentes. 3. q.42.1.o.
7 Chriſtus prædicauit annis tribus, & quaſi menſibus tribus, & vixit annis triginta tribus, & menſibus tribus. 3.q.39.3.o. item q.43.3.c.
1 PRAEDICARI. Quicquid prædicatur de aliquo, ſicut vniuerſale de particulari, poteſt ſupponere pro eo, non autem in aliis. 1. q.39. 5.ad 4.
2 Homo prædicatur per ſe de Socrate, quia ſi Socrates diffiniretur, poneretur homo in eius diffinitione. 1. q.76. 1.c. co.1.
3 Totum vniuerſale adeſt cuilibet parti eius, & ſecundum eſſe & ſecundùm perfectionem, & propriè prædicatur de parte ſua, non autem totum integrale: totum autem potentiale aliquo modo. 1. q.77. 1.ad 1.
4 Pars ſubiectiua eſt de qua prædicatur eſſentialiter totū, ſecundùm vnam rationē, vel ſecundùm prius & poſterius, & eſt in minus. 22.q.120.2.c.
5 Totum integrale prædicatur aliquo modo de omnibus partibus ſuis ſimul ſumptis, licèt impropriè, ſed nullo modo de ſingulis ſimpliciter & propriè. 1.q.77.1.ad 1.
6 Nulla pars integralis prædicatur de ſuo toto. 1.q.77. 1.ad 1.
7 Nullum per accidens prædicatur vniuerſaliter: ſed tantum quæ per ſe prædicantur. 1. q.51. 1. c.
8 Inferius non prędicatur de ſuperiori, niſi per accidens. 1. q.39. 6.ad 2.
9 Subiectum non reſtringitur per prædicatum, ratione ſignificationis: ſed tantum ratione temporis conſignificati. 1. q.39.4.ad 2.
10 Terminus in ſubiecto poſitus, tenetur materialiter. 1. pro ſuppoſito: ſed in prædicato tenetur formaliter, id eſt, pro natura. 1. q.13. 12.c. item q.31.3.ad 2. item 3.q.14.7.ad 4. item 9.c.ad 3. item 10. c.ad 2. item q.17.1.ad 3.
11 In diuinis, perſona prædicatur de eſſentia, & econuerſo. 1. q.39. 6.o.
12 Relatio ſecundùm propriam rationem .i. ſecundùm quod refertur ad aliud, prædicatur de diuinis, non autem ſecundùm rationem communem. ſ. ſecundùm quod inhęret ſubiecto. 1. q.28. 1.ad 1.
13 Hæc prædicatio, Deus eſt pater, & econuerſo, eſt per ſe, & nullo modo per accidens. Nec ſicut ſuperioris de inferiori, nec econuerſo, ſed per identitatem. 1. q.39. 6.ad 2.
1 PRAEDICATOR nullus debet fieri, niſi prius purgatus, & virtute perfectus. 3. q.41. 3.ad 1.
2 Prædicator debet eſſe abſolutus à cura rerum ſecularium. 3. q.40. 3.c.
3 Prædicator non debet ſemper eſſe in publico, ſicut nec Chriſtus. 3.q.40. 1. ad 3.
4 Sumptus debentur prædicatoribus à mittentibus eos. 22. q.187.4.ad 2. item 5. ad 5.
5 Prædicatorum ordo habet cautiſſimam & ſecuriſſimam formam profitendi. 22.q.18. 9.ad 1.

6 PRAE

1 PRAELATIO quælibet eſt a Deo. Non autem abuſus eius: nec eius vſurpatio.1.q.96. 2.ad 3.

2 Licet appetere opus, & perfectionem epiſcopatus & prælationis, non autem ipſa ratione gradus, vel honoris, vel diuitiarum. 22. q. 185. 1. 2. o.

3 Triplex ratio recuſationis reſpectu officij prælationis quantum eſt de ſe: ſcilicet impedimẽtum deuotæ contemplationis, dulcis affectionis, & ſpiritualis exultationis. 22.q.185.1.ad 3.item 2.ad 1. item ad 3.

4 Non licet iurare, nec vouere, quod prælationem non ſumat, nec totaliter reſiſtere. 22. q.185. 1.ad 3. item 2.o.

5 Prælatus exiſtens in peccato mortali, etiam occulto, corripiendo, vel quicquid aliud officij ſui faciendo, peccat mortaliter: non autem hoc agens vt frater.22. q.33.5.o.

6 Ex hoc ipſo quod prælati diſſimulant, videntur annuere. 22. q. 147. 4. c. fin.

7 Prædicare ex officio conuenit prælatis, religioſis autem ex commiſſione. 22. q.187. 4.ad 2.

8 Prælatus poteſt dupliciter conſiderari, ſcilicet aut ſecundum quod iudicio præſidet. Et ſic dicere peccatum fratris prælato, eſt dicere Eccleſiæ. Aut ſecundum quod eſt extra iudicium exiſtens. Et ſic dicere prælato, non eſt dicere Eccleſiæ, ſed perſonæ, quæ poteſt prodeſſe, & non obeſſe, quia nullus poteſt magis prodeſſe, quàm prælatus. 22. q. 33. 8. ad 4.

9 Tunc prælatus inordinatè videtur tangi, quando irreuerenter obiurgatur, vel etiam quando ei detrahitur, & hoc ſignificatur per contactum montis, & areæ damnatum à Deo.22. q.43. 4.ad 1.

1 PRAEMIVM eſſentiale beatitudinis conſiſtit in actu intellectus, ſed delectatio eius in voluntate. 1. q. 26. 2. o. item 3. c. item 12. q. 3. 4. o.

2 Violenter corrupta habebit duplex præmium, vt dicit beata Lucia. ſ. virginitatis, & patientiæ. 22. q.124. 4. ad 2.

3 In retributione præmiorum, inæqualia debentur inæqualibus meritis: non autem in conſtitutione rerum. 1. q.47.2.ad 3. item q.65. 2. ad 3. item 12. q.114. 3. o.

¶ Præpoſitiuus dicens affirmatiuam & negatiuam ſimul eſſe falſas, improbatur. 1. q.39.4.ad 5.

1 PRAESENTIA. * Illud propriè dicitur præſens, cuius eſſentia præſentatur ſenſui, vel intellectui. 1. q.8.3. c.ad 2.

2 Præſentia neceſſitatem quandam habent: quia neceſſe eſt Socratem ſedere, dum ſedet. 22. q. 49. 6. c.

1 * PRAESERVATVS ab aliquo dicitur purgatus, vel liberatus. 3. q.32. 4. ad 1. item q.52. 2. ad 2.

1 PRAESTIGIVM eſt diuinatio per dæmones, ingerentes ſe viſui, vel auditui hominum: quia præſtringit oculos. 22. q. 95. 3.c. princ.item q.178. 1.ad 2.

2 Formę apparentes in pręſtigiis, ſunt tantum in ſenſu communi ab imaginatiua, vel per res naturales impreſſæ. 1. q. 114. 4. ad 2. item 22. q. 178. 1. ad 2.

1 PRAESVMPTIO aliquando ſumitur in bono, quaſi præ aliis ſumptio: aliquando in malo. 22. q. 21. 2. ad 1. item q. 70. 3. ad 2.

2 Pręſumptio in malum, dicit immoderantiam ſpei dupliciter, ſcilicet, ſupra vires proprias, vel contra iuſtitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati : ſecunda verò eſt ſpecies blaſphemiæ in Spiritum ſanctum. Ideò grauior eſt quàm prima. 22. q.21. 1.4. o. item q.130. 2.o. item q.133. 1.c.

3 Præſumptio prima oritur ex inani gloria , ſecunda verò ex ſuperbia.22. q.21. 4.o.

4 Præſumptio ſecunda oritur ex nimio amore ſui.22.q.22.1.ad 2.itē ad 3.

5 Præſumptio ſecunda habet conuerſionem ad bonum commutabile : & auerſionem à Deo, attribuendo diuinæ virtuti quòd ei non conuenit. 22. q.21. 1.ad 3.

6 Præſumptio prima opponitur magnanimitati , ſecundùm exceſſum, licèt apparenter ſecundùm defectum , inquantum eſt aliquando de minimis, quæ magna videntur.22. q.130. princ. item 22. q.133. 1.c.

7 Præſumptio ſecunda opponitur charitati , vel potius dono timoris. 22. q.130. 2. ad 1.

8 Præſumptio magis opponitur ſpei quàm timori, quia ſpei contrariatur, ratione propriæ differentiæ : timori verò, ratione generis , & contrarietas ad timorem eſt apparentior. 22. q.21. 3.o.

9 Præſumptio eſt contra ordinem naturalem. Ideo ſemper eſt peccatum. 22. q.130. 1. o.

10 Præſumptio ſecunda eſt minus peccatū, quàm deſperatio.22. q.21.2.c.

11 Præſumptuoſus peccat , non æſtimando nimis miſericordiam Dei : ſed contemnendo iuſtitiam eius. 22. q.21. 2. c.ad 2. item q.130. 2.ad 1. item q. 163. 4. ad 3.

12 Peccare cum propoſito perſeuerandi in peccato, ſub ſpe veniæ, dicitur præſumptio. Non autem ſi ſit cum propoſito pœnitendi, ſed alleuiatur. 22. q. 21. 2. ad 3.

13 Aggredi opus vltra vires, ex confidentia ad vires humanas, eſt præſumptio. Non autem ſi fiat in ſpe diuini auxilij.22.q.21.2.ad 1.

14 De quolibet debet pręſumi bonum : niſi appareat contrarium , nec ſit in periculum alterius.22. q.70. 3.ad 2.

15 Omne præteritum eſt neceſſarium.22. q.49.6.c.

1 PRÆVARICATOR eſt, * qui malitiosè impediens punitionem peccati, aduerſam partem adiuuat, prodita cauſa ſui.22. q.68. 3. c. fi.

2 Differentia præuaricationis à calumnia & tergiuerſatione.22.q.68.3.o.

3 Non omnis abſcondens vera crimina, præuaricatur, ſed tantum qui fraudulenter abſcondit ea , de quibus accuſationem proponit , colludens cum reo , proprias probationes diſſimulando , & falſas excuſationes admittendo.22. q.68. 3.ad 2.

1 PRIMITIAE erant de præcepto cerimoniali , quoad determinationem, in communi verò de iure naturali, nunc autem de præcepto Eccleſiæ, ſecundùm conſuetudinem patriæ.22. q.86. 4. o.

2 Quantitas primitiarum non fuit determinata in lege : quia erant per modum oblationis , de cuius ratione eſt eſſe voluntarium , & ſecundùm Hieronymum , aliqui dabant quadrageſimam partem , alij ſexageſimam, ſed nunc ſtatur conſuetudini patriæ.22. q.86. 4.ad 3.

3 Primitiæ pertinent ad quoddam genus oblationum , in vſum ſacerdotum, & recognitionem beneficij Dei. ſ. fructuum terræ , & debet eſſe aliquid præcipuum de fructibus terræ. 22. q. 86. 4.c.

4 Primitiæ ſunt ſigna præteriti beneficij Dei. ſ. terræ promiſſæ Iſraël, & totius terræ, toti humano generi, & fructuum : ſed cerimonialia propriè

erant

erant ſigna futuri.22. q.86. 4.ad 1. item ad 2.

1 Primogenitvs dicitur primo natus, licet nullus poſt eum ſit. Ideò Chriſtus eſt primogenitus Mariæ. 3. q.28. 3.ad 4.

2 Omnes primogeniti erant ſacerdotes in veteri teſtamento,& habebant duplicem portionem in hæreditate paterna. 12. q.103. 1.ad 3. item 22. q.87. 1. ad 3.

1 Primvm dicitur dupliciter. ſ. primum ſimpliciter, & primum in genere.12. q.6. 1.ad 1.

2 Primum in per ſe ordinatis,oportet eſſe maximum, non autem primum per accidens.22.q.163.3.ad 3.

1 Ad bonum principem requiritur quod ſit virtuoſus ſimpliciter : non autem ad bonum ciuem.12.q.92. 1.ad 3.

2 Ad bonum virum pertinet, poſſe principari,& bene ſubiici. Ideò in virtute boni viri, includitur virtus principis. Sed virtus principis differt ſpecie à virtute ſubditi,ſicut virtus viri & mulieris.22. q.47.11.ad 1. item ad 2.

3 Princeps auferens per vim aliena, rapinam committit, & tenetur reſtituere : niſi ſit ſecundùm iuſtitiam,pugnando,vel puniendo.22. q.66. 8.c. item ad 3.

4 Ad bene commorandum in aliqua communitate, requiruntur duo. ſ. habere ſe bene ad principem, id eſt, cum fidelitate, reuerentia, & famulatū : ad ſocios autem reddendo cuilibet debita, & nulli nocendo. 12. q.100. 5.c.

5 Sanctis licet commorari in curiis principum, ad promouendum bonos, & ad impediendum malos : non autem propter voluptates. 22. q. 187. 2.ad 3.

6 Deus reſeruauit ſibi inſtitutionem ſummi principis, & regis Iudæorum: quia habebat ſpecialem curam eorum. 12. q.105. 1.ad 1.

7 Deus non dedit Iudæis principes, & reges à principio, ſed tantum modum eligendi .ſ. ſecundùm iudicium Dei. & de gente ſua : & modum ſe habendi. 12. q.105. 1.ad 2.

8 Diuiſio regni Iſraël, & multitudo regum,magis conuenit eis in pœnam, pro diſſenſionibus multis contra regnum Dauid iuſtum, quàm ad eorum profectum. 12. q.105. 1. ad 3.

9 Principibus Iudæorum non ſunt deputati cibi,ſicut ſacerdotibus,ne ſuperbirent,nec ambirent.12. q.105. 1.ad 4.

1 Bonvs principatus triplex.ſ.regalis, ariſtocratia, & dimocratia. Et triplex principatus malus.ſ.tyrannis,oligarchia,& dimocratia.12. q.95. 4.c. item q.105. 1.c. item 22. q.61. 2.c.

2 Principatus regalis eſt optimus.1. q.103.c.item 12. q.105. 1.ad 2. item 22. q. 50. 1. ad 2.

3 Principatus regalis eſt propter bonum populi, tyrannicus autem eſt propter bonum tyranni.1.q.92.1.ad 2. item q.96.4.c. item 22. q.42. 2. ad 3.

4 Optimus principatus eſt,in quo omnes habēt aliquam partem. Et cōponitur ex regno,* inquātum vnus præeſt:& ariſtocratia,inquantū multi principantur ſecundùm virtutem : & democratia,id eſt,principatus populi,in quo populus ſibi eligit principē.12.q.95.4.c.itē q.105.1.c.

5 Principatus dicuntur in angelis, quia principantur omnibus cæleſtibus principibus, diuinas iuſſiones explentibus. Sed archangeli dicuntur qui principantur ſoli ordini angelorum.1.q.108.5.ad 4.

1 Princi

1 PRINCIPIVM quoad relationem eſt ſimul naturaliter cum principiato: ſed id quod eſt principium,eſt naturaliter prius eo.1.q.42.3.ad 2.

2 Principium eſt prius tempore principiato, dupliciter,ſcilicet, ex parte actionis ſucceſſiuè, vel agentis imperfecti, vel eligentis tempus.1.q.42.2.c.

3 Apud Græcos filius & Spiritus ſanctus dicuntur principiati, non autem apud Latinos 1.q.33.1.ad 2.

1 PRINCIPIVM ſumitur a prioritate,ſed non ſignificat eam.1.q.33.1.ad 3.

2 Principium eſt id à quo aliquid procedit,quocunque modo, & econuerſo.1.q.33.1.c.

3 * Principium eſt communius cauſa,& cauſa elemento.1.q.33.1.ad 1.

4 Nom omne principium eſt primum principium. 12.q.6.1.ad 1. item q.4.1.ad 1.

5 Græci indifferenter vtuntur nomine cauſæ, ſicut nomine principij in diuinis,non autem Latini.1.q.33.1.ad 1.

6 In diuinis vna perſona eſt principium alterius, non autem cauſa. 1. q.33.1.o.item q.36.4.o.

7 Principium in diuinis & in creaturis, dupliciter cognoſcitur. ſ. vt primum,& vt principium.1.q.33.4.c.

8 Non omne principium cognoſcendi,eſt principium eſſendi.1.q. 85. 3. ad 4.

9 Primum principium in ſpeculatiuis eſt, Non contingit idem ſimul eſſe & non eſſe.In practicis autem eſt, Bonum eſt proſequendum:malum verò eſt fugiendum.12.q.94.2.c.item 22.q.1.7.c.

10 Principia ſpeculatiua cognoſcuntur per alium habitum naturalem, quàm concluſiones:quia principia per intellectum,concluſiones verò per ſcientiam.22.q.47.6.c.item q.49.2.ad 1.

11 * Sicut in ratione ſpeculatiua ſunt quædam vt principia, quorum eſt intellectus,& concluſiones,quarum eſt ſcientia,ita in ratione practica,vt principia naturaliter nota,ſunt fines virtutum moralium:quia finis ſe habet in operalibus ſicut principium in ſpeculatiuis:& quædam ſunt in ratione practica,vt concluſiones eorum quæ ſunt ad finem. 22.q.47.6.c.

12 Nihil refert vtrum ille qui docet proponendo,vel interrogando,procedat de principiis communibus ad concluſiones.Vtrobique enim animus audientis certificatur de poſterioribus per priora. 1.q.84.3. ad 3.item q.117.1.o.

¶ Prioritas nullo modo eſt in diuinis.1.q.36.3.ad 3.item q. 42.3.o.

1 PRIVATIO ſecunda ſuſcipit magis & minus : quia ponit aliquid, quod eſt de ratione eius : non autem prima.12.q.73.1.o. item q.82. 4.c.

2 Priuatio ſuſcipit magis & minus,ſecundum ſuas cauſas, non autem ſecundum ſe.1.q.11.4.ad 1.item q.49.3.ad 3.item 12.quæſtione 22.2. ad 1.

3 Priuationes & negationes differunt ſpecie ſecundum differentias habituum, & poſitionum oppoſitorum, & ſpecificantur per habitus oppoſitos.22.q.107. 2.c.

4 * Priuatio eſt carentia eius quod eſt aptum natum haberi. Et hoc tripliciter.ſ.vel ab eo,vel ab alio eiuſdem ſpeciei,vel à quocunque. Et tertia tantum eſt in diuinis.1.q.33.4.ad 2.

5 Priuatio eſt negatio circa determinatum ſubiectum.1.q. 17.4.c.

6 Contractum ſignificat aliquam naturam in ſubiecto, non autem priuatio.1.q.17.4.c.

7 Nulla priuatio tollit totaliter eſſe.1.q.11.2. ad 1.

8 * Nulla priuatio eſt intenta ab aliquo agente.1.q. 19.9. c.item q. 49. 1.c.

9 ¶ Priuilegium eſt priuata lex : quia reſpicit ſingulares perſonas , ſed commune eſt ad multa negotia.12.q.96.1.ad 1.

1 PRIVS dicitur dupliciter.ſ.ordine perfectionis,& generationis. 1.q. 85.3.ad 1.item 12.q.68.8.ad 3.

2 Prius natura,dicitur dupliciter.ſ.ſecundum cauſam materialem,& magis ſecundum alias cauſas. 22.q.1.7.ad 3.

3 Semper id quod eſt naturalius,eſt prius.12.q.49.2.c.

4 Imperfectum eſt prius tempore perfecto in eodem. Sed in diuerſis eſt econuerſo , & natura in vtriſque.1.q.82. 3.ad 2.item q. 85.3. ad 1. item q.94.3.c.item 12.q.6.2.4.c.item 3.q.1.5.ad 3. item 6.c.

5 Prius duplex.ſ.per ſe,& per accidens.22.q.4. 7.c.

6 Semper quod eſt per ſe,eſt prius eo quod eſt per aliud.1. q.20.1.c. item q.84.6.c.

7 Remoto priori,remouetur poſterius,ſequens tantum ex eo:non autem ſi ſequatur etiam ex alio.12.q. 15.2,ad 2.

1 PROCESSIO dicitur dupliciter.ſ.motus proceſſiuus animalium, & eductio principiati à principio:prima eſt in diuinis metaphoricè tãtum, ſecunda verò propriè.1.q.27.1.c.

2 Proceſſio duplex.ſ.ab extra,& ab intra:prima ſemper eſt per motum ad diuerſum, & contra rationem primi principij, non autem ſecunda. Ideo ſecunda conuenit Deo,non autem prima.1. q.27.1.c.

3 Omnis proceſſio creaturæ eſt per motum, vel mutationem:non autem in diuinis.1.q.27.1.ad 1.

4 Proceſſus rationis duplex.ſ.via compoſitionis,& via reſolutionis. 12.q. 14.5.c.

5 In diuinis ſunt tantum duæ proceſſiones,ſcilicet, verbi & amoris,ſecundum quod Deus ſuam eſſentiam , veritatem & bonitatem intelligit, & amat.1.qõ.27.3.5.c.item qõ.28.4.c.item quæſt. 37. 1.c. item q. 41.6.c.

6 Omnia quæ importanr reſpectum originis,abſolutè dicuntur de proceſſione diuina:non autem repugnantia conſubſtantialitati,coæternitati,& independentiæ.1.q.27.2.ad 2.

7 Proceſſiones in diuinis diſtinguuntur per relationes,& modos originis, non autem ſeipſis:nec per eſſe à natura & voluntate. 1.q.27.3.c.

8 Proceſſio filij eſt per naturam patris. Ideo eſt ei coæternus,conſubſtantialis,& independens:non autem creaturæ, quia procedunt per voluntatem Dei.1.q.41.2.c.item q.42.2.c.

9 Omnia quæ pertinent ad generationem viuorum,dicuntur in proceſſione filij Dei,vt oriri,naſci,gigni,& generari.1.q.27.2.ad 2.

10 Hæreſis Valentini,quod filius Dei procedit vario modo prolationis. i. ad extra.1.q.34.2.ad 2.

11 Spiritus ſanctus procedit à patre & filio , quia aliter non poſſet diſtingui à filio.1.q.36.2.c.

12 * Spiritus ſanctus procedit ab eis,inquantum ſunt plures agentes:& inquantum ſunt vnum in vi ſpirati[illegible].1.q.36.4.ad 1.

13 Hæreſis Arrij,quod Spiritus ſanctus procedit à patre & filio,vt creatura vtriuſque.1.q.27.1.c.

14 Hæreſis

14 Hæreſis Neſtorij & Theodorici, quòd Spiritus ſanctus non procedit à filio.1.q.36.2.ad 3.
15 Spiritus ſanctus non magis procedit à patre, quàm à filio, nec prius: nec plenius.1.q.36.3.ad 2.
16 Spiritus ſanctus dicitur principaliter & propriè procedere à patre: propter auctoritatem in patre, non autem magis propriè.1.q.36.3.ad 2.
17 Spiritus ſanctus procedit a patre immediatè, & mediante filio, ratione ſuppoſiti: non autem ratione virtutis mediæ.1.q.36.3.ad 1.
18 Proceſſio filij eſt per actum intellectus: ſed proceſſio Spiritus ſancti eſt per actum voluntatis.1.q.27.2.c.fi.item 3.c. item q.28. 4.ad 1.item q.34.2.c.item q.45.7.c.
19 Spiritus ſanctus ita naturaliter & à natura procedit à patre, ſicut & filius.1.q.41.2.ad 3.item 6.c.item q.42.2.c.
20 Proceſſio Spiritus ſancti, triplici ratione nominatur tantum proceſſio. ſ.ex habitudine rei amatæ ab amante per amorem. 1.q. 27. 4. ad 3. item q.28.4.c.item q.37.1.c.
21 Emanatio, proprietas, & relatio Spiritus ſancti, nominatur eodem nomine, ſcilicet ſpiratio, propter defectum nominum. 1.q.36.1.c.item q.37.1.c.
22 Proceſſio Spiritus ſancti dicitur æterna, reſpectu obiecti æterni: ſed vt tendit in obiectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis.1.q.43.2.c.
23 Spiritus ſanctus procedit à ſeipſo, proceſſione temporali. 1. q. 43. 2. ad 3.
24 Proceſſio æterna & temporalis, ſunt tantum vna proceſſio, ratione reſpectus ad principium quem principaliter importat: ſed ſunt duæ ratione duplicis reſpectus ad obiecta.1.q.33.2.c. item ad 3.
1 PROCLAMARE licet in capitulis religioſorum de leuibus quæ famæ non derogant, ſine admonitione ſecreta, non autem de graui.22. q.33.7. ad 4.
2 Non videtur eſſe probabile, quòd ea quæ ſunt in conſuetudine religioſorum, ſint contra præcepta Chriſti. Cōſuetum eſt autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis, nulla ſecreta admonitione præmiſſa. Sed huiuſmodi proclamationes ſunt quaſi quædam commemorationes potius oblitarum culparum, quàm [...] cuſationes vel denunciationes. 22.q.33.7.2.4. item ad 4.
3 Si eſſent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præc[...] Domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum [...] publicaret.22.q.33.7.ad 4.
1 PRODIGALITAS eſt circa paſſiones pecuniæ, ſicut deficie[...] ſicut ſuperabundans in eis. 22.q.119.1.ad 1.
2 Prodigalitas dicitur eſſe contra naturam: quia [...] emiſſionem rerum repugnantem naturæ.1 2[...]
3 Prodigus ſæpe excedit dando propter volu[...] 22.q.119.1.ad 3.
4 Prodigalitas ſemper eſt peccatum, no[...] tem, ſed propter inordinatione[...] propter quæ, & ſicut debet.2[...]
5 Prodigus peccat in ſe, & in [...] bona pauperum. Simili[...]
6 Prodigalitas opponit[...] item q.119.1.2.[...]

¶ Producta res à principio fuerunt in ſtatu perfecto:vt eſſent principia a liorum.1.q.94.3.c.

1 PROFITENS non vouet ſeruare quicquid eſt in regula:ſed vitam regularem,vel viuere ſecundum regulam,quod eſt cautius, vel obedientiam ſecundum regulam,non obligando ſe ad culpam:vt in religione ordinis fratrum Prędicatorum,quod eſt melius.22.q.186.9.ad 1.

2 Votum ſimplex de maiori religione, non obligat poſt profeſſionem in minori.22.q.189.8. ad 3.

3 Profeſſio facta ante annos pubertatis. f. ante annos quatuordecim in puero,vel ante annos duodecim in puella,non tenet,propter Eccleſiæ ſtatuta.22.q.88.9.c.ad 3.item q.189.5.c.ad 1. item ad 3.

4 Nazaræi profitebantur quandam perfectionem,deponentes comam. 22. q.186. 6. b.

1 PROHIBITIO incitat concupiſcentiam tripliciter, ſcilicet ratione ardui,ratione clauſæ paſſionis,& ratione importunitatis. 12.q. 98. 1. ad 2.

2 Omne peccatum eſt malum, quia prohibitum iure naturali:non autem iure poſitiuo.12.q.71.6.ad 4.

3 Prohibitio ligni ſcientiæ boni & mali, fuit propter figuram.ſc. propter euentu futurum, quia poſt eius eſum homo per experimentum pœnæ didicit quid intereſſet inter obedientiæ bonum, & inobedientiæ malum:non autem propter naturam arboris malam. 3.q. 102.1. ad 4.item 12.q.102.1.ad 2.

1 PROMISSIO eſt actus rationis,quia eſt enunciatio,& ordinatio alicuius. 22.q.188.1.c.

2 Promiſſio eſt ordinare quid facere pro alio debeat gratum ei. Sed comminatio eſt contra alium.22.q.88.1.2.5.c.

3 Promiſſio nuda, id eſt, non habens aliquid additum ad confirmationem,non habet vim plenam obligandi Deo,nec homini. 22.q.88.3. ad 1.

4 Promiſſa non debent ſeruari, ſi [illegible] um quod promittitur : vel ſi ſint mutatæ conditiones per[illegible] el negotiorum. Ad hoc ergo q[illegible] ſeruare debeat [illegible] ſit, oportet vt ſit licitum [illegible] titur, & quò[illegible] ata permaneant.22. q.110.

[illegible] egis natu[illegible] od Deus inſerit eam menti-[illegible] aturalit[illegible] 12.q.90.ad 4.

[illegible] n indig[illegible] mmunia legis naturæ,& cre-[illegible] 2.q.1[illegible]

[illegible] erbo [illegible] qme modo promulgatio legis [illegible] na,ex [illegible] tem ex parte noſtra. 12.q.91.

[illegible] ne[illegible], quod lex habeat vim obligan-[illegible]

[illegible] ga[illegible] præſentem,inquantum promul-[illegible] e[illegible] eruenire per alios.Futuros autem [illegible] d 2. item ad 3.

[illegible] untur de Deo,ſecundum quod fa-[illegible] ctum : non autem ad ſenſum. 1.q.

[illegible] ur nominibus Dei, quæ ſignificant [illegible] el finalis,vel exemplaris : non autem

nomini

nominibus Dei, quæ ſignificant per modum formæ inhærentis. 1.q. 36.1.ad 3.

¶ Propaſſio, eſt paſſio inchoata in appetitu ſenſitiuo, non vltra procedens: ſicut in Chriſto fuit. 3.q.15.4.c.item 6.ad 2. item 7.ad 1.

1 PROPHETIA non eſt habitus, nec qualitas permanens, ſed vt paſſio tranſiens. 12.q.68.3.ad 3.item 22.q.171.2.o.item q.174.3.ad 2.item q.176.2.ad 3.

2 Prophetia non eſt gratia gratũ faciens, ſed gratis data. 12. q.68.3.ad 3.

3 Prophetia eſt diuina inſpiratio rerum, futura immobili veritate denuncians, ſecundum Caſſiodorum. 22.q.171.3.a.1.item 6.b.

4 Propheta dicitur quaſi procul phans, vel procul videns: inquantum cognoſcit, vel loquitur ea quæ ſunt procul a communi hominum ſenſu, cum quibus conuerſatur, & communicat in ſtatu viæ. 3.q.7.8.o

5 Prophetia principaliter & primò conſiſtit in cognitione: ideo dicitur à phanos. Secundariò conſiſtit in locutione: ideo dicitur à fari. Tertiò conſiſtit in operatione miraculorum, ad confirmationem eius. 22. q. 172.1.o.item 2.c. tem q.174.3.ad 3.item 4.c.item 3. q.7.8.o.

6 * De ratione prophetiæ non eſt ænigmatica cognitio, quia Moyſes fuit phopheta: & tamen Deum palam, & non per ænigmata vidit. 3.q. 7. 8.ad 1.

7 In prophetia ſunt duo. ſ. repræſentatio, & iudicium de viſis, quod eſt principalius, & completiuum eius, ſine quo non eſt. 22.q.173.2.c.item q.176.2.ad 1.

8 Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale ſupernaturale. 22.q.171. 2.c.

9 Ad prophetiam requiritur inſpiratio quoad mentis eleuationem: & reuelatio, quoad perceptionem diuinorum. 22.q. 171.1.ad 4.

10 Ad prophetiam requiritur maxima mentis eleuatio, ad contemplationem ſpiritualium. 22.q.172.4.c.

11 Bonitas morum, quoad refrænationem paſſionum, & remotionem occupationum exteriorum, requiritur ad prophetiam. 22.q.172.4. o.

12 Diſpoſitio naturalis non reequiritur ad prophetiam, quia Deus ſimul mouet indiſpoſitionem, diſponit & perficit. 22.q. 172.3.o.

13 Prophetia poteſt haberi ſine charitate, & ſine gratia gratum faciente. 22.q.6.2.ad 3.item q.172.4.c.

14 Obiectum prophetiæ eſt illud quod eſt in cognitione diuina, ſupra facultatem humanam. 22.q. 174.2.c.

15 Prophetia eſt de omnibus. Sed primò & principaliter eſt de futuris cõtingentibus: ſecundò de exiſtentibus ſupra vniuerſalem cognitionem hominum: tertiò reſpectu alicuius. 22.q.171.3.o. item q.172.1. c.fi.item ad 4.item 5.c.item q. 176.2.ad 3.item q.178.1. ad 1.

16 * Prophetiæ ſunt principaliter de futuris. *Sunt tamen etiam de præſentibus, quæ tamen ſunt procul à cognitione non omnium hominum, ſed quorundam, ſecundum ſenſum, vel ſecundum intellectum, vt Heliſæus cognouit quæ Giezi præſens fecerat, & ſunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter: vt myſterium trinitatis, ſunt etiam de myſterio Chriſti ſub nomine hominum, & tunc excedunt veritatem hiſtoriæ. 22.q.171.3.c.

17 Omnia prophetabilia ſunt non cognoſcibilia ab homine, niſi per reuelationem Dei. Sed quæ pertinent ad ſapientiam, & ſcientiã, & interpretationem ſermonum, poſſunt naturaliter cognoſci ab homine. 22. q.171.3.ad 2.item q.172.1.c.fi.

18 Prophe

18 Prophetæ non vident omnia prophetabilia,ſed tantum ea quæ ſibi ſpecialiter reuelantur.22.q.171.4.o.

19 Aliqua prophetia eſt de præterito,ſicut in Geneſi.Et in aliqua ponitur præteritũ pro futuro,propter certitudinem prophetiæ. 22.q.171.3.b.

20 Prophetæ non vident Deum per eſſentiam.22.q.171.2.c.item 4.c.item ad 3.item q.173.1.o.

21 Prophetæ vident in ſpeculo æternitatis,ſeu intelligentiarum,ſiue in libro præſcientiæ Dei cauſaliter,non autem formaliter. 22.q.173.1.c. fi.item ad 1.item ad 2.

22 Prophetę habent certiſſimã & diſtinctam cognitionẽ de viſis per ſpiritũ prophetiæ:non autem de habitis per inſtinctum Dei.22.q.171.5.o.

23 Prophetiæ nullo modo poteſt ſubeſſe falſum:ſicut nec pręſcientiæ Dei. 22.q.171.6.o.item q.172.1.c.item 5.ad 3.item 6.ad 2.

24 Propheta propriè cognoſcit ſe moueri à Deo, ad aliquid æſtimandum, vel ſignificandum verbo, vel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus.22.q.173.4.o.

25 Prophetia ſimpliciter dicta. i. ſupra vniuerſalem cognitionem hominum,non poteſt eſſe à natura,ſed tantum ex reuelatione Dei,prophetia verò ſecundum quid. i. de aliquibus in ſuis cauſis, poteſt eſſe à natura,ſed fallibiliter.22.q.172.1.o.item 3.c.

26 Prophetia, & aliæ illuminationes, & reuelationes, fiunt nobis à Deo mediantibus angelis.1.q.111.1.o.item 22.q.172. 2.o.

27 Aliquis ceſſante prophetica illuſtratione actuali,dicitur propheta, ex deputatione Dei,& ex habilitate remanente ad facilius illuſtrari. 22. q.171.2.ad 2.

28 Prophetia prædeſtinationis completur ſine arbitrio noſtro cauſante, non autem ſine eo conſentiente.3.q.30.1.ad 1.

29 Finis prophetiæ eſt manifeſtatio alicuius veritatis exiſtentis ſupra hominem.22.q.174. 2.c.ad 2.item 6.c.

30 Prophetia ſecundum quid poteſt eſſe à dæmonibus, non autem prophetia ſimpliciter.22.q.172.5.o.

31 Prophetia dæmonum non fit per illuminationes,vt diuina, ſed per viſionem imaginariam,vel ſenſibilem : nec eſt ſemper vera, ſicut prophetia diuina.22.q.172.5.ad 2.item ad 3.

32 Prophetæ dæmonum quandoque prædicunt vera ex inſpiratione diuina,& aliquando per dæmones.22.q.172.6.o.item q.174.5.ad 4.

33 Species prophetiæ triplex,ſc.commutationis,prædeſtinationis, & præſcientiæ.22.q.174.1.o.

34 Prophetia fit dupliciter.ſ.per influxum luminis tantum, & per ſpecies impreſſas,vel aliter ordinatas.22.q.173.2.o.

35 Modus prophetię triplex,ſecundum triplicem potentiã cognoſcitiuam, ſcilicet ſecundum oculos corporis, ſecundum ſpiritum imaginarium, & ſecundum intuitum mentis.22.q.174.1.ad 3.

36 Prophetis repræſentantur aliqua quadrupliciter. ſ.ſenſu exteriori,ſicut Daniel vidit ſcripturam in pariete, & Samuel audiuit verba : vel per formas in imaginatione diuinitus impreſſas,ſicut in cæcis natis ſimilitudines cælorum:vel per formas diuinitus ordinatas,ſicut Ieremias vidit ollam accenſam, vel ſpecies in intellectu, ſicut in ſcientia infuſa Salomoni, & Apoſtolis.22.q.173.2.o.item 3.c.

37 Modus prophetiæ ſextuplex,ſecundum differentias influxus. ſ.extaſis, viſio, ſomnium per nubem, vox de cælo,parabola,& repletio ſancti Spiritus.22.q.174.4.ad 3.

38 Gradus prophetiæ imaginariæ diſtinguitur quadrupliciter, ſc.per ſomnium & vigiliam,per ſigna, ſi loquens videtur,vel non , & ſecundum dignitatem apparentis.1.q.12.ſ1.1.ad 1.item 22. q.174.3.0.
39 Gradus prophetiæ impropriè dictæ duplex, ſc. minimus. 1. ſecundum operationem exteriorem,vt Samſon:& viſio de naturalibus, vt Salomon.22.q.174.3.c.
40 Actus prophetiæ duplex.ſ.principalis.i.viſio : & ſecundarius,id eſt, denunciatio.22.q.176.2.c.
41 Veri prophetæ tripliciter differunt à falſis Prophetis.ſ.agente,fine , & certitudine.22.q.175.5.ad 3.
42 Prophetia prædeſtinationis ſemper impletur , non autem prophetia comminationis.1.q.19.7.ad 2.item 22.q.171.6.ad 2.item q.174.1.c. item 2.0.
43 * Omnis prophetia de quacunque re,eſt eiuſdem ſpeciei , quia eſt per vnum formale,ſ.per lumen diuinum.22.q.171.3.ad 3.
44 Prophetia eſt ſimpliciter excellētior dono linguarum,triplici ratione. ſ.quia conſiſtit in ipſa illuminatione mentis , quia pertinet ad rerum notitiam,& quia eſt vtilior.22.q.176. 2.0.
45 Prophetia intellectualis viſionis,eſt nobilior quam imaginaria,niſi reſpectu reuelandi per ſimilitudinē corporalem,quia tunc eſt econuerſo.22.q.174.2.0.item 3.c.fi.item 4.c.ad 1.item 5.c.item q.176. 2. c. ad 1.item 3.q.30.,.ad 1.
46 Prophetia magis propriè dicitur de imaginaria, quàm de intellectuali. 22.q 173.2.c.fi.item q.174.2.ad 3.item 3.c.
47 Prophetia imaginaria , de ſupernaturali veritate, eſt nobilior intellectuali,de cognoſcibilibus humana ratione. 22.q.174.2.ad 3. item 3. c.item q.176.2.ad 1.
48 Prophetia quanto eſt vicinior Chriſto , tanto eſt maior, & magis poſt, quàm antè:licet in quolibet ſtatu prima ſit maior aliis. 1.q.57.5. ad 3.item 22.q. 74.6.0.
49 Idem propheta non eſt ſemper in eodem gradu prophetiæ : ſed quandoque in maiori, quandoque in minori.22.q.174.3.ad 2.
50 Moyſes fuit cæteris prophetis ſimpliciter maior , licet ſecundum quid ſit minor aliquo.22.q.174.4.0.
51 Prophetia Dauid ex propinquo attingit ad viſionem Moyſis maiorem, quoad cognitionem diuinitatis : ſed econuerſo, in cognoſcendo & exprimendo myſteria incarnationis Chriſti.22.q.174.4.ad 1.
52 Ioannes Baptiſta fuit maior propheta Moyſe, & cæteris Prophetis veteris teſtamenti.22.q.174.4.ad 3.
53 Prophetia non conuenit Deo,nec beatis,nec Angelis.22.q.173.1.c.item q.174.5.0.item 3.q.7.8.c.item q. 31.2,c.
54 * Prophetia fuit in Chriſto,inquantum fuit viator. 22. q. 174.5.ad 3. item 3.q.7.8.0,item q.31.2,0.
55 Ille cuius tantum intellectus illuminatur ad iudicandum viſa ab aliis, ſicut Ioſeph & Daniel,eſt propheta.22.q.173.2.c.
55 Ille cui oſtenduntur ſimilitudines,ſine lumine intelligentiæ,ſicut Pharao,vel Nabuchodonoſor,vel Balthaſar,non eſt propriè propheta.22. q.173.2.c.
57 Abraham,Iſaac,& Iacob,fuerunt prophetæ.22.q.174.6.c.
58 * Dauid habuit prophetiam , quoad intuitum mentis, ſine imaginaria viſione.22.q.174.4.ad 1.
59 Omnes numerati inter prophetas,habuerunt prophetiam imaginariã, de

de ſupernaturali veritate,& habebant officiũ prophetandi, & loquebantur in perſona Dei,non antem agiographi. 22.q.174.2.ad 3.

60 Omni tempore fuerunt prophetæ,etiam in nouo teſtamento. 22.q.95.2.ad 3.item q.174.6.o.

61 Prophetæ fuerunt maximè in abundantia tempore regum : quia tunc populus erat liber:ideo inſtrui debebat de agendis.22.q.174.6.ad 2.

62 Prophetiæ inceperunt ſcribi per Iſaiam & Oſee, quando Roma condita fuit.22.q.174.6.ad 2.

¶ Propitiatorium erat tabula ſuper alas cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo.12.q.102.4.ad 6.

1 PROPORTIO ſecundum primam nominis impoſitionem ſignificat habitudinem quantitatis ad quantitatem, ſecundum determinatum exceſſum, vel adæquationem : ſed transfertur ad ſignificandum habitudinem quorumcunque, ſicut materiæ ad formam, potentiæ ad actum,obiecti ad potentiam,finiti ad infinitum;& creaturæ ad creatorem.1.q.12.1.ad 4.

2 Proportio propriè,non eſt finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem:ſed proportionalitas.i.ſimilitudo proportionũ.1.q.12.12.1.ad 4.

3 Cognitio ſenſitiua non ſe extendit ad proportionem vnius ad alterum. 22.q.58.4.c.

1 PROPOSITIONIS veritas duplex,ſcilicet rei,& ſigni.1.q.16.8.ad 3.

2 Propoſitiones affirmatiuæ veræ poſſunt formari de Deo.1.q.13.12.o.

3 Propoſitiones affirmatiuæ de Deo , dicuntur incompactæ vel inconuenientes,propter modum ſignificandi.1.q.13.12.ad 1.

4 Cum dicitur, Deus ſciuit aliquid eſſe futurum contingens,non ponitur ibi contingens,niſi vt materia verbi , & non vt pars principalis propoſitionis.1.q.14.13.ad 2.

1 PROPOSITVM eſt actus voluntatis deliberatæ.22.q.88.1.c.

2 * Propoſitum pro facto reputatur.1.q.13.2.ad 2.

1 PROPRIVM eſt de genere accidentium.12.q.83.12.ad 3.

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis ſupra commune , non habet proprium nomen,ſed nominatur nomine communis.12.q.111.1.ad 3.item 22.q.9.2.c.item q.50.2.ad 1.item q.161.1.ad 1.

3 In omni re proprium accidēs eſt aliud ab eſſentia eius. & eſt poſterius ea,ordine generationis & perfectionis. 12.q.2.6.c.item q.83.2.ad 3.

4 Proprium fluit à ſubiecto, ſine mutatione , ſed per naturalem reſultantiam.1.q.77.6.ad 3.

1 PROPTER ſe duplex. ſ. quod diuiditur contra per aliud , & contra per accidens,primo modo finis diligitur propter ſe,virtutes autem ſecundo modo.12.q.145.1.ad 1.

2 Propter quod vnumquodque, & illud magis:intelligitur tantum in iis, quæ ſunt eiuſdem ordinis,ſicut in eodem genere cauſæ:puta ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter vitam, ſequitur quod vita ſit magis deſiderabilis:ſi autem accipiantur ea quæ ſunt diuerſorum ordinum,non habet veritatem:vt ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter medicinam , non ideo ſequitur quod medicina ſit magis deſiderabilis : quia ſanitas eſt in ordine finium : medicina autem in ordine cauſarum efficientium.1.q.87.2.ad 3.item q.88.3.ad 2.

1 PRORVMPERE. * Homo prorumpit facile ad manifeſtandum conceptum cordis.12.q.72.7.c.

2 Iracundus in verba contumelioſa prorumpit. 12.q.7.27.c.
Licet triſtari de gloria & proſperitate inimici, inquantum eſt nocinua. 22.q.36.2.o.item q.158.1.ad 3.

1 PROVIDENTIA importat reſpectum quendam alicuius diſtantis, ad quod ea quæ in præſenti occurrunt, ordinanda ſunt. 22.q.49.6.c.
2 Prouidentia eſt ratio ordinis in finem.1.q.22.1.o.item 2.c.itē q.23.1.c.
3 In recta ordinatione ad finem, quæ includitur in ratione prouidentiæ, importatur rectitudo conſilij, iudicij, & præcepti, ſine quibus recta ordinatio in finem, eſſe non poteſt.22.q.49.6.ad 3.
4 Prouidentia perfectè conuenit Deo. 1.q.22.1.o.
5 Prouidentia Dei habet certitudinem. 1.q.22.4.ad 2.item ad 3.
6 Error duplex circa diuinam prouidentiam.1.q.116.3.c.fi.
7 Error triplex circa diuinam prouidentiam. 1.q.22.2.c.
8 Opinio Platonis de triplici prouidentia, ſecundum Gregorium Nicenum, ſc. prouidentia ſummi Dei, qui primò & principaliter prouidet rebus ſpiritualibus, & conſequenter toti mundo quantum ad genera, ſpecies, & cauſas vniuerſales: prouidentia qua prouidetur ſingularibus generabilium & corruptibilium: & hanc attribuit diis qui circumeunt cælos. i. ſubſtantiis ſeparatis, quæ mouent corpora cæleſtia circulariter: & prouidentia quæ eſt rerum humanarum, quam attribuebat dæmonibus, quos Platonici ponebant medios inter nos & deos, vt narrat Aug. 1.q.22.3.c.item q.103.6.ad 1.
9 Modus contingentiæ, & neceſſitatis, cadit ſub prouiſione Dei, & non ſub prouiſione creaturæ.1.q.22.4.ad 3.
10 Sicut ad prouidentiam pertinet proſpicere per ſe conueniens fini, ſic ad circumſpectionem, an ſit conueniens fini, ſecundum circunſtantias. 22.q.49.7.ad 3.
11 Ars Dei dicitur reſpectu productionis rerum: diſpoſitio autem reſpectu rerum inter ſe, ſed prouidentia reſpectu ordinis in finem. 1.q.22.1.c.fi.
12 Prouidentia Dei ſe extendit ad neceſſaria, non autem prouidentia hominis.1.q.22.2.ad 3.item 4.ad 3.item q.103.1.ad 3.item 12.q.93.4.o.item 22.q.49.6.c.
13 Aliquid ſubeſt prouidentiæ Dei dupliciter. ſc. propter ſe, & propter aliud, primo modo ſubſunt ſola perpetua, ſecundo autem modo indiuidua corruptibilia.1.q.103.5.ad 2.
14 Bonum & malum ſubiacent diuinæ prouidentiæ, vt præſcita & ordinata, ſed bonum, vt intentum, non autem malum. 1.q.12.2.ad 2.
15 Omnia ſubiacent diuinæ prouidentiæ, ſed diuerſimodè.1.q.8.3.c. item q.22.2.3.o. item q.23.1.c.item q.104.5.o.item q.113.6.c. item 12. q.91.2.c.item q.93.1.4.5.c.
16 Prouidentia Dei non eſt reſpectu ſui, quicquid eſt in eo, eſt finis, & non ad finem.1.q.22.1.c.fi.item 12.q.93.4.o.
17 Prouidentia Dei eſt omnium ſingularium, etiam contingentium. 1.q.22.2.o.item q.103.5.o.
18 Rationalis creatura ſpeciali modo ſubeſt diuinæ prouidentiæ. 1.q.22.2.ad 4.item ad 5.item q.103.5. ad 2.item q.113.2.c.item q.116.1.c. item 12.q.91.2.c.item 22.q.83.2.c.
19 Electiones humanæ ſubſunt diuinæ prouidentiæ, propter ſe: ita vt etiam ſint prouiſores, * propter liberum arbitrium: ſic tamen vt prouidentia hominis ſit ſub prouidentia Dei, tanquam cauſa particularis ſub vniuerſali.1.q.22.2.ad 4.

20 Omnes

20\. Omnes motus,& actiones,& corruptiones, ſubiacent diuinæ prouidentiæ.1.q.22.2.ad 2.item q.103.5.ad 1.item 12.q.93.1.5.c.

21 Prouidentia propriè non eſt in ſpeculatiuis, ſed tantum in practicis. 22.q.49.6.ad 2.

22 Boni ſubſunt diuinæ prouidentiæ propter ſe, mali verò propter alios tantum,vt bruta.1.q.22.2.ad 4.item q.23.7.c.

23 Bruta ſubduntur diuinæ prouidentiæ per ſe,& in ſingulari, ſed propter aliud tantum,& actus eorum.1.q.22.2.ad 5.item q.103.5.ad 2. item 12.q.93.5.c.

24 Prouidentia Dei eſt æterna,ſed gubernatio eſt tẽporalis.1.q.22.1.ad 2.

25 Prouidentia eſt tantum in intellectu,licet præſupponat voluntatem finis:ſed gubernatio paſſiua eſt in gubernatis:actiua verò in gubernante.1.q.22.1.ad 3.item q.23.2.4 c.

26 Certitudo prouidentiæ Dei non deficit à ſuo effectu, neque à modo eueniendi,quem prouidit.1.q.22.4.ad 3.

27 Deus prouidet omnibus immediatè, quoad rationem ordinis: ſed mediatè,quoad executionem eius, quæ dicitur gubernatio. 1. q.22.3.o. item q.103.6.o.item q.126.2.c.

28 Prouidentia diuina gubernat creaturas ſpirituales inferiores,per ſuperiores.1.q.110.1.c.

29 Et creaturas corporales,per ſpirituales.1.q.22.3.c.item q.63.7.c.item q.102.2.ad 1.item q.103.6.o. item q.110.o.item q.112.1.c. item q. 113.1.c.

30 *Et corpora inferiora,per corpora ſuperiora.1.q.113.1.c.itẽ q.115.3.o.

31 *Deus gubernat mundum bonitate, quia eſt principium prouidentiæ vt finis,*ſic tamen vt liberè moueat hominem per liberũ arbitriũ,inuitando ad bonum per præmium, retrahendo à malo per timorem pœnarum.1.q.103.1.5.c.ad 2.

32 Finis gubernationis rerum à prouidentia Dei, eſt aliquid extra totum vniuerſum,ſc.ipſe Deus.1.q.103.2.o.item 3.4.c.

33 Effectus gubernationis à prouidentia Dei,eſt vnus ex parte finis:ſed ex parte mediorum,ſunt duo in generali, ſc. conſeruatio & motio in finem:in particulari verò ſunt innumerabiles nobis.1.q.103.4.c.

34 Nihil poteſt contingere præter ordinem gubernationis prouidentiæ Dei vniuerſaliter, ſed tantum reſpectu alicuius cauſæ particularis. 1. q.22.2.ad 1.item q.103.7.o.

35 Nihil poteſt niti contra vniuerſalem gubernationem diuinæ prouidentiæ,ſed tantum contra aliquod particulare.1.q.103.8.o.

36 Ad prouidentiam Dei non pertinet ſubtrahere defectus, corruptiones, & mala à rebus. 1. q. 22. 2. ad 2. item q.23.3.c.item q.48.2.c. ad 3. item 22.q.10.11.c.

37 Prouidentia Dei non excludit à rebus contingentiam, nec caſum, nec fortunam,nec liberum arbitrium.1.q.18.8.o.item q.22.2.ad 1. item 4.o.item q.23.1.ad 1.item 3.ad 3.item 6.c.item q.103.7. ad 2. item ad 3.item 12.q.10.4.o.item 22.q.83.2.c.item q.171.9.ad 1.

38 Ad diuinam prouidentiam pertinet,quod permittat hominem tentari, & peccare.1.q.23.3.o.item 22.q.165.1.o.

39 Immobilitas diuinæ prouidentiæ non excludit vtilitatem orationis. 1. q.23.8.o.item 22.q.83.2.c.

1 PRVDENTIA. *Nomen prudentiæ ſumitur à prouidentia, ſicut à principaliori eius parte;quia omnia requiſita ad prudentiam neceſſaria

14 Hæreſis Neſtorij & Theodorici, quòd Spiritus ſanctus non procedit à filio.1.q.36.2.ad 3.
15 Spiritus ſanctus non magis procedit à patre, quàm à filio, nec prius: nec plenius.1.q.36.3.ad 2.
16 Spiritus ſanctus dicitur principaliter & propriè procedere à patre: propter authoritatem in patre, non autem magis propriè.1.q.36.3.ad 2.
17 Spiritus ſanctus procedit à patre immediatè, & mediante filio, ratione ſuppoſiti: non autem ratione virtutis mediæ.1.q.36.3.ad 1.
18 Proceſſio filij eſt per actum intellectus: ſed proceſſio Spiritus ſancti eſt per actum voluntatis.1.q.27.2.c.fi.item 3.c. item q.28. 4.ad 1.item q.34.2.c.item q.45.7.c.
19 Spiritus ſanctus ita naturaliter & à natura procedit à patre, ſicut & filius.1.q.41.2.ad 3.item 6.c.item q.42.2.c.
20 Proceſſio Spiritus ſancti, triplici ratione nominatur tantum proceſſio. ſ.ex habitudine rei amatæ ab amante per amorem. 1.q. 27. 4. ad 3. item q.28.4.c.item q.37.1.c.
21 Emanatio, proprietas, & relatio Spiritus ſancti, nominatur eodem nomine, ſcilicet ſpiratio, propter defectum nominum. 1.q.36.1.c.item q.37.1.c.
22 Proceſſio Spiritus ſancti dicitur æterna, reſpectu obiecti æterni: ſed vt tendit in obiectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis.1.q.43.2.c.
23 Spiritus ſanctus procedit à ſeipſo, proceſſione temporali. 1. q. 43. 2. ad 3.
24 Proceſſio æterna & temporalis, ſunt tantum vna proceſſio, ratione reſpectus ad principium quem principaliter importat: ſed ſunt duæ rationes duplicis reſpectus ad obiecta.1.q.33.2.c. item ad 3.
1 PROCLAMARE licet in capitulis religioſorum de leuibus quæ famæ non derogant, ſine admonitione ſecreta, non autem de graui.22. q.33.7. ad 4.
2 Non videtur eſſe probabile, quòd ea quæ ſunt in conſuetudine religioſorum, ſint contra præcepta Chriſti. Cõſuetum eſt autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis, nulla ſecreta admonitione præmiſſa. Sed huiuſmodi proclamationes ſunt quaſi quædam commemorationes potius oblitarum culparum, quàm accuſationes vel denunciationes. 22.q.33.7.2.4. item ad 4.
3 Si eſſent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præceptum Domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret.22.q.33.7.ad 4.
1 PRODIGALITAS eſt circa paſſiones pecuniæ, ſicut deficiens: non autem ſicut ſuperabundans in eis. 22.q.119.1.ad 1.
2 Prodigalitas dicitur eſſe contra naturam: quia habet immoderatam emiſſionem rerum repugnantem naturæ.12.q.32.6.ad 2.
3 Prodigus ſæpe excedit dando propter voluptates, non tamen ſemper. 22.q.119.1.ad 3.
4 Prodigalitas ſemper eſt peccatum, non principaliter propter quantitatem, ſed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter quæ, & ſicut debet.22.q.19.1.0.item 3.ad 1.
5 Prodigus peccat in ſe, & in proximum, præcipuè clerici conſumentes bona pauperum. Similiter auarus.22.q.119.3. ad 1.
6 Prodigalitas opponitur liberalitati.22.q.117.princ.item q.118.princ. item q.119.1.2.3.c.

¶ Pro

¶ Producta res à principio fuerunt in ſtatu perfecto:vt eſſent principia aliorum.1.q.94.3.c.

1 PROFITENS non vouet ſeruare quicquid eſt in regula:ſed vitam regularem,vel viuere ſecundum regulam,quod eſt cautius, vel obedientiam ſecundum regulam,non obligando ſe ad culpam:vt in religione ordinis fratrum Prędicatorum,quod eſt melius.22.q.186.9.ad 1.

2 Votum ſimplex de maiori religione, non obligat poſt profeſſionem in minori.22.q.189.8. ad 3.

3 Profeſſio facta ante annos pubertatis. ſ. ante annos quatuordecim in puero,vel ante annos duodecim in puella,non tenet,propter Eccleſiæ ſtatuta.22.q.88.9.c.ad 3.item q.189.5.c.ad 1. item ad 3.

4 Nazaræi profitebantur quandam perfectionem,deponentes comam. 22.q.186. 6. b.

1 PROHIBITIO incitat concupiſcentiam tripliciter, ſcilicet ratione ardui,ratione clauſæ paſſionis,& ratione importunitatis. 12.q. 98. 1. ad 2.

2 Omne peccatum eſt malum, quia prohibitum iure naturali:non autem iure poſitiuo.12.q.71.6.ad 4.

3 Prohibitio ligni ſcientiæ boni & mali, fuit propter figuram.ſc. propter euentu futurum, quia poſt eius eſum homo per experimentum pœnæ didicit quid intereſſet inter obedientiæ bonum, & inobedientiæ malum:non autem propter naturam arboris malam. 3.q. 102.1. ad 4.item 12.q.102.1.ad 2.

1 PROMISSIO eſt actus rationis,quia eſt enunciatio,& ordinatio alicuius. 22.q.188.1.c.

2 Promiſſio eſt ordinare quid facere pro alio debeat gratum ei. Sed comminatio eſt contra alium.22.q.88.1.2.5.c.

3 Promiſſio nuda, id eſt, non habens aliquid additum ad confirmationem,non habet vim plenam obligandi Deo,nec homini. 22.q.88.3. ad 1.

4 Promiſſa non debent ſeruari, ſi eſt illicitum quod promittitur: vel ſi ſint mutatæ conditiones perſonarum, vel negotiorum. Ad hoc ergo quod homo ſeruare debeat quod promiſit, oportet vt ſit licitum quod promittitur, & quòd omnia immutata permaneant.22.q.110. 3. ad 5.

1 PROMVLGATIO legis naturæ,fit ex hoc quod Deus inſerit eam mentibus hominum naturaliter cuſtodiendam.12.q.90.ad 4.

2 Promulgatione non indigent præcepta communia legis naturæ,& credere in Deum.12.q.100.4.ad 1.

3 Promulgatio fit verbo & ſcripto. Et vtroque modo promulgatio legis æternæ eſt æterna,ex parte Dei:non autem ex parte noſtra. 12.q.91. 1.ad 2.

4 Promulgatio legis neceſſaria eſt ad hoc, quod lex habeat vim obligandi.12.q.90.4.c.

5 Promulgatio obligat abſentem,ſicut & præſentem,inquantum promulgatio ad eum peruenit,vel potuit peruenire per alios.Futuros autem obligat per ſcripturas. 12.q.90.4.ad 2. item ad 3.

1 PRONOMINA demonſtratiua dicuntur de Deo,ſecundum quod faciunt demonſtrationem ad intellectum : non autem ad ſenſum. 1.q. 13,1.ad 3.

2 Pronomina poſſeſſiua coniunguntur nominibus Dei , quæ ſignificant rationem principij efficientis,vel finalis,vel exemplaris : non autem

nomini

nominibus Dei, quæ ſignificant per modum formæ inhærentis. 1.q. 36.1.ad 3.

¶ Propaſſio, eſt paſſio inchoata in appetitu ſenſitiuo, non vltra procedens: ſicut in Chriſto fuit. 3.q.15.4.c.item 6.ad 2. item 7.ad 1.

1 Prophetia non eſt habitus, nec qualitas permanens, ſed vt paſſio tranſiens. 12.q.68.3.ad 3.item 22.q.171.2.0.item q.174.3.ad 2.item q.176.2.ad 3.

2 Prophetia non eſt gratia gratū faciens, ſed gratis data. 12. q.68.3.ad 3.

3 Prophetia eſt diuina inſpiratio rerum, futura immobili veritate denuntians, ſecundum Caſſiodorum. 22.q.171.3.a.1.item 6.b.

4 Propheta dicitur quaſi procul phans, vel procul videns: inquantum cognoſcit, vel loquitur ea quæ ſunt procul a communi hominum ſenſu, cum quibus conuerſatur, & communicat in ſtatu viæ. 3.q.7.8.0

5 Prophetia principaliter & primò conſiſtit in cognitione: ideo dicitur à phanōs. Secundariò conſiſtit in locutione: ideo dicitur à fari. Tertiò conſiſtit in operatione miraculorum, ad confirmationem eius. 22. q. 172.1.0.item 2.c. tem q.174.3.ad 3.item 4.c.item 3. q.7.8.0.

6 *De ratione prophetiæ non eſt ænigmatica cognitio, quia Moyſes fuit phopheta: & tamen Deum palam, & non per ænigmata vidit. 3.q. 7. 8.ad 1.

7 In prophetia ſunt duo. ſ. repræſentatio, & iudicium de viſis, quod eſt principalius, & completiuum eius, ſine quo non eſt. 22.q.173.2.c.item q.176.2.ad 1.

8 Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale ſupernaturale. 22.q.171. 2.c.

9 Ad prophetiam requiritur inſpiratio quoad mentis eleuationem: & reuelatio, quoad perceptionem diuinorum. 22.q. 171.1.ad 4.

10 Ad prophetiam requiritur maxima mentis eleuatio, ad contemplationem ſpiritualium. 22.q.172.4.c.

11 Bonitas morum, quoad refrænationem paſſionum, & remotionem occupationum exteriorum, requiritur ad prophetiam. 22.q.172.4. o.

12 Diſpoſitio naturalis non reequiritur ad prophetiam, quia Deus ſimul mouet indiſpoſitionem, diſponit & perficit. 22.q. 172.3.0.

13 Prophetia poteſt haberi ſine charitate, & ſine gratia gratum faciente. 22.q.6.2.ad 3.item q.172.4.c.

14 Obiectum prophetiæ eſt illud quod eſt in cognitione diuina, ſupra facultatem humanam. 22.q. 174.2.c.

15 Prophetia eſt de omnibus. Sed primò & principaliter eſt de futuris cōtingentibus: ſecundò de exiſtentibus ſupra vniuerſalem cognitionem hominum: tertiò reſpectu alicuius. 22.q.171.3.0. item q.172.1. c.fi.item ad 4.item 5.c.item q. 176.2.ad 3.item q.178.1. ad 1.

16 *Prophetiæ ſunt principaliter de futuris.*Sunt tamen etiam de præſentibus, quæ tamen ſunt procul à cognitione non omnium hominum, ſed quorundam, ſecundum ſenſum, vel ſecundum intellectum, vt Heliſæus cognouit quæ Giezi præſens fecerat, & ſunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter: vt myſterium trinitatis, ſunt etiam de myſterio Chriſti ſub nomine hominum, & tunc excedunt veritatem hiſtoriæ. 22.q.171.3.c.

17 Omnia prophetabilia ſunt non cognoſcibilia ab homine, niſi per reuelationem Dei. Sed quæ pertinent ad ſapientiam, & ſcientiā, & interpretationem ſermonum, poſſunt naturaliter cognoſci ab homine. 12. q.171.3.ad 2.item q.172.1.c.fi.

18 Prophe

18 Prophetæ non vident omnia prophetabilia,ſed tantum ea quæ ſibi ſpecialiter reuelantur.22.q.171.4.o.

19 Aliqua prophetia eſt de præterito,ſicut in Geneſi.Et in aliqua ponitur præteritũ pro futuro,propter certitudinem prophetiæ. 22.q.171.3:b.

20 Prophetæ non vident Deum per eſſentiam.22.q.171.2.c.item 4 c.item ad 3.item q.173.1.o.

21 Prophetæ vident in ſpeculo æternitatis,ſeu intelligentiarum,ſiue in libro præſcientiæ Dei cauſaliter,non autem formaliter. 22.q.173.1.c. fi.item ad 1.item ad 2.

22 Prophetę habent certiſſimã & diſtinctam cognitionẽ de viſis per ſpiritũ prophetiæ:non autem de habitis per inſtinctum Dei.22.q.171.5.o.

23 Prophetiæ nullo modo poteſt ſubeſſe falſum:ſicut nec pręſcientiæ Dei. 22.q.171.6.o.item q.172.1.c.item 5.ad 3.item 6.ad 2.

24 Propheta propriè cognoſcit ſe moueri à Deo, ad aliquid æſtimandum, vel ſignificandum verbo, vel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus.22.q.173.4.o.

25 Prophetia ſimpliciter dicta. i. ſupra vniuerſalem cognitionem hominum,non poteſt eſſe à natura,ſed tantum ex reuelatione Dei,prophetia verò ſecundum quid. i. de aliquibus in ſuis cauſis, poteſt eſſe à natura,ſed fallibiliter.22.q.172.1.o.item 3.c.

26 Prophetia, & aliæ illuminationes, & reuelationes, fiunt nobis à Deo mediantibus angelis.1.q.111.1.o.item 22.q.172. 2.o.

27 Aliquis ceſſante prophetica illuſtratione actuali,dicitur propheta, ex deputatione Dei,& ex habilitate remanente ad facilius illuſtrari. 22. q.171.2.ad 2.

28 Prophetia prædeſtinationis completur ſine arbitrio noſtro cauſante, non autem ſine eo conſentiente.3.q.30.1.ad 1.

29 Finis prophetiæ eſt manifeſtatio alicuius veritatis exiſtentis ſupra hominem.22.q.174. 2.c.ad 2.item 6.c.

30 Prophetia ſecundum quid poteſt eſſe à dæmonibus, non autem prophetia ſimpliciter.22.q.172.5.o.

31 Prophetia dæmonum non fit per illuminationes,vt diuina, ſed per viſionem imaginariam,vel ſenſibilem : nec eſt ſemper vera, ſicut prophetia diuina.22.q.172.5.ad 2.item ad 3.

32 Prophetæ dæmonum quandoque prædicunt vera ex inſpiratione diuina,& aliquando per dæmones.22.q.172.6.o.item q.174.5.ad 4.

33 Species prophetiæ triplex,ſc.commutationis,prædeſtinationis, & præſcientiæ.22.q.174.1.o.

34 Prophetia fit dupliciter.ſ.per influxum luminis tantum, & per ſpecies impreſſas,vel aliter ordinatas.22.q.173.2.o.

35 Modus prophetię triplex,ſecundum triplicem potentiã cognoſcitiuam, ſcilicet ſecundum oculos corporis, ſecundum ſpiritum imaginarium, & ſecundum intuitum mentis.22.q.174.1.ad 3.

36 Prophetis repræſentantur aliqua quadrupliciter. ſ.ſenſu exteriori,ſicut Daniel vidit ſcripturam in pariete, & Samuel audiuit verba : vel per formas in imaginatione diuinitus impreſſas,ſicut in cæcis natis ſimilitudines cælorum:vel per formas diuinitus ordinatas,ſicut Ieremias vidit ollam accenſam, vel ſpecies in intellectu, ſicut in ſcientia infuſa Salomoni, & Apoſtolis.22. q.173.2.o.item 3.c.

37 Modus prophetiæ ſextuplex,ſecundum differentias influxus. ſ.exſtaſis, viſio, ſomnium per nubem, vox de cælo,parabola,& repletio ſancti Spiritus.22.q.174.4.ad 3.

38 Gradus prophetiæ imaginariæ diſtinguitur quadrupliciter, ſc.per ſomnium & vigiliam,per ſigna, ſi loquens videtur,vel non , & ſecundum dignitatem apparentis.1.q.12.ſ.1.1.ad 1.item 22. q.174.3.o.
39 Gradus prophetiæ impropriè dictæ duplex, ſc. minimus. 1. ſecundum operationem exteriorem,vt Samſon:& viſio de naturalibus, vt Salomon.22.q.174.3.c.
40 Actus prophetiæ duplex.ſ.principalis.i.viſio : & ſecundarius,id eſt, denunciatio.22.q.176.2.c.
41 Veri prophetæ tripliciter differunt à falſis Prophetis.ſ.agente,fine , & certitudine.22.q.175.5.ad 3.
42 Prophetia prædeſtinationis ſemper impletur , non autem prophetia comminationis.1.q.19.7.ad 2,item 22.q.171.6.ad 2.item q.174.1.c. item 2.o.
43 * Omnis prophetia de quacunque re,eſt eiuſdem ſpeciei , quia eſt per vnum formale,ſ.per lumen diuinum.22.q.171.3.ad 3.
44 Prophetia eſt ſimpliciter excellentior dono linguarum,triplici ratione. ſ.quia conſiſtit in ipſa illuminatione mentis , quia pertinet ad rerum notitiam,& quia eſt vtilior.22.q.176. 2.o.
45 Prophetia intellectualis viſionis,eſt nobilior quàm imaginaria,niſi reſpectu reuelandi per ſimilitudinē corporalem,quia tunc eſt econuerſo.22.q.174.2.o.item 3.c.ſi.item 4.c.ad 1.item 5.c.item q.176. 2. c. ad 1.item 3.q.30.,.ad 1.
46 Prophetia magis propriè dicitur de imaginaria, quàm de intellectuali. 22.q 173.2.c.ſi.item q.174.2.ad 3.item 3.c.
47 Prophetia imaginaria , de ſupernaturali veritate, eſt nobilior intellectuali,de cognoſcibilibus humana ratione. 22.q.174.2.ad 3. item 3. c.item q.176.2.ad 1.
48 Prophetia quanto eſt vicinior Chriſto , tanto eſt maior, & magis poſt, quàm antelicet in quolibet ſtatu prima ſit maior aliis. 1.q.57.5. ad 3.item 22.q.·74.6.o.
49 Idem propheta non eſt ſemper in eodem gradu prophetiæ : ſed quandoque in maiori, quandoque in minori.22.q.174.3.ad 2.
50 Moyſes fuit cæteris prophetis ſimpliciter maior , licet ſecundum quid ſit minor aliquo.22.q.174.4.o.
51 Prophetia Dauid ex propinquo attingit ad viſionem Moyſis maiorem, quoad cognitionem diuinitatis : ſed econuerſo, in cognoſcendo & exprimendo myſteria incarnationis Chriſti.22.q.174.4.ad 1.
52 Ioannes Baptiſta fuit maior propheta Moyſe, & cæteris Prophetis veteris teſtamenti.22.q.174.4.ad 3.
53 Prophetia non conuenit Deo,nec beatis,nec Angelis.22.q.173.1.c.item q.174.5.o.item 3.q.7.8.c.item q. 31.2,c.
54 * Prophetia fuit in Chriſto,inquantum fuit viator. 22. q. 174.5.ad 3. item 3.q.7.8.o,item q.31.2,o.
55 Ille cuius tantum intellectus illuminatur ad iudicandum viſa ab aliis, ſicut Ioſeph & Daniel,eſt propheta.22.q.173.2.c.
55 Ille cui oſtenduntur ſimilitudines,ſine lumine intelligentiæ,ſicut Pharao,vel Nabuchodonoſor,vel Balthaſar,non eſt propriè propheta.22. q.173.2.c..
57 Abraham,Iſaac,& Iacob,fuerunt prophetæ.22.q.174.6.c.
58 * Dauid habuit prophetiam , quoad intuitum mentis, ſine imaginaria viſione.22.q.174.4.ad 1.
59 Omnes numerati inter prophetas,habuerunt prophetiam imaginariā, de

de ſupernaturali veritate,& habebant officiũ prophetandi, & loquebantur in perſona Dei,non autem agiographi. 22.q.174.2.ad 3.

60 Omni tempore fuerunt prophetæ,etiam in nouo teſtamento. 22.q.95. 2.ad 3.item q.174.6.0.

61 Prophetæ fuerunt maximè in abundantia tempore regum: quia tunc populus erat liber:ideo inſtrui debebat de agendis.22.q.174.6.ad 2.

62 Prophetiæ inceperunt ſcribi per Iſaiam & Oſee, quando Roma condita fuit.22.q.174.6.ad 2.

¶ Propitiatorium erat tabula ſuper alas cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo.12.q.102.4.ad 6.

1 PROPORTIO ſecundum primam nominis impoſitionem ſignificat habitudinem quantitatis ad quantitatem, ſecundum determinatum exceſſum, vel adæquationem: ſed transfertur ad ſignificandum habitudinem quorumcunque, ſicut materiæ ad formam, potentiæ ad actum,obiecti ad potentiam,finiti ad infinitum;& creaturæ ad creatorem.1.q.12.1.ad 4.

2 Proportio propriè,non eſt finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem:ſed proportionalitas.i.ſimilitudo proportionũ.1.q.12.12.1.ad 4.

3 Cognitio ſenſitiua non ſe extendit ad proportionem vnius ad alterum. 22.q.58.4.c.

1 PROPOSITIONIS veritas duplex,ſcilicet rei,& ſigni.1.q.16.8.ad 3.

2 Propoſitiones affirmatiuæ veræ poſſunt formari de Deo.1.q.13.12.0.

3 Propoſitiones affirmatiuæ de Deo, dicuntur incompactæ vel inconuenientes,propter modum ſignificandi.1.q.13.12.ad 1.

4 Cum dicitur, Deus ſciuit aliquid eſſe futurum contingens,non ponitur ibi contingens,niſi vt materia verbi, & non vt pars principalis propoſitionis.1.q.14.13.ad 2.

1 PROPOSITVM eſt actus voluntatis deliberatæ.22.q.88.1.c.

2 * Propoſitum pro facto reputatur.1.q.23.2.ad 2.

1 PROPRIVM eſt de genere accidentium.12.q.83.12.ad 3.

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis ſupra commune, non habet proprium nomen,ſed nominatur nomine communis.12.q.111.1. ad 3.item 22.q.9.2.c.item q.50.2.ad 1.item q.161.1.ad 1.

3 In omni re proprium accidẽs eſt aliud ab eſſentia eius, & eſt poſterius ea,ordine generationis & perfectionis. 12.q.2.6.c.item q.83.2.ad 3.

4 Proprium fluit à ſubiecto, ſine mutatione, ſed per naturalem reſultantiam.1.q.77.6.ad 3.

1 PROPTER ſe duplex. ſ. quod diuiditur contra per aliud, & contra per accidens,primo modo finis diligitur propter ſe,virtutes autem ſecundo modo.12.q.145.1.ad 1.

2 Propter quod vnumquodque, & illud magis:intelligitur tantum in iis, quæ ſunt eiuſdem ordinis,ſicut in eodem genere cauſæ:puta ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter vitam, ſequitur quod vita ſit magis deſiderabilis:ſi autem accipiantur ea quæ ſunt diuerſorum ordinum,non habet veritatem:vt ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter medicinam, non ideo ſequitur quod medicina ſit magis deſiderabilis: quia ſanitas eſt in ordine finium: medicina autem in ordine cauſarum efficientium.1.q.87.2.ad 3.item q.88.3.ad 2.

1 PRORVMPERE. * Homo prorumpit facile ad manifeſtandum conceptum cordis.12.q.72.7.c.

2 Iracundus in verba contumelioſa prorumpit. 12.q.7.27.c.
Licet triſtari de gloria & proſperitate inimici, inquantum eſt nocinua. 22.q.36.2.o.item q.158.1.ad 3.

1 PROVIDENTIA importat reſpectum quendam alicuius diſtantis, ad quod ea quæ in præſenti occurrunt, ordinanda ſunt. 22.q. 49.6.c.
2 Prouidentia eſt ratio ordinis in finem.1.q.22.1.o.item 2.c.itē q.23.1.c.
3 In recta ordinatione ad finem, quæ includitur in ratione prouidentiæ, importatur rectitudo conſilij, iudicij, & præcepti, ſine quibus recta ordinatio in finem, eſſe non poteſt.22.q.49.6.ad 3.
4 Prouidentia perfectè conuenit Deo. 1.q.22.1.o.
5 Prouidentia Dei habet certitudinem. 1.q.22.4.ad 2.item ad 3.
6 Error duplex circa diuinam prouidentiam.1.q.116.3.c.fi.
7 Error triplex circa diuinam prouidentiam. 1.q.22.2.c.
8 Opinio Platonis de triplici prouidentia, ſecundum Gregorium Nicenum, ſc. prouidentia ſummi Dei, qui primò & principaliter prouidet rebus ſpiritualibus, & conſequenter toti mundo quantum ad genera, ſpecies, & cauſas vniuerſales: prouidentia qua prouidetur ſingularibus generabilium & corruptibilium: & hanc attribuit diis qui circumeunt cælos. i. ſubſtantiis ſeparatis, quæ mouent corpora cæleſtia circulariter: & prouidentia quæ eſt rerum humanarum, quam attribuebat dæmonibus, quos Platonici ponebant medios inter nos & deos, vt narrat Aug. 1.q.22.3.c.item q.103.6.ad 1.
9 Modus contingentiæ, & neceſſitatis, cadit ſub prouiſione Dei, & non ſub prouiſione creaturæ.1.q.22.4.ad 3.
10 Sicut ad prouidentiam pertinet proſpicere per ſe conueniens fini, ſic ad circumſpectionem, an ſit conueniens fini, ſecundum circunſtantias. 22.q.49.7.ad 3.
11 Ars Dei dicitur reſpectu productionis rerum: diſpoſitio autem reſpectu rerum inter ſe, ſed prouidentia reſpectu ordinis in finem. 1.q.22.1.c.fi.
12 Prouidentia Dei ſe extendit ad neceſſaria, non autem prouidentia hominis.1.q.22.2.ad 3.item 4.ad 3.item q.103.1.ad 3.item 12.q.93.4.o.item 22.q.49.6.c.
13 Aliquid ſubeſt prouidentiæ Dei dupliciter. ſc. propter ſe, & propter aliud, primo modo ſubſunt ſola perpetua, ſecundo autem modo indiuidua corruptibilia.1.q.103.5.ad 2.
14 Bonum & malum ſubiacent diuinæ prouidentiæ, vt præſcita & ordinata, ſed bonum, vt intentum, non autem malum. 1.q.12.2.ad 2.
15 Omnia ſubiacent diuinæ prouidentiæ, ſed diuerſimodè.1.q.8.3.c. item q.22.2.3.o. item q.23.1.c.item q.104.5.o.item q.113.6.c. item 12. q.91.2.c.item q.93.1.4.5.c.
16 Prouidentia Dei non eſt reſpectu ſui, quicquid eſt in eo, eſt finis, & non ad finem.1.q.22.1.c.fi.item 12.q.93.4.o.
17 Prouidentia Dei eſt omnium ſingularium, etiam contingentium. 1.q. 22.2.o. item q.103.5.o.
18 Rationalis creatura ſpeciali modo ſubeſt diuinæ prouidentiæ. 1.q.22. 2.ad 4.item ad 5.item q.103.5. ad 2.item q.113.2.c.item q.116.1.c. item 12.q.91.2.c.item 22.q.83.2.c.
19 Electiones humanæ ſubſunt diuinæ prouidentiæ, propter ſe: ita vt etiam ſint prouiſores, * propter liberum arbitrium: ſic tamen vt prouidentia hominis ſit ſub prouidentia Dei, tanquam cauſa particularis ſub vniuerſali.1.q.22.2.ad 4.

20 Omnes

20. Omnes motus,& actiones,& corruptiones, ſubiacent diuinæ prouidentiæ.1.q.22.2.ad 2.item q.103.5.ad 1.item 12.q.93.1.5.c.
21 Prouidentia propriè non eſt in ſpeculatiuis, ſed tantum in practicis. 22.q.49.6.ad 2.
22 Boni ſubſunt diuinæ prouidentiæ propter ſe, mali verò propter alios tantum,vt bruta.1.q.22.2.ad 4.item q.23.7.c.
23 Bruta ſubduntur diuinæ prouidentiæ per ſe,& in ſingulari, ſed propter aliud tantum,& actus eorum.1.q.22.2.ad 5.item q.103.5.ad 2. item 12.q.93.5.c.
24 Prouidentia Dei eſt æterna,ſed gubernatio eſt tēporalis.1.q.22.1.ad 2.
25 Prouidentia eſt tantum in intellectu,licet præſupponat voluntatem finis:ſed gubernatio paſſiua eſt in gubernatis:actiua verò in gubernante.1.q.22.1.ad 3.item q.23.2.4 c.
26 Certitudo prouidentiæ Dei non deficit à ſuo effectu, neque à modo eueniendi,quem prouidit.1.q.22.4.ad 3.
27 Deus prouidet omnibus immediatè, quoad rationem ordinis: ſed mediatè,quoad executionem eius, quæ dicitur gubernatio. 1. q.22.3.o. item q.103.6.o.item q.116.2.c.
28 Prouidentia diuina gubernat creaturas ſpirituales inferiores,per ſuperiores.1.q.110.1.c.
29 Et creaturas corporales,per ſpirituales.1.q.22.3.c.item q.63.7.c.item q.102.2.ad 1.item q.103.6.o. item q.110.o.item q.112.1.c. item q. 113.1.c.
30 *Et corpora inferiora,per corpora ſuperiora.1.q.113.1.c.itē q.115.3.o.
31 * Deus gubernat mundum bonitate, quia eſt principium prouidentiæ vt finis,*ſic tamen vt liberè moueat hominem per liberū arbitriū,inuitando ad bonum per præmium, retrahendo à malo per timorem pœnarum.1.q.103.1.5.c.ad 2.
32 Finis gubernationis rerum à prouidentia Dei, eſt aliquid extra totum vniuerſum,ſc.ipſe Deus.1.q.103.2.o.item 3.4.c.
33 Effectus gubernationis à prouidentia Dei,eſt vnus ex parte finis:ſed ex parte mediorum,ſunt duo in generali, ſc. conſeruatio & motio in finem:in particulari verò ſunt innumerabiles nobis.1.q.103.4.o.
34 Nihil poteſt contingere præter ordinem gubernationis prouidentiæ Dei vniuerſaliter, ſed tantum reſpectu alicuius cauſæ particularis. 1. q.22.2.ad 1.item q.103.7.o.
35 Nihil poteſt niti contra vniuerſalem gubernationem diuinæ prouidentiæ,ſed tantum contra aliquod particulare.1.q.103.8.o.
36 Ad prouidentiam Dei non pertinet ſubtrahere defectus, corruptiones, & mala à rebus. 1. q. 22. 2. ad 2. item q.23.3.c.item q.48.2.c. ad 3. item 22.q.10.11.c.
37 Prouidentia Dei non excludit à rebus contingentiam, nec caſum, nec fortunam,nec liberum arbitrium.1.q.18.8.o.item q.22.2.ad 1. item 4.o.item q.23.1.ad 1.item 3.ad 3.item 6.c.item q.103.7. ad 2. item ad 3.item 12.q.10.4.o.item 22.q.83.2.c.item q.171.9.ad 1.
38 Ad diuinam prouidentiam pertinet,quod permittat hominem tentari, & peccare.1.q.23.3.o.item 22.q.165.1.o.
39 Immobilitas diuinæ prouidentiæ non excludit vtilitatem orationis. 1. q.23.8.o.item 22.q.83.2.c.

1 PRVDENTIA. *Nomen prudentiæ ſumitur à prouidentia, ſicut à principaliori eius parte;quia omnia requiſita ad prudentiam ne-

ceſſaria ſunt, vt aliquid ordinetur in finem. 22. q. 49. 6. ad 1.

2 Nomen prudentiæ ſumitur à prouidendo, quod etiam ad mala extendi poteſt: & ideò licèt prouidentia ſimpliciter dicta in bono accipiatur: aliquo tamen addito poteſt accipi in malo. 22. q. 55. 1. ad 1.

3 Prudens dicitur quaſi porrò videns. i. procul videns. 22. q. 47. 1. c.

4 Prudentia ſimpliciter dicta, eſt virtus non impropriè, ſicut virtutes intellectuales, ſed propriè. 12. q. 57. 5. ad 3. item q. 61. 1. c. item 22. q. 47. 4. o. item q. 55. 1. ad 1.

5 Prudentia eſt generalis regula, & perfectio virtutum moralium, dans eis modum & formam. 22. q. 166. 2. ad 1.

6 Prudentia eſt virtus generalis cauſaliter, non autem eſſentialiter. 22. q. 53. 2. c.

7 Prudentia eſt virtus ſpecialis, propter ſpecialem rationem formalis obiecti. 22. q. 47. 5. o. item q. 53. 2. c.

8 Prudentia eſt virtus intellectualis ſecundùm eſſentiã, ſed moralis ſecundùm materiam. 12. q. 58. 3. ad 1. item q. 61. 1. c. item 22. q. 181. 2. ad 3.

9 Prudentia eſt amor, quia ab eo mouetur ad actum, non autem eſſentialiter. 22. q. 47. 1. ad 1.

10 Prudens ſecundum quid, eſt qui bene ratiocinatur ad aliquem finem: ſimpliciter autem, qui ad totam vitam. 12. q. 57. 4. ad 3. item 22. q. 47. 2. ad 1. item q. 55. 1. 2. 5. c.

11 Prudentia eſt in intellectu ſubiectiuè. 1. q. 22. 1. ad 3. item 12. q. 56. 2. ad 3. item 3. c. item q. 61. 2. c. item q. 66. 1. c. item q. 85. 3. c. item 22. q. 47. 1. o. item 3. ad 3. item 5. 6. c. item 10. ad 3.

12 Prudentia non eſt tantum in intellectu, ſicut ſcientia & ars, ſed habet aliquid in appetitu. ſ. rectitudinem. 1. q. 22. 1. ad 3. item 12. q. 56. 2. ad 3. item 3. c. fi. item q. 57. 4. c. item 22. q. 47. 1. ad 2. item 13. ad 2. item 16. ad 2.

13 Prudentia eſt tantum in ratione practica ſubiectiuè. 12. q. 57. 3. c. item 22. q. 47. 2. o.

14 Prudentia & ars ſunt in opinatiua parte animæ, & circa obiectum contingens aliter ſe habere. 12. q. 57. 4. ad 2. item 5. ad 3.

15 Prouidentia non conſiſtit in ſenſu exteriori, ſed in ſenſu interiori, non principaliter, ſed per applicationem ad opus. 22. q. 47. 3. ad 3. item q. 49. 1. ad 1. item 2. ad 3.

16 Prudentia eſt in Deo, reſpectu aliorum, non autem reſpectu ſui. 1. q. 22. 1. c. ad 1.

17 Chriſtus habuit plenitudinem prudentiæ ſecundùm donum conſilij. 3. q. 11. 1. ad 3.

18 Prudentia infuſa eſt in omnibus exiſtentibus in gratia: ſed prudentia acquiſita non eſt in iuuenibus. 22. q. 47. 14. o. item q. 51. 1. ad 3.

19 Nullus ſufficit ſibi quoad omnia in iis quæ ſunt prudentiæ: ideo etiam maiores oportet in iis eſſe dociles. 22. q. 49. 5. c. ad 3.

20 Prudentia non eſt in ſeruis & ſubditis, inquantum huiuſmodi: ſed inquantum conuenit eis regere ſe per rationem. 22. q. 47. 12. o. item q. 49. 3. ad 3. item q. 50. c.

21 Prudentia propriè non eſt in peccatoribus, ſed tantum quædam falſa ſimilitudo eius. 22. q. 47. 13. o. item q. 50. 3. ad 2. item q. 51. 1. ad 3.

22 * Prudentia non conuenit brutis, niſi metaphoricè, ſcilicet inquantum inſtinctu naturali aguntur ſagaciter. 1. q. 22. 1. c. ad 4. item q. 55. 3. ad 3. item q. 96. 1. c. ad 4. item 13. q. 3. 6. c. item q. 13. 3. ad 3. item 22. q. 47. 15. ad 3.

23 Agibile

23 Agibile vt obiectum rationis.i.ſub ratione veri, eſt materia prudentiæ: ſed vt obiectum appetitus. i. ſub ratione boni, eſt materia aliarum virtutum.22.q.47.5.c.ad 3.

24 Prudentia non eſt circa altiſſimam cauſam ſimpliciter, ſed circa bonum humanum.22. q.47.2.ad 1.

25 Prudentia propriè non eſt de fine,ſed de iis quæ ſunt ad finem.22.q.33. 1.ad 2.item q.47.1.ad 2. item 6.c. item 15.c. fi. item q.49. 6.c. item. q.56.1.ad 3.

26 Prudentia ſe habet ad bonum priuatum,& ad bonum commune, id eſt, extendit ſe ad regimen ſui,& multitudinis.1. q.22. 1.c.item 22.q.47. 10.o. item q.49. 3.ad 3.

27 Prudentia non ſolum conſiderat vniuerſalia, ſed etiam ſingularia. 22. q.47.3.o.item 15.c.item q.49.2.ad 1.item 5.ad 2.item 7. c.

28 Futura contingentia, ordinabilia per hominem ad finem humanæ vitæ, propriè pertinent ad prudentiam, non autem neceſſaria,nec præterita, nec præſentia.22. q.49. 6.c.

29 Actus prudentiæ eſt aliqua ordinatè diſponere ad finem. 1. q.22. 1.c. item 22.q.39.6.o.item 7.c.

30 Prudentia carnis eſt peccatum, quia ponit finem in bonis carnis: & eſt mortale,ſi ſit ibi vltimus finis,aliter eſt veniale.22. q.55.1.2.o.

31 Quædam vitia manifeſtè contrariantur prudentiæ, ex defectu eius, vel eorũ quæ ad eam requiruntur,vt imprudentia, præcipitatio,ſeu temeritas,inconſideratio,& inconſtantia:aliqua verò ſecũdùm falſam ſimilitudinem & abuſum requiſitorum ad prudentiam, vt aſtutia,prudẽtia carnis,dolus,fraus,ſolicitudo temporalium,& futurorum.22.q.21.3.c. item q.53.principio.item 1.c.item q.55.principio.item 3.8.c.

32 Peccatum habens ſimilitudinem prudentiæ, eſt contra prudentiam dupliciter .ſ. ordinando ſtudium rationis ad finem non verè bonum, ſed apparentem,vt prudentia carnis: vel vtendo non veris viis,ſed ſimulatis,vt aſtutia.22. q.55.3.c.

33 Actus prudentiæ miſcetur actibus omnium aliarum virtutum: quia ex ea rectitudinem electionis participant:ideò ab ea dependent.22.q.47. 5.ad 2.item q.53.2.c.item q.55.2.ad 3.

34 Opus prudentis eſt, eſſe bene conſiliatiuum. 22. q.49. 5.c.

35 Actus rationis practicę,& prudentiæ triplex.ſ.conſiliari,iudicare,& pręcipere, qui eſt principalis actus prudentiæ.1. q.22. 1.ad 1.item ad 3. item q.23.4.c.item 12.q.57.6.c.item q.58.5.ad 3.item q.61.3.c.item q.65.1.c.item 22.q.47.8.o. item 9. c.ad 1. item 10.16.e.item 12.ad 3.item 13.c.item q.48.c.item q.51.2.o.item q.53. 2.c.ad 1.

36 Per prudentiam aliquis præcipit aliis & ſibi.22. q.47. 12.ad 2. item q. 49.3.ad 3.item q.50. 2.ad 3.

37 Conſiliari non eſt immediatus actus prudentiæ: ſed mediante eubulia. 1.q.22.1.ad 1.item 12.q.57.6.ad 1.item 22. q.51.2.o.

38 Laus prudentiæ non conſiſtit in ſola conſideratione:ſed in applicatione ad opus.22.q.47. 1.ad 3.item 3.4.c.item 16.c.ad 3.

39 Prudentia corrumpi poteſt per paſſiones:non autem per obliuionem,licèt per eam impediri poſſit.12.q.53.1.c.item 22.q.47.16.o.

40 Prudentia triplex.ſ.falſa,imperfecta, & perfecta: prima eſt ad malum, ſecunda ad finem particularem, tertia ad verum & vltimum finem.22. q 47.13.c.item q.55.1.2.o. item 3.ad 1. item q.49. 1.ad 2.

41 Species prudentiæ tres,ſecundum tres,fines *.ſ.prudentia ſimpliciter dicta,quæ ordinatur ad bonũ proprium,quæ à quibuſdam dicitur mona-

ſtica, quaſi vnius tantum gubernatio: alia autem eſt Oeconomica, quæ ordinatur ad bonum commune domus, vel familiæ: tertia Politica, quæ ordinatur ad bonum commune ciuitatis, vel regni. 12. q.67. 6. ad 4. item 22.q.47.11.o. item q.48.1.c.ad 2. item q.53. 2.c.

42 Species prudentiæ quinque. ſ. monaſtica, Oeconomica, Politica, militaris, & regnatiua. 22.q.48.c.ad 2. item q.50. o. item q.53.2.c.

43 Partes integrales eius ſunt octo, ſcilicet memoria, ratio, intellectus, docilitas, euſtochia, id eſt, ſolertia, prouidentia, circunſpectio, & cautio. 12.q.56.5.ad 3. item q.57.6.ad 4. item 22.q.48.o. item q.49.o. item q.53. 2.c.

44 Partes eius potentiales ſunt tres. ſ. Eubulia, ſyneſis, & gnomi. 3. q.22.1. ad 1. item 12.q.57.6.o. item q.49.c.fi. item q.51.o. item q.53. 2.c.

45 Prouidentia eſt completiua formalis & principalis pars prouidentiæ, aliæ verò quaſi materiales ad ipſam reducuntur. 1. q.22.1.c. item 22. q.49. 6. o.

46 Phyſica, dialectica, rhetorica, & Politica, ſunt partes prudentiæ largè dictæ, & etiam propriè, & continentur ſub prudentia quoad vſum & exercitium, non autem quoad obiectum. 22. q.48. c.

47 Prudentia eſt principalis in virtutibus moralibus, & directiua omnium: charitas vero vt imperans, & coniungens fini. 3. q.85. 3.ad 4.

48 Idem eſt medium prudentiæ vt regulantis & menſurantis, & virtutis moralis, vt regulatæ & menſuratæ, ſcilicet rectitudo rationis. 12. q. 64. 3. c.

49 In omnibus moralibus eſt eadem virtus dirigens. ſ. prudentia, quia eadem eſt ratio veri in eis, non autem eadem ratio boni. Ideò non eſt eadem virtus appetitiua. 12. q.60. 1. ad 1.

50 Nulla virtus moralis poteſt eſſe ſine prudentia. 12. q.57. q. o. item q. 58.4.o. item q.65. 1.o. item 2.c. item 4.c.ad 1. item q.68. 5.c. item q 73.1.ad 2. item 22.q.47.4.c. item q.51.2.c. item q.141. 1.ad 2.

51 Prudentia vltra virtutes morales, eſt maximè neceſſaria ad bene viuendum. 12.q.57.5.o. item 22.q.51.3.ad 3.

52 Prudentia non poteſt eſſe in aliquo ſine virtutibus moralibus. 1. q.22. 1. ad 3. item 12.q.57.4.c. item q.58.5.o. item q.65. 1.2.c. item q.37. 1.c.ad 2.

53 Prudentia eſt nobilior cæteris virtutibus moralibus. 12. q. 61. 2. ad 1. item q.66.1.c. item 2.o. item 22.q.23.6.c. item q.47. 6.ad 3. item q. 56. 1.ad 1. item q.123.12. o. item q.141. 8.o.

54 Prudenria eſt inuentiua medij in virtutibus moralibus. 12. q.66.3.ad 3. item 22. q.47. 7.o.

55 Sicut omnis virtus moralis, relata ad bonum commune, dicitur legalis iuſtitia, ſic prudentia relata ad bonum commune dicitur politica. 22. q.47.10.ad 1. item 11.c.ad 1. item q.50. 2.ad 3. item q.58.6.c.ad 3.

56 Prudentia dirigit virtutes præſtituendo finem, & eligendo ea quæ ſunt ad finem. 12. q.66. 3.ad 3.

57 Inclinatio in finem rectum, eſt electio, & actus virtutum moralium. Sed diſcretio eorum quibus hoc bonum rationis conſequi poſſumus in operationibus & paſſionibus, eſt actus prudentiæ. 22. q.47. 1.ad 2.

58 Experimentum prudentiæ non acquiritur ex ſola memoria, ſed ex exercitio rectè præcipiendi. 22. q.47. 16.ad 2.

59 Ratio naturalis præſtituit finem virtutibus moralibus, non autem prudentia, ſed diſponit de iis quæ ſunt ad finem. 1. q. 22. 1.ad 1. item 22. q.47. 6.o. item 7.c.

60 Pruden

60 Prudentia hominis non eſt omnino certa,propter variabilitatem ſingularium,ſed eſt vt in pluribus.22. q.47.3.ad 2.item 9.ad 2.item q.49. 1. c. item 5.ad 2. item q. 51. 1.ad 2.
61 Cum per prudentiam aliquid rectè agimus, ad finem alicuius virtutis moralis, ille actus eſt principaliter illius virtutis.22. q.33. 1.ad 2.
62 Quælibet virtus moralis participat actus prudentiæ, quia formaliter complet in eis rationem virtutis.12.q.58.2.o.
63 Prudentia præſupponit virtutes morales, per quas appetitus ſe habet ad bonum. 1. q.22. 1. ad 3.
64 Prudentia ponitur in diffinitione virtutum moralium, quia dependent ab ea.22.q.23.4.ad 1. item q.47. 5.ad 1. item q.50. 1.ad 1.
65 Omnia quæ ſunt virtutum moralium, pertinent ad prudentiam, ſicut ad dirigentem. 22. q.50. 1.ad 1.
66 Electio poteſt attribui prudentiæ conſequenter, inquantum eam dirigit per conſilium,quod magis propriè pertinet ad prudentiam.22. q. 47. 1.ad 2. item 2.c.
67 Prudentia adiuuat omnes virtutes, & in omnibus operatur.22. q.47.5. ad 2.item 6.ad 3.item q.119.3.ad 3.
68 Prudentia & ſyneſis præferuntur eubuliæ.12.q.68.7.c.item 22.q.51.2. c. ad 2.
69 Maioris prudentiæ eſt, pecunias vtiliter expendere, quàm eas vtiliter conſeruare, vel cuſtodire, quia plura ſunt attendenda circa vſum pecuniæ, qui aſſimilatur motui,quàm circa conſeruationem quæ aſſimilatur quieti.22.q.117. 4.ad 1.
70 Prudentia non eſt in nobis à natura,niſi quoad principia eius, quæ ſunt nobis magis connaturalia,quàm prima principia ſpeculationis.22. q. 47.15.o.item q.49. 1.ad 2.item 2.ad 1. item 3.ad 2.
71 Ratio prudentię procedit à duplici intellectu .ſ. primorum principiorum vniuerſalium, & alicuius ſingularis.ſ.finis particularis.22. q.49. 2.ad 1. item ad 3.
72 In iis quæ pertinent ad prudentiam,homo maximè indiget erudiri præcipuè à ſenibus prudentibus.22. q.49. 3.c.
73 Prudentia infuſa reſtituitur per pœnitentiam,non autem prudentia acquiſita, ſed tollitur actus contrarius, in quo propriè conſiſtit peccatum imprudentiæ. 22. q. 53. 1.ad 3.
¶ Pſalmus. * In pſalmis omnia opera Dei, omnes hiſtoriæ veteris teſtamenti, & omnia quæ ad fidem incarnationis Chriſti pertinent, ſic lucidè tanguntur,ſicut in Euangelio.3. q.83. 4.c.princ.
1 PVDICITIA dicitur à pudore. Et eſt pręcipuè circa ſigna venereorum. Caſtitas verò circa venerea. 22. q.143. c. item q.151. 4. o.
2 Pudicitia ordinatur ad caſtitatem, non quaſi virtus ab ea diſtincta, ſed ſicut exprimens circunſtantiam eius, tamen aliquando vnum pro alio ponitur.22. q.151.4.c.
1 PVERI impediuntur in vſu membrorum & rationis, propter nimiam humiditatem cerebri.Vnde pueri de nouo loqui incipientes.appellant omnes viros patres, & fœminas matres:poſterius autem determinant vnumquodque ſecundùm Philoſophum.1. q.99.1.o. item q.101.2.o.
2 Probabile eſt quod ante circuncifionem parentes fideles pro paruulis ſuis in periculis conſtitutis,aliquas preces Deo funderent,vel benedictionem eis darent,ſicut etiam adulti pro ſe.3. q.70. 4.ad 2.
3 Pueri non habuiſſent ſufficientem virtutem in ſtatu innocentiæ ad omnem motum.1.q.99.1.o.

4 Et habuiſſent infirmitatem, quoad perfectum vſum membrorum, non autem pœnalem. 1. q. 99. 1. ad 1.

5 Nec habuiſſent ſcientiam, ſed ſine difficultate acquiſiuiſſent, inueniendo, vel diſcendo ab aliis. 1. q. 101. 1. o.

6 Nec ignorantiam, ſed ſimplicem neſcientiam. 1. q. 101. 1. ad 2.

7 Nec perfectum vſum rationis, ſeu vſum liberi arbitrij habuiſſent, ſed tamen perfectiorem quàm nunc. 1. q. 101. 2. o.

8 Habuiſſent tamen prudentiam, & principia vniuerſalia iuris naturalis, & alia principalia vniuerſalia, multò magis quam nūc. 1. q. 101. 1. ad 3.

9 Et habuiſſent defectus conſequentes naturam humanam ex principio originis, non autem ex parte termini. 1. q. 99. 1. ad 3.

10 Tunc omnes poſtea generaſſent, & non tantum primi parentes. 1. q. 99. 1. ad 3.

11 Tunc natæ fuiſſent fœminę, & non ſoli maſculi. 1. q. 99. 2. o.

1 PVLCHRITVDO requirit tria. ſ. integritatem, proportionem debitam, & claritatem. 1. q. 39. 8. c. item 22. q. 145. 2. c. item q. 180. 2. ad 3.

2 Pulchrum habet rationem cauſæ formalis, bonum autem rationem cauſæ finalis. 1. q. 5. 4. ad 1.

3 Pulchrum eſt cuius apprehenſio placet, bonum verò quod placet. Ideò ſunt idem re, & differunt ratione. 1. q. 5. 4. ad 1. item 12. q. 27. 1. ad 3. item 22. q. 145. 2. ad 1.

4 Pulchrum præcipuè pertinet ad viſum, & auditum, quia ſunt maximè cognoſcitiui, non autem ad alios ſenſus. 12. q. 27. 1. ad 3.

5 Senſus delectantur in pulchris, quia ſunt eis ſimiles. ſ. in proportione debita. 1. q. 5. 4. ad 1.

6 Pulchritudo & decor virtutis hominis, ex ratione eſt. 22. q. 116. 2. ad 2. item q. 142. 2. 4. c. item q. 145. 2. c. item 180. 2. ad 3.

7 Pulchritudo eſt in vita contemplatiua per ſe, & eſſentialiter, in virtutibus verò moralibus participatiuè. 22. q. 189. 2. ad 3.

1 PVNCTVS non ponitur in diffinitione lineæ in communi, ſed tantum finitè & rectè. 1. q. 85. 8. ad 2.

1 PVNITIO inquantum pertinet ad iuſtitiam publicam, eſt actus iuſtitiæ commutatiuæ, vindicatiuæ verò inquantum pertinet ad immunitatem perſonæ ſingularis. 22. q. 80. ad 1. item q. 108. 2. ad 1.

2 Deus punit malos per bonos & malos angelos, bonos autem per malos tantum. 22. q. 164. 1. ad 4.

1 PVRGATIO duplex. ſ. per gratiam à culpa, & per lumen doctrinæ à neſcientia. 3. q. 27. 3. ad 3.

2 Figura & ratio literalis omnis immunditiæ, & purgationis in lege veteri. 12. q. 102. 5. ad 4. item ad 5. item ad 6. item ad 7. item 6. ad 1. item q. 103. 2. o.

1 PVSILLANIMITAS poteſt tripliciter conſiderari. ſ. ſecundùm ſe, ex cauſa eius. ſ. ignorantia, timore, pigritia, & ira, & effectu eius. ſ. ſubtrahendo ſe, primo modo opponitur directè magnanimitati: ſecundo ſolicitudini: tertio ſimiliter. 22. q. 133. 2. o.

2 Puſillanimitas ſecundùm defectum opponitur humilitati, inquantum applicat animum ad vilius quàm decet: ſed directius opponitur magnanimitati, quia fugit magna. 22. q. 162. 1. ad 3.

3 Puſillanimitas eſt contraria magnanimitati ſecundùm defectum: præſumptio autem ſecundùm exceſſum. Ideò vtraque eſt peccatum. 22. q. 130. princ. item q. 133. o. item q. 162. 1. ad 3.

4 Puſillanimitas eſt peccatum mortale, & quandoque veniale. 22.q.135.1.ad 2.

5 Puſillanimitas ſecundum ſpeciem propriam, eſt grauius peccatum præſumptione, quæ dicitur nequiſſima, ratione ſuæ cauſæ. ſ. ſuperbiæ. 22.q.133.2.ad 4.

6 Puſillanimitas oritur ex ſuperbia, quia nimis innititur ſenſui proprio. 22.q.133.1.ad 3.

7 Puſillanimus eſt, qui recuſat exequi operationem ſibi proportionatam. 22.q.133.1.c.

8 Putrefactio cuiuſcunque corporis prouenit ex infirmitate naturæ eius, non potentis amplius corpus continere in vnum. 3.q.51.3.c.

1 QVALITAS propriè importat modũ, id eſt, determinationem ſubſtantiæ, vel ſecundum quod potentia materiæ determinatur ad eſſe ſubſtantiale, & ſic eſt differentia ſubſtantiæ. Vel ad eſſe accidentale, & ſic differentia accidentalis & prædicamentum qualitatis. 12.q.49.c.

2 Qualitas animæ, vel corporis duplex. ſ. naturalis, & ſuperueniens. 1.q.83.1.ad 5. item 12.q.17.7.ad 2. item q.49.2.c.

3 Diſtinctio & ordo ſpecierum qualitatis. 12.q.49.2.c. item q.50.1.ad 3.

4 In prima ſpecie qualitatis, dicitur benè vel malè, facilè & difficilè: quia eſt modus determinatus ſubiecti ſecundum naturam, quæ eſt finis generationis. 12.q.49.2.c. ad 1. item 3.ad 3. item q.50.1.ad 3. item 2.ad 3.

5 In ſecunda & tertia ſpecie qualitatis, dicitur facilè vel difficilè fieri, citò tranſiens, vel diuturnum, non autem benè, vel malè: quia motus & paſſiones non habent rationem finis. 12.q.49.2.c.

6 Secunda & tertia ſpecies qualitatis dicunt modum & determinationem ſubiecti, ſecundum actiones & paſſiones naturales, vel ſenſuales. 12.q.49.2.c. item q.50.2.ad 3.

7 In tertia ſpecie qualitatis eſt tantum paſſio & paſſibilis qualitas. 3.q.63.2.ad 2.

8 Quarta ſpecies qualitatis, eſt modus, vel determinatio ſubiecti, ſecundum quantitatem, quæ ſecundum ſui rationem, eſt ſine motu, & ſine ratione boni vel mali. Ideo in ea non eſt benè vel malè, citò vel tardè tranſiens. 12.q.49.2.c.

1 QVANTITAS eſt prima poſt ſubſtantiam. 12.q.52.1.c.co.2. item 3.q.77.2.c.

2 Error antiquorum, ſcilicet, quod quantitas eſt ſubſtantia. 3.q.77.2.c.

3 Quantitas & qualitas ſunt prima accidentia conſequentia ſubſtantiam. 3.q.77.2.c.

4 Quantitas conſequitur ſubſtantiam ex parte materiæ, & qualitas ex parte formæ. 3.q.90.2.c.

5 Quantitas debita alicui ſpeciei, non eſt determinata ſecundum aliquod indiuiſibile: ſed habet aliquam latitudinem. 3.q.33.2.ad 2.

6 Quantitas duplex. ſ. molis & virtutis, quæ ex genere ſuo non eſt quantitas, ſed qualitas, vel forma ſubſtantialis. 1.q.42.1.ad 1.

7 Quantitas virtutis duplex. ſ. ſecundum numerum obiectorum, & ſecundum intenſionem actus ſuper idem obiectum. Prima eſt ſicut continua, ſecunda verò ſicut diſcreta. 22.q.24.4. ad 1.

8 Quantitas triplex. ſ. perfectionis virtutis & molis: prima conuenit per ſe omni formæ, non autem ſecunda & tertia, ſed per accidens. 1.q.42.1.ad 1.

9 Quantitas virtualis attenditur primò quidem in radice, id eſt, in ipſa perfectione formæ,vel naturæ, ſecundò attenditur in effectibus formæ,id eſt,ſecundum ſe,& ſecundum operationem.1.q.42.1.ad 1.item ad 2.

10 Quantitas corporalis habet aliquid inquantum quantitas.ſ.diſtinguibilitatem ſecundum ſitum, vel ſecundum numerum, & aliquid inquantum forma actu. ſ. diſtinguibilitatem ſecundum ſubiectum tantum. 22.q.24.5.ad 1.

11 Cuilibet quantitati mathematicæ finitæ,poteſt fieri additio,non autem quantitati naturali.3.q.7.12.ad 1.

12 * Quantitas dimenſiua non eſt in Deo, ſed tantum quantitas virtualis. 1.q.28.4.c.item q.42.1.ad 1.

¶ Quarta dies creationis.1.q.70.2.c.

1 QVID. * duplex.ſ.quid nominis,& quid rei.1.q.2.2.ad 2.

2 Quid,quærit de natura,& aliquando de ſuppoſito.1.q.29.4.ad 2.item q. 31.2.ad 4.

1 QVIES. * De ratione quietis eſt,quod mobile ſimiliter ſe habeat nunc & prius.1.q.53.2.3.c.

2 Quies eſt prior motu via intentionis,& poſterior via executionis , quia eſt finis eius.12.q.25.1.c.

3 Quies dicitur dupliciter. ſ.ceſſatio operis, & complementum deſiderij. 1.q.73.2.3.c.

1 QVIESCERE in toto tempore aliquo, eſt eſſe in eo in quolibet inſtanti illius temporis,etiam in vltimo.1.q.53.3.c.

2 Spiritus ſanctus manet,ſeu quieſcit in filio tripliciter,ſcilicet ſecundum vim ſpiratiuam,ſecundum humanitatem,& ſecundum amorem. 1.q. 36.2.ad 4.

1 QVI eſt,eſt proprium nomen Dei,& primum.1.q.13.11.o.

2 Hoc nomen,qui eſt,magis proprium nomen Dei eſt,quàm Deus,ex parte eius a quo nomen imponitur,& quantum ad modum ſignificandi, ſed quoad id ad quod nomen imponitur,eſt econuerſo.1. q.13. 11. c. ad 1.

3 Qui eſt,appropriatur filio Dei,ratione tantum adiuncti,ſcilicet ratione liberationis figuratæ.Et eſt perſonale ſecundum relationem determinatam,eſſentiale verò ſecundum relationem indeterminatam. 1. q. 39.8.fin.

¶ Quinta dies creationis.1.q.70.1.c.item q.71.o.

1 ¶ * QVO eſt,& quod eſt,in ſolo Deo non differunt.1.q.29.4.ad 1.item 3.q.3.2.ad 3.item 3.ad 1.item q.17.1.c.

1 RACHA, eſt interiectio iraſcentis.22.q.158.5.ad 3.

¶ Radix.* Aliqua dicuntur ad ſimilitudinem radicis arboris,quæ ex terra trahit alimentum , vel quæ alimentum præſtat toti arbori. 12.q.84.1.c.

¶ Rancor eſt indignatio contra * omnes,& maximè prælatos detinentes hominem inuitum in ſpiritualibus bonis,quæ ipſum contriſtant, & etiam contra omnes ad ſpiritualia bona inducentes. 22. q. 35.4. ad 2.

¶ Rapacitas continetur ſub violentia,cum ſit ſpecies eius. Quæ violentia eſt filia auaritiæ. 22.q.118.8.c.ad 3.

1 RAPINA per ſe eſt peccatum,quia eſt auferre per vim rem alienam iniuſtè.22.q.66.8.o.

1 RAPTVS vt eſt ſpecies luxuriæ , eſt quando puella de domo patris violen

violenter abducatur, vt corrupta matrimonio habeatur: ſiue ei, ſiue parentibus violentia inferatur. 22.q.154.1.c.item 7.o.

2 Raptus quandoque eſt cum ſtupro, & quandoque ſine eo, vt in raptu viduæ, vel nuptæ, vel corruptæ. Et quandoque ſtuprum eſt ſine raptu, ſi defloretur virgo ſine vi. 22.q.154.7.o.

3 Raptus plerumque concurrit cum ſtupro: Ideoque quandoque ponitur vnum pro alio. 22.q.154.7.ad 1.

4 Rapta poteſt duci in matrimonium, ſi ipſa, vel parentes conſentiant. 22.q.154.7.ad 3.

5 Raptus monialium grauius ſecundum leges punitur. ſ. capitali pœna. 22.q.154.10.ad 2.

6 Raptus mentis, propriè eſt eleuatio mentis ad ſupernaturalia à Deo, cum abſtractione à ſenſibus. 22.q.175.1.o.

7 Ecſtaſis dicit ſimpliciter exceſſum mentis, ſed raptus addit violentiam. 22.q.175.2.ad 1.

8 Raptus ratione cauſæ poteſt pertinere ad vim appetitiuam, non autem ratione termini, ſed tantum ad vim cognitiuam. 22.q.175.2.o.

9 Homo fit extra ſe, ſecundum appetitum dupliciter, ſcilicet eleuando ſe per intellectum ad diuina, prætermiſſis ſenſibilibus, ſicut Paulus: vel econuerſo, ſcilicet infra ſe, ſeipſum præcipitando: ſicut ille qui porcos pauit, ſub ſemetipſo cecidit. Et neutro modo eſt propriè raptus. Sed minus primo modo: quia eſt ſine violentia: licet vterque exceſſus poſſit eſſe cauſa raptus in vi cognitiua. 12.q.28.3.c.itē 22.q.175.2.ad 2.

10 *Raptus mentis ad diuina triplex. ſ. per ſimilitudines imaginarias, per effectus intelligibiles, & per eſſentiam Dei. Primus conuenit Petro & Ioanni euangeliſtæ. Secundus Adæ & Dauid. Tertius verò Paulo & Moyſi. 22.q.175.3.ad 1.

11 Paulus neſciuit, an eius anima in raptu fuerit ſeparata à corpore: licet probabilius ſit quod non fuerit ſeparata. 22.q.175.5.ad 4.item 6.o.

12 Paulus in raptu fuit beatus ſecundum actum, non autem ſecundum habitum. Sed fidem habuit econuerſo. Ideo erat tunc viator. 22.q.24.8.ad 1.item q.175.3.ad 3.item 5.ad 1.item 6.ad 3.item q.180.5.c.

13 Paulus poſt raptum, memor fuit eorum quæ viderat in diuina eſſentia per ſpecies relictas ex eo. 1.q.12.9.ad 2.item 22.q.175.4.ad 3.

1 RATIO ſumitur dupliciter, ſcilicet ſtrictè, & propriè ſecundum quod nomen rationis ſumitur ab inquiſitione & diſcurſu, vel ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturæ, vt dicit Iſaac, quod ratio oritur in vmbra intelligentiæ: & ſic rationale eſt differentia animalis, & Deo non conuenit, nec angelis. Alio modo ſumitur ratio cōmuniter ſiue metaphoricè. ſ. pro qualibet cognitione virtutis non impreſſæ in materia, & ſic rationale communiter conuenit Deo, & Angelis, & hominibus. 1.q.29.3.ad 4.item q.51.1.ad 2.item q.62.8.ad 2.item 22.q.49.5.ad 3.

2 Ratio rei dicitur tripliciter. ſ. quæ non habet fundamentum in re, neque proximum, neque remotum, ſicut ratio chimeræ, & alia fictitia, & ratio rei ratiocinantis, qua cognita ſunt in cognoſcente ſecundum modum cognoſcentis, & ratio rei rationabilis. 1.q.16.3.ad 2. item 22.q.1.2.c.princ.item 6.ad 2.

3 Ratio dicitur dupliciter. ſ. per eſſentiam, & per participationem. 3.q.18.2.c.ad 1.

4 Ratio dupliciter inducitur ad aliquid probandum. ſ. vel ſufficienter, ſicut in ſcientia naturali inducitur ratio ſufficiens ad probandū quod motus

motus cœli ſemper ſit vniformis velocitatis, vel quæ non ſufficienter probet aliquam radicem,ſed quæ radici iam poſitæ,oſtendat congruere cōſequentes effectus:ſicut in aſtrologia ponitur ratio eccentricorum & epicyclorum.1.q.32.1.ad 2.

5 Ratio hominis eſt perfecta dupliciter,ſcilicet perfectione naturali,id eſt, lumine rationis,& perfectione ſupernaturali,id eſt,virtutibus theologicis,quarum prima perfectiùs habetur:ſed ſecunda eſt maior.12.q.68.2.c.

6 Ratio bene ordinatur per actus omnium virtutum dupliciter. ſ. vel in ſe,per virtutes intellectuales,vel circa interiores paſſiones ſeu exteriores operationes,per virtutes morales.12.q.100.2.c.

7 Aliquid præfuit in rationibus cauſalibus dupliciter.ſ.vt fiendum à Deo tantum,vt corpus hominis,vel à creatura.1.q.71.1.ad 1,item q.91.2.ad 4.item q.92.4.ad 3.

8 Rationes ſeminales primò ſunt in verbo Dei,ſecundum rationes ideales:ſecundò in elementis mundi,vt in cauſis vniuerſalibus: tertiò in cauſis particularibus:quartò in ſeminibus.1.q.115.2. c.

9 Semper remoto aliquo de ratione alicuius,remouetur illud.12.q.67.5.o.item 22.q.18.1.c.item 3.q.86.4.ad 1.

10 Virtutes naturales inquantum ſunt originatæ à rationibus idealibus, poſſunt dici rationes:non autem inquantum ſunt in materia corporali.1.q.115.2.ad 1.

11 Rationes ideales poſſunt dici cauſales, & non ſeminales:ſeminales autem poſſunt dici cauſales.1.q.115.2.ad 4.

12 Rationes ſeminales ſunt virtutes rerum,actiuæ & paſſiuæ.1.q.115.2.o.

13 * Ratio & intellectus ſunt realiter eadem potentia.1.q.79.8.o.item q.83.4.c.ad 2.item 22.q.49.5.ad 3.item q.83.10.ad 2.item 3.q.18.3.ad 2.

14 Ratio & ſenſus differunt obiecto,ſed ratio & intellectus differunt in ſolo modo cognoſcendi.Ideo ratio pertingit ad perfectionem intellectus,non autem ſenſus ad perfectionem rationis.1.q.59.1. ad 1. item q.79.8.ad 3.item 12.q.5.1.ad 1.

15 Certitudo rationis eſt ex intellectu, ſed neceſſitas rationis eſt ex defectu intellectus.22.q.49.5.ad 2.

16 Ratio practica eſt cauſatiua & apprehenſiua rerum,ſpeculatiua verò eſt tantum apprehenſiua.22.q. 83.1.c.

17 Nihil firmiter conſtat ſecundum rationem ſpeculatiuam,niſi per reſolutionem ad prima principia indemonſtrabilia:nec ſecundum rationem practicam,niſi per ordinationem ad vltimum finem,qui eſt bonum commune.12.q.50.2.ad 2.

18 Ratio practica eſt circa operabilia ſingularia,& contingentia,non autem circa neceſſaria,ſicut ratio ſpeculatiua.12.q. 91. 3.ad 3.

19 Ratio ſuperior & inferior ſunt realiter eadem potentia, quæ reſpectu æternorum,dicitur ſuperior,ſed reſpectu temporalium, dicitur inferior.1.q.79.9.o.item 12.q.74.7.c.

20 Ratio ſuperior & inferior non differunt ſecundum diuerſa obiecta, ſicut practicum & ſpeculatiuum,ſed per diuerſa media. 1.q.79.9.c.

21 Ratio ſuperior dupliciter inhæret æternis.ſ.conſiderando ea ſecundum ſe,& vt regulas agendorum conſulendo. Ideo eſt ſpeculatiua & practica.1.q.79.9.c.item 12.q.74.9.c.item 22.q. 45.3.c.

22 In ratione ſunt duo.ſ.actus,vt intelligere & ratiocinari,& aliquid conſtitutum per actum eius triplex. ſ.primò diffinitio,ſecundò enunciatio,

tio, tertiò ſyllogiſmus vel argumentatio. 12.q.90. 1.ad 2.

23 Applicatio ad opus, eſt finis rationis practicæ. 22.q.47.1.ad 3.item 3.c.

24 Ratio eſt primum principium omnium actuum humanorum, & omnia alia principia eorum, obediunt rationi, ſed diuerſimodè. 12.q.58.2.c. item q.90.2.c.item 100.1.c.item q.102. 1.ad 3.

25 Quilibet actus rationis ſe extendit ad quamlibet materiam moralem. 22.q.54.1.c.

26 Ratio habet vim mouēdi à voluntate, quia ex hoc quod aliquis vult finē, ratio imperat de iis quæ ſunt ad finem. 12.q.17.c.item q. 90. 1.ad 3.

27 Omnis inquiſitio rationis procedit à ſimplici intuitu principiorum per intellectum, & terminatur ad ipſum per reſolutionem. 1.q.79.8.c.item 12.c.item 12.q.91.2.ad 2.item q.100.1.c.item 22.q.8.1.ad 2.item q. 154.12.c.

28 Idem poteſt eſſe ratio diuerſorum excedens, vt diuina eſſentia, non autem adæquata. 1.q.14.6.ad 3.item q. 55. 3. ad 3.

29 Ratio eſt nobilior virtute morali acquiſita. 12.q.51.2.ad 3.item q.63. 2.ad 2.

1 RATIONALE dicitur dupliciter: *primò quidem ſumitur ſtrictè & propriè, ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturæ, ex eo quod non ſtatim veritatē cognoſcit, ſed inquirendo per diſcurſum inuenit, & ita rationale eſt differentia animalis, quo modo nec Deo competit, nec Angelis. Quandoque autem ſumitur communiter pro qualibet cognitione virtutis nō impreſſæ in materia, & ſic cōmuniter conuenit Deo, Angelis, & hominibus. Illa enim ſubſtantia intellectualis dicitur propriè, cuius tota cognitio ſecundū intellectum eſt: cognoſcit enim ſubito quę ſibi offeruntur ſine diſcurſu. Anima verò cum diſcurſu: & ideo non propriè intellectualis, ſed rationalis dicitur. 1.q.51.1.ad 2.item 22. q.83.10.ad 2.

2 Rationale conuenit Deo & Angelis ſupereminenter. 1.q.29.3.ad 4.item 22.q.83.10.ad 2.

3 Rationale dicitur dupliciter. ſ. per eſſentiam, & per participationem. 1. q.18.2.ad 2.item 3.0.item 4.5.c.item 12.q.50.4.c.

4 Rationale & ſenſibile, vt ſunt differentiæ, ſumuntur ab anima rationali, & ab anima ſenſitiua, non autem à potentia rationis, & potentia ſenſus: licet per has noſcantur. 1.q.76.3.ad 4.item q.77. 1.ad 7.item 3. c.item 12.q.100.4.ad 4.

1 REATVS pœnæ, eſt effectus peccati per accidens tantum, & diſpoſitiuè. 12.q.87.1.0.

2 Non omnium peccatorum eſt idem reatus. 3.q.88.1.c.

3 Reatus manet poſt actum peccati. 12.q.87.6.0.

1 REBELLIS & cōtumax ſēper occidebatur in veteri lege. 12.q.105.2.ad 9.

1 RECIPERE, pati, & huiuſmodi, dicuntur æquiuocè de intellectu, & de materia prima. 1.q.50.2.ad 2.

2 Non omne receptiuum oportet eſſe denudatum ab omni natura determinata, ſed tantum à natura recepti. 1.q.75.2.c.

1 RECTITVDO duplex. ſ. circa exteriora, & quæ dicit debitum ordinem ad finem, & ad legem Dei. Prima eſt iuſtitiæ, ſecunda verò eſt omnis virtutis. 12.q. 55.4.ad 4.

1 REDEMPTIO. *Ad redemptionem requiruntur duo. ſ. ſolutio, & pretium. Et vtrunque immediatè conuenit ſoli Chriſto, ſed principaliter toti Trinitati. 3.q.48.5.0.

2 Chriſtus eſt redemptor noſter dupliciter. ſ. liberando à diabolo, & reconcilian

conciliando nos Deo.3.q.48.6.ad 3.

1 Redundantia fit in corpus,ex iis quæ ſunt in anima, niſi in Chriſto patiente,* in quo illa naturalis habitudo, quæ eſt animæ ad corpus, ſubiacebat voluntati diuinitatis ipſius,ex qua factum eſt,quod beatitudo remaneret in anima. & non deriuaret ad corpus:ſed caro pateretur quæ conueniunt naturæ paſſibili.12.q.3.3.c.ad 3.item q.4.6.c. item q.75.4.ad 1.item ad 2.item 22. q.175.4. ad 1.item ad 2.item 3.q.14.1.ad 2.item q.15.5.ad 3.item 6.c.item 9.ad 3.item qô.19.3. ad 3.item q.28.2.ad 3.item q.45.2.c.ad 1.item q.46.2.c. ad 2.item 8.c.ad 2.item q.49.6.ad 3.item q.54.2.c.item q.79.1.ad 3.

1 Reduplicatus terminus ſumitur quandoque pro ſuppoſito, ſed magis propriè prò natura,quia ſumitur in vi prædicati.3.q.16.10. 11. 12.0.

2 Quod conuenit alicui cum reduplicatione,non ſemper conuenit ei ſimpliciter ſine ea.3.q.16.10.ad 3.

1 Regere & gubernare, eſt propriè rationis.21.q.47.12.c.

1 Regnum Dei principaliter eſt in interioribus, conſequenter in iis, ſine quibus illa non poſſunt eſſe,non autem in differentibus.12.q.108. 1.ad 1.

1 Regula actuum humanorum duplex.ſ. humana ratio, & lex æterna, ſcilicet Deus.* Sicut etiam eſt duplex regula voluntatis hominis. ſ. regula regulans,id eſt,voluntas diuina,& regula regulata.i.voluntas vnius hominis reſpectu voluntatis alterius.Nam voluntas vnius hominis,ſecũdum ſe conſiderata,non eſt regula voluntatis alterius,ſed inquantum voluntas proximi,eſt hærere voluntati Dei,quod fit per conſequens regula ſecundum primam regulam.12.q.19.4.0.item q. 21.1.c.item q.63.2.4.c.item q.71.6.c.item q.74.7.c.item q.90. 1.c. item 22.q.3.6.c.item q.8.3.ad 3.item q.17.1.c.item q. 19.7.c. item q.23.3.6.c.item q.37.1.ad 1.item q.45.2.0.item q.154.2.ad 2.

2 Aliquid continetur in regula dupliciter,ſcilicet vt finis,id eſt,actus virtutum,& vt exercitium exterius,id eſt, tria vota,ſcilicet obedientiæ, paupertatis,& continentiæ, ad quæ omnia alia ordinantur. 22. q. 186.9.c.

3 Vtraque religio.ſ.monachorum,& canonicorum regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ,inter quæ præcipua ſunt ea quæ aguntur in diuinis myſteriis, ad quæ ordinatur directè ordo canonicorũ regularium, quibus per ſe competit quod ſint clerici religioſi.Sed ad religionem monachorum, non per ſe competit, vt ſint clerici religioſi, vt habetur in decretis. Et ideo quamuis ordo monachorum ſit arctioris obſeruantiæ,ſi monachi eſſent laici,liceret transire ab ordine monachorum,ad ordinem canonicorum regularium, non autem econuerſo:vt habetur in decretis, vbi dicitur: Mandamus & vniuerſaliter interdicimus,ne quis canonicus regularis profeſſus,niſi (quod abſit)publicè lapſus fuerit,monachus efficiatur. Sed ſi monachi ſint clerici,ſacris myſteriis obſequentes, habent id quod eſt canonicorum regularium,cum maiori arctitudine. Et ideo tranſire licitum erit de ordine canonicorum regularium, ad ordinem monachorum,petita tamen ſuperioris licentia,vt dicitur in decretis.22.q. 189.8.ad 2.

1 Relatio ſecundum eſſe eius, eſt aliquid,non autem ſecundum rationem eius, ſed eſt ad aliquid. Alia verò prædicamenta ſunt aliquid vtroque modo.1.q.28. 1.2.c.

2 Relatio realis eſt eorum quæ adinuicem habent ordinem & inclinationem.1.q.28.1.c.

3 * Subiectum ſecundum rationem eius, nihil ponit in ſubiecto. 1.q.28. 1.2 .c.

4 Omnis relatio fundatur in qualitate,vel quantitate,vel actione,vel paſſione.1.q.28.4.c.

5 Relatio quæ eſt accidens , præſupponit diſtinctionem ſuppoſitorum, non autem relatio ſubſiſtens , ſcilicet diuina , ſed eam fert ſecum. 1. q.40.2.ad 4.

6 Relatio duplex.ſ.realis,& rationis.1.q.28.1.c.

7 Relationes differentes ſpecie, non poſſunt terminare eandem relationem in ſpecie,contra Præpoſitiuum.1.q.32.2.c.

8 Aliquando ex parte vnius extremi,eſt tantum vna relatio , & ex parte alterius,ſunt multæ.3.q.35.5.ad 3.

9 Relatio in patre,differt ſpecie à relatione in matre.3.q.35.5.ad 3.

10 * Vnitas & pluralitas ſpecifica relationum ſumitur ex cauſa , numeralis autem ex ſubiecto,nulla verò ex terminis.3.q.35.5.c.

11 Idem ad ſeipſum non refertur aliqua relatione reali. 1. q. 42. 1. ad 4. item q.45.1.ad 2.

12 Relatio realis requirit diſtinctionem ſuppoſitorum , non autem relatio rationis.1.q.13.7.c.item q.42.1.ad 4.

13 Relatio identitatis numeralis,eſt relatio rationis tantum, generica verò & ſpecifica,eſt relatio realis.1.q.13.7.c.item q.28.1. ad 2.item 4. ad 1.item q.42.1.ad 4.

14 Alia ratione refertur dominus ad ſeruum, & ſeruus ad dominum. 1.q. 13.7.ad 1.item 22.q.81.1.ad 3.item 3.q.20.1.ad 2.item 2.c.

15 Relatio eſt ens reale,licet non omnis.1.q.13.7.c.item q.28.1.c.

16 Relatio realis requirit duo extrema realia. 1.q.13.7.c.item q.28.1.ad 2.item 4.ad 1.

17 Neceſſe eſt,quod procedens,& id à quo procedit, quando ſunt eiuſdem naturæ, ſint in eodẽ ordine,& habeant relationes reales. 1. q.28.1.c.

18 In iis tantum,in quibus eſt eadem ratio ordinis ex vtroque termino,eſt mutua relatio realis,vt in omni relatione conſequente quantitatem. 1.q.13.7.c.item q.28.1.c.

19 Quando vnum relatiuorum dependet ex altero,& non econuerſo, relatio eſt realis,tantum in dependente.1.q.28.1.c.

20 Relationes conſequentes actionem & paſſionem, ſunt reales in vtroque termino,vt motiuum & mobile,pater & filius.1.q.13.7.c.

21 Relationes conſequentes tantum operationem intellectus in rebus, ſunt relationes rationis tantum : ſed quæ ſunt inter verbum & intellectum , ſunt relationes reales.1.q.13.7.c.item q.28.1.ad 4. item 4.ad 1.

22 Relatio ſcientiæ ad ſcibile, eſt relatio realis, econuerſo autem,eſt relatio rationis tantum. 1. q. 6. 2. ad 1. item q.13.7.c. item 3.q.35.5. ad 3.

23 In quibus differt intellectus, & intellectum , volens & volitum , poteſt eſſe relatio realis ſcientiæ ad ſcibile,voluntatis ad rem volitam , non autem in Deo.1.q.28.4.ad 1.

24 In relatione ſunt aliqua ſecundum rationem tantum,non autem in aliquo alio genere.1.q.28.1.c.

25 Omnis reſpectus ad non ens,eſt relatio rationis tantum. 1.q.13.7.c.

26 Relatio rationis non eſt inhærens.1.q.28.1.c.

27 Relatio rationis contingit quadrupliciter.ſ.vel quando relatio non habet aliquid in rei natura, ſupra quod fundetur. Et inde eſt, quod quandoque contingit, quod relatio eſt realiter in vno, & non in alio, quia in vno habet modum quendam ſupra quem fundatur, quem non habet in alio:ſicut eſt in omnibus illis relationibus,quibus Deus ad creaturam refertur,quæ quidem realiter ſunt in creatura, & non in Deo. Vel quando relatio non habet aliquam realem diuerſitatem inter extrema,ſicut relatio identitatis.Et ideo hæc nihil ponit ſecundum rem,ſed ſolum ſecundum rationem,vt cum dicitur, idem eidem idem. Vel quando deſignatur relatio aliqua entis ad non ens, vt cum dicitur,quod nos ſumus priores iis qui futuri ſunt. Vel quando ponitur relatio ipſius relationis.Ipſa enim relatio per ſeipſam refertur,& non per aliam relationem. Et hos vltimos duos modos ponit Auicenna: ſed primi duo poſſunt extrahi etiam ex verbis Philoſophi.1.q.13.7.c.

28 Ratio relationis dependet ex termino,ſicut & motus,ſed eſſe eius dependet ex ſubiecto.3.q.2.7.ad 2.

29 Relatio innaſcitur aliquando ex motu vtriuſque termini, & aliquando ex motu alterius termini tantum.3.q.2.7.c.

30 Relatio realiter poteſt alieni de nouo aduenire,ſine mutatione eius.1.q.13.7.c.item 3.q.16.6.ad 2.

31 Omnis relatio incipiens ex tempore, ex aliqua mutatione cauſatur. 3.q.2.8.c.

32 Actiones & paſſiones,inquantum implicant motum, ſunt aliud à relationibus quæ ex eis conſequuntur.1.q.41.1.ad 2.

33 Relationes non recipiunt magis & minus.12.q.82.4.c.

34 Relatio eadem numero, eſt in omnibus ſimul trahentibus idem. 3.q.35.5.ad 3.

35 Nulla relatio refertur ad ſe,nec ad aliam per aliam relationem,ſed per ſeipſam.1.q.42.1.ad 4.item q.45.3.ad 2.

36 In diuinis ſunt quædam relationes reales.1.q.28.1.o.

37 In diuinis ſunt tantum quatuor relationes reales,ſc.paternitas,filiatio, ſpiratio,& proceſſio.1.q.28.4.o.item q.30.1.c.item 2.c.ad 1.

38 *Relatio in diuinis non eſt totum vniuerſale, nec omnes ſimul ſunt aliquid maius,quàm vna tantum.1.q.42.4.ad 3.

39 Relatio in diuinis poteſt tripliciter conſiderari. ſ. vt relatio abſolutè, vt diuinas conſtituens perſonas, tertiò vt operatio. Primo modo ſequitur operationem & proceſſionem, ſecundum noſtrum modum intelligendi:ſecundo econuerſo:tertio ſunt ſimul.1.q.40.4.o.

40 Oriri vel procedere,non conuenit relationibus diuinis.1.q.28.3.ad 3.

41 Relatio & eſſentia in diuinis ſunt idem realiter,& differunt ratione.1.q.28.2.o.item q.29.4.c.item q.39.1.c. item q.40.1.c.ad 1.item q.41.5.ad 2.item q.42.6.ad 3.

42 Relatio in diuinis,vt cõparatur ad eſſentiam, eſt ſimilis relationi identitatis,non autem vt comparatur ad terminum.1.q.28.1.ad 2.

43 Relationes ſunt in eſſentia Dei per identitatem tantum, ſed in perſonis,vt in ſuppoſito.1.q.40.1.ad 2.

44 Relationes in diuinis,ſunt realiter ipſæ perſonæ,& in perſonis.1.q.30.2,ad 1.item q.32.2.c.ad 2.item q.40.1.o.item 2.c.ad 1.item q.41.6.c.item q.42.3.ad 2.

45 Relationes in diuinis,vt origines,ſunt idem re,& differunt ratione,quia origines ſignificantur per modum actus,vt generatio,relationes verò

vt forma.1.q.40.2.c.item q.41.1.ad 2.
46 Sed non ſunt realiter in Deo,nec extra Deum,nec ipſe Deus. 1.q.13.7.c.fi.item ad 2.item ad 4.item q.28.1.ad 3.item 4.c.
47 Nec ſunt reales,ſed rationis tantum. 1.q.6.2.ad 1.item q.13.7.o. item q.28.1.ad 3.item q.32.2.fi.item q.45.3.ad 2.item 3.q 35.5.c.
48 Relationes Dei ad creaturas,ſunt etiam in Deo, ſecundum rationem & intellectum noſtrum, & angelicum, & diuinum. 1.q.13.7.ad 2. item ad 4.
49 Relationes Dei ad creaturas,non multiplicantur in intellectu Dei, ſicut in intellectu noſtro.1.q.28.4.ad 2.
50 Non derogat ſimplicitati diuinæ, quod multæ relationes Dei ad creaturas,prædicentur de Deo.1.q.32.2.c.fi.
1 RELATIVVM duplex.ſ.ſecundum eſſe,& ſecundum dici.1.q.13.7.ad 1.
2 Diuerſitas relatiuorum triplex.ſ.realium in vtroque termino, vel in altero tantum,vel in neutro.1.q.13.7.c.
3 Relatiuum in diuinis dicitur quadrupliciter. ſ.quod refertur ſecundum nomen ſuum,cauſans vel conſequens relationem, implicans eam, & quod ponitur pro ea.1.q.13.7.ad 1.
4 Relatiua non ſunt ſimul natura, niſi æqualiter mutuò referantur. 1.q.13.7.ad 6.
5 Relatiua non ſunt ſimul natura,propter ordinem rerum,ſed tantum per hoc,quod vnum eſt de intellectu alterius, & econuerſo. 1.q.13.7.ad 6.
1 RELIGIO importat ordinem ad Deum, ad quem ordinat hominem. 22.q.81.1.o.item q.94.1.ad 1.
2 Religio dicitur à frequenti electione diuini cultus. Vel dicitur ab iterata electione Dei negligenter amiſſi.Vel dicitur à religando. 22.q.81.1.c.
3 Religio eſt virtus,reddens debitum honorem Deo.12.q.60.3.c.item 22.q.80.c.item q.81.2.o.item 5.c.item q.82.2.c.item q.83. 3.c. item q.84.1.c. item q. 89.4.ad 1. item q.97.3.c. item q.98.2.c. item q.102.1.c.item q.103.5.c.item q.122.3.4.c.item q.186.1.c.
4 Religio eſt alia virtus à pietate.22.q.101.3.ad 2.item q.102.1.ad 1.
5 Religio eſt vna virtus, quia exhibet reuerentiam Deo ſub vna ratione. ſ.vt Deus eſt primum principium creationis & gubernationis rerum. 22.q.81.3.o.item 4.ad 1.item ad 2.
6 Religio cæteris virtutibus imperat.22.q.81.1.ad 1.item 4.ad 1.item 8. ad 1.item q.88.5.c.item q. 186.1.c.ad 2.
7 Religio præfertur aliis virtutibus moralibus.22.q.81.6.o. item q.88.6.c.item q.183.2.c.
8 Sicut religio eſt quædam proteſtatio fidei,ſpei,& charitatis,quibus homo primordialiter ordinatur in Deum, ſic pietas eſt quædam proteſtatio charitatis ad parentes & patriam.22.q.101.3.ad 1.
9 Sicut religio per excellentiam dicitur pietas,ſic latria dicitur dulia,inquantum Deus eſt excellenter pater & dominus. 22. q. 103.3. ad 1. item q.106.1.ad 1.
10 Omnia illa per quæ Deo reuerentia exhibetur, pertinent ad religionem.22.q.83.3.c.
11 Religioſi non ſubiiciunt ſe homini propter hominem, ſed propter Deum.22.q.81.1.ad 5.
12 In religione conſiderantur duo.ſ.cultus Dei, & Deus. Primum eſt materia & obiectum eius,ſecundum verò eſt finis eius.22.q.81.5.o.

13 Religio eſt in voluntate. Ideo ordinat actus aliarum potentiarum ad Dei reuerentiam.22.q.83.3.ad 1.item q.88.5.c.
14 Omnes actus eius pertinent ad cultum Dei, vel ſeruitutem eius. Primum reſpicit excellentiam Dei, ſecundum verò ſubiectionem hominis.22.q.81.3.ad 2.
15 Religio habet duplices actus.ſ.elicitos,vt ſacrificare,adorare,& huiuſmodi,& imperatos.ſ.actus aliarum virtutum.22.q.81.1.ad 1.item q.85.3.o.item q.186.1.ad 2.item q.188.2.c.
16 Religio habet duplices actus.ſc.interiores, vt principales & per ſe, & exteriores,vt ſecundarios,& propter interiores.22.q.81.7.o. item q.82.princ.item q.84.2.o.item q.85.2.c.
17 Religio nominat ſtatum perfectionis.22.q.186.1.o.
18 Status religionis ordinatur ad perfectionem charitatis, ſicut ad finem. 22.q.186.7.ad 1.item 2.c.item q.187.2.c.item q.188.2.7.c.
19 Religio eſt ſtatus pœnitentiæ,exercitium & ſchola perfectionis. 22.q.186.1.ad 4.item 2.c.item 3.c.ad 5.item 5.c.item q.187. 6. c. item q.188.1.c.item q.189.1.c.ad 3.
20 Status religionis,eſt ſpiritualis militia proficientibus,& exercitium tyrocinij incipientibus. * Nam ordines ſacri præxigunt ſanctitatem: ſed ſtatus religionis,eſt exercitium quoddam, ad ſanctitatē aſſequendam.Vnde pondus ordinum imponendum eſt parietibus iam per ſanctitatem deſiccatis:ſed pondus religionis deſiccat parietes.i.homines ab humòre vitiorum.22.q.189.1.ad 3.
21 Status religionis præfertur eleemoſynis, & virginitati ſecularium,quia viuentes in monaſteriis ad hoc quod inhæreant Deo,poſtponunt propriam voluntatē, & omnia quæ poſſunt habere. Sed virgines ad hoc poſtponunt venereas voluptates. Et ideo virginitas non ſimpliciter eſt maxima virtutum.12.q.98.5.ad 2.item ad 3.item 22. q.152.5.b. item 3.item q.186.8.c.
22 Status religionis poteſt cōſiderari tripliciter. ſ.vt exercitium tendendi ad perfectionē charitatis,vt quietans,& vt holocauſtū.22.q.186.7.5.
23 Difficilius ſeruantur præcepta Dei in ſeculo, quàm in religione. 22.q. 189.1.5.
24 Omnis religio ſumpſit originem à diſcipulis Chriſti.22.q.188.7.c.fi.
25 Voluntaria pauperias requiritur vt primum fundamentum, ad perfectionem religionis.22.q.186.3.o.item 4.c.ad 1.
26 Habere aliquid proprium, repugnat perfectioni religionis, non autem habere aliquid in communi:ſed aliqualiter impedit, ſi ſuperabundet. 22.q.188.7.o.
27 Ad perfectionem religionis requiritur perpetua continentia. 12.q.88. 11.c.fi.item q.186.4.o.
28 Obedientia requiritur ad * perfectionem religionis: quia cum religio ſit diſciplina & exercitium tendendi ad perfectionem, neceſſaria eſt directio alicuius quaſi magiſtri, quem omnino ſequatur proficiens, quod fit per obedientiam ad maiores.22.q.186.5.o.
29 Votum triplex requiritur ad perfectionem religionis.ſ. votum paupertatis,continentiæ,& obedientiæ. 12.q.108.4.c.item 22.q.186.6.o.
30 Perfectio religionis integratur ex prædictis tribus votis. 22.q.86.7.o. item q.188.1.ad 2.item 2.ad 2.
31 Votum obedientiæ eſt præcipuum inter tria vota religionis. 22.q.186. 8.o.item q.188.7.ad 1.
32 Interiores actus virtutum non cadunt ſub voto religionis, ſed religio

ad

ad eos ordinatur,vel ad finem. 22.q.186.7.ad 1.

33 Ad religionem requiritur ſubtractio impedientium hominem, ne totaliter feratur ad ſeruitium Dei.22.q.186.4.c.

34 Omnes obſeruantiæ religionum ordinantur ad tria principalia vota,ad quæ etiam pertinet habitus,vt ſignum obligationis. Ideo ſimul datur, vel benedicitur cum profeſſione.22.q.186.7.ad 2.item q.188.1.ad 3.

35 Per ingreſſum religionis homo totaliter ſe mancipat Dei obſequiis. 22.q.189.3.c.ad 3.

36 In ingreſſu religionis recipitur tanta gratia, quãta recipitur in baptiſmo,& remittitur omnis pœna. Sed hoc non eſt quia talis ex ſe à ſatisfactione abſoluatur, ſed quia eo ipſo quod ſuam voluntatem etiam in ſeruitutem redigit propter Deum, plenariè iam pro omni peccato ſatisfecit, quam chariorem habet omnibus rebus mundi, de quibus tantum poteſt dare, quod eleemoſynis omnia peccata ſua redimeret, etiam quantum ad pœnam.22.q.189.3.ad 3.

37 Conſilium,vel magna deliberatio,non requiritur ad ingreſſum religionis ſecundum ſe, nec quoad vires:ſed quoad impedimenta, vel modos religionis per doctrinam maiorum, ab iis qui ſperantur prodeſſe, vt de ingreſſu religionis frequenter contingit, ex ignito ſermone prædicationis,vel ex virtuoſa operatione, & excellenti vita doctoris. 22.q.189.10.0.

38 Habens votum,vel iuramentum minoris religionis, licitè inducitur ad maiorem,non autem econuerſo,niſi diſpenſetur.22.q.189.9.ad 3.

39 Non licet inducere aliquem ad religionem per falſam doctrinam. 22. q.189.9.c.

40 Inducens alios ad religionem,non peccat, ſi fiat ſine violentia, ſimonia,& mendacio,ſed magnum præmium meretur. 22.q.189.9.0.

41 Licet dare,vel accipere aliquid pro victu in monaſterio,ſi non ſit ſufficiens, non autem pro ingreſſu religionis, quia ſimonia eſt. 22. quõ. 100.3.ad 4.

42 Licet nutrire pauperes ad religionem, vel allicere munuſculis, licet non ſit licitum ex pacto aliquid dare, vel recipere pro ingreſſu monaſterij.22.q.189.9.c.item q.190.3.ad 4.

43 Presbyteri,curati, archidiaconi, poſſunt ſine licentia ingredi religionem.22.q.184.6.8.c.ad 4.item q.189.7.0.

44 Non licet parentibus ingredi religionem, niſi prouiſo, quòd filij educari poſſint.22.q.189.6.c.

45 Non licet filiis ingredi religionem,ſi parentes ſine eis commodè viuere non poſſint.22.q.189.6.0.item q.101.4.ad 3.item ad 4.

46 Seruus non poteſt recipi in religione, inuito domino eius. 22.q.88.8. ad 2.item ad 4.item q.189.5.c.item 6.ad 3.

47 Obligatus debitis, prius debet ſoluere, quantum poteſt, & tunc poteſt ingredi religionem,licet non poſſit omnia ſoluere. 22. q. 189.6. ad 3.

48 Puer ante pubertatem poteſt recipi in religione,de conſenſu parẽtum, ſed poſt,etiam eis inuitis.22.q.88.8.ad 2.item 9,0.item q.189.5.0.

49 Non exercitati in præceptis Dei, debent recipi ad religionem. 22. q. 189.1.0.

50 Facilius conuertuntur ad religionem peccatores, quàm præſumentes de ſua innocentia.22.q.189.1.ad 5.

51 Recepti ſimoniacè ſcienter poſt cõciliũ generale,repellũtur à ſuo monaſterio, ſine ſpe reſtitutionis, & ad perpetuam pœnitentiam in ar-

ſtiori regula debent poni, vel in alio loco eiuſdem ordinis, ſi arctior ordo non inuenitur. Si verò ante, debent poni in alio eiuſdem. Vel ſi non poteſt, ſint in eodem, ne vagentur, ſed in loco inferiori. Si autem ignoranter, poſtquàm renunciauerunt, poſſunt de nouo recipi, mutatis locis. 22.q.190.6.ad 5.

52 Obligare ſe voto ad ingreſſum religionis, eſt laudabile ſecundum ſe. 22.q.88.9.o. item q.89.2.o.

53 Vouens ingredi religionem, tenetur intrare quàm citiùs poteſt, niſi poſuerit terminum. 22.q.88.3.ad 2. item q.189.3.o.

54 Vouens ingredi religionem, non tenetur ibi perpetuò manere, niſi hoc intenderit. 22.q.189.4.o.

55 Eadem ratio eſt de monachis, & de aliis religioſis, quoad cõmunia omni religioni, non autem quoad propria monachorũ. 22.q.188.2.ad 2.

56 Religioſi non tenentur habere perfectam charitatem, ſed ad hoc tendere, & ad hoc operam dare. 22.q.186.2.c.ad 1. item 6.c.

57 Nec ad ea quæ conſequuntur perfectionem charitatis, ſed ad hæc tendere, non contemnendo. 22.q.186.2.c.

58 Nec ad omnia exercitia, per quæ venitur ad perfectionem, ſed tantum ad taxata ſecundum regulam ſuam. 22.q.186.2.c.

59 Nec ad omnia conſilia de particularibus melioribus, ſed ad eſſentialia religioni. 22.q.186.2.ad 3.

60 Nec ad alia quàm ſeculares, niſi quæ ad eorum vota pertinent. 22.q.110.4.ad 5. item q.187.3.o.

61 Nec ad opera manualia, pluſquàm ſeculares, niſi ad quæ tenentur ex ſtatutis ordinis ſui. 22.q.187.3.o.

62 Religioſus factus Epiſcopus, non abſoluitur à tribus votis religionis, quia nihil debet habere proprium, ſed eſt diſpenſator communium bonorum Eccleſiæ. Sed per accidens non tenetur obedire, ſi ſuperiorem non habeat, ſicut nec abbas. 22.q.88.11.ad 4. item q.185.8.o.

63 * Profeſſi religionem, mortui ſunt mundo, & viuunt Deo. Vnde non ſunt reuocandi ad vitam humanam occaſione cuiuſcunque euentus. 22.q.88.11.ad 1.

64 * Nec religioſos oportet exire clauſtrum, ad corrigendum delinquentes. 22.q.33.2.ad 4.ſi.

65 Profeſſus non debet exire religionẽ, vt parentibus ſubueniat, ſed procuret eis, ſicut poteſt cum licẽtia. 22.q.101.4.ad 4. item q.189.6.ad 1.

66 Tranſgreſſio regulæ, quoad tria vota principalia religionis, eſt peccatũ mortale, non autem quoad alia, niſi propter præceptum vel contemptum. In quibus tamen aliis, vt eſt ſilentium, ſolitudo, abſtinentiæ, & vigiliæ graues, poſſunt prælati in religione ipſi ſecum diſpenſare, ſiue & cum aliis. 22.q.88.11.ad 4. item q.185.8.o. item q.186.9.o. item q.188.5.c.

67 Licet religioſis ex commiſſione prædicare, & ſimilia. 22.q.187.1.o. item 4.ad 2.

68 * Religioſis competit principaliter intendere ſtudiis litterarum pertinentium ad doctrinam, quæ eſt ſecundum pietatem. Aliis autem doctrinis intendere, non pertinet ad religioſos, quorum tota vita diuinis obſequiis mancipatur, niſi inquantum ordinantur ad ſacram doctrinam. 22.q.188.5.ad 3.

69 Licet eis aduocare pro monaſteriis, pro pauperibus, & viduis, nõ autem propter aliquod mundanum. 22.q.71.1.2.o. item q.188.3.ad 2.

70 Licet eis tractare negotia ſecularia moderatè, cum licentia, ex charita-

te,

te, non autem ex cupiditate. 22. q. 18. 3. ad 2. item q. 187. 2, o. item q. 188. 2. ad 2. item 189. 6. ad 1.

71 Licet eis viuere de eleemoſynis, quaſi debitis eis dupliciter, ſcilicet ratione neceſſitatis triplicis, id eſt, infirmitatis, egeſtatis, & conſuetudinis: & ratione operis quadruplicis, ſcilicet prædicationis, altaris, ſtudij, & donationis omnium bonorum ſuorum monaſterio. 22. q. 187. 4. o.

72 Licet eis mendicare pro humilitate, neceſſitate, vel vtilitate, non autem ex cupiditate, ſicut ſecularibus. 22. q. 187. 5. o.

73 Licet eis vti vilibus veſtibus, ad contemptum ſeculi, ad pœnitentiam, & humilitatem. 22. q. 169. 1. ad 2. item q. 187. 6. o.

74 Religioſis militibus licet bellum facere, auctoritate principis, non autem auctoritate propria. 22. q. 188. 3. ad 4. item 4. ad 2.

75 Religioſi dicuntur dupliciter .ſ. communiter omnes qui per fidem colunt Deum, & ſpecialiter, qui totam vitam ſuam dedicant cultui diuino. 22. q. 81. 1. ad 5. item q. 188. 1. ad 1. item 2. ad 2.

76 Gradus religionis triplex, cui competit triplex gradus paupertatis .ſ. quia primum & ſummum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum & prædicandum, quæ propinquiſſimæ ſunt perfectioni Epiſcoporum: ſecundum autem gradum tenent illæ, quæ ordinantur ad contemplationem, tertius eſt earum quæ occupantur circa exteriores actiones. 22. q. 188. 6. c. item 7. o.

77 Religionum aliquæ ordinantur ad opera vitæ contemplatiuæ, aliquæ verò ad opera vitæ actiuæ. 22. q. 188. 2. o. item 3. 4. 5. c.

78 Religiones ſunt diuerſæ, principaliter ſecundùm fines, ſecundariò ſecundùm exercitia. 22. q. 188. 1. o. 6. c.

79 Quædam religio conuenientiſſimè inſtituta eſt ad prædicationes, confeſſiones, & alia huiuſmodi ſpiritualia. 22. q. 188. 4. o.

80 Et ad ſtudium, quia illud illuminat, remouet errores, prodeſt ad prædicandum, & huiuſmodi, domat luxuriam & auaritiam, & valet ad obedientiam. 22. q. 188. 5. o.

81 Et aliqua ad militandum, non quidem propter aliquid mundanum, ſed ad defenſionem diuini cultus, & proximi. 22. q. 188. 3. o. item 4. ad 2. item ad 5.

82 Summum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum & prædicandum, ſecundum verò quæ ad contemplandum, tertium autem quæ ad opus extrinſecum. Et in ſingulis præeminent, quæ ſunt ad altiorem actum in eodem genere, vel ad plura, vel quæ habent ſtatuta conuenientiora ad ſuum finem conſequendum, non autem quæ eſt arctior. 22. q. 188. 6. o. item q. 189. 8. ad 2.

83 Religio principaliter eſt melior, cuius finis eſt potior, id eſt, ad maius, vel ad plura, ſecundariò autem, quæ melius proportionatur fini. 22. q. 188. 6. o. item q. 189. 8. c.

84 Religio tantò perfectior eſt ſecundùm paupertatem, quantò habet eam magis proportionatam ſuo fini. 22. q. 188. 7. c. ad 1.

85 Religio ordinata ad actiones corporales, eſſet imperfecta, ſi careret diuitiis in communi, non autem aliæ. 22. qo. 188. 7. c. item q. 189. 8. ad 2.

86 Religio ſolitariorum eſt perfectior quàm ſocialis, ſed periculoſiſſima eſt imperfectis. 22. q. 188. 8. o.

87 Tranſire de vna religione in aliam, non eſt laudabile ſecundùm ſe, quia faciliùs proficitur in prima, & relicti ſcandalizantur, niſi fortè propter magnam vtilitatem, vel neceſſitatem. Sed laudabiliter tranſitur

tripliciter.ſ.zelo perfectioris religionis, vel quæ melius ſeruatur, licèt ſit mitior, vel propter infirmitatem. In primo debet peti licentia, propter humilitatem, ſed negari non poteſt: tamen ſi non conſtet, requiritur iudicium ſuperioris, ſicut & in ſecundo, ſed in tertio requiritur diſpenſatio.22.q.189. 8.o.

88 Nulla ſatisfactio æquipollet pœnitentiæ religioſorũ.22.q.189. 3.ad 3.

89 Status ſecularium periculoſior eſſe dicitur, quàm religionis ſtatus. 22. q.189. 1. ad 5. fi.

90 Cùm quis non poſſit Deo oblationem præſtare ex re aliena, non poteſt vir ſeipſum Deo offerre ſine conſenſu vxoris, cuius ſuum corpus conſummatione matrimonij eſſe dicitur. Suppl.q.61.1.o.

91 Sicut poſt carnalem copulam ſoluitur matrimonium per mortem carnalem, ita ante copulam carnalem, quod ſolum eſt vinculum ſpirituale, matrimonium dirimi poteſt per ingreſſum in religionem, cùm religio ſit quædam mors ſpiritualis. Suppl. q.61. 2.c.

92 Poteſt mulier mortuo viro ſpiritualiter per ingreſſum religionis, alteri nubere, ſicut etiam idem ei licet, viro defuncto morte corporali. Suppl. q.61. 3.o.

¶ Religioſi crucifixi cum Chriſto dicuntur, qui quælibet arctioris diſciplinæ inſtituta ſubeunt, ſecundùm Bedam.3. q.46.11.c.

¶ Reliquiæ ſanctorum, vel diuina verba, licitè portantur ſuſpenſa ad collum, ſi portentur ex fiducia Dei & ſanctorum, quorum ſunt reliquiæ. Si autem circa hoc attendatur aliquid aliud vanum, putà quod vas in quo ſunt, eſſet triangulare, aut aliquid aliud huiuſmodi, quod non pertineret ad reuerentiam Dei & ſanctorum, eſſet ſuperſtitioſum & illicitum. 22. q.96. 4.ad 3.

¶ Remedium duplex contra malum.ſ.impediens futurum, & remouens malum præſens. 12. q. 42. 6.ad 1.

1 REMINISCENTIA eſt inquiſitio eius, quod exeidit à memoria, & prior ea eſt tantum in parte ſenſitiua, & tantum in homine.1. q.78. 4.c.fi. ad 5.item 12.q.74.3.ad 1.

Ex parte memoratiuæ non ſolum habet homo memoriam, ſicut cætera animalia, in ſubita recordatione præteritorum, ſed etiam habet reminiſcentiam, quaſi ſyllogiſticè inquirendo præteritorum memoriam, ſecundùm indiuiduales intentiones. Et illam eminentiam habet cogitatiua & memoria in homine, non per id quod eſt proprium ſenſitiuæ partis, ſed per aliquam affinitatem & propinquitatem ad rationem vniuerſalem, ſecundùm quandam refluentiam. Et ideò non ſunt aliæ vires, ſed eædem perfectiores quàm ſint in aliis animalibus. 1. q.78. 4.c. ſi.ad 5.

¶ Remiſſio in puniendo, opponitur directè crudelitati, non autem ſæuitiæ. Nec eſt vitium, niſi ſit contra iuſtitiam.22. q.159. 2.ad 3.

¶ Remuneratio. * Bona facta ſine gratia, remunerantur in præſenti.22. quæſt.83. 16.o. item q.178. 2.ad 1. item 3. q.81. 6.c. item 7. ad 3.

¶ Remunerator. * Inquirentibus ſe Deus remunerator eſt.22. q.2. 5.b. item 3. q. 56. 2.ad 3.

¶ Reniti. * Licèt votum eorum, qui ſunt alterius poteſtati ſubditi, non ſit firmum ſine conſenſu eorum, quibus ſubiiciuntur, non tamen peccant vouendo, quia in eorum votis intelligitur debita conditio.ſ. ſi ſuis ſuperioribus placuerit, vel ſi non renitantur.22. q.88. 8.ad 4. item 3.q.28.4.o.

¶ Repa

¶ Reparatio.* Reparari naturam humanam poſt lapſum, fuit cōgruentiſſimum ex parte Dei: quia in hoc manifeſtatur miſericordia, potentia, & ſapientia eius, & ex parte naturæ humanæ, & vniuerſi. 3. q. 1. 1. c.

1 Reprobatio Dei, eſt pars prouidentiæ, reſpectu eorum qui exciderunt à beatitudine: ſicut prædeſtinatio, reſpectu eorum qui diuinitus ordinantur ad eam. 1. q. 23. 3. c.

2 Reprobatio addit ſupra præſcientiam, voluntatem permittendi peccare, & inferendi pœnam æternæ damnationis. 1. q. 23. 3. c.

3 Reprobatio Dei non ſubtrahit aliquid de potentia reprobati. Ideò dicit impoſſibilitatem conditionatam ad gratiam, non autem abſolutam. 1. q. 23. 3. ad 3.

4 Deus reprobat aliquos homines. 1. q. 23. 3. o. item 4. c.

1 REPTILE eſt animal, cuius corpus non multum eleuatur à terra per inſtrumēta motus, ſed repit vi coſtarum, vt ſerpens, vel vi annulorum, vt annuloſa, vel vi oris, vt quidam vermis, vel vi penularum, vt piſces. 1. q. 72. 2. ad 2.

2 Reptilium quædam ſunt aquatica, & quædam terreſtria: ideò commemorantur in Scriptura cum vtroque elemento. 1. q. 71. o. item q. 72. ad 1.

1 Cum coniugij fines ſint ita à lege naturæ conſtituti, vt perpetuo liberi educentur, hæredéſque inſtituantur, meritò eodem iure vir ab vxore ſeparari non poteſt. Suppl. q. 67. 1. o.

2 Siue inſeparabilitas matrimonij inter prima præcepta legis naturæ, ſiue inter ſecunda contineatur, ſub diſpenſatione cadere poteſt. Suppl. q. 67. 2. o.

3 Non licebat Dei mandato ſub lege Moyſi vxorem repudiare, ſed propter duritiam cordis Iudæorum illis permittebatur, vt maius malum euitaretur. Suppl. q. 67. 3. c.

4 Cùm mulier quanto tempore vir viuit alligata ſit legi viri, non poteſt etiam repudiata alteri nubere, niſi ex diſpenſatione diuina ei permiſſum fuerit. Suppl. q. 67. 4. o.

5 Ne temere vxorem vir repudiaret, prohibitum fuit ne ſemel ab eo repudiatam denuò in vxorem accipiat. Suppl. q. 67. 5. c.

6 Repudij proxima cauſa eſt odium viri in vxorem, quod cum ex aliqua cauſa contrahatur, alias eſſe cauſas, ſed remotas, repudij fatendum eſt. Suppl. q. 67. 6. o.

7 Cauſæ repudij in libello particulatim non ſcribebantur, ſed generatim. Suppl. q. 67. 7. c.

1 REQVIRI ad aliquid contingit quadrupliciter. ſ. vt præparans, perficiens, coadiuuans, & concomitans. 12. q. 4. 1. c.

2 Quandocunque multa requiruntur ad vnum, neceſſe eſt vnum eorum eſſe principale. 22. q. 49. 6. ad 1.

¶ Res eſt vnum de tranſcendentibus. Ideò eſt communis, & indifferens, ad abſolutum & relatiuum. 1. q. 39. 3. ad 3.

¶ Reſpectus diuerſi Dei ad creaturam, ſunt in Deo ab æterno. 1. q. 13. 7. ad 3.

1 RESTITVTIO eſt actus iuſtitiæ commutatiuæ, quia nihil aliud videtur eſſe, quàm aliquem ſtatuere in poſſeſſionem rei ſuæ. 22. q. 61. princ. item q. 62. 1. o. item 2. 5. c.

2 Reſtitutio malè ablati, eſt de neceſſitate ſalutis, quantum poſſibile eſt. 22. q. 62. 2. o. item q. 79. 3. ad 2.

3 Reſtitutio propriè eſt tantum debiti, & in rebus exterioribus, quia ſuppo-

ponit identitatem, ſed transfertur etiam ad actiones & paſſiones. 22. q.62. 1.ad 1. item ad 2.
4 Quando res non eſt reſtituibilis, ſicut membrum mutilatum, debet fieri recompenſatio, quantum poſſibile eſt. 22. q.62.2.ad 1.
5 Reſtitutio debet ſtatim fieri, vel dilatio peti ab eo qui poteſt concedere vſum rei, quia implicat præceptum negatiuum *, quod obligat ſemper, & ad ſemper. 22. q.33.2.c. item q.62. 8.o.
6 Ante ſententiam iudicis ſufficit reſtituere ſimplum, ſed poſt eam tenetur etiam ad pœnam pro culpa. 12.q.105. 2.ad 9. item 22. q.62. 3. o. item 4.c.
7 Reſtitutio præfertur ſubuentioni parentum, niſi in extrema neceſſitate. 22. q.31. 3.ad 3. item q.32. 7. ad 5. item q.62.5.ad 4.
8 Qui rem alienam accipit iniurioſè, vel ad ſui vtilitatem, tenetur reſtituere, etiamſi amiſit eam. 22.q.62.6.o.
9 Quicunque eſt cauſa iniuſtæ acceptionis, directè, vel indirectè, tenetur ad reſtitutionem. 22. q.62. 7.c.
10 Qui habet rem alienam, tenetur reſtituere, ratione rei, qui verò eam abſtulit, tenetur reſtituere, ratione actionis iniurioſæ. 22. q.62.6. c.ad 1.
11 Principes tenētur ad reſtitutionem, ſi latrones increſcant, quia redditus quos habent, ſunt quaſi ſtipendia, vt conſeruent iuſtitiam. 22. q.62. 7. c. ad 3.
12 Impediens aliquē iniuſtè, ne acquirat præbendā, tenetur ad reſtitutionem ad arbitrium boni viri, non autē ſi iuſtè impedit. 22.q.62.2.ad 4.
13 Suffodiens ſemina, vel tenens pecuniam creditoris vltra terminum præfixum, tenetur reſtituere, non quidem totum lucrum poſſibile, ſed ſecundùm æſtimationem, penſatis periculis, laboribus, & expenſis. 22. q.62. 4.ad 1. item ad 2.
14 Inueniens aliquid, quod de propinquo fuit alicuius, non habentis illud pro derelicto, tenetur ad reſtitutionem, non autem ſi nunquam fuerat alicuius, vt gemmæ in littore, vel tantum antiquitus, vt theſauri, ſed conceduntur occupanti, tamen ſecundùm leges ciuiles medietas debetur domino agri. 22.q.66. 5.ad 2.
15 Quando vnus totum reſtituit, alij non tenentur principali, ſed debent refundere partem ſuam ſoluenti totum. 22. q.62. 6.ad 3. item 7.ad 2.
16 Reſtitutio poteſt fieri per confeſſorem ſecrete, ne crimen detegatur. 22. q. 62. 6. ad 2.
17 Reſtitutio ſemper debet fieri ei, à quo aliquid ablatū eſt. 22. q.62.5.o.
18 Si is cui reſtitui debet aliquid, mortuus eſt, debet dari hæredibus eius. 22.q.62. 5. ad 3.
19 Si vero ignotus ſit, debet dari pauperibus, præmiſſa diligenti inquiſitione. 22. q.62. 5.ad 3.
20 Si autem ſit multum diſtans, debet ei mitti, præcipuè ſi ſit res magni valoris, vel debet deponi. 22. q. 62. 5.ad 3.
21 Quando prælatus iniuſtè concedit res Eccleſiæ, debent reſtitui Eccleſiæ, vt deueniant ad ſucceſſorem eius. 22. q.62.5.ad 5.
1 RESVRRECTIO ſignificatur per octauam, triplici ratione. ſ. ad excludendum quorundam falſam opinionem, propter duplicem vitam .ſ. actiuam & contemplatiuam, quarum vna ſignificatur per quaternarium, & alia per ternarium, & quia reſurrectio octaua ætate erit. 12. q.102.5.ad 1. item 3.q.70. 3.ad 3.
2 Et erit miraculoſa ſimpliciter. ſ. ex parte principij ſupernaturalis. i. Dei, ſed erit naturalis ſecundùm quid .ſ. ratione termini. 1. q.105. 7.ad 3.

3 Omnes reſurgent in ætate iuuenili, non quidem quoad numerum anno-rum, ſed quoad ſtaturam. 3.q.46.9.ad 4.

4 Omnes reſurgent immortales, & incorruptibiles, etiam ſecundum corpus. 1.q.97.3.c.

5 Natura mortalitatis non auferetur à reſurgentibus, ſed erunt eiuſdem ſpeciei, ſicut nunc. 3.q.54.2.ad 2.

6 Corpora ſanctorum poſt reſurrectionem erunt impaſſibilia propriè, ex dominio animæ ſupra corpus, & magis in magis beatis, & non natura quinti corporis, vt quidam dicunt, quia corpus quintum non venit materialiter ad compoſitionem corporis humani. Et impoſſibile eſt dicere, quod aliqua virtus, qualis eſt virtus corporis cæleſtis, transferat corpus humanum ad proprietatem gloriæ, qualis eſt impaſſibilitas córporis glorioſi, cum immutationem corporis humani Apoſtolus attribuat virtuti Chriſti. Et etiam non poteſt natura cæleſtis ita dominari in corpore humano, quin natura elementans remaneat, cui ex eſſentialibus ſuis principiis paſſibilitas ineſt. 1.q.97.3.c.

7 Hæc impaſſibilitas non tollet ſentire, ſed omnes ſenſus beatorum ſimul erunt in actu proprio, per immutationem ſpiritualem ab obiecto exteriori. 12.q.3.3.c.

8 Tunc non erit vſus ciborum, venereorum, ſomni, & huiuſmodi. 1.q. 97. 3.c.

9 Neceſſarium fuit Chiſtum reſurgere, quintuplici ratione. ſ. ad commendationem diuinæ iuſtitiæ, ad confirmationem fidei noſtræ, ad ſubleuationem noſtræ ſpei, ad informationem vitæ fidelium, & ad complementum noſtræ ſalutis. 3.q.53.1.o. item 2.c. item 3.ad 1.

10 Chriſtus conuenienter reſurrexit tertia die, & non ſtatim, nec in fine mundi, ad confirmationem fidei de humanitate & deitate eius. 3.q. 51.4.o. item q.53.2.o.

11 Chriſtus reſurrexit mane diluculo. 3.q.51.4.ad 3. item q.53.2.ad 3. item q.83.2.ad 4.

12 Corpus Chriſti reſurrexit glorioſum & integrum, cum qualibet parte eius. 3.q.54.2.3.o. item q.55.6.ad 4.

13 Reſurrectio Chriſti non debuit primò manifeſtari omnibus, ſed gradatim. Et primò mulieribus: *vt mulier quæ primò nuncium mortis ad hominem detulit, primò etiam vitam reſurgentis Chriſti in gloria nunciaret: & ſimiliter vt oſtenderetur quoad aſſequendam gloriam nihil facere ſexuum differentiam: ſed ſi maiori charitate ferueant, maiori etiam gloria refulgebunt in regno beatorum. 3.q.36.2.c. item q.55.1.o.

14 Nec immediatè *ipſa reſurrectio debuit ab hominibus videri, ſicut eius aſcenſio, ex eo quod Chriſtus non rediit reſurgendo, ad vitam communiter hominibus notam, ſed ad vitam immortalem & Deo conformem. Et quia quæ ſupra hominem ſunt, per Angelos debent nunciari hominibus: ideo reſurrectio Chriſti debuit per Angelos hominibus nunciari. 3.q.55.2.o.

15 Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam apparuit pluries, vt oſtenderet veritatem reſurrectionis. Sed non conuerſatus eſt cum diſcipulis ſuis continuè, ſicut prius, vt oſtenderet gloriam ſuam. 3.q. 55.3.o.

16 Chriſtus conuenienter & ſufficienter probauit reſurrectionem ſuam duplici teſtimonio. ſ. Angelorum & ſacrę ſcripturę, & argumentis, id eſt, ſignis euidentibus. 3.q.55.5.6.o.

17 Chriſtus fuit primus reſurgens ſimpliciter. Sed aliqui prius ſecundum quid,

quid,quia iterum mortui ſunt.3.q.27.3.c.fi.item q.53.3.o.item q.56.
1.c. ad 3.
18 Qui cum Chriſto reſurrexerunt, mortui ſunt iterum, ſecundùm Auguſtinum & Hieronymum, licèt Hieronymus aliquando videatur dicere quod non. 3. q.53. 3.ad 2.
19 Chriſtus ſecundum diuinitatem,fuit cauſa ſuæ reſurrectionis,non autem ſecundùm humanitatem.3.q.93.4.o.
20 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa efficiens & exemplaris reſurrectionis noſtræ,quoad corpora,& quoad animas per gratiam,tamen virtute principalis cauſæ.ſ.iuſtitiæ Dei.3.q.54.2.c. item q.56. 1. 2. o. item q.59. 2. c.fi.item q.62. 5.ad 1.
21 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa exemplaris reparationis vitæ noſtræ, & mors Chriſti, deſtructionis mortis noſtræ:licet vtraque ſit cauſa effectiua vtriuſque.3.q.56.1.ad 4. item q.62.6.ad 1. item ad 3.
22 Exemplaritas reſurrectionis Chriſti propriè ſe extendit tantum ad bonos, licèt efficientia eius propriè ſe extendat ad reſurrectionem tam bonorum quàm malorum. 3. q.56. 1. ad 3.
23 Fatendum eſt reſurrectionem eſſe, in qua anima ſuo corpori in perpetuum vnietur. Suppl.q.75.1.c.
¶ Neceſſe eſt ſicut vnum, ita & omnes reſurgere.Suppl.q.75.2.o.
24 Reſurrectio ſimpliciter non eſt naturalis, ſed miraculoſa. Suppl. q. 75. 3. c.
25 Chriſtus ſua reſurrectione nos æterna reſurrectione donauit. Suppl. q. 76. 1. o.
26 Chriſtus tuba,id eſt, ſua voce imperante dormientes excitabit.Suppl.q. 76. 2. o.
27 In reſurrectione vtetur Chriſtus miniſterio Angelorum in his quæ corporaliter fieri debent. Suppl. q.76.3.c.
28 Conuenienter humanorum corporum reſurrectio vſque ad finem mundi differtur. Suppl.q.77.1.c.
29 Tempus futuræ reſurrectionis, nec ratione naturali, nec reuelatione diuina numerari poteſt. Suppl.q.77.2.o.
30 Probabiliter videtur reſurrectio futura in crepuſculo. Suppl. q.77.3.o.
31 Reſurrectio diuina reſpectu eorum quæ immediatè agentur diuina virtute fiet ſubitò, reſpectu eorum quæ immediatè per Angelos agentur, fiet ſucceſſiuè. Suppl. q.77.4.c.
32 Neceſſarium eſt fateri omnes mortuos à morte reſurrecturos eſſe. Suppl. q.78.1.o.
33 Ex auctoritate Scripturæ & ordine naturæ neceſſariò aſſeritur, reſurrectionem omnium fore à cineribus. Suppl. q.78. 2. c.
34 Ex diuina prouidentia conſtitutum eſt, illos cineres de integro animæ coniungi in mortuorum reſurrectione, & ita in illis cineribus nulla eſt inclinatio naturalis ad naturam.Suppl. q.78. 3.o.
35 Cum reſurrectio dici non poſſit, niſi anima ad idem corpus redeat, in reſurrectione anima idem corpus numero reſumet. Suppl.q.79.1.o.
36 Hæreticũ eſt dicere eundem hominẽ non reſurrecturũ. Supp.q.79.2.c.
37 In reſurrectione humani corporis idem ſitus ſeruabitur, maximè quantum ad partes eſſentiales. Suppl.q.79.3.o.
38 Omnia corporis humani membra reſurgent. Suppl. q.80.1.c.
39 Capilli & vngues reſurgent in humano corpore. Suppl.q.80.2.c.
40 Humores cum pertineant ad perfectionem humanæ naturæ, reſurgent cum homine. Suppl.q.80.3.o.

41 Conueniens eſt vt omne id quod eſt de veritate humanæ naturæ reſurgat.Suppl.q.80.4.c.

42 Solum id quod eſt in homine materialiter, pertinens ad veritatem humanæ naturæ,reſurget cum ipſo.Suppl.q.80.5.c.

43 Conueniens eſt vt homines reſurgant in iuuenili ætate.Suppl.q.81.1.o.

44 Homines reſurgent eius ſtaturæ, cuius aut erant,aut futuri erant in iuuentute.Suppl.q.81.2.o.

45 Homines in diuerſo ſexu reſurgent.Suppl.q.81.3.c.

46 Reſurrectio non eſt futura in vita animali.Suppl.q.81.4.o.

47 In reſurrectione oportet vt quiſque operum ſuorum notitiam habeat. Suppl.q.87.1.c.

48 Neceſſe eſt vt cuilibet ſua & aliorum præmiatio,vel condemnatio manifeſta ſit.Suppl.q.87.2.c.

49 Etſi in inſtanti aliquis non ſit viſurus ſingula, tamen breuiſſimo tempore,auxilio diuinæ virtutis,omnia particularia conſiderabit. Suppl. q.87.3.o.

1 *Rhetorica eſt ex coniecturis ad ſuſpicionē:quia quandoque non fit completè fides,vel opinio, ſed ſuſpicio quædam:quia non totaliter declinatur ad partem cōtradictionis,licet magis declinetur in hanc, quàm in illam:ſed dialectica eſt ex probabilibus ad opiniónem. 22. q.48.c.ſi.

1 Retributio proportionalis ex debito legali , ſi eſt ex pacto,pertinet ad iuſtitiam commutatiuam:ſi verò ex debito honeſtatis,pertinet ad virtutem gratiæ,ſiue ad gratitudinem. 22.q.106.1.ad 2.

2 Retributio Dei duplex.ſ.pro bonis impletis,& pro beneficiis.3.q.56.2. ad 3.

1 Tripliciter aliquid cognoſcitur. ſ.per reuelationem,per ſeipſum , & hoc certitudinaliter,& cōiecturaliter per aliqua ſigna.12. q.112.5.c.

2 Reuelare ſecreta, in malum perſonæ,eſt contra fidelitatem,niſi vergat in periculum aliorum , vel niſi propter bonum commune , contra quod nullum debet recipi ſecretum. 22.q. 68. 1.ad 3. item q.70. 1. ad 2.

3 Reuelatio Dei fit ad inferiores per ſuperiores,ſicut ad homines per Angelos.22.q.2.6.c.

4 Nullus vnquam purus homo habuit reuelationem à Deo,niſi mediantibus Angelis.1.q.98.3.c.item 3.q.55.2.c.

5 Plura,& excellentius de myſteriis gratiæ reuelata ſunt Angelis & Apoſtolis,quàm Prophetis.1.q.57.5.ad 3.

6 Fides noſtra innititur reuelationi Apoſtolis & Prophetis factæ,non autem alij reuelationi. 1.q.1.8.ad 2.item 22.q.172.6.ad 1.

7 Multis Gentilibus reuelationes factę ſunt de Chriſto,vt patet de Sibylla. 22.q.2.7.ad 3.item q.172.6.ad 1.

8 Poteſt aliquis ſcire,ſe habere gratiam per reuelationem.12.q.112.5.c.

9 Reuelat Deus hoc aliquando aliquibus ex ſpeciali priuilegio,vt ſecuritatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat,& confidentiùs & fortiùs magnifica opera proſequantur,& mala præſentis vitæ ſuſtineant. 12.q.113.5.c.ad 4.item ad 5.

10 Non tamen reuelat hoc omnibus , ne,ſcilicet , non prædeſtinati deſperent,& ne ſecuritas in prædeſtinatis negligentiam pariat.1.q.23.1. ad 4.

11 Reuelatum fuit Paulo,quòd eſſet in gratia. 12.q.112.5.c.

1 Reverentia directè reſpicit perſonā excellētem:ideo ſecundū diuer-

ſas

ſas rationes excellentiæ, diuerſæ ſunt ſpecies eius. 22.q. 104.2.ad 4.

2 Reuerentia Dei in communi, eſt de dictamine rationis naturalis, non autem determinatio eius. 22.q.81.2.ad 3.

3 Revereri eſt actus timoris, ſed vt debetur Deo, eſt actus latriæ. 22.q. 81.2.ad 1.

4 Chriſtus ſecundum quod homo præ cæteris habuit pleniorem affectum reuerentiæ ad Deum. 3.q.7.6.c.fi.

5 Reuereri homines ratione alicuius diuini in eis. ſ. gratiæ, virtutis, vel naturalis imaginis Dei, eſt laudabile, non autem vt ſunt contrarij Deo. 22.q.19.3.ad 1. item q.25.1.ad 1.

6 Quæ habent aliquam excellentiam, ſolent haberi in reuerentia, non autem omnia: * ideo conſuetudo hominum inoleuit, vt reges & principes, quos oportet in reuerētia haberi à ſubditis, & pretioſioribus veſtibus ornentur, & etiam ampliores, & pulchriores habitationes habeant, & propter hoc oportuit vt aliqua ſpecialia tempora, & ſpeciale tabernaculum, & ſpecialia vaſa, & ſpeciāles miniſtri ad cultū Dei ordinarentur in lege, vt per hoc animi hominum ad maiorem Dei reuerentiam adducerentur. 12.q.102.4.c.

1 PRVDENTIA & iuſtitia ſunt maximè propriæ regi. 22.quæſt.50.1. ad 1.

¶ Ritus Iudæorum tolerantur ab Eccleſia, propter figuram, in teſtimonium noſtræ fidei, non autem ritus aliorum infidelium, atque hæreticorum, niſi vt vitetur maius malum, quia. ſ. ad vitandum ſcandalum, vel diſſidium, quod ex hoc poſſet prouenire, vel vt facilius conuertantur. 22.q.10.11.c.

1 RIXA eſt contradictio in factis. ſ. mutua percuſſio & particulare bellum, ſine auctoritate publica: ſed contentio * importat quandam contradictionem verborum in verbis. 22.q.41.1.c. item q.42.1.c.

2 Qui publica poteſtate inuadunt, non rixantur, nec peccant, ſed qui eis reſiſtunt iniuſtè ſe defendendo. 22.q.41.ad 3.

3 Rixa inuadentis iniuſtè, eſt ſemper peccatum mortale, ſed in defendente nullum eſt peccatum: * vel veniale. ſ. quando aliquis leuis motus odij, vel vindictæ ſe immiſcet, vel mortale. ſ. quando obfirmato animo, ex odio contra impugnantem inſurgit, ad eum occidendum, vel eum grauiter lædendum. 22.q.41.1.c. item q.42.2.c.

4 Rixa oritur proximè ex irá, ſed ex concupiſcentia, ſicut ex prima radice, & iactantia occaſionaliter, & ex odio per accidens. 22.q.37.2.ad 1. item q.41.2.c. item q.158.7.c.

5 Odium & diſcordia ſequuntur ex rixa, in rixantibus. 22.q.41.2.ad 5.

¶ Ruth Moabitis, quæ mulier virtutis erat, ſignificat Eccleſiam de gentibus. Et conuerſa ad Deum, intrauit Eccleſiam, licet eſſet Moabitis. 12.q.105.3.ad 1.

S

1 SABBATVM inter cætera feſta tantum præcipitur in decalogo, quia figurabat generalia beneficia Dei, ſcilicet creationis, & beatitudinis. 12.q.100.5.c.ad 2. item q.102.4.ad 10. item 22.q.122.4.c.ad 2.

2 Sabbatum præcipitur Iudæis triplici ratione, ſcilicet propter auaritiam, vt vacent diuinis. Secundò ne errent circa creationē. Tertiò vt ſignificet triplicem quietem. ſ. Chriſti in ſepulchro, mentis à peccatis, & beatorum in patria. 12.q.100.5.ad 2. item q.102.4.ad 10. item q.105.2.ad 9.fi. item 22.q.122.4.c.

3 Opera ſeruilia probibita in ſabbato, myſticè ſunt peccata, ſed ad literā
ſunt

ſunt opera ſeruorum.ſ.mechanica. 12.q.187.3.c.

4 Opera ſeruilia prohibita in ſabbato, ſunt principaliter peccata mortalia, ſecũdo opera propria ſeruorum:non autem peccata venialia, nec opera quæ ſunt ad cultum Dei, nec opera ſpiritualia, nec neceſſaria ad ſalutem corporis, vel animæ, vel rerum exteriorum. 12.q.100.8. ad 4.item q.107.2.ad 4.item 22. qõ.40.4.0. item qõ. 122. 4. ad 3. item 3.q.40.4.ad 1.item ad 3.

5 In obſeruantia ſabbati ſanctificatio eſt finis: ſed præceptum eſt ceſſare ab opere ſeruili, id eſt, mechanico.22.q 122.4.ad 3.

6 Circuncifio & ſacrificia licebant Iudæis in ſabbato.22.q.122.4.ad 3.

7 Licuit Machabæis in ſabbato pugnare, Heliæ fugienti itinerare, Apoſtolis euellere ſpicas. 12. q. 100. 8. ad 4. item 22.q.40.4.0.item q. 122.4.ad 3.item 3.q.40.4.ad 3.

8 Chriſtus non ſoluebat ſabbatum, niſi ſecundum apparentiam.12.q.107. 2.ad 4.item 3.q.40.4.ad 1.

9 Iudæi melius facerent laborare ſabbato, quàm ludis & otio vacare: *ideo magis cõtra hoc præceptum agit, qui peccat in die feſto, quàm qui aliud corporale opus licitum facit.22.q.122.4.ad 3.

1 Sacerdos fuit Chriſtus ſimul, & hoſtia pacificorum, & hoſtia pro peccato, & holocauſtum.3.q.22.1.2.0.item q.84.7.ad 4.

2 Chriſtus eſt ſacerdos, ſecundum quod homo, non autem ſecundum quod Deus.3.q.22.3.ad 1.

3 Chriſtus ſimul fuit ſacerdos, rex, & legiſlator, non autem alij homines. 3.q.22.1.ad 3.item q.31.2.c.ad 2.item q.59.4.ad 1.

4 Chriſtus eſt totius ſacerdotij origo.3.q.50.4.c.

5 In Chriſto eſt diuini ſacerdotij plenitudo.3.q.63.6.c.

6 Chriſtus excellentius angelis habuit poteſtatem ſacerdotalem, quia fuit maior eis ſecundum vtramque naturam, & angeli fuerunt miniſtri ſacerdotij eius.3.q.22.1.ad 1.

7 Chriſtus in triduo mortis fuit ſacerdos, quia ſacerdotium conuenit homini ratione animæ, id eſt, in qua eſt charactere ordinis. * Vnde per mortem homo nõ perdit ordinem ſacerdotalem, multo minus Chriſtus, qui eſt totius ſacerdotij origo.3.q.50.4.ad 5.

8 Chriſto nõn conuenit ſuſcipere in ſe characterem, vel effectum ſui ſacerdotij, quia ipſe eſt fons totius ſacerdotij, niſi ſecundum quid. ſc. ratione impoſſibilitatis ſuæ.3.q.22.4.0.

9 Sacerdotium Chriſti manet in æternum, ratione conſummationis: & finis.ſ.beatitudinis ſanctorum, non autem ratione expiationis, vel paſſionis Chriſti, niſi virtualiter.3.q.22.5.0.item 6.c.item q.63.5.c.

10 Sacerdotium Chriſti facit duo, quæ requiruntur ad perfectam emundationem peccatorum, ſc. gratia quoad culpam, & ſatisfactio quoad reatum.3.q.22.3.0.

11 Homo fit particeps ſacerdotij Chriſti per omnia ſacramenta, percipiendo aliquem effectum eius. 3.q.63.6.ad 6.

12 Chriſtus noluit naſci de ſacerdotibus, ne videretur idem ſacerdotium eius, & vetus:ſed vetus erat figura eius.3.q.22.1.ad 2.

13 Sacerdotium ante legem erat tantum ſecundum determinationem humanam,* quæ hanc dignitatem primogenitis attribuebat.12.q.103. 1.ad 3.

14 Sacerdotium veteris legis fuit figura ſacerdotij Chriſti, ſed multum diſtans, quia nec æternum, nec mundans peccata.3.q.22.1.ad 1.item 4.c.ad 3.item 5.c.ad 2.item 6.c.

15 Sacer

15 Sacerdotium Chriſti dicitur ſecundum ordinem Melchiſedech, quia excellentia eius ad ſacerdotium legale,figurabatur per illud.3.q.22.6.o.
16 Sacerdotium Chriſti,quoad oblationem,expreſſius figurabatur per ſacerdotium legis,quàm per ſacerdotium Melchiſedech.ſ. in effuſione ſanguinis. Sed quoad participationem & effectum eius, in quo præcipuè attenditur excellentia eius,eſt econuerſo.3.q.22.6.ad 2. item q.61.3.ad 3.
17 Indictus eſt ſacerdotibus veteris legis fœminalium vſus,ad tegmen pudendorum,ad excludendam idololatriam in ſacris Priapi. 12.q. 102. 4.ad 7.fi.
18 Sacerdotium leuiticum deriuabatur ad poſteros, ſecundum originem carnis.12.q.102.6.ad 11.item q.105.1.ad 4.item 3.q.31.8.ad 1.
19 Sacerdotes nouæ legis tenent locum ſeptuaginta diſcipulorum Chriſti. 22.q.184.6.ad 1.item q.188.4.ad 5.item 3.q.67.2.ad 2.
20 Miniſtri comparantur ad ſacerdotem,ſicut ſecundarium, & inſtrumentale agens,ad agens principale.3.q.71.4.c.
21 Sacerdos nouæ legis operatur in perſona Chriſti. 3.q.22.4.c.
22 Sacerdos vt peccator,participat effectum ſui ſacerdotij, non autem vt ſacerdos.3.q.4.ad 1.
23 Bonus laicus dicitur ſacerdos ſpiritualiter, non autem quoad ordinem. 3.q.82.1.ad 1.
24 Sacerdos inquantum medius inter Deum & hominem, habet nomen Angeli.3.q.22. 4.ad 1.
25 Proprium officium ſacerdotis,eſt eſſe mediatorem inter Deum & populum.3.q.22.1.c.ad 1.item 4.c.item q.26.1.o.item q.82.3.c.
26 In officio ſacerdotis poſſunt conſiderari duo.ſ.oblatio ſacrificij,& conſummatio.3.q.22.5.c.item 6.ad 2.
27 In oblatione ſacrificij cuiuſcunque ſacerdotis,ſunt duo.ſ.ſacrificium,& deuotio.Sed effectus proprius ſacerdotij eſt quod ſequitur ex ſacrificio.3.q.22.4.ad 2.
28 Solus Deus remittit per ſe culpam,ſacerdos verò miniſterialiter,virtute poteſtatis clauium, quæ quodammodo ordinatur ad culpæ remiſſionem,non ſicut cauſans,ſed ſicut diſponens ad eam. Suppl. q. 18. 1.o.
29 Etſi ex vi clauium non tota pœna remittitur, aliquid tamen de pœna temporali ſacerdos remittere poteſt.Suppl.q.18.2.c.
30 Cum ſacerdos in vſu clauium ſit miniſter Dei, tanquam cauſa diſponens,dimittit quodammodo culpam,non verò ligat, niſi impropriè, in pœnam autem habet poteſtatem & ligandi & ſoluendi, ſoluendo à pœna quam remittit,& ligando ad pœnam quæ remanet. Suppl.q. 18.3.c.
31 Cum ſacerdos operetur in vſu clauium ſicut miniſter & inſtrumentum Dei tanquam principalis agentis, non poteſt ſoluere & ligare ad arbitrium,niſi inquantū à Deo ſibi præſcriptū eſt.Supp.q. 18.4.o.
32 Sacerdotij legalis poteſtas non ſe extendebat ad cæleſtia, ſed figuras cæleſtium,& ideo videtur quod non habebant claues, ſed in eis clauium poteſtas proceſſit.Suppl. q.19.1.c.
33 In Chriſto oportet ponere clauem, ſed altiori modo, quàm ſit in eius miniſtris,& ideo dicitur quod habet clauem excellentiæ. Suppl. q. 19.2.c.
34 Clauis ordinis, quæ immediatè remouet impedimentum introitus ad regnum

regnum cælorum,competit ſolis ſacerdotibus. Clauis verò iuriſdictionis,quæ non clauis cæli,ſed quędam diſpoſitio ad ipſam dicitur,etiam aliis miniſtris Eccleſiæ competit. Suppl.q.19.3.o.

35 Non poſſunt ſancti quantumcunque habeant de gratia, pertingere ad effectum clauiũ,niſi applicentur ad hoc vt miniſtri per ordinis ſuſceptionem. Suppl.q.19.4.c.

36 Cum homo ſit tantum inſtrumẽtaliter agens in vſu clauium quantumcunque ſit gratia priuatus, nullo modo priuatur vſu clauium. Suppl. q.19.5.c.

37 Hæretici,ſchiſmatici, & excommunicati, habent quidem poteſtatem quantum ad eſſentiam, ſed vſus eis impeditur ex defectu materiæ, quia eos Eccleſia tali poteſtate priuat, ſubtrahendo illis ſubditos. Suppl.q.19.6.c.

38 Prælatus qui habet indiſtinctam poteſtatem in omnes, poteſt vti poteſtate clauium in omnes:qui vero ſub eo diſtinctas poteſtates acceperunt,in eos ſolum qui ſibi commiſſi ſunt clauibus vti poſſunt, niſi in articulo neceſſitatis. Suppl.q.20.1.o.

39 Non poteſt ſimplex ſacerdos remittere ea peccata, quæ ſibi ſuperior poteſtate iuriſdictionis reſeruauit. Suppl.q.20.2.c.

40 Poteſt ſuperior inferiori poteſtatem dare, vt in ſe poteſtate clauium vtatur. Suppl.q.20.3.o.

1 SACRAMENTA ſunt proteſtationes fidei. 3.q.62.6.c.fi.itẽ q.72.5.ad 2.

2 Sacramentum eſt in genere ſigni, quia eſt rei ſacræ ſignum. 3. quæſt. 60.1.o.

3 Sacramentum propriè non eſt ſignum cuiuſlibet rei ſacræ: ſed tantum rei ſacræ ſanctificantis homines. 12.q.101.4.c. item q.102.5.c. item 3.q.60.2.o.item q.64.2.o.item 3.c.

4 Sacramentum eſt ſignum paſſionis Chriſti, gratiæ, & gloriæ. Ideo eſt commemoratio præteriti, demonſtratio præſentis, & prognoſticum futuri. 3.q.60.3.o.

5 In ſacramentis requiruntur res determinatæ ex inſtitutione Dei. 3.q. 60.5.o.item 7.c.

6 Sacramentum propriè,ſemper eſt aliqua res ſenſibilis. 3.q.60.4.o.item q.61.1.c.item q.64.2.ad 2.

7 In ſacramentis habentibus materiam corporalem, actus humani non ſunt de eſſentia ſacramentorum, ſed diſpoſitiuè ſe habent ad ſacramenta. 3.q.84.1.ad 1.

8 Res & verba ſunt vnum ſacramentum,inquantum conueniunt in vno,ſ. in ſignificando,vel cauſando. 3.q.60.6.ad 2.item q. 62. 4. ad 4. item q.86.6.c.

9 Sanctificatio materiæ eſt de neceſſitate ſacramenti, in aliquibus ſacramentis, vt in confirmatione & extrema vnctione: & in aliquibus eſt de ſolennitate tantum,vt in baptiſmo & matrimonio. 3. q. 66. 3. ad 5.item q.72.3.o.

10 Materia ſacramentorum neceſſariò benedicitur, præter baptiſmum & Euchariſtiam:quia hæc per vſum Chriſti benedicta ſunt. 3.q.72.3.o.

11 Materia ſacramenti indiget duplici benedictione. Prima cùm inſtituitur,ſecunda in vſu. 3.q.65.2.ad 3.item q.72.3.ad 2.

12 In omnibus ſacramentis,indigentibus materia ſanctificata;prius materia ſanctificatur per Epiſcopum. 3.q.72.3.o.

13 Illa quibus homines communiùs vtuntur, debent ſumi pro materia, vel pro forma ſacramentorum. 3. q.60. 5. ad 3.ſi. item 7.ad 2. item

 q.66.

q.66.5.ad 7.item q.74.1.3.c.

14 In ſacramentis,res ſenſibiles ſunt vt materia,& verba vt forma.3.q.60.6.c.ad 2.item 7.c.item q.90.2.c.

15 Sacramenta,quorum effectus non dependet ab opere humano, habent materiam ſenſibilem, vt baptiſmus & confirmatio, non autem ſi dependet:ſicut matrimonium,& pœnitentia. 3.q.84.1.ad 1.

16 Sacramenta,in quibus confertur ſuperabundans gratia, habent materiam corporalem,non autem alia.3.q.84.1.ad 1.

17 Forma determinata verborum requiritur in ſacramentis.3.q.60.7.o.

18 In ſacramentis requiruntur verba. Sed expreſſius ſignificant in lege noua,quam in lege veteri.3.q.60.6.o.

19 In forma cuiuſlibet ſacramenti oportet exprimi illud, in quo ſubſtantia eius conſiſtit.3.q.72.4.c.

20 Proferens corruptè * verba ſacramétalia,ſi ex induſtria hoc faciat,non videtur intendere facere, quod facit Eccleſia:& ita non videtur perfici ſacramentum.Si autem hoc faciat ex errore,vel lapſu linguæ,ſi ſit tanta corruptio,quæ omnino auferat ſenſum locutionis, non videtur perfici ſacramétum:cùm præcipuè corruptio fiat in principio dictionis:vt ſi pro patris,dicat matris. Si vero nò totaliter auferatur ſenſus locutionis : vt in nomine patrias,pro in nomine patris, nihilominus perficitur ſacramentum, licet enim mutetur ſonus ſenſibilis, remanet tamen intelligibilis.3.q.60.7.ad 3.

21 Addens, minuens,tranſponens, mutans, vel interrumpens formam ſacramentorum,perficit ſacramentum : niſi intendat contra ritum Eccleſiæ,vel niſi principalis ſententia mutetur.3.q.60.8.o.

22 Sacramenta ſunt neceſſaria ad ſalutē humani generis,triplici ratione. ſ.quia ſunt illa per quæ homo ex ſēſibilibus de ſpiritualibus eruditur, per quæ affectum,qui ſenſibilibus ſubiicitur,in Dei reuerentiā refert, & per quæ circa ea in honorē Dei exercitatur.3.q.61.1. o. item 3.c.

23 Sacramenta fuerunt neceſſaria tempore legis naturæ poſt peccatum, ſed indeterminata.3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.o.

24 Neceſſe fuit, quod per legem Moyſis adderentur ſacramenta determinata,ſupra ſacramenta legis naturæ.3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.o.

25 Neceſſe fuit, quod in lege noua eſſent alia ſacramenta, quàm in lege veteri.3.q.60.6.ad 3.item q.62.4.o.

26 Sacramenta ſimpliciter neceſſaria ad ſalutem, ſunt tantum tria :* primò quidem baptiſmus cuilibet perſonæ ſingulari ſimpliciter & abſolute:pœnitentia verò poſt mortale peccatum. Sacramentum ordinis autem eſt neceſſarium Eccleſiæ:quia vbi non eſt gubernator, corruet populus.Pro.xj.Alia vero ſacramēta neceſſaria ſunt,vt melius habeatur finis,id eſt,ſalus per gratiam,ita quod non peccat quilibet ea non accipiens,niſi ea contemnat iniquo animo.3.q.62.2.c. item q. 65.4.o.item q.72.1.ad 3.

27 Sacramenta legis naturæ non obligabant ex præcepto Dei, ſed ſecundum mentem cuiuſlibet celebrabantur.3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.ad 2.item q.70.2.ad 1.

28 Solus Deus eſt inſtitutor ſacramentorum. Quæ autem per homines inſtituta ſunt,pertinent ad ſolennitatem.Quæ verò à Chriſto, neceſſaria ſunt.3.q.64.2.o.item q.83.3.ad 8.

29 Solus Deus operatur vt cauſa principalis, ad effectum interiorem ſacramentorum,ſed homo & ſacramenta,inſtrumentaliter tantum.3.q.64.1.5.o.item 9.c.item q.84.3.ad 3.

30 * Sacramenta operantur vt inſtrumenta diuinæ miſericordiæ iuſtificantis:Dei autem eſt reſpicere ad hominis cor. 1.q.57.4. o. item 22. q. 44. 1.c.item q.106.5.ad 3.

31 Sacramentalia non pertinent ad gratiæ interioris neceſſitatem, ſicut ſacramenta. Ideo Chriſtus reliquit ea fidelibus inſtituenda pro arbitrio ſuo.12.q.108.2.ad 2.

32 Chriſtus vt Deus, operatur per auctoritatem, ad interiorem effectum ſacramentorum, ſed vt homo meritorie,& efficienter, vt inſtrumentum principale.3.q.64.3.o.item 4.c.

33 Omnia ſacramenta nouæ legis, ſunt immediatè inſtituta à Chriſto. 12. q.108.2.c.ad 2.item 3.q.64.3.c.item q 66.6.c. item q.72.1.ad 1.

34 Virtus Chriſti operatur in ſacramentis per modum ſanationis, & expiationis cuiuſdam.3.q.52.8.ad 2.

35 Fides miniſtri non eſt de neceſſitate ſacramentorum.3.q.64.9.o.

36 Deuotio miniſtri aliquid operatur impetrando, non quidem effectum ſacramentorum,ſed aliquid annexum ei.3.q.64.1.ad 2.item q.82.6.c.

37 Orationes quæ fiunt in collatione ſacramentorum,fiunt in perſona totius Eccleſiæ,& non in perſona alicuius particularis.3.q.64.1.ad 2.

38 Intentio miniſtri requiritur ad perfectionem ſacramentorum. 3.q.60. 8.c.item q.64.8.o.

39 Intentio virtualis ſufficit ad perfectionem ſacramentorum. Sed miniſter debet conari ad actualem intentionem: licet non totaliter ſit in poteſtate hominis. 3.q.64.8.ad 3.

40 Intentio Eccleſiæ, expreſſa in forma ſacramenti, ſufficit ad perfectionem eius,niſi contrarium exprimatur exterius.3.q.64.8.ad 2.

41 Peruerſitas intentionis, reſpectu ſacramenti expreſſa, tollit veritatem ſacramenti,non autem reſpectu ſequentium. 3.q.64.10.o. item q.74. 2.ad 2.

42 Sacramenta conferri poſſunt per malos miniſtros.3.q.64.5.o.item 9.c.

43 Quãdiu miniſter Eccleſiæ qui eſt in peccato mortali,ſuſtinetur ab Eccleſia, ſubditus eius debet ab eo ſacramenta accipere:quia ad hoc eſt ei obligatus.3.q.64.6.ad 2.

44 Tamen præter articulum neceſſitatis,non eſt tutũ eum inducere ad aliquid ſui ordinis exequendum, durante tali conſcientia,quam tamen deponere poſſet,quia in inſtanti gratia emundat.3.q.64.5.ad 2.

45 Hæretici præciſi ab Eccleſia,ſeruantes formam Eccleſiæ, conferunt ſacramentum,non autem rem ſacramenti.Sed grauiter peccant dantes, & recipientes.Si verò non ſeruent formam,nihil conferunt. 3.q. 64. 9.ad 2.item ad 3.item q.82.5.o.item 7.ad 2.item 8.9.o.

46 Effectus ſacramentorum duplex.ſ.principalis,id eſt,gratia, & ſecundarius.ſ.character,vel aliquis ornatus animæ, in ſacramentis in quibus non imprimitur character.3.q.62.princ.

47 Quando plures actiones ordinantur ad vnum effectum,in illa quæ perficit effectum principalem, conſiſtit eſſentialiter ſacramentum, non autem in eis quæ ad hoc diſponunt,vel remouent impedimentum,vel ornant,ſed ſunt ſacramentalia.3.q.60.2.ad 3.

48 Vbi occurrit ſpecialis effectus gratiæ,ibi ordinatur ſpeciale ſacramentum,quia ſacramenta nouæ legis ad hoc ordinantur. 3.q.72.1.c.

49 Omne ſacramentum producit ſuum effectum virtute formæ & materiæ.3.q.86.6.c.

50 Diuerſa ſacramenta diuerſimodè purgant,illuminant, & perficiunt. 3. q.65.1.ad 3.

51 In ſacramento nouæ legis eſt illuminatio gratiæ, cum purgatione. 3.q. 65.1.ad 3.
52 Effectus ſacramenti non impetratur oratione Eccleſiæ, vel miniſtri, ſed ex merito paſſionis Chriſti. 3.q.64.1.ad 2.
53 Omnis efficacia ſacramentorum deſcendit à Chriſto. 3.q.60.princ. item q.67.6.c. item q.84.1.ad 1. item 7.c.
54 Efficacia & virtus ſacramentorum, eſt ex Deo, vt à cauſa principali, ſed eſt ex paſſione Chriſti, vt a prima cauſa meritoria, & vt ab inſtrumento coniuncto, ex fide vero, vt a continuante inſtrumentũ agenti principali. 3.q.49.1.ad 4. item q.61.1.ad 1. item q.62.5.c. item 6.c. item q.64.item 1.ad 2. item 2.c. item 7.c. item q.84.7.c. item q.87.1.c.fi.
55 Sacramentum conſequitur virtutem ſpiritualem ex benedictione Chriſti, & applicatione miniſtri, ad vſum ſacramenti. 3.q.62.4.ad 3. item q.63.6.ad 1.
56 Omnia ſacramenta ſunt inſtituta contra aliquem defectum. 3.q.65.1.c.
57 Nullum ſacramentum ordinatur ſpecialiter contra peccatum veniale. 3.q.65.1.ad 8.
58 Commune eſt omni ſacramento, quod per illud exhibetur remedium aliquod contra peccatum, per hoc quod gratiam confert. 3.q.63.6.c.
59 Per omne ſacramentum ſanctificatur homo, id eſt, mundatur à peccato, quod fit per gratiam. 3.q.65.6.ad 2.
60 Sacramenta Eccleſiæ ordinantur ad duo, ſc. ad perficiendum hominem in cultu Dei, & in remedium contra peccatum. 3.q.65.1.c.
61 Sacramenta veteris legis propriè dicuntur, quæ ſignificabant ſanctitatem Chriſti, non quidem vt in ſe eſt, ſed vt per eam ſanctificamur. 3.q.60.2.ad 2.
62 Et erant prænuncia Chriſti venturi. 3.q.60.6.ad 3. item q.61.3.b. item 4.c. item q.62.6.c.fi.
63 Paſſio Chriſti eſt cauſa finalis ſacramentorum veteris legis, quia fuerunt inſtituta ad eam ſignificandam. 3.q.61.3.ad 1.
64 Sacra & ſacramenta veteris legis, figurabant ſacra & ſacramenta nouæ legis: & obſeruantiæ veteris legis, conuerſationem populi nouæ legis, quæ omnia ad Chriſtum pertinent. 1 2.q.101.4.ad 1. item ad 4.
65 Sacramenta veteris legis erant plura, propter diuerſitatem cerimoniarum, & ſacrificiorum. 3.q.65.1.ad 4.
66 Sacramẽta veteris legis, quoad omnes erant tria. ſ. circuncisio, eſus agni Paſchalis, & purificatio à quibuſdam immunditiis, vt expiatio à peccatis. Sed quoad miniſtros etiam erant alia tria, ſc. conſecratio ſacerdotum, oblatio victimarum, eſus panum propoſitionum, & huiuſmodi, & ablutio manuum & pedum, & raſio pilorum. 1 2.q.102.5.c.
67 Sacramenta veteris legis ſanctificabant, mancipando ad diuina, non autem emundando, nec confirmando. 3.q.62.6.ad 2.
68 * Et nihil interius efficiebant. Ideo dicuntur iuſtitia carnis. 3.q.72.5. ad 3.
69 Nec purgabant à culpa, ſed ab immunditia, i. ab irregularitatibus, & impedimentis, quæ multiplicabantur à lege, propter timorem & reuerentiam Dei. 1 2.q.102.5. ad 4. item ad 5. item ad 6. item q.103.2.c. item 3.q.37.4.ad 3. item q.89.4.ad 1.
70 Nec diluebant peccata, quoad maculam, ſed reatum, inquantum erant oneroſa, tamen præſuppoſita gratia. 3.q.62.6.ad 2.
71 Ratio literalis & figuralis omnium ſacramentorum veteris legis exponitur. 1 2.q.102.5.c.

72 Nec iuſtificabãt, ſed ſignificabant fidẽ, qua iuſtificabantur patres antiqui. 12.q.98.2.ad 4.item q.103.2.o. item q.107.1.ad 3. item 3.6[illegible].6.o.

73 Nec habebant aliquam ſpiritualem virtutem operatiuam ſpiritualis effectus.3.q.62.6.c.ſi.item q.63.1.ad 3.

74 Sacramentum dicitur tripliciter, non quidem æquiuocè, ſed analogicè, ſcilicet ſacrum ſecretum, iuramentum, & ſignum rei ſacræ.3.q.60.1.c.

75 In quolibet ſacramento ſunt tria.ſ.origo, perfectio, & finis duplex, ſcilicet proximus, id eſt, ſanctificatio, & finis vltimus.ſ.vita æterna.3. q. 60. 3. c.

76 Differentia inter ſacra, ſacramenta, ſacrificia, & obſeruantias.12, qõ. 101. 4. o.

77 Sacramenta nouæ legis conferunt gratiam, non autem ſacramentalia, ſed remouent contrarias diſpoſitiones, & impedimenta. Ideò ſecundum ea multiplicantur.12.q.108.3.ad 2.item 3.q.71. 3.ad 2.

78 Sacramenta & ſacramentalia, quæ habent effectum perpetuum, non poſſunt iterari, quæ verò non habent, poſſunt iterari.3. q.66. 3.ad 3. ſi.item q.82.8.ad 2.

79 Sacramenta quatuor dicuntur magna.ſ. baptiſmus, ratione effectus, confirmatio ratione miniſtri, euchariſtia ratione contenti, & matrimonium ratione ſignificati.3. q.65. 3. ad 4.item q.67.2.ad 3.

80 In ſacramentis veteris legis, quæ ordinabantur ad hominum ſanctificationem, nihil erat ſine rationabili cauſa.22. q.102. 5.b.

81 Numerus & ſufficientia ſeptem ſacramentorum nouæ legis.3. q.65.1.o.

82 Ordo ſacramentorum nouæ legis exponitur.3. q.65. 2.3. o. item q.67. 2. ad 2.

83 Sacramenta nouæ legis tripliciter ſe habent ad ſacramenta veteris legis.ſ.eſſentialiter, vt matrimonium, pœnitentia, & ordo: figuraliter, vt baptiſmus, & euchariſtia: & neutraliter, vt alia.12. q.102. 5.ad 3.

1 SACRIFICIVM propriè dicitur aliquid factum ad honorem debitum ſoli Deo, ad eum placandum. 22. q.81. 4.ad 1.item 3. q.22. 2. c. q.48. 3. c.

2 Sacrificium exterius eſt ſignum ſacrificij interioris, quo quis ſe offert Deo. 3. q.82. 4.c.

3 Omne quod Deo exhibetur, vt ſpiritus feratur in Deum, poteſt dici ſacrificium.3.q.22.2.c.item q.48.3.c.

4 Omnia obſequia proximis facta, inquantum ad Deum referuntur, dicuntur ſacrificia. 22. q.188. 2. c.

5 Sacrificium nihil aliud eſt, niſi proteſtatio interioris deuotionis & fidei. 22. q.85. 2.c. item 3. q.22. 2.c.

6 Sacrificium debet offerri ſoli Deo.12.q.102.3.c. item 22. q.84. 1.ad 2. item q.85.2.o.item q.94.2.c.item 3.q.48.3.c.

7 Offerre Deo ſacrificium in communi eſt de iure naturali, ſed determinatio eius eſt de iure diuino, & humano.22. q.85. 1.o.

8 Sacrificia ſenſibilia inſtituta ſunt non propter indigentiam Dei, ſed vt homo ſe & omnia ſua referat in Deum, vt in finem, principium, & dominum omnium.12. q.102. 2. c. ad 1. item 22.q.30. 4. ad 1. item q.81.6.ad 2.item 7.c.ad 2.item q. 85.2.c.

9 Quicunque offert ſacrificium, debet eſſe ſacrificij particeps.3.q.82.4.c.

10 Sacrificium duplex.ſ.interius, & exterius.22.q.85.2.c. item 3.ad 2.item 4.c.item 3.q.22.2.c.item q.82.4.c.

11 Ad primum omnes tenentur. Ad ſecundum verò ſoli ſubditi legi, niſi

neceſſatiſ actus virtutum. 22.q.85.4.o.
12 In quolibet ſacrificio conſiderantur quatuor .ſ.cui , à quo,quid , & pro quibus offertur. 3.q.22.2.ad 1.item q.48.3.c.
13 Homo indiget ſacrificio propter tria,ſcil.propter remiſſionem peccati, conſeruationem gratiæ, & adeptionem gloriæ.Quæ omnia dantur nobis per humanitatem Chriſti.3.q.22.2.c.
14 Homo tripliciter exhibet corpus ſuum,ſacrificium & hoſtiam Deo , ſc. per martyrium,per auſteritatem, & per opera iuſtitiæ & diuini cultus.22.q.85.3.ad 2.
15 Sacrificia,oblationes,& huiuſmodi,ante legem Moyſis erant neceſſitatis in communi,ſed erant voluntatis in ſpeciali. 12. q. 103.1. o. item 3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.ad 2.item q.70.2.ad 1.item 4.ad 2.
16 Præcepta de ſacrificiis , non ſunt data Iudæis , niſi poſt idololatriam. 12.q.102.3.c.
17 Ratio literalis & figuralis omnium ſacrificiorum in legé veteri, exponitur.12.q.102.3.o.
18 Lex vetus in multis diminuit cultum corporalem : ideo ſtatuit quòd ſacrificia non offerrentur de quolibet,nec in omni loco.12.q.101.3. ad 3.item 4.ad 1.item ad 4.item 102.4.ad 3.
19 Eſus adipum.* & ſanguinis,in ſacrificiis Iudæorũ erant prohibita : ſed ſanguis effundebatur ad crepidinem altaris, ad honorem Dei : adeps verò adurebatur igne , & hoc ad euitandum idololatriam. Libabant enim idololatræ ſanguinem victimarum,& comedebãt adipes. Secundò ad informationem humanæ vitæ,vt horrerent homicidia.Eſus autem adipum prohibebatur, ad vitandum laſciuiam , & delicias quæ in cibis habentur.3.ratio ad reuerentiam Dei.4.quia ſignificabatur effuſio ſanguinis Chriſti:adeps autem abundantiam nutrimenti demonſtrat,& pinguedinem ſignificat charitatis.12.q.102.3.ad 8.
20 Sacrificia veteris legis non erant Deo accepta , ſecundum ſe, ſed quia figurabant paſſionem Chriſti,& ſacrificium interius,ſcilicet deuotionem,& ne offerrent ea idolis.12.q.102.3.o. item 4.ad 3.item 5.ad 4. principio.
21 Sacrificium in lege veteri erat publica proteſtatio peccati. Ideo non fiebat pro peccato negligentiæ, nec pro aliis peccatis interiorum actuum,quia erant occulta. [illegible]q.54.3.ad 3.
22 Sacrificium triplex in lege veteri.ſ.oblatio pro peccato, holocauſtum, & victima,vel hoſtia.12.q.102.3.ad 8.item ad 9.
23 Sacrificia veteris teſtamenti ſignificabant paſſionem Chriſti ,ſed oblationes ſignificabant diſpoſitionem Chriſti patientis.ſc. voluntariè. 3. q.47. 2.ad 1.item q.48.3.o.
24 Vtraque ſignificabant Euchariſtiam,prima quidem quoad ſignificatum, ſecunda verò quoad numerum,& vſum.12.q.102.4.ad 1.
25 Primum.ſ.oblatio pro peccato,conuenit pœnitentibus , ſecundum perfectis,& tertium proficientibus.12.q.102.3.ad 8.
26 Primum erat de neceſſitate remiſſionis peccati,vnde incendebatur vna pars,& alia erat ſacerdotis,quia expiatio fit à Deo , per miniſterium ſacerdotum.12.q.102.3.ad 8.
27 Tertium erat ex debito beneficii vel accepti, vel accipiendi, pro gratiarum actione , vel pro ſalute & proſperitate offerentium , quorum tertia pars erat,ſecunda ſacerdotum, & prima incendebatur Deo. 12. q.102.3.ad 8.
28 Sacrificium pro peccato totius populi,vel ſacerdotis,totum comburebatur,

batur, ne aliquid peccati in eis remaneret. 12. q. 102. 3. ad 8.

29 Primitiæ erant oblationes, non autem ſacrificia, quia nihil ſacrum fiebat circa eas. 22. q. 85. 3. ad 3. item q. 86. 4. o.

30 De iis quæ veniunt in vſum hominis de terræ naſcentibus, ſunt cibus, potus, condimentum, & medicamentum. De primo offerebatur in ſacrificium panis. De ſecundo vinum. De tertio oleum, & ſal. De quarto, thus, quod eſt aromaticum, & conſolidatiuum. Primo ſignificatur caro Chriſti. Secundo, ſanguis eius. Tertio, gratia. Quarto, ſcientia. Quinto, oratio. 12. q. 102. 3. ad 13.

31 Sal offerebatur in ſacrificiis, quia impedit corruptionem putredinis. Et ſignificat diſcretionem, ſapientiæ, & mortificationem carnis. 12. q. 102. 3. ad 14.

32 Sacrificium expiationis erat ſolenniſſimum. Et erat præcipua figura euchariſtiæ, quoad Chriſtum paſſum, ſicut omnia ſacrificia veteris legis. 3. q. 73. 6. c.

33 Potiſſimum ſacrificium eſt, quo Chriſtus ſe obtulit Deo. Ideò omnia ſacrificia veteris legis erant ad figurandum hoc, vt perfectum per imperfecta, quorum rationes ſumi debent ex eo. 12. q. 102. 3. c.

34 Licèt in ſacrificiis veteris legis non ſumeretur caro humana, ſed aliorũ animalium, tamẽ caro Chriſti eſt verum ſacrificium, quadruplici ratione. ſ. quia ex eo quòd eſt caro humanæ naturæ, caro congruè pro hominibus offertur. Et ex eo quòd erat paſſibilis & mortalis, apta erat immolari. Et ex hoc quòd erat ſine peccato, efficax erat ad emundanda peccata. Et ex eo quòd erat caro ipſius offerentis, erat Deo accepta, propter charitatẽ, ſuam carnẽ offerentis, ſecũdùm Aug. 3. q. 48. 3. ad 1.

35 Paſſio Chriſti fuit verum ſacrificium. 3. quæſt. 47. 2. c. ad 1. item 4 ad 2. item q. 48. 3. o. item 6. ad 3. item q. 49. 4. c. item q. 73. 4. c. ad 3. item q. 83. 1. c.

36 Occiſio Chriſti fuit ſacrificium, reſpectu voluntatis eius. Non autem quoad voluntatem occidentium, ſed grauiſſimum peccatum. 3. q. 22. 2. ad 2. item q. 47. 4. ad 2. item q. 48. 3. ad 3.

37 Sacrificium Chriſti fuit efficaciſſimum ad delendum peccata, ratione deitatis. 3. q. 22. 3. ad 3.

1 SACRILEGIVM eſt omne quod fit ad irreuerentiam rei ſacræ. 22. q. 99. o. item q. 154. 10. ad 3.

2 Sacrilegium eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum religioni. 22. q. 99. 2. o.

3 Sacrilegium eſt ſine aliis peccatis, quando non eſt alia deformitas, niſi violatio rei ſacræ. 22. q. 99. 2. ad 3.

4 Species eius ſunt tres, ſecundùm triplicem rationem ſanctitatis, ſcilicet perſonarum, locorum, & aliarum rerum. 22. q. 99. 3. o. item q. 154. 10. ad 3.

5 Et grauius eſt contra perſonam, quàm contra locum. Sed grauiſſimum eſt contra ſacramenta, ſecundò contra vaſa ſacra, tertiò contra imagines & reliquias ſanctorum, quartò contra ornatus rei ſacræ, quintò contra res miniſtrorum Eccleſiæ. 22. q. 99. 3. c.

6 Omne peccatum perſonæ ſacræ, eſt ſacrilegium materialiter, non autem formaliter, niſi ſit directè contra ſanctitatem eius, putà ſi virgo Deo dicata fornicetur. 22. q. 99. 3. ad 3.

7 Quælibet ſpecies luxuriæ, ſecundum quod violat aliquid pertinens ad cultum Dei, eſt ſacrilegium. 22. q. 154. 10. o.

8 Pœna ſacrilegij ſecundùm æqualitatem, eſt excommunicatio. Sed quia hæc non timetur, additur decapitatio ſecundùm leges, & pœna pecuniaria,

niaria ſecundùm canones.22.q.99.4.o.item q.154. 10.ad 2.

¶ Sal impedit corruptionem putredinis.1.q.104.2.c. item 12. q.102.3. ad 14.

1 SALOMON non meruit ſapientiam in ſomniis. ſed fuit ſignum præcedentis deſiderij.12. q.113.3.ad 2. item 22. q.154. 5.ad 1.

2 Somnus Salomonis non fuit naturalis, ſed fuit prophetica viſio.12. q. 113.3.ad 2.item 22. q.173. 2.c.

1 SALVARI nullus poteſt, niſi per Chriſtum. 3. q.61. 3. c.ad 2. item 4.c. item q.68.1.o. item 2.c. item q.73. 5.c. item q.84.5.c.

2 Ad ſalutem venitur dupliciter.ſ.merito Chriſti, vt pueri,& ſtulti,& merito proprio, addito ad meritum Chriſti, per actum fidei. 22. q.124. 1.ad 1.

3 Pueri antiquorum ſaluabantur in fide parentum. 3.q.34.3.c. item q.70. 4.ad 2.

4 In neceſſariis ad ſalutem tenemur intellectum noſtrum conformare intellectui Dei, vt in iis quæ ſunt fidei. 1. q.1. 8.ad 2.

5 In neceſſariis ad ſalutem Deus nunquam deeſt, nec vnquam defuit homini,niſi ex culpa eius.12. q.98. 2.ad 4. item 22. q.177. 1.c. item q. 178. 1.c.

6 Quolibet tempore inſtructi ſunt homines diuinitus de agendis, inquantum expediebat ad ſalutem electorum.22. q.174. 6. c.fi.ad 3.

7 * Ex diuina prouidentia procurantur multæ occaſiones ſalutis hominibus, vt prædicationes, exempla. actus virtutum pro loco & tempore, ægritudines,flagella,& etiam peccata.12.q.87. 2.ad 1.item ad 2.

8 Non eſt de neceſſitate charitatis, quòd aliquis exponat proprium corpus pro ſalute proximi, niſi quando tenetur eius ſaluti prouidere, ſed eſt de perfectione charitatis. 22. q.26. 5.ad 3.

1 Si voluntate Dei,ipſa anima Samuëlis Saüli euentum belli prænũciauit, Deo ſibi hoc reuelãte,pertinet ad rationem prophetiæ.Non autem eſt eadem ratio de ſanctis, qui ſunt modò in patria.22. q.174. 5.ad 4.

2 * Dici etiam poteſt,quòd non fuerit anima Samuëlis,ſed dæmon ex perſona eius loquens, quem ſapiens Samuëlem nominat,& eius prænunciationem, prophetiam, ſecundùm opinionem Saülis & aſtantium, qui ita opinabantur. 22. q.172. 6.ad 2. item q.174. 5.ad 4.

1 SANCTIFICATIO duplex.ſ. totius naturæ humanæ ab omni corruptione culpæ & pœnæ in reſurrectione,& perſonalis in ſola mente. 3. q. 27. 2. ad 4.

2 Sanctificatio duplex.ſ. adultorum per proprium actum, & paruulorum, ſecundum fidem parentum, vel Eccleſiæ. Prima eſt perfectior quam ſecunda.3.q.34.3.c. item q.70. 4.ad 2.

3 Sanctificari dicitur tripliciter.ſ.mundari à peccato, confirmari in bono, & deputari ad cultum Dei.Et tantum tertium conuenit carenti ratione.22.q.81.8.c. item q.62.6.ad 2. item q.63. 6.ad 2.

4 Sanctificatio tabernaculi, & vaſorum eius literaliter fuit, vt haberetur in reuerentiam. Sed figurabatur ſpiritualis ſanctificatio fidelium. 12. q.102. 4.ad 4.

5 Sanctificari dicitur dupliciter.ſ. ex minus ſancto, ex non ſancto priuatiuè, & ex non ſancto negatiuè. Et tantum tertium conuenit Chriſto, * qui factus eſt ſanctus ex non ſancto, ſecundùm hominem, non quidem priuatiuè, vt.ſ.aliquando fuerit homo, & non fuerit ſanctus, ſed negatiuè, quia ſcilicet quando non fuit homo, non habuit ſanctitatem

tem humanam, & ideò ſimul factus eſt homo, & ſanctus homo. 3. q. 34. 1.ad 2.

5 Quæ fiunt præter legem communem, non fiunt principaliter ad ſubueniendum vni perſonæ,ſed ad inſinuationem & commendationem gratiæ, vt ſanctificatio in vtero. 3.q.27. 6.c.

7 Non eſt credendum, aliquos eſſe ſanctificatos in vtero, de quibus non loquitur Scriptura. 3. q.27. 6. c.

8 Illi præcipuè ſanctificati ſunt in vtero, qui immediatius ordinati ſunt, ad ſignificandum ſanctitatem Chriſti. 3. q.27. 6. o.

9 Hieremias,& Ioannes Baptiſta non fuerunt ſanctificati ante infuſionem animæ rationalis.3.q.27. 2.ad 1.

10 Sanctificati in vtero, creduntur non peccaſſe mortaliter de cætero.3. q. 27. 6. ad 1.

11 Sanctificati in vtero,debent baptizari,vt ſuſcipiant characterem, * quo Chriſto configurentur, & ita per ſuſceptionem characteris, aliis membris Chriſti configurentur, etiam corporaliter, & vt quaſi deputentur ad percipienda diuina: tertiò propter bonum obedientiæ, quia præceptum de baptiſmo omnibus eſt datum, & ab omnibus debet impleri,niſi articulus neceſſitatis ſacramentum excludat. 3. q.68. 1. ad 3.

12 Nazaræi,per quos ſignificantur perfectiſſimi, ſanctificabantur voto.22. q.86. 6. b.

1 SANCTITAS eſt ſpecialis virtus.ſ.religio,ſed eſt generalis imperio. 22.q.81. 8.ad 1.

2 Sanctitas refert omnia virtutum opera in Deum, vel per hæc diſponit ad cultum Dei: ideò differt tantum ratione à religione, quæ eſt circa pertinentia ſpecialiter ad cultum Dei, vt in ſacrificiis. 22. q.81. 8.o.

3 Sanctitas importat duo neceſſaria ad applicationem mentis ad Deum. ſ.munditiam,& firmitatem.22. q.81.8.o.

¶ Sanctus vnus præcipuè laudatur de vna virtute,& alius de alia,propter excellentiorem promptitudinem ad actum vnius virtutis, quàm ad actum alterius. 12. q.66. 2.ad 2.

1 SANGVIS non eſt actu pars, ſed eſt totum in potentia.3. q.31. 5.ad 1. item 6. c.

2 Sanguis eſt de integritate humanæ naturæ. 1. q.119. 1. c.

3 Sanguinei ſunt amatiui. Ideò iecur dicitur cogens amare, quia generat ſanguinem.12. q.48. 2.ad 1.

4 Sanguis in lege veteri effundebatur ad crepidinem altaris,vt Iudæi horrerent effundere ſanguinem. Et quia vita eſt à Deo. Et pro effuſione ſanguinis Chriſti. 12. q.102. 3.ad 8. item 6.ad 1.

5 Sanguis Chriſti eſt pretium redemptionis noſtræ, quod Chriſtus obtulit Deo,non autem Diabolo.3.q.48.4.ad 3. item 5.c. item q.49. 5.ad 1.

6 Totus ſanguis Chriſti, qui ad veritatem humanæ naturæ pertinebat, in paſſione eius effuſus pro redemptione humani generis, ad corpus Chriſti rediit,& reſurrexit cum eo triplici ratione.ſ.quia paſſus eſt in perfectiſſima ætate, in qua maximè ea quæ in homine inueniuntur, ad veritatem humanæ naturæ pertinere videntur, tanquam ad maximam perfectionem adducta, & ex merito paſſionis, ſicut & illæ partes ſanctorum martyrum, in quibus paſſionem pro Chriſto ſuſtinuerunt, quendam priuilegiatum fulgorem in reſurrectione habebunt, & ex ipſa virtute paſſionis in qua humanum genus ſanctificauit, quia

humanitas Chriſti ſalutiferam virtutem habuit ex virtute verbi ſibi vniti, ſecundum Damaſcenum. 3. q. 54. 3. ad 1.

7 Sanguis Chriſti in paſſione effuſus, qui maximè fuit ſalubris, fuit diuinitati vnitus: ideo oportuit, quod in reſurrectione iungeretur aliis humanitatis partibus, ſicut & verum corpus eius. 3. q. 52. 3. ad 1.

8 Sanguis vero qui in quibuſdam Eccleſiis pro reliquiis obſeruatur, fluxit miraculoſe de quadam eius imagine percuſſa. 3. q. 54. 3. ad 3.

1 SANITAS eſt de prima ſpecie qualitatis, cauſata ex humoribus adæquatis. 12. q. 49. 2. c. ad 1. item ad 3. item 4. c. item q. 50. 1. c. fi.

2 * Sanitas eſt tantum in animali. 1. q. 16. 6. c.

3 Eadem numero ſanitas eſt in animali, & in aliis, nec alia ſanitas eſt medicinæ, & vrinæ, quam ſanitas animalis, quam medicina facit, & vrina ſignificat. 12. q. 20. 3. ad 3.

4 Chriſtus quencunque curauit, totum ſanauit. ſ. mente, & corpore. 3. q. 44. 3. ad 3. item q. 86. 5. ad 1.

5 Dicitur ille non poſſe ſanari, qui non poteſt de facili ſanari. Poteſt tamen hoc fieri per virtutem diuinæ gratiæ, quæ etiam interdum in profundum maris ſe conuertit. 22. q. 33. 2. ad 1. item 3. q. 86. 1. ad 2. fin.

1 SAPIENTIA qua formaliter ſapientes ſumus, eſt quædam participatio diuinæ ſapientiæ, quæ Deus eſt. 22. q. 23. 2. ad 1.

2 Sapientia ſecundùm philoſophos, eſt tantum cognoſcitiua, ſecundùm theologos vero eſt etiam directiua. 22. q. 19. 7. c. item q. 45. 2. o.

3 Sapientia iudicat de omnibus, & ordinat, quia conſiderat altiſſimas cauſas. 12. q. 57. 2. c. ad 1. item q. 66. 5. c. ad 1.

4 Sapiens ſimpliciter, eſt qui cognoſcit altiſſimam cauſam ſimpliciter, ſed ſapiens in aliquo genere, eſt qui ſcit altiſſimam cauſam in illo genere. 1. q. 1. 6. c. item 22. q. 9. 2. c. item q. 45. 1. c. item q. 47. 2. ad 1.

5 Sapientia ſimpliciter, ſemper eſt bona, ſed ſecundum quid eſt mala, & eſt triplex. ſ. terrena, animalis, & diabolica. 22. q. 45. 1. ad 1. item q. 46. 1. ad 2. item q. 55. 1. ad 3. item q. 113. 1. ad 1.

6 Omnis ſapientia eſt ſcientia, inquantum eſt de concluſionibus, ſed differt à cæteris ſcientiis, inquantum eſt de principiis. 12. q. 57. 2. ad 1. item ad 4. item 22. q. 9. 2. c.

7 Sapientia vtitur principiis, non ſolum concludendo ex eis, ſicut aliæ ſcientiæ, ſed iudicando de eis, & diſputando contra negantes ea. 1. q. 1. 8. c. item 12. q. 53. 2. ad 1. item ad 2. item q. 66. 5. ad 4.

8 Sapientia continet ſub ſe ſcientiam & intellectum. 12. q. 57. 2. ad 2.

9 Sapientia eſt tantum vna, licèt ſcientiæ ſint multæ. 12. q. 57. 2. c. fi.

10 Sapientia eſt maxima inter omnes virtutes intellectuales, iudicans & ordinans eas. 12. q. 57. 2. ad 2. item q. 66. 5. o. item q. 68. 7. c.

11 Differentia inter ſapientiam, ſcientiam, intellectum, artem, & prudentiam. 12. q. 57. 2. 3. 4. o.

12 Sapientia in rebus humanis, eſt prudentia. 1. q. 1. 6. c. item 22. q. 47. 2. ad 1.

13 Prudentia non imperat ſapientiæ, ſed econuerſo. Nec eſt de altiſſimo, ſicut ſapientia. Sed imperat de ordinatis ad ſapientiam. Ideo eſt miniſtra eius. 12. q. 66. 5. ad 1.

14 Prudentia eſt de iis, per quæ peruenitur ad fœlicitatem, ſed ſapiētia eſt de obiecto eius. Et actus eius in hac vita non eſt perfecta felicitas, ſed eſt inchoatio eius: quia eſt actus imperfectus, reſpectu ſui obiecti principalis,

cipalis,ſcilicet Dei.12.q.66.5.ad 2. item ad 3

15 Dona ſapientiæ & ſcientiæ,nihil aliud ſunt,quam quædam perfectiones mentis humanæ, ſecundum quas diſponitur ad ſequendum inſtinctum Spiritus ſancti,in cognitione diuinorum, & humanorum.12.q.68.5. ad 1.item 22.q.8.5.c.

16 Sapientia data à Deo, eſt donum Spiritus ſancti,ſed ſapientia acquiſita per ſtudium humanum,eſt virtus intellectualis.1.q.1.6.ad 3.item 22. q.45.1.0. item 4.ad 1. item ad 3.

17 Donum & virtus ſapientiæ,principaliter eſt de diuinis, ſecundariò vero de aliis, iudicando per regulas diuinas. 12. q.57. 2.c. item 22. q. 9. 2. c.

18 Virtus ſapientiæ eſt tantum ſpeculatiua, ſed donum ſapientiæ eſt ſpeculatiuum principaliter,& ſecundario practicum.1.q.64.1.c.item 22. q.10.7.c.item q.45.3.0. item 6.ad 3.

19 Ratio ſpeculatiua, quoad apprehenſionem, perficitur dono intellectus, & quoad iudicium, dono ſapientiæ. Sed ratio practica quoad primum perficitur dono conſilij, & quoad ſecundum, dono ſcientiæ. 12. q. 68. 4. c.

20 Donum ſapientiæ eſt in ratione ſuperiori, donum autem ſcientiæ in ratione inferiori.1. q.79. 9.c. item 22. q.45. 5.c.

21 Auguſtinus loquitur de ſapientia, quantum ad ſuam cauſam.ſ. quantum ad charitatem,ex qua etiam ſumitur nomen ſapientiæ,quæ eſt donum, ſecundum quod ſaporem quendam importat.1.q.43.5.ad 2.item ad 3. item 22. q.45. 2.ad 1.

22 Talis expoſitio.ſ. quòd ſapientia dicitur quaſi ſapida ſcientia, non conuenit,niſi ſecundùm nomen quod habet ſapientia in Latina lingua.In Græca autem non competit, & fortè nec in aliis linguis. Vnde potius videtur nomen ſapientiæ ibi accipi pro eius fama, qua à cunctis commendatur.1.q.43. 5.ad 2. item ad 3. item 22. q.45. 2.ad 2.

23 Donum ſapientiæ dirigit hominis intellectum & affectum, ideò ei tanquam directiuo correſpondent duo dona .ſ. intellectus in intellectu, & timor in affectu.12. q.68. 4.ad 5.

24 Rectum iudicium de diuinis ex inquiſitione rationis,eſt virtutis ſapientiæ, doni verò eius ſecundùm connaturalitatem. 1. q.1. 6. ad 3. item 12.q.68.1.ad 4.item 22.q.45.2.c.

25 Iudicium per modum inclinationis, eſt doni ſapientiæ, ſed per modum cognitionis tantum,eſt theologiæ.1.q.1.6.ad 3. item 22. q.45. 2.c.

26 Intellectus habet duos actus, ſcilicet percipere, & iudicare, ſecundùm rationes diuinas & humanas. Primum eſt doni intellectus, ſecundum doni ſapientiæ,& tertium doni ſcientiæ.22.q.8.6.0.item q 9.2.0.item q. 45. 2.ad 3.

27 Donum ſapientiæ eſt excellentiſſimum inter ſeptem dona Spiritus ſancti, ſed eſt inferius charitate 12. q.68. 7.c.

28 Sapientia acquiſita poteſt eſſe cum peccato mortali,non autem donum ſapientiæ,ſicut nec charitas,quam præſupponit.22. q.45.4.0.

29 Fides aſſentit veritati diuinæ ſecundùm ſe,ſed donum ſapientiæ iudicat ſecundùm eam: ideo præſupponit fidem.22. q.45.1.ad 2.

30 Fides eſt initium ſapientiæ ſecundùm eſſentiam, timor autem ſeruilis eſt vt diſpoſitio eius, ſed filialis, vt primus effectus eius.22. q.19. 7. o.item q.45.6.ad 3.

31 Donum ſapientiæ quandoque dicitur pietas, & timor Dei, quia * ſicut pietas quæ pertinet ad cultum Dei, eſt manifeſtatio fidei, inquantum

per

per cultum Dei proteſtamur fidem, ita etiã pietas manifeſtat ſapiẽtiam,& propter hoc dicitur quod pietas eſt ſapientia, & eadem ratione timor:per hoc enim oſtenditur quod homo habet rectum iudicium de diuinis,quod Deum timet,& colit.22.q.45.1.ad 3.

32 Donum ſapientiæ quoad ſuam cauſam eſt in voluntate , ſed ſecundum eſſentiam eſt intellectu. 22.q.45.2.0.

33 Donum ſapientiæ quantum eſt neceſſarium ad ſalutem,eſt in omni habente gratiam,ſed eſt in pueris, & amentibus , habitualiter tantum, ſed quoad ſecreta myſteria,& directionem aliorum,eſt in paucis,quia eſt gratia gratis data.12.q.68.5.ad 1.item 22.q.45.5.0.

34 Sapientia in diuinis ſemper eſt eſſentialis,& nunquam eſt perſonalis & propria,ſed appropriatur, quia non ſignificatur per modum exeuntis,ſicut amor,ſed per modum quieſcentis in ſubiecto. 1.q.34.1.ad 2. item q.37.2.ad 1.item q.39.7.ad 2.

35 Sapientia in diuinis dicitur dupliciter,ſcilicet eſſentialis,& genita.1.q.34.1.ad 2.

36 Sapientia vt ſupponit pro eſſentia,non dicitur genita,nec ingenita:ſed vt ſupponit pro hypoſtaſi,dicitur genita,vel ingenita,tamen ſemper ſignificat eſſentiam. 1.q.32.2.c.ad 1.

37 Sapientia patris dicitur dupliciter.ſ.eſſentialis,quæ eſt in ipſo, & quæ procedit ab eo.1.q.39.7.ad 2.

38 Pater eſt ſapiens,ſapientia eſſentiali,non autem ſapientia genita. 1.q.37.2.ad 1.item q.39.7.ad 2.

39 Filius eſt ſapientia patris.1.q.39.7.ad 2.

40 Filius eſt ſapiens formaliter,ſapientia tantum eſſentiali,effectiuè verò, ſapientia ingenita tantum,ſed ſeipſo,vel per ſe, ſapiẽtia genita.1.q.39.7.ad 2.

¶ Sarabaitæ ſunt monachi ſine obedientia,ideo non approbantur, licet ſint laborioſi.22.q. 186.5 ad 3.

1 SATISFACTIO nulla debet imponi nouiter baptizatis,*quia ſunt totaliter liberati per paſſionem Chriſti & ſatisfactionem illius,cui configurantur in baptiſmo,& ideo iniuria fieret eius paſſioni, quaſi ipſa non eſſet ſufficiens ſatisfactio pro peccatis baptizatorum.3.q.49.3. ad 2.item q.68.5.0.item 6.c.

2 Pœnitens per ſatisfactionem conſequitur perfectum effectum gratiæ, quia liberatur totaliter à reatu peccati.3.q.90.3.ad 2.

3 Ex propoſito ſatisfaciendi gratia confertur,licet ſatisfactio actualis gratiam præſupponat.3.q.90.3.ad 2.

4 Homo non poteſt ſatisfacere de vno peccato,ſine alio.3.q.86.3.0.

5 Homo poteſt ſatisfacere Deo ſecundum æqualitatẽ proportionis,per acceptationẽ infinitæ miſericordiæ Dei,non autem ſecundum æqualitatem quantitatis offenſæ. 3.q.1.2.ad 2.item q.85.3.0.item q.90. 2.c.

6 Satisfactio in propoſito cauſat gratiam,ſed in executione auget eam,ſicut & baptiſmus.3.q.90.2.ad 2.

7 Nulla pura creatura potuit ſatisfacere Deo pro natura humana.3.q.1.2.ad 2.item q.46.1.ad 3.item q.49.5.ad 1.

8 Satisfactio pro ſe,vel ſatisfactio pro alio,dicitur pretium quoddam. 3.q.48.4.c.

9 Adam & alij ſancti patres ſatisfecerunt pro peccatis ſuis,ſecundum quod peccatum corrumpit bonum perſonale,non ſecundum quod corrumpit naturam.3.q.49.5.ad 1.item q.62.5.0. item ad 2.

10 Vnus homo poteſt ſatisfacere pro alio,inquantum ſunt vnum in charitate.

tate. 3.q.14.1.c.item q.48.2.ad 1.

11 Nullus poteſt cõteri,vel confiteri pro alio,ſicut poteſt ſatisfacere,quia hoc eſt extra:illa verò ſunt intra,quia pertinent ad bonitatẽ gratiæ, vel ad culpam.3.q.48.2.ad 1.

12 Paſſio Chriſti cauſauit noſtram ſalutem per modum ſatisfactionis. 3.q. 43.1.3.c.item 4.ad 2.item q.48.2.o.item 4.c.item 6.ad 3.

13 Hæc ſatisfactio fuit ſuperabundans.3.q.48.2. c.ad 2. item 4.c.item q. 49.3.c.item q.68.5.ad 1.item q.69.2.c.

14 Chriſtus per mortem ſuam ſufficienter ſatisfecit pro peccatis humani generis,etiam ſi eſſent plura.3.q.46.6.c.ad 4. item ad 6. item q. 48. 2. o. item q.49. 1. 3.c.item q.68. 1.c. item q.69.7.c. item q.86.2. ad 3.

15 Chriſtus ſatisfecit pro tota natura humana ſufficienter,non autem efficaciter.3.q.46.1.ad 3.item q.79.7.ad 2.

16 Vna gutta ſanguinis Chriſti fuſa in circumciſione,vel quæcunque pœna eius,plenè ſatisfecit ratione perſonæ eius,non autem ſecundum genus operis.3.q.46.6.ad 6.

17 Satisfactio dicitur eſſe actus virtutis non ſolùm materialiter,ſed etiam formaliter,cùm ſuo nomine formam & rationem virtutis implicitam habeat.Suppl.q.12.1.c.

18 Satisfactio quæ æqualitatem reſpectu offenſæ præcedentis in faciente importat,opus iuſtitiæ eſt.Suppl.q.12.2.o.

19 Bona eſt definitio ſatisfactionis,quam habet Anſelmus , ſatisfacere eſt honorem debitum Deo impendere.Similiter quam habet Aug.

20 Satisfactio eſt peccatorum cauſas excidere,& eorum ſuggeſtionibus aditum non indulgere.Suppl.q.12.3.o.

21 Non poteſt homo Deo ſatisfacere,ſi litera(ſatis)æqualitatem quantitatis importet,contingit autem ſi importet æqualitatem proportionis. Suppl.q.13.1.o.

22 Poteſt quis pro alio pœnam ſatisfactoriam explere pro peccatis præcedentibus,ita vt ſolutio debiti conſequutura ſit.Suppl.q.13.2.c.

23 Impoſſibile eſt quod homo de vno peccato ſatisfaciat alio retento,ſicut nec homini ſatisfaceret,qui pro alapa ſibi data eum proſterneret , & aliam ſimul daret.Suppl.q. 14.1.o.

24 Non poteſt quis extra charitatem Dei exiſtens,pro peccatis antè contritis ſatisfacere.Suppl.q.14.2.o.

25 Opera extra charitatem facta,per charitatem ſequentem non viuificãtur,ac per hoc non valet ſatisfactio præcedens,etiamſi charitas ſequatur.Suppl.q.14.3.c.

26 Magis concedendum eſt quod opera extra charitatem facta , non ſint alicuius meritoria,quàm quod ſint.Suppl.q.14.4.c.

27 Opera extra charitatem facta , quantum ad hoc, quod quis liberetur à pœna, quam iam meruit , pœnam inferni mitigare non poſſunt , ſed quantum ad hoc quod meritum pœnæ impediatur , per opera extra charitatem facta,pœna inferni mitigari poteſt.Suppl.q.14.5.o.

28 Satisfactio ſiue referatur ad præteritam offenſam,ſiue ad futuram culpam,per pœnalia opera fieri aſſeritur.Suppl.q.15.1.o.

29 Flagella & caſtigationes huius vitæ,quæ à Deo peccatori infliguntur,ſi patienter ferantur,nomen ſatisfactionis habent, alias vindicationis. Suppl.q.15.2.o.

30 Opera ſatisfactoria ritè enumerata ſunt.ſ.eleemoſyna,ieiunium,& oratio.Suppl.q.15.3.c.

1 SCANDALVM propriè eſt dictum, vel factum minus rectum, præbens alijs occaſionem ruinæ. Sed ſcandalum largè ſumitur pro quolibet impedimento, alicui præſtito in via aliqua, quam proſequi intendit. 22.q.43.1.o.item 4.c.

2 Scandalum Græcè, offenſio dicitur Latinè, vel ruina, vel impactio pedis. 22.q.43 1.o.item 4.c.

3 Scandalum duplex, ſcilicet actiuum, id eſt, omne inductiuum peccati, intentum, vel non intentum, ſcilicet peccatum, vel ſimile ei, & paſſiuum, id eſt, ruina peccati ex dicto, vel facto alterius. 22.q.q.43.1. ad 4.item 2.c.

4 Scandalum actiuum quandoque eſt ſine paſſiuo, quandoque econuerſo, & quandoque ſimul. 22.q.43.1.ad 4. item 2.c.

5 Omne ſcandalum eſt peccatum, ſed actiuum quidem dantis, paſſiuum verò ſumentis. 22.q.43.2.o.

6 Scandalum actiuum per ſe intentum, eſt ſpeciale peccatum, non autem per accidens, nec ſcandalum paſſiuum. 22.q.43.3.o.

7 Scandalum actiuum eſt ſine alio peccato, quando factum, vel dictum non eſt peccatum, ſed habet ſpeciem mali. 22.q.43.5.ad 2.

8 Vtrunque ſcandalum, actiuum & paſſiuum, eſt veniale, & quandoque mortale. 22.q.43 4.o.

9 Scandalum actiuum, vel paſſiuum, non conuenit perfectis, niſi de veniali, ſed imperfectis etiam de mortali. 22.q.43.5.6.o.

10 Omne ſcandalum cauſatur ex aliquo ſcandalo actiuo ſui, non autem ſemper ex peccato alterius. 22.q.43.6.ad 1.

11 Bona ſpiritualia neceſſaria non debent dimitti propter ſcandalum, alia vero debent occultari, vel differri, ſi ſit ex ignorantia, donec doceatur, niſi ſit periculum. Non autem poſt, nec ſi eſt ex malitia. 22.q.43.2.7. 8.o.item 3.q.42.1.o.

12 Veritas nullo modo deſeri debet, propter ſcandalum paſſiuum aliorum, 22.q.43.7.ad 2.item 3.q.41.2.c.ad 1.

13 Bona temporalia propria debent deſeri, propter ſcandalum ex ignorantia, vel infirmitate, vel ſcandalum ſedari, non autem ſi ſit ex malitia, nec aliena nobis commiſſa. 22.q.43.8.o

14 Punitio non debet deſeri propter ſcandalum, niſi ſequatur peius, propter multitudinem peccantium, vel propter potentiam principum. 12.q.33.6.o.item q.43.7.ad 1.item q.108.1.ad 5.item 3. ad 1.

¶ Scenophegia erat feſtum tabernaculorum per dies ſeptem, propter beneficium deductionis, & protectionis in deſerto. Et ſignificat peregrinationem ſanctorum in hoc mundo. Cui nunc ſuccedit feſtum conſecrationis Eccleſiæ. 12.q.102.4.ad 10.item q.103.3.ad 4.

¶ Seueritas eſt virtus inflexibilis circa inflictionem pœnarum, quando recta ratio requirit hoc. 22.q.157.2.ad 1.itē ad 2.item q.159.2.ad 2.

1 SCIENTIA *ſignificat qualitatem ſimplicem, quam conſequuntur quidam reſpectus. 1.q.13.7.ad 1.item q.14.1.ad 1.item 12.q.54.4.o.

2 Scientia eſt æqualitas ſimplex, relata ad multa ſecundum vnum. 12. q. 54.4.o.

3 Scientia eſt aſſimilatio intellectus ad rem ſcitam, per ſpeciem intelligibilem, quæ eſt ſimilitudo rei intellectæ. 1.q. 14.2.ad 2.

4 Diuerſæ ſcientiæ procedunt ex diuerſis principijs & medijs. 12. q.54.2. ad 2.

5 Omnis ſcientia habetur per aliqua principia per ſe nota, & per conſequens viſa. 22. q.1.5.c.

6 * Nulla

6 * Nulla ſcientia probat principia ſua,ſed probat alia ex eis. Nec diſputat contra negantes ea,præter primam philoſophiam.1.q.1.8.c.
7 Tota virtus demonſtrationis dependet ex medio. Ideo diuerſa media ſunt ſicut diuerſa principia actiua,ſecundum quę habitus ſcientiarum diuerſificantur.12.q.54.2.ad 2.
8 In diuerſis concluſionibus vnius ſcientiæ, ſunt diuerſa media per quæ probantur.Ideo homo poteſt ſcire aliquas concluſiones ſine aliis, ſicut & media.22.q.5.3.ad 2.
9 Scientia demonſtratiua dicitur iudicatiua,inquantum per reſolutionem in prima principia, de veritate inquiſitorum diiudicat. 22. q. 53. 4.c.
10 Idem eſt ſubiectum principiorum,& totius ſcientiæ, quia tota ſcientia virtute continetur in eis.1. qõ.1.7.c. item 12.qõ.3.6.c. item 22.q. 44. 1.c.
11 Omne quod ſcitur,eſt aliquo modo.1.q.14.9.o,item 3.q.10.1.c.
12 Omne ſcitum à nobis, eſt neceſſarium, non autem omne ſcitum à Deo. 1.q.14.13.ad 3.
13 Omne ſcitum eſt aliquo modo viſum per intellectum. 22.q.1.5.c.ad 4.
14 Idem eſt ſubiectum principiorum,& totius ſcientiæ: cùm tota ſcientia virtute contineatur in principiis.1.q.1.7.c.
15 Subiectum ſcientiæ,ſicut & obiectum potentiæ duplex.ſ.materiale, & formale.1.q.1.7c.
16 Formalis ratio ſubiecti ſcientiæ, ſicut & obiecti potentia duplex.ſ. ex parte rei,& ex parte noſtra.22.q.1.2.c.
17 Sic ſe habet ſubiectum ad ſcientiam,ſicut obiectum ad potentiam, vel habitum.1.q.1.7.c.
18 Materialiter ſcita ſunt concluſiones: formalis verò ratio ſciendi, ſunt media demonſtrationis,per quæ concluſiones cognoſcuntur. 22.q.1. 1.c.
19 Scientia eſt de mobilibus & de contingentibus,ſecundum quod in eis eſt aliquid neceſſarium,vel vniuerſale.1.q. 84.1.c.ad 3.item q. 86.3.o.
20 Solæ ſcientiæ practicæ ſunt circa contingentia, inquantum huiuſmodi, ſcilicet in particulari.12.q.6.princ.
21 De qualibet re ad ſciendum an eſt,oportet vti pro medio quid nominis, non autem quid rei,quia ſequitur quæſtionem an eſt.1.q.2.1.ad 2.
22 De nulla re ſciri poteſt,an eſt,niſi de ea ſciatur,quid eſt, ſaltem confusè.1.q.2.2.ad 2.
23 Habitus ſcientiæ eſt in intellectu poſſibili, non autem in intellectu paſſiuo,contra Auerroëm.12.q.50.4.o.item q.51.3.c.
24 Scire & diſcere,per accidens eſt malum, ex parte ſcientis dupliciter. ſ. propter occupationem impedientem officium eius,vel propter contemptum diuinorum.Ex parte verò obiecti tripliciter.ſ.vel quia inclinat ad malum,vt ars magica, vel quia excedit, vel quia eſt quid inutile.1.q.22.3.ad 3.item 22.q.167.1.o.
25 Quilibet tenetur ſcire communiter credenda, communia iuris præcepta,& ea quæ ad eius ſtatum,vel ad eius officium pertinent.12.q.76. 2.c.
26 Scientia legis Dei ſic annexa eſt officio ſacerdotali,quòd ſimul cum eo iniungitur.22.q.16.2.ad 3.
27 * Scientia acquiſita eſt habitus naturalis, quia ineſt vnicuique homini quoddam principium ſcientiæ,ſcilicet lumen intellectus agentis,per quod cognoſcuntur ſtatim à principio naturaliter quædam vniuerſalia

ſaliæ principia omnium ſcientiarum. 1.q.117.1.c.ad 1.item 12.q.51.4.c.item q.113.10.ad 3.

28 * Homo meditando acquirit ſcientiam.1.q.62.9.ad 1.item 12.q.51.3.c.item 22.q.15.3.ad 1.item q.49.1.ad 2.

29 Scientia,vel ſapientia acquiſita per proprium ingenium,& ſtudiũ quod eſt à Deo,eſt naturalis.Si vero aliter,vt in Apoſtolis,eſt miraculoſa.1.q.117.1.ad 1.item 12.q.51.4.c.item q.113.10.ad 3.

30 Modus acquirendi ſcientiam duplex. ſ.præcipuus per inuentionem, & ſecundarius per doctrinam.1.q.117.1.c.item 3.q. 9.4.ad 1.

31 Cæcus a natiuitate non poteſt habere ſcientiam de coloribus.1.q.84.3.c.fi.item 4.c.fi.item q.111.3.ad 1.item ad 2.

32 * In ſtatu innocentiæ homo non acquiſiuiſſet ſcientiam ex ſenſibus. 3.q.61.2.0.

33 * Diſciplina quæ eſt receptio cognitionis ab alio,requiritur ad ſcientiam.12.q.41.c.item 22.q.189.1.ad 4.

34 Nullus vnquam per dæmones ſcientiam acquiſiuit. 1. q.64.ad 5. item 22.q.96.1.c.item q.172.5.ad 2.

35 Ille qui in aliqua ſcientia,acquirit per primam demonſtrationem,ſcientiam concluſionis vnius,habet quidem habitum,ſed imperfecte.Cùm verò acquirit per aliquam aliam demonſtrationem,ſcientiam concluſionis alterius, non aggeneratur in eo alius habitus, ſed habitus qui prius inerat,fit perfectior,vtpote ad plura ſe extendens. 12.q.151.4.ad 3.item q.54.4.ad 3.item q.65.1.ad 1.

36 Multi impediũtur à ſcientia acquirenda tripliciter. ſ.propter indiſpoſitionem,occupationes,& pigritiem.12.q.61.5.ad 3. item 22.q.2.4.c.item q.172.3.ad 2.

37 Virtutes morales, & præcipuè caſtitas, multum faciunt ad acquiſitionem & vſum ſcientiarum.22.q.15.3.c.item q.96.1.ad 2.item q. 148.6.c.item q.180.2.0.

38 Diſcurſus in acquiſitione ſcientiæ duplex eſt in ſcientia noſtra.ſ.ſecundum ſucceſſionẽ vnius poſt alterum, ex notis ad ignota procedens, & ſecundum cauſalitatem per vnum in alterum.1.q.14.7.c.item qõ.58.3.0.item q.117.1.c.item 3.q.11. 3.c.

39 Opinio eſt diſpoſitio ad ſcientiam,qua acquiſita,poteſt remanere cognitio etiam per ſyllogiſmum dialecticum. 3.q.9. 3.ad 3.

40 Scientia quadrupliciter tantum amittitur.ſ.ratione excidente à mente, corrupto ſciente vel ſcito,vel obliuione.1.q.89.5.

41 Scientia augetur ſecundum ſe,per additionẽ.12.q.49.4.c.item q.52.4.c.

42 Scientia eſt vna numero,à ſubiecto in quo eſt,ſed vna eſt in ſpecie à ſcibili.2.q.117.1.c.

43 Vnitas ſcientiæ generica,ſpecifica,vel numeralis,ſumitur ab vnitate generica,ſpecifica,vel numerali ſui medij.12.q.54.2.ad 2.

44 In ſcientia contrariorum eadem ratio eſt cognoſcendi vtrunque, quia vnum per aliud cognoſcitur.12.q.54.2.ad 1.

45 Intellectus eſt vna potentia,in qua tamen ſunt diuerſarum ſcientiarum habitus. 12.q.54.1.ad 1.

46 Quantitas ſcientiæ attenditur non ſolùm ſecundum numerum ſcibilium,ſed etiam ſecundum claritatem cognitionis.12.q.52.0. item 3.q.10.2.ad 3.

47 Diuerſa ratio cognoſcibilis inducit diuerſitatem ſcientiarum.1.q.1.1.ad 2.item 12.q.57.2.c.

48 * Scientia quæ habetur per reuelationem, & ſcientiæ humanitus inuenta,

tæ,differunt ſecundum genus. Vnde Theologia quæ ad ſacrã ſcripturam pertinet, differt ſecundum genus ab illa theologia quæ pars philoſophiæ ponitur.1.q.1.1. ad 2.

49 * Scientia infuſa,& ſcientia acquiſita,ſunt diuerſarum rationum. Vnde nihil prohibet de eiſdem rebus,de quibus phyſicæ diſciplinæ tractant, ſecundum quod ſunt cognoſcibiles lumine naturalis rationis,& aliam ſcientiam tractare, ſecundum quod cognoſcuntur lumine diuinæ reuelationis.1.q.1.1.ad 2.item 3.q.9.4.ad 3.

50 Conſideratio ſcientiæ ſpeculatiuæ non ſe extendit vltra virtutem ſuorum principiorum,id eſt, vltra quàm cognitio ſenſitiua ducere poteſt.12.q.3.6.c.

51 Contra rectitudinem ſcientiæ contingit peccari dupliciter in ſpeculatiuis,ſc.vel inducendo rationem ad concluſionem falſam,apparentem veram,vel arguendo ex falſis,quæ videntur vera.22.q.55.3.c.

52 In ſpeculatiuis ſcientiis demonſtratiua ſcientia dicitur indicatiua, inquantum per reſolutionem in prima principia intelligibilia de veritate inquiſitorum diiudicatur.22.q.53.4.c.

53 In ſpeculatiuis eſt alia rationalis ſcientia, ordinata ad inquiſitionem inuentiuam.ſ.dialectica,& alia ſcientia demonſtratiua,determinatiua veritatis.22.q.51.2.ad 3.

54 Omnes ſcientiæ demonſtratiuæ continentur ſub phyſica,vt ponitur pars prudentiæ largè,vt includit etiam ſcientiam ſpeculatiuam. 22. q.48. c.co.2.

55 Scientia dicitur ſpeculatiua,vel practica tripliciter.ſ.ratione ſciti,modi, & finis.1. q.14.16.c.

56 Scientia de non operabili,eſt ſpeculatiua tãtum,ordinata verò ad operationem eſt practica tantum, ſpeculatiua verò, ratione modi vel finis,eſt ſecundum quid ſpeculatiua & practica.1.q.14.16.c.

57 Omnis ſcientia operatiua tanto perfectior eſt, quanto magis conſiderat particularia,in quibus actus eſt.1.q.22.3.ad 1.

58 Scientiarum practicarum illa eſt dignior,quæ ad vlteriorem finem ordinatur,vt ciuilis militari.1.q.1.5.c.

59 Omnes fines ſcientiarum practicarum ordinantur ad beatitudinem æternam,ſicut ad vltimum finem.1.q.1.5.c.

60 Scientia practica triplex.ſ.monaſtica,ſeu ethica,œconomica,& politica. 22.q.47.11.b.item q.48.ad 2.

61 Scientia duplex,ſcilicet ſubalternans, & ſubalternata. Prima procedit ex principiis per ſe notis lumine naturalis intellectus, ſecunda verò, ex principiis per ſe notis in ſcientia ſuperiori. 1. q.1.2.c.ad 1. item 6.ad 2.

62 Intellectus qui eſt habitus principiorum, eſt nobilior quàm ſcientia concluſionum.12.q.51.2.ad 3.item q.57.2. ad 2. item q. 63. 2. ad 3. item q.68.7.c.

63 Vna ſcientia eſt dignior alia dupliciter.ſ.ratione nobilioris ſubiecti,vel quia certior.1.q.1.5.c.item 12.q.66.5.ad 3.

64 * Aliqua ſcientia imperat aliis,tanquam ancillis eis vtendo. 1.q.1.5.b. item ad 2.

65 Ciuilis præcipit omnibus ſcientiis & artibus, ſed ſpeculatiuis quoad exercitium actus, non autem quoad determinationem actus, ſicut practicis.22.q.47.2.ad 2.

66 Scientia eſt donum neceſſarium ad iudicium diſcernendi credenda à non credendis, ſicut donum intellectus, ad ſanè capiendum credenda,

da.22.q.8.6.c.item q.9.1.o.
67 Scientia quæ eſt donum, non eſt diſcurſiua, quia eſt participata ſimilitudo ſcientiæ Dei. 22.q.9.1.ad 1.
68 Donum hoc eſt tantum circa res humanas, vel creatas, quia eſt certitudo iudicij per cauſas ſecundas. 22.q.8.6.c.item q.9.2.o.item 4.c.
69 * Et eſt principaliter ſpeculatiuum, & ſecundario practicum, ſicut & fides. 22.q.8.6.c.item q.9.3.o.item q.52.2.ad 2.
70 Donum ſcientiæ eſt in omnibus habentibus charitatem, non autem prout eſt gratia gratis data, ſcilicet ad inſtruendum fideles, & ad confutandum aduerſarios. 1.q.1.6.ad 3.ſi.item 12.q.58.5.ad 1.item ad 2.item 22.q.91.ad 2.
71 Dona intellectus & ſcientiæ correſpondent fidei. 22.q.1.princ.item q.8.princ.
72 Donum ſcientiæ non directè correſpondet prudentiæ, ſed per quandam extenſionem, eam adiuuat: * donum autem conſilij directè reſpondet prudentiæ, ſicut circa eandem exiſtens. 22.q.52.2.ad 2.

1 SCIENTIFICVM, & ratiocinatiuum non ſunt idem quod ratio ſuperior & inferior, quia ſcientificum eſt tantum ſpeculatiuum, & eſt de Deo & de creaturis. 1.q.79.9.ad 3.
1 SCIRE contingit plura, intelligere verò vnum. 1.q.85.4.o.
2 Scire contingit tripliciter, ſcil. per reuelationem, certitudinaliter per ſeipſum, & per coniecturas ſignorum. 12.q.1.2.5.c.
1 SCHISMA eſt ſeparatiò, propria ſponte & intentione, ab vnitate Eccleſiæ, renuens ſubeſſe Papæ, & communicare membris Eccleſiæ. 22.q.39.1.o.item 4.c.
2 Schiſma per ſe, id eſt, ex intentione, eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum vnitati Eccleſiæ. Et dicitur à ſciſſura animorum. 22.q.39.1.o.
3 Schiſma eſt maximum peccatorum in proximum. 22.q.39.2.ad 3.
4 Infidelitas ſecundum ſe eſt grauius peccatum ſchiſmate, ſed per accidens eſt econuerſo. Sed in lege veteri ſchiſma grauius fuit punitum, propter pronitatem, & ignorantiam Iudæorum. 22.q.39.ad 2.
1 SCHISMATICI propriè dicuntur, qui propria ſponte & intentione ſeparant ſe ab vnitate Eccleſiæ, renuentes ſubeſſe Papæ, & communicare membris Eccleſiæ. 22.q.39.1.4.c.
1 Poteſtas ſpiritualis duplex. ſ. ſacramentalis, & iuriſdictionis. Prima manet in hæreticis, & ſchiſmaticis ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum vſum. Ideo poſſunt ordinare & conſecrare, non autem abſoluere, excommunicare, dare executionem ordinum, gratiam, vel indulgentias, quia iuriſdictio confertur per ſimplicem iniunctionem hominis. 22.q.39.3.o.item 3.q.64.9.ad 2.item ad 3.
3 Schiſmatici conuenienter puniuntur duplici pœna. ſ. excommunicatione, & coerceri per poteſtatem ſecularem. 22.q.39.4.o.
¶ Schiſmos Græcè, furor Latinè dicitur. Et ſignificat velocitatem iræ, & firmitatem propoſiti ad vindictam. Ideo dicit primam & tertiam ſpeciem iræ. 22.q.46.8.ad 2.
1 SCRIPTVRAE principalis auctor eſt Spiritus ſanctus. 1.q.1.10.c.
2 Scriptura ſacra ſic debet exponi, quòd ab infidelibus non irrideatur. 1.q.1.9.ad 2.item q.68.1.c.princ.
3 Aſſerere aliquid eſſe de ſacra Scriptura, quod non eſt, multum nocet. 1.q.68.1.c.
4 In omnibus quæ Scriptura per modum narrationis hiſtoricè tradit, eſt

pro fundamento tenenda veritas hiſtoriæ, & deſuper ſpirituales expoſitiones fabricandæ.1.q.102.1.c.
5 Quod ergo dicitur, quod Deus loquebatur Moyſi facie ad faciem, ſecundum opinionem populi loquitur Scriptura, qui putabat Moyſen ore ad os loqui cum Deo.12.q.98.3.ad 3.
6 Sicut ſcriptura libri,eſt ſignum eorum quæ fienda ſunt, ita notitia Dei, eſt quoddam ſignum apud ipſum, eorum qui ſunt perducendi ad vitam.1.q.24.1.c.
7 Pythagoras & Socrates nihil ſcripſerunt, quia fuerunt excellentiſſimi doctores.3.q.42.4.c.
1 SCVRRILITAS eſt iocularitas ex defectu rationis, non valentis cohibere geſtus exteriores.22.q.148.6.c.
2 Scurrilitas pertinet ad verba,ratione inhoneſtatis, multiloquium verò ratione ſuperfluitatis.22.q.53.5.ad 4.item q.148.6.c.
3 Scurrilitas procedit ex actu gulæ,non autem ex actu luxuriæ,ſed ex voluntate eius.Ideo pertinet ad vtraque.22.q.148.6.ad 3.
¶ Se,eſt relatiuum reciprocum. Ideo magis dicit vnitatem ſuppoſiti, quàm ille terminus,idem.3.q.2.ad 2.
¶ Sebaſtianus vtiliter latitabat ſub veſte militari in domo Diocletiani, vt deficientes in tormentis confortaret.22.q.10.10.ad 2.
¶ Seculum nihil eſt aliud,niſi periodus cuiuſlibet rei, pro quo aliquando ponitur æuum,vel æuiternum.1.q.10.2.ad 2.item 6.ad 1.
1 SECVRITAS perfecta pertinet ad præmium virtutis. Sed ſecuritas ſecundum participationem,eſt conditio alicuius virtutis. 22.q.129.7. ad 3.
2 Securitas non eſt idē quod fortitudo,ſed eſt conditio eius,& magnanimitatis,ſi ſit quando,& in quibus debet.22.q.129.7.ad 1.item ad 2.
3 Securitas opponitur timori priuatiuè tantum, audacia vero contrariè. 12.q.45.1.ad 3.
4 Securitas magis opponitur timori,quàm pertineat ad ſpem.Nec cauſat negligentiam,niſi inquantum diminuit æſtimationem ardui.12.q.46. 8.ad 1.
1 SEDERE neceſſe eſt Socratem,dum ſedet.22.q.49.6.c.
2 Sedere ad dexteram patris in beatitudine eius, vel habere regiam & iudiciariam poteſtatem, conuenit ſoli Chriſto, ſecundum vtranque naturam.3.q.57.2.ad 3.item q.58.0.
3 Pater nullo modo ſedet ad dexteram filij,nec ad dexteram Spiritus ſancti,nec filius,ſed econuerſo.3.q.58.2.ad 3.
4 Sedere ad dexteram patris,conuenit Spiritui ſancto, ſecundum veritatem,inquantum eſt æqualis ei.Sed non appropriatur ei æqualitas,nec ſeſſio dextræ,ſed filio.3.q.58.2.ad 3.
5 Quilibet ſanctus eſt conſtitutus ad dexteram Dei. Sed non ſedet ibi, quia habet beatitudinem, ſed non cum dominatiua poteſtate, quaſi propriam & connaturalem.3.q.58.4.ad 2.
6 Nullus ſedet ibi in ſiniſtra,quia ibi nulla eſt ſiniſtra. ſ.nulla miſeria.3. q.58.1.ad 2.
1 SEDITIO & ſchiſma continentur ſub diſcordia,ſc.partium multitudinis ad inuicem.22.q.42.1.ad 1.item ad 3.
2 Seditio eſt ſpeciale peccatū. ſ.mutua impugnatio inter partes multitudinis,vel præparatio ad pugnam.Rixa verò eſt vnius ad vnū, vel paucorum ad paucos.Sed bellū eſt inter diuerſas multitudines. Et vtrunque eſt pugna in actu,non præparatio.22.q.42.1.c.

3 Seditio eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt grauius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus: ſecundò, in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune. 22.q.42.2.o.

4 Seditio opponitur vnitati, & paci multitudinis. 22.q.39.princ. item q. 42.1.2.c.

5 Seditio opponitur vnitati temporali, & ſeculari: ſchiſma verò ſpirituali. Prima eſt cum præparatione ad pugnam, non autem aliud. 22. q. 42.1.ad 2.

¶ Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris. 1.q.41.4.o. item q.44.4.ad 3.

1 SEMEN extenſo nomine, dicitur non ſolùm ſperma, ſed etiam menſtruum. 1. q. 115.2.ad 3.

2 Semen non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam actiuam. 1.q.119.2.o.

3 Semen eſt de ſuperfluo alimenti. 1.q.119.2.c.

4 Semen eſt ſuperfluum reſpectu nutritiuæ, ſed eſt neceſſarium, quo indiget natura ad generationem. 22.q.153.3.ad 1.

5 Semen eſt album, quia eſt ſpumoſum, vt poſſit continere ſpiritum vitalem, in quo eſt virtus formatiua vt forma, ſed magis vt motor. 1.q. 118.1.ad 3.

6 Semen maſculi non occurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens. 3.q.28.1.ad 5. item q.31.5.c.

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis: ideo aliquæ concipiunt ſine eo. 3.q.31.5.ad 3. item q.35.3.ad 3.

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam actiuam, eſt potentia totum, licèt non ſit actu aliqua pars patris. 1. q. 119.2.ad 1.

9 Virtus animæ, quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione. 3.q.32.1.ad 1.

10 Virtus formatiua ſeminis dicitur intellectus, quia operatur ſine organo. 1.q.118.1.ad 3.

11 Homines pingues, & animalia magna, vt elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia conuertitur in pinguedinem & ſubſtantiam. 1.q.119.2.c.fi.

¶ Senarius numerus dicitur numerus perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis: ideo congruit perfectioni vniuerſi, & operum Dei in ſex diebus. 1.q.74.1.c.

¶ Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant vinum, propter frigiditatem: ſed anus magis, & ſunt fabuloſi. 22.q.60.3.c.

1 SENSIBILE duplex, ſc. per ſe, & per accidens: ſenſibile per ſe duplex, ſc. proprium, & commune. 1.q.17.2.c. item q.78.3.ad 1.

2 Similitudo ſenſibiliũ eſt in ſenſu tripliciter, ſc. primò, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum, per ſe, ſed non primò, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium, per accidens. 1.q.17.2.c.

3 Senſus in actu, eſt ſenſibile in actu. 1.q.14.2.c. item q.55.1. ad 2.

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum ſpiritualiter tantum, vt color: quædam materialiter, vt guſtabile & tangibile: alia verò vtroque modo. 1.q.67.1.c. item q.78.3.c.

1 SENSVALITAS. * Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſc. vt præambulum, ſicut apprehenſiuè ſenſitiuè: & eſſentialiter, vt appetitiuè tantum. 1.q.81.1.ad 1.

2 Sẽſualitas dicitur à ſenſu, & eſt vis appetitiua ſenſitiuæ partis. 1.q.81.1.o.

3 Senſualitas non nominat ſimpliciter vnam potentiam,ſed vnam ſecundum genus,ſc.appetitiuam ſenſitiuam. 1.q.80.2.c.

4 Senſualitas nominat appetitum ſenſitiuum,vt indiſtinctus,incompletus, & depreſſus eſt:ideo non poteſt eſſe ſubiectum virtutis, ſed perpetuæ corruptionis,ideo differt tantum ratione à concupiſcibili & iraſcibili,quia nominant idem,ſed oppoſito modo.1.q.81.3. ad 1.item 12.q. 74.3.ad 2.

5 * Singuli motus ſenſualitatis ſunt in poteſtate noſtra, non autem omnes ſimul.12.q.74.3.ad 2.item 22.q.154.5.c.

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motum ſenſualitatis , de genere peccati mortalis.ſ.vt imperans,vel conſentiens,vt reſiſtens,& neutraliter:primo modo peccat mortaliter,tertio venialiter,non autem ſecundo,ſed meretur.22.q.154 5.c.

7 Senſualitas nõ poteſt ſanari à corruptione fomitis,niſi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita quadruplici ratione,ſc.quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit,& quia donum gratiæ quæ per Chriſtum nobis cõfertur,quamuis ſit efficacius,quàm peccatum primi hominis,non tamen ordinatur ad remouendum corruptionem prædictam,quæ eſt naturæ,ſed ad remouendum culpam perſonæ, ſimiliter etiam huiuſmodi corruptio,quamuis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ , eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ.Eſt etiam homini vtile ad vitandum elationis vitium , vt ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum.12.q.74.3.ad 2.

1 Sensvs eſt potentia paſſiua.1.q.79.3.ad 1.

2 Senſus eſt virtus corporea,ideo eſt cognoſcitiuus corporalium tantum, & non ſpiritualium.1.q.12.3.c.item 4.ad 3.item q.85. 1.c. item 12. q.3.3.c.item 22.q.46.3.c.ad 3.

3 Non datur ſenſus agens.1.q.79.3.ad 1.

4 * Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus.1.q.77.7.c.

5 Senſus quandoque ſumitur pro iudicio rationis. 22.q.46.3.c.ad 3.

6 Senſus dicitur tripliciter.ſ.natura ſenſitiua,potentia,& actus. 1. q. 79. 1.ad 1.

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque , ſecundum quinque modos immutationis ab obiectis.ſ.viſus,auditus,olfactus,guſtus, & tactus. 1. q.78.3.o.

8 Senſus interiores ſecundum Ariſtotelem, ſunt tantum quatuor , ſecundum quatuor modos operationum, ſcilicet ſenſus communis , imaginatiua,æſtimatiua in aliis animalibus, ſiue cogitatiua in homine , & memoria ſenſitiua, licet ſint quinque ſecundum Auicennam , ſcilicet ſenſus communis,imaginatiua,phantaſia,æſtimatiua,& memoria ſenſitiua.1.q.78.4.o.

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis , nec formam ſubſtantialem,niſi per accidens , ſed tantum accidentia ſenſibilia.1.q.57.1.ad 2.item q.67.3.c.item q.75.6.c.fi.

10 Senſus non poteſt cognoſcere ſubſtantiam.12.q.31.5.c.

11 Senſus non poteſt cognoſcere vniuerſalia,quia non poteſt recipere formam immaterialem , quia ſemper recipit in organo corporali. 1. q. 12. 4. c. item q.85.1.c. item 12.q.5.1.ad 1.item qõ.19.3.c. item q. 29.6.o.

12 Nullus ſenſus diſcurrit à cauſis ad effectus,nec econuerſo, ſed tantum intellectus.1.q.58.4.5.o.item q.85.5.o.

13 Senſus dupliciter immutatur, ſcilicet interiùs, & exteriùs ab obie-

3 Seditio eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt grauius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus: ſecundò, in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune. 22.q.42.2.0.

4 Seditio opponitur vnitati, & paci multitudinis. 22.q.39.princ. item q. 42.1.2.c.

5 Seditio opponitur vnitati temporali, & ſeculari: ſchiſma verò ſpirituali. Prima eſt cum præparatione ad pugnam, non autem aliud. 22. q. 42.1.ad 2.

¶ Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris. 1.q.41.4.0. item q.44.4.ad 3.

1 SEMEN extenſo nomine, dicitur non ſolùm ſperma, ſed etiam menſtruum. 1.q.115.2.ad 3.

2 Semen non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam actiuam. 1.q.119.2.0.

3 Semen eſt de ſuperfluo alimenti. 1.q.119.2.c.

4 Semen eſt ſuperfluum reſpectu nutritiuæ, ſed eſt neceſſarium, quo indiget natura ad generationem. 22.q.153.3.ad 1.

5 Semen eſt album, quia eſt ſpumoſum, vt poſſit continere ſpiritum vitalem, in quo eſt virtus formatiua vt forma, ſed magis vt motor. 1.q. 118.1.ad 3.

6 Semen maſculi non occurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens. 3.q.28.1.ad 5. item q.31.5.c.

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis: ideo aliquæ concipiunt ſine eo. 3.q.31.5.ad 3. item q.35.3.ad 3.

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam actiuam, eſt potentia totum, licèt non ſit actu aliqua pars patris. 1. q. 119.2.ad 1.

9 Virtus animæ, quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione. 3.q.32.1.ad 1.

10 Virtus formatiua ſeminis dicitur intellectus, quia operatur ſine organo. 1.q.118.1.ad 3.

11 Homines pingues, & animalia magna, vt elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia conuertitur in pinguedinem & ſubſtantiam. 1.q.119.2.c.fi.

¶ Senarius numerus dicitur numerus perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis: ideo congruit perfectioni vniuerſi, & operum Dei in ſex diebus. 1.q.74.1.c.

¶ Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant vinum, propter frigiditatem: ſed anus magis, & ſunt fabuloſi. 22.q.60.3.c.

1 SENSIBILE duplex, ſc. per ſe, & per accidens: ſenſibile per ſe duplex, ſc. proprium, & commune. 1.q.17.2.c. item q.78.3.ad 1.

2 Similitudo ſenſibiliũ eſt in ſenſu tripliciter, ſc. primò, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum, per ſe, ſed non primò, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium, per accidens. 1.q.17.2.c.

3 Senſus in actu, eſt ſenſibile in actu. 1.q.14.2.c. item q.55.1.ad 2.

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum ſpiritualiter tantum, vt color: quædam materialiter, vt guſtabile & tangibile: alia verò vtroque modo. 1.q.67.1.c. item q.78.3.c.

1 SENSVALITAS. Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſc. vt præambulum, ſicut apprehenſiuè ſenſitiuè: & eſſentialiter, vt appetitiuè tantum. 1.q.81.1.ad 1.

2 Sẽſualitas dicitur à ſenſu, & eſt vis appetitiua ſenſitiuæ partis. 1.q.81.1.0.

3 Senſualitas non nominat ſimpliciter vnam potentiam,ſed vnam ſecundum genus,ſc.appetitiuam ſenſitiuam. 1.q.80.2.c.

4 Senſualitas nominat appetitum ſenſitiuum,vt indiſtinctus,incompletus, & depreſſus eſt:ideo non poteſt eſſe ſubiectum virtutis, ſed perpetuæ corruptionis,ideo differt tantum ratione à concupiſcibili & iraſcibili,quia nominant idem,ſed oppoſito modo.1.q.81.3. ad 1.item 12.q. 74.3.ad 2.

5 * Singuli motus ſenſualitatis ſunt in poteſtate noſtra, non autem omnes ſimul.12.q.74.3.ad 2.item 22.q.154.5.c.

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motum ſenſualitatis, de genere peccati mortalis.ſ.vt imperans,vel conſentiens,vt reſiſtens,& neutraliter:primo modo peccat mortaliter,tertio venialiter,non autem ſecundo,ſed meretur.22.q.154 5.c.

7 Senſualitas nõ poteſt ſanari à corruptione fomitis,niſi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita quadruplici ratione,ſc.quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit,& quia donum gratiæ quæ per Chriſtum nobis cõfertur,quamuis ſit efficacius,quàm peccatum primi hominis,non tamen ordinatur ad remouendum corruptionem prædictam,quæ eſt naturæ,ſed ad remouendum culpam perſonæ, ſimiliter etiam huiuſmodi corruptio,quamuis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ, eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ.Eſt etiam homini vtile ad vitandum elationis vitium, vt ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum.12.q.74.3.ad 2.

1 SENSVS eſt potentia paſſiua.1.q.79.3.ad 1.

2 Senſus eſt virtus corporea,ideo eſt cognoſcitiuus corporalium tantum, & non ſpiritualium.1.q.12.3.c.item 4.ad 3.item q.85. 1.c. item 12. q.3.3.c.item 22.q.46.3.c.ad 3.

3 Non datur ſenſus agens.1.q.79.3.ad 1.

4 * Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus.1.q.77.7.c.

5 Senſus quandoque ſumitur pro iudicio rationis. 22.q.46.3.c.ad 3.

6 Senſus dicitur tripliciter.ſ.natura ſenſitiua,potentia,& actus. 1.q.79. 1.ad 1.

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque, ſecundum quinque modos immutationis ab obiectis.ſ.viſus,auditus,olfactus,guſtus, & tactus. 1. q.78.3.o.

8 Senſus interiores ſecundum Ariſtotelem, ſunt tantum quatuor, ſecundum quatuor modos operationum, ſcilicet ſenſus communis, imaginatiua,æſtimatiua in aliis animalibus, ſiue cogitatiua in homine, & memoria ſenſitiua, licet ſint quinque ſecundum Auicennam, ſcilicet ſenſus communis,imaginatiua,phantaſia,æſtimatiua,& memoria ſenſitiua.1.q.78.4.o.

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis, nec formam ſubſtantialem,niſi per accidens, ſed tantum accidentia ſenſibilia.1.q.57.1.ad 2.item q.67.3.c.item q.75.6.c.fi.

10 Senſus non poteſt cognoſcere ſubſtantiam.12.q.31.5.c.

11 Senſus non poteſt cognoſcere vniuerſalia,quia non poteſt recipere formam immaterialem, quia ſemper recipit in organo corporali. 1. q. 12. 4. c. item q.85.1.c. item 12.q.5.1.ad 1.item qõ.19.3.c. item q. 29.6.o.

12 Nullus ſenſus diſcurrit à cauſis ad effectus,nec econuerſo, ſed tantum intellectus.1.q.58.4.5.o.item q.85.5.o.

13 Senſus dupliciter immutatur, ſcilicet interius, & exterius ab obie-

ꝯo.1. q.111 4.c.
14 Senſus exterior apprehendit tantum rem præſentem, interior autem etiam abſentem. 1. q.78. 4.c.ad 6.item q.81. 3.ad 3. item 12. q.15. 1. c.item q.17.7.ad 3.item q.35.2.ad 2.
15 Obiectum ſenſus communis, eſt ipſum ſenſibile, quia cum ſit vna potentia, extendit ſe ad omnia obiecta quinque ſenſuum exteriorum. 1. q.1. 3. ad 2.
16 Senſus communis, non eſt communis vt genus, ſed vt radix & principium ſenſuum exteriorum, vel vt reſpicit obiectum ſub vniuerſaliori ratione formali. 1. q.1. 3. ad 2. item q.78. 4.ad 1.
17 Senſus communis fertur in omnia ſenſibilia, ſecundùm vnam communem rationem, ad quam nullus ſenſuum propriorum pertingere poteſt. 1. q.1. 3.ad 2.
18 Senſus communis cognoſcit differentias ſenſibilium diuerſorum generum, & intentiones ſenſuum, non autem ſenſus proprius. 1. q.14. 2. ad 1. item q.57. 2.c. item q.78. 4.ad 2.
19 Senſus proprius diſcernit inter contraria ſenſibilia, inquantum participat aliquid de virtute ſenſus communis, ſed vltimum iudicium, & vltima diſcretio, pertinet ad ſenſum communem, qui iudicium aliorum perficit. 1. q.78. 4.ad 2.
20 Senſus formati habent propriam operationem .ſ. iudicium de propriis obiectis, ſed iudicium eorum ſenſus communis perficit. 1. q.78. 4. ad 2. fi.
21 * Sentire & intelligere, ſunt actiones immanentes. 1. q.14.2.ad 1. item q.54.2.c.item 12. q.31. 5.c.
22 Sentire non ſemper accipitur pro actu ſenſus, ſed quandoque pro actu intellectus, ſecundum quod intellectus quandoque ſenſus dicitur. 1. q.54.5.ad 1. item 22. q.46.3.c.ad 3.
23 Senſus Theologiæ duplex.ſ.literalis, vel hiſtoricus, quem voces ſignificant, & ſpiritualis, vel myſticus, quem res habent. Et eſt triplex, allegoricus, id eſt, figuratiuus, tropologicus.i.moralis, & anagogicus.i.cœleſtis. 1. q.1.10.c. item 12. q.102. 2. c.
24 In ſacra Scriptura, præter principalem ſenſum, quem auctor intendit, poſſunt alij ſenſus non incongruè aptari. 1. q.1. 9.ad 2.item 10.ad 1. item q.102. 1. c.
25 Nulla alia ſcientia, vel ſcriptura, præter ſacram Scripturam, habet ſenſus ſpirituales, ſed tantum literalem. 1. q.1. 10.c.
26 Multiplicitas iſtorum ſenſuum non facit æquiuocationem, nec aliquam ſpeciem multiplicitatis. 1. q.1.10.ad 1.
27 Senſui literali ſacræ Scripturæ nunquam poteſt ſubeſſe falſum. 1. q.1. 10. ad 3.
28 Senſus literalis eſt, quem auctor ſacræ Scripturæ intendit. 1. q.1. 10.c.
29 Senſus ſpiritualis ſacræ Scripturæ fundatur ſuper literalem, & eum præſupponit. 1. q.1. 10. c.ad 1.
30 In vna litera ſacræ Scripturæ ſunt plures ſenſus literales. 1. q.1.10.c.fi.
31 Senſus parabolicus continetur ſub literali, non autem figura eius. 1. q. 1. 10.ad 3. item 12.q.102. 2.ad 1.
32 Nihil continetur ſub ſenſu ſpirituali, neceſſarium fidei, quod ſcriptura non tradat alicubi manifeſtè per ſenſum literalem. 1.q.1.9.ad 2. item 10. ad 1.
1 SENTENTIA eſt applicatio iuris ad particulare factum. 12. q.96. 1. ad 1. item 22. q.67.1.c.

¶ Sepa

¶ Separatio eſt delectabilis dupliciter, ſcilicet inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, vel inquantum aliqua vnio fit. 12. q. 36. 3. ad 2. item ad 3.

¶ September eſt quaſi totus ſolennis apud Iudæos, ſicut & ſeptimus dies. 12. q. 102. 4. ad 10.

¶ Septenarius numerus vniuerſitatem ſignificat. 12. q. 102. 5. ad 5.

1 SEPVLTVRA. * Mos cuiuſcunque gentis in ſepultura, & in officiis eius ſeruari debet. 3. q. 51. 2. ad 2.

2 Terra non conſecrata in ſepulturam poteſt emi in ſepulturam, & ſepultura iam conſecrata, poteſt vendi ratione materiæ, in neceſſitate Eccleſiæ, ſicut & calix conſecratus ratione materiæ, non autem poteſt vendi ratione conſecrationis, vel officij, vel proceſſionis in funere alicuius, vt ſcilicet aliquis pro pecunia ibi ſepeliatur; tamen non dantes oblationes debitas pro ſuſtentatione, poſſunt compelli dare ſecundùm conſuetudinem, & poſſunt puniri per ſacramentorum ſubtractionem, non per ſacerdotem cui ſunt oblationes faciendæ, ne videatur pró ſacramentorum, vel ſacramentalium exhibitione aliquid exigere, ſed per aliquem ſuperiorem. 22. q. 86. 1. ad 3. item q. 100. 2. ad 4. item 3. ad 2. item ad 3.

3 Sepultura non confert mortuo quoad ſpiritum, ſed quoad honorem eius, & pium affectum viuorum, ideò pro ea quidam commendantur. 22. q. 32. 2. ad 1.

4 Sepulturam non ponit Chriſtus inter opera miſericordiæ, ſed ſolum ea quæ ſunt euidentioris neceſſitatis. 22. q. 32. 2. ad 1.

5 Chriſtus noluit crucifigi, vbi ſepultus eſt Adam, id eſt, in Hebron, ſed in Caluariæ locum communem damnatorum, vt oſtenderetur quod crux Chriſti eſt in remedium contra peccatum totius mundi, & non tantum contra peccatum perſonale Adæ. 3. q. 46. 10. ad 3.

6 Sepultura Chriſti operata eſt efficienter noſtram ſalutem, ſicut & mors eius. 3. q. 51. 1. ad 2. item 2. ad 4.

7 Chriſtus fuit ſepultus conuenienti modo, & redditur ratio literalis, & myſtica omnium geſtorum circa hoc. 3. q. 51. 2. o.

8 Chriſtus fuit conuenienter ſepultus, ad probandum veram eius mortem, ad ſpem reſurrectionis noſtræ, & ad exemplum quod abſcondamur à turbis. 3. q. 51. 1. o. item 2. 4. c. item q. 52. 4. c.

9 Chriſtus fuit in ſepulchro tantum vna die vſuali, & duabus noctibus, ſ. triginta ſex horis. 3. q. 51. 4. o. item q. 52. 4. c. item q. 53. 2. c.

1 ¶ Seraphin interpretantur ardentes, ſeu accendentes. 1. q. 63. 7. ad 1. item 9. ad 3. item q. 180. 5. ad 5. item q. 109. 1. ad 3.

2 Seraphin dicitur ab incendio, ſecundùm tres proprietates ignis, ſcilicet motus continui ſurſum, exceſſus feruoris, & lucis. 1. q. 108. 5. ad 5.

3 Seraphin eſt primus ordo primæ hierarchiæ Angelorum, quia in amando eſt completiſſima vnio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare. 1. q. 63. 7. ad 1. item 9. ad 3. item q. 108. 5. ad 5. itē q. 109. 1. ad 3.

4 Imagines Cherubin & Seraphin fuerunt in templo Salomonis, non quidem ad cultum, vt adorarentur, ſed ad myſterium. 12. q. 102. 4. ad 6. co. 1. fi.

1 SERMO. * In ſermone eſt aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, ſicut donum linguarum, ad poſſe intelligi a diuerſis. 22. q. 177. 1. o.

2 Gratia ſermonis dupliciter ſubtrahitur. ſ. vel propter culpam auditoris, vel prædicatoris, & bona opera vtriuſque non merentur eam, niſi

remouendo impedimenta eius. 22. q.177. 1. ad 3.

1 SERVIRE. * Qui ſeruit homini, ſufficit quòd ei ſubiiciatur obediendo in licitis, ſed qui ſeruit Deo, oportet quod ſubiiciatur ei interiùs bonum affectum habendo. 22. q.105. 5.o.

2 Copula carnalis retrahit animum à ſeruitio Dei, propter vehementiam delectationis, & ſolicitudinem. 22. q.186.4.c.

1 SERVITVS. *Seruus dicitur ad dominum, ideò vbi eſt ſpecialis ratio dominij, oportet eſſe ſpecialem rationem ſeruitutis. 22. q.81. 1.ad 3. item q.104. o.

2 Relatio ſeruitutis, & dominij fundatur ſuper actione & paſſione, ideò propriè non conuenit naturæ, ſed perſonæ ſecundùm naturam. 3. q. 20. 1.ad 2. item 2. c.

3 Seruitus naturaliter refugitur, quia eſt impeditiua boni vſus poteſtatis. 12. q. 2. 4. ad 3.

4 Seruitus eſt contra naturam, quoad primam intentionem naturæ, non autem contra ſecundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinat, & hoc appetit natura, vt quilibet ſit bonus: ſed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinat, vt ex peccato pœnam reportet. Et ſic ſeruitus in pœnam peccati introducta eſt. 12.q.94.5.ad 3.

5 Seruitus quæ eſt de iure gentium, eſt naturalis, non quidem abſolutè, ſed ratione vtilitatis conſequentis .ſ. quòd quis regatur à ſapiente, & iuuet eam. 12.q.94.5.ad 3. item 22. q.57.3.ad 3.

6 Homo eſt ſeruus alterius hominis ſecùndùm corpus, non autem ſecundùm mentem. 22. q.104.5.c.ad 2. item 6.ad 1.item q.122. 4.ad 3.

7 Vernaculus.i.in ſeruitute natus, vel ſeruus emptus ad ſeruitium Iudæorum, ſi fiat Chriſtianus, liberatur à ſeruitute, nullo pretio dato. Si verò infidelis exiſtens ſit emptus ad mercationem, tenentur per ſtatutum Eccleſiæ infra tres menſes exponere eum venditioni, nec in hoc iniuriam facit Eccleſia. 22. q.10.10.c.

8 In ſpiritualibus eſt duplex ſeruitus, & duplex libertas.ſ.peccati, & iuſtitiæ. 22. q.183.4.c.

9 Seruitus triplex, ſcilicet peccati, hominis, & Dei. 22. q.122.4.ad 3. item q. 183. 4. c.

10 Homo iuſtè relictus eſt à Deo in ſeruitute diaboli, licèt ille iniuſtè inuaſerit eum. 3.q.46.3.ad 3. item q.48.4.ad 2.item q.49. 2.c.

11 Seruitus peccati, eſt verè ſeruitus, ſed eſt libertas ſecundùm opinionem tantum, ſeruitus autem Dei, eſt econuerſo. 22. q.183. 4.c.

12 Cùm per matrimonium alter coniugum alteri obligetur ad liberè reddendum debitum, ſeruitutis conditionem neceſſe eſt dirimere matrimonium, dummodo ſit ignorata. Suppl. q.52. 1.o.

13 Cum matrimonium ad ius naturæ referatur, poteſt ſeruus ſine domini ſui conſenſu liberè matrimonium contrahere. Suppl. q.52. 2.c.

14 Vir cùm ſubiiciatur vxori in his tantum, quæ ad actum naturæ ſpectant, poteſt alteri ſe in ſeruum dare abſque ſuæ vxoris conſenſu. Suppl. q.52.3.o.

15 Proles ac filij matrē potius ſequuntur in libertatis ac ſeruitutis conditione, quàm patrem: quanquam in quibuſdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem ſequitur conditionem. Suppl. q.52.4.c.

¶ Sexta dies creationis. 1.q.70.1.c.item q.72.o. item q.90. 4.c. item q. 91.4.ad 5.

1 SEXVS. * Diuerſitas ſexuum in eodem, vel in diuerſis cauſatur ex virtute cœleſti, & ex diſpoſitione materiæ. 1. q.115.3.ad 4.

2 Prophetia poteſt conuenire mulieri, quia attenditur ſecundùm mentem illuminatam à Deo, ex qua non eſt diuerſitas ſexuum. 22. qõ. 177. 2. ad 2.

¶ Sibylla expreſsè prophetauit de Chriſto. 22. q. 2. 7. ad 3. item q. 72. 6. ad 1.

¶ Sicut, importat ſimilitudinem, non autem æqualitatem. 1. q. 60. 4. ad 2.

1 SIGNIFICATIO. * Terminus ſingularis idem ſignificat & ſupponit ſecundùm ſophiſtas, non autem terminus communis. 1. q. 39. 4. a. 1.

2 Nomen non ſignificat, niſi mediante conceptione intellectus. 1. q. 13. 1. c. item 4. c. ad 1. item 9. ad 2.

3 Modus ſignificandi, ſequitur modum intelligendi. 1. q. 45. 2. ad 2.

4 Ad proprietatem locutionis requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi. 1. q. 39. 4. 5. c.

5 Variatio dictionis in principio, mutat ſignificationem, & variatio in fine, mutat conſignificationem apud Latinos. Sed apud Græcos mutat in verbis, etiam in principio. 3. q. 60. 7. ad 3.

1 SIGNI poteſt eſſe ſignum, reſpectu diuerſorum, & ſui, vt eſt in alia ſpecie, non autem in eadem ſpecie. 3. q. 48. 3. ad 2.

2 Signum multorum ordinatorum ad vnum, non eſt ambiguum & fallax, ſed eſt certum. 3. q. 60. 3. ad 1.

3 * Signum quandoque dicitur cauſa. ſ. quando eſt notior effectu. Sed ſæpius dicitur de effectu, & diuiditur contra cauſam. Tamen ideò potius dicit Scriptura, vt luminaria ſint in ſigna, quàm in cauſas, vt occaſionem idololatriæ tolleret. 1. q. 70. 2. ad 2.

4 Cauſa principalis non poteſt propriè dici ſignum effectus, licèt occulti, & cauſa ſit ſenſibilis, & manifeſta, ſed tantum cauſa inſtrumentalis. 3. q. 62. 1. ad 1.

5 Signum primò & principaliter conuenit ſenſibilibus. Non autem intelligibilibus, niſi vt ſunt manifeſtata per ſenſibilia. 3. q. 60. 4. ad 1.

6 Petere ſignum à Deo, contingit dupliciter, ſcilicet ad explorandum poteſtatem Dei, vel veritatem dicti eius, & ad inſtructionem. Primum eſt peccatum tentationis Dei, non autem ſecundum. 22. quæſt. 97. 2. ad 3.

7 Multa ſigna præcedent diem iudicij. Suppl. q. 73. 1. c.

8 Sol & Luna obſcurabuntur ad incutiendum terrorem hominibus. Suppl. q. 73. 2. c.

9 Virtutes propter rei nouitatem & ſplendorem mouebuntur. Suppl. q. 73. 3. c.

1 SYLLOGISMVS. * In agendis fit ſyllogiſmus, cuius maior vniuerſalis, eſt intellectus practici, minor verò particularis, eſt rationis particularis. i. cogitatiuæ, concluſio autem eſt in electione operis. 22. q. 76. 1. c. item q. 90. 1. ad 2.

2 Syllogiſmus neceſſariò eſt in quolibet actu virtutis, & peccati. Sed temperatus & intemperatus ſyllogizant ex triplici propoſitione, continens autem, & incontinens, ex quadruplici propoſitione, ſed diuerſimodè. 12. q. 77. 2. ad 4.

¶ Syluester Papa excommunicauit eos à quibus exulauit, non quidem ex vindicta, ſed ex zelo Dei. 22. q. 108. 1. ad 4.

1 SYMBOLVM. * Neceſſe fuit edere plura ſymbola, contra diuerſas hæreſes. Nec differunt, niſi quod explicatur in vno implicitum in alio. 22. q. 1. 9. ad 2. item 10. ad 1. item ad 2.

2 Edere nouum ſymbolum, pertinet tantum ad Papam, ſicut & cætera pertinentia ad totam Eccleſiam. 22. q. 1. 10. o. item q. 11. 2. ad 3.

3 In ſymbolis dicitur, credo in Deum, in perſona Eccleſiæ, cuius fides eſt formata, quæ inuenitur in omnibus illis, qui ſunt numero & merito de Eccleſia: & vt ſiqui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere ſtudeant. 22. q. 1. 9. ad 3.

4 In ſymbolo Apoſtolorum melius dicitur, ſanctam Eccleſiam, quàm in ſanctam Eccleſiam. Tamen ſi dicatur, in ſanctam Eccleſiam, intelligitur in Spiritum ſanctum, ſanctificantem eam. 22. q. 1. 9. ad 5.

5 In quolibet concilio compoſitum eſt aliquod ſymbolum, non quidem aliud à præcedenti, ſed explicans aliquid implicitum in priori, contra nouam hæreſim. 1. q. 36. 2. ad 2.

6 In ſymbolo Patrum nihil explicatur de deſcenſu Chriſti ad inferos, quia nullus error exortus eſt contra hoc. 22. q. 1. 9. ad 4.

7 Symbolum Patrum publicè cantatur in miſſa, quia editum fuit fide iam manifeſtata, & Eccleſia pacem habente, & eſt declarans ſymbolum Apoſtolorum, editum tempore perſecutionis, fide nondum propagata. Ideò ſymbolum Apoſtolorum occultè dicitur in prima, & in completorium, quaſi contra tenebras errorum præteritorum & futurorum. 22. q. 1. 9. ad 6.

8 Symbolum Patrum dicitur ſtatim poſt Euangelium, quaſi expoſitio eius. Illud autem ſymbolum Athanaſij, dicitur in prima, quaſi expulſis iam hæreticorum tenebris. Et vtrunque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis conſueuerunt venire ad Eccleſiam, & in quibus ſollennizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei. 3. q. 83. 4. c.

9 Athanaſius compoſuit manifeſtationem fidei, non quidem per modum ſymboli, ſed per modum doctrinæ, licèt auctoritate Papæ habeatur vt regula fidei, quia integram fidei veritatem breuiter continet. 22. q. 1. 10. 3. ad 3.

1 SIMILITVDO eſt relatio æquiparantiæ, non tamen ſemper denominat vtrunque extremorum, ſed tantum quando forma eſt æqualiter & eadem ratione in vtroque extremorum. 1. q. 4. 3. ad 4. item q. 42. 1. ad 3.

2 Similitudo duplex. ſ. participationis eiuſdem formæ, & proportionis. 1. q. 4. 3. o. item q. 14. 3. ad 2.

3 Similitudo duplex. ſ. repræſentationis, & ſecundùm conuenientiam in natura. Prima requiritur inter cognoſcens & cognitum, non autem ſecunda. 1. q. 85. 8. ad 3. item q. 88. 1. ad 2.

4 Similitudo duplex. ſ. vt principium, & vt principiatum. Prima dicitur exemplar, ſecunda verò imago. 1. q. 35. 1. ad 1.

5 Aliqua dicuntur ſimilia dupliciter, ſcilicet participando vnam formam, & ſecundùm quod vnum imitatur alterum, ſecundùm proportionalitatem. Prima ſunt compoſita. Ideò nulla creatura eſt ſic ſimilis Deo, ſed ſolum ſecundo modo. 1. quæſt. 4. 3. o. item q. 44. 3. ad 1.

6 Similitudo triplex creaturæ rationalis ad Deum. ſ. ſecundùm eſſe naturæ, ſecundùm cognitionem, & ſecundùm poteſtatem operandi ad beatitudinem obtinendam. 22. q. 163. 2. o.

7 Primas duas habuit angelus à principio, & tertiam appetiit. Sed homo tantum primam habuit in ſua creatione, & reliquas appetiit. 22. q. 163. 2. o.

8 Verbum, Idea, Deus, & qualibet cauſa, dicitur largè ſimilitudo, id eſt, exem-

exemplar creaturæ,& effectus,non autem propriè.1.q.25.1.ad 1.item q.57.2.ad 2.
9 Similitudo conuenit verbo * inquantum ipſum eſt quædam ſimilitudo rei intellectæ,ſicut genitum eſt ſimilitudo generantis,ſed ad amorem pertinet,non quod ipſe amor ſit ſimilitudo,ſed inquantum ſimilitudo eſt principium amandi,& ideo genitum.ſ.verbum,eſt principium amoris.1.q.27.4.ad 2.
10 * Similitudo in diuinis,aliter pertinet ad verbum,& aliter ad amorem. 1.q.27.4.ad 2.
11 Similitudo & diſſimilitudo in diuinis, attenditur ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum relationes. 1.q.36.4.ad 3.
12 Similitudo & diſſimilitudo attenditur non ſolum ſecundum qualitatem eandem, vel diuerſam, ſed etiam ſecundum eundem, vel diuerſum modum participandi.12.q.52.3.c.
13 Conceptio intellectus,eſt ſimilitudo rei intellectæ.1.q. 27.2.c.ſi.
14 Species intelligibilis noſtri intellectus,non poteſt eſſe ſimilitudo prinpiorum indiuidualium.1.q.14.11.ad 1.item 12.c.
1 * SIMONIA eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquod ſpirituale,vel ei annexum.22.q.100.1.o.
2 Simonia non eſt peccatum in Spiritum ſanctum.22.q.100.1.ad 2.
3 Simonia eſt hæreſis grauior hæreſi Macedonij,quoad exteriorem proteſtationem,& ſimilitudinem.22.q.100.1.ad 1.
4 Actus eſt ſpiritualis dupliciter.ſ.ratione principij.i.doni,vel officij, & ratione finis.Primum licet vendere, non autem ſecundum, quia ſimonia eſſet.22.q.100. 3.0.
5 Oratio eſt ſpiritualis vtroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia eſſet ſimonia. Sed licet dare eleemoſynam pauperibus ve orent.22.q.100.3.ad 2.
6 Licet vendere iuſtum patrocinium,& iuſtum conſilium.Non autem verum iudicium.i.ſententiam,nec verum teſtimonium, quia ad hæc tenentur iudex & teſtis, non antem aduocatus, vel iuriſperitus. Ideo eſſet ſimonia in cauſa ſpirituali,nō autem in cauſa ſæculari.22.q.71. 4.0.item q.100.3.ad 3.
7 Papa poteſt incurrere ſimoniam,ſicut & alij. Et grauius eſt peccatum, quanto Papa eſt maior, quia non eſt dominus ſpiritualium, ſed diſpenſator.22.q.100.1. ad 7.
8 Ante collationē beneficij,licet Epiſcopo ſubtrahere de fructibus eius,ad pios vſus.Sed requirere ab eo cui cōfert,eſt ſimonia.22.q.100.4.ad 3.
9 Si clericus impendat prælato obſequium honeſtum.i.ad ſpiritualia, ſit dignus Eccleſiaſtico beneficio. Non autem ſi ſit inhoneſtum, vel ad carnalia,id eſt,ad vtilitatem conſanguineorum,vel patrimonij eius, ſed eſt munus ab obſequio,& ſimonia.22.q.100.5.ad 1.
10 Dare aliquid aduerſariis,ne impediant in beneficio Eccleſiaſtico, ante acquiſitum ius,eſt ſimonia,non autem poſt. 22.q.100.2.ad 5.
11 Permutatio,vel tranſactio beneficij Eccleſiaſtici ſine licentia,eſt ſimonia,quia nomine emptionis & venditionis,prohibetur omnis contractus ſpiritualium nō gratuitus. Sed cum licentia prælati,& ex cauſa vtili,vel neceſſaria, ſunt licitæ.22.q.100.1.ad 6.
12 Accipere aliquid temporale pro ſacramentis,eſt ſimonia.Nec conſuetudo excuſat.Non autem accipere ad ſuſtentationem. 22. q.86. 1.ad 3.item q.100.2.0.
13 Exigere aliquid pro abſolutione ab excommunicatione, quaſi pretium

abſolutionis,eſt ſimonia,non autem quaſi pœnam pro culpa. 22. q. 100.2.ad 3.

14 Exigere aliquid pro conſecratione,benedictione,ordinibus, chriſmate, oleo ſancto,vel alio ſpirituali,eſt ſimonia,niſi accipiantur vt ſtipendia.22.q.100.2.ad 4.

15 Accipere aliquid pro diſpenſatione,commiſſione,correctione,doctrina ex officio ſpirituali,feſto faciendo,vel prætermittendo,etiam ad ſuſtentationem,eſt ſimonia,quia ex officio ad ea obligantur,& ſtipendia habent. Tamen viſitantes poſſunt accipere procurationes. 2.q. 100.3.ad 3.

16 Statum de non fienda proceſſione in funere, niſi dentur tot, eſt illicitum & ſimoniacum,non autem quod proceſſio fiat,ſi tot dentur.22.q. 100.3.ad 2.

17 Dare,vel accipere aliquid quaſi pretium pro prædicatione, prophetia, oratione,officio,& huiuſmodi actibus ſpiritualibus,eſt ſimonia. Non autem accipere pro ſuſtentatione,ſecundum ordinationem Eccleſiæ, vel conſuetudinem approbatam , non exigendo ab inuitis per ſubſtractionem ſpiritualium,ſed per ſuperiorem.22.q.100.3.o.

18 Hypocrita non videtur eſſe ſimoniacus,quia non dat ſpirituale propter temporale,ſed demonſtrat ſanctitatem,& furatur laudem. 22.q. 100. 5.ad 4.

19 Emptores ſpiritualium imitantur Simonem Magum in actu , venditores autem in intentione : quia voluit emere vt venderet.Giezi verò tantum vendidit.Ideo ſecundi poſſunt dici ſimoniaci,& Giezitæ,primi verò ſimoniaci tantum.22.q.100.1.ad 4.

20 Simonia mentalis,& quodlibet aliud peccatum interius,nullam pœnam Eccleſiaſticam incurrit,ſed diuinam.22.q.100.6.ad 6.

21 Simonia & alia peccata tollunt gratiam,& executionem ordinum. Non autem tollunt ſacramentum,nec impediunt ſuſceptionem eius.22.q. 100.6.ad 1.

22 Emens aliquid ſimoniacè,punitur priuatione cuiuſlibet rei talis.Dantes autem,vel medianes puniuntur infamia & depoſitione ſi ſint clerici, ſed laici excommunicatione.22.q. 100.6.o.

23 Recipiens beneficium ſimoniacè,tenetur reſtituere illud,& omnes fructus qui potuiſſent percipi à diligenti poſſeſſore,deductis expenſis,licet alius dederit pro eo,neſciente , præter fructus conſumptos bona fide,niſi fuerit inimicus eius, vt impediret eum, vel niſi contradixerit, nec poſt ratum habuerit.22.q.100.9. ad 3.

24 Dans pecuniam ſimoniacè,non poteſt eam repetere,licet recipiens,eam teneat iniuſtè.22.q.100.6.ad 1.

25 Res ſimoniaca debet reſtitui Eccleſiæ,in cuius iniuriam data eſt,niſi totum collegium ſit in culpa.22.q.100.6.ad 4.

26 Nullus debet ordinari ab epiſcopo ſimoniacè promoto,etiam occulto, licet præcipiat vel excommunicet.Et ſi ordinetur,non poteſt exequi niſi diſpenſetur,licèt ignoraret.Si verò Epiſcopus ſit aliter ſimoniacus occultus, quilibet poteſt ordinari ab eo.22.q. 100.ad 2.

27 Suſcipiens ordinem ſacrum ſimoniacè,etiã occultè,ſuſpenſus eſt quoad ſe,& quoad alios. Sed dans ordinem , vel dans,ſiue recipiens beneficium,vel medians,publici,ſunt ſuſpenſi vtroque modò:occulti verò, ſunt ſuſpenſi primo modo tantum. 22.q.110.6.ad 1.item ad 2.

28 Solus Papa poteſt diſpenſare cum promoto ſimoniacè ſcienter.In aliis autem caſibus Epiſcopus poſt renunciationem,facit quadruplicẽ diſpen

ſpenſationem.ſ.paruam.i.quoad communionem laicam;magnam,vt ſit in ſuo ordine in alia Eccleſia:maiorem,vt ſit in eadem in minoribus: maximam verò,vt in eadem Eccleſia, in qua aliquid ſimoniacè acquiſiuit,maiores ordines exequatur, non tamen quod prælationes accipiat.22.q.100.6.ad 7.

1 SIMPLEX aut totum cognoſcitur, aut nihil.1.q.58.5.c.item q.85.6.c.item 22.q.2.2.ad 2.

2 Pluralitas rationum non repugnat maximè vnitati & ſimplicitati, niſi quæ reducitur ad diuerſitatem rei.Ideo conuenit Deo,licet ſit omnino ſimplex.1.q.3.0.item q.9.1.c.item q.25.1.c.item q.28.2.c.

1 SIMPLICITAS ad virtutem veritatis pertinens ,dicitur ſimplicitas, quia non tendit in diuerſa, veritas autem dicitur, inquantum ſigna concordant ſignatis. Ideo ſimplicitas & veritas differunt tantum ratione.22.q.109.2.ad 4.item q.111.3.ad 2.

2 Simplicitas eſt virtus, ad quam pertinet directè præſeruare ſe à deceptione.22.q.111.3.ad 2.

3 Simplicitas facit intentionem rectam, non quidem directè,quia hoc facit omnis virtus, ſed indirectè.ſ.excludendo duplicitatem, per cuius oppoſitum dicitur.22.q.109.2.ad 4.

1 SIMPLICITER dicitur dupliciter, ſcilicet, abſolutè, id eſt, ſecundum naturam ſuam, ſiue ſine adiuncto, & totaliter, id eſt, vniuerſaliter ſiue omnino.22.q.58.10.ad 2.item q.109.ad 4.item 3.q.50.5.0.

2 Vnumquodque dicitur ſimpliciter, vt eſt in actu, ſecundum quid verò vt eſt in apprehenſione.22.q.66.c.

¶ Simulatio propriè eſt mendacium in ſignis factorum exteriorum. Ideo ſemper eſt peccatum.Sed largè ſumitur pro fictione.22.q.111.1.0.

¶ Synagoga fiebat in diuerſis locis ad doctrinam: templum autem tantum in vno loco,ad ſacrificium. Et vtrique ſuccedit Eccleſia. 12. q.102.4.ad 3.

1 SYNDERESIS non eſt potentia, ſed eſt habitus naturalis primorum principiorum moralium.1.q.79.12.0. item 13. c.fi. item ad 3. item 12.q.94.1.ad 2,item 22.q.47.6.ad 1.item ad 3.

2 Actus ſynderesis eſt,remurmurare malo,& inclinare ad bonum.1.q.79.1.c.

¶ Syneſis eſt virtus bene iudicatiua de agibilibus,ſecundum legem communem, Gnomi verò ſecundum altiora principia. ſ. iuris naturalis, ideo eſt altior.1.q.22.1.ad 1.item 12.q.57.6.0.item 22.q.48. c. fi. item q.51.3.4.0.item q.53.2.c.

1 SINISTRVM. * Dextra pars mundi eſt auſtralis, ſiniſtra verò aquilonaris.12.q.102.4.ad 6.co.2.

2 Pars dextra ſignificat bona ſpiritualia,& ſiniſtra,bona temporalia.12.q.102.4.ad 6.co.2.

¶ Synonyma dicuntur nomina ſignificantia idem,ſecundum eandem rationem. 1.q.13.4.ad 1.

¶ Situs.*Quæ pertinent ad ſitum,dicuntur de Deo metaphoricè:vt ſedere,& ſtare.1.q.3.1.ad 4.

1 * SOBRIETAS propriè eſt circa potum inebriatum.Largè verò eſt circa omnem materiam,quia ſobrius dicitur, quaſi briam.i.menſuram ſeruans.22.q.143.c.princ.item q.149.2.0.

2 Sobrietas eſt ſpecialis virtus.22.q.149.2.0.

3 Sobrietas eſt maximè neceſſaria iuuenibus, quia in eis viget concupiſcentia. Mulieribus autem, quia in eis deficit robur mentis. Senibus verò & Epiſcopis, omnibus miniſtris Eccleſiæ, & regibus, propter officia, & operationes eorum. 22.q.149. 4.o.

1 SOCRATES ditiſſimus Thebanus, abiecit magnum pondus auri, vt Athenis vacaret philoſophiæ. 22.186.3.ad 3.

¶ Sodomia, id eſt, coitus maſculorum, eſt ſpecies luxuriæ contra naturam. 22.q.142.4.ad 3.fi. item q.154.11.o. item 12.ad 4. item 3.q.70.2.ad 1.

¶ Sól aliqualiter influit in omnia corpora. 22.q.47.5.ad 2.

1 Sol propter diſtantiam loci, non eundem caloris effectum habet in Dacia, quem habet in Aethiopia. 1.q. 115.6.ad 2.

2 ¶ Sollennitas vnicuique adhibetur ſecundum conditionem eius, & tantum cùm quis totaliter mancipatur alicui rei. 22.q.88.7.c.

1 SOLERTIA non eſt virtus, quia ſe habet ad bonum & ad malum, & magis dependet ex natûrali ingenio, quàm ex aſſuetudine. 22.q. 49.4.o.

2 Solertia eſt ſubtilitas quædam, in non perſpecto tempore medij, ſecundum Ariſtotelem. Vel eſt habitus, ex repentino inueniens quod conuenit. 22.q.48.c.

3 Solertia valet ad bene conſiliandum, ſed neceſſaria eſt in repentinis. 22. q.49.4.ad 2.

1 SOLICITVDO eſt ſtudium adhibitum ad aliquid conſequendum, quod maius eſt, vbi eſt timor, & minus eſt, vbi eſt ſecuritas. 22.q.47.9.ad 3. item q.55.6.c.

2 Solicitus dicitur quaſi ſolers citus, quia ex ſolertia animi velox eſt ad proſequendum agenda. 22.q.47.9.c. item q. 49.4.c.

3 Solicitudo pertinet ad prudentiam. 22.q.47.9.o. item q.48.ad 5. item q.53. princ. item q.54.2.c.

4 Solicitudo temporalium, eſt illicita tripliciter. ſ. ſi in eis ponatur finis, vel ſuperfluum ſtudium, vel timor. 12.q.108.3.ad 5. item 22.q.55.6. item q.83.6.ad 2. item q.188.7.c.

5 Solicitudo de futuris prohibetur, niſi immineat tempus eorum. 22.q.55.7.o. item q.188.7.ad 2.

1 * Solitarius.* Homo poteſt ſolitarius viuere dupliciter. ſ. vel quaſi ſocietatem humanam non ferens propter animi ſæuitiam, & hoc eſt beſtiale, vel per hóc quòd totaliter diuinis rebus inhæret, & hoc ſupra hominem, & ideo Philoſophus dicit in primo Politicorum, quòd ille qui aliis non communicat, aut eſt beſtia, aut Deus. i. diuinus. 22. q.51.1.c.fi. item 22.q.88.8.ad 5.

2 * Si autem abſque præcedenti exercitio ſolitaria vita aſſumatur, eſt periculoſiſſima, niſi per diuinam gratiam ſuppleatur, quod in aliis per exercitium acquiritur. ſicut patet de beatis Antonio, & Benedicto. 22.q.188.8.c.fi.

¶ Solitudo non eſt eſſentia perfectionis, ſed eſt Inſtrumentum congruum contemplationi, non autem actioni. 22.q.188.8.o.

1 SOLVS remouet conſortium dupliciter. ſ. vel ſimpliciter. i. ſolitarius. ſ. qui non eſt cum alio eiuſdem naturæ, vel conditionis, vel reſpectu alicuius: primo modo ſtat categorematicè, ſecundo modo ſyncategorematicè. 1.q.31.3.4.o.

2 Solus propriè determinat tantum ſubiectum, ſolum autem, & tantum, poſſunt congruè addi ſubiecto & prædicato. 1.q.31. 3.ad 2. item 4.c.

3 * Hæc propriè non conceditur, Pater, vel Trinitas, eſt ſolus Deus, niſi ex parte prædicati intelligatur aliqua implicatio. 1.q.31.3.ad 2.

4 Hæc propoſitio, ſolus Deus eſt Pater, categorematicè eſt falſa, ſed ſyncategorematicè eſt vera in triplici ſenſu, & eſt falſa in vno ſenſu. ſ. formaliter & communiter. 1.q.31.3.ad 3.

5 Hæc propoſitio, ſolus Pater eſt Deus, & aliæ ſimiles, categorematicè ſunt falſæ, ſed ſyncategorematicè ſunt veræ in duplici ſenſu, & falſæ in vno ſenſu. 1.q.31.4.0.

6 Hæc propoſitio, ſolus Deus creat, vel generat, vel eſt Deus, & aliæ ſimiles, ſunt falſæ categorematicè: ſed ſunt veræ ſyncategorematicè, in duplici ſenſu. 1.q.31.3.0.

1 SOMNIVM.* Cauſa ſomniorum duplex. ſ. interior, id eſt, præcedens cogitatio, vel diſpoſitio corporis, & exterior. ſ. ars, cœlum, dæmon, & Deus, per Angelos. 22.q.95.6.0. item q.154.5.c. item q.172.1.ad 2. item 3.q.80.7.c.

2 Somnium quandoque eſt cauſa futurorum euentuum. ſ. inducendo ad operandum, & quandoque eſt ſignum eorum. ſ. quando idem eſt cauſa vtrique. 22.q.95.6.c. item q.154.5.c.

¶ Somnolentia & otioſitas, vt reducuntur ad torporem, ſunt filiæ acediæ. 22.q.35.4.ad 3.

1 SOMNVS.* In ſomnis nullus poteſt mereri, nec demereri, quia tunc non poteſt haberi perfectum iudicium rationis: ſed poteſt eſſe ſignum præcedentis meriti, vel peccati. 1.q.84.8.0. item q.94.4.ad 4. item 22.q.154.5.0.

2 Somnus poteſt eſſe peccatum mortale, vel ſaltem occaſio peccati mortalis. ſcil. quando ex hoc omittitur illud, quod quis facere debet, vel fit aliquid quod inclinat ad malum. 12.q.71.5.c.

1 SORS propriè dicitur, cum aliquid fit, vt conſiderato eius aduentu, aliquid innoteſcat. 22.q.95.3.8.c.

2 Sors triplex. ſ. diuinatoria, diuiſoria, & conſultoria: prima quæritur cognitio futuri: ſecunda habendi: tertia fiendi. 22.q.95.8.c.

3 Sors cuius euentus expectatur ex ſtellis, eſt vana & falſa: ſi antè à fortuna, eſt vana tantum ſors diuiſoria: ſi verò à diabolo, eſt illicita, & prohibetur ſecundum canones: ſed ſi expectatur à Deo, non eſt mala ſecundum ſe, licèt ſit peccatum quadrupliciter. ſ. ſi fiat ſine neceſſitate, vel ſine reuerentia, vel in terrenis, vel in electionibus eccleſiaſticis. 22.q.95.8.c.

1 SPECIES duplex, ſcilicet natura communicabilis pluribus indiuiduis immediatè ſecundum nomen & rationem æqualiter participatam, vt homo, & intẽtio quieſcens in anima, vt ſpecies in anima. 1.q.13.9.0.

2 Vnumquodque ſortitur ſpeciem ſecundum actum, & non ſecundum potentiam, ſecundum formam, in compoſitis ex materia & forma. 1.q.53.1.c. item 12.q.1.3.c.

3 Illud ſecundũ quod aliquid ſortitur ſpeciem, oportet eſſe fixum & ſtãs, quaſi indiuiſibile: & quicquid attingit illud ſub illa ſpecie continetur, & quicquid recedit ab eo in plus, vel minus, pertinet ad aliam ſpeciem perfectiorem, vel imperfectiorem. 12.q.52.1.c.

4 Nihil prohibet eſſe aliquam ſpeciem in aliquo genere, quæ aliqualiter operetur in omnibus ſpeciebus eiuſdem generis, ſicut ſol influit in omnia corpora. 22.q.47.5.ad 2.

1 SPECTACVLA de vtilibus & neceſſariis ad vitam, vt venationes, diſtrahunt animum, & debent vitari à pœnitente, licet ſint licita,

cum

cum debitis circunſtantiis. 22.q.167.2.c.ad 2.
2 Spectacula turpium vitanda ſunt ab omnibus,ſed maximè à pœnitentibus.22.q.102.6.ad 8.item q.167.2.ad 2.
3 Inſpectio ſpectaculorum turpium,& ad peccata prouocantiũ ſtudioſa, eſt prohibita,& eſt peccatum,& eſt mortale quandoque:vnde & cõmiſtionem animalium diuerſæ ſpeciei prohibet lex, ad tollendam vniuerſaliter occaſionem concupiſcentiæ. Animalia enim diuerſarũ ſpecierum non cõmiſcentur de facili,niſi hoc per homines procuretur:& ſic in aſpectu coitus animalium,excitatur homini concupiſcẽtiæ motus:vnde etiam in traditionibus Iudæorum prohibitum inuenitur,vt Rabbi Moyſes dicit, vt homines auerterent oculos ab animalibus coeuntibus.22.q.102.4.6.ad 8.item q.167.2.c. ad 2.
¶ Speculatio dicitur à ſpeculo,non autem à ſpecula:& reducitur ad meditationem,quia eſt viſio cauſæ per effectum. 22. q.180. habens ibi eſſe quieſcens. 3.ad 2.
¶ Speculum. * In ſpeculo fracto reſultant multæ imagines,quia habet multas ſuperficies,cauſantes ſingulas reuerberationes, quia non habent ibi eſſe quieſcens.3.q.76.3.c.
1 SPES eſt virtus.22.q.17.1.0.
2 Spes eſt virtus theologica.12.q.62.3.0.item 22.q.17.5.0.item q.18.1. b.item 2.ad 4.
3 Spes poteſt eſſe informis,id eſt,ſine charitate.12.q.65.4.0.item 5.ad 2.
4 Spes informis non eſt virtus.12.q.65.4.0.item 5.ad 2.
5 Obiectum principale ſpei eſt gloria animæ,non autem gloria corporis, ſed obiectum ſecundarium.22.q.17.5.ad 1.item q.18.2.c.ad 4. item 3.q.7.4.ad 1.
6 Spes habet duplex obiectum.ſ.bonum exſpectatum,& auxilium Dei.12. q.40.7.c.item q.42.1.c.item q.62.4.ad 3.item 22.q.1.3.ad 1. item q.17.2.4.5.c.item 6.ad 3.item 7.c.item q.18.2.c.item q.19.1.c.item 3.q.7.6.ad 1.
7 Obiectum eius habet quatuor conditiones, ſcilicet bonum arduum futurum,& poſſibile.12.q.40.1.0. item 2.5. 6. 7.8.c.item q. 41.2.c. item q.42.3.c.item ad 3.item 22.q.17.1.7.c.item q.18.1.ad1. item 2.c.ad 3.item q.20. 4.c.item q.21. 1.c.item q.144.1.c.
8 Obiectum ſpei non eſt poſſibile,vt eſt differentia veri,ſed vt poſſibile dicitur ſecundum aliquam potentiam.12.q.40.3.ad 2.
9 Spes poteſt eſſe de actu virtutis,qui eſt in poteſtate noſtra. 12.q.42.3. ad 3.
10 Spes eſt tantum eorum quæ non habentur à ſperante.3.q.7.8.ad 2.item 9.ad 1.
11 Spes & præſumptio ſunt de malo abuſiuè, pro inordinato timore. 22. q.21.3.ad 1.
12 Spes directè reſpicit proprium bonum,non autem bonum alienum,quia ſignificat motus. Motum autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili.12.q.17.3.c.
13 Sperare licet in homine,vt in cauſa ſecundaria,non autem vt in cauſa principali,ſed tantum in Deo. 22. q.17.4.0.item 5.c. item q.25. 1. ad 3.
14 Proprium & principale obiectum ſpei virtutis,eſt beatitudo æterna,ſecundarium autem ſunt alia bona.22.q.17.2.4.c.item 5.c.ad 1. item q.18.2.c.ad 3.
15 Spes eſt de beatitudine,vt de vltimo fine,ſed eſt de gratia, vt de ducẽte

te ad finem.12.q.69.2.ad 1.item 3.c.

16 Spes abſolutè eſt tantum de bono proprio,ſed vt præſupponit amorem, poteſt aliquis alteri ſperare vitam æternam.22.q.17.3.c.item q.18.2. ad 3.item 3.ad 2.item 3.q.7.4.ad 3.

17 Nec eſt in beatis.12.q.67.4.5.o.item 22.q.18.2.o.item 3.c.item q.19. 11.ad 3.

18 Nec in damnatis, ſed tantum in viatoribus hic,vel in purgatorio, vel in limbo patrum.22.q.18.3.o.

19 Spes eſt ſubiectiuè in potentia appetitiua,non autem in cognoſcitiua. 12.q.40.1.o.item 22.q.18.1.c.

20 Spes eſt in iraſcibili ſubiectiuè.1.q.59.1.ad 2.item 12.q.23.1.2.c.item q.40.1.b.item c.ad 3.

21 Spes virtus eſt ſubiectiuè in voluntate. 1.q.50.4.ad 3. item q.82.5. ad 2.item 22. q.18.1.o. item 3.d.26.q.1.5.o.item q.2.2.c. item Verit. q.25 3.ad 5.item Virt.q.1.c.fi.item ad 12.item q.4.2.o.

22 In brutis eſt ſpes,paſſio, & deſperatio. 12.q.40.3.o. item 3.d.26.q.1. 1.c.

23 Aliquid eſt cauſa ſpei dupliciter,ſcilicet, faciēdo aliquid eſſe poſſibile, vt diuitiæ,fortitudo,& omne augens poteſtatē hominis,vel faciendo æſtimationem de poſſibili,vt doctrina,& perſuaſio:ſed experientia eſt cauſa ſpei vtroque modo, licet ſit cauſſa defectus eius tantum ſecundo modo.12.q.40.5.o.item q.42.5. ad 1. item q.45.3.c. Amor. 235. Appetitus.31.Baptiſmus.12.Concupiſcentia.3.Confeſſio 56.

24 Stultitia & experientia ſunt cauſæ ſpei per accidens,remouendo ſcientiam, qua verè æſtimatur aliquid non eſſe poſſibile. 12.q.40.5.ad 3. item 6.c ſi.item ad 3.Correptio.3.Enoch.Fides.101. Fiducia. 7. Miſericordia.45.Oratio.41.Paulus.24.

25 Iuuentus eſt cauſa ſpei,quia parum habet de præterito & memoria, & multum de futuro,& multos ſpiritus:ideo cor ampliatur, & fiunt animoſi,ſed parum experti.12.q.40.6.o.

26 Senes deficiunt ſpe,propter experientiam,quæ facit æſtimationem impoſſibilis.12.q.40.5.ad 2.

27 In ebriis ſunt duæ cauſæ ſpei.ſ.inconſideratio,& caliditas, & multiplicatio ſpirituum propter vinum.12.q.40.6.o.item q.45.3.c.

28 Spes quoad rem ſperatam,eſt ex gratia & meritis, ſed quoad habitum, eſt tantum ex gratia.22.q.17.1. ad 2.item 3. d.26.q.2. 1. ad 3. item. Virt.q.4.1.ad 2.Peccatum.96.Pignus.1.Præſumptio.2.12.Saluari. 7. Sepultura.1.13.Timor.21.15.31.

29 Spes præſupponit merita in propoſito,non autem in actu. 12. q. 62.4. ad 2.item q.65.4.c.item 3.diſt.26.q.2.artic.3.q.1. ad 1.item Virt.q. 4.1.ad 3.

30 Spes ſemper procedit ex gratia, vel habita, vel expectata, non autem ſemper ex habita.12,q.62.4.ad 2.item 2.d.43.5. ad 4.item 4. d. 2.q. 2.2.ad 3.

31 Spes præſupponit amorem, & deſiderium rei ſperatæ.22. q.128.ad 6.

32 ¶ Effectus.* Spes extendit ſe in Deum,ratione diuinæ largitatis,à quo reſilit donum timoris,ex conſideratione propriæ prauitatis. 3. d.26. q.2.1.ad 4.

33 Spes per ſe adiuuat operationem dupliciter.ſ.ratione obiecti,& ratione effectus.ſ.delectationis.12.q.40.8.o.

34 Spes ſupra expectationem addit certitudinem.3.d.26.q.1.3.ad 1. item q.21.2.c.Amor.235.236.Audacia.6.9.

35 Spes addit ſupra deſiderium quendam conatum, & eleuationem animi, ad conſequendum bonum arduum. 12.q.25.1.c.item q.46.1.c.
36 Spes præcedit gaudium, & cauſat illud. 12.q.25.1.c. Baptiſmus. 16.99. Charitas. 61.146.150.154. Confeſſio. 18.
37 Spes diuiditur contra memoriam ratione delectationis, quæ eſt effectus vtriuſque, non autem ſecundum eſſentiam. 3.d.26.q.1.1.ad 2. Conſilium. 7.
38 Spes eleuat affectum hominis ad ſummum bonum, vt adipiſcendum. Virt.o.2.2.ad 5. Correctio. 3.3.16. Delectatio. 35.c.
39 Habens ſpem, ſperat Deum conſequi, & per ipſum omnia neceſſaria quantumcunque difficilia obtinere, & omnia nociua quantumcunque difficilia repellere. 3. diſt. 26. q 2.2.ad 2. Expectatio.o. Fiducia. 7.8. Ira. 12.19.43.78. Iuſtus. 7. Matrimon. 128.132. Miraculum. 5.
40 Spes facit inhærere Deo, vt principio beatitudinis, fides autem, vt principio cognoſcendi veritatem, charitas verò, propter ſeipſum: ideo diſtinguuntur realiter. 22.q.17.6.o.item q.23.6.c.item 3.diſt. 26.q.2.2. 3.q.1.o.item Virt.q.2.3.c.item q.4.3.ad 9. Modeſtia. 8. Mors. 13.23. Oratio. 16.41. Pœnitentia. 52. Præſumptio. 13. Religio. 8.44.61. Saluari. 7. Triſtitia. 14. Præſumptio. 13. Verecundia. 7. Virtus. 56. Viſio. 15.
41 Spes & fides de ſubiectis humanæ poteſtati, non ſunt virtutes: ſed de iis quæ ſunt ſupra facultatem naturæ humanæ, excedunt omnem virtutem homini proportionatam. 12.q.62.3.ad 2.
42 Spes directè reſpicit proprium bonum, non autem alienum, quia ſignificat motum. Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili: ſed amor eſt directè ad alium, quia eſt vnio amantis ad amatum, & vnio eſt diſtinctorum. 22.q.17.3.c.
43 Spes propriè eſt tantum de bono, niſi fortè abuſiuè, timor autem eſt tantum de malo. 12.q.23.2.c.fin. item q.40.1.c. item 4.ad 1. item q. 42.5.ad 1.item q.67.4.ad 2.item 22.q.21.3.ad 1.item d.26.q.1.3.c.
44 Spei contrariatur deſperatio, ſecundum acceſſum & receſſum à bono, timor autem ſecundum contrarietatem boni & mali. 12. q. 40. 4. o. item q.45.1.ad 2.item 22.q.128.ad 6.item q.129. 6. ad 2.item 3.d. 26.q.1.3.ad 3.
45 Spes eſt tantum de futuro, ſed gaudium eſt de præſenti. 12. q.40.1.c. item 3.d.26.q.1.3.c.
46 Spes eſt tantum de arduo, ſed deſiderium & concupiſcentia de bono abſolutè. 12.q.25.1.c.fi.item q.40.1.o.item 3.d.26.q.1.3.c.
47 Spes eſt tantum de poſſibili, deſperatio autem de impoſſibili. 12.q. 23. 2.c.fi.item q.40.1.c.item ad 3.item 4.o.3.d.26.q.1.1.c.
48 Spes virtus eſt circa arduum diuinum, non autem magnanimitas, ſed circa humanum 22.q.17.5.ad 4.item 3.d.26.q.2.2.ad 4.
49 Spes reſpicit arduum aſſequendum auxilio alterius, ſed magnanimitas vt aliquid ſuæ poteſtatis, ſcilicet operationem magnorum. 22.q.17. 5.ad 4.
50 Expectatio ſpei dicit reſpectum ad auxilium Dei, ſiue ſperatum differatur, ſiue non, non autem dicit dilationem, ſicut exſpectatio longanimitatis. 22.q.17.5.ad 3.
51 Spes eſt de principaliori bono, quàm concupiſcentia, & delectatio tactus, quæ ſunt vehementiores & naturaliores. 22.q.141.7.ad 3.
52 Spes & deſperatio præſupponit deſiderium. 12.q.40.1.c. item 4. ad 3. item 7.c.item q.41.2.ad 3
53 Spes eſt media inter præſumptionem & deſperationem. 12. q.64.4. a 3.item

3.item 22.q.17.5.ad 2.

54 Amor non habiti, præſupponit ſpem, & ſpes deſiderium: ideo ſpes eſt media inter vtrumque.12.q.40.1.c.3.d.26.q.1.art.3.q.2.o.

55 Spes eſt prima paſſio iraſcibilis:ſecunda deſperatio:tertia timor:quarta audacia:quinta,& vltima,ira.12.q.23.4.c.item q.25.3.o.

56 Spes eſt nobilior virtutibus moralibus,quoad obiectum. ſc. Deum,non autem quoad modum, ſed econuerſo. 12.q.67.4.ad 1. item 3. d. 33. q.1.4.ad 1.

57 Sicut ſe habet ſpes ad magnanimitatem, ſic & timor ad fortitudinem. 22.q.129.7.c.item 3.d.26.q.2.2.ad 4.

58 Fides abſolute eſt prior ſpe.12.q.62.4.c.item 22.q.4.7.c.ad 2.item q. 17.6.ad 2.item 7.o.item 3.d.23.q.2.5.o.

59 Spes eſt prior fide,non in eſſe,ſed in propoſito: ideo ſpes dicitur introducere ad fidem.22.q.4.7.ad 2.item 3.d.23.q.2.5.ad 3.

60 Spes & timor ducunt ad charitatem, per modum cuiuſdam diſpoſitionis.22.q.27.3.c.ad 3.

61 Spes eſt prior charitate, via generationis, ſed ordine perfectionis, eſt econuerſo.12.q.62.4.o.item q.65.5.ad 2. item 22.q.17.8. o. item 3. d.26.q.2.art.3.q.2.o.

¶ Spina. * Spinæ & tribuli producti ſunt ſimul cum aliis plantis, ſed non fuiſſent nociui ante peccatum. 1.q.69.2.ad 2.item 22.q.164.2. c.ad 1.

1 Spiratio actiua eſt eadem numero in patre & filio.1.q.36.3. ad 1.item ad 2.item 4.ad 1.

2 Pater & filius ſunt duo ſpirantes,ſed vnus ſpirator.1.q.36.4.ad 7.

1 Spiritvalis ſubſtantia dicitur eſſe in loco dupliciter.ſ.vel per applicationem virtutis limitatæ,vt Angelus,vel non limitatæ, vt Deus. 1. q.52.1.c.princ.

2 In ſubſtantiis incorporeis non eſt totalitas quantitatis, nec per ſe, nec per accidens:nec totalitas ſecundum perfectam rationem eſſentiæ.1. q.8.2.ad 3.

1 Spiritvs. * Nomen ſpiritus videtur eſſe ſumptum à reſpiratione animalium.1.q.36.1.c.

2 *Spiritus dicitur ſextupliciter,ſc.aër vel ventus, corpora beatorum,animæ beatorum,virtus imaginatiua,mens,& Deus.1.q.41.3.ad 4.

3 Spiritus vt nominat ſubtilitatem naturæ,eſt commune tribus perſonis: ſed dupliciter conuenit tantum Spiritui ſancto:* primò quidē ex ipſa communitate eius quod dicitur Spiritus ſanctus:ſecūdo verò ex propria ſignificatione:nam nomen ſpiritus in rebus corporeis impulſionem,& motionem ſignificare videtur,flatum enim & ventum ſpiritum vocamus.Eſt autem proprium amoris,quod moueat, & impellat voluntatem amantis in amato. Sanctitas autem illis rebus attribuitur quæ in Deum ordinantur:quia igitur perſona diuina procedit per modum amoris,quo Deus amatur:ideo conuenienter Spiritus ſanctus,& amor & perſona huiuſmodi nominatur.1.q.36.1.o.

4 Spiritus ſanctus in vi duarum dictionum, eſt cômmune toti Trinitati: ſed in vi vnius dictionis, eſt proprium nomen tertiæ perſonæ ex vſu Eccleſiæ,duplici ratione,ſcilicet ex ipſa communitate eius quod dicitur Spiritus ſanctus, & ex propria ſignificatione ſpiritus & amoris. 1.q.36.1.o.item 22.q.14.1.c.

5 Et ponitur pro relatiuo,non ex nomine,ſed ex vſu Eccleſiæ,niſi vt ſpiratus.1.q.36.2.ad 2.

6 Spiritum ſanctum eſſe, & non eſſe creaturam, ſed Deum, probatur multipliciter. 1.q.27.1.c.item q.41.3.c.ad 4.
7 Spiritus ſanctus ſubitò aduenit mentibus hominum. 12.q.113.7.b.
8 Spiritus Domini, in Scriptura, non niſi pro Spiritu ſancto conſueuit poni: qui aquis ſuperferri dicitur, non quidem corporaliter, ſed ſicut voluntas artificis ſuperfertur materiæ, quam vult formare. 1.q.64.3.ad 3.item ad 4.item q.66.1.ad 5.item q.74.3.ad 4.
9 Pater & filius ſunt vnum principium Spiritus ſancti, vnitate notionis communis. 1.q.35.2.c.item q.36.4.o.
10 Græci communiter dicunt, Spiritum ſanctum eſſe imaginem patris & filij, non autem Latini. 1.q.35.2.c.ad 1.
11 Auferens ſponſam propriam per vim, excuſatur à crimine raptus, licet peccet violentiam inferendo. 22.q.154.7.ad 4.
1 SPONSALIA ſunt futurarum nuptiarum promiſſio. Suppl.q.43.1.o.
2 Poteſt homo in fine primi ſeptennij ſponſalia contrahere, ſicut in fine ſecundi matrimonium contrahere, ac religionem ingredi, & in fine tertij ciuiliter ſe obligare. Suppl.q.43.2.o.
3 Dirimuntur ſponſalia, & cum quis ad religionem confugerit, & cum alter coniugum cum altero matrimonium contrahit per verba de præſenti, aliter etiam dirimuntur variis caſibus ſecundum iudicium Eccleſiæ. Suppl. 23.3.c.
¶ Stare ſignificat poſitionem naturalem hominis cum immobilitate. 22.q.183.1.o.
1 STATVS propriè pertinet ad libertatem, vel ſeruitutem in temporalibus, vel ſpiritualibus, quia ſignificat immobilitatem & obligationem perſonæ hominis. 22.q.183.1.o.item 4.c.item q.184.4.c.item q.186.6. c.
2 Officium dicitur reſpectu actus, gradus autem ſecundum ordinem ſuperioritatis, ſtatus vero requirit immobilitatem in conditione perſonæ. 22.183.1, ad 3.item 3.o.
3 Diuerſitas ſtatuum & officiorum eſt in Eccleſia: quia pertinet ad perfectionem eius, ad neceſſitatem operum eius, ad dignitatem, & ad pulchritudinem eius. 22.q.183.2.3.o.
4 Status naturæ humanæ duplex, ſcilicet naturæ integræ, & naturæ corruptæ. 1.q.94.2.c.item 12.q.142.c.item q.109.2.8.c.
5 Status hominum triplex, ſcilicet veteris legis, nouæ legis, & patriæ. 12.q.101.1.c.item q.103.3.c.item q.106.4.ad 1.item 3.q.53.2.c.fi.
6 Status hominis quadruplex, ſc. à principio vſque ad ſeptimum annum, ſecundus a ſeptimo anno vſque ad quartumdecimum, tertius à quartodecimo anno vſque ad vigeſimumprimum, & quartus deinceps. In primo ſtatu nulli contractui homo aptus eſt: in ſecundo alicui de futuro, non perpetuo: in tertio alicui etiam perpetuo, quoad propriam perſonam: ſed in quarto alicui quoad omnia, etiam exteriora. 22.q.24.9.c.
7 Status naturæ humanæ ſecundum corpus triplex, ſc. corporalis, animalis, & ſpiritualis. Et ſtatus ſecundum animam quadruplex: ſcilicet ante peccatum, poſt peccatum, ante gratiam, ſub gratia, & in gloria. 3.q.53.2.c.fi.
8 Status animæ diſtinguitur dupliciter. ſ. ſecundum diuerſum modum eſſendi ſecundum naturam. ſ. animæ ſeparatæ, & coniunctæ: & ſecundum integritatem naturæ, & corruptionem. 1.q.94.2.c.
9 Status vitæ ſpiritualis triplex, ſc. incipientium, proficientium, & perfectorum.

ctorum.22.q.24.9.0.item q.183.4.0.

10 Status poſt hanc vitam duplex,ſc.ante reſurrectionem vniuerſalem, & poſt. 12.q.67.1.ad 3.

11 In ſtatu gloriæ nihil erit figurale, ad cultum Dei pertinens, ſed ſolum gratiarum actio,& vox laudis.12.q.101.2.c. item q.103.3.c.item 22. q.13.4.c.

12 Status mundi poteſt variari dupliciter, ſcilicet ſecundum diuerſitatem legis,& ſecundum diuerſos gradus perfectionis, ſub eadem lege. 12. q.100.4.c.

13 Chriſtus ſecundum aliquid fuit in triplici ſtatu. ſ. innocentiæ,peccati, & gloriæ.3.q.13.3.ad 2.

1 STATVTVM negatiuum de non fienda re ſpirituali, niſi dentur tot,eſt illicitum & ſimoniacum.Vnde illicita eſſet ordinatio,ſi in aliqua Eccleſia ſtatueretur,quod non fieret proceſſio in funere alicuius, niſi ſolueret certam pecuniæ quãtitatem. Non autem ſtatutum affirmatiuum, ſcilicet quod res ſpiritualis fiat, ſi tot dentur: quia primo modo per tale ſtatutum præcluderetur via gratis officium pietatis aliquibus impendendi, non autem ſecundo modo: quia per hoc non præcluderetur via illud aliis exhibẽdi.Et prima ordinatio habet ſpeciem exactionis,ſecunda autem habet ſpeciem gratuitæ recompenſationis.22.q.100.3.ad 2.

2 Si aliquid de ſe repugnantiam habet ad ius naturale,non poteſt voluntate humana fieri iuſtũ,putà ſi ſtatuatur quod liceat furari, vel adulterium committere.22.q.57.2.ad 2.

1 STELLAE ſecundum Ptolemæum,mouentur in ſuis ſphæris, non autem ſecundum Ariſtotelem.1.q.70.1.ad 3.

2 Stella apparens magis in natiuitate Chriſti,non fuit de cælis, ſed fuit Spiritus ſanctus, vel Angelus in illa ſpecie, vel probabilius de nouo creata,non in cælo,ſed in aëre vicino terræ,quintuplici ratione.ſ.tum quia nulla alia ſtella hac via incedit. Hæc enim ſtella ferebatur à ſeptentrione in meridiem.Ita enim iacet Iudæa ad Perſidem,vnde magi venerunt.Tum apparet hoc ex tempore.Non enim ſolum apparebat in nocte, ſed etiam in meridie. Quod non eſt virtutis ſtellæ, ſed nec etiam Lunæ.Tum quia quandoque apparebat, & quandoque occultabatur.Tum quia non habebat continuum motum,ſed cum oportebat ire magos, ibat: quando autem oportebat ſtare, ſtabat. Tum quia ſurſum manens partum virginis demonſtrabat, & deorſum deſcendens,hoc faciebat.3.q.36.7.0.

¶ Stipendia principum,ſunt redditus eorum.22.q.62.7.c.

Struthio ſignificat militantes Deo, & negotiis ſecularibus ſe implicantes.12.q.102.6.ad 1.co.2.fi.

1 STVDIOSITATIS nomen deriuatur ad omnes virtutes, inquantum cognitio prudentiæ ad eas pertinet.22.q.166.2.ad 1.

2 Studioſitas eſt virtus,cuius principalis materia eſt cognitio, ſecundariò autem alia.22.q.166.2.c.item q.167.0.

3 Et eſt virtus moralis,quia principaliter refrenat, & moderatur appetitum cognoſcendi. Sed per accidens impellit contra laborem ſtudij, 22.q.166.2.0.item q.167.1.c.

4 Studioſitas non eſt directè circa cognitionem,ſed circa appetitum cognitionis acquirendæ.22.q.166.2.c.ad 2.item q.167.1.c.

5 Studioſitas opponitur curioſitati.22.q.160.2.c.item q.161.princ. item q.166.princ.

1 STVDIVM importat vehementem applicationem mentis ad aliquid, & principaliter ad cognitionem, ſecundario autem ad ea in quibus homo per cognitionem dirigitur. 22.q.166.1.c.

2 Studium ſapientiæ ſummè commendatur. 22.q.188.1.c.

3 Circa ſtudium contingit per accidẽs quadrupliciter curioſitas, ſuperbia, & alia vitia, licet omne ſtudium ſecundum ſe ſit bonum, ſc. vno modo inquantum per ſtudium minus vtile retrahuntur aliqui a ſtudio quod eis ex neceſſitate incumbit. Alio modo inquantum ſtudet aliquis addiſcere ab eo a quo nõn licet. Tertio quando homo appetit cognoſcere veritatem circa creaturas, non referendo ad debitum finem. ſ. ad cognitionem Dei. Quarto modo inquantum aliquis ſtudet ad cognoſcendam veritatem ſupra proprij ingenij facultatem, quia per hoc homines de facili in errores labuntur. 22.q.167.1.c.

4 Studium & curioſitas dicuntur pertinere ad carnem, vel ad auaritiam, ratione cognitionis eorum ad quæ illæ inclinant. 22. q.166. 1. ad 2. item ad 3.

1 STVLTITIA dicitur à ſtupore, quia ſtultus eſt, qui propter ſtuporem non mouetur. 22.q.46.1.2.c.

2 Stultus præcipuè videtur, qui deficit in ſumma iudicij, ſc. ſecundum altiſſimam cauſam, non autem ſi deficiat circa aliquid modicum. 22. q. 46.1.ad 1. item 2.c.

3 Stultitia importat hebetudinem ſenſus ſpiritualis: fatuitas autem totalem priuationem eius. Ideo prima opponitur contrariæ ſapientiæ, ſecunda verò priuatiuæ. 22.q.8.6.ad 1. item q.46.1.o.

4 Stultitia duplex, ſicut ſapientia duplex. ſ. mundi, & Dei. Prima ſapientia decipit, non autem ſecunda. 22.qõ.46.1.ad 2. item ad 3. item q. 113.1.ad 1.

5 Non moueri iniuriis, eo quod terrena non ſapiant, pertinet ad ſtultitiam mundi. Si verò ex ſtupore, pertinet ad ſtultitiam ſimpliciter. 22. qõ.46.1.ad 4.

6 Stultitia ex immerſione ſenſus in terrenis, eſt peccatum, non autem ſi ex defectu naturæ, vt in amentibus. 22.q.46.2.o. item 3.c.

7 Stultitia opponitur præceptis de contemplatione veritatis. 22.q.46.2. ad 3.

8 Stultitia eſt filia luxuriæ, continens odium Dei, & deſperationem futuri ſeculi, quia faſtidiunt Deum, & dona eius. 22.q.46.3.o.

9 Stultitia ex impedimento corporali cauſatur ex ira; ex luxuria verò, inquantum eſt ex immerſione ſenſus in terrenis. 22.q.46.c.3.ad 3.

10 Hebetudo, ſtultitia, ignorantia, & præcipitatio differunt, quia prima opponitur intellectui, ſecunda ſapientiæ, tertia ſcientiæ, & quarta conſilio. 22.q.8.6.ad 1.

¶ Stultiloquium ſignificat peruerſam ſententiam verborum, per quæ quis præfert delectationes luxuriæ aliis bonis. 22.qõ.153.5.ad 4.

1 STVPOR cauſatur ex inſolita imaginatione. 12.q.41.4.c.fi.

2 Admiratio eſt principium philoſophandi, ſed ſtupor eſt impedimẽtum philoſophicæ conſiderationis, quo timetur iudicare in præſenti, & inquirere in futuro. 12.q.41.4.c.fi.ad 5.

1 STVPRVM eſt illicita virginis defloratio, ſub cura parentum. 22.q.154. 1.c. item 6.o.

2 Stuprum fit deformius ex duplici iniuria ſibi annexa, ſc. virginis ſeductæ, vel vi oppreſſæ, & patris. Et ſecundum legem reus tenetur ſatisfacere vtrique. 22.q.154.6.ad 3.

3 * Filia ſacerdotis etiam non nupta, deprehenſa in ſtupro, lapidabatur in veteri teſtamento, in aliis autem tantum nuptæ. 3. q. 29. 1. ad 4.

1 SVBIECTIO. * Quælibet res perficitur per ſubiectionem ad ſuum ſuperius. 12. q. 92. 1. c. item 22. q. 81. 7. c.

2 Mouens neceſſariò cauſat motum in mobili, totaliter ei ſubiecto, non autem in aliis. 1. q. 82. 2. ad 2. item 22. q. 83. 1. c.

3 Subiectio mulieris ad virum, inducta eſt in pœnam mulieris propter peccatum. Vel non eſt per modum ſeruitutis, ſed gubernationis. 22. q. 164. 2. c. ad 1.

4 Omnia ſunt nunc ſubiecta Deo & Chriſto, ſecundùm poteſtatem, ſed poſt iudicium, per finalem impletionem voluntatis eius. 3. q. 20. 1. ad 3. item q. 59. 4. ad 2.

5 Prima ſubiectio hominis ad Deum, eſt per fidem. 22. q. 16. 1. c.

6 Homo dicitur eſſe Dei dupliciter .ſ. per ſubiectionem poteſtati eius, & per vnionem charitatis. Secundum deſiit per peccatum, non autem primum, nec alio modo. 3. q. 48. 4. ad 1.

7 Subiectio Chriſti, & cuiuſlibet alterius hominis ad Deum triplex, ſcilicet ſecundùm gradum bonitatis, poteſtatem, & obedientiam. 3. q. 20. 1.

8 Chriſtus fuit ſubiectus ſibiipſi, ſecundùm naturam humanam, non autem ſecundùm naturam diuinam, nec ſecundùm aliam perſonam. 3. q. 20. 1. 0.

9 Omnia quæ ponunt ſubiectionem, vel minorationem Chriſti, intelliguntur ſecundùm naturam aſſumptam, vel ad commendationem principij in patre. 1. q. 42. 4. ad 1. item q. 43. 7. ad 1.

1 SVBIECTVM duplex. ſ. ſubiectum inhæſionis, & ſubiectum ſcibile. 1. q. 117. 1. c.

2 Subiectum eſt cauſa effectiua propriæ paſſionis, quia proprium fluit à ſubiecto. 1. q. 77. 6. ad 3.

¶ Subitatio. * Comparatio motus iraſcibilis, & concupiſcibilis quantum ad ſubitationem. 22. q. 156. 4. c.

¶ Subſannatio & irriſio conueniunt in fine. Sed differunt in modo: quia prima fit naſo rugato, ſecunda verò fit ore, id eſt, in verbo & cachinnis. 22. q. 75. 1. ad 1.

1 SVBSISTENTIA dicitur, cuius actus eſt ſubſiſtere, id eſt, per ſe exiſtere. 1. q. 29. 2. c.

2 Omne ſubſiſtens eſt tantum vnum numero. 1. q. 41. 6. c. item q. 44. 1. c. item q. 54. 1. c. item q. 75. 7. c.

3 Subſiſtens vt nominatur nomine intentionis, dicitur ſuppoſitum. Si autem nomine rei, dicitur ſubſiſtentia, inquantum ſubſiſtit, ſed dicitur res naturæ, inquantum naturæ communi ſupponitur: ſed vt ſubſtat accidentibus, dicitur ſubſtantia, vel hypoſtaſis: & inquantum rationalis, dicitur perſona. 1. q. 29. 2. c.

4 Subſiſtere conuenit Deo, ratione eius ad quod ſignificandũ nomen imponitur, ſcilicet per ſe eſſe, non autem ratione eius à quo nomen imponitur, ſcilicet ſubeſſe, niſi ſecundum quod eſſentia ſubeſt ipſi eſſe ſecundùm rationem. 1. q. 14. 1. ad 1. item q. 29. 3. ad 3. item q. 39. 1. ad 3.

5 Omne quod eſt in Deo, ſubſiſtit: & tamen ibi non ſunt niſi tres ſubſiſtentes. 1. q. 30. 1. ad 2. item 2. c. item q. 34. 2. ad 1.

6 Sicut dicimus in diuinis tres perſonas, vel tres ſubſiſtentias, ſic Græci dicunt tres hypoſtaſes, non autem tres ſubſtantias, propter errorem. 1. q. 29. 2. ad 3. item q. 30. 1. c. ad 1.

1 SVBSTANTIA dicitur dupliciter.ſ.eſſentia ſeu quidditas,& ſuppoſitum.q.29.2.c.item 3. q.2. 6.ad 3.

2 Subſtantia, ſubſiſtentia, & eſſentia, diſtinguuntur ſecundùm triplicem actum, ſcilicet ſubſtare, ſubſiſtere, & eſſe, quorum eſſe eſt commune omni enti, ſed ſubſtare & ſubſiſtere, eſt commune tantum ſubſtantiæ. 1. q.29.2.c.

3 Subſtantia eſt res habens quidditatem, cui debetur eſſe per ſe, & non in alio.ſ ſubiecto.1.q.3.5.ad 1 .item 3. q.77. 1.ad 2.

4 Per ſe exiſtere, non eſt diffinitio ſubſtantiæ. quia per hoc non demonſtratur quidditas eius, quæ non eſt ſuum eſſe.1. q.3. 5.ad 1.

5 Nulla pars integralis poteſt dici ſubſtantia prima, vel hypoſtaſis. 1. q. 29. 1.ad 5.

6 Omne quod eſt per ſe in prædicamento ſubſtantiæ, eſt compoſitum ex eſſe & eſſentia, non autem ex materia & forma.1. q.3. 5.c.

1 Subtilitas eſt proprietas corporis glorioſi per effectum ſpiritualis potentiæ. Suppl. q.83. 1.c.

2 Nullo modo competere poterit corpori glorioſo, vt ratione ſuæ ſubtilitatis poſſit eſſe ſimul cum corpore non glorioſo, niſi ex operatione diuinæ virtutis. qua tolletur id quo impediebatur, ne cum corpore glorioſo eſſe poſſet. Suppl.q.83.2.c.

3 Fatendum eſt miraculose fieri poſſe, vt duo corpora ſint in eodem loco.Suppl. q.83. 3.c.

4 Diuina virtute fieri poſſet,vt duo corpora glorioſa eſſent ſimul. Suppl. q.83. 4. c.

5 Neceſſitas exiſtendi in æquali loco, tolli non poteſt à corpore glorioſo ex ſua ſubtilitate. Suppl. q.83.5.c.

6 Corpora glorioſa ſunt palpabilia. Suppl. q.83. 6. c.

1 SVCCESSIO eſt in ſuccedentibus,ſicut ordo in ordinatis.3.q.75.4.ad 1.

2 Conuerſio Euchariſtiæ non ponit aliquem actum imperfectum, ſed ponit ſucceſſionem, cuius relatio ſecundùm rem, eſt in pane, non autem in corpore Chriſti,niſi ſecundùm rationem.3. q.75. 4.ad 1.

3 In damnatis eſt pœnarum ſucceſſio. Sed gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſſione.12.q.67.4.ad 1.item 22.q.18.2.ad 2.

¶ Sufficiens per ſe duplex.ſ.non recipiens additionem boni, vt Deus,& continens omnia neceſſaria,vt beatitudo.1. q.26.1.ad 1. item 12.q.3. 2.ad 2. item 3.ad 2. item q.4. 7. ad 2.

1 SVFFRAGIA peccatoris proſunt mortuis, ex opere operato in perſona eius, ſed etiam ex opere operante in perſona Eccleſiæ, vel ex opere operantis, licèt magis proſint ſuffragia bonorum.3. q.82. 6. c.

2 Non poteſt opus vnius alteri prodeſſe per viam meriti, ad ſtatum beatitudinis conſequendum, ſed per viam orationis. Suppl.q.71.1.c.

3 Cum charitas nunquam excidat,opera viuorũ mortuis proſunt,ad pœnæ diminutionem,nõ ad mutationem ſtatus mortuorum. Suppl.q.71.2.c.

4 Suffragia a peccatore facta, quantum ad opus operans ratione ſui mortuis non proſunt,ratione vero alterius, ſiue totius Eccleſiæ perſonam gerat,ſiue agat vt inſtrumentum,eis proſunt: ſed ſemper proſunt ratione operis operati. Suppl. q.71. 3.c.

5 Suffragium quod pro mortuis fit, facienti prodeſt, quantum attinet ad vitam æternam, ſed inquantum eſt expiatiuum pœnæ, vt fiat ſatisfactio,nullo modo prodeſt. Suppl. q.71. 4.c.

6 Cum in inferno nulla ſit redemptio, ſuffragia non proſunt damnatis. Suppl. q.71. 5. c.

7 Suffragia viuorum auxilio ſunt iis, qui in purgatorio detinentur, cum opera vnius poſſint valere alteri ad ſatisfaciendum. Suppl. q.71. 6.c.

8 Cùm per ſuffragia virorum ſtatus mortuorum mutari non poſſit, illa pueris in limbo exiſtentibus non proſunt, in quibus oporteret vt ſtatus mutaretur, quantum ad meritū eſſentialis præmij. Suppl. q.71.7.o.

9 Cùm ſancti in cœlo nullius rei indigeant, non iuuantur per noſtra ſuffragia. Suppl. q.71. 8. c.

10 Conuenienter Auguſtinus poſuit tria præcipua ſubſidia viuorum pro mortuis, eucharistiam, eleemoſynam & orationem. Suppl. q.71.9.o.

11 Simpliciter & directè indulgētiæ non proſūt mortuis. Suppl. q.71.10.c.

12 Non per ſe, ſed per accidens cultus exequiarum defunctis prodeſt. Suppl. q.71.11.o.

13 Suffragia pro vno defuncto facta, aliis proſunt ratione charitatis, ratione verò intentionis magis ei pro quo fiunt, imò ſoli, ſi ſolum ratio dimiſſionis pœnæ habeatur. Suppl. q.71.12.c.

14 Suffragia inquantum ſunt ſatisfactiones ex intentione facientis translatæ in mortuos, magis proſunt ei pro quo ſingulariter fiunt, quàm quæ fiunt pro eo, & communiter pro aliis: inquantum verò accipiuntur vt valent ex virtute charitatis, tantundem ſingulis proſunt, ac ſi pro vno tantum fierent. Suppl. q.71. 13. o.

15 Quantum attinet ad velociorem abſolutionem pœnæ, plus valent ſpecialia & communia ſuffragia ſimul, quàm communia tantum: quantum verò ſpectat ad finalem pœnæ liberationem, æquè valent communia ſolum ſuffragia, atque ſpecialia & communia ſimul. Suppl. q.71.14.c.

1 * SVMMVM malum non datur. 1. q.49. 3.o. item q.103.7.ad 1. item 22. q.172. 6.c.

2 Summum & infimum in vita humana, poteſt accipi dupliciter, ſcilicet per comparationem ſtatus ad ſtatum, tam in ſpirituali vita quàm in ſæculari, vel per comparationem graduum, qui ſunt perfectio vnius huius. 22. q.189. 1.ad 2.

1 SVPER, ſignificat tria, ſcilicet directum ſitum, iuxta, & poſt. 12. q.89.2. ad 1.

1 SVPERBIA dicitur dupliciter .ſ. vt ſupergreditur regulam rationis, & quilibet exceſſus: prima ſemper eſt mala: ſecunda verò quandoque eſt bona. 22. q.162. 1. ad 1.

2 Superbia dicitur tripliciter .ſ. inclinabilitas ad ſuperbiendū, ex flexibilitate naturæ, vel corruptione fomitis actualis: elatio contra præceptū, vel inordinatus appetitus excellentiæ in quacunque re: & tertio inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reuerentia: prima eſt initium, vel radix omnis peccati: ſecunda eſt generale peccatum: tertia verò eſt peccatum ſpeciale, & eſt vnum de ſeptem capitalibus. 12.q.84.2.o. item 22. q.162. 2.8.o.

3 Genus duplex ſuperborum, ſcilicet efferentium ſe ſupra alios, & arrogantium ſibi aliquid ſupra ſe. 22. q.33. 5. c.

4 Superbia propriè eſt inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reuerentia. Vel ſuperbia propriè reſpicit defectum ſubiectionis hominis ad Deum, ſecundum ſcilicet quod aliquis ſe extollit ſupra id quod eſt ſibi præfixum ſecundùm diuinam regulam, vel menſuram. 12.q.84.2.o.item 22.q.77.5.c.item 132.4.c.item q.162.1.o. item 2. 3.c. item 4.5.c.

5 Superbia magis eſt in appetitu excellentiæ, quàm in æſtimatione. 22. q.162. 3. o.

6 Species ſuperbiæ ſunt quatuor, ſecundùm Gregorium.ſ. vel cùm aliquis exiſtimat bonum quod habet ab alio, ac ſi haberet à ſeipſo efficienter, vel meritoriè. vel cùm aliquis attribuit ſibi maius bonum quàm habeat: vel prout excellentior aliquis redditur ex hoc quod bonum aliquod excellentius cæteris poſſidet, & ſic aliis deſpectis, ſingulariter vult videri. 22. q.162. 4.0.

7 Excuſatio peccati pertinet ad tertiam ſpeciem ſuperbiæ, præſumptio verò ad quartam. 22. q.162.4.ad 3.

8 Gradus ſuperbiæ ſunt duodecim ſecundùm Bernardum, oppoſiti duodecim gradibus humilitatis.ſ. curioſitas, per quam aliquis curioſe vbique & inordinatè circumſpicit: leuitas mentis, per quam .ſ. homo ſuperbè ſe habet in verbo: inepta lætitia, qua homo eſt facilis & promptus in riſu: iactantia non tacens vſque ad interrogationem: ſingularitas, per quam .ſ. aliquis ſanctior aliis vult apparere: arrogantia, per quam, ſ. homo ſe aliis præfert: præſumptio, per quam aliquis reputat ſe ſufficientem ad maiora: defenſio peccatorum, ſimulata confeſſio, per quam.ſ. aliquis non vult ſubire pœnam pro peccatis quæ ſimulatè confitetur: rebellio deſpiciens obedire: libertas, per quam .ſ. homo delectatur liberè facere quod vult: peccandi conſuetudo, quæ implicat Dei contemptum. 22. q.162.4. item ad 4.

9 Superbia propriè, ſemper eſt peccatum. 22.q.162.7.0.

10 Superbia ſecundùm ſe, eſt ſpeciale peccatum, ratione ſpecialis obiecti, ſed eſt peccatum generale, ſecundùm redundantiam duplicem.ſ. finis, & contemptus legis. 22. q.162. 7.0. 5.ad 1. item 8. c.

11 Superbia ſecundùm genus ſuum, eſt peccatum mortale, præter actus eius imperfectos, id eſt, ſine conſenſu deliberato. 22. q.162. 5.0.

12 Superbia eſt grauiſſimum omnium peccatorum, ex parte auerſionis, non autem ex parte conuerſionis. 22. q.162. 6.0. item 7.ad 4.

13 Superbia eſt initium omnis peccati, ex parte auerſionis, concupiſcentia verò ex parte conuerſionis. 12.q.84.2.c.ad 4.

14 Superbia eſt initium omnis peccati, non actu, ſed aptitudine. 22. q.162. 2.0. item 5.ad 1. item 7. ad 1.

15 * Superbia & auaritia inquantũ ſunt ſpecialia peccata, ſunt radices omnium peccatorum. 12.q.84.1.c.ad 2.item 2.c.item 22. q.117. 2.ad 1.

16 Superbia eſt primum omnium peccatorum, & principium eorum. 22. q.162.7.0.

17 Superbia eſt regina omnium vitiorum. 12. q.84.4.ad 4. item 22. q.132. 4.c.ad 1.item q.153.4.ad 2. item q.162. 8.c.

18 Superbia inordinatè appetit excellentiam, ſed inanis gloria manifeſtationem eius: ideò non ſunt idem, ſed prima cauſat ſecundam. 22. q. 132.4.c. item q.162. 8.ad 2.

19 Superbus anhelat ad ſuperabundantiam fortitudinis: ideò vult videri audax. 22. q.162. 7.ad 5.

20 Superbia opponitur magnanimitati ſecundùm exceſſum, inquantum tendit ad magna inordinatè: ſed directiùs opponitur humilitati, inquantum ſubiectionem aſpernatur. 22. q.162. 1.ad 3. item 5. c.

21 Superbia corrumpit ſolam humilitatem per directam contrarietatem, cæteras autem virtutes corrumpit per abuſum. 1. q. 64. 2. ad 5. fin. item 22.q.22. 2.ad 3.

22 Superbia ſemper contrariatur dilectioni Dei, & aliquando dilectioni proximi. 22.q.162. 5.ad 2.

23 Superbia eſt ſubiectiuè in iraſcibili, non ſolum ſenſitiua, ſed etiam in

volun

voluntate.22.q.161.3.o.

24 Homo ſuperbiuit de ſcientia & potentia:ideo conuictus eſt de ignorantia per idololatriam,& de impotentia per tranſgreſſionem legis.12.q.89.2. ad 3. item 6.c.

25 Superbia oritur ex virtutibus per accidens tantum. i. occaſionaliter. 22.q.162.5.ad 3.

26 Superbia directè impedit cognitionem practicam,non autem ſpeculatiuam,niſi indirectè.22.q.162.3.ad 1

27 Extollentia oculorum,eſt ſignum ſuperbiæ,excludendo reuerentiam,& timorem.22.q.161.2.ad 1.

28 Deus permittit ruere in luxuriam, vt liberet à ſuperbia.12.q.79.4. c. item q.87.2.ad 1.item q.98.1.ad 3.item 22.q.162.6.ad 3.

29 ¶ Remedium triplex contra ſuperbiam, ſcilicet conſideratio propriæ infirmitatis,magnitudinis Dei, & imperſectionis propriorum bonorum.22.q.162.6.ad 1.

¶ *Superficies eſt proprium,& per ſe ſubiectum colorum.12.q.56. 1.ad ad 3.item 3.q.74. 2.c.

¶ Superius habet ſimilitudinem cum inferiori, vt ſol cum igne, & in Deo eſt ſimilitudo omnium rerum,& ſecundum accidens, poteſt eſſe aliqnid ſimile ſubſtantiæ,ſimilitudine quæ eſt inter cauſatum & cauſam.1.q.57.2.ad 2.

1 SVPERSTITIO eſt quædam proteſtatio infidelitatis.22.q.94.1.ad 1. item q.97.4.c.item q.100.1.ad 1.

2 Superſtitio eſt vitium religioni oppoſitum ſecundum exceſſum.22.q.92.1.o.item q.94.1.c.item q.95.1.c.item q.122.3.c.item q.138.2.b.

3 Species eius ſunt quatuor.ſ.cultus Dei inordinatus, idololatria,diuinatio,& obſeruatio vana.22.q.92.2.o.item q.94.1.o.

4 Ad ſuperſtitionem pertinet omnis idololatria,& omnis acceptio auxilij dæmonum ad aliquid faciendum, vel cognoſcendum.22.q.95.3.c.

5 Quicquid procedit ex ſocietate dæmonum cum hominibus,ſuperſtitioſum eſt.22.q.95.2.b.

6 Omnis ſuperſtitio oritur ex aliquo pacto cum dæmonibus inito,expreſſo,vel tacito:ideo prohibetur primo præcepto.22.q.122.2.ad 3.item 3.4.c.

¶ Suppoſitio ponitur aliquando in prædicato tam confuſa,quàm determinata.1.q.36.4.ad 4.

1 *SVPPOSITVM. In compoſitis differunt ſuppoſitum & natura. 1. q. 3. 3.c.item q.29.2.ad 3.item 3.q.16.5.ad 1.

2 In diuinis ſuppoſitum dicitur,quaſi ſub alio poſitum,non quidem ſecundum rem, ſed ſecundum modum ſignificandi, quia ibi eſt res ſubſiſtens.1.q.39.1.ad 3.

3 In Deo ſuppoſitum & natura ſunt idem re, & differunt ſecundum modum ſignificandi.1.q.3.3. o.item 3.q.2.2.c.

4 Perſona filij Dei,eſt ſuppoſitum naturæ humanæ.3.q.16.1.2.3.c.

1 SVSPICIO vitium importat,quæ quanto plus procedit,eſt magis vitioſa. 22.q.60.3.c.

2 Suſpicio eſt opinio mali ex leuibus ſignis.22.q.60.3.4.c.

3 Gradus ſuſpicionis triplex.ſ.leuis dubitatio,certa æſtimatio,& condemnatio iudicialis; prima eſt peccatum veniale, ſecunda eſt peccatum mortale,ſi eſt de graui,tertia eſt peccatum mortale,pertinens ad iniuſtitiam.22.q.60.3.o.

4 Suſpicio contingit tripliciter.ſ. ex propria malitia, ex odio & ex experien

tientia.22.q.60.3.4.c.
¶ Suſtinere eſt difficilius tripliciter, quàm aggredi: & importat paſſionem corporis,& actionem animæ.22.q.123. 6.ad 1.item ad 2.
1 Susurratio eſt ad ſeparationem amicitiæ: detractio verò ad denigrationem famæ: ideò differunt fine,ſed conueniunt in materia & forma, ſcilicet in occulta maledictione.22. q.74. 1.0. item 1.75.1.c.
2 Suſurratio eſt grauius peccatum detractione,& contumelia, quia amicitia eſt melior quolibet alio bono exteriori. 22. q.74. 2.0.
1 Suum dicitur alicuius, quod ad ipſum ordinatur.1.q.21. 1.ad 3.
2 Suum vniuſcuiuſque dicitur, quod ei ſecundum proportionis æqualitatem debetur.22.q.58. 11.c.

T

1 Tabernacvlvm Dei ſignificat Eccleſiam militantem, ſed domus, vel templum Dei ſignificat Eccleſiam triumphantem. 12. q.102.4.ad 2.
2 Ratio tabernaculi in veteri lege, & diſtinctio partium eius, & templi, declaratur.12.q.102.4 0.
3 Totus ſtatus prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandum mortem Chriſti.12.q.102. 4.ad 5.
¶ Tabula ſecunda poſt naufragium peccatorum, eſt pœnitentia, & verecundia. 3. q.84. 6.0.
¶ Tacere dicendum, & loqui tacendum, eſt peccatum. 12. q. 73. 1. ad 3.
1 Tactvs eſt ſenſus alimenti, guſtus autem eſt diſcretiuus saporum. 22.q.141. 5.ad 1.
2 Tactus vt eſt in aliis membris quàm in lingua, diſtinguitur à guſtu, & ſecundùm diuerſam rationem immutationis.1. q.78. 2.ad 3.
3 Tactus eſt vnus genere, & eſt plures ſpecie, ſecundùm plures contrarietates, vel omnes huiuſmodi conueniunt in vno genere proximo, ſed innominato.1.q.78. 3.ad 3.
4 Tactus eſt fundamentum omnis ſenſus, & eſt per totum corpus, ſicut & organum eius: & ideò dicitur aliquid ſenſitiuum.1. q.76.5.c.item q. 91.1.ad 3.item 3.ad 1.
5 Subtilitas tactus ſequitur æqualitatem complexionis: ideò quanto quis eſt melioris tactus, tanto melioris eſt intellectus. 1. q.76. 5.c.
6 Organum & medium tactus non poſſunt denudari ſuo obiecto, ſicut in aliis ſenſibus, quia qualitates tangibiles ſunt differentiæ corporis, inquantum corpus. 1. q.91. 1.ad 3.
7 Proles in ventre matris, antequam habeat animam rationalem, ſentit per tactum.3. q.34. 2.ad 3.
8 Tactus duplex, ſcilicet quantitatis, & virtutis.1. q.75.ad 3, item q.105. 2.ad 1.
¶ Tantum.* Hoc aduerbium tantum, cùm ſit excluſiuum, poteſt poni ex parte ſubiecti, & ex parte prædicati. poſſumus enim dicere: tantum Socrates currit.i.nullus alius currit, & Socrates currit tantum,id eſt, nihil aliud facit.1. q.31. 3.ad 2.
¶ Tarditas ſuperflua minus opponitur rectitudini conſilij, quàm præcipitatio, quia oportet conſiliari tardè. 22. q.53. 3. ad 3.
1 Temeritas.* Temerè fieri dicuntur, quæ ratione non reguntur, vel propter impetum voluntatis, vel paſſionis, vel ex contemptu: & hoc propriè eſt temeritas quæ cauſatur ex ſuperbia: ideò continetur ſub præcipitatione, quæ reſpicit vtrumque, ſed magis primum,

mum. 22.q.53.3.ad2.

2 Temeritas ſiue præcipitatio, eſt defectus conſilij, & ſpecies imprudentiæ.22.q.53. 2.5.fi.

3 Defectus docilitatis,vel memoriæ, vel rationis, pertinet ad temeritatem,ſeu præcipitationem. 22.q.53.2.c.fi.

1 TEMPERANTIA eſt virtus, & eſt virtus ſpecialis ſi ſumatur antonomaſticè,vt refrenat a maximè allicientibus:ſed eſt virtus generalis communiter.22.q.141.2.o.item 4.ad 1.item q. 186.1.c.

2 Temperantia eſt virtus cardinalis.12.q.61.o.item q.66.1.4.c.item 22. q.141.7.o.

3 Temperantia & omnes partes eius denominantur à defectu,in quo conſiſtit laus earum,ſicut fortitudo & omnes partes eius, & laus earum conſiſtit in exceſſu.22. q.146. 1. ad 2.

4 Laus eius magis eſt in vincendo delectationes, quàm in perſiſtendo contra impetus earum.22.q.138.2.ad 3.

5 Temperantia menſuram accipit ex conſeruatione ſalutis corporalis, & multo magis ex conſeruatione ſalutis ſpiritualis. 22.quæſt.141. 6. ad 3.

6 Neceſſitas huius vitæ,eſt regula temperantiæ. ſcilicet vt rebus vtamur ad neceſſitatem vitæ præſentis.12.q.63.4.c.item 22.q.141.6.o.item q.142.1.c.

7 Modus temperantiæ & omnium partium eius,eſt in retrahendo à delectationibus corporis.22.q.141.2.3.c.item q.161. 4.c.

8 Partes eius integrales, ſunt verecundia,& honeſtas:partes verò ſubiectiuæ,ſunt abſtinentia,ſobrietas,caſtitas, & pudicitia : partes autem potentiales ſeu adiunctæ,ſunt continentia, humilitas, manſuetudo, ſeu clementia.modeſtia,bona ordinatio,ornatus,auſteritas, parcitas, ſeu per ſe ſufficientia.& moderatio,ſeu ſimplicitas.22.q.143.o.item q.145.4.o.item q.146.1.ad 3.item q.117.3.o.item q.160.1.item q. 161.4.o.

9 Verecundia non eſt pars temperantiæ,quaſi intrans eſſentiam eius,ſed quaſi diſpoſitiuè ſe habens ad eam.22.q.144.4.ad 4.

10 Verecundia principalius pertinet ad tẽperantiam,ratione motiui.ſ.turpis,& non ratione timoris,ſecundariò vero ad alias virtutes. 22. qu. 144.1.ad 2.item 4.ad 4.

11 Studioſitas eſt pars temperantiæ adiuncta, ſeu potentialis, & comprehenditur ſub modeſtia.22.q.166.2.o.

12 Patientia non eſt pars temperantiæ, quia patientia firmat in bono contra triſtitias illatas ab alio,hæc autem circa triſtitias tactus, refrenando.22.q.136.4.ad 2.

13 Obiectum temperantiæ eſt bonum delectabilium in concupiſcentiis tactus,ſecundum modum rationis,vel legis diuinæ.12.q.63.4.c.

14 Temperãtia principaliter eſt circa concupiſcentias,& delectationes:ſecundariò autem circa triſtitiam de abſentia delectabilium. 12.q.35. 6.ad 3.item 22.q.21.1.ad 1.item q.23.4.ad 2.item q.95.3.ad 2.item q.141.3.o.item q.147.2.ad 3.

15 Temperantia directè modificat paſſiones concupiſcibilis,quæ tendunt in bonum,& conſequenter omnes alias.22.q.141.3.ad 1.

16 Temperantia munditiam operatur,ſed non habet rationem ſanctitatis, niſi referatur in Deum.22.q.81.8.ad 2.

17 Propria materia temperantiæ, ſunt paſſiones, circa delectabilia tactus. 1.q.59.4.ad 3.item 12.q.61.3.c.item 22. q.137.1.c.

18 Tem

18 Temperantia principaliter eſt circa delectationes tactus, quoad vſum, non autem quoad iudicium.22.q.151.3.ad 1.

19 Temperantia propriè eſt circa maximas delectationes.ſ.tactus.i.in cibo, potu,& venereis, ſecundario autem circa delectationes aliorum ſenſuum.12.q.60.5.c.item 22.q.141.4.5.o.item 7.c.item q.143.c.item q.149.1.c.item q.151.3.o.item q.153.1.ad 1.item q. 155. 2.c.item q.156.2.c.item q.160.1.o.item q.166.1.c.item 2.c.ad 2.

20 Temperantia principaliter eſt circa delectationes tactus,ſecundò guſtus, tertiò olfactus,quarto aliorum ſenſuum.22.q.141.5.o.

21 Temperantia eſt circa delectationes tactus moderando eas , non autem continentia,ſed reſiſtendo eis.22.q.155.3.ad 1.

22 Temperantia eſt circa concupiſcentias naturalium delectationum,non autem liberalitas,quia concupiſcentia & delectatio pecuniæ non eſt naturalis,ſed animalis , ideo liberalitas non pertinet ad temperantiam.22.q.117.5.ad 2.

23 Temperantiæ eſt refrenare delectationes ſenſibilis,non autem amicitiæ, id eſt,affabilitatis,ſed cauſare delectationes rationis in conuictu.22. q.114.2.ad 2.

24 Integritas,tranquillitas animi,decor,& honeſtas , maximè conueniunt temperantiæ,inter cæteras virtutes.22.qõ.141.2.ad 1.item ad 2.item ad 3.item 8.ad 1.item q.143.c.item q.145.4.o.item q.152.5.c.item q.180.2 ad 3.

25 Temperantia eſt principalior virtus manſuetudine & humilitate.22.q. 141.7.ad 2 item ad 3.

26 Temperantia & fortitudo,vt virtutes humanæ,non ſunt in Angelis, ſed tantum vt operantur moderatè & firmiter. 1.q.59.4.ad 3.

27 Temperantia eſt ſubiectiuè in concupiſcibili.1.q.59.4.ad 3.item 12.q. 61. 2.c.item q. 66. 1. c.item q.85.3.c.item 22.q. 58.5.ad 2. item 9.c.

1 TEMPLVM,vel altare,ſoli Deo dedicatur,licèt nominetur in honore ſanctorum.22.q.85.2.ad 3.

2 Templum,vel tabernaculum oportuit fieri,non quidem propter Deum, ſed propter homines,vt excitaretur deuotio , & cognitio Dei. 12.q. 102.4.ad 1.

3 Templum fuit ædificatum à Salomone, in loco oſtenſo Abrahæ. Non autem prius , ne gentes appropriarent illud ſibi , vel deſtruerent : tertia verò ratio eſt, ne quælibet tribus vellet habere locum illum in ſorte ſua, & propter hoc orirentur inter eos lites & iurgia. 12. q. 102.4.ad 2.

4 Gentiles cooperati ſunt Iudæis in conſtructione templi. Non autem in conſtructione tabernaculi,quia primum ſignificat ſtatum legis nouæ, ſecundum verò,ſtatum veteris legis.12. q.202.4.ad 2.

5 Templum,vel tabernaculum,erat tantum vnum,ad excluſionem idololatriæ,& quia cultus corporalis ſecundum ſe non erat Deo acceptus, ſicut cultus ſpiritualis.Ideo multiplicantur Eccleſiæ, & altaria nunc, 12.q.102.4.ad 3.

6 Sicut in vnitate templi,vel tabernaculi,repræſentabatur vnitas Dei,vel Eccleſiæ , ſic in diſtinctione eorum repræſentabatur diſtinctio rerum ſub Deo.12.q.102.4.ad 3.item ad 4.

7 Pars orientalis in templo,vel tabernaculo,ſignificat mundum corporalem,vel vetus teſtamentum.Sed pars occidentalis.i.ſancta ſanctorum, ſigni

ſignificat ſubſtantias ſpirituales, vel patriam cœleſtem, vel ſtatum hunc.12.q.102.4.ad 4.item ad 5.item ad 6.

1 Mala temporalia infliguntur impijs in pœnam, non autem iuſtis, ſed in medecinam.12.q.114.10.ad 3.

2 Fides non eſt de aliquo temporali, vt de obiecto, ſed vt pertinet ad veritatem æternam.22.q.46. ad 1.

1 Tentare eſt ſumere experimentum de aliquo, an ſciat, vel poſſit, vel velit. Quod contingit ſextupliciter. ſ. verbis, factis, apertè, occultè, expreſſe, & interpretatiuè.1.q.114.2.o.item 22.q.97.1.o.

2 Tentatio ad prouocandum ad culpam, ſemper eſt peccatum in tentante, non autem ſemper in tentato.1.q.48.5.ad 3.

3 Quanto quis maiori tentationi ſuccumbit, tanto minus peccat.12.q.73.5.c.item 6.ad 2.item q.77.6.b.item 22.q.162.6.ad 1.

4 Occaſio tentationis duplex.ſ.ex parte hominis.i.propinquare peccato, & ex parte diaboli.ſ.bonum opus. Prima debet vitari, non autem ſecunda, exemplo Chriſti.3.q.41.2.ad 2.

5 Tentatio per ſe non eſt appetenda, quia non eſt vtilis, nec bona, niſi per accidens, ſcilicet per auxilium gratiæ Dei, ſed eſt mala de ſe.3. q.41. 2.ad 2.

6 Tentare Deum expreſsè, eſt petere aliquid ab eo, vel aliquid facere, vt exploret eius ſapientiam, pietatem, vel poteſtatem. Interpretatiuè verò, eſt ſine neceſſitate, & vtilitate, committere ſe Deo in factis, vel in petitionibus.22.q.53.4.ad 1.item q.97.1.o.item 2.c.fi.item ad 3. item 3.q.42.4.ad 1.

7 Tentare Deum, ſemper eſt peccatum, quia omnis tentatio procedit ex ignorantia, vel ex dubitatione.1.q.112.2.c.item 22.q. 97.2.o.

8 Tentatio Dei, & quælibet alia irreuerentia eius, opponitur religioni, & eſt ſpecies irreligioſitatis.22.q. 97.3.o.

9 Superſtitio eſt grauius peccatum tentatione Dei, quia magis eſt contra reuerentiam Dei.22.q.97.4.o.

10 Adam tentatus fuit à diabolo principaliter, ſed à muliere inſtrumentaliter. Nec fuit pœna, quia ſine difficultate poterat reſiſtere. 22.q.165. 1. ad 3.item 2.ad 1.

11 Conueniens fuit, quod Deus permitteret hominem tentari à dæmone, in ſtatu innocentiæ, & iuuari faceret ab Angelis bonis.22.q.165.1.o.

12 Ordo tentationis eius fuit conueniens.22. q. 165.2.o. idem 3. q. 41. 4.c.

13 Chriſtus voluit tentari, quadruplici ratione: ſcilicet vt nobis daret auxilium, cautelam, exemplum, & fiduciam. 3.q.41.1.o.

14 Modus & ordo tentationis Chriſti conueniens fuit.3.q. 41.4.o.

15 Non omnis tentatio Chriſti legitur facta in deſerto, licèt quidam hoc afferant, ſcilicet imaginariè. Alij dicunt Hieruſalem dici deſertum.3. q.41.2.ad 3.

16 Chriſtus debuit tentari in deſerto, quia diabolus magis tentat ſolitarios, & tendentes ad meliora.3.q.41.2.o.

17 Chriſtus voluit tentari poſt ieiunium, quia ieiunium eſt arma contra tentationes, & occaſio, & oſtendit infirmitatem humanam, ſcilicet famem.3.q.41.3.o.

18 Chriſtus fuit tentatus in quadraginta diebus ieiunij, præter illas tres tentationes, quas habuit poſt ieiunium.3.q.41.3.ad 2.

19 Diabolus tentans oſtendit Chriſto regna, ſignando digito, non autem

oculis

oculis Chriſti aliquid repræſentando. 3.q.41.4.ad 7.

20 Chriſtus agebat, vt tunc à nemine videretur, licet diabolus portans crederet videri Chriſtum ab omnibus. 3.q.41.4. ad 7.

1 TEMPVS non eſt numerus abſtractus, ſed eſt numerus. 1.q.10.6.c.

2 Motus eſt alternatio mobilis ſecundum diuerſa vbi, ſed tẽpus eſt fluxus ipſius nunc, ſecundum quod alternatur ratione. 1.q.10.4.ad 2.

3 Tempus eſt in primo motu cæli, ſicut in ſubiecto, & primo menſurato, 1.q.10.6.c.

4 Accidit tempori, eſſe numerum motus firmamenti, inquantum eſt primus motus, quia ſi alius motus eſſet primus, eſſet numerus eius. 1.q. 66.4.ad 3.

5 Tempus comparatur ad primum motum, vt menſura, & vt accidens ad ſubiectum, ad alios autem motus, vt menſura tantum. 1.q.10.6.c.

6 Tempus eſt vnum, ab vnitate motus primi mobilis, non autem ab vnitate materiæ primæ. 1.q.10.6.c. item 3.q. 75.7. ad 1.

7 Vnitas & pluralitas temporis & inſtantis, accipitur tantum ſecundum primum motum cœli, qui eſt principium omnis motus, & quietis. 3. q.75.7.ad 1.

8 Tempus duplex, ſcilicet numerus prioris & poſterioris in motu cœli menſurans omnem motum continuum, habentem ordinem ad motum cœli, & numerus prioris & poſterioris in quocunque. 1.q.85. 4.ad 1.

9 Continuitas accidit tempori, ratione motus. Ideo tempus menſurans motum non continuum, nec habentem ordinem ad motum continuum cœli, non eſt continuum. 1.q.53.3.c. item q.61.2.ad 2. item q. 63.6.ad 4. item q.85.4.ad 1. item 12.q.113.7.ad 5.

10 * Tempus non menſuratur alio tempore, nec fieri eius: quia totum eſſe eius eſt in fieri. Ideo incipit in principio temporis, vt in principio, non autem vt in menſurante. 1.q.66.4. ad 5.

11 Eſſe corruptibilium non menſuratur æternitate, ſed tempore: quia tempus menſurat ea, etiam ſi actu non mutentur, ſicut & quietem. 1.q. 10.4.ad 3. item 5.c.

12 Tempus eſt per ſe mẽſura motus primi. Ideo non menſurat eſſe, niſi ſecundum quod ſubiacet variationi, ex motu cœli. 1.q.10.4.ad 3. item 12.q.31.2.c.

13 Tempus non menſurat, niſi habentia principium & finem ſui eſſe in tempore, quia etiam motus cœli ſecundum quamlibet circulationem eſt huiuſmodi. 1.q.10.4.c.

14 * Scriptura diuina creationem rerum in indiuiſibili factam pronunciat dicens: In principio creauit Deus cœlum & terram. Quod quidem principium Baſilius principium temporis exponit, quod oportet eſſe indiuiſibile, vt ſecundum philoſophum probatur. 1. q. 46. 3.c.

15 Omnes & ſolæ operationes, quæ expectant in futurum aliquid ad complementum ſuæ ſpeciei ſunt per ſe in tempore. 12.q.31.2.c.

16 Tempus procreationis carnalis & ſpiritualis eſt quintuplex, ſcilicet conceptionis, alitionis, emiſſionis, lactationis, & ablactationis. 22.q.189. 1.ad 4.

17 Pars noſtra intellectiua ſecundum ſe eſt ſupra tempus. Senſitiua verò ſubiacet tempori. Ideo tranſmutatur ſecundum curſum eius. 12. q. 35.3.ad 3.

18 Intellectioni noſtræ adiacet tempus, ratione phantaſmatum, quoad ſecundam operationem intellectus, non autem quoad primam. 1.q.85.

1.q.85.5.ad 2.item 12.q.113.7.ad 1.

19 Verba omnium temporum, verè dicuntur de Deo. 1.q.10.2.ad 4. item q.23.1.ad 3.item q.42.2.ad 4.

20 Quædam nomina ſignificant tempus,verba verò & participia cum tempore,ſed aduerbia habitudinem temporis.1.q.13.1.ad 3.

¶ Tenebræ poſſunt diei tripliciter.ſ.ſubiectum lucis,humilitas, & priuatio eius.Primo modo,& ſecundo, ſunt entia,& creatæ à Deo, non autem tertio modo.1.q.66.1.c.ad 5.item 2.c.ſi.item q.68.3.c.item q.69.1.e.item q.74.3.ad 4.

¶ Teneri. * Ad impoſſibile nemo tenetur.22.q.79.3.ad 1.item q.88.3. ad 2.item q.105.1.ad 3.

¶ Tertia dies creationis.1.q.69.1. 2.c.princ.

¶ Tergiuerſari, eſt ab accuſatione omnino deſiſtere inordinatè. 22.q. 68.3.c.ad 3.

¶ Ternarius numerus eſt numerus perfectus.22.q.70.2.c. item 3.q.53. 2. o.

1 Terra. * Non eſt poſſibile,aliam eſſe terram, præter iſtam.Et eadem ratio eſt de aliis partibus mundi.1.q.47.3.ad 3.

2 Aſtrologus demonſtrat terram eſſe rotundam,per eclipſim Solis, & Lunæ: naturalis verò per motum grauium ad centrum. 1.q. 1.1.ad 2. item 12.q.54.2.ad 2.

3 Per opus ornatus tertiæ diei creationis,aufertur duplex informitas terræ.ſ.coopertio per aquas, & defectus plantarum. 1.q.66.1.o. item q. 69.2.e.

4 Terra ſicut dicitur inanis & vacua, quia deerat ei duplex pulchritudo, ſcilicet vna quam habet ex hoc quod eſt aquis diſcooperta,alia quam habet ex hoc quod eſt ornata herbis & plantis,ita eius formationem expreſſit Scriptura per hoc quod dicit,& appareat arida.1.q.66.1.c. ad 1.item ad 5.item q.67.4.c.item q.68.3.c.item q.69.1.c.ad 1. item 2.e.item q.74.3.ad 4.

¶ Tertullianus.*Hæreſis Tertulliani & Vadrianorũ,ſiue Anthropomorphitarũ,qui figurant Deum corporalibus lineamentis. 22.q.188.5.c.

1 Testamentvm propriè eſt percipiendæ hæreditatis inſtitutio filiis à patre.Ideo primò pertinet ad promiſſiones,ſecundo ad mandata,quæ ſe habent ſicut via ad conſequendam hæreditatem promiſſam. 3.q. 78.3.ad 3.

2 Omni tempore fuerunt aliqui pertinentes ad nouum Teſtamentum. 12.q.106.3.ad 2.

3 Omnes quibus data fuit lex gratiæ,pertinent ad Teſtamentum nouum. 12.q.106.1.ad 3.item q.107.1.ad 2.item ad 3.item 22.q.108.1.ad 3. item 3.q.8.3.ad 3.

1 Testis eſſe quilibet tenetur ad liberandum, non autem ad condemnandum,niſi requiratur à ſuo ſuperiori, & iudice.1.in manifeſtis, & de quibus eſt infamia.22.q.70.1.o.item 3.ad 3.

2 Ad teſtimonium requiruntur duo vel tres teſtes, & ſufficiũt.niſi in Epiſcopis,Presbyteris,Diaconibus,& Clericis Romanæ Eccleſiæ,propter ſanctitatem,dignitatem,& aduerſarios.22.q.70.2.o.

3 Diſcordia teſtium non aufert efficaciam probationis. niſi ſit in circunſtantiis,quæ variant ſubſtantiam facti.22.q.70.2.ad 2.

4 Teſtis debet dicere certum pro certo,& dubium pro dubio.Nec peccat mortaliter errans,præmiſſa diligentia.22.q.70.4.ad 1.

5 Clericus non poteſt iuſtè cogi, vt ſit teſtis in cauſa ſanguinis, quia

non conuenit ei cooperari ad occiſionem hominis.22.q.70.1.ad 3.
6 Teſtis repellitur quadrupliciter,ſc. primo propter culpam,vt infideles, infames,& rei publico crimine,qui etiam accuſare nō poſſunt. Secundò propter defectum rationis, vt pueri,amentes, & mulieres. Tertiò propter affectum:vt inimici,coniuncti, & domeſtici. Quarto propter conditiones,vt ſerui,& pauperes, & quibus imperari poteſt, de quibus probabile eſt, quod de facili poſſunt induci ad teſtimonium ferendum contra veritatem.22.q.70.3.0.
7 Falſum teſtimonium habet triplicem deformitatem,ſc.periurij,iniuſtitiæ,& mendacij. Ideo eſt peccatum mortale ex prima & ſecunda deformitate,non autem ex tertia.22.q.70.4.0.
8 Per prohibitionem falſi teſtimonij, prohibentur omnia peccata locutionis.22.q.122.6.ad 2.
9 Teſtes accipiunt,non quaſi pretium teſtimonij, ſed quaſi ſtipēdium laboris,expenſas ab vtraque parte,vel ab inducente.22.q.71.4.ad 3.
¶ Tetragrammaton eſt nomen proprium Dei,impoſitum ad ſignificandum ſubſtantiam Dei,vt eſt incommunicabilis.1.q.13.9.c.ſi.item 11. ad 1.
¶ Thamar non excuſatur à peccato, nec Iudas fornicans eum ea. 22.q. 154.2.ad 3.
¶ Theodoſius Auguſtus miſit ad Ioannem,in Ægypti eremo prophetam famoſum,& certiſſimum victoriæ nuncium accepit. 22.q.174.6.ad 3.
1 Theologia eſt doctrina neceſſaria homini, præter ſcientias naturaliter inuentas ab eo.1.q.1.item 22.q.2.3.4.0.
2 Theologia eſt ſapientia.1.q.1.6.0.
3 Theologia eſt velut quædam impreſſio diuinæ ſcientiæ, quæ eſt vna,& ſimplex omnium.1.q.1.3.ad 2.
4 Theologia eſt ſcientia nobis diuinitus reuelata. 1.q.1.2.ad 2. item 22. q.188.8.c.ſi.
5 Theologia eſt ſcientia procedens ex principiis per ſe notis in ſcientia ſuperiori,ſcilicet Dei & beatorum. 1.q.1.2.0.item 6. ad 1.item ad 2. item 22.q.1.5.ad 2.
6 Theologia eſt vna ſcientia.1.q.1.3.4.0.
7 Theologia eſt ſcientia practica, ſed magis & principaliùs ſpeculatiua. q.1.4.0.item 5.c.
8 Theologia eſt ſcientia argumentatiua.Et maximè proprium eius eſt arguere ex auctoritate ſacræ quidem ſcripturæ propriè & ex neceſſitate,aliorum vero ſanctorum probabiliter, philoſophorum autem quaſi extraneè,rationibus vero naturalis rationis ad aliquam manifeſtationem,non autem ad probandam fidem.1.q.1.8.0.
9 Theologia diſputat contra negantes, ſi aliquid de ſacra Scriptura concedant,ſoluendo tantum rationes eorum.1.q.1.8.c.
10 Deus eſt ſubiectum Theologiæ.1.q.1.7.0.
11 Theologia non tractat de Deo & de creaturis æqualiter, ſed de Deo principaliter,de creaturis autem,vt referuntur ad Deum, vt ad principium vel finem.1.q.13.ad 1 item 7.c.
12 Theologia principaliùs agit de diuinis, quàm de actibus humanis, de quibus agit, ſecundum quod per eos homo ordinatur ad perfectam Dei cognitionem.1.q.4.c.ſi.
13 Theologia conſiderat actus humanos tripliciter.ſ.primò vt per eos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundò vt in eis eſt bonum & malum,melius & peius,tertiò vt ſunt meritorij.12.q.2.7.c.ad 3.

14 Theo

14 Theologia nõ tractat principaliter de ſingularibus,ſed vt ſunt in exemplum vitæ, & in commendationem virorum per quos nobis reuelata eſt.1.q.1.2.ad 2.

15 Ad ea quæ conſiderantur de Deo in Theologia, vtimur effectibus eius, ſc.naturæ vel gratiæ,loco diffinitionis,quia de Deo non poſſumus ſcire quid eſt.1.q.1.7. ad 1. item q.2.2.ad 2.item q.3.princ. item q.12. 12.c.ad 3.item 13.ad 1 item q.13.8.ad 2.

16 Finis Theologiæ inquantum eſt practica,eſt beatitudo æterna. 1.q.1.4. c.fi.item 5.c.

17 Finis Theologiæ vltimus,eſt contemplatio primæ veritatis in patria.1. q.1.4.c.fi.item 5.c.

18 Theologia tractat de conſideratis in diuerſis ſcientiis phyſicis. 1. q.1. 3.ad 2.item 4.c.

19 Theologia eſt dignior cæteris ſcientiis.1.q.1.5.o.

20 Theologia non accipit aliquid ab aliis ſcientiis, vt à ſuperioribus, ſed vtitur eis vt inferioribus,propter nos.1.q.1.5.ad 2.item 8.c.

21 Theologia non probat principia aliarum ſcientiarum,ſed iudicat de eis, & reprobat quicquid eius veritati repugnat.1.q.1.6.ad 2.

22 Theologia non accipit principia ſua,nec ſupponit ea ab aliqua ſcientia humana,ſed accipit ea immediatè à Deo.1.q.1.5.ad 2.item 6.ad 1.

23 Theologia eſt de rebus, ſecundum quod cognoſcuntur lumine reuelationis diuinæ:metaphyſica verò, ſecundum quod cognoſcuntur lumine rationis.1.q.1.1.ad 2.

24 Theologia ſacra differt ſecundum genus à Theologia naturali, id eſt,à metaphyſica.1.q.1.1.ad 2.

25 Theologia eſt magis diuina,& magis ſapientia, quàm metaphyſica. 1. q.1.6.c.

26 Theologia viæ,ſubalternatur Theologiæ beatorum.1.q.1.c.ad 1.

1 THOMAS iubetur tangere Chriſtum, vt ſit teſtis reſurrectionis eius,licèt crederet ſolo aſpectu. Magdalena verò prohibetur, quia mulier erat.3.q.54.4.ad 2.item q.55.6.ad 3.

2 Thomas aliud vidit,aliud credidit.22.q.1.4.ad 1.item 3.q.55.5.ad 3.

3 Thomas Cantuarienſis ſuſtinuit ſcandalum publicum, vt occurreret maiori periculo, ſc. libertatis Eccleſiæ, * & repetiit res Eccleſiarum cum ſcandalo regis.22.q.43.8.b.

1 THVRIFICATIO non ceſſauit in nouo Teſtamento, quia ſignificat deuotionem orationis,non vt futuram,nec vt effectum eius,ſed vt ſemper habendam.3.q.83.5.ad 2.

2 Vtimur thurificatione,nõ ex ſtatuto legis veteris,ſed Eccleſiæ,ad reuerẽtiam Euchariſtiæ,& ad repræſentationẽ effectus gratiæ:ideo primò fit altari,quod ſignificat Chriſtũ,ſecundò omni homini per ordinẽ,quia gratia deriuatur à Chriſto ad fideles,officio miniſtrorũ.3.q.83.5.ad 2.

1 THVS offerebatur in ſacrificiis veteris legis, ad ſignificationem deuotionis neceſſariæ offerentibus,& bonæ famæ,quia pingue & odoriferum eſt.12.q.101.3.ad 14.

2 Nec ponebatur in ſacrificio zelotypiæ, quod non procedebat ex deuotione,ſed magis ex ſuſpicione.12.q.102.3.ad 14.

¶ Timiditas eſt peccatum leuius intemperantia,ratione peccantis, triplici ratione,& obiecti ſiue materiæ neceſſarioris,ſc.quia timidus eſt minus compos ſuæ mentis, & peccatum eius eſt minus voluntarium dupliciter, ſc.cùm principium eius ſit ab exteriori impellente, atque minus circa ſingularia, & minus de facili poteſt contra timiditatem

remedium adhiberi. 22.q.142.3.o.

1 Timor inter cæteros animæ motus, poſt triſtitiam, magis obtinet rationem paſſionis, & ſic eſt ſpecialis paſſio. 12.q.41.1.2.o.

2 Timor eſt triſtitia, non quidem eſſentialiter, ſed ratione obiecti triſtantis, ſi ſit præſens. 12.q.41.2.ad 3.

3 Timor non eſt virtus Theologica, quia non habet Deum pro principali obiecto, ſi vt amor, ſed malum. 22.q.19.9.ad 2. item ad 3.

4 Timor pertinet ad appetitum ſenſitiuum. 12.q.41.1.c. item 22.q.7.1.c.

5 Timor nullo modo eſt in concupiſcibili, ſed in iraſcibili. 12.q.25.1.c. item q.41.2.ad 3. item q.42.3.ad 2. item q. 43.1.ad 3.

6 Vis appetitiua perficitur contra concupiſcentiam inordinatam delectabilium dono timoris: ideo timor correſpondet temperantiæ. 12.q. 4.c. ſi. item ad 1. item ad 4. item 22.q.141.1.ad 3.

7 Decertantes non timent propter potentiam decertandi, ſed propter defectum eius. 12.q.43.2.ad 3.

8 Decapitandi non timent, quia non habent ſpem euadendi, quæ requiritur ad timorem. 12.q.41.2.c. ſi. item q.43.2.c.ad 2. item 3.q.15.7.c.

9 Timor nullo modo eſt in Deo, quia Deus non habet ſuperiorem. 22.q. 19.11.ad 2.

10 Habitus & actus doni timoris, & paſſio eius, fuit in Chriſto, ſecundum quod appetitus eius refugiebat læſionem corporis, non autem incertitudo futuri, nec vitium timiditatis actu, nec habitu. 3.q.7.6.o. item q.15.7.o.

11 Timor filialis eſt in beatis, quoad actum reuerendi Deum, non autem quoad actum timendi ſeparationem a Deo, nec timor ſeruilis, id eſt, de pœnis, eſt in eis. 12.q.67.4.ad 2. item 22.q.19.11.b.

12 Timor eſt in damnatis, propter ſucceſſionem pœnarum, non tamen propriè, quia ſunt ſine ſpe. 12.q.67.4.ad 2.

13 Obiectum timoris eſt malum futurũ, difficile, cui reſiſti non poteſt. 12. q.41.1.o. item 2.4.c. item q.42.3.5.c. item q.43.1.c. item q.44.2.c.ad 3. item 22.q.19.11.c. item q.125.4.c. item q.144.1.c. item 2.c.

14 Timor primò & per ſe reſpicit malum, vt proprium obiectum: bonum autem, vt habet reſpectum ad malum duplex. ſ. priuans bonum, vel inflictum à bono. 12.q.42.1.o. item q.43.1.ad 1.

15 Timor reſpicit duo. ſ. malum quod refugit, & bonum quod ſua virtute poteſt infligere malum. 12.q.40.2.1.c. item q.40.3.1. ad 1. item 22. q.19.1.c. item q.7.6.o.

16 Deus timetur, non quidem vt malum, ſed quia infligit malum pœnæ. 12.q.42.1.c. item 22.q.19.1.o. item 9.ad 2.

17 Deus eſt obiectum timoris, ratione iuſtitiæ, ſpei verò ratione miſericordiæ. 22.q.19.1.ad 2.

18 Timor eſt de malo naturæ, non autem propriè de malo culpæ, niſi ratione exterioris cauſæ, ſcil. ſeductionis, & huiuſmodi. 12.q.42.2.3.o. item 22.q.141.1.c.

19 Malum naturæ dupliciter non timetur, ſc. quando eſt multum diſtans, vel quando eſt ineuitabile. 12.q.42.2.o. item 6.ad 2.

20 Inſolita, & repentina maximè timentur, quia videntur eſſe maiora mala, & minus remediabilia. 12.q.42.5.o. item q.48.3.ad 3.

21 Quæ non habent remedium, quando ſunt in præſenti, maximè timentur de futuro, non autem ſi carent remedio, dum ſunt futura. 22.q. 42.6.o.

22 Malum quod timetur, ſemper eſt à cauſa extrinſeca. 12. quæſt.42.3.c. ad 2.

ad 2.item 4.c.

23 Timor vt eſt à cauſa extrinſeca .i. vt eſt paſſio conſequens phantaſiam mali imminentis,poteſt timeri,non autem ſecundum quod ſubeſt voluntati.18. q.42. 4.c.

24 Timor oritur ex fuga mali,quæ oritur ex deſiderio boni:ideò timor dicitur deſiderium.22. q.41. 2.ad 3.

25 Timor per ſe naſcitur ex amore, ſed per accidens cauſat amorem. 12. q.43.1.ad 2,item 22. q.113. 4.ad 2, item q.25. 2.c. item q.126. 1.c. item q. 175. 2.ad 3.

26 Amor eſt cauſa timoris diſpoſitiuè, & materialiter, ſed illatiuum mali, eſt cauſa timoris effectiuè. 12.q.43.1.0. item 2.c. item 22. q.19. 9. ad 3.

27 Defectus eſt cauſa timoris diſpoſitiuè,& materialiter ex parte timentis, ſed ex parte eius qui timetur,virtus & robur eſt cauſa per ſe,per accidens autem defectus.ſ.ignorantia, iniuſtitia,læſio, vel timor læſionis. 12. q.43. 2.0.

28 Senſus non apprehendit futurum, ſed ex apprehenſione præſentis animal mouetur inſtinctu naturali, ad timendum, vel ſperandum futura. 12.q.41. 1.ad 3.

29 Timor conſequitur deſperationem vincendi.12. q.25. 3. c.

30 Mites,& aſtuti occultant iram, & nocent improuisò:ideò magis timentur quàm acuti: * quia qui habent iram acutam, non occultant eam, & ideò nocumenta ab illis illata, non ita ſunt repentina, quin præuideantur.12.q.42. 5.ad 2.

31 Timor cauſat contractionem caloris,& ſpiritus, ab exterioribus ad interiora:ſed propter frigus cauſatū ex imaginatione,refugiunt à corde, & à ſuperioribus ad inferiora: ſed ira facit econuerſo, propter calorem & ſubtilitatem ſpirituum: ideò timor ſupra fugam & abominationem,addit quandam depreſſionem animi,propter difficultatem mali:ſed ira facit promptos, & audaces ad inuadendum. 12. q. 25. 1. c, item q.44.1.3.o.item q.45.4.ad 1.item ad 3.

32 Timor impedit operationem exteriorem,ex parte membrorum,propter defectum caloris, ſed confert ei ex parte animæ, per ſolicitudinem, niſi perturbet rationem propter exceſſum,12.q.44.4.0.

33 Timor facit tacere,quia contrariatur formationi vocis.12,q.44.1.ad 2.

34 Timor facit pallere,ſed verecundia rubere:quia obiectum primi opponitur naturæ, & appetitui animali:obiectum autem ſecundi opponitur ſecundo tantum.12. q.44.1.ad 3. item 3. q.72. 9.c.

35 Timor cauſat ſitim, ſolutionem ventris, remiſſionem vrinæ & ſeminis, propter contractionem ventris & teſticulorum. 12.q.44. 3.ad 1.

36 Timor Dei operatur ad vitationem omnis peccati, etiam negligentiæ. 22. q.54. 2. ad 4.

37 Timor qui eſt ſecundum rationem, excuſat totaliter à peccato,non autem timor inordinatus, ſed diminuit peccatum, inquantum eſt inuoluntarius.22.q.125.4.0.

38 Timor duplex.ſ.naturalis.i.de malo corruptiuo, & non naturalis .i.de malo contriſtatiuo non repugnante naturæ. 12,q.41. 3. o.

39 Species timoris ſunt ſex.ſ.ſegnities, erubeſcentia, verecundia, admiratio,ſtupor,& agonia.12.q.41.4.o.item 22. q.19. 2.ad 1.

40 Timor duplex.ſ.filialis,& ſeruilis. 12. q.67. 4. ad 2. item 22.q.7. 1. c. item q. 22. 2. c.

41 Timor quadruplex.ſ.humanus, vel mundanus,ſeruilis, initialis,& filialis

lis ſiue ſanctus, ſeu caſtus. 22.q.19.2.c.

42 Timor & triſtitia habent conuenientiam in malo : ſed differunt, quia primum eſt de futuro & arduo, ſecundum autem de præſenti & abſolutè. 12. q.42. 3.ad 2.item 3.q.15.7.c.

43 Timor magis reſpicit rationem difficilis, quàm ſpes. 12.q.44.2.ad 3.

44 Ea quæ augent ſpem, diminuunt timorem, vt experientia, & omne augens poteſtatem. 12.q.41.5.ad 1.

45 Timor qui eſt inordinatus mortis tantum, id eſt, timiditas, opponitur fortitudini, non autem timor qui eſt ſecundum rationem : nec timor inordinatus aliarum rerum ; quia includitur in quolibet peccato. 22. q.125.2.o.

46 Timor initialis & filialis differunt ſecundum ſtatus, ſicut imperfectum, & perfectum, non autem eſſentialiter. 22.q.19.8.o.

47 Timor mundanus & humanus pro eodem computantur, quia conueniunt in vna ratione auertendi à Deo. 22.q.19.2.ad 5.

48 Timor mundanus, vel humanus reſpiciunt pœnam auertentem à Deo, ſed timor ſeruilis & initialis pœnam trahentem ad eum, ſeruilis principaliter, alius ſecundario. 22.q.19.2.ad 4.

49 Timor ſeruilis & filialis non ſunt idem ſecundum ſubſtantiam, ſed differunt eſſentialiter, & ſpecificè. 22.q.19.2.ad 3.item 5.o.

50 Timor filialis non contrariatur virtuti ſpei, ſed ſibi mutuò cohærent, & ſe inuicem perficiunt. 22.q.19.9.ad 1.

51 Timor ſeruilis ex amore ſui cauſatur. 22.q.19.6.c.

52 Timor ſeruilis manet cum charitate, quoad ſubſtãtiam eius, non quoad ſeruilitatem. 22.q.19.6.o.item 8.ad 2.item 10.c.

53 Timor ſeruilis ſecundum ſuam ſubſtantiam eſt bonus, ſed ſeruilitas eius eſt mala. 22.q.19.4.o.item 7.9.c.

54 Timor non eſt peccatum ſecundum ſe, ſed vt eſt inordinatus, & tunc eſt peccatum mortale, & quandoque veniale. 22.q.125.3.o. item 4.c. item q.126.1.o.

55 Timor mundanus ſemper eſt malus, quia cauſatur ab amore ſemper malo, ſc. ab amore mundano. 12.q.19.3.o.item 9.c.

56 Timor filialis, & timor caſtus, ſunt idem. 22.q.19.2.ad 3.

57 Timor filialis habet duos actus, ſc. reuereri Deum, & timere ſeparationem ab eo. 12.q.67.4.ad 2.

58 Timor filialis augetur aucta charitate: ſeruilis verò diminuitur ſecundum actum eius, non autem ſecundum ſubſtantiam. 22.q.19.10.o.

59 Timor filialis, ſiue caſtus, eſt primum donum inter ſeptem dona Spiritus ſancti, non autem timor mundanus vel humanus, nec ſeruilis: licet ſit a Spiritu ſancto. 22.q.19.9.o.item 12.ad 1.

60 Actus doni timoris in beatis, eſt habere reuerentiam ad Deum. 12. q. 67.4.ad 2.

61 Donum timoris eminentius retrahit à malis, propter reuerentiam Dei, quam virtus moralis. 12.q.68.4.ad 3.

62 Donum timoris datur contra ſuperbiam : nec tamen eſt humilitas, ſed eſt principium eius. 22.q.9.9.ad 4.

63 Donum timoris correſpondet ſpei. 22.q.17.princ.item q.19.princ.

64 Donum timoris principaliter correſpondet ſpei, ſecundariò autem temperantiæ. 22.q.141.1.ad 3.

1 TYRANNVS. * Regnum faciliter degenerat in tyrannidem, propter magnam potentiam eius, ex crudelitate & auaritia, niſi regis ſit perfecta virtus. 12.q.105.1.ad 2.

2 Tyranni,ciuitates deſolantes, ſacra prædantes .i. magna per vim auferentes. ſunt iniuſti, non autem illiberales, quia illiberalitas eſt circa mediocres pecunias 22.q.118.6.ad 4.

3 Perturbatio regiminis tyrannici non habet rationem ſeditionis, niſi ſic inordinatè fiat, quod maius detrimentum ſequatur, ſed tyrannus eſt magis ſeditioſus.22.q.42.2.ad 3.

4 Non licet occidere, vel inuadere tyrannos, niſi per publicam poteſtatem,licèt principatus eorum ſit iniuſtus.22.q.42.2.ad 3.

¶ Torneamentum, id eſt, inordinata & periculoſa exercitia, prohibentur priuatione ſepulturæ Eccleſiaſticæ,non autem caſtiludia.22.q.40. 1. ad 4.

1 TOTVM triplex.ſ.quantitatiuum rationis, vel eſſentiæ, totum potentiale,vel virtutis:ſecundum & tertium conuenit formis per ſe: primum verò per accidens tantum.1. q.76.8.c.

2 Totum homogeneum nihil includit quod non includat quælibet pars eius,nec differt ſecundum identitatem earum & totius, nec per conſequens à ſuis partibus.1. q.11. 2. ad 2.

3 Totum ſubſtantiale eſt in qualibet parte totum,ſicut tota natura & ſpecies aquæ,eſt in qualibet parte aquæ,non autem totum quantitatiuum, ſed pars in parte, ſicut locatum in loco.1. q.8. 2.ad 3.

4 In ſubſtantiis incorporeis non eſt totalitas per ſe, nec per accidens,niſi ſecundùm perfectam rationem ſuæ eſſentiæ.1. q.8.2.ad 3. item q.10. 1.ad 3. item 76. 8.c.

5 Virtus totius potentialis eſt in vna parte eius completè, in aliis autem diminutè.1. q.77.1.ad 1..item 12.q.57.2.ad 2.

¶ Tragœdus verus eſt falſus lector, ſecundum Auguſt. 1. q.17.1.ad 1.

1 TRAHERE. * Multi trahentes vnam nauim, faciunt vnam actionem ex parte operati, ſed multas ex parte agentium.1.q.76.2.

2 Te tua fata trahunt, vt Poëta dixit. 1. q.116. 2.ad 3.

1 TRANSFIGVRATIO Chriſti conuenienter facta eſt oſtenſione gloriæ, non autem mutatione formæ, vel naturæ.3. q.45. 1.c.

2 Teſtes eius fuerunt conuenientes, ſcilicet Moyſes, Helias, Petrus, Ioannes,Iacobus,& Deus pater.3.q.45.3.4.c.

3 Moyſes tunc non reaſſumpſit proprium corpus, ſed aliud ſicut Angeli, Helias autem habuit proprium corpus,& venit illuc de paradiſo terreſtri,non autem de cœlo empyreo. 3. q.45. 3. ad 2.

1 TRANSGRESSIO propriè, eſt agere contra præceptum negatiuum: & eſt communis omni peccato materialiter:ſed formaliter eſt ſpeciale peccatum dupliciter, ſcilicet vt dicit contemptum præcepti, & vt differt ab omiſſione.22. q.79.2.c. item 3.ad 3.item 4.ad 3.

2 Tranſgreſſio & omiſſio propriè ſunt peccata mortalia, ſed largè.i.præter præcepta ſunt venialia. 22. q.79. 4. ad 3.

3 Tranſgreſſio ſimpliciter & abſolutè,grauior eſt omiſſione,licèt aliquando ſit econuerſo.22.q.79.4.c.

4 Transfiguratio contrariatur actui virtutis, cuius omiſſio dicit ſimplicem negationem.22. q.79. 4. c.ad 2.

Omnis tranſitus eſt determinatio ad determinatum. 1. q.46. 2.ad 6.

¶ Tranſmutatio organi ſenſus duplex.ſ. intentionalis ſeu ſpiritualis, & naturalis, prima requiritur per ſe ad actum potentiæ ſenſitiuæ apprehenſiuæ, ſecunda verò per accidens, ſed requiritur per ſe ad actum appetitus ſenſitiui.12.q.22. 2.ad 3. item 3.c.

1 TREMOR eſt effectus timoris, propter debilitatem virtutis, ex defectu caloris. 12. q. 44. 1. ad 2. item 3. o.

2 Cor timentibus maximè tremit, & quæ connectuntur pectori, vt vox, labium inferius, mandibula inferior, brachia, manus, quia calor deſerit cor, & deſcendit ad inferiora, vel quia hæc membra ſunt nobiliora, ſicut & genua. 12. q. 44. 3. ad 3.

1 TRIBVLATIO. * Miſericordes quandoque tribulantur, ad eorum correctionem, vel humiliationem, vel probationem. 22. q. 108. c. fi.

2 Tribulationes quibus Deus punit peccatores, ſunt meritoriæ & ſatisfactoriæ, ſi patienter accepteniur, non autem aliter. 12. q. 87. 6. c. fi.

3 Nullus eſt ſic crudelis, qui tribulatis & humiliatis noceat, ſed parcit, quia canis etiam non mordet hominem iacentem. 12. q. 47. 4. ad 2.

¶ Triduo Chriſtus fuit totus in ſepulchro, non autem totum. 3. q. 52. 3. o.

1 TRINITAS. * Trinitatem non eſſe in diuinis, eſt impoſſibile. 1. q. 31. 1. o.

2 Nomen trinitatis, ſignificat vnitatem eſſentiæ in recto, & numerum perſonarum in obliquo, quoad etymologiam, ſed quoad ſignificationem eſt econuerſo. 1. q. 31. 1. ad 1.

3 Nomen collectiuum ſignificat multitudinem ſimpliciter. i. diuiſorũ per eſſentiam, & vnitatem minimam .ſ. vnitatem ordinis, ſed trinitas econuerſo. 1. q. 31. 1. ad 2. item q. 39. 5. ad 6.

4 Per rationem naturalem non poteſt veniri in cognitionem trinitatis perſonarum. 1. q. 32. 1. o. item q. 39. 7. c. item q. 93. 6. ad 4.

5 Bonitas Dei per effectus poteſt intelligi, ſine trinitate perſonarum, non autem in viſione beata. 12. q. 2. 8. ad 3.

6 Trinitas non eſt trina, quia eſſent tres trinitates. 1. q. 31. 1. ad 5.

7 Trinitas eſt in vnitate, & econuerſo. i. tres perſonæ ſunt in vna eſſentia, & econuerſo. 1. q. 31. 1. ad 4.

8 Deus eſt trinitas, contra Poretanos. 1. q. 39. 6. ad 1.

9 Pater non eſt trinitas. 1. q. 3. 1. ad 1. item q. 39. 6. ad 1.

¶ Triplicitas non conuenit Deo, quia non ſignificat abſolutè numerum ſicut trinitas, ſed ſignificat comparationem inæqualitatis, quia eſt ſpecies proportionis inæqualis. 1. q. 31. 1. ad 3.

1 TRISTITIA eſt paſſio animalis, media inter duas paſſiones iraſcibilis, quia ſequitur timorem, & prior eſt ira, quam etiam cauſat. 12. q. 25. 1. c. item q. 42. 3. ad 1.

2 Triſtitia eſt dupliciter mala .ſ. ſecundùm ſe, quæ eſt de malo apparenti, & vero bono, & ſecundùm effectum .ſ. de vero malo, ſed immoderata impediens bonam operationem. 22. q. 35. 1. c.

3 Species eius ſecundùm applicationem ad extraneum, ſunt quatuðr .ſ. miſericordia, inuidia, anxietas, vel anguſtia, & accidia. 12. q. 35. 8. o. item q. 41. 4. ad 1. item 22. q. 35. 4. ad 3.

4 ¶ Obiectum triſtitiæ eſt malum proprium præſens. 22. q. 35. 8. c. item q. 36. 1. c. ad 1.

5 Triſtitia eſt de bono alterius, inquantum eſt malum ſibi quadrupliciter, ſcilicet nocendo, carendo, excedendo, & quia eſt indignus. 22. q. 30. 1. 2. c.

6 Dolor eſt de repugnante ad naturam corporis, apprehenſio per tactum, incipiens in læſione corporis, & terminatur in apprehenſione: ideò eſt in ſenſu ſubiectiuè, & eſt paſſio corporalis: ſed triſtitia eſt de repugnante appetitui apprehenſio interitus, incipiens in apprehenſione, & terminatur in affectione, & eſt in appetitu ſenſitiuo, & eſt paſſio

animalis.22.q.3.ad 2.item 3. q.15. 6.c. item q.46. 6.c.
7 Triſtitia eſt ſubiectiuè in concupiſcibili. 22.q.23.1.c.ad 1.item 2. c.
8 Nulla triſtitia ſecundùm Stoicos eſt vtilis ad aliquid:ideò quælibet triſtitia ſecundùm eos eſt vitanda.3.q.46.6.ad 2.
9 Vera triſtitia fuit in Chriſto. 3.qõ.15. 6. o. item 7. c. ad 2. item 9. c. item q.46. 6.o.
10 Triſtitia fuit in ratione inferiore Chriſti, non autem in ratione ſuperiori, niſi ſecundùm quod radicatur in eſſentia animæ. 3. q.46.8.o.
11 Omnis defectus corporalis diſponit ad triſtitiam.22. q.35.1.ad 2.
12 Ex ſpe & memoria malorum cauſatur triſtitia,ſed non tanta, quanta à ſenſu præſentium.22.q.30.1.ad 3.
13 Triſtitia inter omnes animæ paſſiones,maximè corpori nocet.12. q.37. 4. o. item q.41. 1. c.
14 Triſtitia impedit omnem operationem, de qua eſt, ſed auget eam operationem,cuius eſt principium. 12.q.37.2.3.o.item q.39.3.ad 3.item q.59. 3.ad 2.
15 Contemplatio veritatis mitigat triſtitiam & dolorem, etiam in cruciatu,ratione delectationis.12. q.38. 4. o.
16 Virtus moralis directè mitigat triſtitiam interiorem, conſtituendo medium in ea.non autem dolorem exteriorem, quia non obedit rationi, ſed ſequitur naturam corporis, ſed mitigat indirectè, per redundantiam.3.q.46.6.ad 2.
17 Amici condolentes mitigant triſtitiam, quia videtur comportare * triſtitiæ onus cũ illo,& quia in eo ſe percipit ab eis amari, quod eſt delectabile: delectatio autem omnis mitigat triſtitiam.12. q.38.3.o.
18 Somnus, balneum, & omnia recreantia, mitigant triſtitiam. 12. q. 38. 5.o.
19 Omne animal naturaliter fugit triſtitiam. 22. q.34. 6.c.
20 * Paſſio concupiſcibilis, importans quietem in malo.ſ.triſtitiam, media eſt inter duas paſſiones iraſcibilis,ſequitur enim timorem.Cùm enim occurrit malum quod timebatur, cauſatur triſtitia. Præcedit autem motum iræ. Quia cùm ex triſtitia præcedente aliquis inſurgit in vindictam,hoc pertinet ad motum iræ.12. q.25.1.c.

¶ Throni dicuntur propter quatuor conuenientias ad ſedes materiales, quia eleuantur ſuper terram, firmantur, ſedentem ſuſcipiunt,& apertæ ſunt deſuper.1.q.108.5.ad 6.

¶ Turpe lucrum eſt ſpecies auaritiæ.22.q.118.8.ad 4.

¶ Turpiloquium eſt filia luxuriæ, quia luxurioſi quorum eſt cor turpibus delectationibus plenum & concupiſcentiis,de facili ad turpia verba prorumpunt. 22. q.153. 5.ad 4.

1 TVRPITVDO duplex .ſ. voluntaria & inuoluntaria. Prima eſt vitioſa, non autem ardua: ſed ſecunda eſt pœnalis, & ardua .ſ. vituperium. 22. q.144. 2.c.
2 Turpitudo duplex .ſ. inhoneſtatis & exterioris defectus. Secunda eſt in humilitate & mendicitate,non autem prima.22, q.187.5.ad 4.
1 TVRTVR eſt melior pullis eius: in columbis autem eſt econuerſo.12. q.102. 3.ad
2 Turtur & columba erant ſacrificia pauperum in holocauſtis, propter volatus altitudinem,& in hoſtiis pro peccato,non autem in pacificis. quia non erant neceſſitatis.12. q.102.3.ad 9. item 3.q.37.3.c.ad 4.
3 Turtur & columba ſunt in copia in Iudæa. Et ſignificant coniunctionem duarum naturarum in Chriſto, caſtitatem & charitatem. 12.

q 102.3.ad 2.item 3. q.37.3.ad 4.

4 Turtur ſoliuaga ſignificat contemplationem, & ſecretas orationum lacrymas. Sed columba gregalis vitam actiuam, & orationes Eccleſiæ publicas.3.q.37. 3.ad 4.

5 Turtur ſignificat prædicationem & confeſſionem fidei,per ſuam loquacitatem. Sed columba ſignificat ſimplicitatem & manſuetudinem. 3. q.37. 3.ad 4.

V

1 VACVVM non fuit ante creationem,nec poſt: quia vacuum non eſt tantum negatio,ſed priuatio.i.ſpatium capax corporis ſine corpore.Nec fuit poſſibile,niſi potentia creantis.1.q.46. 1.ad 4.

1 VAGATIO mentis in oratione, tollit fructum eius. Et eſt peccatum ex propoſito tantum.22. q.83. 13.ad 3.

2 Et eſt filia accidiæ.22. q.35.4.ad 2. item ad 3.

¶ Vapor non aſcendit ad cacumina quorundam montium.1. q.68.2.c.fi.

¶ Varro ſecundum Aug. dixit quod eſt Deus anima mundi, motu & ratione mundum gubernans.1. q.1. c.

1 VAS quandoque dicitur inſtrumentum operandi aliquid.3. q.62.3.ad 1.

2 Vaſa ſacra,in neceſſitate Eccleſiæ,quoad materiam tantum poſſunt vendi integra,ad vſum Eccleſiæ. Si autem vendantur ad alium vſum,frangantur, præmiſſa oratione. Non autem vendi poſſunt ratione conſecrationis:vt,ſc. pro ea aliquid plus exigatur, quia ſimonia eſſet.22. q. 100.4.c.ad 2. item ad 3.

¶ Vbique eſſe, conuenit ſoli Deo.1. q.8. 2.4.c. item q.16. 7.ad 2. item q.52.2.c. item q.112.1.c.

Velleitas, quæ ſecundum quoſdam eſt voluntas incompleta, eſt de impoſſibili,quia .ſ.aliquis vellet illud, ſi eſſet poſſibile. Voluntas autem completa non eſt niſi de poſſibili, quod eſt bonum volenti. 12. q.13. 5.ad 1. item 3. q.21.4.c.

Motus naturalis eſt velocior in fine,& tardior in principio,motus autem violentus econuerſo.12.q.34.6.c.ad 2.

1 VELVM templi duplex.ſ.interius ante ſancta ſanctorum,& exterius. Secundum ſciſſum eſt in paſſione Christi, non autem primum. 12. q. 102.4.ad 4.

2 Velum templi habebat quatuor colores, per quos quatuor elementa deſignantur, quæ nos impediunt à diuinis .ſ. byſſum, per quod deſignatur terra,quia byſſus.i.linum,de terra naſcitur: purpuram, per quam ſignificatur aqua. Fiebat enim purpureus color ex quibuſdam conchis, quæ inueniuntur in mari: hyacintheum, per quem ſignificatur aër, quia habet aëreum colorem: & coccum bis tinctum, per quem deſignatur ignis. Vel per colores eius quatuor deſignantur quatuor virtutes .ſ. quia velum erat ornatum byſſo, ad deſignandum carnis puritatem: purpura autem ad figurandum paſſiones quas ſancti ſuſtinuerunt pro Deo: cocco bis tincto, ad figurandum charitatem geminam, Dei & proximi. Hyacintho autem ſignificabatur cæleſtis meditatio.12. q.102.4.ad 4. item ad 8.

¶ Venatio, Aucupium,& piſcatio ſunt à natura. Ideò ſunt ſecundùm ſe licita.1.q.96.1.c.item 22. q.64.1.c.

1 VENDERE. * Pretium rerum venalium conſideratur ſecundùm vſum hominis, non autem ſecundùm gradum naturæ rerum.22. q.77. 2.ad 3.

2 In illis eſt peccatum, qui bis vendunt, quod patet in iis quorum vſus non eſt aliud à re ipſa, in quibus rebus qui rem vendit, vel mutuat, cum in huiuſmodi tranſeat dominium ad accipientem; vel rem bis vendit, & eſt in venditionibus ad credentiam, dum plus pro dilatione volunt accipere;vel vendunt quod non eſt. Et vtrunque eſt vſurarium & peccatum. 22. q.78. 1.o.

3 In domo autem ſunt duo .ſ. ſubſtantia & vſus. Sed aliud eſt habere domum, & aliud vti domo. Vnde ſeparatim poſſum vſum vendere, ſine domus venditione, & ita in omnibus aliis huiuſmodi. Vnde ſi aliqua ſunt, quæ conſiſtant in ipſo vſu tantum, & vſus eorum eſt diſtractio, non poteſt fieri id quod de domo.22. q.78.1.o.

4 Denariis verò vtimur diſtrahendo, & frumento conſumendo, & ideò ſi vſum vendis, bis vendis.22. q.78. 1.o.

5 Vendere ad terminum ſecundùm iuſti pretij quantitatem,non eſt vſura. Si autem cæteris paribus, fiat vltra iuſti pretij quantitatem propter temporis expectationem,eſt peccatum vſuræ.22.q.78.1.o. itē 2.ad 7.

6 Vendens ſcienter rem quæ deficit in ſpecie ſubſtantiæ; quantitate, vel qualitate, peccat. Non autem vendens ignoranter. Sed cùm ſciuerit, tenetur recompenſare.22.q.77.2.o.

7 Vendere carius quàm emit eſt licitum, meliorando rem, vel ſi mutetur pretium ratione loci, vel temporis,vel propter periculum transferendi, vel faciendi fieri.22. q.77. 4. ad 5.

8 Illa ſuperabundatia quæ ex iuſta permutatione ſeu venditione accidit, non habet vitium inæqualitatis.Aliàs non fuiſſet venditio,vel permutatio iuſta. 22.q.77. 4.ad 1.

9 Vendere rem plus notabiliter. quàm valeat ſimpliciter ſibi,vel ipſi vendenti, non licet, quamuis lex humana permittat citra dimidium. 22. q.77. 1. o.

10 Vendens non tenetur dicere publicè vitium rei, nec in particulari, niſi propter damnum, vel periculum.22. q.77. 3. o.

11 Venditor non tenetur dicere ementibus abundantiam venalium futuram per aduentum aliorum mercatorùm, nec minuere pretium. 22. q. 77. 4. ad 3.

12 Menſuras venalium oportet eſſe diuerſas in diuerſis locis, & eas inſtitui publica auctoritate,vel conſuetudine.22. q.77.2.ad 2.

¶ Venter adulteræ, potantis aquam zelotypiæ, ſemper intumeſcebat. 22. q.103. 2.ad 3.

1 ¶ Venus agit ex inſidiis, & furatur intellectum multum ſapientis.22. q. 55.8.ad 1.

2 Venus dicitur ab Ariſtotele doloſa, & corrigia eius varia, ſecundùm quandam ſimilitudinem, inquantum .ſ. hominem ſubitò ſurripit, ſicut & in dolis agit, non tamen per aſtutias, ſed magis per violentiam concupiſcentiæ & delectationis. Ibidem.

¶ Verberare hominem nulli licet, niſi habenti poteſtatem ſupra eum, vt pater ſupra filium, & dominus ſupra ſeruum. 22. q.65. 2.o. item q.72.2.ad 2.

¶ Verboſitas, curioſitas,importunitas, inquietudo, & inſtabilitas loci, vel propoſiti,pertinent ad euagationem mentis. Ideò oriuntur ex accidia.22.q.35. 4.ad 3.

1 VERBVM propriè importat rationem formæ exemplaris, quia eſt ars.1. q.3. 8.2.

2 Verbum

2 Verbum cordis importat aliquid procedens ab intellectu, vt conſtitutum per operationem eius. 1.q.27.1.c.fin.item qõ.28.4.ad 1. item q.34.1.c.

3 Verbum eſt ipſum intellectum, & id quod concipitur.1.q.22.1.c.item q.28.4.ad 1.item q.34.1.c.

4 Quicunque intelligit,ex hoc ipſo quod intelligit,procedit aliquid intra ipſum.ſ.verbum.1.q.27.1.c.

5 Verbum in anima ſine actuali cognitione eſſe non poteſt. 1.q. 93.7. c. ad 3.

6 Verbum cordis ſignificatum verbo oris,eſt conceptio rei intellectæ, ex vi intellectiua proueniens,vel ex eius notitia procedens. 1. q.27.1. 2.c.item q.28.4.ad 1.item q.34.1.o.item q.107. 1.c.item 12.q.93. 1.ad 2.

7 Nihil implicans contradictionem,poteſt dici verbum. 1.q.25.3.c.fi.

8 Verba tenent præcipuum locum inter ſigna,quibus homo aliquid ſignificat alteri. 22.q.55.4.ad 2.item q.72.1.c.item q. 110.1. ad 2.item 3.q.60.6.c.ad 1.item ad 2.

9 Verbis vtimur ad hominem,vt ei manifeſtemus noſtros conceptus: ad Deum autem,vt nos,vel alios excitemus.22.q.91.1.c.

10 Verba vt ſigna inferunt multa damna, & in verbo homo facilè delinquit.Sed ſecundum ſuam eſſentiam.i.vt ſoni,non nocent niſi auditui. ſ.clamando.22.q.72.1.ad 1.item q.89.2.c.fi.

11 Verbum noſtræ mentis manet,non autem verbum vocale. Sed neutrum ſubſiſtit.Verbum verò diuinum manet & ſubſiſtit.1.q.37.1.ad 2.

12 Verbum Dei eſt tantum vnum perfectum,& idem quod eſſentia,ideo eſt filius.Non autem verbum noſtrum,niſi metaphoricè,quia eſt multiplex,imperfectum,& accidens.1.q.27.2.ad 2.item q.33.2.ad 3.item q.34.2.ad 1.item 3.c.

13 Diuerſitas obiectorum diuerſificat ſpeciem verbi & amoris. 1. qu.93. 8.c.

14 Verbum duplex,ſcilicet verbum vocale, & verbum mentale. Primo reſpondet ſpiritus corporalis:ſecundo verò ſpiritus intimi amoris.1.q. 27.1.c.

15 Verbum triplex.ſ.verbum cordis,vocis,& habens imaginem vocis.1.q. 27.1.c.

16 Verbum propriè dicitur tripliciter.ſ.conceptus mentis,vox ſignificatiua eius,& imaginatio vocis.Impropriè verò dicitur verbum, res ſignificata,vel effecta verbo.1.q.34.1.c.

17 Verbum,vt ſignificat conceptum mentis,eſt in Deo propriè, ſecundum alias verò ſignificationes eius,eſt in Deo metaphoricè tantum. 1. q. 35.1.c.ad 1.item q.36.2.ad 5.

18 In diuinis eſt tantum vnum verbum.1.q.27.5.ad 3.item q. 34.3.c. item 1.q.41.6.o.

19 *Verbum in diuinis propriè dicitur perſonaliter tantum, non autem eſſentialiter.1.q.34.1.o.item 12.q.93.1.ad 2.

20 Verbum eſt in diuinis ab æterno, & non tantum ratione incarnationis eius.3.q.34.3.ad 2.

21 Verbum in diuinis propriè conuenit ſoli filio,figuratiuè autem conuenit Spiritui ſancto,inquantum manifeſtat filium. 1.q.34.2.o.

22 Deus eodem modo dicit ſe,& omnia alia,etiam creaturas. 1.q.34.2.ad 3.item 3.c.item q.37.2.c.ad 3.

23 Verbum Dei reſpectu nõ entium,eſt expreſſiuum tantum, ſed reſpectu entium,

entium,eſt etiam factiuum.1.q.34.3.ad 5.

24 Verbum Dei reſpectu creaturarum,eſt expreſſiuum,& operatiuum, ſed reſpectu eorum quæ ſunt in Deo,eſt expreſſiuum tantum.1.q. 34. 3.c.

25 Verbum principaliter refertur ad patrem,& quaſi per ſe,ſed ad creaturas refertur conſequenter,& quaſi per accidens. 1.q.34.3.0.

26 Verba ſignificantia aliquid deuotionis,excitant mentes,& præcipuè minus deuotas.Sed verba pertinentia ad alia diſtrahunt mentem,& impediunt deuotionem.22.q.83.12.ad 2.

27 Verba & participia dicuntur de Deo,ratione æternitatis, quæ continet omne tempus.1.q.13.1.ad 3.

1 VERECVNDIA non eſt virtus propriè , ſed largè inquantum eſt paſſio laudabilis.22.q.144.1.0.

2 Verecundia eſt timor turpitudinis exprobrabilis.Et principaliter reſpicit vituperium. Sed reſpicit culpam conſequenter.Et hoc dupliciter, ſcilicet ceſſando & celando.22.q.116. 2.ad 3.item q. 144.1.c.ad 2. item 2.0.item 4.c.

3 Verecundia non eſt timor de ipſo actu peccati , ſed de turpitudine,vel ignominia,vel conuitio,vel opprobrio.12.q.41.4.c.ad 2.item ad 1. item q.42.3.ad 4.

4 Homines maximè verecundantur de actibus venereis etiam in matrimonio,& de ſignis eorum.12.q.151.4.c.

5 Verecundia non eſt de operibus virtutum,niſi per accidens,ratione falſæ opinionis,vel propter notam præſumptionis,vel ſimulationis.22. q.144.2.ad 3.

6 Verecundia eſt ab iis quorum teſtimonium eſt maioris ponderis , propter certitudinem & rectitudinem iudicij.ſ.à ſapientibus & virtuoſis, vel ex cognitione.ſ.à notis & coniunctis,vel propter effectum nocentis,vel iuuantis.22.q.144.3.0.

7 Aliqua peccata grauiora ſunt minus verecundabilia,quæ tamen ſunt minus turpia,vel quia ſe habent in exceſſu temporalis boni.22.q.116. 2.ad 3.item q 144.2.ad 4.

8 Verecundia eſt principium emendationis,quia in principio erubeſcimus oculos hominum : in fine verò oculos rationis & Dei. 22. q. 14. 4. ad 4.

9 Verecundia celat turpem actum,ſed erubeſcentia ceſſat à turpi actu.Vel vtraque propter timorem vituperij. 22.q.144.2.c.fi.

10 Verecundia iacit prima temperantiæ fundamenta , ſecundum Ambroſ. inquantum ſcilicet incurrit horrorem turpitudinis. 22. q. 144. 4. ad 4.

11 Ex ſæpius verecundari cauſatur virtus, qua vitantur turpia,non autem virtus qua quis verecũdetur, tamen ſic diſponit,quod verecundaretur ſi turpia ageret.22.q.144.1.ad 5.

12 Verecunda non eſt in peſſimis, quia peccatum non reputant vt turpe. Nec eſt in virtuoſis & ſenibus,quia non apprehendunt illud poſſibile ſibi,nec eſt difficile eis eis ad vitandum.12. q.144. 4.0.

13 Verecundia conuenit ſenibus & virtuoſis conditionaliter tantum.ſ.quia verecundarentur,ſi aliquid turpe agerent. 1.q.65. 3.c.fi.item 22. q. 144.4.c.1.ad 5.item 4.c.

14 Carent verecundia homines in peccatis profundati,quibus ſua peccata non diſplicent,ſed magis de eis gloriantur.22.q.144.4.c.

¶ Vereri.*Quidam ſunt qui non verentur alios contriſtare. 22.q. 116. 1.c.

1 VERITAS octupliciter diffinitur.1.q.16.1.c.fi.
2 Ratio veritatis conſiſtit in adæquatione rei & intellectus.1.q.21.2.c.
3 Ratio veritatis prius eſt in intellectu,quàm in rebus.1.q.16.1.o.
4 * Veritas magis fundatur in eſſe rei,quàm in eſſentia rei.22.q.109.1.c.
5 Veritas dicit relationem,qua eſſe ordinatur ad intellectum,ſicut bonitas ad appetitum.1.q.16.1.3.c.
6 Veritas dicitur primò de intellectu, de enunciatione verò inquantum eſt ſignum eius:de re autem,vt de cauſa. 1.q.16.7.8.c.
7 Veritas non entium,vt chimeræ,vel aliorum huiuſmodi, eſt tantum in intellectu,& ab eo cauſatur.1.q.16.3.ad 2.item 5.ad 3.item 7.ad 4.
8 Ad veritatem locutionum requiritur res ſignificata , & modus ſignificandi.1.q.39.4.5.c.
9 Veritas enunciabilium non eſt aliud quàm veritas intellectus,quia enũciabile vt eſt in intellectu,habet per ſe veritatem:ſed in voce eſt verum,quia ſignificat veritatem intellectus, non autem per veritatem in enunciabili exiſtentem.1.q.16.7.c.
10 Eadem eſt veritas , & rectitudo communium principiorum apud omnes,& æqualiter nota:ſed in ratione ſpeculatiua eadem eſt, non autem æqualiter nota in concluſionibus : in practica verò ratione nec eſt eadem,nec æqualiter nota.12.q.94.4.c.
11 Veritas triplex,ſcilicet cognitionis naturalis,infuſæ,& acquiſitæ.1.q.60.1.ad 3.
12 Homo pertingit ad cognitionem veritatis tripliciter.ſ.capiendo à Deo, ab homine,& per ſtudium:primo eſt neceſſaria oratio:ſecundo auditus:tertio meditatio.22. q.180. 3.ad 4.
13 Veritas quadruplex.ſ.vitæ,doctrinæ,iuſtitiæ,& locutionis.1.q.16.4.ad 3. item q.21. 2.ad 2. item 22. q.109.3.ad 3.
14 Veritas eſt in intellectu Dei propriè & primò, ſed in intellectu noſtro eſt propriè & ſecundario:in rebus autem eſt ſecundario & impropriè. 1.q.16.7.8.c.
15 Deus eſt veritas.1.q.16.5.o.item 12.q.3.7.c.
16 Deus eſt ſumma,maxima,& prima veritas.1.q.16.5.c.
17 Veritas in diuinis ſumitur dupliciter.ſ.propriè. i. æqualitas intellectus Dei,ad eſſentiam eius principaliter,& ad creaturas conſequenter,& metaphoricè.i.ſumma imitatio principij : primo modo dicitur tantum eſſentialiter:ſecundo autem perſonaliter, & conuenit ſoli filio. 1.q.16.5.ad 2.item q.39.8.c.
18 Anima non iudicat de omnibus rebus ſecundum quamcunque veritatem , ſed ſecundum primam veritatem , inquantum reſultat in anima,ſicut in ſpeculo,ſecundum prima intelligibilia. 1. q.12.11.ad 2. item q.16.6.ad 1.item q.84.5.c.item q.88.3.ad 1.item 12.q.93.2.c. item 22.q.173.1.ad 2.
19 Omnis veritas eſt à Deo. 1.q.16.5.ad 3.
20 Veritas prima eſt finis omnium deſideriorum , & actionum noſtrarum. 22.q.4.2.ad 3.
21 Omnes res ſunt veræ vna veritate. ſ. Dei , ſicut principio effectiuo , & exemplari:ſed multis formaliter.1.q.16.6.o.item 12.q.93.1.ad 3.
22 Quælibet veritas,præter primam, eſt aliquo modo mutabilis. 1. q. 16. 8.o.
23 Veritas qua quis dicit verum, & qua verax dicitur , eſt virtus , non autem qua verum dicitur,ſed eſt obiectum & finis virtutum.1.q.16.4. ad 4.item q.17.1.c.item 22.q.109.1.o.

24 Hæc virtus non eſt virtus theologica, nec virtus intellectualis, ſed eſt virtus moralis:& medium eius eſt inter ſuperfluum & diminutum, & hoc dupliciter, ſcilicet ex parte actus,& ex parte obiecti. 22.q. 109. 1.ad 3.

25 Et eſt ſpecialis virtus.22.q.109.2.o.

26 Ad virtutem veritatis pertinet, talem ſe exhibere exterius per ſigna exteriora.ſ.verba & facta,qualis eſt.22.q.109.1.c.ad 3.2.c.item 3.ad 1. item ad 3.item q.110.1.c.

27 Hæc virtus eſt pars annexa iuſtitiæ,quia vtraque eſt ad alterum,& vtraque æqualitatem conſtituit:ſed iuſtitia ſecundum debitum legale,veritas autem ſecundum debitum morale.12. q.109.3.o.

28 Et declinat plus in minus quàm in maius,non quidem negando verum, ſed affirmando.22.q.109.4.o.item q.129.3.ad 5.

29 Veritas vitæ eſt communis ad quamlibet virtutem.22.qō.109.2.ad 3.

30 Veritas amatur per ſe,ſed oditur per accidens.12.q.29.5.o.item 22.q. 15.1.ad 3.

31 Veritas creata eſt maior anima ſecundum quid,vt perfectio eius, non autem ſimpliciter.1.q.16.6.ad 1.

32 Verum dicitur dupliciter.ſ.verum veritate eſſentiæ, & verum veritate proprietatum.1.q.68.4.c.item 22.q.77.2.ad 1.

33 Ens eſt de ratione veri,non autem econuerſo: ideo verum non poteſt intelligi, non intellecto ente, ſed bene econuerſo ,non autem vero non exiſtente.1.q.16.3.ad 3.

¶ Veſpertilio circa terram volat:ideo ſignificat præditos ſcientia ſæculari,qui ſola terrena ſapiunt.12.q.102.6.1.fi.

1 ¶ Veſtigium trinitatis attenditur ſecundum appropriata,per quæ veniri poteſt in trinitatem perſonarum.1.q.45.7.ad 1.

2 Tres partes eius diuerſimodè aſſignantur à diuerſis,quæ tamen reducuntur ad principium,medium & finem.1.q.5.5.o.

3 Et repræſentat cauſam vt cauſam tantum , imago autem repræſentat etiam quoad formam cauſæ.1.q.45.7.c.item q.93.6.c.

4 Veſtigium trinitatis eſt in creatura ſecundum quod imitatur perfectionem Dei,ſeu conſequitur eſſe perfectum.1.q.5.5.o.item q.45.7.o.

5 Veſtigium trinitatis eſt in qualibet creatura,inquantum eſt creata habens formam & ordinem,licèt propriè ſit tantum in indiuiduis ſubſtantiæ.1.q.45.7.o.item q.93. 6.c.

1 ¶ Veſtis. * In vſu vilium veſtium poteſt eſſe peccatum inanis gloriæ & auaritiæ,& virtus humilitatis , ſignum contemptus mundi,pœnitentiæ,& triſtitiæ.22.q.169.1.c.ad 2.item q. 187.6.o.

2 Vitioſum eſt,quod vir veſtiatur veſte mulierum,vel econuerſo ad laſciuiam,ſed poteſt eſſe ſine peccato,propter aliquam neceſſitatem:ſed prohibetur in lege veteri,propter idololatriam.12.q.102.6.ad 6.item 22.q.169.2.ad 3.

¶ Vexatio. Redimere ſuam vexationem licet, iuris ordine non prætermiſſo.22.q.66.5.ad 3.item q.100.4.ad 3.

¶ Vgo de ſancto Victore nō eſt auctoritatis.1.q.1.10.ad 2.item 22.q.5. 1.ad 1.item 3.q.45.2.c.item q.50.4.c.

1 VIA.*Non oportet quod qui vadit per viam,in quolibet paſſu cogitet de fine viæ. 12.q.1.6.ad 3.

2 Homini datur longior via quàm Angelo , quia magis diſtat à Deo per cognitionem.1.q.52. 5.ad 1.

¶ Vicem Dei gerunt homines in commiſſis hominum iuriſdictioni:non

autem

autem quoad omnia,vt in inſtitutis à ſolo Deo,ſicut in matrimonio, & huiuſmodi.12.q.100.8.ad 3.6.

¶ Vigilantia eſt idem quod ſolicitudo,& pertinet ad prudentiam.22.q. 47.9.0.

¶ Vigilare.*Cùm aliquis vult diu vigilare de ſero,ex quo ſequitur quod non vadat hora matutinali ad Eccleſiam,tunc actus iſte interior,vel exterior,per accidens ſe habet ad peccatum omiſſionis.12.q.71.5.c.

¶ Vigiles & curſores,& alij huiuſmodi,de ſuo labore viuentes, intelliguntur de labore manuum ſuarum viuere. 22.q.187.3.c.

1 VINDICATIO eſt virtus ſpecialis,quia ad hoc natura inclinat.22.q.108. 2.0.

2 Vindicatio conſiſtit in medio duorum vitiorum. ſ.crudelitatis & ſæuitiæ,ſecundum exceſſum:& remiſſionis,ſecundum defectum.22.q.108. 2.ad 3.

3 Naturalius eſt homini appetere vindictam iniuriarum illatarum, quàm ab hoc deficere,quia vix alicui nimis paruæ videntur iniuriæ ſibi illatæ,ſecundum Salluſtium.22.q.157.2.ad 2.

4 Vindicatio & inflictio pœnæ peccanti,eſt licita, ſi ſit propter bonum.ſ. vel emendationis,vel cohibitionis,vel quietis aliorum cum aliis debitis circunſtantiis, non autem ſi ſit ex odio,vel principaliter intendatur malum peccantis.22.q.108.1.0.item 3.c.item q.158.1.c.ad 3. item 2.c.item 3.0.item 3.q.15.9.c.

5 Fortitudo diſponit ad vindictam, remouendo prohibens , zelus autem importat primam radicem eius,quia actus cuiuſlibet virtutis procedit ex radice charitatis.12.q.105.2.ad 10.item 22.q.108.2.ad 2.

6 Vindicatio debet fieri per priuationem eorum quæ peccans diligit.ſ.per mortem,verbera,talionem,vincula,carcerem , ſeruitutem,damnum, exilium,ignominiam,& huiuſmodi.22.q.108.3.0.

1 VINUM vitis eſt propriè vinum,alia verò per ſimilitudinem eius. 3.q. 74.5.c.ad 1.

2 Vinum calefacit & lætificat.22.q.147.8.ad 1.item 3.q. 74.5.0.

3 Vſus vini eſt illicitus per accidens tantum. ſ. vel propter conditionem eius,qui faciliter læditur ex eo,vel propter exceſſum,vel votum, vel ſcandalum.22.q.149. 3.0.

4 Vinum antiquitus mulieres apud Romanos non bibebant , ſecundum Valerium.22.q.149.4.c.

¶ Violari quæcunque non licebat,dicebantur antiquitus ſancta, vel ſacroſancta,vt muri ciuitatis,& perſonę in dignitate conſtitutę.3.q.60. 1.ad 2.

1 Violentia eſt à principio extrinſeco,*nil conferente eo quod vim patitur,vt ſcilicet ſic patiatur:id autem fit quantum ad inclinationis finem,vt ſi lapis proiiciatur ſurſum, qui inclinatur deorſum ferri:ſecundò quoad modum tendendi,vt ſi lapis velociùs quàm ſit eius inclinatio proiiciatur deorſum.22.q.175.1.c.

2 Violentia nemini conuenit , niſi per publicam poteſtatem. 22. q. 68. 8.c.

1 ¶ Virginitas eſt ſpecialis virtus.12.q.64.1.ad 3.item 22.q.152.1.ad 1. item 3.0.item q.155.1.c.ad 3.

2 Virginitas dicitur à virore,quia importat immunitatem à concupiſcentiæ aduſtione,circa delectationes venereas. 22.q.152.1.c.

3 Virginitas ſecundum Aug.eſt in carne corruptibili, incorruptionis perpetua meditatio.22.q.152.1.ad 1.

4 Virginitas

4 Virginitas quoad ſuum materiale. i. pro incorruptione ſignaculi, vel irreſolutione ſeminis propter delectationem, eſt a natura, ſed quoad ſuum formale. i. pro habitu quo quis proponit ſeu eligit perpetuo ſeruare integritatem mentis & corporis, vel ſine voto, vel præcipuè cum voto, eſt ex gratia Dei. 22.q.152.3.ad 1.

5 In delectatione venerea ſunt tria, ſc. violatio ſignaculi virginalis, reſolutio ſeminis delectationem cauſans, & propoſitum huius: remotio primi ſe habet ad virginitatem per accidens: remotio ſecundi ſe habet ad eam materialiter: remotio tertij ſe habet ad eam formaliter & completiue. 22.q.152.c.ad 3.item 3.0.

6 Virginitas perdita non poteſt reparari, ratione præteriti, ſed bene quoad omnem integritatē * operante Deo, & quoad virginitatis propoſitum: nulla tamen potentia fieri poteſt, vt quæ corrupta eſt, corrupta non fuerit 1.q.25.4.ad 3.item 22.q.152.3.ad 3.

7 Corruptio triplex, ſc. corporalis tantum. i. fractio ſignaculi virginalis, vel reſolutio ſeminis, quocunque modo: & corruptio mentis tantum. i. conſenſus in rem veneream ſine opere, & vtraque ſimul: in tertia amittitur virginitas irreparabiliter: in ſecunda reparabiliter: in prima verò nullo modo. 22.q.152.1.0.item 3.ad 3.

8 Virginitas & pudicitia ſunt in anima eſſentialiter, in carne verò materialiter. 22.q.152.1.ad 2.

9 Virginitas ſe habet ad caſtitatem, ſicut magnificentia ad liberalitatem. 22.q.162.3.c.fi.item ad 5.item q.155.4.c.

10 Virginitas eſt illuſtrior portio gregis Chriſti, ſecundum Cyprianum, & ſupremum decorem ſibi vendicat, ſecundum Ambroſ. quia eſt ſupremus gradus temperantiæ, & eſt virginum ſublimior gloria, per comparationem ad viduas, & coniugatas. 22.q.152.5.c.ad 1.

11 Virginitas eſt maxima, non quidem ſimpliciter, ſed in genere caſtitatis, ſc. caſtitatis virginalis, coniugalis, & vidualis, non autem eſt maxima virtutum ſimpliciter, quia eſt minor virtutibus Theologicis & religione, quarum actum eſt ipſa occupatio circa res diuinas: & ideo præferuntur virginitati. 22.q.152.3.c.ad 5.item 4.5.0. item q.153.2.ad 2. item q.155.1.0.item 4.c.ad 1.item q.185.4.0.

12 Coniugatus poteſt eſſe melior virgine dupliciter, ſc. ſi habeat animum magis paratum ad virginitatem ſi oporteret, licet non eam habeat in opere, ſed in ſolo habitu, & propter aliquam aliam excellentiorem virtutem. 22.q.152.4.ad 1. item ad 2.

13 Virginitas non opponitur luxuriæ ſicut extremum, ſed ſicut medium. 22.q.152.2.ad 2.

14 * Virginitas vt virtus, non poteſt amitti ſine peccato, quia firmata eſt per votum. 22.q.152.3.ad 4.

15 * Virginitas quoad ſuum formale, poteſt reparari per pœnitentiam, & ſemper eſt cum cæteris virtutibus, non autem quoad materiale eius. 22.q.152.3.ad 2.item ad 3.item 3. q.89. 3.ad 1.

16 Fractio ſignaculi virginalis quocunque modo, ſine propoſito delectationis, non magis præiudicat virginitati, quàm fractio manus vel pedis. 22.q.152.1.ad 3.

17 Virginitas ad vacandum liberius Deo, & contemplationi eius, non eſt vitioſa, ſed eſt licita & laudabilis. 22.q.152.2.0.item 3.5.c.

¶ Virilitas eſt idem quod fiducia; ideo eſt pars potentialis fortitudinis. 22.q.128.ad 6.

1 ¶ Virtus nominat perfectionem potentiæ, quia de ratione virtutis eſt

quod ponat potentiam in vltimo quoad actum, quoad obiectum, & quoad modum agendi. 12.q.55.1.2.3.c.item q.56.1.c. item q.68.3.c.item q.51.ad 12.item q.129.2.c.

2 Virtus quandoque ſumitur pro omni quod poteſt eſſe principium operationis, vel motus. 12.q.26.2.ad 1.item q.41.1.ad 1.

3 Virtus importat directe diſpoſitionem habentis ſe conuenienter, ſecundum modum ſuæ naturæ, ſed conſequenter importat bonitatem. 12.q.71.1.o.

4 Virtus eſt diſpoſitio perfecti ad optimũ, inquantum dicit operationẽ, per quam res finem ſuum conſequitur. 12.q.110.3.c.item 22.q.23.7.c.

5 Omnis virtus humana potentiæ rationalis, eſt habitus: ſed potentia naturalis, eſt ſua virtus. 12.q.55.1.o.item q.56.3.c.

6 Quandoque virtus dicitur id ad quod eſt virtus, ſc. vel obiectum virtutis, vel actus eius, ſicut fides dicitur quãdoque id quod creditur, quandoque vero ipſum credere, quandoque autem ipſe habitus quo creditur. 12.q.55.ad 1.

7 De ratione virtutis humanæ eſt habitus operatiuus & bonus. 12.q.55.2.3.o.item q.56.1.c.item q.71.1.ad 2.item 22.q.58.1.c.

8 Principale in virtute, eſt electio. 22.q.134.3.ad 4.

9 Vbi eſt ſpeciale impedimentum rationis, ibi oportet eſſe ſpecialem virtutem. 22.q.149.1.2.c.

10 * Virtus eſt bona ſeipſa, & non per aliam virtutem. 12.q.55.4.ad 1.

11 Virtus duplex. ſ. virtus vera, & virtus falſa vel ſimulata. 22.q.23.7.ad 3.

12 Virtus dicitur dupliciter, ſc. virtus vera, & virtus ficta. 22.q.23.1.c.

13 Virtus duplex, ſc. virtus propria, & virtus aliena. 3.q.43.3.o.

14 Habitus moralis habet rationem virtutis, inquantum rationi conformatur. 12.q.58.2.c.fi.

15 Virtus ſimpliciter dicta dicitur amor, ſecundum Aug. quia dependet à voluntate, cuius prima affectio eſt amor. 12.q.56.3.ad 1. item q.62.2.ad 3.

16 Virtus ſecundum Auguſt. eſt ordo vel ordinatio amoris, quia per eam amor in nobis ordinatur. 12.q.55.1.ad 4.item q.62.1.ad 1.

17 Virtus ſecundum Aug. eſt bonus vſus liberi arbitrij, quia virtus ordinatur ad eum ſicut ad proprium actum. 12.q.55.1.ad 2.

18 Virtus ſecundum Aug. eſt bona qualitas mentis qua rectè viuitur, qua nullus malè vtitur, quam Deus in nobis ſine nobis operatur. quæ diffinitio tantum virtutis rationem complectitur: & conuenit cuilibet virtuti præter vltimam partem quæ conuenit virtuti infuſæ tantum. 12.q.55.4.o.item 22.q.168.2.ad 2.

19 Virtus vt eſt in concupiſcibili, vel in iraſcibili, nihil aliud eſt quàm quædam habitualis conformitas earum ad rationem. 12.q.56.4.c.fi. item q.92.1.c.

20 Virtus vniuerſaliter eſt, quæ bonum facit habentem, & opus eius reddit bonum: & hoc dupliciter, vel materialiter tantum, vt virtutes intellectuales: vel formaliter, vt virtutes morales. 22.q.27.1.c. item q.47.4.c.item q.58.1.c.

21 * Virtus dicitur vltimum potentiæ, quia ad illud potentia ordinatur, ſc. ad obiectum, quia ibi virtus ſumitur pro obiecto. 12.q.55.1.ad 1.item 3.c.item 22.q.23.3.ad 2.

22 De ratione virtutis eſt, quod ſe habeat tantum ad bonũ. 22.q.1.3.ad 1. item q.4.5.c.item q.23.7.c.item q.51.1.2.c. item q.81.4. c. item q.117.6.c.ad 2.item 3.q.7.6.ad 1.

23 Obiectum cuiuſlibet virtutis, eſt bonum circa propriam materiam. Sed virtutes nominatæ ab aliqua generali conditione virtutum, illam ſibi materiam ſpecialiter vendicant, in qua difficillimum & optimum eſt, conditionem huiuſmodi obſeruare: ſicut fortitudo pericula mortis, temperantia delectationes tactus, & ſobrietas menſuram circa delectationes cibi & potus. 12.q.63.4.c. item 22.q.14?.1.c.princ.

24 Virtus vera & ſimpliciter ordinat ad principale bonum. Sed virtus vera & ſecundum quid, & imperfecta, ordinat ad participale bonum. Falſa verò virtus abducit à principali bono. Sicut non eſt vera virtus auarorum prudentia, qua excogitant diuerſa genera lucellorum, & auarorum iuſtitia, qua grauium damnorum metu contemnunt aliena, & auarorum temperantia, qua luxuriæ, quæ ſumptuoſa eſt, cohibent appetitum, & auarorum fortitudo, qua, vt ait Horatius, per mare pauperiem fugiunt, per ſaxa, per ignes. 22.q.23.7.c.

25 Virtutes & vitia ſortiuntur ſpeciem ex eo quod eſt per ſe intentum, non autem ab eo quod eſt intentum per accidens, & præter intentionem. 22.q.109.2.ad 2. item q.150.2.c.ad 1.

26 Species virtutum diſtinguuntur ſecundum obiecta. 12. q.96.3.c. item 22.q.18.2.c. item q.19.3.4.5.c. item q.31.4.c. item q.47.5.c.

27 Materia virtutum moralium duplex, ſc. materia propinqua. i. paſſiones vt plurimum, & materia remota. i. obiecta paſſionum. 12.q.60.5.c. item 22.q.31.1.ad 2. item q.32.1.ad 4. item q.117.2.3.o. item 6.c.

28 Obiecta paſſionum diuerſarum potentiarum, comparata ad appetitum ſenſitiuum, cauſant diuerſitatem paſſionum: ad rationem vero comparata, cauſant diuerſitatem virtutum. 12.q.60.5.c.

29 Obiecta paſſionum diuerſarum potentiarum, ſemper cauſant diuerſas ſpecies virtutum moralium. 12.q.60.5.c.

30 Nihil poteſt eſſe ſubiectum virtutis ſimpliciter dictæ, niſi voluntas, vel potentiæ, vt motæ ab ea. 12.q.55.2.c. item 4.ad 3. item q.56.3.o. item q.57.1.c.

31 Nulla virtus eſt in voluntate, reſpectu boni ſibi proportionati, ſed tantum reſpectu Dei vel proximi. 12.q.52.3.c.ad 1. item q.56.6.o.

32 Intellectus non poteſt eſſe ſubiectum virtutis niſi vel ſecundum quid, id eſt, virtutum intellectualium, vel ſimpliciter. i. inquantum mouetur à voluntate. 12.q.56.3.o.

33 Virtutes perficientes intellectum, excludunt totaliter falſum, non autem virtutes perficientes appetitum. 22.q.1?3.ad 1.

34 Omnis virtus & vitium eſt habitus voluntatis & mentis cauſaliter, non autem ſubiectiuè. 12.q.56.3.o.

35 Virtutes perficiunt nos, ad proſequendum debitè inclinationes naturales. Ideo ad quamlibet inclinationem naturalem determinatam, ordinatur aliqua ſpecialis virtus. 22.q.108.2.c.

36 * Vna & eadem virtus poteſt eſſe in diuerſis potentiis. 12.q.56.2.c.

37 Nulla virtus propriè eſt in corpore, ſed tantum in anima. 12.q.55.2.c. item q.56.4.ad 3.

38 Omnis virtus circa paſſiones, eſt in appetitu ſenſitiuo. 12.q.56.4.ad 4.

39 In Deo eſt potiſſimè virtus. 1.q.3.6.ad 1. item q.4.2.ad 2.

40 Virtutes circa actiones, & virtutes in volũtate, vel virtutes in intellectu practico vel ſpeculatiuo, ſine imperfectione, ſunt propriè in Deo. Non autem virtutes circa paſſiones in bonum ſpirituale, niſi metaphoricè. Sed virtutes circa paſſiones in bonũ corporale, nullo modo. Nec virtutes vitæ actiuæ, vt eã perficiunt. 1.q.21.1.ad 1. itẽ 12.q.61.5.c.ad 1.

41 Virtus ordinata ad bonum, ſecundum regulam rationis humanæ, poteſt cauſari in nobis ex actibus noſtris, non autem quæ ſecundum regulam diuinam. 12.q.51.2.3.4.0. item q.55.4.c. ad 6. item q.63.2.3.0. item q.65.2.c. item q.92.1.ad 1.

42 Virtutes inſunt nobis à natura ſecundum aptitudinem & inchoationem, non autem ſecundum perfectionem, præter virtutes Theologicas, quæ ſunt totaliter ab extrinſeco, ſc. à Deo. 12.q.51.1.0.c. item q.63.1.0. item 2.ad 3. item 3.c. item quæſt.71.2.ad 1. item quæſt.85.1.c. item q.95.1.c. item 22.q.47.1.5.0. item q.80.2.c. item q.123.1. ad 3. item q.141.1.ad 2.

43 Virtutes quædam præter Theologicas, cauſantur in nobis à Deo immediate, ad finem ſupernaturalem. 12.q.51.4.0. item q.63.3.0.

44 Virtutes infuſæ cauſantur in nobis à Deo, ſine nobis agentibus, non autem ſine nobis conſentientibus. 12.q.55.4.ad 6.

45 Determinatio actus virtuoſi, ad proprium & per ſe obiectum virtutis, eſt ſub neceſſitate præcepti, ſicut etiam actus virtutis. Non autem ad ea quæ accidentaliter & ſecundariò ſe habent ad proprium & per ſe virtutis obiectum. 22.q.2.5.c.

46 Actus virtutis & virtus, eodem nomine quandoque nominatur. 22. q. 137. 1.ad 2.

47 Ex hoc actus eſt virtuoſus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honeſtum. 22.q.147.1.c.

48 Virtus propriè non poteſt dici actus, niſi ſicut habitus nominantur per actus, quia virtus ſemper includit reſpectum ad illud cuius eſt principium. 12.q.70.1.ad 3.

49 Aliqui actus ſunt aliquibus virtuoſi, tanquam eis proportionati & conuenientes, qui tamen aliis ſunt vitioſi, tanquam eis non proportionati. 12.q.95.2. ad 3.

50 De ratione actus vitioſi ſunt quatuor, ſc. quod operans ſciat, quod eligat propter bonum, & immobiliter. 12.q.100.9.c. item 22.q.58.1.c.

51 Actus virtutis dicitur dupliciter, ſcil. materialiter & formaliter. Primus poteſt eſſe ſine virtute, non autem ſecundus. 12.q. 93. 3. ad 2. item 22.q.32.1.ad 1.

52 Adiunctio actuum virtutum ſecundariarum, ad actus & virtutes principales, magis eſt ſecundum conuenientiam in modo qui eſt quaſi forma earum, quàm ſecundum materiam. 22.q.157.3. ad 2. item q. 161. 4.0.

53 Actus interior & exterior, non requirunt diuerſas virtutes. 22.quæſt.31. 4. b.

54 Qualibet virtus principaliter eſt interius in anima, ſed actus exteriores debent moderari ſecundum debitas circumſtantias. 22.q.161.3. ad 3.

55 Actus interiores maximè pertinent ad virtutes. 12.q.54.2.ad 3.

56 Actus exteriores ſunt propriè actus illarum virtutum, ad quarum fines, ſecundum ſpeciem ſuam ordinantur. 22.q.3.1.c.

57 Qualibet virtus moderans amorem aliquorum bonorum, moderatur etiam ex conſequenti timorem contrariorum malorum. 22. q. 123. 4.ad 2.

58 Actus exteriores ſunt illius virtutis, cuius eſt mouere ad eos. 22.q.32.1.c.

59 Diuerſi actus eiuſdem bonitatis, pertinent ad eandem virtutem, ſi autem ſint diuerſæ bonitatis, pertinent ad diuerſas. 22.q.51.2.c.

60 Diuerſitas virtutum eſt ex diuerſitate actuum, quorum eſt diuerſa ratio bonitatis. 22.q.51.2.3.c. item q.161.2.ad 3.

61 * Actus vnius virtutis vt elicientis,poteſt attribui alteri virtuti vt imperanti.12.q.114.4.ad 1.item 22.q.32. ad 2. item q.85.3.c. item q.88.6.c.item q.147.2.ad 2.

62 Virtutes non ſunt æquales, ſed vna virtus eſt maior alia, & in diuerſis ſpeciebus virtutum,& in eadem ſpecie:non quidem ſecundum ſe, ſed ex parte eiuſdem hominis in diuerſo tempore, vel ex parte diuerſorum hominum propter maiorem aſſuefactionem , vel meliorem diſpoſitionem naturæ vel rationis, vel propter maius donum gratiæ Dei.12.q.66.1.o.item 2.c.item q.73.2. ad 3.item q. 112. 4. c. item 22.q.5.4.o.

63 Virtutes quæ ſimpliciter ordinant nos in bonum , ſunt ſimpliciter digniores virtutibus retrahentibus nos à malo.22.q.157.4.c.

64 Quælibet virtus tanto excellentior eſt, quanto ad altius bonum ordinatur.12.q.111.5.c.item q 112.4.c.item 22.q.117.6.c. item q.136.2. c.

65 Omnes virtutes in eodem,ſunt æquales ſecundum proportionem,quia æqualiter creſcunt.12.q.66.1.ad 1.item q.73.2.ad 2.

66 Virtutes Theologicæ ſunt cæteris virtutibus nobiliores. 12.q.68.8.o. item 22.q.9.1.ad 3.item q.19.9.ad 4.item q.32.6.c.item q.104.3.c. item q.117.6.c.item q.141.8.o.item q.161.5.c.

67 Virtutes Theologicæ ſunt priores cæteris virtutibus. 22.q.4.7.c. item q.10.1.ad 1.

68 Virtutes Theologicæ ſunt cauſæ cæterarum virtutum.12.q. 63.3.c.item 22.q.161.4.ad 1.

69 Virtutes Theologicæ habent vltimum finem pro obiecto : aliæ autem virtutes ſunt circa ea quæ ſunt ad finem.22.q.4.7.c.item q.81.5.c.

70 Virtutes Theologicæ non ſunt virtutes humanæ, ſed ſuperhumanæ vel diuinæ.Et conueniunt homini prout per gratiam participat naturam diuinam.12.q.58.3.ad 3.item q.61.1. ad 2.item q.62.1.c.ad 1. item 2.3.o.

71 Virtutes habentes pro obiecto bonum ſpirituale,ſc.virtutes Theologicæ & virtutes intellectuales , ſunt ſimpliciter nobiliores virtutibus habentibus pro obiecto bonum corporale , vel aliquid ei adiunctum. 22.q.136.2.c.

72 * Vna virtus eſt prior alia ſecundum actus,licet ſimul infundantur omnes à Deo ſecundum habitus.12.q.62.4.c.item 3.q.85.6.c.

73 Virtutes naturales ſunt nobiliores virtutibus acquiſitis,ſed ſunt minus nobiles virtutibus infuſis.12.q.63.2.ad 3.

74 Virtutes intellectuales ſunt ſimpliciter nobiliores virtutibus moralibus propter nobilius obiectum,ſed eſt econuerſo ſecundum quid , ſc. vt virtutes,& reſpectu actuum.12.q.61.1.ad 3. item q.66.3.o.item q. 68.7.8.c.item 22.q.23.6.ad 1.item q.161.5.c.

75 Virtutes intellectuales & morales,perficiunt intellectum & appetitum in ordine ad regulam & menſuram creatam, virtutes verò Theologicæ,ad regulam & menſuram increatam. 12.q.62.2. ad 1.item q. 64. 4.ad 2.

76 Virtutes morales ſunt permanentiores virtutibus intellectualibus,propter exercitium , ſed econuerſo propter obiectum. 12. q.53.1. ad 3. item 22.q.66.3.ad 1.

77 Virtutes morales ſunt neceſſariores ad vitam humanam, virtutibus intellectualibus.12.q.66.3.ad 1.

78 Vna virtus alteri virtuti non contrariatur aut repugnat,ſed vitio;quia

ſecundum Philoſophũ, bonum non eſt bono contrarium. 22.q.101.4.c.

79 * Vitium non tantum opponitur virtuti perfectæ, ſed etiam imperfectæ in genere virtutis, ſc. habilitati naturali ad bonum, & diſpoſitioni ad virtutem. 12.q.73.2.ad 2. item q.73.1.ad 2.

80 Omne vitium quod magis opponitur virtuti, nominatur ex defectu virtutis. 22.q.127.2.c.

81 Cum virtus magis opponitur vni extremo vitiorum, quàm alteri, illud vitium magis oppoſitum nominatur nomine paſſionum, ad quam refrenandam virtus principaliter ordinatur. 22.q.21.3.c. item q.53. princ.

82 Vitia inquantum ſunt contra bonum rationis, contrariantur virtuti. Inquantum autem ſunt contra inſtinctum diuinum, contrariantur donis. 12.q.68.1.ad 2.

83 Multa vitia opponuntur vni virtuti dupliciter, ſc. ſecundum diuerſam habitudinem ad virtutem, & ſecundum diuerſas circunſtantiarum corruptiones. 22.q.10.5.c. item q.92.1.c. item 2.ad 1.

84 * Non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti. 12.q.84.4.ad 1. item 22.q.34.5.ad 1. item q.118.7. ad 1. item q.142.2.ad 1. item q.162.6.ad 2. item 7.ad 3.

85 Multa vitia opponuntur ſecundum diuerſos actus, eidem virtuti. 22.q.29.4.ad 3.

86 Virtuti vt ſic opponitur vitium. Sed vt bonitati, opponitur malitia. Peccatum autem opponitur ei, vt operatiuæ boni. 12.q.71.1.o.

87 Actus vitij poteſt eſſe cum habitu virtutis, & econuerſo, niſi actus excludat cauſam habitus. 12.q.63.2.ad 2. item q.71.4.o. item q.73.1.ad 2. item q.77.2.ad 3. item 22.q.24.12.o.

88 Vitium directe opponitur virtuti, non autem peccatum, niſi ſecundum actum, ſed opponitur actui virtuoſo. 12.q.71.4.o.

89 Directa oppoſitio vitiorum ad virtutes, non attenditur ſecundum cauſas, quia contingit vnum vitium oriri ex diuerſis cauſis. Sed attenditur ſecundum ſpeciem actus. 22.q.116.1.ad 2. item q.127.2.ad 1. item q.133.2.c. item q.138.2.ad 1.

90 Nec etiam attenditur ſecundum effectus. 22.q.127.2.ad 2. item q.132.2.ad 3. item q.133.3.c.

91 Habitus virtutis & vitij corrumpuntur per iudiciũ rationis, vel in contrarium mouentis, vel ex ignorantia, vel paſſione, vel electione. 12.q.53.1.c. fi.

92 * Diuerſitas finium diuerſificat virtutes. 12.q.54.2.ad 3.

93 Virtutes Theologicæ differunt ſpecie à virtutibus moralibus & intellectualibus. 12.q.62.2.o.

94 * Virtus infuſa differt ſpecie à virtute acquiſita dupliciter, ſc. ratione diuerſæ regulæ, & ratione diuerſi finis. 12.q.63.4.o.

95 Virtutes morales differunt ſubiecto à virtutibus intellectualibus. Sed virtutes Theologicæ differunt obiecto ab vtriſque. 12.q.58.2.o. item q.62.2.o.

96 Obiectum virtutum moralium & intellectualium, eſt proportionatum naturæ hominis. Non autem obiectum virtutum Theologicarum, ſed eſt ſupra rationem & ſupra naturam. 12.q.58.3.ad 3. item q.62.1.c. item 2.3.o. item q.63.3.o.

97 Homo ſecundum virtutes morales dicitur ſimpliciter bonus, non autem ſecundum virtutes intellectuales. 12.q.56.3.c. item q.68.3.ad 2. item 22.q.23.7.ad 5.

98 Virtus

98 Virtus ſumitur tripliciter.ſ.pro habitu,pro obiecto,& pro actu eius.12. q.55.1.ad 1.

99 Virtus pro habitu,diuiditur in diuerſa genera virtutum analogicè,quia bonum rationis non eſt in omnibus ſecundùm eundem ordinem.12. q.61.1.ad 1.

100 Genus virtutum triplex.ſ.genus virtutum theologicarum, intellectualium & moralium.12.q.68.8.c.

101 Virtus humana ſufficienter diuiditur per virtutes intellectuales & morales.12.q.58.3.o.

102 Virtus dicitur dupliciter.ſ.ſimpliciter.i.quæ facit rectè operari,vt virtutes morales,& ſecũdum quid.i.quæ facit facultatem rectè operandi,vt virtutes intellectuales.12.q.56.3.o.item q.57.1.o.item 3.4.c. item q.61.1.c.item q.66.3.c.

103 Partes quæ ſingulis virtutibus aſſignantur,non ſunt partes integrales, ſed partes ſubiectiuæ,vel potentiales.12.q.54.4.ad 2.

104 Virtus dicitur eſſe aliquorum dupliciter.ſ.vt obiectorum,& vt actuum. 12.q.57.1.ad 2.

105 Aliquid poteſt procedere ex radice virtutum dupliciter, ſcilicet directè,id eſt,actus eius, & indirectè.i.occaſionaliter.ſ.peccatum.22.q. 20.1.ad 2.

106 Aliquid impedit virtutem dupliciter.ſ. vel quoad communem ſtatum eius.ſ.tantum peccatum,vel quoad perfectum ſtatum.ſ. aliquid minus bonum.22.q.153.2.ad 1.

107 Virtutes aliquas oportet eſſe theologicas,ad acquirendum beatitudinem ſupernaturalem.12.q.62.1.o. item 2.3.c.

108 Virtutes theologicæ dicuntur,quia habent Deum pro obiecto tantum, à Deo infunduntur, & tantum per reuelationem Dei in ſacra Scriptura traduntur.12.q.63.1.c.item 22.q.175.6.c.

109 Virtutes theologicæ ſunt,quibus mens humana Deo coniungitur. 12. q.61.8.c.item q.104.3.c. item q.151.2.c.

110 Virtutes theologicæ habent idem pro obiecto & fine.ſ. Deum. 12. q. 62.1.2.c.item q.107.1.ad 1.item 22.q.4.1.7.c. item 17.5.6. c.item q.19.o.ad 2.item q.20.3.c.item q.23.6.c.item q.81.5.o.item q.161. 4.ad 1.item 5.c.

111 Virtutes theologicæ habent duplicem regulam ſeu menſuram.ſ.Deum, & capacitatem noſtram. 12.q.64.4.c.

112 Virtutes theologicæ non ſunt virtutes exemplares,quia non dicuntur theologicæ,quod Deus eis ſit virtuoſus, ſed nos ad Deum, & à Deo. 12.q.62.1.ad 2.

113 Virtutes theologicæ ſunt tantum tres.ſ. fides, ſpes, & charitas.12.q. 62.3.o.item 22.princ. item q.17.6.o.

114 Virtutes theologicæ, ſecundum habitus ſunt ſimul, ſed ſecundùm actus,via generationis:fides eſt prima,ſpes ſecunda,& charitas tertia. Sed ordine perfectionis,eſt eccõuerſo.12.q.62.4.o.itẽ 22.q.17.7.8.o.

115 Sapientia non eſt virtus theologica, quia non eſt de Deo immediatè, & ſecundum quod in ſe eſt, ſicut fides, ſed eſt de Deo per effectus eius. 12.q.62.2.ad 2.

116 Virtutes intellectuales ſunt eorum per quæ homo fit beatus, vel ſicut virtus actuum, & hoc dupliciter.ſ.meritoriè & inchoatiuè, vel ſicut virtus obiectorum,non autem ſicut virtus ſubiectorum,niſi fortè effectiuè. 12.q.57.1.ad 2.

117 Virtutes intellectuales ſunt tantum tres ſpeculatiuæ.ſ.ſapiẽtia, intelle-

ctus,& ſcientia,& duæ practicæ.ſ.prudentia & ars.12.q.57.2.o.item q.68.7.c.item 22.q.4.8.c.item q.47.5.c.

118 Omnis virtus intellectualis ſpeculatiua, eſt tantum circa neceſſaria, practica verò eſt tantum circa contingentia.12.q.57.5.ad 3.item q.66.3.ad 3.item 22.q.4.8.c.item q.47.5.c.

119 Bonum virtutis intellectualis,eſt verum, ſpeculatiuæ quidem abſolutè,practicę verò ſecundum conformitatem ad appetitum rectum.12.q.57.2.ad 3.item q.64.3.c.

120 * Virtutes intellectuales non ſunt connexæ adinuicē.12.q.65.1.ad 3.

121 Virtutes intellectuales ſpeculatiuæ præferuntur virtutibus intellectualibus actiuis.12.q.68.7.c.

122 Virtutes ſpeculatiuæ non ex æquo diſtinguuntur adinuicem, ſed ordine quodam,ſicut in totis potentialibus, quorum vna pars eſt perfectior altera.12.q.57.2.ad 2.

123 Virtutes morales poſſunt eſſe ſine virtutibus intellectualibus, præter prudentiam & intellectum,& econuerſo, præter prudentiam.12.q.58.4.5.o.

124 Nulla virtus moralis eſt paſſio,quia paſſio eſt motus,& eſt indifferens ad bonum & ad malum, habens principium in appetitu, & terminum in ratione. Sed virtus eſt econuerſo.12.q.59.1.o.

125 Non omnis virtus dicitur moralis, ſed tantum illa quæ eſt in vi appetitiua.12.q.58.1.o.item q.68.8.c.

126 Virtus moralis non eſt vna tantum, ſed multæ ſecundùm ſpeciem.12.q.60.1.o.

127 Multæ ſunt virtutes morales circa operationes humanas, ſecundum diuerſas rationes debiti, quæ tamen omnes habent rationem iuſtitiæ.12.q.60.3.o.

128 Virtutes morales ſunt connexæ.12.q.65.1.o.item 2.c.item q.66.2.c. item q.68.5.ad 3.item q.73.1.o.item 22.q.129.3.ad 2.item q.134.1.ad 1.item q.146.4.o.item q.147.2.ad 1. item q.152.3.ad 2.item q.171.4.c.item 3.q.85.6.c.

129 Finis cuiuſlibet virtutis moralis, eſt attingere medium in propria materia, quod determinatur ſecundùm rectam rationem prudentiæ.12.q.66.3.ad 3.

130 Habitus virtutum moralium cauſantur in potentiis appetitiuis,ſecundùm quod mouentur à ratione.12.q.51.2.c.ad 3.item 3.c.item q.53.1.c.fi.

131 Finis virtutum moralium eſt bonum humanum.ſ.eſſe ſecundùm rationem. Ideò oportet fines earum in ratione præexiſtere.22.q.47.6.c.item q.123.11.ad 2.item q.136.1.2.c.

132 Omnis virtus moralis eſt circa delectationes & triſtitias conſecutiuè, non autem obiectiuè.12.q.59.4.ad 1.item q.60.2.c.item 22.q.58.9.ad 1.

133 Omnis virtus moralis * habet aliquas operationes bonas, quarum eſt productiua,& aliquas paſſiones ſimiliter,vt delectationem,vel triſtitiam, quæ ſunt paſſiones. Tamen oportet alias virtutes eſſe circa operationes, & alias circa paſſiones.12.q.60.2.o.

134 Virtus mortalis poteſt eſſe cum paſſione, & triſtitia, & ſine paſſione. Nec qualibet eſt circa paſſiones.1.q.95.2.ad 3.item 12.q.95.o.item 22.q.58.9.o.

135 Multæ virtutes morales ſunt circa paſſiones. Tamen eadem virtus poteſt eſſe circa multas paſſiones,propter cōtrarietatem,vel propter

eandem

eandem rationem repugnandi rationi.12.q.60.4.o.item 8.c.

136 Virtutes morales circa paſſiones ſunt vndecim, ſecundùm Ariſtotelem,ſcilicet fortitudo, tēperantia, liberalitas,magnificentia,magnanimitas,philotimia,manſuetudo, amicitia,veritas,eutrapelia, & iuſtitia. Sed ſunt duodecim cum iuſtitia quæ eſt circa operationes.12. q.61.5. c.fi.

137 Eadem virtus moralis.ſ.temperantia,eſt circa omnes paſſiones concupiſcibilis, quia ſe conſequuntur,& ordinantur ad idem. Non autem circa paſſiones iraſcibilis.12. q.60. 4.o.

138 Eadem eſt virtus moralis circa contrarias paſſiones.12.q.60.4.c.ad 2.

139 Vbi in actibus hominis eſt ſpecialis ratio bonitatis,oportet eſſe ſpecialem virtutem.22.q.109.2.c.item q.114.1.c. item q.137. 1.c. item q.149.1.c.princ.item 3. q.85.2.c.

140 Vbicunque eſt aliquis actus hominis bonus, oportet quod reſpondeat alicui virtuti humanæ.22. q.17.1.c. item q.81.2.c. item q.104. 2.c. item q.109.1.c. item 3.q.85.1.2.c.

141 Inter virtutes morales, tantò aliqua virtus eſt potior, quantò maius aliquid contemnit,vt Deo inhæreat.22. q.61. 5.c. item q.10.3.c.

142 Virtutes morales manent poſt hanc vitam in beatis, quoad ſuum formale, ſcilicet quoad ordinem rationis, non autem quoad ſuum materiale, ſcilicet quoad inclinationem appetitus ad paſſiones, vel ad operationes huius vitæ.12. q.67.1.o.item 2.c.ad 3. item 4.ad 1. item q.68.6.c.item 22.q.52.3.ad 2.item q.136.1.ad 1. item q.181. 4. ad 1.

143 Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor virtutes cardinales. 22. prolo.fi.

144 Et dicuntur virtutes cardinales principales, quia ſunt circa potiſſimum in materia virtutum. Cardinales verò dicuntur,quia ſunt fundamenta aliarum virtutum. Et ſunt virtutes generales virtualiter. 22.q.129.5.c.item q.134.4.c.item q.137. 2.c. item q.141. 7.c.item q.143.c.item q.160. 1.c.

145 Solæ virtutes morales & prudentia, dicuntur virtutes cardinales & principales,non autem intellectuales,nec theologicæ.12. q.61. 1.o. item q.66. 4.c.

146 Et ſunt tantum quatuor, ſc. prudentia,iuſtitia,fortitudo & temperantia.12. q.61.2.3.o.item q.66.1.4.c. item 22. princ. item q.123. 11. o. item q.141. 7. o.

147 Et capiuntur dupliciter, ſcilicet vt quatuor conditiones cuiuſlibet virtutis,ſcilicet diſcretio, rectitudo, firmitas, & modus, & vt determinantur ad principales materias. Primo modo ſunt virtutes generales: ſecundo verò modo ſunt virtutes ſpeciales, & realiter diſtinctæ.12.q.61.2.3.4.o.item q.65. 1.c.item q.66.2.c.item 22. q.54.8. ad 2.item q.123.11.c. item q.189. 1. c. prin.

148 Et ſunt quadruplices .ſ. exemplares, politicæ, purgatoriæ, & purgati animi.12. q.61.5.o.

149 Solæ virtutes infuſæ,ſunt perfectæ, & ſimpliciter virtutes.12. q.65.2. c.item 22. q.23.7.c.

150 Virtus acquiſita diſponit ad naturam humanam, ſed virtutes infuſæ diſponunt hominem altiori modo, ad altiorem finem,& ad altiorem naturam .ſ. ad naturam diuinam participatam. 12. q.100. 3.c. item 22. q.13. 7. c.

151 Virtutes infuſæ augentur per actionem Dei, acquiſitæ verò per actus

noſtros, qui etiam diſponunt ad augmentum infuſarum. 12. q.92. 1. ad 1.

152 Virtutes acquiſitæ ſicut perficiunt hominē ad ambulandum ſecundum quod congruit lumini naturalis rationis, ſic virtutes infuſæ perficiūt hominē, ſecundum quod congruit lumini gratiæ. 12. q. 110. 3. c.

153 Virtutes infuſæ non auferunt contrarias diſpoſitiones, ſicut virtutes acquiſitæ, ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem virtutes acquiſitæ. 12. q. 65. 3. ad 2. item ad 3 item 3. q. 89. 1. c.

154 Virtutes infuſæ auferuntur per quodlibet vnum ſolum peccatum mortale, non autem virtutes acquiſitæ. 12. q. 63. 2. ad 2. ad 2. item q. 65. 2. c. item q. 71. 4. c. item q. 73. 1. ad 2. item 22. q. 24. 1. 2. c. item q. 133. 1. ad 2.

155 Quilibet actus diſponit ad generationem virtutis acquiſitæ, ſed non completeam, niſi vltimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum præcedentium. 22. q. 24. 6. ad 2.

156 Finis virtutis acquiſitæ eſt bonum ciuile, ad quod dirigit: finis verò virtutis infuſæ eſt beatitudo cœleſtis. 12. q. 63. 4. c.

157 Virtus acquiſita diminui poteſt per ceſſationem actus eius, non autem virtus infuſa, quia virtus acquiſita dependet ab actu ſuo, non autem virtus infuſa. 22. q. 24. 10. c.

158 Virtutes morales acquiſitæ non manent poſt hanc vitam, nec virtutes infuſæ, quoad actus circa propriam materiam, ſed tantum quoad actus circa finem. 22. q. 181. 4. ad 1.

159 Virtus naturalis eſt determinata ad vnum, virtus autem rationalis ſe habet ad multa. 12. q. 49. 4. ad 2. item q. 50. 1. c. item q. 55. 1. c. ad 5.

160 Virtutes naturales agunt ex neceſſitate naturæ. Ideò peccatum nō poteſt eſſe in actibus earum, ſi ſint virtutes integrè. Non autem virtutes animæ agunt ex neceſſitate. 12. q. 71. 4. c. ad 3.

161 Quælibet virtus completa: vel virtus inſtrumentalis, eſt completè in omnibus ſimul concurrentibus ad vnam actionem, ſed eſt in ſingulis incompletè. 1. q. 76. 2. c.

¶ Vis. * Secundum iura, vim vi repellere licet, cum moderamine inculpatæ tutelæ. 22. q. 64. 7. c.

1 VISIO. * Nomen viſionis extenditur ad ſignificandum omnem cognitionem ſenſuum & intellectus, propter dignitatem viſus, & certitudinem eius. 1. q. 67. 1. c. item 12. q. 67. 5. ad 3. item 22. q. 177. 2. ad 1.

2 Videri dicuntur, quæ per ſe mouent intellectum, vel viſum, ad ſui cognitionem. 22. q. 1. 4. 5. c.

3 Viſio triplex. ſ. corporalis, imaginaria, & intellectualis, quarum quælibet poteſt eſſe ſupernaturalis. 1. q. 93. 6. ad 4. item 22. q. 174. 1. ad 3. item q. 175. 3. ad 4.

4 Viſio corporalis & intellectualis triplex. ſ. per eſſentiam, per ſimilitudinem acceptam à re immediatè, & per ſpeculum. 1. q. 56. 3. c.

5 Principium viſionis intellectualis triplex, ſcilicet lumen naturale, lumen habituale, & primum intelligibile, per quod homo intelligit alia. 22. q. 15. 1. c.

6 In viſione corporali & imaginaria eſt quædam trinitas, ſed imperfecta, ſicut & in viſione intellectuali, quia deficit conſubſtantialitas, & coæternitas. 1. q. 93. 6. ad 4.

7 Ad viſionem ſenſibilem & intellectualem duo requiruntur, ſ. viſus, & vnio eius cum viſibili. 1. q. 12. 2. c.

8 Viſio intellectualis eſt excellentior viſione corporali & imaginaria ſola, non autem cum viſione intellectuali. 3.q.30.3.ad 1.

9 Occupatio exterior facit minus videre in ſpeculabilibus, & clarius in agibilibus, propter experientiam & attentionem. 12.q.40.5.ad 1. item 22.q.181.2.ad 2.

1 VISVS habitus per generationem naturalem, & viſus cæci illuminati per miraculum, ſunt eiuſdem ſpeciei: ideo non poſſent eſſe ſimul in eodem oculo, ſicut duo accidentia, vel duæ formæ eiuſdem rationis, non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto. 1.q.94.3.ad 1. item 12. q. 63.4.ad 3.

2 Vtimur pertinentibus ad viſum in intellectualibus, quia viſus ſpiritualior & ſubtilior eſt cæteris ſenſibus, ratione obiecti, & ratione immutationis. 1.q.67.1.c.

3 Senſibilia communia percipiuntur præcipuè per tactum, & plus per viſum. 3.q.55.6.ad 4.

1 VITA. *Hoc nomen vita, ſumitur ab apparenti exterius, ſcilicet à mouere ſe, ſed imponitur ad ſignificandum naturam cui hoc conuenit. 1.q. 18. 2.c.

2 Vita qnandoque pro eſſentia rei ponitur, vt Aug. dicit. 1. q. 57. 1.ad 2.

3 Vita primo manifeſtatur per hoc, quod aliquid mouet ſe: ideo omne mouens ſe quocunque motu, viuit propriè, & nihil aliud, niſi metaphoricè. 1.q.18.1.o. item 2.3.c. item 22. q.179.1.c.

4 Vita manifeſtatur duplici opere, ſcilicet cognitione & motu. 1. q.85. 1.c.

5 Vita non ſe habet ad viuere, ſicut eſſentia ad eſſe: ſed ſicut curſus ad currere, quorum vnum ſignificat actum in abſtracto, & aliud in concreto, vnde non ſequitur ſi viuere ſit eſſe, quod vita ſit eſſentia: licet quandoque vita pro eſſentia ponatur, ſecundum quod Aug. dicit, quod memoria & intelligentia & voluntas ſunt vna vita, & ſic non accipitur à Philoſopho, cum dicit, quod actio intellectus eſt vita. 1.q.18. 2.c. item q.54.1.ad 2. item 22.q.179.1.ad 1.

6 Vita, ſiue viuere, poteſt accipi tripliciter. ſ. pro eſſe viuentis, pro operatione vitali, & pro principio directiuo artium ſeu operationum vitalium. 1.q.18.3.c.ad 1. item 4.ad.4. item q.54.1.ad 2. item 12.q.3.2.ad 1. item q.56.1.ad 1. item 22.q.19.7.c

7 In Deo eſt perfectiſſimè & maximè vita. 1.q.18.3.o.

8 Vita Dei eſt eſſentia eius. 1.q.18.4.ad 1.

9 Deus eſt ſuum viuere, ideo non habet principium viuendi. 1.q. 18. 3. ad 2.

10 Viuere Dei, eſt ſuum intelligere. 1.q.18.3.c.ad 2. item 4.c.

11 Omnia creata, ſunt vita in Deo, quia quicquid eſt in Deo vt intellectum, eſt ipſum viuere Dei, & vita eius. 1.q. 18.4.o.

12 Deus eſt vita animæ effectiuè, & mediante gratia, ſed anima eſt vita corporis formaliter & immediatè. 12.q.110.1.ad 2. item 22.q.23.2. ad 2.

13 Quæ ſecundum nullum tempus ſunt, poſſunt dici eſſe vita in Deo, ſecundum quod viuere nominat intelligere tantum, non autem vt nominat principium operationis. 1.q.18.4.ad 2.

14 Mala non ſunt vita in Deo, quia non ſunt ab eo creata, nec conſeruata, nec habent rationem propriam in Deo: cognoſcuntur enim à Deo per rationem bonorum. 1.q.18.4.ad 4.

15 Vita rerum attribuitur ſpiritui ſancto, inquantum res mouentur à Deo:

Deo : ſed vita rerum appropriatur verbo, inquantum ſunt in Deo, vt cognitæ ab eo. 1. q. 18. 4. b.

16 Chriſtus non debuit elegere vitam ſolitariam, ſed conuerſari familiariter cum hominibus, vt doceret publicè, liberaret, & attraheret eos. 22. q. 25. 6. ad 5. item 3. q. 40. 1. o. item 2. c. ad 3.

17 Chriſtus non vixit ſemper in publico, ſed quandoque ſolitarius, propter exemplum, quietem, & orationem, & vt vitaret fauorem & oſtentationem. 3. q. 40. 1. ad 3.

18 Chriſtus eligit vitam actiuam, non quidem corporalem, ſed ſpiritualem, ſcilicet doctrinæ & prædicationis, quia eſt optima. 3. q. 40. 1. ad 2. item 2. ad 3.

19 Chriſtus non debuit ducere vitam auſteram, ſed conformem aliis in cibo & potu. 3. q. 40. 2. o. item q. 41. 3. ad 1.

20 Vita naturalis pertinet ad ſubſtantiam hominis: ideò non ſuſcipit magis & minus. 12. q. 112. 4. ad 3.

21 Vita vniuſcuiuſque hominis eſt id in quo maximè homo delectatur, & cui maximè intendit. 1. q. 18. 2. ad 2. item 22. q. 81. 1. ad 5. item q. 179. 1. c.

22 Vita hominis duplex. ſ. corporalis & mentalis: ſecundùm vitam ſecundam eſt nobis communicatio cum Deo & angelis, hic quidem imperfectè, ſed in patria perfectè, non autem ſecundùm primam. 1. q. 95. 1. ad 1. item 22. q. 23. 1. ad 1.

23 Vita hominis triplex. ſ. practica, ſpeculatiua, & voluptuoſa: prima propriè eſt humana, ſecunda angelica, ſed tertia beſtialis. 12. q. 3. 2. ad 1. item 22. q. 179. 2. ad 1. item ad 3.

24 Vita abſtinentium in ſolitudine, & vita communis in communi conuerſatione, approbantur exemplo Chriſti, & Ioannis Baptiſtæ. 3. q. 40. 1. ad 1.

25 Vita in vniuerſali non diuiditur per vitam actiuam & contemplatiuam, ſed tantum vita hominis. 22. q. 179. 1. ad 2. item 2. c.

26 Vita igitur hominis ſufficienter diuiditur per vitam actiuam & contemplatiuam. 22. q. 179. o.

27 Vita actiua eſt tantum in hac vita. 1. q. 20. 4. ad 3. item 12. q. 67. 1. ad 2. item q. 68. 6. ad 3. item 22. q. 81. 4. o.

28 Vita actiua conſiſtit in omnibus agibilibus, ſed principaliter in iis quæ ad alterum ſunt, ſicut in optimo agibili. ſ. in actibus iuſtitiæ. 22. q. 181. 1. ad 1.

29 Omnes actus virtutum moralium pertinent eſſentialiter ad vitam actiuam, etiam actus prudentiæ. 22. q. 180. 2. c. item q. 181. 1. 2. o.

30 Cognitio practica agibilium pertinet eſſentialiter ad vitam practicam, non autem cognitio factibilium: ſed cognitio ſpeculatiua æternorum præexigitur ad vitam practicam, tantum vt cauſa, non autem eſſentialiter. 22. q. 181. 2. o.

31 Vita actiua duplex, ſcilicet interior & exterior, prima adiuuat vitã contemplatiuam, non autem ſecunda, ſed impedit eam. 22. q. 182. 3. o.

32 Vita actiua diſponit ad vitam contemplatiuam, quam nullus poteſt aſſequi perfectè, niſi prius ſit perfectus in vita actiua. 22. q. 181. 1. ad 3. item q. 182. 1. ad 2. item 4. c.

33 Vita contemplatiua directius & immediatius eſt ad dilectionem Dei, quàm proximi, ſed vita actiua eſt econuerſo. 22. q. 182. c. item q. 188. 2. c.

34 In vita contemplatiua, homo conuenit cum Deo & angelis, ſed in vita actiua,

actiua,cum animalibus, licet imperfectè.12.q.3.5.c.
35 Vita contemplatiua habet Deum familiariorem,ſed vita actiua eſt fructuoſior:ideo prima ſignificatur per Ioannem,propter hoc prædilectum à Chriſto,ſecunda vero per Petrum.1.q.20.4.ad 3.
36 * Vita contemplatiua ſ.ſecundum ſuum genus,eſt ſimpliciter nobilior, & maioris meriti, & prior, quàm via actiua.12.q.57.1.c.itẽ 22.q.152.2.4 c.item q.153.2.ad 1.item q.182.2.o.item q.188.5.o.item 3.q.40.1.ad 2.
37 * Opus actiuæ vitæ duplex.ſ.ſpirituale,vt prædicare & docere, & opus corporale,vt recipere hoſpites,& ſeruire infirmis:primum eſt melius quàm ſint opera vitæ contemplatiuæ, non autem ſecundum.22.q.188.6.c item 3.q.40.1.ad 2.
38 Vita actiua in præſenti,durabilior eſt quàm vita contemplatiua, ex defectu noſtro,non autem ſecundum ſe.22.q.182.1.ad 1.item ad 3.
39 Ambæ poſſunt eſſe ſimul in eodem.22.q.182.1.ad 1,item ad 3.
40 Quidam ſunt aptiores ad vitam actiuam, quàm ad vitam contemplatiuam,quidam autem econuerſo.22.q.182.4.ad 3.
41 Prædicatores & prælati debent eſſe perfecti in vita actiua, & contemplatiua.22,q.182.1.ad 1,
42 Vita ſpeculatiua eſt ſupra hominem,12.q.51.1.c.item q.188.8.ad 5.
43 * Vita contemplatiua eſt tantum in intellectu. 22.q.180.1.o. item 2.ad 1.item 7.ad 1.
44 Vita contemplatiua principaliter conſiſtit in contemplatione diuinæ veritatis,ſed diſpoſitiuè conſiſtit in contemplatione cuiuſlibet veritatis.22,q.180.4,o.item 7.c.item q.181.4.ad 2. item q.182. 2.c.
45 Vita contemplatiua habet vnum actum principalem. ſ. contemplationem veritatis,in quo maximè perficitur veritatis contemplatio, & habet multos actus ſecundariò.22.q.180.3.4.c.
46 Ad eam quatuor pertinent,ſ.virtutes morales,aliqui actus, contemplatio effectuum Dei,& Dei contemplatio.22.q.180.4.c.
47 Et eſt diuturna dupliciter.ſ.ſecundum ſe.i.ratione obiecti.ſ. Dei,& quia caret contrario, & quoad nos, quia eſt in intellectu, & ſine labore.1.q.20.4.ad 3.item 22.q.180.8.o.
1 VITIVM vniuſcuiuſque rei videtur eſſe,quod non ſit diſpoſita ſecundum quod conuenit ſuæ naturæ. 12.q.71.1.2.c.
2 Vitium eſt habitus,aut affectio animi,in tota vita inconſtans,& à ſeipſa diſſentiens,ſecundum Tullium.12.q.71.1.ad 3.
3 Vitium in tantum eſt contra naturam hominis, inquantum eſt contra ordinem rationis.12.q.71.2.c.fi,
4 In plus ſe habet vitium quàm ægrotatio,vel morbus, tã in anima quàm in corpore:ſicut etiã virtus in plus ſe habet quàm ſanitas:& ideo virtuti cõuenientius opponitur vitium, quàm ægrotatio vel morbus,& vitium poteſt eſſe ſine eis,& non econuerſo.12.q.71.1.3.fi.itẽ 2.c.pr.
5 A vitio nomen vituperationis detractum creditur,ſecundum Aug.12.q.71.2.c,
6 Vitia ſumunt ſpeciem à fine proximo,genus autem & cauſam à fine remoto,22.q.11.1.ad 2.item q.111.3.ad 3.
7 Non eſt contra rationem vitij capitalis, quod vnum capitale oriatur ex altero,quia inuidia manifeſtè oritur ex vana gloria.22.q.36.4.ad 1. item q.118.7.ad 3.item q.132.4.ad 1.item q.153. 4.ad 2.
8 Non oportet filias alicuius vitij capitalis,eſſe eiuſdem generis cum eo. 22.q.118.8.ad 1.item q.153.5.ad 2.

9 Vitia

9 Vitia oppoſita virtutibus theologicis,non reducũtur ad vitia capitalia, ſicut nec virtutes theologicæ ad virtutes cardinales. 22.q. 10.1.ad 3.

10 Vitia carnalia in tantum magis extinguunt iudicium,quantum longius abducunt à ratione.22.q.43.6.ad 3.

1 VITVPERATIO creditur trahere nomen a vitio,ſecundum Auguſtinum, quia de hoc quælibet res vituperatur. 12.q.71.2.c.

2 Vituperium debetur ſoli culpæ,ſed reſpicit quemcunque defectum, ſecundum opinionem humanam.22. q. 44.2.0.item 3.c.

3 Virtuoſi contemnunt vituperium , ſed imperfecti verecundantur.22.q. 144.2.ad 1.item 4.ad 3.

1 VIVERE,ſumitur dupliciter.ſ.pro eſſe viuentis,& pro operatione eius.1. q.18.2.c.ad 1.item q.54.1.ad 2.item 12.q.3.2.ad 1.item q.56.1.ad 1.item 22.q.19.7.c.

2 Viuere dicitur eſſe viuentis,quia per hoc quod habet eſſe per ſuam formam,tali modo operatur.22.q. 79.1.ad 1.

¶ Viuificare effectiue,eſt perfectionis ſimpliciter,ideo cõuenit Deo,non autem viuificare formaliter.1.q.51.1.ad 3.item 2.q.2.5.ad 2.item q. 5.3.ad 2.item q.50.2.ad 2.

1 VIVVM,ſiue animatum eſt ſuperius ad hominem & ad animal.3.q.50. 4.b.

2 Viuum non eſt prædicatum accidentale,ſed eſſentiale.1.q.18.2.c. item 3.q.50.5.c,

1 VLTIMVM rei duplex.ſ.in re,& extra rem. 12.q. 2.7.ad 3.

2 Vltimum dicitur tripliciter.ſ.ſimpliciter,in genere,& in ſpecie.12.q.1.1. ad 2.fi.item q.2.7.ad 3.item q.3.5.ad 3.item q.5.8.c.

¶ Vmbræ , & picturæ , & ſomnia,dicuntur eſſe falſæ , inquantum non ſubſunt res,quarum habent ſimilitudinem.1.q.17.c.ad 2.fi.

1 VNCTIO. * Oportet quod materia ſacramenti extremæ vnctionis , ſit conſecrata triplici ratione.ſ.quia efficacia ſacramentorum a Chriſto deſcendit,propter plenitudinem gratię,quę confertur,& ex hoc quod effectus eius corporalis , ſcilicet ſanatio corporalis , non cauſatur ex materia naturali proprietate:& hæc conſecratio fit ab Epiſcopo tantum.3.q.72.3.c.

2 Effectus principalis eius , eſt remiſſio peccatorum,quoad reliquias,ſed conſequenter quoad culpam mortalem,vel venialem ſi inueniat, nec recipiens ponat obicem. 3.q.65.1c.

3 In vltima vnctione infunditur gratia, quæ effectum ſacramento præbet. 3.q.87.3.c.

4 Et remittit peccatum quoad maculam, per gratiam quam infundit , & quoad reatum pœnæ,fortificãdo ſubiectum,& quoad reliquias.i.quoad debilitatem mentis , non autem diſpoſitiones & habitus cauſatos ex actibus peccatorum.3. q.65.1.c.

5 In extrema vnctione confertur perfecta ſanitas ſpiritualis. 3.q. 84. 1. ad 1.

6 Hoc ſacramentum immediatè diſponit hominem ad gloriam:ideo non debuit figurari per aliquod ſacramentum veteris legis : niſi remotè, per omnes curationes eius.12.q.102.5.ad 3.item 3.q. 65.1.ad 4.

7 Vnctio baptizatorum in vertice , ſignificat eminentiam dignitatis tripliciter ,ſc.regalis , ſacerdotalis, & collatæ.3.q.72.11.ad 3.

8 * Vnctio chriſmatis,non propter digniorem partem capitis,ſed propter potiorem effectum,Epiſcopis reſeruatur.3.q.72.11.ad 3.fi.

9 * Vnctio chriſmatis,qua ſignatur baptizatus in ſummitate capitis per

ſacerdotem, per Epiſcopum autem in fronte, vt in priori vnctione ſignificetur ſuper ipſum Spiritus ſancti deſcenſio, ad habitationem Deo conſecrandam: in ſecunda quoque vt eiuſdem Spiritus ſancti ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis, & ſcientiæ, & virtutis, venire in hominem declaretur. 3.q.72.11.ad 3.

¶ Vnigenitus eſt Chriſtus, quia ſolus eſt naturalis filius: ſed dicitur primogenitus, quia ſunt alij filij Dei, ſed adoptiui. 2.q.33.3.c.ad 2.item q.41.3.c.

1 VNIO triplex.ſ.ex integris & perfectis, ex tranſmutatis, & ex imperfectis. 3.q.2.1.c.

2 Vnio animæ & corporis, eſt de ratione hominis. 3. q. 50.4.c.

3 Prima vnio hominis ad Deum, eſt per fidem, ſpem, & charitatem. 12. q. 68.4.ad 4.item ad 4.

4 Vnio hæc eſt aliquid creatum.ſ.relatio exiſtens in natura humana realiter; in Deo autem ſecundum rationem tantum, quia prout eſt in Deo non eſt aliquid ſecundum rem, ſed ſecundum rationem tantum. 3.q.2.7.o.item 8.c.

5 Vnio verbi Dei facta eſt in perſona diuina, & non in natura. contra Eutychetem. 3. q.2.o.item 6.c.item 12.ad 1. item q.3. 1.c.item q.9. 2. ad 1.item q.13.1.c.item q.18. 1.c. item q.46. 12.c. item q.50.2.o. item q.53.1.ad 2.

6 Hæc vnio facta eſt in ſuppoſito, ſeu in hypoſtaſi. 3.q.2. 3.o.item 6.c. item q.16.1.c.

7 Natura humana non eſt vnita verbo accidentaliter. 3. q.2. 1.c.

8 Anima & corpus in Chriſto vniuntur. 3.q.2.5.o.item q.16.1.c.

9 Natura diuina vnita eſt non ſolum animæ, ſed etiam corpori Chriſti. 3. q.2.10.ad 2.

10 Hæc vnio eſt maxima ex parte eius in quo facta eſt, non autem ex parte vnitorum. 3.q.2.9.o.

11 * Vnio quomodo poteſt dici naturalis Chriſto ex ipſa natiuitate, non autem ex principiis naturæ humanæ in ipſo. 3.q.2.12.c. & ad argumenta. item q.7.13.ad 2.item q.34.3 ad 2.

1 VNITAS. * Quælibet res eſt vna per eſſentiam ſuam. 1.q.6. 3.ad 1.item q.11.4.ad 3.item q.76.7.c.

2 Subſtantia habet per ſe vnitatem, vel multitudinem, ſicut & eſſe, non autem accidentia, ſed habent à ſubiecto. 1.q.39.3.c.

3 Vbicunque non eſt vnitas ſpeciei, ibi non eſt vnitas numeralis: niſi idem ſuppoſitum ſubſiſtat in duabus naturis, ſcilicet in Chriſto. 3.q.50.5. ad 2.

4 Ex multis fit vnum tripliciter.ſ.ordine tantum, ordine & compoſitione, & per commiſtionem. 3.q.2.1.c.

5 Vnum dicitur dupliciter.ſ.vnum quod eſt principium numeri, & vnum quod conuertitur cum ente. 1.q.11.1.o.item 2.c.item q. 3.30.o.

6 Vnum numero dicitur dupliciter.ſ.vnum vnitate naturæ, & vnum vnitate perſonæ. 3.q.3.6.ad 1. item 7.ad 2.

7 Vnum numero dicitur tripliciter, ſcilicet primò indiuiſibile in potentia, vel ſecundum quantitatem, vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum vtrumque. Secundò indiuiſibile in actu & in potentia, cum ſitu, vt punctus. Tertiò, nihil importans niſi indiuiſionem.ſ.vnitas quæ eſt principiũ numeri, quæ tamẽ inhæret alij.ſ.ſuo ſubiecto. 1.q.11.1.ad 2.

8 Vnum numero dicitur tripliciter.ſ.vel indiuiſibile actu & potentia, vel actu tantum, vel vnum perfectione. 3.q.73.2.c.

9 Quod

9 Quod conuenit multis,non conuenit eis ſecundum vnam naturam communem,niſi ſit vniuocum & poſitiuum.1.q.65.1.c.

10 Vnum quantum ad illud quod ponit,conſtituit multitudinem,ſed quantum ad negationem quam addit ſupra ens,opponitur ei priuatiue.1.q.11.2.ad 2.

11 Multum abſolutè ſumptum, opponitur vni, ſed vt importat exceſſum, opponitur pauco.1.q.11.2.ad 3.

12 Vnum ponitur in diffinitione multitudinis,non autem econuerſo. 1. q. 11.2.ad 4.item q.85.8.ad 2.

13 Vnum non remouet multitudinem, ſed diuiſionem. Nec multitudo remouet vnitatem,ſed indiuiſionem eorum ex quibus conſtat. 1.q.30.3.ad 3.

14 Multitudo poteſt immediatè procedere ab vno ſimplici.1.q.77. 6.ad 1.

15 Aliqua poſſunt eſſe vnum & multa diuerſimodè,non autem eodem modo,quia opponuntur.1.q.11.1.ad 2.item 2.ad 1.item q.17.4.o.

16 Vnum quod eſt principium numeri,opponitur multitudini relatiuè, vt menſura menſurato, non autem vnum quod conuertitur cum ente, ſed opponitur priuatiuè.1.q.11.2.c.

17 Deus eſt vnus.1.q.11.3.o.item q.103.3.o.

18 Deus eſt maximè vnus.1.q.11.4.o.item q.28.3.c.item q.30.1.ad 2.item q.39.3.o.

19 *Deum eſſe vnum,poteſt ratione demonſtrari,& poteſt fide teneri. 1. q.2.2.o.

20 Deus eſt vnus per ſuam eſſentiam,& eſt ſua vnitas.1. q.103.3.o.

21 Deus eſt vnus ſecundum quod vnum conuertitur cum ente, non autem ſecundum quod vnum eſt principium numeri.1.q.11.3.ad 2.item q. 30.3.ad 2.

22 Vnitas diuinæ perſonæ eſt maior vnitate quæ eſt principium numeri, quia eſt per ſe ſubſiſtẽs, complera,& habens in ſe quicquid pertinet ad rationem vnitatis.1.q.11.4.ad 2.item q. 2.9.ad 2.

23 Vnitas diuinæ perſonæ,eſt maior vnitate naturæ & perſonæ in nobis,& vnitate animæ & corporis.3.q.2.9.ad 3.

24 Pater & filius in diuinis ſunt vnum,non autem vnus.1.q. 31.2.ad 4.

25 In patre & filio non eſt diſcrepans,ſed vna diuinitas,vt dicit Ambr.1.q. 31.2.c.

26 Omnia entia ſunt vnum propter patrem tripliciter.ſ.quia in patre primò vnitas inuenitur,& ratio principij quaſi primi, & ab eius vnitate eſt,quòd vna natura in omnibus propagetur. Et omnia entia ſunt æqualia propter filium tripliciter,ſcilicet quia æqualitas eſt in filio inquantum filius,inquantum verbum, & inquantum eſt imago. Et omnia entia ſunt connexa propter Spiritum ſanctum tripliciter,ſcilicet quia procedit vt amor,amor autem eſt connexio duorum: quæ connexio requirit tria,ſcilicet duo connexa, & vnum connectens. 1. q.39.8.c.

1 Vniversale triplex.ſ.vniuerſale in re.i.natura communis in particularibus,vniuerſale poſt rem. i. abſtractum ab eis, & vniuerſale ante rem.i.formæ vniuerſales rerum in mentibus Angelorum. 1. q.55. 3. ad 1.item ad 3.

2 Vniuerſale ſumitur dupliciter, ſcilicet pro natura rei cum intentione vniuerſalitatis, & pro natura vt eſt in particularibus. Primo modo vniuerſale eſt poſterius, ſed ſecundo modo, vniuerſalius eſt prius minus vniuerſali, via generationis, & temporis, ſed eſt econuerſo ordi

ordine perfectionis, & intentionis naturæ.1.q.85.3. ad 1. item 12.q. q.29.6.c.

3 Vniuerſale quoad naturam, eſt in ſingularibus,ſed quoad intentionem vniuerſalitatis eſt in intellectu.1.q.85.2.ad 2.item 12.q.20.6.c.

4 Vniuerſale pro natura eſt principium formale eſſendi & cognoſcendi ſingularia, ſed vniuerſale pro intentione vniuerſalitatis, eſt principium cognoſcendi tantum.1.q.85.3.ad 4.

5 Cognitio vniuerſalis duplex,ſcilicet ex parte obiecti,& ex parte medij. 1.q.35.3.ad 2.

6 Vniuerſale dicitur eſſe ſemper,& vbique, vel ſecundum diuerſa eſſe,vel negatiuè, quia non determinat ſibi locum nec tempus. 1.q.8.4.ad 1. item ad 2.item q.16.7.ad 2.

7 Vniuerſalius continet plura in potentia,& pauciora in actu, quàm minus vniuerſale.1.q.85.3.ad 2.

8 * Vniuerſale eſt commune multis,ſecundum rem.1.q.13.9.c.

¶ Vniuerſum.* Totum vniuerſum eſt vnum vnitate ordinis, ſecundum quod inferiora reguntur per ſuperiora.1.q.103.3.o.

¶ * Vocatio, dicit auxilium Dei mouentis interius, & excitantis mentem ad deſerendum peccatum.Ideo non eſt remiſſio peccatorum,nec iuſtificatio,ſed cauſa eius.12.q.113.1.ad 5.

1 VOLVNTARIVM importat quod motus & actus ſit à propria inclinatione,id eſt,quod agere ſit à principio intrinſeco,& propter finem.1. q.105.4.c. item 12.q.6.1.o. item 2.c.item q.71.5.ad 2.

2 Ad rationem eius requiritur aliqua cognitio finis.12.q.6.2.c.item 3.ad 3.item 5.c.item 7.ad 3.item 8.c.

3 Voluntarium dicitur quod procedit à voluntate vel directè,ſc.à voluntate agente,vel indirectè,ſcilicet à voluntate non agente.12.q.6.3.o. item 7.ad 3.item q.77.7.c.

4 Voluntarium dicitur, quod eſt ſecundum inclinationem voluntatis. Et hoc dupliciter, ſcilicet ad agendum, & patiendum. 1.q.82.1.c.item 12.q.6.5.ad 2.

5 Aliquid eſt voluntarium dupliciter, ſc.ſecundum ſe, & ſecundum cauſam ſuam,12.q.77.7.c.item 22.q.46.2. ad 2.item q.64. 8.c..item q. 79.3.ad 2.

6 Principium intrinſecum actus voluntarij,ſc.vis cognoſcitiua & appetitiua,eſt principium primum:non quidem primum ſimpliciter,ſed primum in genere motus appetitiui, licet moueatur appetitus hominis ab aliquo exteriori, ſecundum alias ſpecies motus. 1.q.105.4. ad 2. item ad 3.item 12.q.6.1.ad 1.item ad 2.item q.9.4.ad 1.

7 Voluntarium poteſt eſſe ſine actu exteriori & interiori,& aliquando eſt cum actu interiori,ſine actu exteriori.12.q.6.3.o.item q.71.5.ad 2.

8 In non habentibus vſum rationis,non eſt voluntarium, nec inuoluntarium.12.q.6.7.ad 3.item q.10.3.c.

9 Voluntarium ſecundum rationem perfectam,ſoli naturæ rationali conuenit, brutis autem conuenit ſecundum rationem imperfectam. 12. q.6.2.o.

10 Voluntarium eſt maximè in actibus hominis, quia maximè cognoſcit finem ſui operis,& mouet ſe.12.q.6.1.o.

1 VOLVNTAS eſt appetitus rationalis.1.q.78.1.ad 3.item q.80.1.o.item q.81.1.c.item q.87.4.c.item 12.q.6.princ.item 2. ad 1.item q.8.1.c. item q.26.1.c.item q.46.4.ad 1.item q.56.5.ad 1.item q.59.4.c.item 22.q.24.1.c.item q.27.1.c.item q.58.4.ad 1.

2 Voluntas eſt media inter rationem & concupiſcibile, & mouetur ab vtraque,ſc.a ratione in continente,& à concupiſcibili,in incontinente.22.q.155.3.ad 2.

3 * Voluntas eſt rationalis per participationem. 12.q.56.6.ad 2. item q.59.4.ad 2,item q.61.2.c.fi.item ad 2.item 22.q.58.4.c.

4 * Voluntas humana poteſt aliquid velle ex iudicio rationis, non ſequendo paſſionem appetitus ſenſitiui. 1.q.111.2.ad 3. item q.115.4.c.fin.item 12.q.10.3.o.

5 Voluntas antecedens & ſecundum quid,potius eſt velleitas, quàm abſoluta voluntas.1.q.19.6.ad 1.fi.

6 Voluntas duplex,ſc.voluntas vt natura,& voluntas vt voluntas .i. voluntas deliberata.1.q.83.4.o.

7 Voluntas vt natura,& voluntas deliberata,nõ differunt eſſentialiter ſecundum potentias,ſed vt conſequuntur cognitioné naturalem, & cognitionem per inquiſitionem. 1.q.83.4.o.item 3.q.18.3.c.ad 1.

8 Voluntas vt volũtas,eſt ad vtrumlibet,ſed voluntas vt natura,vult aliquid naturaliter & determinatè.1.q.41.2.c.item 12.q.10.1.o.

9 Voluntas hominis duplex, ſcilicet voluntas naturalis qua appetit bonum ſecundum ſe homini inquantum eſt homo, & voluntas deliberata,ſc.de bono propter aliud.1.q.41.2.ad 3.item 3.q. 18. 1. ad 3. item 3.o.item 4.5.c.item q.21.3.c.

10 Voluntas triplex,ſcilicet accedens, concomitans, & antecedens. 12.q.5.7.c.

11 Regula voluntatis humanæ duplex,ſcilicet vna propinqua & homogenea,id eſt,ipſa humana ratio,alia verò remota & heterogenea,id eſt, prima regula,ſc.lex æterna,quæ eſt quaſi ratio Dei.12.q.21.1.c. item q.71.6.c.

12 Aliquid eſſe,vel aliquid fieri voluntate,contingit dupliciter, ſc.vel voluntate concomitante,vel voluntate vt principio.1.q.41.2.c.

13 Aliquis vult aliquid tripliciter, ſc.appetitu naturali:* ſicut omnes homines volunt eſſe & viuere.Alio modo per electionem ex aliqua præmeditatione, Alio modo non per ſe, ſed in cauſa ſua,ſicut eum velle infirmari dicimus, qui comedit nociua:& velle ſanari eum qui medicinam acceperit.22.q.30.1.c.

14 Aliquid poteſt eſſe volitum nunc & non prius dupliciter, ſc. vel quia incipit eſſe bonum,vel quia incipit eſſe cognitum. 1.q.19.7.c.

15 Obiectum voluntatis eſt bonum.1.q.48.5.c.item q.51.2.c.item q.105.4.c.item q.106.2.c.item 12.q.1.6.c.item q.5.8.c. item q.8.1.o.item 2.c.item q.9.2.c.item q.10.2.c.item q.20.1.c.item q.60.1.ad 1.

16 Obiectum voluntatis eſt bonum vniuerſale. 1.q.59.4.c.item q.80.2.ad 2,item q.82.4.c.ad 1,item 12.q.105.4.c. item 12. q.1. 2. ad 3. item q.2.7.8.c.item q.9.1.c.ad 3.item 3.6.c. item q.10.1.c. ad 3. item 22.q.24.1.c.item q.25.2.c.item 3.q.19.3.c.

17 Obiectum voluntatis eſt bonum apprehenſum. 1.q.80.2.c.ad 1.item q.82.3.ad 2.item 4.c.item 12.q.8.1.o.item q.13.5.ad 2. item q. 19. 1. ad 3.item 3.o.item 5.10.c.item q.20.1.ad 1.item q.27. 2. o. item q.76.1.ad 3.item 22.q.4.7.c.item q.7.1.item 2.ad 1.item q.8.4.c.item q.82.3.c.

18 Bonum & finis eſt obiectum voluntatis. 12.q.1.1.c. item 2. ad 3. item 3.c.item q.5.4.ad 2.item q.11.1.c.item 22.q.4.1.3.c.

19 Voluntas poteſt velle aliquid in ordine ad aliud,quia fertur in ſuũ obiectum conſequenter,ad apprehenſionem rationis.22.q.48.4.ad 2.

20 Finis

20 Finis eſt obiectum voluntatis.1.q.48.1.ad 3.item 12.q.1.1.ad 2. item q.7.4.c.item q.9.3.c.item q.58.6.7.c. item q.19.2. ad 1.item q. 20. 1.c.item q.72.1.ad 1.item 3.c.item q.73.6.c. item 22.q.8.8. c. item q.23.7.c.item q.110.1.c.item q.122.2.c.item q.180.1.c.

21 Bonum in communi,vltimus finis, & omne naturale volenti, eſt volitum naturaliter.12.q.10.1.o.item 22.q.34.1.c.

22 Cuiuſlibet voluntatis volitum eſt duplex,ſcilicet principale,id eſt,finis, & ſecundarium, id eſt, ea quæ ſunt ad finem. Sed volitum principale eſt cauſa finalis voluntatis diſtinctæ realiter ab eo, non aliter niſi ſecundum modum ſignificandi, non autem volitum ſecundarium. 12. q.8.2.3.o.

23 Bonum & malum ſunt obiectum voluntatis.Primum quidem ad proſequendum,ſecundum autem ad fugiendum. 1.q.20.1.c.item 12.q.8.8. ad 1.item q.74.2.ad 2.

24 * Qui vult bonum propter indebitum finem, vult bonum ſub ratione mali.12.q.19.7.ad 2.item ad 3.

25 Voluntas tendit tantum in bonum exiſtens,vel in bonum apparens, & ſic tendit in non ens ſub ratione boni.1.q.19.9.c. item q.82.2. ad 1. item 12.q.6.4.ad 3.item q.8.1.o.item q.18.4.ad 1.item q.19.1.ad 1. item q.27.1.ad 1.item q.29.4.c.ad 3.item q.74.1.ad 1. item q. 77. 2. c.item q.80.1.c.

26 Operatio voluntatis,ſc.velle,nihil aliud eſt, niſi inclinatio volentis in obiectum voluntatis.1.q.82.2.c.item q.87.4.c. item q.105.4.c. item q.106.2.c.item q.111.2.c.item 12.q.6.4.c.

27 Voluntas pro facto reputatur. 1.q.64.2.ad 3.item 12.q.20.4.c. item 3. q.68.2. ad 2,fi.

28 Sufficit bona voluntas, vbi deeſt facultas,quia laus virtutis,in voluntate conſiſtit, non autem in poteſtate. Et ideo deficere ab æqualitate, quæ eſt medium iuſtitiæ, propter defectum poteſtatis, non diminuit laudem virtutis,ſi non fuerit defectus ex parte voluntatis.Et etiam in baptiſmo,apud Deum voluntas pro facto reputatur ei, qui non habet tempus operandi.22.q.81.6. ad 1.item q. 106.3,ad 5. item q.107.1. ad 2.item 3.q.68.2,ad 3,fi.

29 Omne illud cuius principium eſt voluntas,quantum in ſe eſt,poteſt eſſe & non eſſe,& poteſt eſſe tale, vel tale,& poteſt eſſe tunc, vel nunc. 1.q.41.2.c.

30 Actus voluntatis & cuiuſlibet appetitus tendit in bonum & in malum, ſicut in propria obiecta: ſed in bonum tendit prius & per ſe, in malum verò ſecundariò, & per aliud, inquantum opponitur bono.1.q. 20.1.c.

31 Actus voluntatis eſt ad bonum, proſequendo illud:ſed eſt ad malum fugiendo tantum.Primus dicitur voluntas,ſecundus verò dicitur noluntas.12.q.8.1.ad 1.item ad 2.

32 Bonitas & malitia actus voluntatis dependet ex obiecto tantum,ex ratione,& ex lege æterna.12.q.19.o.item q.21.1.o.

33 Actus voluntatis diſcordans à ratione recta, vel à ratione errante, vel concordans cum ratione errante,eſt malus.12.q.19.5,6.o.

34 Voluntas poteſt moueri dupliciter,ſc.ab exteriori,id eſt,ab obiecto,vel à repræſentante illud, & ab intrinſeco,id eſt, vel à ſe,vel à cauſante eam.1.q.105.4.o.item q.106.2.c,item q.111.2.c.item 12. q. 9.4. o. item q.80.1.c.

35 Aliquid mouet voluntatem ex parte obiecti tripliciter, ſc.ipſum obie-

ctum, proponens vel offerens obiectum voluntati, & perſuadens rationi. 12.q.80.1.c.

36 Voluntas mouetur ab appetitu ſenſitiuo ex parte obiecti, quod videtur conuenire, vel diſconuenire ſecundum diſpoſitionem hominis per paſſiones. 12.q.9.2.o.item 5.c.fin. item q.10.3.o.item q.75.1.c.item q.77.1.o.

37 Oportet quod voluntas moueatur ab aliquo exteriori dupliciter, ſcilicet ab obiecto, & quoad exercitium primi actus eius. 12.q.9.4.o.item q.17.5.ad 2.item q.103.8.ad 1.

38 Nec mouetur neceſſario ab aliquo obiecto, quoad exercitium actus, ſed quoad determinationem actus, mouetur ab aliquo obiecto, non autem ab omni obiecto, nec à paſſione, nec à Deo, ſed tantum ab vltimo fine. 1.q.82.1.2.o.item 12.q.10.o.item q.80.1.c.

39 Voluntas mouetur a ſe, quia inquantum vult finem, eſt in actu, ſed reſpectu eorum quæ ſunt ad finem, eſt in potentia. 12.q.9.3.o. item 4.c.item q.17.6.ad 1.item q.74.1.ad 2.item 22.q.82.1.ad 1.

40 Voluntas diſtinguitur contra naturam, ſicut vna cauſa contra aliam, licet habeat modum naturæ, inquantum fundatur in natura. 12.q.10.1.ad 1.item q.51.1.ad 1.

41 Voluntas hominis, nec à natura, nec ex neceſſitate, mouetur ab appetitu inferiori 12.q.103.b.

42 Voluntas non eſt determinata ad vnum ſicut natura, quia voluntas ſequitur formam vniuerſalem, natura verò ſequitur formam particularem. 1.q.41.2.c.item 12.q.10.1.ad 3.item q.13.1.c.item q.50.5.ad 3.

43 Voluntas determinatur ad vnum per conſilium rationis, non autem neceſſario per aliquod agens extrinſecum. 12.q.50.2.ad 2.fi.

44 Voluntas dicta per eſſentiam, eſt in ratione dicta per eſſentiam, ſed voluntas participatiuè ſumpta, eſt in ratione per participationem. 3.q.18.2.c.ad 1.

45 Voluntas etiam à Deo cogi non poteſt, etſi poſſit ab illo de neceſſitate mutari, operando in illa ſicut in natura. 12.q.6.4.ad 1.item q.9.6.c.item q.104.0.

46 * Voluntas a nulla re creata cogi poteſt, neque neceſſario moueri. 12.q.6.4.c.

47 *Paſſiones animi non poſſunt cogere voluntatem, licet aliter moueant inclinando affectum. 12.q.6.7.c.ad 2. item q.9.2.o.

1 VOMITVS poteſt ſine culpa procurari. de conſilio medicinæ, in remedium languoris. 22.q.148.6.ad 2.item q.150.2.ad 3.

2 Multum comedere, vel bibere propter vomitum, ſecundum conſilium medicinæ, non eſt peccatum, licet ebrietas non excuſaretur à peccato. 22.q.150, 2.ad 3.

3 Vomitus per ebrietatem, vel voracitatem, eſt vitioſus, non autem ſi contingat infirmitatis cauſa. 3.q.83.6.ad 7.

1 VOTVM dicitur à voluntate, quaſi à primo mouente rationem ad promittendum. 22.q.88.1.ad 2.

2 Vouere eſt actus latriæ, ſeu actus religionis, licet actus aliarum virtutum ſint materia eius. 22.q.88.5.o.item 6.c.ad 2.item q.189.2.c.

3 Votum eſt promiſſio Deo facta * de meliori bono, quod videlicet non cadit ſub neceſſitate abſoluta, neque ſub neceſſitate finis, ſed de actibus virtutum, qui Deo placere noſcuntur. 22.q.88.1.o.item 2.4.c.item 5.c.ad 1.item 7.12.c.item q.189.3.c.

4 Votum eſt teſtificatio quædam promiſſionis ſpontaneæ, quæ debet fieri

Deo,

Deo,de iis quæ Dei ſunt.22.q.88.1.c.fi.item q.189.3.c.

5 Ad votum tria de neceſſitate requiruntur,ſc.deliberatio,propoſitum,& promiſſio,in qua promiſſione perficitur ratio voti,ſed quandoque ſuperadditur pronunciatio oris, & teſtimonium aliorum, ad quandam confirmationem voti.22.q.88.1.o.

6 Votum fit ſoli Deo,licet ſit de eo quod aliquando fit ſanctis. 22.q.88.e.ad 3.

7 Sub voto non cadunt peccata,nec indifferentia,nec neceſſaria abſolutè,nec propter finem,niſi vt voluntaria, ſed votum debet ſemper fieri de meliori bono.22.q.88.2.o.item 10.c.

8 Expedit vouere,quia votum firmat voluntatem in bono, nec tamen libertatem diminuit, nec eſt periculoſum de ſe : ſed eſt culpa mutantis voluntatem,ſed aſſimilat beatis.22.q.88.4.o.

9 Homo eſt ſic liber, quod poteſt aliqua vouere & facere, etiam contra præceptum Papæ.22.q.88.12.ad 2.

10 Vouere nunquam conuenit Chriſto,quia Deus erat, & habebat voluntatem firmatam,vt comprehenſor.22.q.88.4.ad 3.

11 Votum ſingulare duplex,ſc.votum ſimplex,& votum ſolemne : primum eſt promiſſio ſola,ſecundum verò eſt promiſſio,& datio. 22.q.189.2.ad 1.item 5.c.

12 Votum ſolennizatur dupliciter tantum,ſc.per ſuſceptionem ordinis ſacri,& per profeſſionem certæ regulæ.22.q.88.7.o.item 9.c.

13 Votum ſimplex impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum,non tamen poteſt petere debitum ſine diſpenſatione Eccleſiæ auctoritate Apoſtolica, votum verò ſolenne facit vtrumque. 22.q.88.7.b.item q.189.8.ad 3.

14 Opus ex voto,eſt laudabilius,& magis meritorium,quàm opus ſine voto.22.q.88.6.o.item q.189.2.c.item 3.q.28.4.c.

15 Opus ex voto diſplicens,cum voluntate implendi illud,eſt magis meritorium, quàm opus placens ſine voto, cæteris paribus. 22. q.88.6. ad 2.

16 * Virtus voti,eſt obligatio eius quæ eſt maior in voto ſolenni,quàm in voto ſimplici,& quoad Deum,& quoad homines.22.q.88.7.ad 1.

17 Votum obligat ſecundum intentionem vouentis, ſc.ad reddendum ſtatim,vel ad certum tempus,vel cum conditione. 12.q.88.3.ad 3.item q.189.3.ad 2.item 4.c.

18 Obſeruare votum,eſt de lege naturali, durante obligatione eius, quæ ceſſat vel ex ſe,vel auctoritate ſuperioris, in iis quæ in dubium vertuntur diſpenſantis,vel commutantis. 22.q.88.10.ad 2.item 12.ad 2.

19 Omne votum ritè factum,obligat:ideo tranſgrediens illud,peccat mortaliter.22.q.88.3.o.item q.189.3.c.

20 Perdens virginitatem quam vouerat,tenetur facere quod poteſt, ſc.tenetur continere, & pænitere ſi perdidit ex culpa ſua : & ſimiliter in aliis.22.q.79.3.ad 2.item q.88.3.ad 2.

21 Nullus poteſt ſe ex voto firmiter obligare ad id quod eſt in poteſtate alterius tantum.22.q.88.8.o.item 9.c.ad 2.item q.189.5.o.

22 Non habentes vſum rationis, vt amentes,& pueri,ante annos pubertatis non poſſunt vouere.22.q.88.9.c.item q.189.5.c.

23 Puer ante vſum rationis,non poteſt ſe obligare ad aliquid ex voto:quo vſu rationis habito,poteſt ſe obligare, ſed omne votũ,eius etiam votũ religionis ante annos pubertatis,id eſt, ante annos quatuordecim in puero,vel ante annos duodecim in puella, poteſt irritari à paren-

tibus & à tutoribus,non autem poſt annos pubertatis.12. q.88. 8. ad 2.item q.189.5.c.
24 Filius etiam poſt annos pubertatis non poteſt aliquid vouere, quoad res domeſticas,ſine conſenſu patris.22. q.88. 8.ad 2.
25 Vouens illud quod non eſt in poteſtate ſua,nō peccat,quia in eius voto intelligitur debita conditio,ſcilicet ſi ſuis ſuperioribus placuerit, vel ſi non contradicant:qua conditione extante, tenetur implere votum. 22.q.88.8.ad 1.item ad 4.item 9.b. item ad 2. item 12.ad 2. item q. 189. 5. ad 4.
26 Fractio voti,eſt quædam infidelitatis ſpecies, & ad fidelitatem pertinet ſeruare promiſſa.22. q.88. 3.c.
27 Omne votum tēporale factum in ſæculo,etiam votū crucis in ſubſidium terræ ſanctæ,ſoluitur per ingreſſum religionis ſine alia diſpenſatione, quia votum religionis includit omnia vota, ratione perpetuitatis & obedientiæ, nec ſingularitas conuenit ei, & onus religionis ſufficit, & eſt quodammodo magis ampliatio voti,quàm voti commutatio.22. q.88. 12,ad 1. item q.185.8.ad 2. item q.189. 3.ad 3. item 7.c.
28 Si quis vouendo,prius cogitauit de religione communiter, & poſt elegit vnam,tenetur ſimpliciter ad religionem, ideò ſi non poteſt recipi in religione à ſe electa,tenetur aliam quærere, ſi autem econuerſo,intelligitur ſi velint.22. q.88. 3.ad 2. item q.189. 3.ad 2.
29 *Nullum votum religioſi eſt firmum, niſi de conſenſu prælati, quia nullum tempus eſt, in quo prælatus non poſſit eum in aliis occupare. 22. q.88. 8.ad 3.
30 In votis poteſt diſpenſari inquantum in aliquo caſu illud quod cadit ſub voto, eſt ſimpliciter malum, vel inutile, vel impeditiuum maioris boni,non autem inquantum illud eſt de iure naturali, vel diuino. 22. q.88. 10. o.
31 Diſpenſatio voti eſt, cùm abſolutè determinatur non eſſe ſeruandum, commutatio autem voti eſt, cùm pro eo aliquid aliud imponitur. 22.q.88.10.c.
32 Votum poteſt ex cauſa rationabili commutari in aliud melius, vel in aliud minus periculoſum, ſicut & diſpenſari. 22. q.88. 10.c. fin. item ad 1.
33 In vtroque autem requiritur auctoritas Eccleſiæ, in perſona Dei.22. q. 88.2.ad 3.item 12.o.
34 Votum vergens in periculum perſonæ,debet frangi ſecurè, ſi diſpenſatio non poſſit haberi.22. q.88. 2.ad 3. item 12. ad 2.
35 Vota de rebus vanis & inutilibus non debent diſpenſari, nec ſeruari: ſed debent derideri,ſicut vota de non pectinare caput in tali, vel tali die, quia talia vota mulierum ſunt magis ſortilegia quàm vota, & ſunt reliquiæ quædam idololatriæ, ſecundùm quam ſeruabantur dies & menſes: & peccant talia vouentes,quia cum infidelibus etiam nec nomina debemus habere communia,ſecundùm Hieronymum.22. q.88. 2. ad 3.
36 Papa habet plenariam poteſtatem diſpenſandi in omnibus votis diſpenſabilibus, alij vero participatiuè, ſecundum quod Papa concedit eis. 22.q.88.12,ad 3.
37 Solus Papa poteſt diſpenſare in votis perpetuis, vt in voto continentiæ & religionis, & in voto crucis in ſubſidium terræ ſanctæ, & in voto peregrinationis ad transferendum ad terram ſanctam., alij verò prælati poſſunt diſpenſare in aliis votis, niſi Papa diſpenſationem

ſionem ſibi reſeruet, ſicut in voto terræ ſanctæ, & ſimilibus. 22. q.88.12.ad 3. item q.184.6.c.fi.item q.185.4.c.fi.item q.189.7.c.

38 Si prælatus diſpenſat ſine apparenti cauſa in votis, diſpenſatio prælati non excuſat vouentem in manifeſtis à culpa, ſicut ſi prælatus diſpenſaret cum aliquo ſuper voto de ingreſſu religionis, nulla apparenti cauſa obſtante. 22. q.88. 12.ad 2.

39 Si cauſa diſpenſandi in voto,ſit apparens,vel dubia, poteſt ſtati iudicio prælati diſpenſantis, vel commutantis votum, non autem iudicio proprio,quia ipſe vouens non gerit vicem Dei, niſi fortè in caſu, in quo id quod nouit, eſſet manifeſtè illicitum, vel non poſſet opportune ad ſuperiorem recurrere. 22. q. 88. 12.ad 2.

40 In voto continentiæ non eſt diſpenſandum propter periculum mortis corporalis, quia bonum continentiæ etiam ſine voto eſt multò melius,quàm ſalus corporis, & per alia remedia prouideri poteſt. 22. q. 88.11.ad 3.

41 In voto continentiæ & religionis,per profeſſionem ſolennizato, etiam Papa non poteſt diſpenſare, licèt quidam iuriſtæ ignoranter contrarium dicant, quia periculis humanis obuiandum eſt per humana, & non per diuina. 22. q. 88. 1. o. item q.186. 8. ad 3. item q.189. 8. ad 5.

42 Simplex votum etſi dirimat matrimonium contrahendum, contractum tamen nullatenus tollit. Suppl.q.53.1.o.

43 Votum ſolemne ex ſui natura,non modo contrahendum, ſed & contractum matrimonium tollit, cum per illud homo ſui corporis poteſtatem amiſerit, Deo ſe ad perpetuam continentiam dedicando. Suppl. q.53. 2. c.

1 VOX ſuper Chriſtum in baptiſmo, transfiguratione, & oratione, fuit effectiuè à tota Trinitate, ſed repræſentatiuè appropriatur patri. 3. q. 39. 8.ad 2.

2 Anima poteſt formare voces corporales,quia vnitur corpori,non autem angelus. 1. q.51. 3.ad 4.

3 Voces non ſignificant ſpecies intelligibiles, ſed ſignificant ea quæ ſibi format intellectus ad iudicandum de rebus exterioribus. 1. q.85. 2. ad 3.

1 VSVRA in Euangelio metaphoricè accipitur .ſ. pro ſuperexcellentia bonorum ſpiritualium, quam exigit Deus, volens vt in bonis acceptis ab eo ſemper proficiamus, quod eſt ad vtilitatem noſtram, & non eius.22. q.78. 1. ad 1.

2 Vſura eſt pretium pecuniæ mutuatæ, vel cuiuſcunque rei,cuius vſus eſt conſumptio, vel diſtractio eius.22.q.78.1.c.

3 Accipere pretium pro principali vſu pecuniæ, qui eſt diſtractio eius,eſt vſura, non autem pro ſecundario vſu eius .ſ. ad oſtentationem, vel in pignus, ſed in vſu vaſorum eſt econuerſo.22. q.78. 1. ad 6.

4 Vſura ſecundùm ſe eſt iniuſta, contra legem naturæ, & peccatum mortale, quia idem bis venditur, vel venditur id quod non eſt. 22. q 78.1.o.

5 Theologi conſiderantes iuſti & iniuſti rationes, ſubtilius exponentes nomina hæc ſignantia, largè extendunt huius nominis ſignificationem ad incrementa quæ proueniunt ex vſu omnium rerum, per ſimilem vſum & rationem, & non tantum pecuniæ.22. q.78.1.2.0.

6 Significat primo nomen vſuræ incrementum quod parit pecunia ex vſu ſuo, ſecundariò autem etiam ſignificat ſuperabundantiam, quam

parit quælibet res ex vſu ſuo, ſimili cum vſu pecuniæ. 12. q. 78. 1. c.
7 Quod ab extraneis Iudæi vſuram acciperent, non fuit conceſſum quaſi licitum, ſed permiſſum, ad maius malum vitandum. 12. q. 108. 1. ad 2. item 22. q. 78. 1. ad 2.
8 Mutuans poteſt exigere recompenſationem eorum tantum, quæ pecunia non menſurantur, putà beneuolentiam, & amorem eius cui mutuauit, vel aliquid huiuſmodi. 22. q. 78. 2. o.
9 Et poteſt deducere in pactum recompenſationem damni per quod ſubtrahitur ſibi aliquid quod debet habere, hoc enim non eſt vendere vſum pecuniæ, ſed damnum vitare, & poteſt eſſe, quod accipiens mutuum, maius damnum euitet, quàm dans incurret, vnde accipiens mutuum, cum ſua vtilitate damnum alterius recompenſat. 22. q. 78. 2. ad 1. item 3. c.
10 Recompenſationem verò damni quod conſideratur in hoc, quòd de pecunia non lucratur, non poteſt in pactum deducere, quia non debet vendere id quod nondum habet, & poteſt impediri multipliciter in habendo. 22. q. 78. 2. ad 1.
11 Nec quicquid de pecunia vſuraria aliquis lucratus fuerit, quia id quod de tali re eſt acquiſitum, non eſt fructus huiuſmodi rei, ſed humanæ induſtriæ, niſi fortè per detentionem talis rei alter ſit damnificatus amittendo aliquid de bonis ſuis, tunc enim lucrans tenetur ad recompenſationem nocumenti. 22. q. 78. 3. o.
12 Et tenetur mutuans computare in ſortem, vſum venalem pignoris. 22. q. 78. 6. ad 6.
13 Sed non poteſt deducere in pactum, vt ſibi remutuetur, ſed poteſt recipere mutuum ſine obligatione. 22. q. 78. 2. ad 4.
14 Et poteſt accipere munera gratis oblata, non autem cum pacto tacito, vel expreſſo. 22. q. 78. 2. o.
15 Quicunque ergo ex mutuo ratione mutui ſperat lucrum, peccat vſuræ vitio, ſecundum auctoritatem Euangelij, ſed non ſic qui ex mutuo vitat damnum, vt ſi fortè per detentionem talis rei mutuatæ alter ſit damnificatus, amittendo aliquid de bonis ſuis, tunc enim tenetur ad recompenſationem nocumenti, ſicut & tenens pecuniam vltra terminum, tenetur reſtituere, non quidem totum lucrum poſſibile, ſed ſecundùm æſtimationem, penſatis periculis, laboribus, & expenſis. 22. q 62. 4. ad 1. item ad 2. item q. 78. 1. ad 3. item 2. ad 1. item 3. c.
16 Quia mutuum debet fieri gratis, & ſine ſpe lucri, quandocunque in mutuo, vel ex mutuo, intenditur ſpes lucri, tunc non caret vitio vſuræ: ſed ſic non eſt in emptione & venditione, niſi habeat rationem mutui: ſi enim aliquis carius velit vendere res ſuas, quàm ſit iuſtum pretium, vt de pecunia ſoluenda emptorem expectet, manifeſtè vſura committitur, quia huiuſmodi expectatio pretij ſoluendi, habet rationem mutui: vnde quicquid vltra iuſtum pretium, pro huiuſmodi expectatione exigitur, eſt quaſi pretium mutui, quod pertinet ad rationem vſuræ, ſimiliter etiam ſi aliquis emptor velit rem emere vilius quàm ſit iuſtum pretium, eo quòd pecuniã ante ſoluit, quàm poſſit ei res tradi, eſt peccatũ vſuræ, quia etiã iſta anticipatio ſolutionis pecuniæ, habet mutui rationem, cuius quoddam pretium eſt, quod diminuitur de iuſto pretio rei emptæ, ſi verò aliquis de iuſto pretio velit diminuere, vt pecuniam prius habeat, non peccat peccato vſuræ. 22. q. 78. 2. ad 7.
17 Poteſt autem excludi ſpes lucri ab intentione dantis mutuo, modo prædicto dupliciter .ſ. vel quando dans mutuo, paratus eſt omni tempore

accipere rem mutuatam, etiam ante illud tempus determinatum, quo res veriſimiliter deberent eſſe cariores:& hoc modo ſpes lucri, etſi per accidens intendatur, non tamen per ſe, quia non tollit rationem gratuiti à mutuo, vel quando dans mutuo, etiam tempus illud determinauit, in quo veriſimiliter res plus valituræ erant, propter ſolam damni vitationem, tunc enim damnum vitat quando neceſſitati propriæ conſulens, intendit conſeruare res ſuas ſibi magis neceſſarias ad vſum vitæ, quas ſi tunc non haberet, oporteret eas alibi emere, & ſic reportaret damnum de gratia mutui facta proximo:& ſic intendens, in mutuando excuſatur ab omni vitio vſuræ. 22. q. 62. 4. ad 1. item ad 2.

18 In Scriptura ſacra quantum ad legem veterem condemnantur dantes pecuniam ad vſuram, & ideò contra legem diuinam accipiuntur vſuræ, vnde accipere vſuras ab alienis, non erat ſecundum intentionem legis, ſed ex quadam permiſſione, propter pronitatem Iudæorum ad auaritiam, & vt magis pacificè ſe haberent ad extraneos, à quibus lucrabantur. 12. q. 105. 3. ad 3. item 22. q. 78. 1. 0.

19 Eſt etiam vſura contra legem naturæ, quia in hoc finis conueniens ſecũdùm naturam actus humanæ vitæ, corrumpitur: huic enim actui, qui eſt mutuum dare, conueniens finis oſtenditur naturaliter. ſ. finis communis ſocietatis, & fraternæ charitatis, in ſubueniendo proximorum neceſſitatibus, & ideò gratis fieri debet naturaliter, quarè quandocunque huiuſmodi actus fit propter ſpem alicuius commodi, vel lucri, tunc ab eo tollitur finis, qui naturaliter competit ei, & fit contra naturam, quare iuri naturali repugnat, ideò non tantum fit iniuſtum contra legem diuinam, ſed etiam contra ius naturale. 22. q. 78. 1. 0,

20 Secundùm theologiam vſura condemnatur tanquam peccatum mortale, & graue, & æterna morte dignum. 22. q. 78. 1. 0.

21 Leges verò humanæ aliquando conſiderant iuſtitiam, prout eſt conſeruatiua pacis exterioris inter homines, & ideò leges tales non puniũt, niſi quod hanc pacem deſtruit, aliquando etiam prout magis illuſtrantur lumine fidei, & iuris diuini, conſiderant etiam iuſtitiam veram & interiorem, & ſic etiam leges canonicæ prohibent & puniunt vſuras. 22. q. 67. art. 1. ad 1.

22 Ius poſitiuum tamen permittit vſuras, non quidem vt iuſtas, ſed ne communitas patiatur multas incommoditates: per vſuram enim retinentur multæ hæreditates, & vitantur damna quamplurima, propter quod etiam leges humanæ eam permittunt, & non puniunt, ſicut puniunt & prohibent furta & rapinam; Iuſtinianus tamen Imperator ſanctas ſanctiones, ſiue leges, ſubiecit eccleſiaſticis inſtitutis, ſed præcipuè in vſuris & matrimonio, in quibus tota vita ciuilis verſatur. 12. q. 96. 6. c. item. 22. q. 78. 1. ad 4.

23 *Quia omnis ſuperabundantia vſurarum, eſt tanquam res aliena ipſi vſurario iniuſtè poſſidenti, ſequitur quod ſit propria alterius, qui ipſa re priuatus eſt & deſtitutus, ſed hoc eſt iuſtum ſecundùm omnia iura, quod omnis res deſtituta, id eſt, qua quis iniuſtè deſtitutus & priuatus eſt contra iuſtitiam, reſtituatur. Reſtitutio enim ſemper reſpicit deſtitutionem, & ideò ſecundùm omnem iuſtitiam naturalem, viuræ reſtituendæ ſunt: ſed fortè dicetur quod illa deſtitutio facta ſit voluntariè .i. quia accipiens mutuum, voluntariè videtur dare vſuram mutuanti, & etiam quia leges humanæ non puniunt, quæ tamen iniurias punire debent, quare non videtur eſſe contra iuſtitiam humanam: & ideò aduertendum eſt, quòd voluntas hominis aliquando reſpicit vo-

litum propter ſe, & aliquando propter aliud, quando autem propter ſe, tunc ſi illud volitum ſit ſimpliciter iuſtum & bonum; tunc voluntas eſt bona, & opus ex ea procedēs eſt bonū & iuſtum, ſi autem ſit iniuſtum & malū, tunc ſimiliter volūtas eſt mala, ſi verò reſpiciat volitum non propter ſe, ſed propter aliud, ſicut cum aliquis vult proiicere merces in mare, vt ſic euadat periculū, tūc eſt diſtinguendū. 12. q. 6. 6. c.

24 Conditio quæ dicitur intereſſe, ſiue damni recompenſatio, & non ſpes lucri, poteſt excuſare à vitio vſuræ, vt ſiquis mutuo dederit gratis, vſque ad terminum aliquem determinatum, in quo indiget ſua pecunia pro aliqua neceſſitate, & mutuum non fuerit redditum ad prædictum terminum, poteſt mutuans repetere vltra ſortem, quicquid damni incurrit propter defectum ſolutionis, & hoc modo poteſt etiam fideiuſſor repetere vſuras à debitore, quas perſoluit creditori, propter defectum debitoris, quia ibi patet ratio iuſtitiæ, quia non ſpe lucri accipitur, ſed pro recompenſatione damni. 22. q. 78. 2. ad 1. item 3. c.

25 Conditio quæ ſumitur tantum ex ſpontanea oblatione, excuſat à vitio vſuræ. ſ. quando tam ex parte dantis quàm accipientis, gratis aliquid offertur. 22. q. 78. 2. o.

26 Et hoc poteſt contingere, quando illud quod vltra ſortem recipitur, fit ſuum iure naturæ, ſicut fructus pignorum pro dote vxoris, vel pro prouiſione filiorum, vel poteſt fieri ſuum iure æquitatis, ſicut res ipſa quæ impignoratur, quando ſecundùm æquitatem erat illius qui fructus percipit. 22. q. 78. 2. ad 6.

27 * In vſuris non transfertur dominium. 22. q. 78. 3. c. ad 3.

28 Non eſt reſtituendum niſi quod eſt alienum, & non ſuum, quare vſuræ non ſunt in dominio poſſidentis. 22. q. 78. 3. c. ad 3.

29 Cum vna res ſimul habere duos dominos non valeat, à ſe inuicem diuerſos & æquales, & omnis vſura reſtituenda ſit ſecundùm legem diuinam ei à quo accepta eſt, ſicut vero domino, ſequitur quòd reſtituens non habet verum eius dominium, & ſic non erat tranſlatum in accipientem vſuram. 22. q. 78. 3. c. ad 3.

30 Quæ mouere poſſunt theologos aſſerentes in vſura non transferri dominium, ſunt quædam auctoritates, & ex iis rationes conſequentes. 22. q. 78. 3. c. ad 3.

31 Per anticipationem ergo temporis, aliquando generari poteſt vitium vſuræ, ſicut per dilationem, vel prolongationem. 22. q. 68. 2. ad 7.

32 Licet accipere mutuo ſub vſuris, ad bonum ſui, vel alterius, non autem licet inducere ad faciendum vſuras. 22. q. 78. 4. o.

33 Vendere autem carius iuſto, propter dilationem ſolutionis, vel emere vilius propter anticipationem, eſt vſura, non autem econuerſo. 22. q. 77. 1. ad 1. fi. item q. 78. 2. ad 7.

34 Et licet alias expenſas licitè factas, puta in portatione pānorum, poſſint licitè recuperare de eorum venditione, non tamen poſſunt recuperare vſuras quas aliis dederant, cum hæc fuerit iniuſta datio, & præſertim etiam cum dando vſuras peccauerint ſi induxerunt, tanquam occaſionem peccandi vſurariis præbentes, cum etiam neceſſitas quæ ponitur ab eis, vt. ſ. mercatores honorabilius viuant, & maiores mercationes faciant, non ſit talis neceſſitas, quæ ſufficiat ad excuſandum peccatum prædictum. 22. q. 78. 4. o.

35 Sed hic poteſt cadere excuſatio vſuræ dupliciter, ſcilicet, quando gratis & liberaliter creditor huiuſmodi ſuperabundantiam tribuit debitori, & debitor non cauſa temporis accipit, vel quādo creditor per dam-

num propriæ rei, recompenſat huiuſmodi ſuperabundantiā, vt quando non poteſt habere pecuniam, ſine alicuius rei propriæ alienatione & damno, ex qua ſoluat creditori quod petit ante terminum ſolutionis. Alias eſt caſus vſurarius. 22.q.78.3.c.
36 Si venditor rem ſuam intendat vendere carius, non propter tēpus tantum, ſed tantum propter damnum, quod ſibi videt imminere ex dilatione perſolutionis recuperandę, ſeu propter vexationem ſuam redimendam, quam probabiliter timet futuram ſibi in repetitione debiti ſui, propter malitiam, vel impotentiam debitoris, tunc excuſatur à vitio vſuræ, & fit æquitas æſtimationis in huiuſmodi contractibus, per recompenſationem damni, vel quando probabiliter timentur hæc in credentia accidere. Et tunc rectitudo huiuſmodi intentionis apparet quando venditor optaret potius non vendere talibus, quàm vendere ad credentiam, & quando libenter daret aliis pro minori pretio incontinenti perſoluendo, quàm vendere ad credentiam talibus pro pretio maiori, niſi venditio habeat rationem mutui. 22.q.78. 2.ad 1. item ad 7.
37 Vno autem modo credentia facit contractum vſurarium. ſ. quando propter ipſam credentiam res venditur carius, quàm valeat ſimpliciter, vel quàm eſſet valitura probabiliter tempore ſolutionis, vel etiam ſi tantum ſit valitura veriſimiliter, tamen ipſe venditor aliàs res ſuas non venderet, niſi plus acciperet propter ipſam credentiam, & tunc venditio habet rationem mutui. 22.q.78. 2.ad 7.
38 De iis autem quæ committuntur bonæ fidei aliorum ad lucrum, mihi videtur dicēdum, quòd aut commiſſio fit pecuniæ, vel alterius rei, ita quòd transfertur in toto, vel in parte rei commiſſæ in poteſtatē eius cui committitur, aut ita fit commiſſio, quòd non tranſeat dominium, ſed remaneat tota res commiſſa in dominio cōmittentis. Primo modo eſt vitium vſuræ, eo quòd ſperat lucrum iam de re non ſua, quæ iā erat tranſlata per commiſſionem in dominium alterius. Et in hoc commiſſio aſſimilatur mutuo. Sed ſecundo modo poteſt ſperari lucrū ſine vitio vſuræ: quia tunc commiſſa eſt pecunia, vel res alia, ſicut ſeruo, vel miniſtro, qui de re domini negotiatur ad vtilitatem domini ſui. Et ideo committens poteſt ſperare lucrum, ſicut ex re ſua. Et ſic lucrum non accedit ſorti, nec poſſidetur ſine iuſto titulo, quia ſicut rei propriæ partum recipit, non tamen partum numiſmatis ex numiſmate immediatè, ſed partum ipſarum rerum quæ per numiſmata ſua ſunt acquiſitæ iuſta commutatione. 22.q.78.2.ad 5.
39 In toto, vel in parte ideo dictum eſt, quia ſi aliquis committit centum alicui, ita quòd medietatem ei mutuet, & aliam medietatem ſuo retineat dominio, ita tamen quòd de illis centum debeat negotiari ad lucrum ille cui committitur, dico quòd hoc lucrum iam habet vitium vſuræ propter hoc, quòd non tantum ex re commiſſa ſperatur lucrum, ſed etiam pariter ex re mutuata & commiſſa. 22.q. 78.2.ad 1. item ad 5.
40 Dare autem pecuniam mercatori, vel artifici per modum ſocietatis, cum pacto, vel ſpe lucri, ita quòd cum periculo ipſius committentis mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur, licitum eſt, non autem in mutuo. 22.q.78.2.ad 5.
41 Dans verò pecuniam vſurario, vt vſuras exerceat, vel vt copioſiùs exerceat, peccat: non autem ſi det pecuniam vt tutius ſeruetur. 22.q.78.4. ad 3.

42 Ad hæc dicendum, quòd in huiuſmodi, aliud eſt vitare damnum, & aliud eſt ſperare lucrum, quia primum licet, non autem ſecundum. 22.q.78.3.c.

43 Quædam in conſuetudinem deducta, habentur pro iuſtis legibus, quæ magis deberent dici corruptelæ permiſſę, quàm cõſuetudines approbatæ. Et hoc videmus in hac materia vſurarum, ſecundum regiones & ciuitates diuerſas, quantum ad pupillorum & orphanorum tutelam. Vnde dico, quòd non poſſunt pupilli, quando ſciunt veritatem, retinere ſuperabundantias ſuarum rerum per vſuram acquiſitas. 12.q.108.3.ad 2.

44 Vſurarius tenetur reſtituere, quicquid accepit de vſuris, & fructus, & intereſſe, non autem quæ lucratus eſt cum eis etiam emendo poſſeſſiones. 22.q.78.3.o.

45 Lex diuina iubet reſtitutionem vſurarum fieri, ſicut & rapinarum. Et voco legem diuinam, quæ in canone ſacræ Scripturæ, & in decretis ſanctorum Patrum, & conciliis continetur, quia ius diuinum eſt quod diuinitus promulgatur. 22.q.57.2.a.3.ad 3.

46 Debet tamen fieri huiuſmodi reſtitutio vſurarum cautè, ne cum ſcandalo fiat perſonarum prædictarum. 22.q.62.6.ad 2.

47 Ex præcepto etiam iuris naturalis habemus, quod quæcunque vultis vt faciant vobis homines, & vos illis eadem faciatis. Sed iuſta voluntate vult ſpoliatus re propria per vſurã, vt ſpoliator ei reſtituat. Quare ſimiliter ſpoliator debet iuſtè reſtituere ſpoliato. 12.q.99.1.ad 3.

48 Vxor etiam non poteſt licitè reſtituere vſuras, nolente marito, & adhuc viuente, cum vxor non ſit domina rerum, ſed tantum vir. Eſt tamen ad generationem coniuncta viro in adiutoriũ, & in vſum rerũ. Quare ſicut non poteſt alienare res viri, ipſo non volente; ita nec aliena viri, poteſt reſtituere, ipſo nolentè. 1.q.92.1.c.princ. item q.98.2.b.2.

49 Si verò vt particeps fuit tantum lucri, aut fuit ſcienter, aut ignoranter, ſi ſciẽter, tunc iterum poteſt fieri iuſtè dupliciter. ſ. aut pro neceſſitate corporali. i. quando aliàs commodè non poteſt inuenire remediũ vitæ, ſicut accidit pauperibus mendicantibus, & ſic aliquando etiam per hoc poſſunt excuſari filij, & filiæ, in domo parentum vſurariorum, quia aliàs nequeunt victum ſibi neceſſarium inuenire, & ſimiliter vxor eadem neceſſitate poteſt excuſari. 22.q.32.7.ad 3.

50 Fautores & defenſores, qui fouent vſurarios & defendunt in exercitio fœnerandi, ſicut aliquæ ciuitates, & aliqui principes fouent & defendunt huiuſmodi, qui dicuntur Caurſini, qui aliàs non auderent exercere huiuſmodi actum fœnerãdi, tales fautores & defenſores vſurariorum inquantum huiuſmodi ſunt tantum, non tenentur ad reſtitutionem alicuius, niſi inquantum ſunt participes lucri. ſ. quia propter hoc ſunt fautores, vel defenſores, vt ab vſurariis aliquam portionem recipiant: tamen in hoc etiam peccant contra Deum, etiam quantumcunque vtilitatem regionis, vel ciuitatis intendant, quia fouent peccatores in peccatis ſuis. 22.q.78.4.ad 3.

51 Nec eſt ſimile de illis quorum auctoritate circa vſurarios fit aliquid, & de iis qui fouent & defendunt, & accipiunt vt actores: quia illi ſunt cauſa per ſe actus mali, iſti verò non ſunt cauſa ipſius actus mali, ſed accidentium ipſi actui ad eius conſeruationem, & fructum ampliorem. 22.q.78.4.o.

52 Sed maiori iuſtitia reſtituenda ſunt ablata, quàm debita ſint ſoluenda, cum in hoc impleatur iuſtitia, tollens iniuriam factam Deo & proxi-

moːſed in ſolutione debitorum nulla tollitur iniuria:ſed iãrum ſoluitur iuſtitia,quare ſecundum hoc videntur prius reſtituenda ablata,quàm ſoluenda debita:reſtitutio enim præfertur etiam ſubuentioni parentum,niſi in extrema neceſſitate. 22.q.31.3.ad 3.item q.32.7.ad 3.item q.60.5.ad 4.item q.62.5.ad 2.

53 Si vnus ſit diues,& alter pauper,& plus indigens his de quibus reſtitutio facienda eſt,& æqualiter ſit clarum in vtroque,adhuc prius pauperi poteſt reſtitutio vſurarum iuſtè fieri,quàm diuiti,eo quod plus læſus eſt in ablatione ſuorum,& quia plus indiget. 22.q.31.3.ad 3. item q.32.7.ad 3.item q.60.5.ad 4.item q.62.5.ad 2.

54 Quod autem in lege ſcriptum eſt de duplo,quadruplo, & quintuplo, non habet locum in vſuris,ſed tantum in furtis,vel rapinis, eo quod huiuſmodi vſuræ non deſtruunt bonum reipublicæ de ſua ratione,ſicut faciunt furta & rapinæ,ſed tantum corrumpunt bonum perſonale,ſiue fraternum bonum,& hoc non inferendo malum , ſed tantum non faciendo bene fratri debitum:& de his alias ſcripſimus in ſeptimo præcepto decalogi diffuſius. 22.q.62.3.ad 2.

55 Si ergo aliquod lucrum prouenit vſurario,vltra rem,& rei vſum naturalem ex propria operatione & ſolertia eius , in quo non eſt alius damnificatus,dico,ſine præiudicio, quod non tenetur reſtituere homini huiuſmodi lucrum.22.q.78.3.o.

1 Vsvs rationis quandoque totaliter aufertur,ex nimia paſſione,ſicut ex amore,vel ira inſaniens,& tunc talis paſſio ſi à principio fuit voluntaria,& non naturalis,imputatur actus ad peccatum:quãdoque verò paſſio non totaliter intercipit vſum rationis,& tũc ratio poteſt paſſionem excludere,diuertendo ad alias cogitationes,vel dolendo, vel impediendo,vnde talis paſſio non totaliter excuſat à peccato,ſi ratio non eam prohibeat.1.q.63.3.c.ad 3.item q.150.4.ad 3.item q.156.3. ad 2.item q.157.3.ad 3.item 12.q.77.1.2.7.c.item q.78.2.ad 3.item q.80.3.ad 2.item 22.q.4.6,3.c.ad 3.item q.53.6.ad 1.item q.175.2. ad 2.

2 Vſus pecuniæ duplex.ſ.ad ſe,& ad alios:primus pertinet ad expenſas ſeu ſumptus,ſecundus verò ad dationes.22.q.117.3.ad 3.

3 Vſus pecuniæ pertinẽs ad dationes duplex.ſ.principalis,qui eſt diſtractio eius,pro quo nihil vltra poteſt accipi,& ſecũdarius.ſ.vel ad oſtẽtationẽ,vel in pignus,pro quo aliquid vltra poteſt accipi. 22.q.78.1.ad 6.

4 Nihil vltra valorem rei ſperare debet mutuans ex vſu rei mutatæ , quia ratione ſubſtantiæ transfertur mutuum,& non ratione vſus, ſed aliter eſt in accommodatis & locatis ad vſum. 22.q. 78.1.ad 6.

5 Vт, ſumitur dupliciter.ſ.cauſaliter,& conſecutiuè. 12.q.91.1.ad 2.

1 Vтɪ. * Largè comprehendit ſub ſe frui.1.q.39.8.c.

2 Vti,importat applicationem rei ad aliquam operationem , quæ etiam dicitur vſus eius. 12.q.16.1.2.3.c.

3 Vti,eſt actus voluntatis,12.q.16.1.c.item q.17.1.c.

4 Vti,eſt actus voluntatis vt primi mouentis , ipſius intellectus autem vt dirigentis , aliarum verò potentiarum exequentium. 12. q.16.1. c. item q.17.1.c.

5 Vti,propriè eſt actus voluntatis vt principalis, non autem aliarum potentiarum,niſi inſtrumentaliter.12.q.16.1.o.

6 Vti aliquo dicitur dupliciter.ſ.vt forma quæ eſt principium vſus,& vt obiectio:& ſic aliquis malè vtitur gratia & virtutibus,non autẽ primo modo.12.q.55.4.ad 5.item 22.q.20.1.ad 2,item 3.q.80.4.ad 3.

7 Vti,eſt ſemper eorum quæ ſunt ad finem,non autem ipſius finis,niſi inquantum refertur in fruitionem eius.12.q.16.3.0.

8 In cultu Dei oportet nos vti quibuſdam corporalibus actibus, vt adoratione corporali,& huiuſmodi,non quidem propter Deum,ſed propter nos,vt ſ.eis tanquam quibuſdam ſignis exterioribus excitemur ad ſpirituales actus interiores.22.q.82.7.c.ad 1.

9 Vti peccato alterius ad bonum, eſt licitum, quia Deus vtitur omnibus peccatis ad aliquod bonum, ſed non licet inducere aliquem ad peccatum.22.q.78.4.c.

10 Vti non conuenit brutis, ſed tantum rationalibus.12.q.11.2.ad 4.item q.16.2.0.

11 Vti eſt nobilius, quàm frui quoad vim apprehenſiuam præcedentem,ſed eſt econuerſo, quoad obiecta,quia frui importat motum appetitus in appetibile abſolutè, vti vero, in ordine ad alterum.12.q.16.2.ad 1.

12 Vti eius quod eſt ad finem, ſecundum quod eſt in conſideratione rationis referentis illud in finem, eſt prius electione,ſed eſt econuerſo ſecundum quod voluntas potentias executiuas mouet.12.q.16.4.

1 VTILE dicitur dupliciter. ſ.ſicut via ad finem, vt meritum ad beatitudinem, & ſicut pars ad totum, vt miniſteria angelorum ad beatitudinem eorum.1.q.62.9.ad 2.

2 Bonitas in ordine ad finem,vtilitas vocatur. 12.q.7.2.ad 1.

3 Vtilia dicuntur quæ ſunt accommoda ad aliquem finem, & vtilitas quandoque vſus nominatur.12.q.16.1.c.

4 Facere aliquid ad vtilitatem communem,quod nulli noceat,eſt licitum cuilibet perſonæ priuatæ,non autem ſi nocet,niſi ex auctoritate publica.22.q.64.3.ad 3.

5 Diſpenſationes ſpiritualium principalius ordinantur ad vtilitatem communem.22.q.63.2.c.

6 Exhibitio eorum quæ dantur alicui propter vtilitatem,tanto eſt laudabilior,quanto magis indiget:ſed Deo nihil exhibetur propter vtilitatem eius,ſed propter gloriam eius, & propter vtilitatem noſtram. 22.q.81.6.ad 2.item 7.c.

¶ Vulpes eſt naturaliter doloſa,ſed hoc non eſt ei malũ.1.q.63.4.ad 3.

¶ Vultur ſignificat eos,qui mortes & ſeditiones hominum affectant,vt inde lucrentur.12.q.102.6.ad 1.

1 ¶ Vxor. * In lege Moyſis licebat ex diſpenſatione Dei dimittere vxorem, licet communius teneatur quod non, ſed quòd permittebatur vt minus malum,quàm vxoricidium,ad quod proni erant Iudæi,nec puniebantur temporaliter.12.q.105.4.ad 5.

2 Cauſæ repudij ſcribebantur in libello in generali tantum,non quidem vt iuſtum appareat, ſed vt habeat licentiam nubendi alteri, ſecundum Ioſephum, vel vt ex mora & ex conſilio ſcribarum impediretur,ſecundum Auguſtinum.12.q.107.2.ad 2.

3 Non licet viro propria auctoritate ſine reatu pœnæ æternæ occidere vxorem adulteram,poteſt tamen zelo iuſtitiæ eam iudicialiter accuſare, vt in eam animaduertatur.Suppl,q.60.1.c,

4 Vir qui vxorem occiderit,aliam ex ſtatuto Eccleſiæ ducere non poteſt, niſi id ſibi ab Eccleſia permiſſum fuerit vitandæ fornicationis cauſa, non diri- ſi verò ſine tali diſpenſatione matrimonium contraxerit, metur,niſi eam, cum qua prius mœchabatur, duxerit. Suppl.quæſt, 60.2.c,

Z

ZACHARIAS petens ſignum ab Angelo, peccauit per incredulitatem, propter quam punitus fuit. 22.q.97.3.ad 3.

¶ Zachæus non tenebatur reddere quadruplum, ſed hoc dixit, volens ſupererogare. 22.q.62.3.ad 2.

¶ Zelotypia oritur ex amore, non patiente conſortium in re amata. 12.q.28.4.c.

1 ZELVS eſt amor intenſus, non patiens conſortium in re amata. 12.q.28.4.o.

2 Zelus triplex, ſcilicet coniugis, inuidiæ, & amicitiæ. ſ. Dei & proximi. 12.q.28.4.o.

3 Zelus, Nemeſis, inuidia, & miſericordia, pertinent ad idem genus paſſionum, ſcilicet ad triſtitiam de bonis, vel malis proximi, ſed diuerſimodè. 22.q.36.3.c.

4 Zelus circa bona honeſta eſt laudabilis, ſed zelus circa temporalia eſt cum peccato, licet aliquando ſit ſine peccato. 22.q.36.2.o.

5 Inuidia ſumitur aliquando pro zelo. 22.q.36.2.ad 1.

6 Contentio & zelus ſunt tantum in carnalibus hominibus, & tantum circa bona corporalia. 12.q.28.4.ad 2.

Finis Tertij Indicis.

INDEX QVARTVS IN SVMMAM S. THOMÆ,

indicans claram & ſolidam refutationem præcipuorum dogmatum, quæ hodie ab hæreticis aſſeruntur, plurimum in hac quarta editione locupletatus.

ABſoluere à peccatis poteſt ſolus ſacerdos. Suppl.q.19.3.o.
Abſoluere quemlibet non poteſt quiuis Sacerdos. Suppl.q.20.1.
Abſolutio quid in pœnitente prærequirat. 3^{a}.q.90.
Abſoluens ſacerdos vere remittit. Suppl.q.18.1.& 3^{a}.par.q. 84.3.3^{m}.4^{m}. & 5^{m}.
Animas ante extremum iudicium eſſe beatas. 1^{a}.q.95.1.2^{m}.22.q.28.1. 1^{m}. q.83.11.3^{a}.q.51.5.q.59.5.1^{m}.Suppl.q.69.2.
Aqua benedicta. 3^{a}.q.65.1.& q.71.2.
Baptiſmus eſt ſacramentum maximæ neceſſitatis. 3^{a}.q.68.a.1.& 2.
Baptizandos eſſe pueros. 3^{a}.q.68.9.q.69.8.
Baptiſmum non eſſe iterandum. 3^{a}.q.66.9.o.
Baptiſmo auferri omnia peccata. 3^{a}.q.69.1.
Bellum gerere licet, imò meritorium eſt, præſertim quando ſuſcipitur pro veritate fidei ac defenſione Chriſtianorum. 22.q.40.art.1.o.& 2.arg. 4.
Ceremonias rectè adhiberi in Eccleſia Dei. 3^{a}.q.66.10.& q.83.5.o.& 12.q. 103.4.c.
Abſtinentia à certis cibis, vt à carnibus, ouis, & lacticiniis, ieiunantibus laudabiliter indicitur. $22^{æ}$.q.147.8.o.
Chriſtus verum corpus & animam intellectiuam aſſumpſit, idque ex B. Virgine Maria. 3^{a}.q.5.o.& q.31.2.4.& 5.
Clauium effectus eſt remittere & ligare. Suppl.q.18.
Poteſtatem clauium etiam efficaciter exerceri à malis ſacerdotibus, modo illis ſint ſubditi. Suppl.q.19.5.& 6.
Concupiſcentiæ reatum aufert baptiſmus. 3^{a}.q.69.12.
Confeſſio ſacerdoti facienda eſt iure diuino. Suppl.q.6.a.1.2.& 3.& q.7.a.1.
Confitenda eſſe omnia mortalia. Suppl.q.9.a.2.
Confirmationem eſſe ſacramentum. 3^{a}.q.72.1.
Confirmationem habere ſacri olei illitionem. 3^{a}. q.72.4.
Solus Epiſcopus eſt ſanctæ confirmationis ordinarius miniſter, & non quiuis ſimplex ſacerdos. 3^{a}.q.72.a.11.
Contritio eſt actus virtutis. Suppl.q.1.a,2.
Deum non eſſe auctorem peccati. 1^{a},q.19.9.$12^{æ}$.q.79.a.1.& 2.potiſſimum.
Epiſcopos eſſe presbyteris ſuperiores. 22.q.184.6.1^{m}.& Suppl.q.40.4.o.& $22^{æ}$.q.183.3.3^{m}.
Epiſcoporum ſtatum eſſe perfectum. $22^{æ}$.q.184.5.6.& 7.
In Euchariſtiæ ſacramento non remanere ſubſtantiam panis & vini. 3^{a}.q. 75.1.

Sed

Sed conuerti in corpus & ſanguinem Domini.3^{a}.q.75.3.

Idque non fide ſuſcipientis,ſed virtute verborum ſacerdotis. 3^{a}.q.78.4.

Totum Chriſtum contineri ſub qualibet ſpecie & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus.3^{a}.q.76.art.2.& 3.

Sumendum eſſe a laicis Chriſtũ tantum ſub ſpecie panis. 3^{a}.q.80.ar.12.o.

Euchariſtiam rectè in ſacrario reſeruari, atque ad infirmos honorificè deferri.3^{a}.q.83.5.ad 11.

Excommunicatio eſt legitima Eccleſiæ poteſtas.Suppl.q.21.& ſeq.

Exorciſmum adhibendum eſſe ante baptiſmum.3^{a}.q.71.2.o.

Extrema vnctio eſt ſacramentum nouæ legis. Suppl.q.29.1.

Extrema vnctio à Chriſto eſt inſtituta.Suppl.q.29.3.o.

Sacram infirmorum vnctionem remittere peccata & alleuiare infirmum. Suppl.q.30.1.o.

De feſtis.12$^{\ae}$.q.103.4.4^{m}.22$^{\ae}$.q.122.4.& 147.5.c.& q.40.ar.4.

Fide credenda eſſe quæ nobis ſunt euangelizata,& a Conciliis & Pontifice data.22$^{\ae}$.q.1.ar.9. & 10.& q.5.ar.3.

Quæ ſit fides iuſtificans.12$^{\ae}$.q.113.4.c.& 3^{m}.

Fidem non tolli aut amitti,amiſſa per peccatum gratia, ſed veram fidem remanere.22$^{\ae}$.q.4.ar.4.o.& q.19.5.1^{m}.& q.24.12.4^{m}.

Sola fide non dimitti peccata.3^{a}.q.49.1. 5^{m}.

Actum fidei ſine charitate non eſſe meritorium.12$^{\ae}$. q.114. ar.4.3^{m}. præcipuè 22$^{\ae}$.q.2.9.

Gratiam dari etiam non prædeſtinatis.1^{a}.q.23.6.1^{m}. & q.24. 3. o. & 22$^{\ae}$. q.24.11.

Requiri ex parte hominis aliquam præparationem ſiue diſpoſitionem ad gratiam,ſiue iuſtitiam.12$^{\ae}$.q.112. 2.& q.113.3.

Neminem niſi per reuelationem cognoſcere poſſe ſe eſſe in gratia aut iuſtitia conſtitutum.12$^{\ae}$.q.112.5.o.

Ieiunium non eſt contra libertatem fidelium.22$^{\ae}$.q.147.3.3^{m}.præcipuè.

Ad ieiuniorum Eccleſiæ obſeruantiam communiter omnes ligari, niſi rationale impedimentum eis adfuerit.22$^{\ae}$.q.147.ar.3.& 4.

Quatuor tempora vnà cum quadrageſima eſſe ieiunanda.22$^{\ae}$.q.147.5.

Ieiunandas eſſe vigilias præcipuarum feſtiuitatum.22$^{\ae}$.q.147.5.c.

Imagines Chriſti & ſanctorum cur in Eccleſia.22$^{\ae}$.q.94.ar.2.1^{m}.

Imago Chriſti & ſanctorum adoranda.3^{a}.q.25.3.

Indulgentiæ quid valeant.Suppl.q.25.

Iuſtificatio impij conſiſtit in remiſſione culpæ & infuſione gratiæ ac iuſtitiæ,atque deteſtatione peccati.12$^{\ae}$.q.113.ar.1.& 2.& 5.o.

Iuſtos poſſe peccare,& Spiritum ſanctum amittere. 1^{a}. q.20.4.5^{m}. 12$^{\ae}$.q. 106.2.2^{m}.22$^{\ae}$.q.24.11.& q.189.10.1^{m}.& 3^{a}.q.22.3.2^{m}.

Iuſtificatum non ſolum teneri ad credendum, ſed etiam ad præcepta Dei & Eccleſiæ obſeruanda.12$^{\ae}$.q.71.6.4^{m}.& 96.5.o.& q.7.5. c. princ. & q. 100.10.1^{m}.

Iuſtificato præcepta non eſſe ad obſeruandum impoſſibilia. 12$^{\ae}$.q.109.ar. 4.arg.2.& 22$^{\ae}$.q.33.2.1^{m}.& 6.arg.1.& 22$^{\ae}$.q.44.ar.6.arg.1.

Lex humana obligat in foro conſcientiæ.12$^{\ae}$.q.96.ar.4. & 22$^{\ae}$.q.12.ar.2.

Liberum habet homo arbitrium.3^{a}.q.83.1.

B.Maria eſt vera mater Chriſti, & proinde etiam vera mater Dei dicenda eſt.3^{a}.q.35.3.& 4.

B.Maria præ ceteris ſanctis omnibus honoranda & adoranda,cultu, ſc. hyperduliæ.3^{a}.q.25.5.c.f.& 1^{m}.

De B. Maria tenet Eccleſia nullum vnquam actuale peccatum, ne veniale

quidem ab ea admiſſum eſſe. 3^{a}.q.27.4.0.
Matrimonium eſt ſacramentum nouæ legis.Suppl.q.42.
Matrimonium non eſſe nunc homini præceptum. 22^{ae}.q.152.2.1^{m}.
Clericos in ſacris ordinibus conſtitutos,vel regulares caſtitatem ſolenniter profeſſos non poſſe matrimonium contrahere, contractumque ab eis validum non eſſe.Suppl.q.53.0.& 22^{ae}.q.88.ar.11.
Adulterio non diſſolui matrimonium.Suppl.q.62.0.
Miracula non eſſe dæmonis præſtigia.5.22^{ae}.q.178.& 3^{a}.q.43.2.3^{m}.
Miſſæ ſacrificium.22^{ae}.q.85.& 3^{a}.q.83.
Miſſæ canonem,& cætera quæ in eadem dicuntur , maximam pietatem ac ſanctitatem redolere , menteſque offerentium in Deum erigere. 3^{a}.q. 83.4.0.
Miſſæ ſacrificium eſſe offerendum in domibus & vaſis ad hoc conſecratis. 3^{a}.q.83.3.0.
Miſſæ ceremonias eſſe admodum conuenientes.3^{a}.q.83.5.0.
Non neceſſario omnia euenire.3^{a}.q.19.8.0.& q.22.4.& 12^{ae}.q.10.ar.4.
Opera noſtra omnia non eſſe peccata.12^{ae}.q.18.9.19.& q.20.
Opera bona eſſe meritoria vitæ æternæ.12^{ae}.q.114.3.0.
Opera bona promereri augmentum charitatis & gratiæ.12^{ae}.q.114.8.
Bona opera requiri ad beatitudinem conſequendum.12^{ae}.q.5.ar.7.0.
Rectè ſpe præmij & timore pœnarum Deum à nobis diligi atque coli. 22^{ae}. q.27.3.0.
Orandos eſſe ſanctos. 22^{ae}. q.83.4.Suppl.q.72.
Orandum pro mortuis.Suppl.q.71.
Ordo eſt ſacramentum nouæ legis.Suppl.q.34.3.0.
Ordinis ſacramento conſtitui peculiares in Eccleſia Dei ſacerdotes. Suppl. q.34.
Soli Epiſcopi habent poteſtatem ordinandi.Suppl.q.38.ar.1.
Originali peccato infectos naſci infantes.12^{ae}.q.81.1.0.& 3.0.
Paruulos Chriſtianorum non naſci filios Dei.12^{ae}.q.81.3.2^{m}.
Pœnitentiam eſſe ſacramentum,idque nouæ legis.3^{a}.q.84.1.& 7.
Pœnitentiam eſſe 2^{am}.poſt naufragium tabulam.3^{a}.q.84.6.0.
Pœnitentiæ ſacramentum eſſe omnibus relapſis ad ſalutem neceſſarium.3^{a}. q.84.5.0.
Verba Domini , Accipite Spiritum ſanctum. Quorum remiſeritis peccata, &c.eſſe intelligenda de poteſtate remittendi & retinendi peccata. 3^{a}.q. 84.3.3^{m}.
In ſacramento pœnitentiæ non totam pœnam ſimul cum culpa remitti, ſed virtute clauium ſublata pœna æterna , pœnam temporalem plerumque exoluendam remanere.3^{a}.q.86.4.0.
Tres eſſe partes pœnitentiæ.3^{a}.q.90.0.
De Primatu Petri.Suppl.q.40.6.& 22.q.39.c.f.& 3^{a}.q. 8.ar.6.c.
Omnes illos ſchiſmaticos eſſe qui ſummo Pontifici ſubeſſe renuunt. 22.q. 39.c.f.& Suppl.q.40.6.
Pontificis eſt fidei ſymbolum ordinare, exortáſque hæreſes refutare. 22^{ae}. q.1.ar.10.
Ad ſummum pontificem pertinet ſynodum conuocare , & eius ſententiam confirmare.22^{ae}.q.1.ar.10.c.f.& 2^{m}.
Summum Pontificem gerere plenariè vicem Chriſti in tota Eccleſia,ideóque habere plenitudinem poteſtatis diſpenſandi in omnibus diſpenſabilibus votis.22^{ae}.q.88.12.3^{m}.
Purgatorium eſſe animarum,eaſque viuorum ſuffragiis adiuuari. Suppl.q. 69.ar.

69.ar.7.o.& q.71.& 3^{a}.q.52.8.22^{x}.q.83.ar.11.3^{m}.
Religioſorum ſtatum eſſe perfectum. 22^{x}.q.186.
Reliquiæ ſanctorum ſunt honorandæ. 3^{a}.q.15.ar.6.
Sacramenta eſſe ad ſalutem neceſſaria. 3^{a}.q.65.1.
Sacramenta conferre gratiam. 3^{a}.q.62.
Sacramenta nouæ legis ſunt ſeptem. 3^{a}.q.65.1.
In tribus ſacramentis imprimi characterem. 3^{a}.q.63.1.& 6.
Sanctos qui ſunt in patria orare pro nobis. 22^{x}.q.83.ar.11.o.
Scripturam ſacram eſſe obſcuram & difficilem. 1^{a}. q. 1^{a}. ar.9.2^{m}. & 22^{x}. q.1.ar.9.1^{m}.
Templa erigi Deo in honorem ſanctorum. 22^{x}.q.85.2.3^{m}.
Timor ſeruilis bonus eſt,& à Spiritu ſancto profectus. 22^{x}.q.19.4.
Virginitas eſt virtus excellentior matrimonio. 22^{x}.q.152.4.
Voti obligatio. 22^{x}.q.88.
Vota Virginitatis & paupertatis rectè & vtiliter Deo fieri. 22^{x}.q.88.4.

Finis Quarti Indicis.

INDEX QVINTVS,

QVI EARVM EST RERVM,

& eius generis doctrinarum, quæ eruditè & piè à S.Thoma in Summa variis locis tractatæ, rectè vtilitérque ad ſingularum Dominicarum atque aliorum feſtorum dierum Epiſtolæ Euangeliíque explicationem, à verbi diuini concionatoribus adhiberi poſſunt, decuplo nunc quàm antehac locupletior.

Prior numerus partem; poſterior quæſtionem indicat.

Dominica 1. Aduentus, Epiſt.Rom.13.

CVM credidimus.] De fide.22.q.1.& ſequentibus.
An credere ſit neceſſarium ad ſalutem. 22.q.2.ar.3.o.
An credibilia ſint per certos articulos diſtinguenda.22.q.1.ar.6.
An hi articuli fidei conuenienter enumerentur.22.q.1.ar.8.
An conuenienter in ſymbolo fidei ponantur, vbi ſupra.ar.9.
Fide credenda eſſe quæ nobis ſunt euangelizata, & à Conciliis atque Pontifice definita.22.q.1. 9. 10.& q.5.3.
Nox præceſſit.]De veteri & noua lege.12.q.107.
Non in commeſſationibus & ebrietatibus.] De gula.22.q.148. De ebrietate.22.q.150.
Nō in cubilib.& impudicitiis.]De caſtitate.22.q.151.De luxuria.22.q.153.
In contentione & æmulatione.] De diſcordia.21.q.37.De contentione.22.q.38.De inuidia.22.q.36.
Induimini Dominum Ieſum.] Quomodo quis dicatur induere Chriſtum.3.q.69.9.ad 1.

Euang. Matth.21.

Ecce rex tuus venit tibi.]De aduentu Chriſti in carnē.3.q.1.& ſeq.Vtrum pro redemptione generis humani fuerit neceſſarium Deum incarnari.3.q.1.ar. 2.
Vtrum ſi homo non peccaſſet, Deus incarnatus fuiſſet. 3.q.1.ar.3.De cauſa efficiente paſſionum Chriſti.3.q.47.
Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ ſequebantur.] Cur vtraque turba, & præcedens & ſubſequens Chriſtum, clamabat oſanna.3.q.45.3.c.

Dominica 2. Epiſt. Rom. 15.

Quæcunque ſcripta ſunt.]De neceſſitate ſacræ Scripturæ, eiuſque natura, qualitate, atque ſenſu.1.q.1.o.
An Scriptura ſacra ex omni ſui parte ſit vera.22.q.110.3.ad 3.

Sapere

Sapere in alterutrum.]De diſcordia fugienda. 22.q.38.

Chriſtum miniſtrum fuiſſe circuncifionis.]An ergo Chriſtus ſolis Iudæis,& non gentibus debuerit prædicare.3.q.42.1.0.

Gentes autem ſuper miſericordia honorare.]An ergo conuerſio Iudæorum ſit attribuenda tantum iuſtitiæ & veritati, gentium autem ſoli miſericordiæ Dei.1.q.21. 4.ad 2.

Euang. Luc. 21.

Erunt ſigna in ſole.]De ſignis quæ præcedent iudiciũ.Suppl.q.73.Quomodo Sol & Luna & ſtellæ dicantur non dare lumen ſuum. Suppl. q.73.2.0.

Nam virtutes cælorum mouebuntur.] Quomodo virtutes cælorum Domino veniente commouebuntur.Suppl.q.73.3.0.

Filium hominis venientem.]De iudicio generali. Suppl.q.88. 89. & 90.& 3.q.59.5.De poteſtate iudiciaria.3.q.59. An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter attribuenda Chriſto.3.q.59.1. An hæc ſe extendat ad omnes res humanas & angelicas.3.q.59.4.& 6.

Cum poteſtate magna.] An reprobi videntes hanc poteſtatem, cognoſcent eum eſſe Deum.Suppl.q.90.3.Vide Euangelium in die animarum.

Dominica 3.*Aduentus*,*Epiſt*.1.*Corinth*.4.

Vt miniſtros Chriſti.]De ſacramento ordinis.Suppl.q.34.& ſeq. De diſcrimine,poteſtate,ac priuilegiis Epiſcoporum ac Sacerdotum. Suppl. q.40. 6.& 22.q.87.4.ad 2. præcipuè.

Hic iam quæritur.] De iudicio,præſertim temerario , vitando. 22.q.60.2. & 3.

Nihil mihi conſcius ſum , ſed non in hoc iuſtificatus ſum.] An homo non poſſit ſcire ſe habere gratiam.12.q.112.5.0.

Illuminabit abſcondita.] De libro vitæ.1.q.24.

An poſt reſurrectionem cognoſcet quilibet omnia peccata quæ fecit.Suppl. q.87.1.0. An quilibet poterit tunc legere quæ ſunt in conſcientia alterius.Suppl.q.87.2.0.

Euang. Matth. 11.

Tu es qui venturus.]An Ioannes dubitauerit Chriſtum eſſe verum Meſſiam promiſſum in lege,& prophetis.22.q.2.ar.7.ad 2.

Qui non fuerit ſcandalizatus.]De fide.22.q.1.& ſeq.

De fide nuda & charitate formata.22.q.6.ar.2.

An explicitè credere myſterium Chriſti non ſit de neceſſitate ſalutis. 22. q.2.ar.7.0.

Hominem mollibus veſtitum.]An circa exteriorem cultum poſſit eſſe virtus & vitium.22.q.169.1.0.

An prælati Eccleſiæ & ſacerdotes peccent vtendo pretioſis veſtibus,præſertim in miniſterio altaris.22.q.169.1.ad 2.

An religioſi mendicantes & religioſi alij peccent vtendo veſtibus vilioribus.vbi ſuprà.

An ornatus mulierum ſemper ſit cum peccato mortali. 22.q.169.2.

An mulieres ſine peccato nudatis capillis poſſint incedere.22.q.169.2.c.

An mulieres poſſint vti pigmentis in facie ad ſe colorandum abſque peccato.22.q.169.2.ad 2.

An liceat mulieri vti veſte virili,vel è contra.vbi ſupra.ar.2.ad 3.

De cultu exteriori vide plura in Euang.Dominicæ 1^a^.poſt 8^am^. Pentecoſt.

Et pluſquam prophetam.] An Ioannes fuerit excellentior propheta quàm Moyſes.22.q.174.4.ad 3.

Quomodo B. Ioannes fuerit pluſquam propheta. 3. q.38. 1.ad 2.
Qui præparabit viam tuam ante te.] Quomodo Ioannes præparauerit viam Domini Chriſti.3.q.38.1.o. 2.ad 2. 3.o.

Dominica 4. Aduentus, Epiſt. ad Phil. 4.

Gaudete.] De gaudio.22.q.28.o. De vitiis gaudio oppoſitis.22.q.35.& 36.
Modeſtia veſtra.] De modeſtia.22. q.160. De ſpeciebus modeſtiæ. 22. q. 161. & ſeq.
Dominus enim propè eſt.]Quomodo Deus dicatur eſſe vbiq; & in omnibus rebus per eſſentiam,potentiam, & præſentiam.1. q.8.art.2.& 3.
Quomodo ſpecialiter dicatur eſſe in rationali creatura. 1.q. 8. 3. c.
Quomodo dicatur ſpecialiter eſſe in ſanctis.1. q.8.3.c. & ad 4.
In omni oratione.] De oratione. 22. q. 83.
Nihil ſolliciti ſitis.] An illicitum ſit habere ſollicitudinem de temporalibus rebus.22. q.55.6.o.
An aliquis debeat ſollicitus eſſe futurorum.22. q.55.7.o. Vide Euang. Dominicæ 15ª. poſt 8am. Pentecoſt.
Et pax.]De pace.22. q.29.o.

Euang. Ioannis 1.

Et confeſſus eſt & non negauit.] De humilitate. 22. q. 161.
De gradibus humilitatis, vbi ſupr.art.vlt.
De virtute veritatis.i.veracitatis.22.q.109.o.
De mendacio.22. q.110.An mendacium ſit peccatum.22.q.110.3.o.
Quid ergo baptizas?] De baptiſmo Ioannis.3. q.38.
De baptiſmi ſacramento.3.q.68. De lege & gratia.22.q.109.
Neque Propheta.]De prophetia.22.q.171.& ſeq.
Cuius ego non ſum dignus.] De perfectione Dei. 1.q.4. o.
An ea quæ ſunt humanæ naturæ in Chriſto,poſſint dici de homine Chriſto, & contra.3.q.16.o.& præcipuè art.4.

In die Natiuitatis Chriſti, Epiſt. Tit. 3.

Apparuit benignitas & humanitas.]De infinita Dei bonitate. 1. q.6. & q. 7.& 3.q.1.art.2.
Non ex operibus quæ fecimus nos.]An ergo homo non poſſit mereri vitam æternam.12. q.114. 3. o.
Sed ſecundùm miſericordiam ſuam.]De Dei miſericordia.1.q.21.
Quomodo vita æterna ſit gratia ſiue miſericordia. 12. q.114. 3.ad 2.
Quomodo naſcamur omnes filij iræ & peccato obnoxij.12. q.81.1.& 3.
Per lauacrum regenerationis.] Cur Chriſtus voluerit dare hominibus gratiam ſuſceptione ſacramentorum. 3. q.61. 1.o.
Quomodo baptiſmus dicatur lauacrum regenerationis. 3. q.66. 1.ad 1. & art.9. c. & 5.

Euang. Luc. 2.

Exiit edictum.] Cur Chriſtus Cæſare Auguſto deſcribente vniuerſum orbem naſci voluit. 3. q.35. 8.ad i.
Cur Chriſtus non ſtatim poſt peccatum Adæ incarnatus eſt.3. q.1.art.5.
An non debuerit differre incarnationem vſque ad finem mundi. 3. q. 1. artic.6.
Quæ vocatur Bethlehē.] Cur Chriſtus voluit in Bethlehē naſci.3.q.35.7.o.
Cur dicat Propheta:De Sion exibit lex, & verbum Domini de Hieruſalem,

cùm non ſit natus in Hieruſalem,ſed in Bethlehem. 3. q.35.7.ad 1.
An Chriſtus conuenientius non fuiſſet natus Romæ, quæ erat domina orbis, vt eius fides immotuiſſet vniuerſo orbi. 3. q.35. 7.ad 3.
Maria deſponſata ſibi.] Quare Chriſtus voluit naſci de virgine deſponſata. 3. q.29. 1.
Et peperit filium.] An fuit conueniens naſci Chriſtum temporaliter, qui ab æterno natus erat & perfectus. 3. q.35. 2.
Cur Chriſtus voluit de fœmina naſci. 3. q.31. 4.
An B.Maria ſemper Virgo fuerit vera mater Chriſti. 3. q.35.3.
An poſſit dici Dei mater. 3. q.35. 4.
An in partu dolores aliquos pertulit. 3. q.35. 6.
Primogenitum.] An B. Maria cum Chriſtus dicatur filius eius primogenitus, poſt Chriſtum alios habuerit filios. 3.q.28. 3.ad 4.
Et pannis eum inuoluit.] An ibi fuerit aliqua obſtetrix ad leuandum puerum. 3. q.35.6.
Quia non erat ei locus in diuerſorio.] Quorſum Chriſtus voluit egere loco in diuerſorio. 3.q.35.7.ad 2.
Cur Chriſtus in hoc mundo voluerit pauperem vitam ducere. 3. q.40. 3.c. præcipuè.
Et ecce Angelus Domini.] An Chriſti natiuitas debuit annunciari per angelos. 3. q.35. 5.
Et timuerunt timore magno.] Cur paſtores timuerunt ad aduentum angeli, qui non erat malus. 1.q.41.3. & q.42.1.
Ecce euangelizo vobis, ſcilicet paſtoribus.] An non fuerit ſuperfluũ natiuitatẽ Chriſti annũciari paſtoribus, cùm ante fuerit ea annunciata B.Mariæ, & eius marito Ioſeph, & in ore duorum ſtet omne verbum. 3.q.36.2.
An angelus non debuiſſet potius natiuitatem Chriſti nunciare ſacerdotibus in templo, qui nouerant legem, quàm paſtoribus. 3. q.36.3.c. & ad 4.
Quia natus eſt vobis ſaluator.] De incarnationis myſterio. 3. q.1. & ſeq.

In die S.Stephani, Epiſt. Act.6.

Stephanus autem plenus gratiæ & fortitudinis.] De officio diaconorum. Suppl.q.37.3.& 4. De dono fortitudinis. 22.q.123.
An plenitudo gratiæ non ſit propria Chriſto. 3. q.7. art.10. o.
De dono fortitudinis. 22. q. 123.
Prodigia & ſigna.] De miraculis. 22. q.178.
Diſputantes cum Stephano.] An cum infidelibus publicè ſit diſputandum. 22. q. 10. art.7.
Vos ſemper Spiritui ſancto reſtitiſtis.] De peccato in Spiritum ſanctum. 22. q.14. o.
An B.Stephanus dixerit Iudæis contumeliam. 22. q.72. 2.ad 2.
Ieſum ſtãtem.] Quomodo vidit Ieſum ſtantem, cùm iam aſcendiſſet & ſederet ad dexteram Dei patris. 3. q.58. 1.ad 3.
Video cœlos apertos.] Quibus cælum aperiatur. 3.q.49.5.ad 3.
Domine ne ſtatuas illis hoc peccatum.] De perfecta inimicorum dilectionè. 22. q.25. 6.

Euang. Matth. 23.

Ecce ego mitto ad vos, &c. & ex eis occidetis.] De ingratitudine. 22.q.107.o.
An ingratis ſint beneficia ſubtrahenda. 22. q.107. 4. o.
De martyrio. 22. q. 124.
De conſtanti confeſſione fidei & veritatis. 22. q. 3.

Vt veniat ſuper vos omnis ſanguis.] An ergo aliquis puniatur pro peccato alterius.12. q.87.8.o.
Quoties volui congregare.] An ergo voluntas Dei non ſemper impleatur.1. q.19.6. & 11.
De duplici Dei voluntate, ſigni & beneplaciti. Ibidem.

In die S. Ioannis Apoſt. & Euang. Epiſt. Eccl. 15.

Qui timet Deum.] De dono timoris.22. q.19.
De quadruplici timore, vbi ſupra art. 2.
Et firmabitur in illo,& non flectetur.] An ergo homo in gratia conſtitutus non poſſit ea excidere.12.q.19.10.o..& 22. q.24. 11.
Spiritu ſapientiæ.] De dono ſapientiæ. 22. q. 45.
Et intellectus.] De dono intellectus. 22. q.49. 2.
In medio Eccleſiæ aperiet os eius.] An ergo concionator neglecto ſtudio proprio,confidet in ſolo diuino auxilio & aſſiſtentia atque directione in verbi Dei prædicatione.22.q.53.4.ad 1.

Euang. Ioannis 20.

Quem diligebat Ieſus.] Vtrum Chriſtus magis dilexerit Ioannem quàm Petrum. 1.q.20.4.ad 2.
Tu me ſequere.] De vita contemplatiua. 22. q.180. & ſeq.
De ſtatu perfectionis. 22.q.184.
Quod diſcipulus ille non moritur.] An omnes morientur.12.q.81. 3.ad 1.
Anne mors ſit pœna primorum parentum. 22. q.164.1.

*De Innocentibus. Epiſt. Apoc.*14.

Habentes nomen eius.] De cauſa martyrij.22. q.124.5.
An ſola fides, vel potius omnium virtutum opera, vt in Deum referuntur, ſint cauſa martyrij. Ibidem.
De aureola martyrum. Suppl. q.96. 6.
Et cantabant quaſi canticum nouum.] Quod ſit iſtud canticum nouum quod martyres & virgines tantum cantant.22. q.152.5.ad 3.
De aureola martyrum. Suppl. q.96. 6.
Hi ſequuntur agnum.] Quomodo quis dicatur agnum ſequi quocunque ierit. 22. q.152. 5.ad 3.

Euang. Matth. 2.

Angelus Domini apparuit in ſomnis Ioſeph.] An Ioſeph ita excellentem apparitionem angeli habuerit, ſicut B. Maria. 3. q.30. 3.ad 2.
Et fuge in Ægyptum.] De defectibus Chriſti.3.q.14. & 15.
Et mittens occidit omnes pueros.] An innocentes pueri fuerint martyres. 22. q.124. 1.ad 1.
A bimatu & infra.] Quare Herodes occiderit omnes pueros qui nondum exceſſerant 2^m. annum ætatis ſuæ. 3. q.36. 6.ad 3.
De tribus baptiſmatis. 3. q.66. 11.o.
De baptiſmo paruulorum.3. q.68. 9.
Vtrum baptiſmus auferat omnes pœnalitates.3. q.69.4.

*Dominica infra octauam Natiuitatis, Epiſt. ad Gal.*4.

Sub elementis mundi huius ſeruientes.] An lex vetus erat lex ſeruitutis & timoris.12.q.107.1.c.& ad 2.& q.91. 5.c.f.
At vbi venit plenitudo tẽporis.] An Chriſtus fuerit congruo tempore natus. 3.q.35.8.o.

Miſit filium.] De miſſione diuinæ perſonæ. 1ª.q.43.o.
Factum ex muliere.] An Chriſtus ſumpſerit carnem ſuam ex Maria. 3.q.31. 2. & 4.
Muliere.] An ergo B. Maria non fuerit virgo concipiendo Chriſtum, cum mulier conſueto modo loquendi ea dicatur quæ a viro cognita eſt. 3. q. 28. 1.ad 3.
Factum ſub lege.] An Chriſtus fuerit conuerſatus ſecundùm legem. 3.q.40. 4.0.& 12.q.102. 2.ad 4.
Cur Chriſtus in ſe legis onus ſuſtinere voluerit. 3. q.37.1.c.
Vt adoptionem filiorum Dei.] De adoptione filiorum Dei. 3. q.23.
Qnomodo Deus ex ſua bonitate rationalem creaturam admittat ad beatitudinis hæreditatem. 3. q.23. 1.
Quæ differentia ſit inter filium Dei adoptiuum & naturalem. 3. q.23. 2.c.
Quomodo quis per gratiam & charitatem tantum efficiatur filius adoptiuus Dei. 3. q.23. 3.c.fi.
De adoptione vide plura in Epiſt. Dominicæ 8ª. poſt 8am. Pentec.

Euang. Luc. 2.

Poſitus eſt hic in ruinam.] De ſcandalo. 22. q.43. o.
An ſcandalum paſſiuũ poſſit inueniri ſine actiuo, & contra. 22.q.43.1 ad 4.
Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius.] Quis ſit iſte gladius qui animam B.Mariæ pertranſiit. 3. q.27.4.ad 2.
Et erat Anna propheteſſa.] Quomodo manifeſtata ſit Chriſti natiuitas Simeoni & Annæ. 3. q.36. 5.c.
Quid ſignificet quod Simeon, qui expectabat conſolationem Iſraël, vltimò Chriſtum cognouit, & præceſſerunt eum magi & paſtores, qui Chriſti natiuitatem non ita ſolicitè expectabant. 3. q. 36. 6. ad 1.
A templo.] An oratio requirat determinatum locum. 22. q.84.3.
Cur eligatur determinatus locus ad orandum. 22. q.84. 3. ad 2.
Cur adoremus verſus orientem potius quàm occidentem. 22. q.84. 2.ad 3.
Ieiuniis.] De ieiuniis. 22. q. 147.
Obſecrationibus.] De oratione. 22. q.83.
De cantu Eccleſiæ. 22. q. 81.
In ciuitatem ſuam Nazareth.] Cur Nazareth dicitur ciuitas Chriſti, cùm non in Nazareth, ſed in Bethleem natus ſit. 3. q.35. 7.ad 2.
Plenus ſapientia.] An in Chriſto non fuerit ignorantia. 3. q.15.3.

In Circunciſione. Epiſt. Tit. 2.

Apparuit gratia Dei.] De manifeſtatione Chriſti nati. 3. q.36.0.
Quomodo gratia ſaluatoris apparuit iis quibus natiuitas Chriſti non fuit manifeſtata. 3. q.36. 1.ad 2.
Impietatem.] De infidelitate. 22.q.10.0.
Sobriè.]De temperantia. 22.q.141.
Iuſtè.] De iuſtitia. 22. q.58.
Piè.] De religione. 22. q.81.
Qui dedit ſemetipſum pro nobis.] Quomodo Chriſtus fuerit cauſa ſuæ paſſionis, & mortis. 3. q.47. 1.c.
Vt nos redimeret ab omni iniquitate.] An per paſſionem Chriſti ſimus liberati a peccato. 3. q. 49. 1.
An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à pœna peccati. 3. q.49.3.
Et mundaret ſibi populum acceptabilem.] An per paſſionem Chriſti ſimus à Deo liberati. 3.q.49.4.

Euang. Luc.2.

Poſtquam conſummati ſunt dies octo.] Cur circuncisio differebatur vſque ad octauum diem.3.q.70.3.ad 3.
Vt circunciderecur.] An circuncisio fuerit cōueniencer inſtituta.3. q.70.2.
An conferebat gratiam iuſtificantem. Ibid. 4.
De efficacia ſacramentorum. 3.q.62. 63.
Puer.] Cur Chriſtus voluerit circuncidi, cùm non contraxerit peccatum originale.3.q.37.1.
Cum Chriſtus ab initio ſuæ conceptionis, & maximè effundendo ſanguinem ſuum pro nobis ipſo die ſuæ circuncisionis meruerit nobis ſalutem æternam, cur pati in cruce & mori voluit.3. q.48. 1.ad 2.& q.46.1.0. & q.37.1.ad 3.fin.
An liceat nunc circuncidi.22. q.103. 4.
Et vocatum eſt nomen eius Ieſus.] An hoc nomen fuerit conuenienter Chriſto impoſitum. 3. q.37. 2. o.
De nominibus Dei.1. q.13.o.
An alio modo poteramus ſaluari quàm per Chriſtum. 12. q.91. 5. ad 2. & 22. q.2.7.c. & 3. q.68. 1.c. prin.

In die Epiph. Epiſt. Iſa. 60.

Illuminare.] An ſine gratia homo nullum verum poſſit cognoſcere. 12. q.109. 1.
An in ſtatu innocentiæ primus homo habuerit omnium ſcientiam. 1. q. 24. 3.
An pueri in ſtatu innocentiæ mox nati habuiſſent perfectam ſcientiam & vſum rationis.1.q.101.1.& 2.
An ignorantia orta ſit ex peccato. 12. q.85. 3. o.
Quia venit lumen tuum.] Quomodo Chriſtus ſit caput Eccleſiæ, atque in membra ſua ſenſum & motum gratiæ influat.3. q.80. 6.1.o.
Quomodo Chriſtus ſit lumen & ſalus gentium, cum per ſeipſum eis non prædicauerit.3.q.42.1.ad 1.
Et fortitudo gentium venerit tibi.] An Chriſtus etiam venerit ad ſaluandas gentes.3.q.36.3.c.ad 3.& 42.1.o. & q.46.4.c.in 5ª.ratione.
De conuerſione gentium.3.q.55.6.ad 3. & 22. q.176. 1.c.

Euang. Matth. 2.

In Bethleem.] Cur Chriſtus voluit naſci in Bethleem.3. q.35.7.o. & q.46. 10. ad 1.
Ecce magi.] Quales fuerint hi magi.3. q.36.3. c.ad 2. & 5.c.
Ab oriente.] Vnde venerant.3. q.36. 3.ad 3. & 3. ad 4.& 6.ad 3.
Ieroſolymam.] Cur ſtella non duxit magos in Bethleem vbi Chriſtus erat natus.3.q.36. 8.ad 3.
Dicentes, vbi eſt qui natus.] Cur magi non timuerunt viuente rege Iudæorum alium annunciare regem natum.3. q.36. 8.ad 2.
Cur in Chriſti natiuitate ſtella noua in cœlo apparuit.3. q.44. 2.ad 3.
Stellam eius.] Qualis ſtella fuerit quæ magis apparuit.3.q.36.7.o.
An fuerit creata in principio mundi tanquam vna de cœleſtibus ſtellis.Ibid.
An fuerit hæc ſtella cometa. 3. q.36. 7.ad 3.
Quo tempore ſtella hæc magis apparuit.3. q.36. 6.ad 3.
Eius.] An ſtella hæc fuerit certum ſignum natiuitatis Chriſti.3.q.36.5.ad 4.
In Oriente.] An magis exiſtentibus in Oriente ſtella hæc apparuit exiſtens

in terra Iuda:vel potiùs in Oriente,præcedens eos vſque in Iudæam.3.q.36.7.c.

Cum non gentes orientales tantum, ſed etiam Occidentales ex aliis mundi partibus ſaluentur per Chriſtum,cur ſolum in Oriente hæc ſtella apparuit.3.q.36.3.ad 3.

Venimus adorare eum.]An magi conuenienter venerint ad Chriſtum adorandum.3.q.36.8.0.

Quo tempore poſt Chriſti natiuitatem venerint. 3.q.36.6.c.& ad 3.

Cur Herodes & omnis Ieroſolyma turbata.3.q.36.2.ad 3.

Antecedebat eos vſque dum veniens,&c.]An,cum diſtinctè domum, in qua Chriſtus natus erat,demõſtrarit hæc ſtella,fuerit terræ vicina.3.q.36.7.c.

Adorauerunt eum.]De adoratione Chriſti.3.q.25.

Obtulerunt ei munera , aurum,&c.] An his muneribus confiteantur Chriſtum natum nullam regalem dignitatem præ ſe ferentem,verum Deum & hominem.3.q.36.8.ad 3.

Dominica infra octauam Epiph. Epiſt. Rom. 12.

Exhibeatis corpora veſtra hoſtiam ſanctam.]An oblatio corporis per bona opera,vt ieiunium,continentiam,martyrium,&c.facta,ſit ſacrificium.22.q.85.3.c.& ad 2.

De partibus temperantiæ.22.q.144.& ſeq.

Vt probetis quæ ſit voluntas Dei bona.}An licet dubitare & probare,vtrum voluntas Dei ſit bona.22.q.97.2. ad 2.

Non plus ſapere quàm oportet.] An circa contemplationem ſapientiæ ſit ſapor,& præſertim ſobrietas,22.q.149.1.ad 1.

De humilitate & ſuperbia.22.q.161.& 162.

Vnicuique ſicut Deus diuiſit menſuram fidei.] An fides ſit homini à Deo infuſa.22.q.6.1.0.

An in vno inueniatur maior quàm in alio.22.q.5.4 0.

Sicut in vno corpore multa membra habemus.] Cur anima intellectiua ſit vna forma,cùm vnitur & cõponitur ex diuerſis partibus.1.q.76.5.ad 3.

Ita multi vnum corpus ſumus in Chriſto.] An in Eccleſia non debeat eſſe diuerſitas officiorum & ſtatuum. 22.q.183.2.0.

Euangel. Luc. 2.

Secundum conſuetudinem diei feſti.]De ſolennitatibus variis veteris legis, earúmque inſtitutione atque ſignificatione.12.q.102.4.ad 10.

Quæ feſtiuitates noui teſtamenti ſucceſſerint feſtiuitatibus veteris teſtamenti.12.q.103.4.ad 4.

De obſeruatione ſabbathi & Dominicæ.22.q.122.4.

Et non cognouerũt parentes eius.] Qua ratione Ioſeph dicatur pater Chriſti.3.q.28.1.ad 1.

Interrogantem eos.]Cur doctores interrogabat Ieſus, cùm ab eis nihil diſcere vellet.3.q.12.3.ad 1.

Super prudẽtia & reſponſis eius.]De ſcientia Chriſti.3.q.10.q.11.& q.12.

Et erat ſubditus illis.]De pietate erga parentes.22.q.101.

De obedientia.22.q.104.

Et mater eius conſeruabat omnia verba hæc.]Quomodo B.Maria habuerit ſapientiæ vſum in contemplando.3.q.27.5.ad 3.

Proficiebat ſapientia.] An Chriſtus in ſcientia profecerit,& an aliquid didicerit.3.q.9.0.& a.4.præcipuè,& q.12.2.

Et gratia.] Quomodo potuit proficere in gratia,cùm à principio habuerit plenitudinem gratiæ.3.q.2.art.12.

Domi

Dominica 1. poſt Epiph. Epiſt. Rom. 12.

Habentes donationes ſecundum gratiam indifferentes.] Quomodo plenitudo gratiæ, quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur, ad membra eius diuerſimodè redundet. 22. q. 183. 2. c.
De donis. 12. q. 6.
De gratiis gratis datis. 12. q. 111. 1. 4. & 5.
Prophetia.] De prophetia. 22. q. 171. & tribus ſeq.
An prophetia poſſit eſſe naturalis. 22. q. 172. 1. o.
Sine ſimulatione.] An ſimulatio ſit peccatum. 22. q. 111. 1. o.
Honore inuicem præuenientes.] An ergo honor non proprie debeatur ſuperioribus. 22. q. 103. 2. o. & præcipue ad 3^m.
Spe gaudentes.] An ergo gaudium ſit effectus ſpei & non charitatis. 22. q. 28. 1.
Benedicite perſequentibus vos.] An quis ex neceſſitate charitatis debeat inimico ſuo ſigna & affectus dilectionis exhibere. 22. q. 25. 9. o.
An debeamus pro inimicis orare. 12. q. 83. 8. o.
Nolite maledicere.] An ergo alicui maledicere non liceat. 22. q. 76. 1. o. & ad 1. breuiter.

Euang. Luc. 2.

Nuptiæ factæ.] De matrimonij ſacramento. Suppl. q. 41. & ſeq.
An conferat gratiam. Suppl. q. 42. 3.
An actus matrimonialis ſemper ſit peccatum. Suppl. q. 41. 3.
An ſit meritorius. Suppl. q. 41. 4.
An virginitas non ſit excellentior matrimonio. 22. q. 122. 4.
De bonis matrimonij. Suppl. q. 49. o.
Dicit Mater Ieſu ad eum.] An B. Virgo ſecundum temporalem natiuitatem Chriſti, poſſit dici mater eius. 3. q. 35. 3. o.
Nondum venit hora mea.] An Chriſtus conuenienti tempore fuerit paſſus. 3. q. 4. 69. o.
Dicit ei Ieſus, implete hydrias aqua.] De miraculis Chriſti. 3. q. 43. o.
Bonum vinum ponit.] Cur Architriclinus aquam conuerſam in vinum, vocat vinum bonum. 3. q. 44. 3. ad 2.
Hoc fecit Ieſus initium ſignorum in Cana Galilææ.] An hoc fuerit ſimpliciter omnium primum. 3. q. 43. 3. o. & q. 36. 4. ad 3.
De miraculis Chriſti. 3. q. 43.
Vide Euang. Dominicæ Lætare.
Et manifeſtauit gloriam ſuam.] An miracula Chriſti erant ſufficientia ad oſtendendam eius diuinitatem. 3. q. 43. 4. o.
Et crediderunt in eum diſcipuli.] An ergo hoc miraculo de conuerſione aquæ in vinum exhibito, tum demum diſcipuli Chriſti crediderint. 3. q. 43. 3. ad 3.

Dominica 2. poſt Epiph Epiſt. Rom. 12.

Nolite eſſe prudentes apud voſmetipſos.] An cum quis ſit prudens apud ſemetipſum, id eſt, ſibi tribuit quod à Deo habet, incidat in ſuperbiam. 22. q. 162. 4.
An vera prudentia ſit in peccatoribus. 22. q. 47. 13. o.
An vera prudentia ſit in omnibus habentibus gratiam. 22. q. 47. 1.
An vera prudentia inſit nobis à natura. 12. q. 47. 15.
Sed etiam coram hominibus.] An velle placere hominibus ſit peccatum 2. q. 115. 1. ad 1.

Cum

Cum omnibus hominibus pacem habentes.] In quibus rebus & cum quibus hominibus habeatur vera pax.22 q.29.2.ad 3.

Non vos defendentes.] An ergo non liceat ſe defendere ſi opus ſit. 22.q. 40.1.ad 2.& q.64.7. ad 5.& 168 3.ad 1.

Et an non liceat occidere aliquem ſe defendendo. 22.q.64.7.c.

Mihi vindictam.] Si vindicta ſit ſoli Deo tribuenda, an ergo non ſit homini licita. 22.q.108 1.ad 1.præcipue.

Sed ſi & eſurierit inimicus.] An eſurienti inimico quis teneatur dare cibum. 22.q.25.9.c.

Euang. Matth. 8.

Ecce leproſus.] Cur per lepram ſignificetur hæreſis.12.q.102.5.ad 4.

De hæreſi.22.q.11.

An hæreſis ſit circa ea quæ ſunt fidei.22.q.11.2.

An hæretici ſint tollendi.22. q.11.3.

An ab Eccleſia recipiendi.22.q.11.4.

An hæreticus poſſit dici fidelis , ſiue habere fidem de articulis circa quos non errat.22.q.5 3.

Adorabat eum.] De adoratione Chriſti.3.q.25.

Tetigit eum.] An Dominus tangendo leproſum, non violauerit legem.12.q. 107.2.ad 4.

Cur Dominus tetigit leproſum, cùm ſolo verbo potuerit eum ſanare. 3. q. 44.3.ad 2.

Vide nemini dixeris.] Cur Dominus præcepit leproſo iam ſanato ne cui dicat, cùm non fuerit mens aut voluntas eius vt taceret. 22.q. 104.4.ad 1. 3.q.13.4.ad 2.& q.44.3.ad 4.

Vade,& oſtende te ſacerdoti.] Cur Dominus iam mundatum à lepra mittebat ad ſacerdotem.12.q.102.5.ad 7.& 103.2.ad 2.& ad 3.

De doctrina ſacerdotum legalium & Sacerdotum Chriſti.Suppl.q.19.1.

Domine non ſum dignus.] Vter magis honorauit Deum, Centurio, dicens ſe non eſſe dignum , an verò Zachæus qui fecit ſe dignum. 3.q. 80. 10. ad 3.

Et dico huic,vade,& vadit.] De obedientia & inobedientia. 22.q. 104. & 105.

An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire.22.q.104.5.

Quàm grata ſit Deo obedientia. 22. q.104.3.

Audiens autem Ieſus miratus eſt.] Quomodo Chriſtus miratus eſt, qui etiam ante ſciebat fidem Centurionis.3.q.15.8.c.

Tantam fidem.] An fides poſſit eſſe maior quàm in alio.22.q.5.4.c.

In regno cœlorum.] Cur cœleſtis beatitudo regnum cœlorum dicatur. 12. q.4.art.7.

Dominica 3. *poſt Epiph. Epiſt.Rom.*13.

Nemini quicquam debeatis.] Quæ debeamus ſuperioribus noſtris in dignitate conſtitutis,& ratione quorum ea debeamus.22.q.102.2.ad 3.

Niſi vt inuicem diligatis.]De dilectione proximi.22.q.25.a.1.& 12.

Qui.n.diligit proximum.] Quis noſter proximus cenſendus eſt.22.q.25.10. ad 1.

Quomodo quis noſter proximus eſt. 22.q.44.7.c.princ.

Quæ ſit ratio dilectionis proximi.22.q.25.1.c.& 12.ad 3.& q.44.7.c.

Legem impleuit.] Si diligens proximum, totam legem impleat, an ergo lex ſolum vnum præceptum contineat.ſ.de dilectione proximi, 12.q.99.1. ad 2.

ad 2.& q 165.2.ad 1.& 22.q.44.2.ad 4.
An de charitate fuerant danda Domino præcepta.22.q.44.2.o.
An ſufficiant Domino præcepta charitatis.22.q.44.3.o.
Nam non adulterabis.] De ſingulis præceptis decalogi.22.q.122.o.& 12.q.100.ab ar t.3.vſque ad 12.

Euang. Matth. 8.

Aſcendente Ieſu in nauiculam.] An Chriſtus aſſumpſerit corpus carnale ſiue terreſtre,cum eius defectibus. 3.q.5.2.o.& 14.1. & ſeq.
Ita vt operiretur fluctibus,& erat illis ventus contrarius.] An ſit iuſtum in hoc mundo iuſtos affligi.1.q.21.4.ad 2.
Cur peccatores proſperentur,& innocentes puniantur. 12.q. 87.7.ad 2.& q.100.6.ad 3.
Quomodo vniuerſa æquè eueniant iuſto & improbo, bono & malo. 12. q. 124.10.ad 4.
Vide plura hac de re in Euang.Dominicæ 3ª. poſt Paſcha.
Dicentes,Domine ſalua nos, perimus.] De timore qui fortitudini opponitur.22.q.125.
Modicæ fidei.] An fides in vno ſit maior quàm in alio.22.q.5.4.o.
Imperauit ventis & mari.] An Chriſtus fecerit miracula circa omnia elementa.3.q.44.4.ad 3.

*Dominica 4.poſt Epiph.Epiſt. Col.*3.

Induite vos viſcera miſericordiæ.] Quæ hominem maximè ad miſericordiam excitare poſſunt.22.q.30.1.
An defectus non ſit ratio miſerendi.22.q.30.2.
Quàm ſit magna virtus miſericordiæ.22.q.160.1.& 2.
Modeſtiam.] In quibus conſiſtat modeſtia.22.q.160.1.& 2.
Patientiam.]Patientia quid.22.q.136.1.c.fi.
An patientia ſit maxima virtutum. 22.q.136.2.o.
Supportantes inuicem.]In quibus iniuriis mali ſint tolerandi.22.q.108.1.ad ad 1.& 4.
Super omnia autem hæc charitatem habete.] An charitas ſit maximum inter virtutes theologicas.22.q.66.6.
An ſit ſimpliciter excellentiſſima omnium virtutum.22.q.23.6.o.
Vinculum perfectionis.]An perfectio Chriſtianæ vitæ non attendatur ſpecialiter ſecundum chariratem.22.q.184.1.o.& 3.q.46.3.c. princ.
Omnia in nomine Domini.] An bonitas voluntatis & operis dependeat ex bonitate finis.12.q.18.7.o.& 8.o.

Euang. Matt. 13.

Homini qui ſeminauit.]Qualis debeat eſſe qui aſſumit officium prædicationis.3.q.41.3.ad 1.& 22.q.185.1.ad 4.
Superſeminauit zizania.]De diſputatione cum infidelibus.22.q.10.7.
Zizania.]Quid intelligatur per zizania.22.q.64.1.ad 1.
Quid nomine tritici ſignificetur.Ibid.
Vis imus & colligimus ea?&ait,non.] An non liceat occidere homines peccatores.22.q.64.2.o/ad 1.præcipuè,& q.108.3.o.
An quando tota communitas peccat,de ea vindicta ſit ſumenda. 22.q.108.1.ad 1.
An quando maior pars communitatis peccat , tota communitas ſit eradicanda.Ibidem.
An hæretici ſint tolerandi.22.q.11.3.o.

An ſint cogendi ad fines.22.q.10.8.o.

Dominica in Septuageſ. Epiſt.1.Corinth. 9.

Neſcitis quod hi qui in ſtadio.]De ſpe.22.q.17.18.
An non requirantur aliqua opera hominis,ad hoc vt beatitudinem conſequatur a Deo. 12.q.5.7.o.
An actus bonus habeat rationem meriti. 12.q.21.3.& 4.o.& 114.3.o.
An æterna beatitudo ſit obiectum ſpei noſtræ.22.q.17.2.
An hæc ſpes ſit certa.22.q.18.4.o.
Sic currite vt comprehendatis.]An Deus poſſit comprehendi à nobis. 1.q.12.7.o.& ad 1.præcipuè,& 12.q.4.3.ad 1.
Nos autem incorruptam.] An beatitudo hominis conſiſtat in aliquo modo creato.12.q.2.8.o.
An conſiſtat in diuitiis.12.q.3.1.
An beatitudo ſit aliquid increatum,12.q.3.1.o.
An conſiſtat in viſione diuinæ eſſentiæ. 12.q.3.8.o.
Quomodo beatitudo ſit per ſe ſtabilis & conſtans.12.q.3.3.ad 3.
An poſſit amitti .1e.q.5.4.o.
Caſtigo corpus.] De ieiunio.22.q.147.o.
Ad quid aſſumatur ieiunium.22.q.147.1.c.& 3.c.
An ſit in præcepto.22.q.147.3.o.
Vide plura de ieiunio in Euang.Dom.1ª.Quadrag.
Omnes ſub nube fuerunt.] Cuius ſignum & figura fuit protectio columnæ nubis & tranſitus maris rubri. 3.q.70.1.ad 2.

Euang. Matth. 8.

Conuentione autem facta.] An Deus conſtituat ſe nobis debitorem.12.q.114.ad 3.& 1.q.21.1.ad 3.
In vineam ſuam.]De beatitudine.12.q.2.3.4.& 5.Suppl.q.97.
De merito bonorum operum.12.q.114.
Pares illos nobis feciſti.]An iuſtitia Dei det æqualia inæqualibus.1.q.65.2.ad 3.& 1.q.23.5.ad 3.
Murmurabant aduerſus patremfamilias.]An ſancti in omnibus non approbent ordinationem atque diſpoſitionem Dei, ſuámque voluntatem ſanctiſſimæ eius voluntati conforment.12.q.19.10.o.& q. 39. 2.ad 2.& 22.q.104.4.ad 3.
An beati poſſint peccare.1.q.62.8.c.
An beatitudo omni ex parte expleat & ſatiet appetitum hominis. 12.q.2.8.c.
An alicui beato deſit aliquid bonum deſiderandum.12.q.5.2.ad 3.
Et ipſi ſingulos denarios.]Si ſinguli accipiant denarium, qui quantitate à ſeipſo non differt,an ergo vnus non ſit alio beatior.12.q.5.2.ad 1.& 1.q.12.6.o.
Non facio tibi iniuriam.] An in Deo ſit iuſtitia. 1.q.21.1.o.
An in omnibus operibus Dei ſit iuſtitia & miſericordia.1.q.21.4.o.
An non licet mihi quod volo.] An in collatione munerum gratiæ habeat locum acceptio perſonarum. 22.q.63.1.ad 3.& ad 2. & 12.q.98.4.ad 2.
Multi ſunt vocati,pauci verò electi.] Quid ſit electio.1.q.23.5.c.
An ſoli prædeſtinati eligantur.1.q.23.4.o.
An omnes Chriſtiani non ſint ſaluandi.Suppl.q.99.4.o.

Dominica in Sexageſ. Epiſt. 1. Corinth.11.& 12.

Si quibus extollitur.]In quibus conſiſtat iactantia. 22.q.112.1.c.

An

An iactantia ſit peccatum mortale. 22.q.112.2.o.
An appetitus inanis gloriæ ſit peccatum. 22.q.132.1.
Audeo & ego,ſcilicet gloriari.] An B.Apoſtolus ſe iactauerit.22.q.112.1.c.
Quando quis laudabiliter gloriam ſuam appetat. 22.q.132 1. ad 1.& ad 3.
Quando contumeliæ nobis illatæ non ſunt a nobis ſuſtinendæ. 22.q.72.3. c.& ad 1.
In careeribus.]Quando in carcere eſt licitum, & quando illicitum. 22.q. 65.3.c.
Ter virgis cæſus ſum.]De afflictionibus iuſtorum:ſupra in Euang.3.Dominicæ poſt Epiphan.
An omnis pœna ſit propter aliquam culpam.12.q.87.7.o.
Scio quod non mentior.]Quando iuramentum ſit adhibendum.22.q.89.c. fin.
Et ſic effugi manus eius.] An damnato ad mortem liceat ſeſe defendere. 22.q.69.4.
An Paulus fuerit in raptu alienatus à ſenſibus.22.q.175.4.o.
An anima Pauli fuerit totaliter à corpore ſeparata.22.q.175.5.o.
Siue in corpore,ſiue extra corpus.]De raptu.22.q.175.
An Paulus ignorauerit,an eius anima fuerit à corpore ſeparata.22.q͞o.175. 6.o.
Tertium cœlum.] Quid nomine tertij cœli intelligatur.1.q.68.4.c.fi.
Et audiuit arcana verba.] An Paulus in raptu viderit diuinam eſſentiam. 22.q.175.3.o.
An Paulus poſtquam vidit eſſentiam Dei, recordatus ſit multorum quæ in ipſo raptu viderat.1.q.12.9.ad 2.
Propter quod ter Dominum rogaui.] Cur Paulus in hac ſua oratione non fuerit exauditus.22.q.83.15.ad 2.
Sufficit tibi gratia mea.] De gratia & eius effectu. 12.q.109.& ſeq.
An Paulus per reuelationem ſciebat ſe habere gratiam.12.q.11 .5.c.
Nam virtus in infirmitate perficitur.]Quomodo virtus in infirmitate perficiatur.12.q.55.3.ad 3.& 22.q.123. 1.ad 1.

Euangel. Luc. 8.

Qui ſeminat ſemen.]Quàm ſit magnum & Deo gratum verbum Dei populo prædicare,eiuſque auarum zelum habere.22.q.188.4.c.fi.præcipuè,& q. 182.2.ad 3.& q.84.7.& 8.& 3.q.40.1.ad 2.
Quomodo verbum Dei ſit prædicandum.22.q.177.1.c.
Centuplum.]Quid ſignificetur per fructum centuplum ſiue centeſimum.12. q.70.3.ad 2.& 22.q.153.5.ad 2.
Qui habet aures audiendi audiat.]An fides ſit donum Dei.22.q.6.1.o.
Vobis datum eſt noſſe,&c.cæteris autem in parabolis.] Cur Chriſtus turbis in parabolis ſæpe ſit locutus, quarum apertam veritatem ſolis diſcipulis ſuis exponebat.3.q.42.3.c.fi.& ad 3.
Vt videntes non videant.]De cæcitate mentis.22.q.15.
An excæcatio & obduratio ordinentur ſemper ad ſalutem eius qui excæcatur & obduratur.12.q.69.4.o.
Deinde venit diabolus.] De impugnatione dæmonum.1.q.114.o.
An omnia peccata procedant ex tentatione diaboli.1.q.114.3.o.
Et à ſollicitudinibus & diuitiis.] Cur diuitiæ ſint impedimenta ſalutis,idque tribus ex cauſis.22.q.188.7.c.princ.
Verbum adfert fructum in patientia.]De prædicatione.22.q.188.4.& 3.q. 67.1.ad 1.

De doctrina Chriſti.3.q.42.

Dominica in Quinquageſima, Epiſt. 1. Cor. 13.

Si linguis hominum.] De dono linguarum & gratia ſermonis.22.q.176. & q.177.
Et Angelorum.] Quid nomine linguæ Angelorum accipiatur. 1.q.107.1. ad 2.fin.
De locutionibus Angelorum. 1.q.107.o.
Et ſi habuero omnem fidem.] De duplici fide, formata, & informi.
An fides informis ſit donum Dei.22.q.6.2.
An fides informis & formata ſint vnus habitus fidei. 22.q.4.4.o.
Et ſi tradidero corpus meum.] An actus fidei, patientiæ, & fortitudinis non ſint meritorij, niſi ex charitate procedant.12.q.114.4.ad 3.
An ſine charitate poſſit eſſe aliqua vera virtus.22.q.23.7.o.
An charitas ſit omnium aliarum virtutum forma. 22.q.23.7.o.
An charitas ſit principium merendi.12.q.114.4.o.
Charitas patiens eſt, benigna eſt.] Cum charitas ſe extendat ad opera omnium virtutum, quomodo virtus eſt ſpecialis.22.q.23.4.ad 2.
Non quærit quæ ſua ſunt.] An ergo ex charitate non debeamus nos magis diligere quam proximum.22.q.26.4.ad 3.
Charitas nunquam excidit.] An ergo charitas ſemel habita non poſſit amitti.22.q.24.11.o.
An charitas maneat poſt hanc vitam in gloria. 12 q.67.6.o.
Siue prophetiæ euacuabuntur.] Cur & quomodo prophetiæ ſint in patria euacuandæ.22.q.171.4.ad 2.
Siue ſcientia deſtruetur.] An virtutes intellectuales maneant poſt hanc vitam.1.q.89.5.ad 1.12.q.67.2.o.
An fides maneat poſt hanc vitam.12.q.67.3.o.
An ſpes maneat poſt mortem in ſtatu gloriæ.12.q.67.4.o.& 22.q.19.2.o.
An aliquid fidei & ſpei remaneat in gloria.12.q.67.5.o.
Cùm autem venerit quod perfectum eſt.] Quomodo veniente perfecto euacuabitur imperfectum. 3.q.58.7. ad 3. & q. 62. 7. ad 1.& 22.q.4.4. ad 1.
Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate.] De triplici modo cognoſcendi quippiam.1.q.56.3.c.
Vtrum aliquis in hac vita poſſit Deum per eſſentiam videre. 1.q.12.11.
An intellectus creatus poſſit Deum per eſſentiam videre.1.q.12.1.o.
Nunc autem manet fides, &c.] De tribus virtutibus Theologicis, & de earum ordine.12.q.62.3.& 4.
Maior autem horum eſt charitas.] An charitas ſit maxima inter virtutes Theologicas.12.q.60.6.o.præcipuè.

Euang. Luc. 18.

Conſummabuntur.] Quomodo omnia prædicta à prophetis ſint morte Chriſti conſummata.12.q.103.3.ad 2.& 3.q.47.2.ad 1.
De effectibus paſſionis Chriſti.3.q.49.
Gentibus.] Cur Chriſtus pati voluit a Gentilibus.3.q.47.4.o.
Et illudetur.] An Chriſtus omnes paſſiones ſuſtinuerit.3.q.46.5.
An dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnibus alijs doloribus. 3.q.46. 6. o.
Occident eum.] An Chriſtus ſit ab alio occiſus quàm à ſeipſo. 3.q.47.1.o.
De effectibus paſſionis Chriſti.3.q.49.o.
Et tertia die reſurget.] An fuerit conueniens Chriſtum tertia die reſurge-

re,3.q.53.2.o.
An Chriſtus fuerit tribus diebus in ſepulchro.3.q.41. 4.o.
Et ipſi nihil horum intellexerunt.] Cur Chriſtus interdum obſcurè multa docuit.3.q.42.3.
Cæcus quidam.] An Chriſtus conuenienter circa homines miracula fecerit.3.q.44.3.o.
Fides tua te ſaluum fecit.] Cur operatio miraculorum attribuitur fidei.22.q.168.1.ad 5.
Magnificans Deum.] De gratiarum actione.22.q.106.
An homo teneatur gratias agere omni benefactori in omnibus.22.q.106.3.
An magis teneatur ad gratias reddendas innocens quam pœnitens. 22. q. 106.2.o.

Dominica in Quadrageſima, Epiſt.2. Cor.6,

Adiuuantes autem exhortamur.] De perſeuerantia.22.q.137.
In quo perſeuerantia conſiſtat. ibid. ar.1.c.f.& quid eo nomine ſignificetur,ibid.ar.1.ad 2.
An debeamus perſeuerare vſque in finem.ibid.
An perſeuerantia indigeat auxilio gratiæ. 22.q.137.4.o.
In vacuum.] An opera virtutum in charitate facta mortificari poſſint. 3.q. 89.4.o.
An opera mortificata per peccatum, rurſus per pœnitentiam reuiuiſcant. 3.q.89.5.o.
Ecce nunc tempus acceptabile.] An Chriſtus conuenienti tempore pro ſalute generis humani ſit incarnatus.12.q.106.2.3. q.1.5. & 6.
Nemini dantes vllam offenſionem.] An ſcandalum ſit peccatum, & quantum peccatum.22.q.49.2.& 4.
An temporalia ſint dimittenda propter ſcandalũ vitandum.22.q.49.8.o.
In patientia.] In quo conſiſtat patientia.22.q.136.1.c.
An ſit idem quod longanimitas.22.q.136.5.o.

Euang.Matth.4.

In deſertum.] Cur Chriſtus voluit in deſerto tentari,3.q.41.2.o.
An publicè non debuerit tentari.3.q.41.2.ad 1.
Vt tentaretur,] Cur Chriſtus voluit tentari.3,q.41.1.o.potiſſimum.
Quid tentare.22.q.97.1.2.& 4.
Cur Chriſtus poſt ieiunium tentari voluit.3.q.41.3.c.
Cùm Chriſtus venerit vt diſſolueret opera diaboli, cur ea paſſus ſit. 3. q. 41.1.ad 2.
A ſpiritu.] A quo ſpiritu Chriſtus ſit ductus.3.q.41.o.ad 2.
A diabolo.] Cur Chriſtus potius voluit tentari à diabolo quàm à carne. 3. q.41.1.ad 3.
Ieiunaſſet.] Quid ſit ieiunium.22.q.147.2.in arg.Sed contra,&c.
Ad quid ieiunium ſit inſtitutum.22. q.147.1.c.& 3.c.
An ieiunium ſit neceſſarium ad ſalutem.3.q.80.2.& 22.q.147.3.
An omnes teneantur quod eſt de præcepto Eccleſiæ.22.q.147.4.o.
An iniuſti teneantur ad ieiunium ex præcepto.22.q.147.4,ad 5.
Quo tempore ſit ieiunandum.22.q. 147.5.o.
An nimium ieiunans peccet.22.q.88.2,ad 3.
Quomodo violetur ieiunium.22.q.147.6.o.
Quare nos ieiunamus ſolum vſque ad nonam, cum Iudæi vſque ad veſperam ieiunabant.22.q.147.7.ad 1.
Cur Chriſtus voluit ieiunare, cum non indigeret ieiunio ad effectus ipſius ieiunij

ieiunij conſequendos,idque 40.diebus & noctibus.3.q.4.2.ad 3.
Poſtea eſuriit.]Cur poſt 40.dies potius eſuriit quàm ante. 3.q.41.3.c.in fi.
Et accedens tentator.] An infra quadraginta dies fuerit vnquam tentatus a diabolo. 3.q.41.3.ad 2.
Si filius Dei es.]Cur diabolus vtebatur illis verbis, ſi filius Dei es.3.q.41.1.ad 1.
Dic vt lapides.]An prima tentatio fuerit de gula. 3.q.41.4.c.
An Chriſtus peccaſſet in gula faciendo de lapidibus panes ad ſubueniendum naturæ.3.q.41.4.ad 1.
Qui reſpondens dixit.] Cur Chriſtus Deus & homo non proſtrauit diabolum ſua virtute eum præſumentem tentare.3.q.41.4.c.fi.
Et ſtatuit eum ſuper pinnaculum.] An videntibus cunctis ſtatuerit diabolus Chriſtum ſuper pinnaculum.3.q.41.4.ad 7.
Mitte te deorſum.] An ſecunda tentatio Chriſti fuerit de inani gloria.3.q.41.4.c.in med.
Cum illi qui ducuntur inani gloria nitantur ſemper ad alta aſcendere,quomodo diabolus Deum Chriſtum tentat dicendo, mitte te deorſum. 3.q.41.4.ad 2.
Quia Angelis ſuis mandauit de te.] De cuſtodia Angelorum. 1.q.113.0.
Cum homo per liberum arbitrium poſſit cuſtodire ſeipſum, cur ei Angeli ad cuſtodiam deputantur.1.q.113.1.ad 1.
Si Angeli dantur in cuſtodiam,cur igitur tam multi damnantur. 1.q.113.1.ad 3.& 4.ad 3.
An omnibus hominibus deputentur ſinguli Angeli ad cuſtodiam. 1.q.113.2.& 4.
Cur vnus Angelus non ſufficiat ad cuſtodiam plurium hominum. 1.q.113.2.ad 1.
Quando datur Angelus homini ad cuſtodiam.1.q.113.5.
Vtrum Angeli doleant de malis eorum quos cuſtodiunt.1.q.113.7.0.
Non tentabis Dominum Deum tuum.] An tentare Deum ſit peccatum.22.q.97.2.0.
Et oſtendit ei omnia regna.] An ſit aliquis mons ita altus & excelſus,vt inde totus mundus inſpici poſſit, vt ſic ex eo potuerint Chriſto omnia regna mundi oſtendi.3.q.41.4.ad 7.
Hæc omnia dabo tibi ſi cadens.]Cur diabolus non dixit in hac tentatione, ſi filius Dei es,ſicut in duabus primis.3.q.41.4.c.fi.
An diabolus tentauerit Chriſtum hac vltima tentatione de cupiditate.3.q.41.4.c.& ad 3.
An in tertia tentatione conuenienter Chriſtus fuerit tentatus de idololatria,& quorſum.3.3.41.4.ad 3.
Cur dixerit diabolus,ſi cadens adoraueris.3.q.41.4.ad 3.
Cum poſt victoriam omnium vitiorum remaneat homini tentatio ſuperbiæ & inanis gloriæ, quomodo conueniens eſt ordo harum tentationum. 3.q.41.4.ad 5.
Cum ſeptem ſint vitia capitalia,cur Chriſtus tãtum de tribus tentatus eſt.3.q.41.4.ad 4.
Vade ſathana.] Cur Chriſtus non repulit diabolum imperioſè obiurgando,in duabus primis tentationibus,ſicut in vltima.3.q.41.4.ad 6.
Tunc reliquit eum diabolus.] An reliquerit diabolus Chriſtum ex toto. 3.q.41.3.ad 3.
Et ecce Angeli acceſſerunt.] Quando Angeli acceſſerint ad Chriſtum & ei miniſtrauerint.3.q.41.3.ad 2.

Dominica 2. Quadrag. 1. Theſſ. 4.

Obſecramus in Domino Ieſu.] An liceat hominem adiurare. 22.q.90.1.0.
Vt abundetis magis.]De augmento charitatis.22.q.24.4.& ſeq.
An charitas poſſit in hac vita eſſe perfecta.22.q.24.8.
An inconuenienter diſtinguantur tres gradus charitatis, ſcil.charitas incipiens,proficiens & perfecta.22.q.24.9.
Hæc eſt enim voluntas Dei ſanctificatio veſtra,]Cur præceptum Dei,dicatur voluntas Dei.1.q.19.11.c.
De voluntate ſigni.1.q.19.11.
A fornicatione.] Cur fornicatio eſt peccatum , cùm is qui fornicatur nulli videatur facere iniuriam.22.q.154.2.c.& ad 4.
Vt ſciat vnuſquiſque vas ſuũ.]Cur adulterium ſit peccatum. 22.q.154.8.c.
De caſtitate & luxuria.22.q.151.& ſeq.
De bonis matrimonij.Suppl.q.49.0.
In ſanctitate & honore.] An actus matrimonialis ſemper ſit peccatum. Suppl.q.41.3 0.& 22.q.153.2.0.
An actus matrimonialis ſit meritorius.Suppl.q.41.4.0.
Non in paſſione deſiderij.] An quandocunque aliquis vxorem cognoſcens non intendens aliquod bonum matrimonij , ſed ſolum delectationem, mortaliter peccet.Suppl.q.49.6.0.
Neque circumueniat.] An dolus ſit peccatum ad aſtutiam pertinens. 22.q.55.4.
An fraus ſit peccatum pertinens ad aſtutiam.22.q.55.5.
De fraude quæ contingit in emptione & venditione,aut vendendo rem pluris quàm re vera valeat,aut propter defectum rei venditæ,aut propter vitium rei venditæ celatum.22.q.77.1.2.& 3.
Quoniam vindex eſt Dominus.]De effectibus & pœnis peccatorum. 12.q.85.& ſeq.
An nullum peccatum indueat reatum pœnæ æternæ.12.q.87,3.0.
De pœna primi peccati.22.q.164.0.

Euang. Matth. 15.

Clamauit dicens,miſerere.]De oratione.22.q,83.0,
An oratio debeat eſſe vocalis.22.q.83.12.
An per orationes accipiamus quod Deus diſpoſuit nobis dare. 22. q.83.1. c.fin.& 5.ad 2.
Cur Deus aliqua præſtet non petentibus.22.q.83.1.ad 3.
Filia mea.]An poſſimus aliquid determinatè à Deo petere.22.q.83.5.0.
An poſſit homo temporalia à Deo petere.22.q.83.6 0.
A dæmonibus vexatur.] De impugnatione dæmonum.1.q.114.0.
Vide Euangelium Dominicæ ſeq.
Et accedentes diſcipuli rogabant eum.] An debeamus pro aliis orare. 22. q.83.7.0.
Non ſum miſſus.] Cur gentibus Chriſtus prædicare non debuit.3.q.42.1.
Cum ſcriptum ſit de Chriſto,dedi te in lucem gentium , quomodo gentibus prædicare non debuit.3.q.42.1.ad 1.
Cur Chriſtus prædicauerit Iudæis primò per ſe, gentibus autem per Apoſtolos ſuos.c.fi.& ad 2.
Cur Chriſtus non omnibus gentibus prædicauerit,ſicuti prædicauit mulieri huic Cananææ & Samaritanæ.3.q.42.1.ad 3.
Etiam Domine,nam & catelli.] De humilitate in quo conſiſtat.22.q.161. ar.1.& 2.

An

An homo debeat ſe omnibus per humilitatem ſubiicere. 22. q.161. 3.
De gradibus humilitatis. 22. q.161. 6.
O mulier, magna.] Cùm ſcriptum ſit, ante mortem non laudes hominem, quomodo Dominus Cananæam hanc laudauit. 22. q.115. 1.ad 1.
Magna eſt fides.] An fides ſit in vno maior quàm in alio. 22. q.5. 4.0.
Fiat tibi ſicut vis.] An oratio ſit meritoria. 22. q.83. 15.
An peccatores orando non impetrent aliquid à Deo. 22. q.83. 16.

Dominica 3. Quadrag. Epiſt. Epheſ. 5.

Eſtote imitatores Dei.] An homo debeat ſuam voluntatem conformare voluntati Dei. 12. q.19. 9.0. & 10.0.
An omnis Chriſti actio ſit nobis imitanda. 3. q.37. 1.ad 2.
De ſequendo Chriſtum. Vide Euang. in feſto Conuerſionis Pauli.
Et tradidit ſemetipſum pro nobis.] An Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus. 3. q.47. 2.0. & 49. 1.c.
Oblationem & hoſtiam.] An paſſio Chriſti fuerit operata per modum ſacrificij 3. q.48. 3.0. De ſacerdotio Chriſti. 3. q.22. o.
An Chriſtus fuerit ſimul ſacerdos & hoſtia. 3. q.22. 2.
Impudicitia.] Quid nomine impudicitiæ intelligatur, & vnde oriatur. 22. q.148. 6. c. fi.
Aut turpitudo.] An obſcœna confabulatio, amplexus, & oſculatio, ſint peccata mortalia. 22. q.154. 4.0.
Aut auaritia.] Quid accipiatur hic nomine auaritiæ. 12. q.72. 2.ad 4. & q. 73. 5.ad 1. De auaritia. 22. q. 118.
Scurrilitas.] Quid ſcurrilitas, 22. q.148. 6.c.fi. Vnde oriatur. Ibid.
Omnis fornicator aut immundus.] An fornicatio ſit peccatum mortale. 22. q.154. 2. & 3.
Quod eſt idolorum ſeruitus.] Qua ratione auaritia dicatur idololatria. 22. q. 118. 5. ad 4.
Venit ira Dei.] Quomodo ira tribuitur Deo, cum paſſio non ſit in Deo. 1. q. 3. 2.ad 2. & q.19. 11.c. & 20. 1.ad 2.

Euang. Luc. 11.

Et erat eiiciens dæmonium.] Quid ſint dæmones. 1. q.115. 5.c.
An poſſit dæmon nocere homini quoad animam & quoad corpus. 3. q.49. 2. ad 1. & ad 2.
An dæmones poſſint tranſmutare homines in beſtias. 1. q.114. 4.ad 2.
Quomodo diabolus facit apparere corpus humanum, corpus beſtiale. 1. q. 114. 4.ad 2.
An dæmones vexent homines magis vno tẽpore quàm alio. 1. q.115. 5.ad 1.
Cur dæmones per necromanticos inuitati ſub certis conſtellationibus veniunt. 1. q. 115. 5.ad 2.
Quomodo alliciantur carminibus, lapidibus, herbis, & ſimilibus. 1. q.115. 5. ad 3.
Cur dæmones faciunt quaſdam leuitates. 12. q.89. 4.ad 3.
An dæmones poſſint hominem impellere in peccatum. 12. q.80. 3.0.
Et cum eieciſſet dæmonium.] Cur Chriſtus obſeſſos à dæmonibus liberauit. 3. q.44. c.fi.
Cur expellendo dæmones Dominus permittebat fortius diſcerpere dæmoniacos. 3. q.41. 1.ad 4.
De exorciſmis, quibus dæmon corporaliter & ſpiritualiter pellitur. 3. q.71. 2. 3. & 4.

In Beelzebub principe dæmoniorum.] Verùm in dæmonibus ſit prælatio. 1.q.109.2.o.
An obediant ſuperioribus ex amicitia.1.q.109.2.ad 2.
Eiicit dæmonia.] An virtute ſuperiorum dæmonum inferiores à corporibus expellantur.3.q.43.2.ad 3.
Et alij tentantes.] An tentare ſit peccatum.22.q.97.2.o.
Vt vidit cogitationes.] An anima Chriſti cognoſcat cogitationes hominum.3.q.10.2.
Omne regnum in ſe diuiſum.] An ſufficienter Dominus per rationes has in virtute Dei,& non diaboli eiiceret dæmonia. 3.q.43.2.ad 3.
Cur omne regnum in ſe diuiſum deſoletur.22.q.37.2.ad 3.
An ſit concordia inter dæmones.1.q.109.2.ad 2.
Vniuerſa arma eius auferet.] An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à poteſtate diaboli.3.q.49.2.o.
Reuertar in domum meam.] An dæmon qui ſuperatur ab aliquo, non propter hoc ab impugnatione arceatur.1.q.114.5.o.
An per hoc quod ſpiritus immundus redit, culpa per pœnitentiam dimiſſa redeat.3.q.88.1.ad 2.potiſſimum.
An peccata dimiſſa non redeant per ingratitudinem.3.q.88.2.o.

Dominica Lætare, Epiſt.Gal.4.

Quæ quidem ſunt per allegoriam dicta.] An Scriptura ſacra habeat plures ſenſus.1.q.1.10.
In ſeruitutem generant.] De differentia legis veteris & nouæ. 12.q.91.5.c.potiſſimum.
Cur lex vetus dicatur lex timoris & ſeruitutis.12.q.107.1.ad 2.
An lex vetus fuerit bona.12.q.98.1.o.
An lex vetus non debuerit inducere homines ad obſeruantiam præceptorum per temporales promiſſiones & comminationes.12.q.99.6.o.
Libera eſt.] An lex noua ſit lex amoris,& proinde libertatis. 12.q 107.1.ad 2.
An lex noua iuſtificet.12.q.106.2.o.
Quæ non paris.] An lex noua debuerit dari ab initio mundi. 12.q.106. 3.o.
An nulli durante ſtatu veteris legis ſiue teſtamenti pertinuerint ad nouam legem,& proinde ſaluati ſint.12.q.106.1. ad 3.& 3. ad 2.& q.107.1. ad 2.& ad 3.& q.98.2.ad 4.
An ſimiliter tempore noui teſtamenti pertineant aliqui ad vetus teſtamentum.12.q.107.1.ad 2.
Quia multi filij deſertæ magis.] An in lege noua præter Iudæos fuerint ſaluati Gentiles.12. q.98.4.arg.1. & 3.q.42. 1.o.

Euang. Ioannis 6.

Quia videbant ſigna quæ faciebat.] An Chriſtus ſigna & miracula facere debuerit. 3. q.43. 1.o. Quid ſit miraculum.1 q.105.7.c.
An ſolus Deus poſſit facere miracula.1.q.110.4.c.
An vnum miraculum non ſit maius alio.1.q.105.8. o.
An gratia miracula faciendi poſſit alicui ſancto communicari. 1.q.13.2.ad 5.& 22.q.178.o.
Quare non omnibus ſanctis detur gratia miraculorum.22.q.178.2.ad 5.
An miracula quæ Chriſtus fecit, fuerint ſufficientia ad oſtendendam diuinitatem ipſius.3.q.43.4.o.
Super his qui infirmabantur.] An Chriſtus conuenienter fecerit miracula circa homines.3.q.44.3.o.

De miraculis vide plura in Euang. in feſto Aſcenſionis Domini.
Et vidiſſet quia multitudo magna.] De eleemoſyna.22.q.32.
An dare eleemoſynam ſit in præcepto,& quando.22.q.32.5.o.
De miſericordia, quanta ſit virtus.22 q.30.4.o.
Tentans eum.] Cur Chriſtus tentat hominem, cum eius mentem nouerit. 22.q.97.2.c.
Accepit Ieſus panes.]De ſacramento euchariſtiæ.3.q.73.& ſeq.
Et cum gratias egiſſet.] Cur Chriſtus in miraculis faciendis orauerit. 3.q. 43.2.ad 2.
Vt autem impleti ſunt.] Quomodo hæc multiplicatio panum facta eſt. 3. q.44.4.ad 4.
Hic eſt verè propheta.]De prophetia.22.q.171.& ſeq.
An Chriſtus fuerit propheta.3.q.7.8.o.

Dominica in paſſione, Epiſt. Hebr. 9.

Chriſtus aſſiſtens pontifex.]An Chriſto conueniat eſſe ſacerdotem.3.q.22.1.
De ſacerdotio Chriſti.3.q.22.
Futurorum bonorum.] Quare Chriſtus dicatur Pontifex futurorum bonorum.3.q.22.5.c.princ.
Non manu factum.] An Chriſtus debeat dici conceptus de Spiritu ſancto. 3.q.32.2.o.
Sed per proprium ſanguinem.] An Chriſtus fuerit hoſtia, quam ipſe tanquam ſacerdos Deo patri obtulit. 3.q.22.
Qualis hoſtia Chriſtus fuerit.3.q.22.2.c.fi.
Æterna redemptione.] An ſacerdotium Chriſti maneat in æternum. 3.q. 22.5.o.
Redemptione inuenta.] An Chriſtus per ſuam paſſionem aperuerit nobis ianuam cœli.3.q.49.5.o.& q.22.5.c.fi.
An effectus ſacerdotij Chriſti pertineat ad Chriſtum, an ſolum ad alios.3. q.22.4.o.
An ſacerdotiũ Chriſti fuerit ſecundùm ordinem Melchiſedech.3.q.22.6.o.
Si enim ſanguis hircorum.]An ceremoniæ veteris legis habebant vim iuſtificandi,& qualem.12.q.103.2.o.
Sanguis Chriſti emundabit.]An effectus ſacerdotij Chriſti ſit expiatio peccatorum.3.q.22.3.o.
An ſimus per paſſionem Chriſti Deo reconciliati.3.q.49.4.o.
Ideò noui teſtamenti mediator eſt.] Quæ in mediatore conſideranda. 3. q.26.1.c.
Secundum quam naturam Chriſtus dicitur mediator.3.q.26.2.o.
An eſſe mediatorem Dei & hominum ſit proprium Chriſto.3.q.26.1.o.

Euang. Ioannis 8.

Quis ex vobis arguet.] An ſit peccatum bonum ſuum cognoſcere, illúdque approbare.22.q.132.1.c.
An ſit proprij hominis iactantia, quando quis extollit ſe ſupra id quod eſt in opinione hominum.22.q.112.1.c.
An Deus ſe laudans & quærens ſuam gloriam peccet inani gloria. 22.q. 132.1.ad 1.princip.
Quãdo ſit laudabile appetere glóriam ſuam & bonã famã.22.q.132.1.ad 1.
Si veritatem vobis dico.] De veritate.1.q.16.
De virtute veritatis ſiue veracitatis.22.q.109.o.
Propterea vos non auditis.] An homo poſſit verum cognoſcere ſine gratia.

12. q.109. An fides ſit donum Dei. 22. q.6. 1.
Cur audientium vnam & eandem prædicationem quidam credunt, & quidam non credunt. 22. q.6. 1.c.
Quomodo moueat Deus intellectum creatum. 1.q.105.3. & q.69. 5.ad 2.
Reſponderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei, nonne bene dicimus.] An Chriſtus non debuerit Iudæis prædicare ſine eorum offenſione. 3. q.42.2.o.
Quia Samaritanus es.] An inuidia ſit vitium capitale. 22. q.36.4.o.
Quæ ſint filiæ inuidiæ. Ibid. ad 3.
De contumelia, vnde oriatur. 22. q.72. 4.
De maledictione. 22.q.76.
Abraham mortuus eſt.] An omnes moriantur ſecundum corpus. 12.q.81. 3.ad 1.& Supl. q.78.1.o.
An mors ſit effectus peccati. 12. q.85. 5.o. & 22. q. 164. 1. o.
Quomodo viuificentur mortalia corpora noſtra per inhabitantem ſpiritum in nobis. 12. q.85.5.ad 2.
Si ego glorifico meipſum, gloria mea nihil eſt.] De inani gloria, quot modis gloria dicatur vana. 22. q.132.1. c.fi.
Ero vobis ſimilis mendax.] Cur Dominus publicè Iudæorum vitia redarguerit. 3.q.32.2.c.fi.& 22.q.72.1.ad 2.
Abraham pater veſter exultauit.] An fuerit ex meritis ipſius Abrahæ, quod promitteretur ei ſemen in quo benedicendæ eſſent omnes gentes. 12. q.98. 4.c.
Antequam Abraham fieret, ego ſum.] An ille homo demonſtrato Chriſto inceperit eſſe. 3. q.16. 9.o.
Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit de templo.] An Chriſtus per hoc quod in medio inſidiantium ſtaret, & non apprehenderetur, oſtendebat deitatis ſuæ eminentiam. 3. q.44. 3.ad 1.fi.

Dominica Palmarum, Epiſt Philip. 2.

Qui cum in forma Dei eſſet.] Cum Chriſtus ſit eiuſdem formæ ſiue naturæ cũ Deo patre, quomodo igitur eſt alius ab eo. 1. q.31.2.o.& ad 2. pauis.
Non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo.] An filius ſit patri æqualis. 1. q.42. 4. & ſeq.
An diabolus & primus homo voluerint rapere diuinitatem. 1. q.63. 3.o. & 22.q.163.2.o.& in arg. Sed contra.
Exinaniuit.] An Deo competat humiliari, & ſecundùm quam naturam. 22. q.161. 1.ad 4.
Quomodo Chriſtus dicitur exinanitus. 3. q.57. 2.ad 2.
Formam ſerui accipiens.] An conueniens fuerit Chriſtum incarnari. 3. q.1. art.1.
An perſonæ diuinæ conueniat aſſumere naturam creatam. 3. q.3. 1.o.
In ſimilitudinem hominum.] An ergo Chriſtus non aſſumpſit verum corpus humanum. 3.q.5.1.ad 1.
Et habitu inuentus vt homo.] An ergo humana natura fuerit vnita verbo Dei accidentaliter. 1. q.2. 6. ad 1.
Obediens vſque ad mortem.] An Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus. 3. q.47.2.o.
De Paſſione Chriſti. 3.q.46.
Quanta ſit perfectio mori ex obedientia. 22. q.124. 3.ad 2.
Mortem autem crucis.] An Chriſtus debuerit pati in cruce. 3. q.46.4.o.
Propter quod & Deus exaltauit illum.] An Chriſtus per ſuam paſſionem meruit exaltari. 3.q.49.6.o.& 53.1.c. & 59.3.o.& 6.

Et donanit illi nomen quod eſt.] Quomodo Deus dederit nomen quod eſt ſupra omne nomen. 3. q. 49. 6. c. fi.

Euang. Matth. 26.

Scitis quia poſt biduum Paſcha fiet.] An cõuenienti tempore Chriſtus paſſus ſit. 3. q. 46. 9. o.

Ne forte fiat tumultus.] De ſeditione. 22. q. 42. In quo conſiſtat. 22. q. 42. 1. c.

An reſiſtentes malis, defendendo bonum commune, ſint ſeditioſi. 22. q. 42. 2. c. fi.

Indignati ſunt.] Quid ſit indignatio, & vnde oriatur. 22. q. 158. 7. c.

Me autem non ſemper habebitis.] An ergo Chriſtum non habeamus quotidie in ſacramento Euchariſtiæ. 3. q. 75. 1. ad 2.

Prima autem die azymorum.] Quæ dicebatur prima dies azymorum. 3. q. 46. 9. ad 1. & q. 74. 4. ad 1.

Quando incipiebat Paſcha. 3. q. 46. 9. c. ad 1. & 4. 74. 4. c. ad 1.

Qui intingit mecum manum.] Quomodo Chriſtus nũlla ſecreta admonitione præcedente rectè denunciauerit & publicauerit peccatum Iudæ. 22. q. 33. 7. ad 2.

Bonum erat ei ſi natus.] An eſſe ſit magis appetibile quàm non eſſe. 1. q. 5. art. 2. ad 3. & 12. q. 8. 1. ad 3.

An damnati recta ratione & deliberatiua, vellent non eſſe. Suppl. quæſt. 98. 3. o.

Cœnantibus autem illis accepit Ieſus panem.] De ſacramento Euchariſtiæ. 3. q. 73. & ſequentibus. An ſit conueniens huius ſacramenti inſtitutio. 3. q. 73. 5. o.

Quæ ſit huius ſacramenti materia. 3. q. 73. o.

An Chriſtus acceperit ſic panem, vt eum comederit. 3. q. 81. 1. ad 1.

Hoc eſt corpus meum.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis panis, (hoc eſt corpus meum.) 3. q. 78. 2.

Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis vini, hic eſt calix ſanguinis mei noui & æterni teſtamenti, &c. 3. q. 78. 3. o.

An prædictæ locutiones, hoc eſt corpus meum, &, hic eſt calix ſanguinis mei, ſint veræ. 3. q. 78. 5. o.

Cùm illud bibam vobiſcum in regno patris mei.] An omnes quibus corpus ſuum & ſanguinem Chriſtus dederat, cum eo iterum erant bibituri vinum in regno Dei. 3. q. 81. 2. ad 1.

Omnes vos ſcandalum patiemini.] Cur permittat Deus homines interdum cadere. 12. q. 79. 4. & 98. 2. ad 3.

Præcedam vos in Galilæam.] Cur potius voluerit eos præcedere in Galilæam quàm alibi. 3. q. 55. 3. ad 4.

Cœpit contriſtari] An Chriſtus fuerit contriſtatus. 3. q. 15. 6. ad 1. & 4. c. fi.

Triſtis eſt anima mea.] Triſtitia quid. 12. q. 25. 1. & q. 42. 3.

An triſtitia fuerit in Chriſto. 3. q. 15. 4. c. & 6. o.

Cum triſtitia contrarietur voluntati, an ergo Chriſtus voluntariè non ſit paſſus. 3. q. 15. 6. ad 3.

Procidit in faciem ſuam orans.] An Chriſto competat orare. 3. q. 21. 1. o.

Secundum quam competit ei orare. 22. q. 83. 10. ad 1. & 3. q. 21. 2. o.

An fuerit conueniens pro ſe orare. 3. q. 21. 3. o.

Tranſeat à me calix iſte.] Cur Chriſtus paſſionem ſuam vocet calicem. 3. q. 78. 3. ad 1.

12. q. 109. An fides ſit donum Dei. 22. q. 6. 1.
Cur audientium vnam & eandem prædicationem quidam credunt, & quidam non credunt. 22. q. 6. 1. c.
Quomodo moueat Deus intellectum creatum. 1. q. 105. 3. & q. 69. 5. ad 2.
Reſponderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei, nonne bene dicimus.] An Chriſtus non debuerit Iudæis prædicare ſine eorum offenſione. 3. q. 42. 2. o.
Quia Samaritanus es.] An inuidia ſit vitium capitale. 22. q. 36. 4. o.
Quæ ſint filiæ inuidiæ. Ibid. ad 3.
De contumelia, vnde oriatur. 22. q. 72. 4.
De maledictione. 22. q. 76.
Abraham mortuus eſt.] An omnes moriantur ſecundum corpus. 12. q. 81. 3. ad 1. & Supl. q. 78. 1. o.
An mors ſit effectus peccati. 12. q. 85. 5. o. & 22. q. 164. 1. o.
Quomodo viuificentur mortalia corpora noſtra per inhabitantem ſpiritum in nobis. 12. q. 85. 5. ad 2.
Si ego glorifico meipſum, gloria mea nihil eſt.] De inani gloria, quot modis gloria dicatur vana. 22. q. 132. 1. c. fi.
Ero vobis ſimilis mendax.] Cur Dominus publicè Iudæorum vitia redarguerit. 3. q. 32. 2. c. fi. & 22. q. 72. 2. ad 2.
Abraham pater veſter exultauit.] An fuerit ex meritis ipſius Abrahæ, quod promitteretur ei ſemen in quo benedicendæ eſſent omnes gentes. 12. q. 98. 4. c.
Antequam Abraham fieret, ego ſum.] An ille homo demonſtrato Chriſto inceperit eſſe. 3. q. 16. 9. o.
Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit de templo.] An Chriſtus per hoc quod in medio inſidiantium ſtaret, & non apprehenderetur, oſtendebat deitatis ſuæ eminentiam. 3. q. 44. 3. ad 1. fi.

Dominica Palmarum, Epiſt Philip. 2.

Qui cum in forma Dei eſſet.] Cum Chriſtus ſit eiuſdem formæ ſiue naturæ cũ Deo patre, quomodo igitur eſt alius ab eo. 1. q. 31. 2. o. & ad 2. paulis.
Non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo.] An filius ſit patri æqualis. 1. q. 42. 4. & ſeq.
An diabolus & primus homo voluerint rapere diuinitatem. 1. q. 63. 3. o. & 22. q. 163. 2. o. & in arg. Sed contra.
Exinaniuit.] An Deo competat humiliari, & ſecundùm quam naturam. 22. q. 161. 1. ad 4.
Quomodo Chriſtus dicitur exinanitus. 3. q. 57. 2. ad 2.
Formam ſerui accipiens.] An conueniens fuerit Chriſtum incarnari. 1. q. 1. art. 1.
An perſonæ diuinæ conueniat aſſumere naturam creatam. 3. q. 3. o.
In ſimilitudinem hominum.] An ergo Chriſtus non aſſumpſit verum corpus humanum. 3. q. 5. 1. ad 1.
Et habitu inuentus vt homo.] An ergo humana natura fuerit vnita verbo Dei accidentaliter. 1. q. 2. 6. ad 1.
Obediens vſque ad mortem.] An Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus. 3. q. 47. 2. o.
De Paſſione Chriſti. 3. q. 46.
Quanta ſit perfectio mori ex obedientia. 22. q. 124. 3. ad
Mortem autem crucis.] An Chriſtus debuerit pati in cruce. 3. q. 46. 4. o.
Propter quod & Deus exaltauit illum.] An Chriſtus per ſuam paſſionem meruit exaltari. 3. q. 49. 6. o. & 53. 1. c. & 59. 3. o. & 6.

Et donauit illi nomen quod eſt.] Quomodo Deus dederit nomen quod eſt ſupra omne nomen. 3. q. 49. 6. c. fi.

Euang. Matth. 26.

Scitis quia poſt biduum Paſcha fiet.] An cõnenienti tempore Chriſtus paſſus ſit. 3. q. 46. 9. o.

Ne forte fiat tumultus.] De ſeditione. 22. q. 42. In quo conſiſtat. 22. q. 42. 1. c.

An reſiſtentes malis, defendendo bonum commune, ſint ſeditioſi. 22. q. 42. 2. c. fi.

Indignati ſunt.] Quid ſit indignatio, & vnde oriatur. 22. q. 158. 7. c.

Me autem non ſemper habebitis.] An ergo Chriſtum non habeamus quotidie in ſacramento Euchariſtiæ. 3. q. 75. 1. ad 2.

Prima autem die azymorum.] Quæ dicebatur prima dies azymorum. 3. q. 46. 9. ad 1. & q. 74. 4. ad 1.

Quando incipiebat Paſcha. 3. q. 46. 9. c. ad 1. & 4. 74. 4. c. ad 1.

Qui intingit mecum manum.] Quomodo Chriſtus nũlla ſecreta admonitione præcedente rectè denunciauerit & publicauerit peccatum Iudæ. 22. q. 33. 7. ad 2.

Bonum erat ei ſi natus.] An eſſe ſit magis appetibile quàm non eſſe. 1. q. 5. art. 2. ad 3. & 12. q. 8. 1. ad 3.

An damnati recta ratione & deliberatiua, vellent non eſſe. Suppl. quæſt. 98. 3. o.

Cœnantibus autem illis accepit Ieſus panem.] De ſacramento Euchariſtiæ. 3. q. 73. & ſequentibus. An ſit conueniens huius ſacramenti inſtitutio. 3. q. 73. 5. o.

Quæ ſit huius ſacramenti materia. 3. q. 73. o.

An Chriſtus acceperit ſic panem, vt eum comederit. 3. q. 81. 1. ad 1.

Hoc eſt corpus meum.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis panis, (hoc eſt corpus meum.) 3. q. 78. 2.

Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis vini, hic eſt calix ſanguinis mei noui & æterni teſtamenti, &c. 3. q. 78. 3. o.

An prædictæ locutiones, hoc eſt corpus meum, &, hic eſt calix ſanguinis mei, ſint veræ. 3. q. 78. 5. q.

Cùm illud bibam vobiſcum in regno patris mei.] An omnes quibus corpus ſuum & ſanguinem Chriſtus dederat, cum eo iterum erant bibituri vinum in regno Dei. 3. q. 81. 2. ad 1.

Omnes vos ſcandalum patiemini.] Cur permittat Deus homines interdum cadere. 12. q. 79. 4. & 98. 2. ad 3.

Præcedam vos in Galilæam.] Cur potius voluerit eos præcedere in Galilæam quàm alibi. 3. q. 55. 3. ad 4.

Cœpit contriſtari.] An Chriſtus fuerit contriſtatus. 3. q. 15. 6. ad 1. & 4. c. fi.

Triſtis eſt anima mea.] Triſtitia quid. 12. q. 25. 1. & q. 42. 3.

An triſtitia fuerit in Chriſto. 3. q. 15. 4. c. & 6. o.

Cum triſtitia contrarietur voluntati, an ergo Chriſtus voluntariè non ſit paſſus. 3. q. 15. 6. ad 3.

Procidit in faciem ſuam orans.] An Chriſto competat orare. 3. q. 21. 1. o.

Secundum quam competit ei orare. 22. q. 83. 10. ad 1. & 3. q. 21. 2. o.

An fuerit conueniens pro ſe orare. 3. q. 21. 3. o.

Tranſeat à me calix iſte.] Cur Chriſtus paſſionem ſuam vocet calicem. 3. q. 78. 3. ad 1.

Veruntamen non ſicut ego volo.] An Chriſtus ſecundùm voluntatem humanam aliud vellet,quam ſecundum voluntatem diuinam. 3.q.18.6.ad 1.
An voluntas humana non voluerit aliud quam Deus vult. 3. q. 18. 5. o.
An in Chriſto fuerit contrarietas voluntatum. 3. q.18.6.o.
An hæc oratio Chriſti fuerit exaudita,pater ſi poſſibile eſt,&c. 3.q.21.q.1m.
Pater mi, ſi non poteſt hic calix tranſire niſi bibam illum.] An ergo non fuerit poſſibilis alius modus liberationis humanæ quàm per paſſionem Chriſti. 3.q.46.2.ad 2.
Quemcunque oſculatus fuero.] De ſimulatione & hypocriſi. 22.q.111.o.
Conuerte gladium tuum in locum ſuum.] An clericis & epiſcopis liceat pugnare. 22.q.40.2.o. & q.64. 4.o.
Omnes enim qui acceperint gladium.] Quomodo hoc verum ſit, cum non omnes gladium accipientes gladio pereant. 22. q. 40. 1.ad 1.
An ſit licitum occidere homines peccatores. 22. q.64. 2.o.
An interficientes ex legitima poteſtate maleficos, accipiant gladium. 22. q.40. 1. ad 1.
Docẽs in templo.] An Chriſtus omnia publicè docere debuerit. 3. q.42.3.o.
Quærebant falſum teſtimonium contra Ieſum.] An falſum teſtimonium ſit peccatum mortale,& quantum. 2.2. q.70.4.o.
Adiuro te.] Quid ſit adiurare. 22. q.90. 1.c.
An liceat hominem adiurare. 22. q.90. o.
Blaſphemauit.] Quid ſit blaſphemia,& quot modis contingat. 22. q.13. 1.c.
An Blaſphemia ſit peccatum, & quale. 22. q.13.2. & 3.
Tunc expuerunt in faciem eius.] Secundum quæ membra & ſenſus Chriſtus paſſus ſit. 3. q.46.5.c.6.
Propheti za nobis,quis eſt qui te.] De irriſione ; An ſit peccatum mortale. 22. q. 75. 2.
At ille negauit.] An Petrus negando Chriſtum,amiſerit charitatem. 22. q. 24. 12. ad 2.
Cur Deus aliquando permittit aliquos cadere in peccatum. 12.q.79.4. & q. 98. 2. ad 3.
Tunc cœpit deteſtari & iurare.] An liceat ſibi, vel alteri maledicere. 22. q. 76. 1. o.
Et fleuit amarè.] De pœnitentia ſecundum quod eſt virtus. 3. q.85.o.
An pœnitentia ſit virtus. 3. q.85. 1. o.
Tradiderunt Pontio Pilato.] An Iudæi tradentes Chriſtum Pilato, peccauerint. 3. q.47. 3.ad 3.
Quare Iudæi tradebant Chriſtum Pilato,& non potius ipſi eum occidebant. 3. q.47. 4.ad 3.
Tunc videns Iudas qui eum tradidit.] Cur Iudas tradendo Chriſtum peccauerit. 3. q.47. 3.ad 3.
Dicens,peccaui.] An contritio ſit actus virtutis. Suppl.q.1.art.2.
Et abiens laqueo.] An deſperatio ſit peccatũ,& in quo cõſiſtat. 22.qõ.20.1.o.
An ex horrore propriorum peccatorum oriatur deſperatio. 22.q.20.1.ad 2.
An ex acedia oriatur. 22. q.20.4.o.
Se ſuſpendit.] An liceat ſeipſum interficere. 22. q.64.5.o.
Emerunt ex illis agrum figuli in ſepulturam.] An liceat vendere ſepulturam in loco ſacro. 22. q.100. 4.ad 3.
Ante præſidem.] An Iudex poſſit iudicare non ſibi ſubiectum. 22.q.67.1.
Et cum accuſaretur.] An homo teneatur ad accuſandum. 22. q.69. 1.
An ſit neceſſarium accuſationem fieri in ſcriptis. 22. q. 69. 2. o.
Quomodo accuſatio reddatur iniuſta. 22. q.69. 3.o.

An Iudex poſſit iudicare aliquem ſine accuſatore. 22. q. 67. 3. o.

Et non reſpondit ei vllum verbum.] An reus non teneatur Iudici interroganti veritatem ad omnia reſpondere. 22. q. 69. 1. c. & 2. c.

Conſueuerat præſes populo dimittere vnum.] An Iudex licitè poſſit pœnam relaxare. 22. q. 67. 4. o.

Sciebat enim quod per inuidiam tradidiſſēt eum.] An Iudici liceat iudicare contra veritatem quam nouit, propter ea quæ in contrarium proponuntur. 22. q. 67. 2. o.

Hodie per viſū.] An diuinatio quæ fit per ſōnia, nō ſit illicita. 22. q. 95. 6. o.

Innocens ego ſum.] An Pilatus non peccauerit tradendo Chriſtum crucifigendum. 3. q. 47. 3. ad 3.

Vt crucifigeretur.] An Chriſtus debuerit pati in cruce. 3. q. 46. 4.

Et exuentes eum.] An Chriſtus omnes paſſiones ſuſtinuerit. 3. q. 46. 5. o.

An dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnib. aliis doloribus. 3. q. 46. 6. o.

Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha.] An Chriſtus fuerit conuenienti loco paſſus. 3. q. 46. 10.

Cur Chriſtus non ſit paſſus in Nazareth, vel in Bethlehem, ſed in Hieruſalem. 3. q. 46. 10. ad 1.

Cur Chriſtus extra portam paſſus ſit, & non potius in templo, aut in ciuitate. 3. q. 46. 10. ad 2.

Crucifixerunt eum.] An peccatum Chriſtum crucifigentium fuerit grauiſſimum. 3. q. 46. 6. o.

Miſerunt ſortem.] Quid ſortes. 22. q. 95. 8. c. Quot ſint ſpecies ſortis. Ibidem.

An ſit licitum vti ſortibus. 22. q. 95. 8. o.

Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones.] An fuerit conueniens Chriſtum cum latronibus crucifigi. 3. q. 46. art. 11.

Idipſum autem & latrones improperabant ei.] Cum Lucæ 23. dicatur quod vnus eorum qui crucifixus erat cum Chriſto ei dicebat, memento mei, &c. an præter lattrones blaſphemantes fuerit cum eo crucifixus alius non blaſphemans. 3. q. 46. 11. ad 3.

Tenebræ factæ ſunt ſuper terram.] An in paſſione Chriſti fuerit aliqua immutatio facta circa curſum cæleſtium corporum. 3. q. 44. 2. ad 2.

Vt quid dereliquiſti me.] Quomodo Deus pater dereliquerit Chriſtum in paſſione. 3. q. 47. 3. c. fi.

An in morte Chriſti fuerit ſeparata deitas à carne. 3. q. 50. 2. ad 1.

Clamans voce magna emiſit ſpiritum.] Cur Chriſtus magna voce clamauit dum ſpiritum emitteret. 3. q. 47. 1. ad 2.

An fuerit conueniens Chriſtum mori. 3. q. 50. 1. o.

An Chriſtus in triduo mortis fuerit homo. 3. q. 50. 4.

An fuerit idem numero corpus Chriſti viuentis, & mortui. 3. q. 50. 5. o.

Et ecce velum templi ſciſſum eſt.] Cur in paſſione Chriſti ſciſſum eſt velum. 3. q. 44. 4. ad 3.

Et terra mota eſt.] Cur in paſſione Chriſti terra mota eſt, petræ ſciſſæ, & monumenta aperta ſunt. 3. q. 44. 4. ad 3.

Et multa corpora ſanctorum.] An illi ſancti reſurrexerunt iterum morituri. 3. q. 53. 3. ad 2. & Suppl. q. 77. 1. ad 3.

Maria Iacobi & Ioſeph mater.] An hæc Maria quæ dicitur hic Iacobi & Ioſeph mater, ſit mater Chriſti. 3. q. 28. 3. ad 6.

In ſindone munda.] Cur Chriſti corpus fuit inuolutum in ſindone munda. 3. q. 51. 2. ad 3.

In monumento ſuo nouo.] Cur Chriſtus fuit poſitus in monumento exciſo in petra. 3. q. 51. 2. ad 4.

Cur

Cur Chriſtus voluit ſepeliri in horto, ac in monumento nouo & alieno. 3.q.51.2.ad 4.
Cum mors Chriſti fuerit turpiſſima, cur voluit ita honorificè à magnatibus ſepeliri. 3.q.51.2.ad 1.
An corpus Chriſti fuerit incineratum. 3.q.51.3.0.
Quandiu Chriſtus fuerit in ſepulchro. 3.q.51.4.0.

Dominica Paſchæ. 1. Corinth. 5.

Expurgate vetus fermentum.] Quid ſignificat fermentum. 3.q.74.4.c.fi.& ad 3.
Vt ſitis noua.] De declinando à malo & faciendo bonum. 22.q.79.art.1.& ſeq.
De peccato ſemper fugiendo. 22.q.35.1.ad 4.
De contentione & diſcordia. 22.q.37.& 38.
De fornicatione & inceſtu. 22.q.154.2.& 3.& a.9.
De inuidia & detractione. 22.q.36.& 73.
Etenim Paſcha.] Quid nomine Paſchæ intelligatur. 3.q.49.9.ad 1.
Quæ ſit ratio literalis & figuralis eorum quæ fiebant circa agnum paſchalem. 12.q.102.5.ad 2. pulchrè.
Quod feſtum noui teſtamenti ſuccedit feſto Paſchatis veteris teſtamenti. 12.q.103.3.ad 4.fi.
Itaque epulemur non in fermento veteri.] Quomodo Paſcha noſtrum Chriſtus ſit à nobis edendum. 12.q.102.5.ad 2.fi.

Euang. Mar. vlt.

Vt venientes vngerent eum.] An charitatis ſit magis proprium amare quã amari. 22.q.27.1.0. An beneficentia ſit actus charitatis. 22.q.31.1.0.
Quibus ſit benefaciendum. 22.q.31.2.& 3.
Et valde mane vna ſabbathorum.] De religione. 22.q.81.
De deuotione, in quo conſiſtat deuotio. 22.q.82.1.c.
An ſit actus religionis. 22.q.82.2.0.
Orto iam ſole.] Quomodo igitur Ioannes dicit quod Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebræ eſſent ad monumentum. 3.quæſt.53. 2. ad 3.
Et introëuntes in monumentum.] Quid hic intelligatur per monumentum. 3.q.55.6.ad 5.
Viderunt iuuenem ſedentem.] Cum Ioannes dicat Mariam Magdalenam duos Angelos in albis ſedentes vidiſſe, & Lucas narret duos viros ſecus mulieres in veſte fulgenti ſtetiſſe, quomodo igitur Marcus dicit quod viderint ſolum vnum iuuenem ſedentem in dextris, &c. 3.q.55. 6. ad 5.
Qui dicit illis: nolite expaueſcere.] Cur Angelus omnium primus reſurrectionem Chriſti manifeſtat. 3.q.55.2.c.fi.
Cur Angeli hominibus in reſurrectione apparuerunt. 3.q.44.1.ad 1.
Cur illi quibus manifeſtata eſt reſurrectio Chriſti, fuerint teſtes reſurrectionis Chriſti, & mulieres in Eccleſiis tacere debeant, quomodo igitur conuenienter reſurrectio Chriſti primo manifeſtata eſt mulieribus. 3.q.55.1.ad 4.
Reſurrexit.] De reſurrectione Chriſti. 3.q.53.& ſeq.
An fuerit neceſſarium Chriſtum reſurgere. 3.q.53.1.
Quando Chriſtus reſurrexit. 3.q.52.4.ad 3.
An conueniens fuerit Chriſtum tertia die reſurgere. 3.q.53.2.0.

Qua

Qua virtute Chriſtus reſurrexit. 3.q.53.4.o.
De reſurrectione.Suppl.q.75.& ſequentibus.
Præcedet vos in Galilæam.] Cur Chriſtus voluit ſe conſpiciendum Apoſtolis præbere in Galilæa. 3.q.55.3.ad 4.

Feria 2. Paſchæ, Epiſt. Act. 10.

Incipiens enim à Galilæa.] Cur Euangelium inceptum eſt prædicari ſolis Iudæis.12.q.98.4.o.3.q.42.1.c
Quomodo vnxit eum Spiritu ſancto.] An in Chriſto fuerit gratiæ plenitudo. 3.q.7.9.o.& 10.o.
Et virtute.] An anima Chriſti habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ voluntatis. 3.q.13.4.o.
Sanando omnes oppreſſos à diabolo.] Cur Chriſtus voluit obſeſſos à dæmonibus liberare.3.q.44.1.c.
Suſpendentes in ligno.] Cur Chriſtus voluit ſuſpendi in ligno. 3.q.46.4.c.
Hunc Deus ſuſcitauit.] An ergo Chriſtus propria virtute non reſurrexerit. 3.q.53 4.o.
Tertia die.] An conueniens fuerit Chriſtum tertia die reſurgere.3.quæſt. 53.2.o.
Et dedit eum manifeſtum fieri, non omni populo.] De manifeſtatione reſurrectionis Chriſti. 3. q. 15. Cur Chriſtus noluit ſuam reſurrectionem omnibus manifeſtari.3.q.36.2.c.& q.55.1.o.
Nobis qui manducauimus.] An Chriſtus manducando, & bibendo poſt reſurrectionem cum Apoſtolis oſtendebat ſe verè reſurrexiſſe.3.quæſt.55. 6. 1.
An comedere & bibere non repugnet conditioni gloriæ. 3.q.55.9.ad 2.
Qui conſtitutus eſt à Deo Iudex viuorum & mortuorum.] An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter Chriſto attribuenda. 3.q.59.1.o.
An ad iudiciariam poteſtatem Chriſti pertineant omnes res humanæ.3. q. 59.4.o.
An poteſtas iudiciaria Chriſti etiam ad Angelos ſe extendat. 3.q.59.6.o.
Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent remiſſionem peccatorum.] An alio modo quàm per Chriſtum potuerit homo ſaluari. 12.quæſt.91.5. ad 2.
An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum. 3.q.56. 1.o.
An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis animarum. 3.q.59.2.o.

Euang. Luc.24.

Et ipſe Ieſus appropinquans.] Vbi Chriſtus fuit tempore eo quo diſcipulis ſuis non apparuit.3.q.55.3.ad 2.
Oculi illorum tenebantur.] An oculi iſtorum duorum diſcipulorum aliquibus præſtigiis detinebantur.3.q.55.4.ad 2.
Eſtis triſtes.] In quo conſiſtat triſtitia. 12.q.35.1.c.& 2.De cauſa triſtitiæ. 12.q.36.o.Quantum mali proueniat ex triſtitia.12.q.37.o.
An omnis triſtitia ſit mala.12.q.39.1.o.
Tu ſolus peregrinus es.] An Chriſtus conuenienter apparuerit diſcipulis in alia effigie. 3. q. 55.4.o. Quomodo per apparitionem Chriſti in aliena effigie non fuerit infirmata fides diſcipulorum de reſurrectione Chriſti. 3.q.55.4.ad 3.Cur peregrinus in aliena forma Chriſtus apparuit.3.q.55. 4.c.fi.
Quibus ille dixit.] An Dominus alios interroget vt aliquid diſcat. 3.q.12. 3.ad 1.

Potens in opere & ſermone.]Qualis debeat eſſe cocionator.3.q.41.3.ad 1.
Nos autem ſperabamus.]An incipiebant iam tepeſcere circa fidem.3.q.55.4.c.fi.
O ſtulti & tardi corde.]An Chriſtus hoc dicendo non dixerit contumeliam his duobus diſcipulis.22.q.72.2.ad 2. An cæcitas mentis ſit peccatum.22.q.15.1.o. An cæcitas mentis oriatur ex vitiis carnalibus.22.q.15.3.c.
Nonne hæc oportuit Chriſtum pati,& ita.]Ad quid peruenit Chriſtus per ſuam paſſionem.3.q.45.1.c.& q.46.1.c.
Et ipſe ſe finxit longius ire.] An Chriſtus ſimulando ſe longius velle ire, non peccauerit.22.q.111.1.ad 1.& 3.q.55.4.ad 1.
Et aperti ſunt oculi eorum.] An ergo ambulauerant clauſis oculis.3.q.55.4.ad 3.
Cur ad fractionem panis oculi eorum aperti ſunt. Ibidem.
Et ipſe euanuit.]An euaneſcere ab oculis eorum non ſit contrarium naturæ humanæ.3.q.55.6.ad 2.
Et aperiret nobis ſcripturas.]An diſcipulis his fuerit quoddam lumen impreſſum diuinitus ad intelligendas ſcripturas.22.q.173.c.fi.
Et apparuit Simoni.]Quoties Chriſtus apparuit diſcipulis poſt reſurrectionem.3.q.55.3.ad 3.
Et quomodo cognouerunt eum in fractione panis.]De ſumptione Euchariſtiæ.3.q.80.

Feria 3. Paſchæ, Epiſt. Act.13.

Vobis verbum ſalutis huius miſſum eſt.] Quinam Deo reconcilientur per paſſionem Chriſti. 3.q.49.4.c.fi.
Hunc ignorantes.]An perſecutores Chriſti eum cognouerunt. 3.q.47.5.o.
An ignorantia perſecutorum Chriſti excuſabat eos à peccato.3.q.47.5.c.& ad 3.
Quorum Iudæorum culpam ignorantia diminuebat.3.q.47.5.c.fi.
De ignorantia latè. 12.q.76. o. An Iudæi peccauerint tanquam occiſores Chriſti hominis,an potius tanquam occiſores Dei.3.q.47.5.c.ad 3.f.& q.46.12.ad 3.
An peccatum crucifigentium Chriſtum fuerit grauiſſimum. 3.q.47.6.o.
Qui in occiſione Chriſti omnium maximè peccauerint. 3.q.47.6.ad 2.
Poſuerunt eum in monumento.] An conueniens fuerit Chriſtum ſepeliri.3.q.51.1.o.
Qui viſus eſt per multos dies.]Cur diſcipuli Chriſti non viderint Chriſtum reſurgere.3.q.55.2.o.
An Chriſtus conuenienter cum diſcipulis ſuis conuerſatus ſit. 3.q.55.3.o.
Quoniam hanc Deus adimpleuit filiis veſtris reſuſcitans.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis animarum.3.q.56.2.o.

Euangel. Luc. 24.

Pax vobis.] Quid pax, & quomodo à concordia diſtinguatur. 22.q.29.1.c. potiſſimum.
De duplici pace patriæ & viæ. 22.q.29.2.ad 4.
An homo peccator habeat veram pacem.22.q.29.3.ad 1.& a.2.ad 3.
An pax ſit effectus charitatis.22.q.29.art. 3.o. An pax ſit virtus.22.q.29.4. o.
Palpate & videte.] An ergo Chriſti corpus non reſurrexerit glorioſum. 3.q.54.2.ad 2.

Quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habere.] An corpus Chriſti reſurrexerit integrum. 3. q. 54.3.0. An nihil ſanguinis corporis Chriſti reſeruetur in quibuſdam Eccleſiis.3.q.54 3.ad 3.

Et cum manducaſſet.] An Chriſtus verè comederit.3.q.51.3.ad 5.& 3. q. 55.3.c.

An comeſtio non repugnet corpori glorioſo.3.q.54.2.ad 3.& q. 55.6.ad 2.

Cum adhuc eſſem vobiſcum.] An ergo poſt reſurrectionem non erat cum eis.3.q.55.3.c.

Neceſſe eſt impleri omnia.]Quomodo omnia ſcripta in lege per paſſionem Chriſti impleta ſint.12.q.107.2.c.& 3.q.47.2.ad 1.

Prædicari in nomine eius pœnitentiam.] De ſacramento pœnitentiæ.3.q. 84.& ſeq.

Dominica 1. *Poſt Paſcha.* 1.*Ioannis* 5.

Omne quod natum eſt ex Deo.]De effectibus baptiſmi.3.q.69.0.

Quomodo ſuperatur mundus.3.q.15.2.ad 3.

Niſi qui credit quoniam Ieſus eſt filius Dei.] An credere explicitè myſterium Chriſti, ſit de neceſſitate ſalutis.22.q.2.a.7.0.

Sed in aqua & ſanguine.] De effectibus paſſionis & ſanguinis Chriſti.3.q. 49.0.

Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo.]An eſſe diuinus ſit trinitas perſonarum.1.q.30.& 31.1.0.

Pater.] An Chriſto baptizato conuenienter fuerit vox patris audita filium proteſtantis.3.q.39.8.0.

Verbum.] An opera & miracula à Chriſto facta teſtimonium perhibuerint de Chriſto.3.q.43.4.0.

Et Spiritus ſanctus.] An Spiritus ſanctus conuenienter ſuper Chriſtum baptizatum dicatur deſcendiſſe.3.q.39.6.0.

Et hi tres vnum ſunt.] Cur dicimus quod pater, filius, & Spiritus ſanctus vnum ſunt, & non vnus.1.q.31.2.ad 4.

Vtrum tres perſonæ in diuinis ſint eiuſdem eſſentiæ.3. q.39.2.0.

Cur nomina eſſentialia, vt Deus, non prædicantur pluraliter de tribus perſonis.1.q.30.2.0.

Aqua & ſanguis.] An ex latere Chriſti profluxerit vera aqua & verus ſanguis.3.q.66.4.ad 3.& 74.7.ad 3.

Habet teſtimonium Dei in ſe.] De teſtimonio Dei patris dicentis: Hic eſt filius meus dilectus.3.q.40.8.0.

Euang. Ioann. 20.

Pax vobis.]De pace, vt ſupra feria 3ª.Paſchæ.An Chriſtus ſit pax noſtra.3. q.35.8.ad 1.

Inſufflauit.] Cur Chriſtus Apoſtolis ſuis inſufflauerit Spiritum ſanctum. 1.q.43.7.ad 6.

Quorum remiſeritis peccata, An ſacerdos abſoluens verè remittat peccata. Suppl.q.18.1.& 3.q.84.3.ad 3, ad 4.& ad 5.De poteſtate clauium.Supp. q.18.

De virtute indulgentiarum.Suppl.q.25.

Ianuis clauſis.] Cum verum corpus in eodem loco cum alio corpore eſſe nequeat, quomodo Chriſtus, ſi habuerit verum corpus, potuit intrare ianuis clauſis.3.q.54.1.ad 1.

Infer digitum tuum huc] Cur anima Chriſti in reſurrectione reſumpſit corpus cum cicatricibus.3.q.54.4.0.

De

De cæteris qualitatibus corporis Chriſti reſurgentis.3.q.54.o.
Eſſe incredulus.]De infidelitate.22.q. 10.o.
Quia vidiſti me.] An Thomas id quod vidit,crediderit.3.q.55.5. ad 3.
Beati qui non viderunt.] Cur igitur Dominus in multis argumentis coram diſcipulis ſuis præbuit ſeipſum viuum.3.q.55.5.c.
Hæc autem ſcripta ſunt.] Cur Chriſtus per ſeipſum nō ſcripſit doctrinam ſuam,ſed per diſcipulos ſuos & Euangeliſtas. 3.q.42.4.o.

Dominica 2.poſt Paſcha, Epiſt.1.Pet. 2.

Chriſtus paſſus eſt pro nobis.] An paſſio Chriſti noſtram ſalutem operata ſit per modum efficientiæ.3.q.48.6.o.
An Chriſtus ſua paſſione aperuerit nobis ianuā regni cœleſtis. 3.q.49.5.o.
Quæ ſit differentia inter paſſionem Chriſti & ſanctorum quoad fructum ad nos inde deriuatum.3.q.48.5.ad 3.
Quomodo Chriſtus pro nobis potuit ſatisfacere,cùm ipſe non peccauerit. 3.q.48.2.o.& ad 1.paucis.
Vt ſequamur veſtigia.]Cum Chriſtus abundè pro nobis patiendo ſatisfecerit,cur aliquid a nobis præſtandum exigitur.3.q.39.1.ad 4.& 3. ad 1.ad 2.& ad 3.
Qui peccatum non fecit.]An in Chriſto non fuerit aliquod peccatum.3.q. 14.3.o.& q.15.1.o.
Qui cùm malediceretur,non maledicebat.]De iniuriis verborum.22.q.72. & ſeq.
An aliquis debeat contumelias illatas ſibi ſuſtinere.22.q.72.3.o.
Quando contumeliæ nobis illatæ non ſunt ſuſtinendæ. 22.q.72.3.c.
An iniuriæ nobis illatæ ſi redundent in contumeliam Dei, ſint ferendæ.22. q.108.1.ad 3.& 3.q.41.4.ad 6.
Tradebat autem iudicanti ſe iniuſtè.] Quonam modo Chriſtus ſuæ paſſionis & mortis fuerit cauſa.3.q.47.1.c.& 3.ad 2.
Cur Chriſtus ſeipſum tradendo Pilato,minus peccauit quàm Iudæi.3.q.47. 3.ad 3.
Peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo.] An in Chriſto fuerit dolor ſenſibilis. 3.q.15.5.o. An dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnibus aliis doloribus.3.q.46. 6.o.
An dolor paſſionis Chriſti conueniat cum fruitione beata.3.q.46.8.ad 1.
Cuius liuore ſanati ſumus.] Quantum boni nobis prouenerit ex paſſione Chriſti.3.q.49.o.

Euang. Ioannis 10.

Ego ſum paſtor bonus.]Qualis paſtor ſit Chriſtus.3.q.8.a. 6.c.ad 3.
Qualis paſtor Chriſtus in vita ſua fuerit. 3.q.40.3.c.& q.41.3.ad 1.
Bonus paſtor animam ſuam.] Quid pertineat ad officium paſtorale.22. q. 184.5.c.& 7.ad 1.fi.
An cura paſtoralis ſit teſtimonium dilectionis Dei.22.q. 184. 7.ad 1. & q. 185.2.ad 1.
Ad quos propriè pertineat officium paſtorale. 22. quæſt. 184.6.c.ad 2. & ad 3.
An hi qui propriè habent curam animarum,Epiſcopi videlicet,ſint in ſtatu perfectionis.22.q.184.5.o.
An Epiſcoporum ſtatus ſit perfectior quàm religioſorum.22.q.184.7.o.
An presbyteri,curati, & archidiaconi ſint in ſtatu perfectionis. 22.q.184. 6.o.

An

An Presbyteri, Curati, & Archidiaconi obligentur ad ponendam animam ſuam pro ouibus ſuis. 22.q.184.6.ad 3.
An Presbyteri, Curati,& Archidiaconi ſint maioris perfectionis quàm religioſi. 22. q.184.8.o.
An liceat Epiſcopatum appetere.22.q.185.1.o.
An liceat Epiſcopatum iniunctum omnino recuſare.22. q.185.2.o.
Mercenarius autem.]Quis dicatur mercenarius.22.q.185. 5.ad 1.
Dimittit oues & fugit.] An ergo non liceat Epiſcopo aut paſtori propter perſecutionem aliquam temporalem, gregem ſibi commiſſum deſerere. 22.q.185.5.o.
Cognoſcunt me meæ.] An ſemper recurrendum ſit ad prælatos ſuper diſpenſationem ieiuniorum,& huiuſmodi.22.q.147.4.c.& q.88.12.
An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire.22.q.104.5.o.
Et vocem meam audient.] An prædicare ſit proprium officium prælati.22. q.187.4.
Et vnus paſtor.]Cum præpoſiti Eccleſiæ ſint paſtores,quomodo igitur vnus paſtor eſt.3.q.8.6.ad 3.

Dominica 3.poſt Paſcha,Epiſt.1.Pet.2.

A carnalibus deſideriis quæ militant.] An opera ſpiritualia & fructus Spiritus ſancti contrarientur operibus carnis.12.q.71.4.
Conuerſationem veſtram habentes.] An ſcandalum ſit peccatum mortale. 22.q.43.4.o.
An ſit peccatum quod aliquis velit bona ſua ab aliis approbari. 22.q.132. 1.c.& ad 1.
Subiecti eſtote omni creaturæ.]An vnus homo teneatur alteri obedire.22. q.104.1.o.
Quis cui tenetur obedire.22.q.104.1.c.
An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire. 22.q.104.5.o.
In quibus, & in quibus non tenentur ſubditi ſuis ſuperioribus obedire. 22. q.69. 1. c. & 104.5. c.o.
Siue Regi.] An Chriſtiani teneantur ſecularibus poteſtatibus obedire. 22. q.104.6,o.
An fideles poſſint habere prælationem vel dominium ſupra fideles. 22.q. 10.10.o.
Vtrum propter apoſtaſiam ſubditi abſoluantur à dominio præſidentium apoſtatarum.22.q.12.2.o.
Ad vindictam malefactorum.] An vindicatio ſit licita.22.q.108.1.o.
Per quas pœnas vindicatio fieri debet.22.q.108.3.o.
An ſit licitum occidere homines.22.q.64.2.o.
Quia ſic eſt voluntas Dei.] De duplici voluntate Dei.1.q.19.11.o.
Omnes honorate.] Quomodo omnes ſunt honorandi, cum honor propriè debeatur ſuperioribus.22.q.103.2.ad 3.
Deum timete.] De timore.22.q.19.o.
Sed etiam dyſcolis.]Cum honor debeatur alicui in teſtimonium virtutis, quomodo domini virtutibus vacui ſunt honorandi. 22. q.103.2.ad 2.

Euang. Ioannis 16.

Neſcimus quid loquitur.] Cur Chriſtus voluit doctrinam ſuã occulto ſub tegumento parabolarum ſpiritualium proponere. 3. q. 42. 3. c. ad 2. & ad 3.
An Scriptura ſacra ſit difficilis & obſcura. 1.q.1.9.ad 2. & ad 3.& 22.q.1. 9.ad 1.

An hæretici peruertant Scripturam ſacram.22.q.1.10. ad 1.
An pertineat ad ſummum Pontificem fidei ſymbolum ordinare, atque exorientes hæreſes refutare.22.q.1.10.c.
Cognouit autem Ieſus quia volebant.] An anima Chriſti in verbo cognoſcat omnia.3.q.10.2.o.
Quia plorabitis & flebitis vos.] An ſit iuſtum iuſtos in hoc mundo affligi. 1.q.21.4.ad 2.
Cur peccatores proſperentur & innocentes non proſperentur. 12.q.87.7. ad 2.& 22.q.36.2.c.22.q.3.4.c.
Quomodo vniuerſa æquè eueniant iuſto & impio,bono & malo.12.q.114. 10.ad 4.
Sed triſtitia vertetur in gaudium.] In quo gaudendum.22.q.28.1.c. & ad 3.& 2.c.
Quot modis in Deo gaudeamus.22.q.28.1.ad 3.& 2.c.
An gaudium ſpirituale ſecum patiatur aliquam triſtitiam. 22.q.28.2.o.
An gaudium ſpirituale poſſit impleri in nobis.22.q.28.3.o.
De acedia quæ gaudio opponitur.22.q.35.
Iterum autem videbo vos,& gaudebit cor veſtrum.]Quando gaudium iſtud in Apoſtolis fuerit impletum.3.q.55.3.ad 1.

Dominica 4. Epiſt. Iac. 1.

Omne datum optimum.] An virtus non inſit nobis à natura.12.q.63.1.o.
An præter virtutes Theologicas ſint aliæ virtutes infuſæ à Deo.12.q.63.3.o.
An homo ſine gratia non poſſit verum cognoſcere.12.q.19.1.o.
Apud quem non eſt tranſmutatio.] An Deus ſit omnino immutabilis. 1.q. 10.1.
Voluntariè enim nos genuit.] An præſcientia meritorum ſit cauſa prædeſtinationis.1.q.23.5.o.
An Deus eligat aliquem propter bonum in eo præexiſtens. 1. q. 23. 4. c. ad 2.
Tardus ad loquendum.] An ſit curioſitas circa ſenſitiuam cognitionem. 22.q.167.2.o.
Quando diligens aliquorum inquiſitio probanda vel improbanda. 22. q. 167.2.c.ſi.& ad 3.
Ira enim viri iuſtitiam.] Quomodo hoc verum eſt, cùm in Chriſto & in ſanctis ira fuerit.3.q.15.9.ad 1.
Quando iraſci eſt peccatum,& quando non.22.q.158.1.
De ira & iracundia.22.q.158.o.
In manſuetudine.] Quid ſit manſuetudo,quidue clementia.22.q.158.1.o.
De manſuetudine & clementia. 22.q.157.o.

Euang. Ioan.16.

Qui miſit me.] De miſſione diuinarum perſonarum.1.q.43.o.
Quomodo pater miſit filium.1.q.43.1.c.
Quæ perſona diuina ab alia mittitur.1.q.43.8.o.
Vtrum filio conueniat inuiſibiliter mitti.1.q.43.5.o.
Ad quos miſſio inuiſibilis fiat.1.q.43.6.o.
Sed triſtitia impleuit cor veſtrum.] An triſtitia & dolor auferant facultatem addiſcendi & conſiderandi quidpiam.12.q.37.1.o.
An triſtitia impediat omnem operationem.12.q.37.3.o.
Sed veritatem dico vobis.] An ſemper verum dicere ſit laudabile, 22. q. 109.1.ad 2.
De veritate.3.q.16.22.q.109.

Si

Si enim non abiero.] An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis. 3.q.57.6.o.

Et cum venerit ille arguet mundum de peccato.] An ergo iudiciaria poteſtas non ſit ſpecialiter attribuenda Chriſto.3.q.59.1.ad 3.

Docebit vos omnem veritatem.] Cum Apoſtoli multa ignorauerint, quomodo Spiritus ſanctus docuit eos omnem veritatem. 12. q.106.4. ad 2. & 3.q.42.3.ad 2.

Quia de meo accipiet.] Vtrùm Spiritus ſanctus procedat à filio.1.q.36.2.o.

Dominica 5. Iac. 1.

Eſtote factores,&c.] An ſacra doctrina ſit ſcientia practica.1.q.1.4.o.

An ſola fides ad ſalutem ſufficiat. 12.q.100.10.& q.114.4.ad 3.& 22.q.2.9.c.& ad 1.

Hic beatus eſt.] An obſeruatio mandatorum Dei ſufficiat ad ſalutem. 12. q.100.10.

Non refrenans linguam ſuam.] De vitiis linguæ ac iniuriis verborum. 22. q.72.& ſeq.

Religio munda eſt viſitare pupillos.] An ergo religio non ordinet hominem ſolum ad Deum.22.q.81.1.ad 1.

De operibus miſericordiæ & generibus eleemoſynarum.22.q.32.2.o.

Euang. Ioannis 16.

Si quid petieritis.] De oratione.22.q.83.o.

Quæ ſint orationis partes.22.q.83.17.9.

Dabit vobis.] Quî fiat quod orationes noſtræ non exaudiantur.22.q.83.15. ad 2.

Quæ conditiones ſint requiſitæ ad hoc vt quis ſemper impetret quod petit.22.q.83.15.ad 2.ſi.

Vt gaudium veſtrum ſit plenum.] Quomodo in hac vita gaudium noſtrum plenum non ſit,ſed in futura pleniſſimum.22. q.28.3.c.potiſſimum.

Hæc in prouerbiis locutus ſum vobis.] Cur Chriſtus clarè ſuam doctrinam non propoſuit.3.q.42.3.c.& ad 3.

Quia ego rogabo patrem.] Quomodo filius dicatur orare patrem. 22,q.83, 20.ad 1.& 3.q.21.1.& 2.

Ipſe enim pater amat vos.] An in Deo ſit amor.1.q.20.1.o.

An Deus æqualiter omnia amet.1.q.20.3.o.

Quia à Deo exiui.] Quomodo filius à patre exiuerit.1.q.42.5.ad 1.

Quia ſcis omnia.] An anima Chriſti in verbo cognoſcat omnia.3.q.10.2.

Et nō opus eſt tibi.] An Chriſtus aliquid ab hominibus didicerit.3.q.12.3.o.

In feſto Aſcenſionis, Act. 1.

Cœpit Ieſus facere & docere.] Cur dicitur quod prius cœperit facere,& tum docere.3.q.41.3,ad 1.

Quibus & præbuit ſeipſum viuum in multis argumentis.] An Chriſtus veritatem reſurrectionis debuerit argumentis declarare.3.q.55.5.o.

An argumenta quæ Chriſtus induxit, ſufficienter manifeſtauerint veritatem reſurrectionis Chriſti.3.q.55.6.o.

Per dies quadraginta.] Cur Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam voluit quadraginta diebus antequam aſcenderet,hic in terris agere.3.q.57.1.ad 4.

An continuo Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam cum diſcipulis ſuis conuerſatus ſit.3.q.55.3.o.

Et conueſcens.] Quare Chriſtus cum diſcipulis ſuis comedit. 3.q.55.3.c.& 6.c.& ad 1.

Ioannes quidem baptizauit aqua.] An in baptiſmo Ioānis gratia non daba-

 tur,

tur.3.q.38.3.o.
Vos autem baptizabimini Spiritu ſancto.] Quando Apoſtoli poſt Chriſti reſurrect.onem fuerint baptizati Spiritu ſancto.3. q.69.3.ad 1.
Non eſt veſtrum noſſe tempora.] An tempus futuri iudicij ſit omnino incognitum.Suppl.q.88.3.o.
Et eritis mihi teſtes in Hieruſalem.] An Apoſtolorum tempore fuerit Euangelium Chriſti prædicatum in vniuerſo orbe.12.q.106.4.ad 4.
Et cum hæc dixiſſet videntibus illis.] Cur Chriſtus potius aſcendit videntibus diſcipulis quam reſurrexit.3. q.55. 2.ad 2.
Eleuatus eſt.] An ergo propria virtute Chriſtus non aſcenderit. 3.q.57.3. ad 1.
Et nubes ſuſcepit illum.] Cum nubes non eleuetur ſupra omnes cœlos, & Chriſtus aſcenderit ſupra omnes cælos,quomodo nubes ſuſcepit eum. 3. q.57.4. ad 4.
Sic veniet quemadmodum] An Chriſtus non aſcenderit in cælum, ſcil.vt ibi in ſempiternum eſſet.3.q.57.6.ad 3.

Euang.Marc.16.

Apparuit illis Ieſus.] Quomodo nouiſſimè recumbentibus diſcipulis apparuit Ieſus,cum poſtea in die aſcenſionis viderint Chriſtum aſcendentem.3.q.55.3.ad 3.
Exprobrauit incredulitatem.] An Apoſtoli non facilè & firmiter credebant reſurrectionem Chriſti.3.q.55.5.c.fi.
Omni creaturæ.] Cur homo dicatur omnis creatura ſiue minor mundus. 1. q.91.1.c.fi.& q.96.2.c.& 12.q.17.8.ad 2.
Qui verò non crediderit.] An credere ſit neceſſarium ad ſalutem. 22.q.2. ar.3.o.
Signa autem eos qui crediderint.] An iuſtificatio ſit opus miraculoſum.12. q.113.10.
Cur quibuſdam hominibus datur gratia miraculorum.22.q.178.1.c.
Quibus conueniebat facere tempore Chriſti.3.q.27.5.ad 3.
An malis etiam detur gratia faciendi miracula. 22.q.178.2.c.& ad 3.
An mali falſam doctrinam enunciantes poſſint facere miracula. 22.q.178. 2.ad 3.
An mali faciant quædam miracula quæ ſancti facere non poſſunt. 22. q. 178.2.ad 4.
An omnibus ſanctis detur gratia miraculorum.22.q.178.2.ad 5.
Cur Beata Maria, & B.Ioannes Baptiſta miracula non fecerunt. 3.q.27.5. ad 3.
Cur gratia miraculorum attribuatur fidei. 22.q.178.1.ad 5.
De miraculis vide plura in Euang. Dominicæ Lætare.
Super ægros manus imponent.] Qualis ſit hæc manus impoſitio. 3.q.84.4. ad 1.
Aſſumptus eſt.] An Chriſtus conuenienter aſcenderit.3.q.57.1.o.
Secundum quam naturam Chriſtus aſcendit.3.q.57.2.o.
An Chriſtus aſcenderit ſupra omnem creaturam ſpiritualem.3.q.57.5.o.
An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis.22.q.57.6.o.
Et ſedet à dextris Dei.] Cum pater ſit maior Chriſto, quomodo Chriſtus ſedet à dextris, cum videatur debere ſedere à ſiniſtris.3. q.58.1.ad 2.
An ſedere ad dexteram conueniat Chriſto ſecundum quod Deus, an verò ſecundum quod homo.3.q.58.2.& 3.
An competat alteri à Chriſto,ſedere ad dexteram patris.3. q.58.4.o.

Dominica poſt Aſcenſionem, Epiſt. 1. Pet. 4.

Eſtote prudentes.] Circa quæ verſatur prudentia. 22.q.47.3.o.
An prudentia ſit virtus. 22.q.47.4.o.
An de prudentia fuerit dandum aliquod præceptum inter præcepta decalogi. 22.q.56.1.
An prudentia poſſet in peccatoribus inueniri. 22.q.47.13.o.
An prudentia ſit in omnibus habentibus gratiam. 22.q.47.4.o.
In orationibus.] De oratione & deuotione. 22.q.82.& 83.
Mutuam in vobiſmetipſis charitatem continuam habentes.] An charitas ſe extendat ad proximum. 22.q.25.1.
Quia charitas operit multitudinem peccatorum.] An ergo ſine ſacramento pœnitentiæ quis poſſit conſequi remiſſionem peccatorum. 3. q. 84.5.ad 2.
In alterutrum illam adminiſtrantes.] An qui idoneus eſt vita & ſcientia ad Epiſcopatum, teneatur eum aſſumere. 22.q.185.1.ad 3.& 2.o.

Euang. 15. 16. Ioan.

Quem ego mittam vobis à patre.] Quomodo perſona diuina ab alia mittatur. 1.q.43.1.o.
An filius mittat Spiritum ſanctum. 1.q.43.8.c.
Quomodo Spiritus ſanctus mittat filium. 1.q.43.8.c.princ.
Qui à patre procedit.] Cur Spiritus ſanctus non dicitur genitus. 1. q. 27. 4. o.
Cum Scriptura ſacra agens de proceſſione Spiritus ſancti, ſolum dicat, quòd à patre procedat, an ergo Spiritus ſanctus non procedat à filio. 1. q.36. 2.ad 1.
Abſque ſynagogis vos facient.] De virtute excommunicationis. Suppl.q. 21.& ſeq.
Vt omnis qui interficit vos.] An liceat innocentem aliquo caſu occidere. 22.q.64.6.o.
Et hæc facient vobis, quia non nouerunt.] Quæ ſit cauſa martyrij. 22.q.124. 5.o.

In feſto Pentecoſtes, Epiſt. Act. 2.

Dum complerentur dies Pentecoſtes.] Cui feſto veteris Teſtamenti ſucceſſit feſtum Pentecoſtes. 12.q.103.3.ad 4.
In eodem loco.] An rectè orandi gratia conueniatur ad certum & determinatum locum. 12.q.102.4.ad 1.& 22.q.81.3.o.& ad 2. præcipuè.
Apparuerunt eis diſpartitæ linguæ.] De gratia linguarum. 22.q.176.
De donis. 12.q.68.
Cur Spiritus ſanctus deſcenderit ſuper Apoſtolos ſub linguis igneis. 1. q. 43.7.ad 6.& 3.q.39.6.ad 4.
Cur Spiritus ſanctus datus ſit Apoſtolis in ſpecie ignis & linguæ. 3.q.72. 2. ad 1.
Et cœperunt loqui variis linguis.] Cur Apoſtoli acceperunt donum linguarum, ita vt omnium linguis loquerentur. 22.q.176.c.
An Apoſtoli fuerint inſtructi quoad ornatum & elegantiam in aliena lingua, ſicuti in propria & vernacula. 22.q.176.ad 1.
Cur Chriſtus non locutus ſit omnibus linguis. 22.q.176.1.ad 3.
Cur nunc accipientes Spiritum ſanctum non loquuntur omnium linguis. 22.q.176.1.ad 3.

Quoniam audiebat vnuſquiſque lingua ſua illos loquentes.] An vnam linguam loquentes intelligebantur ab omnibus, an potius omnibus linguis loquebantur.22.q.176.1.ad 2.

Euang. Ioan. 14.

Si quis diligit me,ſermonem meum ſeruabit.] In quo conſiſtat ratio charitatis.22.q.25.12.c.
An ſit de ratione charitatis, quod homo velit præceptorum Dei regulam in omnibus ſequi.22.q.25.12.c.
Pater meus diliget eum.]De amore Dei.1.q.20.0.
Et ad eum veniemus,& manſionem.] Quomodo pater & tota Trinitas ad nos veniat,& manſionem apud nos faciat.1.q.43.4.ad 1.
Paracletus autem Spiritus ſanctus.] An hoc nomen ſit proprium nomen alicuius diuinæ perſonæ.1.q.36.1.0.
De aliis nominibus Spiritus ſancti.3.q.37.38.& 39.8.
Ille vos docebit omnia.] Cum nec Apoſtoli cognouerint omnem veritatem,nec modo Eccleſia cognoſcat, quomodo igitur hæc promiſſio vera eſt.12.q.106.4.ad 2.
Pacem meam do vobis.]Quæ ſit vera pax.22.q.29.2.ad 3.
Vide Euang.ſer.3.poſt Paſcha.
Non turbetur cor veſtrum,neque formidet.]De fortitudine. 22.q.123.0.
An fortitudo ſit circa timores & audacias.22.q.123.3.
An fortitudo ſit ſolum circa pericula mortis.22.q.123.4.0.
De timore oppoſito fortitudini.22.q.125.1.0.
Quando timor eſt peccatum,& quando non.22.q.125.0.
Quando timor ſit peccatum mortale.22.q.125.1.c.
Quia pater maior me eſt.] Cum filius ſit æqualis patri in magnitudine, quomodo pater dicitur maior filio.1.q.42.4.ad 1.& 43.7.ad 1.
An Chriſtus ſit ſubiectus patri.3.q.20.1.0.
An Chriſtus ſit ſibiipſi ſubiectus.3.q.20.2.0.
Sicut mandatum dedit mihi pater.] Cum filius ſit patri æqualis in potentia,& maior ſit potentia præcipientis quàm obedientis, quomodo pater dicitur mandatum dediſſe filio.1.q.42.6.ad 2.

Feria 2. Pentec. Act.10.

Qui conſtitutus eſt à Deo iudex.] De iudiciaria poteſtate. 3.q.59.0.& Suppl.q.89.& 90.
Remiſſionem peccatorum accipere.] An fuerit neceſſarium pati Chriſtum pro humani generis liberatione.3.q.46.1.& 2.
An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à peccato.3.q.49.1.0.
Cecidit Spiritus ſanctus ſuper omnes qui audiebant verbum.] De ſacramento confirmationis.3.q.72.
Cur potius ad primitiuos ſanctos facta eſt viſibilis miſſio Spiritus ſancti, quàm ad nos.1.q.43.7.ad 6.
Nunquid aquam quis prohibere poteſt?] An aqua ſit propria materia baptiſmi.3.q.66.3.0.
Et iuſſit eos baptizari in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.]An in nomine Chriſti poſſit dari baptiſmus.3.q.66.6.0.

Euang Ioan.3.

Sic Deus dilexit mundum.] Quantam charitatem & bonitatem erga nos oſtenderit Deus,dando filium ſuum.3.q.1.c.& ar.2.c.& q.32.1.c.
An Deus dilexit magis genus humanum quàm Chriſtum. 1.q.20.4.ad 1.
An

An magis dilexerit genus humanum quàm angelos. 1. q.20. 4.ad 2.
Cur Deus non dedit filium ſuum pro diabolo. 3. q.4. 1.ad 3.
Cur peccatum diaboli dicitur irremediabile. 12. q. 80. 4 ad 3.
Vt omnis qui credit in eum.] An ſola fides ſufficiat ad ſalutem.22.q.2.9.c. & q.4. 5. & q.6. 2. ad 3.
Qui credit in eum non iudicatur.] An ergo fideles in iudicio non iudicabuntur.Suppl. q.89. 6.ad 1.
Qui autem non credit iam iudicatus eſt.] An increduli & mali in iudicio non iudicabuntur.Suppl.q.89.7.ad 1.
De iudiciaria poteſtate Chriſti.3. q. 59.
Qui autem facit veritatem.] Cur peccatum dicitur mendacium & falſitas, virtus autem eiuſque operatio veritas.1.q.17.1.c.

Feria 3. Pentecoſtes.

Miſerunt ad eos Petrum & Ioannem.] De miniſtro confirmationis. 3. q. 72. 11. & q.65.
Cùm ad confirmandos eos qui à Philippo diacono baptizati erãt,miſſi ſint Apoſtoli,in quorum locum ſucceſſerunt Epiſcopi:An ergo ſolus Epiſcopus ſacramentum confirmationis conferre poſſit.3. q.72. 11.0.
Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati.] Quomodo detur Spiritus ſanctus in baptiſmo, & quomodo in confirmatione. 3. q.72. 1.c.
Tunc imponebãt manus ſuper illos.]An Apoſtoli contulerint ſacramentum confirmationis per ſolam manus impoſitionem abſque chriſmate.3.q.72. 2. ad 1.

Euang. Ioan. 10.

Qui non intrat per oſtium.] An credere explicitè myſterium incarnationis Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis apud omnes. 22. q.2.7. 0.
An ſalus noſtra ſit Chriſto aſcribenda.22. q.2.7.c. & 12.q.91.5.ad 2.
De hæreſi. 22.q.11.
Fur eſt & latro.]Quantum nocumenti inferatur fidei & fidelibus per hæreticos.22. q.10. 9.& 11. 3. & 4.c.
Huic oſtiarius aperit.] An fides ſit donum Dei.22. q.6. 1.0. & 2.0.
Et proprias oues vocat nominatim.] An Deus eligat ſingulos prædeſtinatos, ita vt nouerit certum numerum prædeſtinatorum non ſolum formaliter, ſed etiam materialiter.1.q.23.7.0.
Et educit eas.] An homo poſſit reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ. 12. q.109. 7.0.
Ante eas vadit.]An Chriſtus primò reſurrexerit.3. q.53.3.0.
Et oues illum ſequuntur.] Quomodo oues Chriſtum ſequantur. 12. q.108. 4. ad 3.
Alienum autem non ſequuntur.] An prædeſtinatus non poſſit peccare,& in peccato mori.1. q.23. 6.ad 2.
Hic prouerbium dixit eis.] Cur Chriſtus in prouerbiis voluerit loqui.3. q. 43. 3.c. ſi. & ad 3.
Ego ſum oſtium.] Cur eſſe oſtium ſit proprium Chriſto.3. q.8.6.ad 3.
Per me ſi quis introierit.] An non poſſit haberi fides de myſterio incarnationis Chriſti, & non de aliis fidei articulis.22. q.5. 3.0.

In die Trinitatis, Epiſt. Rom. 11.

O altitudo diuitiarum.]Cur Deus quoſdam prædeſtinet,& quoſdã reprobet.

 1.q.23.

1. q. 23. 5. ad 3.
Cur Deus hos prædeſtinet, & illos reprobet. 1. q. 23. 5. ad 3.
An Deus permittendo vnum cadere, alium erigat. 1. q. 23. 6. ad 1.
Quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius.] An videntes Deum per eſſentiam, ipſum non comprehendant. 1. q. 12. 7. o.
An videntes Deum per eſſentiam, omnia in Deo videant. 1. q. 12. 8. o.
Vtrum trinitas perſonarum poſſit per naturalem cognitionem cognoſci. 1. q. 31. 1. o. Vtrum Deum eſſe, ſit per ſe notum. 1. q. 2. art. 2. o.
Vtrum Deum eſſe, ſit demonſtrabile. 1. q. 2. art. 2. o.
Aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei?] An ergo homo à Deo nihil poſſit mereri. 12. q. 114. 1. ad 3.
Quoniam ex ipſo & per ipſum.] Qua ratione ex ipſo approprietur patri, per ipſum, filio, & in ipſo, Spiritui ſancto. 1. q. 39. 8. c.

Euangel. Ioannis 3.

Nemo enim hæc ſigna poteſt facere.] An ergo mali non poſſint facere miracula. 22. q. 178. 2. c. & ad 3. An miracula quæ Chriſtus fecit, fuerint ſufficientia ad oſtendendam diuinitatem eius. 3. q. 43. 4. o.
Niſi quis renatus fuerit.] Quare baptiſmus dicitur regeneratio. 3. q. 66. 9. c. princ.
An omnes teneantur ad ſuſceptionem baptiſmi. 3. q. 68. 1. o.
An ſine baptiſmo nullus poſſit ſaluari. 3. q. 68. 2. o.
An pueri ſint baptizandi. 3. q. 68. 9. o.
Quod natum eſt ex carne, caro eſt.] An peccatum primi hominis tranſeat per originem in omnes homines. 12. q. 81. 3. o.
Et nemo aſcendit in cœlum niſi qui deſcendit.] Cùm Chriſtus ſecundùm diuinam naturam cælum nunquam deſeruerit, nec ſecundùm humanam naturam de cælo deſcenderit, quomodo igitur deſcendit. 3. q. 5. 2. ad 1. & q. 57. 2. ad 2.
Ita exaltari oportet filium hominis.] An Chriſtus debuerit pati in cruce. 3. q. 46. 4. o.

In die corporis Chriſti. Epiſt. 1. Corinth. 11.

Accepit panem.] De tranſubſtantiatione. 3. q. 75. Vide paſſionem Dominicam paulò poſt princip.
Fregit.] Quomodo corpus Dominicum poteſt nunc frangi, cum ſit incorruptibile & impaſſibile. 3. q. 77. 7. c.
Hoc facite, in meam commemorationem.] Ad cuius officium ſpectat conſecrare. 3. q. 82. 1. o.
Poſtquam cœnauit.] Cum Chriſtus poſt cœnam ſacramentum Euchariſtiæ tradiderit, cur a nobis ieiunis ſumitur. 3. q. 81. 8. ad 1.
Hoc facite, quotieſcumque bibetis.] An liceat corpus Chriſti ſumere ſine ſanguine. 3. q. 80. 12. o.
Et biberit calicem Domini indignè.] An mali manducent Chriſtum ſacramentaliter. 3. q. 80. 3. o.
Reus erit corporis.] An peccator ſumens corpus ſacramentaliter peccet. 3. q. 80. 4. o.
Probet autem ſeipſum.] An ſi quis peccator non habens conſcientiam peccati ex eo quia eſt negligens in ſui ipſius examinatione, peccet ſumendo Chriſtum. 3. q. 80. 4. ad 5. Quantum peccatum ſit cum conſcientia peccati accedere ad hoc ſacramentum. 3. q. 80. 5.
Non diiudicans corpus Domini.] Quid ſit non diiudicare corpus Domini. 3. q. 80. 5. ad 2. fi.

Euang. Ioannis 6.

Caro mea verè eſt cibus.] An ſolum caro & ſanguis Chriſti in ſacramento Euchariſtiæ contineantur. 3. q. 76. 1. ad 2.

Quomodo caro Chriſti ſit verè cibus, & ſanguis eius verè potus. 3. q. 79. 2. c. f.

Qui manducat meam carnem.] De effectibus ſacramenti Euchariſtiæ, 3. q. 79. o.

Et mortui ſunt.] A qua morte per hoc ſacramentum præſeruemur. 3. q. 79. 6. o.

Viuet in æternum.] An effectus huius ſacramenti ſit vita æterna & adeptio gloriæ. 3. q. 79. 2. o.

Dominica 1. poſt octauam Pentec. Epiſt. 13. Ioan. 4.

Deus charitas eſt.] Cum charitas ſit habitus in anima creatus, quomodo Deus charitas eſt. 22. q. 23. 2. ad 1. De amore Dei. 1. q. 20.

In hoc apparuit charitas Dei, quoniam filium ſuum.] Quantam charitatem oſtenderit Deus mittendo filium ſuum. 3. q. 1. art. 1. Sed contra, & art. 2. c.

Propitiationem pro peccatis noſtris.] Quantam miſericordiam Deus nobis exhibuerit dando filium ſuum pro nobis. 3. q. 46. 1. ad 3. & 6. ad 4.

Deum nemo vidit vnquam.] An ergo intellectus creatus non poſſit Deum per eſſentiam videre. 1. q. 12. 1. ad 1.

Quoniã de Spiritu ſancto dedit nobis.] Quomodo detur nobis Spiritus ſanctus. 3. q. 43. 3. o. & 12. q. 114. 3. ad 3.

Quiſquis confeſſus fuerit.] Quando confeſſio fidei ſit in præcepto. 22. q. 3. 2. o.

Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.] An amor cauſet mutuam inhæſionem, ſcilicet vt amans ſit in amato, & contra. 12. q. 28. 2. o. & q. 66. 6. c. fi.

Timor non eſt in charitate.] An timor ſeruilis non remaneat cum charitate. 22. q. 19. 6. o.

Sed perfecta charitas.] Quem timorẽ foras mitit perfecta charitas. 22. q. 19. 8. ad 2. & 3. q. 7. 6. ad 3.

Quomodo timor pœnam habet.] Quis timor pœnam habeat. 1. ad 4.

Qui non diligit fratrem ſuum quem videt.] Cum ratio diligendi Deum hic videatur dici eſſe proximus ſub aſpectum noſtrum cadens, an ergo magis ſit diligendus proximus quàm Deus. 22. q. 26. 2. ad 1.

Et hoc mandatum habemus à Deo.] An ex præcepto Dei teneamur proximum diligere. 22. q. 25. 1. o. & 44. 2. o.

Euang. Luc. 16.

Homo quidam diues erat.] An poſſeſſio rerum ſit homini naturalis. 22. q. 66. 1. o.

An liceat homini poſſidere res exteriores tanquam proprias. 22. q. 2. o.

Cur vnus mendicat, & alius abundat. 22. q. 66. 2. ad 3.

Qui induebatur purpura.] An circa exteriorem ornatum poſſit eſſe virtus & vitium. 22. q. 169. 1. Quot modis contingit hominem immoderatè vti rebus exterioribus. 22. q. 169. c. princ. Quot modis contingit hominem immoderatè vti rebus exterioribus ex inordinatione affectus mentis quantum ad ſuperabundantiam. 22. q. 169. c. circa med.

Quot modis contingit hominem immoderatè vti talibus rebus ex inor-

dinatione affectus mentis quantum ad defectum.22. q.169. c.ſub finem
Vide latius de hac materia in Euang. Dominicæ 3. Aduentus.
Et epulabatur quotidie ſplendide.] An epulari ſplendidè, & comedere cibos lautos,atque accuratè præparatos,ſit peccatum. 22. q.148. 4. c.ad 1.
Quot modis committatur vitium gulæ. 22. q.148. 4. o.
Quæ vitia tanquam filiæ gignuntur ex gula. 22. q.148. 6. o.
Et nemo illi dabat.] An dare eleemoſynam ſit in præcepto.22. q.32.5.o.
Et ſepultus eſt in inferno.]De receptaculis animarum poſt mortem. Suppl. q. 69. o.
Et Lazarum in ſinu eius.]Quid ſinus Abrahæ.3. q.52.2.ad 4.
Fili recordare.] An damnati poſſint vti notitia quam in hoc mundo habuerunt. Suppl. q.98. 7.o.
Vt hi qui volunt hinc tranſire ad vos.] An beatitudo ſemel habita poſſit amitti.1.q.62.8.& 12.q.5.4. & 22. q.24.11. & 175. 3.ad 2.
Neque inde huc tranſmeare.] An per diuinam miſericordiam omnis pœna non ſit terminanda.Suppl.q.99.2.o. An diuina miſericordia patiatur homines in æternum puniri. Suppl. q 99. 3. o. De purgatorio & ſuffragiis mortuorum. Suppl. q.71.
Vt teſtetur illis,ne & ipſi veniant.]Cũ diues hic orauerit pro fratribus ſuis, ne & ipſi venirent in locum tormentorũ,an ergo damnati in inferno non vellent alios eſſe damnatos qui non ſunt damnati. Suppl. q.98.4.ad 1.

Dominica 2. poſt octauam Pentec. Epiſt. 1. Ioannis 3.

Tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.] An charitas ſit vita animæ, ſicut inuidia & odium ſunt mors animæ.22.q.36.3.c.
Fratres.] Quis dicatur frater noſter.22. q.44. 7.c. princ. Quomodo frater ſit diligendus. 22. q.44. 7. c. Quid in fratre noſtro oporteat amare, & quid odiſſe.22. q.44. 3.o. Quantum peccatum ſit odium proximi. 22. q. 34.4. o.
Et nos debemus pro fratribus animam ponere.] quo caſu quis teneatur de neceſſitate charitatis animã ſuã pro fratribus ponere.22.q.26.5.ad 2.
qui habuerit ſubſtantiam huius mundi.]De eleemoſyna.22.q.32.
quando eleemoſynas dare ſit in præcepto.22. q.32. 5.c. & ad 3.
De auaritia. 22. q.118.
Non diligamus verbo,neque lingua.ſed opere.] An ad dilectionem proximi requiratur, vt bonum circa illum operemur.22. q.32. c. princ.

Euang. Luc. 14.

Fecit cœnam magnam.] De viſione diuinæ eſſentiæ. Suppl. q.92.
quantum bonum ſit beatitudo.12. q.2.art.8 c.& q.3.ar. 2.ad 2. & art.8. c.
Cum æterna beatitudo per exteriora quædam bona, vt ſunt cibus & potus, diuitiæ & regnum,in ſcripturis ſignificetur, an ergo ad beatitudinem requirantur bona exteriora.12. q.4. art.7. ad 1.
Dicere inuitatis vt venirent.] Cur primum oportebat aduentum Chriſti Iudæis prædicari, & ad cœnam hanc vocari. 3. q. 42. 1. c.
Quia parata ſunt omnia.]An Chriſtus ſua paſſione non aperuerit nobis ianuam cæli.3.q.49.5.o. An mors Chriſti fuerit operata ad noſtram ſalutem,3. q.51. 6.o.
Villam emi,& neceſſe habeo.]An ambitio ſit peccatum.12, q.131. 1. o.
quot modis contingat appetitum honoris eſſe inordinatum.22. q.131.1.c.
An appetitus dignitatum ſit ambitio.22. q.131.2.ad 2.
Iuga boum emi quinque.] De auaritia.22. q.118.o.

Vxorem

Vxorem duxi.] De luxuria & eius ſpeciebus.22.q.153.& 154.
De gula & ebrietate.12.q.148.& 150.
Exi citò in plateas & vicos.] Quando Apoſtolis dictum ſit vt prædicarent gentibus 3.q.42.1.c.ſi.
Et adhuc locus eſt.] An ſit certus numerus prædeſtinatorum.1.q.23.7.c.
Compelle intrare.] An infideles ſint cogendi ad fidem.22.q.10.8.o.

Dominica 3 poſt 8.Pentec.Epiſt.1.Pet. 5.

Humiliamini ſub potenti manu Dei.] An humilitas propriè reſpiciat reuerentiã,qua homo Deo ſubiicitur.22.q.161.1.ad 5.2.ad 3.c.prin.& 4.ad 1.
Quanta virtus ſit humilitas.22.q.161.4.o.
Vt vos exaltet.] Quomodo præmium humilitatis ſit exaltatio.22.q.161.5. ad 3.
Omnẽ ſollicitudinem veſtrã proiicientes in eum.An ergo non ſit licitũ ſollicitudinem habere de temporalibus rebus.22.q.55.6.o.& q.188.7.ad 2.
Quot modis ſollicitudo rerum temporalium redditur ilicita.22.q.55.6. c. & 12.q.108.3.ad 5.An Dominus improbet ſi quis humano more temporalia procuret.22.q.55.7.ad 3.
Quoniam ipſi cura eſt de vobis.]An homo ſubſit diuinæ prouidentiæ. 1.q. 22.2.ad 4.
Quomodo boni ſubſint diuinæ prouidentiæ,& quomodo mali.Ibidem.
Sobrij eſtote.] De abſtinentia & ſobrietate.22.q.147.& 149.
Tanquam leo rugiens circuit.]De impugnatione dæmonum. 1.q.114.c
Vide Euang.Dominicæ 3.Quadrag.

Euang. Luc. 15.

Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.] Quibus vitandus ſit conuictus peccatorum.22.q.26.6.ad 5.
Secundum quid conuictus peccatorum ſit omnibus vitandus. Ibidem ſi.
Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari voluit. 3.q.40.1.c.
Cur Chriſtus interdum à conſortio hominum ſe ſubduxit.3.q.40.1.ad 3.
De dilectione peccatorum.22.q.25.a.6.& ſeq.
Ita gaudium erit in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper 99.iuſtis.] An pœnitens per pœnitentiam recuperet aliquod maius quàm innocens.3.q.89.3.c.
Si Deus plus gaudeat de pœnitẽte quàm de multis innocentibus,& per cõſequens magis diligat, an ergo Deus non ſemper magis diligat meliora. 1.q.20.4.ad 4.& 3.q.89.3.c.

Dominica 4.poſt 8. Pentec.Epiſt.Rom.8.

Exiſtimo quod non ſint condignæ paſſiones.] An ergo opera iuſtorum non ſint meritoria vitę æternę.12.q.114.3.o.& ad 1.prę.c.De magnitudine gloriæ ſupr.in Euang.Dominicæ 2.poſt 8.Pentecoſt.De patientia.22.q.136.
Quia & ipſa creatura liberabitur ſeruitute corruptionis.] An mundus poſt iudicium innouabitur.Suppl.q.91.1.o.
Sed & nos ipſi primitias ſpiritus habentes,& ipſi intra nos gemimus.] An patientia ſuſtinet aliqua propter bonum.22.q.136.5.c.
An bonum ſperatum quia differtur,cauſet triſtitiam.Ibidem.
An beatitudo in hac vita haberi poſſit.12.q.5.3.o.
Adoptionẽ filiorũ Dei.]De adoptione vide Epiſt. Dominicæ infra oct. Nat.

Euang. Luc. 6.

Eſtote miſericordes.] Quis dicatur miſericors. 1. q.21.3.c princ.Quid ſit miſe-

miſericordia.22. q.30. 1.c.princ. Quæ hominem maximè ad miſericordiam prouocent.22. q.30. 1.c. præc. Qui ſint maximè miſericordes. 22. q. 30. 2. c.
In qua ſignificatione miſericordia ſit virtus.22.q.30.3.c.
Quanta virtus ſit miſericordia.22.q. 30. 4.6.
Sicut pater veſter.] Cum miſericordia ſit ſpecies triſtitiæ, & Deo non competat triſtitia, quomodo poteſt dici eſſe miſericors. 1. q. 21. 3. c. & ad 1.
An misereri ſit proprium Deo. 22. q.30. 4. c.
An miſericordia Dei repugnet iuſtitiæ eius.1. q.21.3.ad 2.
An in omnibus operibus Dei ſit miſericordia & iuſtitia.1.q.21.4.0.
Quomodo omnipotentia Dei parcendo & miſerando maximè manifeſtetur. 1. q.21. 3. ad 3.
Nolite iudicare.]An ergo non ſit licitum iudicare.22.q.60. 2.ad 1.
Quæ requirantur ad hoc vt iudicium ſit iuſtitiæ actus. 22. q. 60. 2. c.
An iudicium ex ſuſpicione procedens ſit illicitum. 22. q.60. 3.0.
De falſo teſtimonio. 22. q.70. 0.
In qua menſura menſi fueritis.] In qua iuſtitia hæc diuini iudicij forma habeat locum. 22. q.61. 4.ad 1.
Quid vides feſtucam.] An ergo peccator non poſſit corripere peccatorem. 22. q. 33. 5. 0. Quot modis contingit peccatorem in corripiendo alium peccatorem delinquere.22. q.33. 5.c.
Hypocrita.] In quo conſiſtat hypocriſis. 22. q.111. art.2.
An hypocriſis tanquam ſpecies mendacij, veritati opponatur. 22. q. 111. art. 3. 0.
Quale & quantum peccatum ſit ſimulatio.22. q.111.art.4.0.

Dominica 5. poſt octauam Pentec. Epiſt.1. Petr 3.

Omnes vnanimes.] De concordia. 22. q. 29. Quid ſit concordia. 22. q. 29. 1. c.
An concordia ex charitate cauſetur.22. q.37.1.c.princ.
Quæ concordia laudanda,& quæ vituperanda.22.q.37.1.ad 2.Quid ſit diſcordia.22.q.37.2.c.princ. An omnis diſcordia in bono ſit peccatum.22. q.37. 1.c. & ad 3. Ex quo vitio tanquam radice oriatur diſcordia. 22. q. 37. 2. 0.
Compatientes.] De miſericordia. 22. q. 30. Quomodo compatiamur peccantibus.22.q.30.1.ad 1.
Non reddentes malũ pro malo.]An vindicatio non ſit licita.22.q.108.1.c.
An Dominus prohibuerit omnem liuorem vindictæ. 12. q. 167. 2. ad 2. & ad 3.
An laudabiliter contumeliæ ſuſtineantur.22.q.72.3.0.
Sed è contrario benedicentes.]An ex neceſſitate charitatis ſit, quod aliquis ſigna, vel affectus dilectionis inimico exhibeat.22. q.25. 9.0.
Coerceat linguam ſuam à malo.] De iniuriis verborum. 22. q.72. & ſeq.
Declinet à malo.]An declinare à malo & facere bonum, ſint partes iuſtitiæ. 22.q.79.1. An tranſgreſſio ſit ſpeciale peccatum.22.q.79.2.0.
An omiſſio ſit ſpeciale peccatum.22. q.79. 3.0.
Oculi Domini ſuper iuſtos.] Quantam curam bonorum habeat Deus. 1. q. 22.2.ad 4.
Sed & ſi quid patimini propter iuſtitiam, beati.] De cauſa martyrij. 22. q. 124. 5. 0.
Timorẽ autem eorũ ne timueritis.]Quando timor ſit peccatũ.22.q.125.1.

Euang.

Euang. Luc. 5.

Cum turbę irruerent in Ieſum vt audirent verbum.] An quis negligens ſcire quæ ſcire tenetur, peccet. 12.q.76.2.c.

An lex obliget ignorantes in quorum notitiam poteſt veniri per alios. 12.q.904.ad 2. An ignorantia affectata diminuat culpã, an potius aggrauet. 3.q.47.5.c.& ad 3. Quo ordine reuelantur a Deo credibilia. 22.q.2.a.6.c.princ. & 3.q.42.1.c. princ. Cum Chriſtus vitam agere debuerit perfectiſſimam, quomodo igitur prædicauit. 3.q.40.1.ad 2.

Cur Chriſtus publicè prædicare voluerit. 3.q.40.c.

De prædicatione religioſorum. 22.q.188.4.

Aſcendens in vnam nauem, quæ erat Simonis.] Cur Chriſtus prædicare voluit ſolis Iudæis. 3.q.42.1.c.

Duc in altum.] An Dominus miſerit Apoſtolos ad prædicandum gentibus in profundo ignorantiæ iacentibus. 3.q.42. 1.c.fi. & ad 1.

Per totam noctem laborantes nihil cepimus.] An fides ſit donum Dei. 22.q. 6.a.1.

Quomodo Deus quoſdam dando, ſcilicet fidem, doceat, quoſdam non doceat. 12.q.98.4.ad 2.& 22.q.2.a.5.ad 1.

Rumpebatur autem rete eorum.] De ſchiſmate. 22.q.39.0.

Exi à me Domine.] An exemplo Petri ex reuerentia à ſacramento Euchariſtiæ abſtinere nos conueniat. 3.q.80.10.ad 3.

Relictis omnibus.] An ergo conueniat in diuinis præceptis non ſatis exercitatos religionem ingredi. 22.q.189.1.0.

Dominica 6.poſt oct.Pentec.Epiſt. Rom.6.

In morte ipſius baptizati ſumus.] Quomodo baptizamur in morte Chriſti. 3.q.68.5.c. Quomodo homo baptizatus participet paſſionem Chriſti. 3.q.86.4.ad 3. Quomodo commemoretur mors Chriſti in baptiſmo. 3.q.65.9.ad 5. An baptizatus moriatur veteri vitæ. 3.q.68.7.c.

Conſepulti enim ſumus.] Quomodo baptizatus cum Chriſto ſepeliatur. 3.3.q.51.1.c.f.

Verus homo noſter ſimul crucifixus eſt.] De effectibus paſſionis Chriſti. 3.q.49.

Ita & vos exiſtimate vos mortuos quidem peccato.] Quomodo Chriſto reſurgenti debeamus etiam ſecundum animam conformari. 3.q.56.2.c.

Euang. Matth. 5.

Niſi abundauerit iuſtitia veſtra.] An præcepta nouę legis ſint maiora præceptis veteris legis. 12.q.107.3.ad 2. In quo lex noua ſuperabũdet legi veteri. 12.q.91.5.c. An in veteri lege prohibebãtur interiores motus animi. 22.q.107.4.c.f. An lex noua ſit grauior quàm lex vetus. 12.q.107.4.0.

De partibus iuſtitiæ. 22.q.79. De præceptis iuſtitiæ. 22.q.121.

Audiſtis quia dictum eſt antiquis: Non occides.] Quid antiqui intellexerint per (non occides.) 12.q.107.2.c.& 3.ad 2.

Ego autem dico vobis.] Quanta poteſtate & auctoritate Chriſtus docebat. 3.q.42.1.ad 2. An Chriſtus propoſuerit præcepta quædam contraria præceptis veteris legis. 12.q.107.2.ad 2.

Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio.] Quid per iudicium, conſilium, & gehennam intelligatur. 22.q.158. 3.a.2. & a.5.ad 3.

Quæ ira ſit laudabilis, & quæ vituperabilis. 22.q.158.1.& 2.c.

De qua ira ſit hic Chriſtus locutus. 22.q.158.3.ad 2.& ad 3.

Qui

Qui autem dixerit fatue.]Quis ſit ordo inter hos gradus iræ & gradus damnationis, & quomodo explicandus.22.q.158.5.ad 3.

Dominica 7.poſt octauam Pentec Epiſt.Rom.6.

Exhibete membra veſtra ſeruire iuſtitiæ.] Quomodo membra noſtra exhibemus arma iuſtitiæ,cum corpus non ſit capax gratiæ. 3.q.79.1.ad 3.

Cum enim ſerui eſſetis peccati,liberi fuiſtis iuſtitiæ.] Quotuplex ſit ſeruitus,& quotuplex libertas.22.q.183.4.c.

Quid ſit ſeruitus peccati,vel iuſtitiæ, Item quid libertas à peccato,& liberta à ſeruitute.Ibidem.

Quæ ſit vera ſeruitus,& quæ vera libertas. Ibidem.

Qui fiat quod homo efficiatur ſeruus aut iuſtitiæ,aut peccati.Ibidem.

Quomodo per Chriſtum ſimus liberati.3.q.49.

Quem ergo fructum.] Cur opera vitiorum minus dicuntur fructus quàm opera virtutum.12.q.70.4.ad 1.

De fructibus Spiritus ſancti.12.q.70.

De effectu peccati quantum ad reatum pœnæ.12.q.87.

Nam finis illorum mors eſt.]De effectu peccati.12.q.85.& ſeq.

Gratia autem Dei vita æterna.] Cur non dicatur ſtipendium iuſtitiæ vita æterna.12.q.114.3.a.2.

Euang. Mar. 8.

Miſereor ſuper turbam.]De miſericordia, vt ſup. in Euang. Dominicæ 4. poſt 8.Pentec.

Si dimiſero eos ieiunos.]De ſobrietate,gula,& ebrietate.22.q.148.149.150.

Et interrogauit eos.]Cur Chriſtus rogat ea de quibus certus eſt.22.q.97.2.c.prin.

Vide de miraculo hoc Euang. Dominicæ Lætare.

Gratias agens.]De gratiarum actione. 22.q.106.0.

Dominica 8 poſt 8.Pentecoſt.Epiſt.Rom.8.

Debitores ſumus non carni.]Quid creatura debeat Deo. 12.q.111.1.ad 2.

Si enim ſecundum carnem vixeritis.] Quid ſit viuere ſecundum carnem. 12.q.72.2.ad 1.

Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis.] An per pœnitentiam reſtituatur homo in priſtinam dignitatem.3.q.83.3.0.

Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur,ij ſunt filij Dei.] Quomodo adoptemur in filios Dei.12.q.114.3.c.fi.

Per quam virtutem adoptamur in filios Dei.3.q.23.3.c.fi.

Sed accepiſtis ſpiritum adoptionis,]Quid ſit aliquem adoptare.3.q.23.1.c.

Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis.]Quis ſpiritus ſeruitutis non conſiſtat cum ſpiritu adoptionis.i. charitate. 22.q.19.6.0.& 10.

Quomodo dicuntur filij adoptiui geniti,cum filius adoptiuus non gignatur, ſed fiat.3.q.23.2.0.

Quæ ſit differentiia inter Deum adoptantem,& hominem adoptantem.3.q. 23.1.c.fi.

Quæ ſit differentia inter hæreditatem bonorum temporalium , & æternorum.3.q.23.1.ad 3.

Vide reliqua circa Epiſt. Dominicæ infra 8. Natiuitatis Domini.

Ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro.] An quis poſſit ſcire ſe habere gratiam.12.q.1.12.5.0.

Si autem filij,& hæredes.]An filio adoptato debeatur hæreditas ex ipſo iure adoptio

adoptionis.12.q.114.3.c.ſi.& 3.q.23.1.c.

Cohæredes autem Chriſti.]Cum Chriſtus ſit naturalis filius patris,& adoptio ſit introducta in defectum naturalis filij, quomodo Deo conuenit nos in filios ſuos adoptare.3.q.23.1.ad 2.

Euang. Matt.7.

Attendite à falſis prophetis.]qui dicũtur falſi prophetæ.22.q.172. 4.ad 3.

An ſic ſit attendendum a falſis prophetis, vt eis communicari non poſſit. 22.q.10.a.9.0.

quando ſit licitum cum falſis prophetis diſputare. 22.q.10.7.0.

Intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.] qui doctores dicantur lupi rapaces. 22.q.172.4.ad 3.

An hæretici qui ſunt lupi rapaces,ſint tolerandi.22.q.11.a.3.0.

De punitione hæreticorum.22.q.11.3.& 4.

A fructibus eorum cognoſcetis eos.]quomodo cognoſcatur hæreticus. 22. q.11.2.ad 2.& q.5.a.3.c.

Sic omnis arbor bona bonos fructus facit.]An ergo bonum non poſſit eſſe cauſa mali.1.q.49.1.ad 1.

An tota bonitas & malitia actus exterioris dependeat ex voluntate.12. q. 20.2.ad 1.præcipuè.

Et in ignem mittetur.] An damnati torquebuntur igne corporeo. Suppl.q. 97.5.0.

An damnati in inferno ſola pœna ignis affligantur. Suppl.q.97.1.0.

Sed qui facit voluntatem patris mei.] An ad beatitudinem conſequendam requirantur bona opera.12.q.5.a.5.0.

Dominica 9.poſt 8.Pentec.Epiſt. 1-Cor.10.

Non ſimus concupiſcentes malorum.] Cur poſt baptiſmum debeamus tantopere fugere mala.3.q.40.2.ad 3.& 40.1.c.

De vitio gulæ.22.q.148.

Neque idololatræ efficiamini.]De actibus latriæ.22.q.82.& ſeq.

quantum peccatum ſit idololatria.22.q. 94.3.0.

Neque fornicemur.]De fornicatione. 22.q.154.2.& 3.

Neque murmuraueritis.] An voluntas hominis debeat ſemper conformari voluntati diuinæ.12.q.20.10.0.

Neque tentemus Chriſtum.] De tentatione.22.q.97.0.

quantum peccatum ſit tentatio Dei.22. q.97.4.0.

Hæc autem omnia in figura contingebant eis.]An lex noua veterem legem impleat.12.q.107.2.0.

Tentatio vos non apprehendat.]An quis debeat ſe ingerere ad tentationes ſuſcipiendas.3.q.41. 2.ad 2.

Euang. Luc. 16.

Homo quidã erat diues.]Vide Euang.Dominicæ 1.poſt 8.Pẽtec.de diuitiis.

quaſi diſſipaſſet bona ipſius.] An diſpenſator teneatur diſpenſare bona ſui domini ſecundum quod ei ab eo commiſſum eſt. 22. q. 32. 8. c. & ad 3.

quid ad diſpenſationem requiratur.22.q.185.7.c.

An Epiſcopi mortaliter peccent ſi bona Eccleſiaſtica quæ procurant,pauperibus non largiantur.22.q.185.7.0.

Accipe cautionem, citò ſcribe quinquaginta.] An dolus ſit peccatum ad aſtutiam pertinens. 22.q.55.4.0.

An

An fraus ad aſtutiam pertineat.22.q.55.5.o.
Quia filij huius ſæculi prudentiores ſunt.] An vera prudentia poſſit eſſe in peccatoribus.22.q.47.13.o.
Cur addatur hic,in generatione ſua. 22.q.47.13.ad 1.
Facite vobis amicos de mammona iniquitatis.]Cur diuitiæ dicuntur mammona iniquitatis.22.q.32.7.ad 1.
In quibus rebus conſiſtant diuitiæ corporales.12.q.2.1.c.potiſſimum.
Quomodo temporalia bona amanda. 22.q.126.1.c.
An diuites poſſint ſaluari.22.q.186.3.
Cur Deus det alicui abundantiam diuitiarum.21.q.117.1.
An quis teneatur ita diuitias ſuas erogare,vt nihil ſibi reſeruet. 22. q.117.1.ad 2.
In quanta abundantia eleemoſyna ſit facienda.22. q.32. 10.o.
Quantum peccatum ſit diuites non ſuccurrere pauperibus. 22.q.32.7.ad 3. & 66.7.c.

Dominica 10.*poſt oct.Pentec.Epiſt.*1.*Cor.*12.

Scitis quoniam cum gentes eſſetis.]An homo ſine gratia poſſit non peccare.1.q.109.8.o.
An homo per ſua naturalia ſine gratia poſſit legem implere. 12.q.109.4.o.
Et nemo poteſt dicere,Domine Ieſus.]An homo ſine gratia nullum verum cognoſcere poſſit. 12.q.109.1. o.
Diuiſiones verò gratiarum ſunt.]Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur, ad membra eius diuerſimode redundet. 22. q.183.2.c.
Vnicuique autem datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem.] De duplici gratia,gratum ſcilicet faciente,& gratia gratis data,de earumque diſtinctione.12.q.111.1.o.
De gratiis gratis datis.22.q.176.& ſeq.
Alij quidem datur ſermo ſapientiæ.] De diſtinctione gratiarum gratis datarum.12.q.111.4. c.
Diuidens ſingulis prout vult.]Cur in vno ſit maior gratia quàm in alio.12. q.112.4.o.

*Euang. Luc.*19.

Fleuit ſuper illã.] Quomodo exemplo Chriſti condolendum & compatiendum ſit peccatoribus.22.q.30.1.ad 1.
An Deus,Angeli,& homines boni compatiantur malis hominibus.Suppl.q. 94.2.o.
An homines mali & inuidi non gaudeant de alieno malo. 22.q.1.& 2.c.
Eo quod non cognoueris tempus viſitationis tuæ.] Ignorantia Iudæorum de Chriſto,vnde oriebatur.3.q.47.c.& ad 1.ſi.& ad 2.
An omnium Iudæorum, maiorum. ſ. & minorum ignorantia erat æquale peccatum.3.q.47.5.c.
Quantum peccatum ſit peccatum infidelitatis.22.q.10.3.o.
Et cœpit eiicere vendẽtes.] Quomodo ad vnius flagelli verbera vnus homo illo tempore contemptibilis potuerit eiicere tantam hominum multitudinem.3.q.44.3.ad 1.
An irreuerentia rerum ſacrarum & diuino cultui deputatarum ſit ſacrilegium.22.q.99.1.c.
De ſimonia.22.q.100.
Domus mea domus orationis eſt.] Cur certus & determinatus locus deputetur orationi.22.q.84.3.o.

Et erat quotidie docens in templo.] An Chriſtus omnia publicè docuerit, 3.q.42.3.3.0.

Dominica 11. *poſt oct. Pentec.Epiſt.*1.*Cor.*15.

Quia reſurrexit.] De reſurrectione Chriſti.3.q.53.& ſeq.
Et viſus eſt Cephæ.] Quibus Chriſtus apparuerit, & vbi. 3.q.55.3.ad 3.& ad 4.
Viſus eſt & mihi.] Cum Chriſtus ante conuerſionem Pauli aſcenderat, quomodo viſus eſt ab eo.3.q.57.6.ad 3.
Ego enim ſum minimus Apoſtolorum.] An homo debeat ſe omnibus per humilitatem ſubiicere. 22.q.161.3.0.
Quomodo quis abſque falſitate poteſt ſe credere & pronunciare omnibus viliorem,& ad omnia inutilem & indignum.22.q.161.6.ad 1.
Gratia Dei ſum id quod ſum.]De neceſſitate gratiæ.12.q.109.0.

Euangel. Luc. 18.

Qui in ſe confidebant.] An præſumere de ſuis viribus ſit peccatum. 22. q. 130.1.0.
Quid ſit dicendum præſumptuoſum eſſe.22.q.130.1.ad 3.
Quot modis contingat præſumptio.22.q.130.2.ad 3.
Quotuplex ſit præſumptio.22.q.21.1.c.
Quæ præſumptio ſit altera grauior.22.q.21.1.ad 1.
Ex quo vitio cauſetur præſumptio oppoſita magnanimitati. 22. q.21.4.c. princ.
Ex quo vitio oriatur præſumptio oppoſita timori.22.q.21.4.c.fi.
Et aſpernabantur cæteros.] An ſit ſpecies ſuperbiæ, cum aliquis aliis deſpectis ſingulariter vult videri.22.q.162.4.0.
Hæc apud ſe orabat.] Quibus virtutibus debeat oratio eſſe adornata, vt placeat Deo,ab eoque exaudiatur.22.q.83.15.c.potiſſimum.
De religione,deuotione,oratione.22.q.81.82.83.
Quia non ſum ſicuti cæteri homines.]An iactantia ſit peccatum. 22.q.112. 1. 0.
An iactantia oriatur ex ſuperbia.22.q.112.1.ad 2.
An iactantia huius Phariſæi fuerit peccatum mortale.22.q.112.2.c.
Ieiuno bis in ſabbatho.] Cur Phariſæi & diſcipuli Ioannis potius ieiunabant quàm Chriſtus & eius diſcipuli.3.q.40.2.ad 2.
Decimas do omnium.]De decimis.22.q.87.
Publicanus autem ſtans à longè.]Quanta virtus ſit humilitas.22.q.161.5.0.
Cur humilitas neceſſaria ſit ad orationem.22.q.83.15.c.
Quia omnis qui ſe exaltat humiliabitur.] Quomodo exaltatio tanquam merces redditur humilitati.22.q.161.5.ad 3.

Dominica 12.*poſt oct. Pentec. Epiſt.*2.*Cor.*3.

Fiduciam talem autem habemus.]An vnus alium doceat.1.q.117.1.0.
An homo ſolum exhibeat exterius miniſterium.1.q.117.c.& ad 1.
An fides ſit donum Dei.22.q.6.1.
Quomodo Deus quoſdam miſericordia doceat,& quoſdam iuſtitia non doceat.12.q.98.4.ad 2.& 22.q.2.5.ad 1.
An in hoc maximè poteſtas diuina monſtrata ſit quod diſcipulis ſuis tantam virtutem contulit in docendo , vt gentes quæ nihil de Chriſto audierant ad ipſum conuerterent.3.q.42.1.ad 2.
Per Chriſtum ad Deum.]De oratione & Sacerdotio Chriſti. 3.q.21.& 22.
Non quod ſufficientes ſimus.] An homo ſine gratia nullum verum cognoſcere poſſit.12.q.106.1.0.

An quis poſſit verè dicere ſe ad quiduis inutilem & inidoneum.22. q.161. 6.ad 1.

Qui & idoneos nos fecit miniſtros.] An Deus eos quos eligit,faciat idoneos ad id ad quòd eos eligit.3.q.27.3.c.

Litera enim occidit.] quomodo litera ſiue lex occidat.12.q.98.1.ad 2.

An etiam littera Euangelij occideret, niſi adeſſet interius gratia fidei ſanans.12.q.106.2.c.

Quod ſi miniſtratio mortis.] An miniſtri noui Teſtamenti ſint maioris dignitatis quàm miniſtri veteris Teſtamenti.22.q.87.1.c.fi.

Cur Apoſtolus legem veterem vocat miniſtrationem mortis & damnationis, legem autem nouam miniſtrationem ſpiritus & iuſtitiæ. 12.q.106. 2.ad 3.

Euang. Marci 7.

Exiens Ieſus de finibus Tyri venit per Sidonem.] Cur Chriſtus in eodem loco non manſit, ſed ex vno ad alium prædicandi cauſa ſe contulit. 3.q. 40. .c.

Et deprecabantur eum vt illi imponat manuum.] An debeamus pro aliis orare.22.q.83.7.o.An oratio aliena alteri proſit.22.q.83.7.ad 2.& ad 3.

An bona intentio aliena, fides aliena, & fidei profeſſio aliena alteri prodeſſe poſſit.3.q.68.7.o.

Et apprehendens eum ſeorſum.]Cur Chriſtus hunc mutum & ſurdum virtute ſua diuina non ſubitò, ſed paulatim mediante corpore ſuo curare voluit.3.q.44.3.ad 2.

De cerimoniis & ritibus baptiſmi.3. q.66.10.o.& q.71.o.

Et ſuſpiciens in cœlum ingemuit.] An omnis pœna ſit propter aliquam culpam.12.q.87.7.o.

Et præcepit illis ne cui dicerent.] An Chriſtus intendebat eos per virtutem diuini præcepti obligare præcipiendo eis ne cui dicerent. 22.q.104. 4.ad 1.& 3.q.13.4.ad 2.& q.44.3.ad 4.

Quanto magis eis præcipiebat,tanto plus prædicabant.] An ergo Chriſto fuerint inobedientes.22.q.104 4.ad 1.

An anima Chriſti non habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ voluntatis.3.q.13.4.ad 2.

Dicentes,bene omnia fecit.]De gratiarum actione.22.q.106.o.

Dominica 13.poſt oct.Pentecoſt.Epiſt.ad Gal.3.

Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones.]An promiſſio hæc facta ſit Abrahæ propter ipſius meritum,an verò ex gratuita Dei electione, & vocatione. 12. q.98.4.c.

Et ſemini eius.]An alio modo quàm per ſemen Abrahæ,i.Chriſtum, ſaluari poſſimus.12.q.91.5.ad 2.& 98.2.ad 4.& 22.q.2.ar.7.c.

Quæ poſt quadringētos & triginta annos facta eſt lex.] An lex vetus fuerit data conuenienti tempore.12.q.98.6.o.

Nam ſi ex lege hæreditas.] An lex vetus iuſtificet. 12. q.98.c. & q. 101. 12. o.

Lex propter tranſgreſſionem poſita eſt.] An legis actus & officium ſit punire tranſgreſſores.12.q.92.2.ad 4.præc.

Ordinata per Angelos.] An lex vetus data fuerit immediatè à Deo,an potius per Angelos,12.q.98.3.o.

In manu mediatoris.] An Chriſtus ſit mediator Dei & hominum, & ſecundum quam naturam.3.q.26.o.

Euang. Luc. 10.

Tentans eum.] De tentatione Dei. 22.q.97.o.
Quid faciendo vitam æternam poſſidebo?] An bona opera requirantur ad beatitudinem ſiue vitam æternam. 12.q.5.7.o.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.] Quid ſit dilectio. 22.q.27.2.o.
An cõuenienter mandetur quod Deus diligatur ex toto corde. 22.q.44.4.o.
Quid ſit Deum diligere ex toto corde, & ex tota anima, & ex omnibus viribus, & ex omni mente. 22.q.44.5.o.
An præceptum hoc de dilectione Dei poſſit ſeruari in via. 22.q.44.6.o.
An peccans venialiter diligat Deum ex toto corde. 22. q.4. 4.ad 2.
De hoc præcepto vide plura infra in Euang.Dom.13^a^.poſt oct.Pentec.
Et proximum tuum ſicut teipſum.] Quomodo proximus ſit diligendus. 22.q.44.7.c.
Homo quidam deſcendebat.] De ſtatu innocentiæ primi hominis quantum ad intellectum & voluntatem. 1.q.49.& ſeq. vſque ad 103.
De peccato primi hominis. 22.q.163.o.
De pœna peccati primorum parentum. 22.q.164.o.
De peccato originali. 12.q.81.& 82.
Abierunt ſemiuiuo relicto.] Quo vſque bonum naturæ per peccatum fuerit imminutum. 12.q.85.1.& 2.
Accidit vt ſacerdos quidam deſcenderet eadem via, & viſo illo præteriit.]
An ceremoniæ & ſacrificia veteris legis habebant virtutem iuſtificandi tempore legis. 12.q.103.2.o.
An præcepta moralia veteris legis iuſtificabant. 12.q.101.12.o.
Samaritanus autem.] An ſalus noſtra ſit adſcribenda Chriſto. 12.q.91.5.ad 2.& 22.q.2.7.c.
Alligans vulnera.] Quot ſint vulnera quibus humana natura per peccatum vitiata eſt. 12.q.85.3.o.
Infundens oleum & vinum.] De ſacramentis inſtitutis tanquam remediis contra vulnera humanæ naturæ. 3.q.60.& ſeq.
Quæcunque ſuperogaueris.] De conſiliis. 12.q.108.4.o.
Quis horum trium videtur tibi proximus fuiſſe illi?] Quis ſit noſter proximus. 22. q.44.7.c.

Dominica 14. *Epiſt.Gal.* 5.

Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritum.] Quomodo caro & ſpiritus mentem humanam ad diuerſa & contraria moueat atque impellat. 12.q.70.4.c.princ.
Quomodo opera carnis & fructus ſibi mutuo contrarientur. 12.q.70.4.c.
qui fructus ſpiritus quibus operibus carnis opponantur. 12.q.70.4.c.
An ſicut caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, ita etiam amici carnales aduerſentur profectui ſpirituali. 22. q.189.o.ad 2.
Manifeſta ſunt opera carnis.] Cur opera carnis non dicuntur fructus carnis, ſicut opera ſpiritus dicuntur fructus ſpiritus. 12.q.70.4.ad 1.
quæ dicantur hic opera carnis. 12.q.72.2 ad 1.
An peccata ſpiritualia etiam hic dicantur opera carnis. ibid.
De peccatis & vitiis 12.q.71.& ſequent.
Qui talia agunt, regnum Dei non poſſidebunt.] quibus peccatis debeatur pœna æterna. 12.q.87.5.o.
Fructus autem ſpiritus.] An fructus Spiritus ſancti ſint actus. 12.q.70.1.o.
An conuenienter hic ab Apoſtolo enumerentur. 12.q.70.3.o.

Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam.] Quis propriè dicatur eſſe Chriſti ſiue Chriſtianus.12.q.124.5.ad 1.

Euang.Luc.17.

Dum iret in Hieruſalem, tranſibat per mediam Samariam.] Cur Chriſtus non egit vitam ſolitariam,ſed inter homines diuerſorum locorum & regionum conuerſatus eſt.3.q.40.1.c.potiſſimum.

Decem leproſi.]Quid per leproſum ſignificetur,vide Dominicam 2am.poſt Epiph.in Euang.

Ieſu præceptor.]De nomine Ieſu.3.q.37.2.0.

Miſerere noſtri.]Quid ſit miſeri,ſiue miſericordia. 22.q.30.1.c.princ. & 2.c.princ.

Ite,oſtendite vos ſacerdotibus.] Cur Dominus iam mundatos à lepra mittit ad ſacerdotes.12.q.102.5.ad 7.& 103.2.ad 2.& ad 3.

Quem ritum ſeruabant ſacerdotes in purificatione leproſi. 12. q. 102. 5. ad 7.

De confeſſione peccatorum ſacerdoti facienda.Suppl.q.6.& ſeq.

Cecidit ante faciem eius.] An Deus ſit adorandus corporali adoratione. 22.q.84.2.0.

Gratias agens.] De gratiarum actione.22.q.106.0.

Quanta gratia fiat pœnitenti.22.q.106.2.0.

Non eſt inuentus qui daret gloriam Deo.]Quale & quantum peccatum ſit ingratitudo.22.q.107.2.& 3.

Dominica 15.poſt oct.Pentec.Epiſt Gal 6.

Non efficiamini inanis gloriæ cupidi.] Quid gloria. 22.q.132.1.c.

Quot modis gloria dicitur vana & inanis.ibid.

An inanis gloria ſit peccatum mortale. 22.q.132.3.0.

Huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis.] Quid cogitandum alium corripienti,& quomodo ſe in correptione habere debeat.22.q.33.5.c.

De manſuetudine & clementia.22.q.157.0.

Alter alterius onera portate.] An ſupportatio opponatur correctioni fraternæ.22.q.33.1.ad 3.

Quando quis peccantem dicatur ſupportare.22.q.33.1.ad 3.

Quomodo tolerandi ſint mali.22.q.108.1.ad 2.& ad 4.

An malo non ſit reſiſtendum.22.q.188.3.ad 1.

Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe.]De præſumptione. 22.q.130.0.

De ſpeciebus ſuperbiæ.22.q.162.4.0.

Et ſic in ſemetipſo tantum gloriam habebit,& non in altero.]An peccatum ſit,alteri vitia ſua proponere,vt per comparationem eius videatur corripiens ſanctus,& iuſtus.22.q.33.5.c.

Communicet autem is qui catechizatur.]De catecheſi.3.q.71.1.& 4.

Quæ ſeminauerit homo ,hæc & metet.] An bona opera ſint meritoria vitæ æternæ. 12.q.114.3.0.

An peccata quæ contra charitatem ſunt,ſint meritoria mortis & corruptionis æternæ.12.q.87.3.& Suppl.q.99.1.0.

Bonum facientes non deficiamus.]De perſeuerantia.22.q.137.0.

Ad omnes.]An omnibus ſit benefaciendum.22.q.31.2.0.

Maximè ad domeſticos fidei.]An magis debeamus diligere meliores quàm nobis coniunctiores.22.q.26.7.0.

Euang.Matth.6.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire.] Qualibus duobus dominis ſeruire

te non poſſumus. 22. q. 1. 5.
Sed contra.] An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire 22.q.104.5.0.
In quibus prælato non ſit obediendum.22. q.33.7.ad 5.
Aut enim vnum odio habebit.] An Deus poſſit odio haberi.22. q.34. 1. quid ſit odium. Ibid. c.
Et alterum contemnet.] quid ſit peccare ex contemptu.22. q.186.9.ad 3.
Ne ſolliciti ſitis animæ veſtræ.] De ſollicitudine.Vide Epiſt.Dominicæ 3^a. poſt 8^am. Pentec.
Scit enim pater veſter quia his omnibus indigetis.] Si Deus ſciat deſideria noſtra & indigentiam,cur igitur ei preces porrigimus.22.q.83.2.ad 1.
Primum quærite regnum Dei,& cætera adiicientur vobis.] An temporalia bona cadant ſub merito. 12. q.114. 10.0.
quomodo temporalia bona poſſint licitè deſiderari.12. q.99. 6.c.fin. & ad 2. & 22. q.83. 6.0.
Ad quæ bona ordinet hominem lex noua, & ad quæ lex vetus. 12. q.91. 5. c. prin. & 99.6.0.

Dominica 17. poſt oct. Pentec. Epiſt. ad Epheſ. 3.

Huius rei gratia flecto genua mea.] An perſeuerantia indigeat auxilio gratiæ.12.q.109.10.0.& 22.q.137.4.0.
Flecto genua.] An adoratio importet actum corporalem.22.q.84.2.0.
Ex quo omnis paternitas.] An hoc nomen (pater) ſit propriè nomen diuinæ perſonæ.1. q.33.2.0.
An hoc nomen (pater) per prius dicat reſpectum ad filium quàm ad creaturam.1.q.33.3.0.
Paternitas in cœlo.] quomodo in cœleſtibus ſit paternitas.1. q.45. 5.ad 1.
Virtutem corroborari.] De fortitudine.22.q.123.0.
Chriſtum habitare per fidem.] An credere ſit ad ſalutem neceſſarium. 22. q. 2. 3. 0.
An ſit donum Dei. 22. q.6. 1.
In charitate radicati & fundati.] Cur charitas radici & fundamento comparetur.22.q. 23.8.ad 2.
Vt impleamini in omnem plenitudinem Dei.] An ergo plenitudo non ſit propria Chriſto. 3. q.7. 10. 0. ad 2. præcipuè.

Euang. Luc. 7.

Ecce defunctus efferebatur.] An homo in ſtatu innocentiæ erat immortalis. 1. q.97.2. & 4.
An mors ſit pœna peccati.12.q.85.5.0.& 22. q.164. 1.0.
De qualitate animæ exeuntis. Suppl. q.70.
De ſuffragiis mortuorum. Suppl. q.71. 0.
An ſepelire mortuum ſit ſpecies eleemoſynæ.22. q.32.2.c.& ad 1.
Et turba multa cum illa.] An dolor amici compatientis mitiget triſtitiam. 12.q.38. 3. 0.
Miſericordia motus.] De miſericordia vt ſuprà in Euang. Dominicæ 4^a. poſt oct. Pentec.
Noli flere.] An fletus mitiget triſtitiam.12.q.38.2.0.
Et acceſſit & tetigit loculum.] Cur Chriſtus in faciendis miraculis circa homines, non vſus eſt ſola poteſtate diuina, ſed aliud ad humanitatem eius pertinens apponere voluit.3.q.44.3.ad 2.
Et reſedit qui erat mortuus.] Si hic mortuus, & quidam alij ſint à Chriſto reuocati ad vitam,an ergo Chriſtus primò non reſurrexerit.3.q.53.3.2.

Magnificabant Deum.]De gratiarum actione.22.q.106.o.

Dominica 17.poſt oct.Pentec. Epiſt. Epheſ. 4.

Cum omni humilitate & manſuetudine.]De humilitate.22.q.161.
De manſuetudine.22.q.157.
Cum patientia ſupportantes.]De patientia.22.q.161.
De ſupportatione fratris,vide Epiſt.Dominicæ 15.poſt oct.Pentec.
In vinculo pacis.] De pace & concordia, vt ſupr.in Euang.feriæ 3ª. poſt Paſcha.
Vnum corpus.] quomodo tota Eccleſia dicatur vnum corpus. 3. q. 8. 1.c. princ.
In vnam ſpem vocationis veſtræ.]quomodo bona ſpiritualia poſſint ſimul ex integro à pluribus poſſideri.3.q.23.1.ad 3.
Vna fides.]quomodo fides ſit vna.22. q.4.6.o.
Vnum baptiſma.]quomodo baptiſma dicatur vnum.3.q.66.9.o.
Et in omnibus nobis.]quomodo Deus ſit in omnibus rebus.1.q.8.1.& 3.

Euang. Luc. 14.

Dum intraret Ieſus in domum cuiuſdam principis Phariſæorum.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari & mãducare voluerit.3.q.40.1.c.
Si licet ſabbatho curare.] An Chriſtus curando hominem in ſabbatho,ſabbathum non violauerit.3.q.40.4.ad 1.
De ſanctificatione ſabbathi.22.q.122.4.
Intendens quomodo primos accubitus eligerent.] De ambitione,vt ſupr. in Euang.Dominicæ 2ª.poſt oct.Pentec.
Non diſcumbas primo loco.]De quarta ſpecie ſuperbiæ.22.q.162.4.
Recumbe in nouiſſimo loco.] An homo debeat ſe in omnibus per humilitatem ſubiicere.22.q.161.3.o.
quia omnis qui ſe exaltat.] quomodo humilitati promittatur ſpiritualis exaltatio.22.q.161.5.ad 3.

Dominica 18.poſt oct.Pentec.Epiſt.1. Corinth. 1.

Gratias ago Deo meo.]De gratiarum actione & gratitudine.22.q.106.o.
Pro vobis.]An debeamus pro aliis orare.22.q.83.7.o.
Ita vt nihil vobis deſit in vlla gratia.] quomodo homo dicatur eſſe plenus gratia.3.q.7.10.c.
Confirmabit vos vſque in finem.]An perſeuerãtia indigeat auxilio gratiæ. 22.q.137.4.o & 12.q.109.9.& 10.
Vtrum quis poſſit ſibi promereri finalem perſeuerantiam.12.q.114.7.o.
Sine crimine.]Quot & quæ ſint vitia capitalia.12.q.84.4.

Euang. Matth.22.

Acceſſerunt ad Ieſum Phariſæi, & interrogauit.] quando ſit licitum cum hæreticis diſputare.21.q.10.7.o.
Tentans eum.] De tentatione.22.q.97.o.
De ſimulatione.22.q.111.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde.] De hoc præcepto vide Euang.Dominicæ 13ª.poſt oct.Pentec.
An Deus poſſit hic totaliter amari.22 q.27.5.o.
An diuinæ dilectionis ſit aliquis modus habendus.22.q.27.6.o.
Hoc eſt maximum.] Cur hoc præceptum de charitate Dei ſit maximum. 22.q.44.1.c.fi.
Secundum autem ſimile eſt huic.] Cum charitas ſit vna virtus, quorſum duo

duo præcepta de ea dantur.22.q.44. 2.ad 1.
Cum debeamus quatuor diligere, Deũ, nos, proximum, & corpus proprium; cur non dantur quatuor præcepta. 22. q.44. 3.ad 1.
Cuius filius eſt?dicunt ei Dauid.] An Chriſtus ſumpſerit carnem de ſemine Dauid.3.q.31. 2.o.
Quomodo ergo Dauid vocat eum Dominum?] An hæ ſint veræ, homo eſt Deus, & Deus eſt homo.3. q.16. 1.& 2.

Dominica 19. poſt oct. Pentec. Epiſt. Epheſ. 4.

Renouamini ſpiritu mentis veſtræ, & induite nouum hominem.] An iuſtificatio impij conſiſtat in peccatorum remiſſione & gratiæ infuſione.12.q, 113. 1. & 2.
An declinare à malo, & facere bonum, ſint partes iuſtitiæ. 22. q.79. 1.o.
Propter quod deponentes mendacium.] De mendacio.22.q.100.1o.
Loquimini vnuſquiſque veritatem.]De virtute veritatis.22. q.109.o.
Iraſcimini & nolite peccare.] Quando iraſci ſit licitum,& quando non,22. q.158. 1.o. & 2.o.
Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram.] An ira ſi continua ſit, gignat odium.22. q. 34. 6.ad 3.
Iam non furetur.]De furto & rapina.22.q.66.
De ludis & luſoribus. 22. q.168.
An liceat eleemoſynas fieri de illicitè acquiſitis. 22. q. 32. 7.o.
Quando liceat alicui furari vt eleemoſynas largiatur.22. q.32.8.ad 1.& q. 66.7.ad 3.
An liceat alicui furari propter neceſſitatem.22.q.66.7.o.

Euang. Matth. 9.

Aſcendit Ieſus in nauiculã.] An Chriſtus aſſumpſerit corpus carnale & terreſtre cum eius defectibus & qualitatibus.3. q.5.2.o. & 14.1. & ſeq.
Et ecce offerũt ei paralyticũ.] An beneficẽtia ſit actus charitatis.22.q.31.1.o.
Quibus ſit benefaciendum.22.q.31.2.& 2.3.o.
Videns autem Ieſus fidem illorum, dixit paralytico, confide.] An ergo homo poſſit alteri mereri primam gratiam. 12. q.114. 6.ad 1.
An aliena deuotio proſit alteri, vt ſup.in Euang. Dominicæ 12[æ]. poſt oct. Pentec.
Remittuntur tibi peccata tua.]De contritione peccatorum. Suppl.q.1. & 2.
De confeſſione & ſatisfactione peccatorum. Suppl.q.6.& 12.
Cũ vidiſſet Ieſus cogitationes.] An anima Chriſti in verbo cognoſcat omnia.3. q. 10.2.o.
Hic blaſphemat.]Blaſphemia quid ſit,& quot modis contingat.22.q.13.1.ſ.
Blaſphemia vnde tanquam filia oriatur.22. q.158.7.ad 1.potiſſimum.
Surge,tolle lectum.] An mors & alij defectus corporales naſcantur ex peccato.12.q.85.5.o.& 3.q.44.3.ad 3.
Timuerunt.]De timore.12.q.41.& 42.& 22. q.19.o.

Dominica 20. poſt octauam Pentec. Epiſt. Eph 5.

Videte quomodo cautè ambuletis, non quaſi inſipientes, ſed vt ſapientes.] Quæ ſit vera prudentia. 22. q.47. 13. c.præcipuè.
An vera prudentia ſit in peccatoribus.22.q.47.13.c.
An ſit in omnibus habentibus gratiam. 22. q.47. 14. o.
Sed intelligentes quæ ſit voluntas Dei.] De duplici voluntate Dei, ſigni videlicet & beneplaciti. 1. q.19. 11. o.

De duplici cognitione diuinæ voluntatis.22. q.97. 2.ad 1.
Nolite inebriari vino.] De ebrietate. 22. q.150.
Ebrietas quid ſit. 22. q.150. 1. c.
An ebrietas ſit peccatum,& quale.22.q.150.1.& 2.
An aliquis inebrians ſe ſi ſibi vomitum ex conſilio medici excitet,peccet. 22.q.150. 2.ad 3.
An ebrius mereatur duplices maledictiones.22.q.150. 4.ad 1. & 12.q.76. 4.ad 4.
Vino.] An vſus vini totaliter ſit illicitus.22. q.149.3.0.
Quibus maximè ſit abſtinendum à vino & ſimili potu inebriante. 22. q. 149. 4. 0.
In quo eſt luxuria.] An ex vſu vini prouocetur concupiſcentia & libido. 22.q.148.8.ad 1.& q.149.4.c.
De luxuria & eius ſpeciebus.22. q.153. & ſeq.
Domino gratias agentes.]De gratiarum actione.22.q.106.0.

Euang. Matth. 22.

Loquebatur Ieſus in parabolis.] Cur Chriſtus in parabolis voluit loqui. 3. q.42. 3.c.fi. & ad 3.
qui fecit filio nuptias ſuas.]De incarnatione Dei,ſiue coniunctione naturæ diuinæ cum humana.3. q.1. & ſeq.
De ſacramento matrimonij eiuſque ſignificatione. Suppl. q.42. 1. potiſſimum.
De gratia Chriſti ſecundum quam eſt caput Eccleſiæ.3. q. 8.
Et miſit ſeruos ſuos.] Vt ſup. in Euang. Dom.2. poſt 8^am^. Pentec.
Et contumeliis affectos occiderunt.] quantum peccatum ſit ingratitudo, qua benefacientibus malefit.22. q.107.3.c.fi.
Iratus eſt.] quomodo Deo tribuatur ira.1. q.3.2.ad 2.
At ille obmutuit.]An in iudicio cognoſcet quilibet peccata quę fecit.Suppl. q. 97. 1. 0.
In tenebras exteriores.]An damnati erunt in tenebris corporalibus. Suppl. q.97. 4. 0.
Ibi erit fletus.]An in damnatis erit fletus corporalis. Suppl. q.97.3.
Et ſtridor dentium.]An damnati perpetientur frigus.Suppl.q.97.1.ad 3.
Cum damnati non affligantur ſola pœna ignis, cur igitur in eorum damnationis expreſſione ſit ſola mentio ignis. Suppl. q.97. 1.ad 1.
Multi ſunt vocati, pauci verò electi.] Annon omnes Chriſtiani ſint ſaluandi. Suppl. q.99. 4.0.

Dominica 21. poſt oct. Pent. Epiſt. Epheſ. 6.

Quoniam nobis non eſt colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem.] An homines à dæmonibus impugnentur.1. q.114. 1.
quomodo diaboli hominem impugnent,& ad peccatum inducere conentur. 12. q.80. 1.& 2.
An omnia peccata procedant ex ſuggeſtione & tentatione dæmonum.1. q. 114.3. 0. & 12. q.80. 4. 0.
An homo hominem non tentet.1.q.114.2.c.
An homo valeat reſiſtere diabolis.1.q.114. 1.ad 2. & 12.q.80.3.0.
An diabolus ſemel ab aliquo repulſus & ſuperatus, deſiſtat ab eo tentando. 1. q.114.4.0.
Sed aduerſus principes & poteſtates.] An in dæmonibus ſit prælatio. 1. q. 109. 2. 0.

Aduerſus mundi rectores.] An diabolus ſit rector & caput malorum. 3. q. 8. 7. o.
Contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus.] Vtrum aër iſte ſit locus pœnalis dæmonum. 1. q. 64. 4. o.
Vt poſſitis reſiſtere.] quomodo homo reſiſtat impugnationi dæmonum. 1. q. 114. 1. ad 2.
State ergo ſuccincti lumbos veſtros.] De caſtitate. 22. q. 151. o.
Induti loricam iuſtitiæ.] De iuſtitia. 22. q. 58. o.
In omnibus ſumentes ſcutum fidei.] De effectibus fidei. 22. q. 7. o.

Euang. Ioannis 4.

Erat quidam regulus, cuius filius infirmabatur.] An mors & alij defectus corporales naſcantur ex peccato. 12. q. 85. 5. o. & 3. q. 44. 3. ad 3.
Cur aliquorum corpora pluribus defectibus ſubiaceant, quorundam verò paucioribus. 12. q. 85. 5. ad 1.
Cum per baptiſmũ liberemur ab omni peccato, cur non ſtatim etiam liberamur ab omni pœna peccati & pœnalitatibus huius vitæ. 12. q. 85. 5. ad 3.
Niſi ſigna & prodigia videritis, non creditis.] Cur miracula dicuntur ſigna, & cur prodigia. 22. q. 176. 1. ad 3.
An miracula non euertant, aut ſaltem diminuant meritum fidei. 3. q. 55. 5. ad 2. & ad 3. & 22. q. 2. 10. o.
De miraculis vide plura in Euang. Dominicæ Lætare, & in feſto Aſcenſionis Domini.
Dicit ei Ieſus, vade, filius tuus viuit.] An anima Chriſti in verbo cognoſcat omnia. 3. q. 10. 2. o.
An anima Chriſti habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ voluntatis. 3. q. 13. 4. o.
Et credidit ipſe.] Quid credere. 3. q. 2. 1.
An credere explicitè myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis apud omnes. 22. q. 2. 7. o.

Dominica 22. *poſt oct. Pentec. Epiſt. ad Phil.* 1.

Confidimus in Domino Ieſu, qui cœpit in vobis.] De ſpe. 22. q. 17.
quid fiducia. 22. q. 129. 6. c. & ad 3.
An aliquis alteri poſſit ſperare beatitudinem æternam. 22. q. 17. 3. o.
An homo conſtitutus in gratia requirat auxilium gratiæ. 12. q. 109. 10. o. & 22. q. 137. 4. o.
An aliquis poſſit perſeuerantia mereri. 12. q. 114. 9. o.
Et hoc oro.] An debeamus pro aliis orare. 22. q. 83. 7.
Vt charitas veſtra magis ac magis abundet.] An charitas augeatur. 22. q. 24. 4. o.
An augeatur per additionem. 22. q. 24. 5. o.
An quolibet actu charitatis charitas augeatur. 22. q. 24. 6. o.
An charitas poſſit in hac vita eſſe perfecta. 22. q. 24. 8. o.
De gradibus charitatis. 22. q. 24. 9. o.

Euang Matth. 18.

Qui debebat ei decem millia talenta.] Quomodo homo per peccatum mortale fiat reus æternæ damnationis. 12. q. 87. 4. 5. o.
Miſertus autem dominus.] Quomodo in iuſtificatione impij inueniatur miſericordia Dei. 1. q. 21. 4. ad 1.
Ille autẽ noluit.] Qui maximè miſeretur aliorũ, & qui minimè. 22. q. 30. 2. o.

Videntes autem conſerui contriſtati ſunt.] An angeli doleant de malis eorum quos cuſtodiunt.1. q.113.7.0.
Quoadusque redderet vniuerſum debitum.] An peccata dimiſſa redeant per ſequens peccatum.3.q.88.1.0.
An peccata dimiſſa non redeant per ingratitudinem quæ incurritur per odium fraternum.3. q.88.2. 0.
Si non remiſeritis.] De odio proximi.22. q.34.2.& 3.
De inuidia.22. q.36.0.
De iniuriis verborum.22. q.72. & ſeq.

Dominica 23. *poſt oct. Pentec. Epiſt. Phil.* 3.

Imitatores mei eſtote.] quomodo minores debeant imitari maiores.22. q. 2.6.ad 3.
Nunc autem & flens dico inimicos crucis.] quomodo compatiendum ſit peccatoribus,vt ſup.in Euang.Dominicæ 10.poſt oct.Pentec.
quorum Deus venter eſt.] quomodo gulæ deditorum Deus ſit venter. 1. q.65.1.c. & 12. q.1.5. Sed contra.
Noſtra autem conuerſatio eſt in cœlis.] Cum Apoſtolus adhuc in terris conuerſabatur,quomodo eius conuerſatio erat in cœlis.22.q.23. 1.ad 1.
Vnde etiam Saluatorem expectamus.] Vnde ſpes & fiducia oriatur.22.q.17. 1.ad 2.& ad 3.& 22.q.129.6.c. & ad 3.
qui reformabit corpus humilitatis noſtræ.]De conditionibus beatorum reſurgentium.Suppl.q.82. & ſeq.
qua etiam poſſit ſubiicere ſibi omnia.]De omnipotentia Dei.1. q.25.0.

Euang. Matth. 22.

Magiſter ſcimus.] De adulatione. 22. q. 115.0.
quia verax es.] De virtute veritatis.22. q.109.0.
De mendacio. 22. q.110. 0.
Non enim reſpicis perſonam hominis.] De acceptione perſonarũ.22. q.63.
Cognita autem Ieſus nequitia eorum.] An anima Chriſti in verbo cognoſcat omnia.3. q.10. 2. 0.
quid me tentatis hypocritæ?] Tentare quid.1. q.114. 2.c. & 22. q.97. 1.c.
quid hypocriſis.22.q.111.2.6.
An hypocriſis opponatur virtuti veritatis. 22. q. 111. 43. 0.
Quale peccatum ſit hypocriſis.22.q.111. 4. 0.
Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari.] Quæ debeantur principibus & ſuperioribus in dignitate conſtitutis. 22. q.102. 2.ad 3.
An teneantur Chriſtiani ſecularibus poteſtatibus obedire. 22.q.104. 6. 0.
An ſi quis lædat principem, grauius peccet quàm ſi lædat priuatam perſonam.22. q.65. 4.c.
An ſi princeps quippiam violenter à ſuis ſubditis extorqueat, teneatur ad reſtitutionem.22. q.66.8. c. & ad 3.
Quouſque liceat principi vti coactione & violentia in ablatione aliorum bonorum. Ibid.
An princeps teneatur ad reſtitutionem bonorum à latronibus ablatorum, ſi per eius defectum & negligentiam latrones increſcant.22. q.62. 7.c.
Et quæ ſunt Dei Deo.] De religione & eius actibus.22. q.91. & ſeq.
De oblationibus.22.q.86.
De decimis. 22. q.87. 0.
An homines teneantur dare decimas ex neceſſitate præcepti.22. q.87. 1.0.
Quibus decimæ ſint dandæ.22. q.87.3.0.

Dominica vltima poſt octau. Pentec. Epiſt. Ierem 25.

Suſcitabo Dauid germen iuſtum.] De incarnatione Chriſti. 3. q. 1. & ſeq.
An Chriſtus ſumpſerit carnem ex ſemine Dauid. 3. q. 31. 2. o.
Et regnabit rex, & ſapiens erit, & faciet iudicium.] Cur prudentia & iuſtitia ſunt maximè propriæ regi. 22. q. 50. 1. ad 1.
Dominus iuſtus noſter.] An Chriſtus fuerit ſanctificatus in primo inſtanti ſuæ conceptionis. 3. q. 34. 1. o.
Cuius diſtinctionis gratia Chriſtus ſanctus naſciturus aſſeritur. 22. q. 34. 1. ad 2.
An in Chriſto fuerit gratiæ plenitudo. 3. q. 7. 9. o.
Et non dicēt vltra, viuit Dominus qui eduxit filios Iſraël de terra Ægypti.] Cur tempore noui teſtamenti non amplius commemorentur beneficia præſtita ante aduentum Chriſti, ſed beneficia præſtita nobis per Chriſtum. 12. q. 103. 3. c. & ad 4. potiſſimum.

Euang. Ioannis 6.

Vide Euang. Dominicæ Lætare, iſtud in hac Dominica legitur.

In dedicatione Eccleſiæ, Epiſt. Apoc. 21.

Vidi ciuitatem ſanctam.] Quàm ſit ſancta Eccleſia in ſtatu patriæ. 3. q. 8. 3. ad 2.
De ſanctorum beatitudine. Suppl. q. 93.
A Deo paratam.] Quomodo Chriſtus influat in membra Eccleſiæ. 3. q. 8. 6. c.
De neceſſitate gratiæ. 12. q. 109. o.
Ornatam viro ſuo.] De dotibus beatorum. Suppl. q. 95. o.
Ecce tabernaculum Dei cum hominibus.] Tabernaculum veteris legis quid ſignificabat. 12. q. 10. 4. ad 2.
Cur templum erigatur, & in quorum honorem & memoriam. 22. q. 85. 2. ad 3.
Cur determinatus aliquis locus eligatur ad Deum orandum. 22. q. 84. 3. o. ſed ad 2. præcipuè.
Et ipſi populus eius erunt.] Quomodo Deus ſit in ſanctis. 1. q. 8. 3. c. princ.
Et abſterget Deus omnem lacrymam.] An delectatio requiratur ad beatitudinem. 12. q. 4. 1. o. An triſtitia & dolor cōſiſtat cū beatitudine & fruitione Dei. 3. q. 15. 5. ad 3. De iis quæ exigūtur ad beatitudinem. 12. q. 4. o.

Euang. Luc. 19.

Et ipſe diues.] De diuitiis vide Euang. Dominicæ 9. poſt oct. Pentec. & 1. poſt oct. Pentecoſt.
Quia homo in domo tua oportet me manere.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari voluit. 3. q. 40. 1. c. Vide Euang. Dominicæ 3. poſt oct. Pentecoſt.
Excepit illum gaudens.] An Zachæus recipiendo Chriſtum magis honorauerit eum quàm Centurio, dicens ſe non eſſe dignum qui eum recipiat in domum ſuam. 3. q. 80. 10. ad 3.
Ecce dimidium bonorum meorū do pauperibus.] De eleemoſyna. 22. q. 32. o.
An dare eleemoſynam ſit in præcepto. 22. q. 32. 5. o.
An aliquis debeat eleemoſynam de neceſſario. 22. q. 32. 6. o.
An poſſit fieri de bonis illicitè acquiſitis. 22. q. 32. 7. o.
An eleemoſyna ſit abundanter facienda. 22. q. 32. 10. o.
An Chriſtus etiam dederit eleemoſynas. 3. q. 7. 2. ad 3.

Et ſi

Et ſi aliquem defraudaui, reddo quadruplum.] An reſtitutio eius quod ablatum eſt, ſit ad ſalutem neceſſaria. 22.q.62.No.
Qui teneantur reſtituere ablatum. 22.q.62.6.& 7.
An vendens rem pluris quam reuerà valeat, teneatur ad damni recompenſationem. 22.q.77.1.ad 1. præcipuè.
Quando propter defectum rei venditæ, vel vitium celatum vendens teneatur ad reſtitutionem. 22.q.77.2.& 3.
An quicquid ex pecunia vſuraria aliquis lucratus eſt, teneatur ad eius reſtitutionem. 22.q.78.3.o.
An ſi quis impediat meſſem futuram effodiendo vel ſemina, vel incidendo herbas ipſius meſſis, teneatur ad totius meſſis reſtitutionem. 22q.62.4.c.ad 1.& ad 2.
An ſi quis furtim accipiens rem ſuam apud alium depoſitam vel iniuſtè detentam, teneatur ad reſtitutionem. 22.q.66.5.ad 3.
An inueniens rem non ſuam, teneatur eam domino & vero eius poſſeſſori reſtituere. 22.q.66.5.ad 2.
Cui reſtitutio ſit facienda. 22.q.62. 5.o.
Quid faciendum iniuſto alicuius rei poſſeſſori, cùm impoſſibilis eſt ei reſtitutio. 22.q.62.5.ad 3.& ar.1.ad 1.
Quomodo reſtitutio fiet ſine ſui diffamatione. 22.q.62.6.ad 2.
Quomodo poſſit fama ablata reſtitui. 22.q.62.1.ad 2.
Reddo quadruplum.] An non ſufficiat reſtituere ſimplum quod ablatum eſt. 22.q.62.3.o.

In feſto S. Andreæ, Epiſt. Rom. 10.

Corde creditur ad iuſtitiam.] An credere ſit neceſſarium ad ſalutem. 22.q.2.ar.3.o.
Ore autem fit confeſſio ad ſalutem.] Quotuplex ſit confeſſio. 22.q.3.1.ad 1.
An confeſſio fidei ſit neceſſaria ad ſalutem. 22. q.3.2.o.
Omnis qui credit in illum non confundetur.] An ſola fides ad ſalutem ſufficiat. 12.q.5.a.7.o.q.114.4.ad 3.præc. 22.q.2.ar.9.3.q.49.1.ad 5.& Supp. q.99.4.
Non eſt diſtinctio Iudæi & Græci.] De conuerſione gentium, vt ſup. in Epiſtola Eph.
Quàm ſpecioſi pedes euangelizantium pacem.] An vita ſecundum quam aliquis prædicando & docendo contemplata tradit, ſit perfectior quàm vita quæ ſolum contemplatur. 22.q.182.1. ad 3.2.c. fi.ad 3.q.184.7.o.& 3.q.40.1.ad 2.
Sed non omnes obediunt Euangelio.] Cur audientium vnam & eandem prædicationem, quidam credunt, & quidam non credunt. 22. quæſt.6.1.c.
Ergo fides ex auditu.] An credenda quibuſdam reuelentur immediatè à Deo, quibuſdam verò proponantur à Deo mittente fidei prædicatores. 22.q.6.1.c.princ.
In omnem terram exiuit ſonus eorum.] An tempore Apoſtolorum fuerit prædicandum Euangelium in vniuerſo mundo. 12.q.106.4.ad 4.

Euang. Matth. 19.

Erant enim piſcatores.] Cur Chriſtus pauperes & viles diſcipulos elegerit. 3.q.39.3.c.
At illi continuò relictis retibus ſequuti ſunt eum.] quî factum ſit quod Apoſtoli & alij ſtatim ſecuti ſint Chriſtum. 3.q. 44. 2.ad 1. circa med.

An ille qui citò Chriſto credit ſit leuis corde. 22.q.2.9.ad 3.
Relictis retibus & patre ſecuti ſunt eum.] De ſtatu religionis. 22.q. 186. & ſeq.
An occaſione religionis prætermittenda ſint pietatis officia.22.q.101.4.0.
An propter obſequium parentum, debeant aliqui retrahi ab ingreſſu religionis.22.q.89.6.0.
quomodo Iacobus & Ioannes laudentur quod dimiſſo patre ſecuti ſint Chriſtum.22.q.101.4.ad 1.

In feſto S.Nicolai, Epiſt.Eccleſ.44.

Ecce ſacerdos magnus.]De officio ſacerdotis. 3.q.22.1.c,
Vnde dicatur ſacerdos.Ibidem.
Et in tempore iracundiæ factus eſt reconciliatio.]An ſacerdotis ſit pro peccatis populi Deo ſatisfacere,eumque placare.Ibidem.
De ſtatu Epiſcoporum.]De ſtatu religionis.22.q.185..
De Epiſcopis, & paſtoribus, vide plura in Euangel. Dominicæ 2. poſt Paſcha.
Non eſt inuentus ſimilis illi.]An quilibet ſacerdos magnus excedat omnes alios in aliqua virtute.12.q.66.2.ad 2.
De virtute vna,aut altera S.Nicolai.22.q.107.3.ad 4.
Ideo iureiurando.] An oporteat eum qui ad Epiſcopatum aſſumitur eſſe cæteris meliorem.22.q.185.3.o,

Euang. Luc. 12.

Sint lumbi veſtri præcincti.]De luxuria.22.q.153.0.
quando actus venerei ſint peccata,& quando non. 22.q.153.2.& 3.0.
De caſtitate & virginitate.22.q.151.& q.152.0.
Cur maximè decet caſtitas ſacerdotes & miniſtros Eccleſiæ. Suppl.q.53.3, & 4.& q.66.1.c.
Et lucernæ ardentes in manibus veſtris.]An bonum facere ſit pars iuſtitiæ, ſicuti malum facere.22.q.79.1.0.
An omiſſio ſit ſpeciale peccatum.22.q.79.3.0.
Et faciet illos diſcumbere.] De æterna beatitudine.12.q.2. & ſequentibus vſque 6.q.
Cur æterna beatitudo exprimatur per exteriora bona, vt cibum,potum,regnum,& ſimilia.12.q.4.a.7.ad 1.
An ad æternam beatitudinem conſequendam requirantur opera hominis, 12.q.5.a.7,0.

*In feſto conceptionis B.Mariæ, Epiſt. Eccleſiaſt.*24.

Ego quaſi vitis fructificaui.] An virtutes infundantur nobis à Deo.12.q.63. 3.0.
An ſolus Deus ſit cauſa gratiæ.12.q.112.1.0.
Et flores mei fructus honoris.] quid intelligatur nomine fructus.12.q. 70, 1.c.
De fructibus Spiritus ſancti.12.quæſt.70.0.De ſanctitate B.Mariæ.3.quæſt. 28.0.
In quanta veneratione ſit B.Maria habenda. 3.q.25.5.c.0.& ad 1. potiſſimum,
Ego mater pulchræ dilectionis.] An charitas in nobis cauſetur ex infuſione. 22.q.24.
Et timoris.]De dono timoris.22.q.19,0.

Et agnitionis.] An fides ſit homini infuſa à Deo.22.q 6.1.c.
In me omnis ſpes.] An in ſolo Deo licitè ſperetur. 22.q.17.4.c.
Tranſite ad me omnes.] An bona ſpiritualia poſſint ſimul à pluribus poſſideri.3.q.23.1.ad 2.
Qui edunt me,adhuc eſurient.] Quomodo deſiderium boni infiniti eſt infinitum.12.q.2.1.ad 2.
An delectatio cauſet deſiderium ſui ipſius.12.q.33.2.c.
Quomodo in ſanctis ſit eſuries & ſitis.12. q.67.4.ad 3.
Et qui elucidant me,vitam.] An ſcriptura ſit vbique clara & manifeſta.1.q.1.2.9.ad 2. potiſſimum.
Vitam æternam habebũt.] An doctoribus debeatur aureola.Suppl.q.96.7.c.

Euang. Matth. 1.

Liber generationis Ieſu Chriſti.] Quomodo Euangeliſta narrat generationem Chriſti,cùm ſcriptum ſit,generationem eius qui enarrabit?3. q.32.3.ad 2.
Cur Matthæus ponit ſolum generationes 42. Lucas autem 77. 3. q. 31.3. ad 3.
Iudam & fratres eius.] Cur Euangeliſta nominat tantum fratres Iudæ & Iechoniæ,& Phares & Zaram.3.q.31.3.ad 5.ſub.fi.
Iudas autem genuit Phares & Zaram.] An Iudas accedendo ad Thamar, quam æſtimabat meretricem,peccauit.22.q.154.2.ad 3.
De Thamar.] Cur in genealogia Chriſti tantũ enumerantur quatuor mulieres,nimirum Thamar,Raab,Ruth,& Berſabee,vxor Vriæ. 3.q.31.3.ad 5.
Ioram autem genuit Oziam.] Quomodo Ioram genuit Oziam,cum 4.Reg. 8.dicatur genuiſſe Ochoziam.3.q.31.3.ad 4.
Iacob autem genuit Ioſeph.] Quomodo Iacob genuit Ioſeph,cum Lucas dicat Ioſeph eſſe filium Heli.3.q.31.3.ad 2.
Virum Mariæ.] De deſponſatione B.Mariæ.3.q.29.c.
De qua natus eſt Ieſus.] De nomine Ieſu. 3.q.37.2.c.
An B.Maria ſit vera mater Chriſti.3.q.35.3.c.
An alio modo poſſumus ſaluari quàm per Chriſtum.12.q.91.5.ad 2.& 22. q.2.a.7.c.

*In feſto S.Thomæ Apoſtoli , Epiſt. Eccl.*14 & 15.

Vide Epiſt.in die B.Ioannis Euangeliſtæ.

Euang. Ioan 20. *Thomas autem vnus ex duodecim.*

Vide Euang.Dominicæ 1.poſt Paſcha.

*In die conuerſionis S.Pauli , Epiſt. Act.*9.

Saulus adhuc ſpirans minarum.] An liceat aliquem innocentem occidere. 22.q.64.2.& 6.Quis zelus ſit bonus.12.q.28.4.c.
Et ſubito circumfulſit eum lux,] Si Paulus conſecutus eſt gratiam ſpirans adhuc minarum , an ergo requiratur aliqua præparatio ſiue diſpoſitio ad gratiam ex parte hominis.12.q.112.2.ad 2.
Cur conuerſio Pauli tanquam miraculoſa celebriter in Eccleſia commemoratur.12.q.113.10,c.c.fi.
Ego ſum Ieſus Nazarenus.] An ergo Chriſtus apparuerit Paulo poſt ſuam aſcenſionem.3.q.57.6.ad 2.
Et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere.] An vnus homo poſſit alium docere.1. q.17. 1. c.

Pro nomine meo pati.] Quæ ſit cauſa martyrij. 22.q.124.5.0.
Et implearis Spiritu ſancto.] Quomodo ſinguli fideles impleantur ſiue pleni fiant gratia Spiritus ſancti.3.q.7.ar.10.c.& ad 2.
Et ſurgens baptizatus eſt.] An omnes teneantur ad ſuſceptionem baptiſmi.3.q.68.1.0.
Prædicauit Ieſum.] An explicitè credere myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis.22.q.2.a.7.0.

Euang. Matth. 19.

Ecce nos reliquimus omnia.] An laudabiliter omnia relinquantur. 22. q. 186.3.0.
An Apoſtoli nihil in communi poſſidebant. 22.q.188.7.c.potiſſimum.
Et ſecuti ſumus te.] An ad perfectionem non ſufficiat quod quis omnia relinquat, ſed etiam requiratur quod ſequatur Chriſtum. 22.q.184.3.ad 1.
Quomodo quis ſequatur Chriſtum. Ibidem.
Vos qui reliquiſtis omnia,&c.ſedebitis.] An iudiciaria poteſtas correſpondeat voluntariæ paupertati.Suppl.q.79.2.0.
Et omni quis reliquerit domum,vel fratres,aut ſorores,aut patrem.] An occaſione religionis ſint prætermittenda pietatis officia.22. q.101.4.0.
Centuplum accipiet.] An bona temporalia cadant ſub merito.12.q. 114. 10.0.& 22.q.122.5.ad 4.
Et vitam æternam poſſidebit.] De æterna beatitudine.12.q.2.vſque ad q.6.
De præmiis beatitudinum. 12.q.69.4.0.

In feſto Purificationis B. Mariæ, Epiſt. Malach. 5.

Ecce ego mitto Angelum meum,& præparabit.] Quomodo Ioannes præparauerit viam Domini.3.q.38.1.0.2.ad 2.3.0.
Et ſtatim veniet ad templum ſanctũ ſuum.] De oblatione Chriſti.3.q.37.3.
Vide de hac re Euang.huius diei.
Quod Chriſtus ſit caput Eccleſiæ.3.q.8.
Et Angelus teſtamenti.] Quomodo Chriſtus veterem legem impleat,nouam legem dando.12.q.107.2.c.
Cur lex noua non eſt data ante Chriſtum.12.q.106.3.c.
Ecce venit.] De iudicio generali.Suppl.q.88.& ſeq.

Euang. Luc. 2.

Poſtquam impleti ſunt dies purgationis Mariæ.] Cur mulieres reputentur interdum immundæ.12.q.102.5.ad 4.
Cum B. Maria nullam haberet immunditiam, cur ad templum tanquam purganda acceſſit.3.q.37.4.0.& paucis ad 1.
De purificatione B.Mariæ.q.37.4.
Tulerunt Ieſum in Ieruſalem,vt ſiſterent eum Domino.] Cur Chriſtus voluit in templo ſiſti Domino.3.q.37.3.c.& ad 2.
Omne maſculinũ adaperiens vuluam.] Cũ Chriſtus exiuerit de clauſo virginis vtero,quomodo ex hac lege debuit in tẽplo offerri. 3.q.37. 3.ad 1.
Et vt darent hoſtiam.] Cum Chriſtus ſit principalis hoſtia ad quam omnes hoſtiæ veteris teſtamenti tanquam figura ad veritatem referuntur,& hoſtiæ non debeatur alia hoſtia, cur pro Chriſto alia hoſtia offertur.3. q. 37.3.ad 3.
Par turturum.] Cur pro Chriſto non potius agnus quàm par turturum aut duo pulli columbarum oblatus eſt.3.q.37.ad 4.
De paupertate Chriſti.3.q.4.3.0.

quæ animalia offerebantur in ſacrificiis veteris legis.12.q.102.3.
Parentes eius.]Cùm Chriſtus in terris patrem non habuerit, cur dicuntur parentes eius.3.q.28.1.ad 1.

In Cathedra Petri, Epiſt.1.Pet.1.

Electis.]Vtrum prædeſtinati eligantur à Deo.1.q.23.4.0.
In quo attendatur electio Dei. 1.q.23.4.ad 1.
In aſperſionem ſanguinis.]De aqua benedicta.3.q.65.1.q.71.2.
Gratia vobis & pax multiplicetur.]De triplici gradu charitatis. 22.q.24.9.0.
Benedictus Deus.]De gratiarum actione.22.q.106.0.
Qui ſecundum magnam miſericordiam.] An homo poſſit reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ.12.q.109.7.0.
An homo ſine gratia poſſit velle & facere bonum.12.q.109.2.0.
Per reſurrectionem Ieſu Chriſti.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum & animarum.3.q.56.0.
In hæreditatem incorruptibilem.] An beatitudo poſſit amitti. 12.q.5.4.0. Vide Epiſt.Dominicæ 70.
Qui in virtute Dei cuſtodimini.] An homo ſine gratia poſſit non peccare. 12.q.109.8.0.
An homo in gratia conſtitutus indigeat auxilio gratiæ ad perſeuerandum. 12.q.109.10.0.& 22.q.137.4.0.
Per fidem.]An credere ſit meritorium. 22.q.2.9.0.
Paratum reuelari in tempore nouiſſimo.] An beatitudo ſanctorum ſit maior poſt futurum iudicium quàm ante.Suppl.q.93.1.0.
Modicum nunc ſi oportet contriſtari in variis tentationibus.]De afflictionibus iuſtorum vide Euang.Dominicæ 3ª.poſt Epiph. & Epiſt.Dominicæ 6ª.& Euang.Dominicæ 3ª.poſt Paſcha.

Euang. Matth.16.

Interrogabat diſcipulos ſuos dicens.] Quomodo Chriſtus experimentum ſumpſerit de aliquibus rebus. 22.q.97.2.c.
Simon Petrus dixit,Tu es filius Dei viui.]An confeſſio ſit de neceſſitate ſalutis.22.q.3.2.0.
An credere explicitè myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis. 22.q.2.7.0.& 12.q.106.1.ad 3.
Quia caro & ſanguis,&c.ſed Pater meus qui eſt in cœlis.]An fides ſit homini infuſa à Deo.22.q.6.0.
Et ego dico tibi,quia tu es Petrus.]An credere ſit meritorium. 22.q.2.9.0.
Quia tu es Petrus.] Nomina alicui impoſita diuinitus quid ſignificant. 3.q.37.2.c.
Super hanc petram.]De Eccleſiæ capite.3.q.8.
Et tibi dabo claues regni cœlorum.]De clauibus.Suppl.q.17.& ſeq.
De miniſtris clauium.Suppl.q.19.
De primatu Petri.22.q.39.c.fi.3.q.8.6.c.Suppl.q.40.6.0.
Omnes eſſe ſchiſmaticos,qui ſummo Pontifici ſubeſſe renuunt. 22.q.39.c.fi.& Suppl.q.40.6.
An pertineat ad ſummum Pontificem fidei ſymbolum ordinare. 22. q. 1. a.10.
An ad ſummum Pontificem ſpectet Synodum conuocare,& eius ſententiam confirmare.22.q.1.10.c.fi.& ad.2.
Summum Pontificem gerere plenariè vicē Chriſti in tota Eccleſia,ideóque

habere plenitudinem poteſtatis diſpenſandi in omnibus diſpenſabilibus votis. 22.q.88.12.ad 3.

In feſto Mathiæ Apoſtoli, Epiſt. Act. 1.

Quam prædixit Spiritus ſanctus.] Quis ſit auctor Scripturæ ſacræ. 1.q.1.1. & 5.c.
An prophetia poſſit eſſe naturalis. 22.q.172.1.o.
An ea quæ propheticè cognoſcuntur vel annunciantur, poſſint eſſe falſa. 22.q.171.6.o.
Qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Ieſum.] Quinam maximè peccauerint in morte Chriſti. 3.q.47.6.ad 2.potiſſimum.
Cur Deus aliquos excæcet & obduret. 12.q.79.4.o.
Et ſtatuerunt duos.] De acceptione perſonarum. 22.q.61.o.
An ad Epiſcopatum oporteat eligere meliorem. 22.q.185.5.o.
Et dederunt ſortes eis.] An diuinatio ſortium ſit licita. 22.q.95.8.o.

Euang. Matth. 10.

In viam gentium.] Cur Chriſtus præcepit Apoſtolis, in viam gentium ne abieritis. 3.q.42.1.c.
De participatione cum excommunicatis. Suppl.q.23.o.
De diſparitate cultus in matrimonio. Suppl.q.59.
De communicatione cum infidelibus. 22.q.10.9.o.
Sed potius ite ad oues.] Cur Chriſtus voluit ſolis Iudæis, & non gentibus prædicare. 3.q.42.1.o.
Euntes autem prædicate.] De prædicatione verbi Dei, vide Euang. Dominicæ 6. & Euang. Dominicæ 2. poſt Paſcha.
Infirmos curate.] De gratia miraculorum, vide Euang. in feſto Aſcenſionis Domini.
Gratis accepiſtis, gratis date.] De ſimonia. 22.q.100.o.

In feſto Annuntiationis B. Mariæ, Epiſt. Iſaiæ 7.

Non petam & non tentabo Dominum.] An ſi Achaz ſignum petiiſſet, tentaſſet Dominum. 22.q.97.2.ad 3.
Nunquid parum vobis eſt.] Cur Achaz reprehenditur. ibid.
Ecce Virgo concipiet.] De virginitate B. Mariæ. 3.q.28.o.
An mater Dei fuerit virgo in concipiendo Chriſtum. 3.q.28.1.o.
Et vocabitur nomen eius Emmanuel.] Quidnam ſignificet hoc nomen Emmanuel, & cur Chriſto tribuatur. 3.q.37.2.ad 2.princ.

Euang. Luc. 1.

Miſſus eſt Angelus Gabriel.] An fuerit neceſſarium B. Virgini annunciari quod in ea fiendum erat. 3.q.30.1.o.
An B. Virgini debuerit annunciatio fieri per Angelum. 3.q.30.2.o.
An Angelus annuncians debuerit Virgini apparere viſione corporali. 3.q.30.3.o.
Ad Virginem deſponſatam viro.] De deſponſatione matris Dei. 3.q.29.o.
Aue gratia plena.] Cur vſus eſt Angelus noua & inſolita ſalutatione. 3.q.30.4.1.c.princ.
Cum plenitudo gratiæ ſit propria Chriſto, quomodo B. Virgo dicitur plena gratia. 3.q.7.10.ad 1. & q.27.5.o.
Dominus tecum.] Quid Angelus his verbis ſignificare voluit. 3.q.30.4.c.

Benedicta tu in mulieribus.] Quid per hæc verba Angelus expreſſit. 3. q. 30.4.c.
Turbata eſt in ſermone.] Quomodo B.Maria fuerit turbata. 3. q. 30. 3. ad 3.
Et ait illi Angelus, Ne timeas Maria.] Vnde Angelus bonus à malo eſt diſcernendus.3.q.30.3.ad 3.
Inueniſti enim gratiam apud Deum.] Quomodo hic præmittat Angelus idoneitatem B.Mariæ ad concipiendum Chriſtum.3.q.30.4.c.princ.
Ecce concipies in vtero.] De quo inſtruxit hic Angelus B.Virginem. 3.q. 30.4.c.
De conceptione Chriſti.3.q.31.& tribus ſeq.
Et vocabis nomen eius Ieſum.] Quomodo dicit, & vocabis nomen eius Ieſum, cum Iſaiæ 7.dicatur vocandus Emmanuel, & Iſaiæ 9. Admirabilis, Conſiliarius, &c.3.q.37.2.ad 1.
Hic erat magnus.] Quomodo hic dignitas prolis conceptæ exprimatur.3. q.30.4.c.
Quomodo fiet iſtud.] An B. Virgo de verbis Angeli dubitauerit. 3.q.30.4. ad 2.
Spiritus ſanctus ſuperueniet in te.] Quomodo modus conceptionis demonſtretur.3.q.30.4.c.
Quomodo Spiritus ſanctus ſuperuenerit in B. Mariam, & virtus altiſſimi ei obumbrauerit.3.q.32.1.ad 1.& q.27.5.ad 2.
Et ecce Elizabeth.] Quomodo his verbis intendebat Angelus inducere animum B.Mariæ ad conſenſum.3.q.30.4.c.fi.
An conceptus Virginis rectè probatur ex conceptu ſenis. 3.q. 30. 4.c.fi. & ad 3.
Quia non erit impoſſibile apud Deum omne verbum.] An Deus ſit omnipotens.1.q.25.3.0.

In feſto S.Philippi & Iacobi, Epiſt.Sap.5.

Stabunt iuſti in magna conſtantia aduerſus eos.] De modo quo ſancti ſe habebunt ergo damnatos.Suppl.q.94.0.
De conditionibus beatorum, & damnatorum reſurgentium. Suppl. q. 81. & 86.
Pœnitentiam agentes.] An damnati pœniteant de malis quæ fecerunt. Suppl.q.98.2.0.
An per pœnitentiam talem peccata eorum remouebuntur. 3.q.86.1.c.
Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei.] An damnati gloriam beatorum videant.Suppl.q.98.9.0.
Quomodo ſancti dicantur filij Dei.1.q.33.3.c.& 12.q.114.3.c.

Euang. Ioan. 14.

Creditis in Deum.] Credere in Deum quid.22.q.2.2.c.ad 3.& ad 4.
Et in me credite.] An credere explicitè myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis.22.q.2.7.0.
Manſiones multæ ſunt.] An vnus alio poſſit eſſe beatior.12.q.5.2.0.
An beatitudinis gradus manſiones dici debeant.Suppl.q.93.2.0.
An diuerſæ manſiones non diſtinguantur penes diuerſos gradus charitatis.Suppl.q.93.3.0.
Et ſi abiero, & præparauero vobis locum.] Cur Chriſtus præſentiam ſuam

corpo

corporalem à nobis ſubtraxit. 3.q.57.1.ad 3.

An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis. 3.q.57.6.0.

Domine neſcimus.] An ignorantia ſit peccatum. 12.q.76.2.0.

Si cognouiſſetis me, & patrem meum, &c.] An ſumma Dei bonitas non poſſit intelligi abſque Trinitate perſonarum. 22.q.2.8.ad 3.

Quia ego in patre, & pater in me eſt.] Vtrum filius ſit in patre, & contra pater in filio. 1.q.42.5.0.

Alioquin propter opera ipſa credite.] An miracula quæ Chriſtus fecit, fuerint ſufficientia ad oſtendendum diuinitatem ipſius. 3.q.43.4.0.

Et maiora horum faciet.] An credentes in Chriſtum maiora miracula faciant quàm Chriſtus fecit. 3.q.43.4.ad 2.

In feſto inuentionis Crucis, Epiſt. Gal. 5. & 6.

Qui autem conturbat vos.] Quomodo ex ſeductione hæreticorum pullulet infidelitas vſque ad finem mundi, de quo iudicabuntur illi in iudicio generali. 3.q.59.5.c. & ad 1.

Ego enim ſi circunciſionem adhuc prædico.] An circunciſio ſit ſacramentum veteris legis. 12.q.103.1.ad 3.

An circunciſio conferebat gratiam iuſtificantem. 3.q.70.4.0.

An ceremoniæ veteris legis habebant virtutem iuſtificandi. 12. q. 103. 2. 0.

An ceremoniæ veteris legis ceſſauerint in Chriſti aduentu. 12.q.103.3.0.

An poſt paſſionem Chriſti legalia poſſint ſine peccato obſeruari. 12. q. 103.4.0.

Quicumque volunt placere in carne.] An appetitus gloriæ ſit peccatum. 22.q.132.1.0.

Mihi abſit gloriari niſi in cruce.] De effectibus paſſionis Chriſti. 3.q.49.

Per quem mihi mundus crucifixus eſt.] De effectibus paſſionis Chriſti. 3. q.48. & 49.

Euang. Ioannis 3.

Erat homo ex Phariſæis Nicodemus nomine.] De hoc Euangelio vide Dominicam Trinitatis.

In feſto Natiuitatis B. Ioannis Baptiſtæ, Iſaiæ 49.

Dominus ab vtero vocauit me.] An Chriſtus fuerit ſanctificatus in primo inſtanti ſuæ conceptionis. 3.q.34.

De reliquis perfectionibus conceptionis Chriſti. 3.q.34.2. & ſeq.

An ſanctificari in vtero poſt Chriſtum fuerit proprium B. Virgini. 3. q.27. 6. 0.

De pueris ingredientibus religionem. 22.q.189.

Et poſuit os meum quaſi gladium acutum.] Quanta auctoritate & poteſtate Chriſtus prædicauerit. 3.q.42.1.ad 2.

In vmbra manus ſuæ protexit me.] An Chriſtus fuerit ab alio occiſus quàm à ſe ipſo. 3.q.47.1.0.

An Deus pater tradiderit Chriſtum paſſioni. 3.q.47.3.0.

Dedi te in lucem gentium.] An ergo Chriſtus non debuerit prædicare gentibus. 3.q.42.1.0.

De prædicatione & baptiſmo Ioannis. 3.q.38.0.

Cur Ioannes gentibus non prædicauit,& baptiſmum adminiſtrauit. 3.q.38. 4.ad 3.

Euang. Luc. 1.

Et peperit filium.] Ad quid oſtendendum multæ ſteriles pepererunt, 3.q. 30.4.ad 3.
Et congratulabantur ei.] An actiones aliorum ſint nobis delectationis cauſa.12.q.32.5.0.
De beneuolentia.22.q.27.2.0.
De inuidia,22.q.36.0.
Et factum eſt,in die octauo venerunt circumcidere puerum.] De circunciſione.3.q.70.0.
Vide Euangelium in feſto Circunciſionis Chriſti.
Et vocabant eum nomine patris ſui Zachariam.] Vnde nomina rebus & hominibus imponantur.3.q.37.2.c.
Ioannes eſt nomen eius.] Nomina alicui impoſita diuinitus quid ſignificant. 3.q.27.2.c.
Et apertum eſt illicò os eius.] Cur Zacharias mutus factus eſt.22.q.97.2. ad 3.
Quis putas puer iſte erit?]De auſteritate vitæ Ioannis.3.q.40.2.ad 2.
Etenim manus Domini erat cum illo.]Cur B.Ioanni plus gratiæ præſtitum eſt quàm aliis.3.q.27.6.c.6.
Et prophetauit.]De prophetia.22.q.171.& ſeq.
Vnde ſit prophetia.22.q.172.1.& 3.c.
Benedictus Deus.]De gratiarum actione.22.q.106.0.
Qui viſitauit.]De incarnatione.3.q.1.& ſequentibus.
De redemptione.3.q.46.& ſequentibus.

In feſto Apoſtolorum Petri & Pauli. Act.12.

Vt affligeret quoſdam de Eccleſia.]De afflictionibus iuſtorum. Vide Euãg. Dominicæ 3. poſt Epiphan. & Epiſt. Dominicæ 6. & Dominicæ 3. poſt Paſcha.
De fortitudine & martyrio.22.q.123.& q.124.0.
Quæ ſit cauſa martyrij.22.q.124.5.0.
Miſit in carcerem.] Quando incarcerare aliquem eſt licitum, & quando illicitum.22.q.65.3.0.
Oratio autem fiebat ab Eccleſia pro eo.]An pro aliis orare debeamus.22. q.83.8.0.
Quia miſit Dominus Angelum ſuum & eripuit.]De cuſtodia bonorum Angelorum.1.q.112.0.

Euang. Matth.16.

Venit Ieſus in partes.] Require in Cathedra S.Petri.

In feſto Viſitationis B.Mariæ,Epiſt.Cant.2.

Ecce iſte venit ſaliens in montibus.] De incarnatione Chriſti. 3. q. 1. & & ſeq.
De exinanitione Chriſti, vide Epiſt.Dominicæ Palmarum.
En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum reſpiciens per feneſtras.] An miracula quæ Chriſtus fecit,fuerint ſufficientia ad oſtendendum eius diuinitatem. 3.q.43.4.0.
Iam enim hyems tranſiit.]De lege noua.12.q.106.0.

An lex

An lex noua debuerit dari à principio mundi. 12. quæſt. 106. 3.o. & 3.q. 1.5.o.
Vox turturis audita eſt.] De proprietatibus turturis.3.q.37.3.ad 4.
Surge amica mea.] De gratia Chriſti ſecundum quod eſt caput Eccleſiæ,3. q.8.o.
De ſanctificatione B.Mariæ.3.q.27.o.
Columba mea.] De proprietatibus columbæ. 3. q. 37. 3. ad 4. & q.39.6. ad 4.

Euang. Luc. 1.

Exurgens Maria abiit in montana.] De beneficentia.22.q.31.o.
Quibus ſit potiſſimum benefaciendum.22.q.31.1.& 3.o.
Cum feſtinatione.]De verecundia.22.q.144.o.
Exultauit infans in vtero.] Quomodo hæc exultatio ſit intelligenda, & quidnam ſignificet.3.q.27.6.c.
Benedicta tu inter mulieres.]Quid his verbis ſignificatur. 3.q.30.4.c.
An B.Maria præ cæteris ſanctis omnibus habuerit maiorem plenitudinem gratiæ.3.q.27.5.c.ad 1.
An B.Maria habuerit donum ſapientiæ,gratiam virtutum, & gratiam prophetiæ.3.q.27.5.ad 3.
An B.Maria præ cæteris ſanctis omnibus ſit honoranda & colenda.3.q.25. 5.c.fi.& ad 1.
An B.Maria aliquod peccatum actuale commiſit.3.q.27.4.o.
Et benedictus fructus.] De gratia Chriſti.3.q.7.o.
An in Chriſto fuerit gratiæ plenitudo.3.q.7.9.o.
Vnde hoc mihi vt veniat mater Domini ad me?] An B. Maria ſit dicenda Mater Dei.3.q.35.4.o.
An ſit adoranda adoratione latriæ.3.q.25.5.o.
Magnificat anima mea.]De humilitate.22.q.161.o.
An ſit peccatum bonum ſuum agnoſcere,illudque approbare. 22. q. 132. 1. c.
Ecce enim ex hoc beatam me dicent.] An B.Maria habuerit vſum prophetiæ.3.q.27.5.ad 3.fi.
Diſperſit ſuperbos.] Quomodo præmium ſuperbiæ ſit humiliatio, & præmium humilitatis exaltatio.22.q.161.5.ad 3.

In feſto B.Mariæ Magdalenæ, Prouerb. 31.

Mulierem fortem quis inueniet?]Quomodo in mulieribus non ſit ſufficiens robur mentis ad reſiſtendum concupiſcentiis & tentationibus.22.q.149. 4.c.& q.165.2.ad 1.
Quæſiuit lanam & linum.]An ſit licitum ſollicitudinem habere de temporalibus rebus.q.55.6.o.
An aliquis debeat eſſe ſollicitus futurorum.22.q.55.7.o.
De negligentia.22.q.54.o.
Deditque prędam domeſticis ſuis.]An œconomia debeat poni ſpecies prudentiæ.22.q.52.3.o.
Conſiderauit agrum.] De eubulia, ſyneſi,& gnome.22.q.51.o.
De prouidentia,circunſpectione & cautione.22.q.49.6.& 7.& 8.
De præcipitatione & inconſideratione.22.q.53.3.& 4.
Manum ſuam aperuit inopi,&c.]De eleemoſyna.22.q.32.o.
An vxor poſſit dare eleemoſynas irrequiſito conſenſu viri ſui. 22.q.32. 8.ad 2.

Et vir eius laudauit eam.] An laudare aliquem non ſit adulari. 22. q. 115. 1. o. & ad 1. potiſſimum.
Fallax gratia.] De ſuperfluo ornatu mulierum. 22. q. 169.
Vide Euang. Dominicæ 3. Aduentus, & Dominicæ 1. poſt 8am. Pentecoſt.

Euang. Luc. 7.

Cœpit lacrymis rigare pedes eius.] De pœnitentia. 3. q. 85. & ſeq.
De contritione. Suppl. q. 1. & ſeq.
De ſatisfactione. Suppl. q. 12. & ſeq.
Quia peccatrix eſt.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari voluit. 3. q. 40. 1. c. Vide Euang. Dominicæ 3. poſt 8am. Pentec.
Quoniam dilexit multum.] An propter charitatem & dilectionem remittantur peccata. 3. q. 49. 1. c.
An in hac remiſſione peccatorum inueniatur iuſtitia & miſericordia. 1. q. 21. 4. ad 1.
Cui autem minus dimittitur.] Vter magis teneatur ad gratias reddendas Deo innocens an pœnitens. 22. q. 106. 2. o.
Dimittuntur tibi peccata tua.] De contritione. Suppl. q. 1. & ſeq.

In feſto S. Iacobi, Eccleſ. 44. & 45.

Benedictio Domini ſuper caput iuſti.] Quænam homo in gratia conſtitutus poſſit mereri. 12. q. 114. 3. o. 8. o. & 10. o.
Sanctum fecit illum.] An homo poſſit reſurgere à peccatis ſine auxilio gratiæ. 12. q. 109. 7. o.
Dedit illi præcepta.] An melioris ſint conditionis qui præceptis & legibus magis aſtringuntur ad diuinum cultum, quàm alij non ſimiliter aſtricti. 12. q. 98. 5. ad 2.
Et legem vitæ.] Secundum quid lex noua iuſtificet. 12. q. 106. 2. o.
Induit eum Dominus corona.] De dotibus & aureolis beatorum. Suppl. q. 95. & 96.

Euang. Matth. 20.

Dic vt ſedeant hi duo.] De ambitione. 22. q. 131. o.
Vide Euang. Dominicæ 2. poſt 8am. Pentecoſt.
De ſimonia. 22. q. 100. o.
An in oratione aliquid determinatè ſit petendum. 22. q. 83. 5. o.
Quomodo ſint petenda temporalia. 22. q. 83. 6. o.
Poteſtis bibere calicem.] Cur Chriſtus paſſionem ſuam vocat calicem. 3. q. 78. 3. ad 1.
Dicunt ei, poſſumus.] De præſumptione. 22. q. 131. o.
Non eſt meum dare vobis, ſed quibus paratum eſt.] De iudiciaria poteſtate Chriſti. 3. q. 59. o.
An ſuperbia ſit peccatum mortale excludens hominem à regno cælorum. 22. q. 162. 6. o.
De prima beatitudine, Beati pauperes ſpiritu. 12. q. 69. 3. c. & 4. c.
Sed quibus paratum eſt à patre meo.] Si aliquibus paratum eſt ſedere à dextris Chriſti, an ergo non ſit proprium Chriſto ſedere à dextris patris. 3. q. 58. 4. ad 4.
Et audiẽtes decẽ indignati ſunt.] De cõtentione, & diſcordia. 22. q. 37. & 38.
Sed quicunque voluerit inter vos maior fieri.] De humilitate. 22. q. 161.

In feſto S. Laurentij, Epiſt. 2. Cor. 9.

Qui parcè ſeminat.]De beneficentia & eleemoſyna.22.q.31. & 32.
An eleemoſyna ſit abundanter facienda.22. q.32. 10.0.
Et qui ſeminat in benedictionibus.] An diuerſæ manſiones diſtinguantur penes diuerſos gradus charitatis. Suppl. q.93. 3.0.
Et non ex triſtitia.]An triſtitia minuat laudem,vel meritum boni.12.q.39. 2.ad 2.
Potens eſt autem Deus.]An homo mereatur augmentum gratiæ & charitatis.12. q.114. 8.0.
De 5.beatitudine & eius præmio, Beati miſericordes.22. q.69. 3.c. & 4.c.
Iuſtitia eius manet in ſæculum ſæculi.] An virtutes morales maneant poſt hanc vitam.12. q.67.1.0.

Euang. Ioannis 12.

Niſi granum frumenti cadens in terram.] An fuerit neceſſarium Chriſtum pati pro humani generis liberatione.3. q.46. 2.ad 1. & 3.
In quibus Chriſtus dicebat ſe granum mortificandum, & in quibus granum multiplicandum.3. q.42. c. fi.
Qui odit animam ſuam.] An homo ſeipſum ex charitate diligere debeat, 22, q.25. 4.0,
An alicui liceat ſeipſum occidere. 22. q.64. 5. 0.
De martyrio. 22. q.124. 0.
An B. Laurentius ſuſtinuerit grauiores paſſiones & diuturniores quàm Chriſtus. 3. q.46. 6.ad 1.
Me ſequatur.] Quomodo quis Chriſtum ſequatur.22. q.174.3.ad 1.

In feſto Aſſumptionis B. Mariæ, Epiſt. Eccleſ.24.

In omnibus requiem quæſiui,& in hæreditate.] Quomodo Deus requieſcat & habitet in hominibus per gratiam.1. q.8. 3.c.& q.43.3.c.potiſſimum.
De Aſſumptione B. Mariæ.3. q.27. 1.c.princ.
Et dixit mihi,in Iacob inhabita.]Cui perſonæ conuenit mitti ad ſanctificandam creaturam rationalem.1.q.43.1.4.& 8.
An miſſio inuiſibilis diuinæ perſonæ fiat ſolum ſecundùm donum gratiæ gratum facientis. 1. q.43. 3. 0.
Requieuit in tabernaculo meo.] An pater ſit in filio, & contra.1. q.42.5.0.
In Iſraël hæreditare.] Quare Iudæi præ cæteris ſunt à Domino aſſumpti, & legem acceperunt. 12. q.98. 4. 0.
Ab initio & ante ſæcula creata ſum.]An ergo Sapientia,quæ eſt filius Dei, ſit creatura.1. q.41.3.ad 4.
An proceſſio quæ eſt in diuinis poſſit dici generatio.1. q.27. 2.0.

Euang. Luc. 10.

Mulier quædam Martha.] An hæ duæ mulieres gerant typum vitæ actiuæ & contemplatiuæ. 22. q.171. princ.
Accepit illũ in domũ ſuam.]De beneficentia & eleemoſyna.22. q.31.& 32.
Audiebat verbum illius.]In quo conſiſtat vita contemplatiua.22. q.179.1. c.& ad 3. & q. 180. 0.
An vita contemplatiua ſolum conſiſtat in contemplatione Dei,an etiam in conſideratione cuiuſcunque veritatis. 22. q.180. 4.0.
Martha autem ſatagebat circa frequens miniſterium.] In quo conſiſtat

vita actiua.22.q.179.1.c. & q.181. 1.c.
De vita actiua. 22.q.181. o.
Maria optimam partem elegit.] An vita contemplatiua ſit potior quàm actiua. 22. q.182, 1.o.
An vita contemplatiua ſit maioris meriti quàm actiua.12. q.57. 1.c. & 22. q.182.2.o.

In feſto S. Bartholomai, Epiſt. Epheſ.2.

Iam non eſtis hoſpites.] De conuerſione gentium , vide Epiſt.in die Epiphaniæ.
Domeſtici Dei.] Quomodo dicamur filij Dei.1. q.23. 3.c.
De ſpe vitæ æternæ. 22. q.17.
Supra fundamentum Apoſtolorum.] Quomodo Apoſtoli dicuntur fundamenta Eccleſiæ.3.q.8.6.ad 3.
In quo omnis ædificatio conſtructa.] An alio modo poſſimus ſaluari quàm per Chriſtum.12.q.91.5.ad 2.& 22.q.2.art.7.c.& 3. q.68. 1.c. princ.
An credere explicitè myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis. 22. q. 2. 7.o.
In Spiritu ſancto.] De neceſſitate gratiæ.12. q.109.o.

Euang. Marc. 3.

Vocauit ad ſe quos voluit.] Cur Chriſtus viles & pauperes diſcipulos elegit.3. q. 39. 3. c.
An Deus eligendo aliquos faciat eos idoneos ad quod eos eligit.1. q.23. 4. 3. & q. 27.3.c.
De eligendis idoneis.22.q.185.3.potiſſimum.
Et venerunt.] Quomodo Apoſtoli,& alij ita ſtatim poſt vocationem ſecuti ſunt. 3. q.44. 3.ad 1.
An ille qui citò credit,ſit leuis corde.22.q.2.9.ad 5.
Et vt mitteret eos prædicare.] Vide Euangel.Dominicæ 6. & Dominicæ 2. poſt Paſcha.
An docere ſit actus vitæ actiuæ,an verò contemplatiuæ. 22. q.181. 3. o.
Dedit illis poteſtatem curandi infirmitates.] De gratia miraculorum,vide Euang. in die Aſcenſionis Domini.
Qui & tradidit illũ.] Cur Iudas magis peccauerit tradendo Chriſtum,quàm Deus pater aut etiam ipſe Chriſtus ſe tradendo in mortem.3.q.47.3.ad 3.

In feſto B. Matth. Epiſt. Epheſ.4.

Vnicuique veſtrum data eſt gratia ſecundùm menſuram.] Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Chriſto ſicuti in capite adunatur , ad membra eius diuerſimodè redundet.22.q.183.2.c.
An in vno ſit maior gratia quàm in alio.12. q.112. 4.o.
De gratiis gratis datis. 12. q.111.
Aſcendens in altum captiuam.] An Chriſtus duxerit ſecum aliquos captiuos in cœlum.3. q.57.6.c.
Quod autem aſcendit.] Quomodo Chriſtus dicatur deſcendiſſe. 3. q. 57. 2. ad 2.
De deſcenſu Chriſti ad inferos. 3. q.52. o.
Super omnes cælos.]An Chriſtus aſcẽderit ſuper omnes cælos.3.q.57.4.o.
Vt adimpleret omnia.] Cur Chriſtus aſcendit.3.q.57.1.& 6.
Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos.] An in Eccleſia debeat eſſe diuerſitas officiorum & ſtatuum. 22. q.183. 2. o.

Euang. Matth. 9.

Sequere me.] Vide de ſequela Chriſti Euangelium in die conuerſionis S. Pauli.
Et ſurgens ſecutus eſt.] Cur ita ſtatim Chriſtum ſecutus eſt. 3. q. 44. 3. ad 1.
Ecce multi publicani & peccatores. De conuictu peccatorum, vide Euang. Dominicæ 3. poſt 8. Pentec.
Non eſt opus valentibus medico.] De pœnitentia. 3. q. 84. & ſeq.
Miſericordiam volo.] An ergo miſericordia ſit maxima virtutum. 22. q. 30. 4. ad 1.
Non enim veni vocare iuſtos.] An ſi homo non peccaſſet, Deus incarnatus fuiſſet. 3. q. 1. 3. o.

In feſto S. Michaëlis, Epiſt. Apocal. 1.

Loquens per angelum ſuum.] Cur Deus loquitur homini per angelum ſuum. 12. q. 98. 3.
De locutione angelorum. 1. q. 107. o.
De ordine angelorum. 1. q. 108. o.
De actione angelorum in homines. 1. q. 111. o.
De miſſione & miniſterio angelorum. 1. q. 112. o.
De cuſtodia angelorum. 1. q. 113. o.
Et ſeruat ea.] An bona opera requirantur ad beatitudinem. 12. q. 4. 7. o. & 3. præcipuè.
Qui eſt.] An hoc nomen (qui eſt) ſit maximè proprium nomen Dei. 1. q. 13. 11. o.
An hoc nomen (qui eſt) approprietur filio Dei. 1, q. 39. 8. ſi.
Primogenitus mortuorum.] An Chriſtus primò reſurrexerit. 3. q. 53. 3. o. & q. 56. 1. 6.

Euang. Matth. 18.

Quis putas maior eſt.] An vnus alio poſſit eſſe beatior. 12. q. 5. 2. o. Suppl. q. 93. 2. & 3.
Et efficiamini ſicut paruuli.] De humilitate. 22. q. 161. o.
De gradibus humilitatis. 22. q. 161. 6. o.
De ambitione. 22. q. 131.
De auaritia. 22. q. 118. o.
Qui autem ſcandalizauerit.] De ſcandalo. 22. q. 43. o.
Neceſſe eſt vt veniant ſcandala.] Cur Deus permittit mala. 1. q. 22. 2. ad 2.
An obduratio & excæcatio ſemper ordinentur ad ſalutem eius qui excæcatur & obduratur. 12. q. 79. 4. o.
Cum neceſſe ſit euenire ſcandala, & peccata non eueniant ex neceſſitate, an ergo ſcandalum non ſit peccatum. 22. q. 43. 2. ad 1.
Veruntamen væ homini.] An ergo ſcandalum ſit peccatum mortale. 22. q. 43. 4. o.
Abſcinde eum.] An ergo licet membrum præſcindere propter peccatum vitandum. 22. q. 65. 1. ad 3.
Quando eſt licitum mutilare aliquem membro ſuo. 22. q. 65. 1. o.
Quia angeli eorum.] De cuſtodia hominum ab angelis. 1. q. 113. o.
An ſinguli homines à ſingulis angelis cuſtodiantur. 1. q. 113. 2. o.
Semper vident faciem Patris.] An angelorum gloria minuatur dum ad nos veniunt. 1. q. 44. 4. ad 3. & q. 112. 1. ad 3.
Si angeli occupentur circa cuſtodiam hominum, an ergo vita actiua poſt

hanc vitam maneat.22. q.181.4.ad 2.
De cuſtodia angelorum vide Euang. Dominicæ primæ Quadrageſimæ.

In feſto S. Simonis & Iudæ, Epiſt. Rom. 8.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.] An excæcatio ad tempus cooperetur electis in bonum, eorúmque ſalutem promoueat.12.q.79.4.o.
His qui ſecundùm propoſitum.] De prædeſtinatione.1.q.23.o.
Nam quos præſciuit.] An præſcientia meritorum ſit cauſa prædeſtinationis. 1. q.23. 5.o.
Vt ſit ipſe primogenitus.] Quomodo Chriſtus dicatur primogenitus in multis fratribus.1.q.33.2.c.ad 2. & 41.3.c.
Hos & iuſtificauit.] De iuſtificatione.12.q.113.o.
Si Deus pro nobis.] An prædeſtinatio ſit certa.1. q.23. 6.o.
Sed pro omnibus tradidit illum.] An Deus pater tradiderit Chriſtum paſſioni. 3.q.47.3.o.
Quomodo non etiam cum illo.] De effectibus paſſionis Chriſti. 3. q. 49. o.
Qui etiam interpellat pro nobis.] An Chriſto competat orare.22. q.83. 10. ad 1. & 3. q.21. 1. & 3. o.
Quia propter te mortificamur.] De afflictionibus iuſtorum vide Euang. Dominicæ 5. poſt Epiph. & Epiſt. Dominicæ ſexageſ. & Euang. Dominicæ 3. poſt Paſcha.
Quæ ſit cauſa martyrij.22. q.124.5.o.
Certus ſum enim, quia neque mors.] An iuſti non poſſint peccare & Spiritum ſanctum amittere.1.q.20.4.ad 5.12.q.106.2.ad 2.22. q.24.11. & q. 189. 10.ad 1.

Euang. Ioannis 15.

Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.] De charitate. 22.q. 23. & ſeq.
De dilectione proximi.22.q.25.1. & 44. 7. o.
De dilectione inimicorum.22.q.25.8. & 9.
Me priorem vobis odio habuit.] An Deus poſſit odio haberi.22. q.34. 1.o.
An odium Dei ſit maximum peccatorum.22. q.34. 2. o.
An principes ſacerdotum Chriſtum occiderunt ex inuidia & odio.3.q.47.3. ad 5. & 6. ad 2.
Ego elegi vos de mundo.] An homo poſſit reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ.12.q.109.7.o.
An Deus quos eligit, faciat idoneos ad id ad quod eos eligit.3.q.27.3.c.
Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum.] Quæ ſit cauſa martyrij. q.124.5.o.
Si non veniſſem, peccatum non haberent.] An ergo nullum peccatum habent ad quos Chriſtus non venit.22.q.10. 1.c. & 3.o.
Quæ alius nemo fecit.] An ergo miracula quæ Chriſtus fecit, non ſint etiam ab aliis facta.3.q.43.4.c.& ad 1.
Nunc autem & viderunt.] An perſecutores Chriſti eum cognouerint. 3. q. 47.5.o. & ad 2.breuiter.

In feſto omnium Sanctorum, Epiſt. Apoc.7.

Et clamauit voce magna, nolite nocere.] An omnes electi ſint ſaluandi.1.q. 23. 6. o.
An numerus prædeſtinatorum ſit certus.1.q.23.7.o.
De libro vitæ.1. q.24.

Stantes

Stantes ante thronum.] An animæ beatorum ante extremum iudicium deducantur ad cœlum.1.q.95.1.ad 2.22.q.28.1.ad 1.q.83.11.3.q.51.5. q. 59.5.ad 1.Suppl.q.69.2.
An ſancti à nobis ſint inuocandi.22.q.83.4 o.& Suppl. q.72.1.o.
An Sancti cognoſcant noſtras preces.22.q.83.4.ad 2.Suppl.q.72.1.o.
An Sancti qui ſunt in patria orent pro nobis.22.q.83.11.o.
An Sanctorum orationes pro nobis fuſæ ſemper exaudiatur. Supp.q.72.3.o.
De imaginibus ſanctorum.22.q.94.2.
Quomodo imagines ſint colendæ.22.q.81.3.ad 3.
Cui feſto veteris teſtamenti ſuccedit feſtum omnium Sanctorum.12.q.103. 3.ad 4.
Clamabant voce magna dicentes,ſalus Deo.] De gratiarum actione. 22.q. 106.o.
An ſalus noſtra ſit Chriſto aſcribenda.12.q.91.5.ad 2.& 22.q.2.7.c.
Et ceciderunt in conſpectu throni.]De adoratione.22.q.84.o.
Dicentes, Amen.] An Deus ſit ore laudandus.22.q.91.1.o.
An cantus ſint aſſumendi in laudem Domini.22.q.91.2.o.

Euang. Matth. 5.

Beati pauperes ſpiritu.] Quid beatitudinum nomine intelligatur.12.q.69. 1.c.
An conuenienter beatitudines enumerentur. 12.q.69.3.o.
Cur B. Lucas enumerat ſolum quatuor beatitudines, Matthæus verò octo. 12.q.69.3.ad 6.
Quomodo ſunt octo beatitudines,cum ſint ſolum ſeptem dona Spiritus ſancti.12.q.69.3.ad 5.
Quomodo & quo ordine ſingulæ beatitudines ſunt explicandæ. 12. q. 69. 3.o.
Quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.]An præmia quæ attribuuntur beatitudinibus pertineant ad hanc vitam.12.q.69.2.o.
An præmia beatitudinum conuenienter enumerentur.12.q.69.4.o.
Cum præmium omnium bonorum operum ſit ſola vita æterna,cur alia præmia beatitudinibus aſſignantur.12.q.69.4.ad 1.
An præmia poſteriora ſint maiora prioribus.12.q.69.4.ad 3.
Beati qui perſecutionem patiuntur.] Quî fiat quod quis à bonis operibus non recedat propter aliquam perſecutionem. 12.q.69.3.ad 5.
Propter iuſtitiam.]Quæ ſit cauſa martyrij.22.q.124.5.o.
An aliquando martyrium cadat ſub præceptum.22.q.124. 3.ad 1.
Quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.] Cur in octaua beatitudine ponitur idem præmium quod in prima.12.q.69.4.ad 2.
Merces veſtra copioſa eſt in cœlis.] Quid nomine cœlorum hic contineatur.1.q.68.4.c.6.& 12.q.4.7.ad 3.

In die animarum,Epiſt. 1.*Theſſ*.4.

De dormientibus.]An mors ſit pœna peccati.12.q.85.5.o.& 22.q.164.1.o.
De qualitate animæ exeuntis.Suppl.q.70.
De ſuffragiis mortuorum.Suppl.q.71.
Si enim credimus quod Ieſus mortuus.]De morte Chriſti.3.q.50.o.
De reſurrectione Chriſti.3.q.53. & ſequentibus.
Ita & eos qui dormierunt.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum.3.q.56.1.o. & Suppl.q.76.1.o. De reſurrectione. Suppl.q.75.
Non perueniemus.] An omnium reſurrectio erit vno eodemque tempore.

Suppl.q.77.1.ad 2.potiſſimum.
In iuſſu & voce Archangeli.] An aliquo modo Angeli ad reſurrectionem cooperantur.Suppl.q.76.3.0.
Et in tuba Dei.] An vox tubæ ſit cauſa noſtræ reſurrectionis. Suppl.q.76.2.0.
Deinde nos qui viuimus.]An ergo non omnes moriemur.12.q.81.3.ad 1.& Suppl.q.78.1.0.
Et ſic ſemper cum Domino erimus.] An ergo ſancti iam non ſint cum Domino ante reſurrectionem.1.q.95.1.ad 2.q.28.1.ad 1.q.83.11.3.q.51.5.q.59.5.ad 1.Suppl.q.69.2.
An beatitudo ſanctorum ſit maior futura poſt iudicium quàm eſt ante illud.Suppl.q.92.2.0.
An beatitudo poſſit amitti.12.q.5.4.0.

Euang. Matth.25.

Cum venerit filius hominis.]De iudicio generali. 3.q.59.3.0.& Suppl. q. 88.& ſeq.
An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter attribuenda Chriſto.3.q.59.1.0.
In maieſtate ſua.] De forma iudicis venientis ad iudicium. Suppl.q. 90.0.
An in forma glorioſa apparebit.Suppl.q.90.2.0.
An diuinitas à malis ſine gaudio videri poſſit.Suppl.q.90.3.0.
Et omnes angeli cum eo.]An angeli debeant iudicare. Suppl.q. 89.3.0.
Omnes gentes.]An omnes in iudicio comparebunt.Suppl.q.89.5.0.
Vide Euang.Dominicæ 2.Aduentus.
Tunc dicet rex.] An ſententia fiet per locutionem vocalem. Suppl. q. 88. 2.0.
Poſſidete paratum.]Quomodo regnum Dei poſſideatur.12.q.69.4. ad 3.
A conſtitutione mundi.] An prædeſtinatio Dei ſit æterna. 1.q.23. 8. c. & ad 1.
Eſuriui enim,& dediſtis mihi manducare.]An ad beatitudinem requirantur bona opera.12.q.4.7.0.
An bona opera ſint meritoria vitæ æternæ. 12.q.114.3.0
De operibus miſericordiæ.22.q.32.2.0.
An ad Chriſtum pertineat iudiciaria poteſtas quantum ad omnes res humanas.3.q.59.4.0.
Et ibunt hi in ſupplicium æternum.] De pœna damnatorum.Suppl.quæſt. 97.0.
An ex diuina iuſtitia inferatur peccatoribus pœna æterna. Suppl.q.99.1.0.
An diuina miſericordia patiatur homines in æternum puniri. Suppl.q.99. 3.& 2.2.
An illi ſolum qui opera miſericordiæ facere negligunt,æternaliter puniuntur.Suppl.q.99.5.0.
An damnati ſperent ſe ex igne interdum liberandos.22.q.18.3.0.
Iuſti autem in vitam æternam.]An iuſti ſperent beatitudinis continuationem.22.q.18.2.ad 2.
De æterna beatitudine.1.q.26.0.12.q.2.3.4.& 5.
De viſione diuinæ eſſentiæ.1.q.12.0.Suppl.92.0.

In feſto S. Martini.

Epiſt. Ecce ſacerdos magnus,&c. Euang.Sint lumbi veſtri,præcincti,&c. vt ſupra in feſto S.Nicolai.

In feſto S. Catherinæ, Epiſt. Eccleſ.25.

Confiteor tibi Domine rex.]Quotuplex ſit confeſſio.22.q.3.1.ad 1.
De gratiarum actione.22.q.106.0.
Et liberaſti corpus meum.]De caſtitate.22. q.151.0.
Laudabit vſque ad mortem.]An Deus ſit ore laudandus.22.q.91.
An cantus ſint aſſumendi in laudem diuinam.22.q.91.2.
An gratiarum actio requiratur ad orationem, & præcedat poſtulationem. 22.q.83.17.c.ad 3.
De religione & deuotione.22.q.81.& 82.0.
Reſpiciens eram ad adiutorium hominum.]An aliquis licitè poſſit ſperare in homine.22.q.17.4.0.

Euang. Matth.25.

Parabolam hanc.] Cur Chriſtus voluit in parabolis loqui. 3. q.42.3.c. & ad 3.
Decem virginibus.]De virginitate.22.q.152.0.
Dormitauerunt omnes.]An omnes corporaliter morientur.12.q.81.3.ad 1. & Suppl.q.78.1.0.
Media autem nocte clamor factus eſt.] An reſurrectio ſit futura tempore noctis. Suppl.q.77.3.
An vox & clamor tubæ ſit cauſa noſtræ reſurrectionis.Suppl.q.76.2.0.
Date nobis de oleo veſtro.]De inani gloria.22.q.132.
Vide Euang.Dominicæ paſſionis.
An damnati nunquam pœniteant de malis quæ fecerunt.22.q.98.2.0.
An poſt reſurrectionem cognoſcet quilibet omnia peccata quæ fecit.Supp. q.87.1.0.
Et clauſa eſt ianua.]An æterna beatitudo non poſſit amitti. 12.q.5.4.0.
An per diuinam miſericordiam pœna damnatorum non ſit terminanda. Suppl.q.99.2.0.
Neſcio vos.]An ergo anima Chriſti in verbo non cognoſcat omnia.3.q.10. 2.& q.15.3.
Quia neſcitis diem,neque horam.] An tempus reſurrectionis ſit occultum. Suppl.q.77.2.0.
An tempus futuri iudicij ſit ignotum.Suppl.q.88.3.0.

FINIS.

S